MAGISTER

Cursus Philosoph

Quaestiones super
Logicam Porphyrii
& Philosophiam
Aristotelis,
ad mentem Scoti

I
00375

BIBLIOTECA
DE LA
UNIVERSIDAD DE SALAMANCA.
Sala Est. Tab. Núm.

Sed qa intelligentiæ istæ
et intelligentiæ AA. quæ impugnan
dicentes:

345

b18565654
b18565700

2 - 13 - 4 - 10

I
00375

N° ~~10~~ 8715
V. 98. R.

Proemium Logice

¶ Questiões subtiles ꝛ utiles magri Joānis Magri doctoris parisiēsis sup totū cursū logice porphyry ꝛ phi cū vtili explanatōne textꝰ incipiūt ſm mētē doctoris subtilis Scoti.

Circa exordiū libri predicabiliū porphiry queriť. vtrum logica sit vnus habitus scientificꝰ rationalis ab alijs distinctꝰ ¶ Et arguitur ꝓmo ꝯtra primaz partē. qz modus rei nō ē res cuius ē modus. sed logica ē modus sciēdi. g̃ logica nō ē habitꝰ sciētificus. Minoꝛ pz ꝙ phm scōo methaphisice capto vltimo dicētē ꝙ absurdum ē sil querere sciam ꝛ modū sciendi vbi per modū sciēdi scōz cōmētatorē intelligit logicaz. ¶ Scōo arguiť cōtra scōaz partē. logica ꝛtinet multos ꝓcessus demōstrationꝫ ꝛ multos habitus ꝓclusionū i ea demōstratarꝫ. g̃ logica non ē vnꝰ habitus. Tenet ꝓña quia habitus scientificꝰ ē vnus ab vnitate conclusionis demonstrate. Nec valet dicere ꝙ ex pluribus habitibus partialibus diuersarꝫ cōclusionū sit vnus totalis habitus scientificus qz ex nullis pluribꝰ alteriꝰ ꝛ alterius rōis videť posse fieri aliq̄ vnū nisi alterum sit in potentia ad reliquū per phz septimo methaphisice. sed diuersi habitꝰ diuersarꝫ cōclusionum constituarꝫ ex alijs ꝛ alijs extremis fūt alterius ꝛ alterius rōnis non se habētes tāq̄ actꝰ ꝛ potentia. ergo ex ipsis non pōt fieri vnus totalis habitus. ¶ Prima pars mioris pz. qz cū scientia vniꝰ ꝓclusionis stat aliquē errare circa aliam conclusionē. Scōa pars pz. qz cū talis habitus totalis sit accidēs nō videtur posse cōponi ex actu ꝛ potētia ſm phm septimo methaphisice. ¶ Arguiť tertio ꝯtra tertiā partē quia logica ē ens reale ꝑdicamētale de ꝑma spē q̄litatis. ergo nō ē rationalis. ¶ 4°. ꝯtra vltimaz ptē eēntialis distinctio noticiarum ē ab obiectis. sed noticie siue habitus methaphisice ꝛ logice est idē obiectū. ergo non fūt sciētie inter se distincte. Maioꝛ videť nota ex scōo de aīa. Minoꝛ ꝓbatur ex. 4. methaphisice vbi dicitur ꝙ circa idē laborāt metaphicꝰ sophista ꝛ dialeticꝰ. ¶ In oppositū ē Ari. ꝛ oēs ꝑipatetici

Primo sciendū ē ꝙ ꝑ declaratione ꝑmi termini ponūtur tres difficultates. ¶ Prima difficultas ē cuius potētie logica ē habitus. Rñdetur per vnā distinctionē ꝛ vnum dictū. Distinctō est hec. in oi subā incorporea duplex ē potētia. s. intellectꝰ ꝛ voluntas. Intellectus ē ptās qua aia potest itelligere. Sed volūtas ē ptās qua aia pōt velle. Dictū ē istud. logica ē habitus intellectꝰ. patz quia regulat potētiam intellectiuam ad bene diffiniendū diuidendū ꝛ discurrendum. g̃ ꝛc. ¶ Scōa difficultas ꝑ quē actū intellectꝰ generatur in nobis logica. Rñdetur ꝑ vnā distinctionē ꝛ vnū dictum. Distinctio ē hec. actuuz intellectꝰ aliꝰ ē adeq̄tus vt itelligēres. aliꝰ ē inadequatus qui subdiuidiť in sex. Quoꝝ ꝑmꝰ ē simpliciū apprehēsio ꝑ quē formātur diffinitiones. Scōs ē apprehēsoꝝ compositio ꝛ dio per quē fiūt enūciationes. Tertiꝰ ē compositoꝝ ꝛ diuisorum discursus per quē fiunt sillꝰ. Quartus ē decipi per quem fiunt sillogysmi ignorātie siue falcigrafi. Quiꝰ ē opiari ꝑ quē fiūt sillogismi dialetici. Sextꝰ ē certissime cognoscere ꝑ quē fiūt sillogismi demōstratiui. ꝛ illoꝝ solū ponuntur tres ab Aristo. a quoruz tertio. s. a discursu vocatur intellectus. rō quē sic ab ipso diffinitur. Rō est virtus anie intellectualis faciēs currere cām in causatuz. Dictum ē istud. ꝛ si oēs actus intellectus. quarto exēpto conferāt ad generandū sciam: a sexto tñ dicit ꝓncipaliter scia generari. qz per sillogismū demonstratiuū scia ꝓncipaliter generatur. ¶ Tertia difficultas ē quot sūt habitus intellectus quibꝰ nō ꝓtingit dicere falsū. Respōdetur ꝑmittēdo quattuoꝛ distinctiōes ꝛ cōse quēter vnū dictum. Prima distinctio est hec habituū intellectus alius ē infusus ꝛ ē ille qui ab extrinseco sine actu potētie ipsimiť. Aliꝰ est acgsitus qui. s. mediāte actu potentie acquiritur. ꝛ sic diffinitur habitus in cōi. Habitus ē aliquid supadditū potētie naturali inclinans aiam ad prōpte facilē delectabiliꝫ ꝛ expedite operādū. Scōa distinctio. habituū acquisitorū. alius ē spiritualis. ꝛ ē ille cuius potētia est in aīa subiectiue. alius ē corpalis ꝛ ē ille cuius potētia ē i corpe subiectiue. Tertia distinctio habituū spiritualiū. alius ē intellectualis qui

Ex elemosinis emi a libra. dom. A z

Credit Oventus Salmaṇ. ord. ꝑdicat.

Reginaldꝰ Carrillo

subiectiue est in intellectu. Alius ē volūtarī siue moralis qui est subiectiue in volūtate cui iusmodi sunt virtutes morales. 4ª distinctio hituū intellectualiū. alius ē quo impossibile ē dicere verū vt error ⁊ ignorantia ꝑme dispositionis. alius ē quo impossibile ē dicere falsum vt scīa. alius ē quo possumus dicere verum ⁊ falsū vt opinio. ¶ Dictū ē istud gnqꝫ sunt hitꝰ intellectus quibus ipossibile ē dicere flm. ſ. sapiētia scīa ītellectus ꝓudētia ⁊ ars. vñ sapiētia ē intellectus: ⁊ scientia honorabilissimoꝫ in natura. Sed intellectus ē habitus ꝑmoꝝ principioꝫ. Scīa vero ē hitus cōclusionis per demōstrationē acqsitus. Et ars est recta ratio rerum a nobis factibiliū. Prudentia autē ē recta ratio rerū a nobis agibilium.

Secundo sciendū ē q ꝑ declaratione secūdi termini mouet tali o difficultas qua vnitate ē hitus logice vnus. Rēspōdetur per vnam distinctionē ⁊ vnū dictum ⁊ vnā suppositionē. Suppositio est hec cuiuscūqꝫ scīe ⁊ hitus vnitas eēntialis ⁊ intrīseca sumitur ab vnitate subiecti. Distictio est hec obiectū logice sicut cuiuslibet alteriꝰ hitꝰ pōt dupliciter cōsiderari. vno mō materialr ſ. cū ꝑcisione a suis principys. Alio mō formaliter hoc ē scōm eius rōez formalē quā quidē rōem trahit ex suis principys. Dictum ē istud hitus logice in eodem intellectu ē vnꝰ numero. ꝑ quia vnitas hitus sumitur ex vnitate obiecti formalr cōsiderati. sed quoꝝcūqꝫ in logica ꝓsideratoꝫ ē vna rō formalis. obiectiua igitur oīum in logica cōsideratoꝫ ē vnꝰ hitꝰ scientificus numero saltē in vno eodē intellectu. ¶ Aliter rñdetur per vnā suppositionez ⁊ tria dcā. Suppositio ē hec. vnitas formalis ⁊ intrinseca cuiuslibet hitus sumit ab vnitate rōis formalis subiecti attributionis. ¶ Primū dictū hitus affectiuus ⁊ moralis ⁊ habit⁹ scientificus inter se ꝓueniunt qr sicut ex vno actu tēperātie generat tota realitas tēperātie eēntialr cūqꝫ in gradu iperfecto et per alios actus sequētes non acgritur noua realitas ſz tm̄ pficitur ⁊ intendit hitus temperātie priꝰ totus acgsitus scōm totā suā essentiam ꝑ primum actuz temperātie. Sic etiā cū aqua calefit tota eēntia ⁊ realitas caliditatis acquiritur in primo actu calefactiōis cūqꝫ in gradu valde imperfecto. Sed ꝑ actus sequentes nō acgritur noua caliditas sed soluz pficitur illa caliditas que priꝰ erat acquisita scōm eē imꝑfectū. ita consimiliter dicēdū ē de habitibus intellectualibus vt si quis acquirat vnā noticiam vnius cōclusionis logice per vnicā demonstrationē et per illā demonstrationē generatur. i ea tota eēntia ⁊ realitas logice. licz scōm eē imperfectū. Et cū acquirit noticiam alterius cōclusionis nō acgrit aliquā realitatem logice sed solū pficitur logica priꝰ acgsita ⁊ iterum per aliā conclusionē magis perficitur ⁊ sic deinceps. ¶ Scōm dictū hitus morales vl affectiui ⁊ hitus cognoscitiui quo ad suam generationē tñ in hoc differūt qr hitus affectiui generāt ⁊ augētur ex cōsilibus actibus ⁊ eiusdem speciei. Sed hitus cognoscitiui generātur ⁊ augentur per actus diformes ⁊ distinctos spē qr hitus acquisitus per vnuz actū intelligēdi circa vnū principiū augentur per alium actū intelligēdi habitū de cōclusione ⁊ acgrit respectū ad illā ⁊ per aliū actum circa aliquā cōclusionē intēditur āplius ⁊ pficit ille hitus principioꝫ ⁊ cūqꝫto ad plēs cōclusiones hz respectū tanto plūz cōclusionū ē ille hitus ⁊ ēt ad plēs actꝰ iclinās. Alit rñdet ꝑ duas distictiōes ⁊ tria dicta. ¶ Prīa distictio ē hec hitus scientifici duplex ē vnitas. ſ. vnitas formalis ⁊ intrinseca. Alia ē vnitas obiectis ⁊ extrinseca. ¶ Scōa distinctio noticie diuersarū cōclusionū demōstrataꝫ in termino vel terminis differētium pñt duplr considerari vno mō i pticulari ⁊ sub ꝓprys rōibꝰ suis non habēdo respectū ad aliqōm obiectū i quo hz cōclusiones virtualr cōtinet. Alioꝰ pñt cōsiderari hmōi cōclusiones nō i se ſz in cūqꝫtū virtualiter cōtinet i ꝑ obo hitus sciētifici. ¶ Primū dictū ē istud cuiuslibz hitus scientifici vnitas formalis ⁊ intrinseca sumit a ꝓpo gradu vltimate pfectiōis eēntialis illiꝰ hitꝰ. ꝑ qr a quo capit res entitatē ꝓpriā ⁊ vltimatā ab eodez capit vnitatē formalē ⁊ intrinsecā. ſz a nullo extrīseco capit res formalē ētitatē. igit neqꝫ vnitatē. g relingtur q ab vltio gradu pfectionis eēntialis rei hz res q sit formalr tale ens ⁊ vnū ens. ¶ 2m dictū cuiuslibet hitꝰ itellectu alis creati sumit vnitas extrīseca ex vnitate primi obiecti i quo ille hitus cōtinetur virtualiter sic in cā ptiali. ¶ 3m dictū ē. ⁊ si in logica tot sūt hitus scientifici ptiales quot sūt ꝯclusiones demōstrate spē distincte. tñ oīum cōclusionū logicaliū ē vnꝰ hitus genere vnitate ob

lectiua ⁊ extrinseca. ℙrima ps pz qz quelibz demõstratio aggenerat sciam de sua cõclusione. igiť tot erũt scie ptiales quot erũt cõclusiones ꝓ diuersas demõstratões demõstrate. Scõa ps pz qz vnitas totalis logice obiectiua ⁊ extrinseca sumiť ab vnitate ꝑmi obiecti virtualr ꝓtinẽtis mediatius vl imediati⁹ oẽs veritates scibiles de illo subo. sz obiectũ primuz scie logice ẽ vnum genere. g̃ oium ꝯclusionũ logicaliũ ẽ vn⁹ habitus genere. Minoꝛ pz qz cõclusiones logicales inť se min⁹ differũt q̃z habitus diuersaꝝ cõclusionũ q̃ꝝ vna ẽ logica ⁊ alia moralis. sed ꝑme due conclusiones tm̃ genere differũt. g̃ habitus oĩuz cõclusionũ logicaliũ dicenť minus q̃z genere differre ⁊ ꝓ ꝯsequens oĩum earũ erit vnus habitus genere.

Tertio sciẽdũ ẽ q ꝑ declaratõe ťm termini mouet talis difficultas. vtꝝ logica sit habitus sciẽtificus ⁊ modus sciendi. ℝ̃ndeť ꝑ tres distinctiões ⁊ tria dicta. ℂ ℙrima distinctio ẽ hec. duplex est modus sciẽdi. s. obiectiu⁹ ⁊ ille ẽ modus sciẽdi q ẽ nat⁹ termiare obiue actũ itellect⁹. Ali⁹ ẽ modus sciẽdi directiu⁹ q ẽ gdã habitus nat⁹ dirigere intellectũ circa modũ sciendi obiuũ. vbi gr̃a iste modus sciẽdi q ẽ argumẽtatio põt ꝯsiderari ꝑ cõpationẽ ad scias ad q̃s ẽ applicabilis. Alio mõ põt cõsiderari in ꝑticulari ⁊ sub ꝓꝑa rõe formali ⁊ quidditatiua ipius ⁊ vt sic ẽ obm aptum natũ termiare obiectiue actũ itellect⁹ nr̃i. Et sic vocatur modus sciẽdi obiectiu⁹. cõcept⁹ aũt vel habitus de tali obiecto dť modus sciẽdi directiuus. ℂ Scõa distinctio modus sciẽdi obiectiuus põt ꝯsiderari dupl̃r. vno⁰ in vl̃i ⁊ aptitudinaliter. ⁊ sic tm̃ sunt tres modi sciẽdi. s. ar⁰ diffinitio ⁊ diuisio. Qõ pz qz cuilz ignoto dz cognõdere ꝓꝑius modus notificãdi siue sciendi illud. modo ignotũ ẽ tm̃ triplex. igiť ⁊ modus sciẽdi erit tm̃ triplex. Minoꝛ pz qz vel ignotũ ẽ cõplexũ ⁊ illi correspõdet modus sciẽdi. g ẽ argumẽtatio siue discursus. Uel ẽ ignotũ icõplexũ q̃ ite ꝛ est duplex: quia vel ipm̃ ẽ ignotum q̃tũ ad suã gditatẽ eẽntialẽ. ⁊ sic ei correspondet diffinitio tãq̃ ꝓꝑ⁹ modus ꝑ quẽ notificať. vel tale icõplexũ est ignotuz quantuz ad sui ꝯfusionẽ vl ptãtem. ⁊ sic diuisiõe notificatur. 2° ꝯsiderať modus sciẽdi i particulari ⁊ in executiõe siue instrumẽtalitẽ. ⁊ sic ar⁰ diffinitio ⁊ diuisio ipticulari dicuntur tales modi sciẽdi. ℂ Tertia distinctio. modus sciẽdi directiu⁹ ẽ duplex. gdã ẽ modus sciẽdi directiuus circa modũ sciẽdi obiectiuũ in vl̃i. Ali⁹ ẽ modus sciẽdi directiu⁹ q dirigit intell'm nr̃m circa moduz sciẽdi obiectiuũ i ꝑticulari. ℂ ℙrim⁹ dictũ logica docẽs nõ ẽ modus sciẽdi obiectiuus. pz. qz mõus sciẽdi obiectiuus ẽ ipz obiectũ de quo ẽ scia in ipa logica. g̃ logica non est mõus sciẽdi sz ẽ de mõ sciẽdi. ℂ 2m⁹ dcñ logica docẽs ẽ modus sciẽdi directiu⁹ ꝑmo⁰ pz quia logica docẽs ẽ quedã noticia siue quidaz habit⁹ directiuus nr̃i intellectus circa modũ sciendi obiectiuũ de quo ꝓncipal'r ẽ logica. ℂ 3m⁹ dictũ logica vtẽs ẽ modus sciẽdi directiu⁹ 2° mõ dictus ⁊ ita nõ ẽ scia sed ẽ dũ taxat modus sciendi de quo logtur Arist. 2° metaphĩce cũ dicť absurdũ ẽ silr querere sciam ⁊ modum sciẽdi. ℂ Ex gb⁹ inferũtur duo corrolaria. ℙrimũ est logica vtens ⁊ logica docẽs sũt habitus realiter distincti qz vn⁹ ẽ sciẽtificus ali⁹ vero nõ. ℂ 2m⁹ corrolariũ logyca docẽs ⁊ logica vtẽs ꝑñt sepatim existere. pz a silr qz musica vtẽs ⁊ musica docẽs ꝑñt sepatim existere. nam multi sũt habentes habituz musice docentis qui tamẽ non habent musicam vtentem.

Conclusio rñsalis. logica ẽ vn⁹ habitus sciẽtificus rõalis ab alys distinctus ꝯclusio satis patz ex notabilibus ⁊ dubys sequentibus.

ℙrimo dubitať. Utrũ vnitas extrinseca habitus imediatius sumať ab actu q̃z ab obiecto. ℂ ℝ̃ndeť ab aliquib⁹ per q̃ttuoꝛ dicta. ℂ ℙrim⁹ dictũ ẽ istud hit⁹ acq̃sit⁹ ex actib⁹ circa ꝑncip⁹ tm̃ ẽ ali⁹ ab habitu ꝯclusionis pz qz cã siue sit ꝑ se siue sit cã sine q̃ ñ. sq̃ distiguiť a suo cãto. sz hit⁹ ꝓncipy est cã altero istoꝛ duoꝛ modoꝛ hit⁹ ꝯclusionis. cũ dependeat i cognosci ex suis ꝑncipys. igiť ẽ ali⁹ habit⁹ ꝓncipy ⁊ cõclusionis. ℂ 2m⁹ dictũ act⁹ ⁊ habitus vnifozmiter se hñt penes idẽtitatẽ ⁊ diuersitatẽ. ita q̃ habitus ẽ vn⁹ ab vnitate actus ⁊ ñ ab vnitate specifica formalis obiecti. pz qz habitus nõ respic obm nec̃z in rõe obiecti: nec in rõne cãe nisi mediãte actu. igiť identitas vl diuersitas hit⁹ magis dz attẽdi ex identitate vel diuersitate actus q̃z obiecti. Ad⁹ pz qz hit⁹ nõ inclinat ad obz nisi qz inclinat ad actũ: nec cãtur ab obiecto nisi mediãte actu. igiť habitus nõ respicit obiectũ nisi actu mediãte. ℂ 3m⁹ dcñ ꝑncipy ⁊ ꝯclusionis ẽ vn⁹ hit⁹ g dť sapiẽtia ⁊ ille habitus equalẽter ẽ scia ⁊ intellectus sz nõ realiť

ꝛ formaliꝫ qꝫ tunc non esset habitus distinctus ab eis. Prima ps pz qꝫ vnitas habitus attendit ex vnitate actus. sz respectu premissarū ꝛ ꝯclusionis pōt eē vnus actus intelligēdi sicut respectu ꝯpositionis cōposite ex terminis multis. ¶ Scōa pars pz qꝫ sapiētia ē vn⁹ hab⁹ qui ē respectu p̄missaꝝ ꝛ ꝯclusionis sil'. qō pz p Arist. 6°. ethicoꝝ. capitulo. 6°. certissima iquit vtiq; sciaꝝ erit sapientia. oz igit sapientem non solū ex p̄ncipijs que sunt scire sed ēt circa p̄ncipia verū dicere quare vtiq; erit sapientia intellectus ꝛ scia. Ex auctoritate pz euidēter qꝫ sapiētia ē respectu p̄ncipioꝝ ꝛ cōclusionū ei qō ē intellectus ꝛ scia equiualēter quia ē respectu illorum quoꝝ ē intellectus ꝛ scia. ¶ 4^m dictum tot sūt habitus scientifici in logica quot sunt conclusiones demonstrate differentes in subo vl̄ p̄dicamento vl̄ vtroq;. pz qꝫ circa q̄libet talem cōclusionē ē alius ꝛ alius actus intellect⁹ igit ēt erit alius ꝛ alius habitus. Et confirmatur qꝫ impossibile ē eūdē intellectum de eodē obiecto cōplexo sil'bēre habitus oppositos sz pōt idē intellꝰ bēre noticiā p̄ncipioꝝ aliq̄rum demonstrationū logicalium ꝛ sciam conclusionū illarum demōstrationū ꝛ sil' pōt bre ignozantiam p̄ue dispositionis respectu alterius habitus cōclusionis. respectu cui⁹ ē error. igit illaꝝ cōclusionū non erit idē habitus sz necessario erūt distincti habitus. ¶ Ex quibus inferunt duo correlaria. ¶ Primū ē habitus suā vnitatez extrinsecaz capit ab actu ꝛ nō ab obiecto. ¶ z^m qꝫ tota logica nec intrinsece nec extrinsece pōt dici vn⁹ hab⁹ i nūero sz possit dici vn⁹ hab⁹ vnitate ordinis ad modū quo exercit⁹ dicit vn⁹.

Secūdo dubitatur vtrū habitus logice sit realis vel rōnalis. Et vr primo qꝫ sit realis quia habitus logice est ens reale ꝛ non ē aliud ens q̄ gdā habit⁹. ergo habitus logice ē realis. Rndetur per vnā distinctōnem. habit⁹ aliquis pōt dupliciter denoiari realis vno mō denoiatiōe intrinseca ꝛ formali ꝛ tūc ille habit⁹ ē realis qui ē verū ens repōibile in p̄dicamento q̄litatis. illud aūt dr rōnale precise qꝫ hz eē in appbēsione rōis sicut chimera. Alio mō pōt denoiari habitus realis denoiatione extrinseca ab obiecto ꝛ tūc ille habitus scientificus dr realis cuius obm ē ens reale sic phisica vel metaphisica. sz ille habitus dr rōalis cuius obm ē ens rōnis. Ex quo pz qꝫ hab⁹ scientia logice formaliter ꝛ intrinsece ē realis de p̄dicamēto qualitat'. lz obiectiue denoiet rōnal'

¶ Ad rōem in oppositū dr qꝫ iste due determinationes q̄ sūt reale ꝛ rōale si adderet enti vl̄ q̄litati tūc ex cōi mō vtēdi vel ꝯcipiēdi dicūt rōnalitatē vel realitatē intrinsecā. si vero adderetur scie vl̄ habitui scientifico dicūt realitatem vel rōnalitatē extrinsecā ꝛ obiectiuā. Ex quo pz qꝫ lz logica sit ens reale vel q̄litas realis tamen est scientia rationalis.

Tertio dubitatur. Utrū logica sit scientia spālis vel cōis. Respondetur qꝫ vnā distinctionē ꝛ vnū dictuz. ¶ Distinctio ē q̄ttuor de causis pōt aliq̄ scia dici ois primo qꝫ talis scia p̄dicatur de oībus alys. 2° nulla scia ē cōis. 2° qꝫ subm ē p̄dicabile de subiectis aliarū sciaꝝ ꝛ sic metaphisica ē scia cōis. 3° vsualiter ꝛ applicatiue qꝫ. s. eius subm ē applicabile oīb⁹ sciēt⁹ s. 4° p ꝯsideratōnē qꝫ. s. cōsiderat de oīb⁹ alys que in alys scientys cōsiderātur. ¶ Dictū ē istud. logica nō ē cōis p̄mo mō aut 2°. sed ē cōis tertio mō ꝛ ēt quarto mō ad istum sensū qꝫ logica ꝯsiderat de oībus circa q̄ cōtingit alias scias laborare. prima pars ē nota de se. ¶ Scōa ps pz p̄zo q̄tū ad ei⁹ primā ptez qꝫ subm logice ē applicabile cuilibet scie. igit ꝛc. scōa ps pz p phz. 4°. meta^ce vbi vlt qꝫ logica circa omnia entia laboret.

Ad rationes ante oppositum prima soluitur in tertio notabili. Ad secūdā rndetur vt pri° ꝛ ad replicam patuit quomō pluriū cōclusionū in se consideraꝝ nō ē vnus hab⁹ sed plures. tñ istarum cōsideraꝝ per habitudinem ad vnum primū obiectū in quo vtualiter continētur ē vn⁹ habitus ab vnitate p̄mi obi. Ad tertiā patuit quo^d logica lz sit q̄litas realis tñ ē scia rōalis. Ad q̄rtaz patuit qꝫ logica ꝛ meta^ca nō dicunt laborare. circa idē qꝫ sī de eodē obo. sz qꝫ q̄libz illaꝝ sciētiaꝝ cōsiderat de oībus circa q̄ cōtingit alias scias laborare. ꝛ hec de qōe sequēti.

Queritur secundo. Utrū logica sit pīphilosophie vtilis ꝛ necessaria ad acq̄sitionē oīum aliaꝝ sciaꝝ. ¶ Cōtra p̄mā ptē. primo arguitur. tot sunt ptes phie q̄t modis contingit diffinitionem variari sed contingit tribus modis duntaxat diffinitionem variari quia vel diffinitio concernit motuz ꝛ naturam sensibilem ꝛ sic est phisica. vel concer-

nit materiam intelligibilem abstrahendo a motu ⁊ materia sensibili ⁊ sic est mathema⁹. vel abstrahendo ab omni motu ⁊ materia ⁊ sensibili quā itelligibili ⁊ sic est metaphisica. nulla illarum est logica ergo ipsa non est pars philosophie. ¶ Secūdo sic nulla sciētia ineſt nobis a natura quia anima nostra i ꝓncipio siue creationis est tanc̄ tabula rasa in qua nihil depictum est depingibilis tamen virtutibus ⁊ scientys. sed logica ineſt nobis a natura. ergo logica non est scientia. Et per ꝓsequēs nec pars philosophie. Minor patet de multi idiotis qui discursus ⁊ ratiocinatōnes sine tamē acquisitione logice faciunt. similiter bruta sicut patet de cane transeunte aquam vel foueam. ⁊ de lupo se replente terra vt grauior sit in aggressu. de catho similiter extrabēte clipsedrā vt liberius pisces edat. igitur logica ineſt nobis a natura. ¶ Tertio sic multe scientie acquiruntur ⁊ sunt acquisite ꝓeter logicam. vt patet de hypocrate ⁊ multis studētibus iura ⁊ canones non habendo logicam. Jn oppositum sunt omnes logici.

Primo notandum est ꝙ ꝓo declaratione ꝓimi termini mouetur talis difficultas vtrum scilicet logica contineri possit sub aliqua parte philosophie ꝓi⁹ enumerata i ꝓimo argumēto. Respondetur per duas distinctiones ⁊ vnum dictum. ¶ Prima distictio est hec. philosophia accipi potest dupliciter. vno modo generaliter ⁊ tunc ab aliqbus sic diffinitur philosophia. Est apprehensio veritatis cuiuscunq; entis siue a nobis siue a natura causati. Sed sic diffinit ab alberto. ē apprehensio cuiuslibet admirabilis per ꝓncipia eius ꝙ admiratur. Et ab eodem diffinitur. admiratio est agonia mentis suspensioq; cordis ex stupore magni ꝓdigij in sensu apparentis. cum desiderio inueniendi causam. Sed admirabile est cuius causa est occulta inuentioq; rara. Secūdo modo capitur philosophia specialiter vt est apprehensio veritatis cuiuscunq; entis a natura causati. ¶ Scōa distinctio philosophia generaliter dicta diuiditur in rationalem siue sermocinalem realem ⁊ moralem. Philosophia sermocinalis siue rationalis sub se continet grāmaticam logicam ⁊ rethoricam. Philosophia realis sub se continet phisicam que est de entibus naturalibus ⁊ mobilibus ⁊ mathematicam que est de abstractis scōm rationem a motu ⁊ a materia sē sibili etiam continet metaphicam que considerat de abstractis a motu a materia sensibili ⁊ intelligibili cuiusmodi sunt substantie separate. Philosophia moralis continet quatuor partes. Prima dicitur ethica que tradit a philosopho in libris ethicoruz ⁊ illa tractat de modo viuendi in communi hoc est de bis que sunt cōmunia ad omnem modum viuendi. Secunda pars dicitur pollithica tradita ab eodem in polliticis que considerat de modo viuendi pollitice ⁊ ciuiliter siue de regimine vnius totius ciuitatis vel regni. Tertia dicitur yconomica que tradit i yconomicis. Et considerat de modo viuendi domestice siue de regimine vnius domus vel familie. Quarta dicitur monostica considerans de modo viuendi solitarie siue de regimine vnius solius hominis particularis et ista pars non inuenitur tradita a philosopho. ¶ Dictum est istud logica sub nullo modo philosophie specialiter dicte continetur. patet quia philosophia speciaLiter dicta solum se extendit ad scientias reales speculatiuas. sed logica non est scientia realis. igitur sub ea non continetur sed continetur sub phia generaLr dicta tanquaz ps eius.

Secundo est notandum. ꝙ ꝓo declaratione secundi termini ponitur talis difficultas. vtrum eadem ratione dicatur logica vtilis ⁊ necessaria. Respondetur per duas distinctiones et duo dicta. Prima distinctio est hec vtile capitur quadrupliciter vno modo dicitur vtile ꝙ ꝓpter se nō est appetibile sed tantum ꝓpter aliud ꝙ tamen sine eo haberi potest ⁊ sic distinguitur cōtra bonum delectabile ⁊ bonum necessarium Secundo dicit vtile ꝙ ⁊ si de se non habeat rationem appetibilis appetitur tamen ꝓpter alterum ꝙ sine illo haberi non potest ⁊ sic distinguitur contra bonum honestum ⁊ bonum delectabile. Tertio modo dicitur vtile ꝙ est appetibile ꝓpter se ⁊ ꝓpter aliud ꝙ sine illo haberi potest ⁊ sic distinguitur contra necessariū. Quarto dicitur vtile qō est appetibile ꝓpter se ⁊ etiam ꝓpter aliud ꝙ sine alio haberi non potest. ⁊ sic vtile coincidit cum bono honesto delectabili ⁊ necessario. Secunda distinctio duplex est necessitas quedam est absoluta qua. ſ. res habet esse sic ꝙ nullo modo pōt nō eē ⁊ sic est tm̄ vnū nec̄ium

i toto vniuerso vz. 6s. Alia ē necessitas ꝓditionata q̄ ꝓuenit rei nō absolute sz ꝓ respectū ad aliqd aliud siue ex aliqua suppositōe. ¶ Primū dictū logica ēvtilis. 4.° pz qz ipsa ē appetibilis pp se z etiā pp aliud. eius. n. sūt mlte vtilitates pp quas est appetibilis. Prima vtilitas ē facilitas discernēdi verū a falso. Nā per ipsā faciliter iudicaf qd verū z qd falsum in oi mā. Scōa ē prōptitudo arguēdi z rñdendi qz p logicaz docef qd ē añs z qd ꝓñs quid repugnās z qd iptinēs q̄bus cognitis prōpte z facilr ꝓtingit arguere z ad argumētationes rñdere. 3ª vtilitas ē facilis solutio omniuz ꝓalogismoz peccātiū i forma qz i logica docef ois modus sillogizandi z arguēdi formalr. valet ēt ad soluendū ꝓalogismos peccātes i mā qz i hac scia tradūtur certe regule z ifallibiles q̄bus prōpte z facilr dissolui pñt argumētationes sophistice concludētes ex veris falsū vel ecōtra qō tñ facile nō eēt imo q̄si ipossibile si ne logica. pp qō sepe dicit Aristo. q̄ potissima causa errozis antiquoz fuit ignorātia logice. Quarta vtilitas est promptitudo diffiniendi diuidēdi z generalr oēs argumētatōes cōponēdi. ¶ Scōm dictū logica est necessaria z.° pz qz alie scie acgri nō possunt sine ipsa.

Tertio notādū ē q̄ ꝓ declaratōe tertij termini ponif talis difficultas Utrū possit aligs habitus sciētificus acgri sine logica. Rñdef p duas distictōes z tria dicta. ¶ Pria distictio ē hec duplex ē logica. s. nālis q̄ est q̄dā ptās itellectus nr̄i qua nālr itellect⁹ magis assentit vero q̄z falso ex quo assensu p̄cedit de notitia noti ad ignoti notitiaz. Alia ē logica artificialis q̄ est qdā habitus itellect⁹ acquisitus quo iudicamus de rectitudine cuiuslibet ratiocinationis z sic diffinitur ab alberto. Logica ē scia que a fātasi)s q̄ videtur z rñ sūt nos liberat. errozes depuat falsitates oñdit z i oi ope ꝓtēplatōis lumen rectū ꝓbet. A boetio sic diffinif. Logica ē rō discernēdi verū a falso. A doctore scō sic diffinif. est scia ratōalis directiua actuū ratōis. ¶ Scōa distictio logica artificialis duf ē q̄dā ē iudicatiua siue resolutozia q̄. s. docet resoluere rē i sua p̄cipia z cās sicut habitus demōstratiuus. Alia est logica iuētiua q̄ docet iuenire multa media ad ꝓbādū vnā ꝓclusionē sicut est habitus argumētādi dialetice. ¶ Primū dictū ē logica nālis siue vsualis nō fuit primo iuēta p logicā qz logica nālis nō est scia sed est qdā modus sciēdi quodāmodo inatus nobis. Et a q̄busdā vocaf nālis idustria vel quedā igenios/tas qua faciliter itellectus pōt assentire vero ex quo pōt aliud vez iferre. ¶ Scōz dictū logica artificialis primo fuit iuēta z acq̄sita per logicā nālez. patet. qz per logicā nālē formamus vnā particularē demōstrationē que vocaf demōstratio nālis. z illa non scitur nec cognoscif nisi i parte z ex illa notitia ipfecta frequēter iterata generaf habitus logice artificialis. Nec est itelligēdū q̄ nāle z artificiale sint dūe essentiales demōstratōis vel logice sed solū sunt differētie accidētales cū possint ꝓuenire eidē demōstrationi. ¶ 3ⁱᵐ dictū. et si possit acgri qdaz habitus fidei vel opinionis sine logica tñ nō pōt acgri habⁿ sciētific⁹. pz qz logica ē habⁿ discernēs z iudicās de rectitudine argumētatōis. z cū ois scia p argumētationē acgraf sequif q̄ nō habtes logicā nō habt rectū iudiciū de argumētatione nec de rectitudine argumētatōis. igif nec p̄sequēs acgrūt sciētiā licet sibi aggenerēt credulitatē vel habitū opinatiuū. ꝓpter q̄ dicit albertus q̄ habtes alias scias sine logica sic se habt ad suū scire sicut ignis ad cōburere. ¶ Nā sicut ignis cōburit z nescit causam sue combustionis sic et illi dicūt se scire tñ rationem sui sciti ignorāt.

Conclusio respōsalis artificialis logica est pars phie generalr dicte vtilis z necessaria ad acquisitionē oīum scientiaz. ꝓclusio satis patet ex notabilibus.

Primo dubitaf. Utrū logica ifit nobis a natura. ¶ Respondet albertⁿ ponēs inchoationē formaz q̄ quelibet sciētia inē nobis a natura icoatiue sicut quercus i p̄cipio habuit esse i glāde sed illud esse erat iperfectū. erat tñ aligd ipsius arboris in glande quia alias nō plus creuisset quercus ex illa glāde q̄z ex pomo. Sic etiā oēs scie sūt icoatiue i aia nostra i p̄cipio sue creatōis. qz nisi sic aia nostra nō plus posset acgrere sciaz q̄z aia bouis vel asini. Per exercitiū aūt z demōstrationes acgrif z pficif i nobis scia fm esse perfectū vt dicit victorinus. natura facit habilē. ars facilē. vsus vero potentē. Aliter respōdetur per vnā distictionē z duo dicta. ¶ Distictio ē hec duplex ē logica vt prius patuit. q̄dā est nālis. alia ē artificialis. ¶ Primū dcz logica artificialis ñ inē nobis a nā: sz iest

nobis per logicā nālez siue vsualē. s. exercitā do nos ꝛ frequēter varias demōstratōes eli ciēdo. Sed logica nālis ieſt nobis a nā ita ꝙ a nā ieſt aīe noſtre quedā potentia naturalis per quā nāl̄r poſſumus magis facil̄r aſſenti re vero ꝯ falſo: ꝛ ex hoc ꝓſequēter diſcurrere ō notitia noti ad ignoti notitiā. ¶ Zm dcm. bru tis nullo mō ineſt logica nec artificialis nec nālis lz eis iſit nāl̄r aliqua potētia ſenſitiua ꝙ quā poſſunt obiectū eis debite ꝓſentatū le uiter cognoſcere ꝛ ex vna cognitōe ſenſitiua aliā quodāmodo inferre: ꝛ ideo quodāmodo videntur diſcurrere de vno in aliud ꝓpter qō dicit Ariſtoteles in ꝓoemio methaphiſi ce ꝙ bruta parum experimenti participant.

Secundo dubitaſ. Utrū logica ſit de genere honeſti ꝛ videtur ꝙ nō qz bonū honeſtū videreſ getare ꝛ ſimpl̄r ſatiare appetitū eius cuius eſt. ſed logica nō ē hꝺ ergo. Rñdeſ ꝙ duas diſtinctōes ꝛ vnū dictū. ¶ Prima diſtictio eſt hec triplex ē bonū quoddā eſt bonū vtile qō de ſe nō appetiſ ſed ꝓpter aliquē finem ꝓſequēdum ſicut diuitie ſunt bone ſubueniendi neceſſitati humane. Aliud eſt bonū honeſtū qō ſic a tullio diffiniſ Bonū honeſtū ē qō ſua vi nos trahit ꝛ ſua di gnitate nos alicit ſicut bꝛitudo eterna. Aliud eſt bonū delectabile qō cauſat delectationē i potētia ꝛ ipſam quietat. ¶ Scōa diſtictio du plex eſt bonū honeſtū quoddaz ē qō ꝓpter ſe ſolū eſt appetibile ꝛ nō ꝓpter aliud bonū ꝓſe quēdū: ꝛ ſic ſola bꝛitudo eſt bonū honeſtū qz ſolū ꝓpter ſe appetiſ ab hoīe eā nō ordinādo ad aliqō aliud bonū. Aliud eſt bonum hone ſtum qō eſt appetibile ꝓpter ſe ꝛ ꝓpter aliud bonū ꝓſequēdū de quo dicit tullius ꝙ bonuz honeſtū ſecum affert multas vtilitates. ¶ Di ctū eſt iſtud. logica eſt de genere honeſti ꝛ⁹ꝓ pz qz exquo ē bonū quodāmodo ꝛ perfectio aīe vnde eſt ꝓpter ſe appetibilis eius etiam ſūt mlte vtilitates vt patuit i 3⁹ notabili igiſ logica eſt bonum honeſtum ſecundo modo.

Tertio dubitaſ q̄t ſunt ꝓtes ꝑhie ratio nalis ſiue ſermocialis. Rеſpōdeſ per vnū dictū. Nam ſicut i ꝑhia reali pe nes diuerſum modū diffiniēdi ſumiſ diuerſi tas partiū ꝑhie realis ſic penes diuerſuz mo dū notificādi ignotū diſtiguunſ partes ꝑhie ratōalis. Nā quādoq; notificaſ ignotū ex ſi gnis generātibus ꝓſuaſionē ꝛ ſic eſt retboꝛi ca. aut ex aligbus fictis cauſantibus delecta tionez vl̄ abhoīatōez ꝛ ſic eſt poetria. vel ꝓce dit ex ꝓbabilibus cuilibet ſciētie appliçabi libus. ꝛ ſic eſt dialetica. vel ꝓcedit ex ꝓpꝛys ꝓcipys ꝛ cauſis effectus. ꝛ ſic eſt demōſtrati ua. aut ex his q̄ apparēt ꝛ nō ſūt ꝛ ſic eſt ſophi ſtica. vel ꝓcedit ex aligbus que rñdētē ꝓuo cant vt dicat illud qō ſentit de re. Et ſic eſt tē ptatiua. Ex quo patet ꝙ ſcōm variationē ra tiocinatiois ꝛ diuerſum modum notifican di ignotum variātur ſcientie rationales.

Ad rationes ante oppoſitū. Ad ꝓ mā dr ꝙ maioꝛ eſt ve ra capiēdo ꝓbiaz ſpecial̄r nō aūt capiēdo ge neral̄r cuiꝰ logica eſt pars. ¶ Ad ſcōam dr ꝙ ſicut patuit i ꝓmo dubio logica artificialiꝭ nō ineſt nobis a natura lz bene nālis ꝛ iò ruſtici ꝛ idiote ſuos diſcurſus nō regulant per habi tū logice artificialis ſed dūtaxat per logicaz nālē. dicitur iſuper ꝙ tales experientie bru toꝝ nō fiūt per diſcurſuz logicum ſed potius per quēdā iſtinctū nālez. ¶ Ad tertiā dr ꝙ lz ypocras ꝛ alij ꝓbi non habuerit logicā artifi cia lē habuerūt tñ logicā nālez per quā facil̄r potuerunt diſcurrere de notitia noti ad igno ti notitiam. Dr iſuper ꝙ iuriſte ꝛ canoniſte ſi ne logica non acquirunt ſciam ſed dūtaxat acquirunt ꝯdam credulitatem que poteſt vo cari fides vel opinio. ꝛ hec de queſtione ſcōa.

Queritur tertio. Utrum ſillꝰ ſub ei⁹ ra tione vniuerſali nō ꝓciſa ſit ſubiectū totius logice. Et vide tur ꝙ ñ qz ſubiectū libri ꝓꝛ ē ſillꝰ igiſ nō eſt ſubiectū totius logice tz ꝓña qz nihil idē ē ſ bz totius ꝛ partis. ¶ Scōo ſic logica eſt habitus realis cū ſit que dam qualitas ītellectus. igiſ ſillogiſmus non eſt eius obiectum cū ſit ens ratōis. tenet ꝓſe quētia qz effectꝰ non eſt maioꝛis entitatis ſua cauſa. modo obiectū eſt cauſa habitꝰ ꝓducti de ipſo. ¶ Tertio ſic ſubiectū alicuius habitus ſciētifici debet virtual̄r ꝓtinere oēs veritates illius habitus. ſz ſillogiſmus nō eſt hꝺ. igitur nō eſt ſubiectuz logice. maioꝛ declarabiſ ī no tabilibus. ſed minoꝛ ꝓbaſ qz ꝓfectius non ꝓtinet virtual̄r magis ꝓfectū. ſed ſillogiſmus cū ſit ens ratōis eſt ꝛperfectioꝛ q̄busdam ꝓ ꝓrietatibus realibus i logica demonſtrabili bus cuiuſmodi ſūt iſte. eſſe i ſubiecto. habere

ꝓtrariū ꝛ suscipere magis ꝛ minus. igit̄ sillogismus nō ꝓtinet virtualr tales passiones.

¶ In oppositū arguit̄ qz de sillogismo ꝓsup ponit̄ qd ē ꝛ de ipo demōstrāt̄ passiones p sua ꝓncipia. determinat̄ etiā de suis partibus ſ bi uſ ꝛ generalr q̄cūq; i logica ꝓsiderata habēt attributionē ad ipsuz. igit̄ ipsum est subiectū

Primo notandum est qꝫ ꝓo declaratione q̄stiſ solēt poni tres distinctiones. ¶ Prima distictio ē. Obiectū capit̄ octo modis vt ꝓz i his versibus. Obiectū verna positū sub cuiqꝫ iberet Qō ꝓius ē copula proꝓy logicalr ifra Qō simul ars ꝛ habz bis sunt subiecta quaterna. Et solū de octauo est sermo i ꝓposito. ¶ Scōa distictio triplex est subiectū. ſ. cōe ꝛ est illud qꝫ verificat̄ de oībus ꝓncipalr ꝓsideratis i scia cuius est subiectuz. Aliud ē subiectū speciale ꝛ illud vocat̄ subm attribut̄ois cuiusmōi ē argumētatio i logica Aliud ē subm specialissimū. Et illud ē ꝓncipalioꝛ pars subiecti attributōis sicut sillogismus i logica. ¶ Tz̄ distictio duplex ē subiectū cōe. qōdā est cōe coitate p̄dicationis ꝛ ē illud qꝫ i recto verificat̄ de oībus ꝓsideratis i scia ꝛ sic ens ratōis est subiectum logice. Aliud ē subiectū cōe coitate adequatōis ꝛ sic argumētatio ē subiectū ꝛ ad ipz tres ꝓditiōes regrūt̄ q̄ ꝓtinent̄ i ista diffinitōe. Subiectū attributionis est qd coissimū i scia ꝓncipalr ꝓsideratū nō trāscēdēs methas illius scie verificabile in recto vel in obliquo de omnibus in illa scia ꝓncipalr ꝓsideratis. Et ad qꝫ oia minus ꝓncipalius ꝓsiderata hñt ordinem ꝛ attributionē. Et p̄ter has tres distinctōes ponit̄ alia distictio. Sillogismus p̄t duplr ꝓsiderari vt latius patebit i ꝓncipio p̄mi libri ꝓioꝛ. Uno mō q̄tū ad suā rationē generalē p̄cisam q̄ est vis illatiua ꝛ sic ē subiectuz i libris p̄oꝛ. Alio mō ꝓsiderat̄ q̄tū ad suā rationē generalē nō p̄cisam ſz vt ambit oēs ratōes speciales de qꝫ bus specialiter tractatur i partialibus libris logice ꝛ sic est subiectum totius logice.

Secundo notādū ē qꝫ p ampliorī declaratōe istius termini ſ bm ponunt̄ tres difficultates. Quarū p̄ma ē hec Utrū obiectū adequatū habitus scientifici necessario ꝓtineat oēs veritates illius habitus Et videt̄ qꝫ nō: qz distincte gditates cognoscūtur p diuersas ratōes cognoscēdi ſz subiectū ꝛ passio sūt distincte gditates formalr. ergo ad eas cognoscēdas nō sufficit vna ratio cognoscēdi ꝛ qꝫ ñs subiectū nō ꝓtinet virtualr suas passiones. tenet ꝓña qz ꝓtineri virtualr in aliquo ē ꝓtineri i illo tanqꝫ i eo qꝫ ē ratio cognoscēdi illud. Maioꝛ pz qz q̄libet realitas de se nata est cāre suā spēz i ītellectu. igit̄ q̄libet realitas hz ꝓpriā rationē cognoscēdi. ℟ Videt̄ p tale dictū de ratōe p̄mi subiecti alicuius hit⁹ sciētifici ē virtualr ꝓtinere totā noticiā illius scie cuius ē subiectū p̄imū. pz exēplo ꝛ ratōe Exēplo pbat̄ sic. qz si aliqs bēat plenū ꝛ pfectū ꝛceptū gditatis linee i se ex tali cognitiōe cognoscet virtualr passiones ꝛ ꝓpetates demōstrabiles de linea ꝛ hēbit totā sciaz linee virtualr ad talē sensū et hēbit noticiā p quā facilr poterit ꝓcludere ꝛ elicere ꝓprietates ꝛ passiones de linea demōstrabiles. ℟ Ratiōe pbat̄ sic. qz si subiectū p̄mū nō ꝓtineret vtualr noticiā totā illius habitus cuius ē subiectū tūc ipsū nō erit adequatū scie. ꝛ p ñs scia excederet subiectū. ꝛ ita ipz nō erit p̄mū qz idē est p̄imū ꝛ adequatū. verūtn̄ non oia ꝓtinentur equalr ꝓtinētia virtuali i noticia ei⁹ p̄mi subi qz passiones ꝛ ꝓpetates verificabiles de ſbo p ꝓpriā rationē formalē eius ꝓtinentur i illo virtualr actualr: sed passiones. et ꝓprietates ptiū subiectiuaꝝ illi⁹ subiecti q̄. ſ. nō ꝓueniūt subiecto p rationē illius subiecti ſz p rationē partiū ſ bituaꝝ ei⁹ ꝓtinent̄ virtualr potētialr i noticia illi⁹ subiecti. Et ad rationē fcāz i oppositū respondet̄ p vnā distictionē qꝫ duplices sūt gditates distincte. q̄dā sūt penitus distincte ꝛ de illis itelligit̄ maioꝛ. alie sūt gditates q̄ ꝛ si formalr sūt distincte vna tn̄ virtualr ꝓtinet̄ i alia: ꝛ de illis maioꝛ ē falsa qz ad cognoscēdū tales gditates distictas sufficit vna ratio distincta cognoscēdi ita qꝫ ex ratōe cognoscēdi ipsius subiecti facilr ꝛ expedite deuenimus i cognitionē oiuz veritatū ꝓtentaꝝ i illa ratōe cognoscēdi. ſz qz ista solutio videt̄ petere p̄ncipiū: qz idē videret̄ ee virtualr ꝓtineri i aliquo ꝛ ipsū ee ratōez cognoscēdi illud. ideo alr ꝛ ꝓbabilius rñdet̄ qꝫ maioꝛ est itelligēda de gditatibus absolutis ad iuicē formalr distictis. nō aūt de duabus distictis gditatibus quaꝝ vna est absoluta ꝛ alia respectiua cuius ratio est qz nullus respectus de se natus est gignere ꝓpriā spēz ei⁹ i ītellectu. g̃ neq; ꝓpriā cognoscibilitatē. añs pz qz nullus⁹ respectus ē de genere actiuoꝝ. Dicitur vltra qꝫ itellectus a

specie fundamēti vel amboꝝ extremoꝝ mouet ad cognitionē respectus cāti iter illa duo extrema mō ois passio cū sit q̄dā aptitudo est q̄dā respectus aptitudinalis formalitatis fūdamētalis ideo non bz ꝓpriā rationē cognoscēdi aliū a subo. Et si obyciatur si sic seq̄ret pari ratiōe q̄ subiectū ꝓtineret virtualr oēs relatōes p accns verificabiles de ipso. z p ons eēnt scibiles de eodē q̄ ē subiectū. ℟ñdet q̄ duplex ē relatio q̄dā ē q̄ imediate fundat i ratione formali z gditatiua subiecti z ois talis virtualr ꝓtinet i illo subiecto z necessario verificabilis ē de eodem z etiam scibilis. cuiusmodi sūt passiones subiecti. Alie sūt relatōes q̄ nō fūdant imediate tanq̄ i ꝓprio fūdamēto neq̄ i ratōe formali z gditatiua subi neq̄ i ratōe formali z gditatiua suoꝝ p se iferioꝝ z tales nō ꝓtinent virtualr i subiecto nec sunt scibiles de eo sz tm̄ p accidens verificabiles.

Tertio notādū ē q̄ scōa difficultas est hec. Utrū subiectū scie necessario sit idepēdēs z videt q̄ nō qz subiecto manēte eodē z passionibus variatis diuersificātur scie. igit nō minus dependet scia a passione q̄ a subiecto z p ons subiectū nō ē oīno idepēdēs. ℟ñdet p tale dictū. Obiectum hītus sciētifici ē oīno idepēdēs a q̄ tm̄ dependēt oēs veritates illius hītus ad hūc fēsū q̄ i tali hītu sciētifico nihil ꝓtinet ꝑus notū q̄ sit cā notitie subiecti sz ipsa noticia subiecti ē ꝑus nota z cā notificatōis cuiuscūq; vitatis illi⁹ hīt⁹. p hoc sic qz tale obiectū ē pmū. igit oīno idepēdēs. tenet ons qz pmū sp est idependēs respectu posterioꝝ. Ad rationē factā i oppositum ñdet q̄ peccat p fallaciam equocatōis qz hic nō capit subiectū p subiecto māli sz p subiecto formali qō ē q̄dā ratio formalis sub qua ꝯsideratur i scia tale subiectū siue talis ratio sit passio siue aliqd hȝ. z iō licet respectu diuersaꝝ passionū nō subordinataꝝ maneat idem subiectū māliter tm̄ respectu cuiuslibet talis passionis diuersificatur ratio formalis talis subiecti. ¶ Tertia difficultas est. Utrū obiectū hītus sciētifici sit cā oīum veritatū illius hītus. Et videt q̄ nō qz ipfectū nō habet rōez cause respectu pfectōis sz forma q̄ iportat p passionē est pfectior mā que iportat p subiectū. igit subiectū nō est causa passionū verificabiliū de eodē subiecto. ℟ñdet p vnā distinctionē z duo dicta. ¶ Distinctio ē hec. duplex ē cā q̄dā est q̄ est ꝓductiua sui effectus q̄tū ad esse vel q̄ ē esse realis existentie. Alia est cā q̄ est ꝓductiua sui effectus q̄tum ad esse cognitum q̄ ē eē diminutum. ¶ Primum dictū nullum subiectū est causa primo modo sue per se passionum. patet quia nihil idem realiē tribuit sibiipsi eē reale sed subz z sua p se passio sunt idem realiter. igitur subiectum nō tribuit effectiue esse reale sue passioni. ¶ Secūdum dictum. obiectuz habitus scientifici est causa scōo modo oīum veritatum contentaꝝ in illo habitu. patet. quia obiectum ē sufficiēs motiuum intellectus ad gignere noticias de suis passionibus in eodem intellectu. igit subiectum est causa noticie suarum passionum ō ipso verificabilium. Antecedens patet exemplo quia linea est sufficiens motiuum intellectus ad causandum noticiam suarum passionū in eodem intellectu. ¶ Ad rationem in oppositum factam respondet ꝑmittendo vnā suppositionem scilicet q̄ in artificialibus materia habet duplicem conditionem. vna ē esse obiectum circa q̄ fertur factio agentis. Alia conditio est esse susceptiuum factionis agentis per quā factionez educitur forma de materia. tunc dicitur negando minorem scilicet q̄ subiectum sit materia z passio forma eius. sed pro tanto dicitur obiectum scientie materia circa quā propter similitudinē quā habet cum materia artificiali quo ad primam cōditionem. Nam actus prioꝝius scientis non videtur terminari ad speciem intelligibilem nec ad aliquid q̄ sit formaliter in intellectu. sed potius terminatur ad oīm extra q̄ tātuz obiectiue ē in intellectu. lz tm̄ actus sciētis nō recipiat i tali obiecto extra sz māet i ītellectu

Conclusio responsalis. sillogism⁹ considerat⁹ sub ratione eius vniuersali non precisa est subiectum attributionis logice. patet quia sibi conueniunt tres conditiones subi attributionis posite in secūdo z tertio notabilibus. Nam sillogismus cōtinet virtualiter oēs veritates logice z ē oīno idependēs. est etiam causa omniuz passionū demonstrabilium in logica.

Primo dubitat vtr logica ꝯsideret p se de scōis intētōib⁹. ℟ñdet p vnā suppōnē z vnū dictum. ¶ Suppositio est h. Intētio scōa ē q̄dā respectus rationis effectiue causatus ab actu cōparatiuo ītellectus

in obiecto cognito ad aliud cõpato derelict⁹ ⁊ in tali obiecto cognito subiective exñs sicut cũ intellꝰ nr̃ primo apprehẽdit humanitatez ſm ei⁹ ppriã nãm ⁊ eã videt tanq̃ cõicabilez multis tũc ipaz sic cognitã p ſuũ actũ cõpatiñ comparat ad multa dſia numero q̃b⁹ illa nã ẽ cõicabilis ⁊ ex illa cõpatiõe cõſurgit ⁊ dere lingtur vna relatio rõnis q̃ vocat̃ ſpẽitas. cõcretie aũt ſignificatur per hoc nomẽ ſpẽs ⁊ talis relatio ꝓfundamẽto ꝓxio bz humanitatẽ ſm eius eẽ cognitũ ⁊ p termino bz multa dif ferentia nũero ẽt cognita ſed p cã efficiẽte bz intellectũ ⁊ ei⁹ actũ cõpatiuum. ¶ Scõa ſup poſitio. ꝓxima intẽtio ẽ obiectũ cognitum vl̃ cognoſcibile ſup quo nata ẽ fũdari intẽtio 2ª ¶ Ex quo ſequũtur tria cozrelaria. ¶ ꝓxi⁹ ẽ q̃ 2ᵉ intentiones tãq̃ ad eẽ ⁊ cõſeruari depẽ dẽt ab intellectu. ¶ 2ᵘˢ cozelariũ licz interdũ extrema ſcõe intẽtionis ſint realia ⁊ realit̃ di ſtincta. tñ nulla ſcõa intẽtio ẽ relatio realis eo q̃ talis relatio cõſurgit iter illa extrema non vt ſũt realia ſed vt ſũt entia rõnis tantũ hñtia eẽ cognitũ. ¶ 3ᵘˢ cozelariũ. Nulla ſcõa intẽtio ppzie ẽ in aliquo ſubiectie ſed ſolũ bz eẽ ĩ itellectu obiectie ipzopzie tñ põt dici eẽ ſubiecti ue ĩ obiecto cognito ſicut dicim⁹ modos ſigni ficãdi eſſe ĩ voce ſubiectiue.

Secundo dubitatur. que ſit rõ formal̃ ſubiectiua logice: ¶ Rñdeẽ p vnã ſuppoſitionẽ ⁊ vnũ dictuz. ¶ Suppoſi tio ẽ hꝫ exꝑte ſuaꝝ cãꝝ tñ tripliciter poſſunt ſcõe intẽtiones diſtingui. pz qz ois intentio ſe cũda cãtur ab intellectu mediãte actu ei⁹: ſed tñ ſunt tres act⁹ itellect⁹. g̃ tñ triplr̃ poſſunt ille 2ᵉ intẽtiones diſtingui ex parte ſuaꝝ cãꝝ. Minoꝛ pz quia ꝓm⁹ act⁹ itellectus ẽ ſimpli ciũ intelligẽtia. ⁊ illo actu cãt̃ hec intentio. ſe cũda incõplexũ vel gen⁹ generaliſſimũ ſpẽs diffinitio ⁊ hmõi intẽtiones de q̃b⁹ determia tur ĩ libꝛo p̃dicamẽtoꝝ cũ libꝛis ſuis admix tantibus. Secũdus actus itellectus ẽ compo ſitio ⁊ diuiſio quo. ſ. apprehendimus cõplexa vt hoiem currere vel aſinũ nõ currere. ⁊ illo actu iſte intẽtiones 2ᵉ. complexũ oꝛo ꝓpoſitio enũciatio cauſanꝫ ⁊ hmõi de q̃bus determina tur in libꝛo ꝑiarmenias. Tertius actus eſt rõ vel diſcurſus quo. ſ. apprehendimus ratioci nationes ⁊ argumẽtatiões ⁊ illo actu cãntur: Iſte intẽtões 2ᵉ inuentiuũ iudicatiuũ ſillꝰ ⁊ hmõi cõſimiles de q̃bus determinatur in to ta noua logica. ¶ Dictum ẽ iſtud rõ formalis ſubiectiua logice eſt rõ deueniendi de noticia noti ad noticiam ignoti. pz quia illud eſt ratio formalis ſubiectiua alicuius ſcie ad quã hñt attributionem oĩa p̃ncipaliter conſiderata in illa ſcia. ſz rõ deueniẽdi ẽ noticia noti ad igno ti noticiam ẽ hmõi. Minoꝛ pz quia in tota logica p̃incipaliter ⁊ adequate determiatur de his que cãnt̃ per tres actus intellectus pri us enumeratos. ſed oĩa iſta habent attributi onem ad iſtã rõem formalẽ que ẽ rõ deueniẽ di ⁊ ẽt cũ per quẽlibet illoꝝ actuũ poſſit intel lectus deuenire de noticia noti ad ignoti noti ciam. Et confirmatur qz logica dicitur p̃inci paliter rationalis quia eſt directiua actuũ rõ nis. ſed per quenlibet talẽ actum põt ratio ſi ue intellectus deuenire de noticia noti ad no ticiã ignoti. igit̃ logica erit quidam habit⁹ do cens oẽs ad modũ deueniendi de noticia noti ad noticiã ignoti ⁊ cũ cuilibet hꝫtui cozrñdeat ppriũ ſubz ſequit̃ q̃ ſubm adeq̃tũ logice erit aliquid cui tanq̃ inſtrumento cõueniet iſta rõ formalis que ẽ eẽ noticiam ſiue rõem p̃ce dendi de noticia noti ad ignoti noticiam. Ex quo infertur q̃ neq; ens rõis neq; 2ª intẽtio neq; argumẽtatio neq; ſill̃s eſt ppzium ⁊ ade quatum totius logice ſubm. pz quia nulli illo rum ꝓpetit adequate rõ formal̃ ſubiua logice

Tertio dubitatur. Utrũ cum principali qõne prius poſita poſſit ſtare ſil logiſmum non eſſe ſubiectum logice. Rñdeẽ per vnam diſtinctionẽ ⁊ duo dicta. ¶ Diſtin ctio ẽ hec. logica põt capi duplr̃ vno⁰ put ẽ tra dita a philoſopho in libꝛis logice. ⁊ tñ cõſide rat de vno mõ ſciẽdi cãto per tertiũ actum in tellectus. nõ. n. dat Ariſto. in logica ſpãlẽ tra ctatũ aut libꝛũ de arte diffinitẽdi aut diuiden di. ſz tñ docet modũ arguẽdi. Alio mõ põt ca pi logica vt ẽ cõplete ⁊ pfecte tradita. ⁊ talis cõſiderat p̃incipaliter de oĩ modo ſciẽdi qui ẽ triplex vt patuit ĩ tertio notabili p̃me que ſtionis. ¶ Primum dictum ſillogiſm⁹ ẽ ſubm logice primo modo dicte. pz quia illud ẽ ſubz de quo p̃incipaliter determiatur ⁊ de quo ⁊ ei⁹ ptibus demõſtrãtur ppzie paſſiones per ſua p̃incipia ⁊ ad qõ oĩa min⁹ p̃incipaliter ꝓſidera ta hñt attributionẽ. ſz ſill̃s ẽ huiuſmõi. Non enim in logica conſideratur de alys ptibus ar⁹ niſi minus p̃incipaliter ⁊ ꝓ quanto ha bent attributionem ad ſillogiſmum ſi cuiz de

his p̄ncipaliter determinet̄. in logica nō vr̄ in quo libro logice nisi in libris prioꝝ vl̄ thopicorum. sed hoc nō qꝛ si in illis libris determinetur p̄ncipaliter de illis spēbus que sūt īductō ēptimema ⁊ ex^{m} sequeret̄ ꝙ sill's simpl'r non eēt subm̄ libri p̄oꝝ. sed argumētatio simplicit̄ Sequeret̄ ēt ꝙ sill's dialetic⁹ nō eēt subm̄ libri thopicoꝝ sed argumētatio dialetica. ¶ 2^{m} dictū modus sciēdi ē subm̄ logice 2° modo dicte. pꝫ quia illud est subm̄ primuꝫ ⁊ adeq̄tum logice cui p̄mo ⁊ adequate cōpetit rō formalis subiectīa logice: sed mōus sciēdi ē hmōi. g̊ ⁊c̄. Minor pꝫ quia rō formalis subiectiua logice ē rō demōstrandi. Modo talis ratio cōpetit cuilibet modo sciendi ⁊ soli tali. igit̄ modus sciendi ē primuꝫ ⁊ adeq̄tuꝫ subm̄ logice.

Ad rationes. Ad primā dr̄ ꝙ patuit quomodo sill's simpl'r ꝯsideratus scōm suā rōeꝫ p̄cisam ē subm̄ libri p̄oꝝ. ipse aūt cōsideratus scōm rōem ei⁹ generalem nō precisam ē subm̄ toti⁹ logice. ¶ Ad 2^{m} dicitur ꝙ obiectū ē cā equiuoca ⁊ partialis iō nō ē incōueniēs obie^{m} eē minoris entitatis q̄ꝫ scīa ꝓducta de ipso. ¶ Ad tertiā dr̄ ꝙ logic⁹ nō ꝯsiderat entia realia neq̄ꝫ demōstrat passiones reales vt reales sūt sꝫ vt hn̄t eē cognitū ⁊ vt fūdamēta illaꝝ ītētionū. ⁊ h̄ de qōe tertia

Queritur 4°. Utꝝ logica sit scīa speculatiua vel practica. Et videtur ꝙ sit practica. quia omnis scīa q̄ est directiua praxis est practica. sed logica ē directīa praxis. ergo est practica. Maior est nota. quia ex eo dr̄ aliqua scīa practica quia ē directiua praxis vel ī praxi. Minor pꝫ qꝛ logica est directiua opationis hōis scōm electionē. igitur ē directiua praxis. tꝫ ꝯña quia praxis scōꝫ eustarciū ē hōis scōm electionem operatio: ¶ Scōo sic. logica docet cōstituere suū subm̄. igit̄ ē practica. tꝫ ꝯña qꝛ per hoc distinguit̄ scīa speculatiua ⁊ scīa practica quia speculatīa docet cognoscere suum subm̄. practicū docet cōponere ⁊ cōstituere suum subm̄. ¶ Tertio sic oīs noticia directīa cōclusionis sill'i practici ē practica. sꝫ logica ē h⁹ igit̄ ⁊c̄. Maior videtur eē de intētione Arist. in 3° ethicoꝝ: Minor ꝓbat̄ qꝛ logica docet ꝙ sic ē diffiniēdum sic diuidendū. ⁊ sic arguēdū mō iste ꝯclusiones sūt cōclusiōes sill'i practici igitur ⁊c̄. ¶ In oppositū arguit̄. obiectum logice non ē praxis neq̄ꝫ practicabl'e. vt patebit in corpore questionis. igit̄ logica nō ē practica

Primo notanduꝫ ꝙ pro declaratione huius termini praxis a qua denominatur scientia practica ponuntur due distinctiones. Prima est cōmentatoris primo ethicoruꝫ cōmento primo volentis ꝙ praxis ⁊ energia sunt idē iō praxis siue energia pōt capi quadruplicit̄. Primo capit̄ large. ⁊ sic praxis est operatio cuiuscunq̄ꝫ virtutis siue liber̄ siue naturalis. ¶ Secūdo modo capit̄ stricte ⁊ sic praxis siue energia dicitur eē omnis operatio consequens cognoscentē in q̄ꝫtū cognoscens est. et isto modo omnis cognitio ⁊ generaliter omnis actus cuiuscunq̄ꝫ potētie cognitiue vel appetitiue ⁊ etiā passiones appetitus ⁊ delectationes ⁊ tristitie dicuntur energie siue praxes. ¶ Tertio modo capit̄ praxis siue energia strictius. ⁊ est operatio existens in nostra potestate quia omnis operatio que pōt esse virtuosa vel vitiosa isto modo dicitur praxis sꝫ oēs actus exn̄tes in nostra potestate possūt eē viciosi vel virtuosi. igitur omnes tales sunt praxes. ¶ Quarto mō capitur praxis sine euergia strictissime ⁊ ē operatio elicita cōformiter dictamini ratōis ⁊ electioni voluntatis ⁊ semper sequitur consilium intellectus practici. Secūda distinctio ad veram praxē q̄nq̄ꝫ requirūtur. primo requiritur intellectus ostēdens voluntati finē ⁊ ea que sunt ad finē. Secundo post istam ostensionem finis sequitur volitio finis ⁊ consilium de his que sunt ad finem. Tertio post consilium ⁊ inquisitioneꝫ sequitur vel potest sequi sententia dictatiua de his que sunt ad finem. Quarto post sententiam dictatiuam qua intellectus dictat vnuꝫ esse eligendū ⁊ aliud esse fugiēdū seq̄t̄ vl̄ pōt seq electō q̄ volūtas p̄pōit vl̄ p̄acceptat illō ꝙ ē dictatū eē eligendū ⁊ ꝙ est sn̄iatum non eē eligendū. 5° post istā electionē sequit̄ īmediate illud ꝙ sic ē dictatū ⁊ sn̄iatū nisi aliorsum proueniat impedimētum. exēplum vt in firmo p̄ntatur sanitas voluntati per intellectuꝫ ex qua presentatione capit intellectus practicus vnum principium respectu finis quo dictat ⁊ sententiat ꝙ sanitas ē accipiēda vel acquirēda. 2° post illud dictatū seq̄tur volitio ī voluntate desiderāte sanitateꝫ licet forte nō necessario seq̄t̄ talis volitio ⁊ 3° post istam volitionem sequitur cōsilium ītellectus practici

vel inquisitio que inquirit per qd pōt facilius ⁊ melius attīgere ad istā sanitatē. vt ꝛ. s. ꝑ ambulationē vel per potionē vel per extractum aut per quācūq; aliam viā. 4° post istud consiliū sequitur sentētia qua determinate sentētiat intellectus practicus. ꝙ sanitas meli⁹ acquiritur per hoc mediū determinate. puta ꝑ potionē q̄ per aliud mediū. ⁊ post istud dicta mē intellectus seqtur electio illius medij determinati q̄. s. voluntas vult determinate capere potionem. Et post illam electiōem seqt̄ īmediate sūptio potiōis nisi fiat īpedimētuz:

Secundo notandū ē. ꝙ de hac materia ē vna opinio cuius tota intētio videtur stare in q̄ttuor difficultatib⁹. quarū due prime se tenēt ex parte praxis. naz in ipsa praxi duo sunt consideranda. s. ipa vox significans ⁊ res significata ꝑ vocē. rōe primi oritur talis difficultas. Quid significet h̄ vox praxis. Rñdetur ꝑ duas suppositōnes ⁊ duo dicta. Prima suppositio ē hec omnis actus liber exñs in nostra potestate pōt recte ⁊ nō recte fieri. ¶ Scda suppositio ē oīs potētia que pōt recte ⁊ non recte agere indiget aliquo regulāte ipsam in operādo si actus eius debeat sēper eē rectus. Primū dictum ē istud praxis realiter nihil aliud est q̄ quidam actus liber sequens naturaliter aliquē actum intellect⁹ cui tāq̄ regl'e natus est conformari talis act⁹ liber vt sit rectus. Ex quo sequitur ꝟm dictū ista vox praxis de significatōe materiali īportat precise actū liberuz. sed de significatione formali importat precise duplicem respectū aptitudinalem ipsius actus liberi ad actuz intellectus qui est eius regl'a. Iste autē duplex respectus aptitudīalis ē posterioritas formalis siue eēntialis ⁊ conformitas ipsius actus liberi ad predictū actū intellect⁹. ¶ Scda difficultas que sumitur ex parte rei significate ꝑ hanc vocē praxis. ē hec. vtrū aliquis actus intellectus possit vere dici praxis. Rñdetur ꝑ quattuor dicta. Primū dictū ē istud praxis ē operatio alterius potētie q̄ intellectus. patz dupliciter. primo qz nullus act⁹ alicui⁹ potentie dicitur extēdi ad aliū actū eiusdē potētie. sed solū ad act⁹ alteri⁹ potētie. sz oīs praxis ē actus ad quē directiue extenditur aliqs act⁹ intellectus. oīs igit̄ praxis ē actus alterius potētie. Maior pz per quid noīs huius vocabuli extensio. Nā extensio dicitur quasi extra se tensio. Minor patet per precedentē difficultatē. 2° sic. cuiuslibz regl'e ad suū regulatū necessario est essentialis ordo prioritatis. Sed oīs praxis necessario regulat̄ per aliquē actū intellect⁹. g̊ oīs praxis habet eēntialē ordinē posterioritatis ad aliquē actū intellect⁹. mō nullus actus intellectus ad aliū actū hz eēntialē ordinē. qz quocūq; dato pōt ali⁹ eiusdez rationis p̄cedere. Ergo nullus act⁹ intellect⁹ erit praxis sed erit necessario actus alterius potētie ab intellectu. Scdm dictū praxis est actus nāliter posterior intellectione. ipsa probatur sic. quia act⁹ pure naturalis cuiusmodi sūt actus potentie vegetatiue appetitiue ⁊ sēsitiue q̄tenus precedūt intellectū ⁊ voluntatē nō dicūtur praxes. ipsi vero sequētes intellectionē ⁊ volitionez per quas moderātur ⁊ regulāt̄ possūt aliquo mō dici praxes. igit̄ nullus actus prior intellectu ⁊ volūtate ē praxis. ⁊ per ꝯñs praxis erit naturaliter posterior intellectiōe. Ex istis duobus dictis seqtur correlarie ꝙ oīs actus elicitus vel impatus a volūtate tū primo. quia solus talis actus hz eēntialem ordinē ad intellectū. tū scdo. quia omnis praxis ē actus siue operatio libera existens in nostra potestate. sed tm̄ actus eliciti vel impati a voluntate sūt in nostra potestate. Ergo solū actus elicitus vel impatus a voluntate est praxis. Maior pz per ph̄m. 6. ethicoꝝ dicētē ꝙ artifex indiget virtute regl'atiua vel moderatiua ad recte agendū. sed nō indiget regl'a nisi respectu operatiōis que ē in sua ptāte. ergo praxis si sit opatio a nobis regulabilis seqtur ꝙ erit in nr̄a ptāte. 3m dictū praxis est apta nata elici ꝯformiter dictatiuū seu snīe siue iudicio recte rōis. Probatur qz oīs electio vl' opatio neecssario reqrit rōem rectā cui ꝯformet̄ p̄ ph̄m. 6. ethicoꝝ. sz praxis ē electio seu opatio nostre volūtatl. igit̄ si debeat eē recta necesse ē ꝙ conformetur rōni recte ex quo seqtur ꝙ act⁹ elicit⁹ volūtatis ē primo praxis actus vero impatus ē solū attributū ⁊ ꝑ accidēs. pz dupl'r. p̄mo sic. qz oīs praxis ē nata cōformari rōi recte. Sz act⁹ impat⁹ a volūtate nō ē ꝯformis rōi recte nisi qz ē ꝯformis actui elicito q act⁹ elicit⁹ īmediate ⁊ p̄mo nat⁹ ē conformari rōi recte. igit̄ act⁹ elicit⁹ īmediate ⁊ p̄mo nat⁹ ē ꝯformari rōi recte. igit̄ act⁹ elicit⁹ erit primo praxis. Minor pz. qz act⁹ impatus nō ē bonus neq; malus moraliter nisi per at-

tributionem ad actum elicituz qui imediate dr̄ bon⁹ vel malus moral'r. Quartū dictū qō segtur ex p̄cedētibus ē istud. nullus act⁹ itellectus ē vere p̄axis. ꝓbatur qz sibi nō ꝓuenit diffinitio p̄axis q̄ pōt ex tribus dictis declaratis ꝑus elici. Est.n. p̄axis opatō alteri⁹ potētie q̄z itellect⁹ nāl'r posterioz ipa itellectōe nata ꝓfozmiter elici rōni recte ad ß q̄ sit recta.

Tertio notādū ē q̄ alie due difficultates se tenēt ex p̄te notitie ipsius p̄actice ꝛ p̄ma talis est. Utrū eadē scia possit dici speculatiua ꝛ p̄actica. R̄ndet̄ p vnā suppositionē ꝛ vnā distinctionē. Suppositio ē hec nulla ꝯclusio p̄actica pōt resolui i p̄incipia speculatiua ꝑz qz alias de eodem obiecto fozmali hēret̄ scia speculatiua ꝛ p̄actica. Distinctio ē hec dupl'r pōt aliqua scia dici p̄actica vno⁹ imediate ꝛ p̄mo qz.s. imediate est nata extēdi ad p̄axī. Et sic nulla notitia eadē sil'ē speculatiua ꝛ p̄actica. Alio mō pōt aliq̄ scia dici p̄actica imediate q̄ lz nō sit imediate nata extēdi ad p̄axim i se tn̄ vtual'r ꝯtinet aliquā vitatē q̄ imediate nata ē extēdi ad p̄axī et talis lz sit simpl'r p̄actica tn̄ scōz qd pōt dici speculatiua sicut notitia huius ꝓpositiōis deus ē trinus. lz imediate non iclinet ad p̄axim tn̄ i se ꝛ virtual'r icludit vnā virtutē q̄ iclinat imediate ad eligēdū deū sub ratōe trinitatis. ꝛ ideo talis notitia simpl'r ē p̄actica: lz scōz qd possz dici specl'atiua. ¶ 2⁹ difficultas ē vtrū speculatiuū ꝛ p̄acticū sint dr̄ie p se scie. R̄ndet̄ p vnā suppositionē ꝛ vnū dictū. suppositio ē hec. sicut dictū ē de ista voce p̄axis ita ꝓfozmiter dicēdū ē ō ista voce notitia p̄actica. s. q̄ ō significatōe mālī ipoztat p̄cise habitū vel actū itellectus ꝛ de significatōe fozmali ipōtat duplicē respectū aptitudinalē poritatis seu ꝓfozmitatis ipsius hit⁹ vel actus ꝛ directiuitatis ipsius hitus vel actus itellect⁹ ad p̄axim. ex quo ꝑz q̄ si domificator hēret manus trūcatas sic q̄ nunq̄z oparet̄ tn̄ adhuc hēret notitiā p̄acticā ō domo. Sil'r ista vox scia speculatiua de significatiōe mālī ipoztat p̄cise hitū vel actū itellectus ꝛ de significatione fozmali ipoztat negationē illius duplicis respectus ad p̄axī. Dictū ē istud speculatiuū ꝛ p̄acticū sūt dr̄ie accidētales scie p se qz rō fozmal' p̄actici ꝯsistit i duplici respectu aptitudinali ꝛ ratio fozmalis speculatiui ꝯsistit i negatōe illius duplicis respectus. mō nec ille duplex respectus nec eius negatio ē de essentia notitie cuius sunt. igit̄ speculatiuū ꝛ p̄acticū sūt dr̄ie accidētales scie. verūtn̄ qdā poster̄ioꝛes dixerūt q̄ p̄acticū ꝛ speculatiuū possūt vno⁹ capi ꝑ illo duplici respectu vel eius negatōe ꝛ sic sūt due dr̄ie accidētales. Alio mō possūt capi ꝑ ratōe fūdamētali itrīseca ipsi⁹ notitie q̄ fūdat tales respectus ꝛ sic sunt dr̄ie eēntiales scie. ꝛ hoc mō dicūt Aristo. cepisse cū diuidit sciaz i speculatiuū ꝛ p̄acticū sz alij seq̄ces dixerūt q̄ speculatiuū ꝛ p̄acticū sunt respectus fūdamētales vel aptitudinales veniētes notitie tanq̄z passio disiuncta. ꝛ iō sunt dr̄ie ꝑ se notitie i coī licet nō essentiales.

Conclusio rn̄salis logica ē simpl'r speculatiua ꝑz. qz illa notitia ē simpl'r speculatiua q̄ caret duplici respectu aptitudinali ad p̄axim sz logica ē hmōi. igit̄ ꝛc. Minoꝛ ꝑz qz logica solū ē directiua actuū itellect⁹ sz nullus act⁹ itellect⁹ ē p̄axis vt patuit. g̃ logica n̄ hz respectū p̄ozitatis ꝓfozmitatis ad p̄axim. ꝛ ꝑ ꝯs ē scia speculatiua.

Primo dubitaf̄. Utrū p̄axis sit ſbm i volūtate vl' i itellectu. ꝑ dubio supponit̄ q̄ ē vna opinio cuius tota itētio videtur terminari i quatuoꝛ difficultatibus. Quaꝝ due p̄me se tenēt ex p̄te ipsius p̄axis. illaꝝ duaꝝ p̄ma ē hec vtrū ois actus liber sit p̄axis. R̄ndet̄ per tres suppositōes ꝛ vnum dictū. ¶ Prima suppositio est hec. itellectus p̄actic⁹ differt ab itellectu ꝯsiliativo ꝛ q̄ itellectus p̄acticus ē respectu p̄incipioꝝ p̄acticoꝝ ꝛ ꝯclusionū p̄acticaꝝ. sz intellectus ꝯsiliativus est tn̄ ꝯclusionū p̄acticaꝝ. Prima pars ꝑz. ꝛ p̄mo qz intellect⁹ p̄acticus ē respectu p̄ncipioꝝ. qz itellcūs p̄acticus dictat et iudicat q̄ talis finis ē appetēdus. sz tale iudiciū siue dictamē ē p̄ncipiū p̄acticū. sicut ꝑz ꝑ Aristo. 6. ethi. q̄ sic se hz finis in agibilibus sicut p̄ncipiū in speculabilibus. g̃ itellcūs p̄acticus ē respectu p̄ncipioꝝ p̄acticoꝝ. q̄ autē sit respcū ꝯclonū ꝑz. qz ois notitia ꝯclusionis p̄actice ꝯfesse. i. ꝓfozmiter se hz appetitui recto. g̃ talis notitia ē p̄actica. Scōa pars ꝑz. scz q̄ intellect⁹ ꝯsiliatiu⁹ sit tn̄ ꝯclonū p̄acticaꝝ. qz ꝓpter solā oñsionē finis ꝑ intellectū volūtas vult ꝛ appetit illū finē. sz qz talis finis pōt acqri ꝑ diuersa media ideo ꝯsiliat̄ intellcūs per quod mediū pōt facili⁹ ꝛ melius acquiri. post vo multā iuestigationē itellcūs

practic⁹ ꝯcludit q; p aliq̄ medīū determinatū ⁊ respectu illius; ꝯclusionis dr̄ itellect⁹ ꝯsiliativ⁹. ¶ Scōa suppositio duplex ē praxis q̄dā ē virtuosa ⁊ illa ē opatio existēs īn̄a ptāte nata cōformiter elici ratōi recte ad hoc q; sit recta. alia ē praxis viciosa q̄ est opatio existēs ī ptāte volūtatis nata diffōrmiter elici ratiōi recte vel ꝯformiter elici ratōi erronee ⁊ false ¶ Dictuz ē istud ois act⁹ liber est vere praxis p3 duplr̄ p̄mo q; ois opatio q̄ ē ī n̄ra ptāte est praxis sz ois actus liber est hmōi ḡ ⁊c. Maior p3 p diffinitionē praxis. ¶ z⁹ sic ois opatio virtuosa vel viciosa ē praxis sz ois actus liber est virtuosus vel viciosus igit̄ ⁊c. Maior p3 ex scōa suppositōe. Minor declarat̄ q; ois actus liber vel est ꝯformiter elicitus rationi recte ⁊ sic ē virtuosus. vel nō. ⁊ sic ē viciosus. Ex quo p3 q; actus cognitiui volitiui ⁊ actus sensitiui p q̄to sequūtur actū volūtatis p̄nt dici vere praxes q; vt sic sr̄ ī n̄ra ptāte. ¶ Et si arguat̄ q; ois habitus q; non soluz h3 p fine actū quē elici īmo etiā actū quē dirigit ē pure practicus sed ois hab⁹ itellectualis p̄t directiue extēdi ad actū q; ē ī n̄ra ptāte igit̄ ois habitus itellectualis erit practic⁹ qō ē icōueniēs. ¶ R̄ndet̄ distiguēdo maiorem q; vel talis hab⁹ h3 h; actū nedū p fine sz p obiecto ⁊ sic concedit̄ maior Uel h3 h; actū tanq̄ elicitū vel directū ñ ātvt obiectum ⁊ sic negat̄ maior nō. n. qlibet habitus itellectualis natus ē iclinari ad actus nostros vel ad opus nr̄z tanq̄ ad obm. ¶ Scōa difficultas ē illa q̄ mouebat̄ ī dubio ad quā rñdet̄ p distinctionem q; duplex ē praxis q̄dā ē praxis elicita ⁊ illa ē subiectiē ī volūtate cū sit actus elicitus ipsius voluntatis. Alia ē praxis īperata ⁊ illa ē duplex q̄dā ē q̄ ē actus potētia rū iferioz ad itellectū ⁊ volūtatē īperatus tñ a volūtate ⁊ talis praxis ē subiectiue ī ꝑpriis potētijs iferiozibus. Alia ē praxis īperata q̄ ē q̄dā actus itellectus īperatus etiā a volūtate ⁊ illa ē subiectiue ī intellectu. Et q; sit aliqua talis praxis p3 triplr̄ primo sic q; aligs actus speculādi vel itelligēdi est ī n̄ra ptāte igit̄ est praxis. ¶ z⁹ sic ois act⁹ sequēs electionē ⁊ ꝯsiliū ē praxis. Sz aligs act⁹ itelligēdi ē h;. Patet̄. n. aligs ꝯsiderare an debeat studere ⁊ q̄d q̄lr̄ ⁊ quō q̄n. ḡ studiū sequēs h; ꝯsiliū ē p̄xis ¶ z⁹ sic ois actus directus q; actū itellect⁹ mediāte actu volūtatis ē praxis. sz aligs actus itellectus dirigit̄ q; aliū mediāte actu volūtatis igit̄ ille actus directus erit vere praxis et actus dirigēs erit practic⁹. ¶ Sustinēdo p̄mā opinionē ad ista tria sit; p̄t rñderi q; non glibet actus īperatus a volūtate ē praxis sz solū ille q; ē alterius potētie ab itellectu nec etiā q̄ libet extēsio act⁹ itellectus |. Sz solū illa que ad actū alteri⁹ potētie ē practica. ¶ Cōtra hāc solutionē replicat̄ q; ois actus q; ē terminus extēsionis dr̄ praxis. p̄m p̄mā opinionē sz vna itellectio ē terminus extensionis alterius actus itellectus. ergo illa itellectio erit praxis. Minor p3 q; actus denoiatus bonus vel malus moralr̄ pp ꝯformitatē eius ad actū rectū terminat extēsionē illius actus: Sz vna itellectio respcū alterius ē hb; igit̄. ¶ R̄ndet̄ p p̄mā opinionē q; extēsionis itellectus duplex ē terminus q̄dā ē imediatus ⁊ itrīsecus. Et sic vnus actus itellectus p̄t eē terminus alterius actus nec ꝓpterea dicet̄ praxis. sz magis; dicet̄ praxis vl̄ practic⁹ eo q; sibi p̄t ꝯformiter elici alius actus alterius potētie q; diceret̄ vere praxis. Alius ē terminus extrīsecus ⁊ vltimatus q; sp ē extra potētiā cuius ē extēsio ⁊ talis terminus ē vere praxis. Dicit̄ tñ ad q; busdā sequacibus p̄me opinionis q; aligs actus itellectus dum tñ sit īperatus a volūtate p̄t eque dici praxis sicut actus cuiuscūq; potētie alterius q; ad vnū actum itellectus p̄t alius directiue extēdi. Et hoc sufficit ad praxim. nō. n. extēdere ē extra se tēdere sz ē actū cuiuscūq; potētie directiue attīgere. Et ideo logica diceret̄ eē practica q; dirigit ⁊ regulat actus discursiuos. intellectus ideo dicunt illi q; prima opinio est solum probabilis.

Secundo dubitat̄. Utrū aliqua ꝯclusio simplr̄ practica possit ꝺduci ex principijs pure speculabilib⁹. Pro solutione supponit̄ q; alie due difficultates sequēt̄ ex pte notitie practice. Et ē p̄ma talis per q; distīguit̄ scia practica a speculatiua. ¶ R̄ndet̄ p tale dictū scia speculatiua ⁊ practica se ipsis distīguunt̄ itrīsece ⁊ formalr̄. extrīsece vero ⁊ cālr̄ distīguunt̄ p fine aut efficiēte. Sz p ꝯclusiones scitas distinguūtur tanq̄ p ꝑpa sibi. Istud dictū ꝓbat̄ p̄ q̄tū ad primā ptē q; scia speculatiua ⁊ practica sunt forme simplices igit̄ se ipsis formalr̄ distīguunt̄ ⁊ itrīsece. ꝓña tenet q; forme simplices se ipsis formalr̄ distinguunt̄. Scōa pars p3 q; vnūq̄q; capit eē formalr̄ ⁊ eē distīctū ab alio. Tertia pars

patz quia necessario est alia cõclusio scita per noticiã practicã: et alia scita per noticiã speculatiuaz. ĝ scia speculatiua et pratica distinguũtur per cõclusiones scitas tanĝ per sibi ꝓprias. Añs pz. qz in cõclusione scita p noticiã speculatiuam nihil cõphenditur operabile a nob cũ scientia speculatiua non sit de opib⁹ nostris in illa añt ꝯclusione que scit p noticiã practicam ponitur aliqõ opabile a nobis cuz scientia practica sit de opibus nris. ¶ Scõa difficultas ẽ nota in dubio ad quẽ rñdetur p tale dictum cõclusiones simplr practice saltẽ mediate vel ptialiter deduci pñt ex pncipys vere speculatiuis. ꝓbatur rõe. signo. et duob⁹ exẽplis. rõ ẽ ista quia per ea entia speculabilia possum⁹ exercere aliquas opationes dictatas a ratiõe recta. Nam ꝑz variationẽ entium pure speculabilium et suarũ ꝯclusionũ diuersimode elicit unt opatiões nostre. ergo ex pncipys pur speculabilibus pñt iferri cõclusiones simplr practice. Signo sic. ꝓbat. aliq scia practica subalternatur scie speculatiẽ. ĝ signũ ẽ q⁹ conclusio simplr practica põt deduci ex pncipys simpliciter speculabilibus. Añs pz qz musica que est practica subalternat arist⁹ que pur ẽ speculatiua ꝓña tenet. quia pncipia scientie subalterne te deducũtur ex scientys subalternãtibus. Exẽplo ꝓbat sic. quia ista ꝓpõ. terra est dura. pure est speculatiua. Et tamẽ ex ea deducũt plures conclusiões practice. Nam ex eo q⁹ ipa est dura oz q⁹ frangatur aliquo duro ad hoc q⁹ ipsa sit apta ad actiões ꝙs agricola circa eã vult exercere. zᵐ exemplũ quia ista ꝓpõ homo ẽ colericus vel talis complexionis ẽ pure speculatiua. Et tñ ad eã segtur ista ꝯclusio practica q⁹ ex eo q⁹ hõ est talis vel talis complexionis oz ad sui ꝯfuatiõem talem vel talẽ adhibere medicinam. põt dici q⁹ illa ꝑn⁹ pure speculabilia sunt virtualiter practica qz nullũ ẽ pzi⁹ adeo speculabile qui aliquo mõ se hẽat ad praxim. Uolẽtes sustinere hãc opinionẽ posset rñdeꝛ ad confirmationes triũ dictoꝝ in zº notabili Ad primã rõem cõfirmantẽ primũ dictũ põt negari maior. quia ad extẽsiones act⁹ practici sufficit q⁹ se extẽdat ad volũtatẽ et ad quẽcũq; aliũ actũ tanĝ ad obm mediãte actu volũtatis. mõvnus actus intell⁹ põt eẽ obm alteri⁹ intell⁹ mediãte volũtate. iõ vnus actus intell⁹ ad aliũ sufficienter extẽdi põt. Ad secũdã conceditur primꝰ ꝓcessus ad illũ sensũ q⁹ omnem praxi ꝓcedit aliq intellectio sicut oẽm actũ voluntatis ꝓcedit aliq intellectio. Et sil⁹ dicẽt ad ꝯfirmationẽ scõi dicti. Ad rõem cõfirmãtẽ zᵐ dictũ dr q⁹ ꝯformari dictamĩ recto ẽ conditio praxis bone qõ vult Aristo. in. zº ethicoz. et su⁹ cõmentator. Sed non est conditio praxis in communi.

Tertio dubitatur. Utꝝ act⁹ exteriores potentiarum inferioꝝ ad intellectum et volũtatẽ sint vere et ꝓmo praxes. Est vna opinio q rñdet affirᵐᵉ qõ declarat duplicit⁹ ꝑ qua duo supponũt. Primo q⁹ intellect⁹ practic⁹ respicit cõtingẽtia opabilia a nob. zº q⁹ rõ praxis prio sumit a fine non añt ab obiecto. Tũc sic format rõ. opus qõ intellect⁹ ꝑz ꝑ fine necessario est circa cõtingẽtia et opabilia a nobis. Sed tale op⁹ ẽ act⁹ exterioꝝ potẽtie inferioris. ĝ talis act⁹ vere et prio dr praxis. scõo ꝓbatur idẽ auctoritate gregoꝛy sup eçechielẽ dicentis. q⁹ virtus opis ẽ sub volatu contemplationis. ĝ praxis est sub actu intellect⁹ et voluntatis. mõ talis ẽ ꝓcise act⁹ potentie inferioris. ergo talis ẽ vere prio praxis. imaginatur enĩ ista opinio q⁹ intellect⁹ practic⁹ g versat. circa contingẽtia inquirit qd sit ꝑsequendũ et qd fugiendũ et qd diligendũ et quid primo dimittẽdũ i quo inquisito sequit electio voluntatis qua eligit et respuit ꝛrium. post añt hmõi electionẽ impat volũtas alys viribus inferioribus vt obediant et cõsequent illud qõ ẽ preelectum a volũtate. tale vero imperiũ voluntatis ẽ actio trãsiens in vires inferiozes. Et talis actio viriũ inferioꝝ ẽ formal⁹ et prio praxis. ¶ Alia ẽ opinio q rñdet p talẽ distinctõez Noticia practica ẽ duplex. qdã ẽ practica dictatiua et ẽ illa q determiate dictat fiue indicat aliqd eẽ faciẽdum vel fugiẽdũ et in isto sensu forsan ꝓcedit pria opinio adducta in zº nõbili et isto⁹ logica et rethozica nõ sũt practice neq; ꝙcũq; ars metafozica quia nulla istaꝝ dictat aliqd eẽ fugiẽdũ vel nõ fugiendũ. Alia ẽ noticia practica oñsiua q nõ dictat aliqd eẽ faciẽdũ ꝑsequẽdũ vl fugiẽdũ. ꝛtiñ oñdit op⁹ quo⁹ põt fieri vtute cuiꝰ noticie si intellect⁹ dictet illud eẽ faciendũ et volũtas velit statĩ põt pfecte opari. sicut ars edificatiua oñdit q⁹ dom⁹ cõponitur ex lignis lapidib⁹ fũdamẽto tali et parietib⁹ talibus et tali tecto. Sz nõ dictat q⁹ dom⁹ sic ẽ faciẽda nec qñ nec in quo tpe sit facienda ĩmo ad prudẽtiã pertinet dictare q⁹ ta

li tempore ẽ faciẽda. Et sic logica ⁊ cetere artes metha^ce sunt tñ oñsiue ⁊ ñ dictatiue. Iz tamen sint directiue frequẽter hñtes nõ ꝓxi sed oẽm ꝓxis ꝓo obiecto: sicut ars domificatiua hz domũ ꝓ obiecto ⁊ nõ ipsam opationem q̃ ẽ ꝓxis. ⁊ istomõ sola prudentia esset ꝓtica eo q̃ sola prudẽtia hz dictare. Et si arguatur. qz si solũ prudentia sit practica seq̃t q̃ scia libi ethicoꝝ eẽt prudentia. ꝓñs ẽ fim quia scia libi ethicoꝝ ẽ de vniuersalib⁹. mõ prudẽtia ẽ de particularibus. rñdetur q̃ prudentia duplicem actũ respicit. vnũ q ẽ cogitare q̃ sic ẽ faciendũ. ⁊ istũ actũ non reglat prudentia. sed magis elicit̃ sic sicut ꝓmisse cõparate ad ꝯclusionẽ nõ regulãt ipsã sed magl eliciunt. Et generalr quicũq; hitus cõpatus ad suũ ꝓpriũ actũ magl dicit̃ elicitiu⁹ q̃ regulatiuus. qñ vero hitus cõparat ad aliũ actũ q̃ ad suũ est regulatiuus. ⁊ respectu illius dicit̃ ꝓctic⁹ sicut in ꝓpõsito prudentia respic̃ aliũ actũ. s. exteriorẽ. ⁊ istũ actũ nõ elicit sed regulat. ⁊ sil'r diceret̃ de arte. quia ars actũ interiorem elicit ⁊ non reglat sed actũ exteriorẽ vt puta domificare regulat ⁊ nõ elicit. Cã ãt q̃re prudẽtia vel ars actũ interiorẽ non regulant ẽ ex eo q̃ volũtas circa q̃ditates l'ideas nũq; põt errare cũ circa eas non hẽat actũ liberuz sed solũ actũ simplicis cõplacẽtie. iõ nulla est noticia ꝓctica directiua voluntatl circa huiusmõi q̃ditates ⁊ ideas.

Ad rationes añ opposituz. Ad ꝓmã ꝓbationẽ miozis rñdetur q̃ ad hoc q̃ aliqua scientia sit practica nõ sufficit q̃ sit directiua opatõis boꝝ. Sz cũ hoc regritur q̃ talis opatio sit alterius potẽtie ab intellectu sicut patuit in scõo notabili. ¶ Ad secundam distinguitur antecedens. quia vel docet constituere suum subiectum per operationẽ intellectus ꝓctici. ⁊ sic negatur antecedens. vel per operationem intellectus speculatiui ⁊ sic conceditur. ¶ Ad tertiaz negata minozi. respondetur ad ꝓbationem q̃ non omnis scientia que docet q̃ sic est agendũ est ꝓctica. sed solum illa sciẽtia que docet q̃ sic est agendum in operatione alterius potentie q̃ intellectus. modo diffinire ⁊ diuidere sunt passiones intellectus. iõ non sunt ꝓxes neq; cõclusiones sil'i ꝓctici. ⁊ similiter potest responderi ad omnia argumenta ⁊ obiectiones que possent fieri circa istam opinionem.

Queritur quinto. Utruz huius scie subiectũ attributiõis sit vle q̃ est gen⁹ ad gnq; vlia. ¶ Arguitur ꝓmo q̃ non quia vel capit̃ vle ꝓ ꝓma intentione vel ꝓ secunda. Non ꝓ ꝓia quia ꝓma intẽtio ẽ res ipsa cui accidentaliter ineſt vlitas cũ nihil sit ĩ re vnũ scõm quãcũq; vnitatez q̃ scõm illã vnitatẽ p̃cisam sit in potẽtia ꝓxima ad plura ꝓdicatione dicẽte hoc ẽ b⁹. g̃ nulla ꝓia intẽtio põt eẽ gen⁹ ad quinq; vlia. Nec etiaz põt capi vniuersale ꝓ scõa intẽtione qz scõa intentio vel ẽ scõarius cõcept⁹ rei. vel ẽ q̃dã respectus rõis ꝓ intellm cãtus in obo cognito. Sz vtroq; mõ scõa intẽtio ẽ vnũ accidẽs in numero. ergo nõ põt eẽ gen⁹ q̃q; vniuersalium. ¶ Arguitur sic scõo qz vle ẽ gen⁹ ad q̃q; vlia g̃ erunt sex p̃dicabilia. pz ꝯña qz sũt q̃q; p̃dicabilia ⁊ ꝑter hec ẽ ipm vle cõe q̃ ẽ p̃dicabile de hiſ quinq;. g̃ erũt sex p̃dicabilia. ¶ Arguit sic 3⁹ oẽ subm alicui⁹ scie oz habere passionẽ vl' passiones adeq̃tas demõstrabiles de ipso subiecto. Sz vniuersale nullã hz passionẽ adequatã g̃ nõ ẽ subm attributionis huius libi. maioz ẽ nota per Arist. in ꝓmo posterioꝝ. minoz declaratur. qz nullũ inferi⁹ ẽ passio adequata respectu suprioris. Sz ois passio cõtinet̃ sub ꝓprio q̃ ẽ spẽs illius vlis. g̃ ei⁹ nõ ẽ assignanda aliqua passio adeq̃ta. In oppositũ arguit̃ auctoritate omnium logicoꝝ famosoꝝ.

Primo ẽ notandũ q̃ ꝓ declaratione terminoꝝ ponũtur sex distinctiones. prima distictio ẽ hec. istud nomẽ vle sicut ⁊ quodlibet aliõ cõcretũ põt capi dupliciter. vno mõ ꝓ suo significato mãli q̃ ẽ ipsa ꝓma intentio substracta scõe intẽtioni ⁊ ab eodẽ denoiata. Et talis ꝓia intentio siue res subiecta secũde intẽtioni q̃ idẽ ẽ. q̃q; inuenitur in aĩa sicut sunt ꝓpationes negationes figmenta intellectus. ⁊ generaliter oia entia rõis. Q̃q; vero iuenit̃ in reb⁹ extra aĩaz sic̃ sũt decẽ p̃dicamẽta. Alio mõ põt capi vle ꝓ suo ꝓio significato formali. Et illud ẽ scõa intentio qua ipsa natura denoiat̃ formaliẽ vlis ¶ Scõa distinctio. ad cõpletã ⁊ pfectã rõnez vlis logici requiritur duplex respectus aptitudinalis. ꝓim⁹ ẽ cõicabilitas siue aptitudo ad cõicari multis. ⁊ talis respectus ẽ ꝓ se passio ipsi⁹ nature de ipsa p̃dicabilis in scõo mõ

dicēdi per se ex nā rei. z pter quēcūq; actuz intellect⁹. ali⁹ respect⁹ ē p̄dicabilitas siue aptitudo ad p̄dicari de plurib⁹. z talis aptitudo p accidēs ꝓuenit nature cū sibi ꝓueniat p actū intellectus ꝓparātis ipam nām ad ea de qb⁹ apta nata est p̄dicari. Et qz talis p̄dicabilitas cōuenit vli logico per actū intellect⁹. inde est q vniuersale logicū nō hz ex nā rei eē cōpletum sz tm̄ hz eē fūdamētale ex nā rei z eē cōpletum ab intellectu. ¶ Tertia distinctio. p̄dicabile p̄t dupl'r accipi. vno mō cōiter vt. s. ē vna scōa itētio cōis oi illi qō ē aptū natuz p̄dicari siue illud sit vle siue singulare siue vniuocū siue equocū siue limitatū siue illimitatum. z sic p̄dicabile nō ē passio vlis cū sit ī plus q̄z vle. Alio⁰ capitur spāliter z ꝓprie. s. pro secūda intentione fundata sup nā limitata nata p̄dicari ō plurib⁹ vniuoce. z sic cōuertitur cū vniuersali tāq; ꝓpria passio ei⁹. ¶ Quarta distictio. p̄dicatū p̄t capi dupliciter. vno mō generaliter vt. s. ē vna scōa intentō cōis omni extremo ꝓpositōis posito post copulaz. Alio modo capitur spāliter p scōa intētione fūdata solū sup eo qō est natū p̄dicari in ꝓpōe terminabili per artē dialeticā. Et iterū p̄dicatuz vtroq; modo sūptū z p̄dicabile p̄t capi dupliciter. vno mō prime intētionaliter. z sic nō distinguūtur nisi scōm actū z potētiaz. Alio⁰ scōe intētionaliter z sic sūt diuerse intentiones dispate hītes diuersa fundamenta ꝓpinqua. z diuersos termios. ¶ Quinta distinctio ē hec. H dictio tm̄ q̄nq; accipitur ꝓprie vt. s. facit ꝓpōem exclusiuā exponibilē gra alietatis. q̄nq; vero capit ipropē vt. s. facit ꝓpōem de excluso extremo vel ꝓpōem exclusiuā exponibilē g ra p'litat' vt lati⁹ pz in expōibilib⁹. ¶ Sexta distinctio. vle eē gen⁹ ad q̄nq; vniuersalia p̄t triplicit intelligi. vno⁰ q prima intētio sit genus ad alias pmas itētiones. z⁰ q scōa itentio sit genus ad pmas. z 3⁰ q scōa intentio vniuersalitat' sit gen⁹ ad oēs scōas ī tētiones vliū. vniuersale p⁰⁰ nō ē gen⁹ sz ē transcēdēs reponibile ī oi vli. vle. z⁰⁰ ē accidēs z nō gen⁹. Sz vle z⁰⁰⁰ ē gen⁹ vel saltē hz modū generis cū p̄dicet ī quid z vniuoce de q̄nq; intētionibus vliū tāq; de plurib⁹ spē distinctis. z p̄t addi qō ē gen⁹ subalternū tm̄ in nullo predicamēto per se z primo reponibile cum non sit verum genus sed tantum habet modum generis eo q est eius rationis.

Secundo notandū q liber p̄dicabiliū in quo determinat porphirius de q̄nq; p̄dicabilibus ꝓtinet tres tractat⁹. Quoz p̄m⁹ q ꝓtinet vnicū capitulum ē pemialis. Et ꝓtinet q̄ttuoꝛ ꝓclones. q̄z pria tāgit intētione hui⁹ scie ad instructiōem grisaoꝛi sui discipuli. Et ē h. i hoc libꝛo determinandū ē de q̄nq; vniuersalib⁹. quam sic ꝓbat porphiri⁹. Quia de illis determinādū ē ī hoc li⁰ q iter alios libꝛos logice ē prim⁹ ordine doctrine. quoz cognitio ē vtilis z necia ad sciaz p̄dicamentoz diffinitionū diuonum z demōstrationū cnm de ipsis pricipaliter ad logicū spectet determiare. Sz cognitio q̄nq; p̄dicabiliū ē vtil' z necia ad ista q̄ttuoꝛ p̄dicta. q ad būc libꝛ spectat determinare de ipis. ¶ Secunda ꝓclusio tangit modū procedendi faciliter in hac scia. z ē hec. intentio p̄is ē pro ōclaratione istoz q̄nq; vniuersaliū cōponere vnum tractatum breue z vtilē per moduz introductionis abstinendo a questionib⁹ difficilib⁹. questiones vero faciles leui mō declarando. ¶ Tertia ꝓclusio declarat questiones a gbus vult porphiri⁹ abstinere. z hec ē. i opere p̄nti abstinendum ē a tribus questionibus difficilib⁹ q̄ formari p̄t de vniuersali. Quaꝛ pria ē vtꝛ vniuersalia sint subsistētia extra intellectum aut sint posita in solis nudis purisq; intellectib⁹. Scōa questio ē hec. posito z q vniuersalia sint extra animaz subsistentia vtrum sint corporalia vel incorporalia. Tertia qō ē hec. vtꝛ si vniuersalia sint corporalia vtrum sint in singularibus sēsibilibus vel extra singularia z a sensibilibus separata. has tres questiones non soluit porphirius sed dicit q altissimū est huiusmodi negociuz z maioris egens inquisitionis quia videlicet eas terminare pertinet ad metaphisicū. ¶ Quarta ꝓclusio simul tāgit suā intentionem z modum ꝓcedēdi in hoc libꝛo. z est hec. ī hac scie tia dicendū ē de q̄nq; vniuersabilib⁹ ī sequendo dicta ātiquoꝛ z maxime dicta peripatheticoꝛ. i. Arist. z sequaciū eius. Nam Arist. cognominat pipatheticus. ideo sequaces eius pipatetici vocati sunt.

Tertio nōndū ē. q circa būc textum ict dūt q̄ttuoꝛ difficultates. Pria ē h. qs sit titulus huius libꝛi. Respondetur q talis est. Incipiunt isagoge porphiry ad cathegorias Aristo. Dicuntur enim isagoge

ab iças q; est intro ꝛ gogos ductio quasi introductiones ad p̄dicamēta Arist. In quo titulo tangūtur q̄ttuor cāe huius libri. per hoc enim q; dicit introductiones tāgitur cā formalis. s. modus p̄cedēdi q ē īt̄roductorius. per hō enim q; dicitur porphyry tangit cā efficiens. p hō q; dicit ad p̄dicamēta tangit cā finalis. Et subditur Arist. ad ōraz p̄dicamētoz dionisy ario pagite ꝛ alioz qui de p̄dicamentis tractauerunt. ¶ Zª difficultas ad q̄ ꝛ quot ē hec sciētia vtilis. R̄ndetur cū textu q; ad q̄ttuor. primo ad p̄dicamenta q; in libro p̄dicamētoz determinatur de coordinatiōe generꝫ ꝛ spēꝫ. ꝯsil'r etiā de ꝓprietatib⁹ ꝛ passionib⁹ p̄dicamētoz q̄ oīa faciliter cognosci nō p̄t nisi cognit' ist' vniuersalibus. zº ē vtilis ad diffinitiones q; quod diffinit ē spēs q̄ oz diffiniri per genꝰ et ōram. ꝛ aliq̄n diffinitur per accidētia q̄nq̄ ꝓ ꝓpria q̄nq̄ oīa: de q̄bus oīb⁹ tractat ista sciētia: 3º ē vtilis ad diones quia quedā ē diuisio generis in suas spēs vel ōras: quedā aūt subiecti in acciª vel ꝓpria vel cōia de q̄bus tractat ista scia. 4º ē vtilis ad demonstrationes quia est vtilis ad diffinitiones. Sed diffinitio potissimū locū obtinet in demōstratōe vt p3 primo posterioꝫ. g̃ ēt valet ad demōstratōes ¶ Tertia difficultas vtrū tres qōes quas mouz porphirius possint terminari per artē logice. rn̄detur q duas suppositiones ꝛ duas distinctiones. ¶ Prima suppositio ē hec. porphyriº magis mouet istas q̄stiones de generib⁹ ꝛ spēbus q̄ de alys vniuersalibus. quia genꝰ ꝛ spēs dicūt pfectiozē modū p̄dicādi cum p̄dicēt' īgd. iō magis videtur subsistere p se. Etiā alia vl'ia ꝯtinētur i genere ꝛ spē. ¶ Scōa suppositio facultas ē facilis ptās qua aliquis pōt aligd facere ad nutū. Sed difficultas ē ptās difficilis aligd acgrendi cū studio vel laboze magno. ¶ Prima distictio hec ē. iste qōes p̄nt dupl'r. intelligi moueri de vniuersali. vno mō de vniuersali sūpto zª intentional'r. Alioº de vl'i sumpto p̄ intētional'r. ¶ Scōa distinctio. p̄dictas qōnes posse termiari per facultatē logice p̄nt dupliciter itelligi. vno modo analetice. i. resolutorie seu demōstratiue ꝛ priozi per sua p̄ncipia logice. Alioº thopice ꝛ pbabil'r per topica vtentē tūc ponūtur duo dicta. ¶ Primuz ē istud. p̄dicte qōnes intellecte de vl'i zª intentionaliter sūpto sūt analetice terminabiles p facl'tatē logice. p3. qꝛyt sic hūt attributōez ad subm logice cū vl'e sit pars subi logice. ¶ Zᵘ dcm̄ p̄dicte qōnes itellecte de vniuersali pª intētiōal'r sūpto non p̄nt p facultatē logice analetice termiari l3 bñ thopice ꝛ ꝓbabilit'. prima ps p3 quia eaꝫ terminatio ōpēdet ex rōe entis qō ad metaphicū pertinet. scōa p3 quia logica b3 viā ad p̄ncipia oium methadoz3 ¶ Quarta difficultas qd est subsistereꝫ ꝛ qd intelligit porphyrius per intellectū solum purū ꝛ nudū. R̄ndetur per vnā distinctionē ꝛ vnū dictum. ¶ Distinctio ē hec. subsistere capit' dupliciter. vnoº vt idē ē qō i se ꝛ per se eē ꝛ sic tātū mō īdiuiduis de p̄dicamēto subē cōpetit p̄ se subsistere. Alioº capit' gnāl'r vt idez est q; esse ꝛ tunc conuenit oibus de q̄bus vere enunciatur hoc vbū ē scōz adiacēs. Et hoc modo porfan cepit porphyrius. ¶ Dictum ē istud intellectus nudus ē intellectꝰ carēs specieb⁹ intelligibilibus sicut intellectꝰ nr̄ qui i p̄ncipio sue creationis ē tāq̄ tabula rasa in qua nihil depictum ē. Sed itell's purꝰ ē q nō est mixtꝰ alicui fantasie sicut itell's āgelicꝰ. Intell's autem solus ē intellectus dīnus qui vnicus est ꝛ solꝰ ꝛē

Conclusio rūsalis. vl'e qō ē genus ad q̄nq̄ vniuersalia sūpta secūde intentional'r ē subz attributōis huius libri. ¶ Prima pars p3 qz vl'e p̄dicatur in quid de istis quinq̄ vl'ibus tanq̄ de plurib⁹ spē distinctis. g̃ ꝛē. Añs p3 quia vl'e vl'r sūptū scōm rōez cōem p̄dicatur vno noie ꝛ rōe de istis vniuersalib⁹ cuius per se ōre sūt eē p̄dicabile de multis in quid. aut in quale per quas ꝺbitur ratio vl'is ad ista quinq̄ vniuersalia q̄ ē genus vniuoce ꝛ in quid predicabile de istis quīq̄ vniuersalibus. Sed q; sint tm̄ quinq̄ vniuersalia: ꝓbatur quia omne vniuersale aut p̄dicat in qd aut in q̄le. Si primū vel p̄dicat totā eēntiam. ꝛ sic est spēs aut ptē eēntie ꝛ sic ē genus. Si i quale hoc ē dupl'r. vl' p̄dicat aliquod pertinens ad eēntiam subi p modū denoiationis ꝛ sic ē ōra. vel p̄dicat aligd cōsequēs eēntiam subi. Et sic ē dupl'r. vl' p̄dicat ꝙuertibl'r. ꝛ sic ē ꝓprium vel non ꝛ sic est accidens. tertia pars p3 qz sibi competunt tres conditiones prius enumerate in tertia questione ꝓlogi.

Primo dubitatur vtrum intentiones secunde nate sint denoiare primas. Et videtur q; non. quia secunde intentiones sunt in intellectu subiectiue non autē in primis. igitur non sunt nate denominare

2 potius vel spēs

primas. ¶ Respõdeꝛ ꝑ q̃ttuoꝛ distinctiões. et tria dicta. Pria distinctio est ħ. in qualibet re sunt duo cõsiderãda. Primũ ē ipsa gditas rei siue essẽtia. zm ē modus essẽdi siue apparẽtia illius rei. Scõa distinctio. duplex est cõceptus quidã ē essẽtialis quo scz intellect⁹ gditatẽ rei pꝛio intelligit. Alius est ꝛcept⁹ accñtalis quo scz intellect⁹ itelligit aligd supadditũ essẽtie rei vbi gra. i ista re q̃ est hõ pꝛio ꝛsiderãda ē quiditas siue essẽtia hois absolute. cui⁹ essẽtie cõceptus repñtatiu⁹ dicit cõcept⁹ essẽtialis. zº ꝛsiderãdi sũt modi essẽdi siue apparẽtie ipsi⁹ gditatis. sic sũt isti modi: nõ esse in alio. esse subm: esse rationale. esse aiatũ. esse sensibile. esse ibi. hic et nũc. in materia signata. z esse in plurib⁹ vel in vno solo. Cõcept⁹ autẽ quo intellect⁹ intelligit essẽtiã hois scz bũanitatẽ nõ absolute. sed vt ē in plurib⁹ numero distinct]: aut etiam sub aliq̃ alio mõ essẽdi vocat accidẽtalis. Tertia distinctõ. tã pꝛia intẽtio q̃ scõa itẽtio possũt duplic cõsiderari. vno⁹ in abstracto. alio⁹ in cõcreto. Pria intẽtio in abstracto ē primus ꝛcept⁹ essẽtialis rei q̃ intelligit pꝛio essẽtiã rei absolute. Sz pria itentio i cõcreto ē ipsa res cõcepta illo ꝛceptu ꝑ. Sz scõa intẽtio i abstracto ē secũdus cõcept⁹ et accidẽtalis rei q̃ scilz itellectus intelligit aligd essẽtie rei supadditũ. scz esse in plurib⁹. vel in vno solo. Scõa vo intẽtio in cõcreto ē ipsa res sic cõcepta ab illo accidẽtali cõceptu. Quarta distinctõ. scõe intẽtiões possũt duplic cõsiderari. vno⁹ per respectũ ad intellectũ a q̃ effectie cãtur z i quo subiective exist̃ũt et sic sũt vera entia realia de gbus ē vera scia realis. puta pħia naꝛalis. Alio⁹ pñt cõsiderari per respectũ ad obiecta cognita denotata per ipsas. et sic bñt modũ entis rõnis. cũ sint entia diminuta. et sic de ipsis ē sciẽtia rõnalis. scz logica. ¶ Primũ dictũ ē istud. tã pꝛia intẽtio q̃ scõa in abstracto depẽdẽt in esse ꝛ ꝛseruari ab intellectu i quo cõsistũt tã q̃ vera entia realia realit i predicamẽto reponibilia. Patet. qꝛ sũt quidã act⁹ intelligẽdi ab itellectu causati. mõ ois act⁹ intelligẽdi ē qualitas realis de pꝛima specie q̃litat] in intellectu subiective existens. Scõz dictũ. nec scõa intẽtio nec pꝛia in cõcreto depẽdẽt ab intellectu. sed pꝛeter quẽcunq̃ actũ intellect⁹ habẽt ve esse in re. nõ in vno p̃dicamẽto sed in plurib⁹ reponibiles. Probaꝛ qꝛ intẽtiones i cõcreto sũt essentie vel modi rerũ circũtenẽtes oẽ p̃dicamẽtũ z bñtes suũ esse pꝛeter actũ cuiuscũq̃ itellect⁹. Tertiũ dictũ nec pma nec scõa itẽtio in abstracto p̃dicatur ve z affirmatie de ipsis. licet scõa intẽtio in cõcreto designata p̃dicet denoiatiue de pria intẽtiõe significata ꝑ nomẽ ꝛcretũ ꝑ patet. qꝛ ista est vera p̃dicatio denoiatiua: hõ est species: ¶ Ad rõnẽ duby rñdeꝛ q⁹ duplex ē denoiatio quedã ē intrinseca q̃ sumit a forma subiectiue existẽti in quo denoiat. vt albedo existẽs i pariete denoiat parietẽ albũ. Alia ē denoiatõ extrinseca q̃ sumit a forma subiectiua i alio ab eo qõ denoiat. sic⁹ locꝰ denoiat locatũ in q̃ tamẽ nõ est subiectiue sz in locãte. et tali denoiatiõe extrinseca p̃dicat denoiatie scõa itẽtio de pria.

Secundo Dubitaꝛ. vtrũ gditas sub aliquo esse diminuto dicaꝛ pꝛima itẽtio. ¶ Rñdeꝛ ab aligb⁹ per duas suppõnes. z q̃ttuoꝛ dicta. Pria suppõ ē ħ. iste cõditões q̃ sũt existẽtia. duratio. necessitas. cõtigentia. esse in aia et extra aiã. et ꝛsimiles: nõ sũt gditates: sed sũt modi nccio ꝛsequẽtes gditatẽ. a quib⁹ modis gditas in esse quiditatio dicitur abstrahere. ideo dicũt q⁹ gditas i esse gditatiuo ē gditas in ipso esse in quo abstrahit ab oĩbus cõditiõib⁹ pꝛius enumerat]. Scõa suppõ. pria intẽtio in ꝓposito est illa ꝑ quã fit vel excercet predicatio. Qõ sic declaraꝛ. qꝛ vna pria intẽtio de alia p̃dicaꝛ. sed cõstat q⁹ vnus actus intelligẽdi aut volẽdi de alio nõ predicatur: sic aial ō hoie predicaꝛ. licet act⁹ intelligẽdi aialis nõ predicet de actu itelligẽdi homis. Primũ dictũ ē istud. nec actus itelligẽdi. nec species intelligibilis ē pria intẽtio. Patz. quia omis act⁹ intelligẽdi. vl ē species itelligibilis. vel ē q̃litas. sed aliq̃ pꝛie intẽtiões nõ sũt q̃litates. ergo nõ omis act⁹ intelligẽdi vel spẽs itelligibilis ē pria itẽtio. maioꝛ ē nõ. z mioꝛ ꝛclaratur. qꝛ hõ z aial sũt pꝛie intẽtiões. et tamẽ non sũt q̃litates. imo sube gr̃ẽ. Et ꝛfirmaꝛ. qꝛ ois act⁹ intelligẽdi de alio nõ p̃dicaꝛ. cũ sint duo idiuidua diuersaꝛ speciaꝛ vel eiusdẽ speciei, sz vna pria itẽtio de alia p̃dicaꝛ. vt ħ est va: hõ est aial. g̃ act⁹ itelligẽdi nõ ē pria itẽtio. zm dictũ. pria itẽtio nõ ē gditas obiecti ꝓducti i esse cognito. pz. qꝛ vel talis gditas est ꝓducta in tali esse cognito ab itellectu nꝛo. vel ab itellectu diuio. nõ ab itellectu nꝛo. qꝛ tale esse cognitũ habuerũt quiditates ab itellectu nꝛo ex tẽpore et nõ ab eterno. imõ stãdo in pmis intentionibus hec fuit ab eterno vera hõ est animal,

ergo esse primã intẽtionẽ quiditati nõ ꝓuenit ab intellectu nostro. nec etiã ab intellectu diuino. qz bõ ve fuit aial anteq̃ ꝓduceret in eo eẽ cognitũ. g̃ eẽ ꝓductũ in eẽ cognito nõ est cãr quiditas sit pria itẽtio. ¶ Secundũ dictũ: prima intẽtio nõ est quiditas in eẽ itelligibili. p3. qz illud qõ ꝓuenit quiditati ex se nõ sibi cõuenit per respectũ ad aliud. sed hoi sũpto vt ẽ vna pma intẽtio cõpetit ex se z quiditatiue q̃ sit aial. g̃ sibi nõ ꝓuenit inquãtũ ẽ intelligibil. qz eẽ intelligibile dicit respectũ ad intellectuz ¶ Quartũ dictũ. quiditas in eẽ quiditatiuo ve raciter ẽ prima intẽtio. p3. qz oẽs demõstrationes pcedũt ex quiditatibus in eẽ quiditatiuo. sed oẽs demõstratões pcedũt ex primis intẽtionib⁹ saltẽ in sciẽtys realib⁹. g̃ prima intẽtio ẽ quiditas i eẽ quiditatiuo. Et ꝓfirmat̃ p viaz diffinitõis. qz oẽs diffinitões dãtur de quiditatibus i eẽ qditatiuo. z tñ dãtur de primis intẽtionib⁹. z hoc in sciẽtys realib⁹. g̃ prime intentiones i esse qditatiuo sunt qditates.

Tertio Dubitat̃ Utrũ secũde intẽtiões nate sint p se pdicari de primis. Rñdetur p duas distinctões z duo dicta. Prima distinctio ẽ hec. Obiectũ cognitũ siue illõ quod cognoscit̃ hz duplex eẽ. s. esse intẽtõale. z eẽ reale. Esse itentõale ẽ spẽs itelligibilis vel illud quo cognitũ formal̃r z obietiue ẽ in cognoscẽte. z tale eẽ intẽtõale attribuitur obiecto p actũ intellect⁹ cognoscẽtis. sed eẽ reale ẽ illud quo formaliter vel real̃r res existit in esse pr̃ eẽ q̃cũq̃ actũ intellect⁹. z illud eẽ reale hz obiectũ p actũ realis agẽtis. ¶ Secũda distictio intellect⁹ duplex ẽ act⁹. quidã ẽ simplex quo scz itellect⁹ appẽdit obiectũ simpl̃r z absolute z ꝑm eius ppriã naturã. Alius ẽ ꝓparatius quo scz itellect⁹ cognoscit obiectũ nõ in se sed i cõparatiõe ad aliud. ¶ Primũ dictũ ẽ istud. Prima itẽtio ẽ obiectũ cognitũ vl̃ cognoscibile sup quo nata ẽ fũdari vna secũda intẽtio. sz intẽtio z⁹ ẽ r̃lo rõnis effectiue causata ab actu ꝓparatiuo itellect⁹ derelicta i obiecto cognito z ꝓparato ad aliud i tali obiecto cognito subiectiue exñs. Ex q̃ segit̃ z^m dictũ. s. q̃ z⁹ itẽtio nata ẽ pdicari nõ p se sed tñ p accñs. de prima intẽtione p3. qz scõa intẽtio ẽ respect⁹ rõis p accidẽs causat⁹ ab itellectu i obiecto cognito qõ ẽ prima itẽtio. g̃. etiã hec opĩo satis declarata ẽ in tertia. q. plogi. ¶ Aliter rñdet opĩo recitata i scõo dubio p duo dicta. Primũ ẽ. itẽtiões scõe nõ sũt respect⁹ rõis ab intellectu circa primas intẽtões fabricati. p3. primo qz ꝑter quẽcũq̃ actũ itellect⁹ i reb⁹ reponũtur itẽtões se cũde. g̃ nõ sũt respect⁹ rõis. Añs p3. qz vle ẽ se cũda itẽtio. sz ꝑter quẽcũq̃ actũ itellect⁹ repitur i re tota rõ vlis. nã natura specifica hz de se naturalẽ aptitudinẽ ad coĩcari pluribus indiuiduis. mõ nõ videt eẽ aliud de rõe vlis nisi q̃ sit plurib⁹ aptũ natũ coĩcari. g̃. zc̃. ¶ Scõm dictũ. Intẽtões scõe sunt aptitudines siue respect⁹ fundamẽtales ꝓueniẽtes ex natura rei qditatib⁹ vel ꝑmis itẽtõib⁹ i eẽ qditatiuo. p3. qz aptitudo ad coĩcari plurib⁹ indiuiduis aduenies humanitati ẽ vera rõ spẽi. sed hoi aptitudo ꝓuenit qditati solũ habẽti eẽ qditatiuũ. g̃ eẽ spẽi ꝓuenit qditati hoĩs i eẽ qditatio. mõ eẽ spẽi ẽ z⁹ itẽtio. g̃ zc̃. Et sic̃ dictũ ẽ de spẽcita ꝑpoztõabil̃ dicẽdũ ẽ õ gñe. q̃. s. aptitudo ꝓpabilitat̃ plib⁹ spẽb⁹ aduenies aialitati ẽ rõ gñis sic etiã vis ꝓstitutiua siue distictiua aduenies rõali dat sibi eẽ dram. z sic de silib⁹. Ex his duob⁹ dictis vna cũ alys cũ ꝓcedẽti dubio declaratis iferuntur tria corrolaria. Primũ ẽ istud Nec prima intẽtio nec secũda depẽdẽt ab intellectu ineesse z in conseruari nec habẽt esse i intellectu subiectiue. sed tñ habent esse obiectiuũ in intellectu. prima pars patet. quia taz prima intentio q̃z secunda precedunt suum eẽ in intellectu: ergo nullo modo habẽt ab intellectu q̃ sint prima intentio vel secunda. Secũda pars patet. quia sunt obiecta apta nata terminare actũ intellect⁹. ergo habent esse in intellectu obiectiue. nec est intelligẽdũ q̃ homo postq̃z est intellectus non sit vere prima intentio. imo z ante intellectionẽ siue post intellectiõem semper est vna prima intentio. sed illud esse in intellectu non dat sibi esse p illã itellectionem sicut homo alb⁹ est animal. z tamẽ albedo non dat homini esse animalis. Secũdum corrolarium. Intentiones secunde sunt respectus fundamentales predicabiles per se necessario z intrinsece de quiditatibus quaꝝ sunt. non tamen ingrediuntur essentialiter q̃ditatem. sed sunt posteriores ipsa qditate. iõ nõ predicantur essentialiter nec in primo modo dicendi per se sed tñ in secundo modo de quiditatibus vel primis intentiõibus. ¶ Tertium corrolariũ. Secũde intentiones sunt q̃ dam entitates transcendentes in nullo genere predicamẽtali p se ponibiles. ꝓbatz. quia se

cunde intentiones cōueniunt quidem qditati cuiuslibet generis predicamētalis. ergo circuunt omne genus. ⁊ per cōsequens sunt trāscēdentes. Potest tamen dici ꝙ lz realiter ñ sint in genere determiato: tamen quiditatiue pñt dici de genere relationis qꝛ in suo cōceptu fiūt ad aliud. ⁊c.

Ad rationes Ad primam. dicitur ꝙ capitur vniuersale pro secūda intētione. Et vltra dicitur ꝙ lz secunda intentio derelicta in obiecto cognito per actuz intellectus sit vna in numero: tamen ab ea potest intellectus abstrahere vnū conceptū cōmunē puta cōceptū vniuersalis. ¶ Ad secundā dicitur ꝙ lz vniuersale quantū ad eius conceptū cōmunē prescīdat a quiꝫ vniuersalibus ita ꝙ formaliter nō sit aliquod illoꝝ: tamē realiter est aliquod illorum quinꝫ: ideo non ponit numerū cōtra illa quinꝫ: sicut aīmal de se nec ē homo nec brutū formaliter. et tamen propterea non sequitur ꝙ sit aliquod animal quod neꝫ sit homo neꝫ sit brutū. ¶ Ad tertiam dicitur ꝙ predicabile potest capi vt quid ⁊ proprium vt modus. ⁊ sic predicabile cōtinetur sub proprio. Alio mō potest capi p̄dicabile vt modus. ⁊ sic nō cōtinetur sub proprio: sz est passio ꝯuertibilis cū vl'i.

Queritur Utrum genus dicatur equiuoce de suis trib⁹ acceptionibus. Arguitur primo contra suppositum. quia Aristoteles quinto metaphisice enumerat q̄ttuor modos generis. ergo non sunt tantum tres. ¶ Secundo arguitur sic. quia dicuntur aliqui trahere genus ab arte vel scientia alicuius vt aliqui dicunt̄ platonici a platone: ⁊ aliqui aristotelici ab aristotele. idest a doctrina ei⁹ quā insequūtur: ⁊ tamen ille modus non est aliqs illoꝝ trium. ergo ⁊c. ¶ Tertio arguitur cōtra quesitum. Due negationes equipollēt vni affirmationi. modo dicit textus. videtur autem neꝫ genus neꝫ species simpliciter dici. vbi ī hoc verbo includitur negatio. ergo genus et species dicūtur simpliciter vniuoce. ¶ In oppositum arguitur. quia quandocunꝫ aliquid conuenit vni per impositionē ⁊ alteri per trāsumptionē illud dicitur equiuoce de illis per secundū modum equiuocatōis. sed genus conuenit duobus primis modis per impositionē ⁊ tertio per trāsumptionē. ergo equiuoce predicatur de illis.

Primo sciendum est ꝙ pro declaratione terminoꝝ ponuntur quatuor distinctiones. Prima distinctio est hec. acceptio capitur dupliciter. Uno modo pro primo ⁊ adequato significato termini. ⁊ sic omnis termin⁹ habēs plures acceptiones seu modos est equiuocus. Alio modo accipitur acceptio siue modus pro supposito significati primi. Et sic nō omne habens plures modos ⁊ acceptiones est equiuocum. sed potest esse vniuocum sicut dicit Aristoteles ꝙ qualitas est de numero eorum que multipliciter dicuntur. ¶ Secūda distinctio. secundum aristotelez quinto metaphisice. generis sunt quatuor acceptiōes. Primo modo dicitur genus continua generatio aliquorum eandem speciem habentiū. et iste modus coincidit cum primo modo porphyry. Secūdo modo dicitur genus illud a quo sūt talia sicut a primo mouente. et iste coincidit cum secundo modo porphyry. ¶ Tertio mō dicitur genus superficies figuraꝝ superficialiū. vt corpus respectu solidorum quia est subiectū differentie eorum. Et adhuc potest contineri ille modus sub secundo modo porphyry. ¶ Quarto modo dicitur ꝙ in diffinitionibus est principium ⁊ predicatur in eo quodquid cuius differentie qualitates dicuntur. ⁊ iste modus coincidit cum tertio modo porphyry. ¶ Tertia distinctio. hoc verbum videtur potest tripliciter accipi. Uno modo vt est expressiuum veritatis apparentis tantum. et sic includit negationem. et sic capitur in principio elenchorū. cum dicitur ꝙ elenchus sophisticus est ex his que videntur ⁊ non sunt apparens. Secundo capitur videtur vt est expressiuum veritatis probabilis. ⁊ sic capitur in primo thopicorum cum dicitur. probabilia sunt que vident̄ omnibus ⁊c. Tertio capitur vt est expressiuum veritatis necessarie. ⁊ sic capitur in proposito. Et istis duobus modis non includit negationem. ¶ Quarta distin⁹ h̄ dictio simplr̄ qnꝫ modis pōt accipi. vno⁹ idē ē ꝙ sñ addito. 2⁹ vt idē ē ꝙ vl'r. 3⁹ vt idē ē ꝙ in actu. 4⁹ vt idē ē ꝙ in ꝯcte. 5⁹ vt idē est ꝙ vniuoce. ⁊ sic capit̄ ī ꝓposito.

Secundo Sciēdū est ꝙ scd̄s tractatus determiat ī spēali de qnꝫ vl'ibus. ⁊ ꝯtinet qnꝫ capl'a. In prīo d̄termiat de prīo p̄dicabili qd̄ ē gen⁹. ⁊ ꝯtiet duas ꝑtes. In quaꝝ prīa poit acceptōes gñis. et cōtinet vnā

ꝯclusionē.q̄ est hec. Uidet autē neq; genꝰ neq; species simplicit dici. ℔ est genus et species dicūtur equiuoce et nō vniuoce. Secūdā partē ꝯclusionis sc̄z q; species dicatur equoce relinquit pozphiriꝰ pbādā in capitulo sequēti. sc̄z primā partē sc̄z q; dicattur genꝰ equiuoce nūc pbat pozphirius intendendo talē rationē. illō q̄ hz pluralitatē significatoꝝ dicitur equiuoce: sed genus est huiusmodi. ergo ꝛc. Minorē pbat enumerando tres acceptiones generis. Quaꝝ pma ē hec. genus in pma eiꝰ significatōne dicitur collectio multoꝝ ad vnū pmū ꝛ ad se inuicē. vt collectio romanoꝝ ꝓpter hitudinē affinitat] ꝛ cōsanguinitat] ad se inuicē ꝛ ad vnū principiū per quod talis collectio differt ab oī alio gñe: q̄ quidē principiū ē romul⁹ ꝛ oꝝ vnū genus. Secūda acceptio gñis ē scōm quā genus oꝝ ꝑncipiū alicuiꝰ gñatiōis. Et ℔ duplr̄ quia vel hꝫ ꝑncipiū sumit̄ a pr̄e qui genuit vl a loco i quo quis genit⁹ ē. de vtroq; mēbro ponit pozphiriꝰ duo exēpla. vt horestes hz genꝰ a tātalo qui fuit pr̄ horestis. similiter hilus habuit genus ab hercule qui fuit pater eius Alia duo exempla sūt ō patria. sicut plato fuit gñe athenien sis q; de athenis natus est. Et pidarꝰ fuit thebanꝰ gñe eo q; fuit de thebis. Quod āt patria vel locus sit genus ꝓbat pozphiriꝰ. ga patria ē principiū gñatōis quēadmodū ꝛ pater. Et subdit q; scōa acceptio generis ē ꝓpissima ideſt pfectior et magis vsitata. Probat duplr primo sic. q; quecūq; ꝓprietas nāit cause et causato: perfectiꝰ cōuēit cause q̄ causato: sc̄z cē genus cōuenit prime acceptioni gñis et etiaz scōe que ē causa prime. g̃ ꝛc. Minorē declarat duobus exēplis. q; romani denominantur a romulo a quo descēderūt ꝛ ciclopide dicūtur qui ex genere ciclopi descēderūt. Secūda rō. q̄ ē prius tale est magis tale. sed cē genus ꝓpr attributū ē generis scōo mō q̄ primo modo: cuius signū est. q; genus secūdo mō nō ē cā distinctionis generis primo mō. Nāq; diuidentes ꝛ ab alys separātes dicebamꝰ illā collectionez cē rōanoꝝ genꝰ. Tertia acceptō gñis ē ℔. genꝰ ē cui supponitur spēs. Et subdit conuenientiā et similitudinem gñis vltimo mō sūpti q̄ ē genꝰ logicū cū duabꝰ ꝑozib⁹ acceptōib⁹ q; genus logicū ē principiū multarū spēꝝ sicut genꝰ secūdo modo dictū ē principiū mltoꝝ ab eodē descēdētiū. Similr̄ sic̄ genus primo mō dictū cōtinet mltitudinē collectoꝝ sic genꝰ tertio mō dictū ꝯtinet multitudinem specierum.

Tertio Sciendū est q; circa hunc textū incidūt tres difficltates. ¶Prima ē hec. que ꝛ quot requirūtur ad hoc q; aliquid sit genus ꝑmo mō dictū. ¶Respōdetur q; tria. ¶Primū q; ibi sit collectio multoꝝ habentiuz habitudinē ad vnū principiū. vt romani ad romulū. Scōm q; hēant adinuicē hitudinē consāguineitat]. Tertiū q; illud principiū differat ab alys gñibus. ¶Secūda difficltas. quomō differt genus logicū ab alys duabꝰ acceptionibus generis. ¶Respondetur q; sumpta cōueni entia declarata in p̄cedēti notabili: sic differt. q; genus scōo mō dictū ē principiū extrīsecū et effectiuū: genus vero logicū ē principiū intrīsecū et formale suaꝝ spērū. sc̄z genꝰ primo mō dictū hz modū totius integralis iō nō p̄dicat̄ in recto de illis quoꝝ ē genus: sed genus logicū est totū vl̄e respectu suarū specierū de quibus predicat̄ in recto. Ex quibus inferūt̄ tria cozrelaria. ¶Primū ē q; materia ꝛ forma nō sūt genus scōo mō dictū. q; hꝫ sint principiū materiale ꝛ formale: tm̄ nō sūt principiū effectiuum ¶Scōm cozrelariū mat̄ non est genꝰ scōo mō dictū. q; mr̄ ē principiū passiuū mistrās materiā ex qua generatur proles: si vero dicat̄ mr̄ effectiue sit̄ ꝯcurrere ad gñatōnē. plis tūc mr̄ ē genus secūdo mō dictū ꝛ ꝯtinet̄ sub pr̄e. Nā pater potest accipi ꝓprie vt includit sexū. alio mō capit̄ generaliter vt absoluit̄ a sexu vt tantū valet sicut parens ꝛ sic capit̄ in proposito. ¶Tertiū cozrelariū. tēpus nō ē genus secūdo mō dictū. q; tēpus magis est causa cozruptionis q̄ generatōis. ¶Tertia difficultas. vtruz locus sit principium generatōis quēadmodū ꝛ pater. Et argr̄ q; nō. q; pater ē principiū per se locus aūt per accidēs q; non manet. igr̄ ꝛc. In oppositū ē pozphiriꝰ ꝛ rōe ꝓbat̄ sic. illud ē ꝑncipiū gñatōis per accidēs quo mediāte virtus generantis principalis recipitur in generante scōario quēadmodū se habēt cozpora celestia ꝛ inferioza: hō enī ꝛ sol generāt hoiem. ex scōo phisicoꝝ sic q; sol gñat principaliter: hō vero secūdario. nā agēs scōariū nō generat nisi virtute primi. Sed locꝰ est id mediāte quo virtus generātis principalis recipit̄ in omni generāte scōario. vt patet. igit̄. miꝰ patet. q; virtꝰ celestis cōiūgit̄ cozpi per locū proxie cōtinētē. qui locꝰ nihil aliud ē q̄ terminꝰ cozpis cōtinētis ꝛmobile primū. vt habet̄ quarto phicoꝝ. Uuiꝰ

signū dat ptholomeus in quadripartito. q̄ homines hui⁹ patrie magis accipiūt figuraz ꝛ colozē. ¶ Aduertēdū tamē q̄ loc⁹ habet duplicē naturā. vnā q̄lificatiuā per quā generat ꝛ cōseruat inquātū in ea recipit aliq̄ virt⁹ infusa a cozpozib⁹ supercelestibus q̄ virt⁹ nata est coadiuuare ad generationē et cōseruationē cozpis locati. ꝛ ideo loc⁹ medi⁹ in quo nos sum⁹ est pricipiū boīs et aliozū aīmaliū. vnde p talē virtutē sibi infusā potest dici loc⁹ causa efficiēs. Aliam habet naturā loc⁹ videlz quātitatiuā. secūdū quā cōtinet. et sic nō est causa efficiēs. quia quātitas nō ponit de gñe actiozū. ¶ Ad rationē dico q̄ loc⁹ est pricipiū gñatōnis effectiuū per accidēs. tamē si attēdat similitudo ex pte causē: tūc loc⁹ ē pricipiū gñatōis quē ad modū et pater. si vero attendat similitudo ex parte modi causādi. tūc ꝓpositio nō est vera. qz pat est pricipiū per se generationis. loc⁹ vero per accidens. ꝛc.

Conclusio Respōsal. Ben⁹ equoce dicit de trib⁹ predictis acceptionib⁹. ꝓpria pars patz. p pozphiriū dicentē q̄ gen⁹ non dicit simplicit. mō simplr idē valet sicut vniuoce. Scōa pars patet. qz oīe gen⁹ vel ē dictū ad similitudinē alterius. vl nō. si primū: sic ē gen⁹ scōo⁹ si ⁊ᶜ. Ḃ est duplr. vel tale gen⁹ est aliq̄ vnū. et sic ē gen⁹ scōo mō. vel nō ē aliq̄ vnū. ꝛ sic ē gen⁹ ꝑmo⁹.

Primo Dubitat. vtruz diffinitio gñis data in rōne ꝑdicabilis sit sufficiens. ¶ ꝓ solutione supponit q̄ aristo. i secūda parte hui⁹ capituli intēdit duas cōclusiones. ¶ Quaz pria ē hec. licet gen⁹ dicat tripliciter. solū tamē ō tertio est sermo apud pḃos. ¶ Scōa cōclusio tāgit diffinitionē gñis in rōne predicabilis. ꝛ ē hec. Ben⁹ est q̄ō de pluribus differētib⁹ specie in eo q̄ō q̄d predicat. ¶ ꝓ cui⁹ probatiōe intēdit talē rationē. ista diffinitio nihil superfluū cōtinet. nec diminutū. ḡ est bona. añs pz. qz predicari de plurib⁹ facit differre gen⁹ ab indiuiduis: q̄ de vno solo predicat. Et predicari ō differētib⁹ specie facit differre gen⁹ a specie ꝛ a ꝓpō. qz licet species ꝑdicet de plurib⁹. nō tamē predicat ō differētib⁹ specie. sed numero. vt hō cū sit species ꝑdicatur ō sorte ꝛ platone: q̄ solū differūt numero. aīmal vero cū sit gen⁹ predicat ō boue ꝛ boie q̄ differūt specie. et nō numero solū. similit ꝓpriū solū predicat de vna specie ꝛ de indiuiduis que sūt sub illa specie. vt risibile solū predicat de boie. ꝛ de particularib⁹ hoīb⁹. genus vero predicat de plurib⁹ differētib⁹ specie. sed predicari in eo q̄ō quid facit differre gen⁹ a differētia ꝛ ab accidēte q̄ nō predicat in eo q̄ō q̄d. sed in eo q̄ō quale. nā per differētiā et accidēs cōuenienter respōdem⁹ ad iterrogatōnē factā p q̄le vt si querat qualis est hō. cōueniēter respōdetur rationalis. Et si querat q̄lis est corp⁹ cōueniēter respōdet q̄ ē niger. mō rōnale ē differētia. nigrū vero ē accīs. ḡ differētia ꝛ accīs p̄dicātur in q̄le. q̄ aūt gen⁹ predicet in q̄d ꝓbatur. qz per gen⁹ cōueniēter respōdet ad iterrogationē factā per q̄d. vt si querat quid est hō. cōueniēter respōdet est aīmal. mō aīmal ē genus boīs. ḡ gen⁹ predicat in q̄d. ¶ Ex quib⁹ cōcludit pozphiri⁹ nihil igitur superfluū neq̄ min⁹ cōtinet generis data descriptio.

Secundo Dubitat. vtrū predicta diffinitio gñis ꝓueniēter sit data de scōa intētiōe vel de pria. ¶ Et videt q̄ nō de scōa. qz scōa intētio genera] solū predicat in q̄d de hac intētiōe et illa. que solū numero differūt. ḡ diffinitio nō dat ō scōa intētiōe. ꝟ scq̄ntia tenet. qz q̄libet pars diffinitōis debz sēper predicari de diffinito. ¶ Scōo sic q̄ nō detur de pria intētione. qz ens predicat de plurib⁹ differētib⁹ specie in eo q̄ō quid. et tamē nō est gen⁹. ḡ ⁊c. ¶ Rādet per tres distinctōes. ꝛ vnū dictū. ꝓpria distinctō ē Ḃ. gen⁹ pōt capi dupliciter. vno⁹ pro nata coicabili plurib⁹ speciebus Alio⁹ capit gen⁹ scōe intētionaliter scz pro respectu predicabilitat] nature cōis ō mult] differētib⁹ specie. g quidē respect⁹ i abstracto vocat generitas. et in concreto vocat gen⁹. Secunda distinctio ē hec. duplex ē actus. quidā est exercit⁹. ali⁹ est signat⁹. Actus dicit exercitus quādo fit vel ē. sicut act⁹ mouēdi exercet quādo sortes mouet. Sed act⁹ dicitur signari quādo per ꝓpōnē significat exerceri. vt Ḃ pro positio sortes mouet significat sortē exercere actū mouēdi. Similiter iste act⁹ qui ē predicari de plurib⁹ differentib⁹ specie exercetur i prīmis intētionib⁹ mediante hoc verbo est. vt dicendo homo est aīal. equus ē aīal. sed ille idez actus dicit significari quādo exponit per secūdas itētiōes mediāte hoc verbo ꝑdicat. sicut dicēdo. gen⁹ predicat de plurib⁹ differētibus specie. ¶ Ex quo elicit talis regula. q̄ oīs predicatio de actu signato ꝟstituta ex secūdis intētionib⁹ debet exerceri in prīmis. ideo nō se-

quitur. genus predicaꝫ de pluribus differenti
bus specie. ꝙ species est genꝰ. sed debz predica
tio exerceri in primis intētionibꝰ. vt dicendo
homo est aiāl. equus est aiāl. Tertia distī
ctio. diffinitū capiť dupliciter. vnoꝰ pro illo qō
diffinitur siue pro illo qō per diffinitōnē expli
caꝫ. vel de quo diffinitio quiditatiue predicaꝫ
et sic intētio scōa gñis est diffinitū in predicta
diffinitiōe. Alio mō capiť diffinitū pro illo cui
actus diffinitionis attribuiť. siue pro illo ꝙ qō
possūt exerceri actꝰ significati in tali diffinitio
ne; et sic diffinitū est prima intētio. ¶ Dictū est
istud. in predicta acceptione generꝫ logici cōsi
derati in ratione predicabilis diffiniť scōa in
tētio. ¶ patz duplř. prio sic. quia illud diffinit lo
gicꝰ qō per se cōsiderat. sed logicꝰ per se cōside
rat intētionē secūdā et non rē subiectā vel ag
gregatū ex re ⁊ intētione. ergo diffinitur intē
tio scōa. Scōo sic. quia talis diffinitō nō datur
de prīa intētione nec de aggregato ex prīa ⁊ se
cūda. ergo solū intentio secūda diffiniť. ¶ prīa
pars antecedētis patet duplř. primo. quia prīa
intētio generis est res realis quā non per se cō
siderat logicꝰ. ergo nec ꝙ diffinit. Secundo sic.
quia prime intētioni accidit predicari de plu
ribus differētibꝰ specie. ergo ⁊c. Scōa pars an
tecedētis patet. quia aggregatū ex prima intē
tione et secūda est vnū ens per accidens. ꝙ nō
potest diffiniri. quia entis per accidēs non est
diffinitio. ¶ Ad rationes dubȳ dicitur ꝙ licet
secūda intentio generis predicatōne exercita
solū predicēť de hac intētione vel illa q̄ solum
numero differunt. tamen actu signato predi
catur de pluribꝰ differentibus specie. Et vltra
dicitur ꝙ licet aliud est qō diffinitur. et cui dif
finitio attribuitur. non oportet tamen ꝙ que
libet pars diffinitionis predicetur de eo quod
diffinitur. ¶ Ad secundā dicitur ꝙ ens primo
predicatur de differentibus genere: et nō spe
cie. Secūdo dicitur ꝙ ens nō predicaꝫ i quid
quia ad interrogationē factā per quid non cō
uenienter respōdeť ens. eo ꝙ questio quid est
supponit questionē si est. modo responsio ō en
te est responsio ad questionē si est. Tertio dici
tur ꝙ illa de quibꝰ ens predicaꝫ in quid possūt
dupliciter cōsiderari. vno mō per cōparatio
nem ad suū genus sub quo continenť. ⁊ sic dif
ferunt specie. Alio modo per cōparationez ad
ens. et sic non differūt specie. eo ꝙ entis nō sūt
differētie per quas rō entꝫ specie possit diuer
sificari in illis que participant ens.

Tertio Dubitatur. vtrū genus possit sal
uari in vnica specie. ¶ Respōde
tur per vnā distinctionē. et tria dicta. Distictio
est hec. in genere sūt duo cōsideranda. primo
considerāda est quiditas vel essētia ipsius ge
neris. vt aimalitas. Scōo cōsiderāda est pote
stas generis que ē quedā relatio fundamētaꝫ
vel aptitudialis que dicit cōicabilitas. habēs
pro fūdamēto essentiā ipsius generis. et ꝑ ter
mino adequato habet species oppositas. ⁊ ta
lis potestas nō distinguit realiter ab ipsa essē
tia. eo ꝙ omnis respectꝰ fūdamētalis vel apti
tudinalis formalis realiter idētificaꝫ suo fun
daméto. ¶ Primū dictū est istud. tota essētia
generis potest saluari in vnica specie. quia essē
tia generis est simplex et indiuisibilis. ꝙ vbi ē
tota est. sed est in vnica specie. ergo tota potest
saluari in vnica specie. Scōm dictū. tota pote
stas generis fūdamentaliter et subiectiue pōt
saluari in vnica specie. patet. quia tota essētia
generis que est fundamētū potestatis eius po
test saluari in vnica specie ergo etiā tota pote
stas. tenet cōsequentia. quia vbicūq; est fūda
mentū alicuius relatiōis ibi potest reperiri ali
qua relatio. Tertiū dictū. tota potestas gene
ris cōpletiue et terminatiue non potest cōser
uari in vnica specie. patet. quia potestas gene
ris est quedā relatō fūdamētalis vel aptitudi
nalis ipsius essētie termiata ad species oppo
sitas. ergo termiatiue et cōpletiue nō pōt ser
uari nisi in specieb' oppositis. Sed si quis vel
let capere potestatē prō partibus potestat'. cū
iusmodi sūt due differentie opposite. tunc evi
dens est ꝙ potestas generis necessario regrit

Ad rationes Ante duas species
oppositaꝫ factas. ¶ Ad
primā patuit solutio ex prio notabili. ¶ Ad se
cūdā dicit ꝙ illi plures denoiati ab arte vl sci
entia alicuiꝰ nō dicūtur vnū genꝰ eo ꝙ non ha
bent adiuicē cognatōnē. ¶ Ad tertiā patuit in
prio notabili ꝙ hoc verbū videtur non capiť
priuatiue. sed capitur positiue.

Queritur Utrū due diffi
nitiones date ō
specie tā in rōne subicibilis q̄ i
ratione pdicabilis a porphirio
sint sufficienter assignate. ¶ Ar
guit prio cōtra primā. quia ge
nus est diffinitū per speciē. ergo male diffiniť

ſpecies per genus. ꝟña tenet. qz impoſſibile eſt circulo diffinire poſſe. ſicut eſt ipoſſibile circulo demonſtrare. vt habet primo poſteriorum. ¶ Secūdo arguit cōtra ſcōam diffinitionem. quia cōuenit cuilibet predicabili. nā quodlibz p̄dicabile eſt ſpecies vl̄is. ergo cuilibet cōpetit predicari ō pluribꝰ differētibus numero in eo qō qd. ¶ Tertio ſic argī. hic diffinit ſecūda intentio ſicut priꝰ dictū ē de gñe. ſed nulla ſecūda intētio predicat in qd de re prime intētōis cū ſit accidēs rei. g̃ ſpecies nō predicat in quid

Primo ¶ In oppoſitū tamē ē ariſto. Sciēdū eſt q̄ pro declaratōne termiorꝫ ponūtur quiq̄ diſtinctiones. Pria diſtinctio eſt hec. ſpecies capit dupl̄r. vnoꝰ pme intētionaliter pro natura cōmunicabili pluribus differentibus numero. Alioꝰ ſcōe intētionaliter ſcz pro reſpectu p̄dicabilitat] de pluribus differētibꝰ nūero cōcretiue ſignato a quo quidē reſpectu talis natura dicit formaliter ſpecies. Scōa diſtinꝰ duplex eſt ſpecies. quedam eſt ſpecies ſubalt̄na. et talis facit p̄dicabile generis. Alia eſt ſpecies ſpēaliſſima. q̄ facit p̄dicabile ſpeciei. Tertia diſtinꝰ intentio gñis poteſt dupliciter cōſiderari. vnoꝰ vt ē qd. ideſt vt eſt obiectū per ſe termiatiuū actꝰ intellectus. et ſic genꝰ nō dicit reſpectū ad p̄mā intētionez ſed ſolū dicit habitudinē eiꝰ ad ſcōas intētōes inferiores ad hāc intētionē gñis. et ad hāc. de quibꝰ hec intentio genus p̄dicat tāq̄ de differentibus numero in quid. cū ipſa ſit ſpēs vl̄is Alio mō poteſt capi hec intētio genꝰ vt eſt modus ſiue ratio intelligēdi p̄mā intētionē. ꝛ ſic ipſa eſt accīs predicatiōe exercita p̄dicabile de noiatiue de pria itētiōe. licet tñ eadē intētio p̄dicatione ſignata ſit predicabilis in qd de pluribus differētibꝰ ſpecie. Quarta diſtinꝰ intētio ſecūda cuiuſlibz predicabilis pōt dupl̄r ꝟparari. vnoꝰ poteſt ꝟparari ad actū intellectꝰ quem per ſe termiat. ꝛ iſtoꝰ eſt quid. nec ſibi vt ſic cōpetit p̄prie ſignata p̄dicatio: ſed tātū predicatio exercita de ſcōis intētionibꝰ inferioribꝰ ad ipſā. Alio mō poteſt cōparari ad rē ſubiectā ſiue ad p̄mā intētionē quā denoiat. et ſic vocatur modus. ꝛ etiā vt ſic ſibi cōuenit p̄dicatōne excercita predicari per accidēs et denoiatiue de pria intētiōe. licet predicatiōe ſignata poſſit predicari per ſe et in qd. Quīta diſtinꝰ ſubicibile ꝛ predicabile capiūtur dupl̄r. vnoꝰ ſecūde intētionaliter. et ſic ſūt oppoſita relatiue, ꝛ poſſū t eidē ineſſe reſpectu diuerſoꝝ. Alio mō capiūtur p̄me itētionaliter. et ſic nō ſūt oppoſita. imo predicantur de ſe inuicem.

Secundo Sciēdū q̄ ꝟm capitulū i quo determiat porphiriꝰ de p̄dicabili ſpeciei diuidit in q̄ttuor partes. In prima parte intēdit gnq̄ cōcluſiones. ¶ Quaꝫ priam tetigit in caplo de gñe. et eſt ℔. ſpecies dicitur equoce. cuiꝰ inuit talē rationez. qz ſpēs habet plures acceptiōes ſiue plura ſignificata. ergo ſpēs dicit equoce. Añs declarat ponēdo duas acceptiōes ſpeciei. ¶ Quaꝫ pria ē hec. ſpēs eſt vniuſcuiuſq̄ forma. capiēdo formā nō pro forma informāte. ſed vt tātū valet ſic̄ pulcritudo vel formoſitas. ſicut ſpēs priami. i. pulcritudo dicebat eſſe digna iperio. Scōa acceptio ſpeciei eſt hec. ſpēs ē que ponit ſub aſſignato genere. Probat trib⁹ exēplis. nā bō ē ſpecies aīmalis. ꝛ albū. i. albedo ē ſpēs coloris. Et ſimiliter triāgls ē ſpēs figure. ¶ Scōa ꝟ. ſcōa acceptio ſpeciei q̄ a logico dicit ē ſufficiēs. patz qz i diffinitiōe gñis priꝰ data pōebat ſpēs. ergo in diffinitiōe ſpeciei debet poni genꝰ. tenet cōſequentia. qz in diffinitiōe cuiuſlibet relatiui debz poni ſuū ꝓpriū correlatiuū. ſaltē vbi ēminꝰ depēdētie relatiui ē ignotꝰ. ſz genꝰ relatiue dicit ad ſpeciē et ecōtra. ergo nūc bene diffinit ſpecies per genꝰ. ſicut prius genus diffiniebat per ſpeciē. ¶ Tertia cōcluſio tāgit cōplemētū ſecunde acceptionis ſpeciei prius date. et eſt ℔. ſpecies eſt q̄ ponit ſub aſſignato genere. et ō quo genus in eo qō quid predicat. Uerūtamē dicūt quidā q̄ in hoc tangūtur due diffinitiōes ſpeciei. alij vero dicunt q̄ illa clauſula. et de qua genꝰ. ꝛc. non eſt diffinitio ſpeciei ſed q̄ eſt quedā declaratio prioris diffinitionis. ꝛ ita dicunt q̄ hec diſiūctio copulatiua ꝛ: non tenetur ibi copulatiue. ſed expoſitorie: vt tantū valet ſicut ideſt. vt ſit ſēſus. ſpecies eſt que ponitur ſub aſſignato genere. et pro ideſt: et de qua genus in eo qō quid predicatur. ¶ Quarta ꝟcluſio tangit diffinitionē ſpeciei in ratione predicabilis. et eſt hec. ſpecies eſt que de pluribus differentibus numero in eo qō quid predicat. ¶ Quinta ꝟcluſio cōparat tertiā diffinitionez ad duas p̄dictas. et eſt hec. tertia diffinitō ſpeciei ſolum cōuenit ſpeciei ſpecialiſſime que ſolum eſt ſpecies et non genus. ſed alie due diffinitiones cōueniunt tam ſpeciei ſpecialiſſime q̄ ſpeciei ſubalterne que etiā eſt genus.

Tertio Sciēdū ē ꝙ ī hac scda pte itēdit porphiri⁹ dclarare pmā diffionē speciei superi⁹ datā in q̄ dicebat̄. spēs ē q̄ ponitur sub assignato gñe. ⁊ ꝯtz duas pticlas. in q̄ꝝ pria tāgit q̄ttuor ꝯcloes. ¶ Pria q̄ ē pncipalis hui⁹ scde pt] ē h̄ pdicta pria diffio spēi ē sufficient assignata. p q̄ itēdit talē rōnē. qz pdctā diffinitio dat̄ ad exp̄mēdū hitudinē spēi ad gen⁹ sz hitudo spēi ad gen⁹ ē ipsā eē sub gñe. mō ita ē ꝙ spēs ē sub gñe. g̊ dicta diffio q̄ dicit speciez esse sub gñe ꝯueniēter explicat hitudinē ipsi⁹ spēi ad suū gen⁹. ⁊ p ꝯñs est bōa. ꝙ aūt spēs sit sub gñe pbat porphiri⁹. qz ī vnoq̄q̄ pdicamēto ē vnū sup̄mū qd̄ ē gen⁹ qd̄ ñ ē spēs. ⁊ sūt aliq̄ īferiora q̄ sic sūt spēs ꝙ nō gña. ⁊ illa īferiō vocāt̄ spēs spēalissime. iter aūt spēalissima ⁊ gñalissima sūt aliq̄ ītermedia q̄ p habitudinē ad īferiō sūt gña. ⁊ p hitudinē ad supiō sūt spēs. ⁊ spēs eo dr̄ spēs ꝙ habet gen⁹ supra se. ⁊ p ꝯñs ita est ꝙ spēs ē sub gñe. añs hui⁹ pfilli declāt porphiri⁹ p exēplū. Nā ī pdicamēto sube ī sup̄mo situ ponit̄ suba: sub q̄ poit̄ corp⁹. sub corpe corp⁹ aiatū. sub q̄ ponit̄ aial. sub aiali poit̄ aial rōale sub q̄ ponit̄ hō. sub hoie ponūt̄ īdidua. sicut sortes ⁊ plato. et alij particulares hoies.

¶ Ista tibi plana: facit arbor porphiriana.

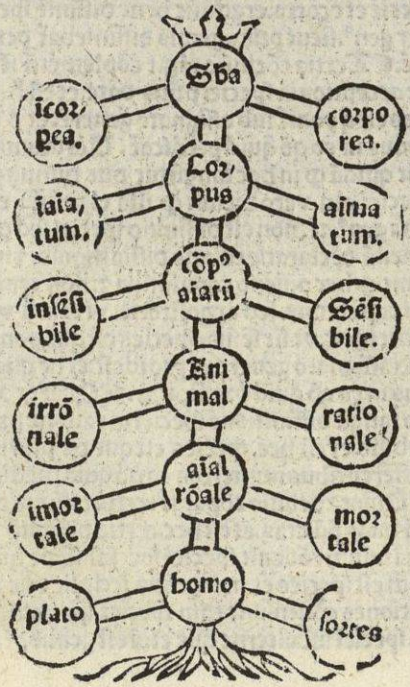

¶ Secunda conclusio est hec. predictū exemplum tangit coordinationē predicamentalē. Probatur sic. quia in vnoquoq̄ predicamēto seu coordinatione predicamētali sunt genera generalissima. specialissima ⁊ intermedia. ista enī tanguntur in predicto exēplo. igitur cōuenienter explicat coordinationē predicamētalē. mior patet. quia substantia est genus generalissimū. cū solū sit genus et non species. homo vero est specialissimū. cū sit species et non genus. sed corpus respectu substantie est species. respectu vero corporis aimati est genus. corpus vero animatū est species corporis. et ē genus animalis. animal vero est species corporis animati. et est genus aimalis rationalis. aīmal rationale est species aimalis. et est genus hominis. homo vero est species animalis rationalis. non autem est genus particulariū hominū. sed solum est species illoꝝ. ¶ Tertia cōclusio. in predicta coordinatione predicamentali homo est species specialissima. Probatur quia substantia eo ꝙ nullū genus habet supra se vocatur genus generalissimuz. homo vero post se non habet aliquā aliam speciem inferiorem sub se: nec aliquod aliud cōmune quod vlterius possit in differentias diuidi. sed soluz habet sub se indiuidua. vt sortem. platonē. socratem. et sic de oībus alijs particularib⁹ hominib⁹. igitur homo est species specialissima. tenet consequentia per locum a simili. quia sicut substātia est genus generalissimū propter negationē superiorum scz quia nō habet gen⁹ supra se. ita etiā homo debet dici species specialissima propter negationē inferioꝝ quia scilicet non habet sub se aliqd̄ cōmune quod per differentias diuidi possit. ⁊ intermedia cū habeant superiora et inferiora: ideo dicuntur genera et species. ¶ Ex quibus inferuntur duo correlaria. Quorū primū est. cuiuscunq̄ predicamenti seu coordinationis predicamentalis intermedia habēt duas habitudines. scilicet habitudinē que est ad sua superiora secunduz quam habitudinē dicuntur esse species illorū superiorum. habent etiam habitudinē ad sua inferiora secundū quam habitudinem dicuntur esse genera illorum inferioꝝ. Secūdū correlariū. Extrema habent tantū vnam habitudinē. Patet. quia generalissimū habet habitudinē ad sua inferiora. cum ipsuz sit genus omniū. non autē habet habitudinē ad superiora.

cū sit suprem̄ū ꝛ ꝑncipiū oīuz. Silr spālissimū
bz bitudinē ad sua superiora respectu quorū
ē spālissimū. Bz non bz bitudinē ad inferiora.
Bz oř spēs idiuiduoꝝ velut ea continens. oř
etiā spēs spālissima superioꝝ qz ab eis ꝛtinet
¶ 4ª ꝛclusio tangit tria cozrelaria: quoꝝ pri-
mū ꝛtinet duas descriptiones. Quaꝝ ꝑma est
generalissimum est quod cū sit genus nō est
spēs. Scōa descriptio generalissimū ē sup qđ
nō est aliud genus supueniēs. ¶ 3ª cozrelariū
tāgit tres descriptōes. ꝓma ē. spālissimum
est qđ cum sit spēs nunq̄ diuidit i spēs. Scōa
ē q cum sit spēs nō ē genus. Tertia ē. spālissi-
mū est qđ de plibus differētibus numero i eo
q gd ꝑdicař. Et sic pz q de spē sūt quiq̄ diffi
nitōes quaꝝ due ꝑme q̄ date sunt versus finē
ꝛueniūt tā spēi spālissime q̄ ſbalterne. Tres
vero vltime nup date tm̄ ꝛueniūt spēi spāliſ-
sime. ¶ 3ª cozrelariū tangit vnā descriptionē
intermediozū. intermedia sunt genera ꝛ spēs
ad aliud ꝛ ad aliud sumpta. Genera dico sub-
alterna ꝛ non genera generalissima.

Conclusio R̄ñsalis. diffinitiōes spēi
date de spē tā i ratōe subi-
cibilis q̄ i ratione ꝑdicabilis sunt a porphirio
sufficiēter assignate. ꝓbatet satis ex dictis. Et
bz subycibile ꝛ ꝑdicabile sūpta zc itentionalr
opposite relatiue ad inicē ñ possint verificari
de eodem respectu eiusdez: tamē possunt ve-
rificari respectu diuersozum.

Primo dubitař. Utrū respectu decez
coordinationuz ꝑdicamenta-
liū sit aliqō genus de ipsis in qd dicibile. ꝓpo
dubio supponit q porphirius i hac 2ª particu
la declarat coordinationē ꝑdicamentalem p
sitē ad ordinē nālem ꝛ itēdit quatuoꝝ ꝛclusio
nes. Quaꝝ ꝑma ē hec ꝑdicta coordinatio ꝑ-
dicamētalis i qua dicebař q i vnoquoq̄ ꝑdi
camēto sūt aliqua generalissima spālissima ꝛ
itermedia ē conueniēter posita. ꝓbat qz si
cut ē i coordinationibus ciuilibus ita est i lo-
gicalibus. Bz i ciuilibus vt i lignea ꝛsanguí-
nitatis ē aliquis qui tm̄ est pater/ita q non ē
filius: sicut iuppiter. ꝛ aliquis qui tm̄ ē filius
ꝛ nō pater sicut agamēnō. Alij aūt sunt qui re
spectu diuersoꝝ sunt patres ꝛ filij. sicut atri-
des ꝛ pelopides ꝛ tātalides. ¶ Secūda ꝛclo.
Coordinatio in logica differt a coordinatiōe
ciuili. pz qz i coordinationibus ciuilibus plu
res coordinatōes reducunt ad vnū ꝑmū ꝑn
vbi gra ad iouē. bz in generib⁹. i. coordinatōib⁹
ꝑdicamētalibus plres coordiatōes nō ꝑñt re-
duci ad vnū ꝑmū genus. g̃ ad inuicē differūt
2ª pars a tis ꝓbař tribus rōibus: quaꝝ ꝑma
est hec. si decē ꝑdicāmēta reducerēt ad aliqō
coē genus illud maxime eēt ens. bz hoc nō. ne
q̄ eiz est coē genus oīuz: neq̄ oia sunt eiusdez
generis ſm vnū supremū genus quē admo-
dicit Aristo/ Secūda rō. nihil ē prius primo.
bz decē ꝑdicāmēta sunt posita ꝑma in ꝑdica-
mētis vt genera generalissima. g̃ nihil ē pus
eis/ Tertia rō. oē gen⁹ oř vniuoce ō hiz respcū
quoꝝ est genus. bz ens nō dicit vniuoce bz eq̄-
uoce de decē ꝑdicamētis. g̃ zc. minoꝝ pz. qz ꝑ-
dicari vniuoce ē ꝑdicari vno noie ꝛ rōne. sed
ens non predicař de decez ꝑdicamētis scōm
nomē ꝛ scōm rōnē. nā decē sunt ꝑncipia coia
scōz nomē solū ꝛ nō scōz rōez diffinitōis que
scōz nomē ē. Scōa pars minoris pz q ens ꝑ-
diceř equiuoce. qz siquis oīa vocet entia equi
uoce inquit ea nūcupabit ꝛ nō vniuoce. Ex hiz
satis pz q de intētione porphyrij ens est equi
uocū ad decē ꝑdicāmēta. ¶ Tertia ꝛclo tāgit
numeꝝ gnālissimoꝝ spāliſſimoꝝ ꝛ indiuidu
oꝝ. ꝛ hec ē. decē sunt gnālissima: bz spālissima
sunt in numero quodā certo scōz nām: nō tm̄
indefinito. i. certo quo ad nos. Jndiuidua āt
que sunt post spālissima ifinita sunt. ¶ Quar-
ta ꝛclo tāgit duo cozrelaria. ꝓmū ē. Descē
dēte a gnālissimis ad spālissima iubet plato
quiescere in spālissimis. ꝓbař duabus rōib⁹
quaꝝ ꝑma ē hec. descēsus fit diuidendo ꝑ
ꝓrias specificas. bz spēs spālissime non hñt
ꝓrias specificas in quas possint diuidi. g̃ in ea
est status. Scōa rō. ꝓcessus diuisiuus ē sciē-
tificus. bz indiuidua relinquēda sunt ab arte
quia sunt infinita ꝛ ꝯfusa. ꝛ de infinito nō est
sciētia. g̃ diuidēdo terminū standū ē in specie
spālissima. ¶ Scōz cozrelariū. descēdētibus
a gnālissimis necesse est per multitudinē ire.
Ascēdētib⁹ vero a spālissimis ad gnālissima
necesse est colligere multitudinē. Jstud coz-
relariū tātū valet ac si diceret q ascēsus ꝺz
fieri per collectionē multoꝝ in vnū: ꝛ descen
sus debet fieri per diuisionē vnius in multa.
ꝓma pars pz. qz ascēsus fit a singularibus
ad coē. bz oē coē est collectiuū. g̃ ascensus fit
per collectionē multoꝝ i vnū. minoꝝ pz. quia
collectiuū multoꝝ ē vna spēs in vna. nam et
genus magis est collectiuum q̄ spēs. ꝓma

ps ps.qz partitione spēi plres hoīes sunt vnus homo. Scōa pars corrolary ps. qz descensus fit a coī ad singularia ꝛ inferioza.mō singlaria semp sūt diuisiua illius quod ē coē. g̃ descēsus fit per diuisionē. minor ps. qz vnus hō. s. coīs ꝯsiderat⁹ i vnitate specifica ē plres. i. plificat i particularib⁹. vñ ex ista parte text⁹ cōiter eliciūt sex ppōes. Prima ē q spēs ē collectiua multoꝝ in vnā naturā. Scōa ē q gen⁹ ē magis collectiuū q̃ spēs. Tertia. particularia ꝛ indiuidua semp diuidunt in multitudines id quod ē vnū. Quarta. participatōe spēi plures hoīes sūt vn⁹ hō. Quīta. particlarib⁹ aūt vn⁹ ꝛ coīs plres. Sexta. particulare ꝛ singulare sp ē diuisiuū. coē āt ē collectiuū sp ꝛ adunatiuū.

Secūdo Dubitat. Utruz spēs tm̃ nata sit p̄dicari de indiuiduis. Pro solone supponit q i tertia parte huius capli i tēdit porphyrius declarare scōaz ꝛ tertiā diffinitōes spēi. ꝛ itēdit tres ꝯclones. quaꝝ pma ē epilogatiua p̄dcōꝝ. ꝛ ē hec. Assignato. i. ostēso qd sit genus. qd sit spēs: ꝛ q est vnū gnāliꝰ. spēs aūt spāliss̄ima m̄lte: eo q diuisio generis sp ē plres spēs. nunc videndū qualr se hz gen⁹ ad spēm: ꝛ spēs ad indiuidua. ¶ Secūda ꝯclo Secūda diffinitio spēi in qua dicebat. spēs ē de qua genus in eo qō qd p̄dicat: est rationabilr posita. ps. qz generi ꝯpetit p̄dicari de spē: ꝛ ñ ecōtra spēs hz p̄dicari ō genere. g̃ ꝛcetera. Añs ps. qz oē qō p̄dicat aut ē equale. aut superius respcū illius de quo p̄dicat. fz genus ē superius ad spēz. ergo p̄dicat de spē. spēs āt nec ē equalis nec superioz ad genus. iō nō p̄dicat de gñe. maioz h⁹ silr. ps. qz oz equa de eqs p̄dicari. i. ꝙuertibile de ꝙuertibili. vt binibile de equo. Aut maioza de minozibus. i. superioza de inferiozib⁹. vt aīal de hoīe. minoza vero de maiozibus minime: hoc ē q inferioza nō p̄dicant de superiozibus. nō. n. dicimus aīal hominē eē quēadmodū dicimus hoīem eē aīal. ¶ Tertia ꝯclusio. tertia diffinitio spēi in qua dicebat. spēs ē qō de pluribus ꝛ drñtibus numero in eo qō quid p̄dicat. ē sufficiens. ps. qz oīa superioza p̄dicāt in quid de suis inferiozibus. fz spēs sub se non hz inferioza nisi indiuidua que drñt numero. ergo bñ dictū ē q spēs p̄dicat de pluribus differētibus numero i eo qō quid. maioz ps. qz de his de qbus spēs predicat de his necessario p̄dicat genus illi⁹ spēi ꝛ etiā genus illius generis. ꝛ sic ascēdendo vsz ad gñalissima. vt si ista ēva. Aristoteles est hō ꝛ ista. hō ē aīal. ꝛ etiā ista. aīal ē subā. sequitur etiā q iste erūt ve. socrates ē aīal. ꝛ socrates ē subā. Ex quo ps q gñalissimū p̄dicatur in qd de oībus generibus subalternis spēbus ꝛ idiuiduis sub se positis. fz gen⁹ qō est spēs. i. subalternū p̄dicat de oīb⁹ spāliss̄imis ꝛ indiuiduis. fz spēs solū p̄dicatur de indiuiduis. Tunc dicitur ad dubiū q fz spēs nata sit p̄dicari p̄dicatione indirecta de suo genere. vel etiam predicatione conuertibili vel de proprio vel dīa sua ꝯstitutiua: tm̃ predicatione directa fundata super ordine participantis ad participatum nata est solum predicari de indiuiduis.

Tertio Dubitatur. Utrū eadē spēs possit eē totū ꝛ pars. Pro dubio supponitur q Aristo. i quarta parte huius capituli declarat de indiuiduo. ꝛ intēdit quatuor ꝯclones. Prima tāgit pmā diffinitōez idiuidui que est. Indiuidū est quod de vno solo p̄dicat. Ps quatuor exēplis. qz socrates ē idiuidū ꝛ p̄dicat solū de seipso. ꝛ similr hoc albū. hoc viuens. ꝛ sufronici filius si solus sit ei filius ꝛc. ¶ Secūda ꝯclo tāgit secūdā diffinitōez idiuidui que ē. Indiuiduū ē qō ꝯstituit ex quibusdā pprietatibus: quaꝝ collectio nūq̃ reperit eadē i aliquo particulari. vt pprietates socratis nūq̃ erūt eedē in quolibet alioꝝ particulariū. ¶ Tertia ꝯclusio tāgit diaz inter pprietates spēi ꝛ indidui. qz pprietates hoīs i coī erūt eedē i pluribus. s. i oībus particularibus sed pprietates idīdui nūq̃ sunt eedē in pluribus. ¶ 4ª ꝯclusio tangit diaz iter gen⁹. spēm ꝛ idīduū. et est hec. genus est quoddā totum. sed indiuiduū est pars spēi. spēs vo est pars respectu generis ꝛ totum respectu idiuiduoꝝ. ꝛ hoc itelligit de toto vli ꝛ parte subiectiua. Ex quo ꝯcludit q idiuiduū ꝯtinet sub spē ꝛ spēs sub genere. Et ꝯsequēter recapit lat q̃cūq̃ dicta sunt de genere specie ꝛ indiuiduo.

Ad rationes Añ oppositū ad pmaz dr q genus ꝛ spēs sūt relatiue opposita iō p se mutuo diffiniri possunt sicut latius patebit i predicamētis capitulo de ad aliqd. ¶ Ad scōaz dr q fz p̄dicabile sūptū vt qd sit spēs capiēdo spēz vt modus si tm̃ capiat quodlibet predicabile vt mōus ꝛ etiā spēs vt modus tūc illa q̃tuor p̄dicabilia nō sūt spēs. ¶ Ad tertiā dr q fz scōa itētio sūpta vt qd solū p̄dicet p̄dicatōe exercita ō suis

per se inferioribus tamē predicatione signata pōt predicari in quid de prima intentione.

Queritur vtrum differentia sit vnum ꝑdicabile ab alys distinctū. ¶ Arguitur primo ꝙ non q̄ oē qđ ꝑdicatur dic̄ totū eē illius de q° predicatur. sed differentia non dicit totum eē speciei de qua predicatur ꝫ solum partē. g̃ r̄c. ¶ Scōo sic forma nō ꝑdicaf in qđ ꝑdicatione dicente hoc ē hoc de suo toto. Sed dr̃a est forma spēi vt dicitur in textu g̃ non predicatur de specie predicatiōe dicente. hoc ē hoc. ⁊ per ꝯs non erit predicabile. ¶ Arguit̄ ꝫ° ꝙ non sit distinctū ab alys. quia vel igitur seipsa distinguitur ab alys vel non Non primuꝫ quia nihil bñs conceptum resolubilem distinguitur seipso ab alys a quibus dr̃t. Sed differentia cum sit spēs vniuersalis bꝫ ꝛceptū resolubilē. igitur seipsa nō pōt ab alys predicabilib⁹ distingui. nec ē dādū secūduꝫ. quia si dr̃a nō distinguatur se ipsa ab aliis predicabilibus tunc segtur ꝙ distinguere tur ab alys per aliam differētiam. sed hoc nō quia differentie nō est differentia. alias esset ꝓcessus in infinitum quare relinquitur ꝙ differentia non erit predicabile ab alys distictum. Jn oppositum est porphirius.

Primo notādum ē ꝙ ꝓ intellectu q̄ſti ponūtur gnq̄ distictiones. Prima est hec. differentia capitur dupliciť. Uno mō capitur pluraliter ⁊ adiectie. ⁊ tūc dr̃a sunt illa q̄cunq̄ i aliquo cōi cōueniūt. ⁊ i aliq uo spāli dr̃nt. Alio modo capitur singulariter ⁊ substātiue. ⁊ sic capiť i ꝓposito. ¶ Secūda distictio. Dr̃a substātiue sūpta pōt capi dupliciter. vno° p° itētionaliter. videlicet ꝑ nā cōtractiua quiditati ſ generice ⁊ ꝯstitutiua spēi sub genere. Alio mō capiť scōe itentiōaliter vꝫ ꝑ respectu cāto i ipsa natura pactuꝫ itellectus ꝯparti eā ad nām genericā quā diuidit ⁊ ad nām specificā quā ꝯstituit. ⁊ sic capitur i ꝓposito. ¶ Tertia distictio dr̃a sūpta ꝓie itentōaliter pōt dupliciter cōsiderari. vno° i abstracto ⁊ sic nō ꝑdicaf de spē i recto ꝑdicatōe dicēte. b° est hoc. cum sit pars eius. Alio modo pōt considerari i concreto ⁊ sic ꝑdicatur de specie predicatione dicente. hoc est hoc. vt hec est vera homo est rationalis. ¶ Quarta distinctio. forma potest capi dupliciter. Uno modo pro quadam entitate actuali educibili de potentia materie totius compositi cuius talis forma est pars. Et sic differentia non est forma spēi. Scōo mō forma methaphisicaliť pro omni quiditate cōicabili. ⁊ sic tam species q̄ genus ⁊ differentie dicent̄ forme quedā. ꝫ° capitur forma p quiditate cōicabili de se contractia alterius quiditatis ex cuius contractione resultat tertia entitas ex nā rei distincta ab vtraq; illaꝝ quiditatum. ⁊ sic genus dicitur mā speciei. ⁊ differentia dicitur ei⁹ forma. ¶ Quinta distinctio. dr̃a sumpta secūde itentionaliter potest capi dupliciter. vno mō vt gd. ⁊ sic ē spēs vniuersalis. ⁊ bꝫ differentiaꝫ per quā distinguiť ab alys. ⁊ talis differentia ē ꝑdicari in q̄le. vt inferi⁹ patebit. Alio modo potest considerari vt modus. ⁊ sic dr̃a non ē spēs. Sed ē ꝑdicabile distinctuꝫ a spē. ⁊ sic non hēt differentiā. nec per ꝯsequēs diffinitionē quiditiuā.

Secundo ē notandū ꝙ scōm capitum in quo porphirius determinat de tertio ꝑdicabili qđ ē dr̃a continet duas ptes. ¶ Jn prima ponit diuersas acceptiones dr̃e. ⁊ intendit decem cōclusiones. Quarum prima tāgit primā diōnē differentie trimembrē. ⁊ hec ē. dr̃aruꝫ alia ē cōis cōiter dicta. Alia ē ꝓprie dicta. ꝫª ē magis ꝓprie dicta ¶ Secūda cōclusio. dr̃a cōis ē qua alterū differt ab altero alteritate quadam quocunq; mō vel a se vel ab alio. patet tribus exēplis. Pri^m ex^m sortes dr̃t a plōe alteritate quadaꝫ .i. aliqua dr̃a. scōꝫ exēplū. sor. puer differt a seipso iam viro. Tertiū exemplū. sortes gescēs differt a seipo faciēte aligd. ¶ Tertia ꝯclusio differentia ꝓpria ē qua alterū differt ab altero in sepabili accidente. ꝑ tribus exēplis vt nasi curuitas cecitas ſ oculoꝝ. cicatrix cū exulnere ocaluerit. i. īdurauerit. ¶ Quarta ꝯclusio. dr̃a magl ꝓpa est qua alteꝝ dr̃t ab altero dr̃a specifica: quēadmodū hō dr̃t ad eq̄ dr̃a specifica puta rationali qualitate ⁊ ex his infert vnum corrolarium scilicet ꝙ oīs dr̃a vniuersaliť cuilibꝫ aduenies faċ alteratū. Cuius rō pōt eē talis extra textū. qꝫ oīs dr̃a faċ differre. Sed illud ꝙ differt est alteratum ab eo a quo differt. igitur omnis differentia faċ alteratum licet diuersimode quia differētia cōis ⁊ ꝓpria faciunt alteratum solum: ſ dr̃a magl ꝓpa cū b ꝙ facit alteratū faċve aliud

¶ Quinta cõclusio tangit secũdam dionem q̃ ē hec dr̃arũ quedã faciunt alteratũ. i. differre accñaľ. Alie vero faciũt differre eẽntialiter ¶ Sexta cõclusio tãgit duas differentias iter mẽbra dionis p̃dicte. Quaꝝ pria ē h̃ dr̃e faciẽtes aliud vocãtur specifice differentie vt rõale aduenies animali facit aliud scilicz speciẽ animalis. Sed differentie facientes alteratum vocantur differẽtie simpliciter sicut moueri ⁊ quiescere faciunt alteratum solũ. Secunda diuisio quia scõm drias faciẽtes aliud fiunt diuisiones generũ in spẽs. ⁊ ꝓponũt diffinitões spẽrũ. nã diffinitio ꝓstituit ex genere ⁊ h̃ differẽtys. sz scõz drias faciẽtes alteratuz solũ sola alteratio ꝓsistit. i. distinctio accñtalis ⁊ aliquo mõ se hñdi permutatio. ¶ Septima ꝓcło tangit tertiã diuisionẽ drie que ē secũda principalis ⁊ ē hec. drias quedã sũt sepabiles: vt egrũ eẽ. sanũ eẽ: ⁊ sic de alys. Alie sunt inseparabiles. vt eẽ agluz eẽ simũ. eẽ rõnale: esse irrõale. ¶ Octaua ꝓcło tãgit quartã diuisiõez que est hec. Drias inseparabiliũ alie sunt p se. vt mortale rõnale ⁊ ce. Alie sunt inseparables per accñs. vt aquilũ eẽ simũ esse sunt drie inseparabiles que tamẽ insunt per accidẽs ⁊ non p se. ¶ Nona cõlusio tãgit duas dr̃as inf differentias per se ⁊ dr̃as p accidẽs. Quarũ pria ē hec drie qz p se ponũt in diffinitõe eẽntialis rei. ⁊ faciũt differre eẽntialiter. Sed dr̃e p accidens nõ accipiũtur in rõne subẽ. nec faciũt aliud sed alteratum solũ. Scõa dr̃a qz dr̃e p se non suscipiunt magis nec minꝰ. Dr̃e vero per accidens siue sint sepabiles siue inseparabiles intensionẽ ⁊ remissionẽ recipiũt. pria pf pz qz genꝰ ⁊ dr̃a non pñt ꝑm magl ⁊ minus predicari de illis de quibus p̃dicãtur. g̃ non suscipiunt magis ⁊ minus. Añs pz quia dr̃e per se sunt ille q̃ complent rõem vniuscuiuscz spẽi. mõ eẽ cuiuslibet spẽi ē vnũ ⁊ idẽ nec intensionẽ nec remissonẽ suscipiẽs. q̃ aũt dr̃e p accidens suscipiant magis ⁊ minus. pbaľ. qz aquilum eẽ vel simuz esse vel colozatũ aliquomõ intenditur vel remittitur. ¶ Decima cõclusio tangit gntam dionẽ dr̃e. ⁊ est hec. dr̃az per se alie sũt ꝑz quas diuidimꝰ genera in spẽs. alie sunt ꝑz quas ea que diſa sũt specificãtur. idest dr̃az. Alie sũt diſiue generũ. Alie sũt ꝓstituti ue spẽz sicut illa dr̃a q̃ est aiatum ⁊ sensibile sunt diuisiue ⁊ ẽt cõstitutiue subẽ. i. diffinitionis animalis. Est enim aial suba aiata sensibilis. sed iste dr̃e que sunt mortale imortale rõnale irrationale sunt dr̃e diuisiue aialis cum p eas diuidaľ aial in suas spẽs. Ex quo pz q̃ eedem dr̃e sũt diſiue ⁊ ꝓstitutie. Naz respcũ generis qõ dicunt vocãtur diſiue ⁊ ille eedẽ respectu spẽz quas constituũt vocantur ꝓstitutiue. Ex qbus concludit porphirius q̃ in isto cap'lo maxime intẽditur de dr̃is specificis. quia vt patuit in ꝓmio huius. iste liber ordinatur maxime ad dionez ⁊ ad diffinitões. sed differentys specificis maxime opus ē ad diſiones generum ⁊ ad diffinitiones. Nõ aũt opꝰ ē dr̃is p accidens. igitur potissime in isto libro intelligitur de differentys specificis.

Tertio notandum ē. q̃ circa hunc textũ icidũt tres difficultates. Quaꝝ ꝑma ē hec. vtz idẽ possit dici dr̃a ⁊ accidẽs cũ tamẽ sint p̃dicabilia distincta. ℟ñdetur q̃ idẽ sub diuersis hitudinibus põt dici dr̃a ⁊ accidens. Nam idẽ cõsideratũ sub hitudine inhesionis ad subm absolute dr̃ accidẽs. ipm vero ꝓsideratũ sub hitudie p̃cipy distinctiui a sbo in quo ē ablatio dicitur dr̃a: Sicr dr̃a magis ꝓpria si consideretur vt ē determinatia ⁊ iformatia generis sic vocaľ forma. Si vero consideretur vt per talem determinationẽ constituitur aliqd in certo gradu entis sic vocatur spẽs. ipsa aũt considerata vt ē priꝰ distinctum talis cõstituti ab alys sic vocaľ dr̃a. ¶ Secunda difficultas quomõ põt stare q̃ oẽs dr̃e faciant alteratũ. Et q̃ aliqui faciãt aliud ⁊ ñ alteratum sicut videtur dicere textus. ℟ñdetur per vnã distinctionẽ. alteratuz põt capi dupliciter. vno mõ cõiter vt. s. dicit q̃cunq; diuersitatẽ siue subalẽ siue accidẽtalẽ. ⁊ sic ois dr̃a facit alteratum. Alio mõ capitur alteratuz ꝓut dicit diuersitatẽ accidentalẽ. ⁊ sic relatiuũ accidẽtis diuersitat) distinctũ cõtra h̃ relatiuũ aliud qõ ē rl'm diuersitatis subẽ. ⁊ sic capiť in secũda diffinitiõe in qua dicitur. differẽtiarũ quedã faciũt alteratũ. alie vero aliud. Tertio capitur magis ꝓprie ꝑ alteratiõe phica ⁊ naturali que fit per transmutationẽ phicam sic albefactio ⁊ frigefactõ faciũt alteratũ. Et isto modo sola differentia cõmunis sumpta ab aliqua qualitate de tertia spẽ q̃litatis facit alteratũ. ¶ Tertia difficultas vtrũ oẽs dr̃e p accidens suscipiant magis ⁊ minꝰ. ñdetur per duas distinctiones ⁊ duo dicta ¶ ꝓma distinctio ē hec duplex ē forma q̃daz ē forma sbalis

de genere ſbe. Et dra a tali forma nō ſuſcipit magis nz minus. qz oē ſubale i indiuiſibili cō ſiſtit eo q imediate cauſatur ab inuariabili zuniformi influxu dei creatiz. Alie ſūt forme accidentales. z illaz eſſe nō cōſiſtit i indiuiſibili eo q nō ſunt ex ſeipſis cōplete z perfecte termiate termino ꝓprio z intrinſeco ſed terminātur ad aliqd extrinſecū. puta ad ſbz quo variato cōtingit in ipſis variatio. z ideo i termino ſui eē introducūtur tales forme z remittuntur eo q imediate cauſātur a ſba creata q̄ mutabilis ē z non ſiſt atq; indiuiſibiliter ꝑducit ſuos effect⁹. ¶ Scōa diſtictō. duplex ē forma accidentalis. quedā ē q̄ bz contrariū cuz quo ē permiſſibilis. Alie ſūt que nō hnt cōtrarium. ¶ Primū dictū ē iſtud. forme accidētales habētes contrariū intēdūtur per ſepationem a contrario z remittūtur ex ꝓmutatiōe cū ſuo contrario. pz per pm̄z⁹ ethicoz dicētez. q albū ē qd ē nigro impermixtus. ¶ Zm dictū. in formis accidētalib⁹ nō hnt ib⁹ cōtrarium cā intēſionis z remiſſionis ꝓuenit ex pte habitudinis vel diſpoſitōis ſubiui reſpectu illius forme vt ille homo eſt riſibilioz qui babilior ē ad admirandū: z q min⁹ ē habilis ad admirādū min⁹ ē habilis ad ridendum.

Concluſio rñſalis. dra ē vnū predicabile ab alys diſtinctū. patet. qz bz ꝓpria ſubycibilia ſicut ſpēs quā conſtituit z inferioza ꝓtēta ſub tali ſpē de quibuſ ipſa dra nata ē ꝑdicari. habet ēt vnū modum ꝑdicandi qui ē predicari in quale eēntiale diſtinctum ab alys predicabilibus.

Primo dubitatur. quot ſūt diffinitiones dre. ꝓ ſolutione ſupponitur q Ariſt. in hac ſcōa parte ꝓſequitur de acceptione dre de qua ꝓncipaliter intendit i .B. caꝓlo. z intēdit gnq; ꝓcloes. Quarū prīa tāgit ꝓmā diffinitionē differētie que ē hec. Dra eſt qua abundat ſpēs a genere vt homo abundat ab aīali per iſtas duas dras que ſunt rōale mortale. Animal eniz nihil horum ē. hoc ē aīal ſiue gen⁹ in ſuo formali conceptu quiditatiuo neutrā dram icludit. Spēs vero ſemp in ſuo conceptu formali includit alterā draz Contra hāc diffinitionē obycit porphyri⁹. nā ex quo ſpēs abundat a genere per dram: z nihil abundat illo qd̄ non hz. iō ex ꝓcedenti diffinitione vī ſequi q ſpēs hēat dram. vel igit hēbit illam a genere vel a nullo. Non a nullo qz aliqd̄ iam fieret a nihilō. nec a genere. qz ſi ſpēs hēat dram a genere. ſequereť q genus ꝓpus hēat eam. Et qua rōe vna ſpēs hz dram a genere pari rōe z ſpēs oppoſita hēbit opōitā draz a genere. z ſic oppōita erunt ſimul in eodem. Rñdet porphyri⁹ q ſpēs hēbit dram a genere cū gen⁹ hēat vtrāq; dram ptāte ſoluz z nullā in actu. z nō ē hoc inconueniēs. ¶ Se cūda ꝓclūſio tangit ſecūdā diffinitionē dre. z ē hec. Dra ē que de pluribus drntibus ſpē i eo qd̄ quale ꝑdicatur. Ultimā pticulam probat triplr. ſ. ex⁹ ſigno. z a ſimili. Exēplo ſic. rōnale z mortale ſunt dre. z tū ꝑdicātur de hoie i qd̄ qlis ē hō z nō in eo q quid. g̃ ꝛc. Signo ſic illud ꝑdicatur in quale per quod cōuenienter rñdetur per queſtionē factā per quale. Sed dra ē hmōi. Nam ſi queratur. qualis ē homo cōuenienter rñdere debem⁹ ē rōalis. igit ꝛc. A ſili ꝓbat ſic. ſicut ē in nālibus ex mā z forma ꝓſtātib⁹ ita ē in logicalib⁹. Sed in reb⁹ naturalibus illud q bz modū forme ꝑdicať i q̄le. g̃ ēt in logicalibus dra que ē forma vel hēt modū forme ꝑdicatur in quale. Qd̄ aūt differentia ſit forma vī hēat modum forme ꝓbat porphiri⁹. qz ſic ſtatua cōponit ex ere tāq; ex mā z ex fi⁹ tanq; ex forma: ita z hō cōis z ſpālis. i. ſpēs hōis cōponitur ex genere tanq; ex mā. z ex dra tanq; ex forma. Nā hoc totū. animal rōale mortale ē hō. quēadmodū illa ſtatua ē ſupple ꝓpoſita ex ere z fi⁹. ¶ Tertia conclūſio tangit tertiā diffinitionē dre q̄ ē .B. dra ē qd̄ aptū natuz ē diuidere gen⁹ z ea que ſunt ſub genere vt rationale z irrationale diuidunt hominem z equū. i. faciūt differre hominem z equuz que ſunt ſub hoc genere qd̄ ē animal ¶ Quarta ꝓclūſio tangit quartā diffinitionē differentie que eſt hec. Differētia eſt qua differunt a ſe ſingula. i. ſingule ſpecies ſub eodem genere contēte. patet quia ſpēs non differunt per genus. imo conueniūt in genere. Ergo ſpecies adinuicem differunt per ꝓpriaſ differentias conſtitutiuas ea ꝛc. z confirmať. qz ſum⁹ aīalia nos irrationalia. ſed rationale additum nobis ſeparat nos ab illis. Similit ſum⁹ enim rōales nos z dy. Sed mortale additum nobis ſeparat nos ab illis. ¶ Quīta cōcluſio tangit ꝓplementū ꝑdicte diffinitionis quarte. Et eſt hec. Non oē qd̄ eſt aptū natum diuidere genus z ea que ſub genere eſt differentia ſpecifica. Sed cum hoc requirit q cō

trabat genus ad eẽtiam spẽi ⁊ eius essentie sit pars. ꝑz quia illa passio que ẽ aptum natũ ad nauiganduz dinidit aial. Dicimus enĩ aĩa lium aliqua sunt apta nata ad nauigandum alia nõ. Etiam distinguit spẽs aialis inter se. ⁊ tamen non ẽ differentia specifica cuius cau sa precisa ẽ eo ꝙ non ponitur in diffinitione a licui⁹ speciei animalis. ergo ista secũda parti cula conuenienter additur ꝑdicte diffinitiõi. ¶ Ponitur tamẽ a quibusdã ḡnta diffinitio dif ferentie que sub hac forma assignatur. Est q̃ conducit genus ad esse spẽi ⁊ eius ꝙ est eẽ rei pars est. ⁊ sic in toto erunt ḡnq̃ diffinitiones differentie. ex quibus infert vnũ cozzelariuz s. ꝙ differentie specifice sunt ille q̃cũq̃ faciũt alteram spẽm ⁊ quecũq̃ accipiũtur. i. ꝑdicãt in eo ꝙ quale. ¶ Postremo epilogat. De differẽtys autem dicta sufficiant.

Secundo dubitatur. Utrum diffinitõ differentie in qua dicebatur differentia ẽ ꝙ ꝑdicatur de pluribus differẽ tibus spẽ in eo qõ quale sit ꝓpria diffinitio dif ferentie in ratione predicabilis sũpte. ¶ Rñdetur per duas distinctiones ⁊ quattuoz dicta. ¶ Distinctio ẽ hec. duplex ẽ differẽtia. quedã ẽ generica. Et illa ẽ que est cõstitutiua generi subalterni sicut sẽsibile. Alia ẽ specifica que ẽ constitutiua speciei sicut rationale. ¶ Secũda distinctio differẽtia põt dupliciter dici specifica. vno modo quia ẽ constitutiua spẽi ⁊ sic omnis differẽtia eẽtial' ẽ specifica. Et ꝺ mõ cepit porphyrius cũ dixit. differẽtia magl pro pria ẽ qua vnũ differt ab alio specifica differentia. Alio mõ dr dra specifica qz ẽ constitutiua spẽi spãlissime tm̃ cum ea conuertibilis. ¶ Primũ dictũ ois dra tã generica q̃ specifica facit ꝑdicabile proꝑe dictũ. ꝑz quia quelibet talis ꝑdicatur vniuoce de plurib⁹. ¶ Secũdũ dictum dra generica nõ facit ꝑdicabile distinctũ a dra specifica nec ecõtra. ꝑz quia ꝑdicabilia distinguũtur per diuersos mõs ꝑdicãdi. sz dra generica ⁊ specifica hñt eũdẽ modum predicãdi g ẽ ꝑdicari in quale eẽntiale. ¶ Zm dictũ ꝑdicta diffinitio nõ datur de differentia in rõe ꝑdicabilis sumpta. ꝑz qz tlis diffinitio nõ ꝟuertit cũ dra que ẽ ꝑdicabl'e distinctum ab alys. igit ⁊c. Añs ꝑz quia exquo dicitur dra generica ⁊ specifica nõ ꝟstituũt ꝑdicabilia diuersa vel diuersos mõs ꝑdicãdi. sz sub eodẽ ꝑdicabili ꝟtinẽtur. segtur ꝙ continebũ, tur sub dra vt ẽ ꝑdicabile ab alys distinctũ. mõ dicta diffinitio nõ cõpetit spẽi spãlissime g ⁊c. ¶ Quartũ dictũ. ꝓꝑa ⁊ conuertibilis diffinitõ dre ĩ rõe ꝑdicabls ẽ hec. differentia ẽ q̃ predicatur de plurib⁹ ĩ eo ꝙ quale. patet. qz ista diffinitio cõuenit cuilibet contẽto sub predicabili qõ ẽ dra. Et cõplectitur ꝓpriũ modũ predicandi qui ẽ predicari in quale. ꝙ quẽ distinguitur ab alys predicabilib⁹. igitur ⁊c. Et ꝟfirmatur qz sicut porphyri⁹ ꝺdit aliquas diffinitiões spẽi cõuenientes tm̃ spẽi spealissime ⁊ aliquas ꝟuenientes tã spẽi subalterne. q̃ spealissime. ita in pñti capitulo videt porphyrius posuisse ynã diffinitionẽ solũ ꝟuenientẽ dre generice cuiusmodi ẽ illa diffinitio. Dra ẽ qõ predicat de plurib⁹ spẽ differentib⁹ in eo ꝙ q̃le. Et alias diffões cõueniẽtes taz dre generice q̃ specifice nõ explicãtes tm̃ ꝓpriũ modũ predicãdi illius predicabilis qõ ẽ dra. iõ in fine istius capli posuit vnã diffinitionẽ q̃ posset dici sexta per quã videt explicare ꝓpriũ modũ predicandi dre. Et vt ẽ predicabile ab alys distinctum. et illa diffinitio ẽ hec. Dra ẽ qõ predicatur de plibus in eo ꝙ q̃le sicut patuit in cozzelario duby ꝓcedentis.

Tertio dubitatur quot sũt act⁹ dre. ¶ Rñdet ꝙ sũt tres quoz ꝑm⁹ ẽ diuidere genus a quo dr dra formaliter diuisiua generis. Scõs ẽ ꝟstituere spẽm a quo dra dr formaliter ꝟstitutiua spẽi. Tertiꝰ ẽ facere differre a quo dra dr formaliter dra. Et illi tres actus sũt ꝓprietates ex nã rei conuenientes dre prime intentionaliter sũpte sup qua mediantibus illis actib⁹ fundatur illa scõa intẽtio dra cui⁹ ꝓprius mõus ẽ predicari de pluribus in eo ꝙ q̃le sicut dictũ ẽ prius. ⁊ si obiycitur ꝓpũ ⁊ accidẽs ꝑdicãt de plurib⁹ in quale g ab eis nõ differt dria. Scõo sic. si differẽtia generica ⁊ dra specifica faciãt vnũ predicabile ꝓpter cõuenientiã earum in illo mõ predicandi cõi qui ẽ ꝑdicari in quale. sequeret ꝙ genus ⁊ spẽs faciant vnum predicabile inter se qz ꝟueniũt in illo mõ predicãdi qui ẽ predicari in qd. et solũ differũt eo ꝙ gen⁹ predicatur de plurib⁹ drntib⁹ spẽ ⁊ spẽs de plurib⁹ differẽtib⁹ numero. Ad primã dr ꝙ ꝑdicari ĩ q̃le eguoce ꝟueit dre. ꝓꝑo ⁊ accidẽti qz dra ꝑdicat ĩ q̃le ꝙ modũ determinãtl eẽntialis. sz ꝓpũ ꝑdicat ĩ q̃le ꝙ modũ denoiantl accidẽ taliter ⁊ ꝟuertibiliter. ⁊ accidẽs ꝑdicat ꝙ mo

dū denoīantis accidētaliter ꝛ nō ꝓuertibilit. ideo ꝑpter conuenientiā illoꝝ triū p̄dicabili um in illo⁹ p̄dicandi equoco ñ dēnt conclude re ipsa facere vnū p̄dicabile. ¶ Ad secūdā di citur ꝙ gen⁹ ꝛ spēs cōueniūt in modo p̄dicā/di i gd q̄si in quodā equiuoce. Sed differētia generica ꝛ specifica cōueniūt in mō p̄dicandi in q̄le tanq̄ in mō p̄dicandi vniuoco. iō diffe rentia generica ꝛ specifica nō faciūt nisi vnū p̄dicabile. lz gen⁹ ꝛ spēs faciāt diuersa p̄dica/bilia. nā gen⁹ p̄dicaꝛ in quid per modū termi nabilis. ꝛ spēs p̄dicaꝛ in qd p modū determi nātis. iō modus p̄dicādi i qd ꝓuenit eis equo ce. Sed dīa tā generica q̄z specifica p̄dicatur in q̄le p modū determinātis eēntialiter. iō il/le modus predicandi conuenit eis vniuoce ꝛ sic faciunt vnum predicabile.

Ad rationes Ad primam dicit ꝙ lz dīa in abstracto nō di cat totū eē spēi de qua p̄dicaꝛ tñ dīa sūpta in cōcreto rōne modificādi ꝓcreti cōplete dicit totū eē spēi. ¶ Ad scōz dr ꝙ lz dīa nō p̄dicet in abstracto de spē p̄dicatione dicēte hoc ē B. tñ i ꝓcreto. ꝛ B ē vera. hō ē rōalis. licet ista nō sit vera homo est rōnalitas. ¶ Ad tertiam pa/tuit solutio in primo notabili.

Quaeritur Utrū ꝑpriuz ꝛ accidēs sint p̄dicabilia adinuicē distincta. ¶ Arguit p⁹ ꝙ nō q⁹ nulla se cūda intētio p̄dicaꝛ ō prima intētōe i abstracto. Sz ꝑpriuz i abstracto p̄dicaꝛ de pria ītētione vt dicēdo risibile ē ꝑpetas. g̊ ꝑpriū nō ē intētio scōa. ꝛ p ꝓsequēs nō ē p̄dicabile. ¶ Arguit ꝛ°. nulla se cūda intētio p̄dicaꝛ eēntialr de ꝑma. sed acci dēs eēntialr p̄dicaꝛ de pria. vt B ē p̄dicatio es sētialr. Qualitas ē accidens q̄titas ē accidēs g̊ accidēs nō ē p̄dicabile. lz ꝓña q⁹ oē p̄dicabi le ē scōa itentio. ¶ Arguit ꝛ°. i diffinitōe ꝑpri ponit accidēs. g̊ ꝑpriū ꝛ accidens non sunt pre dicabilia distincta. añs pz q⁹ ꝑpriū a porphy rio sic diffinitur. Proprium est quod accidit vni so li ꝛ semper. In oppositum est porphyrius.

Primo ē notandū ꝙ ꝑ intellectu q̄si/ti ponūtur gnq̄ distinctōes. Qua⁹ ꝑma ē hec. ꝑpriū p̄t capi dupl⁹r. vno mō prime intentionalr. ꝛ tūc ē qdā cōcretū denoīatiue dictū ab illo abstracto qō est pro/prietas. ꝛ in hoc sensu conceditur ista vera. ri/sibile ē ꝑprietas. Alio modo p̄t capi ꝑpriū se cūde ītētionaliter ꝛ tunc ē quoddā ꝓcretū de nomiatū aquadā intētione scōa q̄ ē quidam respect⁹ rōis cātus in ipsa ꝑprietate p intelle ctum cōparantē ipsā ꝑprietatē ad spēm suā. Et talis respect⁹ rōnis significaꝛ abstractiue ꝑ totū intentio ꝑpy. ¶ Scōa distictio. acci dēs p̄t capi dupl⁹r. vno⁹ p⁹ ītētiōalr. ꝛ sic ē qdā ꝓcretū denoīatiue dictū ab illo abstracto qō ē accidētalitas. ꝛ hoc mō capit Arist. gnto metaphice cū dīdit ens in subam ꝛ accidens. Alio⁹ capiꝛ accidēs scōe ītētiōalr ꝛ sic ē q̄ddā ꝓcretū denoīatiue dictū ab vna ītētiōe scōa abstractie circūlocuta p hoc totū ītētio acci/dēt). ¶ 3ª distinctio. accidēs sūptū 2ª ītētiona liꝛ cū fit qdā cōcretū p̄t dupl⁹r capi. Uno⁹ p re subiecta siue p denoīato. Alio modo p se significato qō ē qdā respect⁹ rōis derelict⁹ in nā accidentis per actuz intellectus cōpa/rantis talē nām ad suū subm de quo talis na tura nata ē p̄dicari denoīatiue. ¶ 4ª distictio res subiecta intēntioni accidētis p̄t dupl⁹r considerari. Uno mō in abstracto. ꝛ sic super ea nō p̄t fundari scōa intentio accidentl. licz sup ea possit fūdari intētio generis vl speciei ꝓprima ps p3. quia nulli nature debeꝛ inten/tio accidētis nisi vt cōpatur ad subz respectu cuius ē ꝛ de quo p̄dicatur i q̄le. mō abstracta de nullo predicaꝛ i q̄le. g̊ sup ipsis nō potest fundari intentio accidentis. 2ª ps pz q⁹ hmōi abstracta p̄nt cōpari vel ad suuz superius vel suum inferius in eadē linea p̄dicabili modo tales cōpationes causant intentiones generl vel spēi: sicut intellꝰ comparans istud abstra ctum color ad albedinem ꝛ nigredinem tāq̄ ad sua per se inferiora specie differentia cau/sat intentionem generis in tali abstracto. Si militer intellectus comparans istud abstra/ctum albedo ad colorem tanq̄ ad suuz supe rius dicibile in quid de sua albedine causat in tali abstracto intentionem speciei. Et ex hoc potest elici tale documentum omnis na tura fundans aliquā intentionē secundā de/bet sp ꝓcretie significari. ꝛ nūq̄ abstractiue. ¶ Quīta distinctio accidens secūde ītētiona liter sumptum potest capi dupl⁹r. vno modo vt idē ē qō p̄dicatū nō eēntiale. Et sic idē ē q⁹ esse i. secūdū q⁹ eē in. distinguitur cōtra di ci de. nā dici de. est p̄dicatum esse essentiale. Et capitur accidens in diffinitione proprii.

Alio mō capit accñs vt est intētio sūpta a pro prietate rei. sub qua. s. ppietate ⁊ eius oppo sita pōt itelligi res cuius ē ppetas ⁊ repugnā tia ꝛceptuū: ⁊ sic accñs facit p̄dicabile distin ctū a ppio. Ex quo pz q accidēs nō dr iſepa rabile: eo q nō possit separari sed quia cū dif ficultate pōt separari a ſbo cui iest. nā ad hoc q aliqd sit accñs iſepabile sufficit q ſbo ō na tura sua nō repugnet eē sub opposito accñtis sibi accñtaliter inherētis. ⁊c.

Secundo notādū ē. q quartū cap'm in quo porphyrius determi nat de p̄dicabili ppry ꝛtinet duas ꝛcl'ones quaꝝ p̄ma ē hec. ☞Proprīū dr quadrupl'r. hāc ꝛcl'onē ꝓbat porphyri⁹ enumerādo quatuor modos ppry. p̄mo mō dr ppriū qđ accidit. i. ꝓuenit soli spēi ⁊ nō oi. vt hoiez eē medicū ⁊c. Scđo mō dr proprīū quod accidit oi: ſz nō so li. vt hoiem eē bipedē. Tertio dicit ppriū qđ accidit omni soli ſz nō semp. vt canescere ꝓue nit hoi in senectute tm̄. Quarto mō dr ppuz qđ ineſt oi soli ⁊ semp. pz duobus exēplis. p̄m exēplū. risibile ē ppriū hois. ⁊ lz tm̄ nō semper rideat actu tm̄ ē in potētia. Secūdū exēpluz vt hinibile ē ppriū equo. ¶Loñr in quinto. c. in quo determinat de p̄dicabili accñtis tāgit q̄tuor ꝛcl'ones. quaꝝ p̄ma tangit diffinitiōez accñtis que ē hec. Accñs ē qđ adest vel abest p̄ter ſubiecti corruptionē. ¶Secūda ꝛcl'o tāgit vnā diuiſionē accñtis que ē hec. Accñti um aliud separabile: aliud iſeparabile. vt dor mire ē accñs separabile. ſz nigrū ē inſepabile reſpcū corui ⁊ ethiopis. ¶Tertia ꝛcl'o remo uet quoddā dubiū. posset enī aliqs dicere q iſta diuiſio repugnat diffinitioni nup date: eo q accñs inſepabile nō abest vl' adest p̄ter ſbi corruptionē. ☞Rñdet porphyrius q lz accñs inſeparabile: puta nigredo nō possit p realē se parationē separari a coruo: pōt tm̄ corvus sub intelligi albus. ⁊ ethiops nitēs cādore ad iſtū ſensū q corvus possit ſubintelligi sub opposi to nigredinis ſine repugnātia ꝛceptuū: eo q corvus de natura sua nō hz repugnātiā ad stā dū sub albedine. ¶Quarta ꝛcl'o recitat duas diffinitōes accñtis datas ab Ariſt. i. thopico☞ ☞Prima est hec. Accidens est quod contingit eidē ineſſe ⁊ nō ieſſe. Scđa. accñs est qđ neq̄ est genus neq̄ spēs neq̄ dria neq̄ ppzium. ſp aūt ē i ſbo ſubſistēs. ¶Loñr epilogat ſimul tā gēdo ea de gbus itēdit determiare i ſeq̄nti. c. ⁊ dicit. Dicto de genere spē dria ꝓpo ⁊ accñte dicēdū ē q̄ ei sūt coīa ⁊ ppria. i. dicēdū est de ꝓuenientys ipsorum ⁊ differentys.

Tertio notādū ē q circa hunc textum incidunt due difficultates. quarum prima est hec. vtrū ppry ⁊ accñtis aliq̄ sit diffinitio gditatiua a porphyrio data. ☞Re ſpōdetur p vnā distinctiōez ⁊ duo dicta. Diſti ctio est hec. Adeſſe vel abeſſe pōt capi dupl'r. Uno mō prime itētōal'r. et sic adeſſe tātū va let sicut alicui ſbo realiter inherere. ⁊ abeſſe valet tātū sicut alicui ſbo realiter nō inhere re. Alio mō pñt capi scđe itētōaliter. ⁊ sic tātū valet sicut p̄dicari affirmatiue vl' negatiue ō aliquo ſbo extra cuius eēntiā ponūtur: vel sē alterius generis a ſbo. ⁊ sic capiūtur i diffini tione accñtis. ¶☞primū dictū. diffinitio ppry quarto mō sūpti ē gditatiua. pz. qz datur per ppriū genus ⁊ pprias drias. igitur ⁊c. Añs pz qz per illud relatiuū qđ intelligitur ppriū ge nus quod ē p̄dicabile. et p iſtaz particulā. ac cidit. intelligit cois modus p̄dicādi eēntialis qui est p̄dicari in quale accñtale. Et per iſtas particulas. omni soli ⁊ semper. exp̄mit p̄pus modus p̄dicādi qui ē p̄dicari ꝓuertibiliter. et p illas duas drias ꝓbitur illud genus qđ ē vl'e vel p̄dicabile ad ppriū. ita q sit ſensus diffini tōis. ☞Proprīū ē vl'e qđ p̄dicatur in quale accū dētale ꝓuertibiliter. ¶Secūdū dictū. prima diffinitio accñtis a porphyrio data ē gditatia pz sicut p̄cedēs. nā p illud relatm̄. qđ. itelligi tur gen⁹ qđ ē vl'e vl' p̄dicabile. ⁊ p iſtā p̄ticulā adest. itelligit modus p̄dicādi cois. ſ. p̄dicari i quale accñtale. et p illā p̄ticulā. abest. itell'r modus p̄dicādi nō ꝓuertibil'r. et per illas duas drias. p ſe. ꝓbitur vl'e ad accñs. vt sit ſensus diffinitōis. Accñs ē vl'e qđ p̄dicatur de plib⁹ i quale accñtale nō ꝓuertibil'r. ¶Scđa difficl'tas. vtrū inherētia sit de eēntia cuiuſlz accñtis tā absoluti q̄z reſpectiui. ☞Rñdetur p tres distinctiones ⁊ tria dicta. ☞Prima distinctio ē hec. duplex est inherētia. quedam est actual: que est actualis vnio accñtis ad ſubm. Alia ē aptitudinalis. q̄ ē aptitudinalis vnio accñtis ad ſubm̄. ¶Scđa distinctio. aliquid pōt dici reſpectiuuz tribus modis. vno mō effectiue tm̄ qz dependet ab alio tanq̄z a cā efficiente. ⁊ sic omne ens creatum est reſpectiuum. Alio mō ſubiectiue: qz dependet ab alio in quo est ſubiectiue. ⁊ sic omne accñs est reſpectiuum.

Tertio mō termiatiue. qz hz terminū ad quē referr̄ scōz mutuā dependētiā. Et sic ad aligd ⁊ sex vltima predicamēta sunt entia respectiua ¶ Tertia distinctio. Aliqd pōt dici absolutuz tribus modis. vno mō a cā efficiēte. qz. s. effectiue a nullo hz eē sz tm̄ hz eē per se ⁊ a se sicut deꝰ. Alio mō dr̄ aliqd absolutū a subo sz non a cā siue s̄ba q̄ nō hz eē p se sz nō a se. Tertio dr̄ aliqd absolutū a termino ⁊ nō a s̄bo sicut q̄litas ⁊ quātitas q̄ nec a se nec per se bñt eē: sz i alio. Accñs vo ē respectiuz tertio mō: qz nec habz esse a se nec per se sed in alio ⁊ ad aliud. ¶ Primū dictū. nulla inherētia ē de eēntia accidētis. pz. qz nullus respectus ē de eēntia sui fūdameti. sz ois inherētia ē respectus fundaꝰ in accñte. g̃ ⁊c. ¶ Scōz dictū. inherētia actu alis per accñs vificat̄ de eo cuius est. pz. qz inherētia actualis est separabilis ab accñte: cuz accñs nō semp vniat̄ suo s̄bo. et inde est q̄ talis inherētia realiter distinguit̄ ab accñte cū possit ab eodē separari. ¶ Tertiū dictū. Inherētia aptitudinalis ē ꝓpria passio accñtis: ido accñs nō pōt eē sine inherētia aptitudinali sic̄ subiectū nō pōt eē sine sua passione.

Conclusio rūsalis. Propriū et accñs sunt duo p̄dicabilia ab alis distincta specie ⁊ ad se inuicē. ꝑ pz ex dictis

Primo Dubitat̄. Utrū destructis spēciebus ⁊ dr̄ys alicuius generis possit manere genus. Pro dubio supponit̄ q̄ tertius tractatus in quo determinat porphyrius de ꝓpriet̄ys ⁊ differentys predicabiliū intra se ꝯtinet duodecim capla. In quoꝝ primo determinat de ꝓpriet̄ys oīum p̄dicabiliū adinuicē ponēdo talē ꝛcionē. coē ē omnibus predicabilibus de pluribus predicari. i. de multis. pz inductiue. qz genus p̄dicat̄ ō spēbus ⁊ indiuiduis. vt aīal p̄dicat̄ de equis ⁊ bobus que sunt spēs. ⁊ etiā de boc equo ⁊ de boc boue q̄ sunt indiuidua. sed dr̄ia p̄dicat̄ de speciebus ⁊ indiuiduis. vt irrōnale p̄dicat̄ ō egs ⁊ capris q̄ differūt spē. ⁊ de particularibꝰ egs ⁊ capris que differūt numero. spēs vo p̄dicat̄ de his indiuiduis que sunt sub ea. vt hō solus predicat̄ de ꝑticularibus hoibus. ꝓpriū autē predicat̄ de vna spē et indiuiduis illius spēi. vt risibile de hoīe ⁊ de particularibꝰ hoibus. sz accñs predicat̄ de spēbus ⁊ idiuiduis. vt nigrū predicat̄ de spē corui oꝝ ⁊ ō particularibꝰ corui. Silr accñs separabile sicut moueri p̄dicatur de hoīe ⁊ de equo. ⁊ de indiuiduis: sz p̄ncipaliꝝ p̄dicetur de indiuiduis ⁊ scōo de speciebus. ¶ Loqr̄ in scōo. c. tangit duas partes. in p̄ma parte ponit tres ꝓpriet̄as gñis ⁊ differētie. Prima ē q̄ tā genus q̄z dr̄ia ꝓtinent sub se plres spēs: sz dr̄ia nō tot ꝓtineat quot genus. vt rōnale sz nō cōtineat sub se aīalia irrōnalia sicut aīal tm̄ ꝓtinet deū ⁊ hoiez q̄ sūt species aīalis. ⁊ ibi capitur dr̄ia ꝓ dr̄ia gñica. logtur scōz opionē stoicoꝝ qui ponebāt plres dos ⁊ dicebāt eos eē aīalia rōalia. ¶ Scōa cōuenientia est hec. qz sicut quicqd predicat̄ de gñe vt genus ē: p̄dicat̄ etiā de spēb⁹ illius generis sic etiā qcqd p̄dicat̄ de dr̄ia vt dr̄ia ē etiā p̄dicat̄ de spēb⁹ ei⁹. vt hō de aīali scōz q̄ aīal p̄dicat̄ ista duo p̄dicamēta que sunt s̄ba ⁊ aīatuz ita etiā p̄dicat̄ de oīb⁹ spēb⁹ aīalis ⁊ etiā de oībus idiuiduis eius. Silr rōali scōz q̄ ē dr̄ia p̄dicat̄ hoc qō est vti rōne. ita etiā p̄dicat̄ de spēbus ꝓtētis sub rōali. ¶ Tertia cōueniētia. sicut destructo gñe destruūt̄ oīa que sub ipo sunt: sic destructa dr̄ia destruunt̄ oīa que sub ipa sunt. vt si destruat̄ aīal amplius nō ē equꝰ neq̄ homo. ita si nō sit rōale nullū erit aīal qō vocat̄ rōnale. ¶ In scōa particula tangit sex dr̄ias gñis ⁊ dr̄ie. Quaꝝ prima ē hec. Genus predicat̄ de plib⁹ q̄z alia p̄dicabilia. pz. qz aīal p̄dicat̄ de hoīe equo ⁊ serpēte. sz hō qui ē spēs eius predicatur de suis idiuiduis. quadrupes vo cū sit dr̄ia predicat̄ solū de hūtib⁹ quatuor pedes. hinibile qō est ꝓpriū solū predicat̄ de equo ⁊ de indiuiduis eius. Et silr accñs predicat̄ de pauciozib⁹ q̄z genus. Et addidit q̄ logtur in ꝓposito de dr̄ia diuisiua generis ⁊ non de dr̄ia cōstitutiua generis subalterni. ¶ Secūda dr̄ia. qz genus cōtinet ptāte suas dr̄ias. sz nō ecōtra. sicut aīal ꝓtinet ptāte rōnale ⁊ irrōale sed nō econtra. ¶ Tertia dr̄ia. gña sūt ꝓ ora dr̄ys que sunt sub eo. ideo destructo gñe destruitur spēs ⁊ dr̄ie eius. ⁊ nō ecōtra. vt sublato aīali auferr̄ rōnale ⁊ irrōale. ⁊ non econtra. nam si oēs dr̄ie aīalis interiant adhuc tm̄ pōt intelligi s̄ba aīata sensibilis que est aīal. ¶ Quarta dr̄ia. q̄ genus predicat̄ in qd. dr̄a vero in quale. vt prius patuit in. c. de genere. Quinta dr̄ia. quia vnius spēi est tm̄ vnū genꝰ sed vnius spēi multe sunt dr̄ie. vt illius spēi q̄ est homo vnum est genus quod est aīal. sz ipsius hois plures sunt dr̄ie de qbus ab alys differt. vt rōnale mortale susceptibile disciplineꝝ

¶ Sexta dr̃ia. genus habet modum materie. dr̃ia vero habet modũ forme. Et subdit ꝙ generis ⁊ dr̃ie multa sũt alia coĩa ⁊ ꝓpria. ista tñ pro nunc sufficiunt. Tunc rñdet̃ ad dubium genus manere destructis suis spẽbus ⁊ dr̃ys potest itelligi dupl'r. vno modo sic ꝙ maneat quiditas generis hñs verũ esse quiditatiuuz vel esse essentie. et sic non manet. qꝛ nulla quiditas habet veruz aliquod esse nisi vt est producta extra cãm: ⁊ vt habet esse in singularibus suis. Alio mõ ꝙ illis speciebus ⁊ differentys destructis maneat quiditas generis hñs esse diminutũ sub quo esse ipsa quiditas nata est terminare actum intellectus nostri. Et sic potest manere vt videtur dicere textus.

Secundo Dubitatur vtꝝ genus sit naturaliter prius ip̃is specieb⁹ Et videtur ꝙ non. quia omne prius natural'r potest absolui a suo posteriori. sꝫ genus ẽ p̃us naturaliter suis spẽbus. igitur potest absolui a suis spẽbus. et per ↄñs potest genus habere verũ esse reale ⁊ existere p̃ter suas spẽs. ↄñs est incõueniẽs. ergo illud ex quo sequit̃. ¶ In oppositũ est porphyrius. ¶ Pro solutione supponitur ꝙ tertiũ capl'm cõtinet duas partes. In prima ponit tres ↄueniẽtias siue coĩtates inter genus ⁊ spẽm: Quaꝝ prima est hec. gen⁹ ⁊ spẽs cõueniunt in hoc ꝙ predicant̃ de pluribus. Secũdo cõueniunt quia genus ⁊ species sunt priora illis de quibus predicantur. Tertio cõueniũt in hoc ꝙ genus ⁊ spẽs sunt quoddam totũ respectu suoꝝ subycibiliũ. ¶ In secunda parte ponit septem proprietates siue differẽtias inter genus ⁊ spẽm. Quarũ prima est hec. Genus ⁊ spẽs differunt adinuicem: eo ꝙ genus continet spẽs sub se. spẽs vero continetur ⁊ non cõtinet genera. Cuius ratio est. qꝛ illud qd̃ est in plus ⁊ magis ↄmune ↄtinet minus ↄmune. sed genus est in plus q̃ꝫ spẽs. g̊ ⁊c̃. Secũdo differunt. qꝛ genus naturaliter ẽ prius suis spẽbus. quia illud ex quo aliud cõplet̃ est prius illo alio. sed genus cũ differẽtia complet diffinitionẽ spẽi. ergo genus est prius suis spẽbus. Tertio differunt. qꝛ genere interẽpto interimitur spẽs: sed non ecõtra. Quarto differunt quia spẽ posita necessario ponit̃ genus. sed genere posito non necesse est ponere spẽs. hic est locus a spẽ ad genus bene valet locus affirmatiue. sed non econtra a genere ad spẽm nõ valet locus affirmatiue. Quinto differũt. quia genera predicant̃ vniuoce de suis spẽbus. spẽs vero minime predicant̃ de generibus. Sexto differunt. quia genera abũdãt a suis spẽbus per cõtinẽtiã illaꝝ omniũ spẽrũ que sub se sunt. spẽs vero abundãt a generibus proprys dr̃ys. i. per cõtinẽtiã actualẽ proprie dr̃ie cõstitutiue ipsius spẽi Septimo differũt. qꝛ genus põt esse gñalissimũ. non autẽ spẽs. similr̃ spẽs põt eẽ spãlissima nõ aũt gen⁹ Tunc rñdetur ad dubium ꝙ genus prius est naturaliter qualibet suaꝝ spẽꝝ. Patet. quia illud est naturalr̃ prius a quo non conuertit̃ ↄña existendi. sed a spẽ ad genus non ↄuertit̃ ↄña existendi. igitur ⁊c̃. maior est ph̃i in postp̃dicamẽtis. c. de priori. minor est porphyry in presenti textu dicentis. Et spẽs quidẽ cum sit est genus. genus vero cum sit non omni mõ ẽ spẽs. ¶ Ad rõnẽ factã i oppositũ de cuius efficacia latius patebit in questione sequẽti. pro nunc tamẽ dicitur ꝙ generi repugnare esse sine suis spẽb⁹ potest dupliciter intelligi. vno modo ꝙ ista repugnãtia fundet̃ in conceptu formali ⁊ quiditatiuo generis. ⁊ sic non est verũ ꝙ generi repugnet esse sine suis speciebus Alio modo potest itelligi sic ꝙ talis repugnãtia fundet̃ in aliquo modo intrinseco ipsius quiditatis generice: qui quidẽ modus intrinsecus est realitas siue idẽtitas realis quiditatis generice cum natura specifica. et sic generi repugnat eẽ sine suis speciebus.

Tertio Dubitat̃. Utrũ spẽbus interemptis simul interimat̃ sua propria passio ⁊ econtra. Et videtur ꝙ non. quia posteriori interempto oportet prius interimi. sꝫ ꝓprium est posterius sua specie. ergo proprio interempto non est necesse speciem interimi ¶ In oppositum est porphyrius. ¶ Pro solutione supponitur ꝙ decimũ capitulũ continꝫ duas partes: In prima parte ponit tres ↄmunitates inter genus ⁊ proprium. Quarum p̃ma est hec. genus ⁊ proprium in hoc conueniunt ꝙ semper sequuntur ad ea de quibus predicantur. vt bene sequit̃. si homo est. ergo animal est. et etiam si homo est risibile est. Secundo genus ⁊ proprium cõueniũt quia sicut genus predicatur equaliter de suis specieb⁹: ita proprium predicatur equaliter de indiuiduis contentis sub specie cuius est proprium vt homo ⁊ bos dicuntur equaliter animalia sicut etiam plato ⁊ cicero dicuntur equaliter

homines risibiles. Tertio cõueniũt qꝛ p̃dicã tur vniuoce de suis spẽb⁹ ⁊ subycibilib⁹. ¶ In secũda parte ponit quinq; proprietates. quarum prima est hec. quia genus est prius ꝓprio oꝫ enim animal prius esse deinde diuidi differentys ⁊ proprys. Secũdo differunt quia genus predicatur de pluribus speciebus ꝓpriũ vero solum p̃dicatur de sola specie cuius ẽ ꝓprium. Tertio differunt quia gen⁹ nõ p̃dicat conuersim de eo cuius est. ꝓpriuꝫ vero p̃dicatur conuersim cui⁹ ẽ proprium vt nõ sequitur si animal est ꝙ homo est. nec etiaꝫ sequitur si aĩal est risibile ẽ. sed bene sequitur si homo ẽ risibile ẽ. ⁊ econtra. Quarto differunt qꝛ ꝓp̃uꝫ conuenit vni soli speciei ⁊ omni indiuiduo illius speciei. genus vero inest omnibus indiuiduis ⁊ semper. modo autem soli spẽi. Quinto differunt quia species interempte non simul interimũt̃ sua gnã. sed propria interẽpta siml̃ interimũtur species quarum sunt ꝓpria. ⁊ his speciebus interemptis simul interimuntur ꝓpria. ¶ Cõseq̃nt̃ in q̃nto capitulo tangit duas partes. In prima ponit vnam cõmunitatem inter genus ⁊ accidens ⁊ est hec. Cõmune est generi ⁊ accidenti tam separabili q̃ꝫ inseparabili predicari de pluribus sicut moueri qd̃ est accidens separabile predicatur de pluribus. Et nigruꝫ qd̃ est accidens inseparabile predicatur de coruis ⁊ omnibus ethiopibus ⁊ de q̃busdam inanimatis. In secunda parte ponit quattuor differentias inter genus ⁊ accidẽs Quarum prima est hec. quia genus est añ species. accidẽtia vero sunt posteriora specieb⁹. ⁊ subdit ꝙ licet sit aliquod accidens inseparabile tamen est prius illud cui accidit. Secũdo differunt quia genus participatur equalr̃ sed non accidens. quia intensionem ⁊ remissionem suscipit accidentium participatio. generũ vero minime. Tertio differunt quia genera priora sunt indiuiduis. accñtia vero sũt eis posteriora. Vel sic potest poni ista differentia. quia accidentia per prius dicuntur de indiuiduis q̃ꝫ de generibus vel speciebus. Genera autem per prius dicuntur de speciebus q̃ꝫ de indiuiduis. Et vterq; modus videtur esse consonus textui. per hoc enim ꝙ dicit ꝙ accidẽtia indiuiduis principaliter subsistunt intendit ꝙ per prius dicuntur de indiuiduis q̃ꝫ de speciebus. Cuꝫ autem dicit genera vero ⁊ spẽs naturaliter priora sunt ĩdiuiduis hoc intendit ꝙ in hoc differunt ab accidentibus qꝛ ipsa accidentia sunt posteriora ipsis indiuiduis ⁊ secũdum hoc potest assignari duplex proprietates seu differentia. Quarto differũt qꝛ genus predicatur in quid. accidens vero in q̃le. qd̃ patet. quia si aliquis interrogaret qualis est ethiops conueniẽter respondetur ꝙ ẽ niger. similiter siquis interrogaret quemadmodum se habet sortes. conueniẽter respondetur ꝙ sedet vel ambulat. Tunc respondetur ad dubium ꝙ speciebus interemptis ĩterimũtur sua propria. patet. quia species ⁊ proprium sunt adinuicem conuertibilia ⁊ adeq̃ta. ergo vno destructo destruitur reliquum ⁊ econtra. ⁊ ad rationem factam in oppositum dicitur vt prius. quia lꝫ spẽi ex suo ꝯceptu formali nõ repugnet eẽ sine sua prop̃a passiõe tñ sibi repugnat ꝑꝑ realeꝫ idẽtitatẽ eoꝝ adiuicẽ

Rationes ante oppositum soluuntur ex primo notabili ⁊c̃.

Queritur Utrum esse naturaliter prius possit realit̃ existere sine suo posteriori. ¶ Arguitur primo ꝙ sic. quia nihil quod omnino ab aliquo est independens habet repugnantiam ad esse sine illo. sed omne naturaliter prius vt sic est omnino independens a suo posteriori. ergo non habet repugnantiam ad esse sine suo posteriori. ⁊ per cõsequens potest realiter existere sine suo poriori. ¶ Secundo sic. quia omnis respectus fundatus in rationibus formalibus quiditatum semper inuenitur in quibusq; reperiuntur ille quiditates. Sed ordo prioritatis naturalis est respectus fundatus in rationibus formalibus quiditatum. igitur in quocunq; inueniuntur ille quiditates inuenitur ⁊ iste ordo. modo quiditates fundantes ordinem prioritatis ⁊ posterioritatis naturalis ĩueniuntur in naturali existentia illarum quiditatum. Et per consequens vna illarum quiditatum naturaliter prius existet ĩ quo priori nõdum existet quiditas posterior. ¶ Arguit̃ sic tertio. si nãlit̃ p̃ori repugnaret existere pure suoꝝ posterioꝝ maxĩe h̃ eẽt ꝑꝑ idẽtitatẽ realẽ p̃oꝝ ⁊ posterioꝝ sic̃ interdũ genus ⁊ spẽs sunt idem realiter. similiter subꝫ ⁊ sua passio

Sed talis identitas realis nō prohibet talez ordinez, ergo ꝛc. Minor patet quia nihil qō per se ineſt alicui quiditati tollitur p aliud q̄ ſibi cōuenit per accidens. ſed naturalis ordo prioritatis aut poſterioritatis per ſe cōuenit q̄ditatibus cum fundetur talis ordo in rōib⁹ formalib⁹ quiditatū. Idētitas autem realis cōuenit cuilibet per accidens. q̄ p aliq̄d qō ē extra rōem formalem quiditatis. ergo ſtante idētitate reali adhuc manebit ordo prioris ꝛ poſterioris iter illas quiditates. ꝛ ſic pri⁹ vna poteſt exiſtere ſ̄ alia. ꝛ cōfirmatur p porphyriū i 3⁹ tractatu capitulo 5⁹ dicētē. dre ät ñ auferunt genus. gen⁹ ät aufert dras. Et in eodē cap'lo 3⁹ dicit. gen⁹ vero cū ſit nō oino erit ſpecies. Et cap'lo quarto dicit ſic. nam neq̄ ſi animal eſt hō ē. ꝛ cap'lo decimo. ꝛ ſpecies quidez añ ſubſtitit ſ̄ p̄prium. poſtea vero p̄priū i ſpecie fit. ꝛ declarat. oz autē hoiem eē vt ſit riſibile. Ex quibus oīb⁹ vr eē de intētiōe porphyrij q̄ genus pōt eē prius ſ̄ ſpēs. ꝛ ſpēs pōt eē p⁹ ſ̄ ſua paſſio. ¶ In oppoſitum arguitur quia quecūq̄ ſic ſe habent q̄ vnum pōt ſine altero realiter exiſtere illa diſtinguunt realiter. g̃ ſi oē prius naturaliter poſſit ſine ſuo poſteriori ꝛ realiter exiſtere. tunc oē naturaliter pri⁹ realiter diſtinguitur a ſuo poſteriori qō ē falſuz nō eni ſēp gen⁹ ꝛ dra diſtiguūt realr a ſpecie nec ſpecies a p̄prio nec a ſuis ididuis..

Primo eſt notandum q̄ p declaratione terminoz queſtiōis vna ſuppō. ꝛ ſex diſtinctiones cuz duobus dictis. ¶ Suppō ē hec in ꝓpoſito nō capitur pri⁹ vl poſterius p ipſo reſpectu prioritatis aut poſterioritatis. ſed p denoiatis ab hmōi reſpectibus. ¶ Prima diſtictio ē hec duplex ē prius naturaliter. Qōdā ē qō diſtinguitur a ſuo poſteriori realr ſicut ſubā ꝛ accidēs. ꝛ de illo patebit inferius in quodā dubio. Aliud ē prius qō realiter idētificatur cum ſuo poſteriori ſic ſubm q̄ naturaliter ē pri⁹ idētificatur realr cum ſua paſſione. ꝛ de illo p̄ncipaliter ē q̄ſtio mota. ideo de tali ſolum dicet i p̄ti notabili ¶ Scōa diſtictio aliqō pri⁹ nāl'r eē ſine ſuo poſteriori pōt dupliciter intelligi. Uno mō ſine poſteriori particulariter ſūpto. Et ſic in ꝓpoſito nō itelligitur. Alio mō ſine ſuo poſteriori vl'r ſumpto. ꝛ ſic de illo p̄cipalr hic intenditur ſicut aial realiter pōt exiſtere ſine equo quia equo non exiſtēte poterit aial realr exiſtere in homine. Sed vtrum nulla ſpecies animalis nondum exiſtente poſſit animal realiter exiſtere de hoc ē difficultas p̄ñs. ¶ Tertia diſtinctio duplex eſt ordo ſcilicet eētialis qui fundatur īmediate in ratione formali quiditatis abſolute ſumpte ſicut ordo generis ad ſpeciem. Alius eſt ordo accidentalis q̄ fundatur īmediate non in ratione formali q̄ditatis. Sed in aliquo modo conſequenti rationem formalem quiditatis cuiuſmodi ē ordo qui eſt inter indiuidua eiuſdez ſpeciei. ex quo elicitur tale documentum. Omnis ordo vel reſpectus fundatus in rationibus formalibus quiditatuz eſt eētialis. ordo vero vl' reſpectus fundatus in aliquo modo ſequente rationem formalem quiditatis dicitur accidentalis. ¶ Quarta diſtinctō. inter aliqua dupliciter poteſt attendi ordo nature. Uno mō ſcōm naturalem intellectionem quando ſcilicet vnum eſt de ſe aptum natum concipi p⁹ ꝛ alterū poſterius. Aliter poteſt intelligi ſm exiſtentiam rei quando ſcilicet in re ipſa ponit talis ordo ſine quacunq̄ habitudine ad intellectum. ¶ Quinta diſtinctio eſt hec. differentia eſt inter aptitudinem ꝛ potentiā q̄ aptitudo eſt naturalis inclinatio ſiue non repugnantia alicuius ſecūdū ſe in aliquo. ita q̄ aptitudo fundatur in ratione formali quiditatis. Sed potentia eſt quidam ordo ad actū ideo nihil dicitur eſſe in potentia ad aliquez actum niſi talis actus ſit ſibi compoſſibilis ſicut ceeus licet ſit aptus natus videre non tamen habet potentiam ad videndū eo q̄ act⁹ viſionis non eſt cōpoſſibilis ceco. ¶ Sexta diſtinctio. quiditas poteſt dupliciter conſiderari. Uno modo quantū ad eius rationem formalem abſolute. Alio modo vt eſt producta cum omnibus ſuis modis cōſequentibus ipſam rationem formalem in effectuz. ¶ Pri⁹ dictum. ꝛ ſi omne naturaliter prius ſit aptuz natum exiſtere ſine ſuo poſteriori non tamen realiter poteſt exiſtere ſine aliquo ſuo poſteriori. Prima pars patet quia vnum qō ē aptum natuz habere illud qō ſibi non repugnat ex ſua ratione formali. ſed nulli priori naturaliter ex ſua ratione formali repugnat prioritas exiſtētie realis. Ergo vnūquodq̄ naturaliter prius eſt aptū natum exiſtere ſine ſuo poſteriori vniuerſalr ſūpto. Minor pz quia prioritas exiſtentie non repugnat prioi niſi

per accidens videlicet propter identitatem realem prioris cum suo posteriori. Secunda pars pz quia actus existentie non ē compossibilis quiditati precidenti a suo posteriori. ergo nullum ꝓprium naturaliter pōt existere realiter sine suo posteriori. Antecedens patz quia realitas siue idētitas realis vel prioris cum suo posteriori vel preuenit existentiam vel simul est cū existentia. g̊ ꝛc̄. ¶ Scd̄z dictū ꝛ si nulli realiter priori repugnet eēntialiter existere sine suo posteriori vl'r sumpto. tñ accidētal'r ꝛ real'r r̄pugnat eē sine suo posteriori ¶ Pria ps pz qꝛ null⁹ respect⁹ dr̄ eēntialis nisi q fundat̄ imediate ī ratione formali qditatis. Sed talis repugnantia p̄oritatis in exñdo non formatur in ratione formali quiditatis. Sed tantum aliquo mō cōsequente ip̄az rationem formalem qui ē modus identitatl realis prioris ꝛ posterioris. ergo nulli naturaliter priori repugnat naturaliter eē sine suo posteriori: Secūda pars patet quia illa dr̄a ē accidentalis que fundatur in aliquo mō consequente ratiōem formalem quiditatis ꝛ illa repugnantia ē realis que fundatur īmediate in realitate ipsius quiditatis. Sed repugnantia prioritatis in existendo fundatur realiter sine idētitati reali que ē quidam modus consequēs rōem formalem quiditatis. ergo naturaliter priori repugnat accidentaliter ꝛ realiter eē sine suo posteriori ex quo inferūt̄ duo correlaria. Primum est ꝙ ordo nature ē ordo eēntialis cum fundetur in ratione formali quiditatis cuius est talis ordo: ꝛ consurgit īmediate positis extremis. scd̄m correlarium ē ꝙ illud dicit̄ prius natura cui pri⁹ ꝛ eñtialiter non repugnat esse sine suo posteriori.

Secundo notandum est. ꝙ 6ᵐ. capitulum in quo porphirius enumerat combinationes comparationum predicabilium ad inuicem cōtinet duas conclusiones. Quarum prima est hec. quinq̄ predicabilia comparantur adinuicem viginti comparationibus seu differentijs. patet qꝛ vnum predicabile debet comparari penes differentiam ad alia quatuor predicabilia. ꝛ sic ipsius predicabilis erunt quatuor comparationes. ꝛ cuz sint qnq̄ predicabilia ꝛ quodlibet eorum seorsum habeat quatuor cōpationes quibus penes differentiam comparetur ad alia quatuor seqt̄ ꝙ vniuersaliter erūt qnq̄es quatuor. i. viginti comparationes seu differentie omnium predicabilium adinuicez. ¶ Secunda cōclusio. predicte. zo. cōparationes quinq̄ predicabilium reducūtur ad decem. patet quia due comparationes adinuicem reciproce non faciunt nisi vnū. ergo cuz illaꝝ viginti ꝯpationū decē sint cū alijs decē reciproce seqtur ꝙ tantum erūt decē comparatiōes. Nam eo ꝙ differt gen⁹ a dr̄a illo eodem differet dr̄ia a genere. ꝛ quo genus differt a spē eodez differt a genere. ꝛ quo genus differt a ꝓprio eodem modo differt prop̄um a genere. ꝛ sic de alijs p̄dicabilib⁹. Ex quo pz ꝙ generis sunt quattuor comparationes seu differentie quibus ipsum comparatur ad q̄ttuor sequentia. Sed differētie tantum sunt tres ꝯpatōnes quibus compatur ad illa predicabilia sequentia. Non enim dr̄a comparatur ad genus qꝛ vt dictum est illo quo genus compatur ad differentiaz eodem compatur differentia ad genus per speciem. Spēs aūt tantum duas habet comparationes quibus cōpatur ad ꝓprium ꝛ ad accidens. Prop̄um vero habet vnicam comparationem qua cōparatur ad accidens. Accidens vero nullam habet comparationem ad alia quatuor predicabilia non reciprocam. Nā per que distinguebātur alia q̄tuor p̄dicabilia ab accidēte ꝓ eadem distinguitur accidens ab alijs q̄tuor. iō in toto sūt tm̄ decē cōpationes. s. q̄tuor. tres due. vna. ¶ Cōsequēter ī sexto capl'o tāgit duas partes. In prima ponit duas ꝯueniētias īter dr̄am ꝛ spēm. ¶ Quarū prima est h̄. qꝛ oīs dr̄a ꝛ spēs eq̄liter ꝑticipātur a suis singularibus vt ꝑticl'ares hoīes eq̄liter ꝑticipāt hoīez ꝛ ēt illā dr̄am q̄ ē rōnale. ¶ Scd̄a ꝯueniētia. qꝛ dr̄a ꝛ spēs semꝑ p̄dicātur de suis per se sbꝯcibilibus. sꝑ enī socrates rōalis ē ꝛ sꝑ ē homo Qualiter sit intelligēdi ꝙ ille ꝓpōes socrates ē hō socrates est rationalis ꝛ similes sꝑ sint vere patebit ī p⁹ p̄dicamētl. Et signant̄ in capl'o de oppōne ꝯdictoria. In secūda ꝑte pōit quatuor dr̄as. Quarū pria ē hec. ꝓpriū ē dr̄e p̄dicari in eo ꝙ q̄le. Spēs vero p̄dicatur in eo ꝙ quid. ꝛ licet dr̄a p̄dicetur in quale nō ē tñ simpliciter ꝛ eēntialiter qualitas sicut albedo. sz ꝓ tāto dr̄ q̄litas. qꝛ dr̄a aduenie5 generi ꝯtrahit ip̄m cōstituendo spēz. ¶ Secūdo differūt quia differentia saltem generica predicatur de pluribus speciebus. Species vero de solis

indiuiduis p̄dicatur sicut quadrupes p̄dicat̄ de pluribus aīalibus specie differentibus sic̄ homo cum sit species solum predicatur de indiuiduis que sunt sub vna specie. Tertio differunt quia differētia est prior specie. nā ablato rōnali simul interimitur homo. Sed hoīe īterempto non aufertur rationale cuz maneat deus. Quarto differunt quia vna differentia ponitur cum alia ad constitutionem spēi sicut rationale ⁊ mortale componunt diffinitionem hominis. Species vero cum alia specie non componitur vt generet aliquam aliā speciem. licet enim quedaz equa ꝑmisceatur cuidam asino ad generationem cuiusdaz muli tamen equa simpliciter scd̄m spēm inserta cum asino nunq̄ perficient mulum.

Tertio notandum ē. ꝙ nonū capituluz continet duas partes. ī pria pōit duas conuenientias inter differentiam ⁊ ꝓprium. Quarum prima ē. differentia ⁊ ꝓpriū equaliter predicantur de suis subycibilibus quia quecunq̄ sunt ratōnabilia ⁊ risibilia sūt equaliter rōnabilia ⁊ risibilia Scd̄o conueniunt quia differentia ⁊ proprium semper predicantur de suis subycibilibus. ⁊ subdit quia ridere actu non ē proprium hominis. sed esse aptum natum ad ridenduz. Similiter nec ēt eē bipedem est differentia hominis eēntialis sed aptitudo ad eē bipedem ē differentia hominis. quia si mutetur pes adhuc manet substantia siue naturalis aptitudo ad eē bipedē In secūda ꝑte ponit duas differentias. Quarum prima est hec. quia differentia sepe predicatur de pluribus spēbus vt rationale q̄ est d̄ homine ⁊ deo. Sed proprium predicatur de sola specie cuius est proprium. scd̄o differunt quia differentia non semper predicatur conuersim de speciebus de quib⁹ predicatur. ꝓpriū vero predicatur conuersim. ¶ Consequēter in nono capitulo tangit scd̄as ꝑtes. prima continet duas conuenientias inter differentiam ⁊ accidens. Quarum prima est hec cōe est dr̄e ⁊ accidenti predicari de pluribus. Scd̄o conueniunt in hoc ꝙ differentia ⁊ accidēs īseꝑabile semper predicantur de omnibus suis subycibilibus sicut bipes semper predicatur de omnibus hominibus. ⁊ eē nigrum semper predicatur de oībus coruis. In secunda parte ponit tres differentias. Quaruz prima est hec. eadem differentia cōtinet plures species ⁊ nō continetur ab eis. sed accidētia quodam modo continent sua subiecta eo ꝙ sunt in pluribns q̄ sua subiecta. Et quodammodo continentur a suis subiectis cum substantia non sit susceptibilis vnius accidentis sed plurium. Scd̄o differunt q̄ dr̄a non suscipit magl neq̄ min⁹. accidētia vero suscipiūt magis ⁊ minus. Tertio differūt q̄ due dr̄e ꝯrie sunt imꝑmixte ⁊ non ꝑmiscentur vni 3°. Sed accidentia ꝯtraria sunt ꝑmixta sicut forsā caliditas frigiditas in tepido. vel dicuntur ꝑmisceri eo ꝙ successiue possūt eē in eodem subd̄o qd̄ non cōtingit in dr̄ys ꝯtrarys. ¶ Conter recapitulat dicēs ꝙ dicte sūt cōitates ⁊ ꝓprietates differētie ⁊ alia p̄dicabilia ⁊ ēt spēs ad genus vel ad dr̄am inquātum dictū ē quo modo differunt genus ⁊ differentia a spē. iō nūc restat dicere de dr̄a spēi ad ꝓpriū ⁊ ad accidēs

Conclusio rn̄salis. licet oē prius naturaliter identificetur realiter cū suo posteriori quātū est de se possit eē sine suo posteriori. realiter tn̄ sibi repugnat eē sine suo posteriori. patz quia si sic sequeretur ꝙ idem perfectam identitatem sil̄ realit̄ existeret ⁊ non existeret qd̄ implicat cōtradictionez. ꝯn̄a pz quia suppositis duobus. primo ꝙ spēs que ē naturaliter prior sua passiōe sit eadem realiter sibi. Secūdo ꝙ spēs existat realiter sua passione non existēte: tūc sequeretur illud idem ꝙ realiter ē spēs ⁊ sua passio. Et arguatur sic expositorie hoc demōstrato illo eodem existit realiter ⁊ hoc eodē sꝑ demonstrato non existit realiter. Ergo ꝙ existit realiter non realiter existit. prima ꝑs añcedētis patet quia per casum species realiter existit ⁊ illud demonstratū ē spēs. g̊ illud demōstratū realr̄ existit. 2ª ꝑs pz q̄ passio ñ existit sz illd̄ demōstratū ē ipsa passio. g̊ illd̄ demōstratū ñ existit

Primo dubitatur vtrū sit necesse ꝓprium semper actu predicari de spē cuius est proprium. Pro solutione supponitur ꝙ decimū capitulum continet duas partes. Prima ponit duas cōuenientias īter spēz ⁊ proprium. Quaruz prima est hec ꝙ species ⁊ ꝓprium cōueniūt in eo ꝙ cōuertibiliter p̄dicantur de se inuicem vt sicut oīs hō est risibilis ita oē risibile est homo. Scd̄o conueniunt quia spēs ⁊ ꝓprium p̄dicantur eq̄liter de suis subycibilibus. In secūda parte ponit quatuor proprietates siue differentias inter

spēm ꝛ ꝓpꝛium. Quarū ꝓma ē hec spēs. s. subalterna pōt eē genus respectu alia⁹ spēi sed ꝓpꝛium vnius spēi nō pōt eē ꝓpꝛium alterius spēi. Scōo differūt quia spēs subsistit añ q̄ ꝓpꝛium. sed ꝓpꝛium postea subsistit in spē. nam opꝫ hoiem ꝓius eē vt sit risibile. ȝ° dr̄nt quia quo⁹ termini. id ē diffinitōes sunt differētes ipsa sc̄ dr̄a. Sꝫ ꝓpꝛy ꝛ spēi diffiniti ones sunt differentes. ergo ꝛc̄. Minor ꝓꝫ ga diffinitio speciei est esse semper sub genere ꝛ predicari de pluribus differentibus numero in eo q̄ quid. Sed diffinitio ꝓpꝛy est ad esse omni soli ꝛ semp. Quarto differūt qꝛ species semper actu adest subo id ē semper spēs p̄dicatur actu. de suis subycibilibus. Sed ꝓpꝛiū non semp adest ī actu subiecto sed solū aliq̄n ꝫ semper īsit scōm potestatē: vt socrates semper ē actu homo: tamē nō semp actu ridet q̄ uis aptus nat⁹ sit eē risibilis. Et capit ibi porphirius ꝓpꝛium ꝓ actu ad quēcūq; nūeratur respectus qui dicitur ꝓpꝛium ꝛ non capit ꝓ ꝓpꝛium ꝓ illo respectu quia ille respect⁹ semper subo inest. ¶ Consequēter in vndecīo capitulo tangit duas partes. in ꝓma oñdit cōuenientiam vnam inter spēz ꝛ accidens que ē hec. spēi ꝛ accidentis cōe est predicari de pluribus. Et subdit quia rare sunt alie cōitates ꝓ pterea q̄n plurimū distāt a se accidēs ꝛ subz ꝓpꝛiū cui accidit. ¶ In secūda parte ponit q̄tuor ꝓprietates. Quarū ꝓma ē species predicatur in quid ꝛ accidens in quale. Secūdo differunt quia vna suba indiuidualis nō participat nisi vnā spēm sed participat plura accidentia siue separabilia siue insepabilia. ȝ° differunt qꝛ. ſſ. pintelligit accidēte etiam si sit inseparabile. Nam oportet ꝓius eē subiectū vt illi aliquid accidat. Accidentia vero sūt de genere posteriozi ꝛ aduēticie nature. Quarto modo differunt quia species equaliter participatur a suis subycibilibus. sed accidēs siue separabile siue inseparabile participatur eq̄liter a suis subīs sicut vnus ethiops habz colorem nigrum magis intensuz vel remissum q̄z alius ethiops. Et subdit epilogando qꝛ tūc restat determinare de ꝓpꝛio ꝛ accidente et quo ꝓpꝛium differt a specie a differētia ꝛ a genere. Dictum est in ipsozuz differentys ad ꝓpꝛium. Tunc respondetur ad dubium qō ꝓ ꝓpꝛium potest capi dupliciter. vno modo ꝓ respectu fundamentali vel aptitudinali ipsius nature ad actū terminantē hmōi aptitudinem. ꝛ sic ꝓpꝛiū actu ē aptū p̄dicari actu de eo cuius ē ꝓpꝛiū cū ab eo sit īsepabile ꝓpter idē titatem realē eius ad suū subm. Alio⁹ capit ꝓ ꝓpꝛiū ꝓ actu ad quē termīatur aptitudo ipi⁹ nature. ꝛ sic ꝓpꝛiū nō sp aptū natū ē p̄dicari actu de eo c⁹ ē ꝓpꝛiū eo q̄ talis act⁹ nō sp ꝓuēit suo subo. ꝛ de ꝓpo sic sūpto loquebatur porphiri⁹ in q̄rta dr̄a ipsius ad speciem.

Secundo dubitatur. Utrū accidēs īsepabile īsit sp ꝛ inseparabiliter cuilibet indiuduo spēi respectu cui⁹ ē accidēs. Pro dubio suppōit q̄ i duodecīo caplo qō cōtinet duas ptes ꝓpat porphiri⁹ ꝓpꝛiū ad accidēs. In ꝓma pōit duas ꝓuēientias. Quaꝝ ꝓma ē qꝛ ꝓpꝛiū ꝛ accidēs īsepabile nūq̄ subsistūt p̄ter sua suba vt quēadmodū hō nō subsistit p̄ter risibile. ita ethiops nō subsistit ꝓpter nigredinē. ꝛ° ꝓueniūt qꝛ sic ꝓpꝛiū adest sp ꝛ oī indiuiduo illius spēi cui⁹ ē ꝓpꝛiū sic ꝛ accidēs īsepabile adest sp ꝛ oī. ¶ In scōa pte pōit tres dr̄as. Quaꝝ ꝓma ē qꝛ ꝓpꝛiū adest vni soli spēi sic risibile solū inest soli hoi. ſz accidēs insepabile nō inest solū spēi sic nigrū nō inest soli ethiopi ſz inest corvo carboni ꝛ hebeno qō ē lignū nigꝝ siue querc⁹ nigra. ꝛ° dr̄nt qꝛ ꝓpꝛiū p̄dicaī ꝓuersim nō ät accidens insepabile. ȝ° differunt qꝛ ꝓpꝛiuꝫ ꝓticipatur eq̄liter a suis subycibilib⁹ Accidens ꝓticipatur scōz magis ꝛ min⁹. ꝛ subdit. ꝓter cōitates ꝛ ꝓprietates iam dictas sūt alie ipsozum vni⁹. sed ee que dicte sunt sufficiant ad discretionem ꝛ conclusionē eoꝝ p̄dicabiliū ꝛ ad introductiōem cōitat⁹. i. ꝓueniētie ipoꝝ. Tūc rn̄deī ad dubiū. qꝛ duplex est accidēs īsepabile. q̄dā ē qō ꝓsegī sz nō perrōez ididui ſz p rōez spēi vl̄ generis sicut coloratū vl̄ figuratū. videī enī ee accidētia īsepabilia r̄spū bōis ꝛ aīalis. ꝛ tale ieſt sp ꝛ oī. aliō est accidens insepabile quod inest subo p̄ncipia cōplexionātia ipi⁹ ididui. ꝛ tale ieſt sp licz non omni. Et pōt addi tertio mōus. nā quoddā ē accidēs insepabile q̄ inest subiecto ex aliqua causa extrinseca in eodem subiecto diu manēte sicut cicatrix ꝓueniens ex vulnere. ꝛ tale accidēs nec inest oī nec semp ꝫ postq̄ seī fuit sp īsit eidē pōita ꝓstātia sbi.

Tertio dubitaī. vtꝝ oē nāl⁹ p° nāl⁹ distictū a suo posteriozi possit fieri sine suo posteriozi ꝛ eō. Et vr̄ q̄ nō qꝛ oēs ptes sīl sūpte sī nāl⁹ fozes toto a q° realr distiguūt

ꝛ tamen videtur absurdum oēs partes simul eē vnitas toto non existente. Scō arguitur ꝓtra secūdā ptē quia accidens ē nāliter posterius substantia a qua realiter distinguit ꝛ tñ pōt eē sine substantia. vt patet de sacramēto altaris. g̃ nāliter posterius pōt eē sine suo prīo ab eodem realiter distinctum. Tertio sic. si oē nāliter p⁹ posset eē sine suo posteriori a q̃ realiter distinguitur: sequeretur ꝙ sortes eēt pater platonis. Et tamē sortes non hēret paternitatem. ꝓña ꝓbatur. quia si sic tūc deus posset īfluere ad ꝓductōnē sortis ꝛ platonis sine hoc ꝙ influeret ad ꝓductionē paternitatis. Ex quo ipsa ē eēntialiter posterior ipsis duobus extremis quo dato sor. ꝛ pater platonis. ex quo ipsū genuit. ꝛ in eo nō erit paternitas. ¶ In oppositum arguitur per regulā generalem scoti. ꝙ qcūq; aliqua sūt eēntialiter ordinata ꝛ realiter distincta. pōt deus facere ꝑ us sine suo posteriori. Sed ordo nature ē ordo eēntialis vt ꝓbatur in prīo notabili. g̃ oīs nāliter prī⁹ realr distinctū a suo posteriori pt̄ fieri sine suo posteriori. ℟ dētur per vnam distinctionem ꝛ vnum dictū. ¶ Distinctio ē ꝟ duplex est ordo eēntialis. quidā ē necessari⁹ necessitate simpliciter. ꝛ iste per nullā potentiam cōmutari potest sicut ordo relatiōis ad suum fundamentū. Non enī posset deus relationē ꝓducere sine fundamēto. ls bñ ecōtra Alius est ordo eēntialis qui ē necessarius necessitate nō simpliciter sed scōm quid. ꝛ talr ordo ls a natura ꝓmutari nō posset: posset deus tamē talem cōmutare ordinem. ꝛ talis est ordo subē ad accidens. Nam licꝫ nā non posset accidens ꝓducere sine subō. hoc tñ posset deus: ꝛ de vtroq; membro posset assignari tale exemplū. Nam ordo qui ē actus fantasiandi ad actum intelligendi est eēntialis ꝛ necessarius solū secūdū quid quia solū ē necessari⁹ ꝑ isto statu. posset enīꝫ deus facere sortē etiā intelligere sine quocūq; actu fantasiandi prēuio sed actus intelligendi ad actum volendi ē ordo eēntialis ꝛ simpliciter necessarius. nā impossibile ē actū intelligendi vel volēdi eē sine actu intelligendi. ¶ Dictū ē istud oē nāliter prīus realr distinctum a suo posteriori potest per diuinam potentiam fieri sine suo posteriori. ꝑ; quia suū agens q̃tum est ex se cōmuniter agit nec ī agēdo pōt ab aliquo necessitari. si hēat virtutē ꝓductiuam duorum realiter distinctorum vno ipsoꝝ ꝓducto potest cessare a productione. scōi quo dato erit prīus posteriori nondū ꝓducto. Ad rationes factas in oppositum dicitur ꝙ non est inconueniens omnes partes simul vniri. et tamē compositum non resultabit. Nam sicut angelus pōt vniri corpori sic motor mobili. et tñ ex corpore ꝛ āgelo nō resultabit vnū totū cōpositꝫ sic. ꝛ posset anima vniri etiā corpori non quidem per modum informantis corp⁹. sed solum sicut motor mobili. ꝛ tunc ex corpore ꝛ anima nō resultabit vnū totum. ¶ Ad secūdā dicitur ꝙ accidentis ad subm nō ē essentialis ordo necessarius simpliciter. iō pōt deus cōseruare accidentia in sacramēto aliarīs sine ſbiecto. Uel posset dici ꝙ ordo eēntialis inter accidēs ꝛ subz debet attēdi ex parte inherentie aptitudinalis nō aūt ex parte ihērētie actualis quia accidntis cōsiderati q̃tū ad actualem inherentiam ad subiectum ē ordo scōm quid. ideo potest talis ordo cōmutari. ¶ Ad tertiam dicit ꝙ nō ē icōueniens deū influere in fundamentum rl'onis nō influendo ad ipsam relationē si fundamentum sit realiter distinctum a relatione. ꝛ sic poterit deus facere ꝙ sortes ꝛ plato sint: ꝛ tñ in sorte nō erit paternitas nec in platone filiatio saltem actualis ꝛ formalis sed tñ fundamental'que non realr distinguit a suo fūdamēto

Ad rationes ante oppositꝫ factas soluuntur omnes ī prīmo notabili.

¶ Explicit liber predicabilium.
¶ Incipit liber predicamentorum.

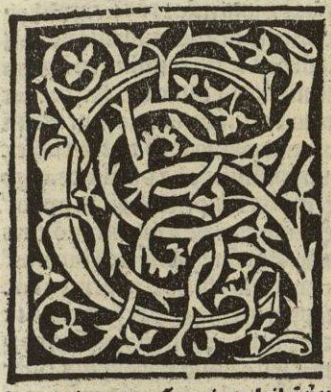

Irca initiũ libri predicamentoꝝ Aristotelis queritur. Utꝝ decez ꝑdicamẽtis sit aliqd̄ vnũ intentionale cõe vniuocuz qd̄ sit subm̄ ĩ libro ꝑdicamentorum. ¶ Arguitur primo ꝙ nõ. quia nihil ẽ ꝑus prio. sz decẽ ꝑdicamẽta dicũtur decez prima ꝑncipia. igitur ipsiis nihil ẽ cõe vniuocuz prius. ¶ Arguitur 2° cõtra secũdã ꝑtẽ qꝛ subm̄ debet virtualr̄ continere oẽs veritates siue passiones demõstrabiles in illa scia. Sed in libro ꝑdicamentorũ oriũtur multe passiones reales de ꝑdicamẽtis que passiones nõ ꝑñt contineri virtualr̄ ĩ aliq̄ scd̄a intẽtione. igitur nulla scd̄a ĩtẽtio põt esse subm̄ in libro ꝑdicamentoꝝ. Minor pz. quia nullũ ꝑfectius continet̄ v̄tualr̄ ĩ ĩpfcõri. ¶ Arguitur 3°. continẽtia virtualis ẽ ꝯtinẽtia cãlitatis. mõ ens reale ẽ ꝑfectius ente rõis. g̊ nulla ꝓprietas realis cõtinet̄ virtualiter in aliq̄ scd̄a intẽtione que ẽ ens rõis. ¶ Arguitur 4°. ꝙ aliqua vox sit subm̄. quia scia capit denoĩationẽ a suo subo. sed ista scia denoĩatur sermocionalis ꝙ ꝯsiderat de sermone siue de voce significatiua. ⁊ nõ nisi tãq̄ de sbo. g̊ aliq̄ vox significatiua erit subz. ¶ In oppositũ arguit̄. scia capit denoĩationẽ a suo subiecto. sed ista scia denoĩat̄ rõalis. g̊ ei⁹ obz ẽ aliqd̄ ens rõis.

Primo ẽ sciendũ ꝙ ꝓ declaratiõe terminoꝝ ponũtur due distinctiones. prima ẽ ꝙ ꝑdicamentũ seu gen⁹ generalissimũ põt capi dupl̄r. vno mõ ꝓ suꝑmo genere alicuius coordinationis. alio mõ põt capi ꝓ ipsa tota coordinatiõe. Uñ porphyri⁹ in capitulo de genere in illa ꝑte. Planũ est autẽ dicit ꝙ ĩ aliquo gñe ꝑdicamẽtali extrema habẽt vnã hitudinẽ tm̄. vt puta supremũ genus hz tm̄ vnã hitudinẽ ad inferiora. ⁊ infima species hz tm̄ vnã hitudinẽ ad supiora. Intermedia vero hñt vtriusq̄ hitudines. hmõi ãt hitudines simul sũpte dicũtur facere vnã coordinationem. ita ꝙ in ꝓposito per coordinationẽ debem⁹ intelligere istas hitudines simul sũptas. ¶ Scd̄a distinctio ẽ hec. ꝙ illa decez predicamenta possunt tripliciter cõsiderari. Uno mõ ꝑm ꝑcisas suas quiditates ⁊ tũc p°. ⁊ per se cõsiderant̄ a metaphico. ꝑ accidens vero a logico tanq̄ extrema fũdamẽta remota intẽtionũ eaꝝ. 2° cõsiderãtur in q̄tũ hñt esse obiectiuũ in intellectu. ⁊ sic ꝯsiderãtur a logico tanq̄ ꝓpinqua ⁊ per se fundamenta intentionũ secũdarũ. 3° ꝑñt capi ꝓut ipsis cognitis attribuũt̄ q̄dã ꝓpetates itelligibiles ab itellectu. ⁊ sic cadũt sb̄ ꝑncipali ꝯsideratiõe logici.

Secundo sciendũ ẽ ꝙ isti⁹ scie quedã dicunt ens dicibile incõplexum ordinabile in genere ꝑm sub ⁊ supra esse subiectũ. sed hec opinio vr̄ min⁹ sufficiens. qa sic põt ĩprobari. quia tũc seq̄ret̄ ꝙ ista scientia eẽt alicuius entis per accidẽs vel illud sb̄z eẽt nugatoriũ. ꝯña pro prima ꝑte pz. qꝛ scd̄m opinãtes dicibile capit̄ in proposito ꝓut tantũ valet sicut per vocẽ significabile. Sed accidit subo huius sciẽtie significari ꝑ vocẽ. igitur de subo huius sciẽtie hẽbitur scia sub rõe accidẽtali ei⁹. Minor pz qꝛ vt latius patebit illa sciẽtia ẽ rõalis cuius p̄m subiectũ ꝑncipale ẽ aliquod ens rationis cõe vniuocũ decẽ ꝑdicamẽtis qui accidit significari per vocẽ. g̊ ⁊c̄. Scd̄o ꝓbatur ꝯña pro scd̄a parte qꝛ vl̄ capit̄ dicibile pro predicabili ⁊ tũc ẽ nugatio. s. sibi addendo illud totum. s. incõplexũ ordiabile in genere scd̄m sub ⁊ supra. qꝛ oẽ predicabile scd̄m qd̄ hic intendit Aristoteles de predicabili est quid incomplexum habens ex sua ratione ordinẽ supioꝝ ⁊ inferiorum. ergo ⁊c̄.

Tertio sciendũ ẽ ꝙ aliter ⁊ aliter possz assignari subm̄ huius scie ponẽdo aliquod intẽrionale cõe vniuocũ decez ꝑdicamẽtis in eis ab intellectu cõpante cãtuz ꝙ põt noĩari hoc nomẽ generalissimũ vel ꝑdicamẽtũ. ¶ Nec obstat ꝙ quidã dicunt vl̄e sub rõe ordinabilis eẽ subm̄ quia vel tale qd̄ accipitur ꝓ aggregato ex vl̄i ⁊ ordinabili. et tũc ẽ ens per accidẽs. ⁊ per ꝯñs nõ põt eẽ subz alicuius scie. vel capit̄ ꝓ ipso vl̄i ꝯcreto ꝑ rationẽ ordiabilitatis. ⁊ sic hẽt̄ propositũ. qꝛ ipsa ordiabilitas ñ ẽ aliud q̄ q̄dã coordiatio q̄ forte expressim⁹ per hoc nomẽ gñalissimũ vel ꝑdicamẽtũ vel per hoc aggregatũ vl̄e sub rõne ordinabilis. Et si obyciat̄ qꝛ nullũ accidentale denoĩatiuũ dr̄ vniuoce de his respcũ quoꝝ

est accñtale. sed ois intentio secūda ꝓcretiue significata ē accñtalis denoiatiua respectu ꝑ intētōis. ḡ nulla intētio secūda ē cois vniuoca respcū primaꝝ intētionū. ꝛ per ons decē p̄dicamētis nō ē aliquod itētionale coē vniuocū. Rñdet ꝙ ꝛ illud itētōale coē nō sit vniuocū ꝛ denoiatiuū respcū decē p̄dicamētoꝝ ꝑmo mō aut scōo mō ꝓsideratoꝝ. tñ capiēdo p̄dicamēta tertio mō ꝛ formal'r eis ē aliqō coē vniuocū ꝛ vniuoce dictū. qō ꝓ. qꝛ ſ bia est genus gñalissimū: ꝛ sic ō alys p̄dicamētis. et qōlibꝫ bꝫ spēs sub se: ꝛ nō bꝫ aliud genus supueniēs. ḡ genus gñalissimū oī de decē p̄dicamētis ꝛ idē nomē ꝛ eādē rōez. ḡ vniuoce. Aliter pōt dici ꝙ aliud ē dicere aliquod vniuocuꝫ p̄dicari de multis ꝛ eē vniuocū p̄dicatū idest vniuoce p̄dicari de multis qꝛ denoiatiuū. vtputa albū quod ī se ē vniuocū p̄dicat̄ de mltis nō tñ vniuoce ꝛ denoiatiue. Ita ī ꝓposito aliqō itētionale qō ī se ē vniuocū p̄dicat̄ de decē p̄dicamētis nō qdē vniuoce sed denominatiue ꝛc.

Conclusio rñsalis. decē p̄dicamentis ē aliqō intētionale cōmune vniuocū qō ē subm huius libꝛi. Et pōt vocari hoc noīe p̄dicamētū vel genera^m. ꝓ quia per roēm formalē generalissimi vel p̄dicamēti denoiant̄ passiones cōes p se de p̄dicamentis. ḡ ipm ē subm. Añs ꝓ quia illa passio que ē p̄dicari vniuoce de suis inferioribus ꝛ silr iste passiones que sūt dīdi in spēs vlterius diuisibiles in alias. et etiā nihil hr̄e supza se qō ad ipsū descēdat p diſionē demōstrat̄ de decem p̄dicamētis vl' p rōez gnālissimi vl' p̄dicamēti.

Primo dubitatur. Utꝝ scia libꝛi p̄dicamentoꝝ sit sermocinalis Et vr̄ ꝙ sic. quia illa scia ē sermocinal' que cōsiderat de vocibus ꝛ terminis. scia libꝛi p̄dicamentoꝝ ē hmōi. ḡ ꝛc. Minor ꝓ auctoritatib⁹ ꝛ rōe. Prima auctoritas ē damascēi in sua logica capło. zz. Oportet ꝙ in quid cognoscere ꝙ decē sūt oia p̄dicamenta. i. genera generalissima sub quibus referr̄ ois vox simpliciter dicta. ē aūt ſba vt lapis ꝛ bō. 2ª ē boecy dicentis. liber p̄dicamētoꝝ ē de decē vocib⁹ de cē genera rerū significātibus. Tertia ē Arist. in p̄n⁹ tractat⁹ scōi h⁹ libꝛi q sic īgt. Eoꝝ q̄ fm nullā cōplexionē dicūtur singulū aut significat subam aut q̄litatē aut q̄titatē ꝛc. Sed significare ē passio vocis vt vult grāmatic⁹ q̄re relinquitur ꝙ ista scia ē de vocib⁹ ꝛ terminis. Secūdo ꝓbat̄ dicta'm ioꝛ rōe sic. qꝛ liber p̄dicamētoꝝ cū libꝛis sibi adminiculātib⁹ ꝓsiderat ō mō sciēdi diffinitio diuisiuo: nō ꝙ doceat formā diffiniēdi aut diuidēdi. ſz qꝛ docet mālia diffinitōis ꝛ diuisionis que sunt termini simplices. vtputa genus spēs ꝛ dria ꝛ bō. ex quibus ꝓstituunt̄ diffinitōes ꝛ diuisiōes. ergo ista scia ē de terminis simplicib⁹. ¶ In oppo^m ē auicēna volēs eē logicā de scōis intētiōibus adiūctis p̄mis. ¶ Itē rōne ꝓbat̄ sic. ſ bm hui⁹ scie ē p se pars itegralis ſ bi libꝛi pyarmenias. sicut ſ bm libꝛi pyarmenias ē per se pars integralis subi libꝛi p̄ioꝝ qō ē fyll's: ſz passiones p se syll'oꝝ ꝓueniūt syll'o nulla voce exñte. ꝓsil'r ꝛ passiones p se enūciatōis ꝓueniūt enūciatōi in illa ꝓpositate qua enūciatio ē p̄ioꝛ voce. ḡ ēt passiones p se subi hui⁹ scie vere poterunt demōstrari de illo subo in illa p̄iozitate que p̄e scindit a voce. ꝛ per ons subm huius libꝛi erit prius nāl'r voce significatiua. ¶ Pro solone auctozitatū p̄mittūr due distinctōes. Prima ē ꝙ duplex ē significatio. q̄dā ē que attribuitur signo significanti ab institutione voluntaria. ꝛ talis significatio ꝓuenit primo vocib⁹ ꝛ per voces scripturis. ꝓceptibus vo minime. Alia est significatio attributa signo repñtatiuo nō per quācūq; impositionē factā circa illud signū. ſz qꝛ ipm nāl'r ē repñtatiuū ꝛ signū nāle sui significati. ꝛ bꝫ significatio per se ꝓuenit ꝓceptibus ꝛ passiōib⁹ aīe nāliter res ipas repñtātibus in habitudine: ad quos ꝓceptus voces ꝛ scripture iponuntur ad significādū. ¶ Alia distinctio ē boecy sup ꝓmēto libꝛi p̄edicamētoꝝ. ꝙ voces significatiue pñt ꝓsiderari dupl'r. vno mō vt sunt impōsite ad significandū. ꝛ sic ꝓsiderāt a logico. qꝛ vocibus p̄o rebus vtit vt dicit Aristo. i. elēcoꝝ. dicēs. Nā qñ nō ē p ipsas res disputare ferētis eas sēp ad disputatōes ſz noibus ꝙ rebus vtit notis. qō accidit ī noib⁹ ī rebus quoq; arbitrant̄ accidere. velut ī ꝓpositis rōcinātibus. Alio mō ꝓsiderant̄ voces significatiue vt ipis significantib⁹ insunt ꝙprietates cāte ab intellectu cū sunt modi significādi. et de his vt sic ꝓsiderat grāmaticus. Et per hoc ꝓ quid sit dicēdū ad rōes añ oppositū, scās. nā logicus ꝓsiderat vocē significatiuā solum vt ē repñtatiua rei. ¶ Ul' pōt dici ꝙ auctozitates date ꝙ vbū actiuū debēt exp̄imi per vbū passiuū. Et si diceret ꝙ inter voces nō ē ordo p̄iozis ꝛ posterio

ris eẽntialr. Dr̃ q̃ lz ipsaꝝ vocũ absolute sum ptaꝝ nõ sit ordo prioris aut posterioris ipsaꝝ tñ ꝯsiderate ꝓ bitudinẽ ad res quas repñtant est similis ordo sicut in rebus repñtatis.

Secundo dubitaf. Utrũ scia libri ꝑdicamẽtoꝝ sit realis vel rõnalis. Et videf q̃ sit realis. qz hoc libro demõstranf passiões in esse ꝑdicamẽti scõz suuz eẽ reale. g̃ ista scia est de reb⁹. ¶ In oppositum arguif. qz sicut ẽ aliqua scia que cõsiderat ꝓ se de rebus: cõ ẽ metaphica ⁊ alie scie reales. et est aliqua scia que per se ꝯsiderat de vocibus sicut grãmatica ⁊ rhetorica. ita oz eẽ aliquam sciaz que ꝯsideret per se de ꝯceptu medio iter rem ⁊ vocẽ. et illa ẽ logica. g̃ logica nõ ꝯsiderat de rebus. Et si dicaf logica ꝯsiderat per se de ꝯceptibus. sz ꝯceptus sũt quedã q̃litates aie de prima spẽ qualitatis. g̃ logica ꝯsiderat de rebus. Rñdet q̃ hic nõ capitur ꝯceptus ꝓ specie intelligibili vel actu itelligẽdi: sz capitur pro eo quod formalr terminat actũ cõparatiuũ itellect⁹ per quẽ actũ capitur ipse conceptus in obo cognito. Et ꝓ itellectu rõis adducte in oppositũ ẽ aduertẽdũ q̃ exquo logicus per se cõsiderat intẽtiones secũdas non abstractiue. sed cõcretiue ⁊ in habitudine ad res significatas. ideo ex ꝯñti ⁊ ꝓ accñs logic⁹ cõsiderat res ipsas. qõ pz primo per Aristo. in primo physicoꝝ. vbi vult quicũq; hz cõsiderare sanitatẽ n vrina hz etiã cõsiderare vrinã vt ẽ subm sanitatis. Itẽ idẽ Aristo. z. physi. dicit q̃ gcunq; habet ꝯsiderare formãi materia habet considerare materiaz vsq; ad quid. si g̃ logic⁹ consideret intẽtiões secũdas in cõcreto significatas ⁊ vt denoiant res. sequitur ẽt q̃ ꝯsiderat res. Scõm hoc põt rñderi ad rõem factã vz q̃ in hoc libro enumerãtur alique passiones reales nõ tñ enumerãtur vt ꝓ se ptinẽtes ad hãc sciam sz tñ per accidẽs vt s. sũt fũdameta valẽtia ad noticiam q̃rũdam passionum intentionalium de quibus principaliter consideratur in hac scientia.

Tertio dubitatur. vtrum scientia libri ꝑdicamentoꝝ sit subalterna respcũ scie libri ꝑdicabilium. Et vr̃ q̃ sic quia sbz hui⁹ libri ꝯbit subz libri ꝑdicabiliũ. g̃ ista scia subalternaf scie libri ꝑdicabilium. Añs pz qz subz libri ꝑdicabiliũ ẽ vniuersale ⁊ sbm h⁹ libri ẽ vle ordinabile siue ꝑdicañtũ qõ idẽ ẽ. g̃ ⁊c. ¶ Ad dubiũ rñdetur negatiue ⁊ ad rationẽ dr̃ q̃ ad subaltern nationẽ nõ suffic subz cõtrahi ad subm alterius. sed regritur q̃ sbz subalternantis contrabaf ꝑ oram accidẽta lem cuiusmodi nõ ẽ hic. Et si dicatur ordiabilitas ẽ passio vniuersalis ⁊ extra ꝯceptuz formalẽ ei⁹. g̃ ordinabilitas ẽ dria accidẽtalis respectu ipsius vlis. ⁊ ꝓ ñs ista scia subalternatur scie ꝑdicabiliũ. Rñdetur q̃ ordiabilitas est quidam respectus fundamẽtalis. modo respectus fundamentales non dicunt aliquã rõnem formalem extra rõem fundamẽti sui.

Ad rationes añ oppositũ. Ad ꝓmaz dr̃ q̃ ꝑdicamenta ꝓme intẽtionalr sũpta bñ hñt aliqõ ꝓns. iõ ñ dicũf simplr pria. sz ꝓma gnã de q⁹ alias. in ꝓñti ãt dr̃ q̃ lz ꝑdicaméta z⁹ intẽtionalr sũpta scõm se non hẽant aliqõ prius eis tñ ⁊ si ꝯsiderañ ꝓ bitudinẽ ad passiones intẽtiõales demonstrabiles de ipis hñt aligd intẽtõnale ꝓus eis vt patuit. ¶ Ad scõaz patuit qd sit dicẽdũ in z⁹ dubio. Uel põt dici q̃ hmõi passiões seu ꝓpietates reales debẽt exponi scõe intẽtionalr ¶ Ad tertiã solutio pz ex prio dubio. vltra tamen dicitur q̃ si logica aliquo modo dicaf scientia sermocinalis. vt vr̃ ex interptatiõe nominis qz dr̃ logica a logos q̃ ẽ sermo. hoc tñ ẽ ꝓpter ꝙdẽtiã quã hz ꝯcept⁹ de quo ẽ logica cũ sermõe. Nã ꝯcept⁹ ẽ imediatũ significatũ per vocem. similiter passiones conceptus cõ sũt ꝯplexio. ⁊ icõplexio significaf vel nõ significare falsũ ꝙueniũt voci significatiẽ ⁊ h̃ de qõe

Queritur Utrũ decẽ predicamentoꝝ sit tñ tres mõi ꝑdicãdi simplices. ¶ Arguif ꝓ io q̃ sint pauciores qz iter ꝯdictoria nõ ẽ dare mediũ. sed vniuocũ ⁊ equocuz stant sub extremis ꝯdictõnis. ergo iter ea nõ est dare medium. Et per consequens tantuz erũt duo modi ꝑdicandi simplices. s. modus ꝑdicandi equoc⁹ ⁊ mõus ꝑdicãdi vniuoc⁹. maior ẽ nõ ex Aristote. in isto cap'o de oppositis ⁊ i ꝓ⁹ posterioꝝ vbi dic̃ q̃ ꝯdictio ẽ oppõ cui⁹ scõm se nõ ẽ dare mediũ. Minor declaraf qz rõ equoci ẽ nõ bñe eãdẽ rõnem. rõ vo vniuoci ẽ bñe eãdez rõez. mõ bñe eãdẽ rõez ⁊ tñ bñe eãdem rõnem cõtradicũt. g̃ ⁊c. ¶ Arguif z⁹ sic ꝓbãdo q̃ sũt ꝓ⁹es. qz qõlibz ꝑdicañtũ habz vnũ ꝓꝓriũ modũ ꝑdicandi simplicẽ ab alys distictũ. sz decẽ ꝑdicamenta sũt. igif erũt tres mõi ꝑdicandi simplices. In oppositũ arguif auctate Aristo. q tñ põit tres mõs ꝑdicandi.

Primo notandū ē. ꝙ ꝑ declaratōe ter
mīoꝝ qōis p̄mittūt̄ due sup-
positiones. Prima est ꝙ in quolibet predica-
mēto tria sūt principaliter ꝯsiderāda. s. mōus
p̄dicandi. scd̄o sub̄a eius. ⁊ 3º ordo ipsius p̄di-
camēti. iō gr̄a huius in p̄nº huius libri deter-
minat Arist. de quibusdā valētibus ad cogni
tionē istoꝝ trium in predicamētis repertorū
Et talia vl̄go ⁊ cōi noīe solebāt vocari añ p̄di
camēta q̄ sunt in genere tria. Primū ē diffini
tio q̄ ꝯfert ad cognitionē cuiuslibet p̄dicam̄ti
2m ē diuisio q̄ valet ad cognitionē cōditionis
⁊ sub̄e subycibiliū ⁊ p̄dicabiliū i p̄dicamētis
repertorum. 3m dr̄ regula que valet ⁊ ordina-
tur ad cognoscendū ordinē subycibiliū ⁊ p̄di
cabiliū i predicamentis reptoꝝ. ¶ Scd̄a sup
positio ꝙ p̄m añ p̄dicamētū qd̄ ē diffinitio est
triplex. scd̄m ꝙ sūt tres diffinitiōes. s. equoca
toꝝ vniuocatoꝝ ⁊ denoīatīoꝝ q̄ sic adinuicē
distīguūt̄. qꝛ diffinitio vniuocoꝝ valet ad co-
gnoscendum modū p̄dicādi superioꝝ alicuiꝰ
generis predicamētalis de suis inferioribus.
⁊ qꝛ vniuocatio ⁊ equiuocatio opponūtur et
vnū oppositū confert ad noticiā alteriꝰ. ideo
p̄ponitur diffinitio equocoꝝ ꝑꝑ maiorē noti-
ciam diffinitiōis vniuocorū. Tertia diffinitō
ē denoīatiuoꝝ que valet ad cognitionē mo-
di p̄dicandi accidētia de sub̄a qui ē denoīati-
uus. Propterea supponit̄ ꝙ dr̄a est inter vni
uocuꝫ p̄dicatum ⁊ modum predicādi vniuo-
cū. qꝛ ad hoc ꝙ aliquod predicatuꝫ sit vniuo-
cū sufficit ꝙ hēat vnū nomē cōe ⁊ vnā rōneꝫ
eandē scd̄m illud nomē siue illa rō fuerit es-
sentialis sub̄o siue accidētalis. Sꝫ ad modū
p̄dicādi vniuocū regrit̄ ꝙ p̄dim hēat vnū no
mē cōe ⁊ vnā rōeꝫ formalē eēntialē r̄spcū sb̄i

Secundo notādū ē ꝙ iste liber ē liber
p̄dicamētoꝝ in quo Aristo.
intendit p̄ncipaliter determīare de decēp̄di
camētis. Et continet tres ꝑtes seu tractatus
ꝑtiales. In primo determīat de ꝗbusdaꝫ añ-
cedentibꝰ valētibꝰ ad cognitionē predicamē
toꝝ q̄ cōi noīe ante p̄dicamenta dicūtur. ⁊ il-
le tractatus cōtinet tres ꝑticulas. in quoruꝫ
primo determinat̄ de ꝗbusdā antecedētibus
cognitionē p̄dicamentoꝝ quātū ad modū p̄
dicandi. Et istud capl̄m cōtinet tres partes.
In quarū prīa p̄mittit diffinitionem equiuo
coꝝ dicēs. Equoca dicūtur quoꝝ solū nomē
ē cōe ⁊ scd̄m illud nomen rō sub̄e est diuersa.
vt animal ē equocū ad aīal viuū ⁊ aīal pictuꝫ
seu qd̄ pingitur qꝛ illoꝝ solū nomē ē cōe. sꝫ rō
illius noīs scd̄m vnūquodqꝫ illoꝝ ē diuersa.
qꝛ siquis extēdat diffinir̄ al̄ pictū ⁊ aīal viuū
inquātū sūt aīalia ipse cuilibet illoꝝ attribu-
et aliam ⁊ aliā diffinitionē. In scd̄a parte hu-
ius libri ponit diffinitionē vniuocoꝝ que tal̄
ē. vniuoca dicūtur quoꝝ solū nomē ē cōmu
ne ⁊ scd̄m illud nomē rōe sub̄e ē eadē vt aīal
est vniuocū ad hoīem ⁊ ad bouez qd̄ ꝓbatur
qꝛ hōi ⁊ boui nomē aīalis ē cōe. et ideo eius ē
eadem. Et hanc vltimam particulā probat.
si quis velit diffinire hoīem ⁊ bouē inquātū
sunt aīalia assignabit eādē rōem. In tertia ꝑ
ticula ponit diffinitionem denoīatiuoruꝫ di
cēs ꝙ denoīatīa dicūt̄ q̄cūqꝫ ab aliq̄ solo cāu
dr̄a sūt ⁊ scd̄ꝫ illd̄ nomē hn̄t appellationē. vt
a grāmatica grāmaticꝰ a fortitudine fortis.

Tertio notandū ē ꝙ circa hūc textum
incidunt tres difficultates. qua
rum prima est hec. Que res sit equiuocatio.
Ad quā rn̄detur p̄mittēdo vnā distinctioneꝫ
que ē hec. Significatio ē duplex. quedā ē si-
gnificatio actiua que ē relatio vocis ad signi
ficatū. Alia ē significatio passiua que ē rela-
tio significati ad vocē. Et scd̄m hoc dr̄ ꝙ cuꝫ
equocatio sit quedā significatio ē ēt duplex.
Nam quedā ē equiuocatio actiua ⁊ ista ē re-
latio quedaꝫ suppositionis vocis tanq̄ꝫ signi
ad plura signata. Alia est equocatio passiua ⁊
illa est quedā relatio suppōis vocis equoca-
toꝝ ad vocē equocantē. Et p̄ter has duas est
vna alia equiuocatio neutralis q̄ ē quedā re-
latio equiparētie vnius equocati ad reliquū
vt canis latrabilis non soluꝫ dicitur eē equo-
cum equocatū respectu huiꝰ vocis equoce ca
nis sed etiam respcū huiꝰ vocis equoce piscis
marinꝰ. ex quo pꝫ causa q̄re Arist. diffinit eq-
uoca equocata in plurali numero. Nam scd̄ꝫ
Arist. qnto metaphīce relatiua eqparentie si
cut sunt sil̄ia dissil̄ia ⁊ hꝰ debēt diffiniri i plu
rali numero. Sed equoca equocata sūt rela-
tiua eqparētie vt patuit: igitur ⁊c̄. Et sicut di-
ctum ē de equocatiōe ita pōt distingui de vni
uocatione. Secūda difficultas vtrū diffinitō
equocatoꝝ sit qditatiua. Rn̄det̄ ꝙ sic tn̄ da
ta ꝑ additamētū vt pꝫ qꝛ diffinitō relatiui da
ta ꝑ fundamētū ⁊ terminū ē qditatīa per ad
ditamentū. ista ē hmōi: igit̄ ⁊c̄. Minor patet
qꝛ i diffinitiōe equocatoꝝ p̄mittit̄ ista dictio

dicunt. et tãtũ valet sicut ꝺcipiunt sive sunt ꝺcepta. ꝙ qõ dant intelligi fundamẽta equocatõis passiue q̃ fundant in ipo equocationis ꝺceptu. z̃ ponit in diffinitõe so^m noiuz ẽ coẽ. ꝙ qõ dat intelligi termin^9 illi^9 rl'onis. Ex quo ꝑz ꝙ diffinitio equocoꝝ sic ꝺz intelligi. Equiuoca dicũtur. i. sunt ꝺcepta quoꝝ ꝺceptoꝝ sola vox ẽ cõis z ꝺcept^9 eẽntialis illorũ ꝺcepto rum acceptus scõm illã vocẽ ẽ diuersus z ꝺfimiliter põt poni diffinitio vniuocoꝝ. ¶ Z^a difficultas quid ẽ ꝑdicatio denoiatiua. ad quã ꝑ mittũtur due distinctões. Prima ẽ ꝙ duplex ẽ ꝑdicatio. s. eẽntialis cui^9 ꝑdicatũ est tota essentia vel pars eẽntie subi. Alia ẽ ꝑdicatio accidentalis cuius ꝑdicatũ ẽ extra ꝺceptũ eẽnti alẽ diffiniti. Scõa distictio ꝑdicatio eẽntialis ẽ duplex. quedã ẽ cui^9 extrema sũt abstracta vltimata abstractiõe cuiuslmodi ẽ abstractio nature a suppositis vt ẽ ista egnitas ẽ equinitas. Et illa tz ꝑmũ gradũ predicationis gditiue. Alia ẽ ꝑdicatio eẽntialis cui^9 extrema sũt aliq̃liter ꝺcreta ꝺcretõe. s. ad supposita cuiuslmodi ẽ ista. homo ẽ aial. Tũc ꝺcitur ꝙ ꝑdicatio denoiatiua ẽ ꝑdicatio accidẽtalis alicuius concreti vel adiectiui de eo respectu cui^9 adiacẽter significat. vt ẽ ista homo ẽ alb^9. z scõz hoc põt sic intelligi diffinitio denoiatiuoꝝ denoiatiua ꝺcitur eẽ noia concreta que a suis abstractis ꝺfnt i suo mõ significãdi q̃ ẽ significare ꝑ modum adiacentis. z secũdũ illud nomen adiectiuum habet virtutem denominãdi seu denominatiue predicandi de subiecto.

Conclusio rñsalis. z si oẽ ꝑdicatuz sit vniuocũ vl'equocuz tres sũt trñ mõi ꝑdicãdi eẽntial'r adinuicẽ distincti. Pria pars patuit i prio argumẽto añ oppositũ. Scõa ꝑs ꝓbat qz oẽ ꝑdicatũ vel bz eãdez rõem respcũ eoꝝ de qb^9 ꝑdicat. vel nõ. si scõz sic ẽ modus ꝑdicãdi equoc^9. Si p^m hoc est dupliciter. vl'qz illa rõ ẽ eẽntialis s̃bo z sic ẽ modus ꝑdicandi vniuocus. vel est extranea z accidẽtalis s̃bo z sic ẽ mõus ꝑdicãdi denoiatiu^9

Primo ꝺubitat. Utꝝ in aliquo sensu possit ista ꝺcedi. equinocum ẽ vniuocũ. Uel ecõtra. ꝑ solutiõe ꝑmittũt due distictões. prima ẽ h. ꝙ duplex est equocũ. qõdã ẽ equocã equocãs aliud ẽ equocũ equocatũ. Scõa distictio ꝙ tam equocũ equocãs q̃z equocũ equocatũ pñt dupl'r capi. Uno mõ ꝑme intẽtional'r. alio^9 scõe itẽtionaliter. z hoc mõ adhuc pñt capi dupl'r qz vl' pñt capi vt gd vel vt modus. hoc suppositio rñdet ꝓ tres ꝓpositiões. ꝑma ẽ h. equoca equocata prie intẽtionaliter sũpta sũt vniuoca vniuocata prime intẽtional'r sũpta. ꝑz qz piscis marin^9 sidus celeste z canis latrabilis sunt equoca equocata respcũ hui^9 noĩs canis. z sũt vniuoca vniuocata respectu hui^9 noĩs coꝛp^9. ¶ Scõa ꝑpõ. equoca equocata scõe intẽtional'r sũpta sũt vniuoca vniuocata z^c intentional'r sũpta. z h^a capiẽdo equoca vt gd. z vniuoca vt modus. ꝑz qz equoca equocata vniuocãtur in hoc nomine cõi qõ ẽ equoca equocata. ¶ Tertia ꝓpositio capiẽdo vniuoca z equoca scõe intẽtionaliter z vtrũq; vt gd vl' vt modus hec est falsa equoca equocata sũt vniuoca vniuocata. ꝑz qz vniuoca z equiuoca sũt due intẽtiones specifice distincte. q̃ neu' põt ve affirmari de alia z ꝺfozmit' posset ꝺfozmari tres ꝓpões de equoc equocãtib^9 sic' sẽ ꝺfozmate ꝺ equocis equocat':

Secundo ꝺubitat. Utrũ aliq̃ ꝑdicatõ denoiatiua sit vniuoca. Ad quod rñdetur ꝓ vnã distinctõnẽ z quinq; propositiones. ¶ Distinctio ẽ h. ꝙ ꝑdicatio denominatiua ẽ triplex. vna ẽ q̃ sumit' a posteriori eẽntial'r vt puta ab accidẽte. z hoc mõ ista est denoiatiua. hõ ẽ iustus. Alia ẽ ꝑdicatio denominatiua q̃ sumit' ab aliquo eẽntialit' priori qõ tñ nõ ẽ de ꝺceptu formali posterioꝝ. z h^o mõ gen^9 ꝑdicat' denoiatiue de dẽa. Et sil'r scõz frãciscuz ens ꝑdicat' denoiatiue de decẽ generibus z ꝓ se ꝺcẽtis sub illis. ¶ Tertia ẽ ꝑdicatio denoiatiua q̃ accipit' ab aliquo ꝓri eẽntialit' qõ tñ ẽ ꝑs ꝺcept^9 formalis sui inferioris. Et h̃ mõ gen^9 z dẽa denoiatiue ꝑdicat' de spẽ quaz ꝺstituũt. ¶ Prima ꝓpõ ẽ hec. nulla ꝑdicatio eẽntialis cui^9 extrema sunt abstracta vltima abstractiõe ẽ aliquo mõ denoiatiua. Probat' qz ad oẽm ꝑdicationẽ denoiatiuã regrit' predicatũ assignari cũ q̃dã ꝺcretione ad sũbm sicut dat' intelligi ꝑ illã ꝑticulã appellationez. mõ in tali ꝑdicatiõe nulla ẽ ꝺcretio. ꝙ rẽ. Secũda ꝓpõ. nulla talis ꝑdicatio vltiate abstractoꝝ in creatl ẽ vera p idẽtitatez. Sed oĩs talis ẽ formalis. ꝑz qz in oĩ tali passione denotãtur extrema eẽ oĩmode eadẽ z nullo mõ distincta. indiuiduis vero tales ꝑdicatiões pñt esse vere p idẽtitatẽ lz nõ sint formales z hoc ꝓpt infinitatẽ per quã oĩa attributa in deo realit' idẽtificãtur cũ ꝺo. ex quo elicit' talis scõa sco

tissica. Dis ꝑpō vltiate abstractorū cui⁹ ābo extrema sūt infinita vel altex tñ ē infinitū. Iz nō sit formalis. ē tñ vera per idētitatē. verū tñ vt dicūt quidā q Iz in ꝓdicañtl nulla talis ꝓdicatio repiaī vera nisi formalis. tñ in transcēdētib⁹ ꝑpter hitū sue cōitatis tales ꝓdicationes vltiate abstractl facte pñt eē vere per idētitatē. pz qz rō entis vltima ta abstractiōe abstracta vr posse dici de oīb⁹ rōib⁹ gditatis eo q oēs rōes gditatīe sūt quedā ēritates nisi fuerit abstractio ꝑ scōas intētiōes cū dr quiditas hois ē gditas entis vl rō hūanitatl formalis ē rō formalis entitatl tales ꝓpōes sunt false. Tertia ꝓpō ois ꝓdicatio eēntialis in q̄ f. ꝓdicatum ē ps eēntie subi ē denoiatiua. h⁹ pz quia ois ps cū nō sit ois eadē cū suo toto ꝓdicatur denoiatiue z ꝯcretiue de illo. iō gñaliter quodcūq; supi⁹ eēntiale z gditatiuū cū sit ps ꝯcept⁹ formalis sui inferioris ꝓdicaī de illo denoiatiue. 4ª ꝑpō ꝓpōnes denoiatiue 2ª z 3ª mōis sī vniuoce. pria ps pz. qz in talib⁹ ꝓdicatū ē eēntialr p⁹ z vniuocū respcū subiecti 2ª ps pz. qz in talib⁹ rō ꝓdicati includiī in rōe subi. z iō ꝓdicatō es denoiatiue 3ª cū hoc q sī vniuoce z eēntiales sūt etiā gditatīe. sed ꝓdicationes denoiatiue de scō mō Iz sint eēntiales nō tñ gditatiue cū gditas ꝓdicati non ꝓtineaī in gditate subi. Quinta ꝓpō nulla predicatio denoiatīa pzio mō ē vniuoca. pz. qz in tali ꝓdicatione ꝓdicatū ē qōdā accidēs posteri⁹ subiecto. ideo nulla talis est essentialis. z per consequens nec vniuocata.

Tertio dubitatur. Utrū termin⁹ equocus significet sua significata copulatīe. Ad qō breuiter rñdeī scōz egidium de roma in cōmēto sup pzio eleōz q termin⁹ equoc⁹ pōt dupliciī cōpari ad sua significata. vno mō vt ꝓpōem ea iportat. z sic significat ea copulatiue nō q in sua significatiōe copulatōnē iportet. Alio⁹ pōt cpari ad sua significata vt p itellm ad ipa referī. z sic significat ea disiūctīe nō etiā q in sua significatiōe disiunctionem importet sed ꝓpter similitudinem quā habet cuz disiunctionem.

Ad rationes añ oppositū. Ad ꝑmaz dr q bñ concludit pzo pria pte dcl'onis rūsalis. s. q oē ꝓdicatū vl' est equocū vel vniuocū. cū hoc tñ stat q tres sūt mōi ꝓdicādi eēntialr distincti vt patuit. Ad secundam conceditur q in speciali sunt plures modi predicandi tribus istis tamē omnes cōtinentur sub predictis tribus.

Queritur Utr due diuisiones z due regle añ ꝓdicamentales sint sufficiēter assignate. Arguitur pzio ꝺ ꝑmā disionē. qz corpus aiatū nec dr cū cōplexione nec sine ꝓplexōe. g dio ē isufficiēs. Añs pz ꝑ pria pte qz corp⁹ aiatū ponit in recta linea ꝓdicamētali. mō nullū ꝓplexū ponit i ꝓdicamento vt iferi⁹ patebit. g ꝛc. Scōa ps patz. qz ꝺtinet plures voces significatias. g nō ē vox icōplexa. Arguit 2ª ꝺ secūdā disionē qz dici de sbo ē ꝓdicari noīe z rōe. z eē in sbo ē ꝓdicari noīe vt inferi⁹ patebit. Sz ipossibile ē aliquod idē ꝓdicari noīe z rōe. z tñ nō ꝓdicari nomine. g male dr. alia gdē de sbo dicūtur i subiecto vero nullo sūt. Arguit 3ª ꝺtra primaz regulā. qz nō segt. isocheres ē triangls: z triāgul⁹ ꝑ hz tres āgulos. g ysocheres pzio hz tres qz p⁹ due sūt vere z 2ª ē falsa: z tñ arguit ꝑ primā regulā. g ꝛc. Arguit 4ª ꝺtra secundā regulā. qz figura ē spēs q̄titatl. z etiā ē spēs q̄litatis. g regla ē insufficiēs. In oppm ē phs.

Primo notandū ē. q pzima diuisio valet ad cognoscēdū ꝺditionē eorū q̄ ꝑ se reponūt in ꝓdicamēto q̄ gdē ꝺditio ē icōplexo. oz eiz qōlibet ꝑ se reponibl'e in ꝓdicamēto eē icōplexū. 2ª dr q scōa dio valet ad cognoscēdū sbam seu ꝓpā entitatē vl' q̄litatem repōibiliū i ꝓdicamēto. oz. n. qōcūq; i ꝓdicamēto reponibl'e entitatīe eē subz vl' accidēs vl' evl' particulare que q̄tuor sīt circūloquūī ꝑ suas passiones in scōa dione q̄drimēbri. naz p eē in sbo tāgit ꝓprietas accidētis z circunlogt accidēs. z p nō eē in circūlogt sba p dici de vniuersale. z p nō dici de singl'e. 3ª dr q prima rla valz ad cognoscēdū ordinē eorū q̄ ponūt in recta linea eiusdē cathegorie. Est eiz talis ordo q qcqd ē pri⁹ pzioze ē pus posterioze. et qdqd supi⁹ ē supioze ē supius iferioze. z talis ordo ꝑcise significat ꝑ ꝑmā regulā. 4ª dr q illa regula valz ad cognoscēdū ordinē eorū q̄ reponūtur in diuersis cathegorys seu ꝓdicañtis. Est enī talis hitudo qz nihil vni⁹ cathe⁹ ē supius eēntiale ad alia alteri⁹ cathegorie.

Secundo notādū ē. q in h̄ capi⁹ determinat aristo. ō gbusdā añce dētib⁹ q̄ valēt ad cognitionē ꝓdicañtoz q̄m

ad cõditionẽ ꝛ subam eoꝝ. Et ꝺtinet duas ꝑtes. In prima ponit talẽ ꝺionẽ ꝺicẽs ꝙ eoꝝ q̃ dicũtur. quedã dicũt scõz ꝓplexionẽ vt hõ currit. alia vero sine ꝓplexiõe vt currit vincit ꝛ sic de silib⁹ termis simplicibus. In scõa ꝑte ponit secũdã diuisionẽ. eoꝝ vero q̃ sũt q̃dã dicũtur de subo: in subo vero nullo sũt. vt hõ dicitur de quodã ꝑticulari hoie. ꝛ tñ ñ ẽ i aliquo ſbo. Alia aũt in subo gdẽ sũt. ꝛ de subo vo nullo dicũtur. Et addit ꝙ eẽ in subo ꝺr illud qõ ẽ in aliquo. nõ sic̃ ꝑs ei⁹ sz ipossibile ẽ eũ eẽ sine eo in quo ẽ. vt q̃dã grãmatica ẽ in aliquo ſbo puta i aia. sz de ſbo nullo ꝺr. Et quoddã albũ ẽ i subo. puta in corpe. qz ois color ẽ in corpoꝝ de ſbo vero nullo ꝺr. Alia vero ꝛ de ſbo dicũtur ꝛ sũt i ſbo. vt scia ẽ i quodã ſbo. puta i aia ꝛ tñ ꝺr õ ſbo puta de grãmatica. Alia vo nec̃ sũt in ſbo nec̃ de ſbo dicũtur. vt aligs hõ aligs bos. Nihil eoꝝ eiz ẽ in ſbo nec̃ de ſbo ꝺr. ꝛ addit ꝙ vlr q̃cũq̃ sũt indiuidua ꝛ nũero singularia de nullo ſbo dicũt. sz tñ nihil ꝓhibet q̃dã eoꝝ eẽ i ſbo vt indidua de gñe accidẽtis nõ dicũt de ſbo sz tñ sũt in ſbo. ¶ Cõſr iz⁹. c. determinat de gbusdã añcedẽtib⁹ ad cognitionẽ ꝑdicamẽtoꝝ q̃tũ ad ordinẽ ipoꝝ. Et cõtinet duas ptes. In q̃rũ prima ponit talẽ rlaz q̃ alterũ ꝑdicaꝛ de altero. vt de subo q̃cũq̃ dicũt õ eo ꝙ ꝑdicaꝛ. ꝛ oia dicũt de ſbo. vt hõ ꝑdicaꝛ de quodã hoie ꝛ aial ꝑdicaꝛ de hoie. ꝙ ꝛ aial ꝑdicaꝛ de aliq⁹ hoie vt q̃dã hõ ẽ homo. ꝛ aial. In secũda parte põit secũdã regulã ga diuersoꝝ genez ꝛ nõ subalternati positoꝝz diuerse sũt spẽs ꝛ ꝺr̃e vt aialis ꝛ scie que sũt diuersa gña sũt diuerse spẽs ꝛ ꝺr̃e. qz gressibile violabile bipes sũt ꝺr̃e animalis. sed nulla earum est differentia sciẽtie qz vna scia nõ differt ab alia eo ꝙ est bipes vel volabilis. Et addit ꝙ notanter ꝺicitur diuersorum generum ꝛ ñ subalternati positoꝝ. qz diuersoꝝ generũ subalternatim positoꝝz nihil ꝓhibet easdez eẽ differentias quia superiora ꝑdicantur õ suis inferioribus quare quecũq̃ differentie sunt ꝑdicati eedem erunt ꝛ subiecti.

Tertio notandum est ꝙ circa hũc textũ incidunt alique difficultates. ga prius dictum est in ꝓncipio hãc sciam nõ eẽ de vocibus ꝛ terminis. Et tamen ꝺici ẽ passio termini complexio autem ꝛ incõplexio ẽ passio vocis quare videtur ꝙ prima diuisio nõ ẽ vtilis ad cognitionem ꝑdicamentorũ. Ad hoc ñdeꝛ ꝙ in ꝑdicta diuisione ꝺicũt debet capi ꝑ concipiuntur. Ulterius ꝺr̃ ꝙ complexio ꝛ incõplexio iz sint passiones vocũ conueniũt tamẽ ꝓio ꝺceptibus. ¶ Secũda difficultas qz ꝺici de ꝑsupponit eẽ in. q̃ vr ꝙ qd quid ẽ de subo ẽ in subo. qõ ẽ ꝓtra secũdã diuisionẽ. Ad hãc dubitationẽ respõdeꝛ ꝑ vnam suppõem ꝛ per vnã distinctionẽ. Suppõ est hõ ꝙ in secũda ꝺione iste ablatiu⁹ subo capitur equiuoce. nã qñ ꝓstruitur cũ ista ꝓpositiõe in. tũc significat subm accidẽtis. Sed quãdo cõstruitur cũ ista ꝓpõe ꝺe. tunc significat inferius alicuius per se sui superioris. ¶ Distinctio ẽ hec ꝙ eẽ in subiecto capitur dupliciter vno mõ ꝓme intẽtionaliter. ꝛ tũc tñ valet sicut inherere alicui tanq̃ subo vel tanquaz supposito sicut ꝺicim⁹ nãm esse in supposito. Alio⁹ zc intẽtionaliꝛ. ꝛ tũc significat tñ ꝑdicationẽ denoiatiuã alicui⁹ accidẽtis ꝺe ſbo. tũc ꝺr̃ ꝙ capiẽdo eẽ i ſbo pc intẽtionaliꝛ ꝺici de ꝑsupponit eẽ in. Nõ aũt capiẽdo zc intẽtionaliter sic̃ capit in diuisione. ¶ Tertia difficultas vt ꝓpria regula teneat vniuersaliter. Rñdeꝛ breuiter ꝙ affirmatiue vel negatiue tz i oib⁹ terminis duab⁹ ꝙditiõib⁹ obseruat. ꝓpria ẽ ꝙ pria sit affirmatiua ꝛ scõa vlis siue affirmatiua vel negatiua. ¶ Quarta difficultas q̃ ꝺicanꝛ gña subalternatim posita ꝛ non subalternatiz posita. Rñdeꝛ ꝙ illa ꝺicũt gña subalternatim posita quorum vnũ participat quiditatiue aliud ꝛ ecõtra ꝛ sunt eiusdẽ cathegoc sicut suba ꝛ corp⁹. Et per oppm gña nõ subalternati posita sunt illa que cõtinẽtur in diuersis cathegorys nec vnum quiditatiue participat reliquum. sicut animal ꝛ color.

Conclusio respõsiua due diuisiones ꝛ due regule a ñ ꝑdicam̃ tales sc̃i textu sufficiẽt assignate. ꝓclo satl pz ꝑ ꝺclaratiõez eaꝝ bitã ex nõbilib⁹ iã dictis.

Primo dubitaꝛ. Utꝝ icõplexa sint i ꝑ dicam̃to. ꝓpo cui⁹ solutiõe est supponẽdũ ꝙ ariſt. i zº tractatu determiat õ ꝑdicamẽtl. ꝛ ꝺtz. 6. capitula. In quoꝝ pº õterminat õ ipsis ꝑdicamẽtis ponẽdo vnã gñalez enũciationẽ illoꝝ. ꝛ ꝺtinet duas ꝑticulas. In q̃rũ pria intẽdit talẽ ꝺionẽ. eoꝝ q̃ scõm nullã cõplexionem ꝺicuntur singulum eorũ aut significat substantiam aut q̃litatẽ aut q̃titatẽ aut aligd. aut vbi. aut q̃n. aut sitũ. aut habẽ aut ageꝛ aut pati. Et deq̃libet eoꝝ ꝺat exm⁹ ꝺicẽs.

Est aũt suba vt dicaṫ figuraliter. i. exẽplariṫ. hõ equ⁹. q̃ẗitas vt bicubitũ tricubitũ. q̃litas vt albũ nigrũ. Ad aliqd vt magis ꝛ min⁹. vbi vt in loco. Qñ vt heri. sitũ vt iacet. hr̃e vt esse armat⁹. facere vt secare. pati vt secari. Cõsequẽter in scḋa ꝓticula auctor dic̃ talẽ cõclonẽ .s. q nullũ p̃dicamẽtoꝝ significat affirmatiẽ vl negatiẽ. Quã ꝛclusionẽ ꝓbat duab⁹ rõib⁹. Quaꝝ ꝓma ẽ. nullũ dicibile cuius cõplexione cũ alio resultat affirmatio vl negatio significat affirmatiẽ vl negatiẽ. sz singulũ p̃dicamẽtoꝝ ẽ tle. g̃ nullũ eoꝝ significat affirmatiẽ vel negatiẽ. nec ꝓ ꝑs aliqõ eoꝝ ẽ ꝛplexũ qz solũ cõplexũ significat affirmatiẽ vl negatiẽ. Secũda rõ ẽ ista. Ois affirmatio vl negatio signi ficat verum vel falsum. sed nullum predicamentorum significat verꝝ vel falsũ. g̃ nullũ p̃dicamẽtoꝝ significat affirmatiẽ vel negatiẽ.

Secũdo dubitaṫ. Utꝝ p̃dicam̃ta diſtinguãṫ cõueniẽter ꝑ suos mõs p̃dicãdi. Et vr̃ q sic. qz illud q diuidit imediate in decẽ p̃dicamẽta ẽ ens cui⁹ nõ sũt dr̃e. g̃ decẽ p̃dicamẽta ñ potuerũt diſtingui ꝑ dr̃as. relinq̃t q diſtinguũt ꝑ mõs p̃dicãdi. Añs ꝓ ꝓma ꝑte ẽ notũ. sz ꝓ scḋa declaraṫ. qz dr̃a sem per ẽ extra rõem ei⁹ qõ diuidit. g̃ si ens bẽret dr̃as ille eẽnt nõ ens. mõ nullũ nõ ens ẽ cõſtitutiuũ alicui⁹ põitiui entl. g̃ p̃dicamẽta non põt ꝛſtitui sub ente ꝑ dr̃as ei⁹. ¶ In oppositũ arguiṫ. qz modus p̃dicãdi segt̃ mõdũz essendi. g̃ diſtinctio ꝑ mõs p̃dicãdi posterior ẽ diſtincti one modoꝝ eẽndi. ꝛ ꝓ ꝓña nõ ẽ ꝓma. ¶ Ad dubiũ rñdeṫ ꝑ vnã diſtinctiõem qz p̃dicamẽ ta põt dupl'r ꝛſiderari. Uno⁰ ꝓte intentiona liter ꝛ metha'. ꝛ ſic dicũṫ duo. ꝓmũ q ſic ens ꝓma ſui diſtone diꝺitur ꝑ finitũ ꝛ infinitũ cre atũ vl increatũ. ita ꝛ ſil'r ens creatũ ꝛ finitum imediate diꝺitur in decẽ p̃dicamẽta. ita q nl la sit ꝑor diſtio bimẽbris. ¶ Zm dcz q ens fini tũ ꝓria ꝛ imediata sui dione deſcẽdit in decez p̃dicam̃ta nõ qdẽ ꝑ mõs p̃dicãdi diſtinctos sz ꝑ quosdã mõs eẽndi ꝓpos diſtinctos ex natu ra rei quoꝝ glibet hz rõem ꝛctiui respectu en tis ꝛ ſtituti alicui⁹ p̃dicamẽti. Alio⁰ capiunt p̃dicamẽta scḋe intẽtionaľr ꝛ logice Et sic ẽt dicũ duo. Primũ dictũ. decẽ p̃dicamẽta sũ pta scḋe ỹtionaľr sũt decẽ intẽtiões scḋe ad inuicẽ nuãľ diſticte. ita q ꝟ intẽtio cõis gnã liſſimũ vel p̃dicam̃tũ variaṫ vel termiaṫ in iſtis decẽ p̃dicam̃tis tm̃ nuãliter. cũ ꝟ tm̃ ſtat q q̃libet baꝝ ỹtẽtionũ ſingulariũ ẽ p̃dicabilis de plurib⁹ dr̃ntib⁹ ſpẽ p̃dicatione signata. lz nõ exercita. ¶ Zm dictũ. ex quo zc intẽtiones causãṫ ꝑ actũ cõpatiuũ intellect⁹. iõ decẽ p̃di camẽta q ſũt decẽ ỹtẽtiões scḋe causãṫ ꝑ actũ intellect⁹ cõpant] qditates p̃dicamẽtales co gnitas ad ꝑmã ſbam quã diuerſimode hũt ꝟ noiare. ex q vr̃ ſeq q ꝓma diſtictio añ p̃dicam̃ toꝝ logice ꝛſideratorum ſumiṫ ꝑ diuerſos modos predicandi ſicut diſtinctõ reſpectuũ ſumitur ex diſtinctione terminorum.

Tertio dubitaṫ. Utꝝ de⁹ ſit in p̃dicam̃ to. ad qõ breuiter rñdeṫ ꝑ tria dicta. ¶ Primũ dictũ oẽ reponibile ꝑ ſe ꝛ di recte in p̃dicam̃to neceſſe ẽ in ſe hr̃e ordinẽ ſu periorꝭ vl inferiorꝭ. qz vr̃ hoc ſignificari ꝑ hoc nomẽ p̃dicatũ qz in ſua ſignificatiõe vr̃ i portare q̃dã coordiatiõez. ¶ Zm dictũ ſupius eẽntiale ꝛ qditatiuũ ẽ ꝑs ſui inferiorꝭ qz i cõ ceptu formali inferiorꝭ icludiṫ ſupius. ꝛ cuz hoc aliqd aliud qõ ẽ cõtractiuũ ꝛ determina tiuũ ſupioꝝ. g̃ ſupius ẽ ꝑs eius. ¶ Zm dictũ deo repugnat hr̃e ptẽ. qz deo repugnat q̃cũq ip fectio: sz ꝑs vr̃ de ſe ỹportare quãdã ipfectionẽ ſui toti⁹. Ex quibus vr̃ ſeq q de⁹ ñ ẽ i p̃di⁹

Ad rationes añ oppoſitas. ¶ Ad pri mã dr̃ q lz corp⁹ aiatũ fm vocẽ ſit cõplexũ ſibi tm̃ cozrñdet imediate te ꝺcept⁹ icõplex⁹ ꝛ a ꝑte rei ſibi cozrñdet q ditas ſimplex. iõ talis cõplexio vocal'nõ ꝓhi bet ſimplicitatẽ regſitã ad h⁰ q aliqd ſit in p̃ dicamẽto. ¶ Ad ſecũdã dr̃ q p̃dicari noie põt capi dupl'r. Uno⁰ ꝑciſe vt tm̃ valet ſic̃ p̃dica ri fm modũ ꝛ nõ fm rõem ꝛ ſic p̃dicari noie et rõe nõ icludit p̃dicari noie ſz ex ꝓpoſito diſti guiṫ. Alio⁰ capiṫ pmiſſiue vt. s. ſecũ pmittit ra tionẽ p̃dicam̃ti p̃dicari ꝟ ſ ꝟo. ꝛ ſic oẽ illõ qõ p̃dicaṫ noie ꝛ rõe p̃dicaṫ ẽt noie. ¶ Ad tertiaz dr̃ q nõ debite arguiṫ eo q minoꝝ non ẽ vlis ſi aũt minoꝝ fuerit vlis. tunc bñ ſequtur. ſed ſi cut ꝛclo erit falſa. ita ẽt minoꝝ. Dicit ꝑterea scõm franciſcũ q iſta rla vl'r tz in oib⁹ termi nis ꝓme intentionis. ſed qñ fit variatio per terminos ſecũde intentionis. ꝟ nõ tz. ſic aũt arguiṫ in ꝓpoſito ex parte minoris. ¶ Ad q̃r tã dr̃ q figura põt dupl'r ꝛſiderari. vno⁰ mãli ter vt ẽ. s. q̃ẗitas determiata termino vel ter minis ꝛ ſic ẽ in gñe q̃litatis. Alio mõ capiṫ for mal'r. s. ꝑ ꝛclone ſeu ꝑ terminatione lineaꝝ in ſuperficie ꝛ ſic ẽ de genere qualitat). mõ ñ

ē icōueniēs idē eq̄oce inuēiri i diuersis pñtl.

Queritur Utrū ſba pma ſit magis ſbia q̄ ſecūda. ¶ Arguit̄ pmo q̄ nō auctoritate et rōne. Prima ē auctas aristo. i ℔ li. volētis. q̄ ſba nō ſuſcipit magis nec min⁹ z⁹ ē porphy. i. c. ō dīa. vbi vlt q̄ eē ſbale vni⁹ cuiuſq̄ ēnū ⁊ iō nz itēſionē nz remiſſionē ſuſcipiēs. ¶ Rōe ſic. Nulla forma q̄ nō ē ptibilr acqſibilis per motū ſuſcipit magis ⁊ min⁹. ſz ſba nō ē forma partibilr acqſita per motū vt videt̄ ſentire ariſto. i. 7. phyſi. ḡ vna ſba nō eſt magis ſba q̄ alia. Nec valet dicere q̄ hic capitur ſba ſcōe itētōalr. q⁊ talis ſcōa itētio nō acgrit̄ per motū cū nulli⁹ mot⁹ ſit termin⁹ formalis. ḡ capiēdo ſbaz ſcōe itētōalr vna non ē magis ſba q̄ alia. ¶ In op⁹ ē Aristl. i ℔ pñti. c.

Primo nōndū ē q̄ p̄ declaratōe termi noz pmittūtur due diſtictōes. Prima ē. ſuba pōt capi duplr. Uno mō fūdamētalr ⁊ p denoīato. ſ. p ipa entitate ſbe denominata ab actu ſubſtādi. Alio mō pōt capi ſba formalr. ſ. p ipo actu ſbſtādi. ¶ z⁹ diſtin⁹ ē hec. Act⁹ ſubſtādi pōt capi duplr. Uno mō pme intētōalr. Et ℔ mō itez duplr. Uno mō p ipo actu ſubſtādi i actu. ⁊ ſic ē accñs ptigenter aduēiēs ſbe. Alio mō capit̄ p ipo actu ſubſtādi i aptitudine. ⁊ tūc ē gdā reſpcūs aptitudinalis fundat⁹ i ſba ⁊ terminat⁹ ad actū ſubſtādi i actu. et ℔ mō ꝓuenit ſbe i ſcōo mō dicē di p ſe tanq̄ paſſio ꝓpozciōalr. ſic aptitudinalis inherētia ꝓuenit accñti. Sz alio mō pōt capi act⁹ ſubſtādi ſcōe itētionalr. ⁊ tūc ē gdā reſpectus rōis aptitudinalis q̄ ē ad poſſe ſubyci in ꝓpoſitione eſſentiali vel denominatiua.

Secundo notādū ē q̄ in ℔. z. c. determinat ariſtl. de p̄dicamēto ſbe. ⁊ ptinet duas partes pricipales. In quaz pma determinat de ſba diffinitiue ⁊ diuiſiue Et iſta pars adhuc ptinet duo pūcta. In pmo ponit diffinitiones prime ſube ⁊ ſecūde. ⁊ pre ſupponēdo quandam diuiſionem ſubſtantie in pmam ⁊ ſecūdam dicit q̄ pma ſubſtantia ē que ꝓprie maxime ⁊ pncipalr ſubſtare dicit̄. vel ſic ē que neq̄ de ſubo dr̄ neq̄ i ſubo eſt. vt aliquis homo aliq̄ bos. Sz ſcōe ſube ſūt ſpēs in quibus ſunt prime ſube que dicunt̄ pricipales ſube. Et baz ſpēz gña. vt aliquis homo ē in boie. ſub boie tanq̄ ſub ſpē. ⁊ aial ē genus illius ſpēi. ¶ Loñr in ſecūdo puncto declarat dictas deſcriptōes. ⁊ ptinet duas particulas. In quaz prima declarat deſcriptionē prime ſube. p quo intēdit q̄tuor ꝓclones. Prima ē q̄ eoz que de ſubo dicunt̄ neče eſt nomē ⁊ rō nē de ſubo p̄dicari. quā ꝓclonē relinquit notā ex prius habitis. vz. ex diffinitiōe vniuocoz ⁊ ex prima regula ante p̄dicamētali declarat tm̄ eam per exēplū. q⁊ hō dr̄ de ſubo ⁊ p̄dicat̄ noie ⁊ rōe de eo. vt quidā hō ē hō ⁊ eſt aial rōnale mortale. ¶ Poſſz tm̄ pter textū aſſignari alia rō. q⁊ vt prius patuit. in ſecūda diuiſiōe ante p̄dicamētali eſſe in ſubo ⁊ dici de ſubo capiūt̄ ibi ſcōe itētōalr. vz. eē in ſubo p p̄dicari accñtalr ⁊ denoīatiue: ⁊ dici de ſubo capit̄ p p̄dicatōe eēntiali. mō ꝓſtat q̄ in p̄dicatiōe eēntiali nō ſolum nomē ſz etiaz rō ꝑti p̄dicat̄ de ſbo. ḡ quecūq̄z dicūt̄ de ſubo p̄dicant̄ noie ⁊ rōe de eo. ¶ Secunda ꝓclo. eoz que ſunt in ſubo. i. q̄ denoīatiue p̄dicāt̄ de ſubo vel ſcōm ſe vel ſecūdū ſua ꝓcreta. in plurimis q̄dē nec nomē nec rō p̄dicat̄ de ſubo. vt accña i abſtracto ꝓſiderata. ſed in aliquibus nihil q̄ō phibz nomē p̄dicari aliq̄ de ſubo rōe vo ē ſpoſſible p̄dicari. vt albū cū ſit in corpore vt in ſubo p̄dicat̄ de eo ſcōz nomē ⁊ denoīatiue. vt hec ē va denoīatiua. corp⁹ eſt albū. ſed rō albi nunq̄z p̄dicat̄ de corpore. ¶ Tertia ꝓclo eſt. oīa alia a primis ſubys aut dicunt̄ de ſubis pncipalib⁹ vt de ſubo. i. p̄dicant̄ de primis ſubys tanq̄z de ſuis inferiorib⁹. aut ſunt i eis vt i ſubis. i. p̄dicant̄ de primis denoīatiue. Hāc ꝓclonē p vtraq̄ parte declarat ariſto. per duas ꝓñas Quaz prima ē q⁊ bñ ſequit̄. aial predicat̄ de boie. ergo aial p̄dicat̄ de aliquo boie. ꝓñtia tenet. q⁊ ex oppoſito ꝓñtis iferr̄ oppoſitū añcedēs. ut ſi aial de nullo boie p̄dicat̄ nec oīno de boie p̄dicabit̄. Secūda ꝓña ē hec. q⁊ bñ ſeq̄t̄. color ē in corpore. ḡ ē in aliquo corpore. tenet ꝓña ſicut prius. q⁊ ex oppoſito ꝓntis inferr̄ oppoſitū añtis. nā ſi color nō ēt aliquo ſingulariū corpoz nec oīo erit in corpore Et ſic ex duab⁹ ꝓñtys p̄dictis cōcludit ariſ. q̄ oīa alia a p̄mis ſubis aut dicūt̄ de ſubis p̄ncipalib⁹ vt de ſubis. aut ſunt i ipſis vt i ſubis Ex q℔ tribus cōcl'onib⁹ vult ariſto. hīe q̄ p̄me ſube dicūt̄ maxime ⁊ pricipaliſſime eo q̄ oīb⁹ ſubyciuntur predicatōib⁹ ſiue eēntialibus ſiue denoīatiuis. ¶ Loñr p modū correlary iſert quartā cōcluſionē que hec ē. q̄ nō exi

stētib⁹ ꝓmis subys ipossibile ē aliqd aliorū
eē. qz vt patuit i cōclōne tertia oia alia a ꝑmis
subys aut dīr de ꝓmis vt de subis. aut sunt
i eis vt in subiectis. ergo ꝛc̄.

Tertio notādū ē ꝙ circa hūc textū oriū
tur alique difficultates. ¶Prima
ē. vtrū aliqs hō aliqs bos dicaī ꝑme ſbe. Ad
quā rīr ꝑ duas distīctōes. ¶Prima ē. idiuiduū
capiī dupl̄r: vt i ꝓposito sumiī. vno mō ꝑ ag
gregato ex qditate ꝛ dīa idiuiduali ꝑcise. alio⁹
capiī ꝑ aggregato ex qditate ꝛ dīa idiuidua
li exīa cū oīb⁹ accidētib⁹ circūstātionātib⁹
q̄ scōz porphy. i. c. de spē ꝛ dīa. sūt septē ꝓtēta
i ℔ vsu. ¶Forma figura loc⁹ stirps nomē ꝑia
tps. Indiuiduū ꝑ⁰⁰ vocaī idiuiduū vagū. sz i
diuiduū z⁰⁰ dī ē indiuiduū circūstationatū.
¶z⁹ distin⁰. Aliqs hō pōt capi dupl̄r. vno mō
ꝑ aggregato ex termio coi ꝛ signo particulari
ꝛ sic nō ē ꝑma ſba. sz po⁹ dī eē ens per accīs.
Alio mō pōt capi ꝓut circūlocutiue repīntat i
diuiduū primo mō qō ē idiuiduū vagū. ꝛ sic ē
prima ſba. ¶z⁹ difficultas. q̄ a pbo prime ſbe
vocāt i textu ꝓncipales ſbe. dī ꝙ iō fit qz ꝓn
cipali⁹ substāt vt ꝓz ꝑ suā diffinitōez in q̄ po
niī ꝓprie ad excludēdū accītia q̄ ꝓprie nō di
cunt substare. qz i ꝑmo posterioꝝ dī ꝙ ista ē
per se. lignū ē albū. sz ista ē per accīs. albū ē li
gnū. eo ꝙ. ſ. ſbm nō subīt scōz se sz rōe sui māl
qō ē subīm albedinis. z⁰ ponīt prīn' ad exclu
dēdū scōas subas: q̄ ꝛ si subsāt i ꝓpōib⁹ tū ad
huc ꝓncipali⁹ substāt prime sicut deducebat
aristo. i duab⁹ ꝓīnys ꝑdcis. ¶Ponīt tertio ma
xime ad excludēdū tā accītia q̄ ſbas scōas.
vel ad excludēdū spēs q̄ etsi magis substāt q̄
gen⁹ nō tñ maxie. ¶Tertia difficultas. vtrū
sit possibile aliqō ꝑdicatū ꝑdicari de ſbo scōz
nomē ꝛ tñ nō ꝑdicari scōm rōez cū tñ de q̄cū
q̄ ꝑdicaī diffinitū ꝛ ēt sua diffinitio. ¶R̄ndr ꝙ
ꝑdicatū predicari scōz rōez de ſbo pōt intelli
gi dupl̄r. Uno mō tanq̄ rō subi. ꝛ sic i ꝑdicati
onib⁹ ꝑ accīs ꝑdicaī vt nomē ꝑdicati ꝛ nō vt
rō. Alio mō pōt itelligi rōez ꝑdicari de ſbo ñ
gdē vt rō subi sz vt qōcūq̄ ꝑdicatū. vt fit i ꝓ
pōnib⁹ denoīatiuis. sīc nomen ꝑdicati ꝑdicaī
denoīatiue de subo. ita ꝛ etiā rō illi⁹ ꝑdicati ꝑ
dicaī etiam denominatiue de illo subiecto.

Conclusio rīnsalis. ¶Pria ſba ē magl
ſba q̄ plib⁹ substat tāi ꝑdicatōe accidentali
q̄ eēntiali. sz ꝑ⁹ ſba ē bō vt patuit i z⁰ nōbili. q̄

¶Primo Dubitaī vtrū cuiuslibz predi
mēcati idiuidua sint ꝓprie sube ꝛ
gña ꝛ spēs sint scōe ſbe. ¶Pro quo ē aduertēdū
q̄ Aristo. i ℔ scōo pūcto declarat descriptōez
secūdaꝝ substātiaꝝ. ꝛ itēdit tres ꝛclusiones
¶Prima ē hec. de numero secūdaꝝ subaꝝ spēs
ē magis suba q̄ gen⁹. quā ꝛclonē ꝓbat duab⁹
rōib⁹. ¶Prima rō ē ista. qz illud qō ē ꝓpinqui⁹
prime sube ē magis suba. sz spēs ē prima ſba.
q̄ ꝛc̄. minoz ē ꝓbat. qz illud est magis suba ꝙ qō
ꝓueniēti⁹ ꝛ manifestati⁹ assignaī qd de prima
suba. sz per spēz ꝓueniēti⁹ assignaī qd de pri
ma suba q̄ per gen⁹. q̄ ꝛc̄. minoz ꝓsillogismi
declaraī per exēplū. qz figs diffiniat quēdaz
hoīez manifesti⁹ assignabit hoīez q̄ aīal. qz il
lud ꝓueniēti⁹ assignaī in diffinitiōe alicuius
qō ē sibi magis ꝓpriū. sz hō ē magis ꝓpriū re
spectu alicui⁹ hois q̄ aīal qō ē coē. q̄ diffinien
do quēdā hoīez ꝓueniēti⁹ diffiniī per hoīem
q̄ per aīal. Silr sigs vellet diffinire q̄dā ar
borē ꝓueniēti⁹ assignabit i sua diffinitōe arbo
rē q̄ plātā. ¶Scōo ꝓbaī eadē ꝛclusio. qz sicut
se hñt prime substātie ad oia alia ita se habēt
spēs ad genera. sz prime sube ex eo dicūī ma
xime ꝛ ꝓncipales sube. qz oīb⁹ alys substāt: ꝛ
nō ecōtra. q̄ cū spēs substet ipi gñi ꝛ nō ecōtra
segīt ꝙ spēs ē magis suba q̄ genus. Ex quo cō
cludit Aristo. ꝙ ō numero. ſcōaꝝ subaꝝ spēs
ē magis ſba q̄ genus. ¶Scōa ꝛclusio. de nu
mero spēz spālissimaꝝ que sūt scōe substātie
vna non ē magis substantia q̄ alia. ꝓbaī. qz
assignādo qd de aliq̄ prima suba nō ꝓueniēti⁹
nec manifestāti⁹ assignaī vna spēs q̄ alia. vt
si q̄raī quid sit sortes nō familiari⁹ rīndeī ꝙ ē
hō q̄ si q̄raī qd est mozelus. rīndeī ꝙ ē equus
Et subiungit incidenter ꝙ de numero prima
rū subaꝝ vna nō ē magis substātia q̄ alia. vt
aliquis homo nō ē magis substātia q̄ aliquis
equus. ¶Tertia ꝛclusio. nihil ē substātia scōa
nisi gña ꝛ spēs de gñe substātie. cui⁹ assignant
due rōes. quaꝝ prima. ille dicunt substātie q̄
indicāt quid de prima substātia. sz tñ gña et
spēs de predicamēto substātie sūt hȳ. ergo ꝛc̄
minoz ꝑz q̄ illa sola indicāt qd de prima ſba
q̄ predicant i quid de prima substātia. sz solus
gña ꝛ spēs de predicamēto sōe predicant i qd
vt siquis querat ō aliquo hoīe. vt pura ō sorte
quid ē sortes. ꝓueniēter rīr ꝙ ē hō ꝛ ꝙ ē aīal.
ꝛ vt patuit familiari⁹ rīndeī ꝙ ē homo q̄ ꝙ ē
aīal. siquis vo rīderit ꝙ sortes est albus vel

q̄currit: vel q̄ aliud taliū accñtiū nō assigna
bit quid ꝫ assignabit extranea que sūt extra
quiditatē. Secunda ratio est sicut se hñt p̄ie
subē ad omnia alia, ita se habent scōe substan
tie ad accidentia. Sed p̄ie subē se habēt ad
oīa alia sic q̄ dicūtur p̄ncipales subē eo q̄ om
nib⁹ alys subyciūtur vel p̄m p̄dicatiōem eēn
tialē vel scōm denoiatiuā. ḡ gña ꝛ spēs de ge
nere subē cū post illas subyciantur accidēti
bus merito debēt dici scōe subē. Minor ꝺcla
ratur qz eo q̄ aliquem hominem dicis eē grā
maticum. ergo boiem ꝛ aial dicis eē grāmati
cum similiter autem in alys.

Secūdo dubitatur. Utrum due ꝓseq̄n
tie quas Aristoteles adducit
ad p̄bandum tertiam conclusionem sint suf
ficientes. Et videtur q̄ non quia in ipsis com
mittitur fallacia consequentis. arguendo af
firmatiue a superiori nō distributo ad inferi
us. hic dicitur q̄ predicte ꝓñe sunt sufficiētes
Propterea qz loc⁹ a supiori ad inferi⁹ affirma
tiue. bñ valet in predicationibus eēntialibus
ꝫ nō in p̄dicationib⁹ accidētatib⁹. Qō pz p̄p
pozphyriū in de coitatibus generis ꝛ ꝺre. vbi
vult q̄ gdqd verificatur de genere inc̄tū ge
nus ē ꝛ de ꝺra inc̄tnm ꝺra ē. etiam verificaī
de quolibet concepto sub ipsis. ¶ Scōo patet
idē per aristotelez scōo topicoꝝ. vbi docet ter
minare p̄bleumata de spē. ꝛ dicit q̄ p̄ꝛo aspi
ciendum ē vtrū insit generi ꝛ si sic constituē
da sūt p̄bleumata ex quib⁹ videtur patere q̄
locus a superiori ad inferius tenet affirmatīe
significare vera ꝫ b̄ sit verū. vī tamē minus
sufficiēter dictū q̄ in p̄dictis cōsequētys nō
solū arguiī in p̄dicamētis eēntialib⁹. ꝫ ēt ar
guiī in accñtalib⁹ ꝛ denoiatiuis. vt pz i regla
cū ꝺr si colorē ē in corpe. ergo ē in aliquo corpe
Ideo aliter rñdetur ad dubiū p̄mittēdo vnā
talem distinctionem. s. q̄ tripliciter cōtingit
arguere a superiori ad inferius affirmatīe ꝛ si
ne distributione. vno modo disiunctiue sicut
qñ termin⁹ cōis supponit determiate tūc sub
ipso licet descendere ad sua inferiora disiun
ctiue. Secundo non contigit arguere a superi
ori ad inferius disiunctim sicut quando ter
minus cōmunis supponit confuse tm̄. Tertio
copulatiue ꝛ ad quodlibet suoꝝ inferiorum
seorsum. ꝛ isto modo contingit descendere ſb
suo superiori nisi ipsuꝫ distribuatur. Tunc di
citur ad dubiū q̄ licet a superiori ad inferius
nō semp teneat ꝓña formaliter. ꝫ⁰ tm̄ formaliī
tz ꝓña a superiori ad inferiora p̄ꝛo vl scōo mo
dis sumpta in quo sensu accepit aristo. in p̄e
dictis consequētys: ad cuius demōstratiōē ꝫ
arguebat aristo. a supiori ad inferius.

Tertio dubitatur. Utrū hoc sit verus
q̄ nō existentib⁹ p̄mis subys i
possibile est aliq̄ō alioꝝ eē. Et vī q̄ nō p̄ poz
phiriū in de coitatibus gñis ꝛ ꝺre. vbi vult q̄
sublato gñe auferūī ꝺre ꝫ nō ecōtra. qz si oēs
ꝺre interimerēī adhuc intelligī pōt suba aiata
sēsibilis ex quo videī inuere q̄ ad destructio
nē posteriozis nō segī destructio p̄ꝛioꝝ. Itez
q̄ Aristo. in ꝛ⁰ thopicoꝝ vult q̄ loc⁹ ab inferi
ori ad supius nō teneat negatie. ¶ Ad dubiū
duplr pōt rñderi. vno mō metbar. ꝛ tūc dicū
tur duo. Primū q̄ p̄mis subis nō existētib⁹
ipossibile ē aliq̄ō alioꝝ manere in actuali exi
stentia de scōis subys. pz qz actualis existen
tia ē gdā mōus gditatiuus g segī beceitatē
mō ōstructo p̄ꝛi destruiī posteri⁹. ḡ destru
ctis p̄mis sbis destruiī beccēitas gditatis vl
z⁹ subē. destruiī ēt actualis exñtia q̄ sequitur
beccēitatē de accñtib⁹. Secūdo pz qz accidē
tia mendicant suam existentiam in suis subi
iectis. Sed inter omnia accidentia eē actua
lis existentie est p̄ius. ḡ remoto vel destruc
to esse existentie a subiecto remouet etiam
ab actionibus que non existunt p̄ter subiec
tum saltē naturaliter. ¶ Secūdū dictum. p̄
mis subis non existentibus in actuali existen
tia possibile est secūdas manere in esse obie
ctiuo vel quiditatiuo. qō patet. quia nullo sin
gulari existente adhuc potest quiditas intel
ligi ꝛ terminare actum intellectus sicut patz
de rosa in hieme. Aliter potest solui logice p̄
quo p̄mittitur vnum dictum q̄ a logico con
sideratur p̄ꝛima substantia scōa suba et acci
dens vt in eis fūdatur rō rōis q̄ dicīī secūda
intentio. sicut p̄ꝛima suba ꝓsideraī sub ratōe
subyecibilitatis. ꝛ scōa sba ꝓsideraī sub rōe p̄
dicationis eēntialis. ꝛ accñs sub rōe p̄dicatio
nis accidentalis. ꝛ hoc dictum patuit in se
cunda diuisione ātē p̄dicamētali. vī z⁰ dubio
p̄cedentis qōnis. Tūc ꝺr ad dubiū q̄ destru
ctis p̄mis sbys ipossibile ē aliquod eoꝝ eē. pz
qz relatia posita se ponūt ꝛ pempta se pimūt
Sed p̄ꝛima substantia dicitur relatiue ad se
cūdam ꝛ accñs vt patuit. ḡ ꝛc. Si vero intelli
gatur de destructione logica que exerceī per

ꝑdicationem exercitam negatiuã. tũc erit sen sus q; q̃cũq; aliq̃ ꝑdicatũ ve negaꝫ de oib⁹ ꝑmis ſ bys ipossibile ē idē ꝑdicatũ affirmari ō z⁹. ¶ Ad auctē porphyry. dr̃ q; porphiri⁹ in tellexit q; destructo posteriori vel inferiori potest manere superius in esse quiditatiuo. Et ad auctoritatē Aristo. rn̄detur q; Aristote les vult q; ab vno iferiori ad supius nō valet loc⁹ negatiue. bn̄ vꝫ tn̄ ab iferioꝛib⁹ ſit sūptis.

Ad rationes añ oppo⁹. Ad ꝑmã ãt ꝛcedit ō ſba p⁹⁹ ſꝫ ne gatur ō ſba z⁹⁹. Sit̄r dr̃ ad ſcõaꝫ auctitatē. Ad rõez dr̃ sic̄ ꝑ⁹ q; capit̄ hic ſba z⁶ itētionaliter. Et ad replicã dr̃ q; suscipere magl ꝛ min⁹ pōt dupliciter ꝛsiderari. vno⁹ p⁶ intētionaliter ꝓut tn̄ valet sic̄ subam aliquã hr̃e latitudinē ꝛ gradũ ꝛ sic nō ꝙueit ſ be z⁶ itētionaliter sūpte. Alio mō p ōt capi z⁶ intētionaliter vt tn̄ valet sic̄ subyci vel ꝑdicari de aliquo cum b̄ aduerbio magl ꝛ min⁹. ꝛ sic ſba z⁶ intētionaliter bn̄ suscipit ma gis ꝛ min⁹. Et si vlteri⁹ dicatur q; mod⁹ ꝑdicã di supponit modũ eēndi. ℟ndetur vt supi⁹ dictũ ē q; sic̄ mōus ꝑdicãdi ō actu significato in scõis intētionib⁹. ita sit̄r modus eēndi sup q⁹ fũdaꝫ mōus ſbycibilitatꝫ vl̄ ꝑdicabilitatꝫ oꝛ fieri i p⁹⁹ itētōib⁹. vꝫ in suba scõo mō dicta.

Queritur Utrũ due ꝓ me ꝓprietates sube sint suffic̄iētes. ¶ Arguit̄ ꝓzo ꝑmã q; vel non eē in subo capit̄ p⁶ intētionaliter ve l z⁶ intentionaliter. nō ꝓzi mo mō q; loc⁹ nō p se ꝛsiderat res vl̄ ꝑmas in tentiones. Nō ēt z⁰⁰ q; tũc nō ꝙueniret oi. nō enim ꝙueniret ꝑmis ſ bis. q̃ ꝑbaꝫ q; nō eē in subo z⁶ intentionaliter tn̄ valet sic̄ ꝑdicari de aliquo ꝛ nō denoiatiue. Sed ad ꝑmas subas nulla ē ꝑdicatio. g̃ ꝛc̄. ¶ Arguit̄ scõo quia ꝙue nit chimere ꝛ entib⁹ fictis cũ nō sit in ſ bo. igit̄ ꝛc̄. ¶ Arguit̄ tertio ꝑtra secũdã regulã omnis diffō ꝛstituit̄ ex gñe ꝛ dr̃a. ſꝫ dr̃e non est dr̃a. g̃ dr̃a eēntialis nō hēt diffinitionē. ꝛ per ꝛñs nō ꝑdicaꝫ vniuoce. In oppositum ē aristotcles.

Primo notandũ ē. q; ꝓ declaratõe ter minoꝝ ponũtur due distincti ones ꝛ duo dicta. ¶ Prima distinctio est hec. Suba pōt capi dupl̄r. Uno mō p⁶ intentiona liter. Alio mō z⁶ intentionaliter. ¶ Scõa distin⁹ eē in ſ bo capit̄ dupl̄r. vno⁹ p⁶ intētionaliter ꝛ sic ꝓ⁹ diffiniebaꝫ ab Aristo. q; est eē in aliquo nō sicut ꝑs ei⁹. ſꝫ impossibile ē eē ipm̄ sine illo in quo ē. Alio⁹ capit̄ z⁶ intētionaliter vt tn̄ vꝫ si cut ꝑdicari denoiatie. iō scõm hoc pōt prima ꝓprietas dupliciter exponi. vno⁹ p⁶ intētiõaliter. ꝛ tũc ē sensus. cõe ē oi ſ be bre eē. ꝛ illud eē habere per se. ꝛ non in alio tanq̃ in subiecto. z⁹ pōt exponi scõe intentionaliter ꝛ tũc ē sē sus cõe ē oi ſube ꝑdicari de aliquo vere ꝛ affir matiue. ꝛ de nullo denoiatiue. ¶ Primũ dc̄m ē istud. ſꝫ suba scõe intentionaliter sūpta sit i ſ bo de quo ꝑdicatur denoiatiue ꝑdicatiõe exerci ta ꝑdicatõne tamē signata ꝑdicaꝫ eēntialiter ꝛ nō denoiatie. verũtamē t̄lis ꝑdicatio eēnti alis oꝛ exerceri i ꝑmis intētionib⁹. ¶ z⁰ dictũ ꝑdicari vniuoce ē ꝑdicari noie ꝛ rõne sic q; rõ ꝑdicati sit ꝭssentialis subiecto.

Secundo notandũ ē. q; in z⁹ ꝑte istius capituli determinat Aristo. de ꝓprietatib⁹ ꝛ cõitatibus sube q̃ sũt nũero sex. Quaꝝ ꝓria ē. cõe ē oi ſ be i ſ bo nō eē: qa p⁹ ſba ñ ē i ſ bo nec z⁹ ē i ſ bo. ꝛ mō sc̄ pl̄es sube. g̃ cõe ē oi sube in subo nō eē. Maioꝛ ꝓ ꝓria par te pꝫ. qz ꝓria ſba nec ē in ſ bo nec oꝛ de subo vt pꝫ ꝓ diffinitionē ei⁹. Scõa ps pꝫ qz bō nō ē in subo neq; aial nō ē in subo ſꝫ dicaꝫ de ſbo ꝛ sic ō alys. g̃ nulla scõa ſ ba ē in ſ bo. z⁰ pbaꝫ idem qz nihil eoꝝ q̃ ꝑdicãtur noie ꝛ rõe sūt in subo sed ois scõa suba ꝑdicaꝫ noie ꝛ rõe. g̃ ꝛc̄. Mi noꝛ pꝫ qz bō ꝑdicatur ꝑm nomē ꝛ scõm rõnez de aliquo hoie ꝛ similiter aial scõm rõem ꝛ se cũdũ no⁹ ꝑdicaꝫ de hoie. g̃ ois scõa suba ꝑdica tur noie ꝛ rõe. Uerũtamē ista ꝓprietas nō cõ uenit soli ſ be. sed ēt cõuenit dr̃e eēntiali. quia nihil q; ꝑdicaꝫ noie ꝛ rõe ē in subo sed dr̃a es sentialis ꝑdicaꝫ noie ꝛ rõe. g̃ dr̃a nō ē in subie cto. minoꝛ pꝫ qz bipes ꝛ gressibl̄e sũt dr̃e hois ꝛstituẽtes hoiez. ꝛ tn̄ nō sũt in hoie vt i subo. eo q; ꝑdicãtur de hoie scõm no⁹ ꝛ scõm rõnez Nã de quocũq; ꝑdicaꝫ no⁹ dr̃e vt de subo de eodē ꝑdicaꝫ rõ ei⁹. ¶ Cõsequēt remouet qõ dã dubiũ. ꝓpōt aligs sic dubitare q; ptes sube nō sũt eo ſ be q; sũt i toto qõ ē qõdã ſ bz. ¶ Ad hoc rn̄det aristo. q; ptes nō sũt in toto quasi in ſ bo eo. ſ. q; nō sũt in eo sic̄ añs in subo vl̄ tãq̃ extrinsecũ ſꝫ magl tãq̃ ꝑn⁹ intrinsecũ ꝛstituti⁹. Scõa ꝓpetas ē ista q; oib⁹ subys ꝛ dr̃ys earuꝫ ꝙuenit vniuoce ꝑdicari de ꝑmis. Et ꝓbatur sic qz q̃cũq; ꝑdicaꝫ de spēib⁹ ꝛ indiuiduis vt ō ſ bis ꝑdicaꝫ vniuoce. ſꝫ z⁶ ſ be ꝛ dr̃e ꝑdicantur de spēib⁹ ꝛ indiuiduis qz a ꝑncipali suba nul-

la ẽ ꝓdicatio.g̃ rẽ. Maior declaratur q̃ quecũq; ꝓdicãtur noie ⁊ rõe ꝓdicãt vniuoce. sed q̃cũq; predicãtur de speciebus ⁊ indiuiduis ꝓdicantur noie ⁊ rõe. g̃ ꝓdicant vniuoce. maior ꝑ quia illa que ꝓdicãtur de specieb⁹ ⁊ indiuiduis sũt sc̃de sube ⁊ dr̃e eaz. nam species ꝓdicaẽ de indiduis. gen⁹ vero ꝓdicatur de specieb⁹ ⁊ indiuiduis. ⁊ sil'r dr̃a ꝓdicaẽ de spẽbus ⁊ indiuiduis. sed ꝓpria suba recipit rõem generis ⁊ ẽt spẽi. Quecũq; n. de ꝓdicamẽto dicunt eadẽ ⁊ de subo dicũt. sil'r spẽs ⁊ indiuidua recipiũt rõem dr̃e. g̃ dr̃a ꝓdicatur de spẽb⁹ ⁊ idiuiduis noie ⁊ rõe. ⁊ ꝑ ons vniuoce. q; vniuoca dicũt quoz nomẽ ẽ cõe ⁊ ratio ẽ eadez.

Tertio notandũ ẽ q̃ circa textũ incidũt tres difficultates. Prima ẽ vtrũ dr̃a subalis sit suba. Et videtur q̃ non q; dic̃ Aristo. primã ꝓprietatẽ sube nõ cõuenire soli sube eo q̃ conuenit dr̃e. g̃ dr̃a non erit ſba. Itẽ dr̃a neq; est prima ſba cũ dicatur de subiecto neq; etiam ẽ scda suba cũ nõ sit neq; species neq; gen⁹. g̃ non ẽ suba. Pro rnsione ponitur vna distinctio. ſ. q̃ suba põt dupliciter considerari. vno⁰ ꝑ eo solũ q̃ ẽ qditatiuũ in ꝓdicamento sube. Et hẽt rõem ꝓticipantis vel participati. ⁊c dr̃a substãtialis nõ ẽ suba. Secũdo capitur suba ꝑ oĩ eo q̃ eẽntialiter ẽ in ꝓdicamento sube siue participet ꝛceptũ formalem sube siue non. ⁊ hoc mõ dr̃a subalis ẽ suba. Et ex hꝫ ꝑz rsponsio ad obiecta. ¶ Scda difficultas ex quo dr̃a subalis nõ hz diffinitionẽ vtz sibi conueniat ꝓdicari vniuoce de primis ſbys Rndeẽ q̃ si dr̃a nõ hẽat rõem id est diffinitõnẽ quiditatiuã. hẽt tamẽ rõem. i. cõceptũ formalẽ quiditatiuũ ⁊ eẽntialẽ scõm quẽ sibi cõuenit ꝓdicari vniuoce de primis. ¶ Tertia difficultas. vtrũ prima ꝓprietas conueniat primis subys. Et vr̃ q̃ sic. quia vt dr̃ in textu cõuenit oẽ sube. g̃ cõuenit primis subys. ¶ In oppositũ arguitur q; a principali suba nulla est ꝓdicatio. ¶ Ad dubiũ rnr q̃ ista ꝓprietas exposita p⁹ intẽtionaliter conuenit gn̄aliter oib⁹ ſbys si tñ exponaẽ ⁊c intentionaliter soluz conuenit ⁊c subys eo q̃ p⁹ſbe nõ conuenit ꝓdicari. põt tamen ꝓbabilius dici q̃ siue exponatur p⁹ intẽtionaliter vel scde intentionaliter sp conuẽit oibus subys. ¶ Et ad argum in oppositũ cũ dr̃ q̃ a principali suba nulla ẽ ꝓdicatio. mõ ista ꝓprietas exposita scde intẽtionalr significat ꝓdicatõem de aliquo ⁊ respcũ illius ꝓdicari õnoiatiue. Dicit̃ q̃ hz pria suba nõ ꝓdicet̃ de aliquo tãq; de subo seu de ꝑse inferiori. ꝓdicaẽ tamẽ ꝓdicatione essentiali de seipsa ⁊ de sua dr̃a indidiuali cũ i ꝑa ꝙuertibili. ⁊ hꝫ sufficit ad verificandum dictam prioritatem de ipsa prima substantia.

Cõclusio rnsalis due prie ꝓprietates sube sunt sufficientes vt patet ꝓ deductiõem positã i prio notabili.

Primo dubitatur. Utrũ õterminatio maior sit in gñe q̃ in spẽ. Pro cuius determinatione ẽ supponendum q̃ aristoteles in tertia particula ponit tertiã ꝓprietatem que ẽ hec. q̃ oĩs suba videtur hoc aliquid significare. Et hoc verbũ vr̃ non ẽ exp̃siuuz veritatis sed verisimilis. q; in quibusdaz substantys videlicet in primis ẽ indubi⁹ verum qñ significant hoc aliquid. i. vnũ numero. de quibusdã aũt videtur sil'r sicut de substãtys ⁊c⁹ que videẽ significare hoc aliqd sub appellatione ⁊ figura. hoc ẽ ꝓpter similitudinez appellati qõ est hoc aliquid cũ significato secũdarũ substantiaz. qõ ẽ quid coẽ ad appellata sed tñ non ẽ hoc ꝓprium sed magis significant quale quid quia secũde substãtie. neq; tñ vnũ numero est quẽadmodũ et p⁹ sube sic̃ homo vel aial dicũtur de pluribus. Cõsequẽter circa illam ꝓprietatem remouet dubium. Nam ex hoc q̃ dictum ẽ. ſ. q̃ scde substantie significant quale quid. videretur foztasse q̃ significarent aliqd q̃le accidẽtale. sicut albuz qõ tamen non ẽ ita. nõ. n. scde sube significãt simpliciter quale qd. q; album nihil aliud significat nisi qualitatem. sed gen⁹ ⁊ spẽs circa substantiam qualitatẽ determinãt hoc est significant aliquã subam clificabilem. ⁊ addit q̃ in genere amplior sit determinatio q̃ in spẽ q; aĩal plus complectitur q̃ hõ. ideo per plures dr̃as eẽntiales põt gen⁹ determiari q̃ spẽs

Secundo dubitatur. vtruz abstractuz ⁊ concretum idem significent. Pro cuius solutione premittende sunt due difficultates. ¶ Prima est vtrum substãtia prima vel secũda sint voces vel termini. Nam vocis vel termini est significare. hz prima substãtia significat hoc aliquid et secunda significat quale quid. igitur videtur q̃ prima substantia ⁊ scda sint voces vel termini. Ad quã respõdetur per duo dicta. ¶ Primuz est q̃ significare hoc aliquid est significare q

ditatem vltimate determinatam ꝑ differen/tiam indiuidualem. sed significare quale qd ē significare qditatē vlteriꝰ clarificabilē seu determiabilē ꝑ dr̃az indiuidualē. ¶ Zᵐ dēz ē qꝫ ista ꝓprietas dꝫ expōi logicalr̃ ⁊ ī termis suppo bilibus mālr̃. vt sit sēsus. pria, ſba significat ß aligd. i. termini singlꝛs significātes ꝑmam ſbaz significāt ß aligd. Sz ista ꝓpō zª ſba sig/nificat q̄le qd sic expōit termi cōes significā/tes ¶ zª^in subaz significāt q̄le qd. zª difficltas vtrū albū significat solā q̄litatē scōm qꝫ dr̃ in textu. Et vr̃ qꝫ nō pariſt. 3ᵒ thopicoꝝ. vbi vult qꝫ albū ⁊ cetera ꝓcreta nō sūt in ꝑdicamēto ꝓp duplex significare. ¶ Rñr ꝑ vnaz distictionem qꝫ albū pōt ꝫsiderari duplr̃. vnoᵐ vt ē noᵐ adiectiuū adiectiue tētū ⁊ sic significat solam quali tatem ⁊ non differt a suo abstracto nisi i mo/do significandi graⁱ. Alioᵐ pōt capi vt est noᵐ adiectiuū substātiuatū. ⁊ ß duplr̃. vnoᵐ vt bz suppōez simplicē ⁊ sic significat q̄ddā aggre/gatū ex ſbo ⁊ albedie. Alioᵐ pōt capi vt bz sup positiōem ꝑsonalē. ⁊ sic ꝓbabilr̃ pōt dici qꝫ ſi gnificat q̄litatē ⁊ cōnocat ſbz ꝑ quo suppont.

Tertio dubitaſ. Utrū ptes ſbe sint ſbe

Et vr̃ qꝫ nō. qz vel eēnt spēs cuiꝰ sūt ptes vel nō. Non ꝓiᵐ qz tūc ps nō distin/gueretur a toto cuiꝰ ē ps. Nō scōm qz tūc totū ⁊ ps distingueret eēntialr̃. ¶ Jn oppoᵐ argui tur qz ꝓᵐ phisicoꝝ dr̃ qꝫ ex nō ſba nō fit ſba sz ex ptibꝰ subē fit ſba. g̃ ptes subē sūt ſbe. ¶ Ad dubiū rñr per duas distinctōes. ꝓma ē aui cene in sua metaphica dicēt qꝫ suba pōt capi duplr̃. vno mō vt ē genꝰ analogū: ⁊ sic diffinit ſba ē ens nō in subo ⁊ isto mō deᵓ mā ⁊ forma ⁊ gñaliter ptes ſbe sūt ſbe. Alio mō capit ſba vt ē genus vniuocū. ⁊ tūc sic diffinit. ſba ē ens ꝑ se hns qditatē ſbalē per se eēntialē ⁊ nō i ſbo Et sic negaſ de deo ⁊ de mā ⁊ forma. ⁊ ēt ipsa vt sic ē genꝰ gñalissimū ⁊ nō ꝓioᵐ zª distictio ptes ſbe sūt in triplici dr̃a. q̄dā sūt ptes qdita tiue cꝫ sūt genꝰ ⁊ dr̃a. ⁊ de talibꝰ nō ē inconue niēs qꝫ sint ꝑ se ſbe. Alie sūt ptes eēntiales cꝫ sūt mā ⁊ forma q̄ eēntialiter ꝫstituūt totū cō positū. Alie sūt ptes q̄ntitatiue q̄. ſ. nō ꝓueniūt ſbe inquātū ſba ē. sed inq̄tū ē q̄ta ⁊ extensa. ⁊ istis duobꝰ mōis ptes ſbe 3z sint reductiue i vno ꝑdicamēto cū suo toto nō tñ per se eo qz nō sūt entia apta nata ꝑ se exīstere. sed solū in toto cuius sūt ptes. ¶ ᵓposſet tñ ꝓbabiliᵉ dici qꝫ sūt suba ꝑ se capiēdo suba 3z ꝓo omni eo qꝫ essentialiter est in predicamento substantie.

Ad rationes añ oppᵐ. ¶ Ad primaz ꝓz solutio in scōa diffi cultate terty nōbilis. ¶ Ad scōam rñr qꝫ ista ꝓprietas nō ē mere negatiua sz ꝓsupponit vnā affirmatiuā. ſ. eē vt patuit in pria difficul tate terty notabilis mō cbimere ⁊ entibꝰ fictis non conuenit eē. iō nec ꝓuenit eis illa ꝓpetas ¶ Ad tertiā ꝓz solutio in scōa difficultate ter ty notabilis. ⁊ hec de questione.

Queritur vtrū tres vlti me ꝓprietates subē sint in textu sufficien ter assignate. ¶ Arguiſ ꝓio ꝫtra primā ptē. qz ois forma q̄ pōt eē terminꝰ motᵓ bz con trarium cū ois mutatio vel motᵓ fit de cōtra/rio in cōtrariū ꝑ phm. 5ᵒ phisi. sed forma ſba/lis pōt eē terminus motᵓ. g̃ forma ſbalis bēt ꝫtrariū. ⁊ ꝓ ñs ſba hēbit ꝫtrariū. minoꝝ patz qz omnis forma hns latitudinē graduū infra eādē spēm pōt eē terminꝰ motᵓ. 3ᵒ ꝫtra scōaz qz ois forma hns gradus eiusdē rōis sil̃ cōponibiles in eadē pte ſbi pōt inten di ⁊ remitti. sz forma ſbalis est hꝫ g̃ ſba susci/pit magis ⁊ minᵒ. Minoꝝ ꝑz qz qō ē ꝑfectiōis ipfectioꝝ nō dꝫ negari sed accidētia q̄ sūt im ꝑfectioꝝ a ſba hñt gradus eiusdē rōis siml̃ cō possibles in eadē pte ſbi. g̃ ēt ſba poterit hr̃e tales gradus. ¶ Non enī vr̃ gn deᵓ possit facere vnā aiaz ꝑfectōrē ꝑz ſbaz q̄ aliā. ¶ zᵒ arguiſ ꝫ tertiā qz mutatio ſbe vocaſ gñatio vel coꝛru ptio ab aristo. 5ᵒ phisicoꝝ. sz ꝑ gñationē vl̃ coꝛ ruptionē suba manens eadē i numero non ē susceptibilis ꝫtrarioꝝ. g̃ ſba cū sit vna ⁊ eadē numero ꝑ sui mutatiōem nō est susceptibilis cōtrarioꝝ. ¶ Jn oppoᵐ est aristo. in textu.

Primo notandū ē. qꝫ ꝑ declaratione terminoꝝ ponuntur tres distī ctiones. Quarum prima ē. duplex ē cōtrarie/tas. ſ. actiuitatis ⁊ denominationis. Contra/rietas actiuitatis est repugnātia duarum for marum actiuaꝝ ⁊ passiuarum adinuicez mu tuo se expellentium ab eodem subiecto. ⁊ sic capitur in ꝓposito. cum dicitur qꝫ substan tie nihil est contrarium. sed contrarietas de/nominationis est repugnantia quarūcunqꝫ for marum a quibus possunt capi incōpossibiles denoiationes respectu eiusdē subi ⁊ sic nō ca

pitur in ppoſito. quia tūc due ore ſubſtantiales ⁊ gñaliter quecūq; diuerſe ſpēs dicunt cōtrarie. ¶ Scōa diſtinctio aligd dicit ſuſcipere magis ⁊ min⁹ dupliciter. vno mō formaliter ⁊ terminatiue. ⁊ ſic illa forma q̄ é termin⁹ motꝰ intenſionis ⁊ remiſſionis ſuſcipit magl ⁊ minus. Alio mō māliter ⁊ ſubiective ⁊ ſic illud ſuſcipit magl ⁊ min⁹. qō é ſubm forme ſuſcipiētis magis ⁊ minus. ⁊ ſic ſuba ſuſcipit magis ⁊ min⁹. Tertia diſtinctio aligd dr̄ ſuſcipere cōtraria dupl'r. vno mō logicaliter. ⁊ ſic illud dicitur ſuſcipere contraria de quo predicantur denominatiue termini contrarij denominatiōe intrinſeca ⁊ ſucceſſiue. alio⁹ phi'r. ⁊ ſic illud dicitur ſuſcipere ⁊traria cui per realē inherētiam poſſunt ſucceſſiue due forme contrarie conuenire et vtroq; mō ſba ſuſcipit ⁊traria.

Secundo ſciendū ē. q; in hanc pticulā phs ponit q̄rtā ppietatez ſube q̄ é h. q; ſube nihil ē cōtrariū. Quā pbat inductiue. q⁊ p⁹ ſube qd erit ⁊trariū. q̄ſi diceret nihil. Sil'r 2⁹ ſube nihil ē ⁊trariū q⁊ homini nihil ē ⁊trariū nec ēt aīali. Uerūtamē hec ppietas nō ꝓuertit cū ſba ſz ꝓuenit pluribus alys vtputa q̄titati. bicubito enī nihil ē ⁊trariū. nec ſil'r decē. nec aliter taliū q̄titatum eſt aliquid contrariū. Circa tā pdicta obycit q; aligs forte poſſet dicere multū ⁊ paruū adinuicē ⁊trariant ⁊ ſil'r magnū ⁊ paruū ⁊ tā ſunt q̄titates. g̃ q̄titati erit aligd cōtrariū hāc obiectionem ſoluit ariſto. p interemptionem dicens q; nullū hoꝝ pdictoꝝ contrariantur alteri. cui⁹ rōnem aſſignabat in pdicamēto q̄titatis. ¶ Conſequenter ponit gntam ppietatem ſube. ſ. q; videtur ſuba non ſuſcipere magis ⁊ minus. Nec hoc obſtabat q; prius dictū ē. ſ. q; prima ſubſtantia eſt magis. ſubſtantia q̄ ſecūda: quia licet ſubſtātia accepta p actu ſubſtandi ſuſcipit magis ⁊ minus. tā ſuba pro eo accepta qō ſubſequtur tali actui nō ſuſcipit magis ⁊ minus. Et hoc declarat per exēplum q⁊ vnus homo in vno tpe nō é magis vel minus hō q̄ in alio tpe nec vn⁹ eſt alteri homini magl ⁊ min⁹ hō. Sicut idē coꝝ⁹ in vno tpe dicitur magis ⁊ min⁹ albū ⁊ ēt magl vl' min⁹ calidū q̄ in alio tpe. Cōſequenter ponit octauā ⁊ vltimā ppietatē q̄ é hec q; maxime ppriū videtur eē ſubſtantie cū ſit vna ⁊ eadē nūero q; ſit ſuſceptiua contrarioꝝ. dicit tamen qdā q; iſta dī maxime é nomen adiectiuū vt conſtruitur cum hoc gctō ſubſtantie vt ſit ſenſus maxime ſubſtantie. i. prime ſubſtantie eſt ꝓprium. Et illa ꝓpꝛietas eſt ꝓpꝛia quarto modo ſecūde ſubſtantie. quia cōiter omni et ſoli. vt patet inductiue quia ſubſtantia cuz ſit vna ⁊ eadem numero eſt capax contrarioꝝ vt quidam homo cū ſit vnus ⁊ idem numero aliquando quidem fit magis album ⁊ aliqñ minus aliquando palidus aliquando frigid⁹ ⁊ prauus ⁊ ſtudioſus. Sed in nullis alys a ſbſtantia hoc videtur conuenire. quia idē color cum ſit vnus ⁊ idem numero non erit albus ⁊ niger. nec eadem actio vna ⁊ eadem numero manens erit prava et ſtudioſa. ¶ Sed circa hanc ppꝛietatem mouet ariſtoteles duas obiectiones. ¶ Prima obiectio eſt de oꝛone que manēs vna numero quādoq; eſt vera et quandoq; falſa. vt hec oꝛatio ſortes ſedet ēvera ſorte ſedente. ⁊ falſa ipſo ſurgente. ⁊ tñ verū ⁊ falſū ſunt ꝛria. g̃ eadē oꝛo nūero ſuſcipit ꝛria. ¶ Secūda obiectio ē de viſu. i. opinione q̄ cū ſit vna ⁊ eadē nūero q̄ſq; eſt vera ⁊ q̄ſq; falſa. vt ſi quis opinetur aliquē ſedere ipō ſedente verum putat ſed eo ſurgente falſū opinatur. has duas obiectiones ſimul ſoluit ariſtoteles dupl'r. Primo per diſtinctiōem quia aligd pōt intelli recipere cōtraria dupl'r. vno mō ſcōm ſui mutationē ſicut album mutatū fit nigrum. ⁊ frigidum per ſui mutatōnem fit calidū ⁊c. ⁊ ſic opinio vel oꝛo nō recipiūt contraria. Alio mō aliquid dicitur recipere ⁊traria p mutationē alterius ⁊ ſic opinio ⁊ oꝛatio recipiunt cōtraria. Nam oꝛatione ⁊ opinione non mutatis fit vera vel falſa per mutationem rei. ¶ Secūdo ſoluit predictas electiones per interemptionem dicens q; oꝛatio et opinio non recipiunt contraria. ⁊ hmōi rationem aſſignat. quia illud qō recipit contraria mutatur ⁊ patitur ab eis. ſz nec oꝛatio nec opinio ex eo q; vera eſt vel falſa nō mutatur. nec aliquid patitur. ſed paſſio fit circa rem de qua eſt oꝛatio vel opinio quia ab eo q; res eſt oꝛatio dicitur vera vel falſa. et non in eo q; ſit capabilis ideſt receptibilis contrarioꝝ Maioꝛem declarat Ariſtoteles quia ſubſtātia ſuſcipit langoꝛem ⁊ ſanitatem ⁊ candoꝛes ⁊ nigredinem per ſui mutationem. ideo ꝓpꝛium erit ſubſtantie q; ſit vna ⁊ eadem numero ſecūdum ſui mutationem eſſe ſuſceptibilem contrarioꝝ. Cōſequēt recapitulat.

Tertio sciendum ē. q̄ circa hunc textū incidunt tres difficultates. ꝓ̄ma est vtrū veritas sit ens absolutū vel respectuum. Ad quam rñr per tres distinctiones. Quarū ꝓ̄ma ē. Duplex ē vitas quia quedam ē in rebus. ⁊ alia in intellectu. ¶ Scōa distinctio in rebus veritas dupliciter sumit̄. vno⁹ absolute. alio modo cōparatiue. s. per cōparatōez rei ad intellectum cognitū. veritas in re absolute sūpta ē ꝯformitas seu similitudo scōz mutationem vel adequationez rei ꝓducte ad ꝓducentem. Dicitur secūdū mutationem ꝓpter veritatē rerum creatarum q̄ imitātur exē plar diuinū vel creatū a quo ꝓducuntur. ⁊ in aliquo mō assimilantur. Secūdo dicitur vel adequationē ꝓpter veritatem que inuenitur in filio dei que ē veritas in qua ē sūma ⁊ adeq̄ta similitudo ad ꝓ̄mū ꝓducens. Sed veritas in rebus per comparationem ad intellm cognoscentē ē ꝓ̄pria rei entitas ꝓ q̄ꝫto de se ē manifestatiua sui cuiq̄ intellectui potēti ipsam cognoscere. ⁊ ē ꝓ̄pria rei entitas ꝓ q̄ꝫto de se est manifestatiua et ꝓ̄o q̄ꝫto est sibi assimilatiua intellectu mediāte. s. actu vel specie intelligibili mediante qua assimilatione res ē in intellectu sicut cognitum i cognoscēte. ¶ Tertia distinctio veritas i intellectu est duplex secūdū q̄ duplex est operatio intellectus. vna est veritas simplex cozrespondens actui simplici intellectus. Alia ē veritas complexa cozrespōdēs actui cōplexo intellectus Unde veritas simplex ⁊ icōplexa ē cōformitas actus simplicis ad obiectum intelligibile simplex ⁊ huic vitati nō opponitur falsitas sz tm̄ ignorantia q̄ simplex act⁹ intellect⁹ nūq̄ꝫ ē formaliter falsus. scōm q̄ videt̄ sentire Aristoteles 3°. de anima dicens. q̄ intellectus circa suum qō quid est semper est verus. sed veritas complexa est conformitas seu aptitudo conformitatis actus compositi itellectus ad obiectum complexum cui veritati ꝑuatiue opponitur ignorantia ⁊ contrarie opponit̄ falsitas. Ex quo pz q̄ entitatiue vitas ē respect⁹ Et si q̄rat̄. vtrū sit realis vel rōalis. Rñr q̄ vitas q̄ est i reb⁹ est respectus realis. vitas aūt q̄ ē i itellectu ex parte sui fundamti ē realis ex pte termini vel respect⁹ est rōalis. ꝓ̄mū patet q̄ vitas fundat̄ in actu intellectus que est quedam qualitas absoluta realis. sed eius terminus est obiectum cognitū qō vt sic non bz eē reale sz diminutū. ¶ Scōa difficltas i quo est subiectiue veritas fūdamentalis ⁊ realis. ad illā ia pz solo q̄ vitas fūdamtalis ⁊ realis ē in rebus subiectiue. Sed vitas intellect⁹ et formalis ē subiectiue in actu simplici vel cōplexo intellectus. ⁊ si dicatur q̄ in sola ꝯpōe ⁊ diuisione intellect⁹ est veritas vel falsitas scōm aristotelem ꝓ̄o peryermēias. ꝓ nunc respōdetur q̄ in sola cōpositione ⁊ diuisione intellectus ē veritas obiectiue vl̄ falsitas nō quidē subiectiue sed obiectiue. nam intellectus aliquādo reflectitur super suū actum cōparando ipsum ad obiectum. vtrū videlicet sit sibi similis ⁊ conformis vel non. ⁊ in illa cōparatione intelligit ipsam conformitatem q̄ ē formaliter ipsa veritas. Talis autem reflexio non ē sine compositione ⁊ diuisione intellectus q̄ i sola compōe ⁊ diuisione intellect⁹ ē vitas obiectiue. ¶ Tertia difficltas vtrū ea dē oro numero scōz sui mutatōez recipiat cō traria. ¶ Ad quā respondetur per quatuor dicta. ¶ ꝓ̄mū ē. impossibile ē duo ꝓdicata ōria formaliter ⁊ intrinsece denoiare idē sbz sine mutatione ipius. ¶ 2m̄ dictum veritas ⁊ falsitas generātur respcū oronis mentalis q̄ vt patuit veritas oronis mētalis ē ꝯformitas ipi⁹ oronis ad obm vl̄ significatū respcū eius ⁊ falsitas ē ipi⁹ diffōrmitas. ¶ 3m̄ dictū mutatiōe fcā circa terminū alicui⁹ respect⁹ variat̄ et ille respcūs. ⁊ iō re mutata cozrūpit̄ ꝯformitas oronis ad rē ⁊ ex ꝯsequēti cozrūpitur vitas oronis. ¶ 4m̄ dictū qō seq̄t̄ ex ꝓcedētib⁹ oro vna ⁊ eadē nūero manēs ē susceptia ōrio rū. pz q̄ ē susceptia vitatis ⁊ falsitatis que cōtrariātur. Quid g̃ dicēdū ē ad auctoritatē aristotelis q̄ dicit q̄ oro dr̄ vera vel fl̄a nō ꝓ mutationem sui sz ꝓ mutationē rei. scōo dicit q̄ nō suscipit ōria. Ad ꝓ̄mū dictū Arist. rñr per vnā distinctiōem q̄ duplex ē mutatio. quedā ē mutatio ad se q̄ñ. s. aliq̄d suppositū mutat̄ sz aliq̄d absolutū. ⁊ de tali logtur aristo. q̄ nulla talis mutatione fcā in oronе sed tm̄ in re dicitur oro va vl̄ falsa. Alia ē mutatio q̄ ē ad aliq̄d q̄ñ. s. aliq̄d mutat̄ scōm aliquē respectuz: ⁊ sic oro bñ mutat̄. Ad scōz pz q̄d sit dicendū in p⁹ nōbili. oro enim bene suscipit cōtraria denoiationis licet non actiuitatis.

Conclusio rñsalis tres vltime ꝓ̄prietates s̄ be sūt sufficiēt̄ assignate. g̃ ꝛc̄. pz ꝓ ōclaratōez i ꝓ̄o notabili.

Primo Dubitaꝫ. Utrũ ſba in ſua entitate habeat gradus ſcõz quos ipſa ſuſcipit magis ⁊ minus. Rñdeꝫ ab aliqb⁹ negatiue quoꝝ rões facte ſunt i oppoſitũ ꝓcꝫ quas adducit alia rõ. qz oĩs gradus fozme ad ueniẽs rei ꝓſtitute in eẽ eẽntiali eſt accñs ei⁹. ſed ſi fozma ſbalis bñret gradus tũc vltim⁹ gradus aduenireꝫ ſbe ꝓſtitute in ſuo eẽ eẽntiali. g̃ ille gradus erit accñs illius ſbe: ⁊ ꝓ ñs ſba ĩ ſua nã ñ ſuſcipit mag̃ neq; min⁹ ſz accñtal⁹ ſolũ. Alij rñdẽt q; ſba ꝓſideraꝫ duob⁹ modis Uel ſcõm ſuã p̃cisã gditatẽ ⁊ eẽntiã. ⁊ ſic non ſuſcipit magis ⁊ minus. Alio mõ ꝓſideraꝫ cẽ^m ad ſuã naturã ſiue quãtũ ad ſuã gditatẽ nõ p̃cisam ſed vt coĩcabilis ẽ ſuis indiuiduis. ⁊ ſic ſuſcipit magis ⁊ minus. ¶ Alij ponũt aliã diſtinctionẽ ꝑ qua ꝓmittiꝫ vna diſtinctio trimẽbris. de quoꝝ quolibet mẽbroꝝ ponũt aliqua dicta. Diſtinctio eſt hec. ſbe triplex ẽ modus quoꝝ nullus eſt eẽntialis ſibi. ꝓimus ẽ modus ſubſtandi ꝑ ſe ⁊ ꝓimo oĩbus accñtib⁹ Et de hoc ꝓmo mẽbro ponũt aliqua dicta. p^m dictũ ẽ. modus ſuſtandi ẽ ꝓpꝛius ſbe. patz. qz ab illo mõ ſubſtãdi ĩponit ſbe nomẽ. qz ſba dr a ſubſtãdo. et ſic logꝫ aug⁹ cũ dicit. q; deus ꝓpꝛie nõ dz dici ſubſtãtia. rñ dicit in ꝓimo de trini. c. z. Manifeſtũ eſt deũ abuſiue ſubſtãtiã vocari. ¶ z^m dictũ. Modus ſubſtãdi ẽ accidẽtal⁹ ſbſtãtie. pz. qz ſbſtare ẽ gdã ordo ſeu reſpectus ſbi ad aliud. iſte aũt ordo nõ ẽ de itrinſeca rõne ſbe. ergo ẽ ſibi accñtalis. ¶ z^m dictũ Modus ſubſtãdi ineſt ſbe in ordine ad poſterius. pz. qz modus ſubſtãdi ẽ quidã ordo ꝓueniẽs ſbe i ordine ad accñtia. mõ accñs ẽ poſterius ſbe. g̃ ⁊ c̃. ¶ 4^m dictũ. Modus ſubſtãdi ẽ poſitiuus. qz vt iã patuit iſte modus ẽ quidaꝫ reſpcũs cuius vtrũq; extremũ ẽ poſitiuũ. g̃ ⁊ ipſe reſpectus. Añs pz. qz ille reſpectus qui ẽ ſbſtare fundaꝫ in ſba ſubſtãte ⁊ terminaꝫ ad accñs cui ſbe ſubſtat. mõ tã ſba q̃ accñs ſunt entia poſitiua. g̃ ⁊ c̃. ¶ z^o modus ſbe ẽ eẽ per ſe ⁊ nõ eſſe in alio ſubiectiue. ⁊ de hoc modo ponunt tria dicta. ꝓimũ ẽ q; eẽ per ſe ſiue non eẽ in alio ſbiue: qõ idẽ ẽ ꝓuenit ſbe in ordine ad pri⁹. pz. qz eẽ per ſe ẽ: quidã ordo ipſius ſbe ad aliqõ ꝓmũ ſbm in quo nõ bz eẽ ſbiue. ¶ z^m dictũ. eẽ per ſe ẽ modus fozmalis ⁊ negatiu⁹. pz. qz vt patuit eẽ per ſe ẽ ordo ſbe terminaꝫ ad extremũ fozmal⁹ negatiũ. g̃ ille ordo ẽ fozmaliter negatiuus. Añs pz. qz ille ordo ſiue reſpect⁹ q; eſt eſſe per ſe fundaꝫ in ſba ⁊ termiaꝫ ad nõ ens. qz illud in q̃ ſba ponit videꝫ eẽ fic in ſbo ẽ nihil. ¶ z^m dictũ. eẽ per ſe ẽ modus accidẽtalis reſpcũ ſbe. Tũ ꝓimo qz negatio eſt extra rõez fozmalẽ ſui poſitiui. Tũ z^o qz negatio reducit ad gen⁹ ſue affirmatõis oppoſite ſed affirmatio ſiue modus poſitiuus cui opponitur iſte modus negatiuus qui eſt eſſe per ſe eſt eẽ in alio qui modus eſt de genere accñtis Tertius modus ſbe eſt per ſe ſtare ſiue eſſe ens per ſe. et de iſto ponunt tria dicta. Quoꝝ ꝓimuz eſt modus ſubſtãdi in ſe qui conuenit ſbe i ordine ad ſe. ¶ z^m dictũ. Modus ſubſtãdi in ſe ẽ accñtalis. Iſta duo dicta patebunt in declaratione terty dicti quod ẽ tale. q; modus ſubſiſtẽdi in ſe vel per ſe ẽ modus eẽndi negatiuus ſcõz rẽ lz ſcõz rõez ſit poſitiuus. pz. qz ille modus eẽndi reſoluit in duplicẽ modũ eẽndi ꝓiozẽ videlz in modũ eẽndi per ſe ⁊ nõ in alio ſbiue. ⁊ ille ẽ ꝓceptus negatiuus accñtalis. g̃ ⁊ modus ſubſtãdi per ſe vel eẽndi ꝑ ſe erit modus negatiuus. vel reſoluit in modus eẽndi qui eſt eẽ in ſe ſbiue. mõ eſſe in ſe ſbiue nihil aliud eſt q̃ nõ bñe aliquid ꝑ ſbo. ⁊ talis modus ẽ negatiu⁹. g̃ ⁊ ꝓcedẽs. ſz q; ille modus ſit poſitiu⁹ ſcõz rõez pz. qz ſubſiſtere per ſe vl eẽ per ſe nõ ẽ aliud q̃ eẽ in ſe. mõ eſſe in ſe fozmal⁹ poſitiue dicit relationẽ rõnis eiuſdẽ ad ſeipm. qz nihil realiter ⁊ poſitiue eſt ſubm̃ ſui ipſius. qz tũc idẽ eẽt ſubm̃ ⁊ accñs. g̃ nihil refert ad ſeipm tã q̃ ad ſubm̃ realr ⁊ poſitiue ſz tm̃ ſcõm rõnez. ⁊ per ꝓns modus ſubſiſtẽdi ꝑ ſe qui tãtũ valet ſicut eẽ in ſeipſo ſbiue ẽ modus poſitiuus ſcõm rõez. ¶ z^o ſic. eadẽ ſubſiſtentia qua ſuba ſbſtat accñtib⁹ ſbſiſtit in ſe. ſed ſubſtãtia ſubſtare accñtibus ẽ terminare depẽdẽtiã accñtiũ ad ipaz. g̃ ſubſiſtere in ſe ẽ terminare depẽdẽtiã ſui ad ſe que depẽdẽtia eſt relatio rõis. ergo modus ſubſiſtẽdi per ſe lz realiter ſit modus negatiuus. tm̃ ſcõm rõez ẽ modus poſitiuus. Doc ſuppoſito ab eiſdez ponit talis diſtinctio q; ſubſtãtia põt capi dupl⁹. vno mõ quãtũ ad eius ꝓpꝛiũ modũ eẽndi qui eſt eẽ per ſe ⁊ nõ in alio ſbiue. qui eſt gdã modus negatiuus vt patuit. ⁊ ſic ſba non ſuſcipit magis nec minus nec infra eandẽ ſpẽm nec in diuerſis bz latitudinẽ graduũ. ⁊ ſic intelligit dictũ ariſtotelis cũ dicit ſubaz nõ ſuſcipere magis nec min⁹. Et gñalr oĩs auctoritates ariſto. videntur hoc ſonare. ⁊ debẽt in-

rcelligi capiẽdo subaz isto mõ q̃tũ.s.ad modũ cẽndi per se. Alio mõ põt capi subaz quãtũ ad entitatẽ substractã huic mõ cẽndi. Et sic ifra eãdẽ spẽm hz latitudinẽ graduũ scõz quos suscipit magis ⁊ minus. qõ ꝓbat ꝑmo per articulũ parisiensez in quo dr q̃ quicunq; dixerit aiam xp̃i nõ eẽ perfectiorẽ ⁊ nobiliorẽ anima inde i puris nãlibus erroz. 2° rõne sic: ꝑ qua supponit̃ q̃ sint duo corpora nãlia eiusdẽ spẽi ⁊ eiusdẽ dispõnis quãtũ ad oĩa excepta sola realitate ⁊ entitate: quoz vnũ sit duoz pedũ ⁊ aliud sit vnius pedis. ⁊ corpus duoz pedũ cõdẽsẽt quantũ ad dimẽsiones eius quousq; veniat ad quãtitatẽ vnius pedis hoc totũ ẽ possibile. quo supposito arguit̃ sic. Oẽ corp⁹ scõz sba excedẽs aliud manẽte ei⁹ tota sba vt tota semper excedit scõz sbaz illud. sz corp⁹ duorũ pedũ scõm sbaz excedit corpus vnius pedis. sz ipo ꝺdẽsato remanet ipsa tota sba ei⁹. g̃ postq̃ erit ꝺdẽsatũ ⁊ reductũ ad q̃titatẽ vni⁹ pedis illud excedet aliud corp⁹ vnius pedis: ⁊ erit maius eo sz nõ magis extẽsiue: g̃ ẽ nec̃io magis itẽsiue q̃ alia. ⁊ ꝓ ons vna sba ẽ magis sba q̃ alia itẽsiue eiusdẽ spẽi. ⁊ sic sba suscipit magis ⁊ minus. ¶ Itẽ oẽ qõ mutat̃ formal̃r ⁊ terminatiue parti ẽ i termino in quo: ⁊ parti i termino ad quẽ ex sexto ꝓhico. sz dic̃ ꝺmtatoz B brevitatẽ i q̃tuoz gñib⁹. s. sba. q̃litate q̃titate. ⁊ vbi. g̃ sba i sua entitate ⁊ nã hz ptẽ ⁊ partẽ nõ q̃titatiuã. g̃ gradualẽ. ⁊ ad rõez ꝑme opinionis rñdet̃ q̃ dupl̃r intell̃r aliquid eẽ accñs. vno mõ qz ẽ alteri⁹ gñis ab eo cui aduenit nõ faciẽs ꝑ se vnũ gen⁹cũ eo. ⁊ sic 2° gradus forme sbalis aduenieẽs ꝑmo graduiv̄l ipi forme nõ ẽ accidens. qz facit vnũ ꝑ se cũ ꝑmo gradu ⁊ cũ ipa forma. Alio mõ intell̃r accñs ꝓ oi eo sine quo res põt eẽ. ⁊ sic 2° gradus forme ẽ accidẽs respcũ ꝑmi. qz ꝑm⁹ põt eẽ sine secundo.

Secundo Dubitat̃ quid sit gradus formal̃r ⁊ entitatiue. ℞ñr prẽmittẽdo duas distinctiões. ℙrima ẽ q̃ duplices sũt gradus eẽntiales. qdã sũt gradus eẽntiales sine eẽntiaz: ⁊ isti gradus dicũt̃ eẽ vltime perfcões eẽntiaz scõz q̃s q̃libet eẽntia ẽ limitata ad tertũ gen⁹ ⁊ ad certã spẽm: et ex his gradib⁹ ꝺstituitur ordo vniuersi. Alĳ sũt gradus perfcõiz vnitiue ꝺtẽtaz i eadẽ eẽntia. et isto mõ ẽ sermo ō gradib⁹. ¶ 2ª distinctio alicui⁹ forme specifice q̃truplices pũt assignari partes. qdã sũt partes eẽntiales ẽ vt mã ⁊ forma. Alie sunt partes quiditatiue sicut genus ⁊ differẽtia. Alie sunt partes perfectionales secundum quas competit sibi totalitas seu quantitas perfectionalis. Et alie sunt partes materiales: cuiusmodi sunt partes subiectiue. Tunc respondetur ad dubium q̃ gradus forme est quedam porcio perfectionalis forme specifice extra eius conceptum quiditatiuũ. ipsam tamen formam specificam infra suum conceptum includens: coincidens cum eadem essentialiter: ⁊ inclusa realiter ĩtra cõceptuz indiuidui vagi vage ⁊ determinati determinate. Et ex ista descriptione tanguntur sex ꝺditiones gradus forme. ℙrima ꝺditio ẽ q̃ gradus est qdã porcio perfcõalis. qz forma specifica de se ẽ limitata hñs quãdã totalitatẽ siue q̃titatẽ. Et illi⁹ totalitatis gradus ẽ ps siue porcio. Scõa ꝺditio ẽ q̃ sit extra ꝺceptũ qditatiuũ ⁊ specificũ forme. qz nisi sic seq̃ret̃ q̃ vbicũq; reperiret̃ forma specifica ibi eẽnt oẽs isti gradus. ⁊ sic tãta eẽt perfectio i vno idiuiduo quanta esset in omnibus simul sumptis. Tertia conditio est q̃ gradus est quod includit formam in suo conceptu quiditatiuo quia in quolibet gradu saluatur ratio forme specifice. quod non esset nisi includeret̃ quiditatiue i ipo gradu. Quarta ꝺditio. q̃ grad⁹ ẽ idẽ eẽntialr̃ cũ sua forma specifica. qz grad⁹ addit⁹ forme sic ꝺbit formã q̃ facit vnũ eẽntialr̃ cũ ea. Quinta ꝺditio ẽ q̃ gradus icludit̃ realr̃ cũ ꝺceptu idiuidui: qz lz forma specifica qditatiue sũpta abstrabat ⁊ ꝑscidat a graduz tñ vt exñs est nec̃io ꝺcernit aliquẽ illoz graduũ. mõ forma specifica nõ existit nisi i idiuiduo. iõ gradus forme realr̃ icludit̃ i cõceptu indiuidui. Sexta cõditio q̃ gradus vage in cõceptu idiuidui vagi ⁊ determiate i cõceptu idiuidui determinati. nã sicut duplex ẽ idiuiduũ. s. vagũ ⁊ signatũ: sic ẽt dicẽdũ ẽ ō gradu.

Tertio dubitatur. Utrum gradus forme sint adinuicẽ realiter distincti. ℞espondetur q̃ non. sed omnes cadũt in vnam realitatem actualez. quia ex distinctis in actu non potest fieri vnum in se nisi alterũ sit in potentia ad aliud. ergo si illi gradus essent actu realiter distincti non possent constituere vnam realitatem actualem. Aliter respondetur per sex dicta. ¶ ℙrimum est. sicut partes in linea constituunt vnam lineam totalem et quantam quantitate extensiua. sic ⁊

plures gradus forme constituunt vnam formā totalem ꝛ quantam quantitate extensiua ¶Secundū dictū. sicut partes in linea constituunt hanc indiuisionē ꝛ vnitatem. ita gradus forme habent in forma quā constituunt vnitatē ꝛ indiuisionē. ¶Tertium dictū sicut partes vnite in linea sunt linee non totales ꝛ simpliciter. sed partiales ꝛ scōm quid. ita gradus vt sunt vniti in forma sūt forme non totales ꝛ simpliciter ſz partiales ꝛ scōm qd. ¶4m dictū sicut partes vt vnite in linea sūt i actu existendi tū licet vt sunt i actu diuise ꝛ i actu subsistendi. ita gradus vt sunt vniti in forma hūt eē in actu existēdi. lz vt sunt actu diſi habeant eē in actu subsistendi. ¶Quitū dictū sicut partes linee sūt in actu diuise siue ꝓiūcte in actu distinguūtur realiter. sic ꝛ gradus forme siue sint actu diuisi ad se inuicē siue actu vniti in se inuicē distiguūtur realiter. ꝙ aūt distinguāt realiter qñ sūt actu diuisi satis est manifestū. qz quecūqz separati existere possint illa distinguūtur realiter. sed partes linee sūt actu diuise ꝛ ēt gradus forme actu diuisi a se inuicem existūt separatim. g̃ distinguūtur realiter. ꝓbatur ēt ꝙ distinguāt realiter qz sūt actu vniti in forma ꝑ cui⁹ ꝓbatione premittūtur due suppositiones. prima ē respect⁹ realis actualis presupponit extrema realia in actu. ¶Scōa suppō respect⁹ qui requirit distinctionē extremoꝝ nō pōt eē realiter i actu nisi extrema sint realr actu distincta. tunc sic formatur rō. vnio partiū linea vel vnio graduum forme in forma ē respect⁹ g nō pōt esse nisi inter extrema distincta. qz idē vniri sibi ipsi includit contradictionē. sed tota linea vl etiam tota forma existēte in actu vnio suarū partium vel graduum ē realiter i actu. ergo ille partes erūt distincte realiter ꝛ actualiter ꝛ similiē illi gradus erūt adinuicē distincti realiter ꝛ actualiter. ¶Sextum dictū sicut partes linee añ diſionem non dicunt mlte linee simpliciter. sed multe linee scōz qd ꝛ ptiales distincte. tū adinuicez realiter ꝛ actualiter existētes post diſionē ptiū actu dicūtur multe linee simplr plures subsistētes. ita gradus vt sē vniti in forma non dicūtur plures forme simpliciter. sed plures fm qd. ꝛ partiales realiter ꝛ actualiē existētes. ꝛ post diuisionē formē i ptes graduales illi gradus plres dicūtur plures forme simpliciter ꝛ multe ꝛ subsistentes.

Ad rationes añ oppositū. ad primā ad maiorem rñdet ꝑ distinctionē qz ꝛtrarium pōt capi dupliꝛ. vno modo cōiter. s. ꝑ mutatione vel ꝑ quocunqz ipossibili ꝛ sic ꝙ maior illo mō. Alio modo ꝓprie ꝛ sic negatur ꝙ ad q̃titatē ꝛ vbi ē motus qui tamē nō hūt ꝛtrariū ꝓprie captū. ꝛ ad maiorē ꝓceditur ꝙ forma substātialis pōt eē terminus mot⁹. Et si arguat̃ ꝙ forma subalis ē terminus generatōis. g̃ si ipsa sit termin⁹ motus sequitur ꝙ generatio erit motus quod ē contra Aristotelem quinto phisicorum. negatur consequentia. quia licet forma substantialis sit terminus generationis tamen grad⁹ consequens illam formam que intenditur nō introducitur per generationem. sed per motum intentionis. Ad secūdam patuit solutio in primo dubio. Ad tertiā dicitur ꝙ alicuius potest esse mutatio dupliciter. vno modo formaliter ꝛ terminatiue ꝛ sic generatio dicitur esse mutatio subē. Alio modo subiectiue ꝛ materialiē. ꝛ sic alteratō ꝛ quicunqz alius motus vel mutatio potest esse ipsius substantie tāqz subiecti. Et hec de questione.

Queritur Utrum quātitas sit vnus genus generalissimum ab aliis distinctum. ¶Arguitur ꝓmo ꝙ non. quia nullum gen⁹ predicatur denominatiue de suis speciebus. sed q̃titas ꝑdicatur ōnoiatiue de suis spēib⁹ vt hec est vera superficies est quanta linea est quanta. ergo non est genus. ¶Arguitur secundo ꝙ omne genus habet vnam rationem primam equaliter participatam ab omnibus illius generis. Sed quantitas non habet vnam talem rationez. ergo ꝛc̃. Minor patet. quia talis ratio vel esset ratio mensure vel ratio diuisibilitatis. Non primū quia ratio mensure prius cōuenit quantitati discrete q̃ continue. Nam vlne non cōuenit mensurare nisi scōm ꝙ in seipsa replicatur. igitur ꝛc̃. nec scōz. quia rō diuisibilitat⁹ prius conuenit continuo q̃ discreto. Nam numerus causatur ex diuisione continui tertio phisicorum. ergo cum quātitas non habeat vnaz rationem equaliter participantem sequitur ꝙ non erit genus. In oppositum arguitur ꝑ Aristotelem ponentem quantitatem eē vnum de decem predicamentis.

Primo sciendum est. q; p̄o intellectu questionis ponitur vna difficultas. Utrum. s. ratio mensure sit p̄opria rō q̄titatis ¶ Ad quā quidā respōdent affirmatiue cui⁹ rōem assignāt. quia in isto libro Aristo. p̄obat oīonē eē q̄titatē. quia ei ꝯuenit rō mēsure. g̃ rc. Arist. distinguit spēs q̄titatis per oīonē mēsure sicut superficies ⁊ locus ponūtur eē spēs distincte. q̄lz nō distinguant ī ratiōe divisibilitat̄ distinguūtur tamē in rōne mēsure. ex quo ꝯcludit ipsas spēs distinctas. Deinde cōtra hoc obiicit. q; rō gñis eque primo inest suis spēbus. Sed rō mēsure p̄i⁹ conuenit q̄titati discrete q̄ cōtinue vt patuit i .2°. argumēto añ oppositū. Et ad rōes hoc ꝑbantes pōt respōderi q; Aristo. ꝑbat oīonem esse q̄titatē. Et sil'r distinguit spēs q̄titatis per rationē mensure rectā nō tāq̄ per rōem eēntialem ⁊ ꝑpriā sed tāq̄ per ꝑpriā passionem ei⁹ ita q; mēsura nō ē ꝑpria rō q̄titatis. Sed est q̄dā passio ꝯsequēs ꝑpriā rōem eius.

Secundo notandū ē. q; in hoc tertio cap'o determinat Aristo. ō q̄titate. Et cōtinet duas partes principales. In q̄ꝝ prima determiat de quātitate quātū ad eius eēntiaz. ⁊ ista pars cōtinet duas particulas. In quarū p̄ia determiat de quātitatibus per se. ⁊ cōtinet duo pūcta. In quoꝝ p̄o determinat de quātitatib⁹ discretis. Et intēdit quatuor ꝯclones. in quarū prima pōit duas diones quātitatis. quarū p̄ia est. Quātitatis aliud cōtinuū aliud discretū. Et non ē vis si nōdicaī alia. q; adiectiuū substantiuatū in neutro pōt vere dici de masculino femino et neutro. vt vir ē aligd ⁊ mulier ē aligd. Et vir ē aligd aliud a muliere. Et mulier est aliud a viro. Uel pōt sic expōi q̄titat̄ id ē pdicañti Quātitatis aliud gen⁹. s. subalternū ē cōtinuū ⁊ aliud discretū. Scōa diuisio ē ista q̄titatū quedā ꝯstant ex plurib⁹ būtib⁹ positionē admittē. Alia vero cōstāt ex nō habētib⁹ positōnem. Scōa cōclusio tāgit declarationē gñalē ⁊ explicaré p̄ dionis dicēs q; q̄titas discreta est numeris ⁊ oīo. Sed q̄titas ꝯtinua est vt linea superficies aut corp⁹ aut locus aut temp⁹ Et iste due vltime spēs. s. temp⁹ ⁊ locus ipoꝛtant mēsurā cū quadā interruptōne ad denotandū fortitā q; habēt aliū modū mēsurandi q̄ tres p̄iores eo q; mēsurāt extrinsece ⁊ tres p̄ime mensurāt intrinsece vel hoc fit ad denotādū q; sunt quātitates p accidēs vt vī innuere Aristo. in .5°. methaphice vbi dicit q; tē p⁹ ⁊ mot⁹ sūt quantitates per accidens.

Tertio sciendū ē. q; circa hūc textū mouet vna difficultas que sit ꝑpria rō q̄titatis per quā essentialiter distinguitur eius species. ¶ Ad quā rñdet breuiter p duas ꝑpōes. ¶ Prima est diuisibilitas ī ptes eiusdem rōis nō eēntialis rō quātitatis. p; q; nullus respect⁹ formalit̄ ē ꝑpria rō absoluti. s; divisibilitas ē respect⁹ formal'r. q; dic̄ q̄dā aptitudinē ad diuisionē. g̃ divisibilitas nō ē ꝑpa rō eēntial'r q̄titat̄. ¶ .2°. sic. potētia ⁊ act⁹ dīdūt oē ens. sed act⁹ diuidēdi nō inest eēntial'r quātitati quia tūc quātitas sp esset actu diuisa. g̃ nec potentia ad diuidēdū est eēntialis quantitati. ex quo p; q; tale ꝑpriū quātitat̄ est divisibilis in partes eiusdē rōis: ⁊ sil'r ista quantitas ē mēsuratiua substātie. nō sūt per se ī p⁹ modo sed in scōo. q; ibi p̄dicaī passio de suo subiecto ¶ Scōa ꝑpō habere partes eiusdē rōnis est ꝑpria rō q̄titatis. p; quia diuisibilitas in partes eiusdē rōis ē prima passio quātitatis ꝯsequēs per se rōem ei⁹. sed ꝯsegtur ℔ qō est hēre partes eiusdem rōis. g̃ illud est p̄pria ratio quātiratis quā tū Aristo. circunloqtur per diuisibilitatē tanq̄ per p̄mā passionē eius. Unde ex diuersis passionib⁹ eliciuntur a philosopho quatuor passiones q̄titatis sic se hūtes per ordinē. prima passio ē diuisibilitas in ptes eiusdē rōis. Scōa ē eē finitū vel infinitum. Tertia ē eq̄le vel inequale. Quarta ē rō mēsure. nam oīs mensura per se intelligit eē equalis vel inequalis mēsurato. q; mēsurata tum ē eq̄le vel inequale. ideo mensuratur.

Cōclusio rñsalis q̄titas ē gen⁹ gnālissimū ab alys distinctum. q; habet vnū modū eēndi siue vnā rōem eēntialē distinctā a rōne cuiuslibet alteri⁹ pdicañti ptic̄ipabilē eēntialit̄ ab oīb⁹ illi⁹ pdicañti. ⁊ est diuisibilis ī plura vlterius formalit̄ diuisibilia vt patuit in secundo notabili. nec habz aliquod genus supra se q̄ cōtrahat. ergo est genus generalissimum.

Primo dubitaī. Utrū nūer⁹ ⁊ oratio sint species q̄titatis discrete. Pro cuius solutione supponēdū ē q; Aristo. i hac parte ꝑbat istam ꝯclusionez que ē tertia s. q; numer⁹ sit quātitas discreta. q; illud est q̄titas discreta cui⁹ ptes ad nullū terminum

copulantur. sed partes numeri sūt hmōi. g̃ ꝛc̄. Minor pz primo in ptib⁹ aliquotis qz gnq̄ et gnq̄ sunt ptes denary. ꝛ tñ non cōiūgūtur ad aliquē terminū cōem sed sp vna pars manet discreta ꝛ separata ab alis. ꝛ z° pbaī idē de ptibus non aliquotis. qz tria ꝛ septez sunt ptes non aliquote denary. ꝛ tamē ad nullū terminū cōiungūtur. sz sp vna ē discreta ꝛ separata ab alia. Quarta ꝑ.ē. oro ē q̄titas discreta. qz sibi cōpetit mēsurare. Nā p oronē mensuraī sillaba breuis ꝛ lōga. ꝛ hoc intelligiī de oro ne vocali. ꝛ non de mētali qz de oro ne vocali dicimus q. sille sūt longe. ꝛ debēt ꝓferri tpe lōgo. alie aūt breues. ꝛ debēt ꝓferri tpe breui. sz q sit discreta pz qz ad nullū terminum cōem particule eiꝰ copulātur. non enī aliquis terminus cōis ē ad quē sillabe ꝛ voces copulantur sed quecūq̄ sillaba est diuisa ab alia.

Secundo dubitaī. vtr̄ i oro ē sint aliq̄ ptes aliq̄te ꝛ nō aliq̄te sicut i nūero. Rñsio patebit i solutōe duarū quar̄ difficltatū. Prima ē qd sit pars aliquota ꝛ qd nō aliquota. Rñdeī q. ps aliquota ē q̄ aliquotiens sumpta reddit totū adequate vt quiq̄ ē pars aliquota denary. nā si quinq̄ bis accipiatur reddit numerū denariū adequate. sed pars nō aliq̄ta ē q̄ aliq̄tiens sūpta nunq̄ reddit suū totū adequate sz plus vel minꝰ vt tria vel septē sūt ptes non aliq̄te denary. Nā tria non pñt accipi aliquotiēs vt reddāt denariū adequate sed plus vel minꝰ. ꝛ sīr septez. Cz² difficultas vtrū oro sit q̄titas cū non enumeretur. 5° metaphice. inter spēs q̄titatis. dicit q. sic eo q. sibi competit rō mensure. ꝛ sic diffinitur oro. Est quedā forma numeri adherēs distinctis ptibꝰ vocis in platione cōtinua sibi inuicē succedentibꝰ. Aliter rñr ad difficultatem negatiue qz sicut dicit cōmentator gnto metaphice aristoteles in p̄dicamentis multa locutus ē nō scōm veritatē sed scōm q. cōsuetum erat loqui cōiter ꝛ maxime q̄tū ad aliorum speculandam veritatē spectabat ad alias ptes principales phi⁹. s. nālis vel metha⁹. Et quia tpe suo consuetū erat dicere q. oratio erat q̄titas. iō posuit oronē tanq̄ spēs q̄titatis cū tñ ꝑ nō vr̄ eē vez. ꝛ iō nec ipe in quarto metha⁹ oronē enumerat inter spēs q̄titatis.

Tertio dubitatur. vtrū numerꝰ sit spēs q̄titatis. ꝛ vr̄ q. non. qz ois spēs est vna sed partes numeri sp sūt sepate adinuicem. nec videtur qualiter possit facere vnū ergo numerꝰ nō ē spēs q̄titatis. ¶ Ad dubiū rñr q. numerꝰ ē spēs q̄titatis discrete. ꝛ dicīr vltra q. numerꝰ ē vnꝰ formaliter vltima vnitate nō absolute sūpta sed ad priores vnitates ꝓpata tāq̄ scz terminꝰ aggregationis ordiate Sēd contra ꝑ arguiī qz nullus respcūs ē formaliī forma cēntialis alicuiꝰ absoluti nec facit aliud eē formā substantialē alicuius absoluti. sed cōpatio vltime vnitatis ad priores ē formaliī respectꝰ. g̃ non ē forma cēntialis numeri nec facit illā vnitatem eē formā cēntialem eius. Ideo aīr rñdetur ad dubiū q. nūerus est vna spēs q̄titatis ꝛ ē vnꝰ formaliter a sua forma specifica que ē ꝓpria discretio existens in quinq̄ vnitatibꝰ si sit numerꝰ gnariꝰ tanq̄ i sua mā. ita q. quinq̄ vnitates sunt materia vā gnary. ꝛ ꝓpria discretio existens in illis gnq̄ vnitatibus ē forma specifica illiꝰ gnary. verūtamē hmōi forma nō ē nobis noiata. pōt tñ dici q. rō per quā cōuenit gnario diuisibilitas ē ꝓpria forma gnary. Et si arguaī oē accidens hz vnū subm sed numerꝰ nō habet vnū subm. g̃ nō ē vnum accidens. Et p cōsequens nō ē vna spēs q̄titatis. Minor pz qz numerus ē in diuersis subis puta in diuersis vnitatibꝰ mālibꝰ. Rñr q. aligd eē in diuersis subis pōt itelligi dupliīr. vno mō q. scōm se totum sit in vtroq̄ subiectoꝝ. Et sic ē impossibile vnū accidens numero esse in diuersis subiectis. Alio mō pōt intelligi accidens in numero eē in diuersis subiectis rōe suaruz ptium scōz q. vna ē in vno sbo ꝛ alia pars i alio. ꝛ sic idē accidens numero pōt eē in diuersis subis. Et si dicatur q. ex illis vnitatibus nō fiet aliquod vnū per se sicut neq̄ ex subiectis illaꝝ fit vnū per se. Rñdeī q. ex illis vnitatibus fit vnum discretū per se. ꝛ tñ ex subiectis illarū non fit vnū per se. vñ nihil phibet eē maiorē vnitatē in accidentibꝰ q̄ in subis. Et si iterū obyciaī q. accñs ponit suā vnitatē a suo sbo. Rñdeī q. accidēs capit vnitatē mālē a subo: nō autē formalē. iō nō ē inconueniens accñs hēre maiorē vnitatē formalē q̄ suū obiectum.

Ad rationes ante oppositum. Ad p̄mam dicitur q. ista linea ē q̄ta ꝛ p̄siles sūt distinguende quia vel ista dictio q̄tū valet tñ sicut hns q̄titatem tāq̄ formā p se inhērētē. ꝛ sic p̄cedit q. q̄tū p̄dicatur denoīatiue de eo de quo p̄dicatur. et

tūc iste sunt falsę. linea ē quāta. superficies est quanta. Alio mō capit quātū vt tātū valet sic hīs partes eiusdē rōis. et sic ista ē vera. linea ē quanta. nec ꝓprie ē denoīatiua: ꝫ possit dici denoīatiua large. ¶ Ad scōaz pz qd sit dicēdū ꝙ nec rō mēsure nec rō diuisibilitatis ē ꝓpa rō cēntialis q̄titatis sz sunt passiōes illius. B aūt qō ē hre partes eiusdē rōnis est ꝓpria ⁊ cēntialis ratio eiusdem quantitatis.

Queritur Utrū sint tm̄ quattuor spēs quantitatis hītes positionē i ꝓtinuo. s. linea. superficies. corpus: ⁊ locus. Arguit ꝑmo ꝙ nō. qz positio ē tm̄ hītiū locū sz linea ⁊ superficies nō hīt locū. qz soli corpori debetur locus. ḡ ⁊c. ¶ Arguit scōo. qz loci n̄ ē locus. qz alꝫ eēt ꝓcessus in infinitū. ergo locus nō hz positionē i istis partibus. ¶ Tertio sic. si numerus hz ordinē ⁊ permanētiā i suis partibus. ḡ ⁊ positionē. ⁊ ꝑ ꝫ nō sunt tm̄ q̄tuor spēs i suis partibus pōnē hītibus. ¶ In oppositum est aristoteles.

Primo notādū ē ꝙ ꝑ declaratiōe termino ꝝ iferius dicēdo ꝝ ponūtur quatuor dicta. Primū ē ꝙ linea. superficies ⁊ corpus dicunt mēsure intrīsece eo ꝙ subiectiue sunt in eo qō mēsurāt. sz tēpus ⁊ locus dicūtur mēsure extrinsece eo ꝙ nō sunt subiectiue in suis mēsuratis. ¶ zm dictū. qz in linea tria pñt signari pūcta. s. pūctū initiās de quo dr ꝙ influxu suo imaginario causat lineā. Alius ē punct⁹ terminās. ⁊ alius initiās ⁊ terminans sil̄. terminās qdē respectu prime partis linee. ⁊ initiās respcū posteriozis partis. ⁊ rōe huj⁹ hz copulare ⁊ vnire partes linee adiuicē ¶ Tertiū dictū sunt tm̄ tres dimēsiones. s. lōgitudo latitudo ⁊ ꝓfunditas. qz sunt tm̄ tres linee possibiles se intersecare ortogonalie in puncto ad ām̄gulos rectos. ¶ Quartū dictū. qz ad habere pōnē in suis partibus tria regrunt Primo ꝙ ptes sint in toto ita ordinate ꝙ possint significari i quo loco sita ē q̄libet. Scōo ꝙ partes sint copulate ad aliquē terminū cōmunē. Tertio ꝙ habeāt permanentiam.

Secundo notādū ē ꝙ in hoc secundo puncto determinat aristo. ō spēbus q̄titatis cōtinue. ⁊ intendit nouē conclusiones. Quaꝝ prima ē. linea superficies et corpus sūt spēs quātitatis continue. de linea pz qz linea hz copulari ad aliquē terminū cōmunē. s. ad punctū. ⁊ eadē rōe pz ō superficie ꝙ sit q̄titas continua. qz partes eius copulāt ad aliquē terminū coēz. s. ad lineā. similr corpus hz vnū terminū cōēz. s. superficiē: ad quē ptic'e eius copulāt. Igitur linea superficies ⁊ corp⁹ sūt q̄titates cōtinue. ¶ Scōa ꝫclo. tēpus ⁊ locus sunt quantitates cōtinue. de tpe pz. qz partes eius copulantur ad aliquē terminū cōēz. s. ad pñs. ideo ē intelligēdū ꝙ ista pz textus in qua dicitur ꝙ pñs tp̄s copulatur ad preteritū ⁊ futurū est intelligendū ꝓuertēdo passiuū in actiuū ita ꝙ sit sensus. pñs tps copulat preteritū ⁊ futurū. ꝫ ꝙ loc⁹ sit q̄titas ꝓtinua pz. qz ptes corporis copulāt ad aliquē terminū coēz. ḡ ⁊ particle loci. Tenz ꝫña. nā partes loci ꝓtinēt singlas partes tpis. sic ei⁹ tot⁹ loc⁹ cōtinz totū corp⁹. ita ptes loci ꝓtinēt p⁹ corporis ḡ ptic'e loci copulāt ad eūdē terminū coēz ad quē copulāt pticule corporis. ¶ 3ª ꝫ. resumit aliā diuisionē ꝑs tactā. ⁊ ipaz declarat. ⁊ ē hz. s. q̄titatū alia cōstat ex ptib⁹ hītib⁹ pōnē in suo toto. Alia aūt ex nō hītib⁹ pōnē. ¶ 4ª ꝫ. Linea. superficies. corp⁹ ⁊ loc⁹ hīt pōnē i suis ptib⁹. de linea pz ꝑmo qz illō c⁹ partes hīt sitū i toto: ⁊ de gb⁹ pōt ostēdi ybi q̄libz sita sit ⁊ copulata ad aliquē terminū coēz: ⁊ hīt pmanētiā: hīt pōnē i suis ptib⁹. sz linea ē hz. ḡ ⁊c. Cōsilr ꝑbat de superficie tpe ⁊ loco. ¶ Quīta ꝫ. nūerus nō hz pōnē i suis partib⁹. qz illō ñ hz pōnē i suis partib⁹ c⁹ partes nō hīt sitū nec copulāt ad aliquē ter^m coēz. sz nūer⁹ ē hz. i nuō āt ñ poterit q̄ꝫ ꝓspicere tanq̄ particle e⁹ pōnē nisi a se iuicē ꝓnectant. ¶ Sexta ꝫ. tps ñ hz pōnē i suis partib⁹ quia illud nō habet positionem in suis ptib⁹ c⁹ p⁹ ñ sil̄ pmanēt. sz p⁹ tpis sunt hz. ḡ ⁊c. ¶ 7ª ꝫ. remouet vnū dubium qz exq̄ ptes tpis ñ hīt pōnē videret alicui ꝙ nec hēret ordinē. B ꝛmouz du^m dicēs ꝙ tps magl hz q̄dā pōnē partiū q̄ toti⁹. tps qdē aliud ē pñs aliud posteri⁹. Sil̄r ptes nūeri hīt ordinē eo ꝙ ꝑus nūerat vn⁹ q̄ duo ⁊ duo q̄ tres. ⁊ ideo partes nūeri hīt ordinē quēdā. pōnē vo nullā pcipies. ¶ Octaua ꝫ. oro nō hz pōnē i suis ptibus. qz partes orōis nō hīt pmanētiā. qz qō dictū ē nō pōt ampli⁹ sumi. ḡ nō hēbit positiōez Nona conclusio cōcludit predictam diuisionem declaratam. et est hec. ita ꝙ q̄titatū alie constant ex partibus que in eis sunt positionē inuicē hītibus. Alie autem ex nō hītib⁹.

Tertio sciendū ē. ꝙ circa hunc textū incidunt tres difficultates. ¶ Prima ē vtrū linea superficies ⁊ corpus possint iueniri in eodem subo. ⁊ videtur ꝙ nō. qꝛ si linea ineēt alicui subo tūc sibi inhereret longitudo sine latitudine. ⁊ sic nō inhererꝫ sibi superficies ⁊ si supeficies inhereat alicui subo tunc eidem inherebit latitudo ⁊ longitudo sine ꝓfunditate. ⁊ per cōsequens non poterit sibi inherere corpus. Rñdetur ꝙ ista tria nūq̄ iuenirentur in re separata. licet tñ formaliter ⁊ qditatiue separēt. Ideo ad obiectionem respōdetur ꝙ negatōnes ille nō sūt negatiōes simplr ideo nō valet obiectio. ⁊ cū dicitur ꝙ linea est longitudo sine latitudine. ḡ si inueniat in aliquo subiecto in eodem non inuenit latitudo verū ē ꝙ in illo subiecto non inueniret latitudo que sit ipi⁹ linee. sed pōt inueniri latitudo que est superficiei. Siliter ⁊ superficiēs si sit in aliquo subo in eodē non inuenitur ꝓfunditas que sit ipius superficiei. licet possit inueniri ꝓfunditas corporis. ¶ Secūda difficultas vtrum linea componatur ex punctis. Rñdetur ꝙ non. quia nullū ꝯti^m componitur ex idiuisibilibus vt patet in sexto phisicoꝝ. Dicūt tamen quidā ꝙ pūctus habet duplicem considerationem. vno modo ꝓ suo fluxu imagiario. ⁊ isto modo dicit materia linee. alio modo potest considerari vt ē termin⁹ vni⁹ partl per modū finis ⁊ alterius per modū principij. Ratione cuius sibi conuenit copulare ⁊ vnire ꝑtes linee ad inuicē ⁊ sic pūctus habet rationem forme respectu linee. Cōsimiliter dicetur de linea quia ipa ꝓut ē in potentia ad fluxum cōtinuū in latū dicit eē ꝑncipiū mãle superificiei ipsa autē cōsiderata in se ⁊ absolute vt. s. est mēsura rei. s. longū dr̄ eē spēs disticta a superficie ⁊ silr diceret de superficie in ordine ad corp⁹. ¶ Tertia difficultas vtrū linea habeat multitudinem partiū in actu vel i potentia tantū. Respondet per distinctionem quia aliquid dr̄ habere in actu mlta duplicit. vno modo in actu subsistēdi. ⁊ sic in linea nō ē multitudo ꝑtiū actu. alio mō in actu existendi. ⁊ sic nedū ē multitudo ꝑtiū actu in linea. sꝫ infinite partes in actu.

Conclusio responsalis. tantum sunt quatuor species q̄titatis in suis partibus positionem habentes. pꝫ per secunduꝫ notabile.

Primo dubitatur. vtrum ꝑter species enumeratas sint alique quantitates per accidēs. Pro cui⁹ respōne ē supponēdū. ꝙ Aristo. in hoc 3º pūcto determinat ꝺ q̄titatib⁹ ꝑ accidēs ⁊ itēdit duas ꝯcl'oes. Quarū pria tāgit itētū. ⁊ ē h. q̄titates q̄s dicim⁹ ꝓ ꝑe sūt q̄titates. s. spēs q̄titatl ꝯtinue ⁊ spēs q̄titatis discrete. sed oīa alia ab istis si dicātur q̄titates hoc ē per accidēs. ¶ 2ª ꝯcl'o q̄cūq̄ dicūt q̄titates a ꝑdictis spēb⁹ q̄titatis. enumeratis sūt q̄titates per accidēs. Probat qꝛ q̄cunq̄ dicunt q̄titates solū per hitudineꝫ ad q̄titates distictas tales dicunt q̄titates ꝑ accidens. sed quecūq̄ alia a ꝑdictis q̄titatibus si habeāt q̄titatē dicūt solū q̄titates denoiatiue a ꝑdictis q̄titatib⁹. ergo q̄cūq̄ q̄titates ꝑter illas dicunt q̄titates per accidēs. minor pꝫ exēplarit qꝛ albū dr̄ multū eo ꝙ superficies sit multa. ⁊ actio longa eo ꝙ tēpus multuꝫ sit longū. ⁊ motus multus. ḡ albū ⁊ actio sunt q̄titates per accidēs. qd rōe sic ꝓbat. qꝛ illud cui⁹ q̄titas notificat per aliā q̄titatē ē q̄titas per accñ⁹. sed q̄titates albedīs ⁊ actiōis. ⁊ aliorum silium cognoscūt per aliā q̄titatem. ḡ oīa illa sūt q̄titates per accidens ⁊ i hitudine solum ad alias quātitates. Minor patꝫ quia siquis assignet quanta sit actio tempore diffiniat dicendo esse ipsam nūc similiter assignās quantum sit album diffiniet idest notificabit eius quantitatem per superficiem quia quanta est superficies tantum albū fore dices. Jō concludit ꝙ sole ille quātitates que dicte sūt sūt q̄titates per se. nihil āt aliarū erit quantitas per se licet forte posset dici per accidens.

Secundo dubitatur. Utrum tempus ⁊ locus sint mensure extrinsece. ¶ Ad dubium respondetur per tres distictiones. ¶ Prima est. duplex est motus quidam est motus cōmunis cuiusmodi est mot⁹ primi mobilis in eo subiectie realiter existēs alius est motus specialis cuiusmodi sunt motus particularium mobilium ⁊ generabiliuꝫ ⁊ corruptibilium. ¶ Secunda distinctio. duplex ē tempus quoddam ē cōmune ⁊ generale qd per realē inherentiā conuenit motui ꝑmi mobilis. ⁊ nulli alteri motui. Alid est tp̄s speciale quia per realem inherentiam cōuenit ꝑticlaribus mobilibus particulariū mobilium. ¶ 3ª distictio locus pōt capi duplicit. vno modo materialiter seu fūdamētalr. ⁊ sic

est superficies corporis ꝓtinentis ꝓcaua. Alio mō capit formaliʒ: ⁊ sic ē respect⁹ extrinsecus aduenies fūdat⁹ i superficie ꝓcaua corpis ꝓtinētis ⁊ terminat⁹ ad spēz superficiei ꝓxiā corpis ꝓtēti. qui quidē respect⁹ vocat locatio actiua vel locatiuitas. Tūc ponunt quatuor dicta. Primū dictū ē ꝓparādo tps coē ad motū coēz ⁊ spāle ad motū spālē tps est mēsura extrinseca. ꝑz. qz vt patuit ē realiʒ ⁊ subiue i motu quē mēsurat. ḡ ⁊c. Zm dictū. ꝓparādo tps coē ad mot⁹ spāles tūc tēpus ē mēsura extrinseca. ꝑz qz nō ē in eo qō mēsurat subiectiue. mensurat eni mot⁹ particulares i qb⁹ nō ē subiue sʒ i motu coi. Tertiū dictū. locus māliter captus respectu corporis ꝓtinētis ē mēsura intrinseca. ⁊ respcū ꝓtēti ē mēsura extrinseca. Prima pars ꝑz. qz loc⁹ māliter capt⁹ ē superficies q̄ subiectiue existit in corpore ꝓtinēte. ḡ ē eius mensura intrinseca. Scōa pars ꝑz. qz separatur a corpore subiue cōtēto. ḡ nō ē mēsura ei⁹ intrinseca sʒ extrinseca. Quartū dictū. locus formaliter capt⁹ nulli⁹ ē mēsura. ꝑz. qz soli quātitati cōperit rō mēsure. sʒ loc⁹ formaliʒ capt⁹ nō ē q̄titas. sʒ respect⁹ extrinsec⁹ aduenies ō gñe vbi. ḡ nō sibi cōpetit mēsurare.

Tertio Dubitaʒ. exquo partes tpis nūq̄ sunt. sʒ semper vna ē preterita ⁊ alia ē futura. quō tēpus pōt eē q̄titas continua. Ad oubiū rndeʒ per duo dicta. Primuz dictū ē. aliud requiriʒ ad exñaz entiū pmanētiū. ⁊ aliud ad exñaz entiū successiuoꝝ. quia ad exñaz ētiū pmanētiū regriʒ q̄ oēs partes simul actu existāt. sʒ ad exñtiā entiū successiuoꝝ sufficit q̄ ptes sint copulate ad vnū idiuisibile qō est ꝓtinuatiuū partiū entis successiui. Secūdū dictū. lʒ istans non sit tempus nec pars tēporis. tñ ꝓpter sui exñtiā dicit totū tēpus existere. Et gñaliter vnūqōq̄ successiuuz oʒ existere. si idiuisibile cōtinuatiuū partiuz eius existat. qō ꝑz a sili. qz lʒ nasus hois nō sit hō: tñ ꝓpter similitatē nasi tot⁹ hō oʒ simus. eo q̄ similitas nō ē nata cōuenire homini nisi per nasuz. siliʒ qz exñtia nō ē nata conuenire enti successiuo nisi per idiuisibile cōtinuatiuū partiū eius. iō ꝓpter existētiā ipsius idiuisibilis totū ens successiuū oʒ existere. Et si queraʒ exquo cōtinuitas cōuenit motui sicut tēpori quare aristo. nō posuit motū inter spēs quātitatis sicut tēp⁹. Rñr per vnā distinctionez qz motus pōt triplr cōsiderari. vno mō māliʒ .s. ꝓ ipsa forma fluēte. ⁊ sic est in eodē genere cū suo temino ad quē. Scōo mō pōt capi pro respcū mobilis trāsmutati ad mouēs trāsmutās qui qdē respect⁹ ē extrinsecus adueniēs de gñe passiōis. Tertio capit motus ꝓ fluxu forme g nō est nisi quedā successiō partiū ei⁹ scōz priꝰ⁹ ⁊ posteri⁹. ⁊ sic isto mō cōuenit motui cōtinuatio alia formaliʒ a ꝓtinuitate magnitudinis ⁊ tpis. qō ꝑz. qz quoꝝ ꝓncipia cōtinuatiua sunt alia formaliʒ ⁊ ipse continuitates sunt alie formaliter. sed ꝓncipiū cōtinuatiuū motus quod ē motū eē vel mutatū eē est aliud formaliʒ a ꝓncipio cōtinuatiuo tēporis quod ē instās. ⁊ a ꝓncipio cōtinuatiuo magnitudinis qō ē ꝓūctus. ergo cōtinuitatio mot⁹ ē alia formaliʒ a cōtinuitate tēporis ⁊ magnitudinis Ex hoc ad dubiū dr q̄ forte aristo. motū comprehendit sub tēpore: quod videt inuere ꝑ hō qō in textu dr. Actio eni dicit lōga ex eo q̄ tēpus sit lōgū ⁊ mot⁹ mult⁹. Uel pōt dici q̄ iō aristo. nō enumerau t motū qz forsan q̄titas sua nō distinguit a tēpore ex eo q̄ illa successiō scōz priꝰ ⁊ posteri⁹ videtur eē tēp⁹. qz priꝰ ⁊ posteriꝰ in motu ē tēp⁹. 4. phys. Et hec oia ꝓbabiliter ⁊ breuiter sunt dicta. qz determinatio eius magis ad realē phīcā q̄ ad logicam pertinet.

Ad rationes Ante oppositū. Ad primam dicitur. Operatio potest capi dupliʒ. Uno modo ꝓ respectu partiū permanētiū ad totū i quo bñt vnionē ⁊ copulationē. ⁊ sic positio bñ conuenit linee. superficiei ⁊ loco. Alio⁰ capitur positio ꝓ ordine vel respectu partiū permanētiū ad totū ⁊ ad locū. ⁊ sic tñ corpori cōuenit. Ad scōaz rnr ꝑ idē. Ad tertiā q̄ hoc nō sufficit. sʒ cū hoc requiriʒ q̄ partes sint copulate ad aliquem terminuz cōmunem. non sic autem de numero.

Queritur vtrum q̄titas habeat ꝓrium Et videʒ q̄ sic. qz omnis mot⁹ ē de ꝓrio in ꝓriū. sed ad quantitatē est per se motus. ergo habet ꝓriū. In oppo⁰ ē Aristo.

Primo sciēdū ē q̄ ꝓ declaratione q̄stionis mote ponitur talis distinctio: quātitas potest capi dupliciter. vno modo per se ⁊ abʳᵉ vt abstrahitur ab omni posteriori. puta a qualitate sēsibili ⁊ a motu. et per consequens a substantia inquātū ens sibili s ē

ꝛ vt ſic pertinet ad metaphicū ꝛ ad logicū p̄ nt ſup ea fundat intētio logica. nec etiā vt ſic hz ẽſſiū. nā i quātitate cōtinua nō ē minimuz: nec i q̄ſtitate diſcreta ē maximū. Alio mō cōſiderat phīce inquātū cōcernit ſ̄baz nālē. ꝛ ē termin⁹ corporis nālis. ꝛ ſic hz ẽſſiū. qz i vtroz cōpoſito nāli exmā ꝛ forma ſubali trāſmutabili ē ponere maximū mediū ꝛ minimū bñs latitudinē ſm quā ab vno i alterū potest fieri motus qui est ppie ad quantitatē.

Secundo notādū est q̄ i hac ſcōa pte determiat Ariſto. ō tribus ppietatib⁹ q̄ſtitatis. ꝛ cōtinet tres particlas In q̄rū prima ponit tres cōcl'ones. Quaꝝ prima ē. amplius q̄ſtitati nihil ẽſſiū. vt bicubito tricubito vel alicui taliū. ¶ Scōa cōcl'o tāgit vnā iſtātiā ẽſſtā ppietatē. quia magnū ꝛ paruū multū ꝛ paucū adinuicē ẽſſiāt. ꝛ tū ſūt q̄ſtitates. ḡ q̄ſtitati ē aligd ẽſſiū. ¶ Tertia cōcluſio tāgit ſol'onē iſtātie iā facte. ꝛ qz in dcā inſtātia aſſumebant duo. ſ. q̄ magnū ꝛ paruū multū ꝛ paucū eēnt q̄ſtitates. ꝛ ſcōo q̄ eſſent ẽſſia iō p̄dictā iſtātiā ſoluit p duas cōcluſiones partiales. Quaꝝ prima ē. q̄ p̄dcā q̄ttuor non ſūt q̄ſtitates. pbaī duab⁹ rōib⁹. Quaꝝ prima ē. nihil qō nō dī per ſe ſed in ſola relōe ad aliō ē q̄ſtitas. ſz ml'tū ꝛ paucū magnū ꝛ paruū ſūt hꝰ. ḡ nō ſūt q̄ſtitates. minor pz primo quo ad primā partē. qz ſi magnū ꝛ puū diceret̄ per ſe nūc̄ mōs diceret̄ paruus ſz ſemper mōs dicere magn⁹ ꝛ miliū paruū. ſz ℔ ē falſū. qz mons dī paruus reſpcū alteri⁹ mōtis. ꝛ miliū dicī magnū reſpectu alteri⁹ milij ſui gñis. Scōo pbaī minor quo ad ſcōaz partē. qz niſi multū ꝛ paucū diceret̄ i rl'one ad aliud nūc̄ diceret̄ boies eē multos ī domo ꝛ paucos in theatro. vel plures ī vico ꝛ paucos ī ciuitate. cū multo plures ſint ī ciuitate q̄ in vico. ſz ℔ est falſuz ḡ etiā nō dicunt̄ per ſe ſz in relatione ad aliō. Scōa rō. qz bicubitū ꝛ tricubitū ꝛ vnūq̄q̄ talū ſignificāt q̄ſtitatē. magnū vo ꝛ paruū non ſignificāt q̄ſtitatē ſz magis ad aligd. ḡ magnū ꝛ paruū paucū ꝛ multū ſūt ad aligd ꝛ nō q̄ſtitates. ¶ Secūda cl'o partialis. magnū ꝛ paruū. multū ꝛ paucū non ſunt contraria. pbaī duabus rōnibus. Prima est. nihil quod non dicitur per ſe: ſed dicī in relatione ad aliud habet ẽſſiū. ſed multū paucū. magnū ꝛ paruū ſunt huiuſmodi. ergo non habent ẽſſium. Secūda ratio que ducit ad duo inc̄uenientia quia ſi magnū ꝛ paruuz ſint cōtraria cōtingit idem concipere ſeu reperire cōtraria ꝛ eidez ſibi eſſe cōtrariū. prima pars ꝫſequētis patz quia idē ſimul est magnū ꝛ paruū. ergo ſi magnū ꝛ paruū ſunt cōtraria idez ſimul recipiet cōtraria. Añcedens pz. quia idem cōparatuz ad aliud est paruum. ꝛ illud idem cōparatuz ad aliud est magnū. ergo cōtinget eidem ꝛ in eodem tēpore eſſe magnū ꝛ paruum. Falſitas cōſequētis patet. quia ſz ſubſtātia idez numero videatur ſuſcipere cōtraria. dic⁹ aūt non est ſimul ꝛ in eodem tempore. quia nullus est bō qui ſit ſimul ſanus ꝛ ſimul eger. nec albus et niger. ergo videtur q̄ nihil idez ſimul ſuſcipiat contraria. Impoſſibilitas ẽſſitis quo ad ſecundā partē pz. quia magnū ꝛ paruū ſunt contraria. ſed idem ſimul ipoſſibile est magnū et paruum. ergo idem est ſibi contrarium.

Tertio ſciendū est q̄ iuxta hunc textū mouet ariſtoteles quandā dubitationē. vtrū. ſ. locus ſurſum ꝛ locus deorſum adinuicem cōtrariantur. Et pbat ſic. quia philoſophi ponunt ſurſum contrariari illi qō est deorſum. ſed ſurſum ꝛ deorſum ſunt differentie loci. ergo locus habet cotrariū. ſed locus est quantitas. ergo quantitas habet contrariū. Hanc obiectionē nō ſoluit ariſtoteles potest tamen ad inſtantiā reſpōderi per diſtinctionē. quia locꝰ potest dupl'r cōſiderari. vno modo materialiter ꝓ ſuperficie corporis cōtinētis. ꝛ ſic q̄ſtitas non habet cōtrariū. Alio modo capitur locus p ſuperficie corporis cōtinentis cui adest virtus conſeruatiua ſui locati. ꝛ ſic locus ſurſum ꝛ locus deorſum rōne diuerſaꝝ virtutū in ipſis ẽſtentaꝝ contrariāt reſponſalis. Quantitati

Concluſio nihil est contrarium. pz per declarationē factā in ſecundo notabili.

Primo dubitaī. Utrū quātitas ſuſcipiat magis ꝛ minus. Et videt q̄ ſic. quia vna quantitas est maior alia. ergo ꝛce. Ꝓ reſponſione ſupponendū est q̄ Ariſtoteles in hac ſecūda particula ponit duas p̄ prietates quantitatis. Quarum vna est hec. Quantitas non ſuſcipit magis nec minus vt bicubitū non est magis bicubitū. nec etiam q narius non ſuſcipit magis nec minus. ſimil'r tria vel quinq̄ dicūtur magis vel minus. nec tempus alio tempore magis vel minus dicī ergo quantitas nō ſuſcipit magis nec minus.

¶ Consequenter in tertia particula ponit tertiā ppietatē q maxime ē ppriū cōtitati ſz ipaz equale vel inequale dici. qō pz inductiue. qz corpus equale vel inequale dr. z numer⁹ eq̄lis vel inequalis. ſil'r z tps. z ſimilr ō alys ſpē bus cōtitatis. ergo ipſa ē ppie ppria cōtitati. qz in nullo alio inuenit cōtinuitate. vt affectio. i. diſpoſitio nō dr equalis z ineqnalis ſed ſil'es. ſil'r albū nō dr ml'tū equale vl' inequale ſed ſil'e. g ppriū ē cōtitati ſm eā equale vel inequale dici. Et ad rōnē rādet q cōtitas bñ ſuſcipit maius z minus ſz nō min⁹ z magis.

Secundo Dubitat quomō differunt magis z minus z maius et minus. R'n'r primo q dupl'r ꝓueniunt. ꝓmo qz vtrobiq; eſt quedam cōparatio. ſcō quia vtrobiq; eſt relatio diſquiparētie que orit ex diſquiparētia z diſformitate terminoꝝ. ſz differūt gnq; modis. qz maius z minus ipoꝛtant cōparationē vnius ad vnū precise in ſe z ſine tertio. ſed magis z minus ipoꝛtāt cōparatōez vnius ad vnū non precise ſed in cōparatione alicuius terty quod participant. vtputa alic⁹ forme. Scō differūt. qz magis z minus ſūt aduerbia ideo diſtinguūt ſicut modi. ſz maius et minus ſunt noia iō accipiunt non modal'r ſed noialiter: z ſignificant formas non autez modos forme. Tertio differunt. quia magis z minus nō dicunt de forma participata ſed de ipſis participātibus. ſed maius z minus e cōtrario. Quarto differūt. qz magis z minus ſumūt penes intēſionē forme. ſed maius z minua ſumūt penes intēſionē ſube. Quinto differūt. qz magis ſemper preſupponit in forma maius. z non econtra.

Tertio Dubitat vtrū magnū z paruuz z ml'tū z paucū ſint quātitates. Pro cuius ſolutione ponunt tres diſtinctiones. Prima eſt. multitudo z magnitudo pñt capi dupl'r. vno mō ꝓ fūdamētis exceſſus. et ſic ſunt quantitates. Alio mō pro ipſis exceſſibus: z ſic ſunt relationes. ¶ Scōa diſtinctio. Magnū z multū pñt capi dupl'r. vno mō vt ſunt denoiatia magnitudinis z multitudinis primo mō. z ſic ſunt cōtitates. qz magnū idez eſt qō quātitas magna: z multū idē eſt qō cōtitas multa. Alio modo pñt capi vt ſunt denoiatiua magnitudinis z multitudinis ſcō mō. z ſic ſunt relatiua. ¶ Tertia diſti⁹ magnū z puū pñt capi dupl'r. vno mō ꝓ denoiatis. z ſic oia corpora ſiue ſbe ſiue accīntia pñt dici magna l' pua ml'ta vl' pauca. Alio mō ꝓ ſignificatis. ſ. ꝓ ml'titudine z magnitudine. z ſic pñt dici cōtitates vl' relatōes. Rōnes ſoluuntur ex dictis.

Queritur Utruz eē ad. ſit ppri⁹ modus eēndi ꝓtractiuus eēntia liter entis ad tertiū ꝑdicamē tū qō dicit ad aliquid. ſuper quo fūdetur modus ꝑdicādi huius predicamenti. Arguit primo q eē ad. nō ſit modus huius ꝑdicamēti. qz eē in. nulli us ꝑdicamēti ē ppri⁹ modus. ſz aliq; alia res cuius eē in. modus ē. ergo a ſimili eē ad. nullius ꝑdicamēti erit modus ſz aliq; alia res cui cōuenit talis modus. ¶ Arguit ſcō ſic. q nō cōtrahit ens eēntialr. qz cōcept⁹ abſolut⁹ non pōt icludi i ꝓceptu reſpectiuo. ſz ꝓcept⁹ ētis ē abſolut⁹. g nō includit in ꝓceptu relatōis. z p ꝯſs nō ꝯbitur eēntialr ad hoc ꝑdicamētū. minor patet. qz ens pōt concipi nullo alio intellecto. ergo cōceptus eius ē abſolutus. ¶ Arguitur tertio ſic ad idem. ratio formalis relatōis eſt ad aliud. ſed ratio formalis entis non ē ad aliud. ergo rō formalis relationis nō includit ens. ¶ Arguitur quarto ſic. quia iſte modus eſſe ad. nō cōſtituit hoc ꝑdicamētuz ad aliqd. qz qua rōne cōcurrit ille modus qui eſt eē ad. ad cōſtitutōez ipſius ꝑdicamēti: eadē rōne videt ꝓcurrere iſte modus qui ē eē in. ſz ex illis duobus modis. ſ. eē in. z eē ad. nō videt poſſe cōſtitui vna tertia qditas ꝑdicamētalis. tū p⁹ qz iſti duo modi vident eē oino diuerſaꝝ rōnū z nō reſpicere ſe inuicē i ordine potentie z actus. tū ſcō. qz tūc tale ꝑdicamētū nō eſſet ſimplex exquo cōponeretur ex illis duob⁹ modis. qui ſūt eē in. z eē ad. ¶ In oppm arguitur qz eē ad. icluditur i rōe formali relatōis z nō tāq; cōi⁹ z cōtrabibile. ergo includitur tanq; modus cōtractiuus coioris quod eſt ens.

Primo ſciēdū ē q ꝓ declaratōe terminoꝝ ponunt due difficultates. ꝓma qd ē eē i. z qd eē ad. dr ꝓ⁹ q eē i. tātū vz. ſic iherētia aptitudialis. z ē qdā re⁹ fūdamtal' ſūdat⁹ i nā cuiuſlz noue ꝑdicamētoꝝ accīntali uz teriat⁹ ad ſbz. q idētificat realr cū ſuo fundamēto. z ide ē q nō pōt ꝯſtituere ꝑdicamtū diſtictū a ſuo fūdamēto. z⁰ dr q eē ad. ē qdā re⁹ actualis formalis inter duo extrema. a q/ bus realr diſtinguunt. ſecluſo q cūq; actu itell's

¶ Secunda difficultas quid significet ꝟ nomen ad aliqd. Ad quā rñr per tria dicta ꝙruz primū ē quozūdā dicētiū ꝙ hoc nomen ad aliqd cōueniētissime significat nāz hꝰ ꝑdicamēti se cūdū ꝙ ē genꝰ gñalissimū ab alys distinctum cuius rōem assignat. quia totum esse ⁊ tota natura hꝰ ꝑdicamenti ē ad aliud que quidē hītudo signatur cōueniēter per hoc nomē ad aliquid. ¶ 2m dictū est alioꝝ dicentiū ꝙ hoc nomen relatio significat naturā illiꝰ ꝑdicamēti. ⁊ non hoc nomē ad aliqd nec hoc nomē relatiuum. Cuiꝰ talē rōem assignant. qz genꝰ oz ꝑdicari ꝑ se p̄ ⁊ eēntialiter de spēibꝰ ⁊ oīb⁹ per se ꝺtētis in illo gñe. ſz hoc nomē relatio est hꝺ. Nō aūt hoc nomē relatiuū vel ad aliqd. ꝙ tē. Minoꝝ pz qz ꝑ se contēta in isto ꝑdicamēto sūt abstracta cuiusmōi sūt p̄nitas ⁊ filiatio. sed de talibus ꝑdicatur eēntialiē ⁊ ꝑ se hoc nomē relatō ⁊ nō relatiuū. nec ad aliquid. ꝙ ātentia cōcreta cuiusmōi sūt relatiua vel ea que sūt ad aliquid non continēatur per se in isto ꝑdicamento tanꝯ spēs vel ꝑ se inferioꝛa sed tantuz reductiue ꝓbatur dupliciter. p̄imo rōe oñsiua qz illō qō ē aggregatū ex reb⁹ diuersoꝝ ꝑdicamētoꝝ nō ꝑ se in aliq̄ vno gñe. sed id qō significatur per terminū concretū accidentalem ē aggregatū ex reb⁹ diuersoꝝ gñeꝝ. ꝙ non ē ꝑ se in aliquo vno ꝑdicamēto. ⁊ ꝑ ꝺñs qō significaꝛ ꝑ ista noīa concreta pater ⁊ filius ⁊ similia non sūt per se in aliquo vno ꝑdicamento. Maioꝝ pz quia illud qō ē ꝑ se in gñe dr eē per se ens ⁊ per se vnuz sexto metha⁰⁰. Sz aggregatū ex reb⁹ diuersoꝝ genꝝ nō ē ꝑ se ens. nec ꝑ se vnū. qz i 3o thopicoꝝ dr ꝙ albuz nō ē i genere ꝓpter suum duplex significare. 2o ꝓbaꝛ idem sic. quia oīs ꝓpositio negatiua est vera in qua species vniꝰ generis remouet a spē alterius generis p̄imo posterioꝝ. ꝙ si p̄ ⁊ filiꝰ ⁊ hmōi concreta eēnt per se in isto p̄dicamēto. sequeretur ꝙ q̄libet similis ꝓpositio esset vera. nullus hō ē pater nullus homo est filiꝰ. ⁊ cōsimilis. tenz ꝺña. quia in q̄libet tali negatur spēs ꝑdicamenti relationis de spē ꝑdicamenti subē. 3m dictū ē ꝙ hoc nomen ad aliqd pōt dupliciter ꝺsiderari. vno mō vt hec ꝓpositio ad. denōt hitudinem fmi ad terminū ad quez sicut p̄nitas significat hītudinē p̄is ad filiū tāꝯ termini ad terminuz. Et hoc mō hoc nomē ad aliqd ⁊ hoc nomē rſz sūt sinonima. Et neutrū ē genꝰ generalissimū. Alio mō cōsideratur hoc nomē ad aliquid. vt hec ꝓpō ad denotat vel significat hītudinē vie ad fminum. ¶ Ex⁰ sic p̄nitas hz hītudinē ad filiū ñ tāꝯ termini ad ter⁰ sz tāꝯ vie ad ter⁰. ⁊ tūc ꝟ nomen ad aliqd ē sinonimū cū hoc noīe relatio. iō sic relatio ꝑdicaꝛ ꝑ se de spēbꝰ illiꝰ ꝑdicamēti. et ē genꝰ gñalissimū. sic ēt hoc nomē ad aliquid.

Tertio notandū ē. ꝙ i ꝟ 3o ca⁰ determinat Arist. ꝺ 3o ꝑdicam̄to qō ē relatio siue ad aliqd. Et ꝺtinet duas ptes ꝑncipales. In ꝑ⁰ determiat de relatiuis fm opinionē platonis. ⁊ alioꝝ ātiq̄ꝝ. Et ꝺtinet duo p̄cta. ¶ In ꝑ determiat de relatiōe scꝺz suuz eē eēntiale. Et itēdit tres qōes. ¶ In q̄ꝝ p̄ia tāgit diffēz rſoꝝ. ⁊ hꝰ ē ad aliqd ꝙ talia dicūt q̄cūꝯ fz ꝟ ipm ꝙ sūt. i. scōm eē suū qō hñt dicūtur. i. referunt alioꝝ. i. ad alia sub hītudine gtī casus. vl dicūt q̄libet aliter ad aliō. i. sub q̄cunq; alia hītudie ab hītudine gtī casus. puta sub hītudine acti casus vel ablatiui. ¶ 2a ꝺ⁰ ē bimēbris. ⁊ tāgit declaratēz diffēz ꝑdicte sub vtroꝯ mēbro ei⁰. p̄ia ps ꝺclonis ē hꝰ. relatiua scꝺz suū eē referūt ad aliqd ſ hītudine gtī casus. pbaꝛ iductie p̄ relatis scōm esse qz maiꝰ fm ꝟ ipz ꝙ ē dr alteriꝰ. i. referr ad aliqd ſ hītudie gtī caſ⁰. hoc ē qz dr maiꝰ alicꝰ maiꝰ ⁊ duplū hoc ipm ꝙ ē dr alteriꝰ qz dr duplū alicuiꝰ duplū. ⁊ sīlr alia relatia fm eē sūt hmōi ⁊ declarat in relatis scōm dici qz hītꝰ affectꝰ disciplia ⁊ positio sūt ad aliqd. ⁊ scōm suū eē dicunt alioꝝ. nec dicūt alr ad aliō. i. nō referūt sub alia hītudie q̄ gtī. vt hītꝰ dr alicꝰ hītꝰ. Et pō alicꝰ pō ⁊c de alys. ¶ 2a ps ꝺ⁰ ē ista. aliq̄ relatia dñr q̄libet alr ad aliō. pz qz magnuz ē ad aliqd. ⁊ tñ referr ad aliō sub hīe acti ⁊ non gtī vt magnū dr ad puū magnū. ꝛēt sīle dr alicui sīle ⁊ sic cō alys. ¶ 3a ꝺ⁰ remouet vnā dubitatōem aristꝰ. qz ista q̄tuoꝝ hītꝰ accubitꝰ statio ⁊ cessio sūt positōes ⁊ positio ē ad aliqd. iō ista q̄tuoꝝ sūt ad aliqd. iō possz aliqs dubitaꝛ. vt ꝟ ista ꝺcreta sedē iacere vel stare sint dr ꝓpōnis ⁊ ꝺñs ad aliqd. Rñdet aristo. ꝙ hꝰ cōcreta non sūt pōnes. sed sūt quedā pōnes denoiatiue dicte a positionibus.

Tertio sciēdū ē. ꝙ circa hunc tex⁰ oritꝰ vna difficultas. vt ꝟ genꝰ gñalissimū hꝰ ꝑdicam̄nti referaꝛ ad aliō sub hīe alicuiꝰ obligi caſ⁰ vel sit ꝓn⁰ referēdi tm̄. ¶ Et arguit ꝓio ꝺ ꝓmā ptē. qz si genꝰ gñalissi⁰ hꝰ ꝑdicam̄nti referet ad aliō. cū relatia sint simul nā

qua rõne genus gñalissimũ erit gen⁹ generalissimum eadẽ rõe termin⁹ ad quẽ referr̃ẽ genus gñalissimũ. ⁊ p ꝯñs in ℔ p̃dicamẽto sunt duo gña gñalissima. ꝯña tz. quia exquo vnus relatiuũ nõ ẽ pr⁹ nec̃ cõmuni⁹ altero. iõ nõ ẽ maior rõ quare vnũ relatiuũ sit magis genus generalissimũ c̃ aliud. Cõtra secũdã partem arguit̃ sic. qr si genus gñalissimũ huius p̃dicamẽti fit pn̄⁹ referẽdi. g̃ sequtur vt prius ꝙ erũt duo gña generalissima in hoc p̃dicamẽto. cõsequẽtia tz. qr si genus gñalissimũ sit p̃ncipium referendi aliq̃ extrema signẽt̃ illa i extrema. b. ⁊. c. Tũc arguitur sic. aliqua est relatio ipius. b. ad. c. ⁊ alia relatio mutua ipius. b. ad c. Sed illa extrema sũt eq̃ cõia ⁊ eq̃ p̃ma. g̃ ille due relationes quib⁹ illa extrema referũt mutuo erunt eq̃ prie. ⁊ p ꝯñs erũt duo extrẽa gña generalissima. ¶ Ad difficultatez rñr ꝙ gen⁹ gñalissimũ huius p̃dicamẽti ꝙ ẽ relatio nõ referr̃. sed ẽ pn̄ referendi tm̃. Ad rõnẽ cõtra factaz dr̃ ꝙ hoc cõe gñalissimũ relatio est p̃ncipiũ referẽdi. nõ diuersa extrema adinuicem sed idẽ ad seipm. puta hoc cõe relatiuus ad seipm. Nã dr̃ relatiuũ relatie relatiuũ. Et iõ sicut extrema illius relatõis sũt idẽ. ita ille relationes mutue sũt eedẽ. ¶ Et si arguat̃ qr rlo in gñe generalissimo sũpta debet eẽ realis sicut ⁊ quodlibet p̃dicamẽtũ ẽ reale. sed relatio eiusdẽ ad seipm nõ ẽ realis. g̃ relatio i gñe gñalissimo sũpta nõ ẽ p̃ncipiũ referẽdi idẽ in numero ad seipm. Rñr ꝙ licet rlo vna nũero que ẽ p̃ncipiũ referẽdi eiusdẽ in numero ñ sit realis sed rõnis tm̃ relatio vna in spẽ vel in genere que ẽ referẽdi p̃ncipiũ eiusdẽ in genere vel in spẽ ad seipm bene ẽ realis ⁊ sic ẽ in posito. Et si vlteri⁹ dicat̃. inter q̃cũq̃ duo relatiua ẽ bitudo aliqua vna ꝑm numerũ. g̃ rlo erit vna scõm numer̃. Dicit̃ ꝙ vnũ numero capit̃ dupl̃r. vno mõ vt distinguit̃ ꝺtra vnũ gñe vel spẽ. ⁊ sic negatur ꝯña. alio mõ capitur vnũ numero p eo ꝙ cũ alio potest constituer̃ binarium. ⁊ sic cõceditur añs ⁊ consequens.

Conclusio rñsalis. esse ad. est modus eẽntialis ꝺctiu⁹ eẽntialit̃ entis ad hoc rlm super quo fundat̃ modus p̃dicandi isti⁹ p̃dicamẽti. ꝯ p prĩa pte patz p argumẽtũ factũ in oppositũ. ⁊ p vltima pte pz. qr rlo denoiat ſbam in eo qõ ẽ ad aliud se habere. sz iste modus denoiandi fũdatur in isto mõ eẽndi q̃ ẽ eẽ ad. g̃ relinq̃t ꝯclusio vera.

Primo dubitatur. Utrum relatio distincta realit̃ sit a suo fũdamẽto. ¶ Et arguit̃ ꝙ nõ. qr ⁊ si sic sequeret̃ ꝙ q̃ erit filitudo ꝙ nõ eẽt q̃litas. ꝯña tz qr rem ab alia realiter distincta põt de⁹ facere sine alia re. g̃ si filitudo realiter distiguat̃ a q̃litate poterit de⁹ facere filitudinẽ sine q̃litate. ¶ z° qr si sic sequeret̃ ꝙ ignis existẽs parisius ⁊ ibi calefaciens aliq̃ calefactibile nec̃io calefacerz illud calefactibile rome ⁊ in quocũq̃ alio loco q̃tũcũq̃ distãte a parisius. ꝯña tz: qr calefacto parisius aliq̃ calefactibili fiet noua filitudo in calido exñte rome sed calefaciẽs non agit nisi calefaciẽdo: g̃ ignis exñs parisi⁹ calefiet rome aliq̃ calefactibile. ⁊ ẽt totũ spaciũ ꝙ ẽ parisi⁹ vsq̃ romã. eo ꝙ agẽs mãle p⁹ agit in ꝓpinquũ c̃ in distãs. ¶ z° sic. qr si sic seq̃ret̃ ꝙ sortes põt eẽ pr̃ platonis quẽ nũq̃ genuit. ⁊ q̃ sortes non eẽt pr̃ ciceronis quẽ tm̃ genuit. ¶ Primũ inc̃oueniens ꝓbat̃. qr q̃cũq̃ res existit i pr̃e platonis põt de⁹ oino eadẽ creare in sorte. sz pr̃nitas ẽ quedã res p quã pr̃ platonis dr̃ formal̃r pr̃ ipi⁹ platonis. g̃ eadẽ pr̃nitatem oio põt de⁹ creare de nouo in sorte. ⁊ sic sortes erit pr̃ platonis quẽ tm̃ nũq̃ genuit. scõm inc̃oueniẽs ꝓbat̃ qr si pr̃nitas sortis erit realit̃ distincta a sorte ⁊ a cicerone filio suo poterit de⁹ real̃r destruere illã pr̃nitatẽ remanẽtib⁹ sorte platone ⁊ ciceroe. ⁊ tũc sortes erit pater ciceronis quẽ tm̃ genuit. ¶ Jn oppo⁹ arguit̃. qr impossibile est fil̃ ⁊ sel̃ eandẽ formã intẽdi ⁊ remitti. sed rlo intẽdit̃ q̃ suũ fundamẽtus remittitur: ⁊ econtra q̃ fũdamẽtũ intẽditur rlo remittit̃. g̃ rlo ⁊ suũ fũdamẽtũ nõ sũt vna forma realiter. Maior ꝓbatur qr intẽdi ⁊ remitti sũt mot⁹ ɔrys. mõ ipossibile ẽ fil̃ idẽ moueri motib⁹ ɔrys. Minor ꝓbat̃ qr suppo⁹ ꝙ sortes sit magis alb⁹ c̃ plato. ⁊ remittat̃ albedo sortis tũc sortes fiet magis filis platoni. si vero albedo sortis intẽdat̃ tũc fiet min⁹ filis platoni. eo ꝙ cõtinuo albedo sortis recedit a gradu albedinis platonis. ¶ z° sic. nulla eadẽ res limitata vltimo mõ põt formaliter ꝺtinere opposita scõm pfectã idẽtitatẽ eandẽ sibi. sed in eodẽ fũdamẽto succesiue fũdant̃ oppositе relationes formaliter. g̃ q̃ rõne ꝺtinet vnam p idẽtitatẽ pari rõe ꝺtineret aliam relationẽ. ¶ Tertio sic. friuolũ vr̃ eẽ personas i diuiduis constitui formaliter ex ẽtibus rõis cum sint realiter distincte. sed persone diuie

realiter ꝺstitum ī relationibus. g̃ relatio erit ens reale. ¶ Quarto sic. qz vnio ipostᵉ vbi diuini cum natura humana ē distincta realiᵗ a naturis vnibilibᵍ. ⁊ tamē est relatio. g̃ relatio ē realiter distincta a rebᵍ absolutis. Maioꝛ pꝫ quia nisi sic sequeret̄ ꝙ verbū possꝫ eē incarnatū absq; eo ꝙ assumeret nām humanam vel aliquā aliā nāz ꝓñs ē incōueniens. pꝫ tñ ꝓña. qz deus fecisset nām illam eandez quā mō assūpsit sine eo ꝙ eaz assūpsisset exq̄ vnio ipostᵉ est eadem realiter cum nā vnibili. ⁊ tūc fuisset nā vnibilis. ſ. verbū ⁊ natura humana sequeretur ꝙ tūc erit vnio ipostᵉ verbi cum nā sine assumptione ipsius naturꝫ ⁊ per ꝓñs fuisset incarnatio verbi sine assumptione nature. quia incarnatio non ē aliud q̄ ipoᵉ vnio vbi diuini cuz natura. ¶ Propt̄ istas rationes ⁊ alias cōsimiles rñdetur affirmatiue ad dubium ⁊ ad rōes in oppositū. ¶ Ad primā dr̄ ꝙ oēm rem prioꝛē distinctaz realiᵗ ab alia pōt deus separe. sed nō posterioꝛē pp eēntialē ordinē ⁊ dependētiā. quā hz posterioꝛ a prioꝛi. modo rlo posterioꝛ ē eēntialiter suo fūdamēto. iō nō pōt relationē separe a suo fūdamēto. sed dicetur ꝙ licet deᵖ nō possit facere silitudinē sine q̄litate posset tñ facere duo alba sine silitudine. Ad hoc dr̄ ꝙ deᵖ pōt facere duo alba sine similitudie actuali ⁊ realiter distincta. tamen illa alba erūt silia silitudie fūdamentali. vel dr̄ ꝙ positis fundamēto ⁊ termino necessario ꝓsurgit relatio extrinsecᵖ adueniēs. iō positis duobᵍ albis nēcio ꝓsurgit similitudo nō necessitate dependētie prioꝛis ad posterius. sed necessitate nālis exīntie eo mō quo dicerem⁹ ꝙ posita totali cā in eē naturaliter agēte ⁊ in actu ponit̄ effectᵍ. ¶ Ad scōaz dr̄ ꝙ calefacto parisiᵖ aliq? calefactibili fit nouā rlo in calido vl calefacto exīte rome. non tñ oz ꝙ in eo gñetur noua caliditas. ⁊ cuz dr̄ ꝙ calefaciens nō agit nisi calefaciēdo verus ē in actiōe naturali hz actiōe metaphica pt̄ ꝓducere nouā relatiōem in quocūq; distāti. qz agēs metaphicū abstrahitur a situ. Et si quaratur vtrū aliud distans in quo agens remotum causat relationē mutet. Dicit̄ ꝙ secūdū intentionē phi ꝙntō phisicoꝛ videtur eē prius relationi ꝙ acquiratur in aliquo ꝓ solam mutationē alterius. vl pōt dici ꝙ dicit simplicius super predicamēta ꝙ aliqd mutatur dupl'r. ſ. in se. Alio mō ad aliud. aduenien te aūt relatione subm mutat̄ ad aliud. ¶ Ad tertiā pꝫ satis ꝙ pp naturalē coexigentiā extremoꝛ ad relationē nō pōt relatio destrui remanentibᵍ extremis nec pōt aliqua rlo sup aliquo fundamento fundata in ordine ad aliquē terminū repiri i alio fundamēto eadem i nūero hz tñ i spē vel in gñe possit reperiri.

Secundo dubitat̄. Utrū ois rlo fit in ꝓdicamēto rlonis. Pro cuiᵍ solutiōe ponūtur octo distictiones. ⁊ vnū dictū. Prima distinctio ē ꝙ duplicia sūt relatia quedam sūt relatiua scōm dici. Alia sūt relatiua secundū eē. relatiua scōz dici sūt illa q̄ de suo ꝓncipali significato nō iportāt relationē. sed solū de ꝓnotato suo. Hz relatia scōm eē sūt q̄ de suo principali significato importāt relationē. ¶ Scōa distinctio duplex ē rlo. q̄dā ē relatio rōis q̄ dependet ab intellectu i esse ⁊ conseruari. ⁊ ī aīa obiectie cōsūt scōe itentiones Alia ē rlo realis que. ſ. pt̄ existere secluso quocūq; actu itellꝰ. ¶ Tertia distictio ꝙ relationū realiū quedā sūt reales i altero extrēo tñ ⁊ sūt ille quoꝝ alterū extremū dependet ab altero. sed nō econtra. vt rlo scie ad scibile. vel creature ad creatoꝛē. alie sūt reales in vtroq; extremo. quaꝝ. ſ. extrema dependent a se mutuo vt relatio prīs ad filiū. ¶ Quarta distinctio quedā sūt relatiōes disqueparentie quarum. ſ. extrema sūt alteriᵖ ⁊ alteriᵖ rōis vt prīnitas ⁊ filiatio. Alie sūt relatiōes eqparentie q̄rum extrema sūt eiusdē rōis vt similitudo eq̄litas. ¶ Quīta distictio. quedā sūt relationes suppōis q̄ sūt ꝓncipales sic̄ dñiuz. Alie sūt suppositōis que sunt iferiozes sic̄ seruitᵍ. ¶ Sexta. duplices sunt relationes reales quedā sūt aptitudinales vel fundamētales que. ſ. requirunt terminū solū in aptitudie. ⁊ ꝓdicant̄ de suis fundamētis per se in scōo mō. Necēt distinguūt̄ ꝓncipaliter aut realiter a suis fūdamētis sicut assimilabilitas. hz enim non esset nisi vnū albū adhuc ipz assimilabile esset alicui albo possibili. Alie sūt relatōes actuales q̄ regrunt fundamentū ⁊ terminū actualiᵗ ⁊ realiter existere cōz ē similitudo. Nā si solum esset albū hz ipz esset assimilabile nō tñ ē simile ⁊ talis relatio ꝓdicat̄ contigēter ⁊ p accīs de suo fundamento a quo ēt distinguit̄ realiter ¶ Septima distinctio. relatio actualis est duplex. quedā ē intrinsecus aduenies que necessario cōsurgit positis extremis. Et dicunt̄

intrinsecus aduenire eo q̄ ꝓsequūt̄ naturam fundamēti ⁊ termini. Alie sūt extrinsec⁹ aduenientes que. s. nō ꝯsurgūt imediate posito fūdamēto ⁊ termio vt pōita potētia actīa ignis ⁊ posita passiua stupe ignis non agit in stupaz nisi prioꝛ fiat approximatio eoꝛūdē adinuicē. ¶ Octaua distictio rōnū intrinsec⁹ aduenientiū. quedam distinguūt̄ realr a suo fūdamento sicut p̄nitas ⁊ similitudo. q̄dā vo nō sicut creatio. ⁊ de talib⁹ dat̄ regula scotistica. Ois relatio cui⁹ fūdamēto repugnat eē sine termino ē eadē realiter cū suo fūdamēto lz non formaliter. ¶ Dictū ē istud ad h⁹ q̄ aliqua relatō sit in p̄dicamento relationis q̄tuoꝛ ꝓditiones regrūtur. ꝓma ē q̄ talis relatō sit scōm esse ⁊ p hoc excludūt̄ relatia secūdū dici. zo. q̄ sit realis. ⁊ per hoc excludūt̄ zc itentōes. Tertio q̄ sit actualis. ⁊ p hoc remouent̄ relatiōes fūdamētales ⁊ aptitudinales que sunt eiusdē p̄dicamēti cū suis fūdamēt⁹. Quarto q̄ sint intrisecus aduenientes ⁊ per hoc excludūtur sex vltima alia p̄dicamenta cū sint quidā respectus intrinsecus aduenientes.

Tertio Dubitaꝛ. Utruz ois relatio formaliter contineaꝛ sub aliquo p̄dicamēto. ¶ Ad dubiū rn̄r p duas distinctiones ⁊ vnū dictū. ¶ ꝓma distinctio ad relationem actualē realē intrinsec⁹ aduenientē q̄tuoꝛ conditōes regrūtur. ꝓma q̄ extrema sint realia. sic q̄ in rōne fundādi vel terminādi non depēdeat ab intellectu. Scōa ē q̄ sint realiter distincta. Tertia est q̄ oꝛiatur ex natura extremoꝝ ⁊ non cōsurgat in eē p actum cōpatiuuz itellectus. Quarta ē q̄ inter extrema sit hitudo mutua. ita q̄ bēant adinuicem mutuam depēdētiā. ¶ Secūda distinctio q̄dam sūt relatiōes que fūdātur super re alicuius p̄dicamenti ⁊ iste dicūtur p̄dicamētales alie sunt relatōnes que nō fundātur sup esse alicuius p̄dicamēti. fz in oī p̄dicamento repo nūtur. ⁊ iste dicūtur relationes transcendētes quaꝝ sunt quatuoꝛ genera. ꝓmum gen⁹ est relationū que cōueniūt enti inquantum ens vt. s. abstrahit ab oībus p̄dicamētis ⁊ eorum passionibus. ⁊ hȝ sunt hitudines oꝛdinis ⁊ diuisiones que sunt inter ens ⁊ passiones eius que quidē passiones sunt vnū verū bonū aliqd ⁊ res. zm genus est relationū identitatis ⁊ diuersitatis idē eniz ⁊ diuersuz diuidunt ens. 3m genus est sicut superius ⁊ inferius genus ⁊ species ⁊ consimiles que cuilibet generi cōueniunt. Et si queratur vtrū relatio superioris ⁊ inferioris gn̄is ⁊ spēi sit realis. Rn̄r q̄ tales relationes p̄nt dupliciter considerari. vno modo formaliter vt. s. sunt respect⁹ derelicti ī obiecto p actū cōpatiuū itellis. ⁊ sic sūt r̄spcūs rationis. alio modo p̄nt capi fundamentaliter. s. p actibus super q̄bus intellectus fundat illos respectus rōis. ⁊ sic sūt respect⁹ reales trāscendētes de q̄bus in ꝓposito ē sermo. Quartum genus ē relationū que sunt in deo cuiusmodi sunt relationes oꝛiginis ⁊ oēs relatiōes cōes. ⁊ de oībus his relationib⁹ transcēdentibus a quibusdam dat̄ talis regula. Ois relatio que non est realiter distincta a suo fundamēto est ex se transcēdens quia ois relatio que ē directe in genere relationis vel in aliquo aliozū sex vltimoꝝ p̄dicamentoꝝ est accidēs realiter a suo fundamēto distinctū. Relatio āt que est eadē cū suo fundamēto nō ē accidens sibi. q̄ talis relatio nō erit p̄dicamētalis. quare relinqtur q̄ erit transcēdēs. Pōt tn̄ forsan dici q̄ hmōi relationes transcēdētes q̄ditatiē sunt in q̄ne relationis licz denoīatiue repiaꝛ ī quolibet genere. dictum est istud. Ois relatio realis actualis ⁊ non transcendēs ē in aliquo septē vltimoꝝ p̄dicamētoꝝ quia oē tale vel ē intrinsecus aduenies. ⁊ sic ē de p̄dicamēto relatiōis. si vero fuerit extrinsec⁹ aduenies tūc reponiꝛ in aliquo sex vltimoꝝ p̄dicamentoꝝ.

Ad rationes Añ oppositum. Ad primam dicit̄ q̄ non est simile de eē ī. ⁊ de eē ad. q̄ eē in. ē quidā respectus aptitudinalis vl fūdamētalis nō distinct⁹ a suo fūdamēto. Jō nō fac aliud spāle genus p̄dicamētale vt patuit ex vltimo dubio. Sed eē ad. est respect⁹ formalis ⁊ actualis distinct⁹ realr a suo fūdamēto. ⁊ lz relatiuis cōueniat eē in. ⁊ eē ad. non tn̄ eodē mō q̄ eē ad. ē de formali ⁊ q̄ditatiua rōe ei⁹. sed eē in. seqtur eā p modū cuiusdā ꝑpetatis. ⁊ iō r̄lo non cōponit̄ q̄ditatiē ex eē in. ⁊ eē ad. q̄ eē in. ī nullius absoluti vel respectiui ꝛceptu formali reponit̄. ¶ Ad scōam dr̄ q̄ ꝛcept⁹ entis nec est absolut⁹ nec respectiu⁹. fz abstrahit ab vtroq̄ sicut diuisū in suo conceptu formali abstrahitur a diuidentibus. Et cum ꝑbaꝛ q̄ ens pōt ītelligi nullo alio cōceptu intellecto dr̄ q̄ illō non solum cōuenit absoluto qō ex oppōito diuiditur ꝛtra respectiuū sed ēt competit in dif

ferenti sine enti cõi diuiso q̃ ꝑm suã rõem for-
malẽ. nec ẽ ad se. nec ad aliõ. ¶ Ad tertiam dr̃
q̃ sicut homo ex sua rõe specifica ẽ bõ formaliter. ⁊ non per alia prioza ꝓtenta in sua qdita
te sic relatio per suã rõem specificã ẽ ad aliud licet nõ oĩa sua prioza ĩtrinseca sint formaliẽ. et ad aliud. Et si obyciaẽ. ergo relatio non dicit
p se vnum conceptũ: qz cõpositũ ex absoluto: ⁊ respectiõ ẽ per se vnũ. Respõdeẽ q̃ ex potentia eẽntialiẽ actu ꝑpo fit vnũ per se. modo ens qõ includitur qditatiue in relatiõe sicut in alys generibus dicit entitatẽ potentialem respectu relationis cõtrahẽtis ⁊ determinantis ipsũ ens ad certũ genus. iõ ex ente ⁊ ꝓpria rõne relationis tñ fit vnus per se conceptus relationis. ¶ Ad tertiam patuit ex prima solutione qz relatio qditatiue nõ cõponiẽ ex eẽ in. ⁊ eẽ ad. sed eẽ ad. ẽ de conceptu formali relationis ⁊ ẽ q̃i passio superaddita quiditati.

Queritur Utruz oĩa relatiua dicanẽ ad conuertentiam. ¶ Arguiẽ primo q̃ non. qz dici ad ꝓuertẽtiam ẽ eẽ sil̃ nã. sed nõ oĩa relatiua sũt sil̃ nã. g̃ nõ oĩa dicũtur ad ꝓuertentiã. Minoꝛ ꝑbatur duab⁹ rõibus. Prima ẽ q̃ scibile ⁊ scia sũt relatiua. ⁊ tñ non sũt sil̃ natura. g̃ nõ oĩa rla sũt sil̃ natura. Maioꝛ ꝑbat aristo. qz scibile prius ẽ scia. ergo scibile ⁊ scia non sunt sil̃ nã. Añs ꝑbat aristoles trib⁹ rõibus. qz in plurib⁹ res ꝑexistũt añq̃ de ipis bẽam⁹ sciam. g̃ in paucis videm⁹ sciam ⁊ scibile sil̃ accipi. Scõa rõ scibili õstructo destruitur scia. sed scia destructa nõ õstruitur scibile. g̃ scibile ẽ p⁹ scia. Añs ꝓtraq̃ parte pz. qz si scibile nõ sit scia nõ ẽ. sz si scia nõ sit nõ oz scibile nõ eẽ. naz si q̃dra⁹ circuli sit scibilis nõdũ tũ ẽ ei⁹ scia. 3ª rõ scibili sublato nõ ẽ scia. ⁊ tamẽ contingit plura eẽ scibilia. g̃ scibile ꝑ ẽ q̃ scia. Scõo ꝑbatur ꝓdicta minoꝛ q̃ nõ oĩa relatiua sũt sil̃ natura qz sensus ⁊ scibile nõ sũt sil̃ natura. ⁊ tñ sũt relatia que non oĩa relatia sũt sil̃ natura. Maioꝛ pz. qz scibile ꝓpius ẽ sensu. g̃ scibile ⁊ sensus nõ sunt sil̃ natura. Añs pz duabus rõibus quia destructo sensibili destruiẽ sensus. sed destructo sensu non destruitur sensibile. g̃ sensibile prio⁹ ẽ sensu. antecedens ꝑ prima ꝑte pz. qz destructo scibili destruitur corpus. g̃ destructo scibili destruitur sensus. tz ꝓña. quia sensus ẽ circa corpus. vl̃ in corpe. Añs pz qz oẽ corp⁹ ẽ sẽsibile. 2ª ꝓs añtis pz. qz destructo aiali destruiẽ sẽsus. ⁊ tñ nõ destruiẽ sẽsibile. g̃ sẽsu destructo ñ destruitur sẽsibile. Minoꝛ pz qz destructo aniali adhuc remanet corp⁹ calidũ dulce ⁊ amaꝝ. ¶ 2ª rõ sẽsus sil̃ ẽ cũ sẽsato. sz sẽsibile p⁹ ẽ sẽsato g̃ sẽsibile p⁹ ẽ sẽsu. maioꝛ pz. qz sil̃ fit aial qõ ẽ sẽsatũ ⁊ sẽs⁹. minoꝛ pz. qz ignis ⁊ aq̃ ⁊ alia ex qb⁹ cõstat ipz aial ꝑus sũtq̃ aial. ¶ In opp⁹ ẽ aristo.

Primo sciendũ ẽ. q̃ ꝑ declaratõe terminoꝝ ponũtr̃ due difficultates. Prima ẽ qd ẽ dici ad ꝓuertẽtiã. Ad quaz dr̃ q̃ relatia dici ad ꝓuertẽtiã ẽ ipa sic se hẽre q̃ si vnũ referr̃ ad aliud: ita aliud referr̃ ad ipm. Jõ ꝓuertẽtia ẽ passio terminoꝝ ꝓhũtium ad se inuicẽ mutuã depẽdẽtiã. 2ª difficultas q̃t requirũtur ad hoc q̃ aliqua ad se inuicem mutuo referãtur. Dicir̃ q̃ gnq̃. s. subm relationis. fũdamtũ. termin⁹ aq̃. termin⁹ ad quẽ. et ipa relatio. vñ subm rlonis ẽ illud qõ refertur per ipsã relationem. sz fũdamẽtũ ẽ rlo q̃ ipsa rlo ẽ in ipso subo. sed termin⁹ a quo ẽ ipm rlm ⁊ terminus ad quem ẽ correlatiuũ relatio vo ẽ hĩtudo media inr̃ illos duos terminos vbgr̃a pr̃ refertur ad filiũ ꝑ pr̃nitatẽ que ẽ q̃dam hĩtudo media inter patrez ⁊ filium. sed subm illius paternitatis est aial quod genuit. fũdamentum vero ẽ potentia actiua patris. ⁊ tmiꝛ nus aquo ẽ hoc relatiuũ pr̃. sz termin⁹ ad quẽ est hoc correlatiuum filius. Uerũtamen adhuc est differentia inter terminum ⁊ correlatiuum quia termin⁹ ẽ illud qõ ẽ fundamentũ relationis oppositẽ sicut termin⁹ paternitatis est potentia passiua fily super q̃ fũdar̃ filiatõ.

Secundo sciendum est q̃ in hac secũda parte principali determinat aristo. de ꝓprietatib⁹ relatioꝝ. Et cõtinet quinq̃ pũcta. In quoꝝ prio ponit primã ꝓpetatẽ relatioꝝ q̃ ẽ hec q̃ ꝓtrarietas ẽ in relatõne idest in relatiuis vt virtus contrariatur vicio. ⁊ disciplina contrariatur ignorantie. ⁊ tamen ipsa sũt ad aliqd. verũtamen ista ꝓpietas nõ conuenit oĩbus relatiuis. quia nõ ꝓuenit relatis ꝑm eẽ vt duplo nihil est contrariũ neq̃ triplo neq̃ alicui talium. In secũdo pũcto ponit secundaz ꝓpꝛietatem que est hec relatiua videntur suscipere magis ⁊ minus. patet quia simile dicitur magis vel minus simile. ⁊ equale dicitur magis vel minus eq̃le Et tñ vtrũq̃ ẽ relatiuũ qz sile dr̃ alicui sile ⁊ i-

eq̃le dr alicui ineq̃le. ꝛ ꝓcedẽs ꝑpetas nõ cõ
petit oĩb⁹ relatiuis. qz duplũ nõ dr magis vel
min⁹ duplũ. ¶ In 3⁹ pũcto põit tertiã ꝑpetatẽ
q̃ ẽ h. Oia rlatiua dicũt ad ꝛuertẽtiã. quã pro
bat duplr. p⁹ i his q̃ referũtur adiuicẽ sub hi⁹
eiusdẽ cal⁹. ꝛ ℔ trib⁹ exẽplis. ¶primũ ẽ qñ ser
uus dr dñi seruus. ꝛ dñs serui dominus. scõz
exẽplũ duplũ dr didy dupluz. ꝛ didium dupli
dimidiũ. 3ⁱᵐ exẽplũ. mai⁹ dr minoze mai⁹. ꝛ mi
n⁹ dr maioze min⁹. ¶ 2⁹ ꝓbat duob⁹ exemplis
in his q̃ referũt adinuicẽ sub hĩtudine diuer
soꝛ casuũ vt disciplina dr disciplinati disципli
na. ꝛ disciplinatũ discipline disciplinatũ. 2ᵐ exẽ
plum vt sensus dr sensati sẽsus. ꝛ sensatũ sẽ⁹
sensatũ. ¶ 2⁹ ponit phs vnũ impediñtũ ꝓpter
q⁹ ꝛtingit relatia nõ dici ad ꝛuertẽtiã. ꝛ ẽ istõ
q⁹ q̃cũq̃ non ẽ conueniens assig⁹ rli ad suuz
correlatiuũ tũc relatia nõ dicũt ad ꝛuertẽtiã.
vnde talis incõueniens assignatio põt ꝛtige
re duob⁹ mõis. vno mõ qñ correlatiuo nõ est
no⁹ ipositũ. vt si ala assigneť ad auẽ tunc nõ dr
ad conuertentiã. qz ala nõ dr ala auis in eo q⁹
ala sz in eo q⁹ alatũ: qz multa sũt alata q̃ nõ sũt
aues si tñ fieret assignatõ ꝛueniẽs. tũc bñ dice
retur ad ꝛuertẽtiã. vt ala dr alati ala. ꝛ alatũ
dr ala alatũ. Jõ cõtra istud impedimẽtũ põit
Aristo. vnũ documẽtũ. s. q⁹ q̃cũq̃ correlatio
alicui⁹ rli nõ ẽ nomẽ ipositũ tũc necesse ẽ fin
gere no⁹ correlatiuum a nomie relatiuo. qõ ꝑ
bat trib⁹ exẽplis. Quoꝛ ꝑmũ ẽ de ala ꝛ alato
de quo iam dictũ ẽ. scõz exẽplũ si rem⁹ assigne
tur relatiue ad nauẽ non erit conueniens assi
gnatio. quia rem⁹ nõ referť ad nauez in eo q⁹
nauis. quia multe sũt naues quarũ remi non
sunt. iõ si correlatiuum remi fingať scõm de
noiationẽ a remo tũc illi cõueniens ẽ assigna
tio. Et diceret ad ꝛuertẽtiã qz rem⁹ dr remiti
rem⁹ ꝛ remitum dicit remo remitum ¶ Ter
tiũ exẽplũ est de capite. quia si assigneť relati
ue ad al' tunc non est conueniẽs assignatio. qz
caput ñ refertur ad aĩal in eo q⁹ aĩal. multa. n.
sũt aĩalia nõ habẽtia capita. iõ oz correlatiuũ
fingere scõm denoiationẽ factaz ab hoc noie
caput. ꝛ tũc erit ꝛueniens assignatio ꝛ dicere
tur ad conuertẽtiã. vt caput dr capitati caput
ꝛ capitatum capiti capitatum. Ex istis cõclu
dit suũ documentum dicẽs q⁹ quotiẽscunq̃
correlatiuo nõ erit nomẽ ipositũ. tũc nomẽ
correlatiuũ fingatur noie relatiui. vt ab ala fi
gatur alatum. ꝛ a remo remitũ. ꝛ tunc si fiet
cõueniens assignatõ ꝛ sic dicẽť oĩa relatia ad
conuertentiam. 2⁹ põt cõtingere incõueniẽs
assignatio qñ relatiuo ꝛ correlatiuo ẽ nomen
impositũ. ꝛ ℔ fit si rlm nõ assignetur ad suũ ꝑ
priũ correlatiuũ. sed ad aliqđ accidens sui cor
relatiui. tunc non erit cõueniens assignatio.
vt si seru⁹ nõ assigneť ad dñz sed ad boiez aut
ad bipedẽ tũc erit icõueniẽs assignatio. ꝛ sic
hic capiť accñs ꝑ oĩ eo q⁹ ẽ extra eẽntiã alic⁹.

Tertio notandũ ẽ q⁹ circa hunc textum
incidit vna difficultas quia exq̃
contingit conuenienter assignare relatiuum
ad suum correlatiuum quomodo poterit sciri
quando erit conueniens assignatio. ꝛ quãdo
nõ. Ad hãc dubitationem respondet aristote
les per vnaz regulam que stat in duabus con
sequentys. Quarum prima est. si circũscript⁹
quibuscunq̃ accidentib⁹ que accidunt ipi cor
relatiuo relicto solo illo correlatiuo ad quod
relatiuum est assignatum. si adhuc dicatur il
lud relatiuum ad correlatiuum assignatũ cõ
ueniens erit assignatio. ꝛ dicetur ad ꝛuertẽti
am: Hãc ꝓsequẽtiã declarat Arist. ꝑ exẽpluz
quia si a domino per intellectũ prescindãtur
quecunq̃ sibi accidũt inquãtũ domin⁹. vtpu
ta eẽ bipedẽ vel eẽ perceptibilẽ scientie ꝛ esse
boiem remanente sola illa ratione que ẽ esse
dñm adhuc seruus dicit ad dñz. dicit eni ser
uus dñi seruus. ꝛ dñs serui domin⁹. ideo ẽ cõ
ueniens assignatio serui ad dominũ ꝛ adinui
cem dicũtur ad conuertentiã. ¶ Secũda cõ
sequentia ẽ hec. si circunscriptis omnib⁹ alys
que accidũt correlatiuo iquãtũ correlatiuuz
relicto solo ꝓprio correlatiuo ad quod tale
relatiuum ẽ assignatum non dicatur vlteri⁹
ipsum relatiuum ad correlatiuum. erit incõ
ueniens assignatio. hanc consequentiam de
clarat aristoteles per duo exẽpla. ¶ ꝓrimuz
exemplũ est q⁹ seruus assignetur ad hominẽ
tanquã ad correlatiuuz. ꝛ per intellectum p̃
scindantur ab homine quecũq̃ sibi accidunt
in eo q⁹ homo non vlterius refertur seru⁹ ad
boiem. Jdeo erit inconueniẽs assignatio. nec
diceretur ad conuertentiã ꝛ quia si seruus di
catur hominis seruus non tamen econtra di
citur homo serui homo. 2ᵐ exempluz ẽ de ala
ga si referatur ala ad auem incõueniens erit
assignatõ quia si ab aue remoueatur eẽ alatũ
tunc ala amplius non erit ad aliqđ quia cum
nõ sit alatũ non erit ala alicuius.

Conclusio Responsalis si fuerit conueniens assignatio relatiui ad correlatiuū. oīa relatiua dicētur ad conuertētiā. cōclo pz ex secūdo ⁊ tertio nōbilib⁹

Primo dubitatur. Utrū relatiua sunt simul natura. ad qō dubiuz in quarto pūcto rūdet aristo. dicens q⁹ in pluribus relatiuis verū est ipsa eē sīl nā. pz quia q̄ cunq; posita se ponūt ⁊ pempta se perimūt sīc sīl nā. sz rliua sūt b⁹. g̃ ⁊c. Minor pz pīo quo ad primā ptē qz duplū ⁊ dīduum sūt relatiua ⁊ tñ posita se ponūt. g̃ relatia pōita se ponunt Minor pz duob⁹ exēplis. qz cū duplū ē dimidium ē. ⁊ ecōtra. sīl cū sit seruus dñs ē. ⁊ ecō tra. z⁹ pz minor q̄ ad secundā ptē qz relatiua se auferūt adinuicē. g̃ relatia pēpta se pimunt Añs pz qz si nō sit duplū nō erit dīdiuz nz cō.

Secundo dubitatur. vtrū eē sīl natura sit ppriū quarto⁹ relatis. Et videtur q⁹ non. qz pr ⁊ filius sūt relatiua. ⁊ tñ nō sūt sīl natura. g̃ ⁊c. Minor pz qz pr ē prior filio. ¶ In oppm tñ arguit qz relatiua mutuo referūtur adinuicē. ⁊ dicūt ad ꝙuertētiā. g̃ vnū ñ ē pri⁹ altero. Dr q⁹ relatia sūt sīl natura tñ relatiua eē sīl nā dupl̄r pōt itelligi. vno modo q̄tū ad eē dependens siue eē ad aliud qō eē est eis ppriū in q̄tū sunt relatiua. alio⁹ q̄tū ad eē exīstētie qō quidē eē accidit relatiuis inquātū relatiua sunt. ⁊ sic nō oz relatiua eē sīl natura. qz nō oz q⁹ si pr exīstat q⁹ fili⁹ exīstat. ⁊ cōfirmat p Aristo. cū dicit q⁹ si aliquod relatiuū fuerit ꝙueniēt assignatū ad aliquod correlatiuū. tūc illa dicūt sīl ad cōuertētiam ⁊ eē simul natura. Alr rūr q⁹ relatiua dicunt eē sīl natura nō solū q̄tū ad eē dependēs sz ētiā q̄tū ad eē exīstens. qō tripliciter ꝓbat. pīo qz dicit Aristo. sciam ⁊ scibile nō eē sīl natura eo q⁹ scibile ꝓexīstat scīe. z⁹ pz cū dicit q⁹ sēsus ⁊ sensibile nō sūt sīl natura eo q⁹ sensibile ꝓus sit q̄ sensus. Ex quo vr sequi q⁹ aristo. per sīl natura intelligat solitatem nō qdē dependentie tñ sed exīstētie. Sz arguit. sortes puer differt a seipo sene. sz sortes senex ⁊ sortes puer nō simul exīstunt. g̃ ⁊c. Dr q⁹ ista rūsio intelligitur de re^tis q̄ in hoc pdicamēto reponūtur modo differentie ⁊ differentie nō reponūtur. in hoc pdicamento. z⁹ confirmat augustinū in suis pdicamentis dicentem illa simul eē natura q̄tum ad ortum ⁊ ad occasum. nā q̄cūq; incipiunt eē simul ⁊ desinunt eē ita q⁹ neutrum est causa alterius dicuntur simul eē naturali existentia. sed relatiua sunt hmōi. g̃ ⁊c.

Tertio dubitatur. Utrū relatio terminetur ad aliquod absolutū vel rīspectiuum. Et vr q⁹ ad respectiuum qz ad illō terminatur relatio ad quod ipm relatiuū refertur. sed ad illud refert ad qō diceretur circūscripto omni alio. illud aūt ē correlatiuum et ñ ē qd absolutū. g̃ relatiuum terminat ad correlatiuū. ⁊ non ad aliquod absolutū. ¶ Scōo sic. Aristo. ponēs rlaz de conuertentia relatiuoꝝ. dicit q⁹ si ab aliquo correlatiuo circūscriberetur eē relatiui āplius nō refert ad illud correlatiuum ⁊ cum illud relatiuū termineī ad illud ad qō refertur. sequtur q⁹ terminatur ad aliqō respectiuū ⁊ nō ad aliqō absolutū. Rūdetur q⁹ relatio terminat nō ad relatiōez oppositam sz ad fūdamētū oppositē relationis. qz circūscripto oī respcū ad albediez q̄ ē i sorte adhuc plato alb⁹ diceret sīl is sorti. lz ñ ecō tra. Et tñ in sorte nō videret aliqd respectiuū q⁹ possit terminare sīlitudinē platonis ad sortē. quare relingtur q⁹ albedo sortis terminabit dependētiā sīlitudinis platonis ad sortez cū hoc tamē q⁹ qdā relatio fundat i absoluto. ⁊ terminatur ad absolutū sicut sīlitudo q̄ pro fundamento habet vnā albedinē. ⁊ p termino hz aliam albedinem. Aliqñ āt fundatur i respectu ⁊ terminatur ad respectū vt distinctio inter duas solitudines. aliquando autez fundatur in absoluto. ⁊ terminatur ad respectiuum sicut relatio prioritatis qua fundamētum dr eē prius relatione fundata in ipso. Aliquādo vero fundat in respectiuo ⁊ terminatur ad absolutum sicut relatio posterioritatis qua relatio posterior est fundamento.

Ad rationes aū oppositū quas mouet aristo. cōtra primā pprietatē nō soluēdo pōt dici vez ē de relatiis scōm dici de qb⁹ relatiuis nō intelligitur sz de relatiuis scōm eē. vtz tñ scīa sit respcūs vel nō patebit in sexto phīsicoꝝ. ⁊ hec ō qōe.

Queritur Utrum relatiuorū determinatio specifica sumat ex determinatione fundamētorū ⁊ termiōꝝ ⁊ determinatō materialis ex distinctione materiali subōꝝ. ¶ Arguitur primo cōtra primaz partē. in quarundam relationuz fundamēta

genere distinguuntur. ⁊ tñ oēs relatiōes sunt eiusdem generis. ꝯ distinctio relationū nō potest sumi ex distictione fūdamētoꝝ. Añs pz ō paternitate qz fūdaī sup gñatione actiua ⁊ filiatio sup gñatione pássiua. ¶ Arguīt scōo sic cuiuslibet rei distictio specifica cū sit eēntialis sumitur ab aliquo qō ē de eēntia illius. sed nec fundamentū nec terminus sūt de eēntia relatiōꝝ. ꝯ ipsaꝝ distinctio specifica non sumitur a fūdamēto vel termino. ¶ Arguīt 3° sic contra secūdā ptē q̄stiōis. quia si sic sequeret ꝙ silitudo ⁊ dissilitudo eēnt idē numero. cōsequēs ē falsū qz spē distinguūtur. ꝯ nūero pz 3 oña. qz silitudo ⁊ dissilitudo pñt eē in eodē subo nūero. ¶ In oppositum arguīt auctate aristo. ⁊ oīum logicoꝝ distinguentium relationes per determinationē absolutoꝝ.

Primo sciendū ē. ꝙ p declaratiōe terminoꝝ ponuntur quattuor distinctiones. Prima est ꝙ relationū triplex ē idētitas. s. generica specifica ⁊ nūeralis. vnde ille relationes dicūtur eedē gñe q̄cūq; sūt eiusdē p̄dicamēti. ⁊ ille dicunt eedē spē quaꝝ fūdamēta ⁊ termini sunt eiusdē spēi sicut oēs silitudines fundate sup albedinē. ⁊ oēs pnitates fūdate sup eandē potētiā actiuā. 3z idētitas numeralis relatōnuz sumit ex idētitate numerali subi ad fundamentū. ¶ Scōa distictio relationū triplex ē determinatio. s. gñica specifica ⁊ numeralis. vnde ille rōnes dicuntur distingui genere quecūq; ꝛtinētur sub diuersis generib⁹ intelligendo de genere subalterno vt fūdamēta pnitatis ⁊ filiationis que distinguūtur genere. s. gñalissimo. Jō iste rōnes que sūt paternitas filiatio distinguūt genere subalterno. Sed ille dicunt distingui spē q̄rū fundamētū vni⁹ spēi distinguit a fūdamēto alteri⁹ vel termin⁹ vni⁹ specifice distinguitur a termino alteri⁹. ex quo seq̄t ꝙ ad determinationē specificā relationū sufficit alterum illoꝝ distingui. s. ꝙ fundamēta distinguūtur spē vel ꝙ termini spē distinguūt. Jlle vero relationes dicūtur distingui numero quarum fūdamēta distinguūt numero. Ex ista ō terminatione inferūt duo corrolaria ¶ Primū ē ꝙ non oēs silitudines sūt eiusdē spēi saltem spālissime. pz de silitudine fundata sup nigredine ⁊ alia fundata sup albedine. ¶ 2m corrolariū ꝙ nō oēs dissilitudies sūt eiusdē speciei spālissime. pz qz sic pōs de silitudine fundata super nigredine ⁊ alia fūdata super albedine. ¶ 3a distinctō. relationū distinctio numeralis ē duplex quedā est numeralis seu subiectiua. Et sic oīa actiua exītia in eodē subo numero sūt eadē in numero. Et gñaliter quecūq; accidentia sūt in materia in qua. Alia ē distinctio numeralis formalis. ⁊ sic tunc illa accidenter dicūtur distingui numero q̄ distinguūtur realiter cuiusmōi sūt relationes fūdate sup fūdamēt] realiter distictis. ¶ 4a distictio ꝙ relationū duplex ē distinctio quedā ē intrinseca et eēntialis. Et talis fit per dām intrinsecā ⁊ essentialem. vtputa distinctio specifica per ꝓpriam dām specificā. ⁊ distinctio numeralis per ꝓpriā hecceitatē seu per dām nūeralem Alia ē distinctio relationū per intrinseca q̄ sumitur ex parte distinctōnis fūdamētoꝝ ⁊ termīoꝝ. ⁊ i ꝫ sensu ꝓcesserūt tres ꝑ distinctōes

Secundo sciendū ē. ꝙ in hoc quito capitulo mouet aristo. vnam dubitationē. Et cōtinet octo ꝯclones. Jn ꝓria cōclusione tangit ipsā dubitationē. ⁊ ē h. vtrū scilicet aliqua scia sit ad aliqd. ¶ Secunda ꝯ ē ista nulla ꝓpria sba ē ad aliqd: pz qz ꝑme sbe nec ꝫ se totas nec ꝫ ptes sūt ad aliqd. ꝯ nulla ꝑ sba ē ad aliqd. Prima ptē añtis ꝓbat duobus exēplis qz aligs bō nō dī alicui⁹ aligs bō. Nec aligs bos dī alicui⁹ aligs bos. Secūdaz añcedētis ꝓbat silr duob⁹ exēplis quia q̄daz man⁹ nō dī alicuius quedā man⁹ nec quoddā caput alicui⁹ quoddā caput licet bñ dicaī alicuius caput vl alicui⁹ man⁹. ¶ 3a ꝯ ē h. zc sube scōm se totas nō sūt ad aliqd. ꝓbaī trib⁹ exēplis. qz bō nō dī alicui⁹ bō nec bos alicui⁹ bos nec lignū alic⁹ lignū ꝫ alicui⁹ possessio. ¶ 4a ꝯ ē h. zc sbe ꝫ suas ptes videt eē ad aliqd ꝓbaī duob⁹ exēplis. qz caput dī alic⁹ caput ⁊ man⁹ dī alic⁹ man⁹. ⁊ tñ caput ⁊ man⁹ sūt ptes scōaꝝ sbaꝝ. ꝯ zc sbe videt eē ad aliqd. ¶ Quinta ꝯ determiat vitatē ꝯclonis ꝓcedentl. ⁊ ꝫ ꝺditionaliter ꝑ duas ꝺditionales. Quaꝝ ꝓma ē h. Si ꝓcedēs diffinitio eoꝝ q̄ sunt ad aliqd sit sufficiens. tūc min⁹ difficile aut impossibile ē soluere quin aliq̄ sba sit ad aliqd. ¶ Sexta ꝯclo tāgit secūdā ꝺditōnalē. ⁊ ē si ꝑ assignata diffinitio ad aliqd nō sit sufficiēs. sed detur alia diffinitio talis ꝙ ad aliqd sūt quib⁹ ꝫ ipz eē ē ad aliud quodām mō se hre tūc forsan nulla sba erit ad aliqd. ¶ 7° ꝯclo tangit dām inter duas istas diffinitiōes. qz ꝓpria diffin. tio

cõuenit oibus relatiuis tã scdm eẽ q̃ scdm dici. sz ista secũda solũ ꝯuenit relatiuis scdz esse quoꝝ totũ eẽ ẽ ad aliud. ¶ Octaua ꝯclo rspõdet cathegorice ad p̃dictaz qõnẽ tactã ĩ quarta qõne. Et ẽ hec ꝑtes secũdarũ subaꝝ nõ sũt ad aliqd. qꝛ si qd diffinite nouerit vnũ relatiuoꝝ diffinite nouerit ⁊ reliquũ. sed aliqs põt diffinite noscere ꝑtes secũdaꝝ subaꝝ non cognoscendo illa quorũ sunt ꝑtes. g̊ ꝑtes scdaꝝ subaꝝ nõ sunt ad aliqd. Maiorẽ ꝓbat duob⁹ exẽplis. quoꝝ primũ ẽ. si quis diffinite nouerit duplum diffinite nouerit cui⁹ ẽ duplũ. 2m exẽplũ. siquis diffinite nouit qd aliqd ẽ melius statim diffinite nouit quo meli⁹ est. sz ista sunt relatiua. g̊ siquis diffinite nouerit vnuz relatiuorum diffinite nouerit ⁊ reliquũ. Minor rõis principalis probatur. quia siquis diffinite nouit quid est caput vel quid est man⁹ non est necessarium scire cuius est manus. vl cuius est caput: Et tamen manus. ⁊ caput sũt partes secundarum substantiarum. Ergo partes secundaꝝ substantiarum non sunt ad aliquid. neqꝫ per ꝯñs aliqua secunda substantia ẽ ad aliquid. ¶ Cõsequẽter vltimo se excusat de dictis in hoc capitulo dicens. ꝙ fortasse ẽ difficile confidenter declarare aliquid de istis nisi sepe sint pertractata ⁊ disputata. ideo dubitare de singl'is dubitationibus nõ est inutile. dubitare quidem per rationes probabiles ad vtranqꝫ partem quia tales inducunt ad inquisitionem veritatis demonstratiue.

Tertio sciendum est. ꝙ iuxta hunc textum incidunt due difficultates. Quarum prima est. Uidetur enim ꝙ partes substantie sunt ad aliquid. quia partes relatiue dicuntur ad totum. ¶ Ad difficultatem respondetur per vnam distinctionez. quia totũ ⁊ pars possunt dupliciter capi. Uno modo ꝓ significatis scilicet pro ipsa totalitate vel partialitate: ⁊ sic sunt vere relatiua secundũ esse. Alio modo possunt capi pro denominatis scilicet pro rebus que denominantur per partes et totum. vtputa pro manu vel pro pede. sic sunt relatiua secũdum dici nec sunt essentialiter ad aliquid sed tantum accidentaliter ⁊ denominatiue. ¶ Secunda difficultas sup quib⁹ ⁊ quot predicamẽtis potest fundari relatio. Ad quam respondetur ꝙ super duobus predicamentis. scilicet qualitate et q̃titate qd patet quia omnia relatiua continẽtur sub tribus modis relatiuorũ enumeratis ab Aristotele quinto metaphisice. sed omnia relatiua illorum trium modoruz fundantur super qualitate ⁊ quantitate. ergo ⁊c. Minor patet. quia relatiua primi modi sunt illa que referũtur modo numeri ⁊ vnius vt duplũ dimidiũ simile dissimile equale ⁊ inequale. sed vnitas ⁊ numerus sunt de genere quantitatis discrete. ergo relatiua primi modi fundãtur super quantitate discreta. Sed relatiua secundi modi sunt illa que referuntur modo potẽtie. et fundantur super naturali potentia actiua vel passiua. sed talis potentia naturalis reponitur omni ĩ secunda specie qualitatis. ergo relatiua secũdi modi fundantur super qualitate: Et relatiua tertij modi sunt illa que referuntur. modo mensure non quidem intelligendo de mensura quãtitatiua sed de mensura entitatiua sicut scientia refertur ad scibile tanquã mensuratum ad suam mensuram. et etiam sensus ad sensibile. ⁊ illa fundantur super prima specie qualitatis. ergo relatiua tertij modi fundantur super qualitate. ⁊ per consequens omnia relatiua fundantur sup quãtitate ⁊ qualitate. Et si dicatur ꝙ pater fundatur super generatione actiua. et filius super generatione passiua. ergo aliqua relatio fundatur super actione ⁊ passione. Respõdetur ꝙ quedaz sunt relatiua que requirunt duplex fundamentum vnum. s. quantũ ad suuz fieri. ⁊ aliud quantũ ad suum esse ⁊ permanere. verbi gratia paternitas q̃tum ad suum fieri fundat̃ super actõe patris. quia dr̃ pater ille qui genuit. sed quãtum ad suum esse ⁊ permanere fũdatur super naturali potentia actiua patris. ⁊ similiter filiatio q̃tum ad suũ fieri fundatur super passione filij. licet quantuz ad esse ⁊ permanere fundetur supernaturali potentia passiua. ex quo patz ꝙ licet aliqua relatio q̃tum ad suuz fieri possit fundari super actiõe ⁊ passione oĩa tñ q̃tũ ad significatũ eẽ ⁊ ꝑmanere tm̃ fundant̃ sup q̃litate ⁊ q̃titate.

Conclusio rñsalis. disti⁹ spe^ca relatiorũ sumit̃ a distictiõe spe^ca fũdam̃toꝝ vl t̃mioꝝ. ita ꝙ istõ disiũctũ disti⁹ spe^ca fudam̃toꝝ l t̃mioꝝ ẽ cã sufficiẽs ad ꝯcludẽdũ ꝺtermiatõez specificã rl'oꝝ ꝓbat̃. qꝛ distictio spe^ca cuiuslibz sũit̃ a ꝑtib⁹ diffõis illi⁹. sz rl'o diffinitur per suuz fundamẽtũ ⁊ terminum. g̊ ꝯgrue põt sumi distinctio specifica ex

parte eozũdem. Sed distinctio materialis relationũ sumitur a distinctiõe materiali fũdamẽtoꝝ ꝛ subiectoꝝ. patz quia accidens capit vnitatẽ nũeralẽ ad vnitate sui subi cum ꝫ tñ stat ꝙ relatiões intrinsece ꝛ eẽntialiter distinguunt spẽ vl numero a ppzys dꝫys sui generl q̃ tñ ppter suam mimã entitatẽ latent nobis hmõi dꝫe innotescũt ꝙ terminos vel fũdamẽta tãçꝫ nobis notioza. Jõ specificãt distinctiones. vel numeralem relatiuoꝝ atestantur ex distinctione specifica vel numerali fundamentozum vel terminozum.

Primo dubitatur. Utrũ in suba vl relatione imediate possit fundari relatio. Et vr ꝙ non quia accidentia impfecta inherent subo mediantibus accidẽtibus magis pfectis. vtputa q̃ztitas mediãte q̃ztitate. sed relatio habet eẽ debilissimũ inter oia ꝓdicamenta scõm cõmentatozem duodecio metaphice. g̃ inberet mediantibus alys accidentibus. ꝛ illa accidẽtia quibus mediãtibus ineſt relatio subie dicunt fundaméta relationis. ¶ Jn oppositũ tñ arguitur qz suba precedit quodcunçꝫ accidens. g̃ illa ꝓzitas fundatur imediate i suba. ¶ Ad dubium rñdetur ꝙ vnam distinctionem ꝙ duplex ẽ relatio. quedã est transcendẽs q̃ põt repiri in pluribꝰ ꝓdicamentis sicut relatio pziozitatis causalitatꝫ distinctionis idẽtitatis ꝛc. ꝛ tales tñ fundãt in suba quia suba pzioz ẽ accidentibus. ꝛ ẽ cã cuiuslibet accidẽtis põt etiaz fundari imediate in relatione. quia vna relatio ẽ distincta ab alia. ẽt aliqua relatio est eadẽ sibi ipsi. alie sunt relationes ꝓdicamentales que imediate fundãt supra alicuius ꝓdicamenti. ꝛ tales a toto genere fundãt suba mediãte qualitate ꝛ q̃ztitate. nec imediate fundãt in suba vl relatione. Probat albertus ponẽdo duas dꝫas inter ens absolutũ ꝛ relatiuũ. Prima ẽ qz de rõne accidentis absoluti ẽ tñ vna dependẽtia. s. aptitudialis inherentia ad subm. Sed õ rõne accidẽtis respectiui sunt due dependẽtie. vna ẽ ad subm que sibi conuenit inq̃ntũ ẽ accidens. Alia est ad terminũ ꝛ illa sibi cõuenit inquãtum accidens tale est respectiuum. Secũda differentia est hec qz accidens absolutũ imediate causatur a suo subo: nõ autẽ respectiuum imo solum causat in subiecto mediãte accidente absoluto. ex hoc patet qd sit dicendum ad argumenta ex vtraçꝫ parte.

Secundo dubitatur. Utrũ vnũ relatiuũ sit de conceptu quiditatiuo alterius. dicitur ꝙ sic. qõ pz per porphiriũ dicentẽ ꝙ necesse in vtrozũçꝫ rõibus vtriusçꝫ vti. ¶ Scõo sic. eẽ eẽntiale relatiui est ad aliud. sed diffinitio idicat eẽ eẽntiale diffiniti g̃ diffinitio relatiui debet indicare suũ eẽ ad aliud quod nõ eẽt nisi in diffinitione poneret suũ correlatiuũ. ¶ Tertio sic. illud per qõ cõueniẽter ꝛ adequate explicatur natura alicuius dꝫ poni in diffinitione illiꝰ. sed per correlatiuum cõuenienter ꝛ adequate explicat natura relatiui. g̃ relatiuũ debet diffiniri ꝑ suũ correlatiuũ. ¶ Quarto sic. dicit aristo. ꝙ siqs diffinite nouit vnũ relatiuozũ diffinite nouerit ꝛ reliquũ. qõ nõ videtur eẽ verũ nisi in conceptu quiditatiuo vniꝰ relatiui poneret correlatiuũ. Aliter rñdetur ꝙ vnã diffinitionem et tria dicta. Diffinitio ẽ hec. duplex ẽ diffinitio quedã ẽ pure quiditatiua que explicat pzincipia eẽntialia diffiniti. ꝛ talis vocat diffinitio explicans cõceptũ quiditatiuũ eo ꝙ i tali diffinitione nihil ponitur nisi qõ ẽ de intrinseca rõne eius. Alia est diffinitio non pure quiditatiua. s̃ data per additamẽtũ. puta q̃ daꝛ ꝑ extrinseca sic̃ per subm vel terminuz. ¶ Primũ dictũ vnũ relatiuũ non ẽ de conceptu pure quiditatiuo alterius. pz. quia vnũ non ẽ de intrinseca constitutione alteriꝰ. ¶ Scõm dictũ neutrum relatiuozũ ponit in diffinitione quiditatiua relatiui alteriꝰ. pz. qz neutrũ est priꝰ neçꝫ notius. ¶ Tertiũ dictũ in diffinitione data ꝑ additamentũ vnũ relatiuũ diffinitur per suũ terminũ hoc ẽ per suũ fundamentũ sui correlatiui. pzima pars patet quia fundamẽtũ correlatiui terminat dependentiam relatiui. ꝛ ẽ pzius ꝛ notius ipo relatiuo. g̃ ꝛc. ¶ Scõa pars patet. quia sit fundamentum relatiui terminat dependentiaz correlatiui. ꝛ ẽ naturaliter pzius ꝛ notiꝰ ipo correlatiuo. ergo ꝛc.

Tertio dubitatur. Utrũ pater bñs plures filios habeat tot paternitates quot bẽt filios. Rñdetur ꝙ sic quia õterminatio nũeralis relationũ sumitur a distinctione numerali fũdamẽtozũ. sed pater quot habet filios tot habet fundamenta distincta numero. s. distinctas generatiões actiuas. ergo habebit tot paternitates distinctas numero. Nec ppter ꝫ dꝫ dici plures patres. quia actiua eiusdem spẽi non habent dare vni sbo

nisi vnam denoiationem. nec ēt ē incōueniēs duo accītia sola numero dra eē in eodē subo. Aliqui tñ rñdēt per duas ppões. ¶ Pria ē pr nitas p termio adeqto ñ bz hūc filiū vel illuz sed filiū in cōe. ita q̄ intēdit q̄ in pdicamēto relationis nō sūt indidua. ¶ 2a ppō. disti° nūe ralis relationū sumīt ex distinctōe numerali subox non fūdamētox. qz ipossibile ē idem accidēs ī spē plificari numero nisi p disionez subi. ¶ Rões ī oppom soluūt i primo notabili

Queritur Utruz pdica menti q̄litatl sint tñ q̄tuor spēs. ¶ Arguīt primo 2tra suppositū. qz nul lū equocū ē pdicamētū. sz q̄li tas est qōdā equocū. g̃ nō ē pdicamētu. ¶ Dnox pz p textū vbi dr. ē aūt q̄li tas eox q̄ dicūt multipl'r. ¶ Arguīt 2° ꝺ q̄sitū qz aristoteles 5° metha cc intōes mōs q̄litatl nō enumerat nālē potētiā vl ipotentiā. ¶ Ar guīt 3° sic. eadē q̄litas in numero ꝺtinet sub p ma spē sub 2a z ēt sub 3a. g̃ nō sūt diuerse spe cies adinuicē distincte. ¶ 4° arguīt sic. cursor z pugillator ponūt in pria spē q̄litatis. z etiaz ī scōa. g̃ ille spēs nō distinguūt adinuicē. ¶ Jn oppositū ē Aristoteles.

Primo sciendū ē. q̄ p declaratione q̄ siti ponūtur sex distinctiones. ¶ Prima ē. triplex ē q̄lita . q̄dā ē q̄litas eēnti alis. z ē illa q̄ q̄lificat gen9 z eēntialiter ꝺstitu it spēm c9 ē dra. Alia ē pure accidētalis q̄. s. cō segtur indiuiduuz. z vocat q̄litas indiuidui. Alia ē ptī eēntialis z ptī accidētalis. z ē illa q̄ uccio cōsegtur p̄n9 eēntialia spēi cui tñ adue nit post suū eē cōpletū c9 ē ppria passio. ¶ 2a distinctio bit9 capit dupl'r. vno mō vt ē respe ctus extrinsec9 aduenies derelict9 ī corpe ex adiacētia ornamēti vel vestimēti ad corp9. z sic nō ē spēs q̄litatis sed ē vnū pdicamētū di stinctū a q̄litate. Alio mō capit bit9 p q̄dā q̄ litate inherēte. puta ipsā inclinātē ad operan dū siue talis sit spēs intelligibilis siue act9 itel ligendi siue bitus cātus ex talib9 actib9. z sic capit in ppposito. ¶ Tertia distinctio potētia capitur dupl'r. vno mō sinca cc. s. p quodā sin catbe cc āpliāte ad pñs z ad futurū ad sensū q̄ dicim9 q̄ possibile ē termin9 āpliatiu9. Alio: capit cathe cc p q̄dā entitate que dr eē pncipi um quo aliqd agit sicut dicim9 q̄ potētia itel lectiua ē pzincipiū quo ala pōt pducere actū intelligendi. z sic capitur hic. ¶ Quarta disti ctio passio capitur dupl'r. vno mō p pzio z im mediato effectu actiōis. z sic ē gen9 gñalissi m. alio mō p qualitate faciliter mobili. z sic capi tur hic. ¶ Quinta distinctio forma capitur du pliciter. vno mō gñaliter. vt. s. dicitur ab ifor mando. z sic oē illud q̄ dat alicui esse aliq̄le si ue substātiale siue accidentale dr forma. alio mō capit spāliter vt dr a foris manendo. z sic capitur in ppposito. ¶ Sexta distinctio signū capit dupliciter. Uno modo mäliter. s. p qua litate terminata. alio mō formaliter. s. p q̄li tate consequēte terminatiōem q̄litatis. z tal' qualitas si cōpetur ad aliqō extra. puta ad q̄ litatē dr figura. si vero cōpetur ad intra. s. ad formam subalem rei dr forma

Secundo sciendū ē. q̄ in hoc capl'o de terminat Arist. de q̄rto pdi camēto qōē q̄litas. z ptz tres ptes pncipales ¶ Jn quarū pria determiat de q̄litate abstra ctiue significata. z ptinz septē ꝺcl'ones. ¶ Pri ma 2° tangit diffōem q̄litatl. z ē h. Qualitas ē scōm quā q̄les eē dicimur. ¶ Scōa 2° tangit vnū nōbile. z ē hec. Qualitas ē de numero eo rum q̄ multipl'r dicūt. i. bz sub se multas spēs ¶ Tertia cōclusio tāgit primā spēm q̄litatis. z ē h. Prima spēs q̄litatis ē bit9 z disp̄ō. quaz cōclusionez ꝓbat ponēdo duas dras inf bitū z disp̄oem. Prima dra ē. bitus ē pmanētior z diuturnior disp̄e qō pz exēplo z signo. exem plo sic. quia vtutes z scie q̄ sūt quidā bitus vi dentur eē pmanētiores z de difficili mobiles a. l'bo. vt figs sumat p fectu vel mediocrit scie tiaz nō de facili admittit eā nec faciliter sepa tur a subo nisi grādis pmutatio facta sit vel ab egritudle vl ab aliquo hō. sic ēt vtutes mo rales iusticia z castitas nō videt posse moueri nec faciliter permutari a subiecto. sed affecti ones. i. dispositiones sunt faciliter mobiles z cito permutabiles seu auferibiles a subo vt ca lor z frigiditas egritudo z sanitas. Homo. n. circa eas quodammō efficitur z cito pmutat ab vna in alteram. vt hō ex calido cito fit frigid9 z ex sanitate cito trāsit i egritudinē. nisi forte per longitudinem temporis transferan tur in nām subi. Sed tūc amplius non dice rētur dispōes imo bit9. ¶ Secūdo patet sig sic quia discipli non multū retinentes sed fa ciliter obliti dicuntur bitum nō habere q̄uis ad disciplinas sint melius vel peius dispositi

ideo habitus ē qualitas de difficili mobilis et dispositio de facili mobilis. Scōa dria. qz habitus sunt dispositiones sed non est necesse q̄ dispōnes sint habitus. p3 signo sic. qz q̄ habitū retinēt quodāmō dispositi sunt peius vel melius ad ea que bñt. sz qui dispositi sunt nō oēs habēt habitū. ¶ Quarta ꝯclusio tangit scōam spēm qualitatis. et est hec. Aliud genus qualitatis est scōm quā pugillatores ⁊ cursores salubres vel insalubres dicunt. ⁊ simil̄r quecūz dicunt scōz nāle potētiā vel ipotētiā. Hāc cōclusionē declarat per habitudinē ad primaz spēm. qz posset credere aliquis q̄ cursor ⁊ pugillator diceret denoiatiue a dispōnibus vel habitibus. ⁊ ita erūt in prima spē qualitatis. illud remouet dicēs q̄ hic capit̄ cursor et pugillator nō scōm q̄ dispositi sūt ad illos actus sed scōm q̄ habēt naturalē potētiā ad hoc faciliter faciēdū vel resistēdū ne a quibuslibet patiant̄. ⁊ hoc declarat per quatuor exempla. Primū ē. sanatiui dicunt̄ qui habēt naturalē potētiā vt nihil a quibuslibet accīdentibus patiantur. Secundū exēplū. egrotatiui dicūtur q̄ habēt naturalē potētiā nihil patiēdi. Tertiū exemplū. durū dicit̄ quod hz naturalē potentiā nō cito secari. Quartū exemplū. molle est quod habet naturalem potentiaz cito secari.

Tertio notādum est q̄ circa hunc textū incidūt tres difficultates. Quarū prima est. vtrū cū multiplicitate qualitatis stet ipa ee genus generalissimū. Ad quā rñr p vnam distinctionē. qz duplex est multiplicitas. vna est multiplicitas significatoz. ⁊ cum tali non stat vniuocatio. nec per ꝯns stat tale multiplex esse gen⁹. Alia est multiplicitas suppositoz. ⁊ cū tali stat vnitas rōnis formalis. ⁊ per ꝯns vni⁹ tali añte multiplicitate dī qualitas multipliciter. ideo stat ipsaz esse gen⁹ generalissimū. ¶ Secūda difficultas. vtrū habitus ⁊ dispositio se habeāt sicut superius ⁊ iferius vt dr̄ in textū. Rñr per duas distinctōes. Prima est. Dispositio pōt capi dupl̄r. vno mō coiter. ⁊ hō mō se extēdit ad oēz q̄litatē de facili mobilē ⁊ de difficili mobilē. ⁊ sic est quodā superius ad habitū. Alio modo spāl̄r capit̄ vt se extēdit ad q̄litates facil̄r mobles a ſbo ⁊ sic differt ab habitu sicut perfectū ab imperfecto in eadem spē. nam scōm boeciū simpliciū habit⁹ ⁊ dispositio nō differūt genere nec specie sed tm̄ nūero. qz differūt tm̄ sicut puer ⁊ senex eo q̄ habitus ē dispositio firma. ⁊ dispositio est habitus ifirmus. ¶ Scōa distinctio habitus capit̄ dupliciter. Uno mō coiter. vt sez se extēdit ad omnē qualitatē acquisitā de difficili mobilē. ⁊ tūc se extēdit ad omnē habitū tā aie q̄z corporis. ⁊ sic capit̄ in proposito Alio mō capitur habitus pro qualitate acquisita in aīa per actū eius disponētē ipsaz ad ꝯsimiles habitus. ⁊ sic capitur in ꝓmo ethicoꝝ. ⁊ est quoddā iferius ad habitū primo modo sumptū. ¶ Tertia difficultas. Utrū oēs actus potētiaꝝ aie sint in prima specie qualitatis. ⁊ omnes potentie aīe sint in secūda. Rñdetur probabiliter quo ad vtranq; partē affirmatiue. primū p3. quia nulla actio de predicamēto actionis potest esse suprema perfectio agētis. sed omnis actus anime est suprema perfectio agentis. ergo nullus actus anime est in predicamēto actionis. maioz p3. quia antecz̄ agens agat oportet q̄ sit supreme pfectū. minor p3. quia intelligere ⁊ speculari est suprema perfectio aīe. verūtamē tales actus quo ad sua cognomēta possunt dici de predicamēto actiōis quia cognomināt respectū ad agēs. Secūdū patet. quia actus ⁊ potentia sunt eiusdem generis. sed actus anime sunt de genere qualitatis. ergo ⁊ potentie eius erunt de genere q̄litatis. nec est intelligendū q̄ potētia vel ipotentia significent aliquid quod sit de genere qualitatis eēntialiter cū sint noīa respectiua. sz tm̄ significāt aliquē modū qualitatis absolute. scōm tamē q̄ ipsa est principiū operationis ⁊ impotentia significat vnū modū qualitatis scōm quē ipsa est principium difficulter agendi vel faciliter patiēdi. Et quia tū huiusmodi qualitates nobis ignote sunt. nobis tamen inotescūt per habitudines ad operatōes quaꝝ sunt principia ideo qualitates huiⁿ spēi ꝯuenienter noiamus noibus significantibus illa qualitates non quidē absolute sed i respectu ad habitudinē ad suas operationes. vt calefactiuū significat qualitatē scōm q̄ ipsa est principiū illius operatiōis que est calefacere.

Conclusio respōsalis. Predicamenti qualitatis sunt tm̄ quatuor spēs. prima patet. s. q̄ sit predicamētū. qz ē genus gn̄alissimū habēs sub se genera ⁊ spēs. Secūda pars patet. quia omnis qualitas vel se tenet ex parte materie. ⁊ sic est quarta spēs qualitatis. vel se tenet ex parte forme. et hoc

est dupliciter. quia vel talis qualitas ē termi-
nus actiōis. ⁊ sic ē 3ª spēs. vl ipa ē ꝓncipiū acti
onis. ⁊ hoc dupliciter. quia vel ē ꝓncipiū ꝓpin
quum ⁊ ē prima. vel principium remotū ⁊ sic
est secunda species.

Primo dubitatur. Utrū albedo ⁊ alij
colores illati ex aliqua passiōe
puta ex timore vel verecūdia sint q̄litates ō
tertia spē qualitatis. ¶ Pro rñsione est suppo
nendum ꝙ aristo. in gnta ꝯclusione hꝰ pr tā-
git tertiā spēm qualitatis. ⁊ est hec. 3ª vo spe-
cies q̄litatis sūt passibiles q̄litates ⁊ passiōes
hoc ē illa ponūtur in 3ª spē q̄litatis que dicun-
tur a passione vel a passibili qualitate. hāc cō
clusionē declarat per duo exēpla. quoꝝ ꝓmū
est. dulcedo amaritudo ⁊ hausteritas ⁊ oīa co
gnata ideſt eis similia sunt passiones vel pas-
sibiles qualitates. Scōm exēplū vt calor ⁊ fri
gus albedo ⁊ nigredo. ⁊ ꝙ ista sint qualitates
ꝓz quia secūdū ea dicūtur quales. ḡ sūt q̄lita-
tes. Minor ꝓz quia mel dr dulce eo ꝙ dulce-
dinem suscipit. ⁊ corpus dicitur albū eo ꝙ al-
bedinē suscipit. Scōo ꝓbatur ꝙ sint passibi-
les q̄litates duabus rationibus. prima rō pas
sibiles q̄litates dicūt nō qr subiecta q̄ suscipi
unt illas q̄litates aliqd patiātur ab eis. sed qr
inferūt passionē sensibꝰ. sed dulcedo calor ⁊
hꝺ inferūt passionē sensibus. ḡ sūt passibiles
qualitates. maior ꝓz duobus exēplis. Primū
ē quia mel nō dr dulce ꝙ aliqd sit passum dul
cedinis vel a dulcedie. Scōm exēplū calor et
frigꝰ ñ dicūt passibiles q̄litates eo ꝙ sua sub
iecta sint aliqd passa. sed qr singulū horꝝ īfert
passionē suo sensui vt dulcedo infert quandā
passionē scōm gustū ⁊ calor scōm tactum ⁊ sic
de alys. Scōa rō qr q̄litates dicūt passibiles
vl ipassibiles qr iferūt passionē sensui vl qr i-
ferunt a passione. sed albedo ⁊ nigredo ⁊ alij
colores. ꝛz inferāt passionē sēsui. s. visui tamē
plerūq; inferūt a passionibꝰ. ḡ colores sūt pas
sibiles q̄litates. minor ꝓz qꝛ ꝙ aliq̄s passionem
fiūt multe mutatōes colorū. erubescēs enī
aliqs rubeus factꝰ est. ⁊ timens palidus. ꝛz ꝙ
hꝺ colores a passionibus illati sint passibiles
qualitates ꝓbatur per locum a simili quia co
lores innati cōueniētes corpori sunt passibi-
les q̄litates. sed colores ḡ inferūtur ex passio
nibus sunt sīles illis coloribus que nāliter in
sunt corpori. ergo similiter debēt dici passibi
les qualitates. Minor declaratur vno exem
plo. quia affectio ideſt q̄litas que nunc facta
est circa corpus per verecundiam eadem eti
am fit per naturalem passionem. ita vt na-
turaliter color sit similis. ¶ Sexta conclusio
tangit duas differentias inter passiones ⁊ pas
sibiles qualitates. Prima est passibiles quali
tates causantur a passionibus de difficili mo
bilibus a subiecto. ⁊ non sunt faciliter mobi-
les a subiecto. sed passiones. causantur a passi
onibus cito transcendentibus. ideo sunt faci-
liter mobiles. Secunda differentia quia pas-
sibiles qualitaes denominānt nos quales sim
pliciter. non autem passiones. istas differenti
as ꝓbat duplr. primo in q̄litatibus corporis
qr palor ⁊ nigredo prouenientes ex egritudi
ne longa vel propter etatum denominat nos
simpliciter quales. ⁊ sunt de difficili mobiles
⁊ iō dicūt passibiles q̄litates. ꝛz palor ⁊ rube-
do pueniētes ex timor sūt facilr mobiles. nec
ꝛz eas dicimur q̄les. Nā ille qui propē verecū
diam rubicundus factus est non dicitur ru-
beus. nec ille cui palor inest propter timorem
dicitur palidus sed magis aliquid passus. Se-
cūdo patet idez in qualitatibus anime quia
q̄litates anime que sunt de difficili mobiles
sunt passibiles qualitates ⁊ secundū eas dici
mur quales. vt secunduz iracūdiam dicimur
iracundi. ⁊ secūdum dementiam dicimur de-
mentes. Sed ille qualitates que sunt de faci-
li mobiles sunt passiones. nec secūdum eas di
cimur quales quia ille qui irascitur ꝓpter tri
sticiam non dicitur iracundus. sed magis ali-
quid passus. ideo propter hoc tales ꝓprieta-
tes sunt passiones ⁊ nō qualitates. Septima
conclusio tangit quartam speciem qualitatis
⁊ est hec. Quartum vero genus qualitatis est
forma ⁊ circa hoc aliquid constans figura. vt
rectitudo ⁊ curuitas. Et ꝙ ille sint qualitates
patet quia secunduz eas dicimur quales. Et
secūduz triangulitatem aliquid dicitur triā-
gulatum. Et secūdum quadrationez quadra-
tum. secūduz rectitudinem rectum. Et secun
dum curuitatem curuum. ⁊ quia aliquis pos-
set credere ꝙ ista quatuor rarū densum aspe
rum ⁊ lene essent de quarta specie qualitatis.
ideo dicit Aristoteles ꝙ non sunt qualitates
sed sunt passiones. patet quia significant quā
dā passionem ptiū sicut ꝓz ꝑ suas diffinitōes.

Tã spissum ẽ cuius partes adinuicẽ sibi pro-
pinque sunt. rarum ẽ cuius partes sibi inuicẽ
distãt. ↄ lene ẽ cuius partes in rectum iacẽt. ↄ
aspẽrum ẽ cuius vna pars est inferior et alia su-
perior. Cõcludit finalr̃ q̃ multi sunt modi q̃-
litatis. tñ isti p̃dicti sunt p̃incipales.

Secundo Dubitaf̃. Utrũ passio illata a passione sit qualitas. ꝓ cuius solone ponũt due difficultates. ꝓma ẽ. vtrũ passio inferat passionẽ. qz si sic idẽ eẽt cã suiipsius. Ad quã rñdet q̃ duplr̃ põt capi passio. Uno mõ capit passio p actu appetitus sensitiui sequẽte cognitõez sensitiuã. vtputa cũ timore ↄ vecũdia ↄ hȳ. ↄ etiã p delectatõe vel tristitia ꝓ̃tibus hȳ act⁹ appetit⁹ sensitiui ↄ sic itelligit illud qõ dicit aristo. dulcedinez efficere q̃dã passionẽ circa gustũ. ↄ calorẽ cir ca tactũ. Alio mõ capit passio p q̃dã q̃litate sensibili ꝓ̃te hȳ act⁹ appetit⁹ sensitiui. q̃ qdẽ q̃litas ẽ de difficili mobilis a subo. et sic itelli gif illud qõ dr̃ in tex. q̃ passio ẽ iferẽs vel illa ta a passione. ↄ ꝓtinef̃ sub tertia spẽ qualitatꝭ. ¶ Scõa difficultas ẽ q̃lr̃ itellr̃ hoc qõ dicit in textu. hȳ aũt passiões dicũt. qualitates vo mi nime. qz genus semp p̃dicaf̃ de suis spẽbus. g̃ cũ passio ꝓtineaf̃ i tertia spẽ qualitatis de ea erit verꝫ dicere q̃ sit qualitas. Ad hoc rñdet per distinctionẽ. qz q̃litas põt capi duplr̃. vno mõ gñalr̃ p quadã q̃litate ꝓstituẽte subm siue diu permanẽte i subo siue nõ. et hoc modo diffinit eã in p̃cipio hꝰ. c. ↄ etiã vt sic passio ẽ q̃litas. Alio mõ capit q̃litas stricte p q̃litate diu permanẽte ↄ pmanẽter denoiante subm. ↄ sic capit aristo. i assignãdo dziam inter passi-bilẽ q̃litatẽ ↄ passionẽ. ↄ dicit passionẽ nõ esse q̃litatẽ. Et sicsi vlterius diceref̃ q̃ fm passio nẽ nõ dicit q̃les sz aliqd passi. ergo nullo mõ passio eẽt q̃litas. ℟ñr q̃ scõm passionẽ dicit q̃les a q̃litate p̃ mõ sz nõ scõo mõ. ¶ Preter ea circa textũ ncidit vna alia difficultas quõ dz̃ñt forma ↄ figura. ℟ñr q̃ dz̃ñt sicut supi⁹ ↄ inferius. qz figura ꝓuenit tã aiatis q̃z iaiatis sz forma ꝓuenit tm̃ aiatis. p̃mũ p̃z. qz figura est termin⁹ siue clausio rei q̃ste. talis aũt clau sio indrñter ꝓuenit tã aiatis q̃z inaiatis. g̃ ↄc. 2ᵐ p̃z. qz forma ẽ pulchritudo siue turpitudo scõm quã aliquis dr̃ nõ format⁹ sz formosus aut turpis. mõ talis formositas solum ꝓuenit aiatis. ergo ↄc. Dicũt tñ aliq̃ q̃ Aristo. i ꝓpos to capit formã ↄ figurã p eodẽ ita q̃ ista ꝓiũ-ctio. et. teneaf̃ expositorie ita q̃ sit sensus. 4ᵘᵐ genus qualitatis ẽ forma. i. figura ꝓstãs circa corpus. Et huius rõ põt eẽ qz tã forma q̃z figu ra dicũtur eẽ termini qualitatis. mõ termini q̃litatis cõtinẽtur in g̃rta specie q̃litatis.

Tertio Dubitaf̃ vtrũ predicte quatuor spẽs qualitatis sint ad inuicem realiter distincte. Ad dubiũ rñdef̃ duplr̃. p̃mo negatiue. sz tñ sunt quatuor modi qualitatis explicãtes diuersas quatuor habitudines q̃li tatis ad subm. que quidem habitudines plu-res p̃nt esse in eodẽ subo. vt color cõparat⁹ ad subm̃ tanq̃z perficiens ipm dicit̃ esse in p̃ma spẽ qualitatis. sed inquãtũ ẽ p̃cipiũ actionis realis est in secũda specie qualitatis. ꝓout ãt est p̃cipiũ operatõis spãlissime imutatõis sensus tũc reponitur in tertia spẽ qualitatis. Et isti dicũt dziam eẽ inter modũ ↄ speciem. qz spẽs addit dziam eẽntialẽ supra illud cui⁹ ẽ spẽs. sz mõus addit tm̃ dz̃az accñtalez supra illud respectu cui⁹ dr̃ modus. vt albũ ↄ nigrũ dicũtur eẽ modi respectu bois. eo q̃ supra bo minẽ nõ addũt nisi dziam accñtalẽ que ẽ al-bedo vel nigredo. Scõo rñdetur ad dubiũ affirmatiue. ↄ ad apparẽtiã alioꝝ dicitur q̃lo co differẽtiaꝝ eẽntialiũ nobis ign̄atarũ vtif̃ aristoteles illis differẽtys accñtalibus que sf̃ faciliter vel difficiliter mobiles eẽ p̃cipiuꝫ operandi. inferre passionẽ sensui. et exterius disponere substãtiã. ↄ per illas differẽtias ac-cidẽtales sic possent distingui quattuor spẽs qualitatis. quia tam forma q̃z figura exterior est dispositio substantie ↄ passio et passibilis qualitas est per se imutatiua sensus. sed nãlis potẽtia vel impotẽtia est qualitas que ẽ per se p̃cipiũ naturale operãdi vel patiendi. sed p̃ma species que est habitus ↄ dispositio non videtur per se sumi ab aliqua differẽtia positiua. sed solum a priuatione differẽtiarũ triũ predictaꝝ spẽꝝ ita q̃ illa qualitas que ẽ faciliter vel difficiliter mobilis a subiecto. nec est dispositio exterior subiecti. nec per se p̃-cipiũ nãle agendi vel patiendi. nec etiaꝫ est p se imutatiua sensus. qz talis qualitas dicitur esse p̃ma spẽs qualitatis. Et sz iste differẽtie sint accñtales tñ forme subtracte illis diffe-rẽtys accñtalibus sunt differentie eẽntiales eẽntialiter distiguẽtes spẽs qualitatis iterse.

Ad rationes ante oppositum. Ad p̃mam dicitur q̃ pa-

tuit solo i primo notabili. Sed pro secūda responsione supponit q Aristote. 5. meta^c enumerat quatuor modos qualitatis. prim⁹ ē fm quē dria ꝯtalis ꝯstitutiua spēi est qualitas. secundus est forma ⁊ circa hoc aliquid cōstans figura. tertius est passio ⁊ passibilis qualitas. quartus vō modus est habitus ⁊ dispositio. super quo dicit cōmētator q naturalis potētia vel impotētia sunt quedā preparatōes vel q̄dā potētie. vt aūt sunt potētie cōtinent sub quarto modo. sed vt sunt quedā preparatōes tūc nō sunt nisi quedā priuatōes ipedimētorū nec sūt aliqd positiuū. iō nō enumerātur iter predictos modos. ¶ Dicūt tīi quidā q nāles potētie vel impotētie sunt quedam habilitates siue respectus fundamētales nō distincti realiter a suis fundamētis. ideo non ponunt i alio predicamēto a suis fundamētis. Dicunt vlterius q tales naturales potētie vel ipotētie sunt quedā passiones eorū super quibus fūdant. ideo non faciunt predicamētū distinctum nec spēz ꝑdicaméti distinctā a suis fundamentis. ¶ Ad tertiā dicit q si calor capiat cū illa p̄cisione qua est principiū operādi. tūc est in 5a specie qualitatis. Et si capiat vt est qualitas imutatiua per se sensus p̄scindēdo ab alys differentys tunc est in tertia specie qualitatis Sed si capiat vt est qualitas pmanēs ⁊ perficiens subiectū p̄scindendo a quibuscunq; differētys alia ꝯ spēz tunc est in prima specie. ¶ Ad quartā dicitur q cursor ⁊ pugilator possunt denominari a qualitatibus permanētibus non naturalr inatis sed acquisitis et tunc ponunt in vera specie qualitatis. vel possunt denoiari a qualitatibus permanentibus non acquisitis sed naturalr inexistentibus. ⁊ sic sunt in 5ecūda spē q̄litatis. Et hec ō qōne.

Queritur Utrum q̄litati sit ꝓprium bre ꝯrarium ⁊ suscipere magis' et minus. Arguit primo contra primam partem. quia qualitas nō potest esse terminus ad quē motus. ergo non habet contrariū. ꝓtia tenet quia omnis motus fit de ꝯrario in cōtrariū. ⁊ de quolibet contrario in suū contrariū contingit motum fieri. Añcedēs patet. quia in alteratione que est motus ad qualitatez prius oportet terminū a quo corrūpi ⁊ terminū ad quē acquiri. ⁊ per ꝯsequens nō poterit terminare motum. minor patet quia qualitas i termino a quo cōrūpitur per remissionē graduū eius. sed cuiuslibet forme intensibilis vel remissibilis infiniti sunt gradus. ergo per remissionē nunq̄ deuenient ad vltimū gradū qualitatis remissibilis. Et cum in quolibet gradu saluetur rō formalis qualitatis remissibilis: sequitur q nō poterit corrumpi forma per remissionē graduū eius. ⁊ per ꝯsequēs qualitas in termino a quo nō potest corrumpi. ¶ Arguitur secūdo contra secūdā partem. quia iusticia sanitas ⁊ egritudo sunt qualitates ⁊ tamē non suscipiunt magis ⁊ minus cum vna iusticia non sit magis iusticia q̄ alia. vt dicitur in textu. ergo qualitas non suscipit magis neq; minus. ¶ In oppositū est aristoteles i textu.

Primo sciendum est q pro intellectu q̄siti ponitur vna distinctio ⁊ vnum dictum. Distinctio est hec. Duplices sunt gradus forme. quidam sunt gradus specifici. alij sunt gradus indiuiduales. vnde gradus specificus est vltima perfectio essentialis constitutiua eēntialiter speciei. Sed gradus indiuidualis est quedam portio perfectionis essentialis forme specifice cōstitutiua essentialiter indiuidui. ¶ Dictum est istud. Aliqua qualitas necessario habet gradus eiusdem rationis possibiles in eadem parte subiecti. Prima pars patet. quia impossibile est formā aliquam realiter plurificari in pluribus nisi sit diuisibilis in plures partes. 5z aliqua qualitas vtputa albedo est realiter plurificabilis in plures albedines. ergo necessario erit diuisibilis in plures partes secundū illas plures albedines. tales autem partes i proposito vocantur gradus. ergo aliqua qualitas necessario habet gradus. Secunda pars patet q sint eiusdem rationis. quia in hoc distinguuntur gradus specifici a gradibus indiuisibilibus. quia gradus specifici eo q sunt alterius ⁊ alterius rationis constituunt diuersas spēs. ergo ad destructionē ꝯsequentis si gradus indiuisibiles nō ꝯstituāt diuersas spēs sed tm̄ diuersa indiuidua sub eadem specie sequitur q erunt eiusdem rationis. Tertia pars patet. 5cz q sint ꝯpossibiles in eadem parte subiecti quia eadem albedo numero que prius in eadem parte subiecti est remissa ⁊ posterius ē intensa et econtra. ergo gradus remissionis et gradus intensionis se compatiuntur in eadē

parte subiecti.

Secundo sciendum est ꝙ in ista parte principali determinat aristoteles de cõcreto qualitatis. s. de quali. et intẽdit vnã cõclusionẽ. et est hec. Qualia vero eẽ dicuntur illa concreta que secũdũ qualitates predictas dicuntur denoĩatiue vel quõlibet aliter ad aliud dicũtur denoĩatiue ab ipsis q̃litatibus. Hanc conclusionẽ pro vtraq; parte sui declarat aristoteles. ⁊ primo p̃mã per tria exempla. quia grãmaticus dicitur denoĩatie a grãmatica. ⁊ iust⁹ a iusticia. ⁊ cãdidus a candore. Secundo declarat secundã partez. s. ꝙ aliqua dicunt̃ qualia a predictis qualitatib⁹ aliter q̃ denoĩatiue. quod cõtingit dupliciter Primo quando abstracto non est nomen ĩpositum vt cursor ⁊ pugillator s̃m ꝙ dicunt naturales potentias a nulla qualitate dicuntur denoĩatiue. quia secũdũ ꝙ huiusmodi abstractio eorum non est nomen impositũ. sed scd̃m ꝙ cursor et pugillator dicunt dispositionem vel habitum tunc abstractio eorum a quibus dicuntur denoĩatiue est nomen impositum. vt a disciplina discipliatores ⁊ a pugna pugnatores. Secũdo dicũtur nõ denoĩatiue quãdo abstractio est nomen impositũ tunc concretũ non debite formatur ab abstracto. vt studiosus dicitur non denoĩatiue a virtute. ¶ Consequenter in tertia parte principali determĩat aristoteles de propositiõib⁹ qualitatis. ⁊ continet tria puncta. In quorum primo intendit tres conclusiones. Quaruz prima est. qualitatibus inest cõtrarietas. probatur tam in qualitatibus q̃ in qualibus. In qualibus quidez sic. quia iusticia cõtrariat̃ iniusticie. et albedo nigredini. In qualitatibus vero sic probatur quia iustus contrariat̃ iniusto ⁊ album nigro. ¶ Secũda cõclusio est hec. non omnis qualitas habet contrariũ. quia rubeũ pallidũ ⁊ ceteri colores medij non habent contrarium. ¶ Tertia conclusio est hec. Si vnũ cõtrarioꝝ fuerit quale reliquũ erit quale. probatur exẽplo. quia si iniusticia cõtrariat̃ iusticie ⁊ iusticia sit qualitas ita iniusticia erit qualitas. qꝛ nec erit quantitas nec ad aliquid. nec vbi. nec aliquod aliorũ que non sunt qualitates. ergo erit qualitas. ¶ In secũdo puncto tangit secũdam proprietatẽ qualitatis. ⁊ intẽdit tres cõclusiones. Prima ẽ. qualitas suscipit magis ⁊ minus. patet tribus exemplis. quia albũ est magis ⁊ minus albũ. ⁊ vnũ caliduz est magis vel minus calidum altero. ⁊ similiter iustum ¶ Secũda cõclusio est. hec. proprietas nõ cõuenit omnibus qualitatibus. Patet. quia aliquis potest dubitare vtrum iusticia suscipiat magis ⁊ minus. quia iusticia non videtur magis ⁊ minus iusticia. nec sanitas neq; etiã grãmatica. Et lz earuz qualia indubitanter suscipiant magis ⁊ minus. quia vnus homo indubitabiliter est iustior ⁊ sanior altero. ⁊ tñ eoꝝ abstracta nõ vident̃ suscipere magis ⁊ minus ⁊ vna sanitas nõ est magis sanitas q̃ alia. ¶ 3ª ꝯclusio. Qualitates de quarta spẽ qualitatis nõ suscipiũt magis ⁊ minus. qꝛ triangulus et quadrangulus nõ suscipiunt magis ⁊ minus nec in concreto nec in abstracto. ergo ⁊c̃. Añcedens pz. qꝛ oẽs q̃litates de quarta spẽ qualitatis vel recipiunt rõnem circuli triãguli vl̃ non. ĩmo recipiunt rõnem alicuius alterius figure. sed ille figure que recipiunt rõez circl̃i vel trianguli non suscipiũt magis neq; min⁹. ḡ a sil̃i neq; alie que suscipiũt hꝯ rõnes. minor pz qꝛ q̃cũq; recipiũt equal̃r rõez circuli vl̃ trianguli sunt eq̃liter circuli vl̃ triãguli. sz qñq; recipiunt rõez trianguli vel circuli recipiunt eam equaliter. ḡ sunt equal̃r circuli vl̃ triãgl̃i et per ꝯñs non suscipiunt magis neq; minus.

Tertio sciẽdũ ẽ ꝙ circa hũc textum ĩcidũt due difficultates. Prima ẽ vtrũ quale ⁊ qualitas ⁊ gñal̃r abstractũ ⁊ concretũ faciãt diuersa predicamẽta. Rñdetur probabiliter ꝙ non. quia vnũquodq; reponit̃ in predicamẽto scd̃m suã eẽntiã. modo abstractũ ⁊ cõcretũ eãdẽ eẽntiã ĩportãt. ⁊ solũ dr̃nt per ꝯnotata. ergo nõ faciũt distincta predicamẽta. ¶ Secũda difficultas. vtrũ qualitati in abstracto designate ꝯueniat suscipere magis ⁊ minus. Rñdet̃ ab aliquibus negatiue. sz q̃cũq; forma suscipit magis ⁊ minus per habitudinẽ ad subm̃ quod informat. Quod confirmat̃ ꝯñter tribus auctoritatibus. prima auctoritas ẽ actoris sex pricipioꝝ qui dicit ꝙ forma est in simplici ⁊ inuariabili essentia exñs. Secũda ẽ aristotelis octauo metaph̃. vbi vl̃t ꝙ forme sint fũdamẽtaliter sicut numeri ita ꝙ sicut numerus stat in ĩdiuisibili sic ꝙ nihil sibi põt addi vel remoueri qn variet̃ species numeri. sic ẽ ꝙ forma est indiuisibilis cui nõ põt aliquid addi vel remoueri qn variet̃ forma specifica. Tertia est in p̃dicamẽtis et est

auctoritas aristotelis vt argutū ē ante oppo
sitū. Sed ab alijs rñdetur per vnaz distincti
onē. qz forma abstracta a s bo pōt dupl'r ꝯside
rari. vno mō secūdū gradū eius specificū pre
cise: vt. s. pscindit a suis suppositis. ⁊ tunc non
suscipit magis ⁊ minus. sed ē idifferēs ad oēz
gradū idifferēter. et sic de se nullū hz p^m. Alio
modo pōt ꝯsiderari forma scōz gradus suos i
diuisibiles quos hz in suis suppositis. ⁊ sic si
bi cōuenit suscipe magis ⁊ minus: verūtñ hꝰ
gradus indiuisibiles nō sunt de eēntia forme
lz cū ea sint idez eēntialiter. sed sunt extra cō
ceptū formalē ipsius forme a quibus forma q
ditatiue pscindit ⁊ abstrahit. ⁊ ad duas pmas
auctoritates dicitur ꝙ intelligitur de forma
ꝯsiderata q̄tū ad eius eē specificū ⁊ eē qdita
tiuū ei⁹. Et ad aristotelē i pdicamētis dicitur
ꝙ aristoteles locutus ē de forma scōm ꝙ sibi
cōpetit existere. Et qz qualitas nō existit na
turaliter sine s bo ideo dicit qualitatē suscipe
magis ⁊ minus scōm eē qd hz in s bo ⁊ cōcreti
ue. Uel pōt dici ꝙ ibidē aristoteles loqtur cū
ambiguitate vt clare patet intuenti.

Conclusio rñsalis. ꝓpriuz ē qualitati
hēre ꝯriū ⁊ suscipe magis
⁊ min⁹. ꝓbatur. qz oīs forma hñs plures gra
dus ꝯpossibiles i eadē parte subi suscipit ma
gis ⁊ minus. sed qualitas est hꝰi vt patuit i pri
mo notabili. ergo suscipit magis ⁊ minus. Et
ꝙ habeat contrariū patuit in secundo nōbili.

Primo Dubitatur. Utrū idē vniuoce
ꝯtineat in gñe relatōis ⁊ i gñe
q̄litatis. Pro solutiōe hui⁹ supponēdū ē ꝙ ari
stoteles in hoc tertio puncto determinat de
tertia spē qualitatis. ⁊ cōtinet tres ꝯclusiōes.
Quaꝝ prima ē hec. Propriū ē qualitati scōm
eam simile vel dissimile dici. Et ꝙ hoc sit ma
xime ꝓpriū pz. qz secūdū solas qualitates di
cit aliquid sil'e vel dissimile. ergo ꝓpriū est q̄
litati scōm eā simile ⁊ dissimile dici. ¶ Scda
ꝯclusio tangit quādā dubitationē. qz possz ali
quis credere ꝙ aristoteles isufficiēter deter
miauit de relatiuis eo ꝙ determinādo de q̄li
tate multa interposuit de relatiuis. naz prius
dictū ē ꝙ habitus ⁊ dispositio nec sunt ad ali
quid. et dicebat ꝙ sunt in prima specie quali
tatis. ¶ Tertia ꝯclusio tāgit duas solutōes p̄
dicte dubitatōnis. Quaꝝ pria ē ꝙ aliqd dr̄ eē
duobus modis. Uno mō scōz suū gen⁹. et isto
mō habitus ⁊ dispō sunt ad aliqd. Alio modo
dicit aliquid eē in gñe scōm se. ⁊ sic habitus et
dispōnes sunt in gñe qualitatis. ⁊ ita nō est in
cōueniēs gña eē ad aliqd cū tñ singula illorū
geneꝝ. s. spēs ⁊ indiuidua nō sunt ad aliquid.
vt disciplina ē ad aliquid. qz est alicuius disci
plina. sed grāmatica nō est ad aliquid. quia ñ
est alicuius grāmatica. lz sit alicuius discipli
na. similiter musica nō dicitur alicuius musi
ca sed alicuius disciplina. Secūdo soluit p̄di
cta dubitatio ꝑ interēptionē. qz nō ē incōueni
ens idē eē quale ⁊ relatiuū. ⁊ ideo non est icō
ueniens enumerari in vtrisqz generibus. Di
citur tñ extra textū ꝙ si aliquid implicz in se
rōes diuersoꝝ geneꝝ p̄dicamētaliū nō debet
poni spēs alicuius illoꝝ geneꝝ vt vult aristo
teles quarto thopicoꝝ. sz oportet sibi assigna
re genus ꝯpositū ex rōibus illoꝝ p̄dicam̄toꝝ
simplicium. Et ideo ad aristotelem posset di
ci ꝙ hic loquitur dubitatiue nihil asserendo.
vel ꝙ intendit ꝙ aliquid quod potest esse pro
prie de vno genere ⁊ improprie de alio genere
sicut habitus et dispositiones proprie sunt de
genere qualitatis lz improprie possent dici de
genere relationis. et possent vocari relatiua se
cundum dici. et sic de alijs.

Secundo Dubitat. Utꝝ forma remis
sa ⁊ posterius itēsa maneat
idem in numero. Et videtur ꝙ nō. qz si sic se
queret ꝙ idem numero bis generaret. tenet
ꝯñtia. qz ꝑ oēm motum generat terminus ipi
us motus. sed per motum remissionis gene
ratur forma remissa. et per motun intensio
nis generatur forma intensa. ergo si forma in
tensa ⁊ forma remissa sunt vna forma nume
ro. sequitur ꝙ idem numero bis generabitur
¶ In oppositum tamen arguitur. quia nisi sic
sequeretur ꝙ aliquid haberet esse de nouo
cuius tamen non posset assignari aliqua cau
sa per se. quod est inconueniens. Tenet cōse
quētia. quia si ab aliquo calido remittat frigi
dū decem graduum in vno gradu tunc cor
rupto decimo gradu remanet frigidum re
missum nouem graduum quod accepit esse d̄
nouo cum prius non fuerit. exquo est aliud
numero a frigido decem graduum. et tamē
illius frigidi nouem graduum non videtur eē
aliqua causa per se. ergo ⁊c. minor patet quia
vel causatur per se a calido remittente deci
mum gradum. sed hoc non. quia nullum con
trarium est causa per se cōtrarij. vel causat a

frigido.sed hoc nō.quia vel hoc eēt a frigido p̄cedēte vel a frigido sequēte.sed hoc non q̄ existente frigido nouē graduū nō ā plius ē frigiduz p̄cedēs.ꝛ nōdū ē frigidū sequēs.vl cāt ab aliquo frigido circūstante ꝛ pūte. sed hoc nō q̄ possibile ē q̄ nullū sit ibi pūs q̄re relinq̄tur q̄ a nullo cābitur cū nō videaī aliqd aliō a quo posset cāri. Et ad priozē rōem rn̄r q̄ per motū intēsionis ꝫ acgraī nouus gradus non tn̄ noua forma.q̄ vt patuit in p̄dicamēto ſbe ꝫ vn⁹ gradus ab alio sep̄at⁹ sit forma.tamen vt ē cōiunct⁹ non ē forma sed solū ē po⁹ p̄fectionis forme.ꝛ iō in motu quo res p̄ficīt vl ma iozatur nō acgritī simplr nouus termin⁹ licet rō terminandi possit nouiter acgri.

Tertio dubitaī. vtrū sit p̄cisa rō suscipiendi magis ꝛ min⁹. Ad q̄ varijs opinionib⁹ diuersis ꝓbablr rn̄r. q̄ rō p̄cisa suscipiēdi magis ꝛ minus ē latitudo graduuz in forma specifica cōpossibiliū in eadez parte ſbi.p̄z q̄ nihil extrinsecū forme vī eē p̄cisa cā suscipiēdi magis ꝛ min⁹.g̃ aliqd intrinsecum erit hȳ cā.ꝫ nō aliqd q̄ fit de ꝛceptu formali q̄ exquo tot⁹ ille ꝛcept⁹ includīt formalr in quolibz indiuo forme seq̄reī q̄ quodlibz in dīduuz seorsū bēret oēs p̄fectōnes forme.g̃ si bi ꝙuenit p aliqd q̄ sic ē intrinsecū forme q̄ nō ē extrinsecū aut accidētale respcū illi⁹ forme cȳ sūt gradus.g̃ ꝛc. Añs p̄ncipale p̄z q̄ q̄ cunq̄ extrinsecū forme denoiaī a maiozitate vel minozitate ipius forme vtputa subm dicitur magis vel min⁹ albuz a maiozitate vel minozitate forme albedinis i eo exñtis. Et cō firmaī per simpliciū in p̄dicamētis in capitulo de q̄litate. vbi cōmēdat architez. dicēs sic. mirabilis archites breui sermone cām ei⁹ q̄ō suscipit magl ꝛ min⁹ insinuat dicēs q̄litas enī infinitatem quādā pticipat. iō scōm rōez ei⁹ ꝫ q̄ suscipiat magis ꝛ min⁹ nō ex participāti bus.ex quib⁹ vbis p̄z clare q̄ q̄litas suscipiat magis ꝛ minus pp̄ suā infinitatē.hec autez in infinitas non videtur eē nisi quedam latitudo graduum vel illimitatio forme.

Ad rationes Ante oppositū. Ad primam dicitur q̄ sicut i linea sunt tres ptes quedā sūt potentiales sicut sunt partes eiusdē ꝓportionis ꝛ ille sunt i finite. Alie sunt ptes actuales que dicunī partes eiusdem q̄litatis. Et iste sunt finite sic etiam in latitudine forme sunt quidam gradus potentiales qui sunt infiniti. Et alij sunt gradus actuales qui sunt finiti. Ad secūdaz patz solutō in scō nōbili.ꝛ h̄ de tractatu q̄litat.

Queritur Utrum habere contrariuz ꝛ suscipere magis ꝛ min⁹ conuenienter assignēt̄ ꝓprietates p̄dicamentoꝝ actionis ꝛ passiōis. ¶ Arguīt primo cōtra suppositū quia quecūq̄ sūt idē realiter ꝛ numeraliter nō sūt p̄dicamēta distincta ſz actio ꝛ passio sunt idem realiter ꝛ numeralit. g̃ non sunt p̄dicamenta distincta. maioz p̄z q̄ p̄dicamēta distinguūtur genere. g̃ non sūt idē numero. minoz patet quia actio ē act⁹ actiui. ꝛ passio est actus passiui. sed idem numero est actus actiui ꝛ passiui. p̄z per aristotelē scō de anima. igīt actio ꝛ passio sūt idē realr numeraliter. ¶ Arguitur scō⁹ q̄ non habeāt cōtrarium q̄ actio ꝛ passio non p̄nt eē termini motus. g̃ non hñt contrariū. tz ꝓña quia de quolibet ꝛ ꝓtrario cōtīgit moueri in aliud ꝓtrariū añs p̄z ꝑ Aristo. 3° phisicozum vbi vult q̄ ad actionez non ē motus per se quia si sic motus eēt motus. Et per idē ꝓbatur q̄ non suscipiūt magis ꝛ minus quia omnis forma intēsibilis vel remissibilis pōt esse per se terminus motus sed actio ꝛ passio non possunt eē termini motus. g̃ non suscipiunt magis ꝛ minus. ¶ In oppositum est aristoteles in textu.

Primo sciendum est. q̄ ꝑ declaratione questi ponūtur tres distinctiones. ¶ Prima est hec. duplex est respect⁹ quidā ē respectus intrinsecus aduenies qui consurgit imediate posito fundamento ꝛ termino. Alius est respect⁹ extrinsec⁹ aduenies qui non consurgit imediate posito fūdam̃to ꝛ termino. Sed requiritur aliqua alia dispositio vtputa approximatio terminoꝝ vel hȳ ¶ Secūda distinctio duplex est actio. quedā ē transiens. ꝛ est illa q̄ de se respicit terminū. vel est illa q̄ est per se ꝓductiua alicui⁹ termini. ꝛ talis actio est de predicamento actionis. Alia est actio imanens que de se non respicit aliquē terminum. ꝛ est q̄dam q̄litas se habēs per modum actus scō inullius termini ꝓductiua sed ipsa est finis ꝛ terminus ꝓductiu⁹. ꝛ talis actio est de genere qualitatis. ¶ Tertia est distinctio. duplex est actio quedam est que nihil aliud est q̄ respectus quō agens re

fertur ad patiens. ⁊ ista est predicamentuz distinctum a passione. Alia est actio acta q̃ est quedam effectus prioris actionis. ⁊ illa idẽtificatur realiter cum passione. Et istam distinctionem videtur ponere simplicius super p̃dicamenta querens q̃re facere ponitur in predicato ⁊ nõ actio. Ad quod respondet q̃ ideo ẽ q̃ factio dicitur de actiõe ⁊ de effectu actionis. Ex quo segtur q̃ effectus actionis est factõ. ⁊ non illa q̃ est predicamentum sed factio fctã.

Secundo sciendum est. q̃ in hoc capitulo se expedit aristoteles de sex vltimis predicamentl. ⁊ continet duas conclusiones. Prima tangit duas proprietates actionis ⁊ passionis. ⁊ est hec. Recipit autem facere ⁊ pati p̃ trarietatẽ. ⁊ etiam magis ⁊ minus. Prima pars patet. quia calefacere et frigefacere sunt contraria. similiter calefieri ⁊ frigefieri. ⁊ tamen ista sunt agere ⁊ pati. ergo agere ⁊ pati habent contrarium. Secũda pars patet quia aliquid dicitur magis vel minus calefacere. ⁊ aliqd magis ⁊ minus calefieri. sed ista sũt agere ⁊ pati. ergo agere ⁊ pati suscipiunt magis ⁊ minus. In secunda conclusione breuiter se expedit de quatuor vltimis p̃dicamentis. ⁊ est hec. de situ dictum est in p̃dicamento ad aliquid. De alys autem nihil dicetur nisi ea que dicta sunt in primo capitulo hui⁹ tractat⁹ scilicet q̃ habere significat habituatum eẽ vel calciatum eẽ. ⁊ vbi significat esse in loco. ⁊ sic de alys.

Tertio notandum est. q̃ circa hunc textum incidunt due difficultates Prima est quid ẽ actio ⁊ qd est passio. Respõdetur ab actore sex principio⁊ q̃ actio est forma accidentalis secũdum quã in id q̃ subyacitur agere dicimur. ⁊ passio est effect⁹ illatio q̃ actionis. ¶ Secunda difficultas. vtrũ calefacere ⁊ frigefacere contrariẽtur. Et videtur q̃ non ga conueniunt simul eidem subiecto. ergo non contrariãtur. Añs p3 de aqua tepida cui si imp̃matur manus frigidissima ipsaz calefaciet. Si vero sibi ponatur man⁹ calidissima ipsam frigefaciet. Respondetur q̃ calefacere ⁊ frigefacere possũt duplicit̃ considerari. Uno modo p̃o per se significato q̃ est ipa calefactio actiua ⁊ sic non contrariantur. Alio modo possunt capi p̃o denoiato siue p̃ fundamento illarum actionum que sunt calefactio ⁊ frigefactio. ⁊ sic contrariantur. Et ratio distinctionis est quia nulli respectui in quãtũ respectus competit habere contrariũ nec suscipere magis ⁊ minus. sed tãtũ sibi cõuenit per accidens rõe. s. fundamenti vel termini. vt si sint duo alba in alio ⁊ in alio gradu ꝓpter intensionem vel remissionem alicuius illarum albedinũ intẽditur vel remittitur similitudo q̃ est inter duo alba.

Conclusio respõsalis actio transiens formal⁹ accepta. s. p̃ respectu agentis ad passum ⁊ passio sunt p̃dicamẽta distincta quibus per accidens insunt predicte ꝓprietates. Pria pars patet quia hẽnt sub se genera ⁊ species. ⁊ non habent aliquod genus supra se ⁊ habent etiam diuersos mõs denominandi substantiam agentem vel patientem. ergo sunt predicamenta distincta. Secunda pars p3 in secundo notabili. ⁊ q̃ eis cõueniat per accidens p3 ex 3°. notabili.

Primo dubitatur. vtrum actio ⁊ passio sunt entitates formaliter absolute vel respectiue. ⁊ videt̃ primo de actione q̃ sit entitas absoluta. q⁹ nullus respect⁹ est finis ⁊ vltima perfectio finis potẽtie actiẽ sed actio est vltima perfectio et vltim⁹ finis potẽtie actiue scõm aristotelẽ nono metaphisice. vbi dicit. nõ enĩ videmus vt visũ habeamus. sed econtra. ideo habemus visuz vt videamus. Ad dubium rñr q̃ sunt respectus extrinsecus aduenientes. qõ ꝓbat̃ quia illud q̃ eẽntialiter ẽ ad aliud ẽ eẽntialiter respect⁹ sz actio ẽ eẽntialiter ad aliud. Nam impossibile est cõcipere actionẽ quin cõcipiat̃ aliquid qõ fit per ipsã. modo dicit aristoteles i p̃dicamẽto relationis q̃ illud q̃ nõ põt in se concipi nl lo alio concepto est eẽntialiter rl⁹. ergo actio erit eẽntialiter respectus: ⁊ cõfirmat̃ q⁹ oĩs forma absoluta que põt ab agente naturali ꝓduci in subo ꝓducitur mediãte actiõe de p̃dicamento actiõis. Si igitur actio sit forma absoluta. ⁊ producatur ab agente naturali in sb̃iecto ꝓducetur mediãte actiõe. ⁊ sic actionis erit actio qõ est falsum. Sed q̃ sit respect⁹ extrinsec⁹ aduenies p3 quia non consurgit immediate põitis termino ⁊ fundamento. q⁹ posita potentia naturali actiua. ⁊ potentia passiua aq̃ nondũ erit actio nisi adinuicem approximẽt̃. Ponũt tñ quidã alio mõ dr̃az iter respectuz intrinsecus aduenientẽ ⁊ respectũ extrinsec⁹ aduenientẽ q⁹ respectus extrinsecus

aduenies est ille cuius alterū extremoꝝ ē p fectio extrinseca alteri⁹ vt agens aliquo mo do extrinsece pficit passū ⁊ locus locatū. ⁊ ha bitus subm suū. ⁊ qñ. rez tpalem. sed respcūs intrinsecus aduenies ē ille cuius alterū extre mū nō pficit extrinsece alterū sicut pz discur rendo per oēs mōs relatōnis. Non eni duplū perficit dīdium nec ecōtra. lz relatio dupli sit pfectioz relatione dīdy. Sil'r pr inc̄tū pr nō pficit filium lz perficiat ipm p actū gnationis per quē filius accipit eē. non tm pficit ipsuz p respectum pnitatis. Et ad rōem factā in op positū. rnr per distinctionē maiozis. qz respectus pōt dupl'r cōsiderari. vno modo scōm se ⁊ formaliter vt. s. excludit suū terminū sicut ca lefactio excludit calorez gēitū. ⁊ sic nullus re spectus ē vltima pfectio nec finis alicui⁹. alio modo cōsideratur respectus nō vt excludit. sz vt includit aliquo mō terminū quē attingit. ⁊ sic actio vel ēt respectus pōt eē vltima perfe ctio rei rōne termini quē attingit.

Secundo dubitaf. Utruz actio forma liter ⁊ subiectiue sit in agen te ⁊ passio in ipso patiēte. ⁊ vr q non. quia si sic sequeretur q agens iquātū agēs pateref. cōsequēs ē falsū. pz tn cōsa qz agens inquantum agēs reciperz actionē. ⁊ sic pateretur ab ea. ⁊ confirmaf qz si actio eēt in agēte ⁊ non transi ret in passū tanc̄ in subm. seq̄retur q oīs actō eēt imanēs qō est falsū. Confirmaf ēt per ari stotelē scōo de aīa vbi dicit q actio ⁊ passio sūt in patiēte ⁊ non in agente. ¶ Ad dubiū rnr af firmatiē q pbaf qz ois forma realit' ⁊ forma liter in formās idē subm pōt de illo pdicari ⁊ ipm denoīare. g̃ si actio sit realiter ⁊ formalit' i patiēte segtur q patiens inquantuz patiens erit agēs. Confirmaf qz in eo ē actio subiectiue in qua ē pncip⁹ elicitiū act⁹. sed in agēte est actiuitas q̄ ē potentia ad eliciendū actū. ergo actio ē in agente subiectiue. Et ad pmam rōez in oppositū rnr per distinctionē qz forma dupliciter pōt recipi in aliquo. vno mō mediāte passione. ⁊ sic tūc illud q sic recipit formā pa titur. alio modo pōt forma recipi in alio non mediāte passione. sed tm mediāte inherentia illius formē recepte in subō q̄ dē inherentia ē de genere relationis. ⁊ in tali receptione re cipiens non patit'. sic aūt actio recipit' in agen te ⁊ non pmo mō. ¶ Ad secūdā rnr q actio po test dupl'r dici imanēs vno mō formal'r. s. q formaliter maneat in agente. ⁊ sic oīs actio est imanēs. Alio mō pōt actio dici imanēs cau saliter qz. s. nihil relinquit extra se. ⁊ sic nō oīs actio ē imanēs. ⁊ ad auctoritatē aristo. ⁊ con similiter ad oēs videtes hoc idē sonare dicit' q intelligit' de actione acta. ⁊ nō de actiōe q̄ ē respectus. Ex quo pz q actio ⁊ passio realiter distinguūt' qz sunt duo respectus in diuer sis subiectis realiter subiectati.

Tertio dubitatur. Utruz quatuoꝝ vltia pdicamenta sint entitatis abso lute vel respectiue. Ad qō rnr per quatuoꝝ di cta. Primū ē vbi est circūscriptio cozpis loca ti a circūscriptōne loci pcedēs que diffinitio data ab actoze sex pncipioꝝ sic ē intelligenda Nam ex applicatiōe superficiei ꝺcaue cozporis locantis ad cozp⁹ locatum derelinqtur in ip sa superficie qdā respectus extrinsec⁹ adueni ens qui vocaf vbi actiuū vel noie simplici lo catiuitas cuius concretū ē loc⁹. ⁊ ex pte corpo ris locati derelinqtur alius respectus mutu⁹ extrinsecus aduenies q vocaf vbi passi⁹. ⁊ ō illo vbi passiuo daf pdicta diffō. ¶ 2° dcz qñ. est q ex adiacentia tpis in re tēpozali derelī quitur. p cuius intellectu ē aduertēdū q ex applicatiōe seu adiacētia tpis mensurant̄ ad rem tempozalē quā mensurat derelingf duplex respectus mutu⁹ quoꝝ vn⁹ fūdaf in tpe et termiaf ad rē tēpozalē q vocaf qñ actiuū. ⁊ alius fūdaf in re tpali ⁊ terminaf ad tēpus qui vocaf qñ passiuū de quo daf dicta diffō. ¶ 3m dictū positio est qdā ptiū situs ⁊ gnatio nis ordinatio. Ad cuius euidētiā supponit' q ex applicatione ptiū loci ad locatū derelingf duplex respectus mutu⁹. quoꝝ vn⁹ fundaf i ptibus loci. ⁊ terminaf ad ptes locati. ⁊ voca tur situs actiue dict⁹. Alius fundaf in ptibus locati ⁊ terminaf ad ptes loci qui vocaf situs passiue dict⁹. ¶ Quartū dictū bit⁹ ē cozpoz uz ⁊ eoꝝ que circa cozpus sūt adiacētia. Ad cui⁹ intellectum con formiter sicut ad pcedēs sup ponitur q ex applicatiōe seu adiacentia ve stimēti vel cuiuscūq; ornamenti ad cozp⁹ con surgit duplex respectus extrinsecus mutuus Quoꝝ prim⁹ fūdaf in vestimēto applicato et terminaf ad cozpus ⁊ ille vocaf bitus actiue dictus. Alius fūdaf i cozpe ⁊ terminaf ad ve stimētū q vocaf bit⁹ passiue dictus.

Ad rationes Añ oppositū ad primā ꝺceditur q actio acta

& passio sunt idem realiter & nualiter sz actõ q̃ ẽ respect⁹ distinguit̃ realiter a passiõe & ẽ predicamẽtũ distinctũ a passione vt patuit in prio dubio. ¶ Ad secũdã patuit solutio ī tertio notabili qñ dictũ ẽ qñ nec actioni nec passioni sicut nec cuicũq; respectui conuenit per se terminare motũ vel habere contrarium vel etiam suscipere magis & minus sed tantum per accidens. s. ratione suppositi vel termini.

Queritur Utrũ oppositio sit entitas realis cõis vniuoca ad oppositionẽ relatiuã contrariã priuatiuã & cõtradictoriã. ¶ Arguit̃ ꝓmo q̃ sic argumẽto cõmuni q̃ qñcũq; intell's nr̃ ẽ certus de aliquo vno ꝛceptu & dubi⁹ de duob⁹ necessario cõceptus de quo ẽ cert⁹ ẽ alius ab illis duob⁹ de q̃ b⁹ ẽ dubius. sed intell's nr̃ ẽ cert⁹ q̃ oppõ ꝓuatiua ẽ oppõ & etiã q̃ oppõ ꝟdictoria ẽ oppõ. & tñ põt dubitare vtrũ sit oppõ ꝓuatiua vel oppositio ꝛtradictoria eo q̃ põt dubitare vtruz sit ꝓuatio vel sit purũ nihil sicut ẽ ne⁹ que est extremũ ꝛtradictiõis. g̃ necessario ẽ alius cõceptus oppõnis in se a ꝛceptib⁹ oppõis ꝓtiuatiue & oppõis ꝛtradictorie de q̃b⁹ tñ verificat̃ ẽntialiter. g̃ ẽ cõis vniuoc⁹ eis. ¶ In oppositum arguit̃ nihil ẽ cõe vniuocũ enti & nihilo. sed aliqua illaruz oppõnum est ens & alia est nihil vel saltem ens rõnis. g̃ oppositio nõ est cõis vniuoca respectu illaꝝ q̃tuor oppõnũ.

Primo sciendũ ẽ. q̃ ꝓ declaratiõe terminoꝝ ponitur vna distinctõ & quatuor dicta. ¶ Distictio ẽ hec. oppõ põt capi dupl'r. vno mõ fũdamẽtaliter ꝓ eo. s. q̃ ẽ fundamẽtũ oppositõnis ad modũ q̃ dicim⁹ albedinẽ eẽ fundamẽtũ sil'itudinis. alio modo capit̃ formal'r ꝓ ipsa. s. rõe formali oppositionis qua aliq̃ s̃ bm denoiat̃ formal'r oppositũ. & sic ẽ formalis repugnantia duoꝝ extremoꝝ nõ ꝓmittẽtiũ se sil'in eodez respectũ eiusdem. ¶ Primũ dictũ ens reale positiuuz põt eẽ fundamẽtũ oppõis. pz de oppõe ꝛtraria et relatiua quarũ ãbo termini sũt positiui. ¶ 2m dictũ, ens reale ꝓuatiuũ põt eẽ fundamẽtuz oppõis. pz de oppõe ꝓuatia q̃ fũdat̃ sup ꝓuationẽ hñte vez eẽ reale ꝓter aiaz. Qõ ꝓbat̃ q̃ hñtus non remouetur formal'r ab aliquo s̃ bo nisi ꝓpter aliq̃ icõpossibile sibi positiuũ vel ꝓuatiuũ. sz lumẽ ẽ hñtus siue forma positia q̃ formal'r & real'r remouet̃ ab aere. g̃ hꝫ erit ꝓ aliq̃ positiuũ vel ꝓuatiuum existẽs formal'r in aere & cui lumẽ bz icõpossibilitatẽ. sz tale nõ põt eẽ positiuũ eo q̃ lumẽ nõ bz formã positiuam ꝟriã sibi. g̃ illõ q̃ remouet lumẽ ab aere erit ꝓuatio hñs tñ eẽ formal'r & extrã rei ī aere ¶ 3m dictũ purũ nihil põt eẽ fũdamẽtũ oppõis vt pz de oppõe ꝟdictoria c⁹ fũdamtũ vel terminus ẽ negatõ simpl'r q̃ ẽ puꝝ nihil. q̃ ãt tal' negatio sit purũ nihil ꝓbat̃. q̃z si negatio eẽt ī re ꝓter aiam vl' in aliquo subo de quo vere diceretur hꝫ eẽt potissime qñ sua affirmatio nõ eẽt in tali subo: sed hꝫ nõ. q̃ pz q̃z si negationes eẽnt realiter in subis de quib⁹ vere dicũ qñ ī eisdẽ sue affirmatões nõ sũt. sequeret̃ q̃ vbicunq; sue affirmatiões nõ eẽnt q̃ deberẽt poni ille negationes. sed hoc non quia affirmatio non inuenitur in quiditate subiecti illius negatõnis. igitur in eadem debet poni illa negatio. ꝟbi gr̃a. Jlla ne⁹ q̃ ẽ nõ. lapis vere dr̃ õ homine. g̃ si ex nã rei iuẽit̃ i hoie sequeret̃ q̃ cũ ista affirmatio q̃ ẽ lapis nõ inuenit̃ i q̃ditate hominis q̃ i eadẽ debuit poni sua negatio q̃ ẽ nõ lapis. q̃ ẽ flm q̃z de nullius entis positi' q̃ditate ẽ neg⁹ aliq̃. g̃ illa ne⁹ q̃ ẽ nõ lapis nõ erit de q̃ditate hois. & ꝓ ons nullũ hẽbit eẽ extra animã. ¶ 4m dcm oppõ ꝟdictoria ẽ ens rõis. patz q̃z oppõ realis bz vtrũq; extremũ extra aiam g̃ ad destructionẽ ꝛsequẽtl oppõ q̃ nõ bz ãbo extrẽa extra aiaz nõ erit realis sed oppõ ꝛtra dictoria hz negationẽ ꝓ altero extremo q̃ nõ ẽ ens real' sed rõnis.

Secundo notãdũ ẽ q̃ ī ꝟ 3° tractatu determinat̃ ari. de post̃dicamẽtis. & ꝛtz gnq; capl'a. in quoꝝ ꝓio determinat de post̃dicamẽto oppõis. Et continet duas ꝑtes ꝑncipales. Jn q̃ ꝓ ꝓia determiat õ q̃tuor spẽb⁹ oppõis & ꝛtinet q̃tuor ꝓcta. Quorũ ꝓi⁹ ꝛtz sex ꝛcl'ones. Quaꝝ ꝓia ẽ q̃ altꝝ dr̃ oppõi alio q̃druplr. ꝓio⁹ sic̃ relatiꝫ vt duplũ dimidiũ. 2° vt ꝟria vt bo⁹ & malũ. 3° vt p⁹ᵃ vt cecitas & vis⁹. 4° vt ꝟdictoria vt affir⁹ & neg⁹. vt sedet ñ sedet. ¶ 2us 2° ẽ ꝟ relatiꝫ oppõita sũt illa q̃cũq; hoc ipz q̃ sũt alioꝝ dicũ vl' q̃uoli bet alt' ad aliud. Hãc ꝛcl'onẽ declarat. ꝓio ī bis que referuntur sub habitudine eiusdem casus vt duplum dicitur alicuius scilicet dimidy duplum. 2° declarat sub bis que referuntur sub habitudine diuersorum casuum. vt disciplina dicit̃ disciplinati disciplia & disci

sciplinatū oꝝ disciplia disciplinatū. ¶ Tertia ꝯclusio tangit dꝝam ꝓtrariorum a relatiuis. ꝛ ē hec. cōtraria differūt a relatiuis. qz contraria non referuntur adinuicem sicut relatiua. ꝓbatur duobus exemplis. qz bonū non dicit̄ mali bonum. sed malo ꝓriū. silr albuz non oꝝ nigri album. sed album dicitur nigro contrarium. ¶ Quarta cōclusio tangit vnā diuisionez ꝓtrariorū. ꝛ est hec qꝫ ꝺrioꝝ quedā sunt mediata. alia vero īmediata. hanc cōclusionē nō ꝓbat Aristoteles. sed eam īnuit ex duabus conclusionibus sequētibus. ¶ Quinta conclusio tangit diffinitionē ꝓtrariorum immediatoꝝ ꝛ est hec. cōtraria īmediata sūt quorū necesse ē alterum ineſſe suo ꝓpꝛio suſceptibili. ꝓꝛobatur duobus exēplis quia lāgoꝛ ꝛ sanitas sūt contraria īmediata respectu coꝛpor] aīalis. qz necesse est aīal semper eē sanuz vel languidū. similiter par ꝛ impar sunt contraria īmediata circa numerū eo qꝫ necesse ē oēm numerū eē parē vel imparē. quia oīs numer⁹ ē hñdās vl ꝓfect⁹. Sexta cōclusio tangit diffōem ꝺrioꝝ mediatoꝝ ꝛ ē hec. cōtraria mediata sūt quoꝝ non ē necesse alterum ineē ꝓpꝛio suſceptibili ꝓbatur duobus exēplis qz album ꝛ nigrū sūt cōtraria mediata respectu coꝛpis vt non ē necesse oē coꝛpus semper eē album vel nigrū qz pōt eē fuſcū vel palidū. silr ꝓtauum ꝛ studioſum sūt contraria mediata respectu coꝛporū. quia nō est necesse vnūquodqꝫ eē ꝓtauum vel studioſū. ꝛ subdit qꝫ ꝓtrarioꝝ mediatoꝝ quedam sunt quoꝝm media habēt noīa īpoſita sicut iter albū ꝛ nigrū sunt ista media q̄ sūt fuſcū ꝛ palidū. Alia sunt contraria mediata q̄ rum media nō hñt noīa īpoſita. sed noīantur per negatiōem vtriuſqꝫ extremi vt sūt ꝓtauū ꝛ studioſū ē mediū qō neqꝫ ē ꝓtauū neqꝫ studioſum sicut forſan opa puꝛoꝝ que nō sūt neqꝫ mala neqꝫ bōa eo qꝫ ñ fūt ꝼz ō liberatōez rōis

Tertio sciendū ē. qꝫ circa hūc textū iciꝺunt tres difficultates. Quaruz ꝓma ē hec. vtrū conueniēter aſſignentur q̄tuoꝝ genera oppōnum. Et videtur qꝫ nō. quia oīa coincidunt in vnum tertiū. g̃ non diſtiguūtur adinuicez. Añs patz quia oīa opposita sūt relatiua cum ſcōm suum totum eē sint ad aliud. g̃ omnis oppō est relatio. conſequentia tenet per maximā thopicā ſi concretū in cōcreto ꝛ abſtractum in abſtracto. ꝛ per cōſequens oēs oppōes coincidūt cū rlone. vel saltē conti

nent̄ sub relatione. Ad difficultatē rñr qz oīa opposita sunt relatiua. ꝛ qꝫ oīs oppō ē relatio ſz cū hoc stat qꝫ nō oīa oppōita sūt relatie opposita nec ēt oīs oppō est oppō relatiua qz oppoſitio relatiua est gdā reſpect⁹ diſgparentie fūdat⁹ sub duab⁹ relationib⁹ que adinuicē relatiue opponūt̄. mō nō oīs oppō ē talis rlo diſquiparātie sed forſan magl rlo equiparātie ſz oīs oppō sit rlo nō tamē oīs oppō ē relatio oppoſitio. ¶ Scōa difficultas vtrū i textu cōuenieēt diſtinguāt̄ ꝺria a relatiuis per hoc qꝫ relatiua referūtur adinuicē no ät ꝓtraria. Et videtur qꝫ non qz illa q̄ dicūtur in bitudie ad aliō adinuicē referūt̄. sed ꝓtraria sūt hꝺ. nihil enim ꝑ seipm ē ꝓtrariū sed tm̄ in bitudine ad aliud g̃ adinuicē referūtur. ꝛ cōfirmat̄ quia cōueniēt oꝝ ꝓtrariū cōtrario cōtrariū. g̃ referuntur adinuicē. Ad difficultatē rñr per vnā diſtinctionem ꝛ duo dicta. Diſtinctio est hec contraria pñt dupl̄r ꝯſiderari. vno mō ꝓ ꝑ se ſignificato. ſ. ꝓ ipa ꝓtrarietate q̄ ē q̄dā bitudo inter duo extrēa cōtraria. Alio⁹ pñt capi ꝓ denoīato vz ꝓ q̄litatib⁹ ſup qb⁹ fundat̄ talis bitudo cꝰ sūt albū ꝛ nigrū. ¶ Primū dām ē istud. contrarie oppōita sūt relatie oppōita. ꝛ adinuicē referūt̄ sub bitudine oblig casus ꝛ hoc capiendo ꝓtraria formaliter. ꝛ ꝓ ꝑ se ſignificato. ꝓz qz ꝺrie oppōita sic sūt q̄dā relatiōes egparantie ſup qb⁹ pōt fūdari vna rlo diſgparētie q̄ ē diſtictio ſiue oppō illarū relationū adinuicē. ſz talis rlo diſgparantie ē relatiua oppō. g̃ ꝓtrarie oppōita sūt relatiue oppōita. qꝫ ēt referāt̄ adinuicē patuit pri⁹ qz ꝓtrariū oꝝ ꝺrio ꝺrium ꝛ ecōtra. ¶ 2m̄ dictū capiēdo ꝺria fūdamētalr̄ non sunt relatiue opposita nec adinuicē referūtur. ꝑmū ꝓz quia ꝓtraria vt sic nō sūt relatiua ſz sūt q̄litates abſolute. g̃ ñ sūt rliue oppoſita. tz ꝺña qz rlatiua oppō fūdat̄ ſup relatiōs. vt iā patuit. Scōa ps ꝓz qz albū nō oꝝ nigri album vt oꝝ in textu. g̃ nō referūt̄ adinuicē. ¶ 3ª difficultas vtr̄ sint aliq̄ ꝓtraria īmediata. vt videt̄ dicere text⁹. Et vr̄ qꝫ non qz ſi aliq̄ eēnt talia tūc ipa ꝑ se nō hēret mediū. g̃ nō eēnt ꝓtraria ſz ꝓtradictoꝛia. tz ꝺña qz ꝺdictio ē oppoſitio cꝰ ſcōm se nō ē dare mediū. Rñr qꝫ ſz ꝓtraria īmediata nō hēant medium formale hñt tm̄ mediū ſubiem̄ qꝫ natū ē ſubyci vtriq ꝓtrarioꝝ. ſz ꝓtradictoꝛia nō hñt ſ ꝺz medium qō ſubyciatur vtriq eoꝝm cum alterum sēp sit non ens cuius non ē aliquod ſubiecti.

Conclusio responsalis. oppositio a toto genere nō ē entitas realis cōis vniuoca ad quatuor gña oppositionū p̄ius enumeratax. ℞ Prima p3. quia illud q̄ l̄ sua significatiōe includit ens rōis nō ē a toto genere ens reale sed oppō in ambitu siue significationis includit oppōem ɔdictoriā que est ens rōis. g̃ oppō a toto genere nō est ens reale. Scōa p̄s p3. quia enti reali ⁊ enti rōnis nō ē aliqō cōe vniuocū. sed aliqua oppō ē ens reale ⁊ aliqua ē ens rōis. g̃ oppō nō ē eis cōmunis vniuoca. Maior p3 q̄ vniuoca hñt idētitatē in eo in quo vniuocantur. sed ens cū non ente nō ē hmōi. vt p3 p Arist. 4°. metha°. dicentem. Nec nō ens enti nec ens non enti est idē aut diuersum. ergo ⁊ cetera.

Primo dubitatur. Utrū eodē gñe oppositionis opponātur abstracta ⁊ sua concreta. ℞ Ito dubio supponēdū est q̄ aristo. in hoc 3°. pūcto determinat de oppositiōe p̄riuatiā. ⁊ intēdit tres ɔclusiones. Quarū p̄ma tangit diffinitionē p̄riua°. oppositorū ⁊ ē hec. p̄riuatiue opposita sūt illa que habent fieri circa idē subm ordie irrenocabili ⁊ tpe ō terminato. ℞ Prima p̄s p3. quia cecitas ⁊ visus sunt p̄riuatiue oppōita. ⁊ hñt fieri circa oculū tāq̄ circa idē subm. Alia pars p3. q̄ habeāt fieri ordine quodā ⁊ tpe determinato. qz edentulus nō ē ille qui nō h3 dētes neq̄ cec⁹ nō ē ille q̄ nō h3 visū. ſz q̄ nō h3 quādo ē aptus hēre ℞ Prima pars p3. qz multe sūt gñationes. i. gña ta que neq̄ habēt dentes neq̄ visum. ⁊ tñ nō dicūtur edētata neq̄ ceca. ¶ Secūda ɔclusio tangit dām inē p̄riuationē ⁊ p̄riuari. ⁊ ēt iter hītum ⁊ hēre hītum. Et ē hec p̄riuari non ē p̄riuatio neq̄ etiam hēre habitū ē habitus. ℞ Ito batur exēplo ⁊ rōne. exēplo. qz visus ē habit⁹. ⁊ tamē habere visum nō ē hit⁹ neq̄ ēt hit⁹ ē habere visū. ſz hēre visū est hēre hītum. sil̄r cecitas ē p̄riuatio. sed nō ē p̄riuari. licet cecus ē sit p̄riuari. g̃ p̄riuari non ē p̄riuatio. neq̄ habere hītum ē hītus. ¶ Secūdo ℞batur rōne quia si illa eēnt eadem tūc p̄dicarētur de eodem. ɔñs ē falsū. g̃ ⁊ añs. Falsitas consequentis p3. qz homo dicitur cec⁹. ⁊ tñ homo non dicitur cecitas. ¶ Tertia ɔcl'o ponit conuenientiā inter illa duo abstracta que sūt p̄riuatio ⁊ hītus ad sua concreta que sūt p̄riuari ⁊ habeī hītum. ⁊ ē hec. ista duo concreta q̄ sūt p̄riuari ⁊ habere hītū eodē modo opponūtur sīc sua abstracta que sunt p̄riuatio ⁊ hītus. qz sicut cecitas opponit visui. ita cecū eē oppōit huic q̄ ē visum habere. ¶ Consequēter in quarto pūcto determinat de contradictorijs. ⁊ intendit duas ɔcl'ones. ℞ Prima ē q̄ res que subiacēt affirmatiōi ⁊ negatiōi non sūt ipsa affirmatio ⁊ negatio. p3 quia affirmatio ē oīo affirmatiua ⁊ negatio ē oīo negatiua. sed illud q̄ subiacet affirmationi ⁊ negationi. ſ. significatū eorum nō ē oīo affirmatiua vl negatia. g̃ ⁊ c̄. ¶ Secūda ɔclusio ponit conuenientiā inē affirmationem ⁊ negationē ⁊ sua significata q̄ subiacent eis. ⁊ est hec sicut oīo affirmatiua ⁊ oīo negatiua opponuntur adinuicē cōtradictorie. ita significata q̄ subiacent affirmationi ⁊ negatōni vt sedet ⁊ non sedet opōit ɔdictorie ⁊c̄.

Secundo dubitatur. vtrū hītus ⁊ p̄uatio ordine quodā insunt suis subiectis. Et videī q̄ sic. quia p̄riuatio dicit corruptionē hītus. sed corruptio p̄supp̄oit esse ⁊ terminat ad nō eē. g̃ p̄riuatio p̄supp̄oit hītū in subo. ¶ In oppositū arguit. qz si sic sequereī q̄ nullus diceret cec⁹ a natiuitate q̄ ē falsum. Ad dubium respōdet per tres distinctiones ⁊ duo dicta. ℞ Prima distinctō ē arist. 5°. metaphice. q̄ triplr contingit p̄uatōem ⁊ hītum fieri circa idē subm. vno mō circa idē subm in numero. ⁊ sic sortes dī cec⁹. Alio modo circa idem subz in spē ⁊ sic homo dī cecus. alio mō dī circa idem subiectum in genere p̄mo. et isto modo talpa dicit ceca qz sc̄ōm suum gen⁹ q̄ est animal est apta nata videre. Tertio circa idem subm in genere remoto. ⁊ sic planta dicitur ceca. quia sc̄ōm suum gen⁹ remotum q̄ est viuēs vel animatum p̄t videre. Secūda distinctio habitus p̄t capi dupliciter. vno modo p̄ p̄propria forma positiua inherēte alicui ſbo. Alio modo capitur magis cōiter. ſ. p̄ ipsa forma positiua vel p̄ oīs dispositionibus cōnaturalibus īmediate disponētib⁹ ad talē formā. Tertia distinctio p̄uatio p̄t dupliciter capi. vno modo p̄ corruptione actus seu forme positiue existentis in subiecto ⁊ sic opponitur habitui p̄uatio. Alio modo capitur p̄uatio p̄ corruptiōe p̄ncipiorum seu dispositionum cōnaturalium īmediate disponētium ad formam. ¶ Primus dictū p̄uatō p̄supponit in subiecto hītum p̄mo modo sūptum. patet quia cum corruptio sit mutatio deperditiua semp̄ p̄supponit formam que p

ipsam corruptionē deperditur. sed p̄uatio pri
mo modo dicit corruptionē hītus primo mō.
g̃ ꝛc̄. 2m dictum priuatio scd̄o modo dicta pre-
supponit in subō hītū 2o licet nō p̄mo. pz sic
p̄us qꝛ talis priuatio ē corruptio hīt⁹ prio mō

Tertio dubitatur. Utrū sit aliqua ꝓpo
sitō realis constituta ex reb⁹. et
hoc mō distinguēdo res ꝯtra signuz. ¶ Ad du
bium respōdet̄ ꝓbabiliter per quatuor dicta
¶ Primū dictum nulla quiditas in potentia
obiectiua existēs hz aliquod eē reale. pz. quia
vel ergo talis quiditas hēt aliquod esse a se
vel ab alio. non a se qꝛ tunc eēt deus cū solus
deus habeat eē independēt̄ a se. ꝛ omne aliō
habet eē dependens a deo. Et confirmatur ꝑ
illud ioannis primo. Omnia per ipsū fcā sūt.
Et etiaz per aristotelē duodecīo metaphisice
Ubi vult ꝙ in diuersitate ētiū ē vn⁹ prim⁹ p̄n
ceps a quo oīa capiunt eē dependēter. Nō ēt
ab alio. quia nihil hēt eē ab alio nisi per ꝓdu-
ctionem. g̃ si q̄ditas in potentia obiectiua ha-
beat aliquod eē reale ab alio. seq̄retur ꝙ erit
ꝓducta anteq̄ sit ꝓducta ꝙ est falsum ꝛ incō
ueniens. ¶ Scd̄m dictum de q̄ditatib⁹ ī potē
tia obiectīa formari p̄nt alique ꝓpositiones
pz. quia de ipsis verum ē dicere ꝙ habēt esse
ꝓducibile. ꝛ gn̄aliter oēs ꝓpōes de primo ꝛ se
cundo modis dicendi per se possunt formari
de q̄ditatibus in potentia obiectiua. ¶ 3m di-
ctum ꝓpositio est compositio vel non est sine
compositione extremoꝝ. pz qꝛ in omni propo
sitōe necesse ē p̄dicatum vniri subiecto. ꝑ hoc
etiam distinguit̄ a terminis ꝛ alys noib⁹ q̄ nō
sūt ꝓpōes. quia in ip̄is non ē debita composi-
tio extremoꝝ que nccīo exigit̄ ad propositio
nem. ¶ Quartū dictum talis ꝯpō extremorū
ꝓpōis est ens rationis. pz q̄a ad compositio-
nem realem reqritur ꝙ extrema habeāt esse
reale. talis compō non est realis sed extrēa cō
positionis ꝓpōis n̄ hn̄t eē reale. vt pz per prim
dc̄z. g̃ tal' ꝯpositio n̄ ē real'. ex h̄ iferūt̄ duo cor
relaria. Primū ē ꝙ ad h̄ ꝙ aliq̄ extrēa vniāt̄ ī
ꝓpōe sufficit ꝙ habeant eē cognitum. pz cor-
relarium de ꝓpositionib⁹ formatis de quidi-
tatibus in potentia obiectiua. scd̄z correlariū
quia nulla ꝓpositio ē realis ad istum sensū ꝙ
extrema vt sic sunt vere res habentes veruz
eē reale. pz q̄tia ꝓpositio formata de quidita
te habente eē in potentia obiectiua siue eē ꝓ
ducibile non est realis vt prius patuit. g̃ nulla
alia. consequentia tenet. quia non videt̄ ma-
ior ratio de vna q̄ de omnibus alys.

Ad rationes Añ oppositum dicitur
ad minorem ꝙ intell's
nō est certus de aliquo cōceptu sed de aliqua
voce tantum cōi equiuoce predicabili de q̄t-
tuor generibus oppositionum.

Queritur Utrum de q̄-
ditatibus hn̄-
tibus eē in potentia obiectīa
possint formari ꝓpōes affir-
matiue vere in quibus p̄dica
tum dicatur de subō p̄dicatō
ne dicēte. hoc ē hoc. ¶ Ariguit̄ prio ꝙ non qꝛ
fm scotū ī oī tali ꝓpōe denotat̄ idētitas extre
moꝝ. sed q̄ditatib⁹ ī potētia obiectīa nihil po
test eē idem. g̃ de ipsis non p̄nt formari ꝓposi
tiones vere p̄dicatione dicēte hoc ē hoc. Mi-
nor pz ꝑ aristo. 5o metha ce vbi dicit ꝙ solū ens
dr̄ idē vel diuersū. sed q̄ditates ī potētia obie
ctiua sunt purū nihil. g̃ nulli dicūtur eē idem.
Et cōfirmat̄ ꝑ aristo. in hoc passu qui dicit ꝙ
socrate existente altera illarū est vera socra-
tes est sanus vel socrates lāguet sed cū socra
tes oīo non sit neutra earum est vera p̄dicati
one dicente hoc ē hoc. ¶ In oppositū arguit̄.
quia nisi sic sequeretur ꝙ piret omnis scien-
tia. qꝛ scia est tm̄ reꝝ p̄scinden m ab oī exn̄tia ꝛ
cōtingētia. sed hꝰ sūt q̄ditates in potētia obie
ctiua. g̃ de ipsis formari possunt propositiōes
affirmatiue vere vel scibiles.

Primo sciendū ē. ꝙ ꝓ declaratiōe ter
minoꝝ ponūtur aliqua dicta.
¶ Primū dictū q̄ditas est oē illud qd̄ signifi-
catur per terminū positū in rōne formali ali-
cuius siue talis rō sit diffinitio quiditatiua si-
ue non. sicut aīal ꝛ rationale sunt q̄ditates cū
ponāt̄ in diffinitione formali hoīs. ¶ 2m dc̄m
potētia obiectiua ē illa fm quā res dicūt̄ esse
ꝓducibiles añq̄ ꝓducāt̄. ꝛ habeāt exn̄tiam.
¶ 3m dictū veritas ꝓpōis est quidā respectus
cōformitatis act⁹ intell's siue ꝓpōnis mental'
ad rē de qua format̄ talis cōceptus. ¶ Quar-
tum dictū duplex ē eē quoddā ē eē potentia-
le siue ꝓducibile ꝛ obiecti m. Aliud est eē actu
ale. ꝛ illud iteruz ē duplex. qꝛ qd̄dā est eē actu
ale verū. ꝛ ē illud scd̄m quod cōuenit rei t̄mi-
nare actionem agentis realis ꝓducentis rem
extra suam cām. Ideo tale eē tm̄ cōuenit rei
exn̄ti in actuali existentia. Aliud est eē actua-

le diminutū. ⁊ est scdm ꝙ cōuenit rei termiare actū intellectus per quē dr̄ res ꝓduci in eē cognito. ⁊ tale eē conuenit denoiatiue tam rei exn̄ti q̄ nō exn̄ti. ¶ Quintum dictū ⁊ si quiditas in potentia obiectiua habeat eē potētiale vel etiā eē actuale dinutum nō tamen hz aliquod verū eē. nec essentie nec exn̄tie. Primū pz quia quiditas in potētia obiectiua tm̄ hēt eē virtuale in suis causis possibilib⁹ eā ꝓducere. g̊ habet eē potentiale. 2ª pars pz. qr vt sic nō sibi repugnat intelli imo ab eterno fuit intellecta ab intellectu diuino. g̊ potest eē cognita qd̄ ē eē actuale dinutum. Tertia ꝑs pz quia si q̄ditas in potentia obiectiua hēret aliqd̄ verꝝ eē reale siue essentie siue exn̄tie sequeret̄ vel ꝙ deus nō eēt oīpotens vl̄ ꝙ res simul hērēt entitatem aliquam realem ⁊ nō hērent aliq̄ entitatem realem. qd̄ ꝓbatur quia vnūqd̄q̄ aliud a deo capit suum eē reale a deo. g̊ si q̄ditas ꝓducibilis habeat aliquod eē reale hēbit illud a deo. vel ergo poterit deus illam realitatem destruere vel non. Si non. g̊ non ē omnipotens quia pōt aliq̄d facere ꝙ non potest destruere. Si sic. igitur destructa illa realitate ip̄ius q̄ditatis vel ipsa quiditas iteruz ē ꝓducibilis vel non. si non sequeretur ꝙ pri⁹ qd̄ deus non eēt omnipotens quia non posset ꝓducere illud qd̄ potuit producer̄. si sic. ergo cū eē ꝓducibile sit esse reale sequeretur ꝙ illa q̄ditas habebit esse reale. ⁊ tamen tale eē ponebatur destrui a deo. ergo simul esse reale ⁊ nō habebit esse reale ⁊ sic de alys.

Secundo notandum est. ꝙ in ista secūda parte p̄ncipali determiat Aristoteles de differentys inter species oppositionis. Et continet quinq̄ cōclusiones. Prima est hec. priuatiue opposita differunt a relatiue oppositis. probatur duabus rationibus quia relatiue opposita referuntur adinuicem sub habitudine alicuius obliqui casus. non āt priuatiue opposita vt visus non dicitur cecitas visus nec econtra. licet bene dicatur visionis priuatio. Secūda ratio quia relatiua dicuntur ad conuertētiaz. non autem priuatiue opposita. quia licet cecitas dicat̄ visionis cecitas. tamen visus non dicitur cecitatis visus. ¶ Scda conclusio est hec ꝙ priuatiue opposita differunt a contrarie oppositis. ꝓbatur duabus rationibus. Prima est hec quia oīa contraria vel sunt mediata vel īmediata. priuatiue opposita dr̄nt tam a contrarys mediatis q̄ īmediatis. g̊ priuatiue opposita dr̄nt a contrarie oppositis. Minor pz ⁊ primo de cōtrarys īmediatis. quia necesse ē semper aliquod cōtrariorum īmediatoꝝ inesse suo susceptibili. sed non ē necesse alterum priuatiue oppositorum ineē suo susceptibili. quia ille q̄ nōdū hēt tempus determinatum a nā ad videndū non dicitur cecus neq̄ videns. scdo patet idē in contrarys mediatis. quia nūq̄ est necesse alterum contrariorū mediatorum semper in esse suo proprio susceptibili. vt non est necesse omne corpus esse calidum vel frigidum nisi alterum insit a natura quia medium potest inesse. Sed in priuatiue oppositis aliquando ē necesse alterum illorum ineē proprio susceptibili. s. post tempus determinatum. Qd̄ autem in contrarys mediatis quorum alterum inest a natura sit necesse alterum determinate inesse suo susceptibili. pz quia in talibus cōtrarys si vnum insit naturaliter impossibile est sibi reliquum in esse vt igni a natura inest esse calidum ⁊ niui esse candidam. Impossibile est enim ignē esse frigidum ⁊ niuē nigrā. sed in priuatiue oppositis vtrūq̄ indifferent potest inesse. Secunda ratio quia in omnib⁹ contrarys tam mediatis q̄ immediatis contingit subiectum mutari de vno in aliud. Et econtra nisi alterum insit a natura sicut igni inest a natura esse calidum. Sed in priuatiue oppositis licet possit fieri mutatio ab habitu in priuationem non tamen econtra. Prima pars patet quia sanus potest fieri languidus. ⁊ ecōtra. Et candidus pōt fieri niger ⁊ ecōtra. etiam studiosus potest fieri prauus. ⁊ ecōtra prauus potest fieri studiosus. Nam si prauus sit deductus ad meliores exercitationes ⁊ ad doctrinas. ita ꝙ assuescat in bonis operibus hodie faciendo vnum bonum. Et etiaz similiter modicuz proficiet vt melior sit hoc est erit dispositus ad bonitatem. sed si semꝑ assuescat in bonis operibus. ⁊ sumpserit modicum crementum in bonum palaz est ꝙ aut perfecte mutat̄ de prauitate in bonitatē aut sumet satis crementum in bono. si. n. melior fiat dispō ad virtutem vel sumpserit a p̄nci⁹ qd̄cunq̄ crementū in bono. simile erit p̄dicabile eundē sumere amplius crem̄tū ī bono.

Et si istud crementū magis ac magis fiat. tūc prauus restituetur perfecte in contrariū habituz. s. in bonū nisi tempore forte suspensum sit. hoc ē nisi tale crementū per lapsū tpis fuerit disuz. ¶ Secūda pars minoris pz. q̄ nō cōtingat de priuatione fieri regressū in habituz hoc ꝓbatur tribus exēplis. qr cecus nō iteruz fiet videns nec calu⁹ iterꝝ fiet ꝯmat⁹. nec edētatus q̄ ē sine dētibus rursus possunt ei oriri dentes. ¶ Tertia cōclusio ꝯdictorie opposita differūt ab oībus alys oppositis. pz quia i cōtradictorys necessario semp alterū est veruz ⁊ alterum falsū. Sed hoc nullis alys oppositis cōuenit. g̊ ⁊c. Añs pz qr aliqua sūt ꝯdictoria incomplexa vt langor ⁊ sanitas ⁊ aliqua relatiua. vt duplū ⁊ dimidium. ⁊ etiā sunt aliq̄ p̄uatiue opposita incōplexa vt visus ⁊ cecitas modo nullū incomplexū ē verū vel falsuz. sūt insuper aliqua alia ꝯdictoria cōplexa. vt ista socrates est san⁹ contrariat̄ isti. socrates ē languidus. Silr aliqua sunt priuatiue opposita complexa vt socrates ē cecus socrates est videns. ⁊ i talib⁹ si subm sit necesse ē alteruz eē verū ⁊ alterū falsū. vt socrate existēte necesse est q̄ sit languidus vel san⁹. Sed socrate non existēte neutrum eoꝝ est verū. sed ambe sunt false. sed in ꝯtradictorys siue subm sit siue nō sit semp ē necesse alterum eē verū ⁊ alterꝝ falsū. vt siue socrates sit siue nō sit necesse ē alterum eē veruz. s. socratem languere vel socratē nō lāguere. ¶ Quarta cōclusio ꝓprietates cōtrarioꝝ sūt quinq̄. hanc ꝯclusionē innuit aristoteles enumerādo illas quinq̄ ꝓprietates. Prima est. bono semp ꝯtrariat̄ malū sz aliqñ malo cōtrariatur malū ⁊ aliqñ bonū. Primū pz quia sanitas cōtrariatur langori ⁊ iusticia iiusticie. ⁊ forti debilitas. Secūdum pz. quia egestati siue defectui ꝯriatur superabūdātia quoꝝ vtraq̄ est malū. i valde tñ paucis repit̄ malū malo ꝯtrariari. sz i plurib⁹ malo ꝯtrariatur bonū. Secūda ꝓprietas si vnū ꝯtrariorū sit in nā non ē necessarium reliquū eē in natura vt oīb⁹ exñtib⁹ sanis sanitas erit. ⁊ tñ suuz ꝯrium qd̄ ē lāgor non erit. silr oīb⁹ exñtibus albis albedo erit nigredo vero non erit. Tertia ꝓprietas impossibile ē ꝯtraria sil' ꝯuenire eidē vt si plato sit sanus ipz ipossibile ē lāguere. Quarta ꝓp̄etas oīa ꝯtraria habēt fieri nāliter circa idem subm in genere vt langor ⁊ sanitas circa corp⁹ aīalis ⁊ albedo ⁊ nigredo habent fieri circa corpus. aut fiūt circa idez subiectum in spē. vt iusticia ⁊ iniusticia circa aīaz Quīta ꝓprietas necesse est cōtraria eē i eodē genere vt albū ⁊ nigrum in genere coloris. eorum eni gen⁹ est color. aut in diuersis gñibus. vt iusticia i gñe v̄tutis ⁊ iiusticia i gñe neqcie. aut ipa erūt diuersa gña. vt bonū ⁊ maluz

Tertio sciendū ē. q̄ circa p̄dicta tangūtur due difficultates. Quarū prima est. vtrum quecunq̄ p̄dicata indifferēter possint verificari de q̄ditatib⁹ i potētia obiectiua. ad quam suppositis prius in primo notabili probabiliter respondet̄ ꝑ tria dicta. Primū est de q̄ditate habente eē in potentia obiectiua p̄cise nulla ꝓpō dicens. hoc est hoc pt̄ annunicari vera. pz quia veritas est quedam cōformitas ad suum signatū. sz q̄ditas vt precise ē i potentia ē purū nihil. g̊ vt sic non videtur ꝓpositio posse sibi couformari cuz talis cōformitas videatur eē q̄dā respectus positiuus reqrens terminum positiuū. Scdm dictum p̄dicata contingentia ⁊ per accidens non pñt verificari de q̄ditate nisi iam exñte. pz qr i essentialr ordiati sicut prius non inest nec posterius. sed in ordine contingentiū exñtia ē p̄mo contingēs. ⁊ si nō insit q̄ditati nec etiā alia posteriora contingentia sibi inherebūt. Term dictum per ꝓpōem affirmatiuā verā dicentē hoc est hoc. possunt enunciari predicata per se de q̄ditatibus habentibus eē actuale diminutū. licz ēt habeant eē in potentia obiectiua pz quia ad veritatem talium ꝓpositionū sufficit extrema habere eē conceptum. sed quiditates habentes eē actuale diminutū habēt eē conceptum. g̊ ⁊c. maior pz. quia veritas ꝓpositionis est circa compositionem ⁊ diuisionez intell's que primo concipit terminos autēq̄ vniat. g̊ videt̄ q̄ esse conceptum terminoruz sufficiat ad veritatē ꝓpōis ex ipis ꝯstitute. z⁹ sic. fundamentum ⁊ termin⁹ sufficiēter dispositi videntur eē sufficiēs causa respectus fundamenti int̄ ea. sed veritas ꝓpōis est quedaz respectus rationis fūdatus in actu comple^no intell's. Et terminatus ad obm cognitum. g̊ esse cōceptū terminorum cuz actu completiuo intellectus. videt̄ sufficere ad veritatem propositionis. lz non habeat aliquod esse reale. ⁊ hoc est q̄ videtur dicere scotus tertia distictione p̄mi q̄ intellectus dīnus qui habet esse simpliciter per suā itellectionē dat q̄ditatib⁹

ee cognitū qō ē eē fm qd vtute cuius ipe gditates būt vtutē motiuā intellis nīi ad cogscēdū vitates sinceras ⁊ icōmutables. ¶ 3ª difficultas vtr ipossibile sit ignē eē frigidū ⁊ niuē eē nigrā. ⁊ vr q sic. qz calidū ⁊ frigidū ɔriant. sz ɔtraria nata sūt fieri circa idē sbm. g si igni sit eē calidū poterit sibi ɔueire eē frigidū. Et ɔfirmat pphm. 2º thopicox vbi dicit q si alicui sbo assignet aliqō pdicatum ɔtrariū i esse oz videre si ɔtrariū illi sibi possit ineē. ⁊ si nō destruēdū ē pbleuma. Ad difficultatē rnr per tria dicta. ¶ Primū ē q nō ē possibile saltē ignē eē frigidū ⁊ niuē eē nigrā. ¶ 2m dcm aliq̄ caliditas ē nata separi a suo sbo. vt puta ab aq̄ calida. g ēt caliditas est nata separi ab igne. Tz ɔnia qz ois caliditas ē einsdē rōis. ¶ 3m dcm q caliditas pōt capi p q̄dā q̄litate de 3ª spē q̄litat. ⁊ sic sibi nō repugnat separi ab igne. Alio mō capit p q̄dā nāli potētia de 2ª spē q̄litatis ⁊ sic ipossibile ē eā separi ab igne. Ad argm rnr q nō oz circa qōcūq; sbz natū sit vnū fieri q circa idē reliquū natū sit fieri. sz sufficit q circa aliqō subm circa q natum ē fieri vnum sit natū fieri reliquū. ⁊c sz frigiditas nō sit nata fieri circa igne tñ frigiditas ⁊ caliditas nata sūt fieri circa idē subm puta circa aquam. ⁊ sil'r posset dici ad ɔfirmatiōem vl dicerē q cōsiderationes topice sūt vere vt in plurib⁹.

Conclusio rūsalis de gditatib⁹ būtibus esse in potētia obiecti ua pūt formari ppōes affirm̄ ve ad sēsū iaz ōclaratū. Hꝫ ɔcluſio pz ex dictis ⁊c.

Primo dubitat. Utr iter ea q̄ mutuo se cōsequūt sit ordo. p rnsione supponēdū ē q ari. in 3º capio determinat de 2º postpdicamto q oī prī. ⁊ otz gnq; ɔclusiones fm q̄s sūt gnq; mōi priozis. Quar prima ē hꝫ q pm⁹ mōus ē priozitas tpis fm quez modū illō q ē seni⁹ vl antigus oī prī⁹. Secūda ɔº ē q 2º oī prī⁹ q nō ɔuertit fm ɔnaz sbsistēdi. ⁊ vocat ɔnia subsistēdi q̄ arguit respcū hꝰ vbi ē de scōo adiacēte i ante ad illō vbū ē ō scōo adiacēte in ɔsequēte. ⁊ fm istū modum vnū ē prī⁹ duob⁹. Duobus. n. exītibus i actu mor vnū eē necesse ē. vno aūt exīte nō necesse ē duo eē. ¶ Tertia ɔº ē hꝫ q 3º aliqd oī prī⁹ pz quēdā ordinē nō quēcūq; sz scōm ordinē nature ⁊ ppōis vt i geometria elemēta sūt priora bis q̄ scribūt vt in grāmatica elemēta. i. litter sūt priores sillabis. ⁊ in oronc. i. in rethozica p emiuz priius ē narratōe. Quarta ɔº grto mō oī prius qō ē digni⁹ ⁊ honorabilius. iō consueuerunt plurimi honorabiliores ⁊ a se magis dilectos apō se priores docer. ⁊ ille ē alienissim⁹ mōus priozis. Quinta ɔclō hꝫ mō oī p⁹ nā. s. quā do aliq̄ duo ɔuertūt scōm eēndi ɔnām. ⁊ vnū ē cā alteri⁹. illud. n. qō ē cā vocat pius vt res et oro va de ipa re conuertūt. ⁊ res ē cā vitatis oronis. iō res ē p⁹ nā vitate oronis. maioze p bat qz si ē hō tūc va ē oro q̄ oī hō ē. ⁊ si ista propositio hō ē sit vera tūc ita ē in re q hō ē. 2º probat minoz qz oro nō ē cā rei sz res videt quodāmō eē cā. veritatis dū enim res ē vel non ē oro va vl f'la oī eē. ¶ Consequēt in hꝫ 3º capio determinat de tertio postpdicamto q ē sil'. ⁊ tēdit tres ɔclones. Quar prīa ē prio mō oī simul quox gnatio ē i eodē gne ⁊ ē i eodē tpe qz illa quox gnatio ē in eodē tpe vnuz nec ē pius nec posteri⁹. g sr sil'. Scōa ɔclusio q̄cūq; ɔuertūt scōm eēndi ɔnām. ⁊ neutr ē cā alteri⁹ dicūt eē sil'nā. vt duplū ⁊ didiū inter se ɔuertūtur qz si duplū ē didiū ē. ⁊ si didiuz ē dupluz ē ⁊ neutrū est cā alteri⁹. g sūt sil'nā. Tertia ɔclō q̄cūq; didūt aliqō gen⁹ dicūt ēt sil'nā vt gressibile volabile ⁊ aq̄tile didūt hoc gen⁹ q est aial. qz nulla harū orarum est prior aut posterior altera. igitur sunt simul natura.

Secundo dubitat. Utr illud a q̄ non ɔuertit ɔnia subsistēdi sit p⁹ nā. Et vr q nō qz si sic seqrēt tria icōueniētia. primū q gen⁹ pōt eē sine suis orys. 2m q genus posset eē sine suis spēb⁹. 3m q spēs oīb⁹ suis indiuiduis seclusis possz existere. ɔnia ōclarat. qa a spē vel orys ad gen⁹ nō ɔuertit ɔnia subsistē di nec sil'r ab indiuiduis ad spēz. ergo spēs prī⁹ ē natura suis indiuiduis. ⁊ sil'r gen⁹ ē prī⁹ natura suis spēb⁹. ⁊ ēt orys diſ suis ei⁹. mō scōz sco tū ⁊ frācisco prī⁹ natura oī eē illō qō pōt existere sine alio ⁊ ecōtra. g gen⁹ poterit existere sine suis spēb⁹ vel orys ⁊ spēs sine suis indiuiduis. Ad dubiū rnr am. q gen⁹ posse eē sine suis spēb⁹ pōt intelli duplr. qz vel itelligit q gen⁹ pōt sine suis spēb⁹ collective sūptis, ⁊c nō oz imo ipossibile ē cuz gen⁹ nō sit pter suas spēs. Alio modo pōt itelligi q gen⁹ pōt eē sine suis spēbus divisiue sūptis. ⁊c oz intelligi gen⁹ posse eē sine suis spēb⁹ vt aial pōt eē sīn boīe eo q pōt saluāi i bruto. sil'r pōt eē aial sine bruto eo q pōt saluari in boīe. ⁊ sil'r dicet de spē in ordine ad sua indiuidua. Alr posset rnderi ad du-

bium per vnam distinctionem qꝛ aliquod eē ꝑus nā pōt intelligi duplr. Uno° scōm nālem intelligētiam. qñ. s. vnum scōm suū conceptū formalē ⁊ ꝯpletū natū ē ītelligi ꝑus alio. ⁊ ca pitur prius nā in 2° mō prioris. nec oꝫ de tali ꝑ us posse existere sine posteriori. alio° pōt intel ligi ꝑus nā scōm naturalem existētiam rei qñ .s. vnuꝫ pōt existere sine alio qđ depēdet in eē ab ipso. ⁊ non ecōtra. ⁊ sic forsan intelligit̄ ter tius modus prioris ⁊ etiā predicta diffō data a scoto huius quod ē prius natura.

Tertio Dubitat̄. vtrum illud qđ altera tur necessario noueat̄ alys moti b⁹. ꝑ rñsione ē supponēdū ꝙ aristo. in hoc q̄r to ca° determinat de quarto postp̄dicamento qđ ē mot⁹. ⁊ intendit quatuoꝛ ꝯclones. Quaꝝ prima ē ꝙ sex sūt spēs adinuicē distincte. patꝫ qꝛ gñatio nō ē corruptio neqꝫ augmētatio ē di minutio neqꝫ alteratio est loci mutatō. Scđa cōclusio illud ꝙ alteratur nō ē necesse moue ri per aliquā spēm motus. pꝫ quia cōtingit ali qđ pluries mutari scōm passiones ⁊ passibl̄es q̄litates. vtputa de albedine in nigredinē ⁊ ta men non augebitur neqꝫ minuet̄ neqꝫ ab alio motu mouebitur. g̊. 2ª rō ad idē. qꝛ si sit neces se id qđ alteratur mutari alys motib⁹. tūc al teratio erit eadem cum alys mutationib⁹. sꝫ hoc ē falsum. qꝛ si sit eadem cum alys mutati onib⁹. sequeret̄ ꝙ illud ꝙ mouet̄ aliquo alio motu alteretur. ⁊ ita illud ꝙ auget̄ alteret̄. sꝫ hoc ē falsuꝫ. quia quadrāgulus circumposito gomone creuit. ⁊ tñ nulla ē facta alteratio cir ca quadrangulū cū nō sit mutata spēs q̄dran guli. g̊ alteratio non ē eadē alys motib⁹. 3ª cō clusio ꝗes simplr ꝯtrariatur motui licꝫ aliquā do motus motui cōtrarietur. Prima ꝑs pꝫ in ductiue qꝛ gñationi corruptio est ꝯtraria. ⁊ au gmentatio ē ꝯtrari i diminutiōi. ⁊ mutationi scōm locū maxie videtur ꝯtrariari ꝗes secun dum locū. Scđa ꝑs pꝫ qꝛ mutationi que ē ad locum sursum ꝯtrariatur mutatio q̄ ē ad locū deorsū. Quarta cōclusio nō ē facile assignare qđ ꝯtrariat̄ motui alteratiōis. pꝫ qꝛ motui al terationis nō vr̄ aliqua ꝗes sibi opponi. lꝫ pos sit dici ꝙ alteratōi scōm vnam q̄litatē sit con traria quies scōm eandē q̄litatē vel alia muta tio scōm aliā alteratōem ꝯtrariam. vt album fieri cōtrariat̄ ei ꝙ ē albū non fieri. vel etiam alia mutatio scōm q̄litatē contrariam que est nigrum fieri. ¶ Consequēter in 5° ⁊ vltimo ca pitulo determinat arist. de vltio postp̄dicam̄ to qđ ē hēre de quo ītēdit vnā ꝯclonē. s. ꝙ hr̄e dr̄ multis mōis. ꝯ° pꝫ īductīe enumerādo ei⁹ mōs qui sūt nūero octo. Prim⁹ mōus ē hēre affectū. i. dispositionē. aut habere aliquā aliā q̄litatem vt habere disciplinaꝫ vel virtutem Scđs modus ē hēre q̄ꝫtitatē vt hēre bicubitū Tertius ē hēre ea q̄ sunt circa corpus vt vesti mentū vel tunicā. Quart⁹ ē hēre aliqđ ꝑ mo dum ornamēti sicut hēre annulū in digitum. Quint⁹ ē hēre mēbrū seu ꝑtē integralē. vt ha bere manū. Sextus ē habere contētū vt lage na ꝯtꝫ vinū. Septim⁹ ē hēre possessionem vt hēre domū vel agrū. Octauus ē hēre vxoreꝫ. Et iste ē alienissim⁹ mōus. qꝛ nihil ē aliud ha bere vxorē q̄ꝫ cū ea hītare. modo sic̄ cū mulie re hītat vir ita mulier cū viro. ⁊ addit vlteri⁹ ꝙ forte apparebūt aly modi sed magl vsitati pene enumerati sunt.

Ad rationes Añ oppositū. ¶ Ad pri mam dicit̄ ꝙ lꝫ ꝗdita tes ī potētia obiua nō hēant eē reale hñt tñ eē ꝯceptū. ⁊ scōm illud eē hñt idētitatem suffici entē ad verificandū ꝓpōem de ipis. ¶ Ad cō firmationē pꝫ. ꝙ aristo. arguit de p̄dicatl con tingētib⁹ ⁊ ꝑ accñs ꝗ nō ꝯueniūt ꝗditati in po tētia obiectīa. sed tm̄ ꝗditati hñti existētiam. Et hec de questione vltima p̄dicamētoꝝ.

Finis predicamentoꝝ.

Incipit primi libri periermenias querit. Utrū scripture sint ad placitū signa vocum, et voces passionū aie. passiones vo rerum nāles similitudines. Arguit primo ꝺ primas ptículas. qz illō significat terius qō ꝑdicat. sz ī ꝓpōe scripta terius scriptꝰ nō ꝑdicat voces sz res. nec ī ꝓpōe vocali terius vocalis ꝑdicat passiões aie sz res. g̃ scripture nō sūt signa vocū. nec voces passionū. minoꝛ pz. qz terminꝰ ī ꝓpōe sūptꝰ illō ꝑdicat ꝓ quo ī ꝓpōe sumit. sz ī ꝓpōe scripta terius sumit ꝓ rebꝰ et nō ꝓ vocibꝰ. et sic ī ꝓpōe vocali vocibꝰ ꝓ rebꝰ vtimur et nō ꝓ passiōibꝰ aie. g̃ termī scriptivel vocales ꝑdicāt res et nō voces vel passiões aie. Et ꝛ confirmat. qz voces et scripture sūt eadē apud oēs. g̃ nō significāt ad placitū sz nāliter. Añs pz. qz ex similibꝰ elemētis ꝛstituit iste terminꝰ scriptꝰ vel vocalis hō a quocunq; et cuiuscūq; idiomatis scribat vel ꝓferat. g̃ ē idē apud oēs ¶ Arguit scō sic ꝰ tertiā particulā. qz ꝛceptꝰ diuersificāt apud diuersos. g̃ nō significāt nāliter Añs pz. qz de eadē re oio formant diuersi diuersos ꝛceptꝰ. ¶ In oppositū ē aristoteles.

Primo sciēdū ē q; ꝓ ōclaratōe terioꝝ ponūt aliq; dcā. Primū ē i ꝓposito solū sit mētio de voce articulata q̃ a boecio sic diffinit. Est illa q̃ ē copulata cū aliquo sensu. i. ꝛceptu mētis eiꝰ g logt et ꝓfert. ¶ Secūdū dictū. scriptura ē q̃dā ꝓtractio trāꝝ ad placitū ꝙponētis ꝛstituta ad aliqd significādū. ¶ Tertiū dcm. significare nāliter ē itellectui suum significatū nulla ipōe volūtaria ꝓcedēte repñtare. et significare ad placitu ē mediāte ipōe volūtaria suū significatū repñtare. ¶ 4m dcm per modū cuiusdā suppōis ad ꝺ q; itellectꝰ itelligat videnti q̃tuoꝛ ꝙcurrere. primū ē obm̃ qō ē res ipa cognita. Scōz ē ipse itellꝰ. Tertiū ē spēs itelligibilis. Quartū ē actꝰ cognoscēdi q̃ ē ipa intellectio. ¶ 5m dcm. paꝰ aie ñ ē obm̃ cognitū. pz. qz obm̃ ē ipa res. sz passio aie nō ē ꝓpa res. sz paꝰ aie ē nālis similitudo rei. g̃ passio aie nō ē res siue obm̃ cognitum. ꝓ idē nō ē etiā itellcūs. qz itellcūs ñ ē nālis similitudo rei sicut ē ipsa paꝰ ¶ Sextū dcm. passio nō ē spēs itelligibilis q̃uis ipsa sit nālis similitudo rei. pz. qz paꝰ segtur actū intellcūs quē terminat. sed spēs itelligibilis ꝑcedit actum itellcūs cū ab ipa causet. g̃ paꝰ ñ ē spēs itelligibilis. Nec ꝓpter idē ē actꝰ itellm̃di. qz ipsa paꝰ teriat actū itellm̃di. et ē terians et teriata. ¶ Septimū dcm. nihil reale bñs eē ī subiō ī aia vel ex aia. z ē paꝰ aie. pz satis ex dcis. ¶ Octauū dictū. passio aie ē ens rōis. qz ē q̃dā nālis similitudo rei ad ex ficta tangẽs idolū ab actu ipius aie bñs eē ī aia solū obiue. ita q; ciꝰ eē ī eē cognosci ad modū q; domificatoꝛ videꝫ domū ad extra fingit qdā idolū qō ē similitudo ipius domꝰ i suo itellcū bñs eē obiuū tm̃. et tale idolū vocatur passio anime.

Secūdo sciēdū ē q; liber periermenias .i. de ıterptatione seu enūciatiōe ꝙtinet duos libꝛos partiales. ī quoꝝ ꝑ de teriat de ꝓpōe de ineē. cuiꝰ. s. ſ bm et ꝑdicatū sunt simplicia: et ꝙtinet tres tractatꝰ. quoꝝ ꝑmus ē pemiū ī quo tāgit ıtētionē suā que cōtinet vnū capitulū et vnā cōclusionē q̃ ē hec. oꝛ ꝑ cōstituere. i. diffinitionē oñdere quid sit nomē. qd vbum. et postea qd negatio. i. oꝛō negatiua. et affirmatio. i. oꝛō affirmatiua. et quid enūciatio. i. quid oratio. ¶ Cōñr in scō tractatu determinat de partibus enūciationis et ꝙtinet tria capitula. ī quoꝝ ꝑ iquirit aliquas partículas ponēdas in diffinitione partiū oratiōnis. et continet sex ꝛclusiones. q̃rū prima est ħ Ea que sunt in voce. i. voces sunt note earum passionū q̃ sunt in aia. et ea que inscribuntur. i. scripture sunt note earum que sunt in voce. ¶ Secunda conclusio tangit ꝙuenientiā inter voces et scripturas. et est hec. sicut littere nō sunt eedē apud omnes sic nec voces sunt eedē apud omnes. ¶ Tertia conclusio tangit conuenientiā inter passiones anime et res ad ex. quia sicut res sunt eedē apud omnes ita passiones anime que sunt naturales similitudines rerꝫ sūt eedē apud oēs. Et ex his ꝛclonibꝰ pōt cōcludi q; signoꝝ aliq; sūt significatiua ad placitū vt voces et scripture. aliq; vo sūt significatiua naturaliter vt passiones anime. ¶ Quarta conclusio. amplius non determinat de his rebus sed magis spectat ad libꝛum de anima.

¶ Quinta ꝯclusio. quẽ ad modũ in aĩa aliquo/ties ẽ intellcũs. i. ꝯcept⁹ qui ẽ sine vero vel fal so. aliquoties vero ẽ ꝯcept⁹ qui significat vex vel falsũ. sic ẽ etiã i voce. qz quedã sũt q̃. s. sunt ꝯplexe vex vel falsũ significãtes. vt enũciati ones. q̃dã icõplexe ñ significãtes vex neq; fal sum. vt noĩa ⁊ vba. primã partẽ ꝯclonis ꝓbat. qz circa ꝯpõnes vel diuisionẽ intellcũs ẽ vitas vl falsitas. Secũdã partẽ ꝓbat. qz noĩa ⁊ vba sine ꝯplexiõe ⁊ diuisiõe sũpta sũt ꝯsilia itelle ctui q ẽ sine vero ⁊ falso. qz hõ vel albũ si sibi nõ addaĩ aliqd nõ significat vex ⁊ falsũ. ¶ 6ª ꝯclo. nomẽ per se sũptũ nõ significat vex ⁊ fal sũ. p3 p locũ a maiori. quia l3 hoc nomẽ ycoc nus aliqd significet. nõdũ tñ significat vex et falsum nisi sibi addaĩ eẽ vel nõ eẽ simpliciter vel scõm tempus. i. nisi sibi addaĩ verbum p/ sentis temporis vel preteriti aut futuri tpis.

Tertio sciẽdũ est q; pro itellectũ q̃is i/cidũt tres difficultates. Prima ẽ q̃liter se hñt ad enũciationẽ pr̃ius enumera ta. Rñr q; diuersimode. qz nomẽ ⁊ vbũ se hñt ad ãnũciationẽ tãq̃ partes itegrales. ⁊ affir⁹ ⁊ negatio tãq̃ ptes ſ biue. oro vo et enũciatio sicut ptes qditatiue. ozõ vo se habz vt gen⁹ ad enũciationẽ. cuius dr̃ia circũlogĩ p hoc q; ad/ducit ⁊ enũcia⁹. ¶ Scõa difficultas q̃re arist. nõ pmisit se determinatuꝝ de ppõe ipotheti ca. Rñr q; iõ fecit. qz nõ dr̃t a caᶜᵃ nisi sic vnũ ⁊ multa: iõ cognitaᵉ caᶜᵃ faciliter cognoscitur ipothetica. Uel dr̃ q; hoc fecit qz ppõ ipothe tica nõ significat vitatẽ absolutã l3 solũ ꝯditi onatã. s. ex suppõe suaꝝ partiũ. mõ i õmõstra/tione ad quã pricipaliter ozdinaĩ iste liber ẽ veritas absoluta. Et pp eãdẽ cãm pretermisit tractatum de sillogismis ipoteticis. ¶ Tertia difficultas vtrũ ꝯcept⁹ sic ⁊ res sint idẽ apud oẽs. scripture aũt ⁊ voces sint diuerse. Ad quã rñr p vnã distictionẽ ⁊ duo dicta. Distinctio ẽ hec. aliqd eẽ idẽ vel diuersũ apud oẽs põt du/pliciter itelligi. vno mõ i significãdo ⁊ repñtã do. Alio mõ i eẽndo. ¶ Primũ dcm̃ ẽ istõ. scri pture nõ sũt eedẽ apud oẽs i significãdo ⁊ re pñtãdo. l3 tñ i eẽndo. Prima p3 p3 quia nec si gnificãt nec repñtãt idẽ apud oẽs. Scõa pars p3. qz scripture sũt q̃dã res q̃rũ cẽnõ variaĩ ppter diuersitatẽ idiomatũ. verũtamẽ l3 sint eedẽ i eẽndo secũdũ spẽz nõ tñ secũdũ nũex. Similiter idẽ p3 õ' vocib⁹. qz sũt eedẽ i eẽndo apud oẽs. nõ tñ i significando. ⁊ hoc itellũdo de significato volũtario ad quod. s. significã/dũ fuerũt ad placitũ istitute. qz significatiõe nãli pñt apud oẽs idẽ repzesentare. s. seipsas. ¶ 2ᵐ dictũ. passiões aĩe sunt eedẽ apud oẽs in significãdo. ⁊ etiã i eẽndo possunt dici eedem spẽ l3 nõ secundũ numex. Prima pars p3. qz spẽs lapidis exñt i itellcũ greci vl itellectu latini semper idẽ repñtãt. s. lapidẽ. Secunda pars p3. qz p aliã spẽm numero apprehendiĩ vnus lapis. ⁊ per aliam ali⁹. ⁊ sic de alys.

Conclusio rñsalis. Scripture sunt ad placitũ signa vocũ ⁊ voces passionũ. passiones vero sunt rex nãles simili tudines. primũ p3. qz latin⁹ nõ scit legere scri pturã grecã. ⁊ hui⁹ nõ videĩ cã nisi qz ignorat voces quibus scripture ozdinãtur in significã do. g̃ scripture ad placitũ sunt signa vocũ. Et ꝯsiĩr secũda pars p3. qz latini non itelligũt vo ces grecas eo q; ignorãt ꝯceptus quib⁹ ille vo ces subozdinant i significãdo. g̃ ꝯsimiles vo/ces apud grecũ repñtãt aliqué ꝯceptũ quẽ tñ nõ repñtãt apud latinũ videĩ q; voces ad pla citũ sunt signa ꝯceptuũ. Tertia pars p3. quia passiões sunt nãles similitudines nãliter res repñtãtes. ergo apud omnes.

Primo Dubitatur. Utrũ enũciatio sit subm̃ hui⁹ libri vel iterꝑtatio. Ad q̃ rñr per duas distinctões ⁊ vnũ dictuꝝ. Prima distinctio ẽ hec. Interꝑtatio capiĩ du pliciter. vno mõ vt ẽ vnius lingue per aliã ex positio. vel vt ẽ expõ vnius nois min⁹ noti p aliud magis notũ. ⁊ sic capiĩ dic. Alio mõ capi tur p voce significatiua. ⁊ hoc duplr. vno mõ generalr. et sic diffiniĩ a ꝯmẽtatore. Interꝑta tio ẽ explicatio rei per sermonẽ secundũ vnũ/quẽq; modũ. Ab alberto sic diffiniĩ. est qua de re vtin vbis eis vtunĩ ad reruꝝ explanati onẽ vt sunt vel non sũt vtualiter vlr. Et a boe cio sic diffiniĩ. Interꝑtatio ẽ vox p seipsã ali/qd ad placitũ significãs siue sit ꝯplexa siue i/cõplexa. Ex qua diffinitõe iferũtur tria cozre laria. primũ ẽ istud. q; sincathegoreumata nõ sũt iterꝑtatões. qz p seipas nihil significãt. 2ᵐ q; voces nãlr significãtes nõ sũt iterꝑtatões qz magis sũt nate ad expzimẽdũ ꝯceptũ q̃ ad eũ iterꝑtadũ. 3ᵐ cozrlr̃ẽ ẽ q; iterꝑtatio sic acce pta ẽ cois ad noĩa ⁊ vba ⁊ ad oẽs ozões. ⁊ sic ẽ i plus q̃ enũciatio. sed alio mõ capiĩ iterꝑta⁹ spãlr. vt ẽ ozõ enũciatiua i q̃ vex ⁊ falsũ iueĩt et sic iterꝑta⁹ enun⁹ ⁊ ppõ ꝯuertũĩ. Ex q̃ diffi

nitione inferunt duo correlaria. primū q̄ nō
et vbū nō sūt inteptatōes sz magis partes in-
terpretatōis sīlr oō deprcatiua et alie orōes ñ
idicatiue nō sūt iterpretatōes. qz magis ordi
nāt ad recōfirmādū mētis affcm q̄ ad signi
ficādū ꝯceptū vuz et falsū. ¶ Scōa distin⁹ iter
preta⁹ seu enū⁹ pōt capi duplr. vno mō prime
itētōalr et p denoiato. s. p oī orōne ꝯplexa ex
sbo ꝑdicato et copla. de q̄. s. orōe denoiatiue p
dicat ista scōa ite⁹ enūcia⁹. Alio⁹ capit scōe in-
tētōaliter et p significato. s. p q̄dā relatōe rōis
fūdata sup tali orōe ꝯplexa et termiata ad suū
significatū. et sic enūcia⁹ nō ē aliqd ꝯplexū nisi
forsan ꝑdicatōe māli eo mō q̄ dicerem⁹ albū
ē corp⁹ vel subz. ¶ Dictū ē istud. enūci⁹ scōe
itētōalr capta ē subm attributōis b⁹ libri. pz
qz vt pri⁹ patuit i z⁹ nōbili enūcia⁹ hz pricipia
formalia et qditatiua partes itegrales partes
subiuas etiā passiōes q̄ sunt significare vum
vel falsū. Oppō eqpollētia et uersio. et sibi cō
ueniūt ꝯditōes subi attributōis. g̃ de ea ē scia
tāq̄ de sbo b⁹ libri. g̃ enūciatio ē subiectū. ꝛc.

Secūdo Dubitaf. vtrū vox idifferēter
significet ꝯceptū vl rē. qz si sic
seq̄ref q̄ libet vox eēt equoca cū pla significi
caret. Ad dubiū rñr q̄ vox significat ꝯceptū et
rē ad ex. differēter tñ. qz significat ꝯceptū vt a
q̄ emanat sua significatio. sz significat rē ad ex
obiue vt ad quā iponif ad significādū. Ex quo
iferunt duo correlaria. primū ē q̄ i significā-
do talis ē ordo vocis vel scripture ad ꝯceptū
sed q̄ñcūq̄ ꝯcept⁹ corrñdēs voci significat rē
ad ex tūc neēe ē q̄ vox corrñdēs illi ꝯceptui si
gnificet illā eādē rē. z⁹ corre⁹ est q̄ scripture
voces et ꝯcept⁹ sic se hñt p ordinē q̄ scripture
significāt mediātib⁹ vocib⁹. et voces mediāti
bus ꝯceptib⁹. et ꝯcept⁹ significant ipas res se
ipsis imediate. et nō p aliqd aliud. iō si ꝯcept⁹
p possibile et ipossibile mutarent fm suā signi
ficatōez ēt vox et scriptura mutaref. ¶ Ad rō
nē rñr q̄ vox nō dī equoca tm ex eo q̄ signifi
cat diuersa sz qz significat diuersa obiue. mō
vox nō significat obiue diuersa. qz significat
mētis ꝯceptū vt a quo emanat vox i significā
do. sed significat rē ad ex vt obiectum.

Tertio Dubitaf. Utrū i sola ꝯpōe et di-
uisione itellcūs sit vitas vel fal
sitas. Suppōitis q̄busdā p⁹ dcis circa sextā p
rietatē sbie et vltimā. q. ꝑdicañ to x rñr per
duas distictōes et tria dcā. Prima distī⁹ on⁹ ē
vitas. q̄dā ē i reb⁹. alia ē i itellcū. ¶ z⁹ disti⁹ vi-
tatē eē i aliq̄ pōt 4⁹ ꝓsiderari. qz vel ē i aliquo
sbiue vel obiue. vel tāq̄ i cognoscēte. vl tāq̄ i
signo. vel tanq̄ i cā. ¶ p⁹ dcm. vitas rei ē in re
tāq̄ i sbo cū sit q̄dā ꝓformitas rei ad suā cām
pducētē. et ē i ꝯpōe tāq̄ i sig̃. i itellcū tāq̄ i co
gscēte. et i pducēte rē ipsā tāq̄ i cā. ¶ z⁹ dcm
vitas itell⁹ q̄ ē q̄dā ꝓformitas act⁹ ei⁹ ad obm
ē i itellcū subiue et actu ei⁹ fūdamētaliter. et i
ob⁹ cognito teriatiue. i re mediāte intellcū cā
liter. et i ꝯpōe vocali tanq̄ in signo. Ex quo se-
quūf duo corre⁹. p⁹ q̄ itell⁹ vel ꝯpō mētalis
denoiaf a vitate denoiatōe itrīseca. sz res vel
ꝯpō denoiaf va denoiatōe extrīseca. z⁹ cor-
relariū. cessāte q̄libz actu itellcūs nulla ꝯpō
formalr va vel falsa. qz fundamēto destructo
destruif relatio fūdata i ipso. sz vitas ē respēs
fūdat⁹ i actu itellcūs. g̃ ipo destructo destruif
et ipsa vitas. ¶ Tertiū dcm. fm mētē ph̄i q̄ in
sola ꝯpōe et diuisiōe itellcūs ē vitas vel falsitas
obiue. pz. qz vitas ē q̄dā ꝓformitas. et falsitas
ē q̄dā diffformitas. sz talis ꝓformitas vel dif-
formitas nō cognoscif nisi ab itellcū reflectē
te supra suū actū ꝯpando ipz. s. ad obm penes
ꝓformitatē vel diffformitatē. talis aūt ꝯparatio
et refectio nō ē sine ꝯpōne et diuisione. ergo in
sola ꝯpōe et diuisione itellcūs est vitas obiue.

Ad rationes Añ oppositū. Ad p̄mā
dī q̄ terius ꝑdicat idē
q̄ō significat obiue iō vox sēper ꝑdicat rē quā
significat obiue. ñ aūt ꝯceptū quē significat tā
q̄ id a q̄ emanat vox i fn⁹. Ad ꝓfirmatōez dī
q̄ apō oēs voces vel scripture sīt eedē i eēndo
ñ aūt i significā⁹ vel repñtā⁹. ¶ Ad scōaz dī q̄ sz
ō eaō re sub alia et alia formalitate possz ab eo
dē vel a diuersis formari diuersus ꝯcept⁹ i spē
tñ ō eadē re oīo et sub eadē formalitate sz pos
sint formari diuersi ꝯcept⁹ i nūero. ñ tñ i spē.

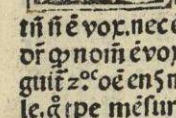

Queritur Utrū dif⁹ nois
i q̄ dī. nomē ē
vox significatiua ad placitū sine
tpe. c⁹ nulla pars separata signi
ficat sit sufficiēs. Arguif p q̄ ñ
qz aliqs ꝯcept⁹ mētalis ē nom⁹ et
tñ si ē vox. nec ēt significat ad placitū. g̃ male
dī q̄ nom̃ ē vox significatiua ad placitū. ¶ Ar
guif z⁹ oē enūciale tpe mēsurat. sz vox ē enūcia
le. g̃ tpe mēsurat. sz no⁹ ē vox. g̃ mēsurabit tpe.
et p ꝑs significabit cū tpe. ¶ Arguif 3⁹ qdqd
ē vl pt eē extremū ꝓpōis p se significat. sz aliq̄

ps nois ꝓpositi separata ꝑt eē extremū ppōis. ḡ partes nois ꝓpositi separate sunt ꝑ se significatiue. añs pz de ista dictōe pr̄familias. cui⁹ partes separati sūpte pn̄t eē extrema ppōnis vt dicēdo. hō ē pr̄ regit familias suas. ¶ In oppositū ē aristoteles.

Primo sciēdū ē q; ꝑ itellcū teriox̄ po nūt tres distictōes. p̄ma ē. no" ꝑt capi duplr̄. vno⁹ scōe itētōalr̄ ꝑ per se significato. ⁊ tc̄ significat q̄dā itētiōez scōaz q̄ ē q̄dā rō rōis derelicta i signo per actū itellcūs ꝓparātis signū ad suū signatū. A°. capit̄ ꝓdenoiato. s. ꝑ ipso signo ō q̄ denoiatiue ꝑdicat̄ illa relatio rōis. ¶ Scōa distī⁹ nom̄ sūptū ꝑ denoiato ē ꝫ⁸. s. mētale. vocale. ⁊ scriptū. nom̄ mētale ē ꝓcept⁹ mentis nāliter repn̄tatiu⁹ rei q; per se apt⁹ nat⁹ ē eē subm̄ enūciatōis mētalis. nom̄ vocale ē vox catbe^{ca} ad plūs repn̄tatiua sui significati. q̄ per se ⁊ significatiue sūpta ꝑt eē s bz enūciatōis vocalis ⁊ ꝓportōabilr̄ diffiniri ꝑt nom̄ scriptū. ¶ Tertia distī⁹. vox ꝑt capi dupliciter. vno⁹ vt ē termin⁹ p̄ itētōis. ⁊ tc̄ ē q̄dā q̄litas realis ō tertia spē q̄litatis se bn̄s ad nomē sīc subm̄ ad accn̄s. ⁊ tc̄ ista ē ꝑdicatio mālis subi. s. de accn̄te. nom̄ ē vox. A°. capit̄ vox ẋ itētōaliter. ⁊ tc̄ significat vnā relōez rōnis quā itellcūs cāt i voce ꝓparādo ipaz ad suū significatū iponēdo eā ad significādū. ⁊ tc̄ possz dici gen⁹ nois. ⁊ tc̄ erit ꝑdicatio formalis generis de specie dicēdo. nomen est vox.

Secūdo sciēdū ē q; i B. z. c. ōteriat arist. de ꝓtib⁹ itegralib⁹ enūciatiōis ⁊ otinet duas partes. i q̄x ꝓma itēdit. s. ꝓclōes ꝓma tāgit diffōnez nois. ⁊ ē b. nom̄ ē vox significatiua ad placitū sine tpe. c⁹ nulla pars ē significatiua separata. hāc vltimā particulaz ꝓbat arist. qz partes nois ꝓpositi q̄ magl videt significare nihil significāt. nā i B noie egfer⁹ partes ei⁹ nihil significāt per se quēadmodū ē i ozōe q̄ ē eqn⁹ fer⁹. ¶ Scōa ꝓn̄ silr̄ se bn̄t partes nois ꝓpositi sīc partes nois simplicl. pz. qz partes nois simplicis n°. sūt separate. ꝫ partes nois ꝓpositi apparēt aligd significare eo q; bn̄t potētiā ad significādū. nō tn̄ actu aligd significāt. qz n̄ bn̄t signē separatā a toto vel ab alia parte cui per ꝓparatōz vniūt̄. ¶ Tertia ꝓnom̄ significat ad plūs. pz. qz n̄ significat nāliter. ḡ significat ad plūs. añs pz. qz nom̄ solū significat q̄n fit nō. i. q̄n ab istōne vo lūtaria iponit̄ ad significādū. Et ꝓfirmat̄. qz illrāti soniferax̄ n̄ sūt noīa eo q; significāt nāliter. ḡ nullū significās nāliter ē nom̄. ⁊ ꝓ oñs nom̄ significat ad plūs. ¶ 4. ꝓnom̄ ifi^m n̄ ē no mē ꝼm logicū. pz. qz nō bō n̄ ē nom̄ nec ē ei no mē ipositū q̄ possz noiari vel appellari. qz nec ē ozō affirmatia nec ē ozō negatia. ꝫ ꝑt vocari nom̄ ifi^m. ḡ nom̄ ifi^m non est nomē ꝼm logicū. ¶ 5. ꝓnoīa obliq̄ n̄ sūt noīa scōz logicū. pz idu ctiue. qz catonis catoni n̄ sūt noīa ꝫ casus no minū. ꝓuēiūt tn̄ ⁊ ozn̄t noīa obliq̄ cū noib⁹ rectis. ꝓuēiūt q̄dē i rōe. i. in significato. qz nom̄ rectū ⁊ nom̄ obliquū bn̄t iō significatū. ꝫ differunt qz si noī recto adddat̄ ꝟbū ē fuit vel erit significat vex̄ vel falsū. ꝫ si illō iō addat̄ noī obliq̄. vt dicēdo. catonis ē. vel catonis fuit vel erit nōdū significat vex̄ vel falsū. fic ex illa parte text⁹ solz elici cois auctas q; vex̄ vl falsā ꝓsupponunt congruū vel incongruū.

Tertio sciēdū ē q; circa hūc tex. icidunt tres difficultates. p̄ma ē. vtrū ꝑ dicta diffi⁹ nois ꝓuēiat oi noī mētali vocali ul̄ scripto. Rn̄r dupl̄r. ꝑ ponēdo duo dcā. p̄mū q; nom̄ dicit analo^{ce} de noie mētali vocali vel scripto ita q; nom̄ vōle fit ꝓncipali⁹ analogū. ¶ z. dcm̄ q; q̄n diffinitū ē analogicū tc̄ totalis diffi⁹ oz ꝓuēire ꝓncipali analogato. ⁊ suffic̄ q; scōz alios partes diffōnis ꝓuēiat ceteris analogatis. Ex q; b⁹ iferūt duo corrolaria. p̄mū. q; ꝫ diffinit nom̄ i sua tota coītate vt. s. ꝑdicat̄ de noie mētali vōli ⁊ scripto. z^m corrolm̄. q; hec diffi⁹ ꝓuenit istis. ꝫ. analogatl. ꝫ dn̄ter. qz tota diffi⁹ scōz oēs suas partes ꝓuēit noī vocali ꝫ alys tm̄ ꝓuēiūt aliq̄ partes diffōis. Aliē rn̄r q; ꝑdcā diff⁹ solū dat̄ de noie vōli. c⁹ rō ꝑt eē qz lib iste ozdinat̄ ad sciam ō sillo⁹ i q̄ principali⁹ agit̄ ō sillis vōlib⁹ per q̄s ꝓmpti⁹ ⁊ magis expedite possum⁹ disputare. Et si dicat̄ q; logic⁹ nō bz ꝓsiderare voces vt sepius patuit. concedit̄ capiēdo vocē p^c itētōalr̄ sūptū. ¶ z^a distī⁹ vr̄ꝫ va cuū chimera ycoceru⁹ ⁊ silia sint noīa. ⁊ videt̄ q; n̄. qz nihil significāt. Rn̄r q; termin⁹ cois supponēs ꝟbo significāti actū ale iteriozē am pliat̄ ad stādū pro his q̄ sūt vel fuerūt vel erūt vel ꝑnt imaginari eē sub forma termi supponētis. Jō ꝫ ista noīa n̄ significēt aliq̄d quod ē. tn̄ significāt aligd imaginabile. Uel ꝑōt dici q; nihil iponit̄ ad significandū ꝑ vocē nisi vt ē ꝓceptū vl̄ cognitū. iō ꝫ significatū illax̄ diffinitionū n̄ bēat eē vex̄ reale: bēt tn̄ eē cognitū

qō sufficit ad ℔ q p vocē significeť. ¶ Tertia difficultas vtz ptes nois ꝯpōiti sepate aligd significeť. rn̄r p vnā distinctōnem ꝛ duo dicta. Distiñ ē ℔. ptes nois ꝯpōiti pñt duplr. ꝯsiderari. vno⁹ vt sūt ptes nois siue vniūť ad ꝯstituti onē vni⁹ nois ꝯpōiti. ⁊⁰ pñt ꝯsiderari vt sunt extra no⁹. ꝛ ℔ duplr. vno⁹ vt sūt i oīone tāq̄ p tes ei⁹. alio⁹ extra oīonē. ꝛ his duob⁹ mōis nō sūt ꝓpe ptes nois ꝯpōiti q; ꝓpe nihil dī ps ni si vt i actu ē vnita alteri ad ꝯstitutōnem toti⁹. ⁊⁰ ⁊ⁱᵐ dcm̄ ē istud. nois ꝯpōiti ps aliq̄ alteri nō vnita dictōaliter vl alteri vnita oīonaliter ē significatiua. ꝓz de hac dictōe fer⁹ q̄ si p se sumatur vl sit actu vnita i hac oīone eg fer⁹ ē significatiua. ¶ ⁊ⁱᵐ dcm̄ ē istō nulli⁹ nois ꝯpōiti pars alteri dictionaliter vnita vl ab alia sepati itellecta ē significatiua. ꝛ i hoc sēsu ꝓbat ari. partes nois ꝯpōiti sepatas nihil significare.

Conclusio rn̄salis diffō nois ē sufficiēter assignata in textu. Conclusio satis pz ex secundo notabili.

Primo dubitať. Utruziste voces buf baf sint significatiue ad plz sine tpe. ℞ rn̄r p tres distinctiōes. ¶ Quaꝛ ⁊⁰ ē ℔ significatiuū pōt capi duplr. vno⁹ vt dic̄ potētia ad significādū ⁊ tm̄ vz sic̄ potēs significať ꝛ ℔ mō buf baf ꝛ gn̄aliter ois vox ē significatiua eo q pōt ꝑponi ad significādū. alio mō pōt capi significatiuū vt dic̄ aptitudinē ad significādū ꝛ tm̄ vz sic̄ aptū natū significare. ꝛ ℔ mō sola vox actu ꝑpōita ad significādū ē significatiua. ¶ Scōa distinctō aliq̄ vocē significare ad plm pōt duplr itelligi. vno mō sic q significat ad plz ꝑmi ꝑponēti vel alic⁹ toti⁹ cōitatis. scōo mō dī significare ad plm q; significat ad plm cuiuslibz volēti eā istituere. ⁊⁰ no⁹ n̄ dī significare ad plm sz ⁊⁰ mō. ¶ Tertia distinctio no⁹ significare sīn tpe pōt itelligi tripl'r vel ꝓut ℔ dictio sine significat exclusionē circa significatū vocis ⁊⁰ illa vox dī significare sīn tpe ⁊⁰ significatū vel ptes significati n̄ ē tp̄s nec ps tp̄is. ⁊⁰ multa noīa cō sūt tp̄s dies ān⁹ mēs nō dñr significare sine tpe. Uel illa d⁹ sine dic̄ exclusionē circa significatōnez vocis ⁊⁰ illa vox dicit significare sine tpe q̄ nō significat suū significatū i tpe vel qn̄ tp̄s ē ⁊⁰ adhuc ml'ta noa imo forte oīa n̄ dñr significare sine tpe. ⁊⁰ pōt itelligi ꝓut ℔ d⁰ sine significat exclusionē circa modū significādi ipi⁹ vocl. ⁊⁰ illa vox dicitur significare sine tpe q̄ ꝓter suū ꝓncipale significatū ō suo mō significādi n̄ repsntat tp̄s l aliq̄ dī a⁊ tp̄is. ⁊ sic no⁹ dī significare sine tpe. ⁊ hoc mō ꝓz rn̄sio ad dubiū ⁊c.

Secundo dubitať. Utrū no⁹ infinitum sit vox icōplexa aligd ponēs ℞ rn̄r p duas distictiones ⁊ duo dicta. ¶ ⁊ⁱa distinc⁹ ē ℔. duplex ē vox. s. ꝯplexa ⁊ icomplexa Uox cōplexa ē c⁹ significatū dependet a significato suaꝛ ptiū sic q significatuz ptl sit ps significati toti⁹ ⁊ totū significatū sit significatū toti⁹. ꝓz vox ꝯplexa ē c⁹ totū significatū ē adeqtū voci. ita q ps significati n̄ coꝛrñdeat ptī vocis nec eī. ¶ Scōa distⁿ ī noīe duplex pōt ꝯpō ꝯpōiti ꝯcipi. q̄dā ē intrīseca q̄ ē ꝯpō q̄litatis a q̄ nomē ꝑponiť cū sba cui nomē ꝑponitur. Alia ē ꝯpō extrīseca q̄ ꝙuēit nōi vt ē ps oīonis Ex ℔ sequūť tria coꝛrelaria. ⁊⁰ primū ē q neg⁰ addita nōi negās ꝯpōem extrīsecā reddit negatiuā ꝓpōem. ⁊ⁱᵐ q ne⁰ addita nōi negās cōpōem intrīsecā tm̄ faē no⁹ infinitū q; tm̄ negat ꝯpōem q̄litat] de sba. ¶ ⁊ⁱᵐ coꝛrᵉᵐ nomen ifinitū ē c⁹ ꝓuata ē q̄litas deteriata remanēte sba ifinita. ⁊⁰ primū dictū no⁹ infinitū nō ē vox incōplexa ꝓz q; ꝯponiť ex noīe finito ⁊ negatione. ¶ ⁊ⁱᵐ dictū nomē ifinitū nihil pōit. q; illō dicitur aligd ponere qō ē verificabile de aliq̄ pōitiuo determinate. ꝓz no⁹ ifinitū indifferenter ꝑdicať ō ente ⁊ nō ente iō nihil ponit.

Tertio dubitať. ⁊trū nomē obliquū sit nomē ꝑm logicū. Et vr q sic. ga pōt eē subm enūciatiōis sicut ꝓz i ꝓpōe modali ¶ Ad dubiū rn̄r p distinctōem q; nomē pōt capi duplr. vno mō cōiter ꝓ oī eo q pōt subyci respcū ⁊bi psonalis vel ipersonalis siue modi finiti vel infiniti. ⁊ sic nomē obliquum pōt dici nomen. Alio modo pōt capi nomen ꝓ eo q pōt subyci in ꝓpōe respcū verbi psonalis p̄sent] tēpoꝛis indicatiui modi tantuz ⁊ sic obliquus nō est nomē scōm logicum.

Ad rationes ante opposituz. ¶ Ad ꝓmā dī q ꝯcept⁹ mentis n̄ ē nomē vocale de q̄ ꝓncipaliter diffinit. patuit in 3⁰ notabili. ¶ Ad secūdam dī q ℔ capitur vox scōe intētionaliter vt patuit in ⁊⁰ notabili. ¶ Ad tertiam cōceditur q pars nominis cōpōiti vt non est alteri vnita dictionaliter vel etiam vt est vnita alteri oīonaliter ē significatiua non autem vt est pars nominis compositi ⁊ alteri dictōaliter vnita vt patuit in tertio notabili. ⁊ hec de questione.

Quæritur vtrū diffō vbi sit in textu sufficiēter assignata. ¶ Et arguitur ꝓmo q nō. qz in ista diffōe nō ponit genꝰ diffiniti. g nō ē sufficiens. Añs ꝑz quia vox significatiua ad plꝰ ē genꝰ relatū nois z verbi. g sicut ponit in diffōe nōis. ita dz poni in diffinitiōe vbi. ¶ Arguit zº in hac ꝓpōe. deꝰ ē trinus. istud verbuz ē. nō significat tps. Tū quia ipsa fuit va añq̄ tps eēt. videlicet añ creatōez mūdi. Tū qz eē dinum nō mēsurat tpe. g male dr q vbū ē q significat tps. ¶ Tertio sic. in hac ꝓpōe. hō currit. B ꝑdicatū currit est vbū z tñ nō ē nota eoꝝ que de altero dicūtur. ergo ꝺ diffinitionem. ¶ In oppositū ē aristoteles.

Primo sciendū ē. q ꝑ itellū questiōs ponūt due distinctōes z vnuz dictum. ¶ Prima distinctio ē hec. q aligd aliud est significare tēpꝰ z aliud ē significare cuz tpe. Quia significare tps ē de significato ꝓncipali iportare tps sicut ista noia ānus dies. ſz significare cū tpe ē ꝑter ꝓncipale significatū de suo mō significādi iportat aliq̄ ōraz tpis. z B mō vba z ꝓticipia dicūt significare cum tpe. ¶ Zª dist. ē B aligd dr duplr significare cū tpe vnoꝰ qz vl significat cū tpe determiate vel ī deteriate. Significat cū tpe deteriate ē significatū ꝓncipl'e iportare ꝑcise sub vna ōra tpis sic q nō sub alia. z B mō vba dicūt significare cū tpe. Nā istud vbū amo significat actū amādi eē vl fieri in tpe ꝓñti. Sed significare cū tē poze indeteriate ē suū significatū ꝓncipale importare sub vna ōra tpis z nō tñ ꝑcise ſz q̄q̄ sub alia rōe alicꝰ additi. z B mō ꝓtiª dicūt significare cū tpe ideteriate sic B ꝓticipiuz amans q̄ addit vbo ꝓñti tpis. tūc significat eē vl fieri ꝑ tpe ꝓñti. Sz q̄ addit vbo ꝓteriti tpis tūc significat actū amādi fuisse ī ꝓterito. si vo addat vbo futuri tpis significat actū amādi foze in futuro. verūtamē respcū. cuiuscūq̄ vbi cuiuscūq̄ tpis sumat B ꝓticipiū amās sēp ē ꝓñti tpis. qz ſz aliq̄n significet actū amādi fuisse in ꝓterito vl foze in futuro hoc nō ē nisi ꝑ quāto tale tps fuit vel erit ꝓñs. Dictū ē istud q petrª bispanª ꝯsiderās vbū ꝑcise vt distinguit ꝯtra noꝰ z ꝯtra ꝓpōnē nō būit ponere in diffōe vbi istam ꝓticulā. z ē eoꝝ q̄ ō altero dicūt nota. Sz plus ꝯsiderās vbū vt distinguit ꝯtra quodlz extremū ꝓpōis. z ꝯtra quālibet ꝑtē extremi. ita q vbū q est ps subi vl ꝑdicati ñ meretur dici vbū apud logicū eo q nō copulat ꝑdicatū cuz subiecto nec talē copulam ī cludit. iō ponitur ista particula ī diffōe vbi data a plo.

Secundo sciendū ē q in hac zª parte ō terminat Aristo. de vbo qō continet q̄tuoꝝ ꝯclones. ¶ Prima tangit diffinitionē vbi. z ē hec. verbū ât ē q cōsignificat tps cº nulla pars extra aligd significat. z ē sēp eoꝝ q̄ de altero ꝑdicāt nota. Pria pars ꝑz. qz cursus ē nomē. currit vo ē verbuz. z bª ōra vr eē qz currit cōsignificat tps nō ât cursus. Ultimā partē ꝓbat qz verbū ē sp nota. i. signum vnionis z ꝯpōis eoꝝ q̄ ꝑdicāt siue eēntialiter siue accidētalr de sbo. ¶ Scōa ꝯ ē vbū infinitū nō ē verbū apud logicū. ꝑz qz nō currit nō laborat sūt verba infinita. z tñ non sūt verba. g zc. Maioꝝ ꝑz. qz tali ōre verbi cō nō currit. non laborat nō ē nomē impositū ſz tñ ꝓñt dici verba infinita. Minoꝝ ꝑz. quia nō currit nō laborat cōsignificāt tps. z sū note eoꝝ que ꝑdicant de alio. no sūt tñ verba sed sunt infinita verba qz simplr ꝑdicāt de qōlibet qō ē z qō ñ ē. ¶ Tertia ꝯ verba obliq̄ non sūt verba quia amauit amauerat sūt verba obliq̄ z tñ nō sūt verba ſz sūt casus verbi. Differt enī verbuz a verbis obligs qz verbū cōsignificat tps ꝓñs. ſz obliquū verbū cōsignificat tps ꝑteritu vl futuꝝ q̄ cōplectūt z copulāt ad ꝓñs. ¶ Quarta ꝯclusio mouet qōdā dubiū. ex q̄. n. dz ē q verbū ē nota eoꝝ q̄ de altero ꝑdicant posset aligs credere q verbū scōm se z ꝑ se extra ꝓpositionē dictū nō eēt nota. nec vox significatiua: B remouēs dic q vba fm se dicta sūt nomina z significāt aligd. qz ille g dicit vbū solitarie sumptū ꝯstituit intellm simplicē z q audit gescit. z ſz ipm vbū sic solitarie sūꝑ significet aligd tñ nōdū significat aligd verum vl falsum. nec affirmatiuum nec negatiuum. qō ꝑz exēplo. qz si hoc vbū ē purū dixeris. i. acceperis solitaᶜ sine ꝯpōe z diſtone ipm gdem nihil ē hoc ē nō significat aligd affirmatiē vl negatiē vere vl falsē qz significat quādā ꝯpōem quā sine ꝯpōit'. i. extremis nō ē intelligere.

Tertio sciendū ē. q circa hūc textū incidūt tres difficultates. ꝓma ē vtꝝ vbū sit sp nota eoꝝ q̄ de altero dicūt. Ad q rñr ꝑ tres distinctōes z tria dicta. ꝓma distinctio ē B. duplex ē vbū. s. substātiuuū cō ē B vbū sū es est qō significat quēdā actū ꝯplexi-

unz extremoz ꝓpõis. Aliud ē vbũ adiectiuũ qđ iõ dr adiectiuũ qz in sua significatiõe aligd addit vltra hoc vbũ sum es ē. ¶ Scđa distiñ quodlibet vbũ adiectiuũ includit duo. s. actũ gñalē g ipozrat ꝑ hoc vbũ est. Et actũ specialē g dr res vbi ipozrtata ꝑ ptiᵐ descẽdens a tali vbo. ¶ Tertia distinctio duplex ē ꝑdicatũ qđ daz ē ꝑdicatũ formale. z a quodã sic videlz ab alberto diffinit. Est qđ intra se ꝛcipit formã ꝑ quã retoꝛquet id qđ inest ad aliud cui inest. z de quo dr vt de bo. Talis ãt forma ē ipsa ꝓpõ quã vbũ intra ꝛcipit ꝑ hoc q̃ significat actũ alteri inhereṫ. iõ hoc vbũ ē ꝑdicatũ formale qđ ē copulatiuũ ꝑdicati mãlis cũ sbo. Aliud ē ꝑdicatũ mãle qđ ē res vbi significata ꝑ ptiᵐ vl aligd significatũ ꝑ noñ. ¶ Primũ dẽm ē istud hoc verbũ est sp ē nota eoꝛ q̃ de altero ꝑdicãr. ꝑz qz hoc verbũ ē ex eo q̃ intra se cõcipit ꝓpõem ē nota siue signũ vnionis ꝑdicati cum subo. ¶ zᵐ dictũ nullũ verbũ adiectiuũ ē ỏ se nota eoꝛ q̃ de altero ꝑdicãtur. ꝑz qz nota cõpositiõis distinguit a quolibet extremo compositõis. sz verbũ adiectiuũ i ꝓpõe sũptũ sp ē extremũ vl ꝑs extrēi ꝓpõis. g̃ de se nõ sibi cõuenit eē nota eoꝛ q̃ de altero ꝑdicãr. ¶ zᵐ dcz quodlibet verbũ vel scđm se vel fm aligd sui ē nota eoꝛ que de altero dicũr. Prima ꝑs ꝑz de hoc vbo ē eo q̃ ē copla z nõ extremũ nec ꝑs extremi. iõ de se est nota eoꝛ q̃ de altero ꝑdicãr. De zº ꝑz qz verba adiecti a rõe actº gñal quē includũt hñt virtutē copulãdi ꝑdicatum cũ subo. g̃ verba adiectiua ꝑ aliquid sui hñt q̃ sint note eoꝛ q̃ de altero ꝑdicãr. ¶ Scđa difficultas vtꝛ verba scđm se dicta sũt noia. Rñr prio ꝑ distinctionē qz noñ dupliꝛ accipit. vnoº spāliꝛ videlicet ꝑut ē ꝑs oꝛonis ab alys distincta. z sic verba nõ sũt noia. Alioº capit noñ generaliꝛ vt idē ē q̃ notamē. i. nota mētl seu sigñ ꝛceptus. z sic verba sũt noia. Aliꝛ rñr per duo dicta. Primũ ē q̃ vba scđm se solitaᶜ z extra oꝛonem sũpta absoluũr a cõpõe exercita siue ab accidẽtali vnione ꝑdicati cũ sbo. nũq̃ tñ absoluũr a ꝓpõe aptitudiali seu ꝛcepta qz adhuc sũt nata poni in ꝓpõe ꝑ modũ vniti extremorũ. ¶ zᵐ dictũ verba dicta scđm se. i. solitaᶜ extra oꝛonē accepta sũt noia. i. silia noibº. ꝑz qz noia accepta secũdũ se aligd significant nõ tñ repñtãt vel falsũ. sed tm repñtãt ꝛceptũ simplicē sic ēt vba extra oꝛonē capta cum absoluar a ꝛceptione exercita non significãt aliquid vel falsum sz repñtant ꝛceptũ simplicē. Tertia difficultas ē. vtrũ vba obliq̃ z infinita sint vba scđm logicũ. rñr ꝑ vnã distinctionē z vnũ dcm. Distinctio ē h. enũciaᵒ pt capi dupliꝛ. vnoº cõiter ꝑ oꝛone significante aliq̃º vel vl fm siue hoc significet ꝑmo z ꝑ se finite z deteriate siue nõ. zº capit enũciatio spāliter ꝑ oꝛonem q̃ prio z ꝑ se finite deteriate significat vel falsũ. Dictũ ē istud. verba obliq̃ z infinita. silr noia obliq̃ z infinita sunt ptes enũciatiõis ꝑmoº sũpte nõ tñ zᶜº. z qz logicº ꝑncipaliꝛ capit enũciatõez zᶜº. iõ vba obliq̃ vl infinita vel ēt nomina obliqua z infinita non sunt nomina apud logicum.

Conclusio rñsalis. diffõ vbi ē sufficiẽter in textu assignata. conclusio patet ex dictis prius.

Primo dubitaṫ. vtꝛ ifinitũ vbũ aligd põat. rñr ꝑ duo dicta. ¶ Primũ dictũ qđ ad hoc q̃ aliquod vbũ possit infinitari due ꝓditiões regrũṫ. Prima est q̃ tale vbũ significet actũ spālem rõe cº hoc verbũ est q̃ tm significat actũ gñalē nõ põt infinitari. Secũda ꝓditio q̃ talis actº spālis sit finitº z non infinitº defectu cº vba iam infinita nõ pñt infinitari. exgbº iferr diffõ vbi infiniti. rẽ cuiº ꝑuaᵗ ē actus spālis remanẽte actu gñali ideterminato. ¶ Scđm dictũ. vbũ infinitũ nihil ponit. ꝑz qz ꝑ negationē infinitaz additã vbo negaṫ gegd põitiuũ erat in illo verbo cuz tñ actº gñalis in verbo sit idẽtificatº cũ actu speciali. iõ negatio actº spālis negaṫ z actº gñal. Et ꝓfirmaṫ rõe textº. qz nihil positiuũ ꝑdicaṫ indifferẽter de ente z nõ ente. sz verbũ ifinitum ꝑdicaṫ de ẽte z nõ ente eq̃lr. g̃ nihil põit

Secundo dubitaṫ. Utꝛ verbũ infinitum in oꝛone põitũ maneat infinitũ. Rñr q̃ nõ. qz negatio de sua virtute sp hz fieri ad ꝓpõem ꝑncipaliozẽ. sed ꝓpõ ꝑdicati cũ subo q̃ ꝛcipiṫ in actu gñali ipius verbi ꝑncipaliozẽ in ꝑpõe cq̃ ꝓpõ actus spālis cum actu gñali. g̃ neg addita vbo ī prozpõe sumpta negabit ꝓpõem ꝑdicati cũ subo. z ꝓ ꝯs verm erit negatũ z nõ infinitatũ. z ꝓfirmaṫ ꝑ arist. qz arist. zº hº ñ doc ꝑpões mltiplicãr q̃ sũt de alys verb ab hoc verbo est. aliꝛ cq̃ illas de hoc verbo ē de zº adiacẽte. Sz ꝑpões de hoc verbo ē zº adiacẽte nõ multiplicãtur penes ꝑdicatum finitũ z infinitũ. g̃ nec ꝑpões de alys verbis. z per ꝯs verba nũq̃ infinitãr ī enũci

ciatiõe. Alr rñr q; verbũ infinitũ ī oſone poſi tuz manet infinitũ. Qõ confirmatur triplici auctozitate. Pzia ē arist. i textu dicēti3 q; vbũ infinitũ ē nota eoz q̃ de altero ꝓdicāt. Sz ñ pt ee nota eoz q̃ ꝓdicāt de aliq̃ niſi vt actu ſumi tur in ꝓpõe. g̃ vbũ manz ī ꝓpõe ifinitũ. Tz^a auctozitas ē arist. i textu dicēt| q; vbũ ifi^m ſlr ē ī quolibz qõ ē z in quolibet qõ nõ ē. Qõ cõir ſic exponit. Uerbũ ifi^m idiffereter ꝓdicāt taz de ente q̃ de nõ ente. Nõ. n. ꝓdicāt niſi vt ē ī enũciatiõe. g̃ poſitũ in enũciatione manz infi nitũ. Tz^a ē auctozitas arist. pzio poſterioz fa cientis talē demõſtratõez. qcqd nõ ſcintillat ē ꝑpe. ſed planete nõ ſcintillāt. g̃ planete ſũt ꝑ pe. in hac enī demõſtratõe hoc verbũ nõ ſcin tillat eſt infinitũ z nõ negatũ. g̃ vbum ī oſone poſitum manet infinitũ. Minoz pz. qz ſi hoc verbũ non ſcintillat fuerit verbũ negatũ tũc argueret minoze negatia in pzia fi^a ex qua ni hil ſequitur. Item ēt argueret ex duab^9 nega tiuis ex quib^9 ēt nihil ſegtur. Et ad ꝓbatiõez ꝓcedēt| oppõis dr q; negatio infinitans addi tur verbo q; ꝓpõem. z facit vnã enũciatõnem cũ eo. iõ talis negatio ſolũ negat compõez in trinſecam verbi q̃ ē ꝓpõ act^9 ſpālis cũ actu ge nerali z relinquit ꝓpõez extriſecã q̃ ē ꝓpoſitõ actus ſpālis cũ ſubo affirmata z non negata. z ad auctozitatẽ rñr q; loc^9 ab auctozitate nega tiue nõ tz. rõ tñ q̃re arist. ñ docuit inſtitudinẽ talium ꝓpõnum. hoc fuit quia non ē facile co gnoſcere dr̃am inter ꝓpõnem de predicato in finito. z aliã ꝓpõez negatiuã ō ꝑdicato finito.

Tertio dubitat. Utrũ vbũ poſſit abſol ui a cõnotatiõe tpis. Rñr q; vnã diſtinctionẽ z duo dicta. Diſtinctio ē h verbũ abſolui a ꝛnotatione tpis põt dupl'r intelligi. Uno^o ſic q; nullũ tps nec deteriate nec ideter minate cõſignificet. Allio^o põt intelligi abſol ui a cõnotatione tpis ſic q; nullũ tps cõſigni ficet ſz oẽ indeteriate. C Primũ dictuz ē iſtõ boc verbũ ē vtroq; mõ põt abſolui a cõnota tione tpis. De primo pz quia quecũq; vlia pt itell's ſeoꝛſũ a cõceptu ſimplici intelligere põt z illa vlia per vnum actum ſimplicem vnire z copulare. ſed intellectus põt cõcipere hõinez z aīal duob^9 ꝓceptibus ſimplicib^9 ꝑciſis a cõ notatõe tpis. g̃ p vnũ actũ ſimpliçẽ ꝑcidentẽ a cõnotatione tpis poterit illos duos cõcept^9 copulare. ſed talis actus cõpatiuus eſt verbũ. g̃ verbũ põt abſolui a quacunq; cõnotatiõe tẽ pozis. De z^o pz quia multe ſunt ꝓpões nece ſarie z tõmõſtrabiles formate de boc verbo ē. ſed in talibus hoc verbũ ē connotat aliqõ tẽ pus deteriate. ſed oẽ ideteriate. g̃ rẽ. Minoz pz qz ī ꝓpõibus demõſtratiuis eſſe debet dici de oī poſterioꝛi ſcire ad qõ regrit vlitas tpis Tz^m dictũ vbum ꝑteriti vel futuri tpis nõ po teſt abſolui a cõnotatione tpis pz quia nihil dr̃ citur fuiſſe niſi coexiſteret tpe ꝑterito nec eti am foze niſi coexiſteret i futuro ergo z cetera

Ad rationes añ oppoſitũ. Ad ꝑmaz dr̃ q; iſte pticule vox ſi gnificatiua ad placitũ ſatis itelligũtur ex diſ finitõne nõis pzi^9 dat a. C Ad ſecũdã cõcedit q; ī iſta ꝓpõe deus ē trinus. exquo eſt neceſſa ria. iõ h vbũ ē ꝑſcindit a cõnotatione tpis. z ſi gs dicat ipm non abſolui a tpe. tũc ſenſus erit q; deus ī pñti tpe ē trin^9. diſtinguit tñ illa ꝓ poſitio qz deũ ee trinũ in tpe pñti põt dupl'r i telligi. vno^o qz méſuretur tpe pñti z ē falſa vt qz coexiſtit tẽpoze pñti z ē vꝛa. nec ſeq̃t incon ueniens. Ad tertiã dr̃ q; ſz hoc vbũ adiectiuũ currit de ſe non ſit nõ eoz q̃ de altero dicunt tñ rõe act^9 gñalis ī eo incluſi dr̃ ee nota eoꝛuz que de altero ꝑdicantur.

Queritur Utz dif^o oſo nis indifferẽ ter ꝓueniat tã oſoni perfecte q̃z imperfecte. C Et arguitur ꝓmo ꝛtra ſuppõituz qz ſi oſo eẽt vox eẽt ſignificatiua nãliẽ vel ad pl'z. nõ nãliter qz nõ idẽ repñtat apud oẽs. nz ẽt ad plm. qz ipoſi^o ē pa^o dictõis z vocl icõplexe. g̃ oſo ñ ſignificat ad plm. z per ꝓñs ñ ē vox ſignificatiua. C Arguit z^o ſic. legit ē oſo qz ſubordiat ꝓceptui ꝓplexo z ꝓpoꝛtõabili. z tñ partes ei^9 nihil ſignificãt. g̃ male dr̃ c^9 par tes aliqd ſignificãt ſeparate. C Arguit 3° ꝓpõ ipote^ca eſt oſo z tñ partes ei^9 ſeparate aliqd ſi gnificãt vt affir^o vel ne^o. ergo male dicitur nõ vt affirmatio vel negatio. C Arguitur quarto eg fer^9 ē oꝛatio ipfecta qz ſbordiat cõceptui ꝓplexo ipfecto. z tñ ei^9 ptes ſepate ñ ſig^nt aliqd g̃ dif^o oſonis ñ ꝓueit oſoni ipfecte. minoꝛ pz qz ptes dictõis ꝓpõite figure ſepate nihil ſignifi cãt. C In op^m arguit qz nihil põit ī dif^ne oꝛtois per qõ excludat oꝛatio ipfecta. g̃ indifferen ter ꝓueit tã oꝛationi perfecte q̃z ipfecte.

Primo ſciẽdũ ē. q; p declaratõne ter minoꝛ ponit vnũ dictũ cũ tri

bꝰ distinctiõibꝫ. Dictũ ē istõ qꝫ h diffinit oratio vocal' ⁊ nõ mẽtalis. nec scripta sic dictũ ē pꝰ de noīe ⁊ verbo qꝫ oratio mẽtalis vl scripta nõ ē vox significatiua ad plm. ¶ Pria distꝰ duplex ē vox. qdã ē vox simplex ⁊ icõplexa. q. s. nõ componit ex pluribꝰ vocibꝰ significatiuis q̃ꝫ quelibet pars ē per se vna dictio vl q̃ꝫ cuilibet nõ cozrñdet in mẽte vnꝰ conceptꝰ. Alia ē vox cõplexa q̃ componit ex pluribꝰ vocibꝰ q̃ꝫ q̃libz ē vna dictio vl q̃ꝫ cuilibet cozrñdẽt aliqs cõceptꝰ i mẽte. ¶ Scõa distictio oratio põt capi dupl'r. vnoꝰ scõe itẽtional'r. s. pp se significato. ⁊c ē qdã rl'o rationis fũdata i voce complexa ⁊ teriata ad significatũ eiꝰ. ⁊ h mõ h diffinitur. Alio mõ põt capi pme itẽtional'r ⁊ pp onominato. ⁊ tũc ē qdã vox complexa q̃ dicit vna ñ qz partes ciꝰ hẽant adiuicẽ obitã pnexionẽ vel p modũ deteriatõis ⁊ deteriabilis vel rõe aduerby vl piũctionis vniẽt partes orõnis. ¶ Tertia distinctio duplices sũt partes orationis. qdã sũt ppiq; sicut dictões. alie sũt partes remote vt littere ⁊ sillabe. de partibꝰ ãt pping itelligitur pdicta diffinitio.

Secundo sciendũ ē. qꝫ in hoc secundo capitulo õteriat arist. õ partibꝰ cẽntialibꝰ enũciationis. Et pꝛz duas partes pncipales. In q̃ꝫ pma tãgit duas pclones ¶ pria ē h. Oratio ē vox significatiua cꝰ partes aliqd sũt significatiue separati. vt dictio ⁊ nõ vt affirmatio. Hãc vltimã particulã pbat aristoteles qz hõ ē pars orationis ⁊ tñ significat aliqd vt dictio ⁊ non vt affirmatio. ſz si addat ei verbũ tũc erit affirmatio vel negatio nõ tñ q̃libet pars orationis idifferẽter. qz vnica nominis sillaba nõ significat vt dictio. pbat per locum a maiozi. qz i hoc nomĩe sozex ista sillaba sor nihil significat. sed ē vox sola. verũtamen i duplicibꝰ. i. in nominibus composite figure partes aliquid significant. ⁊ non scõm se ideſt actu vt dictum est prius in primo capitulo de nomine. ¶ Secunda conclusio ē hec oratio significat ad plm qz non significat tanq̃ instrumentũ naturaliter ad aliquid deputatum. ergo significat ad placitũ. ¶ Loñr i secũda parte pncipali determinat de ipsa enunciatiõe. ⁊ continet duodecim pclusiones. In qua pria tangit dionẽ orationis. s. in indicatiuã ipatiuã ⁊c. Et ponit diffõem enũciatiõis ⁊ ē hec. Orõ enunciatiua ē oratio non ois sed in qua veruz vel salsum ē. pꝛz quia oratio deprecatiua ē oratio. ⁊ tamen non est oratio enunciatiua qz nõ est vera neq; falsa. ¶ Secunda conclusio elic orationem que pertinet ad logicũ. ⁊ est h. orationes alie ab enunciatiua magis sunt rethorice vel poetice considerationes. sed sola oratio enunciatiua est pñtis speculatiõis. ¶ Tertia conclusio tangit primam diuisionem enũciationis. ⁊ est hec. Enunciationum alia ē vna alia est plures. ¶ Quarta conclusio tangit secundam diuisionem. ⁊ est hec. enũciationum alia est affirmatiua alia est negatiua. ¶ Quinta conclusio tangit tertiam diuisionem. ⁊ est hec. enunciationũ vnarum. alie sunt simr vne Alie sunt coniunctiue vne. et he tres vltime conclusiones tanguntur mixte in textu cũ dicitur est autem vna prima enunciatiua. oratõ affirmatio deinde negatio. alie vero deide cõiũctione vna. ¶ Sexta pclusio remouet qõdã dubiũ qz ex quo dictũ ē qꝫ ē enũciatio. aliq̃ vna simplr non posset aliqs credere qꝫ ita esset simpliciter vna qꝫ nullã hẽret compositionẽ hoc remouet dicens qꝫ nulla est talis que ita sit simpliciter vna qꝫ careat compositione sed necesse est oẽm enunciationẽ esse ex verbo vel ex casu verbi quarum quelibet compositionem ipoꝛtet. ⁊ confirmatur per locum a maiozi quia si aliqua oratio eẽt enunciatiua sine verbo vel casu verbi maxime hoc esset verum de diffinitione propositionis. sed hoc nõ quia diffinitio hominis non est oratio enũciatiua nisi sibi addatur hoc verbũ ē vel fuit vel erit. ḡ nulla est oratio enũciatiua nisi sit cõposita ex verbo vel casu verbi. ¶ Septima conclusio ista diffõ aial gressibile bipes significat aliqõ vnũ ñ tñ qꝫ partes inuicem sibi sint propinque ideſt continue prolate. sed quia talis continuitas etiam reperitur in his que sunt vnum per accidens. ostendere tamen quam vnitatem haberet diffinitio. est alterius negocij scilicet metaphisice considerationis. ¶ Octaua conclusio innuit diuisionem enunciationis in vnum ⁊ plures ponens diffinitionem vtriusq; membri. Prima est hec enunciatio vna est que vnum de vno significat vel coniunctiue vna. Sed enunciatio plures est que plura ⁊ non vnum significat vel inconiũcte. ¶ Nona cõclusio quia dictuz est qꝫ enunciatio vna significat vnum de vno posset aliquis credere qꝫ significaret vnuz sicut nomẽ vel verbum. hoc dubium remouet tangendo

nonā concl'onē. ꝛ ē hec. Nomē vel verbū ē dō sola. iō nō significat sīc enūciatio. ꝑz duplr. qz ꝓtingit ꝓferre noīa vl verbū vno mō rndēdo ad interrogatōem factā. alio. nō rndēdo sed spōte ꝓferēdo nomē vel verbū per se. ꝛ vtroq; mō nomē vl verbū nō significat sicut enūciationis ꝛc. Decīa ꝛc'lo inuit vnā distinctōem enūciationis in enūciationes simplicē. ꝛ cōpositas Et tāgit diffōem mēbroꝝ. ꝛ ē hec enunciatio simplex ē q̄ enūciat aliqd de aliquo vel aliqd ab aliquo. Sz enūciatio cōposita ē q̄ cōponit ex his. s. ex enūciationib⁹ simplicib⁹. Undecima ꝛc'lo inuit quandā dionē enūciatiōis simplicis per enūciationē de pñti de ꝑterito ꝛ de futuro tāgit diffōem enūciationis simplicis q̄ ē B. enūciatio simplex. i. vna simplr. ꝛ ē vox significatiua de eo q̄ ē aliqd vel nō ē quēadmodum tpa diuisa sūt. Duodecīa cōcl'o tāgit diffōes affirmatiōis ꝛ negationis. ꝑria est hec affirmatio ē enūciatio alicuius de aliquo. sed negatio ē enūciatio alicuius ab aliquo.

Tertio sciendū ē. q̄ circa būc textū incidūt tres difficultates. ꝓma ē vtꝝ oro sit vox significatiua ad placitū vel nāliter. Et vr q̄ nāliter argumto plonis qz vtut nālis instrumētū dz cē nāle. sed oro ē instrumētū vtutis iterptatiue q̄ ē nālis. Est enī istrumētū quo aīa suas ꝛceptiones iterptat. ergo erit nālis. Et per ꝛns significabit nāliter. Ad difficultatē rndr q̄ oro significat ad placitū. ꝛ ad rōem platonis rndr distinguēdo maiorē qz virtutis nālis duplex ē istrūm. quoddā ē immediatū ꝛ virtuti nāli vnituz. ꝛ sic maior ē vera. aliud ē istrūm remotū. ꝛ a virtute nāli separatū. rō illo maior ē falsa. Tūc ad ꝓpositū dr q̄ oro non ē instrūm ꝓpinquū sz nouē istrumēta q̄ sūt guttur lingua palatū ꝛc. sūt instrumēta ꝓpinqua gb⁹ aīa vtit̄ iterptatōe suoꝝ ꝛceptuū oro āt ē instrūm remotū ꝛ artif'ciale. iō significat ad placitū. ꝛ nō nāliter. ¶ ⁊ᵃ difficultas q̄re in diffōe oronis repetit̄ ista partic'la. vox significatiua. ꝛ tñ nō repetūtur iste particule sine tēpore vel cū tēpore finita ꝛ recta. Respōdetur per tria dicta. ꝑimuz est q̄ ꝛ si ista particula vox significatiua fuerit cōis nomini ꝛ verbo ꝛ etiam ipsi oroni debuit tamen in diffinitione oronis repeti quia ex eo q̄ oro complectit plures voces potuisset aliquis dubitare. vtrum oro sit vna vox vel plures voces. Et etiam videtur oronem ee nō significatiuā saltem distincta significatiōe a significatiōe nois ꝛ verbi. ꝛ iō ad denotandū q̄ oro habet vnū significatū qō ē neutrū resultās a significatiōe suaꝝ partiū debuit in sua diffinitione poni ista particula vox significatiua. ¶ Secūdus dictū. nō fuit necesse ponere in diffinitione oronis istam particulam ad placitū. qz oro nō fuit imposita ad significandum pr̄io ꝛ p se sz solū rōe suaꝝ ptiuz. ꝛ ex ꝓnti qz nō nulli crediderunt oronem significare nāliter. iō ad excludendum errorem illorum ꝑbat aristo. q̄ oro significat ad placitum. ¶ Tertium dictū in diffinitōe orationis non debuerunt poni iste particule sine tempore cum tempore finita ꝛ recta. Tum qz si ponerentur tūc nō ꝓuenirēt oi oroni. Tū scōo qz si ponātur iste particle nō ꝓuenirent fm se totā sed solum rōe suaꝝ ptiū ꝛ adhuc nō conuenient partibus ratione qua sunt partes. sed rōe suoꝝ modoꝝ significādi. ¶ Tertia difficultas vtꝝ diffinitio oronis cōpetat ꝓpōi hypotᶜᵉ. Et videtur q̄ non qz partes eius non significant vt dictio sed vt affirmatio vel neᵒ. ad difficl'tatē rndr affirmatiue. ꝛ ad rōnem rndr per istam particulaz cuiᵒ partiuz ꝛc. ponitur ad distinguēdū oronem ꝓtra nomē ꝛ verbū q̄ꝝ nulla pars ē significatiua vt dictio. iō ab eisdē sufficiēt diffinit oro. sz aliq̄ eiᵒ partes necessario significēt vt dō. Nā licet partes remote oronis cū sūt lre ꝛ sill'e nō significēt vt dō. ꝛ partes ꝓpinque orationis ipoᶜᵉ significēt vt affirᵒ. tñ qz alique partes vel ꝓpinque vel remote significant vt dᵒ. ideo eis competit diffō orationis ad quod denotandū vsᵘ ē aristo. ista constructione partitiua cuius partium ꝛ non dicit cuius partis.

Conclusio rūsalis diffinitio orationis indifferēter ꝓuenit tā orationi perfecte q̄ ꝛ iperfecte. Concl'o ꝑz ex ratione facta añ oppositū ꝛ ex notabilibus.

Primo dubitat̄. Utꝝ dio oronis in affirmatiuā ꝛ negatiuā sit dio generis in suas spēs. Ad quā rndr per duo dicta. ¶ ꝑriᵐ ē affirᵒ. ꝛ negᵒ. triplr accipiūt̄. Unoᵒ. p actu intellis q̄ intellectᵘ affirmat vel negat. ⁊ᵒ capit̄ neᵒ. p instrūmto negādi. s. p isto aduerbio negādi nō. ꝛ his duobᵒ mōis non capitur in predicta diuisione. Tertio mō capit̄ affirᵒ p oratione affirmatiā ꝛ negatio. p oratōne negatiua. ꝛᶜ capit̄ in predicta diuisione. Secundum dictum predicta diuisio est diuisio gñis

ī suas spēs qz enūciatio p̄dicaī ī qd de affirnc & negane. & affirmatio & ne° dīnt plusq̄ numero cū differāt plusq̄ due affirmatōes aut due negatōes. g̃ affir° & neg° sūt spēs ip̄i° enūciationis. Et si obycereī qz circul° pēdēs añ tabernā ē oro & tū nō ē affirmatia vel negatia. g̃ dīo erit īsufficiēs. Maior p3 qz significat vex vel falsū. nā & egpolere videī ꝓpōi vere vel false significat enī tm̄ sic ꝟ ꝓpō hic vēdī vinū. rnr negādo maiorē & ad ꝓbatōes dī q ad hoc q aliqō signū ad placitū significans sit ꝓpō vel oro non sufficit q significet verū vel falsum. 3 regrī q in tali signo ad pl3 significāte sint ptes q̄ sepate & dise subordinēī ptialibus ꝛce ptib° ꝛponētib° oronē mētalē cui subordinaī tale signū ad placitū significatiuū. mō ī circulo nō sūt alique ptes q̄ subordināī ptib° illi° oronis mētalis ī ista domo vēdī vinū. ¶ Itē si sit oro q̄rī. an sit oro mētalis vocalis vr scripta. & clax ē q nullū istox ē dicendū. Querī ēt quō ꝙuertī q̄ sit sua p̄dictoria & sua egpolens. & q̄liter ex ea & cū alia poterit fieri ꝓpō ipotherica & ēt sillo. & qz ista non videī facilī posse attribui circulo pēdēti ante tabernam. Ideo non videtur esse oratio.

Secundo dubitaī. Utx sola oro indicatiua sit enūciatio. Et vī q nō. qz ista oro si nullus peccaret null° puniret ē ꝓpō. & tū in ea nullū ponit vbū idicati mōi maior p3 qz pōt eē p̄missa sillogismi. vt sic arguēdo. si null° peccaret null° hō puniret. sed null° hō peccat. g̃ null° hō puniet. Ad dubiū rnr negatie & ad Arist. rnr q intellexit de oronib° pfectl q̄ sūt ꝓpōes cc. & nō de illis q̄ sūt ipocc. Et si arguaī. qz illa ꝓpō ego vellē eē bon° cleric° ē ꝓpō catbc& tū nō ē ꝙposita ex vbo indicati mōi. g̃. maior p3. qz significat vex vl falsū. vel taliter dicēdo. vellem eē mortu° vel malus aliqs nō mētireī. ex q̄ ñ diceret falsū. Rnr q ista ꝓpō ego vellē eē bon° cleric° pōt dupr capi. vno° ī suo sēsu ꝓpō & sibi cozrñdēte ex significatōe suox terminox. & nō ē ꝓpō. qz egpolet. isti ego eēm vellēs eē bon° cleric° mō illa nō ē ꝓpō. Alio° pōt capi vt egpollet isti volūtas mea ē q sim bon° cleric° & ē enūciatio. Alī pōt rnderi. s. affirmatie & tūc dī q tales orones cōditōales. si null° hō peccaret null° hō puniret. vel si ois hō curreret nullus hō gesceret. et cōsimiles nō pūt eē orones nisi in quātū resoluūī in orones indicatias. vt ista si ois hō curreret resoluitur ī istā si omnis hō currit nullus hō gescit. Dicit vlteri° q ista ego vellē eē bon° cleric°. & sil'es de vtute sermonis non sūt vere neq false nisi p quanto reducūtur ad vnā de p̄nti vt ꝓ° patuit.

Tertio dubitatur. Utx q̄libet ꝓpō mētalis sit eēntialr cōpōsita ex pluribus noticys partialib°. s. ex subo & p̄dicato. sicut ꝓpō vocalis ex plurib° vocib° partialibus. Et vī q nō qz si ꝓpō mentalis taliter cō ponereī seq̄retur q eēnt due ꝓpositiones sinonime. quarū vna eēt va & possibilis. & alia eēt falsa & ipossibilis q ē icōueniēs. p3 ꝺña qz iste due ꝓpōes ois hō ē aial. oē aial ē hō. essēt due ꝓpositiones sinonime qz eēnt constitute ex eisdē terminis. ꝑcise enī componūī ex eisdem subis p̄dicatis & copulis. sūt ēt similes in forma qz nisi sic ꝟ maxie eēt pp situ & ordinē termino x. qz. s. in vna termin° min° cōis p̄cedit copulam. Et termin° magis cōis seqtur in alia ꝓpōe & ordine ecōuerso ordinaī. 3 hoc ē falsū qz imediate nō ē situs neq ordo ex eo q sūt in subo idiuisibili. ¶ Scōo sic qz si ꝓpō mētalis eēt cōpōsita seq̄reī q eēt possibile eē duo accidētia solū numero dña eē in eodē sbo adeq̄te simul non faciētia vnū 3m. ꝺñs est falsum. consequētia p3. qz ī illa mētali homo est hō. hō ē sbz & ē p̄dicatū que tū differūt numero. ¶ Ad dubiū rnr q ꝓpō mētalis ē vn° simplex act° nō compositus ex plurib° partialibus notitys sic ꝓpō mētalis repzesētās hominem eē aial ē simplex noti& ex cōceptu hominis & conceptu aialis pp rationes imperfectas qz tū dic Aristo. in isto p3io q hoc vbū ē. significat quādā compositionē que compō ñ ē sine extremis. iō videī eē dicendū q q̄libet ꝓpō siue mentalis siue vocalis est eēntialiter composita ex suis extremis q̄ sūt subm & p̄dicatuz. Item dicit aristo. q veritas & falsitas ē circa compōem & diuisionem & aliquis intellectus simplex siue compōe & diuisiōe siue veritate & falsitate & alius est complexus in quo est veritas vel falsitas. Et ad rationes oppositum concludentes rnr p3imo quo ad p3imaz negando q ille ꝓpositiōes sint sinonime. Tū quia extrema aliter & aliter capiunī eo q terminus distribuī in vna non distribuaī ī alia & econtra. Tum etiam quia non est eadem copula sed est alia & alia specie distincta quia 3 variationem extremoz variantur copule

eo q̄ copl̄e depēdēt ab extremis sic vel sic ordinatl̄.ꝛ lz imediate nullus ē sit⁹ realis tñ ē sitꝰ enūciatiuus vni⁹ de alio ꝛ sit⁹ ꝯcipiēdi qz p̄⁹ ꝯcipit̄ nāli ordine subm q̄ p̄dicatū. ¶ Ad secūdā ꝟdicit̄ ꝯña ꝛ ñs.ꝛ dr̄ vltra q̄ dēz phi 5⁹ metha^cc itell'r ō ḡbuslibet accidētib⁹ intē⁹, nalib⁹ vl' remissibilib⁹ cō ñ sit̄ ꝯcept⁹ mētalēs.

Ad rationes añ oppositū fcās. ¶ Ad primā dr̄ q̄ oro est vox significatiua ad plm nō q̄ ipsa sit tota impōita ad significādū.sz qz suā significatiōem trahit ex significatiōe suaꝝ ptiū que seorsū ad plz significāt ex ipositiōe volūtaria. ¶ Ad secūdā dr̄ q̄ istud vbū legit̄ pōt dupl'r ꝯsiderari. vno mō pure vbal'r.ſ.p eo q̄ dē ex sua significatione ꝑpa significat.ꝛc ē vbū.ꝛ nō oro. Alio⁹ pōt capi p eo q̄ vbal'r significat ꝛ ēt p illo qđ significat suū suppōitū qđ ē de bonitate intellꝫ ꝛ ꝯsue^nc grāmatico⁹ subitell'r.ꝛc sibi cozrespōdet i mēte ꝯcept⁹ cōplex⁹ ꝑpoal'.iō pōt dici p positio. ¶ Ad tertiaz patz solutio in 3⁹ nōbili. ¶ Ad quartā negat̄ añs.nec suffic̄ ad ꝟ q̄ aliq̄ vox sit oro q̄ sibi cozrñdeat cōcept⁹ cōplex⁹ sed cū ꝟ regrit̄ q̄ ptes vocis seorsū sūpte cozrñdeant in significando partibus conceptus. vt patuit in dubio primo.

Queritur Utrū sint tantum tres species oppōis adinuicez distincte.ſ. ꝯdictoria ꝯria ꝛ subcontraria. ¶ Arguit̄ primo q̄ nō quia est aliq̄ oppō subalterna ꝛ relatia ꝛ ꝑuatiua.ḡ nō sūt tñ tres. ¶ Arguit̄ 2⁹ iste ꝯdicūt sortes currit.sortes ñ currit.ꝛ tñ retinēt legē subcōtrariaꝝ.ḡ oppō subcōtraria ꝛ ꝯdictoria nō distinguūt.ꝯña 3z.qz leges ꝑpōnuz oppōitaꝝ diuersificāt scōm diuersitatē oppositionū.maioz relingit̄ nota.sz minoz declarat̄ qz repugnāt i falsitate ꝛ nō i vitate. ꝓma ps suppōit̄ va.sz scḃa ps pbat̄ sic.q̄ ñ repugnāt i veritate.qz p q̄cūq; tpe sortes pōt currere ista pōt ēe vera sortes currit.ēt p quocūq; tpe sortes pōt nō currere ista pōt ēe va sortes nō currit.sz p vno ꝛ eodē tpe sortes pōt currē.ꝛ pōt nō currere.pōt.n. cras currere.ꝛ pōt ēt cras nō currere.ḡ p vno ꝛ eodē tpe iste due p̄n̄t ēe vere sortes currit sortes nō currit.ꝛ p ñs p̄n̄t sil'ēe vere. ¶ Arguit̄ 3⁹ sic. ꝟdictorie nec repugnant in veritate nec falsitate.ḡ inter cōtradictorias non ē oppō.ꝛ p ñs oppō cōtradictoria non ē spēs oppōis. Añs p3 primo qz non repugnant in veritate qz iste due ꝟtradicūt. iste tribulus ē sapidus.iste tribulus nō ē sapidus ꝛ tñ sūt sil'vere.ḡ ꝛc. minoz p3 qz qō iudicat⁹ ab aliq̄ tota spē illud est verū.sz asinus secūdum suā totā spēz ꝺicat istud tribulū eē sapidum ḡ iudicium ē verū qz nā in tota vna spē nō deficit. Et p ñs ista ē vera iste tribulus ē sapidus.sed q̄ sua negatiua sit vera.p3 qz homo a tota spē iudicat hunc tribulū non eē sapidum ḡ iudiciū ē verum. Et p ñs ista ē vera iste tribulus non est sapidus. Sz añs p secūda parte p3.ſ.q̄ contradictorie nō repugnāt in falsitate qz iste due cōtradicūt ego dico falsū ego non dico falsum cum sint singule res diuerse q̄litatis.ꝛ tñ sūt simul false.ḡ contradictorie p̄n̄t eē simul false.minoz p3 ꝛ primo q̄ ista affirmatiua ego dico falsū sit falsa casu pōito q̄ sortes nullā aliā ꝑpoem dicat nisi istā ego dico falsū. Tūc sic arguit̄ qz vl' sortes dic̄ vez vl' flm si dicat vez.ḡ vez ē sortes dicēt falsū.et tñ nullā ꝑpoem aliā dicit nisi istā ego falsum dico.ḡ ista ꝑpō plata a sorte ē falsa ꝑbat̄ etiā qz sua negatia.ſ. ista ego nō dico flm sit fl'a.qz sortes nihil dicit nisi istā ꝑpoem ego dico fl'z. ꝛ tñ ipa ē falsa vt ꝓbatū ē.ḡ falsū ē sortē nō dicere falsū.ꝛ p ñs ꝟ ꝑpō ego nō dico falsum erit falsa.ꝛc hēt itētū.ſ.q̄ iste due ego dico fl'z ego ñ dico fl'z ñ opponūt̄. ¶ In oppo^m ē arist.

Primo sciendū ē q̄ p declaratiōe terminoꝝ ponūt̄ q̄tuoz dicta. ¶ ꝓmū dcm ē q̄ oppō vt hic sumit̄ est repugnantia duarum ꝑpōnuz in qualitate tñ vel in q̄litate ꝛ in quātitate simul. Jn veritate tñ vel in falsitate tñ vel in veritate ꝛ falsitate simul.per p̄mam particulam excluditur oppō relatiua ꝛ priuatiua per secundā excluditur oppō subalterna que non ē repugnātia ꝑpōnum in qualitate vel in quātitate sil' vl' q̄litate tñ. ¶ Secūdum dcm ad hoc q̄ ꝑpositiones ca^cc sint contrarie tres conditiones requiruntur. ꝓma ē q̄ vna sit vniuersalis affirmatiua ꝛ alia vniuersalis negatiua eiusdez subi ꝛ eiusdem p̄dicati. Secūda conditio est q̄ terminus distribuibilis non distributus in vna distribuatur in alia defectu cuius iste nō cōtrariantur cuiuslibet bois oculus ē dexter Et cuiuslibet bois oculus non est dexter.quia in neutra distribuitur ille terminus cōis oculus.ꝛ q̄ non sint cōtrarie p3.quia sunt simul

vere. quia repugnant legi contrariarum. ſz cõ
traria p ſe ẽ iſta. cuiuſlibet hoīs nullus ocls ẽ
dexter. ¶ Tertia conditio ẽ q̃ termini non te
neantur magis vel minus ample in vna q̃ in
alia defectu cuius iſte nõ cõtrariãtur. omnis
homo eſt mulier. nullus homo eſt mulier. q̃ i
prima homo tenetur tam pro maſculis q̃ fe
minis. ⁊ in ſecunda pro maſculis tantũ. ¶ Ex
dictum ad oppoſitionem ſubcontrariam tres
conditiones requiruntur. Prima q̃ vna ſit p
ticularis vel indefinita affirmatiua ⁊ alia ſit
particularis vel indefinita negatiua eiuſdez
ſubiecti ⁊ eiuſdem predicati. ¶ Secunda con
ditio eſt q̃ p̃dicatum in vna teneatur particu
lariter ⁊ in alia vniuerſaliter defectu cui iſte ñ
ſubcontrariantur. homo eſt aial ⁊ homo aial
non eſt. ¶ Tertia conditio q̃ termini tenean
tur in vtraq; eque ample ⁊ eque ſtricte ⁊ eo
dem mõ appellate defectu cuius iſte non ſub
contrariãtur. quidam homo fuit pridie albꝰ
⁊ quidam homo non fuit heri albus quia poſ
ſunt ſimul eſſe falſe. ¶ Quartum dictum q̃ q̃
dam ſunt contradictorie de lege tantum que
ſcilicet retinent legem contradictoriaruz cu
iuſmodi ſunt due ſingulares diuerſe qualita
tis. Alie ſunt contradictorie de forma ⁊ de le
ge ſimul. Et ad iſtã quinq; conditiones requi
runtur. Prima eſt q̃ ſint oppoſite qualitatis
⁊ quantitatis eiuſdem ſubiecti ⁊ eiuſdem pre
dicati. Secunda conditio q̃ quilibet termi
nus diſtribuibilis non diſtributus in vna di
ſtribuatur in alia ⁊ econtra niſi forte talis ter
minus cõmunis fuerit determinatio termini
ſinglis. q̃ iſte due contradicunt. ſortes vidẽs
aſinum currit. ⁊ ſortes videns aſinum nõ cur
rit. ⁊ tamen in neutra ille terminus vidẽs aſi
num diſtribuitur. Tertia conditio. q̃ ter
mini teneantur vniuoce ⁊ non equiuoce. et
non magis vel minus ãple vel ſtricte ſeu ma
gis appetite. Quarta conditio q̃ ſi in propoſi
tione vniuerſali terminus diſtribuatur in or
dine ad alium terminum ſtantem confuſe tã
tum. tunc ille terminus diſtributus in vniuer
ſali debet diſtribui in particulari ſibi contra
dicente ſupponere determinate ⁊ non confu
ſe tantum. Ideo iſte non contradicunt. om
nis homo eſt animal omne animal homo nõ
eſt. Sed contradictoria per ſe eſt iſta. quidaz
homo non eſt animal. Quinta conditio in p
poſitione vniuerſali terminus diſtributus in
ordine ad alium termium ſumptum determi
nate debet in particulari ſibi ꝓtradicente ſta
re confuſe tantum ⁊ non determinate defe
ctu cuius iſte non contradicunt. caput hz om
nis homo. ⁊ aliquis homo non habet caput. ſz
cõtradictoria per ſe eſt iſta. omne caput hõ ñ
habet. in qua li hõ ſupponit cõfuſe tantum. et
ſi dicaꝫ q̃ ille due nõ participãt de eodẽ ordie
q̃ in prima li homo poſtponitur copule ⁊ in ſe
cũda p̃ponitur. Reſpondetur q̃ ad hoc q̃ p
poſitões dicantur participare vtroq; termio
ſm ordinem ſufficit q̃ illud qõ ſubyciꝫ in vna
ſubyciatur in alia. ⁊ illud quod predicatur in
vna predicetur in alia ſiue obſeruetur idẽ ordo
ſitualis ſiue non.

Secundo ſciẽdũ ẽ q̃ in hz° tractatu õ
termiat ariſt. de q̃dã paſſio
ne intrinſeca enũciationis q̃ ẽ oppõ. Et contz
quatuor capitula. in quoꝝ prio determinat õ
oppõe in ſe ⁊ ſuis ptibus. Et ꝓtinet duas par
tes principales in quaꝝ pria intẽdit duas cõ
cluſiones. ¶ Prima pclo ẽ. oppõ eſt. pz quia i
omni affirmatione quã contingit negare. ⁊ in
omni negatione quã contigit affirmare eſt op
poſitio. Sed omnem affirmationem cõtingit
negare, ergo omnẽ negationem contingit af
firmare. ergo oppõ eſt. minoꝝem declarat ari
ſtoteles tãgendo q̃tuor modos enũciandi q̃ꝝ
duo ſunt veri ⁊ duo falſi. Primꝰ modus enũ
ciandi ẽ affirmando hoc verbum ẽ de ente ſi
ue de ſubo ſupponente p aliquo. vt dicẽdo ho
mo eſt. ⁊ iſte modus enunciandi eſt verꝰ. Se
cũdus modus qui eſt falſus fit enũciãdo hoc
verbum eſt negatiue de ente vt dicendo ho
mo non eſt. Tertius modus qui eſt etiam fal
ſus fit affirmando hoc verbum eſt de non en
te. vt dicendo chimera eſt. Quartus modus
fit negando hoc verbum eſt de eo quod non ẽ
ſiue de non ente vt chimera non eſt. ⁊ iſte mo
dus eſt verus. Et addit Ariſtoteles q̃ ſicut ex
parte huius verbi eſt preſentis tempozis poſ
ſant formari quattuor modi enunciandi. ita
contingit eodem modo in alys tempozibus q̃
ſunt extra tempus preſens ſicut ſunt preteri
tum ⁊ futurum. nec etiam ſolum contingit va
riare hos quatuor modos enunnciãdi ex par
te huius verbi ẽ ſecũdo adiacẽte. ſed etiaz cõ
tingit variare conformiter in propoſitibus de ẽ
tertio adiacẽte. vt homo eſt albus. homo non
eſt albus. chimera eſt alba. chimera non eſt

alba. ¶Secūda ꝯclusio.tāgit diffinitōem oppositionis sub noīe ꝯdictionis.ꝛhec ē.contradictio ē affirmatio ꝛ negatio oppōite.ꝛ debēt intelligi iste pticule eiusdē de eodē non equoce sꝫ cetere conditiones posite in diffinitione elenchi ꝓpio elēchoꝝ vbi determinaī de sillogismis sophisticis Cōsequēt in secūda parte ō terminat de spēbꝰ oppōnum. Et intēdit quatuoꝛ ꝯclusiones.ꝓma tangit vnā diuisionem enūtiationū ex parte subi.ꝛ qz tale subm ē nomen vel aliqd sumptū loco nois ꝛ ē significatiuū rei.iō ꝓponit vnam diuisionē rerum que ē hec reꝝ alique sūt vles ꝛ alie sūt singulares vniuersale qdē ē qꝺ natū ē ꝑdicari de pluribꝰ sed singulare nō ē aptū natū ꝑdicari de pluribus sed de vno solo. Et vlterius istam diuisionem rerū applicando ad ꝓpositū addit qꝺ necesse ē qñqꝫ enūciare aliqd ineē vel non ineē alicui coꝝ q̄ sūt vlia aut singlia.ꝛ sic ꝓꝫ qꝺ vniuersale ꝛ singulare valent ad oppōēz tāqꝫ ad subā ꝓpōnū oppositaꝝ ¶Secūda conclusio tangit diffōem ꝛtrarioꝝ ꝛ ē hec.contrarie sūt ille in quibꝰ enunciaī aliqō ꝓdicatū affirmatiue ꝛ negatiue ō aliquo subo vl vlr sūpto. Et declarat quid ē terminū teneri vniuersaliter ē ipm teneri cum signo vl vt oīs hō est albus nullus hō est albꝰ. ¶Tertia conclusio tāgit diffōem subꝛtrariorum ꝛ hec ē.subcontrarie sunt ille in quibus enunciaī idem ꝑdicatum affirmatiue ꝛ negatiue de eodē subo vl ꝛ non vlr sumpto. Et q̄uis ille nō sint contrarie tamen contingit illa que significanī ꝑ eas eē contraria. Et innuit qꝺ vniuersale non teneri vniuersaliter ē terminū cōem sumi sine signo vl quia istud signū omne non ē vniuersale.sed qñqꝫ vniuersalr significat.i.denotat qꝺ terminꝰ cui additur teneī vniuersaliter ꝑ oībus suis suppositis ꝑ quibus distribuitur per talem signū. Circa hoc tū remoueī vnū dubiuꝫ quia dictū est qꝺ in aliqua ꝓpositione enūciaī vniuersaliter per additionez huius signi ois. ideo posset aliquis dubitare.vtrū debeat addi subiecto vel ꝑdicato vel etiam ex hoc qꝺ dictum ē subm aliquando teneri vniuersaliter posset aliquis dubitare an ꝑdicatum possꝫ teneri vlr.hoc remonet dicens qꝺ nulla affirmatiua est vera in qua ō aliquo vl ꝑdicatur vle vniuersaliter sumptū.vt ista ē falsa ois homo ē oē aial. ¶Quarta cōclusio tangit diffōez cōtradictoriorꝝ.ꝛ est hec cōtradictorie sunt ille in quarum vna ꝑdicatum affirmaī de subiecto vniuersaliter sumpto. Et in illa idē ꝑdicatum negatur non vlr sed ꝑticulariter de eodem subo.ꝛ econtra.vt omnis hō ē albꝰ. non oīs homo ē albꝰ.quidā hō ē albus.vel nullus homo ē albus.ꝛ sic de oībꝰ istis ꝛc.

Tertio sciendū ē.ꝺ circa hunc textū incidunt tres difficultates. ¶Prima ē qualiter intelligitur illud dictum qꝺ ꝯdictio ē affirꝰ vel negatio oppōite.cū tū contradictio sit quedam relatio media iter affirmationē ꝛ negationē. ꝛ relatio semꝑ distiguatur a suis extremis. Respondeī qꝺ ibi ē ꝑdicatio mālis in qua ꝑdicatur fundamētū vel subm de relatiōe fundata in ꝫpo ad modum quo dicerem⁹ qꝺ pater ē homo. Aliter posset dici qꝺ ista ꝓpō intelligitur exponēdo concretū ꝑ abstractum. vt sit sensus contradictio ē affirmatio vel negatio oppōite ideſt oppō siue repugnantia que ē iter affirmationē ꝛ negationem. ¶Secūda difficultas qualiter ītelligiī illud dictum textꝰ.qñ aūt in vniuersalibꝰ non vniuersaliter nō sūt ꝛtrarie que āt significantur eē contraria ē aliqñ.rūr qꝺ sic debet intelligi. Quis enim ꝓpōes in quibus enunciaī ꝑticulariter ꝑdicatū de subo affirmatiōe ꝛ negatione non sūt ꝛtraria scōm modū enunciādi tū cōtingit eas scōm rē significatam eē cōtrarias. Et hoc ē verū qñ sunt in mā naturali vel remota qz subcōtrarie in mā remota vel naturali egpolent cōtrarys. ¶Tertia difficultas ē qualiter intelligitur illud dictū textus, illud qō ē vniuersale ꝑdicari vlr nō ē verum. Rūr per q̄ttuoꝛ dicta. Primū dictū vniuersale vniuersaliter sumptū nō ē aliqd aggregatum ex termino cōi ꝛ signo vniuersali sed est terminꝰ cōis distributus.ita qꝺ oīs terminus cōis distributꝰ dicitur eē vniuersale vniuersaliter sumptū. Primū ꝓꝫ quia aggregatuꝫ ex termino cōi ex signo vniuersali non ē vniuersale.ḡ nō ē vniuersale vniuersaliter sumptuꝫ Scōm ꝓꝫ quia terminꝰ cōis qñ ē distributus est quoddā vniuersale vel igitur teneī vniuersaliter ꝛ sic hēbꝫ ꝓpositū vl teneī nō vniuersaliter.ꝛ hoc ē fallū.quia tūc nō eēt distributꝰ Secūdū dēm in qualibet ꝓpōe negatiua cuius ꝑdicatū ē terminus cōis ꝑdicaī vniuersale vniuersaliter sumptū.ꝓꝫ qz cuiuslibet ꝓpositiōnis negatiue ꝑdicatū si sit distribuibile distribuiī. Sed terminꝰ cōis distributꝰ est vni-

uersale vlr sumptū vt patuit ex p̄cedēti dicto g̃ z̄c. ¶ 3^m dictū i ꝓpõe affirmatiua vera quā doc3 p̄dicaī vle vlr sūptū. p3. q3 isti^9 ꝓpositionis .trñ aial ē hō. p̄dicatuz distribuit. q3 ifert istam vniuersalē. ois hō ē aial. in qua subm distribuitur qō quidem subm erat p̄dicatū ꝓris ꝓpositiōis exclusiue. g̃ in ista exclusiua. tātum aial est homo. istud p̄dicatū hō distribuitur. Item in ista ꝓpõe homo ē ipemet p̄dica^m distribuitur saltē distributione sigillata. g̃ ī positio affirmatiua vera p̄dicaī aliqñ vle vlr sumptū. ¶ 4^m dictū ad hoc q3 aliquod p̄dica^m p̄dicet vlr de subo. nō oz illi p̄dicato addere signū vle sz ſbo. z hoc ē qō intendebat aristoteles in passu pallegato. z sic ō alys.

Conclusio rñsalis trñ sī tres spēs oppositiōis formales ꝓpositionuz. ꝛc̄lo satis p3 ex dictis ī scōo notabili.

Primo dubitaī. Utrū ꝟrie repugnēt in veritate trñ z subcontrarie i falsitate trñ. et cōtradictorie formaliter repugnent ex veritate z falsitate sīl. ꝓ o dubio est supponēdū q3 aristo. in secūdo capitulo determinat de quadam ꝓpetate oppositaꝝ ꝓpōnū q̄ vocatur lex oppositozum: Et cōtinet quiq3 ꝛclusiones. ¶ Prima cōclusio tangit legē cōtrariaꝝ. z est hec. Contrarie sūt vles affirmatiua z vlis negatiua. vt ois homo ē iustus. nullus hō ē iust^9. iō ipossibile ē eas eē veras. ¶ 2^a ꝛ tāgit legē subcōtrariaꝝ. z ē hec subcōtrarie p̄ñ sīl eē ve. vt qdam hō ē albus. qdā hō nō ē albus. Uerūtamē arist. nō notat illaz oppōez subcōtrariā. sed a boecio vocaī oppō subcontraria. ¶ 3° ꝛ tāgit legem condictoriaꝝ. z ē h3 q3 ī cōtradictorys tā vlīū q3 singulariū necesse ē altera eē vaz z altera eē falsā. vt socrates ē alb^9. socrates ñ ē alb^9. Et ex h3 p̄ñ elici duo corrolaria: Primū ē q3 sī q̄dā ꝛdictorie ō ſbo cōi z q̄dā de ſbo singli. z^m corre^m ē q3 singularis affirmatia z singlis negatia eorūdē extremorū ꝛdicūt. z iō ē idē iudiciū de ipis q̄ntū ad oppositōem sicut de pticularib^9 z indefinit. q3 b^9 cōuenit oppō subcōtraria. ¶ Quarta ꝛclusio repetit legē subcontrariaꝝ z illā ꝓbat. z h3 ē. subcōtrarie sunt simul vere sed repugnant in falsitate. Secūdam partē supponit aristoteles z ꝑmam partem ꝓbat quattuor exēplis Primuz est istud. iste sunt subcontrarie. hō ē albus. homo non est albus. z tamen sūt simul vere. g̃ due subcōtrarie p̄ñt simul eē vere. z^m exempluz ē istud. iste sunt subcontrarie. hō ē ꝓbus. homo non ē ꝓbus. z tamē sūt simul. vle qō p3. quia iste sunt simul vere. homo ē ꝓbus homo est turpis. Sed ad istā. homo ē turpis. sequitur ista. homo nō est ꝓbus. g̃ iste due ſ h3 contrarie. homo ē ꝓbus. homo nō ē ꝓbus. fīl stabunt in veritate. Tertium exēplum ē istō. Iste sunt subcōtrarie. homo est pulcher. hō ñ est pulcher. z tamen sunt simul vere q3 iste fīl stant. homo est pulcher. z homo ē fedus. sz ad istaz. homo ē fedus. sequitur ista. homo nō ē pulcher. ergo iste due simul stabunt. homo ē pulcher. homo non ē pulcher. 4^m ex^m ē istud Iste subcontrariātur homo est. homo nō est. z tamen sunt simul vere quia iste due stāt. homo est. homo fit. sed ad istaz. homo fit. segtur ista. homo nō est. quia qō fit non est g̃ ille due simul stabūt. homo ē homo nō ē. Uerūtamē posset dici q3 istud exēplum non ponīt ꝓ quarto exēplo. sed ponīt tāq̄ ꝓbatio ꝑmi exēpli. Jn quo dicebatur q3 iste due sūt simul vere. homo ē alb^9. homo nō ē alb^9. p3 q3 iste due simul stāt. homo est alb^9. homo fit alb^9. sz ad istam. hō fit albus. segtur ista. homo nō est albus. quia qō fit nō adhuc est. g̃ iste duc. hō ē albus. z hō nō est albus. sunt simul vere. ¶ Quinta conclusio remouet quoddā dubiū. dictum est enim q3 iste sunt simul vere. homo ē alb^9. z non est homo albus. ideo aliquis posset credere q3 etiam iste debēt simul eē vere. non ē homo albus. z nemo est albus. q3 ista ꝓpō. nō est homo albus. videtur eē eadem z idē significare cum ista. nemo est albus. hoc dubiū remouet aristoteles dicēs q3 iste ꝓpões. non est homo albus. z nemo est albus. nec sunt eedez nec idem significant nec ex necessitate sūt sīl vere. Uerūtamen extra textum potest dici q3 ista ꝓpositio. non est homo albus. est distīguēda. quia vel illa negatio cadit copulaz z supra totum illud qō segtur eam. z sic ipsa egpollet devi sermōis istī. nemo est albus. Alio modo pōt intelligi q3 virtus negationis cadat supra illud verbum ē. non autez supra illū terminū homo. z in hoc sensu dicit aristo. q3 ipsa nō egpollet huic. nemo est albus. q3 ista. nēo est albus. est vniuersalis negatiua. sed ista. homo ñ est hō albus. ē indefinita negatia. z hō confirmatio pōt eē. quia antiqui imaginabanī duas indefinitas diuerse qualitatis z eozundez extremozuz esse contradictorias. quib^9 arist.

volens contradicere. dicit ꝙ ista idefinita negatiua. s. nõ ẽ homo albus. non equipollet isti vniuersali negatiue nemo ẽ albus. ⁊ ideo idefinita negatiua nõ cõtradicit indefinite affirmatiue sibi opposite.

Secundo dubitatur. Utꝝ ꝯtradictio sit maxima oppõ. Et videt̃ ꝙ non. qꝛ maxima oppositio nõ includit̃ i mio re. sed oppõ ꝯria infert ⁊ includit contradictoriam. ḡ oppõ ꝯtraria ẽ sũma oppõ. ⁊ per ꝯñs ñ ꝯdictoria. ¶ Ad dubium rñr per quinq; dicta. ¶ Primũ ẽ ꝯtradictoria cõplexa maxie repugnant pz. qꝛ repugnant in veritate ⁊ falsitate in q̃litate ⁊ q̃ntitate. qꝛ nulli alioꝝ oppositoꝝ ꝯuenit. contraria enĩ solũ repugnãt in veritate qꝛ possunt simul eẽ false. ⁊ subcõtrarie pñt sil̃ eẽ vere repugnãt autẽ in falsitate tm̃. ¶ 2m dictũ ꝯtradictoria incõplexa maxie repugnãt extensiue pz. quia illa maxie repugnant extẽsiue que sub disiũctiõe sũpta verificãt̃ de quocunq; conceptibili. siue sit ens siue non ens. sz ipsa cũ copulatiõe sũpta de nullo vno ꝯceptu verificari pñt. sed contradictoria sunt hmõi. nulla enĩ rõ cõceptibilis põt alterum contradictorioꝝ coniungere q̃rto metaphice. ḡ contradictoria maxime repugnant extẽsiue. ¶ 3m dictum ꝯtradictoria maxime repugnãt intẽsiue. pz qꝛ maxie repugna intẽsiue sũt illa que hñt maxime icõpossibilitatẽ ad eẽ sil̃ in eodẽ sed ꝯdictoria sũt hꝰ qꝛ per nullam potẽtiã pñt de eodem verificari aut eẽ in eodẽ. ḡ ⁊c. ¶ 4m dictũ cõtradictoria maxie repugnant exclusiue pz. qꝛ excludũt quodcũq; cõe in quo conueniunt. in nullo enĩ cõi cõueniũt ꝯtradictoria ¶ Quintum dictũ ꝯdictoria pñt maxie ⁊ mie repugnare ⁊ ꝑmissiue ⁊ fundamẽtaliter patz qꝛ pñt fũdari in maxie distãtibus ⁊ ẽt in his q̃ maxime differũt sicut in his que differũt solũ ex nã rei vt sũt diffõ ⁊ diffinitũ. ⁊ ad rõem in oppositum factam rñr per distinctionez quia ꝯtraria pñt dupl̃r considerari. vno mõ p̃cise i sua rõe formali p̃scidẽte a q̃cũq; alia oppositione. ⁊ sic non inferunt nec includunt cõtradictoria. alio modo possunt capi non p̃cise sed ꝑmissiue. vt. s. secum permittũt contradictoria ⁊ sic iferũt ⁊ includunt contradictoria.

Tertio dubitat̃. vtꝝ vnius affirmatõis sit tm̃ vna negatõ oppõita. Pro solutione ẽ supponẽdũ ꝙ aristo. in h 3o capio deteriat de vnitate ⁊ pluralitate ꝓpositionũ oppositarum. ⁊ intendit quatuor ccõlusiões. ¶ Prima ẽ vnius affirmationis ẽ vna negaᵒ opposita pz. qꝛ negatio debet illud idez negare qđ affirmatio affirmat. ⁊ etiam de eodez siue illud idem sit vniuersale vniuersaliter sũptum. vel non vl̃r. siue sit singulare. ḡ vnius affirmationis est tantũ vna negatio. Añs pz quia si negatio neget aliud de eodẽ vel idẽ de alio tunc talis negatio nõ erit opposita illi affirmationi. sed erit ab ea negatiua diuersa. 2o ꝓbat idem exemplariter in duabus specieb⁹ oppositionis. primo in oppositione contradictoria per tria exempla. Primum exemplum est quando subiectum tenetur singulariter quia huic affirmatiõi. sortes ẽ albus. opponitur cõtradictorie illa negatio que est sortes ñ est albus. Secũdũ exẽplum huic affirmatiõi. oĩs hõ est albus. contradictorie opponitur illa negatio. non omnis homo est albus. Tertium exemplum. isti affirmationi. aliquis hõ ẽ albus. opponitur illa negatio. nullus homo ẽ albus. De subcontrarys datur vnum exẽplũ: quia illi affirmationi que est. homo est alb⁹. opponitur illa negatio. que est. homo non ẽ albus. ergo vni affirmatiõi vna est negatio opposita. ¶ Postea epilogat ea q̃ dicta sũt dicẽs ꝙ ex predictis patet. ꝙ oppositarum ꝓpositionum alie sunt contrarie. alie sunt contradictorie comprehendendo subcontrarias in cõtradictorys. patet ẽt quia non in oĩbus oppositis. si vna est vera reliqua est falsa. sed in aliq̃bus tantum. ¶ Secunda conclusio tangit diffinitionem vnius affirmatõnis ⁊ vnius negationis. ⁊ est hec. affirmatio ⁊ negatio vna. ẽ illa que vnum de vno significat siue vniuersale sumatur vl̃r siue non vniuersaliter. vt oĩs homo est albus. nullus homo ẽ albus. quidaz homo est albus. supposito ꝙ albuz significat vnum. quia si non significet vnum. sed plura non eẽt ꝓpositio vna. ¶ Tertia conclusio oñdit quid sit enunciatio plures. ⁊ ẽ hec enunciatio in qua ponitur terminus equiuocus ipositus ad significandum diuersa ex quib⁹ non fit vnũ ẽ ꝓpositio plures ⁊ non vna. pz. quia si hoc nomen tunica imponitur ad significãdũ hominem ⁊ etiã equum. tũc ista propositio tunica est alba. est vna sed plures qđ pz. qa non casu stãte nihil refert dicere. ꝙ tunica ẽ alba vel ꝙ homo est albus. ⁊ equus est alb⁹. sed iste multa significant ⁊ non sunt vna ꝓpõ sed plu

res. eo q̄ homo ⁊ equus non sunt aliqd vnuz. ergo etiā ista. tunica est alba. non erit ꝓpositō vna sed erit propositio plures. ¶ Quarta conclusio que est correlaria est hec. in his affirmationibus ⁊ negationibus in quibus terminus nō est equiuocus necesse ē alteram partē esse veram ⁊ alteram falsam. Quod posset sic probari. quia negatio poterit aliquid negare qđ affirmatio non affirmauerit. Ultra textū potest ad dubium responderi per vnam distinctionē. quia vel intelligitur textus de oppositione contradictoria. vt sit sensus. cuiuslibet affirmationis est vna negatio sibi cōtradictorie opposita. ⁊ iste sensus est verus. sz nō ē de mente aristotelis qui dictam ꝓbationē ꝓbat in subcontrarys vt patuit. Alio modo potest intelligi in eodem genere oppositionis. ⁊ sic ē sensus q̄ vniuersali affirmatiue tantū sibi cōtrariatur vl̄is negatiua. ⁊ ꝑticulari affirmatiue tm̄ subcōtrariatur ꝑticularis negatia. vniuersali vero negatiue tm̄ contradicit ꝑticularis affirmatia. ⁊ sic iste sēs⁹ ē ver⁹ ⁊ đ mēte ari.

Ad rationes ante oppositum. ¶ Ad primaz pz solutio ī primo notabili. ¶ Ad secundam ad ꝓbationem minoris respondetur distinguendo antecedens ⁊ consequens. quia hec determinatio ꝓ eodez tempore vel simul. potest determinare hoc verbum possunt ⁊ sic conceditur antecedens ⁊ consequens sicut bene probat argumētū. Alio modo potest determīare hoc verbum eē. ⁊ sic tam antecedens q̄ consequens est falsum. Ad tertiam negatur minor. ⁊ ad ꝓbationem eius pro prima parte dicitur. q̄ taz asinus q̄ homo recte iudicāt. sed tamen non sequitur q̄ iste contradictorie sint simul vere hic tribulus est sapidus. ⁊ hic tribulus nō est sapidus. quia asinus non iudicat q̄ hic tribulus sit sapidus simpl'r. sed q̄ sit sapidus sibi. ⁊ illud iudicium est verum. sic etiam canis iudicat sibi q̄ ille tribulus non est sapidus sibi. ideo fugit illum. sed homo per apparentiam iudicat q̄ iste tribulus est sapidus asino. ⁊ per experientiam iudicat q̄ non est sapidus sibi. ⁊ totum hoc est verum. nec ex istis rectis iudicys potest haberi q̄ ille due sint simul vere. iste tribulus est sapidus asino. ⁊ iste tribulus non est sapidus homini. que non contradicunt vt clare patet. Ad probationem secunde partis minoris quando probatur q̄ iste due sunt simul false. ego dico falsum. ego non dico falsuz. Dicitur q̄ affirmatiua est falsa casu stāte. quia equipollet isti. ego dico aliquod falsuz aliud ab isto. ego dico falsum. que ē falsa. sed sua negatiua scilicet. ista ego non dico falsum. est vera. quia equipollet isti vere. ego non dico aliud falsum ab hoc falso. ⁊ hoc totū confirmatur per talem regulam. Quod terminus nunquam potest supponere pro toto cuius est pars. Ideo hec dictio falsum non potest supponere pro ista tota propositione. ego dico falsum. sed supponit pro vna alia supponente falsa. Aliter respondetur per quinq̄ dicta. Primum dictum omnis propositio falsificans seipsam est falsa. patet. quia ad veritatem copulatiue requiritur veritas omnium suarum partium. Sed impossibile ē ista duo predicata verum ⁊ falsuz copulatiue sumpta verificari de eadem propositione. ergo propositio significans se esse veram ⁊ se esse falsam est falsa. ex quo non potest esse ita sicut per ipsam significatur sed sola propositio significās se esse veram ⁊ se esse falsam dicitur seipsam falsificare. ergo omnis propositio falsificans seipsam est falsa. ¶ Secundum dictum ista ꝓpositio. ego dico falsum habet duplex significatum vnum materiale ⁊ alterū consecutiuū Significatum materiale ē illud quod habet propositio ex habitudine suorum terminoꝝ. Sed significatum consecutiuuz ē illud significatum quod in bona consequentia infertur sequi ex significato materiali propositionis. ¶ Secundum dictum hec propositio ego dico falsum. significat se esse veram ⁊ se esse falsam. Primum patet quia cum sit affirmatiua ex sua significatione materiali siue generali significat ita esse sicut per eam significatur. sed ita esse sicut per propositionem significatur est ipsam propositionem esse veram Ergo ipsa propositio ego dico falsum significat se esse veram. sed q̄ significet se esse falsā. patet quia de significato consecutionis significat se ipsam esse falsam. Naz bene sequitur hec propositio. ego dico falsum. est vera. ergo ita est sicut per ipsam significatur. Et vltra. ita est sicut per ipsam significatur. sed ꝑ ipsaz significat̄ me dicere falsuz. ergo verum ē me dicere falsū. modo nihil dico nisi istā ꝓpōnē

ego dico falsum. g̊ ipsa ē falsa. ⁊ per ꝯñs seqt̄ ad ipsaꝫ esse veram ipsaꝫ esse falsam. Ex quo infertur. ꝙ hec ꝓpositio. ego dico falsuꝫ. est vna ꝓpositio insolubilis falsificans seipsam. ideo ē falsa. ¶ 4m dictū. ista ꝓpō negatiua. ego nō dico falsū. nō est cōtradictoria istius affirmatiue. ego dico falsū. pꝫ p̊. quia est simul falsa cum sua affirmatiua. ⁊ faciliter posset probari sicut de p̄cedēte. pꝫ scd̄o supposito qꝛ ista ꝓpō affirmatiua. ego dico falsū. significet̄ per illam lr̄am. a. ⁊ ista negatiua. ego nō dico falsū significetur per. b. tunc sic. a. significat seip̄m esse falsū. vt prius probatū est. et. b. significat b. non esse falsū. ⁊ similiter probaret̄. g̊ nō ꝯdicunt. tenet ꝯñtia. qꝛ cōtradictio ē affirmatio ⁊ negatio eiusdē de eodē. sed in affirmatiua affirmat̄ hoc predicatū eē falsū de ea si in negatiua neget̄ illud idē predicatū de. b. g̊ nō affirmat̄ ⁊ negat̄ idem de eodē. ¶ Quintū dictum ꝯtraria isti⁹ affirmatiue. ego dico falsū. ē ista ego nō dico falsum. ꝓut illa negatio nō fertur super totā ꝓpōnē. pꝫ. qꝛ ista affirmatiua. ego dico falsum. equipollet isti ꝓpōni copulatiue mētali. s. verū est me dicere falsum. ⁊ falsuꝫ ē me dicere falsū. modo copulatiue contradicit vna disiūctiua de partib⁹ ꝯdicētib⁹. sꝫ ista. nō ego dico falsū. eqꝓllet vni disiūctiue mētali d̄ partib⁹ ꝯdicētib⁹. s. isti. falsū ē me dicere falsum. vel veꝝ ē me dicere falsū. ⁊ per ꝯñs ip̄a cōtradicit priori affirmatiue. Et ꝯfirmat̄. qꝛ affirmatiua est falsa. sed sua negatiua est v̄a. ⁊ non possunt simul esse vere. g̊ ꝯtradicūt. ⁊c̄.

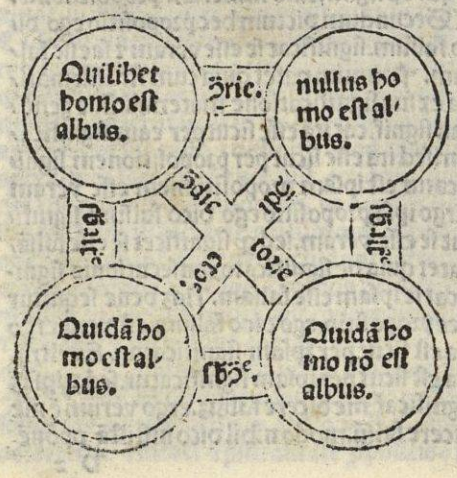

Queritur Utrū aliqua ꝓpō singl'aris de futuro cōtingenti sit determinate vera vel falsa. Et arguit̄ p̊ ꝙ sic. qꝛ hec ē determinate v̄a. dies iudicij erit. ⁊ silr̄ ista. sol orietur cras. ⁊ tñ sunt de futuro ꝯtingēti. g̊ ⁊c̄. ¶ Arguit̄ scd̄o sic. hec ē nec̄ia. futuꝝ ꝯtingēs est futuꝝ. cū idē p̄dicet̄ de seip̄o. g̊ p̄t modificari. modo necessitat]. et sic ista erit v̄a omne futuꝝ ꝯtigēs nec̄io ē futuꝝ. sed illd̄ qd̄ nec̄io ē futuꝝ eueniet de necessitate. g̊ oē futuꝝ ꝯtingēs de necessitate eueniet. ⁊ per ꝯñs ꝓpō que est de futuro cōtingenti est determinate vera. ¶ Arguit̄ tertio. Deus eque determinate cognoscit futuꝝ contigēs sicut presēs vel preteritū. g̊ futuꝝ ꝯtingēs est eque determinatū ad esse verum sicut presens vel preteritū. et per consequens aliqua ꝓpō de futuro contigēti ē determinate vera. Añs pꝫ. qꝛ scd̄ꝫ Augustinū super Genesiꝫ. Deus nō nouit alit̄ facta q̄ꝫ fiēda: sꝫ certū ē ꝙ de⁹ facta cognoscit determinate sicut sunt vel fuerūt. g̊ determinate cognoscit fienda. Prima consequentia declaratur quia illud quod non est determinate verum vel falsum est ab aliquo intellectu determinate scibile vel cognoscibile. ergo si futurum contingens sit a deo determinate scitum sequit̄ ꝙ determinate erit verum vel falsum. ¶ In oppositum est Aristoteles.

Primo sciendum est ꝙ pro declaratōe terminorum ponuntur quinq̄ distinctiones. Prima est. propositionuꝫ alia est de subiecto vniuersali. alia est de subiecto parriculari. Secunda distinctio propositionū quedam sunt de presenti cuius copula est presentis temporis non ampliata. Alia est de preterito cuius copula est preteriti temporis Et alia est de futuro cuius copula est futuri temporis. Tertia distinctio. propositionū quedam sunt necessarie. quedam sunt impossibiles. ⁊ quedam contingentes. vnde illa propositio dicitur necessaria cuius significatum non potest non esse siue non potest esse falsū. Et illa dicitur impossibilis cuius significatuꝫ non potest esse seu non potest esse verū. Alia vero dicitur contingens cuius significatum potest esse non esse. Ex quo sequitur ꝙ illa ꝓpositio singularis de futuro contingenti cui⁹ subiectum est terminus singularis et copula

futuri tẽpoꝛis et cuiꝰ ſignificatũ poteſt ſoꝛe et nõ ſoꝛe. ¶ Quarta diſtinctio. aliq̃ ꝓpoſ põt dici determiate vera tripliciter. vno mõ ꝑt illa dictio determiate: excludit pluralitatem ꝛ poſſibilitatẽ ad ipſã ꝓ quolibet tempoꝛe. Et ſic illa eſt determiate ꝟa q̃ ſic eſt vera q̃ ꝑ nullo tẽpoꝛe poteſt eſſe falſa. ſicut ꝓpoſ neceſſaria. Scõo mõ põt dici determiate ꝟa ꝑt determiate ꝟa excludit falſitatẽ et poſſibilitatem ad ipſã falſitatẽ. nõ ſimpliciter ꝓ oi tẽpoꝛe: ſed ꝓ illo inſtãti ꝓ q̃ eſt vera. Et ſic illa ꝓpoſitio ẽ determiate ꝟa q̃ ſic eſt vera q̃ ꝓ illo tẽpoꝛe ꝓ quo eſt ꝟa nõ poteſt eſſe falſa. cuiuſmodi ẽ ꝓpoſitio cõtingens de ꝑſenti. Tertio mõ dicit ꝓpõ determiate ꝟa ꝓout determiate excludit falſitatẽ ſed nõ potẽtiã ad falſitatẽ eſſe in inſtanti ꝑ quo eſt vera. Et ſic illa ꝓpoſitio ẽ determiate ꝟa q̃ ſic ẽ vera q̃ nõ ẽ falſa: licet poſſit eſſe falſa ꝓ illo tẽpoꝛe ꝑ q̃ ẽ vera. Et illa eſt determiate falſa q̃ ſic eſt falſa q̃ nõ eſt ꝟa licet poſſit eſſe vera ꝑ illo tẽpoꝛe ꝓ quo ẽ falſa. ¶ Ex q̃ inferũt tria coꝛrelaria. ꝓmũ eſt. q̃ oꝛis ꝓpoſ eſt õtermiate vera vel falſa ß vltio modo. patet. qꝛ niſi ſic. ſeq̃ret q̃ eſſz aliq̃ ꝓpoſ que neq̃ eſſet vera neq̃ falſa. qõ ẽ falſũ. Scõm coꝛrelariũ. nõ oꝛis ꝓpõ eſt determiate vera vel falſa ꝓmo vel ſecũdo mõ. qꝛ aliter nulla ꝓpõ vera eſſet ſimpliciter ꝛtigẽs ad vtrũlibet. Tertiũ coꝛrelariũ. oꝛis ꝓpõ ſingularis de futuro cõtingẽti eſt determiate vera vltimo mõ. et nõ ꝓmoꝰ aut ſecũdo. ¶ Quita diſtinctio. iſta ꝓpoſitio nõ eſt neceſſaria in futuris cõtingẽtibꝰ altera determiate eſſe verã vl falſã poteſt habere triplicẽ ſenſũ. Unꝰ eſt ſenſus quãdo a q̃libet parte diſiũcte remouet neceſſitas. et tũc eſt ſenſus q̃ in futuris cõtingentibus vna pars nõ ẽ neceſſario vera nec neceſſario falſa. et ſic eſt vera qꝛ q̃libet pars eſt ꝛtigenter vera vel falſa. zꝰ ſenſus attẽdit ſcõz q̃ neceſſitas negat a tota diſiũctiua. vt ſit ſẽſus. hec diſiũctiua nõ eſt neceſſaria in futuris ꝛtingentibus altera pars eſt vera vel ipſa eſt falſa Tertius ſenſus ẽ ꝓout negat neceſſitas ꝓpõnis a propõe catheguꝛica de diſiũcto extremo et tũc eſt ſẽſus. hec catheguꝛica nõ eſt neceſſaria: altera pars eſt vera vel falſa. et tunc iſte ſẽſus eſt falſus.

Tertio Sciendũ eſt q̃ in ß q̃rto capitulo ingrit pßs in quibus ꝓpoſitionibꝰ ſit determinate veritas vel falſitas. Et continet duas partes principales. In quaꝝ prima diſputatiꝛ inquirit intẽtũ. et intendit tres concluſiones. ¶ Prima eſt ß. In oĩbus ꝛdictoꝛys de ꝑſenti ꝛ de preterito neceſſe eſt vnã determinate eſſe verã et alterã falſam. ſiue ſit de ſubiecto ſingulari ſiue de ſubiecto vniuerſali. tamẽ in ſubcõtrarys hoc nõ eſt neceſſe ſicut ꝓbatũ eſt ꝑius ¶ Secũda ꝛo. In cõtrarys ſingularibꝰ de futuro cõtingẽti nõ eſt neceſſe alterã partẽ eſſe determiate verã et alterã falſã. ꝓbatur ꝛo abs rationibꝰ. Prima rõ eſt iſta. qꝛ ſi oĩs affirmatio vel negatio de futuro cõtingẽti eſſet determiate vera vel falſa ſeq̃retur q̃ oĩa de neceſſitate euenirẽt. ꝯns eſt falſũ: ergo et antecedens. Cõſeq̃ntia patet. quia caſu poſito q̃ aliqs hõ dicat aliqꝺ futuꝝ: puta q̃ ſoꝛtes curret. et alius dicat hoc nõ eſſe futuꝝ ita q̃ ſoꝛtes ſi curret. tũc arguitur ſic ſi omnis affirmatio vel negatio de futuro ſit determiate vera vel falſa: neceſſe eſt alterũ illoꝝ determiate dicere verũ et nõ vtrũq̃. qꝛ accipiũt duo cõtradictoria q̃ non cõtingit ſimul eſſe vera. Et ſi alter illoꝝ dicat verũ determiate. tũc neceſſe ẽ ſic eſſe vel ſic non eſſe ſicut ſignificat ille qui dicit õtermiate verũ. et per cõſequẽs illud de neccitate eueniet. Hãc cõcluſionẽ ꝓbat ariſto. per ſimile in illis de preſenti. quia ſi verũ eſt dicere albũ eſt: tunc neceſſe eſt albũ eſſe. et ſi verum eſt dicere q̃ albũ nõ eſt tunc neceſſe eſt album non eſſe. et ecõtra. vt ſi eſt albũ: verũ eſt affirmare albũ eſſe. et ſi nõ eſt albũ: verũ eſt negare albũ non eſſe. Et ſi nõ eſt albũ: tunc ille qui affirmat albũ eſſe mentitur. et ſi albũ eſt: affirmans albũ eſſe nõ mẽtitur. Ergo a ſimili ſi alter illoꝝ determiate verũ dicit. tunc alterum illoꝝ dictoꝝ neceſſario erit verũ. Et ſi omnia de neceſſitate eueniãt: ſequitur q̃ nihil fiet a caſu aut ad vtrũlibet. Illud enĩ fit ad vtrunlibet quod nõ eſt magis determinatũ ad eſſe q̃ ad nõ eſſe. ita q̃ nõ magis ſe habet vt fiat q̃ vt non fiat. ſed cũ neceſſe ille qui affirmat vel ille qui negat dicit verũ: ſequitur q̃ res erũt determinate ad eſſe vel ad nõ eſſe. ¶ Scõa ratio ſi omnis affirmatio vel negatio ſit determiate vera vel falſa: ſequetur q̃ de illo qui nũc ẽ albus ſemper fuit verũ dicere determiate q̃ erit albus. et ſic nõ potuit nõ fieri determiate. et ſi albũ potuit fieri albũ: tũc impoſſibile fuit ipſũ nõ fieri albũ. et ſi ipoſſibile fuit ipſũ nõ fieri albũ: ſequitur q̃ neceſſe fuit ipſũ fieri albũ

et per cõsequẽs si omnis affirmatio vel negatio sit determinate vera vel falsa: segꝫ qꝫ oia q̃ sunt futura necesse est fieri. ⁊ de necessitate eueniẽt. et sic nihil fiet ad vtrũlibet neqꝫ a casu. quia illud quod fit a casu nõ fit ex necessitate. ¶ Tertia cõclusio. in propositiõibus cõtradictorys necesse est alterã partẽ esse verã. nec potest dici qꝫ neutra sit vera. ꝓbaꝫ duabꝰ rationibꝰ. ꝓma ratio est hec. quia si affirmatio sit falsa negatio eiusdẽ erit vera ⁊ econtra. ergo ⁊c. Scõa ratio. qꝛ si neutra esset vera tolleretur cõtingens ad vtrũlibet. nã si verũ ẽ dicere determinate qꝫ aliquid ẽ albũ: oportet ipsum esse albũ. et si verũ est dicere qꝫ aliquid ẽ magnũ: oportet illud esse magnũ. et si cras sit verũ dicere qꝫ illud est albũ. etiã illud erit albũ. et si cras sit verũ dicere qꝫ est magnũ: etiaꝫ cras erit magnũ. ergo si verũ est dicere qꝫ nec erit neqꝫ non erit: oportet ipsuꝫ neqꝫ esse neqꝫ nõ esse. quod est cõtra rationem cõtingẽtis ad vtrũlibet quod est indifferens ad hoc qꝫ possit fieri vel nõ fieri. vt oportet nauale bellũ fieri et nõ fieri. ¶ Ex quibus ꝯcludit aristoteles qꝫ si in cõtradictorys de futuris cõtingentibus siue sint de subiecto vñ siue particulari necesse est alterã partẽ esse verã et alterã determiate falsã: sequereꝫ qꝫ nihil erit ad vtrũlibet ꝙ oia erũt de necessitate. et per cõsequẽs nõ oportebit nos, neqꝫ cõsiliari neqꝫ negociari eo qꝫ consimilia fiunt ex bys que nõ possũt aliter se habere. siue etiã laborem ad hoc qꝫ fiat aliquid siue non laborem nũqꝫ propter nostrũ laborare fiet aut eueniet aliquid. cũ omnia sint ex se determiata ad sic fieri vel nõ fieri.

Tertio Sciendũ est qꝫ circa hunc textũ incidũt tres difficultates. ¶ Prima est. vtrũ cõsequẽtia quã fecit aristoteles i secũda ratione probãte primã conclusionẽ sit bona que est hec. si omnis affirmatio vel negatio esset determiate vera vel falsa sequereꝫ qꝫ de illo qõ nũc est albũ semper fuit veꝫ dicere hoc erit albũ. ¶ Et videtur qꝫ nõ. quia licet de eo quod nũc est albũ fuit prius in tẽpore ꝑterito propinqꝫ presenti tunc verũ dicere hoc erit albũ: non tamẽ oportet qꝫ in toto tẽpore preterito semper fuerit verũ dicere hoc erit albuꝫ. ¶ Ad predictã difficultatẽ respõdetur qꝫ consequẽtia predicta est bona. Et ad cauillationẽ cõtra eã factã respõdet aristoteles qꝫ siue ãte milleſimũ annũ dictũ fuerit qꝫ hoc erit albuꝫ siue in tẽpore preterito propinquo presenti illud idẽ fuerit dictũ nihil refert: quia propter tẽpus non mutaꝫ veritas propositionis sed ẽ eadẽ semper quocũqꝫ tẽpore proferaꝫ. ¶ Secũda difficultas. vtrũ bene sequatur omis affirmatio vel negatio est determiate vera vel falsa. ergo illaꝝ duarũ cõtradictoriarũ sortes curret. sortes nõ curret: altera est determiate vera necessario. ¶ Et videꝫ qꝫ sic. quia hãc cõsequentiã facit aristoteles in prima ratiõe probante primã cõclusionẽ. Et videꝫ tamẽ qꝫ nõ. quia licet postqꝫ iste due ꝯtradictorie sunt formate sit necesse alterã determinate esse verã et alterã falsã: tamẽ anteqꝫ essent prolate non erat necesse alterã esse determiate verã et alterã determiate falsã. ¶ Ad difficultatẽ rñdetur affirmatiue. Et ad cauillationẽ in oppositũ factam respõdet aristoteles qꝫ ad veritatẽ vel falsitatẽ illaꝝ propositionũ nihil refert si aliquis affirmat vel negat illas. quia res eodẽ mõ se habet siue ille affirmet siue neget. Nõ enĩ propter nostrũ affirmare vel negare res erit vel non erit. nec etiã refert siue aliqs affirmauit vel negauit in milleſimũ magis qñ in alio quolibet tẽpore. ¶ Tertia difficultas. vtꝫ incõuenientia ad que deducũt due ꝓme rationes probãtes primã ꝯclusionẽ sint falsa vel impossibilia. scilicet qꝫ omne futurũ de necessitate eueniet. et qꝫ nihil fiat ad vtrunlibet neqꝫ a casu. ¶ Respondet aristoteles qꝫ sic ꝯfirmando per duas rationes. ꝓma ratio. quia nos sumus principia multorũ effectuũ per nostrum consilium et per nostram negociationẽ. ergo non omnia de necessitate euenient. consequẽtia patet. quia cõsiliũ nõ est de eo quod necessario sed contingenter eueniet. Antecedẽs capit aristoteles ꝓ principio quo sublato tollitur totus ordo cõditionis humane. Secunda ratio. quia multa sunt que non semꝑ actu sũt. ĩmo possunt esse et non esse. fieri et non fieri. vt possibile est hanc vestẽ incidi et non incidi quia licet sit possibile ipsam incidi nõ tamen inciditur sed prius vetustate corrũpiẽ. similiꝫ possibile ẽ eã nõ incidi. qꝛ nõ esset possibile eaꝫ prius exteri nisi esset possibile eã incidi. g̃ non omnia de necessitate eueniẽt. sed quedã sunt ad vtrũlibet que nõ sunt magis determinata ad esse qñ ad non esse. et quedã sunt vt ĩ pluribus. sicut contingentia nata. Alia vero cõtigẽter vt in paucioribus. sicut cõtingentia rara.

Ex quo potest elici ꝙ triplex est cõtingens. scilicet ꝯtingẽs natũ. rarũ. et ꝯtigẽs ad vtrũlibꝫ.

Conclusio Respõsalis. Licet aliq̃ ꝓpositio de futuro ꝯtingẽti sub disiũctione ad suã oppositã sit vera vel falsa. nulla tamẽ indeterminate. Prima pars patebit in secũdo dubio sequẽti. et secũda pars patet ex declaratiõe habita in scdo notabili.

Primo Dubitatur. vtrũ aliqua ꝓpositio de futuro ꝯtingenti sit aliq̃liter determiata anteq̃ ponatur in esse. ¶ Ad dubiũ respõdetur ꝑ tres distinctiões. et q̃ttuor dicta. ¶ Prima distinctio. duplex est indeterminatio. quedã est que se tenet ex parte cause et alia ex parte effect⁹. ¶ Scda distinctio. duplex est indeterminatio se tenẽs ex parte cause. quedã est de inesse. ⁊ illa ẽ quedã indeterminatio qua causa est indeterminata ad agere ⁊ ad nõ agere. Et dicitur ista ĩdetermiatio d̃ inesse: quia respicit extrema de inesse. Sed alia est indetermiatio de possibili qua scilicet causa est indeterminata ad posse agere ⁊ posse nõ agere. Et vocatur hec indeterminatio de possibili: quia respicit extrema d̃ possibili. siue vt sunt possibilia. ¶ Tertia distinctio. indeterminatio se tenens ex parte effectus est duplex. q̃dam est indetermiatõ de inesse qua effectus ẽ indeterminatus ad produci. Alia est indeterminatio de possibili qua effectus est indeterminatus ad posse produci et nõ posse produci. indetermiatio vero de inesse posterior ẽ illa de possibili. sicut agere posterius est ad posse agere. ¶ Primũ dictũ. quilibet effect⁹ contingẽs anteq̃ ponatur in esse ẽ determinat⁹ determinatione de inesse. sic ꝙ ista est vera: ãtichrist⁹ erit. anteq̃ in esse producatur antixp̃s. patet. quia nihil est scitũ nisi secũdũ ꝙ est verũ. ergo nihil est determinate scitũ nisi quod ẽ d̃terminate verũ. sed deus scit determinate antichristũ fore. ergo ista est determiate vera: antichristus erit. mĩor patet. quia si deus non cognosceret determinate sed tantũ indetermiate et sub disiũctione futura contingentia: seq̃retur ꝙ ita certã notitiam possem⁹ habere sicut deus habet. consequens est falsũ. patet tamen consequẽtia. quia de quocunq̃ futuro cõtingenti nos scim⁹ sub disiunctione ꝙ erit vel non erit. ¶ Et cõfirmat̃. quia homo agens per electionẽ prius determinat illud ãteq̃ ponat in esse. sed tale est contingẽs futurũ. ergo futuro contingenti nõ repugnat esse determinatũ anteq̃ ponatur inesse. ¶ Secũdũ dictũ. null⁹ effectus contingens est determinat⁹ determinatione de possibili. sed ẽ indeterminatus. patet. quia illud quod potest fieri ⁊ non fieri. esse et non esse: est indetermiatũ indeterminatione de possibili. sed quilibet effect⁹ contingens est huiusmodi. igit̃ ⁊c̃. Dicitur enĩ cõtingẽs qꝛ potest esse et nõ esse sicut volũtas quãdo vult tunc ẽ ibi determinatio de ĩesse: qꝛ ita vult ꝙ elicit actũ volendi et non elicit actũ volẽdi sibi oppositũ. et tamẽ stãte illa determiatione volũtatis potest velle et non velle. cũ sit libera. ergo ẽ indeterminata de possibili. licet fuerit determiata de inesse. ¶ Et si obiciat̃ ꝑ aristotelẽ in textu vbi vult ꝙ in ꝓpõnibus de futuro contingẽti non est determinata veritas. ¶ Rñdet̃ ꝙ licꝫ d̃termiate nõ possim⁹ cognoscere q̃ sit illa pars que debet eueire: tñ ab aliquo intellectu ẽ illa pars d̃termiate cognoscibilis. ideo licet tale futuꝝ cõtigẽs quo ad nos sit indetermiatũ: tñ in se ẽ aliqualiter determinatũ. ¶ Tertiũ dictũ. causa ꝯtingẽs distiguit̃ a causa necessaria. in hoc ꝙ causa cõtigens est indetermiata ad effectũ indeterminatiõe d̃ possibili. puta ad posse agere ⁊ posse nõ agere: tñ potest esse d̃termiata d̃termiatõne d̃ ineẽ. qꝛ vel talis causa agit: ⁊ tũc ẽ determiata ad agẽdũ. vl̃ ipsa nõ agit: ⁊ tũc ẽ d̃termiata ad nõ agẽdũ. sꝫ cã necessaria ẽ d̃termiata d̃termiatiõe de ieẽ ⁊ d̃ possibili. qꝛ necessario agit ⁊ nõ potest non agere. ¶ Quartũ dictũ. cũ in d̃terminatione d̃ possibili stat precise cõtigẽtia. qꝛ ĩ illo stat precise cõtingentia quo posito precise ponitur tota ratio contingẽtie. sed posita indetermiatione de possibili ponit̃ tota ratio ꝯtingẽtie. ergo ⁊c̃. minor patet. quia contingens est qd̃ potest esse et non esse. ista autem pertinẽt ad indeterminationẽ de possibili.

Secundo Dubitatur. vtrum sicut res se habet ad esse vel non esse: sic se habeat oratio formata de re ad veritatẽ vel falsitatem. ¶ Pro cuius solutione est supponendũ ꝙ in hac secũda parte principali huius capituli determinat aristoteles veritatez questionis prius mote. et intẽdit tres cõclusiones. ¶ Quarũ prima est hec. ꝙ res secunduꝫ se et absolute non sunt necessarie simpliciter: sed ex suppositõne. patet. quia omne quod est quando est necesse est esse. Et omne quod non

est quãdo nõ est necesse est nõ esse: nõ tamen omne quod est necesse est esse. nec oñe quod nõ est necesse ẽ nõ esse. quia nõ est idẽ aligd necessario esse quãdo est. et aligd necessario esse simpliciter. similiter nõ est idẽ aliquid non esse quando nõ est. et aliquid simplicit necessario nõ esse. Et illius ꝓpõnis posset extra textũ assignari talis ratio. quia ipossibile est idez simul esse et nõ esse. ꝛ ideo quãdo aligd est impossibile est illud idẽ simul nõ esse. ergo quandiu est necesse est ipsũ esse. similiter si aliquid nõ fit tunc quãdiu nõ est ipossibile est ipsũ eẽ. et per cõsequẽs necessariũ est ipsũ nõ esse quãdiu non est: quia impossibile nõ: et necesse egpollẽt. ¶ Scõa cõclusio. res cõparata ad suuz oppositũ nõ habet necessitatẽ essẽdi simpliciter. sed sub distũctione ad suũ oppositũ. patet. qz de quolibet est necesse ꝙ sit vel nõ sit. vl ꝙ sit futurũ vel ꝙ non sit futurũ. licet neutrũ seorzũ sit necessariũ õtermiate. vt nõ est necesse nauale bellũ fore cras. vel nõ fore cras capiendo vtrũq; diuisim. qz talis veritas pertinz ad necessitatẽ absolutã. tamẽ sub distũctione vnius ad alterũ necesse ẽ nauale bellũ fore cras. vel nõ fore cras. quia hec pertinet ad necessitatẽ distunctã. ¶ Tertia conclusio. sicut res se habet ad esse. ita se habẽt orationes de rebus ad veritatẽ. quia sicut sunt quedã res que nõ sunt determiate ad esse. cuiusmodi sũt ille res que sũt ad vtrunlibet. sic et sunt quedã orationes que nõ sunt determiate ad veritatẽ et falsitatẽ. cuiusmodi sũt ꝓpõnes de futuro contingenti. et sicut sunt quedã res que nõ semp sunt: nec semper nõ sunt. sed vna est sub distũctione ad aliã: ita etiã sunt alique cõtrarie in q bus necesse est alterã partẽ esse verã et alterã falsã. ¶ Ex predictis inferũtur duo corzelaria ꝓmũ est. ꝙ non est necesse in oibus cõtrariis vnã partẽ esse determiate verã. ꝛ alterã determinate esse falsã. ¶ Zm corzelariũ. nõ est simile de cõtradictorijs q̃ sũt de futuro cõtingẽti. sicut de illis que sunt de presenti. ¶ Ex qb9 omnibus patet determiatio veritatis questionis more in ꝓmo capitulo huius libꝛi.

Tertio Dubitatur. vtrũ ista sit vera: omne quod est quãdo est neẽe esse ¶ Respõdeꝯ per distinctionem ꝙ hec dictio quãdo: potest dupliciꝯ accipi. Uno mõ aduerbialiter. alio mõ ꝯiũctionaliter. vt scilz equalet huic cõiũctioni si. sicut patet per boecium ꝓmo libꝛo de sillogismis ypoteticis. vbi dicit ꝙ ita potest fieri cõditionalis cũ hac dictione cũ. sicut cũ hac dictione si. nã et ista: cũ homo est aimal est cõditionalis. sicut ista si homo est aimal. et sunt eiusdẽ potestatis. patet. qz idez est iudiciũ de hac dictione quãdo: sicut de hac dictione cũ. et de hoc secũdo mẽbꝛo distinctõnis premisse ponũtur tres distinctiões. ¶ Prima distinctio. si hec dictio quãdo: teneaꝯ cõditionaliter: ꝓpositio est duplex. qz potest esse ꝓpositio ypotetica cõditionalis. vel cathegorica de cõditionali extremo. ¶ Scõa distictõ. si dicta propositio sit cõditionalis: adhuc ẽ duplex. eo ꝙ necesse potest determiare nẽcitatẽ cõsequẽtie. et sic est vera. quia sensus est. hec propositio est necessaria: oñe quod est si ẽ ipsum est. vel potest determinare necessitatẽ cõsequentis. et sic est falsa. quia sensus ẽ. oñe qõ est si est de necessitate est. ¶ Tertia distinctio. si predicta propõ fuerit de cõditionato extremo. et sic est duplex. vel põt esse de ꝯditionato predicato. et sic est vera. quia sensus est. de quolibet de quo est verũ dicere ꝙ ẽ: de eo verũ est dicere ꝙ necessario est. ¶ Sed si hec dictio quãdo teneatur aduerbialiter. tũc respõdetur ad dubium per tres distictiones. ¶ Prima est. predicta propõ potest dupliciter capi. vno mõ in sensu cõposito. et sic est vera. et tũc est sensus. hec est necessaria. omne quod ẽ: est quãdo est. Alio modo potest capi in sensu diuiso. ¶ Scõa distinctõ est hec. propõ capta in sẽsu diuiso est duplex. quia vel est tẽpozalis equalens vni copulatiue. scilicet huic. omne qõ est aliquãdo est. et omne tale cũ est necesse est esse. et sic ipsa est falsa. quia secũda pars eiꝰ est falsa. ¶ Uel potest esse cathegorica de tẽpozali extremo. ¶ Tertia distinctio est hec. si dicta ꝓpositio fuerit cathegorica de tẽpozali extremo. adhuc est duplex. quia potest esse de tpali subiecto. et sic hoc totũ omne quod est quãdo est: se tenet ex parte subiecti. et de eo denotat verificari istud verbũ esse cũ modo necessitatis. et sic est falsa. vel potest esse de tẽpozali ꝑdicato. et tunc hoc totũ quod est: dicit esse subiectũ. et totũ residuũ se tenet ex parte predicati. et sic iterũ est falsa. quia bene sequitur: oñe quod est de necessitate est quãdo ẽ. sed sortes est. ergo sortes de necessitate est quãdo est. cõclusio est falsa. ergo et aliqua premissaꝝ. ꝛ nõ minoz. ergo maioz. quod est ꝓpositũ. ꝙ autem

clusio sit falsa. patet. quia hec est falsa hec p̃positio est necessaria sortes est quando est. ergo hec p̃positio sortes de necessitate est quã do est. cõsequentia tenet. quia si p̃positio modalis cuius subiectũ est p̃cise termin⁹ singularis sit falsa in sensu cõpósito: erit etiã falsa in sensu diuiso. ergo si ista p̃positio in sensu compósito sit falsa. scilz hec p̃põ est necessaria sortes est quando est: similiter sua correspondens de sensu diuiso erit falsa. scz ista: sortes de necessitate est quãdo est. veruntamẽ a quibusdã conceditur vera ista p̃positio: omne quod est de necessitate est quando est.

Ad rationes Ante oppositum. ¶Ad primam dicitur q̃ ista p̃positio: dies iudicy erit est determiate vera et necessaria: non simpliciter et absolute: sz suppósita reuelatione p̃cedẽte. Sed ista p̃positio. sol orietur cras scõm mentẽ phoꝝ ponentiũ mũduz esse eternũ est vera et necessaria. tamen simpliciter est cõtingens et nõ vera determinate nisi penes tertiũ modum. potest enim sol oriri cras et non oriri. ¶Ad secũdum dicitur q̃ ista p̃positio: omne futuruz contingens necessario est futuruz: potest capi dupliciter. vno modo in sensu cõpósito vt sit sensus. hec p̃positio est necessaria: omne futurũ est futurum. et sic est vera. vel potest dici in sensu diuiso vt sit sensus. de quocũq̃ est verum dicere q̃ est futurum: verũ est dicere de illo q̃ ipsum de necessitate est futuꝝ. et sic illa est falsa. ¶Ad tertiam dicitur q̃ aliquod futurũ cõtingens licet sit determinatũ determinatione de inesse: non tamẽ est determinatum determinatione de possibili. vt patuit i p̃mo dubio. ¶Et hec de p̃mo peryermenias.

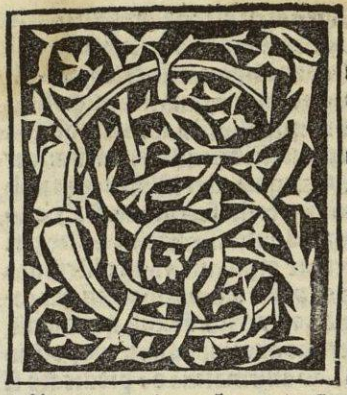

Irca initiũ secundi libri piermenias: q̃ritur p̃. Utruz a negatia ad affirmatiuaz p̃dicato variato penes finitũ et infinitũ: et econtra: sit bona cõsequẽtia. ¶Arguitur p̃mo cõtra p̃mã partẽ. quia negatiua nõ est causa illationis affirmatiẽ. ergo a negatiua nõ sequitur affirmatiua. añs patz per aristotelẽ z⁰ p̃ioꝝ vbi vult q̃ ex puris negatiuis nihil sequit̃. sed si ex negatiua debeat sequi debet sibi addi yna p̃missa affirmatia. ergo negatiua nõ potest esse causa totalis inferendi aliquã cõclusionẽ. Et cõfirmat̃. quia p̃positio negatiua nihil ponit. sed affirmatia aliquid ponit. modo ex nihilo nõ sequitur aliqd. ergo ex negatiua nõ segtur affirmatiua. ¶Arguitur z⁰ cõtra z^am partẽ. quia nõ sequitur: homo fuit nõ albus. ergo homo nõ fuit albus. q̃ antecedẽs pót esse verũ cõsequente exñte falso. q̃ si ponatur q̃ sortes fuerit heri niger. z q̃ pridie fuerit alb⁹. tũc h̃ est vera: homo fuit nõ albus. sed ista est falsa: homo nõ fuit albus. ergo zc̃. ¶Jn oppositũ tamẽ est aristoteles.

Primo Sciendũ est q̃ p̃o declaratione terminoꝝ ponuntur due distinctiones. et duo dicta. ¶P̃ima distinctio est hec. duplex é p̃pó. quedã é de subiecto finito. et é illa cuius subiectũ é terminus finit⁹. Alia é de subiecto infinito. et é illa cui⁹ subiectũ é terminus infinitus. ¶Z⁹ distinctio. p̃positõnũ quedã sunt de p̃dicato finito. z sũt ille quaruz p̃dicata sunt termini finiti. Alie sunt de p̃dicato infinito. et sunt ille quaꝝ tale p̃dicatũ é terminus ifinitus. ¶Ex quo sequitur q̃ ille non sunt de p̃dicato infinito sortes videt nõ equũ. in riparia sunt nõ pisces sortes potest nõ currere. et lapis é lignũ nõ albũ. quia in omnibus istis totale p̃dicatũ nõ é infinitũ. ¶P̃imũ dictũ. q̃ p̃positio affirmatiua et p̃positio negatiua de eisdẽ extremis et eadẽ copula differunt adiuicẽ ex parte

dispositionis copule. qꝛ in propõne affirmatia tẽpus ĩportatũ per copulã nõ distribuit. sed ĩ negatiua idẽ tẽpus importatũ per copulã distribuitur rõne negatiõis. quia ista propositio sortes fuit albus: eqpollet isti. sortes in aliqua parte tẽporis preteriti fuit albus. sed ista: sortes nõ fuit albus: equipollet isti: sortes in nulla parte tẽporis preteriti fuit albus. ¶ Ex quo sequitur ꝙ arguẽdo ab affirmatiua ad negatiuã: cauendũ est ne arguatur a non distributo ad distributũ ex parte tẽporis ĩportati per copulã. ¶ 2m dictũ. ad veritatẽ tituli questionis requiritur veritas quattuor aliaꝝ propositionũ. Prima est. ab affirmatiua de predicato finito: ad negatiuã de predicato infinito: est bona ꝯsequentia. 2a propositio. ab affirmatiua ꝺ predicato infinito: ad negatiuã de predicato finito: est bona cõsequẽtia. Tertia ꝓpositio. a negatiua de predicato finito: ad affirmatiuã de predicato infinito: est bona consequentia. Quarta propositio. a negatiua de predicato finito: ad affirmatiuã de predicato infinito: est bona cõsequẽtia. et omnes iste cõsequẽtie tenent per locũ a cõtradictorijs. de quocũqꝫ enĩ affirmatur aliquod predicatũ: de eodem vere negatur oppositũ eiusdẽ predicati. et ecõtra.

Secundo Sciẽdũ est ꝙ in hoc 2o libro determiat aristoteles de quibusdã passionibus extrinsecis enũciationis. s. de cõsequẽtijs et eqpollẽtijs: que pro tanto dicuntur passiones extrinsece: qꝛ adueniũt enũciationi nõ secũdũ se: sed ratione alicui⁹ extrinseci. puta negationis infinitantis. aut predicatoꝝ coiunctoꝝ vel diuisoꝝ: aut modi determinantis enũciationẽ. Et continet tres tractat⁹ In quoꝝ primo determinat de cõsequẽtijs ꝓpositionũ de inesse. et continet duo capitula. ĩ quoꝝ primo determiat de cõsequẽtijs que adueniũt propositionibus de inesse ratiõe negationis infinitantis. et continet tres partes prĩcipales: in quaꝝ prima intendit quattuor conclusiones. Prima conclusio ostendit ex quib⁹ cõstituitur enũciatio: et est hec. ¶ Omnis enũciatio affirmatiua ꝯponitur ex noĩe et verbo vel ex infinito noĩe et verbo. Patet. quia omnis affirmatio significat aliquid ꝺ aliquo. sed illud de quo aliquid significat̃ est nomen vel ĩnomiabile. idest nomẽ infinitũ. et illud quod de alio significatur est verbũ. ergo omnis affirmatio est ex nomine et verbo. vel ex infinito nomine et verbo. maior patet. quia in omĩ affirmatione significatur vnũ de vno. ḡ omis affirmatio significat aliquid de aliquo. mĩor prĩcipalis declaratur. quia sicut verbũ infinituꝫ non est verbũ: sic etiã nomẽ infinitũ non ẽ nomẽ. sed est ĩnominabile. qꝛ scilicet non significat plura sed quodã mõ significat vnũ qꝺ non est vnũ simpliciter sicut nomẽ finitũ quod significat vnã formã determinatã. sed significat negatõnẽ alicuius forme. Et quia posset aliqs dubitare vtrũ nomẽ infinitũ per se sũptũ faciat enũciationẽ affirmatiuã. ideo remouet illꝺ dicens ꝙ preter verbũ nulla est affirmatio vl negatio. et in hoc patet declaratio cõpleta minoris prius dicte. Addit insuper ꝙ per verbũ intelligit verbũ presẽtis preteriti et futuri tẽporis. quia quodlibet eoꝝ cõsignificat tẽpus. ¶ Secunda cõclusio docet multiplicationeꝫ propositionũ de est secũdo adiacẽte: et est hec Propositiones de est secũdo adiacente multiplicantur per duas oppositiones. in quarum prima affirmatur et negatur hoc verbũ est de subiecto finito. vt homo est. homo nõ ẽ. Et in secũda affirmatur et negatur hoc verbũ est ꝺ subiecto infinito. vt non homo est. non hõ nõ est. Et addit ꝙ similiter possũt multiplicari in terminis vniuersalibus vniuersaliter sũptis. vt omnis homo est. omis homo nõ est. ⁊ sicut multiplicantur ꝓpositiones scꝺm verbũ p̃sẽtis tẽporis: ita possunt multiplicari ꝯformiter penes verba preteriti tẽporis vel futuri q̃ sũt fuit vel erit. ¶ Tertia ꝯclusio docet multiplicationẽ propositionũ de est tertio adiacẽte: et est hec. ꝓpõnes de est tertio adiacẽte ĩ duplo plurib⁹ modis variant̃ q̃ꝫ ꝓpõnes de est scꝺo adiacẽte. pꝫ. qꝛ ꝓpõnes de est scꝺo adiacẽte solũ variant̃ penes finitũ vel infinitũ subiectũ: sed preter hoc ꝓpositiões de est tertio adiacẽte variant̃ penes predicatũ finitũ et infinituꝫ Et sic in propositionib⁹ de est tertio adiacente erũt q̃ttuor oppõnes. q̃rũ p̃ma erit inter affirmationẽ et negationẽ eiusdẽ subiecti ⁊ eiusdẽ predicati. vt homo ẽ alb⁹ homo nõ est alb⁹. vl homo est iustus. hõ nõ est iustus. 2a oppõ ẽ int̃ affirmationẽ ⁊ negationẽ p̃dicati infiniti ꝺ subiecto finito. vt hõ est nõ iustus. hõ nõ est nõ iustus. Tertia ẽ inter ꝓpõnes in qbus affirmat̃ et negatur idẽ predicatũ finitũ de subiecto infinito. vt nõ homo ẽ iustus. nõ hõ nõ est iustus Quarta oppõ est inter ꝓpões in qb⁹ affirmat̃

et negatur idē predicatū infinitū de subiecto infinito. vt nō hō est nō iustus. nō hō nō ē non iustus. Et similiter possūt sumi q̄ttuor oppositiones in terminis vniuersalibus vniuersaliter sūptis. vt oīs homo est iustus. omīs homo nō est iustus. oīs hō ē nō iustus. oīs hō non est nō iustus. oīs nō homo est iust⁹ oīs nō hō nō est iustus. omīs nō hō est nō iustus. oīs nō hō nō est nō iustus. Et nō cōtigit plurib⁹ modis variare ꝓpōes de est tertio adiacēte. Et huic cōclusioni adiūgūtur duo dicta. ¶ Primū dictuz. ꝙ q̄ttuor ꝓpōnes p̄me inter q̄s sunt due p̄me oppōnes sic se hn̄t adiuicē secūdū ꝯñaz ꝙ negatiue sequūtur ad affirmatias. vt clare patet ordinādo illas quattuor ꝓpōes ad modū cuiusdā figure sicut dicēdū est in libro priorū. vt fiat figura q̄drata in cui⁹ primo angulo qui vocet̄. a. ponat̄ affirmatiua de p̄dicato finito. et ī secūdo sibi opposito q vocetur. b. ponat̄ negatīa de predicato finito. et in tertio āgulo qui vocat̄. c. posito sub. b. ponatur affirmatiua de predicato īfinito. Et in quarto āgulo posito sub. a. qui vocetur. d. ponatur negatiua de predicato infinito. ¶ Ex qua figura sic disposita patet ꝙ affirmatiua non sequitur ad affirmatiuā: vel nega ad negatiuā sz ne^ua ad a^uam vl' eꝯ. vt ad istā hō est iustus: que est in primo angulo. sequit̄ ista negatiua homo nō est nō iustus. que est ī quarto angulo sibi ad modū subalterne opposito. Similiter ad istā negatiuā homo nō est iust⁹: sequitur ista affirmatiua homo est nō iustus. q̄ etiā per moduz subalterne opponit̄ priori negatiue. Et sicut disposite sūt iste quattuor propositiones indefinite: ita possunt disponi sue vniuersales correspōdentes sibi. ¶ Secundū dictū ꝙ nō cōtingit in vniuersalib⁹ angulares simul esse veras. sicut in indefinitis. Et vocat ꝓpositiones āgulares ꝓpositiones oppositas ad modū subalternarū vel contradictoriarū. ¶ Quarta cōclusio docet multiplicare ꝓpōes in quibus ponit̄ aliud verbū ab isto verbo est scilz verbū adiectiuū. et dicit ꝙ ꝓpōnes q̄ sūt de alio verbo ab h̄ verbo est: eodē mō mltiplicant̄ sicut ꝓpōnes de est 2° adiacēte. scilz variando subiectū penes finitū et infinitū. et predicato semper manēte finito. ¶ Ex quo dicūt aliqui ꝙ verbū positū in enūciatiōe nō potest infinitari. et addūt adhuc ꝙ in ꝓpōnib⁹ vl'ib⁹ de subiectis īfinitis nega° debz addi t̄mio coīposito a ꝑte subiecti. et nō debz addi signo vl'i. ¶ Sequit̄ figura de qua supra est mētio.

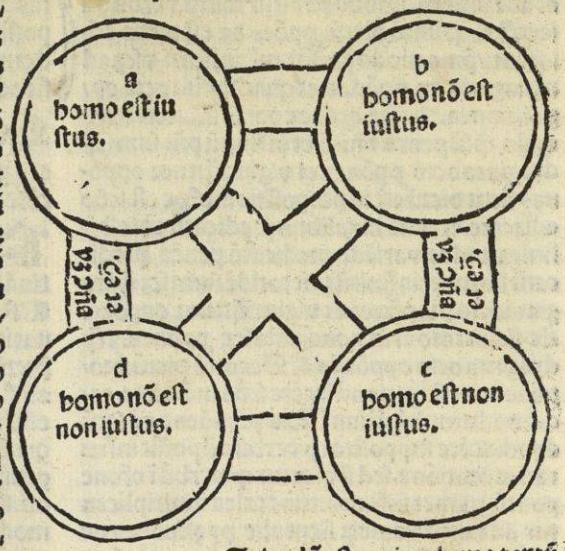

Tertio Sciendū est ꝙ circa hunc textū incidūt q̄nq̄ difficultates ¶ Prima ē. quot modis possunt multiplicari ꝓpositiones de est secūdo adiacente. ¶ R̄ndetur ꝑ duo dicta. ¶ Primū dictū. ꝓpositiones de est scd̄o adiacēte nō possūt multiplicari variādo predicatū penes finitū et infinitū. patz. quia ī illis nō ponit̄ aliud predicatū mat̄iale ab hoc verbo est. sed illud nō potest īfinitari. ergo ꝛc. ¶ Z^m dictū. ꝓpositiones de est 2° adiacēte variando subiectū penes infinitū possūt multiplicari vsq̄ ad quadragintaocto ꝓpōnes et vigintiq̄ttuor oppōes. nec pn̄t vltra multiplicari. patet. qz vel subiectū manēs finitū de ipso affirmatiue et negatie enūciat̄ h̄ v̄bū est. ꝛ sic sumūt̄ due ꝓpōes diuerse q̄litatis ꝛ vna oppō. vel subiecto manēte īfito d̄ ipso enūciat̄ affirmatie vel negatie h̄ v̄bū est: ꝛ etiā sumūt̄ due alie ꝓpōes diuerse q̄litatis ꝛ vna oppō. et sic erunt due oppōnes et q̄ttuor propōes. que si multiplicētur penes vniuersale ꝑticulare īdefinitū ꝛ singulare: erūt sexdeci ꝓpositiones ꝛ octo oppōes. et si iterꝝ mltiplicent̄ penes p̄sēs preteritū ꝛ futurꝝ erūt q̄dragītaocto ꝓpōnes et vigintiq̄tuor oppōnes. ¶ Scd̄a difficultas quot modis pn̄t mltiplicari ꝓpōes d̄ est 3° adiacēte. ¶ R̄ndetur ꝑ vnā distictōnē. ꝛ duo di-

eta. ¶ Distictio est hec. ꝓpõũ de est tertio adiacẽte quedã sunt in quibus explicite ponitur nomẽ vel participiũ ꝓ predicato materiali. et alie sunt in quibus ponitur tantũ verbũ ad lecti^{m}. ¶ Primũ dictũ. ꝓpões de est tertio adiacente ꝑmo modo possũt multiplicari vsq; ad nonaginta ex ꝓpões. et quadragita octo oppositiones. Patet. quia ex parte subiecti variando ipsũ penes finitũ et infinitũ ꝓñt sumi q̃draginta octo ꝓpões et vigintiq̃ttuor oppões sicut dictũ est in propositionib^{9} de est scõo adiacẽte. et quia in talibus predicatũ potest infinitari: ideo variãdo predicatũ penes predicatũ finitũ et infinitũ ꝓñt totidẽ sumi scz q̃dragintaocto propões et vigintiq̃ttuor oppões. Et sic in toto erũt nonagintaex ꝓpões. ꝛ q̃draginta octo oppões. ¶ Secũdũ dictũ. propões de est tertio adiacẽte scõo mõ dicte codẽ modo multiplicant sicut propões de ẽ secũdo adiacẽte supposito q^{9} verbũ nõ possit infinitari in oratiõne. sed si dicatur q^{9} verbũ i oõne positũ manet infinitũ. tunc tales multiplicantur ad tantũ numer ex sicut alie ꝓpositiones de est tertio adiacẽte in quibus ponitur nomẽ explicite vel participiũ ꝓ predicato materiali. ¶ Tertia difficultas. qd est hoc verbũ est. predicari secũdũ tertiũ adiacẽs. ¶ Respõdet aristoteles q^{9} istud verbũ ẽ dicitur predicari tertiũ adiacẽs quando post ipsũ ponitur explicite nomẽ vel participiũ ꝓ predicato materiali. vt in hac oratione homo est iustus. Et licz ꝟ verbũ est: sit z^{m} secũdũ sitũ: tamẽ est tertiũ secundũ naturã vniẽtis et vnibilis. qz vniẽs ẽper regrit vnibilia. Et ex opposito dicitur hoc verbũ est: predicari z^{m} adiacẽs: quia ipsum est predicatũ materiale vel ipsũ includens. ita q^{9} ꝓter hoc verbũ est: nõ ponitur explicite aliquod predicatũ materiale. ¶ Quarta difficultas. quo modo intelligitur illud dictũ textus: in propositionibus vniuersalib^{9} non similiter contingit angulares esse veras sicut in ꝓpõibus indefinitis. ꝓtingit tamẽ aliquãdo. ¶ Respondeꝫ per duo dicta. Primũ dictũ. stãte dispositione propõnũ in q̃ttuor angulis facta in z^{o} notabili: ꝓpões ille dicunt angulares que adiuicẽ opponũtur mõ cõtrario cõtradictorio subcõtrario vel subalterno. ¶ Z^{m} dictũ. in propositionibus vlib^{9} ille que opponũtur modo cõtrario nõ sunt simul vere. sed ille q̃ opponũtur modo subalterno stant simul i veritate. sz in propositõnibus indefinitis tã ille que opponũtur modo subalterno q̃ ille que opponunt modo cõtrario sũt simℓ vere. ¶ Quita difficultas. vtrũ signo particulari vel vniuersali nõ possit sibi addi negatõ infinitãs. Ad dubiũ rñdetur q^{9} licet signo vli vel particulari nõ possit addi negatõ ifinitãs: põt tñ addi ne^{o} negãs.

Conclusio Respõsalis. Anegatia ad affirmatiuã predicato variato penes finitũ et infinitũ et ecõtra: est bona cõsequẽtia. vt patuit ex dictis in ꝓio nõbili.

Primo Dubitaꝫ. vtrũ semp valeat cõsequẽtia ab affirmatia ad negatiuã predicato variato penes finitũ et infinitũ. ¶ Rñdetur q^{9} semp valet gnq; casibus obseruatis. Primus est q^{9} nõ arguaꝫ in ꝓpõibus de ꝑterito vel futuro. qz nõ segtur sortes fuit non alb^{9}. g̃ sortes nõ fuit albus. qz añcedẽs potest esse verũ sine ꝯñte. vt ꝓi^{9} patuit. ¶ Z^{9} casus ẽ q^{9} nõ arguaꝫ in ꝑdicatis cõpositis. ideo nõ segtur sortes videz nõ asinũ. g̃ sortes nõ videz asinũ. ¶ Terti^{9} casus ẽ. q^{9} nõ arguaꝫ in ꝓpõibus modalib^{9}. ideo nõ segꝫ. sortes põt nõ esse alb^{9} ergo sortes nõ põt esse alb^{9}. ¶ Quart^{9} casus ẽ q^{9} nõ arguaꝫ in termis respectiuis. vt nõ segꝫ sortes ẽ nõ pat. g̃ sortes nõ ẽ pater. qz põt simℓ esse pater ꝛ nõ pater. põt eni esse pat ꝛ fili^{9} ꝛ p cõsequns pater ꝛ nõ pater. ¶ Quit^{9} est q^{9} nõ arguatur i termis obliquis. ideo nõ segtur bois est nõ asin^{9}. ergo bois non est asin^{9}. ¶ Allꝫ rñdetur q^{9} ſper valet ꝯña tantũ duabus ꝯditionibus obseruatis. ¶ Pria cõditio q^{9} nõ arguatur a nõ distributo ad distributũ ex ꝑte tpis cõnotati ꝓ copulã. ꝛ ideo nõ segꝫ sortes fuit nõ albus. g̃ sortes nõ fuit albus. licz bñ seq̃tur sortes in oi tpe preterito fuit nõ alb^{9}. g̃ sortes nõ fuit albus. ¶ Scõa ꝯditio. q^{9} tale ꝑdicatũ sit i finitũ. defectu cui^{9} cõsequntie facte i vltis q̃ttuor casib^{9} nõ tenẽt. vt ꝑz in termis respectis i q̃bus videꝫ tenere ꝯña. qz licz nõ seq̃ꝫ: sortes est nõ pater. ergo sortes non est pater arguendo respectu diuersoꝝ: tñ bene segtur arguẽdo respectu eiusdẽ. qz ipossibile est siue in absolut siue i respectiuis ꝯdictoria vificari de eodẽ.

Secundo Dubitaꝫ. vtrũ sicuta negatiua ad affirmatiaz subo manẽte eodẽ predicato variato penes finitũ et infinitũ valz ꝯña formaliter: ita etiã teneat a negatia ad affirmatiuã predicato manẽte eodẽ: ꝛ subo variato penes finitũ ꝛ ifinitũ. ¶ Rñdeꝫ

q ex negatia nũq̃ seqtur formaliter affirmatiua nisi põita constãtia subi qr ppõ negatia nihil põit. affirmatiua vo aliqd põit. Alr rñr p duo dicta. Prim q a negatia ad affirmatiuaz solum p̃dicato variato penes finitũ ⁊ infinitũ formaliter tz ɔña obseruatis duab⁹ ɔditionibus p⁹ dictis siue ponat̃ constãtia subi siue nõ quia non oz ad hoc q ppõ affirmatiua de i eẽ ⁊ de pñti sit vera ponere ɔstantiam realẽ subi iõ bene seqtur. homo nõ ẽ alb⁹. g̃ homo ẽ non albus. tz ɔña p locũ a contradictorys. ⁊ etiam p primũ principiũ i quo dr̃ de quolibet affir⁹ vel negatio vera ⁊ de nullo ãbo simul. ¶ Secũdũ dictũ a negatia ad affirmatiuã subo variato penes finitũ ⁊ infinitũ ⁊ p̃dicato manente eodẽ ⁊ ecõtra valet ɔña tribus conditionibus obseruatis. Prima q non arguatur a nõ distributo ad distributũ ex pte tpis cõnotati per copulam. Scda ɔditio q totũ subm sit infinitũ. Tertia conditio q p̃dicatũ si termin⁹ singularis. nã bñ seqt̃. nõ homo ẽ sortes. g̃ sortes non ẽ hõ. Silr seqt̃. nõ albũ ẽ sortes. ergo album non ẽ sor. ⁊ ẽt econtra. Et dr̃ notanter si p̃dicatum sit terminus singularis. qr si fuerit terminus cõmunis non valet ɔña. sicut nõ sequitur. non homo est iustus. ergo homo nõ est iustus. nec etiam sequitur econtra. Et hoc est quod intendebat aristoteles cum dicit q ille que sunt de subo infinito sũt extra illas q̃ sunt de p̃dicato infinito quo ad ɔñam. loqtur enim de istis in qb⁹ predicatũ ẽ termin⁹ cõis.

Tertio dubitatur. Utrum noia ⁊ verba transposita idẽ significẽt. Pro dubio supponendũ ẽ q Aristoteles in hac secunda parte p̃ncipali declarat q̃dã prius minus bene declarata. Et intendit quinq̃ cõclusiones. Quarum prima declarat vnũ prius dictum. ⁊ ẽ hec. in vlib⁹ terminis vlr sumptl nõ contingit angulares simul eẽ vles sicut contingit in terminis nõ vlr sũptis. pz qr iste due oẽ aial est iustũ. nulluz aial ẽ iustũ. sunt cõtrarie. Sed ɔtrarie nunq̃ erũt simul vere. g̃ iste non sunt simul vere quãuis eis opposite eaꝝ ɔdictorie que adiuicem sunt subcõtrarie sint aliqñ simul vere sicut iste. nõ oẽ aial est iustũ. aliquod aial ẽ iustum. Et vltra iste due. nullũ aial ẽ iustũ. ⁊ oẽ aial ẽ non iustum. conuertũt̃ adinuicem eo q vna sequitur ad alterã ⁊ ecõtra. g̃ si ista vniuersalis affirmatiua. oẽ aial est iustum. non stet in veritate cum ista sua contraria. nulluz aial ẽ iustum nec etiã stabit in veritate cum ista. omne aial ẽ nõ iustũ. q̃ conuertitur cum priore vli negatiua. ⁊ per consequẽs vniuersalib⁹ terminis vlr sumptis non cõtingit angulares. i. ppões que modo cõtradictorie opponũtur simul stare in veritate. sz q ad istã. nullũ aial ẽ iustũ. seq̃tur ista. omne animal ẽ non iustũ. pbat Aristoteles. quia bñ seqtur. nullus hõ ẽ iustus. g̃ ois homo ẽ nõ iustus. qr nisi sic oppositum ɔñtis stabit cũ añte sed oppositum ɔñtis ẽ. non ois homo ẽ non iustus. ad quaz sequitur. aliqs homo ẽ iust⁹. Sz ista pticularis affirmatiua repugnat añcedẽti. s. isti. nullus homo ẽ iustus. g̃ prima cõseq̃ntia fuit bona. s. ista. nullus homo est iustus. ergo ois homo ẽ non iustus. q autẽ seq̃tur. non ois homo est non iustus. g̃ aliquis homo est iustus. pbat aristo. cum dicit. oz eni eẽ aliq̃ hoc ẽ. si non omnis homo ẽ non iustus. opz q aliqs homo sit iustus. ¶ Scda cõclusio remouet quoddã dubium. dictũ ẽ enim q negatia de p̃dicato finito infert affirmatiuã de p̃dicato infinito. ideo posset aliquis dubitare vtrũ ex aliqua rñsione negatiua data ad aliquã questionem affirmatiuam liceat sẽper inferre affirmatiuã de p̃dicato infinito eiusdẽ qualitatis cum ea que interrogatur. rñdet aristo. in teris singularibus ex respõsione negatiua de p̃dicato finito. lz inferre affirmatiuam de p̃dicato infinito. sed non in terminis vlib⁹. vt si q̃rat̃ ẽ ne socrates sapiens. ⁊ rñdeat̃ q non conueniẽter infertur ergo sortes ẽ non sapiens. sed in vlibus nõ sic. vt si querat̃. est ne ois homo sapiens. ⁊ rñdeatur non. tũc non vz inferre. g̃ omnis homo ẽ non sapiens. sed bene infertur non omnis homo ẽ sapiens. quia ista cõtradicit prie. modo ɔdictorie non pñt simul eẽ false. Sed ista. omnis homo ẽ nõ sapiẽs. ɔriat̃ p̃me. mõ ɔtrarie pñt simul eẽ false. ¶ Tertia conclusio remouet aliud dubiũ. posset eni aliqs credere q noia ifinita p se sũpta eẽnt enunciatões negatie sine vbo. rñdet aristo. q non qr ois enũ⁹ negatia ẽ va vel falsa sed noia infinita nõ significãt veꝝ vel falsuz si non addat̃ eis aliquid qr q dicit. nõ hõ. nihil magis dicit veꝝ vel falsũ q̃ si diceret homo. Quarta conclusio declarat qd prius dicit arist. s. q ppões de subo finito ⁊ infinito sunt extra illas q̃ sũt de p̃dicato finito ⁊. ifinito idest sũt iptinẽtes illis quo ad ɔñam nec se inuicem consequũt̃.

Et huius dat rōnē. qz hec ꝓpō de subo infinito omnis non homo est iustus. nulli ꝓpōni de subiecto finito ē eadē nec significat idē. Sil'r nec sua oppōsita. nō ois non homo est iustus. ꝙuis tñ ista. non homo est nō iustus. significet idem sicut sua negatiua de subiecto infinito. ois non homo non est iustus. ¶ Quinta ꝯclusio remouet quoddā dubiū. nā sepe predicatū ꝓponit subiecto. ideo posset aliquis dubitare vtrū B eēt incōueniēs. vel ꝙ essent noue ꝓpositiones. illud dubiū remouet ꝑs 7 dicit ꝙ noia 7 verba transposita idem significant. vt iste due. album est homo. 7 est homo albus significant idem. patet. quia nisi sic tunc vni⁹ affirmationis essent plures negatōes. ꝓñs est falsum. quia dictū est vt in principio huius ꝑz ꝙ vnius affirmatiōis est tñ vna negatio. patz tamē ꝓñtia. quia negatiua istius. est albus hō. est ista. s. non est albus homo. g̃ si iste due. est homo albus. 7 est albus homo. essent distincte ꝓpōnes. tunc negatio istius. est homo alb⁹. erit ista. non est non homo albus. vel ista. non est albus homo. nō ꝑma quia ipsa est negatio istius. est nō homo albus. g̃ secūda ꝛz ista. nō est albus homo. sed ipsa eadem opponit huic est albus homo. 7 est diuersa ab ista negatiua non est albus homo. g̃ vnius affirmatōis erūt due negatiōes. s. istius affirmatiōis. est albus homo. erunt iste due negationes. non est hō albus. 7 non ē albus homo. et per ꝓñs transpositione noīs 7 verbi eadem fit affirmatio 7 negatio. ¶ Et si dicatur ꝙ aristoteles petit principiū accipiēdo illud quod debet ꝓbare. accepit enim istā negatiuaz. nō est homo albus. esse negatiuā istius affirmatiōis. est homo albus. quod est ꝓbandū. ℟espōdet boecius. ꝙ hoc accipit aristoteles ꝓ principio manifesto eo ꝙ idem 7 de eodez negat illa negatio de quo affirmatur affirmatio.

Ad rationes ante oppositum. Ad ꝑ maz dicitur ꝙ duplex est ꝓpositio affirmatiua. quedam ē affirmatiua formaliter equiualēter tñ negatiua: 7 talis bene ꝛequitur ad negatiuā. nec etiam opoz tet talē de nēcitate aliquid ponere in re. Alia est affirmatiua simplicit̃ nulli negatiue equiualens: et talis non ꝛequitur formaliter ad negatiuam. Et per idem respondetur ad confirmationem. ¶ Ad secundam patuit solutio in ꝓmo dubio etcetera.

Queritur Utrū tñ a diuisis ad cōiūcta sit bona ꝯñtia formalis. 7 videtur ꝙ non. quia nō ꝛequit. sortes est albus 7 ē aial. ergo sortes est albū aial. nec similit̃ ꝛequitur. sortes est homo 7 est aial. g̃ sortes ē homo aial. 7 tñ arguit̃ a diuisis ad coniuncta. g̃ ꝛc. ¶ Secundo arguit̃ sic. non ꝛequit̃ quinq; sunt duo 7 tria. ergo quinq; sunt duo 7 quinq; sunt tria. nec etiā ꝛequitur. asinus est volans si habet alas ergo asinus est volans si hz alas 7 tñ arguit̃ a cōiunctis ad diuisa g̃ ꝛc. ¶ Tertio arguit̃. non ꝛequitur sortes est magnus et est clericus ergo sortes est magnus clericus. nec ꝛequitur Jste canis est pater et est tuus g̃ est pater tuus. 7 tñ arguit̃ a diuisis ad ꝯiūcta. ergo ꝛc. Jn oppositū est aristoteles.

Primo sciendū ē ꝙ ꝓ declaratione terminoꝝ ponūt̃ due distincti ones 7 tria dicta. ℟ima distinctio ē. hec. predicata possunt dici ꝯiuncta siue vnita duplr. ℟imo mō qz ꝯiungunt̃ per aliquā ꝯiūctionē vt sortes ē albus 7 musicus. Alio mō possunt dici ꝯiūcta per negationē medy. 7 sic illa dicū tur cōiūcta quoꝝ vnū imediate 7 sine medio addit̃ alteri: vt dicēdo homo albus. ¶ Scōa distinctio. predicata possūt dici diuisa dupliciter. Uno mō ꝓpter adiunctionē alicuius medy vnientis vel copulantis illa predicata. vt sortes ē hō 7 alb⁹. Alio mō pōt dici diuisa ꝙ negationē medy copulātis vel disiūgētis: vt sortes ē hō ābulās. ¶ ℟imū dcm̃. ꝑdicata dñr ī ꝓposito sumi diuisiz qñ sumūt̃ cū ꝯiūctōe media vniēte illa ꝑdicata: 7 dicunt̃ sumi cōiūctiz qñ sumūt̃ sine ꝯiūctōe: sz tñ hñt vnionē determinatōis 7 determinabilis. ¶ 2m dcm̃. arguere a diuisis ad cōiūcta ē arguere a plib⁹ ꝑdicatis sūptis diuisiz ꝙ cōiūctionē mediā ad eadē ꝑdicata sūpta cōiūctim sine cōiūctiōe. sz arguere a cōiūctis ad diuisa ē arguere a plib⁹ ꝑdicatis sūptis cōiūcte sine cōiūctiōe ad ipsa eaꝺ ꝑdicata sūpta diuisim 7 ꝓ ꝯiunctionē mediā. ¶ 3m dcm̃. ꝓña q̃ arguit̃ a diuisis ad ꝯiūcta aut eꝺ nō ē formalis. sed mālis. ꝓmū patet: qz nō tenet ī oib⁹ terminis: vt patebit ī nōbili seqnti 2m ꝑz qz ī multis talib⁹ ꝯñtys oppositū consequentis non potest stare cum antecedēte.

Secundo notādū ē ꝙ ī B. ꝛc. deterīat aristo. ꝙ ꝯñtys ꝓpōnū ō ieste

ꝓueniẽtib⁹ rõe plalitatis ꝑdicatoꝝ cõiũcto⁹ vel diuiſo⁹: ⁊ cõtinet tres partes ꝓncipales in quaꝝ ꝓma oñdit gd ſit enũciatio plures. et cõtinet quatuoꝛ cõcluſiones. ⁊ꝓma cõcluſio ē enũciatio plures ē in qua affirmãt vl negãt plura de vno vl vnum de pluribus vl plura de plurib⁹ dũ tñ ex illis plurib⁹ nõ fiat vnũ ʒm. ¶ Cz⁹ 2° declarat q̃liter ex illis plurib⁹ dz fieri vnũ ad ꝟ q enũciatio in q̃ ponũt illa ra ſit enunciatio vna. ⁊ ē ꝟ ad hoc q enunciatio cõſtituta ex illis plurib⁹ ſit vna. oz ex illis plurib⁹ fieri vnũ nõ vocalr tm̃ ſz eẽntialr vel vnitate determiationis ⁊ deteriabilis. vt ē ꝟ enũ⁹ vna. hõ ē aial mãſuetũ bipes. ſz iſta nõ ē vna. hõ ē alb⁹ âbulãs. dato etiaꝫ q illis plurib⁹ eẽt vnũ nomẽ ipõitũ qõ pz. qz ex hoĩe ⁊ ambulãte nõ fit vnũ ʒm. iõ ſi aliqs affirmet vnuꝫ ꝑdicatũ de illis vel illa de aliq̃ ſubo nõ erit affirmatio vna. ſz ſolũ erit voꝛ. vna affirnc⁹ vero multe ⁊ ſimplr plures. ¶ Cz⁹ 2°. ē. ꝟ ꝓpõ homo ē albus ambulãs. ē ſimplr plures ⁊ nõ vna. pz qz illa enũ⁹ ē plures ſimplr ⁊ nõ vna ad quaꝫ dyaletice interrogatã nõ dz dari vna rñſio. ſz ad illã dyaletice interrogatã nõ dz dari vnica rñſio. g̃ ⁊c. maioꝛ pz. qz dyaletica interrogatio ꝓpõis ē peti⁹. ꝓpõ ãt ē vni⁹ ptis ꝓtradictiõis ¶ 4ª 2ª: ītrogatio q̃ q̃rit gd ē. ñē dyaletica pz. qz dyaletica iterro⁹ iterrogat vtrãq; partē cõtradictionis ⁊ petit alterã ſibi dari determinate. ſed queſtio gd ē ſolũ ꝓponit vnã ptẽ ꝓtradictionis. vt ſi q̃raꝝ quid ē aial. ibi ē q̃ſtio. gd ē. ſi vero queraꝝ vtrũ hõ ſit aial vel nõ tũc eſt ibi iterrogatio dyaletica. ¶ Cõſequẽter i ſecũda pte oñdit q̃liter valet ꝓña a diſis ad ꝓiuncta. ⁊ itẽ dit duas ꝛcl̃ones. ¶ ⁊ꝓria 2° ē ꝟ coꝝ q̃ ꝑdicãt. q̃dã ꝑdicãt diſim q̃dã ꝓiũctim quedam vero nõ. Et i hac diſione inuit ariſ. quandaꝫ qõez. Nã cũ ita ſit q a diuiſis ad cõiũcta q̃ſq; valeat ꝓña ⁊ quãdoq; nõ q̃ ē rõ ꝛc. ⁊ p bando dictaꝫ ꝛcluſionẽ arguit ad vtrãq; partem. ꝓio ad ptẽ affirmatiuam duob⁹ exẽplis ⁊ Nam bñ ſegtur ſortes ē aial ⁊ ē bipes. g̃ ē animal bipes. ⁊ ſilr ſegt̃. ſortes ē hõ ⁊ ē albus. g̃ ē hõ albus. Deinde ꝓbat ptẽ negatiuã exẽplo ⁊ rõe: exẽplo ſic. qz nõ ſegt̃. ſortes ē bonus ⁊ ē piſtor. g̃ ē bonus piſtor. ratõne ducente ad inconuenientia ꝓbat ſic. qz ſi ſemp valeret cõſeq̃ntia a diuiſis ad cõiũcta. ſequerẽt duo icõuenientia. ſ. ꝓceſſus in ifinitũ ⁊ nug⁹. ⁊ꝓmũ pz duobus exẽplis. nam cuꝫ homo ē homo. ⁊ albus: ⁊ iterum homo ē homo ⁊ albus. iõ hõ eſſet homo hõ. ⁊ albus alb⁹. ⁊ ſic infinitũ ſepi⁹ repetendo. Similiter quia cum ſortes ſit albus ⁊ muſicus ⁊ ambulans ſegtur q ſortes ē albus muſicus ambulans. ⁊ ſic ī infinituꝫ. Sz q ſit nugatio. patz vno exemplo ſic arguẽdo. ſortes ē bipes ⁊ aniaal. ergo ſortes ē bipes animal. ¶ Scõa concluſio reſpondet ad queſtionem ꝓpus motaꝫ. ⁊ hec ē a diuiſis ad cõiuncta bene valet conſequentia ſemp duabus conditionibus obſeruatis. ⁊ꝓma ē quãdocũq; predicata diſa ꝑdicantur de ſe inuicez vel de tertio ſcõm accidens tunc a diuiſis nunc̃ contingit inferre coniunctum. patet duobus exemplis. quia non ſequitur ſortes ē albus ⁊ muſicus. ergo ſortes ē albus muſicus. quia licet ſit verum dicere album eſſe muſicum. hoc tamẽ non ē per ſe ſed ſcõm accidens. Similiter nõ ſequitur iſte ē bonus ⁊ ē piſtor. ergo ē bonus piſtor. Sed quando predicata diuiſa non predicantur de ſe inuicem. aut de tertio per accidens. tunc ex ipſis licet inferre coniunctum. quia bene ſequitur ſortes ē animal ⁊ bipes. igitur ſortes ē animal bipes. quia animal ⁊ bipes non predicantur de ſe inuicem ſcõm accidens. ¶ Secũda cõditio q quando vnuꝫ predicatorum. ſ. ſecũdũ includitur ī ꝓio nõ ē bona ꝓña. quia nõ ſegtur. ſortes ē homo ⁊ ē animal. ergo ſortes ē homo animal.

Tertio ſcienduꝫ ē. q circa hunc textum incidũt tres difficultates. ⁊ꝓma ē. vtrum enunciatio plures ſit enunciatio. Et videtur q non. quia ſecundum ariſtotelez ꝓmo elenchozum idem ē propoſitio. ⁊ propoſitio vna. Ad dubiuꝫ reſpondetur q ſicut animal dicitur analogice de animali picto ⁊ vero. Et propter hoc iſta ē falſa de vtute ſermonis. animal pictuꝫ ē animal. propter iſtam regulam analogum per ſe poſituꝫ ſtat pro famoſiori ſignificato. Tamen iſta poteſt eſſe va. animal ē pictum propter iſtam regulam. Talia ſunt ſubiecta qualia permittuntur ab eorum predicatis hoc ē ſubiectum equiuocum in propoſitione ſumitur pro illo ſignificato cui natũ eſt cõuenire predicatum. ſilr dicẽdũ ē de enũciatione q̃ analogice dr̃ de enũciatione vna. et enũciatiõe plures quia enunciat o vna ē vere ⁊ ſimplicit̃ enũciatio. ſz enũciatio

plures ē enūciatio ſm quid ꝛ ſcōm ſimilitudi
nem eo. ſ. q̄ in ipſa ē aggregatio pluriū vocū
ſicut in vā enūciatione. ideo de vtute ſermo
nis iſta ē falſa enūciatio plures ē enūciatio.
ſed iſta pōt cōcedi vera enunciatio ē enū⁹ plu
res. ¶ Secūda difficultas q̄liter intellī illud
dictū textus. qm̄ nec hoc ipm quid eſt interro
gatō dialetica ē. cū tm̄ in ſ⁹ topico⁹ doceat ter
minare ꝓblema de diffōe. Rn̄r q̄ duplī po
teſt formari queſtio de diffōe. vno⁹ per iſtud
ſignū interrogatiuum qd. vt q̄rendo qd ē bo
mo vel aīal. ꝛ talis non ē dyaletica eo q̄ non
ꝓueniēter pōt reſponderi p vtrāq; ptē ꝺdictō
nis. ſz pertinet ad demonſtrationē. alio⁹ pōt
formari q̄ſtio de diffinitione per iſta ſigna in
terrogatiua ne vel an. vt q̄rēdo ē ne aīal rōa
le diffinitio boīs vl̄ non. ꝛ talis ñ ē queſtio qd
ſed eſt iterrogatio dyaletica ad quā p vtrāq;
partem contradictionis poteſt ꝓueniēter rn̄
deri. ¶ Tertia difficultas vt̄ hec ꝓpoſitio. bo
mo ē albus. ſit ſecūdū ſe ꝛ hec. albū ē muſicū
ſit ſcōz accñs cū tm̄ in vtraq; ſit ꝑdicatio per
accidens. rn̄r q̄ ꝓpoſitio pōt dici ſz ſe duplr
vno⁹ vt li ſcōm ſe tm̄ valet ſicut per ſe ꝛ eēn
tialiter. ꝛ ſic opponitur ei qō ē per accidēs. Et
hoc modo nulla illaꝝ ē ſecūdū ſe. Alio⁹ capiī
vt opponitur ei q̄ ē p aliud ſiue huic qō ē gra
alteri⁹. ꝛ ſic iſta ē ſecūdū ſe. homo ē alb⁹. quia
albū non ineſt boī rōne alic⁹ terty cui vtrūq;
accidit. ſed iſta ē ſcōm accidens. albū ē medi
cum. quia medicū non ineſt albo niſi ratione
alicuius terty vtputa ſortis ꝛ platonis cui ac
cidit eē albū ꝛ muſicū.

Cōcluſio rn̄ſalis. a diuiſis ad ꝺiuncta ē
ꝺnſ formal ſuppōita gramā
ticali ꝺgruitate locutiōis nec variata ſignifi
catione determinati vl̄ deteriabilis aut ſup
poſitione vel appellatione. ꝓbaī q̄ non ē da
bilis inſtātia. ideo ñ bñ ſeq̄t. iſte canis ē p̄r et
ē tu⁹. g̃ ē pater tu⁹. q̄ in p̄ria tu⁹ appellat poſ
ſeſſionē illi⁹ canis ꝛ i ſcōa poſſeſſionē pñitat

Primo dubitaī. Utr̄ oīs enūciatio in
qua enūciaī vnum de vno ſit
enūciatio vna. ꝛ oīs alia ſit enūciatio plures.
Rn̄r q̄ q̄q; diſtinctiones. p̄ima ē. enūciatio
vna duplex ē quedā ē enūciatio vna. alia eſt
plures. ¶ Scōa diſtictō enū⁹ plures ē duplex
quedā ē in q̄ explicite ꝑdicaī plura de vno
vel vnum de pluribus vl̄ plura de pluribus
ꝛ inconiuncte. Alia ē enūciatio plures impli
cite tm̄ cuius alterum extremoꝝ eſt termin⁹
equiuoc⁹. ¶ Tz⁹ diſtinctio. enūciatio vna eſt du
plex quedā ē ſimpliciter alia ꝺiūctōe. ¶ 4⁹ di
ſtinctio. enūciatio vna coniūctione ē duplex.
quedam ē enūciatione vna coniūctione ꝓpo
ſitionū in q̄bus. ſ. explicite vel implicite con
iūgūtur due ꝓpōes ca⁹ per aliquaz ꝺnexiōez
explicitam. ſicuti in iſta ꝓpoſitione ipo⁹ vel
conſimili. ſortes currit. ꝛ plato diſputat. ipli
cite vero ſicut in ꝓpoſitiōe exponibili. vt tā
tū homo currit ꝛ ꝺſili. Alia eſt enūciatio vna
coniūctione terioꝝ in qua. ſ. alterum termio
rum cōplectitur plures terminos cōiunctos
per aliquam coniūctionē vel aliquod aduer
bium equalens coniūctioni. vt dicendo ſortez
ē albus muſic⁹. ¶ Quinta diſtinctio ē enūcia
tio vna ſimplr ē duplex. q̄daz ē cui⁹ ābo extre
ma ſunt termini ſimplices ꝛ vniuoci. vt dicen
do bō ē aīal. homo ē albus. alia eſt vna enun
ciatio ſimplr cui⁹ alterum extremoꝝ vel ābo
extrema cōplectūtur plura ſe habētia per mo
dum determinationis ꝛ deteriabilis ſicut di
cendo. aīal ē ſuba aīata ſenſibilis. vel ſortes ē
homo alb⁹. Sed obycitur dupliciter. primo
auctoritate boecy dicētis q̄ ſi ō bis q̄ ſubycis
aut ꝑdicas nō fiat vnū non ē ꝓpō vna. ꝛ paulo
poſt addit. q̄ ſi ex bis que ſubycis aut ꝑdicas
non fiat vnū ſicut ex ſuba aīata ſenſibili non ē
ꝓpō vna. Secūdo obycīt auctoritate ariſto.
volētis q̄ ſi ꝑdicēī plura de vno vel vnū ō plu
ribus ex q̄bus non fit vnū nō ē enūciatio vna.
ſed plura poſtea dicit quecūq; ſm accidēs di
cūtur de eodem vel alterū de altero hec non
erunt vnū. vt albū ꝛ homo dicūt de ſe inuicez
ſecūdū accidēs. g̃ ex iſtis non fit vnū ſufficiēs
ad vnitatem enūciatōnis. Ad oīa ſīl regritur
q̄ non oz ex pluribus ſubis vel pluribꝰ ꝑdi
cati fieri vnū eēntialiter ꝛ quiditatiue. ſed ſuf
ficit q̄ vnum ſe hēat vt potētia ꝛ alius vt actꝰ
eius. ꝛ ex ipīs fiet vnū ſicut ex deteriatione et
determinabili ꝛ ſic de alys.

Secūdo dubitatur. Utrū ex coniūctis
ꝑdicatis ſemꝑ liceat inferre ip
ſa ꝑdicata diuiſa. ¶ Ad dubiuz reſpondet ari
ſtoteles in tertia parte huius capituli ponens
talem concluſionem. ſ. q̄ ex coniunctis licet ī
inferre diuiſa duobus caſibus demptis ſicut
bene ſequitur quidam homo eſt homo albus
ergo quidam homo eſt homo ꝛ ē albus. Unde
p̄im⁹ caſus impediens hꝰ ꝺnām eſt quando ē

repugnãtia in adiecto. quia non ſequtur. adam eſt homo. et eſt mortuus. ergo adã eſt hõ mortuus. ¶ Et ad cognoſcẽdũ quãdo erit ꝛpugnãtia in adiecto dat ariſtoteles tria exẽpla. ⁊ primũ exẽplũ. quãdo ꝯtradictoriũ determiabil' predicatur de apposita determiatiõe. ſicut dicendo homo mortuꝰ eſt nõ homo. zᵐ exẽplũ. quãdo ꝓpõ fit falſa ꝓpter ꝟ ꝙ talis determiatõ additur determiabili. ita ꝙ ipſũ determiabile non poteſt predicari de ſeipſo cũ additõe talis determiatiõis. vt ꝟ eſt falſa: hõ mortuꝰ eſt hõ. Tertiũ. quãdo loco determiationis vel determinabilis ponit' ſua diffinitio. ita ꝙ ſi diffinitõ determiationis repugnet determiabili. vel diffinitio determiabilis repugnet determiatiõi: tunc eſt repugnãtia in adiecto. ¶ Secũdꝰ caſꝰ ꝑdiẽs hꝫ ꝟſequẽtiã eſt quãdo alterꝫ predicatoꝫ cõiunctoꝫ ineſt alteri ſecũdũ accñs. tunc nũq̃ ex cõiũctis licet inferre diuiſũ. vt nõ ſegtur. ariſtoteles viuit vt artiſta. ḡ ariſto. viuit ⁊ eſt artiſta. nec ẽt ſeq̃: chymera ẽ ens opinabile. ḡ chymera eſt. ⁊ eſt ens. quia ens nõ denotatur eſſe chymere ſimplr. ſed ſcõm accñs ſiue ſecũdũ qd inquãtũ ſcilicet ipſũ ens eſt opinabile. quia opinio nõ ſolũ eſt eius quod eſt: ſz ẽt huiꝰ qõ non eſt. ¶ Dicit' inſuper ⁊ vltra textuz ꝙ illa predicata dicũt' ſe habere per accñs ad aliquod tertiũ que ex equo reſpiciũt illud tertiũ et nõ vnũ per alterũ. Et ex oppoſito illa ꝑdicata dicũtur ſe habere per ſe ad aliqõ tertiũ quãdo ñ ex equo reſpiciũt illud tertiũ: ſz vnũ ineſt illi tertio per reliquũ. ſic ꝙ zᵐ ſe habet ad primũ ſicut determiatõ ad ſuũ determiabile.

Tertio Dubitatur. vtrũ bene ſequatur ſortes eſt hõ mortuꝰ. ergo ſortes eſt hõ. ¶ Rñdet' per duas diſtinctiões. ⁊ duo dicta. ⁊ prĩa diſtictio ẽ hec. mortuũ põt capi dupliciter. vno mõ ꝓuatiue vt ſcilz ꝙ portat ꝓuatõnẽ vite in ſubiecto vel i corpore quod prius habuit vitã. ſicut ꝓportionabiliter cecꝰ dicit' ꝙ portat' priuationẽ viſus in oculo ꝙ prius habuit viſũ. et ſic eſt determiatio diminuẽs de rõne hominis. nec põt verificari de boĩe aut aliq̃ toto aiali. ſed ſolũ de corpore ꝓuato aĩma. ſicut ẽ cadauer mortuũ. Alio mõ capitur mortuũ vt ẽ participiũ preteriti tẽporis deſcẽdẽs ab hoc ꝟbo morioꝛ moreris. et ſic ãpliat terminũ cõmunẽ precedẽtẽ ad ſupponẽdũ pro pñtibꝰ vel preteritis. nec eſt plus determiatio diminuẽs. nec ẽt alia principia preteriti tẽporis. et vt ſic captũ ñ eſt verificabile de corpore ꝓuato vita ſed õ toto animali cõpoſito ex aĩa et corpore. Sed ꝙ ſic poſſit accipi patet dupliciter. qz hec ꝓpõ cõiter cõcedit'. ſcz aliqs hõ eſt mortuꝰ. ſi ergo illõ predicatũ mortuꝰ diminueret de rõne hominis tunc inferret cõtradictoriũ hois cui additur. ⁊ ſic ſequeret' ꝙ aliquis hõ eſſet nõ hõ. qõ implicat cõtradictionẽ. ꝟña poſſet cõfirmari a ſimili de iſta: vidẽs eſt cecꝰ. ad quã ſequit' vidẽs eſt non vidẽs. zᵒ patet idẽ. qz hec ꝟcedit': ceſar eſt mortuus. aut ergo ceſar accipit' pro aggregato ex aĩa et corpore. et ſic habet' intẽtũ. aut ꝙ corpore tãtũ. ⁊ hoc nõ. cũ corpꝰ eius nõ ſit nũc Secũda diſtictio ẽ hec. hõ mortuꝰ poteſt capi dupliciter. vnoᵒ pro hũanitate reſultãte ex vnione aĩe cũ corpore. q̃ de ſe abſtrahit ab eſſe exiſtẽtie et ab oĩbꝰ accñtibꝰ que accidẽt aliq̃ ſe habẽt ad viuere ⁊ ad mori. Alioᵒ capit' hõ mortuus equoce. ſcz pro altera prẽ cõpoſiti. vtputa pro corpore in q̃ fuit vita. ¶ Primũ dictũ. capiẽdo mortuũ ꝓmoᵒ et hoĩnẽ mortuũ ſi cũdo mõ. hec ꝟña nõ valet: ſortes ẽ hõ mortuꝰ. ergo ſortes eſt hõ. patz. quia ibi ẽ repugnãtia i adiecto. Et ꝟfirmat'. qz ſicut dolabra ablata ei' forma non ẽ dolabra niſi equoce: ſic hõ mortuus captꝰ pro corpore ſeparato ab aĩa eius: nõ ẽ hõ niſi equoce. zᵐ dictũ. capiẽdo mortuũ ſecũdo mõ. et hoĩem mortuũ ꝓmoᵒ predicta ꝟña ẽ bona. patz. qz bñ ſeq̃t': ſortes ẽ hõ mortuꝰ. ḡ ſortes fuit hõ. qz nihil eſt hõ mortuꝰ niſi prius fuerit hõ. vltra bene ſeq̃t' ſortes fuit hõ. ergo ſortes ẽ hõ. ergo de primo ad vltimũ bene ſegtur: ſortes eſt hõ mortuꝰ. ergo ſortes eſt hõ. zᵒ ꝟña patet. quia in ꝓpõnibꝰ que ſũt perpetue veritat'. a propõe de preterito ad ꝓpõnẽ de pñti. et cõ vel a ꝓpõne de preſenti ad ꝓpõnẽ de futuro. et cõ ſemp eſt bona ꝟña. ſicut bñ ſeq̃t'. deꝰ fuit. ergo deꝰ eſt et deus erit.

Ad rões Ante oppoſitũ dicitur ꝙ ſolute ſunt ex declaratis in primo nõbili.

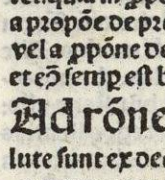

Queritur Utrũ ad habẽdũ cõtradictionẽ in modalibꝰ neceſſe ſit ⁊ ſufficiat ponere negationẽ ad modũ. ¶ Et arguit' ꝓ ꝟa ſuppoſitũ. ſcz ꝙ nulla ſit propõ modalis. quia vel ipſa eſt categorica vel ypothetica. a ſufficiẽti diuiſiõe. ſed non eſt ypothetica. cũ nõ cõplectat' plures ⁊ categoricas tãq̃ partes principales ſui. nec etiã categorica. cũ ĩ ea

sint plures copule. ḡ nulla erit ꝓpō modalis. ¶ Secūdo arguit̄ sic. iste due nō sunt cōtradictorie. aīal esse hoīem est possibile: ⁊ aīal nō eē hoīnē est possibile. cū possint eē simul v̄e. et tñ in vna earum modus negat̄. ergo ad dādū cōtradictionez nō sufficit mod⁹ negari. Et cōfirmat̄. quia iste due ɔtradicūt. sortē neče est currere. sortē possibile ē nō currere. et tñ i neutra negat̄ modus. ḡ ad dādū ɔtradictionē in modalib⁹ nō sufficit modus negari. ¶ Tertio sic. si sufficeret negationē poni ad modū iste essēt ɔtradictorie. sortē currere ē neče. ⁊ sortē currere nō est neče. sed ꝫ est falsū. ḡ ⁊c. mīor pz. qꝛ si sic: vna cōtradictoriaꝝ seq̄ret̄ ad aliā. nā bene seqtur. sortē currere est neče. ḡ sortē currere ē possibile. vt dicit̄ i textu. et vltra bñ seqt̄. sortē currere ē possibile. ḡ sortē currere ē cōtigēs qꝛ possibile ⁊ cōtingēs ɔuertūt̄. et vltra bñ sequitur. sortē currere ē cōtigēs. ḡ sortē currere nō est neče. ꝑ cōuersionē i oppositā qualitatē. ergo de prīo ad vltimū bñ seqt̄. sortē currere est necesse. ḡ sortē currere nō est neče. et ꝑ ɔñs nō sunt adiuicē ɔtradictorie. ¶ In op^m ē arist.

Primo Sciēdū est ꝙ et oēs logici. pro d̄claratiōe t̄mīoꝝ ponūtur due distictiōes. ⁊ tria dicta. Prīa distictio ē ꝫ. ꝓpō modalis ē duplex. q̄dā ē modalis cōposita in q̄ scz modus determīat totū dictū videlz totū aggregatū ex subō ⁊ p̄dicato dicti. vt sortē currere ē possibile. q̄ eqpollet huic. talis propositio. s. sortes currit: ē possibilis. Alia ē ꝓpositio modalis dīsa cui⁹ modus nō det̄mīat totaz cōpositionē dicti. sed d̄termīat copulā dicti et res significatas ꝑ subiectū ⁊ p̄dicatū dicti. Secūda distictio ē ꝫ. ꝓpōes modales dīse sūt duplices q̄dā sūt in qbus ponit̄ idē modus. Alie sūt in qbus ponit̄ ali⁹ ⁊ ali⁹ modus. Primū dictū. sicut in ꝓpōnib⁹ de ineē se hñt signa vl̄ia: vel particularia q̄ ad oppōnes ⁊ eqpollentias sumēdas: ita proportiōabilit̄ se habēt modi in modalibus. patz. qꝛ sicut in illis de ineē signa vniuersalia vel ꝑticularia significāt diuersas acceptōnes sub̄i pro oīb⁹ suis suppositis copulatie vel disiūctiue. sic etiā i modalib⁹ modi significant diuersā acceptionē extremoꝝ ꝓ oī tēpore copulatie vel disiūctie. ergo sic̄ in illis de inesse sumit̄ oppō et eqpollētia nō soluz ex parte dispositiōis copule penes affirmationē vel negationē sed etiā ex parte dispōnis subiecti. que vocat̄ quātitas suppositoꝝ. sic etiā in modalib⁹ oppositio vel equipollentia non solū est sumēda ex parte affirmationis vel negationis copule: sed ex parte quantitatis tēporis importati per modū. Secundū dictū. sicut ad habēdū cōtradictionē in illis de inesse que sūt d̄ diuersis signis sufficit negationē ferri ad copulam precise: sic ad habēdū cōtradictionem in modalibus de diuersis modis sufficit negationē ferri ad copulā dicti. Prīa pars dicti patet. quia iste cōtradicūt: omnis hō est alb⁹. quidam hō non est albus. et tamen in neutra eaꝝ negatur signū: sed tantū copula verbalis. Secunda pars patet per primū dictū. patet etiaz aliunde. quia iste cōtradicūt: omnē hominem necesse est esse albū. quendā hominē possibile est nō esse albū. cum sint in lineis cōtradicentibus. et tamen in neutra negat̄ modus. sed solū copula dicti. Tertiū dictū. sicut in illis de īesse de eodem signo non habet̄ cōtradictoria nisi simul negetur modus et copula: sic in modalibus de eodē modo nō habet̄ cōtradictoria nisi simul neget̄ mod⁹ et copula dicti. Prima pars patet. per primā regulam eqpollētiarum. in qua dicitur ꝙ negatio preposita signo eqpollet suo cōtradictorio. ergo ad habēdum cōtradictoriā de eodē signo oportet ꝙ neget̄ signū. Et ɔfirmat̄ per aristotelē in prīo huius vbi vult ꝙ iste due indefinite diuerse qualitatis hō est albus. hō nō est albus: non contradcūt eo ꝙ simul stāt in veritate. ergo videtur ꝙ non necesse sit quātitatē subiecti negari ad dādū cōtradictoriā affirmatiue sibi preponendo negationē. vt dicēdo nō homo est alb⁹. Scd̄a pars patet. qꝛ isti ꝓpōni: oēm hoīem necesse ē esse albū: cōtradicit ista: quēdā hoīem non necesse est esse albū. et nulla alia videtur sibi opponi cōtradictorie. ḡ ⁊c. Et confirmat̄ per aristotelē vbi vult ꝙ huius possibile est ābulare: negatio nō est ista. possibile ē non ābulare: sed ista. non possibile est ābulare: in qua mod⁹ negatur. ergo ad ɔtradicendū in talibus necesse

Secūdo Sciēdū est modus negari. est ꝙ in hoc tractatu determinat aristoteles de oppositionibus et eqpollentys propositionū modaliū. et cōtinet tria capitula. In quoꝝ primo determinat de oppositōne propositionū modaliū. et cōtinet tres ɔclusiones. ¶ Prima cōclusio tangit intentū. ⁊ est hec. determinatis de his scilicet oppōnibus ⁊ cōsequentys ꝓpositionū de inesse: nunc ꝑspi-

endū est quo modo se habēt affirmatōes ad
inuicē in propositionibus modalib⁹. Cui⁹ ratō
est. quia tales ꝓpōnes habēt aliquas dubitati
ones alias ab his que sūt in propositionib⁹ de
inesse in quib⁹ nō ponitur aliqs modus. ¶ Se
cunda conclusio tangit vnā questionē. vtrum
scilicet ad dādū contradictionē in modalibus
sufficiat negationē ferri ad verbū. idest ad co
pulā. sic ꝙ modus nō negef. Et primo probat
ꝙ sic. quia contradictio est oppositio formalis
ergo videtur ꝙ similiter sit sumenda in oibus
enūciationibus. sed in propositionibus de in
esse contradictio fit ferēdo negationē ad ver
bum. ergo similiter ī modalib⁹ sumitur cōtra
dictio per negationē latā ad verbuz. maiorem
probat. primo in propositionib⁹ in quibus po
nitur hoc verbū est. vt istius affirmatiōis ho
mo est: negatio est ista. nō est homo. non autez
ista: non homo est. Similiter istius affirmatio
nis que est homo albus. negatio est ista: nō est
homo albus. et non est hec: ē non albus homo
quia si ista: est non albus hō sit negatio illi⁹ af
firmationis: est albus homo. tunc sequeretur
ꝙ si ista sit falsa: lignū est homo albus. ista erit
vera. lignū est homo non albus. cōsequētia te
net. quia de quolibet affirmatio vel negatō ve
ra: et de nullo ambo simul. sed consequēs ē fal
sum. imo sunt simul falsē. ergo iste non contra
dicunt. lignū est homo albus. lignū est homo
non albus. ¶ Consequēter declarat predictaz
minorē in propositionibus in quibus ponitur
aliud verbum ab hoc verbo est. quia istius af
firmationis ābulat homo: cōtradictoria ñ est
ābulat non homo. quia nihil refert dicere ho
minem ābulare. et hominē ambulantem esse
nec etiam ābulat homo. et est ābulans homo
ideo videtur ꝙ similiter sumatur negatio vni
us. sicut et alterius. scilicz ferendo negationē
ad verbū. Consequenter arguit aristoteles ad
partē negatiuā q̄stiōis. qz si ꝯtradictio sit ī mo
dalibus sumēda ferendo negationē ad vbuz:
seq̄retur ꝙ ꝯtradictorie essēt simł ve. cōseq̄ns
est ipossibile. ergo et illud ex quo sequit. ꝟña
patet. qz si sufficeret negationē ferri ad modū
tunc iste essēt ꝯtradictorie. possibile est eē. pos
sibile est nō esse. possibile est ābulare. possibile
est nō ābulare. et similiter iste. possibile ē diui
di. possibile est nō diuidi. et tamē sunt simł ve
re. quia illud quod est possibile cū sit ad vtrū
lib et nō est semper actu. ideo tunc potest sibi
ꝯpetere negatio actus. et sic quicquid est ābu
labile potest nō ābulare. et quod est diuisibile
potest non diuidi. ergo iste erunt sil vere. pos
sibile est esse. possibile est non esse. et per conse
quens nō sufficit ad cōtradicendū in modali
bus negationē ferri ad verbū. ¶ Tertia con
clusio determinate respōdet ad questionē pri⁹
motā. et est hec. ad sumendū contradictoriā ī
modalibus necesse est modū negari. ꝓbatz du
abus rationibus. ꝓzima ratio est ista. quia ad
contradicēdū in modalibus opoꝛtz dicere ne
gationem ferri ad modū. vel dicere ꝯtradicto
rias simul stare in veritate. sz ista secūda pars
est ipossibilis. ergo prima pars est eligenda. in
qua dicitur ꝙ opoꝛtet modū negari. ita ꝙ isti⁹
affirmationis possibile est esse. negatio est ista
nō possibile est esse. ꝛ similiꝛ dicēdū est de ꝟī
genti necessa⁹ et ipossibili. Secūda ratō est ħ.
sicut se habēt esse ꝛ nō esse in illis de inesse: ita
se habet modus in modalib⁹. sz in illis de ineē
esse et non esse sūt oppōnes. idest copule. ꝛ sub
iectū et p̄dicatū dicūf res subiecte. ergo simili
ter ī modalib⁹ modi erūt oppōnes. i. copule. ta
les eni modi nō sūt determiatōes subi vel p̄e
dicati. sed sūt oppōnes ꝺterminātes vitatē aut
falsitatē ꝓpositionū. sicut esse et non esse sunt
oppōnes determinātes veritatē aut falsitatē
ꝓpōnū de inesse. mō ad ꝯtradicēdū in illis de
inesse oz ista ꝟba esse ꝛ ñ esse negari. ḡ silr ī mo
dalibus ad sumēdū ꝯtradictionē opoꝛtet mo
dū negari. ꝓpatet p singlos modos. qz isti⁹ pos
sibile ē ñ esse: negatio ē ista. non possibile ē nō
esse. eius vero que est possibile ē esse: nega⁹ nō
est ħ. possibile est nō esse. quia vt patuit pñt sil
stare in veritate. et se inicē ꝯsequūf. idest inse
runt se mutuo p ꝺuersionē in oppositā qualita
tē. et hoc capiēdo possibile pro ꝯtigēti ad vtrū
libet. sz iste: possibile ē esse. possibile ē ñ esse. cō
tradicūt. nec sil stāt. ꝛ ꝺsimiliꝛ iste: possibile ē
nō esse. et non possibile est non esse. que nūq̄
sunt simul vere aut false. Similiter vltⁱ affir
matōis necessariū est esse: negatio nō ē ista: ne
cessariū est non esse. sz ē ista: ñ necessariū est eē
ꝛ similiꝛ isti⁹. necessariū ē nō esse. negatio ē ista
non necessariū est nō esse. Et similiter iste due
impossibile est esse. non impossibile est esse: cō
tradicunt. et similiter iste due: impossibile est
non esse. et non ipossibile est non esse. Ex qui
bus cōcludit aristoteles ꝙ vniuersaliter opoꝛ
tet dicere. ꝙ in propositionibus modalib⁹ esse

et nō esse se habent sicut res subiecte ad quas non est ferēda negatio ad habēdū cōtradictō nē. sed ē ferēda ad vnū tantū videlz ad modū ita q̄ modales in qua q̄ altera negatio fertur ad modū putāde sūt cōtradictorie. vt possibile nō possibile. cōtingēs nō contingēs. ipossibile nō ipossibile. necessariū non necessariuz. verū nō verū. Et in hoc inuit q̄ verū et falsū cō-

Tertio stituūt ꝓpōnē modalem.

Sciēdū est q̄ circa hūc textū ici dunt tres difficultates. ¶ Prīa est. vtrū ad cō tradictionē ꝓpōnū de inesse sufficiat addere negationē copule. Et videt q̄ sic. qz dicit arist. in textu q̄ isti⁹ affirmatiōis q̄ ē esse albū boiez negatio ꝛtradictoria ē ista: nō esse albū boinē. et similr isti⁹ affirmationis ābulat hō: negatio est nō ābulat hō. ¶ In oppositū argr ꝑ aristo. ꝑ bui⁹ in fine ꝑmi capituli tertꝫ tractat⁹ vbi dic. opponi autē affirmationē negationi dico contradictorie qz vniuersalr significat ei qō est nō vlr. vt ois hō albus est. nō ois homo alb⁹ est. g̃ negatio lata ad copulā nō sufficit ad ꝛdictōnē. ¶ Rñdet per distictionē. quia duplex ē ꝓpositio de inesse. q̄dā ē ꝓpō singular] que ē de subiecto singulari. et ad cōtradictionē in talibus sufficit negationē ferri ad copulā. vt iste ꝛtradicūt. sortes currit. sortes nō currit. Alie sūt ꝓpositiōes de subo cōi. Et ad ꝛtradicēdū in talibus duo regrūtur. ꝑ. disparitas quātitat] subita q̄ in vna subiectū teneat vlr. z alia ꝑticulariter. zo regrit disparitas copule penes affirmationē z negationē. Et ad aristo. in textu rñdetur q̄ nō vult tales opponi ꝛtradictorie. sz tantū itēdit q̄ negatio nō facit ꝛdictionē nisi addat copule. nō aūt qñ addr alicui extrēo ꝓpōnis. ¶ Zª difficultas. vtrā ꝓpōes modales i quib⁹ negatio postponit mō sint aliquo⁹ repugnātes. z aduicē opposite. Et argr q̄ nō. qz tales pñt sil ee ve vt ꝑbat aristo. de istis ꝓpōib⁹ possibile ē ābulare. possibile ē nō ābulare. possibile ē diuidi. possibile ē nō didi. ¶ Rñdet ꝑ tria dicta. Prīmū. ꝓpōes modales ō diuersis modis. scz ō nec⁹ possibili z ipossibili i q̄b⁹ ne⁹ postponit mō ꝛdicūt. nec pñt sil stare i vitate. zm dictū. ꝓpōes modales ō eodē mō scz de necessario vl ipossibili i q̄ altera postponit ne⁹ mō repugnāt i vitate. pñt ei sil esse falsē. pz. qz sūt ꝛrie. vt nece ē ee. nece ē ñ ee. ipossibile esse ipossibile nō ee. zm dictū. ꝓpōnes de possibili vel ꝛtigēti in q̄bus ne⁹ solū ferr ad vbū nō repugnāt in vitate sed bñ in falsitate. pz. qz sunt subcōtrarie. vt possibile est esse possibile ē nō esse. ꝛtigēs esse cōtingēs non esse. et de illis tā tū locut⁹ ē aristo. cū dic. ꝓpōnes modales i q̄bus negatio ponit ad vbū nō ꝛtradicere sz sil stare i vitate. ¶ Tertia difficultas. vtrū istud vbū infiniti modi esse se teneat i modalib⁹ ex parte subiecti. vl ex pte copule. Et videt q̄ ex parte subi. ꝑ aristo. q̄ dicit vlr ei q̄ admodū dictū est esse quidē z nō esse oportz ponere q̄ad modū subiecta. ¶ Rñdet ꝑ duo dicta. Prīm ē q̄ ad similitudinē materie q̄ subicit forme subiectū et ꝑdicatū q̄ sūt māle in ꝓpōe dicūt res subiecte. z ad silitudinē forme q̄ opponit. i. ad uenit materie copule ꝓpōnū dicūt esse per se oppōnes. Et quo patz q̄ per rē subiectā aristo. nō itellexit subm z etiā ꝑdicatū māle. qō patz cū dicit. subiecte vo res hoc qdē albū ꝑ qō itelligit ꝑdicatū māle illud vo hō. per qō itelligit subm. vt sat] haberi pōt ex suis exēplis prīo dictis. zm dictū. esse z nō ee non sūt subiecta nec se tenēt ex parte subiecti sed ex parte copule. patet. quia nihil quod est vnitiuū extremoruz ꝓpositōnis est subiectū vel se tenēs ex pte subiecti. sed hoc verbū infinitiui modi esse est vnitiuū extremoꝝ ꝓpositionis modalis. vt iferius patebit. ergo non est subiectū nec se tenz ex parte subiecti. Et ad aristo. respondet q̄ solū voluit dicere q̄ in modalib⁹ esse et non esse habēt similitudinē cū rebus subiect] quia sic negatio addita rei subiecte. idest subo vel predicato materiali in illis de inesse nō facit ꝛtradictionē nisi simul feratur ad copulā. sic etiaz in modalibus negatio lata ad verbuz ꝓcise sic q̄ non ad modū non facit contradictionez Et illa similitudo patet in textu. cum dicitur: esse quidē et non esse oportet ponere q̄ad modū subiecta. idest ad similitudinē rei subiecte negationē vero et affirmationē hoc facientez scilicz cōtradictōnē oportet opponere ad vnū idest tātūmodo ad modū. quasi dicat. ex quo ex parte de ly esse vel non esse non sumitur affirmatio vel negatio in modalibus. ideo esse z non esse se habebunt tanq̄ res subiecte. Et qz ex parte modi sumitur affirmatio vel negatio ideo modus dicitur copula.

Conclusio Rūsalis. ad cognoscendū ꝛdictionē i modalibz q̄ sūt de eodē mō nō sufficit negationē ferri ad vbū sz regrit mod⁹ negari. Dec⁹ sat] pz ex dict].

Primo dubitaꝫ. Utrū ꝓpōnes de impossibili ⁊ necessario sequantꝫ ꝯtradictorie ad ꝓpōes de possibili ⁊ cōtingēti ꝓ declaratione terminoꝝ ꝑ premittit vnū dictū: q illa ꝓpō dr̄ seq cōtradictorie ad aliā que fuit sibi eqpollēs per negationē ꝓpositā mō. i. modo dissiliter se habēte. sed illa ꝓpō dicit seq ꝯrie ad aliā q̄ sit sibi eqpollēs p negationē latā ad verbū tm̄. illa vo dicit ad aliam sequi cōtrarie ⁊ contradictorie que fit sibi eqpollēs per negatōnē ꝓpositā ⁊ postpositā mō. hoc supposito negatiue. Rñdet aristo. ad dubiū in. 2. c. huius tractat⁹ in quo determinat ō equipollētys ⁊ ꝯsequentys modaliū. ⁊ ꝯtinet q̄tuor ꝯclones. Quaꝝ prima tāgit ordinē ꝓpōnum modaliū ꝑm antiquos: ⁊ est hec. antiqui posuerunt istas ꝓpōnes se inuicē ꝯsequi ⁊ equipollere per primā lineā. s. possibile ē eē. ꝯtingēs ē eē. nō ipossibile ē eē. ⁊ nō necīo ē eē. sed in secunda linea posuerūt istas equipollere. s. possibile ē nō eē. ꝯtingēs ē nō eē. nō ipossibile ē nō eē. ⁊ nō necium ē nō eē. In tertia vo linea posuerūt istas. nō possibile ē eē. nō cōtingēs ē eē. ipossibile ē eē. ⁊ neče ē nō eē. In quarta posuerunt istas equipollere. s. nō possibile ē nō eē. nō ꝯtingēs ē nō eē. impossibile ē nō eē. ⁊ neče ē eē. Et addit aristo. q iste ordo pōt clare patere describēdo figurā q̄drangularē. ¶ Scōa cōclo ondit in quo bñ dixerunt antiqui. et est hec. Ad non impossibile sequunt cōtradictorie. i. modo dissimiliter se habēte ad possibile ⁊ ad contingens: ⁊ ad nō possibile ⁊ nō ꝯtingēs: sicut bñ dixerūt antiq. Et hoc est intelligēdū referendo singula singulis. ita q ad ipossibile sequatur non possibile ⁊ nō ꝯtingens. ⁊ ad nō ipossibile sequit possibile ⁊ cōtingēs. ita q ad negationē de ipossibili segtur negatia de possibili: ⁊ econuerso. ¶ Tertia ꝯclusio ondit i q̄ defecerūt antiq: que est hec. antiqui male ordinauerūt ꝓpōnes de necessario in prima et secūda lineis. patet quatuor rōibus. Prima ratio est ista. q nō neče eē ⁊ possibile eē nō eq pollēt. ⁊ tamē eas ordinauerūt in prima linea Añcedēs p3: q necesse nō eē. ⁊ possibile eē opponūt ꝯtradictorie. ergo iste nō equipollent. possibile esse. ⁊ non necesse esse. Secūda rō. propōnes primi ⁊ terty ordinis ꝯtradicunt. s3 iste nō ꝯtradicūt. necesse non eē. et nō necesse esse. ergo in primo ordine non debēt poni ista non necesse esse: cum in tertio ordine ponaꝫ illa: necesse non esse. aliter due contradcōrie essent simul vere. quia iste due. necesse non eē ⁊ non necesse esse. sunt simul vere. Tertia ratio. necesse ⁊ impossibile opponunt contrarie ergo adinuicem equipollent contrarie. i. per negationē latā ad verbū dicti. et per ꝯns si in prima linea negetur impossibile ⁊ affirmatur dictū esse negabitur etiā necesse. ⁊ eius dictū Prima consequntia patet. quia iste equipollēt. necesse esse. impossibile non esse. ⁊ iste. impossibile esse. necesse non eē. Quarta ratio. si iste equipollent. impossibile esse. ⁊ non necesse eē tunc contradictorie sequerentur adinuicem. Coñs est impossibile. ergo ⁊ añcedēs. Coñtia patet. quia bene sequitur. necesse eē. ergo possibile esse. tunc si possibile esse sequatur. ergo non necesse esse. ergo de primo ad vltimū sequetur necesse esse. ergo non necesse esse. que sunt contradictorie. q autē necesse. sequatur possibile esse. patet. quia nisi sic tunc eius contradictoriū sequitur. i. simul stat. s. non possibile esse. ⁊ ad non possibile esse. sequitur impossibile eē. quod non potest stare cum necesse eē ¶ Quarta cōclusio ordinat predictas propositiones secūdū opinionē ꝓpriā: ⁊ est hec. Ad istā. possibile ē eē. segt̄ ista nō necesse ē nō eē. et sic non debent poni in eodem ordine. Conclusio patet duabus rōnibus. Prima ē. q ad possibile esse. non sequit̄ necesse eē. nec neče non eē: nec etiaz non neče eē. et tamen ad possibile eē. oportet seq aliquā de nēcio. ergo ad possibile eē. sequit̄ ista. non necesse est non eē Añcedens pro prima parte. p3 q̄ cum possibile eē. stat possibile non eē. sed quod est neče eē non est possibile non eē. ergo ad possibile eē. ñ sequit̄ neče eē. Secūda pars añtis p3. q̄ possibile eē. nō ē nō necesse eē. g̃ ad possibile eē. ñ segtur neče nō eē. Sz tertia pars añtis p3. s. q̄ non sequit̄. possibile eē g̃ necesse eē. probatū ē in q̄stione p̄cedēti. Scōa ratio ē ista. q̄ ad ñ possibile eē. sequit̄ impossibile eē. ⁊ necesse ñ eē. g̃ ad possibile eē. quod est ꝯdictoriuꝫ añtis sequit̄ nō ipossibile eē. ⁊ non necesse non eē. q̄ sunt ꝯdictoria ꝯntis. Hanc ꝯclonē non ꝓbat aristoteles. s3 posset ꝓbari: eo q̄ i terminis cōuertibilibus si ad añs sequit̄ aliquod ꝯns. tūc ad oppositū añtis sequitur oppositum ꝯntis.

Secundo dubitatur. Utrum ista propositio sit particularis negatiua. sortē possibile ē non eē. Et videt̄ q ñ. q

sua contradictoria ē negatiua. igitur ipsa ē affirmatiua. ꝯñtia tenet. qꝛ propōes cōtradictorie dñr eē diuerse qualitatis. Añs pꝫ per pħꝫ in textu. c. precedēti sic dicētē. eius vero que ē possibile nō eē. negatio ē. nō possibile ē non eē Ex qua auctoritate pꝫ istam eē negatiuā. non possibile ē nō eē. ⁊ per ꝯñs sua opposita erit affirmatiua. ¶ 2° sic. qꝛ sicut se hꝫ verbū in illis de ineesse. ita modus in modalib⁹. sed ī illis ꝺ ieē verbo non negato manet propō semꝑ affirmatiua. ḡ similiter in modalibus si modus nō negetur propositio erit affirmatiua. Et confirmatur. quia istius propositionis. sortem possibile est non esse. nec tota copula nec principalior pars copule negat̄. ḡ est affirmatiua. ꝯña tenet. qꝛ propositio denoiatur affirmatiua vl̄ negatiua ex parte copule. Añcedēs pꝫ pro prima parte. quia illius propōnis copula est hoc totū. possibile ē eē. mō illud totū nō negat̄. ḡ copula non negatur. Secunda pars pꝫ. quia modus est pricipalior pars copule: cū a modo denominetur propō modalis. Et tamē mod⁹ nō negatur ḡ propō nō ē negatiua. In opp^m tamē argr̄ qꝛ eius contradictoria ē affirmatīa igitur ipsa ē negatiua. tꝫ cōsequētia qꝛ due categorice cōtradictorie repugnant in veritate Añs pꝫ qꝛ sibi cōtradicit ista affirmatiua sortē necessario ē eē. Et confirmat̄ qꝛ ipsa eqpolet vni negatiue. s. isti sortē nō necesse ē eē. Ad dubiū rñdet̄ ponēdo vnā distinctionē ⁊ duo dcā Distinctio ē hec. Quātitas ꝓpōnū pōt attēdi penes tria. Prio mō ex ꝑte toti⁹: et sic oīs materialis pōt dici modalis. Alio mō ex ꝑte subiecti dicti. ⁊ tūc ꝓpō modalis ē eiusd̄ q̄ꝫtitatis cū sua preiacēte. vocat̄ enī p̄iacēs propō correspōdēs dicto. Tertio pōt attēdi q̄ꝫtitas ex ꝑte modi. et sic oēs propōes modales dñr eē vl̄es vel particulares. qꝛ oēs de contingēti vel possibili sūt ꝑticulares ex parte modi. Et oēs de necessario ⁊ īpossibili sūt vl̄es ex parte modi. Ex qua distinctōne elicit̄ tale documētū. quo ad oppōnē vel eqpolētiā modaliū oꝫ attēdere nō solū ad q̄ꝫtitatē modi: sꝫ ad q̄ꝫtitatē mōi et subiecti dicti simul. qꝛ iste nō contradicunt simpl̄r. quoddā aīal necesse est eē hoīem: ⁊ q̄ddā aīal possibile ē non eē hoīem. sed si varieṫ q̄ꝫtitas subiecti dicti erūt simpl̄r ꝯtradictorie Primū dictū. Ista propositio sortē possibile ē non eē ē singularis ex parte subiecti dicti: ⁊ ꝑticularis ex ꝑte modi. Scd̄ꝫ dictū ꝙ ipa ē simpliciter negatiua. pꝫ qꝛ pricipalior pars copl̄e negat̄: puta ħ vbū eē. ergo ipsa ē negatiua. ꝙ aūt iste infinitiu⁹ eē sit p̄ncipalior pars copl̄e pꝫ. qꝛ illud ē pricipalior pars copl̄e scd̄m cui⁹ exigētiā grāmaticalit̄ ordinant̄ extrema propositionis. sed extrema isti⁹ propositionis ordinant̄ scd̄m huius verbi exigentiā infinitiui modi eē. Nā subm̄ ponit̄ in accusatiuo ut possit sibi reddere suppositū: et p̄dicatū inclusuꝫ ī ipso īfinitiuo sil̄r ponit̄ in actō: ut possit construi cū isto īfinitiuo eē. ⁊c. Aliqui tamē rñdēt per distictionē qꝛ ista propositio potest dupl̄r ꝯsiderari. vno modo inq̄ꝫtū ē ꝓpositio cathegorica ⁊ sic ē negatīa. Alio modo potest ꝯsiderari inq̄ꝫtū ē modalis. et sic est affirmatiua eo ꝙ modus non negat̄. Tamē rñsio prior videtur melior. eo ꝙ affirmatio uel negatio ꝯueīt ꝓpositioni inq̄ꝫtū modalis. Et ad rationes factas añ oppo^m. Ad primā ꝺr ꝙ Aristoteles ꝑ negationē intellexit ꝯtradictoriā. Ad secūdā patuit ꝙ nō ē oīno dissimile. Ad t̄tiā ꝯceditur ꝙ tota copula non negat̄: sed pars pricipalior. ⁊ ħ sufficit. Et licet propositio denominetur modalis a modo. non tñ sequitur ꝙ mod⁹ sit principalior pars copule: qꝛ non semper fit denominatio a principali.

Tertio Dubitat̄. Utrū propositio modalis ⁊ de inesse differāt specie. Respondet̄ per duo dicta. Primū ē ꝙ sunt eiusdē speciei subalt̄ne. qꝛ sūt propositiones cathegorice. Secundum dictū ꝙ differūt specie specialissima. pꝫ qꝛ habēt oppositiones et formas specie distinctas. Itē habēt diuersas passiones proprias. differūt etiā eēnalit̄ plus q̄ꝫ due propositiones de inesse. sed propositiones de inesse differūt numero. ergo propositio modalis et propositio de ineē differūt pl⁹ q̄ꝫ numero. ⁊ ꝑ ꝯñs differūt specie. Et si queratur vtrū ista sit de ineē vel modalis sortes potest currere. Respondetur per distinctionem quia vel potest resolui in istam sortem possibile est currere: ⁊ sic est modalis. vel potest resolui in hanc. sortes est potens currere. et sic est simpliciter de inesse. quia copula eius non est modificata. Nam hoc verbum est dicitur esse precise copula: et hoc totum potens currere est predicatum materiale.

Ad rationes Ante oppositum. Ad primam dicitur ꝙ propositio modalis est categorica: que licet com

plectaꝫ pl̃es copulas ptiales. hz tñ vnã copulam totalẽ aggregatã ex vbo ⁊ mõ modificãte. ¶ Ad scõam dr̃ q ꝺtradicũt de modo ⁊ cõtrariaꝫ ō dicto legẽ subcõtrariaꝫ retinentes. Et ad ꝓfirmationẽ patuit q̃ modo ī ꝓpositionib⁹ de diuersis modis ad hñdum ꝺtradictoriam ñ oz modũ negari. sz tñ qñ sũt de eodẽ? ¶ Ad tertiã ꝓcedit. pria ꝓña. ⁊ cũ iferꝫ qz si sic sequereꝫ vnũ ꝺtrariũ seq ad reliquũ. R̃ñr q ad neĉe eẽ segꝫ possibile eẽ capiẽdo possibile ꝑ possibili alto. ⁊ non ꝓ possibili qō ꝺuertit cum contingenti ad vtrũlibet.

Queritur Utrum ad necesse esse seq̃ possibile eẽ. ¶ Et arguit q ñ. qz qdqd sequit ad ꝓñs bõe ꝓne seq̃ ad eius añs. sz ad possibile eẽ seq̃ possibile nõ eẽ. g̃ ō ꝓmõ ad vltimũ bñ seq̃ neĉe eẽ. g̃ possibile non eẽ. qō é falsuz. qz ꝓñs ꝺtradicit añcedẽti. Minoꝛ ꝑz p aristo. ī textu dicẽtẽ. q idẽ vr̃ possibile incidi ⁊ non incidi. ⁊ ẽt eẽ ⁊ non eẽ. g̃ ad possibile eẽ. segtur possibile non eẽ. ¶ Jn oppm é aristo. in suo textu.

Primo sciendũ é. q ꝑ intellectu questi ponuntur due distinctiões. ¶ Prima distinctio é h̃. duplex ẽ vle. q̃ddã é ī ꝓdicãdo. ſ. q ꝓdicat de alio eẽntialiter ⁊ ñ cõuertibilit. ⁊ sic possibile est vle respectu neĉy. qz oẽ necesse eẽ é possibile esse. sz non oẽ possibile eẽ. é necesse eẽ. intelligẽdo de possibili alto. ⁊ sic intelligẽdo de possibili alto ista ꝓña tz ab iferiozi ad supius neĉe eẽ. g̃ possibile eẽ. Aliud é vle in distribuẽdo qō iterũ é duplex. qz quoddã distribuit quo ad suppositа sicut signũ vle. vel aliq̃d sibi eqpollens qō distribuit cõmunẽ terminũ cui addit ꝑ oib⁹ suis suppositis copulatie. aliō é vle qō distribuit quo ad tpa. ⁊ é illud qō facit tenere copulaz copulatie ꝑ plurib⁹ dr̃ys tp̃m. ⁊ ℔ modo tz ista ꝺsequentia a toto in q̃titate ad suã ptẽ. hoc é necesse eẽ. g̃ hoc é possibile eẽ. qz li neĉe distribuit ꝑ oibus dr̃ys tẽpoꝛ copulatiue. ⁊ li possibile facit copulam accipi ꝑ pluribus differẽtꝫ tẽpoꝛ disiunctiue. adhuc é aliud vle in ãpliãdo qō. ſ. ampliat terminũ ad stãdũ ꝑ plurib⁹ differentꝫ tempoꝛ copulatiue cuiusmõi est neĉe. ⁊ sic ista consequentia necesse eẽ. g̃ possibile eẽ. tenet per locũ a tota copulatiua ad disiunctiuam constitutam ex eisdem ꝓpositionibus. ⁊ sic patet q̃ tribus modis potest ista consequentia. necesse esse. ergo possibile esse ꝓbari vera. ¶ Secunda distinctio. possibile potest capi dupliciter sicut contingens cuz quo conuertitur. primo capitur ꝓ possibili alto quod é commune tã ad illud qō é necessariũ q̃ ad illud q non est necessarium dũtamen non sit impossibile. Et sic ista consequntia necesse eẽ. ergo possibile esse. tenet ꝑ locũ ab inferiozi ad superius. vt prius patuit. alio modo capitur possibile ꝓ possibili determinato. ⁊ hoc dupliciter scõm q eius sũt due species. quia vel capitur ꝑ possibili qō est necessarium. ⁊ sic predicta cõsequentia tz per locum a cõuertibilib⁹. quia tunc necesse ⁊ possibile conuertuntur vel capitur possibile ꝑ illo q ñ est necessarium nec impossibile. Et istud diuiditur ī tres modos. scilicet. possibile. natũ. rarum. ⁊ ad vtrunlibet. ⁊ sic non sequitur necesse esse. ergo possibile esse. vt deducit ratio fcã ante oppositum.

Secundo sciendum é. q in hoc tertio capitulo aristoteles docz oꝛdinare determinate ꝓpositões modales. Et continet quatuoꝛ ꝺclusiones. prima ponit subforma dubitationis. que est hec. vtrũ ad neĉe eẽ. seq̃tur possibile eẽ. ⁊ arguit ad vtrãq; ptez dubitationis. Prio ad partẽ affirmatiuam. qz si nõ sequitur necesse eẽ. ergo possibile eẽ. tũc contradictoriũ cõsequẽtis seqtur ad añcedẽs sed contradictoꝛium consequentis. ſ. non possibile esse. ñstat cum añcedente. igitur ⁊c. Et si aliqs ꝺixerit q ꝺdictoꝛia istius possibile eẽ nõ é ista nõ possibile eẽ. tũc erit ista. possibile nõ eẽ. sz vtreq; sũt false. illa de neĉio exñte ꝛa. g̃ quecũq; fuerunt dicta ista; ꝺdicere isti. possibile eẽ. nõ stabit cũ ista necesse esse. ⁊ ad partem negatiuam arguit sic. sicut argutum fuit supꝛa ante oppositum. ¶ Tertia conclusio cõtinet duas diuisiones quas aristoteles premittit ꝓ solutione dubitationis. ¶ Prima diuisio est hec. q potentiarum quedam sunt rotionales. ⁊ iste manentes eedem sunt pluriuz contradictoꝛiarum ideſt potentie rationales valent ad opposita. Alie sunt irrationales. Et harum quedã valent ad opposita. Alia vero non. sicut vis calefactiua ignis est potentia irrationalis. ⁊ non valet ad opposita.

quia non põt nõ calefacere. Et ex hac diuisio/ ne soluitur argumẽtũ factũ ad partẽ affirma/ tiuã per itereptionẽ añcedẽtis. nõ eni ad pos/ sibile eẽ. sequitur possibile nõ eẽ. ¶ Scõa di/ stictio ẽ. possibile oꝛ equiuoce qꝛaligd ẽ possi bile qõ iam actu ẽ sicut illud ẽ possibile qõ cõ/ iunctum ẽ actui vt possibile ẽ aliquẽ ambula/ re qñ actu ambulat. Aliud est possibile qõ põt eẽ vel agere. ⁊ tale vocatur possibile distãs ab actu vel possibile ante actum. ⁊ sic ille põt am bulare qui nõdũ ambulat. sed in futuro ãbu labit. ⁊ ẽ oña inter ista possibilia quia possibile secũdo mõ dictũ. soluꝫ reperitur in reb⁹ mo bilib⁹. i. transmutabilibus gñabilibus ⁊ cozru ptibilib⁹. sed possibile ꝑmo modo dictum re/ peritur tam in reb⁹ imobilibus q̃z in reb⁹ mo bilibus. ¶ Tertia cõclusio tangit solutionem dubitatõis mote. ⁊ ẽ hec. possibile qõ vꝫ ad op posita non segtur ad necesse. sed possibile q ñ vꝫ ad opposita bñ segtur ad necesse. Simillr possibile añ actum no sequitur ad necesse sed si capiatur cõiter. s. ꝑ illo qõ non ẽ impossibile tunc sequitur ad necesse. Qõ ꝓbat aristote/ les. qꝛ possibile sic sumptũ ẽ cõe ad necessari/ um. ⁊ se habet sicut totum vniuersale respe/ ctu necessary. modo ad ꝑticulare segtur vni/ uersale. g̃ ad necesse eẽ sequitur possibile eẽ. sed nõ oio. i. vniuersaliter ꝑ qualibet spẽ pos/ sibili vt patuit. ¶ Quarta cõclusio. collectiua que segtur ex ꝓdictis ẽ hec. fortasse nec̃arium ẽ ꝑm⁹ modus inter oẽs modos. ꝓbat aristo/ teles dupliciter. ꝑmo ponendo figurã moda liũ in qua ꝓponit ꝓpões de necessario. scõo il/ las de possibili. ȝ⁹ de contingenti. ⁊ vltimo de impossibili. ⁊⁰ ꝓbat ratõne. quia sempiterna ⁊ illa que semper actu sunt. sũt ꝓza. sed neces sarium semper ẽ. g̃. Ex hoc infert vnam diuisi onẽ entiũ. qꝛ quedam sũt semp in actu sicut ꝑme subẽ vt de⁹ ⁊ intelligẽtie. Alie sunt actu ⁊ potestate in gbus actus nõ ꝓꝛ ẽ. sed tpe poste riꝛ. Alia vero nũq̃ sunt actu sed solũ ptãte. si cut continuum ẽ in potẽtia ad ꝺiꝺi in infinitũ sed nũq̃ erit actu diuisũ. ⁊c.

Tertio notandũ ẽ. q circa hunc textum incidũt due difficultates. ¶ Pri ma ẽ. vtꝫ valeat illa ꝓña quã facit aristo. si ad necesse eẽ nõ segtur possibile eẽ. g̃ oppõitum bñ segtur. ⁊ rñr q nõ. Et ad aristo. põt dici q lra fuit corrupta ex translatione vel ex vicio scriptoꝝ. vel põt dici loco b⁹ verbi segt. ꝺꝫ in telligi hoc verbũ stat. qꝛ quodlibet cũ quolibꝫ vel ei⁹ oppo⁹ stat. vt ꝓꝫ ex ꝑmo ꝓioꝝ. ¶ Se cũda difficultas vtrũ potẽtia irrõalis valeat in oppõita. ¶ Respondetur distinguẽdo de du plici potẽtia. quia quedã ẽ potẽtia actiua. ⁊ ta lis potẽtia in irrõnabilibus nõ vꝫ in opposita qꝛ vt iam patuit. licet ignis possit comburere nõ tñ põt non comburere. Alia ẽ potentia pas siua que se tenet ex parte materie. ⁊ illa potẽ/ tia i irrõabilibus valꝫ i oppõsita. vt mã ignis põt calefieri ⁊ frigefieri. sed posset obyci quia potentia bruti est irrõalis ⁊ tamen brutũ põt ãbulare ⁊ ñ ãbula⁹. vt de se satis patet. g̃ potẽ tia actiua irrõnalis valet ad oppõsita. ꝓpter hoc aliter respondetur per vnum dictũ ⁊ vnã distinctionẽ. Dictum ẽ istud potẽtiã rõnalem vocat aristo. illã que ꝺm dictamẽ ⁊ directiõez rõnis põt agere. cõ ẽ intellectus ⁊ voluntas. ſz potentia irrõnalis ẽ q̃ scõm dictamẽ rõis non põt agere. sicut sunt bruta ⁊ alia inaiata. Distĩ ctio est hec. potentiam valere ad oppõita põt dupl⁹ intelligi. Uno⁹ q possit ad opposita cõ tradictorie. ita q posse ad oppõsita. sit idẽ qõ posse agere vel posse non agere. ⁊ sic non tãtũ potentia rõnalis. sed etiam irrõalis põt ad op posita. vt brutum põt ambulare ⁊ non ãbula re. Alio modo sumitur posse ad oppõita ꝺrie. s. q possit ꝓducere effect⁹ ꝺrios. ⁊ sic sola po tentia rõalis valet ad opposita. non tamẽ in q̃ cunq̃ oppõita. sed ad illa que sequũt actũ vo lendi vel nolẽdi. ⁊ ſz intellect⁹ q̃nq̃ possit ad opposita sicut ad actus itelligendi oppositos ⁊ ad act⁹ exteriozes. nõ tñ põt ad quecũq̃ op posita nec ſp. qꝛ quãdoq̃ nõ ẽ in potẽtia aĩe in telligere ⁊ nõ intelligere. aut assẽtire alicui ꝑ positioni vel non assentire eidẽ. ĩmo gñaliter potẽtia rõnalis respectu ꝑmi act⁹ itelligẽdi ñ pl⁹ põt i oppõita q̃z ignis calefacere et ñ ca⁹. ſz volũtas semp ẽ nata ꝓducere velle vl nolle.

Conclusio rñsalis. ad necesse eẽ segt possibile eẽ. capiendo pos sibile ꝑ possibili alto. vel possibili necessario ñ ãt segt capiẽdo possibile ꝓ possibili nõ ne cessario. ⁊⁰ patꝫ ex dictis.

Primo dubitat. Utꝫ i modalib⁹ ꝓpo sitis eodẽ mõ sit sumẽda oppõ sic i modalib⁹ diuisis ꝑ cui⁹ declaratõe soluũ tur tres difficultates. Quaꝫ ꝑma sit h̃. q̃lis ẽ hec ꝺio ꝓpõis modalis in oppõitam ⁊ diuisaꝫ Ad quam respondetur. q hec est ꝺio analogi

in sua analogato. quia modalis cõpõita non ẽ modalis nisi ꝑm quid ꝓpter quandaz silitudinem quaz habet cum vera modali. nam in modali cõpõita ponitur modus silis illi. mõ q põit i modali diuisa q̃ ẽ ve ꝛ modal' simplr. ¶Secũda difficultas quot ꝯditiones regrũt ꝛ sufficiũt ad hoc q̃ aliqs modus faciat ꝓpositionem modalez ꝓpissime captam. ℟ñr per quattuoꝛ ꝯditiones. ꝓma ẽ q̃ talis modus ꝑtus conueniat significatis enũciationũ ꝛ ꝑ̃ excludũtur oẽs isti modi significatiᵐ. repñtatiuũ. p se. p accidẽs. mediatũ. ꝛ imediatũ. oẽs enĩ isti modi ꝑmo ꝯueniũt enunciationibus. ¶Secũda ꝯditio q̃ talis modus nõ ꝯueniat significatl enũciationũ scõm attributionem ad itellectũ. ꝛ per ꝑ̃ excludũt isti mõi. scitum oppinatum. creditũ. ꝛ imagiatũ. ¶Tertia cõditio q̃ talis modus ex ꝯñti conueniat enũciationiḇ. hoc ẽ q̃ talis modus in recto sit vificabilis ex ꝯñti de tota ꝓpõe inquantũ ꝓpositio ẽ. ꝛ per ꝑ̃ excludũtur iste deteriat õnes. bñ male. ꝑteritũ. futurũ. ꝛ ẽt cõtingẽs ad vtrũlz contingẽs natũ. ꝛ contingẽs raro. qa talia nõ põit in recto ꝓprie verificari de ꝓpõe inquantum ꝓpõ est. ¶Quarta cõditio q̃ talis mõus ampliet copulam vltra tẽpḇ siue ꝑiacentis. Et per hoc excluduntur verum vel falsuz. ex quo ſegtur q̃ sunt tantũ quatuoꝛ modi faciẽtes ꝓpositiõem modalem ꝓpissime captam. ſ. possibile. altum ꝯtingẽs ipossibile ꝛ necesse. ideo ꝓpõ modalis ẽ illa que modificaf aliquo istoꝝ sex modoꝝ. Et si queratur vtrũ possibile ꝛ necessarium codẽ mõ ampliant copulã. vr q̃ non. quia necessarium ampliat ad oẽ tẽpus ꝛ possibile tm̃ ad duo tempoza. ſ. ad põs ꝛ ad futurum. qz ad ꝓteritz nulla est potentia. ℟espondetur q̃ ampliat ad oẽ tps q̃ pz. quia necesse esse. ꝛ possibile non ee. contradicũt. g̃ codẽ mõ ãpliãt. tz ꝯña. qz ꝓpõnum oppõita ꝛ vl egpollẽtiũ termi debẽt teneri eq̃ ãple ꝛ eq̃ stricte. ꝛ ad obiectiõem dr̃ q̃ possibile potest capi dupliciter. Uno mõ spãliter vt tm̃ valet sicut potens vel poterit. ꝛ sic ampliat tantum ad duo tempoza. ſ. ad põs ꝛ ad futurũ. Alio: capitur possibile generalif. ꝛ sic ãpliat ad omne tẽpus disiunctiue. hoc ẽ facit terminũ ꝑcedentẽ ꝛ sequẽtẽ ꝑ oibus suis suppositis respectu oĩum dr̃arum tpis disiũctiue. ꝛ hoc modo ꝯtradicit impossibili. qz ampliat ad oẽ tẽpus copulatiue ꝛ negatiue. ꝛ ẽt inter ipsuz ꝛ necesse q̃ ampliat ad oẽ tempus copulatiue ꝛ affirmatiue potest hoc modo stare oppõ vel egpolentia. ¶Tertia difficultas ẽ ꝓncipale q̃situz vtrũ. ſ. codẽ mõ sit sumenda oppõ i modalibꝰ cõpositis ꝛ diuisis. Ad quã respondet q̃ non quia alr̃ sumit oppõ in illis de in ee ꝛ i modalibus. Nam ad contradicẽdum in illis de ineẽ cũ dispitare q̃titatis sufficit copulã negari. ſz i modalibꝰ cuz hoc regritur q̃ modus neget. modo ꝓpõ modalis composita ẽ simplr õ in ee. vt patebit in dubio sequenti. g̃ non codẽ sumit oppõ i modalibus cõpositis sic i disis.

Secundo dubitatur. qualiter dr̃nt ꝓpositio modalis cõpõita ꝛ diuisa. ℟ñr q̃ tripliciter differũt. ꝑo quaꝛ ꝑma dr̃a ꝑmittitur vna distinctio dicẽs q̃ illi quatuoꝛ modi possibile ipossibile contingens necesse põt dupliciter capi. Uno modo ꝓprie intentionaliter. ꝛ vt sunt dr̃e entis. Et tũc possibile tm̃ valet sicut ens potens esse. ꝛ necesse tantum valet sicut ens necessarium. ipossibile vero sicut ens non potens ee. ꝛ vt sic eis cõpetunt quatuoꝛ ꝯditiones ꝓius dicte. Alioꝰ põt capi secũde intẽtionaliter. ꝛ vt sunt differentie ꝓpõis ꝛ tunc possibile tm̃ valet sicut ꝓpositio possibilis ꝛ necesse sic̃ ꝓpõ necessaria Impossibile vero tm̃ valet sicut ꝓpõ impossibilis. nec eis vt sic competũt quatuoꝛ condiciones ꝑdicte in ꝓcedẽti dubio. Tũc dicit q̃ modalis diuisa ꝛ composita ꝑmo mõ sic differunt. quia i modali diuisa ponitur aliqs istoꝝ quatuoꝛ modoꝝ ꝓprie intentionaliter sumptorum. sed i modali composita ponitur aliquis illoꝝ sumptoꝝ scõe intentionaliter vel aliquis alius qui põt de se ꝑdicari de tota ꝓpositione inquãtũ ꝓpõ ẽ. Secũda dr̃a ẽ quia modalis diuisa ẽ simplr ꝛ vere modalis cũ in ea ponatur modus cui ꝯueniũt quatuoꝛ ꝓdicte ꝯditiones. sed modalis cõpõsita ẽ simplr ca⁹ de in ee. qõ pz. quia ꝓpõ dicitur ca⁹ de ſ ee. qz in ea est simplex iherẽtia ꝑdicati ad subiectum. ita q̃ talis inherentia non sit modificata per aliquem modum. sed i modali cõpõsita ẽ simplex inherentia modi ad dictũ. nam in ea modus tantum ẽ ꝑdicatum materiale g̃ mediãte copula põtis tpis ĩdicatiui mõi enũciaf de toto dicto tãq̃ de subo. g̃ ꝛc. ¶Tertia dr̃a quia ad veritatem modalis compõite requritur ꝛ sufficit veritas vniꝰ ꝓpositionis in qua modus materialiter ꝓdicatur de ꝓpõe

correspõdẽte dicto vel de noie õmonstrante illã ꝓpõem vt ad veritatẽ istius modalis cõpõite. albũ eẽ nigrũ ẽ possibile. regritur vitaꝫ illius ꝓpõis. hec ꝓpõ albũ eẽ nigrũ ẽ possibilẽ sed ad vitatẽ modalis diuise requiritꝫ ⁊ suffiẽ vitas vniꝰ ꝓpõis in q̃ ꝑdicatꝫ modus de oꝛone ꝓposita ex ꝑdicato ⁊ ꝓnoie dicti demõstrate illud ꝑ quo supponit subꝫ dicti. Ut ad veritatem istius ꝓpõis diuise. albũ eẽ nigrum ẽ possibile. sufficit vitas illius ꝓpõis hoc eẽ nigruꝫ ẽ possibile. per li hoc demonstrando parietẽ vl̃ aliquod subm albũ. ⁊ si subꝫ dicti fuerit terminus cõis non cõnotatiuus sicut in ista omne astꝛ eẽ supra nostrũ oꝛizontẽ ẽ possibile. regritur q̃ modus possit ꝑdicari de oꝛone cõposita ex ꝑdicato dicti ⁊ singularibꝰ illius termini cõis vel ꝓnoie demonstrãte illa singularia vt dicẽdo hoc astrum eẽ supra nr̃z oꝛizontem ẽ possibile. ⁊ hoc astꝛ eẽ supra nostꝛ oꝛizõtez ẽ possibile. ⁊ sic de alys. ita q̃ per li hoc demõstretur aliud ⁊ aliud astrum.

Tertio dubitatur. vtrum oẽs ꝓpões de contingenti reponãtur in eisdez lineis vel in diuersis. ℟ñr per q̃ttuoꝛ dicta. ¶ Primũ q̃ ꝓpões de contingẽti alto reponũtur in eisdem lineis sicut ꝓpões de possibili. Propões aũt de possibili reponũtur i diuersis lineis vt deducit aristo. in textu. ¶ Scõm dictũ ꝓpões de ꝛingẽti necessario reponunt in eisdem lineis sicut ꝓpões de necessario. ꝓz. qz adinuicẽ ꝛuertũtur. ¶ Tertiũ dictũ q̃ ꝓpositio de contingenti non necessario equipollet vni copulatiue constitute ex duabus ꝓpositionibus de possibili in quarum vna dẽm negatur ⁊ in alia affirmatur sicut ista. soꝛtes est contingens ad vtrumlibet currere. equipollet isti capulatiue. soꝛtem currere est possibile. ⁊ soꝛtez possibile ẽ non currere. cuius cõdictoꝛia erit vna diſiunctiua constituta de ꝓtibus contradicentibus. puta ista diſiunctiua soꝛtẽ non possibile est currere vel soꝛtem nõ possibile est non currere. ¶ Quartum dictuꝫ. omnis ꝓpõ affirmatiua de contingenti ad vtrumlibet in qua scilicet modus non negatꝫ. ponitur in duabus lineis. in ꝓma ⁊ in secunda. Et omnis negatiua de huiusmodi contingenti in qua. ſ. modus negatur ponitur in duabus lineis. ſ. in tertia ⁊ in quarta.

Ad rationez ante oppoſitum factaz soluta est in ꝓmo notabili. ⁊ hec de questione.

Queritur Utrum cõtrarietas in enunciationibꝰ vocalibꝰ ſit sumenda penes contrarios mõs enũciandi aut penes ꝑdicata ꝛtraria. ¶ Arguitur ꝓ̃o q̃ penes ꝑdicata contraria. quia dicit arist. in ꝑdicamẽtis. q̃ ista. ſocrates ẽ languidus. contrariatur isti. ſocrates est sanus. ergo ꝛtrarietas sumitꝫ penes ꝑdicata ꝛtraria. ⁊ non penes ꝛtrarios modos enuciandi. ¶ Arguitur scõo sic. ꝛtrarietas enũciationũ sumitꝫ a cõtrarietate oppoſitoꝝ. ⁊ ꝛtrarietas oppoſitoꝝ a ꝛrietate reruꝫ enũciataꝝ. g̃ ꝛtrarietas enũciationis vere sumitur ex ꝑte reꝝ. ¶ Arguitꝫ. 3º plus opponunt enũciatiões de ꝛrys ꝑdicatis q̃ ille q̃ sunt de ꝛrys mõis enũciãdi. g̃ magis sumitꝫ ꝛrietas ex ꝑte ꝛtrarioꝝ ꝑdicatoꝝ. añs ꝓz. qz plus regritur ad verificãdũ affirmatiuã de ꝑdicato cõtrario q̃ ad verificãdũ illã de mõ enunciandi contrario. ¶ In oppoᵐ arguitꝫ ꝑ aristotelem.

Primo notãdũ ẽ q̃ ꝑ declaratiõe terminoꝝ ponũtꝫ due distinctões ⁊ duo dicta. Pria distinctio. ꝛtrarietas capitꝫ duplr. vnoᵒ spãliter ꝑut ẽ repugnãtia duarũ ꝓpõũ ꝛtrariaꝝ. ⁊c nõ caᵗ hic. Alioᵒ gñaliꝫ ꝓ quacũq̃ repugnãtia quarũcũq̃ ꝓpõnum oppoſitaꝝ aliquo triũ geneꝝ oppõnis ꝓpõnis. ⁊ sic capitur hic. ¶ Scõa distictio. aliqua dicũtur ꝛtraria duplr. vnoᵒ formaliter ⁊ itrinsece ⁊ sic illa sũt contraria q̃ sũt pria fũdamẽta cõtrarietatꝭ sicut res significate ꝑ oppõnes contrarias. Alioᵒ aliq̃ dicũtꝫ eẽ ꝛria extrinsece. et obiectiue. ⁊c illa dicũtꝫ ꝛtraria quoꝝ obtª vl̃ significata sunt contraria sic̃ sũt enũciationes vl̃ oppõnes. ¶ Primũ dictũ. illi modi enũciãdi qui sũt eoꝝũdẽ extremoꝝ quoꝝ vnᵒ ẽ affirmatiuus ⁊ aliᵒ ẽ negatiuus dicũtur ꝛtrary. ſz illa ꝑdicata dicũtꝫ ꝛtraria quecũq̃ bñt repugnantiã ad ſimlr ⁊ ſeᵓ verificari de eodẽ subo licet bene ſucceſſiue. sic̃ albũ ⁊ nigꝝ. ¶ Scõm dictum cũ termini se teneãt ex ꝑte mãe ꝓpoſitionis ⁊ modus enũciãdi ex parte fozme. iõ ꝓpões que sũt de cõtrarys modis enunciandi ſimplr magꝭ debẽt dici ꝛrie q̃ ille q̃ sunt de ꝑdicatꝭ ꝛrys ꝓz. qz denoiatio magꝭ sumitꝫ ab eo qõ se tz ex ꝑte foꝛᶜ q̃ ab eo qõ se tz ex ꝑte maᶜ.

Secundo sciendũ ẽ q̃ in hoc 3º tractatu q tz vnicũ capitulum inue

stigatur exp̃te cuius attenditur ꝓtrarietas in enũciationib⁹ ꝛ oppõib⁹. ꝛ continet vnã ꝯclusionem pr̃incipalẽ quã formatꝫ per modũ questionis. vtrũ. ſ. ꝑpõi affirmatiẽ ꝓtrarietur ꝑpositio de mõ enunciandi ꝓtrario. aut cõtrarietur alia ꝑpõ affirmatiã de p̃dicato contrario ſicut ſi huic p̃positioni affirmatiẽ. oĩs hõ ẽ iuſtus. ꝓtrariat̃ iſta negatiã. nullus hõ eſt iuſtus. aut iſta. oĩs hõ ẽ iiuſt⁹. Et ſil'r iſti. ioãnes ẽ iuſtus ꝓtrariatur iſta. ioãnes nõ ẽ iuſt⁹. Ad hanc queſtionẽ rñdet ariſto. ꝙ p̃dicta ꝫ enunciationũ ille que ſũt de contrarys extremis ñ ſunt ꝓtrarie. ſed ille q̃ ſũt de ꝓrio mõ enũciandi. qõ ꝓbat. qz ſicut ſe hñt enũciationes mẽtales q̃tũ ad contrarietatẽ ꝛ nõ ꝓtrarietatẽ ſic ſe hñt enũciationes vocales. qz ea que ſũt i voce ſũt note eoꝝ que ſũt ĩ mẽte. ſed oĩones mẽtales que ſũt de ꝓtrario mõ enũciandi ſũt cõtrarie ꝛ nõ ille que ſũt de contrarys extremis g̃ ſil'r ẽ i enũciationib⁹ vocalib⁹. Minorẽ ꝓbat ariſto. octo rõib⁹ quaꝝ p̃ma eſt hec. opiniones ꝓtrarie nõ p̃nt ſil'ẽ vere. ſed oĩs opinio qua oppinat̃. ꝙ bonũ ẽ bonũ. ꝛ illa q̃ oppinatur. ꝙ malũ ẽ malũ ſũt ſimul vere ꝛ tamẽ bonũ ꝛ malum contrariãtur. g̃ oppiniones q̃ ſunt de rebus vel de extremis contrarys non ſunt ꝓtrarie. ¶ Scõa rõ de bono ẽ vna opinio qua oppiatur ꝙ bonũ ẽ bonũ ꝛ ẽ vera. ꝛ ẽt alia opinio qua oppinat̃ ꝙ bonũ nõ ẽ bonũ. ꝛ alia qua oppinatur bonũ eẽ aligd qõ nec ẽ nec põt eẽ ſicut ſi opinetur ꝙ bonũ ẽ malũ. ꝛ ꝑter h̃ ẽ aliqua alia opinio qua opinatur bonũ nõ eſſe illud qõ ipm ẽ. vel g̃ oĩs iſte ꝓtrariantur p̃me affirmatiẽ vel ſolũ ſcõa q̃ ẽ negatia. ſ. iſta bonũ non ẽ bonũ. ꝓmũ nõ ẽ vñdũ. qz cũ tales ſint infinite opiniones ſequeret̃ ꝙ idẽ ĩ infinitũ cõtrariaret̃. g̃ relingtur ſcõz. ſ. ꝙ iſta negatiua. bonũ nõ ẽ bonũ. contrariatur iſti. bonus ẽ bonũ. rõne ꝓtrary modi enũciandi. ¶ 3ª rõ ĩ ter illas enũciatões ẽ p̃zia ꝓtrarietas ĩ q̃ ẽ p̃zima falſitas. ſed p̃zia falſitas ẽ ĩter modoſ cnũciandi ꝓtrarios. g̃ eſt p̃zima ꝓtrarietas. minor p̃z. qz p̃zia falſitas ẽ ĩter illa ĩter q̃ fiũt gñationes ꝛ cozruptiones. ſed gñationes ꝛ cozruptiones ſunt inter eẽ ꝛ non eẽ q̃ ſũt contrary modi enũciandi. g̃ ꝛc. ¶ 4ª rõ. opinio vã ſecũdum ſe contrariat̃ opinioni falſe ꝑm ſe. vꝫ opinio q̃ opinamur bonũ eſſe bonũ ẽ vera ſcõm ſe. ſed opinio qua opiamur. bonũ nõ eẽ bonũ. ẽ ſecũdũ ſe falſa. illa aũt q̃ opinamur bonũ eẽ malũ ſcõm accidẽs ẽ falſa eo ꝙ non accidit bono eẽ malum. ¶ 5ª rõ. opiniones ꝓtrarie debẽt plurimũ diſtare. ſz opiniones de ꝓtrarys modis enũciandi plus diſtãt q̃ ille q̃ ſũt de reb⁹ contrarys ꝛc. ¶ 6ª rõ opinioni vere ꝛ ſimplici cõtrariatur opinio falſa ꝛ ſimplex. ſed opinio boni q̃ bonũ ẽ. eſt vã ꝛ ſimplex. opinio boni q̃ nõ ẽ bonũ ẽ falſa ꝛ ſimplex. non aũt opinio bõi q̃ ẽ malũ. qz iplicat aliã ꝛ non ecõtra. ¶ Septima rõ. contrarietas cuz ſit repugnantia fozmalis vnifozmiter debet ſumi ĩ oĩb⁹ terminis ſed penes cõtrarietatẽ rez vel terminoꝝ nõ põt ſumi cõtrarietas ĩ oĩb⁹ opinionib⁹. vt pz ĩ bis que non hñt contrariũ ſicut ẽ homo. g̃ ꝛc. ¶ Octaua rõ ſic̃ ſe hñt iſte. bonũ ẽ bonũ. ꝛ nõ bonũ ẽ bonum. ita iſte. bonũ non ẽ bonum. ꝛ ñ bonũ ẽ non bonum. g̃ p locũ a tranſmutatis ꝓportione. ſicut ſe hñt iſte. ñ bonũ ẽ bonus. et iſte. non bonũ ẽ non bonũ. ita iſte bonũ ẽ bo^m. ꝛ bonũ ñ ẽ bonũ. ſed due p̃me ſũt contrarie. g̃ ẽt due ſecũde erũt ꝓtrarie. minor pz. qz iſti ñ bonũ ẽ bonũ. non contrariat̃ iſta. non bonũ ẽ malũ. nec iſta. non bonũ ñ ẽ malũ. qz ille tres ſunt ſil' vere ꝛ non ſil' falſe. relingtur ergo ꝙ iſti. non bonũ ñ ẽ bonũ. contrariatur iſta. ñ bonũ ẽ bonũ. ꝛ p ꝯñs eadẽ rõe iſti. bonũ ẽ bonus ꝓtrariabitur iſta. bonum non eſt bonum.

Tertio notandum eſt. ꝙ circa hunc tertium incidunt due difficultates. ¶ ꝓma eſt. vtrum due indefinite diuerſe q̃litatis ſint adinuicem contrarie: Et videtur ꝙ ſic per ariſtotelem in textu dicentez. ꝙ nõ bonum eſt bonum. contrariatur bonum non eſt bonum. Reſpondet ariſtoteles ꝙ nihil refert q̃tum ad intentionem ſuam ponere vniuerſalem vel indefinitam. quia per indefinitam intellexit vniuerſalem affirmatiuam cui contrariatur vniuerſalis negatiua. Et cõtradicit particulari negatiue. ſicut iſti. omne bonum eſt bonum. contrariat̃ iſta. nullũ bonus ẽ bonũ. ꝛ contradicit iſti. aliqõ bonũ nõ ẽ bonum. ¶ Scõa difficultas vtꝫ due ꝓtrarie poſſint ſil'ẽ vere. Reſpondet ariſtoteles ꝙ enũciatio vera non poteſt eſſe contraria enunciationi vere quia ſicut contraria in enunciando non contingit ſimul eẽ in eodẽz ſubiecto ſecũdum realem inherentiam licet bene ſucceſſiue. ita etiam due enunciationes ꝛ oppinionez contrarie nunq̃ poſſũt ſimul eẽ vere. ſz aliq̃ ſucceſſiue ſint vere.

Conclusio rñsalis. In enũciationib⁹ vocalibus est sumẽda cõtrarietas penes ꝯrios modos enũciandi. non autem penes ꝯredicata contraria. conclusio patet ex dictis in secundo notabili.

Primo dubitatur. Utrũ in ꝓpõibus vocalibus mẽtalibus ⁊ oppinionibus anime reperiatur eodẽ modo contrarietas. Rñr per duo dicta ¶ Primum dictum ꝙ in ipsis ꝑtim eodẽ modo. reperit̃ contrarietas. ⁊ partim non. Primũ pz. qꝛ sicut cõtrarietas oppinionũ attenditur penes cõtrarios modos oppinandi. sic ⁊ in mentalib⁹ ⁊ vocalibus enũciationib⁹ attẽdit̃ ꝯtrarietas penes ꝯriũ modũ enũciandi. Scdm pz. quia q̃dam ꝓpõnes vocales aut mentales non sunt formalr̃ ⁊ intrinsece ꝯrie cum possint siml̃ eẽ in eodem subo. sed tm̃ opponũtur quo ad esse simul veras. sed oppiniões mẽtales hñt sil̃ repugnãtiã quo ad eẽ simul ĩ eodem intellectu Cuius rõ forsan põt eẽ. quia oppio vltra propositionẽ mentalẽ addit assensum. modo impossibile ẽ simul assentire ꝓpõib⁹ ꝯrys vl̃ cõtradictorys. iõ ille oppiniones seu assensus dicũtur inter se habere repugnantiam nõ soluz q̃tũ ad non eẽ sil̃ sz ẽt q̃m ad stare in v̄itate in eodẽ subo siue ĩ eodẽ ĩtellectu. qꝛ impossibile ẽ eundẽ intellectum simul assentire ꝯtrarys vel contradictorys. ¶ Scdm dcm̃ ꝯtrarietas p̄us ꝯuenit ꝓpõibus mẽtalib⁹ q̃ vocalibus aut scriptis pz. qꝛ illis prius ꝯuenit ꝯtrarietas qb⁹ p̄us ꝯuenit v̄itas aut falsitas. sz sic est de enũciationib⁹ mẽtalib⁹ cũ significẽt nãliter. ⁊ a nã hñt ꝙ sint v̄e vl̃ false. alie v̄o ad placm̃.

Secundo dubitatur. q̃ ꝓpositio dr̃ primo ⁊ ꝑ se falsa. ⁊ q̃ ꝓpõ dicitur simplex. Rñr per vnaz distictionẽ ⁊ duo dicta. Distictio ẽ h̄. ꝓpõ pt̃ dici p̄mo ⁊ ꝑ se falsa dupl̃r. vno⁰ qꝛ ĩter p̄dicatũ ⁊ subm̃ nihil mediat ꝑ qd̄ possit oñdi p̄dicatũ false ĩeẽ subo. ⁊c ista ẽ prio falsa. bonũ ẽ malũ. qꝛ ſm arist. prio posterioꝝ. illa ꝓpõ in q̃ p̄dicat̃ oppom̃ de opposito ẽ falsa. Alio⁰ põt dici prio ⁊ ꝑ se fl̃a. qꝛ ante ipsã non ẽ alia magis falsa ad quã sit reducibilis. ⁊ sic illa in qua negatur idem de seipso ẽ prio ⁊ ꝑ se falsa: nõ ãt illa in qua p̄dicat̃ vnũ contrariũ de alio ꝯtrario. Primũ dictuz ẽ istud. ꝓpõ prio ⁊ per se falsa dr̃ in ꝓpõito eẽ illa cui⁹ extrema sũt termi gñationis ⁊ corruptõis. ꝙ pz. qꝛ eẽ ⁊ nõ eẽ sũt termini gñatõis ⁊ corruptionis. ⁊c sũt mõi enũciandi ꝯtrary. ⁊ p̄ma p̄dicata q̃ pñt vere vel false p̄dicari de aliquo. Scdm dictũ illa ꝓpõ vocat̃ in proposito simplex respectu alteri⁹ q̃ nec implicat nec infert aliã. sed implicat̃ ⁊ infert̃ in alia. sicut in ista. bonũ non ẽ bonũ. in ordine ad istam bonum est malum. ⁊ cetera.

Tertio dubitat̃. vtꝝ iste sint contrarie. bonũ ẽ bonũ. ⁊ bonũ non ẽ bom̃. sicut videtur dicere aristo. in textu. Rñr per distinctionẽ ꝙ ꝯtrarietas põt capi dupliciter vno⁰ large vt se extendit ad oẽm oppõnez ꝓpõnum vtroq; termino ꝑticipantiũ repugnãtium in q̃litate. ⁊ sic bene dicũtur cõtrarie vel sunt subcontrarie. Alio⁰ capit̃ ꝯtrarietas spãliter ꝑ repugnantia duaꝝ ꝓpõnum vl̃ium in quãtitate ⁊ v̄itate repugnãtiũ. ⁊c nõ sũt cõtrarie. licet tñ ꝑticipent legẽ contrariaꝝ. qꝛ non pñt simul stare in v̄itate ⁊ eqpollẽt duab⁹ vniuersalib⁹. sicut quelibz indefinita de mã nãli eqpollet vni vl̃i hoc ẽ ꝙ intellexit aristo. cum dicit manifestuz ẽ igit̃. cũ nihil inter ẽ nec vl̃r ponem⁹ affirmatie. eo ꝙ ĩtellexit de ꝓpõib⁹ ĩ definitl ĩ mã nãli q̃ q̃ ad v̄itatẽ vel falsitatem eqpollẽt vl̃ib⁹. iõ si fuerit diuerse q̃litatis dicuntur contrarie.

Ad rationes Añ oppõitum. ¶ Ad p̄mam dr̃ ꝙ aristo. solũ voluit eas esse enũciationes de p̄dicatis contrarys. nõ aũt voluit eas eẽ contrarias. ¶ Ad secũdã dicitur ꝙ res potest capi dupl̃r. vno⁰ generaliter pro omni significabili siue complexe siue incomplexe. Et sic conceditr añcedens. Alio modo capitur res specialiter ꝑ vera entitate cuiuslibet realiter existentis ⁊ habentis ẽt verũ eẽ reale ⁊ sic negatur añcedẽs ¶ Ad tertiam negatur añs. respondetur ad ꝓbationem ꝙ concesso añcedẽte. negat̃ ꝯña. qꝛ disiũctiua de ꝑtibus contradicẽtibus plus opponũtur copulatiue q̃ copulatiua copulatie.

Explicit liber periermenias.

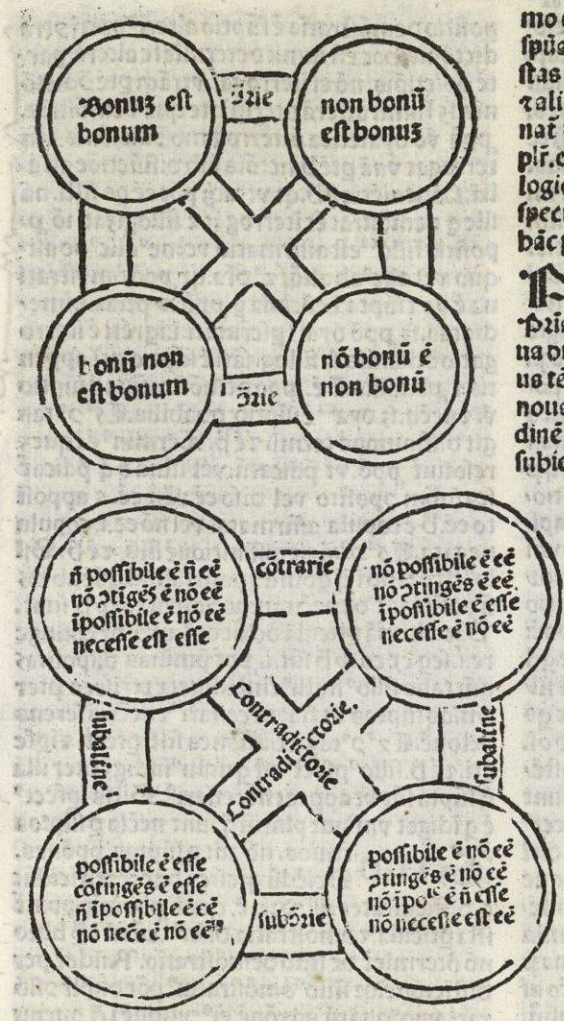

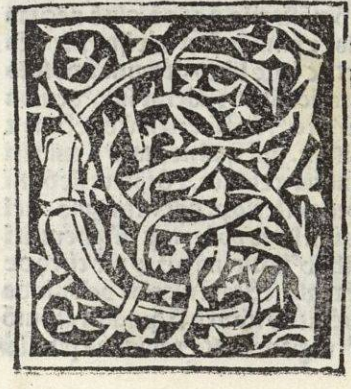

Prima

Initiū primi libri poꝛ. Queritur primo. Utrū ad hūc primū librum noue logice q vocat liber poꝛ: spectet determiare de sillogismo simpliciter dicto ¶ Et argr pri

mo qꝫ nō. ꝓtra primā partē. qꝛ scia cū sit accidēs spūale tēpoze nō mēsuraf. sed nouitas ꝛ vetustas sunt q̄dā tēpoꝛ dre. g̃ vna scia nō dr noua. ꝛ alia vetus. ¶ Argr ꝛº qꝛ i veteri logica determinaf de termis ꝛ ppōnib⁹ precedētib⁹ sillo⁹ simplr. ergo illa ps logice magis meref dici poz cꝫ logica noua. ¶ Argr tertio sic. ad totā logicam spectat ōtermiare de sillo simplr. g̃ nō tātū ad hāc partē logice. ¶ In oppositū tñ est aristo.

Primo Sciēdū ē qꝫ ꝓo declātione terminoꝝ ponūt .4. distictiones. Pria distin⁹ est h. aliq̄ scia pōt dici vet⁹ vel noua duplr. vno⁹ i ordie ad tēp⁹ qꝛ scz vna fuit prius tēpoze mēsurata. ꝛ sic nulla scia dr vet⁹ vel noua. Alio⁹ scia pōt dici vet⁹ vel noua scōm ordinē nature. eo scz qꝫ subm vni⁹ est pri⁹ natura subiecto alteri⁹. et sic illa ps logice q̄ tradit in libris precedētib⁹ dicit vet⁹. ꝛ illa ps logice q̄ dat i isto libro ꝛ seq̄ntib⁹ dicit noua. eo scz qꝫ i logica veteri determiaf ōtminis ꝛ ppōib⁹ q̄ sūt partes sillogismi de q̄ nō ōtermiaf i noua logica. mō ptes ordine nature precedūt suū totū. igr ꝛc ꝛª distinctio. scia de sillo duplex ē. q̄dā ē iuētiua. q̄ scz docet principalr modū inueniēdi mediū ad qōcūqꝫ ꝓpositū facilr ostēdendū seu ꝓbabilr. sic ē scia libri thopicoꝝ ꝛ elēchoꝝ. Alia ē scia de sillo q̄ dr resolutiua siue indicatia. vl analetica q̄ ꝓncipaliter docet modū rsoluēdi sillo⁹ i sua ꝓncipia. cō ē scia prioꝝ ꝛ posterioꝝ (Et scz i li bro prioꝝ doceat aristo. qr tē inueniēdi medium i q̄libz sillo. et i 2º posterioꝝ doceat inuenire qō qd est: ñ tñ dr scia iuentiua. co qꝫ nō docet talē iuētionē vt in ea sistat. scz vt eo iuēto vlteri⁹ sillo⁹ in sua ꝓncipia resoluat. ¶ Tertia distictō. duplex ē resolutō quedā ē resolutio cō sequētie. q̄ scz resoluit sit logism⁹ in sua ꝓncipia sibi ꝓueniētia rōne illationis. cō sūt termi ꝛ ppōnes. modus ꝛ figura et de hac resolutiōe ꝓsiderar i duob⁹ libris porū. Alia est resolutio ꝓnt qua resoluit ꝓnō necessariū in sua ꝓncipia necessaria ꝓpter quoꝝ necessitatē ipsū ꝓnō ē necessariū. et qꝛ resolu⁹ ꝓnt posterior ē resolutiōe ꝓne: quia vbicunqꝫ est resolutio ꝓnt: ibi est resolutio ꝓne. ꝛ nō eō ideo liber in quo agit de resolutiōe ꝓne vocat liber ꝓioꝝ analeticoꝝ. idest ꝓioꝝ resolutionū. analexis enī grece est idē qꝫ resolutio latine liber vero in q̄ agit de resolutiōe ꝓnt intitula

1. Distinctio

2ª. duplex de sillog

Solut ꝙdñ

3ª. duplex huius sill

tur liber ꝓpꝫ analeticoꝝ. idest posterioꝝ. resolutionū. Quarta distinº. sillogismꝰ simplr̃ pōt capi duplr̃. vnoº vt ly simplr̃ tātū valet sic vlr quantū scilz ad oia sua principia. et oēs suas partes. tā integrales q̄z subiectiuas. tā ꝓpinq̄s q̄z remotas. quātū etiā ad suas partes subiectiuas. passiones. et sua principia. et sic de ipso determinaī in oibus libris logice. Alioº capiī sillogismꝰ simpliciter vt ly simplr̃ tantū valz sicut icōtracte. quātū scz ad ea que sibi cōueniūt gra sue fōei oi materia indr̃nter abstrahēdo tn̄ ab hac materia vel ab illa determiate. et sic de ipso agiī

Secundo Sciēdū ē in libris prioꝝ. q̄ iste liber ititulaī liber ꝓrum analeticoꝝ ꝑtinēs duos libros partiales In quoꝝ prio determiaī de sillo simplr̃ quantū ad substātiā. et continet septē tractatº. i q̄ꝝ prio determiat de q̄busdā regsitis ad gnationē et formationē sillogoꝝ. 2 cōtinet q̄ttuor capitula. Quoꝝ primū ē prohemiale. qō cōtinet vnā cōclusionē in q̄ tāgit intētū. 2 ē hec. ¶ Oportet dicere circa quid et de quo ē intentio sūptio presentis operis: qm̄ est circa demōstrationē: et de ōmōstratiua disciplina. oz etiā dicere qd est ꝓpositio. et quid est terminº. et quid est sillogismº. et quis sillogismº dicaī perfectº. et q̄s iperfectº. quid sit in toto esse. quid sit dici ō oi. et quid dici de nullo. Et in hac cōclusiōe ostēdit que sūt ptes integrales sillī. et dicit q̄ sunt termi et ꝓpōnes. sillogismꝰ vero perfectº 2 ipfectº sunt eiº partes subiectie. Et dici de oi vel dici de nullo sūt principia regulatia sillogismi p que sillogismi perfecti habēt necessitatē et euidētiā illatiōis cōclonis. ¶ Lōsequēter 2c. ōtermiatur ō ptibº mālibº sillī. 2 ptiet. 7. cōclōes. Quaꝝ prima tāgit diffionē ꝓpōis. 2 ē h̄. Propō ē oro affirmatia vel neª alicº de aliq̄. vl alicº ab aliq̄. ¶ 2ª 2º tāgit dionē ꝓpōis. 2 ē h̄. ꝓpōnū alia est vlis. alia ꝑticular]. 2 alia ē idefinita. ꝓpōnē ei singularē ꝓbēdit sub idefinita. ¶ 3ª 2º tangit diffinitiōes mēbroꝝ ꝓdicte dionis. 2 ē h̄. ꝓpō vlis ē illa q̄ oi aut nulli esse significat. Sz propō ꝑticular] ē q̄ alicui 2 alicui nō 2 ñ oi ineē significat. Sz idefinita ē q̄ ineē aut nō ineē sīgt sine vlī vel ptiī sig̃. vt ꝓioꝝ eadē ē disciplina voluptas ñ ē sūmū bonū. 2 h̄ diffio sillī ꝓpetit ꝓpositioni singulari. quia ieē aut nō inesse significat sine vlī vel ꝑticulari signo. ¶ 4ª 2º tāgit ꝓueniētiā vnā. 2 duas dras iter ꝓpōnē demōstratiuā 2 dyaleticā. Pria dra ē hec. q̄ propositio demōstratia ē sūptio alteriº part] ꝓtradictōnis. hoc est sumit determiate alterā partē ꝓdictiōis. nō ei interrogat vtrāq; ptē ꝓdictōnis. sz sumit alterā ōtermiate quā demōstrat. ꝓpō vo dyaletica ē interrogatio ꝓdictōnis. i. interrogat vnā ptē ꝓdictōis sub disiūctiōe ad aliā. Lōueniētia ē h̄. q̄ vtrāq; pōt eē ps sillī. nā ille q demōstrat et interrogat 2 sillogizat. nō ꝓpositio sillocª est affirmatio vel neº alicº de aliquo vel alicº ab aliq̄. 2ª dra. q̄ ꝓpō ōmōstratiua ē vā 2 sūpta. i. cōclusa p ꝓpōes prias. i. imediatas. sz ꝓpō dyaªª pcrutāti. i. īgréti ē interrogatio ꝓdictōis sz sillogizāti ē sūptio pt] appentis 2 ꝓbabilis. h̄ ē. ꝓpō demōstratiua ē sūptio vi 2 necy. sz dyaª ē sūptio ꝓbabilis. ¶ 5ª 2º tangit diffinitionē termi. 2 ē h̄. Terminº ē i quez resoluiī ꝓpō. vt ꝑdicatū. vel illud ō q̄ ꝑdicaī scz subm ꝓposito vel diso eē vl ñ eē. 2 apposito eē. h̄ ē copula affirmata. vel nō eē. i. copula negata. ¶ 6ª 2º tāgit diffinitionē silli. 2 ē h̄. Sillogoꝝ est oratio i q̄ q̄busdā posit] aliud q̄dē ab his q̄ posita sūt de necitate accidit in eo q̄ h̄ sunt. Hāc vltimā ꝑticulā ōclāt dur. q̄ 2º oī cōtingere. i. seq ex eo q̄ h̄ sūt. i. ꝓpē ꝓmissas disꝑositas q̄ talis sillogoꝝ nulli ēmi idiget extrisece ꝓter ēmios sūptos vt fiat necessariº 2 necio iferens cōclonē. ¶ 7ª 2º tāgit diffiōnes silli pfecti 2 ipfecti. 2 ē h̄. sillogoꝝ pfectº est q nulliº indigz ꝓter illa q̄ sūpta sūt vt appeat necessariº. Silloꝝ ipfectº ē q idiget vniº aut pluriū q̄ sunt necia p sūptos ēmios. nō aūt p sūptas ꝓpōnes.

Tertio Sciēdū q̄ circa hūc textū icidūt 6. difficultates. ¶ Dria ē. q̄re i ꝓhemio ponīt illa ꝑticula: 2 ōmōstratia disciª. cū tn̄ i h̄ libro nō ōtermieī de sillo demōstratio. Rndeī per distictōnē. q̄ sillogoꝝ ōmōstratiuº pōt duplr̃ ꝛsiōrari. vnoº quātū ad rōnē eiº cmunē i q̄ cueniscū alys sillis ōmōstratis. q̄ gō rō ꝑis ē necitas illatōis cōclois ex ꝓmissis p et adeq̄te cueniēs sillo simplr̃. et sic i isto libro ōtermiaī de sillogismo ōmōstratio. Alioº cōsideraī sillogoꝝ demonstratiuº quātū ad eiº rōnē ꝑcialē q̄ ē necitas 2 euidētia ꝓmissaꝝ. ꝓpr̃ quā necitatē 2 euidēti am cōfficiī necia 2 euidēs. 2 ōipo vt sic ōtermiat aristª. i libro posterioꝝ. ꝓpē tn̄ magnā cueientiā istiº libri cū libro posterioꝝ sil ꝓhemiati isto libro ꝓ ābobº libris. nā p h̄ q̄ dic circa demōstrationē tāgit necitatē illatōis cōclonis de q̄ ꝓncipaliī itēdit i h̄ libro. p h̄ q̄ addit et ōmōstratia disciª tāgit necitatē 2 euidētiā ꝓmissa-

ª dria inter ꝓpōz stratiuā ⁊ dyaleticaz

rū. de q̄ principalr tractatur⁹ ē i duob⁹ libr⁹ posterioꝝ. ¶ Tz⁹ difficultas. q̄re iste liber hz ꝯnexionē cū libro posterioꝝ magl q̄ cū libro elēchorū vel thopicoꝝ. Rñdet egidi⁹ ō roma q᷑ rō ē q᷑ illo⁹ ō q̄ principalr ꝯsiderat i ꝑ libro ime^{te} ordinat ad illo^{m} ōmōstratiuū i q̄ maxie reperitur bōitas ⁊ pfectō illi⁹ simplr. Jtē ēt vt patuit prius i ꝑ libro ōtermiat ō rsolutōe ꝯne. ⁊ in libro posterioꝝ ō rsolutiōe ꝯnt⁹. cū g̃ vtriusq; libri scia sit rsolutō. iō maxia hz ꝯnexionē hre videt. ¶ Tz⁹ difficultas. q̄lis sit diffio ꝓpōis pri⁹ data. Rñdet q᷑ illa diffio ꝓpe nec ōbet dici diffio. nec ōscriptō. eo q᷑ nullū ge⁹ diffinit p suas differētias diuisiuas. mā affirmatiuū et negati^{m} sūt dre diuisiue ꝓpōis. Jdeoq; meli⁹ ōbz dici q̄dā notificatō explin^{a} dionis ꝓpōis q̄ notificat⁹ tm̄ ꝯuert ꝓpōni ca^{cc}. ⁊ ñ ꝓpōi ypo^{cc}. eo q᷑ ypothetica ꝓpe nec ē affirmatiua nec ne^{ua}. ¶ 4ª. difficultas. q̄re ōmōstrator ñ interrogat sic dyaletic⁹. Rñdet egidi⁹ q᷑ ōmōstrator ꝓcedit ex vis ñ curādo ō ꝯsēsu rñtis. eo q᷑ oz adiscētē credere. i. assētire ꝓncipys ōmōstratōis. ſz dyaletic⁹ ē obiectiu⁹. ⁊ iō q̄rit ꝯsēsū rñtis. vt ex ꝯcessis vlteri⁹ valeat arguere. ⁊ ō ꝑ tractabit ꝑ posterioꝝ ¶ Cā aūt q̄re ꝓpō dyaletica sūit vtrāq; ptē ꝑdictōis pōt eē ex eo q᷑ nihil ꝓhibz q̄dam falsa gbusdā vis eē ꝓbabiliō. vt dr̄. s⁹ thopicorū. ⁊ q᷑ dyaletic⁹ ꝓcedit ex ꝓbabilibus. iō sūit vtrāq; ptē ꝑ tradictōis. cū sit ꝓbabilis. ¶ 5⁹ difficultas. q̄re illo⁹ dr̄ oro. ⁊ ñ oroes. Rñdz boecius q᷑ diffio sillogismi sic ē itelligēda. Sillo⁹ ē oro. i. orderies ordinū i q̄ gbusdā. s. duab⁹ ꝑmissis: posit⁹. i. dispositi i mō ⁊ figura. aliud qdē. s. ꝯ q̄ ē alia ab his q̄ posita sūt. i. a ꝑmissis ōbite dispositi accidit. i. segl ōnecitate. eo q᷑ ꝑ sūt. i. ꝓpt ōbitā dispōnē ꝑmissaꝝ. ¶ Sexta diffcultas. qđ ē substātiū istoꝝ duoꝝ adiectioꝝ alicui⁹ aut vni⁹ ⁊ pluriū positoꝝ i diffionib⁹ silli pfecti ⁊ ipfecti. Rñdet q᷑ illoꝝ adiectioꝝ varia sūt substātia. ſz q᷑ du^{r} hō diffiones pñt exp̄i. nā vno⁹ sic exp̄it diffio silli ipfecti. ē ille illo⁹ q᷑ vni⁹ idiget. i. vno. s. ꝙuersiōe vel trāspōe. aut pluriū. i. plurib⁹. s. ꝙuersiōe ⁊ trāspōe sil. Alio⁹ sic pōt exp̄i. illo⁹ ipfect⁹ ē q᷑ idiget vni⁹. i. cōuersiōe vni⁹ ꝓpōis. aut pluriū. i. ꝙuersiōe pluriū ꝓpōnū ⁊ trāspōe sil. q̄ q̄dē sūt nēcia. i. g fillogismi hñt euidētē nēcitatē illatōis ꝑ sūptos ēmios. i. q᷑ maneāt idē ēmi. nō aūt ꝑ sūptas ꝑ

Conclusio pōnes. q᷑ nō manēt eedē. Rñsalis. Ad hūc librū pri-

mū noue logice spectat ōtermiare ō illo⁹ simr. i. icōtracto. ꝑz. q᷑ ō ꝯioz⁹ ⁊ magl vlib⁹ pri⁹ ē ōtermiandū. ſz illo⁹ simplr ē ꝯioz ⁊ magl vlis q̄ ōmōstra^{r}: cū ois ōmōstra^{r} sit illo⁹. ⁊ ñ eō. a^{or} ē phi i ꝓbe⁹ phicoꝝ. b^{or} ē arist. i pn⁹ ꝑmi. c. scōi

Primo tractat⁹ hui⁹ libri. igr ꝯ⁹ va. Dubitat. vtrū illo⁹ simpliciter sit subz h⁹ libri ꝓoꝝ. Et videt q᷑ nō. q᷑ illo⁹ simplr ē subm toti⁹ logice. g̃ ñ ē subz isti⁹ pt⁹. tz ꝓna q᷑ nihil idē ē subz toti⁹ ⁊ pt⁹. ¶ Tz⁹ sic. illo⁹ simr trāscēdit methas h⁹ scie. g̃ ñ ē subm. tz ꝓna: q᷑ subz oz esse adeq̄tū scie. aūs ꝑz. q᷑ illo⁹ simr se extēdit ad illm̄ dyaleticū ⁊ ōmōstratiuū. ō g bus ñ agit i ꝑ libro ſz i libro thopicoꝝ ⁊ posterioꝝ. g̃ illo⁹ simr ñ ē subz h⁹ libri. ¶ Tz⁹ sic. illo⁹ simr ñ vificat de ꝓncipalr ꝯsiderati i ꝑ libro. g̃ ñ est subz. tz ꝓna. p ꝓdões subi attributōis. aūs ꝑz. q᷑ i ꝑ libro ꝓncipalr ꝯsiderat ō. 4. spēb⁹ argumtatōis. q̄ sūt inductō. ēpricma. exm. ⁊ illo⁹. mō illo⁹ ñ vificat ō illis spēb⁹. g̃ ⁊ c. ¶ In opm ē arist. ⁊ oēs sui expositores. ¶ Rñdet ad dubiū p duas distictōes. ⁊ duo dicta. Pria distinctio illo⁹ simr. i. ñ ꝓtract⁹ sm̄ addito pōt du^{r} ꝯsidrari. vno⁹ ꝑm rōnē ei⁹ gñalē ꝑcisā. ñ ōscēdēdo ad aliquā ei⁹ rōnē spēalē. ⁊ tūc illo⁹ dr̄ eē ꝓna sui ꝓnt⁹ ve illatia. vel alio⁹: cōsiderat illo⁹ ꝑm rōnez ei⁹ gñalē ñ ꝑcisā. et tūc illo⁹ est ꝓna sui cōsequētis vere illatiua. et vere vel apparēter ꝓbatia. Scōa distinctō. illo⁹ simplr pōt ꝯsiderari duplr. vno⁹ ꝑcise itētiōalr. et sic ē q̄dā oro cōposita ex añte ⁊ ꝓnte. Alio⁹ pōt capi scōe itētionaliter. ⁊ tūc ē q̄dā respect⁹ rōnis fūdat⁹ super hitudie añt⁹ et ꝓntis. Primū dictū. illo⁹ simr ꝑme itētiōaliter quātū ad rationē ei⁹ gñalē ꝑcisā ꝯsiderat⁹ nō ē subz libri ꝓoꝝ. ꝑria ps patz. q᷑ illo⁹ sūpt⁹ ꝑcise itētionaliter ē q̄d ꝯplexū. g̃ ñ ē subz. scōa ps ꝑz. q᷑ illo⁹ ꝯsiderat⁹ quātū ad rōnē ei⁹ gñalē ñ ꝑcisā trāscēdit methas h⁹ scie. vt pri⁹ deducebat in secūdo argumto. ¶ Ad rōes duby. Ad ꝑmā dr̄ q᷑ illo⁹ simplr cōsiderat⁹ q̄ tū ad rationē gñalē ei⁹ nō ꝑcisā ē subz toti⁹ logice. ſz ipse ꝯsiderat⁹ quātū ad ei⁹ rōnē gñalez ꝑcisā ē subz hui⁹ libri. Et p idē rñdet ad scōaz. Ad tria dr̄ q᷑ illo⁹ simplr q̄ pōebat eē subz h⁹ lib ñ ē spēs argumtatōis. ſz cū ipa argu^{nc} ꝙuertit. q᷑ hñt eā dē rōnē formalē ꝑcise. nā argu⁹ i generalitate sua sūpta ñ vi^{r} icludet i sua rōe formali nisi vtutē illatiuā: quā ꝑcise icludit illo⁹ simr. vt patuit. ⁊ accepit ysidorus. 9. ethiologiaꝝ dicēs q᷑ illo⁹ grece idē ē q᷑ argu⁹ latine. iō sic

argumẽtatio est verificabilis de ẽptimemate inductione ꝛ exẽplo. ita etiã sillogism⁹ simpliciter de eisdẽ verificat. Secũdũ dictuz. sillo⁹ simpliciter sũptus secũde itẽtionaliter ꝛ quãtũ ad rationẽ eius generalẽ precisam est subiectũ libri priorũ. quia sillo⁹ sic cõsiderat⁹ habet ptes subiectiuas. cꝰ sunt sillogismi facti i barbara et celarẽt. ꝛc. vt infra patebit. Habet etiam pricipia que sũt in triplici dra. nã quedam sũt mãlia. sicut termi ꝛ propõnes. quedã vero formalia. sicut modus ꝛ figura. et quedã regulatiua siue probatiua. sicut sunt dici de oi. ꝛ dici de nullo. Habet etiã passiões de ipso demõstrabiles. vt sũt iste. scilz cõstare ex trib⁹ terminis. cõstare ex duab⁹ propõnib⁹ cõcludere vniuersaliter. cõcludere particulariꝫ. cõcludere affirmatiue vel negatiue. ḡ est subiectum.

Secũdo Dubitaꝫ. vtruz sillo⁹ simpliciꝫ sit gen⁹ respectu sillogismi demonstratiui. dyaletici. ꝛ sophistici. Et videtur q sic per aristo. prio thopicoꝝ corrolarie iferẽtẽ. species igiꝫ vt figuraliter sic cõpleti a^uc^ sunt que dicta sunt. in quo videtur inuere q sillo⁹ demõstratiu⁹ dyaleticus et sophistic⁹ sũt species sillogismi simpliciter. ergo sillo⁹ simpliciter est gen⁹. Secũdo sic. sillogism⁹ simpliciter vere predicatur in quid de his trib⁹ tanꝫ de differentib⁹ specie. ergo est gen⁹ corũ. cõsequẽtia tenet per diffinitionẽ gñis. antecedẽs pro prima parte patet. qz si queraꝫ quid est sillo⁹ dyaleticus cõueniẽter respõdẽt q est sillogismus et sic de alijs. z⁹ pars patet. qz sillogism⁹ demõstratiu⁹ et sillogism⁹ dyaletic⁹ plus differũt ꝫ duo sillogismi dyaletici inter se. aut ꝫ duo sillogismi demõstratiui inter se. sed duo sillogismi dyaletici ad iuicẽ. aut etiã duo sillogismi õmonstratiui differũt numero inter se. ergo sillogism⁹ demõstratiu⁹ ꝛ dyaletic⁹ differũt pluſ ꝫ numero. et per cõsequens differunt specie. Tertio sic. quia sillo⁹ simpliciter se habet ad illos tres sillogismos sicut gen⁹ vel totũ in modo. vt videt a sufficiẽti dione. nõ z^m^. quia totũ i mõ est termin⁹ sũpt⁹ sine addito respcũ suuppositus sũpti cũ addito sz sillo⁹ simplr nõ e termin⁹ sũpt⁹ sine addito sz poti⁹ cũ addito. vtputa cuz illo addito simpliciꝫ. ḡ religt q erit ge⁹. ¶ In oppositũ argt. qz si sillo⁹ simplr sit ge⁹ ad illos sillos seqret q ad libruꝫ prioꝝ sit spectaret determiare de sillo simplr dya^co^ ꝛ õmõstratiuo. qõ est falsũ. ¶ Rñdet ad dubiũ p qnqz dicta.

Primũ e istud. q ge⁹ debet ꝺbi ad suas spẽs p dras essẽtiales ꝛ forãles. ñ aũt mãles. pz. qz q̃ sunt diuersaꝝ speciez bñ hñt eãdẽ materiaz. sic bõ et asin⁹. sz nũqꝫ pñt brẽ eãdẽ formã vltimatã ꝛ eis adeqtã. iõ dra mãlis ñ facit dras specificã sz poti⁹ nũeralẽ. iõ si gen⁹ ꝺbat ad aliq̃ inferiora sua p dras mãles tũc p hꝺ dras talia inferiora differrẽt nũeralr tãtũ. ꝛ ñ specifice. z^m^ dictũ. ex pte fõe silli vel cuiuscũqꝫ alteri⁹ ꝺne fõalis. 4. videt se tenere. pmũ e q̃ztitas ppõnũ. rõe cui⁹ silli facti i barbara ꝛ i daryj nõ sũt eiusdẽ forme. eo q pmisse nõ sũt eiusdẽ q̃ztitatis. z^m^ e q̃litas ppõnũ. rõe c⁹ silli facti i barbara. ꝛ silli facti i celarẽt nõ sũt eiusdẽ forme. ex eo q premisse ñ sũt eiusdẽ q̃litat. 3^m^ e q copula tã pricipalis ꝫ min⁹ pncipalis. cꝰ sũt tẽp⁹ et modus ãpliatõis ꝛ rstrictiõis copulaꝝ. rõe cuius silli ꝺstituti ex ppõib⁹ de inerẽ. ꝛ silli ꝺstituti ex ppõib⁹ modalib⁹ ñ sũt eiusdẽ forme. 4^m^. est sit⁹ et ordo tmioꝝ ꝛ ppõnũ. vtute c⁹ ordis ꝺ⁹ segtur forãlr ex pmissis. ꝺfectu cui⁹ silli prie figure ñ sũt eiusdẽ forme cũ sillis z^e^ aut 3^e^ figuraꝝ. Sz ex pte matie silli se tenẽt tmi ꝛ pmisse ꝛ ẽt ꝺdões earũdẽ. vt vitas falsitas. necitas ꝛ pbabilitas. notioritas. ꝛ c. Tertiũ dcm. sillo⁹ dr demõstratiu⁹. ppter nẽcitatẽ pmissaꝝ. qz. pmisse sũt necie. ꝛ sillo⁹ dr dyaleticus pper pbabilitatẽ pmissaꝝ. qz sez pcedit ex pmissis pbabilib⁹. vt arist. videt inuere i z⁹ dra quã ponit iter ppõnẽ õmõstratiuã ꝛ dyaleticã. Ex q̃bus corrolarie seqt q eẽ õmõstratiuũ ꝛ eẽ dyaleticũ sũt dre mãles silli. qz sillo⁹ dr õmõstratiu⁹ vt patuit ppt nẽcitatẽ pmissaꝝ. ꝛ dr dyaletic⁹ ppt pbabilitatẽ earũdẽ. mõ nẽcitas ꝛ probabilitas sũt ꝺdões se tenẽtes ex pte matie. ḡ eẽ õmõstratiuũ ꝛ eẽ dyaleticũ sunt dre mãles silli. 4^m^ dictũ. sillo⁹ simplr ñ ẽ gen⁹ respcũ silli dyaletici ꝛ õmõstrati. pz. qz gen⁹ debet ꝺbi ad suas spẽs p dras forãles ꝛ ñ mãles. sz sillo⁹ simpliciꝫ ꝺbit ad illos sillos p dras mãles. ꝺbit ei p illas dras q̃ sũt eẽ dyaleticũ eẽ õmõstratiuũ sz iste sũt dre mãles silli. ḡ ꝛc. 5^m^ dcm. sillo⁹ simplr ẽ totũ i mõ respcũ silli dya^ci^ ꝛ õmõstrati. pz. qz sillo⁹ simplr ẽ termin⁹ sũpt⁹ sine addito. sz silli dyaletic⁹ aut õmõstratiu⁹ est idẽ termin⁹ sũptus cũ addito. ḡ ꝛc. Et si obyciaꝫ q totũ i mõ ꝺbet vlr ꝓdicari ꝺ suis ptib⁹. sic ista ẽ vaꝝ hꝺ alb⁹ est hꝺ. sz sillo⁹ simplr ñ vrificat vlr de sillo dya^co^ aut õmõstratiuo. nã iste sũt false: silli dya^cus^ ẽ sillo⁹ simplr. sillo⁹ õmõstratiu⁹ est silli simplr.

q2 silr̄s dialeticus est sillogismus ꝓtractus ad mām ꝑbabilē: demōstratiuus vo ad mām necessariā. sz silr̄s simplr̄ ē silr̄s nō ꝓtractus. mō ista ē falsa. sillo⁹ ꝓtract⁹ ē sillo⁹ cōtract⁹. g̃ silr̄ ista erit falsa. sillo⁹ dialectic⁹ est sillo⁹ simplr̄. Rñdet q sillo⁹ simplr̄ ē sillo⁹ nō ꝓtract⁹. idē est in sua rōe formali pscindēs a quacūq; mā determinata sicut ꝑbabilitē vel necessitate. sillogism⁹ vo dialectic⁹ nō sic pscindit. sed ī rōne formali includit mām ꝑbabilē. ⁊ sillo⁹ demō stratiuus māz necessariā. ⁊ iō hꝫ ꝓtractio vel incōtractio nō impedit vificationez vnius de alio. ¶ Ad rōes añ oppositū dr̄ q aristo. cepit spēm large. vz. pro quocunq; minus cōmuni respectu magis cōmunis: siue illud minus cō mune fuerit spēs vel pars in mō. ¶ Ad secūdā dicit̄ q sillo⁹ dialectic⁹ ⁊ demōstratiu⁹ nō plus differūt eēntialr̄ ī rōne silli simplr̄ q̃ duo demōstratiui iter se. vel duo sillogismi dialetici iter se: sz tñ plus differāt ī rōe silli ꝑbatiui. sic̄ homo albus ⁊ homo niger eēntialiter nō plus differūt in gñe aialis q̃ duo boies nigri: g tñ differūt nūero. q̃uis tñ in genere totali. vz. colozis plus differāt. q2 differūt specie. ¶ Ad tertiā dicit̄ q ista dictio simplr̄. nō ē determinatio istius termini sillo⁹. sed est determinatio nostri modi ꝯcipiēdi. vt sit sensus. sillo⁹ simpliciter. i. sillo⁹ ꝯsideratus simplr̄. s. cū pcisiōe a quacūq; mā. Et ideo cū dicit̄ sillo⁹ simplicit̄ nō exprimit̄ terminus cū sua determinatione sed tñ terminus per se sumpt⁹. ideo bñ dr̄ eē totū ī mō respectu silli demōstratiui ⁊ dialectici.

Tertio Dubitaf̄ que sint spēs sillogismi simpliciter. ⁊ cuius generis sillogismus dialecticus ⁊ demōstratiuus sunt species Ad primā p̄tē pōt rñderi q spēb⁹ sillogismi simplr̄ nō sunt noīa impōsita. sed si. a. ponerētur ad significādū sillo⁹ hñtē ordinē premissarū penes qualitatē ⁊ quātitatē. ⁊ penes debitā subiectionē ⁊ ꝑdicationē suoꝝ terminoꝝ virtute cuius ordinatōis sequit̄ formaliter cōclusio in prima figura tunc. a. esset spēs vna ꝑma sillogismi simplr̄. ⁊ si. b. ponerē ad significandū dispōnē premissaꝝ scōm exigētiā scōe figure. tunc. b. eēt vna alia spēs sillogismi simpliciter. ⁊. c. diceretur alia spēs si imponerē ad significādū silr̄s ordinatos in p̄missis ꝼm dispōnē tertie figure. Uel pōt dici q isti modi barbara celarent. ⁊ sic de alys sunt spēs sillogismi simplr̄. q2 de eis ꝑdicaf̄ eēntialr̄ ⁊ in gd sillo⁹ simplr̄. ⁊ trabit̄ ad illas spēs q dr̄ias cō trahētes formā sillogisticā. ⁊ ita respectu illorū modoꝝ posset dici genus cū vlterius possz determinari. q2 mā sillogismi simplr̄ dicit̄ eē tres termini ⁊ due ꝓpōnes. sz forma eius ē debita ordinatio triū terminoꝝ ⁊ duaꝝ ꝓpōnū virtute cuius ordinis ꝯclusio sequitur formaliter ex premissis. Et q2 isti modi. barbara celarēt. includūt eēntialiter hꝫ debitā ordinationē triū terminoꝝ ⁊ duaꝝ ꝓpōnum ideo pōt dici dr̄ie formales respectu sillogismi simplr̄. ⁊ sillogismi facti ī illis modis dicūt formalr̄ ⁊ specifice distīgui. ideo pōt dici spēs sillogismi simplr̄. ¶ Ad secūdā partē dubij rñr q duo dicta. Primū dictū ē q mā sillogismi ꝑbatiui sūt termini ⁊ ꝓpōnes. sz eiꝰ forma dr̄ eē notioritas p̄missaꝝ respectu ꝯclusionis ratione cuius notioritatis premisse hñt virtutē ꝑbandi ꝯclonē. Et ideo ex quo iste dr̄ie que sunt eē dialecticū ⁊ eē demōstratiuū includūt eēntialr̄ hꝫ notioritatē p̄missaꝝ. ideo pōt dici dr̄ie formales respectu sillogismi ꝑbatiui ꝓtrahentis ipm ad istas spēs que sunt sillo⁹ dialecticus ⁊ sillo⁹ demōstratiu⁹. ¶ Secūdū dcm̄. sillo⁹ ꝑbatiuus est genus respectu sillogismi demōstratiui ⁊ dialectici. pz. q2 sillo⁹ ꝑbatiuus predicatur ō ipis in quid. ⁊ trabit̄ p ipsas ad dr̄ias formales. cū dr̄ie sunt eē dialecticū ⁊ eē demōstratiuū q̃uis tñ hꝫ dr̄ie sint māles respcū sillogismi simplr̄. ergo sillo⁹ ꝑbatiuus est genus respcū sillogismi demōstratiui ⁊ dialectici.

Ad rationes ante oppositū. soluuntur in primo notabili.

Et hec de questione.

Queritur Utrū dūcūde omni ⁊ dici ō nullo sint prima principia regulatiua sillor̄. Et videt̄ q nō q2 prima principia regulatiua sillogismoꝝ debēt eē va ⁊ necessaria. sz iste due ozōes dici ō omni ⁊ dici de nullo nō sunt vere ⁊ necie. cū nō sint enūciationes. ergo nō sunt sufficientia principia regulatiua sillogismoꝝ. ¶ Arguit̄ secūdo sic. sillo⁹ expositoriꝰ ē bon⁹ sillo⁹. cū eo vtat̄ aristo. tā q̃ bono silr̄o. ⁊ tñ nō regulat̄ p dici de oi. ⁊ dici ō nullo. cū neutra p̄missaꝝ sit vlis. g̃ ⁊c. ¶ Arguit̄ tertio sic. sillogismi regulati p dici de oi ⁊ dici de nullo sūt pfecti. sz multi sunt sillogismi ipfecti. g̃ p hꝫ pncipia nō sufficiēter regulant̄

K

oēs sillogismi. maior pz. qz arist. ꝯcludit sillos ꝑme figure fore ꝑfectos eo q regulant ꝑ dici de oī z dici de nullo. minor pz. qz sillogismi secūde z tertie figuraꝝ sunt imꝑfecti: vt pz per aristo. q ad eoꝝ ꝑfectiōes docet eos reducere ad modos ꝓme figure. ¶ Jn oppositū ē arist.

Primo sciēdū ē q ꝑ declaratōe termi noꝝ ponunt tres difficultates ꝓma ē. exquo cuilibet sillo⁹ ꝓpetit diffinitio sillogismi simplr q̄re dr aligs impfcūs. ℟nr p distinctionē. qz sillogismi duplex est ꝑfectio Quedā ē ꝑfectio eēntialis q̄ ꝯsistit i debita dispōne z ordinatōe triū terminoꝝ z duaꝝ ꝓpōnū. z in tali ꝑfcōe glibet sillo⁹ cuiuscūq; figur ē perfcūs. Alia ē accn̄talis q̄ ꝯsistit i euidēti illatōe ꝯclōis. q̄ euidētia ꝓuenit sillo⁹. eo q ꝫmediate regulat ꝑ dici ō oi si sit affirmatiu⁹ aut dici de nullo si sit negatiu⁹. z i tali ꝑfcōe accn̄tali dr sillogismi ꝑme figure eē perfci. sillogismi scōe z tertie figuraꝝ dr imperfci. q vt perficiāt idigēt reductōe ad sillos siue mos ꝑme figure. vñ reducere sillos imperfcos ad ꝑfcos ē ostendere euidētē illationē neciaz vni⁹ sillogismi q ē euidēs ꝑ aliā neciā illationē q̄ ē euidēs. ¶ Scōa difficultas. qd ē sillm regulari ꝑ dici de oī. aut dici de nullo. ℟nr q ē tres terminos i debita forma sillogistica formalr ordinare scōz exigētiā maioris i q̄ ē dici de oī aut dici de nullo. ¶ Tertia difficultas. q̄re dici de oi z dici ō nullo dr eē ꝓncipia regulatiua sillogismoꝝ. ℟nr per duo dcā. Primū ē istud. nullus sillo⁹ ē bon⁹ nisi regulet ꝑ dici de oi si sit affirmatiu⁹. vel dici ō nullo si sit negatiu⁹. sed dr̄nter. qz sillogismi ꝓme figure imediate regulant ꝑ hoc ꝓncipia. sed sillogismi scōe et tertie figuraꝝ cū sint imperfci solū regulāt idirecte z mediate. s. p⁹ reductionē ipsoꝝ ad modos ꝓme figure. ¶ Scōz dictū. ista ozō. dici de oī circūlogt nobis vnā ꝓpōnez verā maximā z euidētē. s. istā. q.cqd dr de ſbo distributo dr de q̄lz ꝫtēto sub eo. per quā maximā regulant oēs sillogismi affirmatiui. vt sigs neget ꝫnaz factā i barbara pōt sic ꝓbari. qz qcqd dr ō ſbo distributo dr ō q̄lz ꝫtēto sub eo. sz i barbara maior extremitas dr ō medio distributo i maiore ꝓpōe. g̃ dicet ō q̄lz ꝫtēto sub eo. mō minor extremitas ē qōdā suppositū medy. g̃ i ꝯclōe maior extremitas dicet ō minori. z silr posset dici ō oīb⁹ alys ꝫntys affirmatiuis. Cōsilr z ista ozō ꝑfcā dici ō nullo egpollet isti axiem. qcqd remouet ab aliquo ſbo distributo illō idē remouet a quolz ꝫtēto sub eo. scōm quā maximā regulāt oēs sillogismi negatiui vt faciliter patere potest intuenti.

Secundo sciēdū ē q in tertio. c. determiat aristo. ō ꝓcipys regulatiuis sillōꝝ q̄ sūt dici ō oi z dici ō nullo. Et ītēdit duas ꝯclōes. ꝓma ē. B. alterū eē i altero toto. z altez ꝓdicari ō altero ostēdēdū ē vniuersaliter. B ē dici ō oi z eē i toto sūt idē. iō suffic̄ diffinire altez illoꝝ. ¶ Cz⁹ ꝯtāgit diffōez ei⁹ q̄ ē dici ō oi z B. dicim⁹. n. ō oi ꝑdicari q̄n nihil ē sumere ſbō ſbo ō quo altez. s. ꝑdicatū n dicat. Et addit q ſilr ꝑt accipi diffi⁹ h⁹ qō ē dici ō nullo: z ē q̄n nihil ē sumere sub ſbo ſbi a q̄ n remoueat ꝑdicatū. Et dic̄ egidi⁹ q aristo. dic̄ ſbi z n sub ſbo vt ꝯphēdat tā partes ſbiuas q̄ partes itegrales: qz lz partes ſbiue posite sint sub ipō toto qō ē qōdā ſbm: tn̄ ptes integrales i ꝑpōe dr̄ eē sub suo toto tāq̄ sub ſbo. vtreq; tn̄ ptes sūt toti⁹ vt ſbi. ¶ Et si dicat i hac ꝑpōe soz. currit. nihil ē sumere sub ſbo ō q̄ n dicat ꝑ dicatū: eo q sub soz. nullū sit īteri⁹. z tn̄ ibi n ē dici ō oi. g̃ z̄c. ℟nr q ista diffi⁹ n̄ dz itelligi pur negatiu sz egpollet isti affirmatie. dici ō oi ē ꝑ pō vlis. i q̄ ꝑdicatū denōt accn̄talit ꝓuēire cuilibz suppōsito ſbi. Et similit exponi posz dif⁹ ei⁹ qō ē dici ō nullo. sic scz. Dici ō nullo ē ꝑpō vlis negatiua in qua ꝑdicatū denotat accidētaliter remoueri a quolibet suppōsito ſbi.

Tertio nōndū q circa hūc tex. icidūt. 3. difficultates. ℟ma ē. vtrū dici ō oi. z eē i toto sint ꝑcise sinoma. ℟nr q lz sint iō fm rē tn̄ dr̄nt scōz rōez: q̄re n̄ sūt sinoma. nā eē i toto ē ꝓdio reua ſbi i ordine ad ꝑdicatū. qz ꝑdicatū ꝓtinet totū sic supi⁹ suū i ferio. sz dici ō oi ē ꝓdi⁹ respciua ꝑdicati i ordie ad ſbz. qz. s. ꝑdicatū dr ō oīb⁹ suppositis ſbi ¶ Cza difficultas. vtz i hac ꝑpōe. hō ē al. sit dici ō oi. z videt q sic. qz ꝑdicatū dr ve ō q̄lz suppoio ſbi. g̃ z̄c. ¶ Jn opm tn̄ arr. qz ꝑdicatū n denōt accn̄ ieē cuilz suppo ſbi. g̃. ℟nr ꝑ vnā distictiōez. q duplex ē dici ō oi. qōdā ē ꝓpositicū. z ē ꝑdicatū dici auc ō ꝑdicato distributo. vt hō ē aial. Aliud ē dici de oi posterioristicū. qō ē ꝑdicatū affirmari ō ſbo ꝑ q̄libet ei⁹ suppōsito z ꝑ q̄libet tpe. sicut in q̄libz ꝓpositione directa i mā nāli. Tūc dr̄ q i hac ꝑpōe. hō ē aial. ē dici ō oi posterioristicū. z nō dici de oi ꝓpositicū. ¶ Cza difficultas. q̄lr ꝓuēiūt z dr̄n̄t dici de oi posterioricum z dici ō oi ꝓpocas

Rñr ꝙ duplr cõueniunt ⁊ triplr dñnt. Cõueniũt primo qz reperiũt in eadẽ ꝓpõe. vt pz in ista. oĩs hõ ẽ aĩal. ibi enim ẽ dici de oi prioristicũ eo ꝙ pdicatũ dr affirmatie de ſbo distributo. ⁊ ẽt dici de oi posterioristicũ ꝙ tñ nõ inuẽitur in sua cõuertẽte. qz pdicatũ dr ve ⁊ affirue de subo ꝓ qlibet suppoſito ⁊ ꝓ quolibet tẽpore. 2o cueniũt qz qñqz in ꝓpõne conditionali repit dici ð oi posterioristicũ vel poristicũ qð tñ nõ inuẽitur in sua conuertẽte. sicut i ista. hõ ẽ aĩal. ẽ dici de omi prioristicũ qð tñ nõ inuẽitur in sua conuertẽte. ſ. in ista. quoddã animal ẽ hõ. similiter in ista. omnis hõ currit. ẽ dici ð omni prioristicũ. ⁊ tñ in sua cõuertẽte q ẽ ista quoddã currẽs ẽ hõ nõ ẽ dici de oi prioristicus Differũt ãt primo sic. qz dici de omni prioristicum reperit solũ in ꝓpõe vniuersali. Sz dici de omni posterioristicũ põt reperiri tam i ꝓpõe vniuersali qꝫ particulari vel indefinita. Secũdo dñnt qz dici de omni prioristicũ reperit tã in ꝓpõe va qꝫ falsa vel impossibili. Sed dici de omni posterioristicũ reperit solũ in ꝓpõe va ⁊ necia. C3o differũt qz ad dici de omi prioristicum sufficit vniuersalitas suppoſitorũ. Sed ad dici de omni posterioristicum requiritur vniuersalitas suppoſitorum ⁊ temporum simul.

Conclusio rũsalis. Dici de omi ⁊ dici de nullo sunt suffia principia regulatiua sillogismoꝝ. pz qz per illa duo pricipia primo ⁊ directe pñt pbari sillogismi prime figure ⁊ mediate vel idirecte pbãr sillogismi secũde ⁊ 3e figuraꝝ per reductionem eorum ad sillogismos prime figure.

Primo dubitatur. vtꝝ sit necesse conclusionẽ eẽ aliaz a pmiſſis. Respõdetur ꝙ cõclusio dz eẽ alia a pmiſſis copulatiue sũpt ⁊ a qlibet pmiſſarum seorsũ sumptaꝝ. qz illo itẽdebat aristo. per illã particulã positã in diffõe sillogismi. aliud gdẽ per quaz particulam excludũtur affirmatões siue ꝓpõe quibus arguitur a tota copulatiua ad quãlibet eius partẽ. ⁊ ab exponẽtib9 ad expoſitam quia in talib9 conclusio dz eẽ eadẽ cũ añcedẽte vl cũ altera pte ei9. Alr rñr ꝑ tres distinctões ⁊ sex dicta. Prima distinctio ẽ hec. terminoꝝ positoꝝ in sillogismo qdã vocãt ꝓpões cõ sũt subm ⁊ pdicatũ. quidã vo vocãtur sillogistici cõ sũt maior extremitas. minor extremitas ⁊ mediũ. C2a dist°. ꝓpõnũ in sillo põitaꝝ qdaz dñr gñales: ⁊ tales in sillo tm sũt due. ſ. añs ⁊ ꝓpõs. accipiẽdo añs ꝓ copula ꝓstituta ex maiori ꝓpõe ⁊ minori. Et ꝓpõs capit ꝓ 2nc. qdã ãt dicũt sillogistice. ⁊ iste sũt tres i sillõ. ſ. a9r b9r ⁊ 2o. C3a dist9 terioꝝ ⁊ ꝓpõnũ silli duplex ẽ alietas qdã ẽ võlis. ſ. qñ vox illius ẽ alia ñ solũ mãlr in voce alteri9 sic̃ chiera icoceru9 sũt diuerse voces. alia ẽ alietas officy. ſ. qñ vna vox qrit aliqð offim qð ñ qrit alia cõ sũt vox ſbi ⁊ vox pdicati. C4a Prim dcz ẽ istõ i qlibet bono sillõ st sex termĩ. ꝟz voce mãlr distincti. pz. qz i qlz sillo sũt tres ꝓpões. Quaꝝ qlibet constituit ex duob9 teris. C5m dcz i qlibet bono sillo tm sunt duo termini ꝓpõnales ⁊ officialr distincti. pz. qz qlibz terius põit9 in sillõ vel ẽ pdicatũ vel ẽ ſbz. C6m dcz in qlibet bono sillõ tm sũt termini sillogistici ⁊ officialr distincti. pz qz qlibz termin9 positus in sillogismo vel est maior extremitas vel ẽ minor extremitas vel medium. C Quartũ dcz. ⁊ si i qlibz sillogismo sint tãtũ due ꝓpões gñales tñ requrunt tres ꝓpões sillogistice. Pria ps pz. qz i qlibet sillogismo sufficiũt añs ⁊ ꝓns q dñr eẽ ꝓpões gñales. Secunda ps pz. qz in quolibet sillõ ẽ maior ꝓpõ. minor ⁊ 2o. C Quitũ dcm ad bonũ sillz sufficiunt tres termini sillogistici officialr distincti. ⁊ tres ꝓpões sillogistice officialr distincte. pz. qz ꝫ ẽ bon9 sillogism9 ex oppõitis in cesare. nulla disciplina ẽ sophia. oĩs disciplia ẽ sophia. gnulla disciplina ẽ disciplia. ⁊ tñ tm sũt duo termini võliter ⁊ fm significatũ distincti. ſ. disciplina ⁊ sophia. ⁊ sũt tres officialr distincti vn9 qz gerit offim maioris ali9 minoris ali9 medy. ⁊ sil'r tñ sũt due ꝓpões võlr distincte. Sz tñ sũt tres officialr distincte. Quaꝝ pc ꝓueit offim maioris ꝓpõis. scõe minoris ⁊ tertie conclusiõis. gcũ pdict9 sillogism9 fit bon9. segtur ꝙ ad bonitatẽ sillogismi sufficiũt tres termini ⁊ tres ꝓpões bñtes distictõem ex pte officy. C Sextũ dictũ ad bonũ ⁊ vexꝝ sillom nõ requirit conclusionẽ eẽ aliã võlr l ꝟz significatõez a pmiſſ copla ue sũpt ⁊ a qlz seorsũ. Sz suffic ipaz distingui officialiter solum. patet qz bene sequitur. omnis disciplina est sophia. omnis disciplina est disciplina. ergo omnis disciplia est sophia. ista cõsequentia tenz in barbara. ⁊ tamẽ 2o ẽ i voce ⁊ significato pcise eadẽ cũ maiore a q so9 dr stiguit offilr. gad bom sillm suffic ꝙ sit a9 offilr a qlibz pmiſſaꝝ seorsũ sũptaꝝ. Cõ autẽ pdict9 sillogismus sit bon9. patet: quia ille sillogism9

ē bonus ad quē reducitur alius. vt appeat euidens ꝛ necessarius. sed in ꝓdictis sillōis factis in oppōitis in cesare. ꝓbatur eē euidens ꝑ reductionē eius ad ꝑmū sill'm factum in barbara. capiēdo oppositū ꝓriū ꝛclusiōis de cesare ꝑ minore de barbara. ꝛ maiorē ꝑ maiore. ifferendo ꝛtrariū mioris. ꝛ arguitur vt ꝓius.

Secundo dubitatur. vtrū cōclusio sit ō eēntia silli: ꝛ de ꝟ dantur cōiter tres opiniones. Quaꝝ ꝓia ē ꝟ. q ꝛ° est de eēntia silli quā ꝓbāt duab⁹ rōib⁹. ¶ꝓia est ꝛ° ponit in diffōne silli. Dicitur eni sill's oro i qua qbusdā pōitis aliud qdē. s. ꝛ°. ꝙ ꝛc. ꝙ ꝛclusio includit in eēntia silli. ¶ꝛ° sic. ꝛclusione sola variata variatur ꝛ modus. ꝛ ex ꝑnti sill's. ꝙ ꝛ° vī eē de eēntia sillogismi. añs ꝓz. qz barbara ꝛ baralipton sūt mōi distincti q nō solū distinguūt ex pte ꝛ°i°. ꝙ variatio ꝛ°i° variat modus

¶ Scōa opinio tz ꝓtem negatiuā. s. q ꝛ° non ē de eēntia silli. ꝓbat quadruplī. ¶ꝓio qz effectus non ē de eēntia sue cāe. sed ꝛ° ē effect⁹ sillogismi. ꝙ n ē ō eēntia ei⁹. ¶ꝛ° sic forma eēntialis sillogismi q ē mōus ꝛ figura saluat i ꝑmissis tm. ergo est ꝓter essentialē formam sillogismi. ꝛ ꝑ ꝑns ē ex eēntia ei⁹. ¶ꝛ° variato aliquo qō ē de eēntia alicui⁹ variat ꝛ illud. s. cōclusione variata n variat sillogism⁹. ꝙ ꝛ° nō ē de essentia sillogismi. b⁹ꝛ ꝓz. per ꝓbz secundo b⁹. vbi vult qō idē sill's pōt inferre plures conclusiōes.

¶ 4° sic. aristo. vsus finē ꝑmi hui⁹ docet resoluere sill'm in tres terminos ꝛ duas ꝓ positiones. ꝙ vī q ꝛclusio sit aduēticia. ꝛ ꝓter eēntia sillogismi.

¶ 3ª ē oppinio q ꝛsistit i vna distinctione ꝛ duob⁹ dictis. Distinctio est hec sill's pōt capi q̄druplī. vno° ꝓtie ītētionalī. ꝛc ē vna oro compōita ex duab⁹ ꝑmissis ꝛ vna cōclusione cū nō illationis q dī eē hec coniūctio ꝙ igr vl sillis. ꝛ°. pōt capi sillogismus scōe intētionalī vz. vt ē qdā respect⁹ rōis fūdat⁹. sī habitudine ꝑmissaꝝ in ordine ad ꝛclusionē. ꝛ°. capiť ꝓ ipsa necessaria habitudine ꝑmissaꝝ ad ꝛclusionē. q̄rto mō capiť sill's ꝓ actu discursiuo ītellect⁹ quo discurrit a ꝑmissis ad cōclusionē.

¶ Primū dcz ē istud. si capiť sill's trib⁹ vltimis mōis cōclusio nō ē ō eēntia silli. ꝓz ꝑmo. qz nec ꝑmisse ꝟ mō sūt de eēntia isti⁹ scōe intentionis que ē sill's cū bēat rōem fūdamēti remoti. vel termi respcū isti⁹ intētionis ꝛc q ē sillogism⁹.

¶ Tū scōo. qz fūdamētū ꝛ terminus non sunt de eēntia respcū medij. sed ꝑmisse ꝛ ꝛ° se hūt tanq̄ fundamētū ꝛ termin⁹ respectu bitudinis necessarie ꝑmissaꝝ ad ꝛclusionē. tū z°. qz nec ꝑmisse nec ꝛclusiones sūt de essentia act⁹ intelligēdi quo itellect⁹ discurrit de ꝑmissis ad ꝛclusionē.

¶ Scōz dictū cōclo ē de eēntia silli ꝓio mō sūpti. ꝓz. qz sill's sūpt⁹ ꝓio mō formalī ꝛ intrinsece ē oro cōpōita ex ꝑmissis ꝛ ex cōclusione cū nota illationis. ergo intrinsece ꝛ eēntialī cōplectiť cōclusionē. ꝛ ex hoc ꝓz quid sit dicendum ad dubium.

Tertio dubitatur. Utrum ad veritatem sillogismi requiratur q copule ꝑmissaꝝ sint eiusdē tpis. Et vī q ꝙ sic. qz nisi sic sequereť ex vo falsū. ꝓz ꝑ ña sic arguēdo. ois bō ē alb⁹. adam fuit bō. ꝙ adā ꝛ albus. ¶ñr ꝓ duo dicta. ¶primū dictū q i bono sillogismo cauēdū ē ne arguať a min⁹ āplo ad magis amplū cū distributione magis āpli. vl ecō tra sine distributiōe ēt cauēdū ē q mediū sit magis amplū in ꝑmissa in q̄ maior distribuiť q̄ in ꝑmissa in qua minor distribuitur. oī aūt termin⁹ teneri magl āple qñ in vna ꝓpositōe supponit ꝓ aliquo ꝓ quo nō supponit in alia. Et c in hac ꝓpōe. bō currit. iste termin⁹. bō. tenetur magis āple q̄ in ista aliqs bō currit. qz ī ꝑma suppōit indifferēť ꝓ viro ꝛ muliere. in z ª aūt suppōit ꝓ viro tm.

¶ z^m dictū ad bōitatē sillogismi ñ regritur q ꝑmisse sint eiusdē tpis ꝓz. qz bñ segtur. ois bō currit. ois bō ē aial. ergo ois bō currit. vel sic. ois bō ē alb⁹. gdaz bō fuit niger. ꝙ aliqd qō fuit nigrū ē albū. Et ꝓfir mať. qz nisi sic seq̄reť q nūq̄ valeret sill's ex vna de īeē ꝛ alia de modali. c⁹ op^m dicet ifra.

Ad rationes ante oppositum.

¶ Ad primam patuit in ꝑmo notabili quomodo per dici de omni ꝛ dici de nullo intelliguntur due ꝓpositiones vere ꝛ manifeste que sunt principia complexa regulatiua sillogismoꝝ.

¶ Ad secūdam dicitur q dici de omni ꝛ dici de nullo sunt principia regulatiua sillogismoꝝ. Quoꝝ mediū ē terminus cōmunis non autem illoꝝ quoꝝ mediū terminus ē discret⁹. ¶potest ēt dici q nullus sillogismus expositorius tenet gratia forme nisi i virtute dici de omni vel dici de nullo. Et ideo oz vnam ꝑmissam equipollere vni vniuersali. in qua sit dici de omni vel dici de nullo.

¶ Ad tertiā dicitur. q illi sillogismi sunt perfecti qui regulantur īmediate per dici de omni vel dici de nullo. illi vero q

mediate regulant dicũtur imperfecti

Queritur Utrũ ꝓuersio in terminis sit ꝓña formalis ab argumẽtatõe distincta. Et arguit̃ ꝑ q non ꝫ ꝑmã partẽ. qz ꝓuersio ẽ ꝑdicati i ſbm mutatõ ꝛ econ°. g̃ nõ ẽ ꝓña. Et ꝓfirmat̃. qz i ꝓuersiõe ñ ẽ nisi vnũ añs g̃ ꝓuersio non ẽ ꝓña. tenet ꝓña. qz ex vno nihil ſequit̃. ¶ Arguit̃ 2° ſic ꝫ ſcõaz parte. qz ꝓuersio ñ tenet i termis oib° retẽta ſili forma arguẽdi. g̃ nõ ẽ ꝓña formalis. añs pz. qz ñ tenet i termis obligs nec in termis ampliatiuis. ¶ Arguit̃ 3° ꝓtra tertiã partẽ. qz ꝓuersio ẽ ꝓña emti^ca. g̃ nõ ẽ ꝓña distincta ab argumẽtatõe. Añs pz. qz cõuersio ẽ ꝓña. ꝛ nõ ẽ ꝓña sillogi^ca nec exẽplaris nec inductiua. ergo est emti^ca. cõſequẽtia tenz a ſufficiẽti diuiſione. ¶ In oppoſitũ ẽ aristo.

Primo sciẽdũ ẽ q; ꝑ declaratõe termi noz ponit vna diſtictio ꝛ vnũ dcm̃. Diſtictio ẽ hec. cõuersio põt capi dupl'r ¶ Primo ꝑ mutatione logicali ſit° ꝑdicati i ſitũ ſ bi ꝛ ecõuerſo. ꝛ ſic cõuerſio ẽ paſſio termi oz ꝛ nõ ꝓpõnũ. Alio mõ capit̃ conuerſio ꝑ nẽcia habitudine ꝓpõis cõuertẽtis ad cõuerſam. et ſic ẽ paſſio ꝓpõnũ. q̃ ite ẽ duplex. nã q̃dã ẽ q̃ cauſat̃ ex parte mutatõis q̃litatis. cuiuſmodi ẽ cõuerſio i oppoſitã q̃litatẽ. Alia cãt̃ ex mutatione ꝑdicati in ſubm̃ ꝛ econtra. ꝛ illa vocat̃ cõuerſio in terminis q̃ ſic cõiter diffinit̃. Conuerſio i terminis ẽ duaz ꝓpõnũ categozicaz vtroq; termino participatiũ vni° ad alterã formalis coña. ¶ Dictũ ẽ iſtud. argu°m ſua cõitate ſumpta. ſic põt diffiniri. Eſt coña in c° añte ponit̃ mediũ nõ poſitũ i coñte. ex q̃ diffõne cliciunt̃ due cõditões regſite ad hoc q; aligd ſit arg°. Prima ẽ q; ſit coña nẽcia. Scõa eſt q; in añte talis coñe ponat̃ vn° termin° nõ poſit° in coñte q; termin° dz cẽ mediũ i reductõe talis ar^tis ad ſillm̃. Et per ß excludit̃ conuerſio vbi tam in añte q̃z i coñte ſunt p̃ciſe idẽ termini

Secũdo sciẽdũ ẽ q; ariſto i ß. 4. c. determinat õ ꝑ ꝓpin° perfciuo ſillõz ſcz de cõuerſione. et cõtinet duas partes ꝑncipales. in q̃z ꝓma determinat de cõuerſiõe ꝓpõnũ de ineẽ ſimplicit̃. Et cõtinet. 3. cõclões ꝑn'. In q̃z ꝑma tãgit. 3. diuiſiones valẽtes ad cognitionẽ que ꝓpoſitiones debent conuerti. ¶ Prima diuiſio ẽ hec. ꝓpõnũ alia ẽ de ſimplici ineẽ. alia ẽ de nẽcio ineẽ. ꝛ alia ẽ de ꝓtingenti ineẽ. ¶ Scõa diuiſio. ꝓpoſitõz ſm vnã quãq; locutõez alia ẽ affirmatiua. alia ẽ negatiua. ¶ Tertia diuiſio. ꝓpõnũ tã affirmatiaz q̃ negatiuaz alia ẽ vlis. alia ẽ particularis. ꝛ alia i definita. ¶ Scõa 2° tãgit q̃tuor regulas de ꝓuerſione ꝓpõnũ de ineẽ. Prima regula ẽ ß. neẽe ẽ vlez negatiuã õ ineẽ ſimplr ꝓuerti in termis. vt ſi nulla voluptas ẽ bonũ nullum bonũ ẽ voluptas. Scõa regula ẽ. nõ ẽ neẽe vlez affirmatiuã ꝓuerti vlr. ſz neẽe ẽ eã ꝓuerti i ꝑticularẽ. vt ſi ois voluptas ſit bonũ neceſſe ẽ q̃dã bonũ eẽ voluptatẽ. Tertia regula ẽ. neẽe ẽ particularẽ affirmatiuã ꝓuerti particulariť in termis ut ſi q̃dã voluptas ſit bonũ: quoddã bonũ erit voluptas. ¶ 4ª regula ẽ. nõ ẽ neceſſe ꝓtiuatiuã ꝑticularẽ ꝓuerti ſim^r i termis. qz nõ ẽ neceſſe q; ſi bõ ñ iſit alicui aiali q; ẽt aial non iſit alicui boi. ¶ 3°. 2° tangit ꝓbatões ꝓdictarũ q̃tuoz regularũ per rões formatas i ẽmis nõ ſignificatis. ¶ Primã regulam ꝓbat ſic qz bene ſeq̃t nullũ. b. ẽ. a. g̃ nullũ. a. erit. b. qz ex oppõito ꝓñtis. ſ. aliq̃. a. ẽ. b. infert̃ oppoſitũ añtis. ſ. aliq̃. b. ẽ. a. Hoc ꝓbat Ariſto. per ſillm̃ expoſitoziũ. qz ſi iſta q̃dã. a. ẽ. b. q̃ ẽ contradictoria ꝓñtis ſit va: tunc erit aliqd vnũ et idẽ q̃ erit. a. et b. ꝛ ſit. c. tũc argt̃ ſic per ſillm̃ expoſitoziũ. c. ẽ. a. c. ẽ. b. g̃. b. ẽ. a. ꝛ illa ẽ cõtradictoria añtis. ¶ 2ª regula ꝓbat̃ ſic. bene ſeqtur oẽ. b. ẽ. a. g̃ q̃dã. a. ẽ. b. qz ex oppõito cõſeq̃ntis infert̃ oppoſitũ cõtradictoziũ añtis. vt ſi nullum. a. ſit. b. tunc nullum. b. erit. a. quod ẽ contrariũ iſti° oẽ. b. ẽ. a. ¶ 5ª regula ꝓbat̃. qz bene ſeq̃t quoddã. b. ẽ a. g̃ quoddã. a. ẽ. b. pz qz ex oppõito ꝓñtis. ſ. nullũ. a. ẽ. b. infert̃ oppom añtis. ſ. nullũ. b. ẽ. a. ¶ 4ª regula ſic ꝓbat̃ qz non ſeq̃t quoddã. b. nõ ẽ. a. g̃ quoddã. a. ñ ẽ. b. patet qz ponat̃ q;. b. ſit aial: et. a. ſit bõ: tũc nõ ſeqtur ſi aial nõ ſit bõ q; bõ non ſit animal

Tertio sciẽdũ ẽ q; circa hũc textũ icidũt q̃tuor difficultates. ¶ Prima ẽ Quare i ꝓia diõne ꝓpõis nõ enumerat ꝓpõnẽ de poſſibili nec illã de ipoſſibili. Rõ ẽ qz ꝑ põnes de poſſibili ꝓuertũt̃ ſicut ille de ꝓtingẽti et ille õ ipoſſibili ſicut ille õ neceſſario. ut infra patebit. ¶ 2ª difficultas. Utrũ per iõ ꝑn^m ade q̃te poſſint ꝓbari q̃tuor regule ꝑdicte. Rñr q; nõ: ſ. ꝓncipiũ ꝓbandi ꝓpõem vlem negatiuã: ẽ ſillogiſm° expoſitoziº. ꝓncipiũ vo ꝓbãdi vlem affirmatiuã ẽ iſta maxima. Quodlibet cum quolibet ꝛc. et° oppom ſtat. Principium

aūt probādi cōclusionē particularis affirmatiue ē ista maxīa. Dis illa cōia ē bona in q̄ ex opposito ꝯntis infert oppositū añtis. ¶ Tertia difficultas. q̄re particularis negatiua non cōuertit simplicit in tmis. ℟ Rō ē duplex. pria q̄ ex vis ... seq̄t falsū. Scōa q̄ argueret a nō distributo ad distributū. hoc totū p3 cōuertēdo istā. quoddā aīal nō ē homo: ī hāc: qdā bō nō ē aīal. ¶ Quarta difficultas. q̄re aristo. nō fec mētionē de cōuersione per cōtrapōnē. ℟ Rō ē q̄ determiat aristo. de cōuersione put ē prīncipiū effectiuū syllogizū. sed ī reductione syllogizū iperfectoꝝ nō debēt accipi noui tmi: sz in cōuersione per cōtrapōnē accipiūt noui termi: mutant enī tmini finiti in tminos infinitos. Ex quo segt q̄ tm̄ sūt due spēs cōuersionis. s. cōuersio simplex ꝛ per accidēs. Est enī cōuersio simplex mutatio p̄dicati ī sbm̄ ꝛ ecōtra manēte eadē qlitate ꝛ q̄ntitate scōm quā cōuertit vniuersalis negatiua in seipsā: ꝛ particularis affirmatia ī seipsā. sed cōuersio per accns ē mutatō p̄dicati ī sbm̄ ꝛ ecōtra manēte eadē qlitate sed mutata q̄ntitate. et scōm hāc cōuertit vniuersalis affirmatiua in particularē affirmatiuā: et vniuersalis negatiua in particularē negatiuā. ¶ Quīta difficultas. vtrū ista p pō hō albus ē albus sit cōtigēs vel necessaria ℟ Rīr per duo dicta. Primū dictū ē vna regula que potest elici ex textu. sc: q̄ quelibet pro pō particularis affirmatiua īfert duas premissas syllogizmi expositoꝝ: in q̄rū pria predicat sbm̄ de pnoie demōstratiuo demōstrāte aliquod singulare. ꝛ in secūda predicat p̄dicatū de eodē pnoie demōstratiuo. ut ista q̄dā. a. ē b. ānfert istas duas singulares ℣. s. c. ē. a. ꝛ hoc s. c. ē. b. ¶ Scōm dictū. ista pp̄ō. hō albus ē albus pbabiliter dicit ee contingēs. p3 q̄ ifert duas p̄missas cōtingētes. q̄ ipsa ē contigēs. tz cōsequntia. q̄ ex nc̄io non segtur nisi nām. añs patz supposito q̄ per pnomē demonstratiuū per se sūptū possit solū demōstrari suppositū termi absoluti. q̄ si debeat demonstrari suppositū termi cōnotati oportet sibi addere cō notatū per talē terminū. vt si dicat ℣ est albū solū demōstrat subiectū albedis. sed si dicat ℣ albū est albū tūc demōstrat suppositū albi rūsalis.

Conclusio est consequntia formalis ab

Primo Dubitat argum̄tatiōe distincta tat vtrū ad seruādū formalita tē consequntie in cōuersionib⁹ sit conueniens ponere ad subiectū conuertēdis istud additū q̄ō est. ¶ ℟ Rndet q̄ illud q̄ō est subiectū p̄cise conuerse debet esse p̄dicatū conuertēdis ꝛ ē. Et ex ℣ multotiēs contingit errare non sumendo debite subiectū ꝛ p̄dicatū p̄cisū in ppoib⁹ ideo ad euitādū istū errorē ponūtur 4⁰r regule. ¶ Prima est q̄cūq3 in aliqua ppositione ponit vbū prie vel scōe persone aut verbuz excepte actionis sīm suppositō tūc illud suppositū q̄ō dat itelligere debet esse subiectū. vt dicēdo sū in studio li ego ē subiectū. ¶ Scōa regula. q̄cūq3 in aliq̄ ppositiōe ponit vbū adiectiuū tūc illō est resoluēdū in suū participiū ꝛ in ℣ verbo est. ꝛ sic totū illud q̄ō segtur ℣ verbū est erit p̄dicatū. vt dicēdo soz. videt equū debet sic resolui soztes ē vidēs equū. ꝛ tūc ℣ totū vidēs equū erit p̄dicatū. ¶ Tertia regula. si in aliq̄ propositione ponat obliqu⁹ ℣ potest esse duplex. q̄ vel talis obliquus ponitur a parte subiecti vel a parte p̄dicati. si a parte p̄dicati vel ponitur sine recto vel cū recto. si sīm recto tūc resoluēdū ē verbū in suū participiū ꝛ sic aggregatū ex obliquo ꝛ participio erit p̄dicatū. vt dicēdo panis ē in furno sic debet resolui panis ē exīs in furno vbi ℣ totū. s. exīs in furno ē p̄dicatū. Si aūt obliqu⁹ sumat cum recto tūc aggregatū ex tali recto ꝛ obliquo ē p̄dicatū. vt dicēdo brunellus ē asin⁹ soztis. Si vero talis obliqu⁹ ponat a parte subiecti ℣ est duplex. vel ponit cū recto vel sīm recto. si ponatur sīm recto. tūc obliqu⁹ debet resolui in istatria. s. in suū rectū. in illud verbū est: ꝛ i istud pronomē q̄ vel q̄s eiusdē casus cū obliquo. et tūc suus rect⁹ erit subiectū: ꝛ illud verbū est erit p̄cipalis copula. ꝛ totū sequēs hoc vbū est erit p̄dicatū. vt dicēdo regis interest debz sic resolui: rex est cui⁹ interest vbi iste termin⁹ rex ē subiectū. ꝛ ℣ verbū ē dr̄ p̄cipalis copla ꝛ totū sequēs ℣ verbū est. s. cui⁹ interest ē p̄dicatū. Si vero obliquus ponatur cū recto: ℣ est dupliciter. vel rect⁹ precedit obliquū. ꝛ tūc aggregatū ex recto ꝛ obliquo ē subiectum. vt dicēdo capa soztis est alba: ℣ totū capa soztis ē subiectū. Sz si obliqu⁹ p̄cedit rectū tunc talis obliqu⁹ resoluēdus est in suū rectū ꝛ illud verbū est. ꝛ etiā in illud pronomen quis vel q̄ eiusdem casus cū obliquo. quia resolutione facta suus rect⁹ erit subiectū. ꝛ illud verbū est ī ipso iclusū erit copula. ꝛ totū residuū erit p̄e-

dicatū. vt dicēdo hois oculus ē dexter. dz sic resolui in illā. hō est cⁿ oculⁿ ē dext. vbi li hō ē pcise sūm. Et totū sequēs hō vbū ē. l. hō aggregatū cⁿ oculⁿ ē dext est pdicatū. ¶ 4ª regula si aliq̄ deteriatio addat pdicato cōuerse dz illō totū poni p sō conuertēti. vt nullⁿ homo fal se ē aial. totū hō exns falsē aial. dz eē sūz conuertēti. ex qbⁿ pz q ad seruādū pcisionē ⁊ totalitatē sūi ⁊ pdicati dz addi ad sūz conuertēdis illud additū qō ē. Nā hō additum conuertibilē equalet pticipio isti⁹ vbi ē. ⁊ qz ptⁱᵐ isti⁹ vbi ē. pdicat. vel ē ps pdicati. ideo adhuc cū illo ad dito fit ō pciso pdicato pcisū subiectum.

Secundo dubitat. vtz ad seruādū formalitatē ꝓne in conuersioni bⁿ. neče sit ponere in conuertēte aliqō additū qō faciat terios eodēⁿ supponere sic in cōuersa. Rndr p vnā distictionē ⁊ qtuor dicta. Distiⁿ ē hō. duplices sūt suppositiones. q̄dā sūt oio repugnātes. ⁊ sūt illē q̄ sic se bñt. q termin⁹ supponēs secūdū vnā suppositionē non potest inferre seipm supponēte scōm aliā. Alie sūt ptz conuenientes ⁊ ptim differentes. qñ. ſ. termin⁹ supponēs scōm vnā suppositionē infert seipm supponēte secūdū aliā ⁊ ñ eō. ¶ Primū dictū ē. a suppositiōe simplici ad psonalē non vz consequentia. nec eō. vt ñ segt homo ē spēs. g aliquis homo ē spēs nec econtra. ¶ 2ᵐ dictum. a suppositione māli ad psonalē vel simplicez ñ vz conseq̄ntia. nec ecōtra. vt ñ segt homo ē dictio dissillaba. g aliqs homo ē dictio dissillaba nec econtra. ¶ Tertiū dictuz a suppositione determinata ad distributā ñ vz cōna. ſz bene ecōtra. qz tūc argueret a ñ distributo ad distributū. ¶ Quartū dcz. a supⁿᵉ confusa tm̄ ad determinatā ñ ē bona conseq̄ntia remanēte sincathegoreumate confūdēte. ſz bñ econtra. ex qbⁿ pz q ad seruādū formalitatē consequētie in conuersionibⁿ nece ē ponere in conuertēte quoddā additū qō faciat terᵐ suppoⁿᵉ eodēⁿ sicut in conuersa. Et ad cōuertēdū ista. homo ē dictio dissillaba dz aliqd addi. g q̄dā dictio dissillaba ē ista dictio homo.

Tertio dubitat. Utz ad seruandū formalitatē consequētie in cōuersionibⁿ sit ponēdū aliqō additū in conuertente. qō faciat terminos teneri eque ample. ⁊ eq̄ stricte ⁊ eque appellate sicut in conuersa. Respondet q sic. vt ista. nullū mortuuz ē homo. dz cōuerti sic. g nihil qō ē homo. ē mortuum. Et ista. nullus homo ē mortuus. dz cōuerti. g nullū mortuuz ē vel fuit homo. Silr ista. nullus homo ē mulier. dz cōuerti. g nulla mulier ē aliqs homo. ſz ista. sortes ꝓmittit tibi denariū. dz sic conuerti. g q̄dā ꝓmittēs denariuz ē sortes. Ex his tribⁿ dubys pñt elici q̄tuor regule regsite ad conuersionem. q̄ si obseruent in conuersis conuersionū ñ erit dabilis instātia. Prima ē q ōbite sumat subz ⁊ pdicatū. Et illō qō pcise ē sūm i vna sit pdicatū in alia: et econtra. ⁊ hoc fz arte datā i ꝓdubio. ¶ 2ª q ñ arguat a suppositione repugnāte ad suppositionē repugnāte ⁊ bⁿ fz arte datā in scōo dubio ¶ 3ª ē q termini teneāt eq̄ stricte ⁊ eq̄ aple in conuersa ⁊ in conuertēte. ¶ 4ª q ñ fiat variatio appelⁿⁱˢ sicut patuit in tertio dubio.

Ad ratiões Añ oppositū. soluūtur ex ante dictis. ⁊ hec de questione dicta sufficiant.

Queritur Utrū oēs ꝓpositiōes de necio ⁊ oēs affirᵉ de ꝓtingēti eodēⁿ cōuertāt sic ille de ineē. negatiue vo de ꝓtingēti ñ necio conuertāt oppōito mō sicut ille de inesse. ¶ Arguit p ꝫ ꝑmā ptē. qz nō segt. nullū boiez eē ridētē ē neče. g nullū ridētez eē boinem est neče. Itē nō segt oēz grāmaticū eē boiem est neče. g aliquē boiem eē grāmaticū ē neče. itē non segt. creātē eē deū ē necesse. g neče ē deū eē creātē. ergo ille de necessario non conuertūt eodēⁿ mō sic ille de ieē. ¶ Arguit 2ª ꝫ scōam p tem. qz non seq̄tur. oē animal contingit esse sanū. g quoddā sanū contingit eē animal. cuz añs sit verus ⁊ consequens sit falsum eo q oē sanum dē necessitate est animal. ergo ꝓpōnes affirmatiue de contingenti non conuertūtur eodēⁿ modo sicut ille de ineē. ¶ Arguitur tertio cōtra tertiam partē. quia bene segtur. nullam tunicam contingit eē albam. ergo nullus album contingit esse tunicaz. g vniuersalis negatiua de contingēti eodēⁿ modo conuertitur sicut vniuersalis negatiua ō ineē. Antecedēs patet in textu. Et confirmatur quia particularis negatiua de contingēti nō necessario potest conuerti simpliciter. ergo ꝓpositiōes negatiue de contingenti non necessario non se habent oppōsito modō ad illas de inesse. Antecedens patet. quia arguerctur a ñ distributo ad distributum. ¶ In oppositum ē aristo.

Primo sciēdū ē q̄ p declaratiōe terio
rum ponūt q̄tuor distictiones
¶ Prima distinctō ē h. ppōnes modales pñt
hre duplicē sensū. s. cōpositū ⁊ disū. in cōuersi
onib⁹ ātillaz pcedendū ē a sensu cōposito ad
sensū cōpositū. vel a sensu diso ad sensū disum
⁊ nō a sensu diuiso ad cōpositū vel econtra ne
cōmittat fallacia ꝓpōis ⁊ disionis. ¶ Secūda
distictio. ppositōnū modaliū q̄dā sūt affirma
tiue in qb⁹. s. dcm manet affirmatū siue mōus
negēr siue ñ. Alie sūt negatiue in qb⁹. s. nega⁹
ferr ad dcm siue modus negēr siue nō. ita q̄
in ppōsito modales dicūt a⁹ in qb⁹ ne⁹ non ē
lata ad dcm siue fuerit lata ad modū siue nō.
Et ille dicūt negatie in qb⁹ negatio ferr ad di
ctum siue fuerit lata ad modū siue nō. Simili
ter in ꝓpōito vocant ille vles vel pticulares
q̄ sūt vles vel pticlares ex pte subi dicti. ¶ 2ª
distinctio ppōitionū modaliū q̄dā sūt de ne
cessario i qb⁹. s. ponit ille mod⁹ necesse. Nam
dra ē inter ppōem nēciaz ⁊ ppōem de nēcio.
qz nec ois ppō nēcia ē de nēcio nec ecōtra. Alia
ē ppō de ꝓtingēti nō q̄ ipsa sit cōtingēs. sz eo
q̄ in ipsa ponit mōus cōtingētie. Alia ē dc̄ con
tingēti possibili in q̄. s. ponit ille mod⁹ ꝓtigēs
capt⁹ in sua cōitate pcōtingēti alto. Alia ē de
ꝓtingēti nēcio in q̄ ponit iste mod⁹ contingēs
capt⁹ p ꝓtingēti nēcio. Et alia dr de ꝓtingenti
nō nēcio in q̄ ponit ꝓtingēs captū p nō nēcio
¶ Quarta distinctio duplr pōt intelligi moda
les ꝓuerti. Uno mō pm se totas. ita q̄ modus
fiat subm ⁊ totū dictū fiat pdicatū ⁊ ecōtra. et
de tali cōuersione ñ tractat arist. i textu. Alio
mō pōt intelligi q̄ ꝓuertāt sz suas ptes. s. q̄ ad
dcm. ita q̄ pōitū pdicatū dci fiat pcitū subm dci.
⁊ ez. ⁊ dc̄ tali cōuersione modaliū tractat arist.

Secundo sciendū ē. q̄ in secūda parte
pncipali h⁹ capituli determi
nat ari. de ꝓuersione ppōnuz modaliū. Et cō
tinet duo pūcta. In pmo deterīat de ꝓuersioni
bus ppōnū de nēcio ⁊ intēdit duas ꝓclones.
Quaz pma ē h. oēs ppōes de nēcio cōuertun
tur sic ille de in eē. sz qlis negatiua ꝓuertit
in vlem negatiuā. sz vlis affirmatiua ⁊ pticla
ris affirmatiua ꝓuertūt in pticulare affirma
tiuā. Prima ps sz. qz bñ segr nullū. b. eē. a. est
nece. g̃ nullū. a. eē. b. ē nece. qz oppm ñtis rpu
gnat añti. g̃ ña ē bōa. Añs sz. qz oppm ñtis ē
ista quoddā. a. ꝓtigit eē. b. ad quā segr ista qō
dā. b. ꝓtingit eē. a. q̄z vtraq; ps repugnat añ
cedēti. Scōa ps sz. qz bñ segr. oē. b. nece ē esse
a. g̃ q̄ddā. a. necesse ē eē. b. qz ex oppōito ñtis
s. nullū. a. ꝓtingit eē. b. inferr oppōitū añtis. s.
nullū. b. ꝓtingit eē. a. ⁊ silr pbari pōt conuer
sio particlaris affirmatie. ¶ Scōa 2ª. ppō pti
cularis negatiua de nēcio ñ ꝓuertit simplr pp
cām p⁹ dictā in ꝓuersionibus ppōnū de iesse
In 2º pūcto deteriat arist. de ꝓuersionibus p
positionū de contingēti. ⁊ continet gnq; ꝓclu
siones. ¶ Pria 2ª tāgit vnā dionem cōtingē
tis. ⁊ ē hec. cōtingēs dr triplr. Nam quoddaz
ē contingens necessariū. aliud ē nō nēcium. ⁊
aliud contingēs altū qō conuertitur cū possi
bili. ¶ 2ª conclusio. oēs ppōes affirmatiue de
contingēti conuertūtur sicut ille de in eē. ⁊ ō
nēcio. sz. qz bñ segtur oē. b. vel quoddā. b. cō
tingit eē. a. g̃ aliquod. a. ꝓtingit eē. b. qz ex op
posito ñtis. s. ꝓtingit nullū. a. eē. b. inferr op
positū añtis. s. contingit nullū. b. eē. a. ¶ 3ª 2ª
ppōes negatiue de contingēti alto eodē mo
do ꝓuertūt sicut ille de ieē. sz. qz vniuersalis
negatiua cōuertit in vlem negatiuā ⁊ pticula
ris negatiua nō conuertit in termis. Pria ps
sz per duo exēpla. Primū exēplū ē de contin
genti nēcio. nam bñ segtur contingit nullum
equū eē boiem. g̃ ꝓtigit nullū boiem eē equū
Scōm exēplū ē de contingēti nō nēcio. quia
bñ segr. ꝓtingit nullā tunicā eē albā. g̃. contin
git nullū albū eē tunicā. qz oppm ñtis repu
gnat añcedēti. Nā oppm ñtis ē. nō cōtingit
nullū albū eē tunicā. qō egpollet huic. nece ē
quoddā albū eē tunicā. q̄ sic cōuertit. necesse
ē quādā tunicā eē albam. ⁊ vtraq; illaz repu
gnat añti. s. huic. cōtingit nullā tunicā eē albā
Et addit aristo. q̄ pticularis negatia de cōtin
genti alto nō conuertitur simplr pp cām pri⁹
dictam. ¶ 4ª cōclusio. ppōes negatiue de con
tingēti ad vtrūlibet nō cōuertūt silr sicut ille
de in eē. qz vlis negatiua de contingēti nō cō
uertit simplr. sz p accidēs tm vel in oppositā
q̄litatē. sed particularis negatiua bñ conuer
titur simplr in pticulare negatiuā vt inferius
videbit capitulo de cōtingēti. Sz qz dicit p⁹
istas negatiuas. contingit nullū boiem eē al
bum. nece ē nullū boiem eē equū. crederz ali
quis q̄ iste sunt simpliciter negatiue. iō ad ℔
remouēdū posuit arist. quintā conclusionē. s.
q̄ ppōes in quibus modus affirmat ⁊ vm ne
gatur nō sūt negatiue. imo bñ affirmatiuam
figurā: idē sūt de spē ppōnum affirmatiaz. pz

qz sicut se bz eē z ñ eē in illis de ineē. ita se bēt modus i modalib⁹. Sz in illis ō ineē. ille dicūtur simplr affirmatiue in qb⁹ affirmaī b vbū est. ḡ in modalib⁹ ille sunt simpliciter affirmatiue in qb⁹ affirmaī modus. Minor pz. quia iste sunt simpliciter affirmatiue é nō bonū. est non albū. z vlr qñ dr hoc é non hoc. z qz nō feci mētionem de cōuersione ꝓpōnum de p̄dicatis infinitis cū sūt iste. est non bonū. est nō album. crederet aliqs qꝫ alio⁹ conuerterēt q̄z dictum sit. hoc remouēs dicit qꝫ hꝫ ꝓpōes de predicatis infinitis eodemmō cōuertūtur sīc alie affirmatiue de quibus dictum est superius in pluribus locis z cetera.

Tertio sciendū é. qꝫ circa hunc textū incidūt q̄tuor difficultates. ¶ Prima vtrū sit verū illud qđ dicitur in textu. s. qꝫ in omnib⁹ affirmatiuis de contingēti sīlr se bēbant fm conuersionē sicut in illis de in esse Et vr qꝫ non qz non segtur contingit ad vtrūlibet. oē ens eē deum ḡ cōtingit ad vtrūlibz q̄n dam deū eē ens. cū añs sit verū z ꝯns falsum. ℞ñr per duo dicta. ¶ Primū qꝫ in hoc caplo ꝑncipaliter itēdit arist. de modalib⁹ in sēsu cōposito qꝫ conuertūt sicut ille de in eē. Quarū conuersio pōt ꝓbari per illud ꝑncipiū. si añcedens é necm consequēs erit necessariū. z si añs sit cōtingēs ꝯns erit contingēs. ¶ Scōm dictū qꝫ p̄dicta conclusio textꝰ dz intelligi de ꝓpōib⁹ de contingenti in sensu cōpositō z capiendo contingens ꝑ cōtingēti necessario vl ꝑ contingēti alto qz ꝓpō de cōtingēti ad vtrū libet ñ conuertīt in illaz de eodē mō. sz i vnā de ꝑtīgēti alto. qz ñ segt contingit ad vtrūlibet. oē aial eē boiem. ḡ ꝑtīgit ad vtrūlibet quēdā bōinē eē animal. cū añs sit verū z consequens falsū. Sed si in anⁱᵉ capiaī contingēs ꝑ cōtingenti ad vtrūlibet z in ꝯns ꝑ contingēti alto et tūc bene valet conseqntia. ¶ Scōa difficultas q̄re é qꝫ vlis negatiua de contingenti non cōuertīt simplr sz bū pticularis negatiua. rō ꝑmi é. qz vlis negatiua de contingēti ad vtrū libet equipollet vli affirmatiue q̄ nō cōuertitur simpliciter. Sed tñ ꝑ accidēs. iō neqz vniuersalis negatiua sibi eqpollens pōt conuerti simpliciter. ℞ō scōi é quia particularis negatiua de contingenti ad vtrūlibet é equipollēs vni particulari affirmatiue que pōt conuerti simpliciter. iō z̄c. ¶ Tertia difficultas qualr est saluabile qꝫ ꝓpositiones modales in qbus verbū negatur solū. z non modus eē affirmatiuas cū tñ in scōo periarmenias tales dicte sint negatiue. ℞ñr per vnam distinctionem z duo dicta. ¶ Distinctio est hec. ꝓpositiones modales in quibus verbū negatur z non modus sunt duplices q̄dam sūt de sensu diuiso. Alie sūt de sensu composito. ¶ Primū dictuz é istud. ꝓpositiones modales de sensu diuiso in qb⁹ dictuz negatur solū z nō mod⁹ dr̄ simpliciter negatiue. qz in talibus pars ꝑn⁹ copule negatur. vt in secūdo periarmenias dicet̄atur. ¶ Secūdū dictū modales composite in quibus solum verbū negatur z non mod⁹ sūt simpliciter affirmatiue ꝑ rationē textus addīt am ad hanc conclusionē. pz ēt aliunde quia nūq̄ ꝓpositio reddīt negatiua nisi copula ꝑncipalis negetur. Sed in modalibus compositis modi includūt hoc verbū é quod debz esse copula ꝑncipalis in ipsis. Nam tñ vz contigit sicut contingens é. tale āt vbum in ipis inclusum nō pōt negari per solā negationē latā ad dictū. Sed cū hoc regritur qꝫ negⁿ ferat̄ ad modū includentē talē copulā vbalez. Ultra dr qꝫ in modalib⁹ compositis si ꝑter modū pōaī explicite hꝰ vbū est. idicatiui mōi. tūc ad vād negatiuā snfficit negationē ferri ad illō vbū est. lz ñ ferat ad modū vt ista est affirmatiua neēe é nullū. b. eē. a. z tñ ista é negatia necesse ñ é. b. eē. a. in q̄ tñ neⁿ ñ cadit supza modū. Silr ista dr negatiua contingēs ñ é. b. eē. a. ñ qz neⁿ cadat supza modū. sz qz cadit supza copulam iplicatā in b vbo contingit. ¶ Quarta difficultas vtrū idē regrīt z sufficiat ad vitatem ꝓpōnum de oībus modis contingentis. ℞ñr qꝫ ñ sz ad vitatē ꝓpōis de contingenti alto regritur z sufficit qꝫ ita posslt esse sicut significaī ꝑ eius dictū. ideo ad ꝯriā eiꝰ dandā oz dare vnā negatiuā de possibili. Sz ad vitatez ꝓpōis de contingēti nec̄io regrīt z suffic illō idē qꝫ vificaī ꝓpō de contingenti nec̄io. z silr dare contradictoria eius sicut dare ꝯdictoria de necessario. Ad vitatē āt ꝓpositionū de contingenti ñ necessario requirīt veritas vnius copulatiue cuius ꝑma pars sit negatiua de necessario. z secūda sit negatiua de impossibili. z ideo ad dandum eius contradictoriā oz dare vnā disiūctiuā ō ꝑtiᵇ ꝯtradicētibus

Conclusio responsalis. oēs ꝓpositiones de necessario vel contingenti necessario tam affirmatiue q̄z nega-

tiue ⁊ oēs affirmatie de ꝓtingēti ⁊ oēs negatie de cōtingēti alto ꝓuertūt eodē⁹ sīc ille de icē. sz negatie de ꝓtingēti nō necio oppōito mō ꝓuertūt. qz vlis negatia ꝓuertīt ꝑ accns. ⁊ pticularis negatia simplr. ⁊ cōtū ad oēs suas partes satis ꝓbata est in textu.

Primo dubitaī. vtr modales cōpositę possint ꝓuerti q̄ ad se totas: ⁊ modales diuise possint ꝓuerti q̄ ad dictum Ad pmā ꝓtez duby. rnr ꝑ duo dicta ⁊ vnā distinctōez. ¶ Pri⁹ dcz ē istud modales ꝓuerti ꝛz se totas ē modū q̄ directa ꝑdicatiōe ꝑdicatur ō dcō fieri sz bz ⁊ dcz fieri ꝑdica⁹. ¶ z⁹ dcz modales cōpōite de vi sermōis sūt simpr ca⁹ de ineē. ⁊ sinr⁹. vt alias patuit in 2° piermenias. ¶ Dist° ē b. duplices sūt modales. q̄dā sūt in gb⁹ ponīt mod⁹ designat⁹ aduerbialr q̄ ꝑ ꝑe dicūt modales dise: ⁊ ille ñ pñt ꝓuerti ꝛz se totas cū aduer⁹ ñ possit subyci ꝑ se nec ꝑdicari. Alie sūt modales i gb⁹ mod⁹ designaī nōa lit. ⁊ tales ꝑe vocāt modales. ꝓposite. ⁊ ille pñt ꝓuerti ꝛz se totas. qz ista ē bōa ꝓuersio bominē eē al'ē neče. g̃ neče ē boiez eē al'. qz opp⁹ ꝓñt. s. ñ neče ē boiez eē aial. ñ pt stare i vitate cū ante. ⁊ sz mod⁹ debeat sp ꝑdicari directa ⁊ ordiata ꝑdicatōe pōt tñ subyci ꝑdi⁹ idirecta ⁊ oēs tales ꝓuersiōes sūt ꝓuersiōes simplices Ad scōaz ptē duby rnr ꝑ vnā distictōez q̄ ē b. modales disas ꝓuerti q̄ ad dcz pōt dr' itelligi vno⁹ put ꝓuer⁹ idē ē. q ō ꝑciso sbo oci facere ꝑciſū ꝑdica⁹. ⁊ ecōtra. ⁊ b° cōir solz capi ꝓuersio i modalib⁹. nec b° modales diuise pñt formalr ꝓuerti i modales disas. qz ñ segī. creanté eē deū é neče. g̃ deū eē creanté é neče. qz i sēsu diso añs ē vez ⁊ añs falsū. Alio⁹ pñt modales dise cōuerti capiēdo cōuertere ꝓut idē ē q facere illō ꝓnomē hoc. demōstrās illō ꝑ q̄ ꝛppōebat subiñ oci eē ꝑdicatū oci ⁊ c. ⁊ c⁹ modales dise formalr cōuertūt i modales disas. vt bñ segī creanté eē deū é neče. g̃ deū eē b é neče demōstrādo ꝑ li hoc illud ꝓo quo supponebat creans in subiecto dicti.

Secundo dubitaī. Utr ꝓpões ō possibili ꝓuertāt eodē⁹ sīc ille ō cōtingēti. ⁊ ille de ipossibili cōuertāt eodē⁹ sicut ille de necio. R̄nr ꝓbablr q̄ sic. Pria pars pz. qz cōtigēs ⁊ possibile cōuertūt ꝛz ps pz. qz ꝓpões de necessario ieē. ⁊ ꝓpões de necio nō ineē. cōuertūt eodē⁹ sz ꝓpões de ipossibili in eē equalēt illis de necio ñ ineē. g̃ ꝓpões de impossibili eodē⁹ cōuertūt sīc ille de necio. Nec ē itelligēdū q̄ a⁹ de ipossibili cōuertāt eodē mō sīc a⁹ de necio ⁊ ne⁹ de ipossibili sīc ne⁹ ō necio. qz bñ segī oēm boiem eē aial ē necesse g̃ quoddā aial eē boiem ē necesse. ⁊ tñ nō segī oē aial eē boiez ē ipossibile. g̃ quēdā boiem eē al'ē impossibile. sz ē itelligēdū q̄ ꝓpões de ipossibili conuertūt eodē⁹ sīc ille de necio gb⁹ egpollēt. ⁊ qz ista. oē aial eē boiez ē ipossibile. egpollet vni pticulari negatie de necessario. s. istiq̄dā animal non eē hominez ē necesse. q̄ ñ potest conuerti. ideo nec ꝓcedens. vniuersalis potest conuerti.

Tertio dubitaī. vtr ꝓpões de necessario negato cōuertāt eodē⁹ sicut ille de necio affirmato. ⁊ ille de ꝓtingēti negato sicut ille de cōtingēti affirmato. rnr ꝑ vnā distinctōem tres ſuppões ⁊ duo dicta. ¶ Prima suppō ē b. ꝓpões dr de contigēti negato in gb⁹ ferī negatio ad cōtinges: vt dicēdo. boiem eē aial nō ē ꝓtingēs. ⁊ ille dr de necio negato in gb⁹ negatio ferī ad modū vt dicēdo. oē aial ñ eē boiem ē neče. ¶ z⁹ suppō ꝓpō de mō negato ñ ꝓpl⁹ mereī dici de illo⁹ sz de alio⁹ qui egpollet. sīc negatia disiūctia nō ꝓpe dr disiūctiua sz magl co⁹ de ꝓtib⁹ ꝓdicetib⁹. ¶ z⁹ suppositio. oēs ꝓpões de necio negato egpollent vni de cōtingēti affirmato ⁊ de dicti ꝓdicentibus. silr ois ꝓpō de contigēti negato egpollet vni de necio affirmato. ¶ Pri⁹ dictū ē istō ꝓpões de necio negato debēt cōuerti sīc ille de contingēti affirmato. gb⁹ egpollent vt ista quēdā boiem eē albū nō ē necesse. sic cōuertitur. quoddā albū eē boiem ñ ē necesse. qz sua egpollēs de contigēti affirmato. s. ista. nullus boiem eē albū ē contingēs conuertīt simplr. ex quo segī q̄ ista oē aial eē boiem nō ē necesse. sic dz conuerti. g̃ quēdā boiem eē aial non ē necesse: cū añs sit vez ⁊ añs falsū saltē in sēsu cōpōsito. ⁊ b ē ió. qz illa egpollet vni pticulari negatiue de contingenti affirmato. s. isti quoddā al'ē eē boiem ē contingēt. q̄ nō pōt cōuerti. g̃ nec ꝓcedēs vlis poterit conuerti. ¶ z⁹ dictū. ꝓpões de contingēti negato eodē mō conuertūt sicut ille de necio affirmato quib⁹ equipollēt. vt ista quēdā boiem eē aial non ē contingēs. sic conuertitur. g̃ quoddā aial esse boiem non est cōtingens. quia sua equipollēs de necessario. s. ista quendam boiem esse aial est necesse. conuertitur simpliciter.

Ad rationes Ante oppo^m. Ad primā dr̄ q̄ si in illis trib^9 cōuersionibus arguat̄ a sensu cōposito ad sensū compositum tūc consequentia erit bona. sz sicut cōsequēs est falsū. ita ⁊ añs. Si vero arguatur a sensu diuiso ad sensum diuisū ēt ɔseq̄ntia erit bona. ⁊ tñ añs ⁊ ɔñs erūt v̄a. Si ãt alr̄ arguat̄ cōmittit̄ fallacia compōis ⁊ diuisionis. Ad secundam dr̄ silr̄. Ad tertiā dr̄ q̄ ista propositio est de contingēti alto ⁊ nō de contigēti nō necessario. qz q̄ncunq̄z in aliqua propositione accipitur contingēs sine addito tunc de vi sermonis in illa propositione stat pro contigenti alto. Ad confirmationem dicitur q̄ i illis de inesse semper est inconueniens arguere a non distributo ad distributum non autem semper inconueniens ē in modalibus.

Queritur Utrum quatuor combinationes vtiles prime figure sint formales ɔñe. ¶ Arguitur prīo q̄ non. quia non seqtur oīs essētia diuina est pater. omnis filius ī diuinis est essentia diuina. ergo omnis filius in diuinis est pater. ⁊ tamen ibi est dispositio prime combinationis. ergo in prīa combinatione non est consequētia formalis. ¶ Arguit̄ secundo sic. non seqtur. nullum viuens gñabitur. omnis homo est viuēs. ergo nullus hō generabitur. ⁊ tamen est dispō secūde combinationis. igitur ⁊c̄. ¶ Tertio sic. non sequitur oē es est naturale. statua est es. ergo statua est naturalis. ergo tertia combinatio non est formalis consequentia. ergo ⁊c̄. ¶ Arguitur quarto non sequitur. nullum dextrum est sinistrum alicuius hominis oculus est dexter. ergo alicuius hominis oculus non est sinister. ⁊ tamē ibi est dispositio quarte combinationis. ergo ⁊ cetera. ¶ In oppositum est aristoteles.

Primo sciendum est. q̄ pro declaratione terminorum ponunt̄ due diffinitiones ⁊ vna distinctio. ¶ Prīa diffō est fi^a ē possibilis triū terioꝝ ordina^o penes sbiectōez ⁊ p̄dicatōnē. Et dīdit̄ i tres figuras q̄rū diffōes patebūt i textu. ¶ 2ª diffō ē h. cōbiatio siue mod^9 qd̄ idē ē: ē duaꝝ ꝓpositionū sz d̄bitā q̄litatē ⁊ q̄ntitatē possibil̄ dispō. ¶ Dist^o ē h tri^x ē distrib^o q̄dā ē distributio in terio q̄ fit q̄ñ dādo singl̄es alic^9 vl̄is ñ sūit̄ aliqs terius extrīsec^9. sz sbz ꝓpōis vl̄is singularizat̄ ꝑ h̄ pro no^n demōstratiuū. h. vt singulars isti^9 vl̄es oē aīatū ē corp^9 si fiat distributō ī terio debēt sic dari hoc aīatū ē corp^9. ⁊ hoc aīatū ē corp^9 ⁊ ñ ē aliqd̄ aīatū q̄n sit corp^9. alia ē distrib^o ex̄ ter^m q̄ñ singl̄es explicāt̄ addēdo aliqd̄ extinsecuz. vt singl̄es p̄dcē ꝓpōis vl̄is sic explicāt̄ h^o qd̄ ē aīatū ē corp^9. ⁊ illd̄ qd̄ ē aīatū ē corp^9 nec est aliqd qd̄ sit aīatū q̄n sit corp^9. ¶ 3ª distributio ē extra nūeꝝ q̄ñ. s. singl̄es alic^9 vl̄is explicāt̄ ꝑ aliū nūeꝝ a numero sbi vl̄is sic̄ singulares dicte vl̄is sic explicāt̄ h q̄ st̄ aīatū st̄ corp^9. ⁊ ea q̄ sūt aīatum sūt corp^9 ꝑ h̄ ⁊ illa demonstrando ꝑtes corpis aīati. s. manū ⁊ pedē ⁊ non sūt aliq̄que sūt aīatū quin illa sint corp^9. Ex ista distīctōe elicit̄ tale documtū. Si ī maiore p̄dictaꝝ ɔbiationū sit distri^o tā in terio q̄z ex̄ ter^m tam ī nūero q̄z ex̄ nūeꝝ tales combinationes erūt ɔñe formales. Si autem in ipsis sit solum distributio in termino etiam erūt ɔñe formales.

Secundo notandum ē q̄ in hoc secūdo tractatu determinat aristoteles de formatione sill̄oꝝ ex propositionib^9 de ineē. Et continet q̄tuor capl̄a. q̄ꝝ p̄^m ē in q̄ docz formationē sill̄oꝝ ex propositionibus de ineē i prīa figura. Et ɔtz decē conclusiones. In q̄ꝝ prīa p̄ponit. itētū. ⁊ ē h. his deterīat̄ q̄ supi^9 st̄ declarata. Jā dicēdū ē ꝑ q̄ q^o ad terios ⁊ q̄ ad propositiones. ⁊ q̄ñ q̄ ad figurā ⁊ quō q̄ ad modū fiat oīs sillo^9. ⁊ postea dicēdū ē de d̄monstratione. ⁊ h̄ cām assignat. qz sillo^9 ē vniuersalior q̄z demonstratio. g̃ p̄^9 determinādū ē de sillogismo sim^r q̄z d̄ demō^ne. Añ sp3. qz oīs demonstratio est sillogismus. sed non omnis sillogism^9 est demonstratio. ¶ Secunda conclusio tangit diffinitionem prime figure ⁊ est hec. quando igitur tres termini sic se habent adinuicem. vt postremus. idest minor extremitas sit in toto medio idest subyciatur vniuersaliter ⁊ affirmatiue respectu medij ⁊ medium sit in toto primo sic. vel non sic idest subyciatur vniuersaliter affirmatiue vel negatiue respectu maioris extremitat̄ tunc necesse est sillogismum perfectum esse extremitatuz i[illegible] concludere extremitatez de extrēitate. [illegible]clarat termios dicēs q̄ mediū ē q̄ñ ip̄m ē in alio. s. in maiori extrēitate. ⁊ alid̄. s. b^or extrēitas ē i ipso. s. medio ⁊ ē v̄a positione medij positio vel mediū. Sz extrēa sūt quoꝝ vnū ē in medio ⁊ in alio ē mediū. ⁊ in hac conclusione continēt̄ due combinationes vtiles q̄ faci

unt scdam ⁊ tertiã conclusiones. ⁊Prima combinatio ẽ ℔. ex duab⁹ vlib⁹ affirmatiuis in pma figura fit bon⁹ sill⁹. pz. qz si. a. de oi. b. ⁊. b. ō oi. c. pdicet nece ẽ. a. de oi. c. pdicari. qz talis sill⁹ regulat⁹ pdici de oi. ¶ Scda cõbinatio ẽ ex duab⁹ vlib⁹ q̃z pria ẽ negatiua ⁊ scda vlis affirmatiua. fit bon⁹ sillogism⁹ in celarẽt. pz. qz si. a. de nullo. b. ⁊. b. de omni. c. pdicet necesse ẽ. a. de nullo. c pdicari. qz talis sillogism⁹ regulatur per dici de nullo. ¶ Quarta cõclusio a^rc vniuersali affirmatiua ⁊ minoze vniuersali negatiua. ñ fit bon⁹ sillogism⁹ in prima figura. pz. qz in tali combinatione sũt dabiles termini in gb⁹ oi ⁊ in quib⁹ nulli. termi in quibus omi. vt aial bõ equ⁹. termi in gb⁹ nulli. vt aial bõ lapis. ¶ Quinta ꝯ. ex ambab⁹ vlib⁹ negatiuis in pria figura nihil segtur. pz. qz ĩ tali dispositione ⁊ in tali cõbinatõe sũt dabiles termini i gb⁹ oi ⁊ in gb⁹ nulli. termi in gb⁹ oi sunt sciẽtia linea. medicia. termi in gb⁹ nulli sunt scia. linea vnitas. ¶ Sexta ꝯ. q a^rc vli affirmatiua ⁊ b^rc pti^li affirmatia. fit bon⁹ sillo⁹ in dary. ¶ Septia ꝯ. a^rc vli negatiua ⁊ b^rc pti^li affirmatiua fit bon⁹ sillo⁹ in ferio. ¶ Octaua ꝯ. ex vna vli ⁊ altera pticulari disp̃itis aliter q̃z duob⁹ mõis pdictis nũq̃z fit bon⁹ sillo⁹. sz cõbinatio inutilis. ⁊ ad declarationẽ teriozũ addit q a^or extremitas ẽ terius in quo ẽ mediũ. sz b^or extrẽitas ẽ terius q ẽ in medio. ¶ Loñr pbat tres pdictas ꝯclusiones. s. sextã septimã ⁊ octauã. Et ꝑ pbat sextam. qz si. a. insit omi. b. ⁊. b. alicui. c. tũc nece ẽ. a. alicui. c. ieẽ. qz talis sillo⁹ regulatur per dici de oi. ¶ Septima ꝯ. pbat sic. qz si. a. nulli. b. insit. ⁊. b. alicui. c. tunc nece ẽ. a. alicui. c. non ineẽ. qz talis sillo⁹ regulatur per dici de nullo. Et addit q sine minor fuerit particularis sive idefinita. dũ tñ fuerit affirmatiua semper fit bonus sillogismus.

Tertio sciẽdũ ẽ. q circa hũc textũ icidit vna difficultas. Utr. s. oẽs silli ꝑme figure sint pfecti. Et vr q ñ. qz sillo⁹ pfect⁹ ẽ q de necessitate ⁊ euidẽt ifert suã ꝯclusionẽ. Sz i pria figura multi sũt sillogismi q ō necessitate nullã cõclusionẽ iferũt sicĩ illis i quorum dispõe inueniũt termi in gb⁹ oi ⁊ gb⁹ nulli. ⁊Pro rñsione ẽ supponẽdũ q aristo. i hac pte pbat secũdã cõclusionẽ q̃ ꝓtz sex cõbinationes inutiles. ¶ Prima ẽ hec. maiore particulari affirmatia. ⁊ b^rc vli affirmatia. z^a ẽ a^or pticulari negatia ⁊ b^rc vli affirmatia. z^a ẽ a^rc particulari affirmatia ⁊ miore vniuersali affirmatiua q̃rta ẽ maiore particulari negatia ⁊ b^rc vniuersali negatia. Quĩta ẽ. maiore vniuersali affirmatiua ⁊ miore particulari negatia. Sexta ẽ maiore vniuersali negatia ⁊ miore particulari negatiua. Duas prias ꝓbiatiões simul pbat ari. qz si a. alicui. b. ineſt vel ñ ieſt. ⁊. b. oi. c. ineſt. ñ segt ꝯ. sz sũt dabiles termi. in gb⁹ oi. ⁊ in gb⁹ nulli Termi i gb⁹ oi sũt. bonũ. bit⁹. prudẽtia. Et termini in gb⁹ nulli sũt. bonũ. bit⁹. indisciplina. Est. n. idisciplia bit⁹ oppõit⁹ prudẽtie. Tertiaz ⁊ q̃rtã cõbiationes simul pbat. qz si. b. nulli. c. ineſt. a. vo alicui. b. ineſt. vel ñ ieſt. ñ erit sillo⁹. qz dabiles sũt termini i gb⁹ oi. vt albũ equ⁹ cign⁹. ⁊ ẽt termi i gb⁹ nulli: vt albũ. equ⁹. cozu⁹. Et addit q sive maior fuerit particularis sive idefinita idẽ erit iudiciũ. ¶ Quita ꝓbi⁹ pbat. qz si. a. qdẽ oi. b. ieſt. ⁊. b. alicui. c. ñ ieſt. vel ñ oi ineſt: ñ erit sillo⁹. sz erũt dabiles termini i gb⁹ oi. vt aial. bõ. alb⁹. ⁊ termini in gb⁹ nulli. vt al cign⁹. ⁊ nix. ¶ Sexta ꝓbiatio pbat. qz si. a. nulli. b. isit: ⁊. b. alicui. c. isit ñ erit sill⁹. sz erũt dabiles termi i gb⁹ oi. vt iaiatũ. bõ. nix. ⁊ termi i gb⁹ nulli. vt iaiatũ. bõ cign⁹. ¶ z^o pbat dupliciter ꝓbi^nco. s. q b^rc pticlari negatia. ⁊ a^rc vli sive affirmatia sive negatia ñ erit sill⁹. qz miore vli negatia nihil segt. q̃ ẽt miore exñte particulari negatia nihil segt. tz ꝓña p idefinitã. qz q ñ segt ad añs ñ segt ad ꝓns. sz vlis negatia ẽ añs ad particularẽ negatiuã vl idefinitã. q̃ si ad vlez negatiuã ñ seq̃t ꝯ. nec ẽt ad particularem negatiuã sibi subalternã. ⁊ ex hac rõe elicit ista rla ꝓña z. qõ ñ segt ad añs ñ segt ad ꝓns. Nona ꝓbi⁹ pz. qz ex duab⁹ particlarib⁹ vl alĩa i defita ⁊ alĩa definita. i. par^li aut ẽt ãbab⁹ idefinitl q̃litercũq̃z dispõit ñ fit sillo⁹. sz dãt termi i gb⁹ oi. vt aial. albũ. bõ. ⁊ termi i gb⁹ nulli. vt al albũ. lapis. Decia ꝯ. oẽs silli facti i hac figura ꝑz dispõem q̃tuoz ꝓbinationũ vtiliũ sũt perfecti. pz qz oẽs tales regulãt imediate per dici de oi si sint affirmatiui vel per dici de nullo si sint negati. ꝯcludit vlteri⁹ corrolarie q per hãc figurã oñdũtur oia gña ꝑblematum. s. vle affirmatiuũ ⁊ vniuersale negatiuum particulare affirmatiuum ⁊ particulare negati^m.

Conclusio rñsalis. 4. sũt cõbiatões vtiles prie figure q̃ sũt oñe formales trib⁹ cõditõib⁹ obſuatl. ⁊Pria q sẽp in maiozi fiat distri⁹ tã i terio q̃z ex ter^m. z^a ẽ q illud precise q est subiectum vel predicatum

in vna sit subm vel ꝑdicatū in alia. Tertia q̄ termi teneãtur vnifozmiter passionū siue variationū logicaliū. s. suppositionis. ampliationis. appellationis. ⁊ sic de alys.

Primo dubitaꝫ. Utꝝ ꝯcedẽs ꝯñaz eẽ bonaz i q̄ dãꝫ termini in gb⁹ oi ⁊ i gb⁹ nulli possit deduci ad aliqd̄ icõueniẽs. Rñr per q̄tuoz dicta. ¶ Primū dictū i formatione sillogismoꝝ prie figure vtiꝫ aristo. istis trib⁹ lr̃is. a. b. c. p. a. intelligẽdo maiozẽ extrẽtatẽ p. b. mediū. p. c minozẽ extremitatẽ. ¶ 2m dictū gbuscūq; trib⁹ terminis datis sillogizabilib⁹. in prīa figura dz capi ꝑm⁹ p maiozi extremitate. scõs p medio. ⁊ terti⁹ p miozi extremitate. ¶ 3m dictū termi i gb⁹ oi sunt tres termini ex gb⁹ ꝯstitui ꝓñt due ꝓmisse vere cū gb⁹ stat i vitate vna vlis affirmatia cõpõita ex extrẽitatib⁹ illaꝝ ꝓmissaꝝ. Sed termi i gb⁹ nulli sũt tres termini ex gb⁹ cõstitui ꝓñt due ꝓmisse vere cū gb⁹ stat in vitate vna vlis negatia cõpõita ex extremitatib⁹ illaꝝ ꝓmissaꝝ ¶ 4m dcm cõcedẽtes ꝯñam in q̄ iueniunt termini i gb⁹ omni ⁊ in gbus nulli eẽ bonã deducuntur ad alterū istoꝝ incõuenientiuz vel q ex veris segtur falsum. vel q due cõtrarie vel contradictozie sunt simul vere.

Secũdo dubitaꝫ. vtꝝ p aliq̄ maximã possit reꝓbari ꝯña in q̄ dãꝫ termini in quib⁹ oi ⁊ in quib⁹ nulli. rñr p duo dicta. ¶ Primū dcm. ois cõbinatio inutilis i ꝓbaꝫ gñaliter eo q in ipsa dãtur termini in gbus omni ⁊ in gb⁹ nulli. ⁊ econtra. ois cõbinatio vtilis est bona. ⁊ ꝓbaꝫ eo q ipsa regulr p dici õ oi vel dici õ nullo. ¶ 2m dcm. cõbinatio ad quã dãtur termini in gb⁹ oi ⁊ in gb⁹ nulli. ꝓbaꝫ eẽ mala ꝯña. p istã maximaz q ad aliqd̄ añs nunq̄ segtur aliqd̄ ꝯñs cuz quo añceden te stat aliqd̄ icõpossibile ipsi cõsequẽti. iõ ad ꝑmissas de oi nõ segt ꝯ de oi quia cũ illis ꝑmissis stat ꝯõ nulli q̄ ẽ icõpossibilis ꝯclusiõi õ oi.

Tertio dubitaꝫ. vtrũ ꝓbatio p indefinitam teneat in vtute alicui⁹ maxime. rñr p duo dicta. Primū dcz q ꝓbatiõe p indefinitam ẽ oñdere aliquã ꝓpõez. nõ segad ꝑticularẽ vel indefinitã ex eo q nõ segtur ad suã vniuersalẽ que ẽ añs ad ꝑticularem vl indefinitã. ¶ 2m dcm ꝓbatio per idefinitũ. tenet in vtute isti⁹ maxie. q nõ segt ad añs bone ꝯñe. non segt ad ei⁹ ꝯñs. ⁊ ẽt i vtute istius. gdgd non segtur ad añs cum aliquo addito. nec segtur ad conseqẽs cũ illo addito. ¶ Rationes ante oppõitũ soluũtur in ꝓio notabili.

Queritur Utrum sint tantum q̄ttuoz cõbinationes vtiles scõe figure. ¶ Et arguiꝫ q nõ. qz due ꝑme cõbinatões solũ differunt penes transpositionem ꝓmissarum. ergo non sũt distincte. ¶ 2o sic. br negatiua in ꝓma figura nihil segtur neq; i secũda. ¶ 3o sic. non segtur q̄libet singularis alicuius vlis est vera. sed ista ꝓpõ singularis. socrates est asinus non ẽ vera. q̄ ista ꝓpõ non ẽ singularis alicui⁹ vniuersalis. ⁊ tñ arguitur in q̄rta cõbinatione. ergo ꝛc. ¶ In oppositũ est aristo.

Primo sciendũ ẽ. q ꝓ declaratiõe termioꝝ ponũꝫ gnaliq; dcã. ¶ Prim⁹ valet ad cognoscẽdũ dispõez debitã scõe figure. ⁊ ẽ istud. q̄cũq; mediũ ꝑdicaꝫ in vtraq; ꝑmissaꝝ talis sillogism⁹ ẽ i secũda figura. Alia dicta valẽt ad cognoscẽdũ debitam q̄titatẽ ⁊ q̄litatẽ ꝑmissaꝝ secũde figure. Quoꝝ ꝓmus ẽ istud. ar ꝑticulari i secũda figura nihil segt. ꝓ triplr. ꝓmo qz ex vero sequeret falsũ. scõo argueret a non distributo ad distributũ. terqz in tali disputatiõe sũt dabiles termini i quibus oi ⁊ in gb⁹ nulli. ⁊ ex hoc dicto iferꝫ aliud. s. q i 2a figura maioz sp debet eẽ vlis. ¶ 3m dictũ ex puris affirmatis i secũda figura nihil segtur. ꝓ tũ ꝓio qz ex vo sequeret falsum. tũ secũdo qz argueret a nõ distributo ad distributũ. tũ 3o qz i tali disputatiõe sũt dabiles termini i gbus omni ⁊ i gbus nulli. tum q̄rto gppter cõuenientiam aliquoꝝ extremoꝝ i aliquo medio cõi nõ segt conueniẽtia illoꝝ inter se. ¶ Quartũ dcm q i secũda figura sp cõcluditur negatiẽ. ꝓ qz i secũda figura sp altera ẽ affirmatia ⁊ altera negatia. sed si altera ꝑmissarũ fuerit negatiua ꝯ debet eẽ negatia. ergo in secũda figura semper concluditur negatiẽ

Secundo sciendũ ẽ. q i hoc scõo capitulo determinat de sillogismis secũde figure. ⁊ diditur i tres ptes. Quarum ꝓia continet gnaliq; cõclusiones. Quaruz ꝑma tangit diffõnem secunde figure. ⁊ ẽ hec. q̄ñ vo idem huic gdem omni illi vero nulli inest vel vtriq; omni vel nulli figuram gdez bo voco secũdam. ¶ Secunda cõclusio tãgit diffinitõnem medy. ⁊ est hec. Mediũ in hac figura ẽ q ꝑdicatur de vtraq; extremitate ⁊ po

nitur forās extremitatum ⁊ est primus termi
n⁹ positōne. ¶ 3ª cōclusio tangit diffinitōnem
extremitatū. ⁊ ē h. extrēitates sūt de qb⁹ p̄di
catur mediū. ¶ 4ª 2ª tāgit diffōez maiozis ex
tremitatis. ⁊ miozis. ⁊ ē hec. maioz extrēitas ē
q̄ iuxta mediū pōita ē. ⁊ ē medi⁹ terius pōitio
ne. sz b^rē q̄ lōgi⁹ sita ē a me⁹ ⁊ ē vltim⁹ terius
positione. ¶ 5ª 2ª tāgit duo cozrelaria. ꝓm⁹ est
nullus sills z^c figure ē pfect⁹. z^m ē q⁹ in hac 2ª
figura pōt fieri sill's vl's vl' pticlar'. Ultra tex
tū ponūt duo dicta. ꝓmū dez q⁹ aristo. i foz
matiōe sillōz. z^c fi^c vtil' bis trib⁹ lr̄is. m. n. x. p
m. itelligēdo mediū p. n. maiozē extremitatē.
⁊ p. x. minozē extremitatē. z^m dēm q⁹ mediuz
dr̄ eē forās extremitatū eo q⁹ ē extra ābitum
maiozis extremitatis. iō ēt dr̄ prim⁹ termin⁹
pōitōne eo q⁹ de alys p̄dicaf. Sz maioz extre
mitas dr̄ sita extra mediū. qz p̄dicaf de miozi
extremitate sicut mediū. ⁊ dr̄ medi⁹ terius po
sitione qz subr̄ respectu medy ⁊ p̄dicaf respcū
miozis. Sz minoz dr̄ eē lōgi⁹ sita a medio. qa
mediū sp̄ p̄dicaf ⁊ minoz nūq̄ p̄dicaf sz sp̄ ī b̄
ycitur. ex q̄ pz q⁹ qbuscūq̄ trib⁹ termis datis
ex qb⁹ dz fieri sill's in secūda figura prim⁹ ter
min⁹ dz capi pro medio. scōs pro maioze. ⁊ ter
tius pro minozi extremitate.

Tertio sciendū ē. q⁹ in scōa pte h⁹ capli docet aristo. formare cōbiatōes vtiles z^c fi^c. ⁊ ꝓtz sex 2^ncō. ¶ Pria 2ª ē hec. q̄ cunq̄ ābe p̄misse sūt vles dū mō altera fuerit affirmatia ⁊ altera fuerit negatia indr̄nter sp erit bon⁹ sill's. ⁊ ī b̄ tāgit duas cōbinatiōes vti les. ꝓria. maiore vl' negatia ⁊ miozе vl' affir matia fit bon⁹ sill's ī cesare. pz. qz bn̄ segr̄. si. m de. n. qdē nullo p̄dicaf de. x. vo oi. ḡ. n. qdē de x. nullo p̄dicaf. pz. qz cōuersa maioze simplici ter bētur scōs mōus prie figure. ¶ 2ª 2biatio est ista. a^rc vl' affirmatia ⁊ b^rc vl' negatiua fit bon⁹ sill's. vt si. m. p̄dicet de oi. n. ⁊. n. de nullo x. tūc neče ē. m. de nullo. x. p̄dicari. Nā b^rc cō uersa simplr ꝓmissis trāspōitis bēbit sill's in z^o. prie fi^c. ¶ Tertia 2ª tāgit pfectiōez taliuz 2biationū. ⁊ ē hec. tales cōbinatiōes pūt redu ci p ipossibile ad primā figurā. nā ex oppōito 2dictoꝛio 2clusionis cū p̄missa affirmatia se gtur opp^m p̄misse ne^uc in dary. ¶ Quarta 2ª tā git primā 2binatiōem inutilē ⁊ ē h. q̄ ābe p̄ misse sī vles a^uc. tūc nō erit sill's. qz ibi erūt da biles termi ī qb⁹ oi vt suba. al'. hō. ⁊ termini ī qb⁹ nulli. vt suba al'lapis. ¶ Quinta 2ª tangit aliā cōbinationē inutilē. ⁊ ē h. q̄ ambe p̄mis se sūt vles ne^uc. tunc nō fit sillogismus. qz da biles sūt termi in qb⁹ oi. s. linea. al. hō. ⁊ termi ni in qb⁹ nulli. s. linea. al. lapis. ¶ Sexta 2clu⁹ tangit qdā cozrelariū. si in scōa figura debe at fieri sillogism⁹ vl's neče est terminos sic se habere vt dictum est.

Conclusio rn̄salis Tm̄ sunt q̄ttuoꝛ cō binationes vtiles in secun da figura. s. due vles ⁊ due pticulares. de du abus vlib⁹ patuit in secūdo notabili. de duabus pticularib⁹ patebit in dubio sequenti.

Primo dubitatur. vtrū altera vl' tan tū vel ābab⁹ vlib⁹ qualr̄cūq̄ dispōitis sp valeat sillo⁹ in scōa figura. ¶ Pro solutione supponit q⁹ aristo. in tertia pte h⁹ ca pituli deterīat de formatiōe sillōz pticulariū ⁊ 2tinet octo 2clusiones. Quaꝛ pria ē q̄ñcūq̄ maioꝛ ē vniuersalis ⁊ miozꝛ pticularis dūmō sint oppōite q̄litat' sp erit bon⁹ sill's. in hac 2^a tāgūt due cōbiatōnes vtiles. Quaꝛ prima ē. a^rc vniuersali negatia ⁊ miozе pticulari affir matia fit bon⁹ sillogism⁹. vt si. m. insit nulli. n. ⁊ insit alicui. x. nče ē. m. alicui. x. nō ieē. pz. qa si 2uertatur a^or q̄ ē vniuersalis negatia tē erit sill's prie figure in ferio. Secūda cōbinatio ē hec. maioze vniuersali affirmatia. ⁊ miozе pti culari negatia fit bon⁹ sillogism⁹. vt si. m. insit oi. n. ⁊ alicui. x. non insit ēt nče ē. n. alicui. x. nō ieē. pz reducēdo talē sillogismū ab barbara p ipossibile capiēdo op^m 2^{ni} cū maioze inferen do op^m miozis i barbara. ¶ Scōa 2ª tāgit duas cōbinationes iutiles. pria ē. maiore pticu lari negatia ⁊ miozе vniuersali affirmatia nō fit sill's. qz ī tali dispōe sūt dabiles termi. in q b⁹ oi. vt aial. suba. cozu⁹. ⁊ termi in qb⁹ nulli. si cut aial. albū cozu⁹. ¶ Scōa 2b⁹ ē h. a^rc pticu lari affirmatia ⁊ b^orc vniuersali negatia nō fit sillogism⁹. qz sūt dabiles termini ī qb⁹ oi sicut suba. aial. lapis. ⁊ termi ī qb⁹ nulli sīc suba aial scia. ¶ 3ª 2ª tāgit vnā rgulā gñalē ⁊ ē h. ex vna vniuersali ⁊ alia pticulari ābab⁹ exūtib⁹ affir matis vel negatis n̄ fit sill⁹. ista regula 2tz. 4. 2biatiōes iutiles. ꝓria. a^rc vniuersali negatia ⁊ b^rc pticulari negatia nihil seqr̄. pz duplr̄ ga ibi sūt dabiles termi. ī qb⁹ oi. ⁊ ī qb⁹ nulli ī mi in qb⁹ nulli sūt nigꝛ. nixꝛ. aial. sz termini ī qb⁹ oi n̄ sūt dabiles si b^or 2patiaf suam subcōtra riā. qz ex illa 2^a de oi cū a^rc iferī op^m 2dictoꝛi um subcōtrarie miozis. z^c due 2dictozie cēnt

simul ve.z⁹ pbaf̃ p idefinitã.qz qñ b⁹ᵉ ẽ vniuersalis negatia nihil segf̃.g̃nz qñ ipa ẽ particular negatia. ¶ Quarta ꝯ tãgit scõaz cõbiationẽ inutilẽ.z ẽ ħ.a^rc vniuersali affirmatiua z b^rc particulari affirmatia ñ fit bon⁹ sill⁹.pz.qz sũt dabiles ẽmini i gb⁹ nulli.vt sũt.alb⁹.cign⁹ lapis. Sz termi i gb⁹ oi ñ sũt dabiles.si b⁹ᵉ secũ cõpatiaf̃ suã subcontrariã pp cãm pri⁹ dictam.vbi tñ dcã mioz nõ cõpatereť suã subcõtrariã bñ tñ pñt dari termini in gb⁹ oĩ.ſic ſba aial hõ.põt ẽt talis cõbinatio ꝓbari inutilis p idefinitũ.qz ex duab⁹ vniuersalib⁹ affirmatiuis nõ fit sill⁹ in scõa figura.g̃ nz ex a^orc vniuersali z mioze particulari affirmatia ñ fiet etiã sillo⁹. ¶ Quita ꝯ tãgit tertiã cõbiationẽ z est ħ.a^rc particulari z mioze vniuersali ãbab⁹ exñti b⁹ negatiꝫ ñ fit sillo⁹. pz. qz sũt dabiles termini i gb⁹ oĩ.vt sũt.albũ.aial.cozu⁹.termi i gb⁹ nulli.ſic albũ lapis cozu⁹. ¶ Sexta ꝯ tangit q̃rtã cõbinationẽ iutilẽ.z ẽ ħ.maioze particulari affirmatia z mioze vniuersali affirmatiua nihil segf̃.qz ſc dabiles termini i gb⁹ oĩ:vt sũt albũ.aial.cign⁹.z termi in gb⁹ nulli.vt sũt albũ.aial.nix. ¶ Septia ꝯ cozrela^a exp̃dictis ẽ bec.alĩa particulari tm̃.z altera vniuersali ambab⁹ exñtib⁹ filis q̃libet ñ fit sill⁹.pz ex dictl ¶ Octaua ꝯ ẽ ħ.ãbab⁹ particularib⁹ gbuscũqꝫ dispõitis penes q̃libetẽ ñ fit sill⁹.z illa ꝯ ꝟz q̃ttuoꝝ ꝟbiatões iutiles q̃s declarat aristote. Qz in tali dispõe sũt dabiles termi i gb⁹ oĩ ſic albũ.al.hõ.z termi i gb⁹ nulli.vt albũ.aial.iai matũ.Loñr epilogat dcã dicẽs.mãifestũ ẽ ex dictl qñ si termi ſic ſe hẽant adinuicẽ: vt dcz ẽ.tũc fit sill⁹ de necẽte.ifert postea duo cozre^a primũ ẽ q⁹ oẽs silli b⁹ figure sũt ipfecti.pficiũtur ãt p reductõem ad primã figurã.ſ.per conuersionẽ vel per ipossibile.z^m cozrelariũ q⁹ in hac figura ñ fit sill⁹ affirmatiu⁹.ſz oẽs ſc negatiui ꝟcludẽtes ꝟclusionẽ negatiuã.ex gb⁹ oĩb⁹ pz.q⁹ in ista figura sũt sexdeci cõbinatões q̃rũ quatuoꝝ ſc vtiles z duodecim inutiles.

Secundo dubitaf̃.vtꝫ reductio sillogismoꝝ iperfectoꝝ ad perfectos p cõuersionẽ aut per ipossibile teneat in vtute alic⁹ maxie. Ad dubiũ rñr per duas suppositões z duo dcã. ¶ Pria suppõ ẽ ħ.ad reducẽdũ sillogismos scõe figure ad sillõs prie per ipossibile oz capere maiorẽ p maioze z oppo^m ꝺdictorium cõclusionis p mioze.z inferre oppositũ minorl. ¶ Secũda suppõ.ad reducẽdũ sillogismos tertie figure per ipossibile ad primam oz capere miorẽ p b^rc:z ꝺdictoriuz conclusionis p a^rc z iferre opp^m maiozis. ¶ Pri^m dictum reductio sillogismoꝝ per ꝟuersionez imperfectoꝝ ad perfcõs tz i vtute isti⁹ regule. qcquid segf̃ ad cõsequens bone ꝟñe.segf̃ ad ei⁹ añs.mõ conuertens ẽ consequẽs cõuerse.g̃ illa conclusio q̃ segf̃ ad conuertentẽ in sillogismo perfecto segf̃ ẽt ad conuersã in sillogismo ipfecto. Scõz dcz reductio p ipossibile sillogismoꝝ iperfectoꝝ ad perfectos tz i vtute isti⁹ maxie.ois illa ꝟña sillogistica ẽ bõa i q̃ ex oppõito cõclusionis cum altera premissaꝝ infertur oppositũ alterius premisse.

Tertio dubitaf̃.vtrũ maioze vniuersali z b^rc particulari in scõa figura sint dabiles termini i gb⁹ oĩ.rñr p duo dicta. ¶ Primũ dictũ. vbi minoꝝ nõ compatiť suaz subcõtrariã.tũc in tali dispõne bñ cõtingit dare terminos in gb⁹ oĩ. sicut lapis aial hõ. Sic arguendo.nullũ aial est lapis.quidam hõ non ẽ lapis.cum illis duab⁹ veris stat ista vniuersalis affirmatiua. omnis hõ est animal. si vo ambe sint affirmatiue. tunc termini in quibus omni sunt suba.animal. homo. arguẽdo sic.oẽ aial ẽ suba.qdã hõ ẽ ſba.cũ illis stat ista vniuersalis affirmatia.ois hõ ẽ aial. ¶ z^m dcz q̃cũqꝫ b⁹ᵉ secũ ꝟpatiť suã subcõtrariã tũc i tali dispõe ñ sũt dabiles termi in gb⁹ oĩ.pz quia tũc duo ꝺdictoria starẽt simul i vitate.pz ꝟña. ex a^rc vniuersali negatia z ꝯ^mc q̃ ponit vniuersalis affirmatia ꝟclusa per termios i gb⁹ oĩ cõcludit vniuersalis negatia ꝺdictoria subcõtrarie miozis.mõ ista ꝺdictoria stãt i vitate cũ illa p̃missa de oĩ.z illa p̃missa de oĩ stat i vitate cũ subcõtraria miozis.g̃ de p̃mo ad vlti^m vniuersalis negatia q̃ ꝺdicit subcontrarie miozis stabit i vitate cũ illa subcõtraria. vbi gr̃a arguendo sic.nullus.m.est.n.omne.x.est.m.z ista fit conclusio affirmatiua de omni ex istis duabus sequitur in celarent.ergo nullus.x.ẽ.m. mõ ista conclusio vniuersalis negatiua cõtradicit isti particulari affirmatie.qõdã.x.ẽ.n.que põit eẽ subcõtraria miozis.z vltra ista cõ stat i vitate cũ mioze.ſ.cũ ista.oẽ.x.ẽ.m.q̃ fuit con. de oĩ z q̃ stabat i vitate cũ illa subcontraria qõdã.x.ẽ.n.g̃ de primo ad vltimum ista vniuersalis negatiua nullũ.x.est.n.stabit i vitate cuz illa particulari affirmatiua sibi contradictoria.quoddam.x.est.n.

Ad rationes Ante oppōitum. Ad p̄ mā oꝝ q̄ licet sola p̄miſ sarum transpoſitio nō variet figurā bene tamen variat modū. Ad ſecūdam negatur ꝓña qz non ē ſimile eo q̄ ī ſecūda figura illa p̄miſſa debet eſſe affirmatiua q̄ poſt reductionem ad p̄mā efficit minor cū miore particulari negatiua nihil ſequatur. Ad tertiam dicitur qō bene ſegtur. ſed ſicut cōcluſio ē falſa. ita ꝛ minor. Et hec de queſtione.

Queritur Utrum in tertia figura miore negatia ꝛ cōcluſione vniuerſali valeat formaliter ꝓña: ꝛ vī q̄ ſic. Quia bñ ſegtur. oīs ſol ē lucidiſſim⁹ planeta. nullus ſol ē luna. g̃ nulla nulla eſt lucidiſſimus planeta. Secūdo ſic. bene ſegtur. aliqs bō ē ſortes. nullus bō ē aſinus. ergo nullus aſinus eſt ſortes. Tertio ſic bene ſequit. oīs homo ē aial. null⁹ homo ē aſinus. ergo nullus aſinus ē animal. Quarto ſic. plus p̄ñt due vniuerſales q̄ vna vniuerſalis ꝛ alia particularis. ſed vna vniuerſalis ꝛ alia particularis cōcludūt particulare g̃ due vniuerſales p̄ñt inferre vnā vniuerſalez. Et cōfirmatur. qz ꝓ⁹ſp oz eē eadem alicui p̄miſſarum. In oppoſitum ē ariſtoteles.

Primo notandū ē. q̄ p declaratione terminoꝝ ē ſupponēdū q̄ ariſtoteles in tertio capitulo determinat de formatione ſillogiſmoꝝ in tertia figura. Et continet tres ptes principales. In quaꝝ pria ponit quedā p̄ambula que cōtinētur in ſex concluſionib⁹. Prima cōcluſio ē hec. Si āt eidez. huic quidē omni illi vero nulli ineſt vel ābo nulli vel omni figurā quidē hꝺ voco tertiam. Secūda concluſio. mediū i tertia figura ē de quo p̄dicātur ambo extrema ꝛ ē forzas extremitatū. ꝛ ē vltim⁹ termin⁹ poſitione. Tertia ꝯcluſio ē hec. extremitates ſunt que p̄dicātur de medio. Quarta cōcluſio ē hec. maioꝛ extremitas ē que longius ſita ē a medio. Quita cōcluſio ē hec. minoꝛ extremitas ē q̄ iuxta medium poſita ē. Sexta cōcluſio tangit duo corrolaria que ex his p̄dictis inferūtur. Primum ē q̄ in tertia figura nulli fiunt ſillogiſmi perfecti. Secūdum corrolariuz. in tertia figura poteſt fieri ſillogiſmus vniuerſaliter ex p̄miſſis vniuerſalibus ꝛ ēt ex p̄miſſis nō vniuerſalibus. ſz altera exīte particulari. Preterea. vltra textum ponuntur tria dicta. Primū dictum. q̄ in tertia figura vtitur ariſto. iſtis lr̄is p. ꝛ. s. ita q̄ p. ē maioꝛ extremitas. ꝛ. ē mioꝛ extremitas. ꝛ. b. ē medium. iō quibuſcunq; trib⁹ terminis datis ad ſillogizandū in tertia figura. oz p̄mus terminus capi p̄o maioꝛe. ſcōs p minoꝛe. ꝛ tertius p medio. Scōm dictū quādocunq; medium ſubycitur in vtraq; p̄miſſarum tunc ē diſpō tertie figure. Tertiuz dēm. arguere a non diſtributo ad diſtributum ē arguere ab vno termino non diſtributo in antecedente ad eundez terminū diſtributū in cōſequente. ꝛ talis argumentatio nō vz. qz talis terminus non diſtribut⁹ ſe hz vt ꝓña reſpectu termini diſtributi. ideo arguendo a non diſtributo ad diſtributum. arguit a pōne ꝓñtis ad poſitionez añcedētis. iō cōmittit fall'a ꝓñtis.

Secundo ſciendū ē. q̄ in ſecūda parte p̄ncipali docet ariſto. formare ſillogiſmos in tertia figura. Et continz duas pticulas. prima docet formare ſillogiſmos ex duab⁹ vlib⁹. ꝛ ꝓtinet. 5. ꝯclones. Prima ē hec. ex ambab⁹ vlib⁹ affirmatiuis ſegtur particularis affirmatiua in darapti. vt oē. s. ē. p. oē. s. ē. ꝛ. g̃ qōdam. ꝛ. eſt. p. Conſequētia pbaꝫ tripliciter. primo per conuerſionē. qz conuerten do minoꝛem per accidens fit ſillogiſmus i 3ª prime. Secūdo pbatur p impoſſibile capiendo op̄m ꝯcluſiōis p maioꝛe ꝛ minoꝛe p̄minoꝛe ad iferēdū oppōitū ꝓtrarium maioꝛis in celarent. Tertio pz idem per expōem. i. per ſillm expoſito⁹. nam ſi p̄miſſe illius ſillī ſint ve tūc erit aliquod ſuppoſituz medy de quo p̄dicāt ābe extremitates. ꝛ ſit. n. ꝛ arguaꝫ ſic. B. ſcz. n. est. p. hoc ē. r. ergo quoddā. r. eſt. p. iſta cōcluſio ſequitur ad p̄miſſas ſillogiſmi expoſitoꝛy. g̃ ēt ſegtur ad p̄miſſas vniuerſales. quia quidqd ſegtur ad ꝓña ſegtur ad añs. mō due vniuerſales ſūt añs ad duas p̄miſſas ſillogiſmi expoſitory. Secūda cōcluſio tangit ſecundā cōbinationem vtilem. ꝛ ē hec. maiore vniuerſali negatiua ꝛ minoꝛe vniuerſali affirmatiua fit ſillo⁹ ꝯcludēs particulare negatiuā i felapton vt nullū. s. eſt. p. oē. s. eſt. r. g̃ quoddā. r. nō ē. p. Et tot modis pōt pbari iſta conſequētia ſicut p̄cedens. qz pōt pbari p reducēdo ad ferio. minoꝛe conuerſa per accidēs. ꝛ ſecūdo reducendo per impoſſibile ad barbara capiēdo oppoſitum contradictoriū cōcluſionis cum minore ad inferendū ꝓriū maioꝛis. Sed tertio mō

scz per expōnē nō probat arist. Posset tñ pro bari sicut precedēs. ¶ 3ª ꝯclusio tāgit primam cōbinationē inutilē et ē hec. maioze vlī affir matiua ꝛ minoze vlī negatiua nō fit sillʒ. qz in tali disp̄ōe sunt dabiles termi in gbꝰ oi. ut aī equus hō. ꝛ termi i quibꝰ nulli ut aī equus hō ¶ Quarta ꝯclusio tāgit scōam ꝯbinatōnē iuti lē et ē hec ābabꝰ premissis vniuersalibꝰ nega gatiuis nō fit sillʒ. qz ibidē sūt dabiles termi in quibus oi. ut sūt aial equus inaiatū. termi i gbꝰ nulli sūt hō equus .aiatū. ¶ Quita 2ª epi logat oēs ꝯbinatōes pri ꝰdictas .Lōsequenter i secūda particula docet formare sillʒos ex alīa pticulari: et ꝯtinet sex cōclusiones. ¶ Prīa cō clusio ex duabꝰ affirmatiuis quaꝝ vna ē vni uersalis et alia particularis fit bonꝰ syllogismꝰ Et illa cōclusio cōtinet duas cōbinatiōes vti les. Prīa ē: maioze particulari affirmatiua: et mioze vniuersali affirmatiua sequit cōclusio particularis affirmatiua. i disamis: ut quodō s. ē. p. oē. s. ē. r. ergo q̄dā. r. ē. p. Nā maioze et cōclusiōe ꝯuersis simplicit ꝛ premissis trāspo sitis fit sillꝰ in ctio prie. Scōa ꝯbinatō ē hec maioze vlī affirmatiua ꝛ mioze pticulari affir matiua fit sillꝰ ꝯcludēs particularē affirma tiuā in datisi. ut oē. s. ē. p. quod dā. s. ē. r. g̃ quod dam. r. ē. p. qz mioze ꝯuersa simplicit fit sillꝰ in dary. Et addit arist. q̄ iste cōbinationes si cut et precedētes p̄nt triplicit pbari. scz p cō uersionē. per impossibile. ꝛ per expositionem ¶ Scōa ꝯclusio tāgit tertiā ꝯbinationē vtilē ꝛ est hec. maioze particulari negatiua et mino re vniuersali affirmatiua fit sillogismꝰ ꝯcludēs particularē negatiuā i bocardo. ut q̄dā. s. nō ē. p. oē. s. ē. r. g̃ q̄dā. r. nō ē. p. Jsta ꝯbinationes pbat arist. duplicit. Prio reducēdo p ipossibile qz ex opposito cōtradictorio cōclusiōis cū mi noze infert oppositū ꝯtradictoriū maioris. in barbara. Scōo pōt pbari sine deductione p ipossibile. s. p expōnē sumēdo aliq̄ pticulare sub. s. scz. n. Et arguat sic. B scz. n. nō ē. p. B ē. r

Tertio Sciēdū ē q̄ g̃ q̄dā. r. nō ē. p. circa būc textū icidunt tres diffi cultates. ¶ Prīa ē. vtrū maioze vniuersali et minoze particulari vel ecōtra diuerse q̄litat indifferenter valeat sillꝰ in 3ª figura. Rñdz arist. per 3. ꝯclusiōes. ¶ Prima ē maioze vni uersali affirmatiua ꝛ minoze pticulari negati ua nō fit sillꝰ. qz sūt dabiles termi in gbꝰ omi ꝛ in gbꝰ nulli. termi in gbꝰ oi ut aiatū bō aial. ꝛ tmi in gbꝰ nulli nō sūt sumēdi. qz mioz secū cōpatit suā subcōtrariā. qz ex maioze ꝛ sua sb cōtraria infert cōtradictoriū cōclusionis de nulli. vbi tñ mioz nō cōpatit suā subcōtrariā dabiles sūt termi in gbus nulli. s. aiatū. lapis. aial. 2º p3 idē p̄ idefinitū qz ex maioze vniuer sali affirmatia ꝛ mioze vniuersali negatia seq tur nulla cōclusio. ergo neq; maioze vniuersa li affirmatia ꝛ mioze pticulari negatia. ¶ 2º cō clusio. maioze vniuersali negatia ꝛ mioze par ticulari affirmatia fit sillꝰ cōcludens pticula rē negatiuā in ferisō. vt nullū. s. est. p. aliq̄. s. est r. ergo aliq̄. r. nō est. p. patet qz mioze con uersa simplicit fit sillꝰ in ferio. ¶ 3ª cōclusio. ma ioze particulari affirmatia ꝛ mioze vniuersali negatiua nō fit sillꝰ. qz dabiles sūt termini i gbꝰ omni: vt aial hō ferrū. termi in gbus nulli vt animal scientia ferrū. ¶ Scōa difficultas. vtrū ex puris particularibꝰ vel ex puris negatiuis altera particulari tñ: valeat sillꝰ in ter tia figura. Rñdet aristoteles per duas cōclu siones. Prima est hec. ex duabꝰ negatis al tera vniuersali ꝛ altera particulari nō fit sillo gismꝰ. Jsta cōclusio cōtinz duas cōbinatiōes iutiles Prima ē hec. ex duabꝰ negatiuis ma ioze particulari et minoze vlī non fit sillꝰ. qz sūt dabiles tmini in gbꝰ omni. vt sunt animal hō ferrū. ꝛ termini in gbꝰ nulli. vt sūt aial scie tia ferrū. Scōa cōbinatio inutilis est h. ex pu ris negatiuis maioze vlī ꝛ minoze pticulari nō fit sillogismꝰ. termini in gbus nulli sūt corꝰ nix albū. tmini in gbꝰ oi nō sūt sumēdi si mioz cōpatiat suā subcōtrariā. qz ex ista cōclusiōe de omni ꝛ ista subcōtraria minoris seq̄ret cō tradictoriū maioris in dary. pōt etiā dicta cō binatio pbari inutilis p̄ idefinitū: qz ex dua bus vniuersalibꝰ negatiuis non seq̄t aliq̄ con clusio. g̃ nec q̄ maioz ē vlis negatiua. ꝛ mioz pticularis negatiua. Scōa cōclusio. ex pu ris particularibꝰ vel indefinitis nihil seq̄t. et cōtinet q̄ttuor cōbinatiōes iutiles q̄s aristo teles simul pbat esse inutiles dādo tminos in gbus omni. vt animal hō albū. ꝛ tminos in g bus nulli. vt animal inaiatū albū. Cōsequēt in fert epilogationē predictaꝝ.

Conclusio Rñsalis. Jn tertia figura mioze negatia pticulari ni hil seq̄t. necetiā pōt concludi vniuersalit. Tū prio: qz ex vis sequeret falsū. Tū scōo qz mul toties argueret a non distributo ad distribu tū vel ex parte maioris extremitatis qz i ma ioze non distribuit ꝛ i conclusione distribuit.

ꝛ ℬ si maior fuerit negatiua vel ex parte mi-
oris extremitatis que i miore nō distribuit. et
in conclusione distribuit si maior fuerit vlis.

Primo Dubitaꝫ. vtrū omes sillogismi
triū figurarū reducāt ad mōs
vniuersales prie. ℙro dubio supponēdū ē ꝙ
arist. in hac ītia pte ex oib⁹ figuris ifert quicq
corrolaria. ℙrimū ē. ex puris particularib⁹ si
ne affirmatis siue negatiuis in aliqua figura
nihil segī. ¶ Scōm corre^m. maiore affirmatia
siue vli siue pticulari. ꝛ miore vniuersali nega
tiua valet sillo⁹ in oi figura ad cōcludēdū idi
recte miorē extremitatē de maiore. ꝛ in ℬ tan
git duos mōs generales ad oēm figuram. s. fa
pesmo ꝛ frisesomoꝝ. de qb⁹ exēplificat. et eos
perficit p cōuersionē simplicē ꝛ per trāspōnē
premissaꝝ. ¶ Tertiū corre^m. de particularib⁹
ꝛ idefinitis est idē iudiciū quo ad sillōs. ¶ 4^m
corrolariū. oēs silli iperfecti perficiūt per pri
mā figurā. p3 qz oēs silli iperfecti perficiunt
oñsiue. s. per cōuersionē3 aut per iposſibile. et
vtroq; mō perficiūt per reductionē ad primā
figurā. ģ. ꝛc. ¶ Quītū corre^m. oēs silli triū figu
raꝝ reducūt ad mōs vles prie figure. p3. qz ōs
silli scde figure ꝛ oēs silli pticulares ꝑme figu
re ꝛ oēs silli ꝛtie figure reducūt ad mōs vles
prie figure. ģ. ꝛc. Añs ꝙ prīa pte p3 qz silli vles
scde figure reducūt ad mōs prie figure p con
uersionē vniuersalis negatiue. ꝛ modi pticula
res scde figure reducūtur per iposſibile. secun
da pars añtis p3. qz mōi particlares prie figu
re reducūt per iposſibile ad mōs vniuersales
scde figure: sed modi vniuersales scde figure
reducūt ad mōs vniuersales prie figure. ģ. ꝛc
Maiorē ꝓbat arist. reducēdo dary ad came
stres per iposſibile. capiēdo contradictoziuꝫ
ꝛclusiōis ꝙ maiore. ꝛ iferēdo ꝛtradictoziū mi
noris. ꝛ similiter ferio reducit ad cesare capien
do: ꝛtradictoziū ꝛclusiōis ꝙ miore ꝛ maiorē3
ꝙ maiore. ꝛ iferēdo ꝛdictoziū mioris. Tertia
pars añtis p3 qz silli vniuersales ītie figure re
ducūt imediate per iposſibile ad mōs vles p^e
figure. ꝛ modi particulares in qb⁹ altera ꝑmis
saꝝ ē particularis reducūt imediate ad mōs
particulares p^e figure per cōuersionē: ꝛ modi
particulares prie figure reducūt ad mōs vni
uersales eiusdē fi^e. ģ. ꝛc. Et ex oib⁹ illis cōclu
dit arist. ꝙ oēs sillogismi triū figuraꝝ reducū
tur ad mōs vniuersales prime. Similiter ex
tra textū p3 ꝙ arist. vtit tm̄ duob⁹ modis redu
cēdi sillogismos iperfectos ad perfctōs. s. per
cōuersionē et reductione per impossibile de-
ductiōe ex indefinito vel per expōnē nō vtit
arist. reducēdo sillōs iperfectos ad perfctōs
q̄uis tm̄ vtaꝫ ad ꝓbādū bōitatē alic⁹ ꝛsequē.

Secundo dubitaꝫ. vtrū sillo⁹ exposito
ri⁹ sit vē sillis inferēs formali
ꝛ de necessitate suā ꝛclonē. ¶ Rndeꝫ p q̄t
tuor dicta. ℙrimū ē istud: sillis expositori⁹ est
sillo⁹ in aliq̄ triū figuraꝝ disp̄ositus ꝓcedens
ex alīa ꝑmissarū affirmatiua cui⁹ mediū ē ter
min⁹ singularis singularit ꝛ vniuoce tēt⁹. Ex
ista diffinitōne eliciūt tres ꝓdōes regsite ad
bonū sillogismū expositoziū. ¶ ℙria ē ꝙ talis
sillo⁹ sit disp̄ositus in aliq̄ triū figurarū. Scda
ꝙ altera ꝑmissarū sit affirmatiua. qz ex puris
negatiuis nihil segī. Tertia ꝙ mediū sit ēmi
nus singularis singularit ꝛ vniuoce tēt⁹. ꝛ dr
termin⁹ singularis: ad dīaz sillogismoz quo-
rū mediū ē termin⁹ cōis. Dr ēt singularit tēt⁹
ad dīaz termi singularis materialr tēti. dicit
vniuoce ad dīaz termi singularis eq̄uoce tēti
¶ z^m dictū. mediū sillogismi expositozy dr te-
neri singularit ꝛ vniuoce q̄ñ sibi p̄ōt addi illō
oē q̄ō est. Ex quo inferunt q̄ttuor corrolaria.
ℙrimū ē ꝙ omnis sillo⁹ expositori⁹ oe se ē im
perfect⁹. z^m ꝙ talis sillo⁹ debet perfici adden
do termiō singulari ℬ totū oē q̄ō ē. ita ꝙ sēper
a terio discreto ad vnā ō oi si sit affirmatiu⁹
valeat ꝓña. vel si sit negatiu⁹ ꝙ a terio discre-
to ad vnā de nullo valeat cōsēq̄ntia. 3^m corre
lariū. ois sillo⁹ expositori⁹ debz r̄gulari per di
ci ō oi vel dici ō nullo: lz nō imediate. 4^m cor
relariū. ois sillo⁹ expositori⁹ reductīe ē in aliq̄
triū figurarū. ¶ Tertiū dictū. ois sillo⁹ exposi
tori⁹ est vē sillo⁹. ꝓbaꝫ triplr. ℙrimo. qz ois sil
logism⁹ g regulaꝫ per necessaria principia ꝛ
maxīas per se notas ē vē sillo⁹: lz sillo⁹ exposi
tori⁹ ē huiusmodi. ergo ꝛc. minor p3 qz ois sil
logism⁹ expositori⁹ affirmatiu⁹ regulaꝫ p istaꝝ
maxīmā. Quecūq; vni ꝛ eidē singulari sūt ea
dē: illa int se sūt eadē. ꝛ ℬ itelligēdo ō singlari
singlarit ꝛ vniuoce tēto. Sz oēs silli expositō
ry negati r̄gulāt p istā maxīaz Quozūcūq; du
ozū vnū ē alicui singli idē cuialterū ē diuersū:
illa sūt inter se diuersa. 2° ꝓbaꝫ idē qz sillo ex
posito⁹ ꝙueit ꝙpleta diffio silli. cuz bēat duas
ꝑmissas i mō ꝛ i figura disp̄ositas. q̄ō p3 addē
do me^o ℬ totū oē q̄ō ē. ¶ 4^m dictū. sillis expositi
ori⁹ ē ꝛña formalis. qz tz in oib⁹ termis ꝛsilt

forma arguẽdi retẽta. Et si obyciaꝫ qz silꝰ expositoriꝰ nõ tz i teris cõibꝰ. sz solũ i teris singularibꝰ. ꝯ nõ ẽ ꝓña formalis. negatur ꝓña. quia terminꝰ cõis variat similem formã arguendi cum variet ꝯtitatem ꝓpositionis.

Tertio dubitaꝫ: Utꝛ sillogismi 3ᶜ figure possint ꝓbari p expõnem. i. p sillm̃ expositorium. Rñr p q̃tuor suppões z vnũ dcm. ¶ Pria suppõ ẽ hꝫ qdqd segꝫ ad cõsequẽs hõe ꝓñe. segꝫ ad eiꝰ añs. ¶ 2ª q̃lz pticularis affirmatia pt̃ inferre duas p̃missas silli expositorij vt patuit i 3ᵒ notabili. 3ᶜ qõis hꝫ ꝓmi ꝓꝛ. ¶ 3ª suppõ. nulla pticularl neᵃ gra forᶜ pt̃ inferre duas p̃missas saltẽ expositorij. qz sep altera p̃missaꝛ silli ẽ affirᵃ. sz nũq̃ ex neᵃ sequitur affirmatia. ¶ 4ª suppõ. p̃misse cuiuslibet sillõi 3ᶜ fige possũt i ferre duas p̃missas silli expositorij. vt bñ segꝫ. oĩs hõ ẽ al. oĩs hõ ẽ risibilis. ꝯ aliq̃ ẽ aial. z illud idẽ ẽ risibile. Exq̃ sequitur qꝺ i ꝓcessu ꝓbatõis p expõnem dicũꝫ esse tres ꝓcessus. vnꝰ ẽ a p̃missis silli ꝓbãdi ad p̃missas silli expositorij. 2ᵒ ẽ a p̃missis silli expositorij ꝓbãdi ad cõclusionẽ ꝓbandã. 3ᵒ ẽ a p̃missis silli ꝓbãdi ad ꝛclusionẽ ꝓbandã. ¶ Primus ꝓcessus tz i vtute 4ᶜ suppõis. 2ᵒ in vtute silli expositorij. 3ᵒ in vtute pᶜ suppõis. ¶ Dictũ ẽ istõ. oẽs z soli silli tertie figure pñt ꝓbari p expõem. pz. qz añq̃ aligs silꝰ possit ꝓbari p expõitõez regrit qꝺ p̃misse talis silli sint eiꝰ dẽ subiecti. Sed hꝫ ꝛuenit oĩbꝰ z solis sillogismis tertie figure.

Ad rationes añ opᵐ. Ad tres ꝑmas dr qꝺ ille ꝓñe sunt bone gre materie. z ñ gra forme. qz i alys teris ẽ dabilr istãtia. ¶ Ad 4ᵐ dr qꝺ due vles pñt plusq̃ altera tñ vlis ꝯtũ ad entidtiã illationũ ꝛclusionis. z ñ ꝯtũ ad ꝯtitatẽ illationis ꝛclusiõis illate. ¶ Ad cõfirmatõem dr qꝺ ꝛceditur qꝺ cõclusio debet esse semper similis alicui p̃missarum in qualitate z non in ꝯtitate.

Queritur Utꝛ ex p̃missis de nẽcio vl altera de ieẽ z altera de nẽcio eodẽ mõ sit sillogizãdũ sicut i illis ỏ ineẽ. ¶ Arguit primo qꝺ nõ qz nõ segꝫ oẽ albũ de necessitate ẽ colozatũ. oẽ albũ de nẽcitate ẽ sba. ꝯ q̃ dã sba de nẽcitate ẽ colozata. ꝯ cẽ. Et ꝛfirmaꝫ qz nõ segꝫ. oĩs hõ albus de nẽcitate ẽ albꝰ. oĩs hõ albꝰ de nẽcitate ẽ hõ. ꝯ quidã homo de necessitate ẽ albus. z tamẽ arguiꝫ ex puris de necessario. ergo cẽ. ¶ Arguitur secũdo. non segꝫ omnis homo de necessitate est animal. omne grammaticum de necessitate est homo. ergo omne grãmaticum de necessitate est animal. Et confirmatur. quia nõ sequitur. omnis grãmaticus de necessitate ẽ grãmaticus. omnis grãmaticus ẽ homo. ergo aliquis homo de necessitate ẽ grãmaticus. z tamen arguiꝫ ex vna de ineẽ z altera ỏ necessario. ¶ Arguitur tertio non sequitur. nullus homo de necessitate est asinus. omne currens est asinus. ergo nullum currens de necessitate est homo. quia p̃missis existentibus veris. conclusio potest esse falsa. Item qꝺ non sequitur in prima figura. omne animal currit. omnis homo de necessitate est animal. ergo omnis homo de necessitate currit. z tamẽ arguitur ex vna de necessario. z altera de ineẽ. ergo z cetera. ¶ In oppositum est aristoteles.

Primo sciendum. qꝺ p declaratõe terminoꝝ ponitur vna diuisio quã põit aristoteles i tertio tractatu. vbi ỏterminat de generatione sillogismoꝝ ex illis de necessario. Qui quidẽ tractatus continet duo capitula. quoꝝ primum determinat de generatione sillogismoꝝ vniformi de necessario. z continet octo conclusiones. Quarum ꝑma tangit vnam diuisionem. Et est hꝫ. p positionũ quedam sunt de simplici ineẽ. quedam vỏ de necessario ineẽ. z alie de contingẽti ineẽ. Et iste sũt diuerse. qỏ ꝓbat. quia quecũq̃ possunt adinuicem separi sunt diuersa. sic ẽ de ꝑdictis. quia aliquod contingit ineẽ homini. Et tamen non ineẽ sibi. sicut contingit hominez esse album. licet actu non sit albus. Et etiam aliquid ineẽ homini puta album qỏ non ẽst de nẽcitate. ¶ Secũda cõclusio est hec ex premissis de ineẽ de necessario z de contingenti diuersi fiunt sillogismi. ¶ 3ª cõclusio. ex puris de necessario fere eodẽ mõ silogizatur sic in illis de ineẽ. Est tamen in hoc differẽtia. qz ꝓpositiones de necessario addunt supra illas de ineẽ istum modum necesse. ¶ Quarta conclusio est sicut sillogismus ex ambabꝰ de ineẽ infert conclusionem de ineẽ. ita sillogismus ex ambabus de necessario infert conclusionem de necessario. Et similiter regulatur talis sillogꝰ de necessario ꝑ dici de oĩ si ũt affirmatiuꝰ vl ꝑ dici ỏ nullo si sit negatiuꝰ

¶Quita ꝑ in sillogismis de necio. silr conuertitur ꝓpõ negatiua sicut in illis de ineẽ. z etiã eodẽ mõ sumitur dici de oi z dici de nullo. sic in illis de ineẽ. ¶6a cõclusio silli necessario pficiũtur per ꝯuersionẽ sicut in illis de inesse ¶7a conclusio nõ ẽ idem modus ꝓbandi sillogismos õ necessario factos i bocardo z i baroco sicut in illis de ineẽ. qz in illis de ineẽ pficiũtur silli facti in illis duob9 mõis. reducẽdo p i possibile ad ꝑmã figurã. sed sillogismi õ necessario pficiũtur per expõnem. idẽ p silim expositiõm sicut silli de ineẽ facti in illis modis ꝙ ꝑ9 ꝓbati sũt p sillim expositõm. ita silr ꝓbari pñt sillogismi de necessario vt patebit intuẽti

Secundo sciendũ ẽ. ꝙ scõm capitulũ ẽ istud i quo determinat aristo. de gñatõe diffozmi seu mixta sillozx ex altera ꝑmissaꝝ de necio. z altera de ineẽ. Et ꝓtz quatuoz ptes. ¶ Prima ẽ de fozmatõe taliũ sillogismozx in ꝑia figura. Et ꝓtinet q̃tuoz ꝯcloes ¶ Pria ẽ in mõis vlib9 prie figure ex maioze de necio z br̃e de ineẽ. segtur ꝯ de necessario. ꝓbat aristo. exemplificando de istis trib9 litteris. a. b. c. z ꝙ tales sint perfecti. pz qz regulã tur imediate ꝓ dici de oi. z dici de nullo. ¶ 2a ꝯ in eisdem modis. ar̃e de ineẽ. z minoze õ necessario non segtur ꝯ de necio. pz duplr. qz si sic. tũc ex cõclusione de necessario z br̃e de necessario sequeretur subalterna maioris õ necessario q̃ tñ plerũq; ẽ contingẽs. ¶ 3o sic. qz si ad talẽ dispõem seq̃retur ꝯ de necio tũc ex veris sequereẽ falsũ. arguẽdo sic. oẽ aial mouer̃. ois hõ de necessitate ẽ aial. ḡ ois hõ de necessitate mouetur. Et silr idẽ sequeretur arguẽdo in celarent maioze negatiua ex eisdem teris. ¶ 3a cõclusio in modis particularibus ꝑmissa vli existente de necessario. segt ꝯ de necio. vt ꝓbat aristo. arguendo de istis tribus lr̃is. a. b. c. z ꝙ tales silli sint pfecti. pz. qz regulãr per dici de oi z dici de nullo. ¶ 4a ꝯ in sillis ꝑticularibus. si ꝑmissa particularis fuerit de necio ñ segt ꝯ de necio. vt põt deduci sic deductuz ẽ in mõis vlib9. Jn secũda pte docet fozmare sillos ex vna de ineẽ. z alia de necessario in secũda figura. z continet q̃tuoz ꝯclusiões. Quarũ ꝑia ẽ ḃ. in sillis vlib9 zc figure negatiꝫ existente de necio ꝯ erit de necio. ꝓbat arist. sillogizãdo ex istis terminis. a. b. c. z pficiẽdo tales sillogismos ꝙ ꝯuersionẽ vlis ne. ¶ Scõa ꝯ i mõis vlib9 scõe figure si affirmatia fuerit de necio ñ erit ꝯ de necio. pz triplr. ꝑ qz modi vles zc figure pficiũt reducẽdo ad ꝑmã figurã ꝙ ꝯuersionẽ simplicẽ vlis ne. q̃ ꝙ9 ꝯuersio nẽ efficit maiozin ꝑia figura. mõ ar̃e de inesse z br̃e de necio ñ segt ꝯ. õ necio i ꝑia fi. a. z. qz si seq̃ret ꝯ de necio. tũc ex illa ꝯ z ꝑmissa ai q̃ ponit de necio ifertur subalterna maioris de necio q̃ vt in pluribus ẽ cõtingẽs. Tertia rõ. qz si sic tũc seq̃reẽ ex veris falsuz arguẽdo sic. nullũ albũ ẽ aial. ois hõ de necitate ẽ aial. ḡ null9 hõ de necitate ẽ albus. ¶ Tertia ꝯ in mõis ꝑticularib9 zc figure vli negatiua exãte de necessario seq̃reẽ ꝯ de necio. vt põt deduci sicut deductũ ẽ in mõis vlib9 ꝙ ꝑ3 arguendo in istis teris. a. b. c. z pficiẽdo tale sillogism ꝙ ꝯuersionẽ simplicẽ vniuersalis ne õ necio ¶ Quarta ꝯ i baroco q̃cũq; ꝑmissaruz fuerit de necio ñ ẽ necesse ꝯclusionẽ eẽ de necio. qz si sic tũc ex vis sequereẽ falsũ arguendo i istis teris. hõ. albũ. aial. ¶ Jn tertia ꝑte docet idẽ i tertia figura. z cõtinet q̃tuoz cõclusiões. Quarum ꝑia ẽ ḃ. si ab ꝑmisse sint vles. tũc altera idifferenẽ exãte de necio segt ꝯ de necio. ꝑ3 ar̃o i istis trib9 lr̃is. a. b. c. z pficiẽdo tales sillogismos ꝙ ꝯuersionẽ. ¶ Scõa ꝯ i sillis vlib9 z negatis. si negatia sit de necio ꝯclusio erit õ necessario. z si affirmatiua sit de necessario nõ oz cõclusionẽ eẽ de necessario ꝑia ꝑs ꝑ3 exẽplariter. scõa ꝑs triplr ꝑ3. Primo sic. qz sillogismi tertie figure vniuersales negatiui reducũtur ad ꝑmã per conuersionem per accidẽs vniuersalis affirmatiue que p9 reductionem efficitur minoz in ꝑima figura. mõ minoze õ necessario in ꝑima figura non sequitur cõclusio de necessario. Secũdo sic. qz ex illa cõclusione de necessario z ꝑmissa affirmatiua que ponitur de necessario. ifertur subalterna maioris de necessario. que plerũq; ẽ contingens Tertio sic. quia tũc ex veris sequeretur falsũ vt sic arguendo. nullus equ9 e bon9. ois equ9 de necessitate ẽ aial. ḡ quoddã aial de necessitate non ẽ bonũ. z similiter idez sequeretur si caperẽtur illi termini. vigilans. aial. equus. ¶ Tertia ꝯclusio in modis particularib9 tertie figure si ꝑmissa vniuersalis sit de necessario conclusio erit de necessario. Sed si particularis fuerit de necessario. non oz conclusionem eẽ de necessario. Prima pars ꝑ3 arguendo in eisdem terminis sicut ꝓius z perficiendo tales sillogismos per conuersionez. Scõa

ps ps vuplr. Primo qz post reductionē taliuz sillozz ad pmā figurā pmissa pticularis efficit minoz et non maioz. modo minoze de necessario in prima figura non sequit conclusio de necessario. ¶ Scdo sic. qz tūc ex veris sequeret fl̄m arguēdo sic. qddā aial ō necessitate ē bipes omne animal vigilat. g̃ qddā vigilās de necessitate ē bipes. ¶ Quarta conclusio. in sillis pticularibus et negatiuis ētic fi. si vniuersalis negatiua sit de necessario conclu. erit ō necessa. sed si vlis affirmatiua vel pticularis negatia fuerit de necio: nō segt conclusio de necessa. Ex quo segt q in bocardo q̃cūq; pmissa rū fuerit de necessa. non segt conclusio ō necessa. Prima ps ps. arguēdo in eisdē terminis sic pri. Scda ps ps. qz tunc ex vis seq̃ret fal arguēdo sic. p qñ vlis affirmatiua ē ō necio. g qddā homo ñ vigilat. ois homo de nēcitate ē al. g̃ q̃ddā al de nēcitate ñ vigilat. z q̃ pticularis negatiua est ō necio ard sic. nullum albū vigilat aliq̄ albū de nēcitate ē al. g̃ aliq̄ albū de necessitate ñ vigilat. 3 ps. idez qñ pticularis negatiua ē de necio vt qddā al de nēcitate ñ ē bipes. oē al mouet. g̃ aliq̄ q̄ mouet de nēcitate ñ ē bipes. ¶ In q̃rta pte pncipali infert tria cozrelaria q̃ sūt tres conclusiones. Quaz prima é. sill ñ est de ineé nisi vtraq; pmissaz fuerit de in eē. sed sill ē bñ de necio si altera pmissaz sit de necio. vel pōt sic formari. q ñ ee de ineé. nisi ābe pmisse sint de ineé. Iz q. possit eē de necio. si altera pmissaz sit de necio. ¶ z q in oib sillis siue affirmatis siue negatis neēe ē conclusionez similē eē alicui pmissaz. ita q si q. sit de ineē altera pmissaz oz eē de ineé. sed si q fuerit de necio neēe ē alterā pmissaz eé ō necio. ¶ 3 q. nūq; q. ē de necio si nulla pmissaz fuerit de necio. nec pt seq q. de ineé si neutra pmissaz fuerit de ineé. ¶ Consequenter epilogat de omnibus p dictis.

Tertio sciendū ē q circa hūc textū incidūt q̃tuoz difficultates. ¶ Pria ē h. q̃re arist. deterīat de gñatiōe sillozz ex propōib ō necio t ptigēti cū tū sill simpr abstraat tā a mā necia q̃ pbabili. Rūr p vnā distinctōnē q necių t ptigēs pñt duplr cōsiderari. vno mō pt ētōnalr vel cac. z isto pñt cōditōes māles ppōis. Alio pñt capi simc vel zc intētionalr: t pñt q̃dā deteriationes addite ppōib pcedētes a matia ppōnis vel sillī qz ppō ptigēs vel ō necessario pōt esse vera t falsa. possibilis t impossibilis. cōtigēs t necia. ¶ Secunda difficultas. quare in dione posita i pncipio hui tractat nō facit aristoteles mētionē ō b q̄ ē possibilit ineē t nō possibilit ineé. Rūdetur p duo dicta. Primū é q possibilit ineé cōuertit cū eo q̄ ō est cōtingēter ineé: mō de eq̄pollētib idē est iudiciū. ideo nō facit aristoteles mētionē de eo q̄ ō est ipossibilit ineé ¶ Secūdū dictū. q̃libet ppō de ipossibili cuius modus nō negat eq̄pollet vni de necessa. iōo eōdē mō sillogizādū est ex illis ō ipossibili sicut ex illis de necessario qb eq̄pollēt. t inde ē q aristoteles nō facit mētionē de eo q̄ ē ipossibiliter ineé. ¶ Tertia difficultas. vtrum sit eōdē mō sillogizādū ex ābab ō necessario: sicut ex ābab de ineé. t videt q nō qz nō segt i bocardo. quoddā aial esse album nō est necesse. oē aial de necessitate est sēsitiuū. ergo q̄ddā sēsitiuū de necessitate ē nō esse albū. ¶ Rūdet p duo dicta. Primū est q ppō de necessa of esse illa ppō in q̃ ponit ille modus necesse nō negat. qz ppō in q̃ negat ille mod necesse nō est āpli de nēcio sed est de cōtingēti. ¶ Scōm dictū. ex ābab de necessario codē mō sillogizandū ē sicut i illis de ineé: obseruato q nō arguit a sēsu diso ad sēsū cōpositū vel ēō. Ad obiectōnē dt q nō argt ex puris de nēcio: sed maioz est de cōtingēti t mioz de nēcio. ad quā diſpōnē nō segt conclusio de necessario. vt patebit in tractatu seq̃nti. ¶ Quarta difficultas. vtrū maioze de ineé t mioze de necessario i pria figura seq̃tur aliq̄ cōclusio ¶ Rūdet pbabilit q in quolibz mō triū figuraz ex vna de necessario t alia de ineé quecūq; sit illa indr̄nter segtur conclusio de ineé patet. qz gcgd segt ad cōseq̄ns segt ad añs. sed ppō de necessario ifert suā pteiacētē de ineé. mō ex ābab de ineé sp segt cōclusio de ineſse ergo etiā ex vna ō necessario t alia de ineé sp segt cōclusio ō ineé.

Conclusio rūsalis. Ex ābab de necessario fit eodē mō sillo sic ex ábabus de ineé in qualibet figura. sed maioze de necessario t mioze de ineé segtur conclusio de necessario i pria figura. t nūq; aliter saltē gra forme. Sz in secūda figura vli negatia exīte de necessario t alia de ineſse sequit formaliter conclusio de necessario t nunq; aliter In tertia vero figura vniuersali existente de necessario quo ad modos affirmatiuos t vniuersali negatiua existente de necessario quo

ad modos negatiuos semper sequitur ꝑ. ō necessario ꝛ nūc̄ aliter. ex quo segr̄ ꝙ in baroco ꝛ bocardo ex vna ō necessario ꝛ altera ō ieſſe nūc̄ segr̄ cōclusio de nec̄io. hec cōclusio quo ad oēs suas ptes satis patet ex prio et secūdo notabilibus.

Primo Dubitaſ. vtrū maioze ō necessario et mioze de ineē sequaſ formaliſ cōclusio de necessario i pria figura. Et videſ ꝙ nō qz nō segr̄ in barbara: neče ē oēm hoiem esse aial. oñe currēs est hō. ergo necesse est oē currēs esse aial. qz ābe p̄misse sūt ve suppositio ꝙ solus hō currat. ꝛ tñ cōclusio erit falsa. ergo et cet̄a. ¶ Rñdeſ p duo dicta. Primū ē ꝙ i hoc scō capitulo isti⁹ tractat⁹ loquiſ aristoteles ō ꝓpoīb⁹ de necessario in sēsu cōpositio. ¶ Secūdū dictū. arguēdo ex mixtis de necessario ꝛ ō ineē debet capi ꝓpō de ineē simplr̄ et nō ꝓpō de ineē vt nūc. Vocaſ aūt propō de ineē simplr̄ illa cui⁹ predicatū sēper cōuenit subiecto: et est vera sēper. Sz propō de ineē vt nūc est propō in q̄ predicatū cōuenit aliqñ subiecto ꝛ aliqñ nō et est vera pro nūc licet nō sit vera p sēper. sicut sūt propōnes ō materia cōtingēti. ¶ Ad obiectionē rñdeſ ꝙ mioz est de ineē vt nūc ideo nō valet ꝓña. ¶ Sed aliter rñdeſ ad dubiū et probabili⁹ per tria dicta. ¶ Primū. i scō capitulo hui⁹ tractat⁹ logr̄ aristoteles de ꝓpōnib⁹ de necessario in sēsu diuiso. Patz triplicit. prio qz nisi sic sequereſ ꝙ pria cōclusio hui⁹ capituli in q̄ dicit aristo. ꝙ maioze de necessario ꝛ mioze ō ieſſe coiter sīue sit de necessario simplr̄ sīue de necessario vt nūc esset falsa. ꝓñs ē falsū. ꝛ c̄. cōsequētia pz. qz maioze ō necessario in sēsu cōpositio ꝛ mioze de nec̄io vt nūc: nō segr̄ ꝛclusio de necessario in sēsu ꝓpositio vt dicebat precedēs opīo. ergo debz capi maioz in sēsu diuiso. Qō aūt in hac cōclusiōe intēdat aristoteles de propōne de ineē cōiter: patebit in scō dicto. ¶ Secūdo arḡr ad idem qz in hoc scō capitulo itēdit aristo. de sillogismis ꝛstitutis ex ꝓpōnib⁹ ō necessario vt distinguñ ab illis de ineē. sed ꝓpōnes ō nec̄io in sēsu cōpositio nō distinguntur ab illis ō ineē vt patuit in scō piermenias. ḡ intēdit de ꝓpōibus de necessario i sēsu diuiso. maioz pz per aristo. circa pricipiū primi capituli hui⁹ tractatus sic dicēdū: manifestū aūt qñ sillis vnūqōq; bozuz diuisū erit. et nō similiter se habēti⁹ termis sc̄d hic qdē necessari⁹ ille vo ex his que simplr̄ insūt: ille aūt ex contigētib⁹ et segtur ꝛclusio in necessarys qdē fere similiſ se habet vt i his que insūt. ḡ ꝛc̄. Ex quo textu videſ satis notū ꝙ aristoteles in hoc tractatu intēdit de sillogismis ꝛstitutis ex ꝓpōnib⁹ de necessario que distingūñ ab illis ō ineſſe. ¶ Tertio sic. qz i tractatu sequēti ōteriat aristo. de sillis ꝛstitutis ex ꝓpōib⁹ de materia ꝛtingēti in sēsu diuiso. ḡ a simili i ꝑ tractatu intēdit ō sillis factis ex ꝓpōibus ō nec̄io de sēsu diuiso. maioz pz per aristo. in pmio caplo sequētis tractat⁹ vbi intēdit ō ꝓpositionib⁹ de ꝛtigēti quaꝝ subiecta āplianr̄. tales sūt in sēsu diso vt patuit i scō piermenias ḡ ꝛc̄. ꝑ aūt itēdit cū dicit: qñ aūt ꝛtigere ꝑ gō ineē huic duplr̄ ē accipe: aut cī cui ieſt ꝑ: āt cui ꝛtigit ꝑ ipsū eē. ¶ Scōz dictū. in ꝑ scō caplo capit aristo. ꝓpositionē ō ineē ꝓiter vt se extēdit ad ꝓpositionē de ineē simplr̄: ꝛ ad ꝓpōnē de ineē vt nūc. Patz triplicit. prio sic. qz aristoteles non videſ eq̄uoce capere ꝓpositionē de ineē i prio capitulo ꝛ in scō hui⁹ tractat⁹. sed i prio caplo capit propositionē ō ineē ꝓiter. ḡ et in scō. mioz pz per aristo. sic dicēdū: nā multa insūt non tñ ex necessitate. ¶ Scō sic reprobādo ꝛbinationes inutiles aristoteles accepit propositiones ō ineē vt nūc vt patuit in secūdo notabili. sed talis ꝛprobatio non videſ sufficere nisi ex illa ō ineē vt nūc cū alia ō necessario posset fieri ꝛbinatio vtilis. ¶ Tertio sic. quecūq; ꝛclo segr̄ ad aliquā propositionē iūctā cū alia eadē videſ seq ad aliā propositōnē similis forme iūctā cū eadē p̄missa. sed propositio ō ineē vt nūc ꝛ propositio ō ineē simpliciter sūt sillis forme. ergo si ad p̄missā de ieē simpliciť cū vna de nec̄io seq̄tur ꝛclo ō nec̄io: ita similiter ad p̄missā de ineē vt nūc cū vna de nec̄io debet seq ꝑ. de necessario. ¶ Tertiū dictū. maioze de necessario ꝛ mioze de ineſſe si ue sit de ieē vt nūc sīue de ieē simplr̄ segr̄ formaliter ꝑ ō necessario i pria figura. dū tñ subiectū conclusionis restringaſ p illud additus qō est. ne arguaſ a min⁹ amplo ad magis āplū cū distributione magis āpli. ex pte subiecti cō cl̄onis qō non āpliaſ i mioze cū sit subiectū p positionis ō ineſſe de p̄nti. et in ꝛclone āpliaſ ratione modi ōterminātis copulā dicti. pbaſ qz nūc̄ iuenīt istātia. ¶ Et ad obiectionē dubi respondeſ ꝙ si maioz sit de sensu compositio non valet consequētia. si vero fuerit de sensu diuiso tūc bene segtur conclusio.

Secundo Dubitat̃. vtrũ ex vna de necessario in sẽsu ꝯposito ⁊ alia de ineẽ valeat sillo⁹. Rñdet̃ ꝑ vnã distictionem: ⁊ duo dicta. ¶ Distinctio est hec. modales composite possũt dupliciter considerari. Uno modo secundum se totas. Alio mõ quãtũ ad sua dicta. ¶ Primũ dictũ est istud. modales cõposite prio mõ capte sũt singl'es ideo ex ipsis fit sillo⁹ expositori⁹ tantũ sicut ex propositionib⁹ singularibus de ineẽ vt bñ seq̃t̃ in pria figura. oẽm hoiem esse aial ẽ nec̃e. aliqđ vez̃ est hoiem esse aial. ergo aliqđ vez̃ est necessariũ. Similiter bñ seq̃t̃ in scđa figura q̊ddã cotigẽs est oẽm hoiez currere. q̊ddã vez̃ ẽ oẽm hoiem currere. g̊ q̊ddã vez̃ est cotigens in tertia figura. etiã bene seq̃t̃ oẽm hoiez currere est contingens oẽm hoiez currere ẽ possibile. g̊ quoddã possibile ẽ contigens. ¶ Scđm dictũ. si modales composite considerãt̃ q̃tuz ad sua dicta tm̃ tũc ex ipsis fit sill's ex altera đ necessario et altera de inesse sicut ex illis de necessario i sensu diuiso. h̃ addito. s. ꝙ p̃missa de inesse dz capi de inesse simplicit̃. et non de inesse vt nunc.

Tertio Dubitat̃ vtrũ ex altera de necessario ⁊ alia de inesse vel ex puris de necessario valeat sillo⁹ in baroco ⁊ bocardo. Et videt̃ ꝙ non qꝛ illa consequẽtia non est bona in cui⁹ ex opposito ꝯsequẽtis non potest inferri oppositũ ãtecedẽtis sz ex opposito conclusionis de baroco cũ altera p̃missaꝝ nõ põt inferri oppositũ alteri⁹ premisse ut vult arist. i textu g̊ tales cõsequẽtie nõ sũt bõe. ¶ Rñdetur ꝙ ex puris de necessa⁹ bñ fit sill's in baroco et bocardo. Et põt h̃ cõsequẽtia probari eẽ bona reducẽdo per ĩpossibile ad barbara. sed qꝛ in tali reductione debet capi oppositũ conclusiõis quod ẽ de contigẽti. ⁊ arist. nondũ determiat de formatõe sill'oꝝ ex propõib⁹ de cõtigẽti. ideo ne peteret pricipiũ nõ probat eos reducẽdo per ĩpossibile ad primã figuraz: sed probat eos per exponẽtẽ. Probare aũt ꝑ exponẽtẽ scđm aliquos ẽ probare per sill'm expositoriũ accipiẽdo. s. aliquod singl'are sub medio ⁊ de illo enũciare ãbas extremitates scđz q̃titatẽ premissarũ ut satis patuit i primo notabili. ¶ Aliter dicit̃ ꝙ particularis negatiua đ necessario equipollet vni negatiue. ideo i omni sill'o particl'aris negatiua põt poni loco sue vl'is vel eđ. et ideo probare per exponẽtẽ ẽ loco ꝑticl'aris negatie accipe suã vl'ez negatiaz. Aliter dicitur ꝙ probare per exponẽtẽ ẽ loco particularis negatiue accipere vnã vniuersalẽ negatiuã in qua subicit̃ aliqđ iferius cõtentũ sub subiecto particularis negatiue cũ isto addito qđ ẽ: vt sic fiat sill's in baroco. oẽ. b. de necessitate ẽ. a. q̊ddã. c. de nec̃itate nõ est. a. g̊ quoddã. c. de nec̃itate nõ est. b. tũc debet sumi aliqđ sup^m sub. c. vtputa. d. sic arguẽdo. oẽ. b. đ nec̃itate est. a. nihil qđ ẽ. d. de nec̃itate ẽ. a. g̊ nihil qđ est. d. de necessitate ẽ. b. et sic infert̃ exponẽs cõclusiõis de baroco. Et iste scđs sillo⁹ põt perfici reducẽdo ad celarẽt miore ⁊ cõclusione ꝯuersis simplicit̃ ⁊ premissis trãspositis sic arguẽdo in celarẽt. nullũ. a. de nec̃itate ẽ. d. oẽ. b. de necessitate ẽ. a. g̊ nullũ. b. de nec̃itate est. d. ad quã cõclusionẽ seq̃t̃ per cõuersionez simplicẽ nihil qđ est. d. de necessitate est. b. et illa est exponẽs cõclusiõis ad quã cũ. d. sit suppositum ipsius. c. sequitur ꝙ. c. de necessitate non est. d. et per cõsequens de primo ad vltimũ ista sequitur ad premissas de baroco. Et similiter patet de bocardo.

Ad rationes Ante oppositũz. ¶ Ad primã dicitur ꝙ si ambe premisse sumantur in sensu composito vel ambe in sensu diuiso cõclusio bene sequetur. sed sicut conclusio est falsa ita aliqua premissarũ necessario erit falsa. Si vero altera premissarũ sumatur in sensu cõposito et alia in sẽsu diuiso non valet consequentia. sed cõmittitur fallacia cõpositionis et diuisionis. Et similiter dicitur ad confirmationem. ¶ Et similiter ad secundam rationem dicitur ꝙ si maior fit de sensu composito non valet consequẽtia eo ꝙ minor est de inesse vt nũc. Si vero maior fuerit de sensu diuiso tũc bene sequitur cõclusio. sed sicut conclusio est falsa: ita etiam et maior est falsa. ¶ Et similiter diceretur ad tertiam rationem.

Queritur Utrũ diffinitio contingentis sit sufficiens In qua dicitur. Contingens est quo non existente necessario posito esse vel non esse nullũ sequitur impossibile. ¶ Et arguitur primo ꝙ nõ. quia ista diffinitio non cõuenit omni contento sub diffinito. ergo nõ est sufficiẽs. añs patet quia non cõuenit contingenti necessario. ergo ⁊c̃.

¶ Arguitur 2° deū ee ē contingēs. Et tñ deum ee ē necium. ḡ male dr̄ cōtingēs ē. quo nō exīte necio. maior pz. qz deū ee ē possibile. ḡ ē cōtingēs. qz possibile 7 ōtingēs cōuertūt. ¶ Arguit 3° si ista diffō eet bona sequeret q̄ hoiem esse asinū eet cōtingēs. ꝓñs ē falsū cū sit ipossibile pz tñ ꝓña. qz hoiem ee asinū nō ē necium 7 hominē ee asinū positū ee vel hoiem ee asinum pōitū nō ee nulluz segt ipossibile cum ista sit vna disiūctiua. c° secunda pars est vera. ¶ In oppositum est aristoteles.

Primo sciendū ē. q̄ ꝓ declaratōe terminoz̄ ponūt due distintōes. Quarū ꝑma ē h. duplex ē disiūctū. qōdā est disiunctū p se. vt sortes currit vel nō currit. 7 ad veritatē talis disiūcti regrit 7 sufficit veritas vni° ptis. Aliud ē disiunctū cōditionatū 7 ad vitatē talis disiūcti regritur vitas vtriusq̄ partis. qz tale disiūctū egpollet copulato. vt si dicatur. siue sortes sit siue non sit ipse est homo. Et ad vitatē isti° disiuncti. cōditōati regrit veritas illi° copulatiue. vt si sortes sit ipse est hō 7 si sortes nō sit ipse ē hō. ¶ 2ª distinctio. ista ꝓ positio. s. contingēti posito ee vel nō ee nullū segtur impossibile: pōt habere duplicē sensuz qz vno° pōt ee vna disiunctia cuius vtraq̄ ps sit ꝓditionalis. 7 tūc est sensus. si contingens ponat ineē nullū segtur ipossibile. vel si cōtingēs ponat nō ee. nullū sequitur impossibile. 7 tūc sortez ee asinū ē contingens. q̄ patz. per suā exponētē. sic enī exponit. sortez ee asinū posito ineē nullū segtur impossibile vl sortez ee asinū posito nō ineē nullū segtur ipossibile. illa disiunctiua est vera cū secūda ps eī° sit vera. ḡ ista erit ēt vera. sortez ee asinū ē cōtingens. Alio mō pōt ee vna cōditionalis cuius añs ē vnū disiunctū. ita q̄ sit sensus. si contingēs ponat ee vel ñ ee nullū sequit ipossibile. Et ad vitatē h° regritur vitas isti° copulatiue. si cōtingens ponat ineē nullū segtur ipossibile. 7 si contingēs ponat nō ineē nullū sequit impossibile. qz quodlz disiūctū ꝓditionatum egpollet cōditionali copulato. Illud añ disiūctum vocat cōditionatū q̄ alicui° conditionalis. añs ē vnū totū disiūctū. vt si sortes sit vl non sit ipse est homo

Secundo sciēduz ē. q̄ iste ē q̄rtus tractatus in quo ph̄s determinat de gñatione sill'oz ex ꝓpōitionib° de cōtingēti 7 continet decē capitula. Quoz ꝑmū qō ē de gbusdā pābulis valentib° ad suū ppositū cōtinet sex ꝓclusiones. ¶ Quaz ꝑia tāgit determinānda 7 ē h̄ q̄ p° fozmatōez sill'oz ō necessario dicem° de ꝓtingēti q̄ñ quo ad figurā 7 quo mō. quo ad modū. p q̄ quo ad terios. 7 q̄ ad ppōs. 7 c° erit sill° de cōtingēti. ¶ 2ª 2° tāgit diffōem cōtigētis. 7 ē h̄. contingēs ē quo nō existente necio. posito aut ee vel non ee nullū sequitur ipossibile. q̄si dicat contingēs ē qō nec ē necū. nec impossibile istā diffōem ꝓbat aristoteles supponēdo p̄ q̄ ōtīgēs equoce significat ꝓtingēs necium. 7 ōtingēs nō necium. hoc suppōito ꝓbat sic diffōem. qz nō contingit ee ipossibile ee. 7 necio nō ee equalent in 3° ozdine modaliū vel se inuicē consequūt. ḡ sue oppositē. s. cōtingēs ee nō ipossibile ee 7 nō neee nō ee equalēt 7 ꝓ ꝓñs contingēs nec ē necium nec impossibile. ꝓmā ꝓñam ꝓbat aristo. qz de q̄libet ē affir° vel ne°. ꝓa. ¶ 3ª 2° oēs ꝓpões de contigēti differētes solū penes affirmationē vel negatiōem dicti conuertūt adinuicem pz duplr. ꝑ inducēdo tā in vlib° q̄ in pticularib° q̄ indefinitis. qz ista. cōtingit ee ꝓuertit cū ista. contigit nō ee de vlib°. vt ista cōtingit oi ineē. ꝓuertitur cū ista. ōtingit nulli ineē. de pticularib° ēt vt ista contingit alicui ineē. cōuertitur cum ista. cōtingit alicui nō ineē 7 sic de alys. ¶ Scōo pz idē rōe sic. qz illō q̄ cōtingit ee ñ ē necesse ee. 7 q̄ ñ ē necesse ee. possibile ē nō ee. 7 si ōtingat ipz nō ee. segt q̄ illud q̄ contigit ee. ōtingit nō ee. Ex q̄ remouet qōdā dubiū. qz dcm ē q̄ ꝓpões que opponūt penes affirmatōem 7 negatōem dicti conuertūtur adinuicē. posset aliquis credere q̄ iste essent simplr negatīe. Illud dubium remouet dicēs q̄ ꝓpões negatie de dicto h̄nt affirmatiuam figurā. id est sūt simplr affirmatīe. qz cōtingēs silr se hz i modalib°. sic ee in illis de inesse

Tertio sciendū ē. q̄ circa hūc textū iciunt aliq̄ difficultates. ¶ Pria ē. vtrū ad necessitatē ꝓpōis opporteat subz sp manere. ¶ 2ª difficultas est. vt q̄ casus 7 fortuna ōtingāt in ōtingēti ad vtrūlz. ¶ Pro solu°ne istaz difficultatū supponēdū ē q̄ arist. i q̄rto p°ne h° capituli tāgit vnā diuisionē contingētis 7 ē hec. contingēs dr̄ duob° mōis. qz quoddaz ē contingēs natum. 7 est illud quod plerunq̄ fit. 7 aliquando deficit. ideo non ē necessariuz vt hoiem canescere augeri vel minui. Et q̄ tale cōtigens non sit necessarium. ꝓbat aristo.

qz boiem canescere nō ē necesse eo q̄ bō non sp̄ est imo interdū corrūpitur. tñ qñ homo est aut ut in plurib⁹. aut ex necessitate sibi cōuēit canescere. Aliud ē contingēs infinitū qō. ſ. pōt eē z nō eē. fieri z non fieri. vt aiaī ābulare vel aiaī ābulante fieri tremitū. Et gñaliter quecūq̄ fiunt a casu dicūtur fieri contingenter z ad vtrūlibet qz nullū tale ē magis determinatuz sic eē q̄z ecōtrario. ¶ Quinta p⁹ tangit vnā cō uenientiā. z duas dras inēqlista contingētia: Et ē hec. vtrūq̄ contingēs conuertit in oppōitā q̄litatē. ſz ñ eodē mō. qz ppō ō ptigēti nato cō uertit in ppōem de ptigenti raro vt boiem cō tingit canescere. q̄ boiem ptingit nō canescer conuersa ē de ptingēti nato z conuertēs de cō tigēti raro. Silr contingēs raz conuertit i cō tingēs natū qō euenit vt in plurib⁹. vt ista ptigit matrē odire filiū q̄ ē de contingēti raro cō uertitur in istā de contigēti nato. q̄ contingit mrem nō odire filiū. Sz ptingēs infinitū cō uertit in idē gen⁹ contigētis. ¶ Secūdo differunt. qz ex contingētib⁹ infinitis nō fiūt ōmō strationes. ſz ex ptigēti nato bñ fiūt demonstratiōes. qz pene oēs oīones dia^cc z affirmationes fiūt ex contigēti nato. z lz ex contingēti infinito nō fiat sill⁹ demonstratiu⁹. tñ ex ip so fit bona forma sillo^ca. z fiūt boni sillogismi formales. lz tñ ñ ponaī aut queraī in scia demonstratia. iō ad pfectā sciam habendam de forma sillogistica z de mōis formalib⁹ sillox ptgruc determinaī hic de sillis pstitutl ex pro pōib⁹ de contingēti nato. ¶ Sexta p⁹ trāgit duos sensus ppōis de contingēti. z ē. b. ppō ō cō tingēti pt duplr exponi. qz vl significat pdicatū ineē ptigēter illi cui ineſt ſbm. aut significat pdicatū ineē ptigēter illi cui contigit ineē subm. vt ista ppō. quoddā. b. ptigit eē. a. equalet isti disiūctiue quoddā qō ē. b. qō contingit eē. a. vel qō cōtingit eē. b. ptigit eē. a. c⁹ rōem inuit talē. qz ppō de possibili bz duos sensus. q̄z ppō de ptingēti hēbit duos sensus. tz pria. qz in ppōe nihil dīt ponere ptigēs aut possibile. aīs pz. qz ista ppō oē. b. ē possibile eē. a. equollet isti disiūctiue oē qō ē. b. possibile ē eē. a. vel oē qō possibile ē eē. b. possibile ē eē. a. Addit pterea modū pcedēdi in gñatione sill'oz de ptigēti. qz p determinādū ē de gñatiōe sillogismox de contigēti. sub ista acceptione qō contingit eē. c. ptigit eē. b. z qō ptigit eē. b contingit eē. a. Et ptīr determinat de gñatione sillogismox de contigēti in qb⁹ subz accipit pro pñtib⁹. vz sub ista acceptione qō ē. b. contigit eē. a. Et ratio ordis ē. qz sicut i gñatione sillogismox de nēcio pus determinādū ē de gñatione vnifozmi q̄z de gñatōne diffozmi mixta ita a sill pus determinādū ē de gñatione vnifozmi sill'ox de contigēti q̄z de gñatione mixta. Sz in gñatione vnifozmi q̄ ē ex ābab⁹ de contigēti accipit contigēs put facit subm. teneri ñ solū p pñtib⁹ ſz p futuris z possibilib⁹ vz in isto sensu q̄ contigit eē. b. contigit eē. a. Sz i gñatione mixta ex vna de ineē. z alia de contingēti accepit contigēs pm q̄ facit subm accipi p pñtib⁹. q̄z. ¶ b⁹ suppositio dī ad pmā difficultatē q̄ ad nēcitatē ppo^nis affirmatie ñ regrit subz manere nisi forsan i pdicationib⁹ accidētalib⁹. ideo ista ppositio. homo canescit ñ nēcia ſz contigēs. ¶ Ad secūdā difficultatē dī q̄ casus fit i contigēti ad vtrūlibet. vt patuit in pria con^ne b⁹ nōbilis c⁹ tamen opp^m coiter tenēt in scdo phisicox. z ibidē patebit.

Conclusio rñsalis. diffi⁹ ptigētis i rectu posita ē sufficies. pz sa: conclusio p rationē dītā. ad scdaz rōez b⁹ cap^t dubitaī. vtrū sola ne⁹ lata ad

Primo vbū dicti faciat ppositionem modalē negatiuā. Et vr q̄ ñ pariſt. in textu q̄ dicit q̄ iste ppositiones. contingit quoddā. b. non eē. a. z contingit nullū. b. eē. a. fūt simplr affirmatiue. z tñ in ipsis negaī vbū dicti. ergo rē. ¶ In oppm arguit p ea q̄ deteriata fūt pus in 2° priarminias. Rñr p duas distinctiones z tria dicta. Prima distin^o ē ista ppositionū modaliū q̄dā fūt de nēcio q̄dā de ipossibili z q̄dā de contingēti z q̄z illarū adhuc ē duplex. qz q̄dam ē de sēsu composito. Alia de sensu diuiso. Secūda dist⁹. ppō modalis ō contingēti de sēsu composito ē tri^r. qz q̄dā est de contingēti alto. Alia ē ō contingēti nēcio z tertia ē de contingēti ñ nēcio. Pri^m dcm ē istō nulla ppositio modal de sensu composito est negatiua nisi modus aut copula inclusa i modo negeī. 2^m dcz oīs ppositio modal de sensu diuiso alia ab ea in q̄ ponit contingēs non nēciuz censet negatiua p solā negatōnē lataz ad vbū dicti ista duo dicta sat patēt ex 3° notabili 4^c q̄stionis b⁹ pmi. 3^m dcz negatiua ad vbum dcī ñ sufficit reddere ppositionē de contingēti ñ nēcio negatiuā. p cuius pbatione ponūt due suppositiones. Prima suppō ē

hec. due cõditiones necessario requirũtur ad hoc q̃ aliqd sit contingens non necessarium: que elici pñt ex diffinitione contingẽtis i tex tu posita. ꝓia ẽ hec q̃ ipm nõ sit necessarium Scõa q̃ ex ipso nullũ sequat impossibile. id ẽ q̃ ipsũ nõ sit impossibile. Ex ista suppõe sequi tur scõa regula. oĩs propositio de contingenti non necessario equipollet vni copulatiue cui⁹ ꝓia pars ẽ negatiua de necessario et secũda ẽ negatiua de impossibili. et ista copulatiua per equipollẽtiã infert vnam aliam copulatiuam cuius vna pars ẽ de cõtingenti i qua nulla põi tur negatio. et secũda ẽ de cõtigẽti in qua põit negatio lata ad verbũ. ut ista quoddã. b. cõtin git eẽ. a. capiẽdo cõtigit q̃ cõtingẽti nõ neces sario. equipollet isti copulatiue quoddã. b. cõ tingit eẽ. a. et q̃ddã. b. cõtingit non eẽ. a Silit ista q̃ddã b. contingit non eẽ. a. equipollet isti copulatiue. q̃ddã. b. cõtingit esse. a. et quoddã b. contingit non eẽ. a. Jstis suppositis probat dictũ sic. nulla ppõ cẽset negatiua nisi illa cui⁹ principalis copula negat: sed cuiuslibet ꝓpositionis de contingẽti non necessario copula pn cipalis ẽ ꝓiunctõ copulatiua ex quo egpollet vni copulatiue. g̃ nulla talis cẽset negatiua: nisi cõiunctõ copulatiua negẽt. modo coniunctio copulatiua non negat nisi per solã negationẽ latã ad modũ cũ in eo cõcipiat huiusmodi cõ iunctio copulatiua. g̃ sola negatio lata ad mod i ppõib⁹ de contingẽti nõ necessa: sufficit red dere propositionẽ negatiuam.

Secundo dubitat. vtrũ ab ineẽ ad cõ tingere ineẽ valeat ꝯña. Re spondeẽ p tres suppões et vnũz dictũ. ¶ ꝓia suppõ ẽ H. arguere ab ineẽ ad cõtingere ineſſe ẽ arguere a ppõe de ineẽ ad ppõem de cõtin gẽti manẽte eodẽ subo eodẽ ꝓdicato: et eadez copula dicti. vt. a. ẽ. b. g̃. a. contingit eẽ. b. ¶ 2ª suppõ ẽ H. in ppõe ꝓtingẽti ſbm ãpliat ad ea q̃ sũt et pñt eẽ sub forma termi supponẽti. Sz in illis de ineẽ restringit subm ad supponẽdum p bis q̃ sũt sub forma termi supponẽtis saltẽ si copula sit pñtis tpis. ¶ Tertia suppõ ẽ hec. in ppõe vl̃i de subo ãplia: o. sensus dz dari co pulatiue vel copulati. sed in ppõe pticulari vl̃ indefinita sẽpus deb3 dari disiũctie vel disiun ctim. ¶ Dictũ ẽ istud. in ppõib⁹ indefinitis vl̃ pticularib⁹ ab ineẽ ad contingere ineẽ. ẽ for malis ꝓña et nõ ecõtra. Sz in ppõib⁹ vniuer salib⁹ a ꝓtingere ineẽ ad ineẽ est formalis ꝓña saluata copula de pñti. et capiendo contingẽs p contingenti alto sed nõ econtra.

Tertio dubitat. vtrũ ꝓtingẽs in sua cõ munitate sũptũ sit pcisum et ade quatũ diffinitũ pdicte diffõis. Rñr p vnã di stinctõem et tria dicta. Distin⁹ ẽ H. ꝓtingẽs po test capi triplr. p põt capi p contingẽti alto. 2º p ꝓtingẽti necio. et 3º p ꝓtingẽti nõ necessario ¶ Primũ dictũ ẽ istud. q̃cũq; aliqd ẽ cõmu ne plurib⁹. et alteri illoz nõ ẽ nomẽ ipositũ tũc ex vsu et modo loquẽdi illud cui nõ ẽ nomẽ i positũ vocat noie illius cõis sicut ꝓtingẽs al tum ẽ cõe ad necium et nõ necium. mõ contin gẽti necio ẽ nomẽ ipositũ. vocat eni necessari um. alĩ vo nõ ẽ nomẽ ipositũ iõ q̃cũq; põit contingẽs sine addito ex modo loquẽdi et p re strictionez vsualẽ ꝓtingẽs accipit p ꝓtingenti nõ necio. ideo lz in rigore ꝛmonis. ista sit conce denda deũ eẽ ẽ contingens. tñ ex vsu et mõ lo quẽdi ẽ falsa. ¶ 2ᵐ dictũ est istud. pcisũ et adeq̃ tum diffinitũ pdicte diffinitionis ñ ẽ contin gens acceptũ p ꝓtingẽti alto. qz tũc diffinitio ñ competeret cuilz contẽto sub diffinito. ¶ 3ᵐ dcz. pcisũ et adeq̃tũ diffinitũ ẽ contingẽs non necim. qz lz ponat sine addito: tñ restrictio nem vsualẽ restringit ad stãduz pcise pro con tingenti non necessario.

Ad rationes añ oppositz due pme soluũtur ex vltimo du bio. Et tertia soluitur ex primo notabili.

Queritur Utrũ solũ in p ma figura et ter tia ẽ syll⁹ exãbab⁹ de cõtingẽti non aũt in scõa figura. ¶ Et ar guit q̃ ñ. ꝓmo qz ñ segt oẽ albũ eẽ boiem ẽ ꝓtingẽs. oẽ risibile eẽ albũ ẽ contigẽs. g̃ oẽ risibile eẽ boiem ẽ con tingens. Et confirmat. qz ad premissas eẽ con tingẽtes non sequit conclusionẽ eẽ contingẽ tem g̃ in pria figura exãbabus de contingẽti non sequitur conclusio de contingenti. ¶ Se cũdo arguitur. vniuersalis negatiua de conti genti bene conuertit simpliciter g̃ in secunda figura ex puris de contingenti fit bonus syll⁹ Añs pz qz bene segt nullũ boiez contigit cur rere g̃ nullũ currens contingit eẽ boiem. quia ex opposito conseq̃ntis q̃ ẽ aliq̃ currens ne cesse ẽ eẽ hominẽ infert oppositũ añtis quod est aliquẽ boiez necesse ẽ currere ¶ Tertio ar guit. non segt in tertia figura oẽm boiem con

tingit eē colozatū: oēm boiez cōtingit eē albū ḡ quoddā albū cōtingit eē colozatū. et tñ argu itur ex puris de contingēti. ḡ. ꝛc. ¶ In oppo^{m} est aristoteles.

Primo Sciendū ꝙ illud capitulū in q̄ docet aristoteles fozmare sill'os ex puris ō cōtigēti cōtiet sex cōclusiōes. q̄rū pria ē ħ. ex ou ab^{o} vl'ib^{o} affirmatiuis de cōtigēti fit sill's pfect^{o} ad cōcludēdū vl'em affirmatiuā de cōtigē ti i barbara. pz qz bñ segr̄ oē. b. cōtigit eē. a. oē. c. cōtigit eē. b. ḡ oē. c. cōtingit eē. a. ꝙ aūt seq̄r ꝓbat arist. qz imediate rl'r̄ ꝓdici ō oi. qz si a^{or} resoluat̄ scōz modū pri^{o} dictū sic ꝙ oē qō con tigit eē. b. cōtigit eē. a. tūc sub. b. directe sūit. c. cū dr̄ oē qō cōtigit eē. c. cōtigit eē. b. ḡ ꝛ. dircte segr̄ ꝓdici ō oi. ¶ Scōa cōclusio ē ħ. a^{rc} vl'i ne gatiua de ꝓtigenti. et mioze vl'i a^{na} de cōtigen ti fit sill's pfect^{o} ad cōcludēdū vl'em negatiuā de cōtigēti in celarēt. pz qz tl'is sill's imediate rl'r̄ ꝓdici de nullo. qō posset declarari sicut p̄cedēs. ¶ Tertia cōclusio. ex puris de cōtigē ti maioze vl'i affirmatiua ꝛ mioze vl'i negatia fit bon^{o} sill's i tia figura: lz ipfect^{o}. qz p̄ suptas ꝓpōes nulla segr̄ cōclusio. ut patuit pri^{o} i gña tōe sill'ozū de ineē: cōuersa tñ mioze i oppōitā q̄litatē ꝛ cōclusiōe fit bon^{o} sill's ex ābab^{o} affir matiuis i barbara. ¶ Quarta cōclusio ē ħ. ex ābab^{o} vl'ib^{o} negatiuis de cōtigēti fit bon^{o} sil logism^{o} cōcludēs vl'em negatiuā de cōtigēti. pz qz cōuersa b^{rc} i oppositā q̄litatē fit bon^{o} sil logism^{o} i. scōo prie: vl' cōuersis vtriscz i opposi tā q̄litatē fit sill's i p̄p^{e}. ¶ Cōcludit ex dictis ꝙ b^{rc} negatiua vel ābab^{o} negatiuis nō fit sill's pfect^{o}: lz bñ fit sill's ipfect^{o} ḡ pficit̄ p cōuersio nē i oppositā q̄litatē. ¶ Quita cōclusio. a^{rc} exñ te vl'i ꝛ b^{rc} pti^{cl} siue ābe sint a^{uc} siue ābe negatiue siue alt'a affirmatiua siue alt'a negatia sp vz sill's ex puris de cōtingēti. Hāc cōclusionē ꝓbat arist. exēplificādo i istis i mis. a. b. c. Ad dit tñ ꝙ q̄ñ b^{or} ē affirmatia tales sill'i sūt pfecti sed q̄ñ b^{or} ē negatiua tales sūt ipfecti: pficiūt̄ āt p cōuersionē i oppōitā q̄litatē. ¶ 6^{a} ꝓ. a^{rc} p^{ri} q̄litercūcz̄ ꝓmisse disponāt̄ penes q̄litatē nō fit sill^{o} ex puri ō ꝓtigēti. pz trib^{o} rōib^{o}. ¶ Pri^{a} rō ē ħ. qz si a^{or} sit p^{ris} possibile ē subz a^{ris} trāsce dere ꝛ eē i plus cz̄ p̄dicatū. Et iō b^{or} ꝓpō pt̄ eē va q̄^{m} ad illō s bz i q̄ s bo a^{or} excedebat p̄dica^{m} ꝛ^{c} nulla eēt ꝺiūctō extrēitatū i medio. Et per ꝺñs nulla ꝺ. qz ꝺ. ñ segr̄ nisi vtute vnionis ꝛ ꝺnexionis extrēoꝝ i me^{o}. ¶ z^{o} rō qz i tali dispō ne sūt repibiles termi i gb^{o} de nec̄itate oi ꝛ ter mini i gb^{o} de nec̄itate nulli. termini in gb^{o} de nec̄itate oi sūt al'. albū. bō. vt sic ag̃uēdo qōdā albū. ꝓtigit eē al'. oēz boiez ꝓtigit eē albū cū il lis stat ista vl'is a^{na} de nec̄io. ois homo de nec̄i tate eē al'. ꝛ ꝓss'r possz exēplificari i eisdē teris fozmādo ābas p̄missas ne^{ua}. Sz t̄mi i gb^{o} de nec̄itate nulli sr̄ al'. albū vestis sic arguēdo qō dā albū ꝓtigit ñ eē al'. oēz vestē ꝓtingit ñ eē al bā cū illis duab^{o} vis stat vl'is ne^{ua} ō nec̄io. ois vestis de nec̄itate ñ ē al'. ¶ 3ª ratio. qz ois sill^{o} vl'ē ō ieē vl' de nec̄io vl' ō ꝓtingēti. sed maioze pticlari ñ fit sill^{o} de ineē. nec de necessario vt supius oñsū ē: nec de ꝓtingēti. qz vt dictū ē in tali dispositione sunt dabiles termi in quibus de nec̄itate oi: ꝛ i gb^{o} de necessitate nulli. Con sequēter ex p̄dictis infert duo cozrelaria. ¶ p^{ma} a^{rc} non exīte particulari ex puris de contigen ti siue ābe sint affirmatiue siue negatiue sēp segr̄ conclusio de contigēti i pria figura: lz dif feret̄. qz si mioz fuerit affirmatiua fit sillo^{o} pfect^{o}. qñ vero mioz ē negatiua fit sillo^{o} ipfe ctus. ¶ z^{m} cozrelariū. i istis sill'is oz capi cōtī gēs scōm ꝙ pri^{o} ē diffinitū. s. p ꝓtin^{ti} nō nec̄io.

Secundo Sciēdū ꝙ quintū capituluz huius tractat^{o} in quo arist. determinat gñationē sill'oꝝ ex ābab^{o} de ꝓtin gēti in secūda figura contiet sex conclusiones ¶ pria ē hec ex ābab^{o} de contigēti siue sint affir matiue siue negatiue siue vl'es siue particula res non fit sillogism^{o} in secūda figura. ¶ Se cunda conclusio ē ħ. ex affirmatiua de ieesse et altera de contingēti nūcz̄ fit sillo^{o} i secūda fi gura. ¶ Tertia conclusio. ex negatiua ō ineesse et altera de contigēti sēper fit sillo^{o} bon^{o} in se cūda figura. ¶ Quarta conclusio in secūda fi gura eodē modo sillogisādū ē ex vna ō nece ssario et altera de contingēti sicut ex vna de in esse et altera de contigēti. ita ꝙ loco illius de ieē ponat̄ ꝓpositio ō necessa^{o}. ¶ 5ª conclusio eodē m^{o} oz capi contingēs i sill'is scōe fi^{c}: sicut i sill'is prie figure. alle cōclusiones posteri^{o} de clarabūt̄. ¶ Sexta conclusio tāgit vnū qō est supponēdū i gñatione sill'oꝝ ō contigēti i scōa figura et ē hec vniuersalis negatiua de conti gēti non conuertit̄ in vniuersalē negatiuā de termis trāspositis ut non segr̄ nullū. b. contin git eē. a. ḡ nullū. a. contigit eē. b. capiēdo sēper contingens p̄ro contigenti non necessa^{o} ꝛ p̄ro bat arist. trib^{o} rationib^{o}. Prima ratio est hec.

si vniuersalis negatia de cõtingenti ꝓuertereꝫ simplicit in termis: etiã vlis affirmatia ō cõtingẽti cõuertereꝫ i teris qō est falsũ. ꝓña pz. qz vlis negatia ō cõtingẽti ꝛ vniuersalis affirmatiua ō cõtingẽti eodẽ mō ꝓuertunt. ḡ si vna conuertereꝫ simplr in teris: ita ꝛ alia. ¶ Scōa rō est hec. ois illa ꝓña ẽ mala i q̃ aliqd repugnat ꝓñti qō nō repugnat añcedẽti sed cũ eo stat in vitate: sed qñ vniuersalis negatia ō cõtingenti ꝓuertit simpliciter in termis aliqd repugnat ꝓñti qō stat cũ añcedẽte. ḡ ꝛc. miꝰ pz sic arguendo. nullũ boiez cõtingit esse albũ ḡ nullũ albũ cõtingit esse boiez. nã ista. aliqō albũ neĉe est nō esse boiez. stat in vitate cũ isto añceden te nullũ boiez cõtigit esse albũ ꝛ tñ repugnat isti cõsequẽti nullũ albũ cõtingit esse boiez. ḡ ꝛc. ¶ Tertia rō. in oi bõa cõsequẽtia ex opposito ꝓñtis põt inferri aliqō icõpossibile añcedẽti. sed in ꝓña q̃ vniuersalis negatia ō ꝓtigẽti cõuertit simplr ex ꝓtradictorio ꝓñtis nō inferꝫ aliqō icõpossibile añcedẽti. ḡ ꝛc. miꝰ pz qz ĩ ista cõuersiõe nullũ. b. cõtigit esse. a. ḡ nullũ. a. cõtigit esse. b. oppositũ ꝓñtis ẽ nō ꝓtigit nullũ. a. esse. b. ex q̃ nō segr ista aliqō. a. necesse ẽ esse. b. qz ista nō cõtingit nullũ. a. esse. b. bz duas cãs sue vitatis. s. vel qz aliqō. a. necesse est esse. b. vel qz aliqō. a. necesse ẽ nō esse. b. sed a ꝓpõne bñte plures cãs sue vitatis ad vnaz ista ꝓz nō valet ꝓña. ḡ ꝛc. Ex quo ifert aristo. q ꝓtradictoria isti⁹. cõtigit oẽ. b. esse. a. ẽ ista disiũctia necesse ẽ aliquod. b. esse. a. vel necesse ẽ aliqō. b. nō esse. a. ꝛ ista eadẽ disiũctia cõtradicit isti nullũ. b. ꝓtigit esse. a. Cõsequent aristo. repetit vnã partẽ ꝓie cõclusiõis. s. q ex puris vniuersalib⁹ de ꝓtigẽti nũq̃ fit sillo⁹ in secũda figura. quã probat duab⁹ rõnib⁹. ¶ Pria est bz qz vel tales sillogismi pficerent cõuersionẽ: qz vniuersalis negatia de ꝓtigẽti nõ põt cõuerti i terminis. vt probatũ ẽ. nec p ipossibile. qz ꝯ de cõtingẽti habet ꝑ cõtradictorio vnã disiũctiuã cui⁹ vna pars ẽ affirmatia ō necessa⁹ ꝛ alia pars ẽ negatia ō necessario. mõ talis disiũctia nõ põt esse premissa in sillogismo saltẽ cathegorico. de quo aristo. intẽdit pricipalit in hoc libro. ¶ Scõa rō est hec. quia i scõa figura ex ãbabus ō cõtingenti vel segtur cõclusio de inesse vel ō cõtingẽti. nõ primũ: cũ neutra ꝓmissaꝝ sit ō inesse. nec ⅗: qz in tali disiõne dabiles sũt termi in qbus oi. vt aial homo albũ. et termi in qbus nulli. vt equ⁹ homo albũ. ¶ Repetit cõsequẽt primã cõclusionẽ quo ad aliam partẽ videlz q ex ambabus de cõtingẽti siue ãbe sint particulares siue altera tãtũ nũq̃ fit sillogism⁹ in secũda figura. qz in tali disiõne sũt dabiles termi in qbus omni ꝛ in qbus nulli. sicut dati sunt in vniuersalib⁹.

Tertio sciẽdũ est q istud est octauũ capitulũ i quo docet aristo. formationes sillogismoꝝ ex puris de contingenti in tertia figura. ꝛ cõtinet decẽ cõclusiões. Quarũ prima est hec. Ex ambab⁹ de cõtingẽti vel altera tãtũ fit sillogism⁹ in tertia figura. Ista conclusio patebit in sequentib⁹. ¶ Secunda conclusio est hec. quãdo vtraq̃ premissaꝝ est de contingẽti vel altera est de cõtingenti ꝛ altera de ineſſe segtur cõclusio de contingenti. ¶ Tertia cõclusio. ex vna de necessario ꝛ altera de contingenti si illa de necessario sit affirmatiua: segtur cõclusio de contingenti tantũ. sed si sit negatiua segtur duplex cõclusio. s. negatiua de contingenti. et negatiua de ineſſe. ¶ Quarta cõclusio. contingens capitur i hac figura sicut in figuris precedẽtibus. ¶ Quinta conclusio. ex duabus vniuersalib⁹ affirmatiuis de contingẽti segtur cõclusio de contigẽti in darapti. patet qz minoze cõuersa pacẽs fit sillo⁹ in tertio mõ prie figure. ¶ Sexta cõclusio. ex duab⁹ de contingẽti maioze vniuersali negatiua et minoze vniuersali affirmatia segtur cõclusio de cõtingẽti in felaptõ. pz qz mioze ꝓuersa per accidẽs fit sillo⁹ in q̃rto mõ prie figure. ¶ Septia ꝯclusio. ex ãbab⁹ negatis ō ꝓtigẽti fit bon⁹ sillo⁹ lz iperfect⁹. qz vtris qz ꝓuersis i oppositã q̃litatẽ fit sill's i darapti si mioz tm̃ ꝓuertaꝫ fiet sillo⁹ I felaptõ. ¶ Octaua cõclusio. in modis pticularib⁹ ex ãbab⁹ de contigẽti valet sillo⁹. vel nõ valet sicut ĩ illis ō ineſſe. et debet itelligi ista silitudo quãtum ad q̃titatẽ ppõnũ: nõ aũt quãtũ ad q̃litatem qz ĩ illis ō ineẽ mioze negatia i ⅓ª figura nõ fit sillo⁹. sz i illis ō ꝓtingẽti mioze negatia bñ fit sillo⁹ eo q põt ꝓuerti i oppositã q̃litatẽ. Hanc conclusionẽ ꝓbat aristo. ꝓio quãtũ ad datisi p ꝓuersionẽ simplicẽ miozis. ꝛ q̃tum ad disamis p ꝓuersionẽ simplicẽ maiozis ꝛ ꝯclusiõis cũ trãspõne ꝑmissaꝝ. ⅔ quãtũ ad ferisõ p conuersionẽ simplicẽ miozis fit sill's i ferio. de bocardo aũt nõ facit aristo. mẽtionẽ: tñ pẽ ꝓbari qz maiorꝫ ꝛ bre ꝛ ⅔ne ꝓuersis i oppõitã q̃litatẽ

sit sillogismus in disamis. ¶ 9ª cõclusio ĩ mõis priclarib⁹ tertie fi ex puris negatis de ꝓtingẽti nõ fit sillogism⁹ pfect⁹. sz vtrisq; ꝙuersis vl al tera ꝙuersa in oppõitã q̃litate fit syll⁹ ĩ aliquo p̃dictoꝝ modoꝝ. ¶ Decia 9ª ex puris ptícula rib⁹ vel indefinitis ñ fit sillo⁹. qz in tali dispõe sũt dabiles termini ĩ gb⁹ de nec̃itate oĩ. vt al. hõ. albũ. ꝛ termini in gb⁹ de necessitate nulli. vt. equus. homo. album.

Conclusio rñsalis. ad q̃stũ ex pur ꝫ ō contingẽti fit bon⁹ syll⁹ ĩ p/ ma figura ꝛ in tertia duab⁹ ꝙditionib⁹ obser/ uatis. sz nũq; in scõa figura. ¶ Pria cõditio ẽ. q ĩ pria figura a⁹ sit semper vniuersalis. Se cũda ꝙdi⁹ qõ i tertia figura altera p̃missaꝝ sit sp vlis. 3º ꝙ oĩ sua pte patet ex predictis.

Primo dubitaꝫ. vtrũ cõbinationes in utiles ex puris de contingenti sufficiẽter possint reprobari dãdo terios ĩ gb⁹ oĩ ꝛ ĩ gb⁹ nulli. Rñr ꝙ duas suppões ꝛ vnũ dcz ¶ Pria suppõ ẽ hec. ad hoc q; aliq; cõbinatio ĩ utilis reprobeꝫ p terios in gb⁹ oĩ ꝛ in gb⁹ nulli requritur q; conclusio de oĩ ex sua nã repugnet cõclusioni de nulli. ¶ 2ª suppõ vlis affirmatia ꝛ vlis negatia de ꝓtingẽti ex sua nã ñ repugnãt ĩmo ẽt ex sua nã cõuertũt ꝛ sil stãt. Ex gb⁹ seq tur q; ad dãdũ terios in quib⁹ oĩ ꝛ in quibus nulli in cõbinationib⁹ de contingẽti nõ sufficit dare vlem affirmatiuã ꝛ vlez negatiuã de cõ tingenti. qz ille ex sua nã nõ repugnãt. sz ad dã dũ termios in gb⁹ oĩ. oz dare tres terminos ex gb⁹ fiant due p̃misse de cõtingẽti vere. cũ qui bus stat in vitate vlis affirmatiua de necessa/ rio. Ad dandũ eni terios in gb⁹ nulli. oz dare tres terios de quib⁹ fiunt due p̃misse vere de contingẽti cũ gbus sta t vlis negatiua de neces sario. ¶ Dictũ est istud. cõbinationes inutiles ex puris de cõtingẽti sufficienter reprobãtur dando terminos in gb⁹ oĩ ꝛ in quib⁹ nulli. qz si cum aliquib⁹ p̃missis stet vniuersalis affirma tiua de nec̃io ipossibile est ad illas p̃missas se/ qui quancunq; negatiuam siue illa negatiua fuerit de ineẽ siue de necessario siue de cõtin/ genti cum quelibet talis repugnet ꝛ sit incõ possibilis affirmatiue de necessario. Si vo cũ aliquib⁹ premissis stet vlis affirmatia de ne/ cessario tunc ad illas p̃missas nulla põt seq 9º affirmatiua cum quelibet affirmatiua de icẽ de necessario aut de contingẽti sit incõpossibi lis negatiue de necessario. modo vt patebit i/ possibile ẽ ad aliquod añs sequi aliqõ ꝙñs sic q; cum illo antecedente stet aliquod qõ sit im compossibile cõsequenti.

Secũdo dubitatur. vtrum negatiua de contingẽti non necessario pos/ sit conuerti simpliciter in terminis. rñr ꝙ tres suppositões ꝛ vnũ dictũ. ¶ Prima suppõ est b. c. Vlis negatia de contingẽti bz duplicẽ sẽ sum. s. compositũ ꝛ divisum. ¶ 2ª suppõ. q; si vni uersalis negatiua de ineẽ sit contingens. etiaz vlis negatiua de termis transpositis erit con tingens. ¶ 3ª suppõ q; cuiuslibet vlis negatie de contingẽti subm ãpliatur ad supponẽdum ꝓ bis que sunt ꝛ possunt eẽ sub forma termi/ ni supponẽtis. ¶ Dictũ est illud vlis negatia de contingẽti non necessario bene põt conuer ti simplr̃ in terminis duab⁹ conditionibus ob seruatis. ¶ Prima est q; in tali conuersione ar/ guatur a sensu cõposito ad sensũ ꝙpositũ. quia arguẽdo a sensu diuiso ad sensũ diuisũ non est formalis ꝙña. vt non segtur oẽm boiem cõtin git nõ eẽ albũ. ergo oẽ albuz contingit non eẽ boiem. quia aliquod albũ. vtputa cign⁹ nõcio ñ ẽ homo. ¶ 2ª conditio q; non arguatur a magl amplo ad min⁹ ãplũ cũ distributõe magl ãpli. vt bene seqtur hec ẽ contingẽs. nullus homo currit. ḡ hẽ contingẽs. nullũ currẽs est homo cum non sit dabilis instantia:

Tertio dubitatur. Qualiter debet da/ ri cõtradictoria de contingẽti ñ necessario. Rñr per duas suppões ꝛ vnum di ctum. ¶ Prima suppõ ẽ hec. illa sola ꝓpositio dicitur de contingenti non necessario in qua non negatur contingens non necessariũ. ¶ 2ª suppositio quelibet ꝓpositio de contingenti non necessario equipollet vni copulatiue cu/ ius vna pars ẽ negatiua de impossibili dabẽs ꝑcise idem dictũ sicut illa de contingẽti ꝛ alia pars est negatiua de necessario hẽt etiã idez dictum sicut illa de contingẽti. ¶ Dictũ ẽ istõ cuilibet ꝓpõi de contingẽti nõ necessario inq̃ modus non negatur contradicit primo ꝛ ime diate vna ꝓpõ de contingenti non necessario inqua modus negatur: vt isti. sortes contingit currere. contradicit ista. sortes non contingit currere. sed quia q̃libet ꝓpõ de contingenti non negato equipollet vni copulatiue. iõ ista contradictoria de contingenti negato eqpol/ let vni disiũctiue cuius vna pars est affir/ matiua de necessario tam de dicto q̃ de modo. ꝛ

alia ē de necessario negatiua quo ad dictū tm̄. iō talis diuīctiua pōt dari p ꝺictoria pme

Ad rationes añ oppōitū. ¶ Ad pmā distinguīt maior. quia vel ambe pmisse sūt de sensu cōpositio. ꝛc non segtur conclusio. Nā si añs ē falsū ita nō opz ꝺns eē falsū. sed pōt eē verum. ita conformīt non segtur q; si pmisse sint contingētes q; cōclusio sit cōtingens. vel ambe pmisse sumūt in sensu diuiso. ꝛ sic bene segtur. qz sicut cōclusio ē falsa ita etiam maior. ꝛ per hoc pz solutō ad confirmatiōem. ¶ Ad secūdā pz solutio in secūdo dubio. ¶ Ad tertiā dī q; si conclusio sit de sensu cōpositio ꝛ pmisse de sensu diuiso. nō segtur conclusio. sed cōmittitur fallacia compositionis. Si vero pmisse ꝛ ꝺ° sumātur in sēsu diuiso. tunc bñ valet ꝺña. ꝛ hec de questiōe.

Queritur Utrū i oi figura ex altera de ineē ꝛ alia de cōtingēti valeat sillo⁹. Et vī q; ñ. qz nō segt. oēz boiem cōtingit ridere. oē currens ē hō. ḡ oē currens cōtigit ridere. ¶ ꝛ° arguīt. qz si sic tūc argueret a min⁹ amplo ad magis āplū cū distributiōe magis ampli. pz ꝺña. qz cū in pria figura b^re de ineē subm stat p pñtib⁹ tm̄. ꝛ in ꝺ^o^nc q̄ ē de contingēti illud idē subm stat p pñtib⁹ ꝛ futuris. ḡ ꝛc. ¶ ꝛ° arguīt. nō segtur oē albū cōtingit eē aīat. ois hō ē alb⁹. ḡ oēm boiem cōtingit eē aī. ¶ 4° arguīt. non segt. ois hō ē risibilis. quendam boiez cōtigit ñ ridere. ḡ quēdā boiez cōtingit ñ eē risibilē. ¶ In oppm est aristote.

Primo sciēdū ē. q; istud ē ꝛm^m capitulū in quo aristo. deteriat de fo^rnc sillogismoꝝ ex vna de ineē ꝛ altera de cōtingēti in pria figura. ꝛ continet q̄tuordeci ꝺclusiones. Pria ē hec. a^rc de contingēti ꝛ b^re de ineē fit sillo⁹ pfectus concludēs ꝺclusionē de cōtingēti ad vtrūlibz. ꝛ ꝺ̄ intelligēdo q; maior capiat de cōtingēti c⁹ subm restrigit ad supponēdū p bis q̄ sūt. hanc ꝺclusionē pbat aristo. exēplificādo in barbara ꝛ i celarēt pōnos terminos. a. b. c. ꝛ regulādo sillm̄ factū i barbara ꝺ dici de oi. sill'z ām factuz in celarēt ꝺ dici de nullo. ḡ ꝛ ꝺ° maiore de ineē ꝛ minore de contigenti fit bon⁹ sill⁹ iperfect⁹ cōcludens ꝺclusionē de cōtingēti capto p possibili. Qō autez talis sillo⁹ sit ipfect⁹. pz. qz ex oppōito cōclusionis cū altera pmissaꝝ inferēdo oppōitū alterius pmisse pficiūt. ¶ ꝛ° ꝺ° tāgit vnū pn̄m supponēdū in ꝑ cap°. ꝛ ē hec. cuiuslibet bone ꝺne si añs sit possibile ꝺns ēt ē possibile. pz. qz si nō sit ita. tūc detur oppōitū. ſ. q; añs sit possibile. ꝺnte exñte impossibili. Tunc arguīt. si añs ē possibile ꝺnte exñte impossibili. ḡ añs poterit fieri sine ꝺnte ꝛ per ꝺns añs poterit eē sine cō sequēte. qō ē falsuz. qz si añs ē. oz nec⁹ ꝺns eē Scōa consequētia pz. qz oē qō fit q̄ factū est ē. 4^a ꝺ° i ꝓpōsito nō solū capit possibile p possibili distante ab actu. sed p possibili cōiūcto actui. ¶ 5ª cōclusio remouet quoddā dub^m. dictū ē enim q; ad. a. segtur. b. ꝛ q; si. a. sit possibile q; ēt. b. ē possibile. posset aliquis credere q; per. a. pōs intelligat vnā solā ꝓpōnez que debeat eē añs. Rñdet aristo. q; nō. qz ex vno nihil segtur supple sillogistice. sed semp ōbēt eē ad min⁹ due ꝓpōnes. iō p. a. non itelligitur vna ꝓpō ca^ca. sed vna ꝓpō ipo^ca copulatiua ꝺstituta ex duab⁹ pmissis ad quā copulatiuaz segtur formalr ꝺ°. ¶ 6^a ꝺ° ex añcedēte falso ꝛ nō ipossibili nūq̄ segtur ipossibile. lz bene sequatur falsū. pz. qz si añs ñ sit impossibile tūc ipm erit possibile. ꝛ si sit possibile ꝺns etiā erit possibile. ꝛ per cons̄qns si ex possibili lz falso sequatur impossibile idem simul erit possibile ꝛ impossibile. ¶ Septima conclusio tangit p batōnem z^c conclusionis. ſ. ex maiore de ineē ꝛ minore de contigēti. segtur ꝺ° de contingēti p possibili. qz ex oppōito conclusionis cum miore pōita ineē segtur oppositū maioris i tertia figura. sicut exēplificat aristo. in barbara ꝛ celarēt. Et q; ista deductio sufficiat ad perficiendū talē sillm̄. pbat aristo. qz lz minor sit falsa. non ē tm̄ ipossibilis mō ex falso ꝛ non ipossibili. qō segtur nō oz eē impossibile. ¶ Octaua conclusio in cōbinatiōe illa in qua maior ē de ineē. ꝛ minor de contingēti. debet capi maior de ineē simplr ꝛ nō de ineē vt nunc. pz. qz si maior caperet ō ieē vt nūc. i tali dispōe ēent dabiles termi in gb⁹ oi. ſ. mouens. hō. animal ꝛ termini in gb⁹ nulli. ſ. mouens. homo equ⁹.

Nona ꝺ° maioze de ineē ꝛ mioze de contingenti: semper sequitur conclusio de contingenti possibili. pz. qz in tali dispōe non sequit formaliter conclusio de contingenti ad vtrūlibet. nec conclusio de contingēti nō necessa⁹ sed aliqñ segt vna ꝛ aliquando alia. ḡ formaliter segt illa de ꝺtingēti alto. sine de cōtingēti capto p possibili. Añs p prima parte pz. sicar

guendo. nullum intelligẽs ẽ cozuus. oẽm bo/
minẽ contigit eẽ intelligentẽ. g̃ nullũ bominẽ
contingit eẽ cozuum. ista conclusio non ẽ de
contingẽti ad vtrũlibet. sed ẽ de contingenti
necessario. ¶ Secũda ps pz. sic arguẽdo. nul/
lum sciens mouetur. oẽm boiem contingit eẽ
scientẽ. ergo nullus boiem contingit moueri.
ista conclusio non ẽ de contingẽti necessario.
sed de contingẽti ad vtrũlibet. Decima cõ
clusio. minore negatiua de contingenti vl'am
babus negatiuis i prima figura fit sillogism⁹
mixt⁹. ⁊ imperfectus. ⁊ debet pfici per conuer
sionem minoris in oppositam qualitatẽ. Un/
decima conclusio minore negatiua de ineẽ ñ
fit sillogismus. quia sunt dabiles termini in
quib⁹ oi vt. aial. albũ. nix. ⁊ termini in gbus
nulli vt aial. homo. album. Et exp̃dictis ifert
aristo. q̃ in modis vniuersalibus maiore de i/
eẽ ⁊ minore de contingẽti sẽper fit sillogism⁹
Duodecia conclusio. maiore vl'i de contingenti
siue affirmatiua siue negatia. ⁊ minore particu
lari affirmatia de ineẽ fit sillogismus perfect⁹
in dary vel i ferio. pz. qz talis sillogism⁹ regula
tur per dici de omni si sit affirmatiuus. ⁊ dici
de nullo si sit negatiuus. ¶ Tredecima cõclu/
sio. maiore vl'i de ineẽ. ⁊ minore particulari ẽ
contingẽti siue ambe sint affirmatie siue nega
tiue. sine vna sit affirmatiua ⁊ alia negatia sp
fit sillogismus iperfectus q̃ potest eodem mõ
perfici sicut dictuz ẽ i vniuersalibus. ¶ Quar
ta decia conclusio. minore negatia de ineẽ vl'
maiore particulari qualitercũq̃ p̃misse dispo
nãtur non fit sillogismus. qz i talibus combia
tiõibus dabiles sunt termini in quibus omni
⁊ in gb⁹ nulli. De pria combinatione termi
in quibus omni. sũt. albũ. aial. nix. sed termi
ni de quibus nulli sunt. album. aial. pix. De se
cũda combiatione termi in gb⁹ de necessitate
oi. sunt. albũ. aial. bõ. ⁊ termini de gbus de ne
cessitate nulli sũt. albũ. aial. tunica. ¶ Prete/
rea addit aristo. q̃ si ãbe p̃misse sint particu/
lares vel indefinite non segtur conclusio. sed
dabiles sumt termi i gb⁹ oi ⁊ i gb⁹ nulli q̃ dati
sũt i p̃cedẽti ꝯbinẽ q̃ maior põebaꝫ pticularis.

Secundo sciendũ ẽ. q̃ B ẽ sextũ capiñ
i quo aristoteles agit de ge/
neratione sillogismoruz ex vna de ineẽ ⁊ alia
de contingenti in secũda figura ⁊ ꝯtinz nouẽ
conclusiones. Pria ẽ bec. in modis vlibus
secũde figure negatiua exñte de contingenti
⁊ affirmatia de ieẽ ñ fit bon⁹ sill⁹. pz. quia i ta
li dispositione dabiles sunt termini in quib⁹
de necessitate omni. vt sanum. aial. homo. ⁊
termini i quibus de necessitate nulli. vt sanũ.
equus homo. ¶ Secunda conclusio est hec. i
modis vniuersalibus secũde figure vniuersa
li negatiua existente de ieẽ. ⁊ altera de contin
genti. segtur conclusio de contingẽti. pz. quia
bene segtur in cesare. nullum. b. est. a. omne. c.
contingit esse. a. ergo nullum. c. contingit esse
b. patet. quia minore conuersa simpliciter fit
sillogismus i celarẽt. ⁊ similiter exẽplificareẽ
in camestres conuertendo minorem ⁊ cõclu/
sionem simpliciter ⁊ premissis transpositis fi/
et sillogismus in celarent. ¶ Tertia conclusio
ex ambabus negatiis altera de inesse ⁊ alte
ra de contingenti fit sillogismus inperfectus
q̃ perficitur conuersa illa de contingenti i op/
positam qualitatem. ¶ Quarta conclusio in
modis vniuersalibus vtriscq̃ premiss⁹ aut⁹ vna
de contingẽti. ⁊ altera ō inesse non erit sillogis
mus. qz dabiles sunt termni in quibus de ne
cessitate oi. vt sanum. aial. homo. ⁊ termini
i quibus de necessitate nulli. vt sanum. equ⁹.
homo. ¶ Quinta conclusio eodem modo fit
sill⁹ i modis particularibus sicut i modis vni
uersalibus. Nam i modis particularib⁹ scõe
figure affirmatia exñte de iesse siue fuerit vni
uersalis siue particularis. ⁊ negatiua de con
tingẽti non fit sill⁹. quia inueniũtur termini i
gbus de necessitate omni ⁊ in gbus de neces
sitate nulli. sicut dati sunt in pria conclusione
¶ Sexta cõclusio. ex vniuersali negatia de in
eẽ ⁊ particulari affirmatiua de contigen⁹ i fit
sill⁹ ꝯcludẽs ꝯclusionẽ ō cõtingẽti possibili pz.
qz cõuersa simr vl'i ne⁹ fit sill⁹ i ferio. ¶ 7ª ꝯ
i mõis pticularb⁹ si ãbe p̃misse sint ne⁹ ⁊ vl'is
fuerit ō ieẽ fit sill⁹ ipfcũs q̃ pficiꝫ p cõuersiõez
i oppõitã q̃litatẽ p̃misse ō cõtingẽti. ¶ Octaua
ꝯ si p̃missa ō ieẽ fuerit pti⁹ negatia ⁊ alia de
ꝯ⁹ sine a⁹ sive ne⁹ ñ segt ꝯ. qz pñt inueiri ter
mini i gb⁹ de necitate oi. vt sanũ. aial. hõ. ⁊ ter
mini i quib⁹ de necitate nulli. vt sanũ. equus.
hõ. ¶ Nona ꝯ. si ãbe p̃misse sint particulares
vel idefinite vna de cõtigenti ⁊ altera de ieẽ.
q̃litercũq̃ se babeant penes affirmatõez ⁊ ne
gatõnem nulla segtur ꝯ. pbatur sicut p̃cedẽs
dando terios in gbus omni ⁊ in quibus nulli.
¶ Consequenter nonum capitulum in quo ō
terminat aristot. de generatõne sillogismoꝝ

in tertia figura ex vna de cõtingẽti ⁊ alia de inesse. ⁊ continet octo conclusiones. Quaruꝫ ꝑma ẽ hec. in tertia figura ex vna de ineẽ ⁊ altera de contingenti segtur solũ cõclusio de cõtingẽti ⁊ nunq̃ de ineẽ. ¶ Secũda conclusio in tali mixtione de ineẽ ⁊ contingẽti erit vel ñ erit syllogism⁹. sicut in illis de inesse intelligẽdo de similitudine quo ad quantitatẽ ⁊ ñ quo ad qualitatẽ ꝓpositionuꝫ. Nã minore negatiua de contingẽti fit sillo⁹ in tertia figura nõ autẽ si fuerit de ineẽ. ¶ Tertia conclusio ex duabus vniuersalib⁹ affirmatiuis quecunq̃ fuerit de contingẽti segtur cõclusio de cõtingenti. quia si maior fuerit de contigenti minore conuersa per accidẽs. tunc fiet syllogism⁹ in dary. Si vero maior fuerit de inesse per conuersionem ei⁹ per accidens cũ trãspõne ꝑmissarũ fit syllogismus in dary. ¶ Quarta ꝯclusio ex ambab⁹ vniuersalib⁹ maiore negatiua ⁊ minore affirmatiua q̃cunq̃ illarũ fuerit de cõtingenti. segtur conclusio de cõtingẽti. quia si maior fuerit de contingẽti. minore cõuersa p accidens fit syllogismus in ferio. Si vero eõuerso minor fuerit de cõtingenti ipsa cõuersa per accidens fiet sillo⁹ in ferio. ¶ Quinta conclusio ex ãbab⁹ vniuersalibus minore negatiua de contingẽti siue maior fuerit affirmatia siue negatiua fit syllogismus imperfect⁹ q̃ perficitur per cõuersionẽ minoris in oppõitã q̃litatẽ. ¶ Sexta ꝯclusio ex vna vniuersali ⁊ alia particulari si ambe sint affirmatiue. vel si vniuersalis sit negatiua. fit sillo⁹. qõ ꝓz per reductionem ad ꝑmam figurã. ¶ Septima ꝯclusio maiore particulari negatiua. ⁊ minore vniuersali affirmatiua fit sillo⁹. ꝓbatur sicut ꝓz obatum ẽ in illis de inesse capiendo. s. oppõitũ conclusionis cũ minore iferẽdo oppõitũ maioris. ¶ Octaua conclusio ex puris parcularibus vel indefinitis nõ fit sillo⁹. qz dabiles sũt termini in quibus de necessitate oi. vt aial bõ album. ⁊ termini. ī quibus de necessitate nulli. vt equus homo album.

Tertio sciendũ est q̃ circa hunc textuꝫ incidũt tres difficultates. ꝓria quid regritur ad possibilitatẽ ꝯsequentis. Respõdetur per vnam suppõem ⁊ vnum dictuꝫ ¶ Suppositio ẽ hec. q̃ ex primo notabili ꝑtelici quattuor regule consequentiarum. Quarum prima ẽ sit antecedens est. cõsequẽs ẽ. que sic non debet intelligi. quia si ꝓpõ que ẽ aũs sit. q̃ sit etiã illa que ẽ consequẽs. Sed sic dz intelligi. q̃ si sit ita in re sicut significat ꝓpõs sic ẽt ẽ in re sicut significatur per ꝯs. ¶ Secũda regula. si aũs est possibile ꝯs est possibile. i. si possit ita eẽ sicut significat per aũs pt ẽt ita eẽ sicut significat per ꝯs. ¶ Tertia rla ex aũcedente possibili nũq̃ sequitur ꝯsequẽs ipossibile. ¶ Quarta rgula si aũs sit nẽciuꝫ cõsequens ẽ necessariũ. i. si sit nẽciuꝫ ita eẽ sicut significatur per aũs ẽt necesse ẽ ita eẽ sicut significat per ꝯs. ¶ Dictũ est istud q̃ ad possibilitatem ꝯntis requiritur q̃ ipsũ ꝑm se totũ sit possibile. ita. s. q̃ si ꝯs componatur ex pluribus ꝓpositionibus requiritur q̃ ãbe sint possibiles ⁊ adinuicem cõpossibiles. Et ideo ad impossibilitatẽ consequẽtis sufficit vel q̃ vna sit ipossibilis vel q̃ vtraq̃ sit incõpossibilis⁹. vel q̃ vna sit icompossibilis alteri. ¶ Secũda difficultas. vtrum ex mixtis de contigẽti ⁊ ineẽ si maior sit de ineẽ ꝯ debeat eẽ de ineẽ simpliciter. Et videtur q̃ non. quia aristo. ad ꝓbandum octauaꝫ conclusionẽ posita in primo nõbili vtitur isto syllogismo. nullũ sciens monet oẽm hoiem contingit eẽ sciẽtẽ. g̃ nullũ hoiez ꝯtingit moueri. vbi tñ maior ẽ de ieẽ. vt nunc ¶ Rñdet cõmentator q̃ maior est de ineẽ simpliciter ad hunc sensũ. q̃ nullũ sciens mouetur in sua scia. eo q̃ sciens habet habitum firmũ ⁊ imobilem. ¶ Tertia difficultas. vtrũ secunda cõbinatio tacta in scda cõclusione scõi notabilis possit perfici per primaz figurã. Et vr q̃ non. quia talis perfectio fieret per conuersionem simplicẽ cõclusionis de camestres q̃ non põt conuerti simpliciter cum sit vniuersalis negatiua de contingẽti. ¶ Respondetur q̃ sicut in prima figura maiore de ineẽ ⁊ minore de contingẽti segtur conclusio de contingẽti ꝑ possibili. ita in secũda figura ex vli negatia de inesse ⁊ vli affirmatiua de contingẽti. seq̃ ꝯ de contingẽti ꝑ possibili. mõ vlis negatia de contingẽti ꝑ possibili conuertitur eodem modo sicut illa de ineẽ. vt patuit versus ꝓncipium huius primi.

Conclusio rñsalis ex alta de ieẽ. ⁊ alte ra de cõtingẽti ẽ formal cõ equentia ad concludendũ in omni figura cõclusionẽ de contingẽti quo ad primã figuram patet quatuor conditiõib⁹ obseruatis. ¶ Prima q̃ maior sit vniuersalis. ¶ Secũda q̃ minor ñ sit negatiua de ineẽ. ¶ Tertia q̃ maior

de ineſſe ſit de ineſſe ſimpliciter ⁊ non de ieſſe vt nunc. Quarta ſi maior ſit de ineſſe ſubm cõcluſionis q̃ eſt de contingenti dz reſtringi ſecũ dũ exigentiã copule minozis. Et gñaliter i pma figura ſi maior ſit de contigẽti tũc ſillo⁹ eſt perfectus cõcludẽs cõcluſionẽ de contingenti nõ neceſſario. ſi vo maior fuerit de cõtigẽti ſill⁹ ẽ impfect⁹ ⁊ cõcludit ꝯcluſionẽ de cõtingenti p poſſibili. quo ad ſecũdã figuraz pz: duabus ꝯditiõib⁹ obſeruatis. Pria q̃ maior ſit vniuerſalis. Scda q̃ illa ineſſe nõ ſit affirmatiua. q̃ ad tertiã pz: etiã duab⁹ conditõnib⁹ obſeruatis. Pria q̃ altera premiſſaꝝ ſit vlis. Scda q̃ minor nõ ſit negatiua de ineſſe.

Primo Dubitatur vtrũ ex vna de cõtingẽti ⁊ altera de neceſſario valeat ſillꝰ i pma figura. ¶ Pro dubio ẽ ſupponẽdũ q̃ ariſt. i hꝫ q̃rto capitulo determiat õ gñatione mixta ſillo⁹ ex vna de cõtingenti ⁊ alia de neceſſario. ⁊ ꝯtinet q̃ttuordeci concluſiones. quarũ septẽ ſũt per modũ q̃rũdã regularũ gñaliũ. p̃ pmittit ordinẽ ⁊ ꝯſequẽter quaſdã reliquendo notas aliquas probat. Pria g̃ ꝯcluſio ẽ h. In mixtione õ nẽcio ⁊ ꝯtingẽti fit ſillo⁹ in oib⁹ modis i quibus fiebat i mixtione de ineſſe ⁊ contingẽti: dũ tñ loco premiſſe õ ineſſe ponat illa de nẽcio. Cui⁹rõ ex̃ textũ põt aſſignari. q̃ illa de ineſſe cũ ſit nẽcia claudit in illa de nẽcio ⁊ ipſã infert: ideo quicqd põt illa de ineſſe: etiã poteſt illa de neceſſario. ¶ Secunda concluſio. maiore õ ꝯtingẽti ⁊ minore de nẽcio fit ſillo⁹ perfect⁹ duz tñ maior fuerit vlis et mior nõ fuerit negatiua. ut pz: q̃ regulatur per dici de oi ⁊ dici õ nullo. ¶ Tertia cõcluſio ſi ãbe premiſſe ſint affirmatiue cõcluſio erit de ꝯtingẽti ⁊ non de ineſſe ⁊ p ꝯſ neq̃ de nẽcio: diuerſimode tñ q̃ ſi maior ſit affirmatiua de ꝯtingẽti ad vtrũlz ſeq̃ ꝯ. de ꝯtigẽti ad vtrũlz: ſi vero maior fuerit de nẽcio ⁊ minor õ ꝯtingẽti ad vtrũlibet ſeq̃ ꝯcluſio de ꝯtingẽti p̃ poſſibili. ¶ Quarta ꝯcluſio i modis negatiuis ſi illa de nẽcio fuerit affirmatiua ſequit̃ concluſio de contingenti et non de ineſſe neq̃ de neceſſario. ¶ Quita cõcluſio in mõis negatiuis ſi illa de nẽcio ſit negatiua põt ſequi concluſio de contingẽti p poſſibili et ẽt negatiua de ineſſe. ¶ Sexta ꝯcluſio. in hac mixtione cõcluſio de ꝯtingẽti dz eodẽ mõ capi ſicut in precedẽti mixtione. ſ. i modis pfectis p contingẽti ad vtrũlz. ⁊ in iperfectis p contingenti poſſibili ¶ Septima ꝯcluſio. in hac mixtõe non ſequtur concluſio de nẽcio negatione poſtpoſita ſed bene ſequit̃ concluſio de nẽcio negatione prepoſita modo. Hanc ꝯcluſionũ q̃ttuor tñ probat. ſ. ſcdam. q̃rtã. gntã. ⁊ ſeptimaz. Et p̃ probat ſeptimã. nã ſi premiſſe ſint vles affirmatiue ⁊ maior ſit de nẽcio mior vero de cõtingẽti ſeqũ cõcluſio non de nẽcio ſed de contigẽti pro poſſibili. ut bñ ſequtur oẽ. b. õ neceſſitate ẽ. a. oẽ. c. cõtingit eẽ. b. g̃ oẽ. c. cõtingit eẽ. a. Qõ aũt talis ſillꝰ ſit impfectus ꝯcludẽs ꝯcluſionẽ de ꝯtingenti pro poſſibili pz. q̃ ex oppoſito ꝯcluſiõis cũ miore poſita ineẽ infert oppoſitũ miozis i bocardo. ¶ Quo declarat ſecũdã ꝯcluſionẽ. q̃ bene ſequit̃ oẽ. b. cõtigit eẽ. a. oẽ. c. de nẽcitate cõtingit eẽ. b. g̃ oẽ. c. ꝯtingit eẽ. a. q̃ regulat̃ p dici de oi. ¶ Tertio declarat quitã ꝯcluſionẽ. ⁊ p̃ ſequtur ꝯcluſio negatiua de ineſſe. ut bñ ſeqũ oẽ b. de neceſſitate nõ ẽ. a. oẽ. c. contingit eẽ. b. g̃ nullũ. c. ẽ. a. q̃ ex oppoſito ꝯcluſiõis cũ ꝓuerſa maiozis infert oppoſitũ miozis. ſz q̃ ſequatur ꝯcluſio de contingẽti p̃ poſſibili pz. q̃ quicquid ſequitur ad cõſequẽs ſeqũ ad añs. ſed ad talez diſpõnẽ ſequit̃ negatiua de ineẽ ad quã ſequitur negatiua de contingẽti p̃ poſſibili. g̃ ad talẽ diſpõnẽ bñ ſequit̃ cõcluſio negatiua de contingenti pro poſſibili. ¶ Quo ꝯ. pbat q̃rtã ꝯcluſionẽ q̃ ꝯtz duas ptes. Pria pars ẽ q̃ in mõis negatiuis affirmatiua exñte de nẽcio ⁊ negatiua de contingẽti ſequit̃ concluſio de contigenti ad vtrũlz. pz quia i pma figura negatiua de contingenti ⁊ affirmatiua de ineẽ ſequit̃ ꝯcluſio de contingẽti ad vtrũlibet. g̃ eadẽ ꝯcluſio ſeq̃ſi loco affirmatiue de ineẽ ponat̃ affirmatiua de nẽcio. ꝯſia tz per pmã ꝯcluſionẽ. Secũda pars ꝯcluſiõis q̃ in tali mixtione nõ ſequtur cõcluſio de ineẽ vel de nẽcio. quã pbat dupliciter. q̃ talis negatiua de ꝯcõtingẽti eſt maior: modo maiore de contingẽti i pria figura ſẽ per ſequit̃ ꝯcluſio õ cõtingẽti ⁊ nũq̃ de ineſſe ¶ Quo ꝯ. ſic q̃ ſi ſeq̃reꝯ. de ineẽ tũc talis modꝰ argũẽdi nõ poſſz deduci p̃ impoſſibile. nã ſi ex oppoſito ꝯcluſionis cũ maiore ſumat̃ oppoſituz miozis erit ꝯbinatio inutilis i ſcda figura. ſz ſi capiat̃ oppoſitũ ꝯcluſionis cũ miore ad iferẽdũ oppoſitũ maiozis fiet ꝯbinaꝯ inutilis i ꝛtia figura. ¶ Octaua ꝯ. miore negatiua de cõtigẽti fit ſillꝰ ipfect⁹ q̃ pficit̃ p ꝓuerſionẽ i oppoſitã q̃litatẽ. ¶ Nona ꝯ. miore negatiua õ nẽcio q̃liſcũq̃ ſit maior nõ vz ſillꝰ. q̃ ſũt dabiles ter

mini in quibus de necessitate omni. ut aial album nix. ⁊ termi in quib⁹ de necessitate nulli. ut aial albū pix. ¶ Decima cōclusio. i modis particularib⁹ prie figure negatiua exñte de necessario pōt sequi duplex cōclusio. s. tā de ineē q̄ de contingenti p̄o possibili. Probaī ista conclusio sicut quita cōclusio prius ꝓbata. ¶ Undecima cōclusio. in modis particularib⁹ negatiuis. si illa de necessario sit affirmatia et alia de contingenti negatiua sequitur cōclusio de cōtingēti ad vtrūlz. ꝓbaī eodē mō sicut quarta. ¶ Duodecima cōclusio. si vlis affirmatiua sit de necessario ⁊ particularis affirmatiua de contingenti sequitur conclusio ō contingenti ⁊ posset p̄obari sicut in modis vniuersalib⁹. ¶ Tredecima cōclusio. maiore particlari vel ābabus particularib⁹ qualitercūq; disponantur non fit fillogism⁹. q̄ dabiles sūt termi i q/bus oī ⁊ in quibus nulli. Nā minor ē cōtingēs et vlis ⁊ maior ē particularis de necessario. t̄mini in quib⁹ oī sūt aial albū bomo. ⁊ termi i quib⁹ de necessitate nulli. sūt aial albū tūica. q̄ñ aūt maior ē particularis cōtingēs de possibili ⁊ mior vniuersalis negatiua de necessario termi i quib⁹ de necessitate oī sūt. aial. album cozu⁹. ⁊ t̄mi i q/b⁹ de nec̄itate nulli sūt al'. albū pix. si vo mior fuerit vlis affirmatiua ō nec̄io ⁊ maior particularis de contingēti. t̄mi i quib⁹ de nec̄itate oi sūt. albū. cign⁹. aial. ⁊ termi i q/bus nulli sūt. aial. albū. nix. vbi vo ābe sūt particulares termi i quib⁹ oi sūt. aial. albū bō. termini i quib⁹ nulli sūt. aial. albū. inaiatū. ¶ Decimaquarta conclusio epilogat predicta ⁊ est ℔. oēs cōbinatōes vtiles in mixtione de ineſſe et cōtingēti sūt etiā vtiles in mixtiōe de necessario ⁊ cōtingēti. oū tñ illa de necessa⁹ ponaī i loco illius de ineſſe. Est tñ dña in ℔ q̄ si illa ō nec̄io sit negatiua ⁊ alia ō cōtingēti affirmatia sequī duplex ꝯclusio. s. negatiua de ineſſe ⁊ negatiua de cōtingēti p̄ possibili. sic aūt nō erit in mixtione de ineſſe et contingēti.

Secundo Dubitatur vtrum exyna de nec̄io ⁊ alia de contingenti valeat sillo⁹ in secunda figura. ¶ P̄o solutōe ē supponendū q̄ in ℔ scō capitlo determiat arist. de mixtione sillogism⁹ ex̄yna de nec̄io ⁊ altera de contingēti in scōa figura. ⁊ ꝓz duo decī cōclusiones. q̄rū p̄ia ē ℔. In secūda figura vlī a⁹ de cōtingēti ⁊ vli negatiua de nec̄io sequī duplex cōclusio. s. de ineē ⁊ de ꝓtingēti p̄ possibili. Oō aūt seq̄ 2°. de ꝓtingēti p̄obat arist. arguēdo in cesare ⁊ reducēdo ad p̄imaz figurā per cōuersionē simplicē in illis ō nec̄io Sed q̄ seq̄ ꝯclusio de ieſſe: ꝓbat arist. q̄ ex opposito ꝯclusionis cū a^re inferī oppo^m minoris. Dicit p̄eterea q̄ dicta cōclusio sīliter ꝓbari pōt arguēdo in camestres. ¶ Scōa ꝯclusio In modis vlib⁹ scōe figure ex affirmatiua de nec̄io ⁊ negatiua de contingēti nulla segī conclusio. p̄ q̄ non sequaī cōclusio de ꝓtingēti: ꝓz q̄. in tali dispōe stat ꝯclusio ō necessa⁹ q̄ opponitur ꝯclusioni de ꝓtingēti: arguēdo i istis terminis. bō. albū. cign⁹. Scōo ꝓbat q̄ nō sequatur ꝯclusio de nec̄io duabus rōib⁹. P̄ria ē ℔. In scōa figura nō segī ꝯclusio ō nec̄io nisi altra p̄missa⁹ vel salte vlis negatiua fuerit ō necessario. sed neutrū istoz ē in ista mixtione. g̃ ⁊c. Scōo sic. q̄ cū tali dispōe stat vlis affirmatiua de nec̄io: arguēdo in istis termis. mouens aial. vigilans. ⁊ capiī mouens p̄o motu sēsus vel ymaginatōis: q̄ oē vigilās mouet q̄tū ad spūs missos a corde ad sēsus exteriores: ideo reputat arist. istam eē verā. oē vigilās ō necessitate mouet. ¶ Tertia ꝯclusio. in tali mixtōe ex ābab⁹ negatiuis fit sillo⁹. q̄ illa de ꝓtingenti conuersa in oppositā qualitatē fit sillo⁹ i cesare vel camestres. ¶ Quarta 2°. In tali mixtione ex ābab⁹ affirmatiuis nulla segī 2°. P̄rio q̄ non sequaī 2° de ineē vel de nec̄io ꝓz. q̄ i secūda figura sēper cōcludiī negatiue: mō 2° negatiua de ineē vel de nec̄io nō segī nisi altera p̄missa⁹ sit negatiua de ineē vel de nec̄io. ꝓz q̄ nō sequaī ꝯclusio de ꝓtingēti siue affirmatiua siue negatiua ꝓz. q̄ i tali dispōe stat vlis negatiua de nec̄io q̄ interimit ꝯclusionē affirmatiuā de ꝓtingēti. sicut arguēdo i istis trib⁹ terminis. albū. cign⁹. bō. ¶ Quinta 2°. in modis particularib⁹ scōe figure si maior fuerit vlis negatiua de nec̄io. ⁊ mior particularis negatiua de cōtingenti: sequiī conclusio de ꝓtingēti p̄o possibili. ꝓz q̄ cōuersa simpliciter illa ō necessario fit sillogismus in ferio. Sexta conclusio. in modis particularibus secunde figuī affirmatiua exñte de nec̄io et negatiua de cōtingenti: non fit sillogismus. P̄obaī sicut secunda conclusio p̄cedens. ¶ Septima ꝯclusio. in modis particularibus secunde figure ex ambabus affirmatiuis non sequitur cōclusio. ꝓbatur sicut quarta conclusio. posset etiaz p/bari penes indefinitum. ¶ Octaua conclusio

ex ambabus negatiuis: illa tamen de necessario existente vniuersali fit sillogismus imperfectus qui perficitur conuertēdo in oppositā qualitatē illā de cōtingenti. ¶ Nona cōclusio. ex ābabus particularibus vel indefinitis nō fit sillogism⁹. quia sūt dabiles termini in quib⁹ de necessitate omni. sicut album aiatum animal. et termi in quibus de necessitate nulli. sicut album inanimatū animal. ¶ Decima cōclusio epilogat predicta: et ē hec. ex predictis manifestū est q⁹ in secunda figura vniuersali existente de necessario fit sillogismus concludens duplicē conclusionē: scilz de ineſſe et de contīgenti p̄o possibili. ¶ Undecima conclusio. in mixtione de contīgenti et de necessario eodē modo sillogizandum est sicut ex mixtione de contingenti et de ineſſe. intelligendo q⁹ semper loco illius de ineſſe ponatur illa de necessario. ¶ Duodecīa conclusio. manifestū est ex predictis q⁹ omnes sillogismi secunde figure sunt imperfecti. perficiuntur autē per r̄ductionē ad p̄imā figuram.

Tertio Dubitatur vtrū in tertia figura valeat sillogismus ex mixtione de contingenti et necessario. ¶ P̄o solutōne est supponendū q⁹ aristoteles in decimo capitulo determiat de generatione mixta de contigenti et necessario in tertia figura. in quo intendit duodecim cōclusiones. ¶ Quarū p̄ia est hec. in tertia figura ex mixtis de contingēti et necessario ambabus affirmatiuis sequit conclusio de contingenti tantum. et non de ineſſe. ¶ Secunda cōclusio. in modis vniuersalibus negatiuis tertie figure illa ō necessario existente affirmatiua sequitur cōclusio de cō tingenti et non de ineſſe. ¶ Tertia cōclusio. i modis vniuersalib⁹ negatiuis si illa de necessario sit negatiua segtur duplex conclusio. scilicet de ineſſe. et de contingenti p̄o possibili. ¶ Quarta cōclusio. in tertia figura ex mixtis de contingenti et necessario nūq̄ sequitur cōclusio de necessario. ¶ Quinta conclusio. i tertia figura minore negatiua de contingenti fit sillogismus iperfectus qui perficitur per conuersionē eius in oppositā qualitatem. sed si dicta minor fuerit negatiua de necessario nō fit sillogismus quia sūt dabiles termi in quibus de necessitate omni. vt sōnus equus dormiēs homo. capiendo ly homo p̄o medio. z ly somnus p̄o maiore. et equus dormiens p̄o minore. termini in quib⁹ de necessitate nulli. vt sōnus equus vigilans homo. ¶ Sexta cōclusio. in modis particularib⁹ affirmatiuis tertie figure vna de necessario et alia de contingenti sequitur conclusio de contingenti solū. ¶ Septima conclusio. in modis particularibus negatiuis tertie figure affirmatiua existente de necessario et negatiua de contingenti sequit conclusio de contigenti solū. ¶ Octaua cōclusio. ex eisdem modis si illa de necessario fuerit negatiua sequitur duplex conclusio. scilz ō ineſſe. z de contingenti p̄o possibili. ¶ Nona cōclusio. ex vna vniuersali et altera particulari et minore negatiua de contingenti fit sillo⁹ imperfectus qui perficitur per cōuersionem minoris in oppositam qualitatē. ¶ Decīa conclusio. in predicta dispositione si minor fuerit negatiua de necessario nulla sequitur conclusio. probatur sicut de modis vniuersalibus. Undecima cōclusio epilogat predicta z est h̄. ex predictis manifestū est quando et quo mō erit sillogismus in tertia figura. et quādo segtur cōclusio de p̄tingenti vel de ineſſe. ¶ Duodecima cōclusio. oēs sillogismi huius figure sunt imperfecti. perficiūtur aūt p reductionē ad p̄imā figurā. ¶ Ex predictis r̄ndet ad tria dubia. ¶ P̄o ad p̄imū q⁹ in p̄ima figura semper valet sillogismus ex altera de necessario z altera de contingenti: duabus cōditionibus ob'ſeruatis. ¶ P̄ia est q⁹ maior sit vniuersalis. ¶ Scōa est q⁹ minor nō sit negatiua de necessa⁹. ¶ Secūdo respōdetur ad z^m dubiū q⁹ in secūda figura valet predicta mixtio duabus cōditionib⁹ obseruatis. ¶ P̄ia q⁹ maior sit vniuersalis. Et secūda q⁹ illa de necessario sit negatiua. ¶ Tertio respōdetur ad tertiū dubiū q⁹ in tertia figura valet etiā predicta mixtio: duabus p̄ditionib⁹ obseruatis. ¶ P̄ia q⁹ altera p̄missa sit vlis. Scōa q⁹ b^or nō sit ne^ua de nec̄io.

Ad rationes ante oppositum. ¶ Ad p̄imā et ad tertiā simr̄ r̄ndet q⁹ nō bñ arguit eo q⁹ i tali mixtiōe p̄missa de ineē debet esse de ineē simplr̄. hic autē mior ponit de ineſſe vt nūc. ¶ Ad scōaz dr̄ q⁹ subiectū p̄clonis debz restrigi ad stādū p̄ci se p̄o eisdē sicut subiectū mioris. ¶ Ad q̄rtaz cōcedit q⁹ nō segt. eo q⁹ mioze negatia i z^a fi^a nihil segt. si vo mior q̄ē ne^ua de cōtīgēti p̄uertat i oppositā q̄litatē: tē bñ segt p⁹ nō qdē ne^ua sed p̄ticlaris a^ua de p̄tīgēti. ¶ Et h̄ de q̄stione.

Quaeritur Utrum omis sillo⁹ sit in aliq̃ trium figuraꝝ. Et videt q̃ nō quia iste est bonus sillo⁹ois hō ē aīal. oē aīal ē substantia ḡois homo est substantia. ꝛ tñ nō ē in aliqua triū figuraꝝ. ℂ 2° sic. ex ppōnib⁹ ex clusiuis reduplicatiuis et ifinitis fit bon⁹ sillogismus ꝛ tñ non ē in aliq̃ triū figuraꝝ. ḡ ꝛc. ℂ Tertio arguit sic. iste ē bonus sill⁹ sortes videt oēm equū: brunellus ē equ⁹ ḡ sortes videt brunellū. et tñ non ē in aliqua triū figurarum ḡ. ꝛc. ℂ In oppositū ē aristoteles.

Primo Sciēdū ē q̃ pro declaratione termioꝝ questionis ponūt q̃tuor distinctiones ꝛ vna suppō. Prima distin⁹ ē hec. duplex ē sillo⁹. quidā ē cathegoric⁹ cui⁹ vtraq; premissaꝝ ē ca⁹. alius ē ypotetic⁹ cui⁹ vtraq; vel altera premissaꝝ ē ypo⁹. ℂ Scōa duplex est sillo⁹ cathegoric⁹. quidā ē cui⁹ medium ē termin⁹ cōis cōiter tētus. alius ē cui⁹ medium ē termin⁹ singularis singulariter tētus sicut sillo⁹ expositoꝝ. ℂ Tertia distinctio. sill⁹ cathegoric⁹ iterū ē duplex. quidā ē cōstitutus ex rectis. quidā vero ex obligs. ℂ Quarta distinctio sillo⁹ cathegoric⁹ ē duplex. quidā ē oñsiuus qui assumit duas premissas in modo et figura dispositas virtute cui⁹ dispōis ifert suam cōclusionē. ali⁹ ē sillo⁹ ex ypothesi qui ex cōcessō a rñte ifert cōclusionē ex cui⁹ iterēptione ifert suā conclusionē probādā. ꝛ iste iterū ē duplex. qr qdā ē sillo⁹ ad ipossibile. de quo dicetur in secūdo hui⁹. Ali⁹ ē sillo⁹ ad trāsūptuz qui se trāsfert ad aliquā ypothesim pbādā. ex qua ypothesi ꝛcludit ppositū. ut si opponēs velit pbare q̃ aīa bois ē imortalis. tūc petito cōsēsu rñtis q̃ simile ē iudiciū ō aīa equi ꝛ hominis se trāsfert opponēs ad probādū. q̃ aīa equi ē imortalis. quo probato ifert principale ppo⁹ videlz q̃ aīa bois ē imortalis. ꝛ ℔ ppter ꝛcessionē respōdentis sibi datā. ℂ Suppō ē ℔ aliquē sillm̃ eē i aliqua triū figuraꝝ: ē ipsū habere duas premissas i quib⁹ extremitates cōclusionis vniūtur i aliquo medio dispōito secūdū exigentiā dispōis alicui⁹ figure.

Secundo Sciēdū ē q̃ quītus tractat⁹ i quo aristo. declarādo prius suppositā in gñatione sillogoꝝ tam vniformi q̃ diffformi docet resolutōnē sillogoꝝ in sua principia. et continet quattuor capitula. quoꝝ p⁹ in q̃ oñdit numerus figuraꝝ sillogisticaruz. continet principaliter duas cōclusiones. Prīa ē ℔ oēs silli imperfecti ꝓficiūt p reductionē ad modos vniuersales prīe figure. quā ꝛclusionē relinquit notā tā ex dictis q̃ ex dicēdis. tū qr dictū ē q̃ silli impfecti perfici pñt p reductōem ad primā figurā. Tū qr stati pbabit q̃ oēs sillo⁹ sūt i aliq̃ triū figuraꝝ. ℂ 2ª ꝛ° q̃ ē principalis hui⁹ capituli ē ℔. ois sillo⁹ ē i aliq̃ triuz figuraꝝ. pz qr ois sillo⁹ siue affirmatiu⁹ siue negatiu⁹. siue vlis siue particularis ē oñsiu⁹ vel ex ypothesi. sed ois talis ē i aliqua triū figurarū ḡ. ꝛc. Mioꝛ pbat arist. p q̃tū ad ei⁹ primam ptē. s. q̃ ois sillo⁹ oñsiu⁹ ē in aliq̃ triū figuraꝝ cui⁹ pbationē innuit in gnq; ꝛcluliōib⁹: quaꝝ primā tāgit in illa parte text⁹. si ḡ oporteat. a. de. b. sillo⁹ ꝛc. ē hec. Ad sillogisādū aliquā ppositionē nēcio ē sumere vnā ppōnē nō participātē vtroq; termio cū ppōe sillogisāda. ut ad sillogisādū istā ꝛclusionē. b. ē. a. nō oz accipere p añte istā eādē ppōnē. b. ē. a. sz vnā aliā. qr tūc peteret principiū. ex q̃ ppō sūpta ē eadē cū ppōe sillogisāda. ℂ 3ª. 2°. q̃ tangit ibi. Si añt. a. de. c. ē ℔. Ad sillogisādū aliquā ppōnē nō sufficit capere vnā premissā etiā i quacūq; figura qr ex vnica premissa: nihil sequit formaliter ꝛ sillogistice. ℂ Tertia cōclu⁹ q̃ tāgit ibi. Si ḡ sumat. a. de alio. ē ℔. Ad sillogisādū aliquā cōclusionē nō sufficiunt quecunq; due premisse sz oz quālz illaꝝ participare vno termio cū ppōe sillogisāda. sic intelligēdo q⁹ si vna premissaꝝ participet vno termio q⁹ altera participet altero termio ꝛ ābe nō participēt eodē termino. pz qr si ad sillogisādū istā ꝛclusionē. b. ē. a. sumat aliq̃ ppō nō cōicans i aliq̃ termio cum ista ppōe sillogisāda: nihil pbibet fieri sillm̃ a. d. b. aut non erit p ea q̃ sūpta sūt. ℔ ē q⁹ talis sillo⁹ nō cōcludet istā. b. ē. a. eo q⁹ altera ꝑmissarū sēperit ipertinēs ꝛ nō cōicās in altero termino cū ꝛclusione. ℂ Quarta cōclusio q̃ tāgit ibi. Oino eni dicim⁹. ē ℔. Ad sillogisādū aliq̃m ꝛclusionē oz capere terminū mediū q⁹ aliquo⁹ seb̄at subuciēdo vel predicādo in ordine ad termios ppōis sillogisāde. pz qr sicut sillo⁹ simpliciter q̃ nō ē ꝛctus ad aliquā ꝛclusionē ꝓcedit ex ꝑmissis simpliciter et non contractis seu copulatis ad aliquā ꝛclusionē. sic etiā sillo⁹ ꝛctus ad hāc ꝛclusionē vel ad illā oz ꝓcedere ex premissis copulatis ad talē conclusionem. sed premissas copulari ad aliquā ꝛclusionem

est ipsas cōuenire in aliquo termio medio qui per illas premissas se habeat subyciendo vel p̄dicādo in ordine ad termios cōclusiōis sillogizāde. ex quo cōcludit aristo. q̄ necesse ē mediū esse cōmune vtriq; extrēitatū. nō quidem cōmunitate p̄dicatiōis. sed cōmunitate copulationis extremoꝝ cōclusionis. ¶ Quita ꝯclusio que tāgitur tbi. ergo si necesse: est hec. omis sillo⁹ ostensiu⁹ est in aliqua triū figuraꝝ. patz quia in oi sillogismo ostēsiuo sumitur aliquod mediū cōmune vtriq; extremorum. et hoc tripliciter. quia vel illud cōmune subycit vni extremoꝝ: et predicat de alio. ⁊ sic ē p̄ma figura. vel predicat de vtraq;. et sic est secūda figura. vel subicitur vtriq;. et sic ē tertia figura. Et licet aliq̄ cōclusio possit sillogizari per vnū mediū vel per plura: semper tamē redibūt eedē figure. quia si mediū variet variabitur ⁊ sillogismus. et sic qualitercunq; mediū variet necesse est ipsū se habere ad extrema altero triū predictoꝝ modorū. ideo ois sillo⁹ erit i aliqua triū figuraꝝ. Ex bis quiq; cōclusionib⁹ posset formari talis ratio ad p̄bādū p̄mā partem predicte minoris. quia in oi sillogismo ostensiuo necesse est accipere aliquā propōnē p̄ quā ostenditur predicatū cōclusionis de subiecto. vel ergo illa propō sumitur sola. et sic nō fit sillogism⁹. vt dicebat secūda conclusio. vel g̊ illa propositio sumitur cū vna alia. et hoc dupliciter. vel ille due p̄positiōes cōmunicāt vtroq; termino cū ꝯclusiōe sillogizanda. ⁊ sic ñ fit sillogism⁹. sed petitur p̄cipium. vt dicebat p̄ma ꝯclusio. vel ergo in nullo termio participāt. et sic iterꝝ non fit sillogism⁹. quia sunt impertinentes respectu ꝯclusionis sillogizāde. vt dicebat tertia cōclusio. vel participāt in altero termio tantū. et hoc dupliciter. q̄ vel ille due p̄poēs copulant subyciēdo vel predicādo vnū tertium mediū cū extremo p̄pōnis sillogizāde. vt tangebat in quarta cōclusiōe. vel nō: si nō. tūc fit sillo⁹. si sic hoc est dupliciter. vt deducebat quita cōclusio. quia vel ille termin⁹ medi⁹ subicitur in p̄ma et predicat in secūda. et sic est p̄ma figura. vel p̄dicat in vtraq;. ⁊ sic est secūda figura. vel subycitur in vtraq;. et sic est tertia. et cū nō sint plures habitudines medy ad extrēa cōclusionis sillogizāde sequitur q̄ omnis sillo⁹ est in aliqua triū figuraꝝ. Cōsequent probat secūdā partē dicte minoris. scilz q̄ ois sillogismus ex ypotesi est in aliq̄ triū figuraꝝ. pro cuius probatione adducit duas cōclusiones partiales. ¶ Quaꝝ prima est hec. omis sillogismus ad ipossibile est in aliqua triū figurarū. patet. quia omnis sillogism⁹ ostensiu⁹ est in aliqua triū figuraꝝ. sed sillo⁹ ad ipossibile quo ad ei⁹ primū processū est ostēsiu⁹. ergo ꝛc. minor patet. quia sillo⁹ ad ipossibile est q̄ ex concessis ab aduersario cū vno mānifeste vero sillogizat ostensiue aliquod falsū. ex cui⁹ falsitate infert falsitatē propōnis cōcesse a respondente. vt si quis proponat istā propositionē: dyameter est assymeter. et respōdens eā negauerit. tunc accipit cōtradictoria ei⁹ scilicet q̄ dyameter ē symeter. ex qua infertur q̄ superabūdātia erut equalia perfect]. idest q̄ numer⁹ impar erit eq̄lis numero pari. quod est ipossibile. ex cui⁹ impossibilitate infertur falsitas illi⁹ p̄pōnis assūpte dyameter est assymeter. et tamen concluditur veritas sue cōtradictorie. scilicz isti⁹ dyameter nō est assymeter. que erat cōclusio p̄bāda. ¶ Secūda cōclusio partialis est ista omēs alij sillogismi ex ypotesi fiunt in aliqua triū figuraꝝ. patet. quia in oibus sillogismis ex ypotesi alys fit sillogism⁹ ad transūptū. sed sillogismus ad transūptum fit in aliqua triū figurarum. cum ostēdat ex aliquo transūpto aliquā conclusionē. ergo omnes sillogismi alij ex ypothesi fiunt in aliqua triū figuraꝝ. et sic omnis sillogismus tam ostensiu⁹ q̄ ex ypotbesi fit in aliqua triū figuraꝝ. Infert vlterius q̄ omnis sillogismus perficitur per p̄mā figurā reducendo ad modos vniuersales prime figure.

Tertio Sciendū est q̄ circa hunc textū incidit vna difficultas. vtruz ista sit vera. dyameter est assymeter. ¶ Respōdetur per q̄ttuor suppositiones. ⁊ duo dicta. Prima suppositio est hec. quadratū est figura habens quattuor latera equalia. Secūda suppō dyameter est linea longissima in quadrato diuidens quadratū in duas partes equales procedens ab vno cono quadrati ad aliud sibi oppositū cōtradictorie. Tertia suppō. costa quadrati est linea qua clauditur quadratū. cuiusmodi sūt quattuor linee ex quibus perficitur quadratū. Quarta suppositio. symeter est idē q̄ cōmensurabile coste quadrati. ¶ Primū dictū. ad hoc q̄ alique quātitates sint ꝯmēsurabiles oportet q̄ habeant vnā mensurā cōmunē que aliquotiens sūpta reddat primā quantitatē p̄cise. ⁊ illa eadē aliquotiēs sūpta red-

dat secundā quantitatem precise. vt numerus par et numerus impar sunt quantitates ōmē surabiles. quia habent mensuram cōmunem scilicet vnitatem. vnitas enim bis sumpta reddit precise quantitatē numeri paris. et etiam vnitas ter sumpta reddit precise quātitatem numeri imparis. ¶ Secūdū dictum. ista ppositio: dyameter est coste symeter est falsa. patz quia dyameter est assymeter. idest non cōmēsurabilis coste quadrati. ¶ Circa capitulum sequens oritur etiā vna difficultas. quid est angulus equicrus. Respondetur per vnam suppositionem. et vnū dictum. ¶ Suppositio est hec. q̄ a centro circuli ad eius circunferentiā protenduntur duo recti dyametri cōcludentes vnam portionē circuli. qui scilicet dyametri vocentur. a. b. ex ductu autem illoz̄ duoz̄ dyametrozum. a. b. a centro circuli ad eius circunferentiam causatur angulus qui vocatur triangulus semicirculi et anguli causati ex incidentia linearum. a. b. supra circunferētiam circuli vocantur anguli semicirculi. ¶ Secunda suppositio. q̄ a puncto. a. ad punctū. b. protendatur linea recta concludens vnam portionem circuli que linea vocetur basis. tunc anguli causati ex incidentia basis supra circulum ex vtraq̄ parte vocantur anguli incisionis: signabiles per istas litteras. c. d. sed triangulus causatus supra lineas. a. b. vocatur triangulus equicrus: siue equitybiarum. cuius āguli causati ex protractiōe ipsius basis supra lineas. a. b. vocātur equi anguli ad basim. signabiles p istas duas litteras. e. f. ¶ Dictum est istud. triangulus equicrus est triangulus constitutus ex tribus lineis rectis equalibus.

¶ Pro facilioꝝ declaratione huius presentis textus et questionis: et maxime tertij notabilis quo ad eius primā difficultatem poni solet prima figura sequens in proxima colūna.

Quadratū.

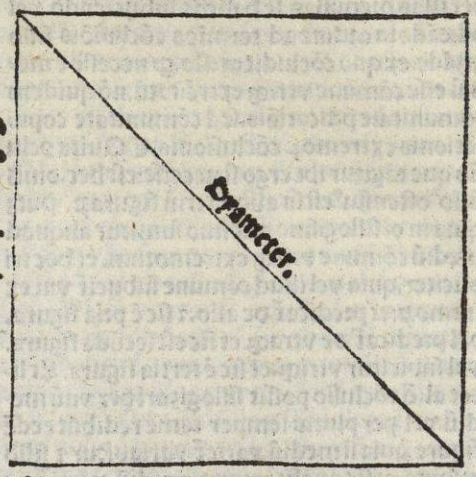

¶ Similiter ad euidentiam secunde difficultatis tertij notabilis questionis precedētis: solet poni figura sequens.

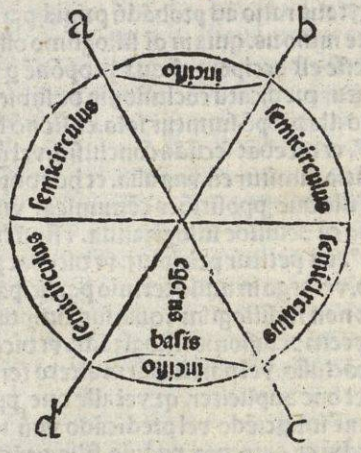

Conclusio Responsalis. Omis syllogismus est in aliqua trium figurarū. Dec cōclusio satis patet per rationē textus. intelligendo tamē cōclusionē de syllo cathegorico. quia oīs syllo⁹ cathegoricus ē foz maliter vel reductiue in aliqua triū figurarū.

Primo Dubitatur. vtrū in omni syllogismo necesse sit aliquā ꝑmissarum esse affirmatiuā. et aliquā esse vniuersalem. ¶ Pro dubio supponit q̄ aristo. in hoc secundo capitulo ostendit aliqua necessario requisita ad hoc q̄ aliquis syllogism⁹ sit dispositus

secundū aliquam figurā. et continet quiq; cō clusiones. ¶ Quaꝝ prima est hec. in omni sillogismo necesse est aliquā premissaꝝ esse affirmatiuam. ¶ Secūda cōclusio. in omni sillogismo necesse est aliquā premissaꝝ esse vniuersalem. quia si neutra p̄missaꝝ esset vniuersalis: sequeretur aliquod illoꝝ duorum incōuenientium. vel ꝙ nō ostēderet propositū. vel ꝙ peteretur p̄ricipiū. quoꝝ quodlibet ipedit bonitatem sillogismi saltē probatiui. ꝯsequētia patet q̄ttuor exēplis. Quorū primū est morale. non eni sequitur: voluptas est studiosa. sz musica est voluptas. ergo musica ē studiosa. quia vel in maiori sumit̄ voluptas pro musica voluptate. et sic est petitio p̄ricipij. vel sumit̄ ꝑ aliqua alia voluptate. et sic nō ostendit̄ ꝓpositū nisi ad subiectū maior] addat̄ signū vniuersale. Alia tria exēpla sunt mathematica. quorū primū est. anguli semicirculi sunt equales. sed anguli. a. c. et. b. d. sunt anguli semicirculi. ergo inter se sunt equales. Scōz exēplū. anguli incisionis sūt eq̄les. sed anguli. c. d. sūt anguli incisiōis. ḡ anguli. c. d. sunt equales. Tertiū exēplū. si ab equalib⁹ equalia demantur q̄ remanēt erūt equalia. sed āguli incisiōis sūt eq̄les. ergo ab ipsis dēptis angulis semicirculi ⁊ angulis equicr⁹ erūt equales. isti sillogismi nō valēt. nisi subiecto maioris addatur signū vniuersale. ¶ Tertia ꝯ⁹ cōclusio vniuersalis non sillogizat̄ nisi ex duab⁹ vniuersalib⁹. sed particularis pōt indifferēter cōcludi: vel ex duab⁹ vniuersalibus. vel ex altera vniuersali tantū. ¶ Quarta ꝯ⁹ si conclusio sit vl̄is oportet ābas p̄missas esse vl̄es. si tamē ābe p̄misse sint vl̄es nō oportet cōclusionē esse vniuersalē. ¶ Quinta ꝯ⁹ in oi sillogismo nec̄e est aliquā p̄missarū esse similē cōclusiōi. nō solū quātū ad affirmationē et negationē: sed quātū ad hoc ꝙ est de inesse vel de cōtingēti vel nec̄io non tñ oportz huiusmodi sil̄itudinē attēdere ex pte q̄ntitat̄ ꝓpōnū. Cōsequēter epilogat omia pri⁹ dicta.

Secūdo Dubitat̄. vtrū oīs sillogismus ꝯstet tātū ex trib⁹ termis ⁊ duabus propositionibus. ¶ Pro cui⁹ solutōe supponitur ꝙ aristo. in hoc tertio capitulo docet resoluere sillogismos in sua p̄ricipia materialia. et cōtinet septē cōclusiōes. ¶ Quarū p̄ria est hec. omnis sillogismus habet tres termios et nō plures. Patet. qꝛ omnis sillogism⁹ vnus vnicā habet cōclusionē. aut plures. nō plures. quia tūc nō esset vn⁹. ergo habet tantū vnaz. vel ergo vna cōclusio ostēditur ꝑ vnicū medium. vel per plura. nō per plura. quia tūc sillogismus non esset vnus. ergo per vnū tantū. et per cōsequēs in omi sillogismo nō est nisi vnū mediū. et duo extrema. et sic nō erūt nisi tres termini. ꝙ autē sillogismus nō sit vnus si conclusio ostendat̄ per diuersa media patet. supposito ꝙ cōclusio sillogizāda sit. e. que debeat ꝯcludi per ista q̄ttuor media. a. b. c. d. tūc oportet ꝙ. a. et. b. se habeāt sicut totū et pars. quia si aliter se haberēt ex eis nihil concluderet̄. si vero se habeant sicut totū et pars tunc vel ex ipsis cōcludit̄. e. aut aliquod aliud. si primuz. sic erunt plures sillogismi. et sic eadē conclusio ostēdet̄ per plures sillogismos. si non. tunc frustra assumebantur ille premisse. ¶ Secunda cōclusio. omnis sillogism⁹ constat tantū ex duabus propositionib⁹. Patet. quia omnis sillogismus habet tantū tres terminos. ḡ habet tantū duas ꝓpōnes. tenet ꝯña. quia ex tribus termis non fiūt nisi due ꝓpōnes. partim differentes et partim cōuenientes. ¶ Tertia ꝯclusio. si in aliqua demōstratiōe premisse nō sint pares. hoc est sint plures vel pauciores duab⁹ tunc necesse est ꝙ oīno talis demōstratio ñ sit sillogistica. vel ꝙ aliq̄ sint sūpta que nihil faciunt ad illationē cōclusiōis. ¶ Quarta ꝯclusio. numer⁹ propōnū sillogismi est perfect⁹. quia ē numer⁹ par. sed numer⁹ terminoꝝ est abūdās quia est numerus impar. ¶ Quinta conclusio est hec. numerus terminoꝝ sillogismi semper excedit numeꝝ propositionū in vno. quia propositiones sunt due. et termi sunt tres. ¶ Sexta conclusio. in sillogismis cōpositis aliquando termini sunt pares. et aliquando īpares. sēper tamē termini excedūt numerū propōnuz in vno. ¶ Septima cōclusio. numer⁹ ꝓpositionū semꝑ excedit numerū cōclusionū in vno.

Tertio Dubitatur. vtrū vniuersalis affirmatiua sit difficillima ad ꝯcludendū. ¶ Pro solutione supponitur ꝙ in hoc quarto capitulo ostendit aristoteles que ꝯclusio est facilis ad sillogizandū. et que difficilis. Et continet octo cōclusiones. ¶ Quaꝝ prima est hec. illa conclusio est facilis ad sillogizādū que concludit̄ in plurib⁹ figuris: et per plures casus. idest per plures modos. et illa cōclusio est difficile sillogizabilis que ī paucioribus figuris. et per pauciores modos concluditur.

¶ Secūda ꝯclusio. vniuersalis affirmatiua solū cōcluditur in prima figura. ⁊ i vno solo mō. vniuersalis autē negatiua concluditur in vno mō prime figure: et in duobus secūde. sed particularis affirmatiua cōcludit̄ in vno mō prīe figure. et in tribus tertie. particularis vero negatiua per primā figurā concludit̄ vno mō. ꝑ secundā duobus modis. et per tertiā trib⁹ modis. ¶ Tertia ꝯclusio. vniuersalis affirmatia est difficillima ad cōcludēdū. ¶ Quarta ꝯclu⁹ propō vniuersalis est facillima ad destruēdū. quia destruitur per suā particularē ꝯtradictoriā que est faciliter sillogizabilis. ¶ Quita conclusio. facili⁹ est cōstruere particularē q̄ dstruere. quia particularis nō pōt destrui nisi ꝑ cōstructionē sue vniuersalis ꝯtradictorie que est difficillima ad cōcludēdū. ¶ Sexta ꝯ⁹ q̄ttuor genera propōnū dstruūtur per se iuicē. scz vniuersalis affirmatia per particularē negatiuā. et ecōtra particular] affirmatiua per vniuersalē negatiuā. ¶ Septima ꝯclu⁹ propō vniuersalis nūq̄ construitur per ꝓpositionē particularē sibi subalternā. sed bene ecōtra. ¶ Octaua cōclusio. facilius est destruere vniuersalez q̄ cōstruere. quia vniuersalis vno solo modo construitur. sed destruitur duobus modis.

Ad rationes Ante oppositū. ¶ Ad p̄mā dicitur ꝙ ille sillo⁹ est virtualiter in prima figura quia nō differt a prīa nisi per solam transpositōnē premissaꝝ que transpositio nō diuersificat figuraz. ¶ Ad secūdā et tertiā dicitur ꝙ tales sillogismi sunt formalit̄ vel reductiue in aliqua triū figuraꝝ.

Queritur Utrū ad sciētiam libri priorū pertineat dare artem iueniēdi mediū. ¶ Et arguit̄ prīo ꝙ nō. quia sciētia libri priorū est resolutoria. sed si daret artē iueniēdi mediū esset iuentiua ergo ⁊c̄. ¶ Secūdo arguitur. illa sciētia tractat de resolutiōe cōseq̄ntie ⁊ nō ꝯñt]. ergo non habet resoluere sillo^m i sua pricipia materialia. et per cōsequēs nō habet dare artē inueniēdi mediū. ¶ Tertio argr̄ in hac scientia determiat de sillogismo nō contracto. sed regule artis iueniēdi mediū solum possūt applicari ad sillogismū cōtractū. cū ibi solū debeāt esse añcedētia et cōsequētia. ergo ad istā sciētiā ñ pertiet dare artē iueniēdi mediū. ¶ In oppositū tamen est aristoteles.

Primo Sciendū est ꝙ pro declaratione termioꝝ quibus vtit̄ aristoteles in textu ponūtur sex suppositiōes. Prīa suppositio est hec. omnes cōbinationes tā vtiles q̄ iutiles significantur per dictiōes cōtentas in his versibus. Fecana. cageti. dafenes. hebare. gedacho. Hebali stant: sed non cōstāt febas. hedas. et heca. Secūda suppō est hec. predictaꝝ nouē dictōnū sex prime trissyllabe representant cōbinationes vtiles. et alie tres dissyllabe representant cōbinationes iutiles. Tertia suppositio. ꝙ ātecedēs ad subiectū vl̄ predicatū conclusionis est termin⁹ qui v̄e vniuersaliter et affirmatiue natus est subyci i ꝓpositione respectu subiecti vel predicati ꝯclusionis. Sed cōsequēs ad subiectū vel predicatum est termin⁹ qui vere vniuersaliter ⁊ affirmatiue natus est p̄dicari de subiecto vel predicato cōclusionis. Extraneū vero ad subiectuz vel predicatū cōclusionis est termin⁹ qui vere vniuersaliter et negatiue natus est subyci vel predicari de subiecto vel predicato cōclusiōis Quarta suppō. in predictis sex dictionib⁹ trissyllabis vltia vocalis designat qualitatē ⁊ quātitatē cōclusionis sillogizāde. ita ꝙ si in vltio loco ponatur. a. designat propositionē vniuersalē affirmatiuā. et. e. designat vniuersalē negatiuam. i. vero designat particularē affirmatiuam. sed. o. designat particularē negatiuam sillogizandā. Quinta suppō. predictaꝝ dictionū tertia vocalis representat totā cōclusionez sillogizandā. sed due prime vocales q̄ sunt. a. ⁊ e. represertāt extrema ipsius cōclusiōis. ita ꝙ a. representat predicatū. et. e. representat subiectū conclusiōis sillogizāde. Sexta suppositio est h. in predictis dictionib⁹ iste tres littere b. c. d. designant habitudinē medij ad predicatū cōclusiōis. ita ꝙ. b. denotat mediū esse cōsequēs ad predicatū cōclusiōis. et. c. denōt mediū esse antecedēs ad predicatū cōclusionis. d. vero denotat mediū esse extraneū ad predicatū ꝯclusionis. Sed iste tres littere. f. g. h. denotāt habitudinē ad subiectū cōclusiōis. sic. s. ꝙ. f. denotat ꝙ mediū debet esse cōsequēs ad subiectū cōclusionis. g. vero denotat ꝙ medium debet esse añs ad subiectū cōclusiōis. sed h. denōt ꝙ mediū debet esse extraneū ad subiectū cōclusionis. Ista suppositio patet ꝑ hos versus. Predicat. a. b. seq̄ns c. p̄cedit. d. sit ex̄. E. subyt. f. sequitur. g. precedit. h. sit extra.

Secundo Sciendū est q̄ in hoc sexto tractatu dat aristoteles artē inueniendi mediū ad quodlibet genꝰ cōclusionis sillogistice sillogizādū. et cōtinet tria capitula. in quoꝝ prio declāt hꝫ artē inueniēdi mediū. et continet duas ptes principales. q̄rū prima cōtinet duodeci cōclusiōes. et in pria tāgit intētū que ē hec. ¶ Nūc dicēdū est quo mō erumꝰ ydonei ad sillogizādū ad ꝓpositū. ꝛ per quā viā sumētur principia ad inferēdū quaslibet cōclusiōes. q̄ nō solū oz cōsiderare gñatōnē sillogꝝ. sed etiā oportet habere prōptitudinē faciēdi eos. Alie quidē cōclusiōes tāgūt gn q̄ cōsiderationes gñales. ¶ Quaꝝ pria ē hꝫ. eorū que sūt q̄dā sūt talia que de nullo ve ꝛ vniuersaliter p̄dicātur. vt cleon ꝛ callias. et omne quod est singulare ꝛ sensibile. nā pene vnūq̄ q̄ sensibiliū est hꝫ vt de nullo predicet nisi secūdū accns. vt dicēdo albū ē socrates. veniēs est callias. Alia sūt q̄ predicātur de istis ꝛ etiā alia que predicant de ipsis. vt aīal predicatur de boue. ꝛ bō de callia. Alia sūt q̄ de alys predicant et de quibꝰ nulla prioza predicāt nisi ꝑm opinionē. i. denoiationē. quia alias esset ꝓcessus in infinitū qō est falsū quia in sursū pergētibus quādoq̄ statur. vt patebit prio posteriorū. ¶ Scda cōsideratio ē hec. data alīq̄ ꝯclusione oportet cōsiderare ea q̄ sūt ꝟtibilia cū terminis illiꝰ cōclusiōis. sicut sunt diffinitiones et propē passiones eaꝝ. ¶ Tertia cōsideratio. oportet cōsiderare añcedētia et cōsequētia et extranea cōclusiōis probāde. ¶ Quarta cōsiōratio. oportet ꝯsiderare q̄ sūt illa cōsequētia q̄ se cōsequūt essentialiē in eo qōquid est. et que accidētaliter. ¶ Quīta cōsideratio. oportz ꝯsiderare que sūt illa q̄ cōsequūt scōm veritatez et que secūdū opinionē. quia quanto aligs plā taliū poterit inuenire: tāto magis est ydoneus ad sillogizandū cōclusionē ꝓpositā. et quātotalia erūt prioza tanto efficaciꝰ demonstrabit. ¶ Alie quidē cōclusiōes tāgūt quidē cōsiderationes speciales. Quaꝝ pria est hec. ad dāduz cōsequēs alicuiꝰ oportet dare illud quod cōsequitur ad ipsū totū. idest illud qō predicat vniuersaliter de ipso. et ad sumēdū añcedētia oz accipere illud quod añcedit. idest qō subycit vniuersaliter. nō tamē q̄ signū vniuersale ponatur ad predicatū. vt dicēdo boiē esse oīe animal. vel musicū esse omnē disciplinā q̄ illa ꝓpositio in q̄ signū vniuersale ponit ad predicatū est inutilis et ipossibilis. vt ois bō est omne aīmal. vt omnis iustitia est oīe bonū. Secūda cōsideratio. ad dādū cōsequētia alicuius oportet sumere cōsequētia propria ꝛ nō ꝯsequntia q̄ sunt cōmunia ad vtrūq̄ extremū ꝯclusionis. Tertia cōsideratio. ad sumēdū extranea alicuiꝰ extremi ꝯclusionis oportet sumere extranea propria et nō cōmunia subiecto vel predicato. Quarta cōsideratio. oportet sumere ꝑia que sēper vel vt in pluribꝰ ꝯsequūtur. Quinta ꝯsideratio. nō oportet sumere prō ꝯsequētibꝰ illa que sequūtur ad oia. ¶ In secūda ptē declarat in speciali artē inueniendi mediū. et cōtinet duo pūcta. quoꝝ primū cōtinet octo cōclusiones. ¶ Prima cōclusio est hec. ad cōcludendū vniuersalē affirmatiuā oportet capere aligd quod sit cōsequēs ad subiectū cōclusiōis et illud idē sit antecedēs ad predicatū eiꝰ. ꝛ sic fiet sillogꝰ in barbara. ¶ Secūda ꝯclusio. ad cōcludēdū particularem affirmatiuā oportet capere mediū qō sit ātecedēs tā subiecto q̄ predicato cōclusionis. et sic fiet sillogismꝰ in darapti. ¶ Tertia ꝯclusio est hec. ad cōcludēdum vniuersalē negatiuā in secūdo mō ꝓme figure. vel in ꝓmo secūde: oportet capere medium quod sit cōsequēs ad subiectū. et extraneū ad predicatū. ¶ Quarta cōclusio. ad cōcludēdū vniuersalē negatiuā in secūdo scōe oportet capere mediū qō sit cōsequēs ad predicatū ꝛ extraneū ad subiectū. ¶ Quīta cōclusio. ad sillogizādū particularē negatiuaz in scōo tertie sumendū est mediū qō sit ātecedēs ad subiectū et extraneū ad predicatū. Das quidē cōclusiones declarat aristoteles per ordinē vno notabili. supposito scilz q̄ predicatū cōclusionis significetur per. a. et. per. b. cōsequēs ad ipsuz. ꝛ per. c. añcedēs. per. d. vero extraneū ad predicatū cōclusionis. sed. e. sit subiectū cōclusiōis. et. f. cōsequēs ad ipsū. et. g. antecedēs. et. h. extraneū ad subiectū. hoc supposito ꝓio probat primā ꝯclusionē. nā si quis velit probare hanc cōclusionē: oīe. e. est. a. debet ꝓ medio capere c. f. arguēdo sic in ꝓio ꝓie. omne. c. f. est. a. oīe. e. est. c. f. ergo oīe. e. est. a. Declāt secūdo scōam cōclusionē. nā si quis velit probare istā quoddaz. e. est. a. debet ꝓ medio capere. c. g. arguēdo in ꝓio tertie sic. oīe. c. g. est. a. omne c. g. est. e. ergo quoddaz. e. est. a. Tertio declāt tertiā cōclusionē. nā si quis velit probare istā ꝯclusionē: nullū. e. est. a. debz ꝑ medio capere

d.f.arguēdo in secūdo mō prime.nullū.d.f.est a.oñe.e.est.d.f.g̃ nullū.e.est.a. Quarto pbaī quarta cōclusio.quia probādo istā nullū.e.est a.in p̄mo secūde debet pro medio capi.b.b. arguēdo sic.oñe.a.est.b.b.nullū.e.est.b.b.g̃ nullū.e.est.a. Ultio pbat vltimā cōclusionē. naz ad cōcludēdū in scōo tertie istā pticularē negatiuā quoddā.b.nō est.a.debet capi pro medio d.g.sic arguendo.nullū.d.g.est.a.oñe.d.g.est b.g̃ quoddā.b.non est.a. ¶ Sexta cōclusio. ad fillogizandū particularē affirmatiuā idirecte debet pro medio capi.b.g.arguēdo sic. oñe.b. g.est.a.omne.c.est.b.g.ergo omne.c.est.a. que cōclusio si cōuertatur infert illā particularez affirmatiuā:quoddā.a.est.c. ¶ Septia cōclu: volenti probare aliquā conclusionē inspicien dum est ad ātecedētia cōsequētia et extranea predicati et subiecti cōclusionis.quia ad ea inspiciēdum est per que probatur omne genꝰ cōclusionis.hoc autē fit p predicta.g̃ tē. ¶ Octaua cōclusio est. q̄ inspiciendo ad antecedētia et cōsequētia oportet accipere antecedētia et oña magis vniuersalia. quia cuicūq; inest minus vniuersale:eidem iest magis vniuersale.

Tertio Sciendū est q̄ in secūdo puncto ponit aristoteles cōbinatiōes inutiles.et continet quīq; conclusiones. In quarum prima resumit cōbinatiōes prius enumeratas. Et subdit vnū documētū q̄ non oportz capere illa que sequūtur ad oīa.ideſt tā ad subiectū q̄z ad predicatū cōclusionis.quia ex ipsis non potest fieri fillogismus.neq; affirmatiuus quia argueretur ex puris affirmatiuis in secūda figura.neq; negatiuꝰ.cum ipsa de nullo posset negari. ¶ Secūda cōclusio tāgit primā cōbinationē inutilē quando mediū est cōsequns ad vtrūq; scilz ad predicatū et ad subiectū cōclusionis:tunc talis cōbinatio est iutilis. quia in tali dispositione arguitur ex puris negatis i secūda figura. ¶ Tertia cōclusio tangit secundam cōbinationem iutilē quando mediū est antecedens ad predicatū ⁊ extraneū ad subiectum:talis dispositio est iutilis.quia in tali dispositione arguitur mioze negatiua in prima figura. ¶ Quarta cōclusio tangit tertiā cōbinationē iutilem.scilicz quādo mediū est extraneū ad vtrūq;:talis cōbinatio est iutilis. quia arguitur ex puris negatiuis. ¶ Quinta conclusio refutat vnam cōsiderationem antiquorum quā ponebant valere ad cōcludendum negatiue.et ē hec. data aliqua cōclusione negatiua oportet videre ad antecedētia ⁊ cōsequentia subiecti ⁊ predicati.et videre an illa cōsequentia sint sibi ad iuicem cōtraria.et si sic: tūc sūt cōuenientia media ad cōcludendū predicatū non ineſſe subiecto.et de hoc explificat in terminis non significatiuis. Sed extra textū potest poni tale exēplum in terminis significatiuis.vt sit ista cōclusio.nulla iustitia est iiustitia. cōsequēs ad subiectū est virtus.et consequēs ad predicatū est vitiū.ideo vterq; est medium vel saltem potest sumi pro medio ad ostendēdum istam cōclusionē. nā primū quod est virtus potest accipi pro medio in secundo mō p̄me figure arguēdo scilicet sic. nulla virtus est iiustitia.omis iiustitia est virtus.ergo nulla iustitia est iiustitia.Et similiter posset explificari in primo modo secūde figure. sed viciū pōt sumi pro medio in secūdo secūde arguēdo sic. omnis iiustitia est viciū. nulla iustitia est viciū.ergo nulla iustitia est iiustitia. Istam cōsiderationem reprobat aristoteles. quia vel ad concludendum talem conclusionem oportet sumere vtrumq; pro medio.vel alterū tantuz. non vtrumq;.quia talis fillogismꝰ haberet plura media.non alterū tantū.quia alterū nō habet virtutem cōcludendi ratione dicte cōclusionis.sed primū habet virtutē cōcludēdi ratione tertie regule superiꝰ date.et secundū ratione quarte regule superius date.

¶ Ut ars inueniendi mediū cunctis sit facilis plana atq; manifesta:ad eius declarationē ponitur sequens figura: que cōmuniter propter eius apparentē difficultatem pons asinoꝝ nūcupatur:licet intellectis dictis in hoc passu oībus possit esse familiaris ac intellecta.

Ē
ētum
Extremum
Illius ad predicatū
Consequens ad predicatum
A
predicat
B
Darij
Darapti
Darij
Darapti
Inconstans quia ex puris affirmatiuis sequitur nihil
Inconstans quia ex puris negatiuis nihil sequitur
Inconstans ubi obus figuris ex puris negatiuis nihil sequitur
Inconstans ubi obus figuris ex puris negatiuis nihil sequitur
Potes concludere particulare
Potes concludere particulare
Potes concludere p̄ticulare affirmatiuā i tertia figura
Potes concludere p̄ticulare affirmatiuā i tertia figura
Potes concludere p̄ticulare affirmatiuā i tertia figura
Potes concludere p̄ticulare affirmatiuā i tertia figura
Inconstat oīb figuris nihil sequi
Inconstat oīb figuris nihil sequi
Celarent
Celarent
Ferio
Ferio
Celarent
Celarent
Ferio
Ferio
Darij
Darapti
Darij
Darapti
G
H
F
fallecti
Extremum
Fallecti
Consequens ad subiectum
Antecedens ad subiectum

Conclusio Respõsalis ad istã scientiam pertinet dare artẽ inueniendi mediũ. patet. qz finis huius sciẽtie ẽ pfecta cognitio sillogismi q̃ nõ potest haberi nisi sciam⁹ prõpte z facilẽ ꝓponere sillogismos. g̃

Primo ars est necessaria in ista sciẽtia. Dubitatur. vtrũz ars predicta inueniẽdi mediũ valeat in sillogismis ex ypothesi. ¶ Pro dubio supponẽdũ ẽ q̃ aristo. in .b. secundo capitulo ostẽdit istã artẽ esse sufficiẽtem ad omnẽ sillogismũ. et continet sex cõclusiones. ¶ Quaz prima est hec. predicta ars est generalis ad omnẽ sillogismũ per impossibile patet. qz ista est gñalis ad omnẽ sillogismum ostẽsiuũ. vt patuit in capitulo precedẽti. ergo est generalis ad omnẽ sillogismũ per impossibile. ꝺ̃a tenet. qz quicqd sillogizatur ostẽsiue sillogizatur per ipossibile. et ecõtra. q̃ autẽ cõclusio sillogistica ostensiue possit sillogizari p ipossibile probat aristo. in conclusiõe pticulari affirmatia et vli negatiua. vt sit .b. ꝯclu⁹ nullũ. e. est. a. ostẽsiue sillogizata in camestres p .b. mediũ. b. b. arguẽdo sic. oẽ. a. est. b. b. nullũ. e. ẽ b. b. g̃ nullũ. e. est. a. ista ꝺ⁹ per eosdẽ terminos sillogizatur p ipossibile. capiẽdo ꝯtradictoziũ ꝯclusiõis cũ maiore ad iferẽdũ ꝺictoziũ mioris arguẽdo sic i darij. oẽ. a. est. b. b. q̃ddã. e. est a. g̃ quoddã. e. est. b. b. cõclusio est falsa. ergo et aliq̃ premissaz. nõ maior. g̃ minor. q̃ ẽ ꝯtradictoria ꝯclusiõis prioris sillogismi oñsiui. z tũc vltra. illa mior scz quoddã. e. est. a. est falsa. ergo sua ꝯtradictõ. s. nullũ. e. est. a. est vera. z illa fuit ꝯclusio prior sillogismi oñsiui. Similr q̃ illa ꝺ⁹ q̃ sillogizaf p ipossibile possit oñsiue sillogizari ꝓbat aristo. qz ex opposito ꝯclusionis silli p ipossibile cũ ꝑmissa q̃ manet eadẽ i sillo oñsiuo z per ipossibile iferẽ oppositũ illius qõ fuit ostẽsũ ad ipossibile. z ꝺ̃similr posset ꝺ̃clãri de pticulari affirmatia. In .b. tũ ẽ dña iter sillogismũ ostẽsiuũ z ad ipossibile. qz i sillo oñsiuo neẽe est q̃ ãbe ꝑmisse sumaf tãq̃ vere. z i sillo p ipossibile neẽe ẽ q̃ aliq̃ ꝑmissaz sumaf tãq̃ falsa. ¶ Scõa cõclu⁹ ars predicta ẽ gñalis ad oẽm sillom ad trãsũptũ. qz licet sillo⁹ ad trãsũptũ nõ ostendat pricipale cõclusionẽ p hãc artẽ: tñ oñdit cõclusionẽ ad quã se trãsfert. ideo quo ad illã cõclusionẽ indiget illa arte. ¶ Tertia cõclu⁹ ista ars est gñalis ad oẽs sillos secũdũ q̃litatẽ i subiect]. qz talis sillo⁹ sillogizat vl̃e loco pticular]. ergo in tali sillogizatiõe indiget arte predicta. Et etiã ad sillogismũ secũdũ inspectionẽ pticularẽ. cõtingit enĩ et alio mõ sillogizare quedã boz. vt vniuersalia p particularẽ ispectionẽ ex ypothesi. et hoc ẽ supposita ꝟuertibilitate termioz. vt ꝺeclãt aristo. p terminos nõ significatiuos tã de vli negatia q̃ affirmatiua. ¶ Quarta cõclusio. per artẽ dictã fiũt sillogismi de modo. qz in talibus oportet aspicere ad antecedẽtia cõsequentia z extranea sicut in illis de ineſſe. ergo ista ars est illis generalis sicut illis de ineſſe. Est tamẽ in hoc ꝺiffẽrentia. quia in sillogismis de ineſſe oportet accipere antecedẽtia ꝯsequẽtia et extranea que similiter isũt vel non insũt. sed in illis de cõtingenti oportz accipere añcedẽtia et extranea q̃ contingunt siue possũt ineſſe vel nõ ineſſe. Ex quib⁹ infert q̃ non est possibile aliquẽ sillogismũ fieri nisi secũdũ artem dictam. patet. quia non est possibile fieri aliquez sillogismum gn sit in aliqua trium figurarum. sed omnis talis fit secundũ artem ꝓius dictã. ergo ꝛc̃. Infert secundo q̃ predicta ars inueniendi medium est sufficiens ac cõueniẽs ad omnẽ philosophiam disciplinam z artem. per philozophiã intelligit aristoteles sciẽtias speculatias. per artem vero scientias factiuas. et per disciplinaz intelligit sciẽtias mozales siue actiuas. ¶ Quĩta conclusio tangit tres regulas quib⁹ prõpti erim⁹ ad quẽlibet sillogismũ. Prima regula ẽ hec. q̃ ad sillogismũ oportet abũdare i cõsequẽtibus añcedẽtib⁹ z extraneis z illa ꝯstituere p tres term⁹os qui sunt mediũ et duo extrema. qz sic maxime sillogizaf propositũ. Secũda regula. aliter cõsiderãdũ est ad sillogizãdũ destructiue. et aliter ad sillogizãdũ cõstructiue. quia destruẽtẽ oportet aspicere ad extraneũz subiecti aut predicati. nõ autẽ construentem. Tertia regula. q̃ aliter cõsiderãdũ est ad sillogizãdũ secũdũ veritatẽ. ideſt demonstratiue. et aliter ad sillogizãdũ scõm opinionẽ. i. thopice z dyaletice. qz ad sillogizãdũ demonstratiue oz capere ꝓpones vas. sed ad sillogizãdũ dya^cc sufficiũt ꝓpões ꝓbabiles. ¶ Sexta ꝺ⁹ remouet quoddã dubiũ. qz dictũ est illã artẽ methodũ esse cõmunẽ ad inueniẽdũ mediũ in qualibet scientia. ideo posset aliquis credere q̃ per istã artem possent sillogizari pricipia scientiarũ. Doc rẽouet dicẽs q̃ pricipia q̃ sũt circa singulas sciẽtias cognoscuntur per experientiã. sic pricipia astronomie q̃ habẽt sensũ mẽoriam

et experientiã. Nã ꝓbi frequẽter ꝺsiderãtes in motib⁹ astroꝝ de nocte apparẽtiã inuenerẽt principia astrologie ex qb⁹ pricipys formauerẽt faciliter rões et demonstratões: et sicut ẽ de astrologia ita simili ẽ de alys sciẽtys. Uerũ eñ ꝫ ista ars nõ sit vtilis ad sillogisãdũ principia: est tñ vtilis ad sillogisãdum t demõstrandũ ex ipis. qz bita cognitione principioꝝ p exigentiã tũc ptinet ad istã artẽ ponere talia ꝓncipia i forma sillogistica t ex his formaꝛ ꝺmõstrationes. Nã si nihil omittatur secundũ hystoriã id est eorum que secũdũ veritatẽ dicta sunt de consequentibus añtibus et extraneis subtiliter et vere poterim⁹ formare sillos de his quoꝝ põt eẽ sillo⁹. cognoscem⁹ etiã facilit quoꝝ non põt eẽ demõstratio aut sillo⁹. Cõsequenter epilogat de oĩb⁹ prius dictis.

Secundo Dubitaꝛ vtrũ ars diuidẽdi sit vtilis ad inueniendũ mediũ sillogismi simplĩ vel demõstratiui. Et vi͡ tur q non qr aristoteles reprobat ãtiquos vtẽtes diuisione ad sillogisandũ. ¶ Pro solutione supponiꝛ q arist. i ꝟ tertio capitulo reprobat quasdã opiniones falsas ãtiq̃ꝝ circa artẽ inueiendi mediũ. Dixerũt enĩ quidã q diuisio esset necessaria t sufficiẽs ad inuẽtionẽ medy sillĩ. eo q vz ad demõstrãdũ diffinitionẽ de diffinito i q̃ demõstratione saluaꝛ potissime rõ sillĩ simplĩ. t ꝓtinet q̃truoꝝ ꝯclusiones. quaꝝ pria ẽ ꝟ. q talis via sillogisandi cõtineꝛ aliquo mõ sub arte inueniendi mediũ prius data. Nã diuisio. i. sillo⁹ diuisiu⁹ ẽ velut ifirm⁹ sillo⁹. id est ẽ sillo⁹ quo ad primũ processũ. sed ẽ infirmus id ẽ idebite dispositiu⁹ quo ad scõm ei⁹ pcessũ sed ꝟ latuit ãtiq̃s vtẽtes via diuisiua ad cõcludẽdũ diffinitionẽ de diffinito q fũt decepti. qz nõ intellexerũt q nõ cõtingit sillo^rc per viam diuisiuã. neq; intellexerunt quomõ contingit sillogisare per artẽ prius datã. ¶ Secunda ꝓ. per sillm̃ diuisiuũ nõ põt ꝯcludi diffinitõ ꝺ diffinito. pz qr null⁹ sillo⁹ capiẽs mediũ ꝯmun⁹ maiori extremitate sillogisat vlem affirmatiuã. sed sillo⁹ diuisiu⁹ ẽ huiusmodi. q̃ non sillogisat vlem affirmatiuã. t per ꝺns non vz ad sillogisandũ diffinitõnẽ q vlr dz sillogisari ꝺ suo diffinito ¶ Scõa rõ ille sillo⁹ ẽ iutilis ad ꝯcludẽdũ diffinitionẽ i q̃ petiꝛ pricipiũ: sed i sillo diuisiuo petiꝛ pricipiũ. q̃ tc. Minoꝝ vtriusq; rõis ꝓbaꝛ duob⁹ exẽplis. ꝓm ẽ oẽ aial ẽ mortale vel immortale: sed ois hõ ẽ aial. q̃ ois hõ est mortalis vel imortalis. sz null⁹ hõ ẽ imortalis q̃ ois hõ ẽ mortalis. in ista ꝯclusiõe ẽ petitõ ꝓncipy qz deberet eã ꝓbare. s. istã null⁹ hõ ẽ immortalis. t tñ assumit eã tanq̃ verã. Jtẽ illud mediũ qꝺ est aial ẽ cõius ꝓdicato ꝯclusiõis qꝺ ẽ mortale t sic ẽ ꝯmun⁹ maiori extremitatẽ. ¶ Scõm exẽplũ. oẽ aial mortale ẽ hñs pedes vel non hñs pedes. sed ois hõ ẽ aial mortale. q̃ ois hõ ẽ hñs pedes vel non hñs pedes. sed nõ est nõ hñs pedes q̃ ẽ hñs pedes. Jn isto exẽplo ẽ petitio pricipy ex parte aꝛ⁹ que ẽ eque dubia sicut cõclusio pricipalis. t accipiꝛ mediuꝫ ꝯmun⁹ maiori extremitate. ¶ Tertia ꝓ. p sillogismũ diuisiuũ nõ cõtingit ꝺmonstrare aliquod alioꝝ predicatoꝝ. puta neq; genus neq; ꝓpriũ neq; accidẽs. Probat vnico exẽplo. ut si quis velit ꝓbare q ꝺyameter ẽ symeter. et arguaꝛ sic. ois longitudo ẽ symeter vl assymeter. sz ꝺyameter ẽ lõgitudo q̃ ꝺyameꝛ ẽ symeꝛ vel assymeter. Jbi ẽ bon⁹ sillo⁹. sed si vlterius subsumaꝛ ista mior ꝺyameꝛ nõ ẽ symeter ifferendo ergo ꝺyameter ẽ assymeter. ibi ẽ petitõ pricipy. qz ista mior subsumpta est eque dubia sicut ꝯclusio pricipalis. ¶ Quarta ꝯclusio. tangit duo cozrelaria. quoꝝ primũ est q per diuisionẽ non ẽ sillogisare affirmatiue vel negatiue ꝓpositum. pz qr per eã non ꝯtingit sufficienter sillogisare diffinitionẽ ꝺ diffinito neq; aliquod alioꝝ predicatoꝝ. ¶ Secundũ cozrelarium. modus diuisiuus non est vtilis ad sillogisandũ diffinitionẽ de diffinito ad quod tamẽ videtur eẽ maxime vtilis. Consequẽter epilogat oĩa determiata in precedentibus capitulis.

Tertio Dubitatur. vtrũ omnis sillogismus ex ypothesi fiat secundum artem prius datam. ¶ Pro responsione ponũtur due difficultates. Prima est. Utrum per idem medium possit ꝯclusio sillogistica per impossibile. sillogisari ostensiue vel econtra. Respondetur per tres suppositiones t vnum dictum. Prima suppositio est hec. Jn sillogismo per impossibile sunt tres processus quoꝝ primus procedit ex opposito contradictorio ꝓpositionis negate a respondente qui vocaꝛ ypothesis cũ vna propõne manifeste vera ad inferendum vnam conclusionẽ manifeste falsam. et illum primum processum vocat aristoteles sillogismum mendacy. Secundus processus procedit a falsitate conclusionis primi

processus ad falsitatē vnius premisse. ꝛ terti⁹ processus procedit a falsitate illius premisse ad veritatem sue contradictorie que fuit ypotesis negata a respondente. ¶ Secūda suppō conclusio sillogismi mēdacy conuenit in vno termino cum conclusione eius sillogisata per impossibile. et in alio termino differt ab eadē ¶ Tertia suppositio. ille terminus in q̄ differt conclusio sillogismi mendacy cum conclusione sillogisata per impossibile debet capi ꝑ medio ad sillogisandum dictam conclusionē ostēsiue. ¶ Dictum est istud. conclusio sillogisata per impossibile sillogisatur ostensiue capiendo contradictorium conclusionis sillogismi mendacy cum premissa vera inferendo contradictorium alterius premisse. Ex quo patz ꝙ non per idem medium cōclusio sillogisata per impossibile sillogisatur ostensiue. patet qz medium per quod sillogisatur aliqua conclusio per impossibile non ingreditur conclusionem sillogismi mendacy: et tamen medium per quod sillogisatur ostensiue eadem conclusio prius sillogisata per impossibile: igreditur conclusionem sillogismi mēdacy. ergo ꝛc̄. Exēplum huius posset sic formari. ut si ista cōclusio nullum. e. est. a. sillogisatur per impossibile sic. omne. a. est. b b. quoddam. e. ē. a. g̃. quoddam. e. est. b b. conclusio est falsa ergo aliqua p̄ missarum. s. minor. ꝛ vltra: minor est falsa. scz ista quoddam. e. est. a. ergo sua contradictoria scz ista nullum. e. est. a. erit vera. ista vniuersalis negatiua est per impossibile sillogisata per illud medium. a. que tamen ostensiue sillogisatur per medium. b b. sic arguendo in camestres. omne. a. est. b b. nullū. e. ē. b b. ergo nullū e. est. a ¶ Secunda difficultas. Qualiter differunt adinuicē sillogismus ad transumptū: sillogismus secundum qualitatem in subiectis ꝛ sillogismus secundum inspectionem particularem. Respondetur ꝙ sic differūt. quia sillogismus ad transumptum est qui se trāsfert ad aliquid magis notum probandum. ex quo ꝑbato infertur principale intentum virtute cō cessi a respondente. ut si quis velit probare ꝙ aia sortis sit immortalis. et habeat concessum a respondente ꝙ simile est de anima sortis et de anima platonis. tunc si opponens se trāsferat ad probandum ꝙ anima platōis est imortalis: quo probato virtute concessi infertur ꝙ anima sortis est immortalis. ibi est sillogism⁹ ad transumptum. Sed sillogismus secundus qualitatem in subiectis ē qui se transfert ad ꝑbandum aliquam conclusionem consimilis q̄litatis id est veritatis vel falsitatis cum cōclusione principali. et talis translatio dupliciter potest fieri. Uno modo quando fit translatō ad aliam propositionem que cum conclusiōe principali est eadem: secūdum qualitatem. id est secundum affirmationem et negationem. et secūdū substātiā. i. scōm termios conclusionis. ut si quis velit probare aliquā ꝓpōnem vniuersalē. ꝛ se transferat ad ꝓbādū vnam particularem ex qua inferat suam vlem: talis sillogism⁹ noie ꝯmuni vocat sillo⁹ scōm q̄litatem in subiectis. ꝛ noie speciali pōt vocari sill⁹ scōm inspectionē particularē. Alia fit translatio ad aliā propōnē: que cū conclusione prīcipali nō conuenit nec in qualitate nec i tminis vt si quis velit probare ꝙ nullum animal est egrū. et se trāsferat ad probādum ꝙ omē aial ē sanū. quo probato infert per locū a cōtradictorys ꝙ nullum animal est egrū. ibi ꝓprie ē sillo⁹ secūdū qualitatem in subiectis. Et generaliter posset vocari sillo⁹ secūdū qualitatem in subiectis ille qui se transfert ad probanduz aliquam conclusionem q̄ cū cōclusione prīcipali habet aliquā habitudinez localē virtute cuius habitudinis ex ea probata contingit inferre cōclusionē principalē. ut si quis velit probare ꝙ domificatoz est bonus: et se transferat ad probandum ꝙ domus est bona. quo probato per locū ab effectu ad causam: inferat ꝙ domificatoz est bonus. ibi ē sillo⁹ secūdū qualitatem in subiectis. ¶ Ex his pz responsio ad dubium. ꝙ omnis sillogismus ex ypothesi vel est sillogismus per impossibile. uel per transumptum. vel secundum qualitatem in subiectis vel secundum inspectōem particularem. aut contentus ab aliquo illorum. sed quilibet talꝭ quo ad eius primum processum vtitur arte p̄ dicta. ergo omnis sillogismus ex ypothesi fit secundum artem predictam.

Ad rationes Ante oppositum. ¶ Ad primaz dicitur ꝙ sicut dictum est versus principium huius. ista scientia non solum est inuenta ut sit solum ibi status: sed ut cōponat sillogismum quo cōposito resoluat ipsum. et sic finaliter vocatur resolutoria. ¶ Ad secundam negatur consequentia quia medium non solū ē principiū cōsequētie

sed etiam consequentis. ¶ Ad tertiam respõdetur per tres distinctiões ⁊ tria dicta. Prĩa distinctio. duplex est materia sillogismi. quedam est materia generalis. cuiusmodi sunt termini et propositiones. Alia ẽ materia specialis que magis proprie debet dici conditio materie. cuiusmodi est probabilitas. Secunda distinctio. duplex est probabilitas. quedã est generaliter dicta que non ẽ aliud q̃ generatio credulitatis alicuius consequẽtie. Alia est specialis cuiusmodi ẽ probabilitas demõstratiua. probabilitas thopica. et ꝓbabilitas sophistica siue apparens. Tertia distĩctio. duplex est silogismus contractus. quidam ẽ contractus ad materiam generaliter dictam. et sic omnis sillogismus est contractus. q2 oĩs sillogismus constat ex duabus propositõnib⁹ ⁊ tribus termis. Alius est contractus ad conditionem materie. s. ad probabilitatẽ ĩ genere Alius ẽ contractus ad probabilitatẽ in specie ¶ Primum dictum. ista scĩa considerat de sillogismo contracto ad materiã generalẽ. q2 determinat de sillogismo constituto ex trib⁹ terminis et duabus propositionib⁹. ¶ Secundũ dictum. ista scientia considerat de sillogismo contracto ad probabilitatem in genere. q2 docet artem inueniendi medium ad quanlibet propositionem sillogisandam: ex qua arte habetur ꝙ nõ quilibet terminus potest esse medium ad concludendum quãlibet conclusionem. qd̃ non esset nisi in ista arte consideraret de sillogismo probatiuo sue ꝯclusionis. ¶ Tertium dictum. ista scientia non considerat de sillogismo contracto ad materiam specialiter dictam vel ad probabilitatẽ specialiter dictã. quia illud videtur repugnare rationi subiecti huius scientie que est incontractio. Et per ꝟ patet solutio tertie rationis.

Queritur Utrum orationes reduplicatiue similiter omnes consequẽtie non sillogistice sint ad sill'm reducibiles. ¶ Arguitur primo contra primam partem. q2 orationes reduplicatiue non sunt sillogisabiles ꝑ non reducuntur ad sillogismum. Antecedens patet. quia si reduplicabiles essent sillogisabiles: ꝟ esset potissime addendo reduplicatõnẽ maiori extremitati. sicut deducit aristoteles ĩ textu. sed hoc nõ. q2 reduplicatio denotat causam inherentie predicati ad subiectum. sed talis causa attenditur ex parte subiecti. ꝑ poti⁹ debet reduplicatio ferri ad minorem extremitatem uel ad medium q̃ ad maiorez. ¶ Secũdo arguitur contra secũdã partem. q2 cõuersiones sũt cõsequẽtie non sillogistice. ⁊ tamẽ ñ reducunt̃ ad sillm̃. ꝑ nõ oĩs consequẽtia nõ sillogistica est ad sillm̃ reducibilis. Minor patz quia in conuersione tantum sũt duo termini. ¶ Tertio arguitur. q2 ista est bona consequentia nõ sillogistica. dom⁹ ẽ ꝑ paries est. ⁊ tñ non põt reduci ad sillm̃. ꝑ ⁊c̃. mior pz. q2 in ea non sũt nisi duo termi. ꝑ. ¶ Et ꝯfirmat̃ q2 in loco a ꝯiugatis. ⁊ a casib⁹ vbi ẽ bona ꝯña sũt q̃ttuor t̃mi. ꝑ talis loc⁹ non põt ad sillm̃ reduci. ¶ In oppositũ est aristo. in textu.

Primo Sciendum ẽ ꝙ ꝓ dclaratione termiorꝝ ponũt̃ due suppões ⁊ tres distinctiones. ¶ Prĩa suppõ ẽ ꝟ. in q̃libet ꝓpõe reduplicatiua q̃ttuor p̃ncipalit̃ reqrũt̃. s. signũ reduplicatiuũ. t̃min⁹ supra quẽ cadit illd̃ signũ r̃duplicati^m. sb̃m p̃ricipale. ⁊ p̃dicatum p̃ncipale. ¶ 2ª suppõ. reduplica⁹ nũq̃ addẽda ẽ p̃dicato sic ꝙ p̃dicatũ sit t̃i⁹ s̃ quẽ cadit dc̃io r̃dupli^ua. pz. q2 tl̃is ꝓpõ eẽt falsa ⁊ ĩintelligibil̃. ⁊ id̃ essz cã iherẽtie sui ipsi⁹. ut ista ẽ ĩintelligibil̃ hõ est aĩal iq̃tũ rõalis saltẽ si expõat̃ cãlr̃. ¶ Prima distin⁹ reduplicati^m põt capi duplr̃. vno⁹ ꝓprie ⁊ sic ẽ t̃mi⁹ supra quẽ cadit ĩme^re signũ redu^m. Alio⁹ capit̃ cõit̃. s. ꝑ aggregato ex signo reduplicatio ⁊ t̃mio supra quẽ cadit tale signũ. ⁊ sic capit arist. ĩ textu. ¶ Scd̃a dist⁹ reduplicati^m addi medio põt duplr̃ intelligi. vno⁹ tãq̃ constructibile alteri cõstructibili. ⁊ sic reduplica^m bñ põt addi medio. Alio⁹ tãq̃ ꝑs medij: ita ꝙ ipsũ mediũ ⁊ ip̃m reduplicatiuũ faciãt totum mediũ. ⁊ sic reduplicatiuũ nõ additur medio. ¶ Tertia distinctio est. duplex ẽ consequẽtia. quedam est sillogistica in qua ponuntur due premisse ĩ modo ⁊ figura disposite. et talis nõ est reducibilis ad aliam cõsequẽtiam. sed de se est euidens. Alia est consequentia non sillogistica: in qua scilicet ponitur antecedens non dispositum in modo et figura. licet tamen ex eo sequatur necessario consequens. et omnis talis consequentia est mediate vel immediate ad sillm̃ reducibilis. Ex quo seqtur ꝙ si sit aliqua consequentia que nullo mõ sit ad sillm̃ reducibilis: ipsa non est necessaria. seqt̃ etiam ꝙ oĩs ꝯña tenet in virtute ꝯñe sillogistice.

Secundo Sciendū ē ꝙ in hoc septimo tractatu determiat arist. de reductiōe sillogismoꝝ in modo et figura ⁊ ēt consequētiaꝝ nō sillogistica ad ꝑfectam sillogistica. ⁊ continet quinq; capitula in quoꝝ ꝓio determiat de reductione sillogismoꝝ ex ꝓpositionibus de ineſſe et ex termis finitis rectis ⁊ simplicibus. ⁊ ptinet duas ptes: quaꝝ ꝓima continet gnq; ꝯclusiones. ¶ Ꝓia conclusio ē h̄ post hec q̄ dicta sunt de gñatione sillogismoꝝ nunc dicēdū ē quomō reducem⁹ sillos in predictas figuras. ⁊ huius ratōnē assignat. qz illa cōsideratio restat de sua tota intētione. nā si inspexerim⁹ gñationē sillogismoꝝ ⁊ habuerimus potestatē inueniēdi mediū ad quālz conclusionē ꝓpositā si post h̄ reduxerim⁹ sillogismos in predictas figuras hēbimus finē illius qō ē ꝓpositū i ꝓncipio ⁊ ēt per ea ꝯfirmabūtur ꝓius dicta ⁊ apparebūt mānifestioza. Alie tres sequētes tāgunt tria documēta. Ꝑm⁹ documētū ē istud. data aliq̄ ꝓpōe sillogistica prius oz tētare. i. resoluere sillm̄ in duas ꝓpōnes qz facilius ē diuidere aliquid in maioza q̄ꝫ in mioza. sed ꝓpōes sūt maiores termis. eo ꝙ cō posita sēper sūt maioza bis ex ḡbus cōponūt. Scōm documētū. bitis duab⁹ ꝓpōib⁹ oz viō re q̄ illaꝝ se bēat ut totum. i. ut maioz. ⁊ alia ut pars id est ut mioz. vel forte ꝓ totū itellexit ꝓ missā vniuersalē ⁊ per partē itellexit premissā particularē. qz si neutra ē vlis nō erit cōsequētia sillogistica. Tertiū documētū. oz videre vtrū in sillō sit sūptū aliq̄d supfluū vel omissū aliq̄d necessariū. qz tūc remouēdū ē supfluum et sumēdū ē necessm̄. ¶ Quarta conclusio mouet vnū ipedimētū. qz ex eo ꝙ dictū ē sillz reduci ad duas ꝓpōnes: crederet aliqs ꝙ bis oſo reducta ad duas ꝓpōes eēt sillogistica. h̄ remouēs dicit arist ꝙ nō. qđ ꝓbat duob⁹ exēplis. Ꝑm⁹ exēplū ē. non substātys interēptis nō interimit subā. sed partib⁹ subē interemptis interimit subā. g̃ partes subē sūt subē. lz ista cōsequētia sit necia ⁊ reducta ad duas ꝓpōnes: nō ē tn̄ sillogistica nisi saltē maioꝝ ponat vlis. sic arguēdo quibuscūq; interēptis interimit ſba ille sunt subē: sed partib⁹ substātie interēptis interimit subā g̃ partes substātie sūt substātie. Scōm exēplū. si bō est animal ē. ⁊ si aial ē ſba ē. g̃ si bō ē substātia ē. illa ꝯclusio ē necia ⁊ reducta ad duas ꝓpōes: nō tn̄ ē sillogistica ꝓpter ioz dinatū situm termioꝝ scōm subiectionē ⁊ predicationē: tn̄ possz sic ad sillm̄ reduci. oē illud quo posito ponitur aial ē ſba: sed bō ē posito ponitur aial g̃ bō ē substātia. Et addit arist. ꝙ in talibus decipimur credēdo tales oz̄ones esse sillogisticas eo ꝙ videmus cōclusionē necessario sequi. nā lz ois sillo⁹ cōcludat ō necessitate non tamē econtra. nō enī oē illud quod cōcludit de necessitate ē sillogismus.

Tertio Sciendū ē ꝙ in hac secūda ꝑte docet arist. oſones non sillogisticas ad sillos reducere. ⁊ intēdit quinq; ꝯclusiones quarū ꝓia ē hec. Dita aliqua consequētia non sillogistica ⁊ ipsa reducta ad duas ꝓpositiones: reducēda ē ad tres termios quoꝝ vnus predicet in vna ⁊ subiciat in alia. ⁊ sic est ꝓia figura. vel vnus illoꝝ predicabit in vtraq; et sic ē scēda figura. vel subiciet in vtraq; et sic ē tertia figura. Et rō huius⁹ ē. qz si vn⁹ tmioꝝ istoꝝ nō sumeret bis talis oſo nō posset reduci ad sillm̄ cū in ea non eēt mediū. ¶ Secūda cōclusio ē hec. Dita aliqua cōsequētia nō sillogistica iam reducta ad tres termios ⁊ duas ꝓpōes oz videre ad cōclusionē si sit vniuersalis vel particularis. qz multotiēs a qualitate vel quātitate conclusionis cognoscit figura silli. Nā si conclusio sit vlis affirmatiua reducēda ē ad ꝓimā figurā ad quā si nō possit reduci nō vz sillo⁹. si vero cōclusio fuerit vniuersalis nū q̄ reducēda ē ꝑfa ad tertiā figurā. si ētiā fuerit affirmatiua nō oz reduci ad secūdā figurā Addit ꝓterea ꝓbs ꝙ si aliq̄ ꝯclusio possit sillogisari in diuersis figuris tūc nō solū oz aspicere ad cōclusionē: sed ad dispōnē medy: secūdū enī variā dispōnē medy variatur ⁊ figura Alie tres ꝯclusiones tāgunt tria ipedimenta. quoꝝ ꝓimū ē istud. qz frequēter accidit falli circa sillos credēdo alios sillos qui non sūt ex eo ꝙ in tali consequētia ē dispō triū termioꝝ et duarū ꝓpōnū in figura. Et huius⁹ dat duo exēpla. Ꝑm⁹ ē istud. aristomenes intelligibilis sē per ē: sed aristomenes ē aristomenes intelligibilis g̃ aristomenes sēper ē. ista ꝑfa nō ē sillogistica. tū qz neutra premissaꝝ sumit vniuersaliter. tū qz premisse sūt ve ⁊ cōclusio falsa. cū aristomenes sit corruptibilis. Si vo maioꝝ sumeret vniuersaliter sic dicēdo. ois aristomenes intelligibilis sēper est: tūc ipsa erit falsa sicut et cōclusio. Scōm exēplū michalus musicus corrūpet cras: lz michalus ē michal⁹ musicus g̃ michalus corrūpetur cras. Ista ꝑfa ñ

vz ppt cās pri⁹ datas. Et subdit ꝙ ista ꝺceptō prouenit eo ꝙ putamus nō differre propōem ꝑticularē a ꝓpōe vniuersali. ¶ Scōm ipedimētum est: eo ꝙ in resolutiōe talis orōis ad tres termios capiunt ꝓ concretis termi abstracti qđ declarat duobus exēplis. Primū ē in pria figura. ut de necessitate nulla egritudo est sanitas. oīs hō est eger. ḡ de necessitate null⁹ hō ē sanus. Scōm exēplū est in scđa figura. nulla egritudo de necessitate est sanitas. oēm hoīez ꝯtingit eē sanū. ḡ nullū hoīem ꝯtigit de necessitate eē egrū. ¶ Tertiū exēplum in tertia fi⁹. oī hoī contingit iesse sanitatem. oī hoī cōtigit inesse egritudinē. ḡ alicui egritudini contigit inesse sanitatem. ꝓpter indebitā expositionē terminoꝝ concretorū in abstractos non seqt̄ conclusio eo ꝙ premissis exñtibus veris conclusio ē falsa. Nā et si ꝯria possint oīa eidē inesse saltē successiue: non tamē possunt sibi iuicē inesse. ¶ Tertiū ipedimētū ē eo ꝙ ad resoluēdū sillogismos in tres termios: nō oz tētare sēper accipere tres terios simplices. sed aliquādo debet accipi terminus complexus. Cuius causam assignat duplicē. Pria est hec. qꝛ qñqꝫ termino qui est mediū in sillō non ē nomē simplex impositū: ideo tūc nimis difficile esset resoluere talē terminū in nomē simplex. Scđa causa qꝛ quandocūqꝫ extrema conclusiōis se habēt adinuicē imediate ꝑ priuationē termi simplicis. ut si quis velit demōstrare ꝙ triangulus equicrus habet tres āgulos. poterit capi illud mediū simplex qđ est triangul⁹. sꝫ ad demonstrandū istā. oīs triāgulus hꝫ tres: non potest capi aliquod mediū simplex: sed complexum qđ est diffinitio trianguli. Et si extra textum obiciatur ꝙ in duobus exēplis datis in p̄ impedimēto sit bona consequētia nec̄ia. cū ī eisdē me^m sit termin⁹ discretus discrete tētus. igr̄ videt̄ ꝯclusio sequi de necessitate per sillm̄ expositoriū. Pōt dici ꝙ illoꝝ exēploruꝫ non requirit̄ verificatio. ut patebit ifra. Alit̄ dicitur ꝙ forte illa noīa aristomenes itelligibilis vel michalus musicus nō sunt ꝓpria nomina. sed forte in greco sunt noīa communia. Uel pōt tertio dici ꝙ lꝫ sequatur conclusio đ necessitate expositorie non tñ sillogistice ⁊ secūdū artē prius datā. Quarto pōt dici sicut videtur sentire arist. ꝙ licet mediū sit terminus discretus discrete tentus: non tñ est bon⁹ sill's expositorius. nec seqt̄ cōclusio de necessitate. Primū pꝫ qꝛ maior nō est reducibilis ad vnā de omni. quod tñ necessario requirit̄ ad bonū sillm̄ expositoriū prime figure. Scđꝫ pꝫ. quia pōt añs eē verū consequēte exñte falso. Naꝫ si nunc michalus sit musicus ⁊ cras destruat̄ sua musica: tunc ista maior erit vera. michal⁹ music⁹ corrūpet̄ cras. qꝛ nō erit cras michal⁹ music⁹. et similiter mior est vera. ⁊ tamē ꝯclusio ē falsa. s. michalus corrumpet̄ cras. qꝛ cras adhuc erit michalus. ⁊ inde ē ꝙ nō seqt̄ conclusio de necessitate. sed si maior reducat̄ ad vnā de omni sillo⁹ erit bon⁹ sic arguendo oē qđ est michal⁹ musicus corrūpet̄ cras. sed michalus est michalus musicus ḡ michalus corrūpetur cras. ⁊ sicut conclusio ē falsa ita etiaꝫ maior: nō eni omē quod est michalus music⁹ corrūpetur cras. sed sola musica michali.

Conclusio Rñsalis. Oēs ꝯñe nō sillogistice ⁊ orōnes redupli^ue sūt ad sillm̄ reducibiles. Pria ꝑs pꝫ ex p̄dictis et secūda patebit in dubijs sequentibus.

Primo Dubitat̄ vtrū ex obliqs possit fieri sillo⁹ in omi figura. ¶ Pro solutione est supponēdū ꝙ arist. in hoc secūdo capitulo determiat de resolutōne sillogismoꝝ ex obliquis et intēdit octo cōclusiones. quarū pria ē hec. In sillogismo nō sēper oz capere terminos in recto sed sepe sumuntur in obliquo. vt dicendo contrarioꝝ vna est disciplina. ⁊ nō dicitur ꝙ contraria sunt vna disciplina. ¶ Secunda conclusio est hec. in prima figura maiore de recto et minore de obliquo sequitur conclusio de obliquo. ut oīs sophia ē disciplina: boni est sophia ḡ boni ē disciplina. ¶ Tertia ꝯclu⁹. In prima figura maiore de obliquo et minore de recto sequitur conclusio de obliquo. ut cuiuslibet q̄lis id est contrarij est disciplina. sꝫ bonū est quale. ḡ boni est disciplina. ¶ Quarta conclusio. in prima figura vtraqꝫ đ obliquo sequitur conclusio de obliquo ⁊ qñqꝫ de recto. exēplū primi. ut cuiuscūqꝫ est disciplina illius est genus. sed boni est disciplina ergo boni est genus. Exēplū secūdi. cuiuscūqꝫ est disciplina hoc ē genus. sed boni est disciplina ḡ bonū ē genus. ¶ Quīta conclusio. in scđa figura negatia exñte de obliquo seqtur cōclusio de recto: sic̄ in modis affirmatiuis. ꝓbat̄ duob⁹ exemplis. Primū exēplū. nullius mot⁹ aut generatiōis est motus vel generatio. sed voluptas est generatio vel motus. ḡ voluptas non ē motus nec

generatio. Scõm exẽplũ. nulli⁹ signi est signũ sed ipsius risus est signũ ḡ ipse risus non est signũ. ¶ Sexta ꝯclusio. in tertia figura eodem mõ sillogisaẽ ex obliquis sicut in alys figuris. ꝑbat vno exẽplo. qz deo nõ ẽ tẽp⁹ opportunũ sed deo est estas ḡ estas non est tẽpus opportunũ. maioz ꝑz. qz õo nihil ẽ proficies. ¶ Septia ꝯclusio tãgit vnũ documẽtũ. ſ. q⁹ in resolutõe sillogismoꝝ ex obliquis termi sũt accipiẽdi in recto: tñ in ꝯstitutõe sillogismoꝝ ex obligẽ⁹ termini ꝓñt accipi secũdũ quẽlibet nois casum. utputa scõm genitiuũ. ut dupli ẽ subduplum. aut scõm datiuũ. ut huic inest ß. aut scõm accusatiuũ. ut illud feries ẽ vidẽs. aut scõm nominatiuũ. ut homo ẽ aial. vel scõm quẽlibet aliũ casũ. ¶ Octaua ꝯclusio tangit vnũ aliud documẽtũ. ſ. q⁹ totiẽs ꝑdicatũ dr̃ ieẽ subiecto quotiẽs diuersa sũt predicata. ß ẽ. q̃tiẽs modi ꝑdicandi variari ꝓñt scõm diuersitatẽ casuũ et ß simplicit aut secũdũ qd. vel scõz termios simplices cõplexos. vel penes affirmatõnem vel negationẽ. Et addit q⁹ huiusmodi resolutiõe sillogizãdũ ꝛ tminãdũ ẽ illud qõ meli⁹ ẽ.

Secundo Dubitaẽ vtrũ in sillo reduplicatio debeat poni r̃dupli catio ad mediũ. ¶ Pro solutione supponit q⁹ aristo. in ß tertio capło docet resolutõnẽ sillorũ ex reduplicatis. et cõtinet duas ptes. Quarũ pria cõtinet duas cõclusiões. ¶ Prima est hec. in sillis reduplicatis reduplicatũ sẽp debet addi maiori extremitati. sed nũq̃ medio. Patet q̃ truoz exẽplis. primũ ẽ. si fiat sill⁹ concludẽs q⁹ iustitie ẽ disciplina in eo q⁹ bonũ: oz reduplicationẽ poni ad maiorẽ extremitatez sic arguẽdo: boni ẽ disciplina in eo q⁹ bonũ. ſz iustitia ẽ bona. ḡ iustitie ẽ disciplina i eo q⁹ bonũ. Si vo addaẽ reduplicatio medio sic arguendo boni i eo q⁹ bonũ ẽ disciplina. sed iusti⁹ ẽ bona i eo q⁹ bonũ. ḡ iustitie ẽ disciplia. maioz erit ỽa ꝛ mioz falsa ꝛ iintelligibilis. Cui⁹ causa ex̃ textũ põt assignari. qz si reduplicatõ poneret in ꝑdicato mioris tũc ỏnotaret vlitatẽ ꝑdicati. mõ ois ꝓpõ est falsa ꝛ iintelligibilis in q̃ predicaẽ vle vniuersaliẽ sũptũ. saltẽ si sit affirmatiua. ꝛm ex m. boni est disciplina inquãtũ bonũ. sed salubze ẽ bonũ. ḡ salubze ẽ disciplia. inquãtũ bonũ. Tertiũ exẽplũ. nõ exñs est iopinabile in eo q⁹ nõ exñs. sed ycoceru⁹ est nõ exñs. ḡ ycoceru⁹ ẽ iopinabilis i eo q⁹ nõ exñs. Quartũ exẽplũ. oẽ sensibile est corruptibile i eo q⁹ sensibile. sed ois hõ ẽ sensibilis. ḡ ois hõ est corruptibilis in eo q⁹ sẽsibilis. ¶ Scõa cõclusio. nõ ẽ eadẽ dispõ medy ad sillogizãdũ cõclusionẽ simplicit. idest sñ reduplicatõne. ꝛ cõclusionẽ reduplicatiuã. qz ad sillogizãdum aliquã cõclusionẽ simplr̃ absq̃ reduplicatiõe debet mediũ capi sñ reduplicatõne. vt ad sillogizãdũ istã cõclusionẽ nõ reduplicatiuã bonũ ẽ disciplinatũ. sufficit ꝓ medio cape aliqõ ens puta hõestũ sic arguẽdo. oẽ hõestũ ẽ disciplinatũ. bonũ ẽ honestũ. ḡ bonũ ẽ disciplinatũ Sed ad sillogizãdũ ꝯclusionẽ reduplicatiaz debz mediũ capi cũ reduplicatiõe q̃ ẽ mioris extremitatis. sic arguẽdo. ẽs ẽ disciplinatũ in eo q⁹ honestũ. sed bonũ ẽ ens. ḡ bonũ est disciplinatũ in eo q⁹ honestũ. Et addit aristo. q⁹ si illud mediũ ẽs fuisset captũ sine reduplicatione cogẽte ipsũ ad ptẽ subiectiuã tũc valuisset solũ ad cõcludẽdũ cõclusionẽ simplicit ꝛ sine reduplicatõe. ¶ In scõa pte ponit documẽtũ ad reducẽdũ oñes sillogisticas ad alios sillogismos. ꝛ cõtinet duas ptic⁹as. Quaꝝ pria i tẽdit septẽ cõclusiones q̃ sũt septẽ documẽta ꝓ sillogismis oñsiuis. ¶ Primũ documẽtũ ẽ istud. In reduplicatõe ꝓñaꝝ ad sill⁹os oz capere nomẽ magis notũ ꝓ noĩe min⁹ noto. ꝛ etiaz oñonẽ ꝓ oñone. vt nihil differt dicere suspicabile ẽ gen⁹ opinabilis: ꝛ opinabile nõ est qd suspicabile. ideo notioz illaꝝ duarũ ꝓpõnũ põt sumi ꝓ alia ignotioz. Uñ ex̃ textũ põt dici q⁹ suspicabile ꝛ opinabile se babẽt sicut min⁹ cõe ꝛ magis cõe. opinabile enĩ dicit firmiorẽ adhesionẽ q̃ suspicabile. ¶ Secũdũ documẽtũ. in sillogizãdo oz capi illos terios i ꝓmissis q debẽt iferri i cõclusiõe. vt si ꝑ⁹ debeat sumi cũ reduplicatiõe oz illã reduplicatõnẽ poni i altera ꝓmissaꝝ. vt si debeat ꝯcludi ista cõclusio. voluptas ẽ bonũ: nõ debz poni i premissis reduplicatio. tñ ad sillogizãdũ istã voluptas est bonũ i eo q⁹ bonũ: debz i premissis poni reduplicatõ. ¶ Tertiũ documẽtũ. multũ refert sumere ꝓpõnes vles vel pticulares. qz ex vniuersalib⁹ potest cõcludi ꝑ⁹ vlis. ex pticularib⁹ aũt neq̃q̃. dr̃ etiã i pria figura ponere maiorẽ vlez vel pticularẽ qz si sit pticularis nulla segr̃ ꝯclusio ỏ necitate. si vo fuerit vlis segr̃tur ỏ necitate ꝑ⁹ vlis vel pticularis scz exigẽtiã mioris sibi addite. ¶ Quartũ documẽtũ. propter põnẽ exẽploꝝ nũq̃ accidit icõueiens. qz nõ sumũr tanq̃ va. sicut geometr̃ g dicit lineã

pedalē ꝛ rectā esse sm̄ latitudie. q̄ nō ē ita. ideo nō oz exēpla eē vera. Exp̄one enī vtimur vt ñ ita sit: sed vt sētiat q̄ discit. ¶ Quitū documentū q̄ aliq̄ vn⁹ sill's perficit p multas sillogizatiōes q̄ sc̄z maioꝛ ꝛ mioꝛ ꝓbant. nō tm̄ oz q̄ huiusmodi ꝑsillogizatiōes fiāt ī eodē mō ꝛ in eadē figura cū principali sill'o. ¶ Sextū documētū. ad videndū in q̄ figura debeat pōi sillogism⁹ multū cōfert aspicere ad ꝯclusionem q̄ si ꝯclu⁹ sit v'lis nō pōt esse ī tertia figura. si fuerit affirmatia nō potest eē in z⁹. Si vo fuerit v'lis affirmatia tm̄ pōt esse in p̄ma. ¶ Septimū documētū. ad iterimendū vnā diffionē nō oz destruere totā diffionē sed sufficit vnā partē iterimi ad cui⁹ iterēptionē tota diffio ō/struit. sicut ad destruendū istā diffinitionē: aq̄ est pot⁹ huidus: sufficit destruere q̄ aq̄ nō est pot⁹ sic arguendo. ois potus est trāsmutabilis ī substātiā bibētis. sed aqua nō est huiusmodi. ergo aqua non est potus. et per cōsequēs non est potus humidus.

Tertio Dubitat vtrū sillogismi ex ypothesi possint reduci ad aliquā triū figurarum ¶ Pro solutione supponendū est q̄ in hac secūda parte ponit aristoteles aliq̄ documēta de reductione sillogismoꝝ ex ypothesi. Quoꝝ primum est istud. sillogismi ex ypothesi quantū ad totū sui non reducunt ad aliquā triū figurarū q̄ in eis non sillogizat p̄positum ex termis positis sed solū virtute cōcessionis ipsius respōdētis. quā quidē concessionē vocat aristoteles ad placitū. quia respondēs ad placitū concedit istā ypothesim datā. vt si q̄s velit probare q̄ cōtrarioꝝ non sit eadē disciplina. et petat sibi concedendū a respondēte q̄ simile sit ō ptāte et de disciplina. ꝛ se transferat ad ꝓbandū q̄ cōtrarioꝝ non est eadē potestas sic arguendo. sanatiui et egrotatiui non ē eadē potestas. sed sanatiuū ꝛ egrotatiuū sunt ꝯria. ergo contrarioꝝ non ē vna eadē potestas. nā licet ista conclusio sit sillogistice ostēsa et posit iste sillogism⁹ resolui in tres termios et duas p̄positiones: tm̄ nondū est sillogizatū p̄positū. scilz q̄ oīm contrarioꝝ est eadē disciplina nisi virtute ypothesis concesse a respondēte. Similiter sillogism⁹ ad impossibile non sillogizat p̄cipale p̄positū sed sillogizat aliq̄ ī possibile ex cui⁹ impossibilitate infertur v'itas p̄positi. ¶ Secūdū documētū est istud. naz licet sill's ad ipossibile et sillogismus ad trāsūptum conueniāt in hoc q̄ non sillogizāt p̄cipale p̄positū. tamē differunt in hoc q̄ sillogismus ad trāsumptū cōcludit p̄cipale p̄positū ex concessione respondētis. vt ꝯcessa ista ypothesi sile est de ptāte et disciplia et sit probatū q̄ ꝯtrarioꝝ non est eadē potestas: simul erit ꝓbatū q̄ ꝯrioꝝ nō ē eadē disciplina. sed ī sillogismo ad ipossibile non ꝯcludit p̄positū v'tute concessionis rndētis sed ꝓpter positionē et concessionē falsi a respōdēte. vt si q̄s cōcedat q̄ dyameter ē symet̄ babz nēcio ꝯcedere istud māifeste flm̄ q̄ iparia sūt eqlia pibus.

Ad rationes Ante oppositū. ¶ Ad p̄mā dicit q̄ reduplicatio debet poni ad maiorē extremitatē tāq̄ pars extremi illi⁹ cui⁹ maioꝛ extremitas ē p̄s. non aūt tāq̄ reduplicās maiorē extremitatē. ¶ Ad scōaz dr̄ q̄ ꝯuersio potest r̄duci ad sillogismū p additōnē vni⁹ p̄missē in q̄ idē p̄dicatur ō seipso sic q̄ ꝯuersio ꝓpositionis affirmatie habet reduci ad tertiā figurā ꝛ ꝯuersio negatie ad scōaz figurā. ¶ Ad tertiā dr̄ q̄ ista ꝯña debz sic reduci ad sill'm. q̄cūq̄z dom⁹ est paries est. sed dom⁹ est. ḡ paries ē. ¶ Ad q̄rtā dr̄ q̄ loc⁹ a ꝯiugatis licet non possit reduci ad vnū sillm̄ eo q̄ sūt q̄ttuoꝛ termi: tm̄ potest r̄duci ad duos sill'os. vt pz ꝑticati. ¶ Et h̄ ō q̄one.

Queritur Utrū ex ꝓpositionib⁹ ō terminis infinitis eodē modo sit sillogizādū sicut ō ꝓpositōnibus de teris finitis. ¶ Et argr̄ q̄ ñ. qz ꝓpō a⁹⁸ ō p̄dicato ifito ꝛ ne⁹⁸ ō p̄dicato fito eqpollēt. ḡ ex eis sil'r ē sillogizād. añs pz. qz iferūt se mutuo. vt pz ī ꝯuersione p ꝯpositionē. ḡ eqpollēt. ¶ Scōo sic. ꝓpō ō p̄dicato ifito ē simplr̄ ne⁹⁸ ex q̄ ifert vnā negatiaz ḡ ex ea ñ est sillogizādū eodē modo sic ex a⁹⁸ ō p̄dicato fito. ¶ Tz argr̄ sic. tm̄ finiti ꝛ infiniti ꝯdicūt ḡ ꝓpōes ex eis cōstitute ꝯdicūt. ꝛ p ꝯs ñ ē ex ipis eodē mō sillogizādū. ¶ In o⁹ⁿ ē arist.

Primo Sciendum est q̄ istud est quartum caplm̄ i q̄ aristo. ostendit ō reductiōe figuraꝝ ad seiuicē q̄ fit q̄n eadē ꝯ⁹ ī vna figura ꝯclusa ondr̄ posse ꝯcludi ī a⁹ p sillz oñsi⁹ⁿ ñ aūt p ipossibile. ꝛ otz sex ꝯclones. p̄ria ē h̄. ¶ Q̄n eadē ꝯ⁹ pōt ꝯcludi ī diuersis figuris sill's ꝯcludēs talē cōclonē ī vna figura pōt reduci ī aliā figurā vbi ꝯcludit eadē ꝯ⁹. sic sill's negatiu⁹ p̄rie r̄ducit ad sill'z negatiuū z⁹. ꝛ ē.

Secūda cōclusio.nō oēs syllogismi prime figure possunt reduci ad secūdā figurā. ꝑz qz barbara et dary nō reducūt ad scōaz figurā eo ꝙ in ipsa solū concluditur negatiue.sed celarent reducitur ad cesare.ꝛ ferio reducitur ad festio maioze vtriusqꝫ modi conuersa simplr. ¶ Tertia conclusio.cesare camestres et festino reducuntur per conuersionē ad celarēt ꝛ ad ferio. baroco autem non reducitur per cōuersionē. ¶ Quarta ꝯclusio.nō omēs modi tertie figure reducūtur ad primā:nec eꝫ.Scōa ps ꝑz.qz lz dary et ferio reducātur ad datisi ꝛ ferison per cōuersionē minoris:tamē barbara ꝛ celarēt nō reducuntur ad tertiam figuram ꝑ cōuersionē eo ꝙ in tertia figura solū concluditur particulariter.Scōo ꝓbat ꝓria pars conclusionis. qz bocardo non reducitur ad primā figurā ꝑ conuersionē.sed oēs alij modi tertie figure reducūtur ad primā figurā vel per cōuersionē per accidēs.vel per conuersionē simplicē. Ex quo infert vnū correlariū ꝙ prima figura et tertia adinuicē reducūt per ꝯuersionem minoris: sic intelligendo ꝑ conuersionē illi⁹ ꝓpōis que debet eē minor in pria figura.ꝛ ideo lz diuersimis reducatur per cōuersionē maioris:oz tn ꝓmissas transponi.ꝛ tūc illa maior conuersa fiet minor in prima figura. Similiter prima figura ꝛ secūda reducūtur adinuicē per ꝯuersionē maioris ad sensū nuper datum. ¶ Quinta cōclusio. modi vniuersales secūde figure non reducūt ad tertiā figurā.cum in tertia figura solū concludatur particlariter.nec etiā modi affirmatiui tertie figure pnt reduci ad scōam figurā.eo ꝙ in secūda figura nūqꝫ concludit affirmatiue. sed festio reducit ad feriso per ꝯuersionē simplicē vtriusqꝫ premisse.ꝛ similiter felaptō ꝛ ferison ꝑ cōuersionē vtriusqꝫ premisse reducuntur ad festino.baroco vo ꝛ bocardo non reducunt. ¶ Sexta cōclusio tāgit tria correlaria. Quoꝝ primū est.baroco ꝛ bocardo nō possūt reduci ꝑ cōuersionē ad tertiā vel secūdā:sicut nec reducunt ad primā. 2m correlariū. ꝙ isti duo modi soli ꝙ sūt baroco ꝛ bocardo reducūtur ꝑ impossibile. 3m correlariū. ex dictis manifestū est q̄liter oporteat syllos et figuras ꝛduci adinuicē.nō ꝙdē vt vna per aliā perficiat qz pria per scōaz aut tertiā perfici non habet. sed vt ostēdat q̄liter eadē cōclusio pōt cōcludi in diuersis figuris.

Secundo Sciendū est ꝙ istud quitū capitulū i quo aristo.intēdit resolutionē syllorū in termis infinitis cōtinet tres ptes. In q̄z ꝑma ondit ꝙ negatia ō ꝓdicato finito nō eqpollet affirmatie ō ꝓdicato infinito. ꝛ cōtinet duas ꝯclones. ¶ Quaꝝ pria ē h. affirmatia ō predicato infinito ꝛ negatia ō predicato finito cuiꝰ modi sūt iste due est nō albū.non ē albū: non significāt idē.patet.qz istiꝰ affirmatie est albū negatia ꝯtradictoria ē ista:nō est albū. nō aūt ista est non albū.ꝙ non significāt idē. Añs patet tribꝰ rationibꝰ. Quaꝝ pria est ista. simile ē ō istis ꝓpositionibꝰ est albū est non albū:sicut de istis potest ābulare potest nō ābulare. scit bonū scit non bonū.sz istiꝰ potest ābulare ꝯdictoria nō est ista potest non ābulare sed ista nō potest ābulare.nec etiā isti affirmatie scit bonū: contradicit ista scit non bonū.ꝙ a simili ista nec est albū non ꝯdicit ista est non albū:sed ista nō est albū.minor ꝑz.qz ꝯdictorie non pnt simlr stare in vitate.sed iste due potest ābulare. pōt nō ābulare .simlr stāt in vitate.nihil enī refert dicere potest ābulare potest non ābulare.ꝛ dicere potēs ē ābulare.potēs est non ābulare. sed iste due simul stāt.ꝙ et sūt eqpollētes.ꝛ ꝑ ꝯns non ꝯdicūt.et si r posset ꝓbari ō istis scit bom scit non bonū.qz sūt simul ve.qz ille due ꝙbus eqpollēt.s.est sciēs bonū.est sciens non bonū: sūt simlr ve.cū idē sit sciēs bonū et sciēs nō bonū. Scōa ratio ē h.qz esse non eqle et non esse eqle non significāt idē.ꝙ a simili est albū.et non ē albū.añs patz.qz ista affirmatiua ō ꝓdicato infinito ē non eqle: aligd ponit. negatia vo nihil ponit.ꝙ non sūt idē.sed ꝙ ista ē nō eqle aligd ponat ꝓbat aristo.qz ad ipsā seqt aligd ꝫ est subiecto istiꝰ ꝓpositionis aligd subiacet de q̄ nō ē vez dicere ꝙ ē ieqle. alias esset idē dicere ō q̄libet ꝙ ē eqle vel nō eqle.qđ ē flm. qz chimera neutrū horꝝ ē. sed ista negatia nō est eqle. nō idiget tali subiecto.ꝙ affirmatia ō ꝓdicato infinito. ꝛ negatia ō ꝓdicato finito non sūt idē. Tertia rō.ad affirmatiaz ō ꝓdicato infinito seqt aligd qđ nō seqt ad negatiaz ō predicato fito.ꝙ nō sūt idē.añs ꝑz.qz ad istā. est lignū nō albū.seqt ista ꝙ ē lignū. nō aūt seqtur ad istā nō ē lignū albū. ¶ Scōa ꝑs tangit tria correlaria. Primū corm. istiꝰ affirmatōnis est bonū:negatio ꝯdictōnis non ē ista est nō bonū.sed ista nō est bonū.ꝑz.qz ō q̄libet ē affirmatio vel negaᵒ va:ꝛ de nullo ābo simlr.sed ō eodē vtpu ra ō chimera vel ō eo qđ vr non ē: flm ē dice

re ꝙ est bonū. et ꝙ est nō bonum. Secūdum correlarium. ista propositio est non bonū: ē affirmatiua. patz. quia omnis oratio est affirmatiua vel negatiua. sed ipsa non ē negatiua. cuz non sit negatiua istius est bonū. ergo ipsa erit affirmatiua. Tertiū correlariū. istius affirmationis: est non bonū: negatio est ista: nō est non bonū. Patz. quia cuilibet affirmationi est sua negatio opposita. sed ista est affirmatiua cui ñ potest assignari alia negatio. ergo ꝛc.

Tertio Sciendum est ꝙ circa hunc textum incidunt due difficultates. ¶ Quaꝝ prima est hec. vtrum esse non albuz et non esse albuz idē significent. Et videtur ꝙ sic. quia ab vno ad aliud est bona cōsequentia et eꝯ. vt patuit in secūdo ꝑiermenias. ḡ videntur idē cōuertibiliter significare. In oppositū videtur esse aristoteles in principio huiꝰ capituli. ¶ Respōdeť per distinctionem. quia ista duo significare idē potest dupliciter intelligi. vno modo quantū ad moduz enūciandi. et sic non significāt idē. quia vna habet modū enūciandi simpliciter negatiuū. et alia habet modum enūciādi simpliciť affirmatiuū. Alio mō pōt itelligi ꝙ significēt idē quo ad veritatē et falsitatē. et sic sunt idē et significāt idē. quia si vnū illoꝝ sit veꝝ: et reliquū necessario erit verū. si etiā vnū sit falsū: et reliquū. et inde ē ꝙ i bona cōsequētia inferūt se mutuo. Et si obyciatur. qꝛ scōm phm in textu iste due: nō ē albū. ꝛ est nō albū: se habēt ad iuicē sicut iste. nō est potēs ābulare. et est potēs nō ābulare. sꝫ iste due vltime nec sūt eedē quo ad modū enūciādi. nec q̊ ad veritatē vel falsitatez. nec ab vna ad aliā nec econtra valet ꝯña. ḡ ꝛc. Rñdeť ꝙ aristo. non intelligit ꝙ sit oīno simile de istis ꝛ de alys. sed soluz vult ꝙ in istis est simile q̊ ad modū enūciādi. quia sicut ista: ē potēs nō ambulare habet modū enūciādi simplr̄ affirmatiuū: ita ista: est nō albū. ꝛ sic̄ ista: ñ ē potēs ambulare est negatia: ita cōsimiliť ista: nō esse albū est simplr̄ negatiua. ¶ Secūda difficultas vtrū nomē infinitū aliquid ponat. Et videtur ꝙ nō. per aristotelē p̊ ꝑiermenias vbi vult partē negatiuā esse verā. eo ꝙ nomē infinitū eq̄liter ē in eo qd̄ est. et in eo qd̄ nō est. ¶ In oppositū arguiť per aristo. in pñti capitulo vbi dic̄. ꝙ huic qd̄ est nō equale aliquid subiacz. qd̄ nō videť veꝝ nisi istud nomē infinitū nō equale aliqd ponat. ¶ Rñdeť cōiter ꝙ nomē infinitū substātiuū nihil ponit. sed nomē infinitum accidētale aliquid ponit. sicut h̄ nomē nō eq̄le ponit suū subiectū ꝙ subiaceat non eq̄litati. ¶ Aliter tamē respōdeť cōformiter ad ea q̄ dicta sūt prīo ꝑiermenias. quia nullū nomē infinitū siue substātiuū siue adiectiuū aliqd ponit. patet. qꝛ nomē aliquid ponere est ipsū virtute sui significati predicari de aliq̊ ente positiuo. sed nomē infinitū eq̄liter p̄dicať de ente ꝛ de non ente. ergo nihil ponit. Et ad auctoritatē textus diciť ꝙ huic noī infinito non equale aliqd subiacet scꝫ inequale. non ꝙ ipsū ponat: aut ꝙ ad nō eq̄le sequať ineq̄le. sed sibi subiacet secūdū predicationē. quia nō equale p̄dicatur de ineq̄li.

Conclusio Rñsalis. Eodē mō sillogizādū ē ex ꝓpōnibus de t̄mīs finitis sicut ꝛ de infinitis. Ista cōclusio satis patet tā ex dictis in secūdo notabili. q̄ꝫ ex dicendis in dubys seq̄ntibus.

Primo Dubitať. vtrū affirmatiua de p̄dicato finito. ꝛ affirmatia de predicato īfinito possint siml̄ stare. ¶ Pro rñsione supponēdū ē ꝙ aristo. i 2ª ꝑte oñdit q̄liť valet ꝯña a ꝓpōne de p̄dicato finito: ad ꝓpōnē de p̄dicato īfinito. ꝛ ītēdit quinqꝫ ꝯclones. ¶ Quaꝝ prīa tāgit dispōnē q̄ttuor ꝓpōnū i figura cuiꝰ p̄mꝰ angulꝰ sit. a. in q̊ pōať affirmatia de p̄dicato finito. scꝫ ē bonū. 2ꝰ sit. b. in q̊ pōatur negatia d̄ p̄dicato finito. vt ñ ē bonū. 3ꝰ sit c. q pōať sub. b. i q̊ pōať affirmatia d̄ p̄dicato īfinito. vt ē nō bonū. 4ꝰ v̄o q pōať sub. a. sit. d. in q̊ pōať negatia d̄ predicato īfinito. vt nō est nō bonū. ¶ Seqtur figura de q̄ loqť ista ꝯ:

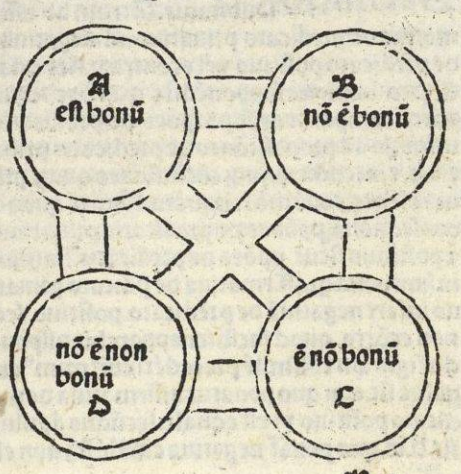

Alie quattuor conclusiones tãgunt quattuor regulas. Quarũ prima est hec. ab affirmatiua de predicato infinito ad negatiuã de predicato finito est bona cõña. vt bene sequitur est nõ albũ ergo nõ est albũ. p3. qz ad istã est non albus sequitur ista nõ est albũ vel eius oppositũ stabit. sed eius oppositum nõ põt stare. qz iste nõ possũt simul stare hoc ẽ nõ albũ z hoc ẽ albus ¶ Secũda regula. a negatiua de predicato finito ad affirmatiuã de predicato infinito non valet cõsequẽtia. p3. qz nõ sequitur hoc nõ est lignum albũ ergo hoc est lignum non album. qz quod oĩno nõ est lignum nec ẽ lignũ albus nec lignũ non album. ¶ Tertia regula, ab affirmatiua de predicato finito ad negatiuã de de predicato infinito est bona cõña. vt bene sequitur. hoc est album ergo hoc nõ ẽ nõ album p3. qz ad istam est album sequitur ista non est non albũ vel eius oppositũ stabit. sed oppositum eius non potest stare. qz iste non simꝫ stãt est album et est non albũ. ¶ Quarta regula. a negatiua de predicato infinito ad affirmatiuam de predicato finito non valet cõsequentia qz non sequitur non est lignum nõ albũ ḡ est lignũ albũ. ¶ Ex bis infert duo corrolaria ¶primũ est. affirmatiua de predicato finito z affirmatiua de predicato infinito vt iste est album est non album non possunt simul stare. Secũdũ corrolariũ. negatiua de predicato finito et negatiua de predicato infinito non se iuicem cõsequuntur. tamẽ possunt simul stare in veritate. qz quod non est lignũ albũ nõ est

Secundo etiam lignum nõ album. Dubitatur. Utrum ab affirmatiua de predicato priuatiuo ad negatiuaz de predicato positiuo vel econtra valet cõña. ¶ ℙro solutione supponẽdũ ẽ qꝫ in hac tertia parte comparat arist. propões de predicatis infinitis ad propostrões de predicatis priuatiuis. z intendit quinqz cõclusiones quaꝝ prima est hec. eodẽ mõ se habẽt ad inuicẽ quo ad consequẽtiã ppões de predicatis priuatiuis z positiuis sicut ppões de predicatis finitis z infinitis: ita qꝫ affirmatiua de põdicato priuatiuo infert negatiuã de predicato positiuo sed non ecõtra. quod faciliter apparebit disponẽdo figuram cõsimilẽ precedẽti cuiꝰ primꝰ angulus sit. a. in quo ponatur affirmatiua de predicato positiuo vt est equale. secũdus ãgulus sit. b. in quo ponaꝫ negatiua eiusdẽ scz non est equale. z tertius sit. c. in quo ponatur affirmatiua de predicato priuatiuo. vt est inequale. z quartus qui ponitur sub. a. sit. d. in quo ponit negatiua de predicato priuatiuo. scz nõ est inequale. ¶ Secũda conclusio ꝓbat vnũ priꝰ declaratũ scz qꝫ affirmatiua de predicato infinito et negatiua de põdicato finito nõ significãt idem suppositoꝫ detur aliqua ꝓpositio vniuersalis in qua predicatũ est subiecto pro aliquibꝰ suppositis z pro aliquibꝰ nõ. sicut posito qꝫ aliqua entia sint alba et aliqua nõ: tũc arguit sic. ista propositio vniuersalis omia entia sunt alba est falsa ergo sua cõtradictoria erit vera. sed ista affirmatiua de predicato infinito oia entia sunt non alba ẽ simul falsa cũ prima. ḡ non est contradictoria prime. z per cõsequens ista negatiua nõ oia entia sũt alba erit sua contradictoria. ergo a simili istius affirmationis est albũ negatio non est ista scz est nõ albus. sed ista negatiua non est albũ. et sicut dictum est de ista vniuersali in plurali numero oĩa entia sunt alba ita dicẽdũ est de ea in singulari numero scz qꝫ istius oẽ ens est albũ contradictoria non est ista oẽ ens est nõ album sz ista nõ oẽ ens ẽ albũ. ¶ Tꝫ 3ꝰ tãgit duas ꝛgulas. q̃z pria ẽ. Affirmatia õ põdicato infinito codẽ mõ sillogizaꝫ sicaᵘ·ª õ põdicato finito. ꝓbat aristo. rõne. z exꝰ. Rõe sic. qz aᵘ·ª õ põdicato infinito ñ sillogizaꝫ eodẽ mõ sic neᵘ·ª õ põdicato finito. ḡ sillogizaꝫ eodẽ mõ sic aᵘ·ª õ põdicato finito. añs p3. qz affirmatia õ põdicato infinito ex q̃ ẽ simplr affirmatia debet sillogizari in modo aᵘᵒ. et tñ negatia de põdicato finito sillogizaꝫ i mõ negatiuo. ḡ ñ eodẽ mõ sillogizaꝫ. zꝰ p3 exꝰ. qz bñ sequitur: oĩne aial ẽ musicũ. oĩs hõ ẽ aial. ḡ oĩs hõ ẽ musicꝰ. ita ẽt seqr. oĩne aial ẽ nõ musicũ. omis homo est aial. ḡ omnis homo est non musicus. zª regula vniuersalꝫ negatiua sillogizatur i tribus mõis. scz in scõo prime z duobus primis scõe sed vlis affirmatiua tñ sillogizatur in ꝑ prime. ¶ Quarta 3ꝰ tãgit vnã regulã ꝟsequẽtiarũ que cõtinet quattuor partiales regulas ¶prima regula est hec. si ad aliqõ añs seqr aliqõ ꝟsequẽs et nõ ecõtra. tunc ad oppositus ꝟsequẽtis sequitur oppositũ antecedẽtis. Secũda regula si ad antecedẽs seqr aliqõ cõsequens z nõ ecõtra: nõ oz ad oppositũ añtis seq oppositũ cõsequẽtis. Alia regula. oppositũ añtis põt stare i veritate cũ opposito ꝟseqntis. Quarta regula oppositũ cõsequẽtis non

pōt stare cū añcedēte. ¶ Pro dclātiōe istaꝝ regulaꝝ cōstituat figura q̄drata cui⁹ p̄mus āgulus sit.a.i q̄ ponat ɔñs.s.sortes mouet. ⁊ 2⁹ sit b.i q̄ pōat oppo^m ɔñt] scz sortes nō mouet. ⁊ 3⁹ sit.c.i q̄ pōat añs.s.sortes currit.et 4⁹ q ponat sub.b.sit.d.i q̄ pōat oppo^m añt].s.sortes ñ curr^t B supposito ꝓbat pria r̄gl'a.s.ꝙ si ad.c.seq̄t.a. tūc ad.b.seq̄t.d.qꝛ ad.b.seq̄t.d. vel ei⁹ oppo^m stabit.qd ē.c.stabit cū.b. ⁊ vltra.ad.c.seq̄t.a.g̊ si.c.stet cū.b.ēt.a.stabit cū.b.qd ē falsū.cū ɔ̄dicāt. Tertia r̄gl'a ꝓbat.s.ꝙ.a.⁊.d.pñt sil' stare. qꝛ.c.qd ē oppo^m ipsi⁹.d.ñ seq̄t ad.a.sz bñ eɔ̄.g̊ oppositū ipi⁹.c.qd ē.d.stabit cū.a.qꝛ qdlibz cū q̄libz vel ei⁹ oppo^m stat. 4^a r̄gl'a ꝓbat.s.ꝙ.b.⁊ c.nō stāt sil'.qꝛ qcqd stat cū.c.stat cū.a.g̊ si.b.staret cū.c.staret ēt cū.a.⁊ sic ɔ̄dictō sil' starēt. 2^a ɔ^o ꝓbat.s.ꝙ ad.d.nō seq̄t.b.qꝛ.d.stat cū.a.g̊ si ad.d.seq̄t.b.tūc ēt.a.stabit cū.b.qꝛ qcqd stat cū añte stat cū ɔñte.sz B ē icōueniēs.qꝛ.a.⁊.b. ɔ̄dicūt. ¶ 5^a ɔ^o rēouet quādā sophisticā argum̄tationē ꝑ quā possz ꝓbari.qꝛ ad.d.seq̄t.b.supposito ꝙ.f.sit ne^o ɔ̄dictō ad.a.⁊ ad.b.et sil'r.b. sit ne^o ɔ̄dictō ad.c.⁊ ad.d.tūc argr̄ sic.ad.c.seq̄tur.a.g̊ ad.f.seq̄t.b.g̊ ad.d.qd ē oppo^m de.b.seq̄t.b.qd ē oppo^m de.f. Rñdet aristo.iterimendo suppo^m.s.ꝙ vnū ⁊ idē ɔ̄dicat duob⁹ oppositis.nā si.a.sit esse bonū.⁊.b.sit nō eē bonū.tūc ipsū.a.ɔ̄dicit.b.⁊ nihil aliud nisi eq̄polleat ipsi b.iō.f.nō ɔ̄dicit.a.et.b.seorsū sūptis.qꝛ.f.equipollet vni disiūctiue.⁊ ɔ̄dicit vni copulatie cōstitute ex.a.⁊.b.mō disiūctiua neutri ꝑti copulatiue seorsū.sz toti copulatie cōtradicit.

¶ Seq̄tur figura superius descripta.

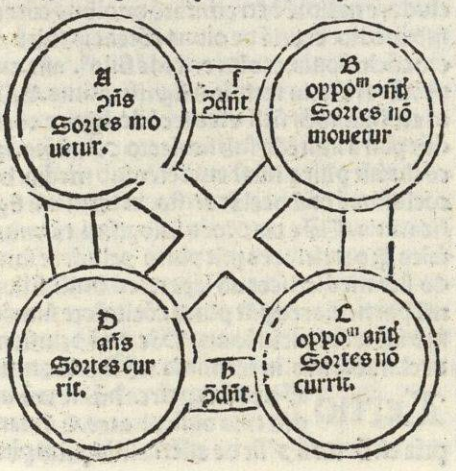

Tertio Dubitatur. Utrū a negatiua ad affirmatiuam p̄dicato variato penes finitū ⁊ infinitū valeat cōsequentia. Et videt ꝙ sic per arist. in secūdo periarmenias In oppositū tamen videtur arist.in p̄cedenti textu. ¶ Dicitur ꝙ valet consequentia posita constantia subiecti. Aliter respondetur ꝑ tria dicta. Primuz ē.ab affirmatiua ad negatiuā predicato variato penes finituz ⁊ infinitū sic ꝙ totū p̄dicatū infinitetur bene valet consequentia.qꝛ de quolibet ē affirmatio vel negatio vera et de nullo ābo simul.sicut dictū ē in secūdo peryarmenias. Secūdū dictum a negatiua ad affirmatiuaz predicato variato penes finitū et infinitum bene valet cōsequentia dū tamē totū predicatū infinitetur. Si vero totum predicatum sit complexū et altera pars eius solum infinitetur non valet consequentia. Prima pars dicti patuit in secundo periarmenyas.secūda pars patet in presenti textu. Tertium dictum.si totum predicatuz infinitetur: tunc a negatiua ad affirmatiuam predicato variato penes finitū ⁊ infinitū vniuersaliter valet cōsequētia siue ponatur constantia subiecti in negatiua siue non. pz quia ista cōsequentia tenet in virtute primi principij quod est.de quolibet est affirmatio vel negatio vera ⁊ de nullo ambo siml'. ergo vniuersaliter tenet in omnibus terminis.

Ad rationes Ante oppositum ¶ Ad primam dicitur ꝙ licz affirmatiua de predicato infinito ⁊ negatiua de predicato finito equipolleant quo ad veritatē ⁊ falsitatē nō tamen quo ad modū enunciandi.modo a diuersis modis enūciandi abstrahitur diuersus modus sillogizandi. ¶ Ad secūdaz negatur consequentia.qꝛ ad talē illationē sufficit cōpossibilitas cōsequentis cum antecedente siue non. ¶ Ad tertiam concedi tur ꝙ propositiones constitute ex predicatis finitis et infinitis contradicūt ex parte predicatorum non tam ē ex parte copule. ¶ Et hec de primo priorum.

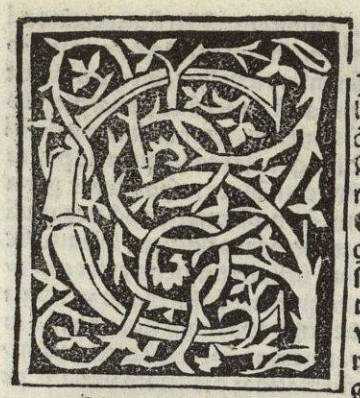

Circa Initiũ secũdi libri priorum q̃rit̃. vtrũ idẽ sill'z possit plura cõcludere. ¶ Et videtur ꝙ nõ. qꝛ ꝯclusio est de essẽtia sillogismi vt patuit primo huius. ergo idẽ sillogismus nõ potest cõcludere plures cõclusiones. ¶ Secũdo sic. vni⁹ cause ẽ vn⁹ effectus. sed cõclusio est effect⁹ premissaꝝ. vt habet̃ scd̃o phi coꝝ. ḡ per easdẽ p̃missas nõ possũt inferri plures ꝯclusiões. ¶ Tertio sic. sillo⁹ procedẽs per diuersa media ad eãdẽ ꝯclusionẽ est plures ⁊ nõ vn⁹. vt patuit p̊ hui⁹. ḡ a simili sillogismus procedẽs per idẽ mediũ ad diuersas cõclusiones erit plures ⁊ nõ vn⁹. ¶ In op^m est aristo.

Primo Sciẽdum est ꝙ pro declãtiõe termioꝝ questiõis ponũt̃ quattuor suppõnes. Quaꝝ pria est h̃. potestas sillogismi est quedã ꝓprietas sill'i cõueniens sillogismo rõne forme sillogistice valẽs ad veritatis manifestationẽ et falsitatis ostẽsionẽ. Secũda suppõ. sex sũt potestates sill'oꝝ. que cõtinent̃ in isto v̄su. Plu. falsũ. circu. ꝯuertit̃. ipos. et oppos. Tertia suppõ. pria ptãs sillogismoꝝ est eũdẽ sillogismũ posse ꝯcludere plures conclusiões. Qd̃ cõtingit triplicit̃. p̊. per cõuersionẽ cõclusionis. qñ scz ex duab⁹ premissis ifert̃ vna cõclusio cõuertibilis. ⁊ z°. ex eisdẽ premissis infert̃ cõuertẽs dicte ꝯclusiõis. z° põt idez sillogism⁹ plura cõcludere sumẽdo ĩ post. idest sub medio distributo sumere pl'a inferiora cõtenta sub eo. Tertio mõ idẽ sillo⁹ potest plura cõcludere sumẽdo in lat⁹ idest sumẽdo sub minore plura supposita illi⁹ minoris. nec põt idẽ sillo⁹ plura cõcludere sumendo sub maiori extrẽitate. qꝛ hoc nõ posset fieri nisi variãdo maiorẽ extremitatẽ qua variata variat̃ et sillo⁹. Quarta suppõ cõtinet tres regulas q̃bus põt cognosci qui sillogismi pñt plura cõcludere ꝑsũptionẽ. Prima est. sub termio distributo potest fieri subsũptio. Scd̃a regula. sub termino distributo nõ potest fieri subsũptio. Tertia regula. subsũptio euidẽs fit solũ sub subiecto. ex quo sequit̃ ꝙ sub maiore nõ fit subsũptio euidens. quia semꝑ predicat̃ in prima figura: ĩ q̃ tamẽ fit euidentior subsũptio.

Secundo Sciẽdũ ẽ ꝙ secundus liber prioꝝ in quo det̃miat aristo. de quibusdã passionib⁹ sillogismoꝝ cõtinet. 3. tractatus. In quoꝝ p̊ determiat de ptãtibus sillogismoꝝ. et cõtinet sex capitula: secũdũ ꝙ sunt sex potestates. In prio determiat de pria potestate. et cõtinet sex cõclusiões. ¶ Quarũ prima est epylogatiua omniũ determinatoꝝ in prio hui⁹. ⁊ est hec. determiatũ ẽ prius ĩ quãtis figuris et per quales et quot propões ⁊ terminos et quãdo q̊ ad figurã ⁊ quo mõ quo ad modũ potest formari quilibz sillo⁹. det̃miatũ est etiã ad quid respiciẽdũ est volẽti ꝯcludere affirmatiue vel negatiue. ⁊ quo mõ põt ĩueniri mediũ ad quãlibet ꝓpõnẽ propositã sillogizandũ. ¶ Secunda cõclusio tãgit vnã diuisionẽ sillogismi. et ẽ hec. sill'oꝝ alij sunt vniuersales. et alij particulares. ¶ Tertia ꝯclusio. omnes sill'i vniuersales et oẽs particulares affirmatiui plura cõcludũt per cõuersionẽ ꝯclusionis. sed particulares negatiui cõcludũt vnã solã ꝯclusionẽ. patet. qꝛ oẽs alie cõclusiones a particulari negatiua cõuertũtur. particulari autẽ negatiua nõ cõuertit̃. ḡ cõclusio v̄a. añs declarat aristo. ĩ termis nõ significatiuis. ⁊ qꝛ posset aliq̃s credere ꝙ ꝯclusio nõ esset propõ. hoc rẽouẽs dicit aristo. ꝙ cõclusio est ꝓpositõ cũ sit enũciatiua alicui⁹ de aliq̊. ¶ Quarta conclusio. oẽs sillogismi vl'es prie figure possũt cõcludere maiorẽ extremitatẽ de oĩbus cõtenti sub medio. et etiã de oĩbus cõtent is sub subiecto cõclusionis. et oĩm erit idẽ sillo⁹. añs etiaz declãt aristo. in termis ñ significatiuis. ¶ Quĩta cõclusio. oẽs sill'i vl'es secũde figure cõcludũt plura sumẽdo sub subiecto ꝯclusiõis. sz ñ cõcludũt plura. idest euidẽter sub medio. hãc cõclusionẽ etiã declãt aristo. in termis ñ significatiuis. ¶ Sexta ꝯ°. oẽs sillogismi tã vniuersales q̃ꝫ particl'ares pñt plura ꝯcludere sumẽdo sub medio. licet nõ sẽper. sed nulli sillogismi particulares pñt plura cõcludere sumẽdo sub subiecto cõclusionis. Hãc etiã ꝯclusionez declarat aristo. in terminis nõ significatiuis.

Tertio Sciẽdũ ẽ ꝙ circa hũc textũ incidũt tres difficultates. ¶ Quaruz pria est h̃. vtrũ ꝯ° sit de essẽtia sillogismi plura

cõcludét]. Rñdeť per duas distictiões. ꝛ vnũ dictũ. Pria distictio ē ℔. cclusionē esse de essẽ tia sillogismi põt duplr itelligi. vno. qꝫ sit ō diffinitiõe essẽtiali. Alio. qꝫ sit pars constituẽs ꝛ ꝓponẽs sillogismũ. sic qꝫ sillo⁹ sit vna oratio talis essẽtialiter ꝓposita ex duab⁹ premissis et cõclusiõe. Scõa distin. eũdẽ sillogismũ posse ꝛcludere plres cõclusiões põt dupliciť itelligi. vno. per locutionẽ de per se siue gratia totius ita qꝫ tot⁹ sillo⁹ accipiať pro añcedẽte ex q̃ iferunť plures cõclusiões. et sic non est possibile. Alio. per locutionẽ gra ptĺ. sic qꝫ in silĺo sit aliqua pars vel aliq̃ propõ vtute cui⁹ possũt iferri plures cõclusiões. ꝛ sic debz intelligi cũ dicitur qꝫ idẽ sillo⁹ põt plura ꝛcludere. Dictum est istud. cõclu⁹ ē ō essẽtia silĺi cõcludẽt] plura. ꝛ ℔ p locutionẽ gra ptis. ¶ Scõa difficultas. vtrũ sillo⁹ ꝛcludẽs maiorẽ extremitatẽ de oib⁹ vel de plurib⁹ suppositi] medy disiũctiť sit vnus vel plres. Rñdeť p duo dicta. Primus ē istud. sillo⁹ cõcludẽs maiorẽ extrẽitatẽ de pluribus suppositi] medy ē simplr plures et nõ vn⁹. Pz qꝛ cõclusiõe vãta diuersificať ꝛ sillo⁹. sz in tali processu sũt plres cõclusiões. g̃ sũt plres sillogismi. maior pz. qꝛ vãto aliq̃ qõ est ō essẽtia alic⁹ variať ꝛ illud. sz ꝛclusio ē de essẽtia silĺi. g̃. ꝛc. zm ocm. talis sillo⁹ ē vn⁹ scõz qd ꝛ p locutionẽz gra ptĺ. pz. qꝛ illud qõ cõueit ptĺ põt p locutionẽ gra ptĺ ꝺnoiare totũ. sz tales plres ꝛcloes cõcludũť p aliquã ptẽ ꝑmi silĺi. g̃ talis sillo⁹ põt dici ꝛcludere plres ꝛclusiões. ꝛ eẽ vn⁹. ¶ Zª difficultas. vtrũ ista ptãs teneat i vtute alic⁹ maxie. Rñdeť qꝫ fũdať i duab⁹ regulis. q̃z pria ē. quicqd segť ad añs bõe ñe segť ad el⁹ añs. zº ē. gcqd ꝑdicať de aliq̃ termio ꝛi distributo: dť et de q̃libet cotẽto sub eo. Ex his pz qꝫ ista scia ē vtilis ꝺyaᶜ⁹ ad ꝓbãdũ suas ñas. ē et vtilis ꝺmõstratoꝛi ad augẽdũ demõstratões suas esse vas. vel ãbas eẽ falsas. vel alterã esse verã. et alterã eẽ falsã. zª suppõ. cuius libz silĺi cõclu⁹ nec̃io ē va vel falsa. ¶ Scõa cõclu⁹ tãgit tres cõclusiões partiales h⁹ capituli. Pria ē ℔. ex ꝑmissis verĺ ñ contigit iferre cõclusionẽ falsã. Scõa cõclu⁹ ex falsis ꝑmissis cõtingit iferre cõclusionẽ verã. Tertia cõclu⁹ ex falsis premissis ñ cõtigit sillogizare cõclusionẽ va3 propter qd. lz bñ qꝛ. ¶ Tertia cõclusio tãgit ꝓbationẽ ꝑme cõclusiõis triũ ꝑdictaꝝ. scz qꝫ ex ꝑmissis vis nõ contigit sillogizare falsũ. qꝛ si antecedẽs ē: cõseq̃ns ē. ꝛ si cõseq̃ns ñ ē: añs nõ est g̃ si añs ē ve3. cõseq̃ns erit ve3. ꝛ si cõseq̃ns ñ ē ve3: añs ñ erit ve3. qꝛ deť oppositũ: tũc idẽ silĺ erit ꝛ ñ erit. nã añs vtputa. a. cũ sit ve3 aliq̃ ñ erit. ꝛ cõseq̃ns ex q̃ tũc ē falsũ ñ erit. ꝛ vltra si ãtecedẽs sit neẽ ē cõseq̃ns eẽ. ꝛ sic idẽ cõseq̃ns simul erit ꝛ ñ erit. ¶ Quarta ꝺ⁹ rẽouet q̃d dã dublũ. nã i ꝑdicta rõe vtiť aristo. ista lr̃a. a. ꝓ añte. ꝛ. b. ꝓ ñte. iõ posset aliqs credere qꝫ p a. itelligeret solũ vnã ꝑmissã. et tũc ñ eẽt neẽ qꝫ si. a. eẽt ve3: qꝫ. b. eẽt ve3. Istud dubiũ rẽouet arist. dicẽs qꝫ p. a. ñ itelligit vnã solã ꝓpõnẽ cathegoricã. sz vnã copulatiuã ꝛstitutã ex duab⁹ ꝑmissis. qꝛ ex vno nihil segť ō necẽitate. nã illud qõ segť ex alio ē ꝺ⁹ sz ad iferẽdũ ꝛclusionẽ regrũť tres termi ꝛ due ꝓpões. g̃ ꝛc. Ex q̃ ꝛcludit aristo. qꝫ. a. significat ãbas ꝑmissas. ꝛ si. a. idest ãbe ꝑmisse sint ve: neẽe ē. b. idest ꝛclusionẽ eẽ verã. alias cõtingeret idẽ simĺ eẽ ꝛ nõ esse. vt supra ꝓbatum est.

Conclusio mẽdo i post: vel i latus.

Primo Rñsaĺ. idẽ sillo⁹ põt ꝛcludere plres ꝛclusiões. itelligẽdo qꝫ sit ꝺnoia⁹ p locutionẽ gra ptĺ. ℔ ꝺ⁹ pz ex dictĺ. Dubitať. vtrũ ꝛtigat ex vis sillogizare ꝛclusionẽ falsã. ¶ Pro solutõe suppono ñdũ ē qꝫ aristo. i ℔ z⁹ c. ꝺtermiat ō scõa ptãte silĺoꝝ q̃ ē posse sillogizare ve3 ex falsis. ꝛ ꝛtinet tres ptes. scõz tres cõclusiões ꝑcipales q̃s i tẽdit ꝑcipalr̃ i ℔ capitulo ꝓbare. pria ps ꝛtinet. 4. ꝛclusiões. ¶ Quaꝝ pria tãgit duas suppões. Pria ē ℔. cuius silĺi neẽe ē ãbas ꝑmissas esse vas. vel ãbas eẽ falsas. vel alterã esse verã. et alterã eẽ falsã. zª suppõ. cuius libz silĺi cõclu⁹ nec̃io ē va vel falsa. ¶ Scõa cõclu⁹ tãgit tres cõclusiões partiales h⁹ capituli. Pria ē ℔. ex ꝑmissis verĺ ñ contigit iferre cõclusionẽ falsã. Scõa cõclu⁹ ex falsis ꝑmissis cõtingit iferre cõclusionẽ verã. Tertia cõclu⁹ ex falsis premissis ñ cõtigit sillogizare cõclusionẽ va3 propter qd. lz bñ qꝛ. ¶ Tertia cõclusio tãgit ꝓbationẽ ꝑme cõclusiõis triũ ꝑdictaꝝ. scz qꝫ ex ꝑmissis vis nõ contigit sillogizare falsũ. qꝛ si antecedẽs ē: cõseq̃ns ē. ꝛ si cõseq̃ns ñ ē: añs nõ est g̃ si añs ē ve3. cõseq̃ns erit ve3. ꝛ si cõseq̃ns ñ ē ve3: añs ñ erit ve3. qꝛ deť oppositũ: tũc idẽ silĺ erit ꝛ ñ erit. nã añs vtputa. a. cũ sit ve3 aliq̃ ñ erit. ꝛ cõseq̃ns ex q̃ tũc ē falsũ ñ erit. ꝛ vltra si ãtecedẽs sit neẽ ē cõseq̃ns eẽ. ꝛ sic idẽ cõseq̃ns simul erit ꝛ ñ erit. ¶ Quarta ꝺ⁹ rẽouet q̃d dã dublũ. nã i ꝑdicta rõe vtiť aristo. ista lr̃a. a. ꝓ añte. ꝛ. b. ꝓ ñte. iõ posset aliqs credere qꝫ p a. itelligeret solũ vnã ꝑmissã. et tũc ñ eẽt neẽe qꝫ si. a. eẽt ve3: qꝫ. b. eẽt ve3. Istud dubiũ rẽouet arist. dicẽs qꝫ p. a. ñ itelligit vnã solã ꝓpõnẽ cathegoricã. sz vnã copulatiuã ꝛstitutã ex duab⁹ ꝑmissis. qꝛ ex vno nihil segť ō necẽitate. nã illud qõ segť ex alio ē ꝺ⁹ sz ad iferẽdũ ꝛclusionẽ regrũť tres termi ꝛ due ꝓpões. g̃ ꝛc. Ex q̃ ꝛcludit aristo. qꝫ. a. significat ãbas ꝑmissas. ꝛ si. a. idest ãbe ꝑmisse sint ve: neẽe ē. b. idest ꝛclusionẽ eẽ verã. alias cõtingeret idẽ simĺ eẽ ꝛ nõ

Secũdo Dubitať. vtrũ ex ꝑmissis falsis sillogistice possit segi ꝛclusio va. ¶ Pro solutõne supponẽdũ ē qꝫ aristo. i scõa pte b⁹ capituli ꝓbat secũdã ꝛclusionẽ ꝑti⁹ datã. scz qꝫ ex premissis falsis segť sillogistice ꝺ⁹ vera. quã ꝓbat aristo. inductiẽ i oi figura. Et ꝓ hui⁹ ꝓbationẽ itẽdit. 6. cõclusiões. ¶ Quaꝝ ꝑma est. i modis vlib⁹ ꝑtie figure ex ãbab⁹ falsis i toto vel i ꝑte põt segi ꝛclusio va. pria ps ꝺ⁹ sic arguẽdo i bar bara. ois lapis ē aial. ois bõ ē lapis. g̃ ois bõ est aial. ꝛ i celarẽt sic arguẽdo. nullus bõ ē aimal ois lapis ē bõ. g̃ nullus lapis est aial. Scõa ps ꝺ⁹. scz. ex ãbab⁹ ꝑti falsis sic arguẽdo i barbã. oẽ albũ ē aial. ois bõ ē alb⁹. g̃ ois bõ est aimal. in celarẽt sic arguẽdo. nullũ albũ ē aimal. ois lapis ē alb⁹. g̃ null⁹ lapis est aial. ¶ Secũda ꝺ⁹ in modis vlib⁹ ꝑme figure ex maiore in toto falsa. et miore va. nũq̃ segť cõclusio vera. sed ex maiore i ꝑte falsa. ꝛ miore va: segť cõclusio

vera. Pro cui⁹ probatiõe supponit aristo. q; illa propõ dicit in toto falsa cui⁹ cõtradictoria ē va. Ꝫ supposito ꝓbaꝫ sic cõclu⁹ qz qñ maior est in toto falsa sua cõtraria erit va: ex q; cõtraria cũ minore va segt cõtraria ꝯclusiõis. sz ipossibile ē cõtrarias sit esse vas. g; si maior sit in toto falsa et minor va cõclusio erit falsa. 2ª pars ꝯclusionis patz sic arguẽdo i barbara. oe albũ ē aial. ois cign⁹ est alb⁹. ergo ois cign⁹ est aimal. in celarẽt arguit sic. nullũ albũ est aimal. ois nix ē alba. ergo nulla nix est aimal. ¶ Tertia cõclu⁹ maiore va et minore falsa i toto vel i parte segt ꝯclusio vera. pria ps patet arguẽdo sic i barbara ois equ⁹ est aial. ois hõ est equ⁹. g; ois hõ est aial. z in celarẽt argt sic. nulla medicia est aial. ois musica ē medicina. ergo nulla musica ē animal. z² pars patz sic arguẽdo i barbara. ois hõ ē aial. oiñe gressibile ē hõ. g; oiñe gressibile est aial. in celarẽt vo arguit sic. nulla prudẽtia est aial. ois cõtẽplatio ē prudẽtia. g; nulla cõtẽplatio ē aial. vl sic in termis notiorib⁹. nulla albedo ē aial. ois color ē albedo. g; null⁹ color ē aial ¶ Quarta ꝯclusio. in modis particularib⁹ prie figure põt seq vez ex ãbabus falsis siue in toto siue i parte. vel ex altera falsa siue in toto siue i parte. quã cõclusionẽ pro oi sua parte probat aristoteles formãdo duos sillos in dary. z in ferio. ¶ Quita ꝯclu⁹ in oibus modis scõe figure põt sillogizari vez ex ãbab⁹ falsis siue in toto siue i parte. vel ex altera tãtũ falsa siue in parte siue i toto. hãc cõclusionẽ ꝓbat aristo. in oib⁹ mod⁹ s. vt pz practicãti. ¶ Sexta ꝯ in omnib⁹ modis tertie figure ꝯtigit sillogizare vez ex ãbab⁹ falsis siue i toto siue i pte. vel ex vna va et altera falsa aut in toto vel i parte. Hanc ꝯclusionẽ ꝓbat inductiue. sic ꝓcedẽtes. Ex gb⁹ infert duo corrolaria. Primũ est q; si cõclusio sit falsa neẽe ẽ ãbas vel alterã premissarũ esse falsã. Secũdũ corrolariũ. si cõclusio sit va nõ est necesse vtrãq; vel alterã ꝑmissaꝝ esse veram Et per hoc patet respõsio ad dubiũ.

Tertio Dubitaꝫ. vtrũ ad idemañs affirmatũ vl negatũ seqt idẽ ꝯseqns ¶ Pro dubio supponẽdũ ē q; aristo. in hac tertia parte ꝓbat tertiã cõclusionẽ pricipalẽ. scz q; ex falsis nõ seq̃tur vez ex necessitate. i. propter gd. Pro cui⁹ probatiõe probat tres cõclusiões. ¶ Quaꝝ pria ē hec. i oi bõa ꝯña si ꝯñs sit falsũ: neẽe est añs esse falsũ. pz. qz qñcũq; aliq̃ duo sic se hñt ad inuicẽ q; vno existẽte neẽe est aliud esse: tũc si 2ᵐ nõ sit nec etiã ꝑmũ erit. sed añs et cõsequẽs sic se habẽt q; antecedẽte existẽte neẽe ẽ cõsequẽs eẽ. ergo si cõseq̃ns nõ sit idest si sit falsũ. nec añs erit. idest erit falsum. ¶ Secũda ꝯ in oi bõa cõsequentia si cõseq̃ns sit verũ: nõ oportet añs esse vez. pz. qz antecedẽte nõ existente potest ꝯñs esse. g; añcedente exñte falso potest ꝯñs esse verũ. ¶ Tertia cõclusio. ex falsis nõ segtur verũ propter gd. Patet. qz si sic: tũc ad idẽ añs affirmatũ vel negatũ. idest ad duo ꝯtradictoria sequereꝫ idẽ consequẽs. qõ est ipossibile. patet. quia si duo contradictoria seq̃rentꝫ ad idẽ: tunc cõtradictoria seq̃rentur ad se iuicẽ. qõ est falsũ. patet cõseq̃ntia. posito q; iste ꝯñe sint bone. a. est albũ. ergo b. est magnũ. z. a. nõ est albũ. ergo. b. non ē magnũ. nã ex opposito cõsequẽtis segtur oppositũ añcedẽtis. sic arguẽdo. b. nõ est magnũ. ergo. a. nõ est albũ. et vltra per aliã cõsequẽtiaz segtur. a. nõ est albũ. ergo. b. ẽ magnũ. z per cõsequẽs de pzio ad vltimũ segtur. b. nõ est magnũ. g; b. est magnũ. vbi vnũ ꝯdictoriũ sequeretur ad aliud. ¶ Tũc dicit ad dubiũ. q; ad idez esse et ad nõ esse nõ sequitur aliqd de nẽcitate sed ad añs esse. idest esse verũ segtur cõseq̃ns esse verũ. ergo ad ꝯñs nõ esse. idest esse falsuz nõ sequitur ãtecedẽs esse. idest esse verũ.

Ad rõnes Ante oppositũ. ¶ Ad ꝑmaz cõcessõ añcedẽte negaꝫ cõsequẽtia. qz in cõsequẽte est locutio gratia ptl. ¶ Ad secũdã dicit q; premisse nõ sũt causa cõclusiõis i essẽdo sz i ꝺseq̃ndo. ¶ Ad tertiã dicit

Queritur sil'r sic ad ꝑmã. Utꝝ sill's circularis teneat formalr i oib⁹ termis ¶ Argt ꝑ q; nõ p aristo. in textu q dicit q; tãtũ tenet i termis cõuertibilib⁹. dicit enim. in his aũt q̃ cõuertũt est oia mõstrare per se iuicẽ. ¶ Secũdo argt. sillo⁹ circularis ñ est vn⁹ sillo⁹ sz plures. g; nõ est sil's. ¶ Tertio argt sic. i sil'o circulari petit principiũ. ergo nõ ē bon⁹ sil's. ¶ In op

Primo positũ est aristoteles. Sciendũ est q; tertiũ capitulũ in q̃ determiat aristo. de tertia potestate sillogismoꝝ q̃ est sillogizare circulariter continet tres partes. In pria docet sillogizare circulariter in ꝑma figura. et cõtinet sex conclusiones. ¶ Quaꝝ ꝑma describit sillogismũ circularem z est h. sillo⁹ circularis est q; ex cõclusiõe poris

fillogiſmi cũ cõuerſa vni⁹ premiſſe infert aliã premiſſã ſic arguẽdo in barbara.oñe.b.eſt.a. oñe.c.eſt.b.g̃ oñe.c.eſt.a. ſi capiaſ̃ cõclusio cũ cõuerſa minoris ad inferẽdũ maiorẽ fiet ſillogiſmus i eodẽ mõ. vt ome.c.eſt.a.oñe.b.eſt.c. g̃ oñe.b.eſt.a. ¶ Secũda cõclusio ẽ h̃. aliter nõ poteſt fieri ſillo⁹ circularis videlicet niſi ex cõuerſa vni⁹ p̃miſſe cũ cõclusione iferendo aliã p̃miſſã. ꝓbatur.qz ſi in ſecũdo ſillo acciperetur aliud mediũ a tm̃is in p̃ ſillogiſmo poſit] illud mediũ nõ eſſet de illo circulo. Similiꝛ ſi i ſecũdo ſillo ſumerẽtur eedẽ p̃miſſe ſiꝯ in p̃mo vel etiã cõuerſe eaꝝ tũc nõ fiet reuerſio. et p cõſequẽs neq; circulatio. et iõ oportet ex cõclusiõe reuerti ad alterã p̃miſſaꝝ. Tertia cõclu⁹ ſillo⁹ circularis ſolũ fit i termis ꝟuertibilib⁹. ꝓbatur. qz ſillo⁹ circular] ſolũ fit per cõuerſionẽ ſimpliciter vniuerſalis affirmatiue. talis aũt cõuerſio ſolũ fit in termis ꝟuertibilib⁹. g̃ ꝛc. ¶ Quarta cõcluſio docet ſillogizare circulariter i barbara. et eſt cõcluſio quĩtimẽbris. ꝓbatur primũ mẽbrũ q; ex cõclusiõe p̃cedentis ſillogiſmi cũ cõuerſa minoris iferꝛ maiorẽ i barbara. ꝓbat ariſto. eodẽ exẽplo q̃ p̃cedẽs. z^m mẽbrũ. q; ex cõclusiõe p̃cedentis ſillogiſmi cũ ꝟuerſa maioris iferꝛ miꝰ ꝺ barbara. probatur ſimili exẽplo. Tertiũ mẽbrũ. ex conuertẽte cõcluſiõis cũ miore iferꝛ cõuertẽs maioris de barbara. vt facto tali ſillogiſmo: oñe b.eſt.a.oñe.c.eſt.b.g̃ oẽ.c.eſt.a. põt cõuertens maioris ſic ſillogizari circulariter. oẽ.c.eſt.b. oẽ a.eſt.c.g̃ oñe.a.eſt.b. 4^m mẽbrũ. ex cõuertẽte cõcluſiõis cũ maiore inferꝛ ꝟuertẽs miꝰis de barbara. patet exẽplo. ſiꝯ p̃cẽ. Quitũ mẽbrũ. ex cõuertẽtib⁹ p̃miſſaꝝ inferꝛ circulariter cõuertẽs cõcluſiõis. vt poſſet patere exẽplo. ſiꝯ p̃cẽ. Ex quib⁹ inferũt duo corrolaria. ꝓbatur primus eſt q; ſillogiſm⁹ circular] põt fieri i termis conuertibilib⁹. in alys vo nõ. z^m corrolariũ. q; ſillogiſm⁹ circular] eſt vtilis ostratori. ¶ 5ª cõcluſio docet ſillogizare circulariter i celarẽt. et ẽ hec. ex cõcluſiõe cũ ꝟuerſa miꝰ] ſillogizaꝛ circulariter maioꝛ de celarẽt. ſz miꝰ nõ põt ſillogizari circulariter p cõuerſionẽ ſimpliciter maioris. niſi illa maioꝛ ꝟuertaꝛ in vnã affirmatiuaz de ſubo infinito. vt iſta maioꝛ negatia: nullũ.b.eſt a. nõ debz ꝟuerti i iſtã: nullũ.a.ẽ.b. ſz i hãc. cui nulli ieſt.a. huic oi ieſt.b. que egpollet iſti affirmatie de ſubo infinito. oñe qõ ñ eſt.a eſt.b. vl iſti: oẽ ñ.a.ẽ.b. vel ſi fiat talis ſillo⁹ i celarent. nullũ.b.eſt.a. põ.c.eſt.b.g̃ nullũ.c.eſt.a. põt miꝰ ſillogizari circulariter ſic arguẽdo. oẽ nõ.a.ẽ b. oñe.c.ẽ.a.g̃ oẽ.c.eſt.b. ¶ Sexta cõcluſio docet ſillogizare circulariter i modis ꝑticularibus ꝓprie figure. ꝛ ẽ h̃. maioꝛ nõ ẽ ſillogizabilis circulariter. ſz tãtũ miꝰ. ꝓbatur. qz maioꝛ ẽ vniuerſalis q̃ nõ põt cõcludi niſi ex ãbab⁹ vlibus. z^a pars patz. qz ex cõcluſiõe cũ cõuertẽte maioris iferꝛ circulariter miꝰ de vary. er ſil'r i ferio ex cõcluſiõe cũ ꝟuertẽte maioris iferꝛ miꝰ. et õbet maioꝛ ꝟuerti i vnã affirmatiuã de ſubo i finito. ſiꝯ dictũ ẽ i celarẽt. ¶ Jn z^a ꝑte docz ſillogizare circulariter. i ſcõa figura. et ꝓbatur duas cõcluſiões. ¶ Quaꝝ ꝓma ẽ h̃. i ſcõa figura affirmatiua p̃miſſa nõ põt ſillogizari circulariter. ſed bñ ꝓuatiue. ꝓbatur pars patz. qz ex q̃ in z^a figura altera p̃miſſaꝝ ſẽp ẽ negatia. iõ ſi p̃miſſa affirmatia õbeat cõcludi circulariter argueꝛet ex puris negatis. Uerũtñ ex textũ ẽ itelligẽdũ q; iz p̃miſſa a^a ñ ſit ſillogizabilis p ꝟuerſionẽ ſimpliciter p̃miſſe ne^a. ẽ tñ ſillogizabilis cõuertẽdo p̃miſſã negatiuã i vnã affirmatiuã õ ſubo infinito. ſiꝯ dictũ ẽ i celarẽt. Scõaz ꝓpter cõcl'onis probat ariſto. qz ex cõcl'one cũ ꝟuertẽte p̃miſſe a^e iferꝛ p̃miſſa ne^a. vt pz arguẽdo in ceſare ꝛ camestres. ¶ z^a ꝛ^o i modis ꝑticularib⁹ z^e figure maioꝛ q̃ ẽ vlis nõ põt ſillo^r circulariter. eo q; talis debz cõcludi p duas vles. ſz b^or q̃ ẽ ꝑticular] põt ſillo^r circulariter capiẽdo cõcl'onẽ cũ ꝟuertẽte a^or. vt inductie pz arguẽdo i feſtino ꝛ baroco.

Secundo Sciẽdũ ẽ q; in z^a ꝑte huius capituli docz ariſto. ſillo^r circulariter in tertia figura. ꝛ itẽdit tres cõcluſiões. ¶ Quaꝝ ꝓma ẽ h̃. in modis vlib⁹ z^e figure neutra p̃miſſaꝝ eſt circulariter ſillogizabilis. ꝓbatur. qz p̃miſſa vlis non põt ſillo^r niſi per ãbas vniuerſales. ſed i tertia figura cõcluſio ſẽper eſt ꝑticular]. ergo per ipſã nõ põt ſillogizari aliq̃ ꝓpoſitio vniuerſalis. et per cõſequẽs in tertia figura ex quo cõcluſio ſẽp ẽ particularis nõ põt. in ea ſillogizari aliq̃ ꝑpõ vniuerſalis. ꝛ ſiꝯ i tertia figura nõ ꝓtigit circulariter ſillogizare aliquã p̃miſſã modoꝝ vniuerſalium. qui modi dicũtur vniuerſales nõ quia cõcluſio ſit vlis: ſz quia ãbe p̃miſſe ſũt vniuerſales. ¶ Secũda cõcl⁹ in modis ꝑticularib⁹ tertie figure aliquãdo põt vna p̃miſſaꝝ ſillogizari circulariter. et aliquando non. quia in modis affirmatiuis ſi miꝰ fuerit vniuerſalis poteſt maioꝛ ſillogizari circulariter. ſi vero maioꝛ ꝓpoſitio fuerit vniuerſalis: tunc neutra p̃miſſarum

directe erit sillogizabilis circulariter. ergo. ꝛc Antecedēs ꝑ pria parte patet in disamis. vbi ex cōclusione cū ꝟsa miozis infert directe maioz. Scōa pars pz in datisi. qz ex cōclusione cū cōuersa maior] ꝑ infert cōuersa mior]. ꝛ 2° vel idirecte ipsa mioz. Similr in modis pticularib⁹ negatiuis p̄missa vlis nō est sillogizabilis circulariter. ſz bñ p̄missa pticular]. sic in bocardo ex cōclusiōe cū ꝟsa mior] infertur maioz. ꝛ in ferison ex cōclusiōe cū ꝟsa maioris infert mioz. et illa maioz debet ꝟuerti i vnā affirmatiuā de subo infinito. vt pri⁹ dictū ē i celarēt. ¶ Tertia cōclusio tangit q̄ttuoz cozrelā. Quoz primū est. q̄ in pria figura sillogizatur circulariť ꝑ ipsāmet primā figurā. sicut in modis affirmatis. et etiā per tertiā. sicut i modis negatis. Et si obyciať q̄ sillo⁹ circular] factus in celarēt videbať esse fact⁹ per primā figurā. Dicit̄ q̄ licet sit per p̄mā figurā secūdū veritatem. tamē maioz habet in sevim tertie figure qz illa maioz negatia: nullū. b. est. a. resoluitur in istā. cui nulli ineſt. a. huic oi ineſt. b. in q̄ ipli cať q̄ de aliq̄ termio eodē ō quo negať. a. vni uersaliter: de illo eodē affirmať. b. vlr. ꝛ i hoc tangit dispositio tertie figure. Scōm cozrelariū. q̄ in modis vniuersalib⁹ scōe figure aliq̄n sillogizať circulariť per p̄mā figurā. sicut in cesare. vbi ex cōclusiōe cū ꝟsa miozis p̄ ꝛ directe infert cōuertēs maiozis i celarēt. ꝛ idirecte infert ipsa maioz i cesare et aliquādo ꝑ secundā figurā. sic in camestres. et etiā ꝑ tertiā figurā. sicut dictū est ō modis negatiuis p̄me figure. Tertiū cozrelariū. q̄ in tertia figura semp ꝯcludit particulariť per eandē figurā. licet in datisi mioz sillogizet circulariť ꝑ primā figuram. sed hoc est indirecte et mediāte cōuersione. ¶ Quartū cozrelariū. oēs silli secunde vel tertie figure nihil sillogizāt circulariter ꝑ primā figurā. sed solū per seipsas. et si aliq̄n sillogizent per primā hoc tamē est idirecte per cō-

Tertio uersionem conclusionis.

Sciendū est q̄ circa būc textum icidūt q̄ttuoz difficultates. ¶ Pria ē ḃ. ad q̄t ē vtilis sillo⁹ circular]. ⁊ Respōdeť q̄ ē vtilis demōstratoꝛi. qz scōz p̄ntatozē. s. pḃicoꝛ. effcūs inf̄dū sūt nobis notiōes quātū ad qz est q̄ sue cause. ꝛō per qz ē effectū cōtingit ōmōstrare quia ē causa ꝛ. et itez per cām cōtingit demōstrare ꝓpter qd effectuū. ꝛ isto circulo vsus ē aristoteles. s. pḃicoꝛ. vbi ꝑ eternitatē motus demōstrat primū motozē esse īmobilē. deide reuertēdo per īmobilitatē primi motozis demonstrat p̄mū motū esse eternū. ¶ Secunda difficultas. vtrū sillo⁹ circular] solū teneat in terminis cōuertibilib⁹. ⁊ Rñdeť q̄ sillo⁹ circularis est p se species cōtēta sub sillogismo simpliciter. mō sillo⁹ simplr in sua ratōne formali cōi est cōsequētia fozālis. ergo etiā et sillo⁹ circularis. et per ons tenebit in oībus termis. verū est tamē q̄ si sillo⁹ circular] debeat p̄cedere ex veris tantū debet fieri in termis ꝟuertibilib⁹. ¶ Tertia difficultas. vtrū sillo⁹ circularis nēcio fiat per cōuersionē vni⁹ p̄misse. ⁊ Rñdeť per vnā suppōnē. ꝛ vnū dictū. Suppō est hec. ad pfectū et ꝯpletū sillogismū circulares regrunť sex p̄cessus sillogistici. quoꝝ p̄mus est a p̄missis ad cōclusionē. et secūd⁹ et tertius p̄cedūt a cōclusiōe cū ꝟsa vni⁹ p̄misse ad inferēdū aliā p̄missā. quart⁹ et qnt⁹ p̄cedūt a cōuertēte cōclusiōis cū vna p̄missaꝝ ad iferēdū aliā p̄missā. et sext⁹ procedit a p̄missis cōuersis ad cōuertētē ꝯclusiōis. Dictū ē istud ad sillogizādū circulariter nēcē ē alterā p̄missaꝝ vel ꝯclusionē ꝟuerti. patet. qz deť oppositū. et sic nūq̄ ꝓtigeret sillogizare circulariter vniuersalē affirmatiuā. qz vel ꝯ⁹ adderet maiozi. et tūc erit dispō scōe figure: i q̄ nūq̄ ꝯcluditur affirmatiē. vl adderet ꝯclu⁹ miozi. ꝛ tūc erit dispositio tertie figure. in q̄ nūq̄ cōcludit vlr. ¶ Quarta difficultas. vt ꝓ ꝟsio vlis negatie i vnā affirmatiuā sit fozālis. ꝛ fctā ꝟsiōe valeat sillo⁹ i celarēt. Ad p̄mū dr q̄ talis ꝟsio ñ est fozālis eo q̄ ñ tenet in oib⁹ t̄mis. nō eni segt: null⁹ bō est lapis. g̃ oē q̄ ñ ē lapis est homo. sed tantū tenet in termis negatiue ꝟuertibilibus. Dicūť autē termi negatiue cōuertibiles quādo neuter termioꝝ vere negatur nisi de reliq̄: aut de quib⁹ alius p̄dicatur ideo lapis et bō non sūt termi negatie cōuertibiles. sed substātia et accns. et etiā termi contradictoꝛy. sicut homo et nō homo. Ad secundā parteꝫ difficultatis dicitur q̄ talis sillo⁹ valet posita constātia terminoꝝ. ꝓpter cui⁹ defectum non sequitur: omne quod nō est accns est substātia. nulla chymera est substātia. cū añs sit verū.

Conclusio et cōsequens falsum.

⁊ Rñsalis. sillo⁹ circular] fō maliter tenet tā in termis ꝟuertibilib⁹ q̄ ñ cōuertibilib⁹. Hec cōclusio satis patet ex dict.

Primo Dubitaꝫ vtrū sill's ꝟuersiuus sit vna potestas silloꝫ ab alys distincta. ¶ Pro resp̄sione est supponēdū q̄ quartū capitulū in q̄ determiat aristo. de q̄rta ptāte sillogismoꝫ que est cōuersiue sillogizare cōtinet tres partes. In quaꝝ prima docz cōuersiue sillogizare in ꝓia figura. et cōtinet sex cōclusiones. Quaꝝ prima tangit diffinitōnē sillogismi cōuersiui. et ē hec. ¶ Sillogism⁹ cōuersiuus est q̄ ex opposito cōclusionis cum vna premissaꝝ infert oppositū alteri⁹ premisse. Ex qua diffinitōne patet q̄ hic aristo. nō intendit de cōuersione ꝓpōnū in termis: sed de cōuersione in oppositā q̄litatē. ¶ Secūda ꝑ: dupliciter cōtingit sillogizare cōuersiue. vno mō capiēdo cōtradictoriū cōclusionis. vt omni ineſt.c. et alicui nō ineſt.c. Alio mō capiēdo cōtrariū ꝟclusionis. vt oi ineſt.c. nulli ineſt.c. vel alicui ineſt.c. et alicui nō ineſt.c. et sic sub cōtrario cōprehēdit oppositū subcōtrarium. ¶ Tertia cōclusio. in modis vniuersalib⁹ ꝓie figure ex opposito cōtrario cōclusiōis cū maiore pōt sillogizari cōuersiue cōtrariū miozis. et ex cōtrario ꝟclusionis cū mioze non potest sillogizari cōuersiue cōtrariū maiozis. sed solū cōtradictoriū eius. Hāc probat aristo. inductiue in barbara et celarent. nā in barbara ex opposito cōtrario ꝟclusionis cū maiore: infertur cōtrariū miozis in camestres. sed ex ꝟtraria eius cū minoze infert cōtradictoria ei⁹ in felaptō. Similiꝫ in celarēt ex cōtraria cōclusionis cū maiore. infertur cōtraria miozis in cesare. et ex cōtraria cōclusionis cū mioze: infert ꝟtradictoria maiozis in darapti. ¶ Quarta cōclusio. in modis vlib⁹ prime figure ex opposito cōtradicto⁹ cōclusionis cū altera p̄missaꝝ interimit ꝟtradictorie alia premissa: ꝛ nō cōtrarie. Scōa pars patet. qz ī modis vniuersalib⁹ cōclusio ē vl̄is cui⁹ cōtradictoria est particularis. mō cōclusio vniuersalis solū potest cōcludi ex ābab⁹ vniuersalib⁹. ꝓmā partez cōclusionis ꝓbat aristo. inductiue. qz in barbara ex opposito cōtradicto⁹ ꝟclusiōis cū maiore: infert cōtradictoria miozis in baroco. ſz ex ꝟdictoria ꝟclusionis cū mioze: infert contradictoria maiozis in bocardo. Similiꝫ in celarēt ex cōtradictoria cōclusionis cū mioze: ī fert cōtradictoriū maiozis in disamis. sed ex cōtradictorio cōclusionis cū maiore: infertur cōtradictoria miozis in festino. ¶ Quinta conclusio. in modis ꝑticularibus prime figure ex cōtradictoria cōclusionis cū vna premissaꝝ infert ꝟtradictoria alteri⁹ premisse. ¶ Sexta cōclusio. in eisdē modis ex subcōtraria cōclusionis cū altera p̄missaꝝ nō contingit iterimere aliā premissaꝝ. Hec cōclu⁹ ex textū pōt sic ꝓbari. qz sill's cōuersiuus tenet in virtute istius maxie: q̄ a destructōe cōsequētis infertur ōstructio añcedētis. mō vna subcōtraria non interimit reliquā eo q̄ pñt simul esse vere. iō ī tali processu nō argueret a destructione cōsequētis ad destructionē antecedētis. Hāc conclusionē declarat aristo. inductiue. qz in dary ex cōtradictoria cōclusionis cuz miore infert cōtradictoria minozis in camestres. ꝛ in eodē mō ex cōtradictoria cōclusionis cū miore: infert cōtradictoria maiozis in ferisō. Similiꝫ in eodē mō licet ex subcōtraria cōclusiōis cū maiore inferat subcōtraria miozis in barocotī illa subcōtraria non interimit miorē eo q̄ due subcōtrarie pñt simul esse vere. sed ex subcontraria cōclusionis cū mioze non contigit interimere maiorē. quia tūc argueret ex puris particularib⁹. Similiter in ferio ex contradictoria cōclusionis cū altera premissaꝝ cōtigit interimere cōtradictorie aliā premissā. sed ex subcōtraria neutra p̄missaꝝ interimitur. Et per hoc patet responsio ad dubium.

Secundo Dubitatur vtrū in oībus modis secunde ꝛ tertie figuraꝝ possit quelibet premissa sillogizari ꝟuersiue. ¶ Pro solutōne supponēdū est q̄ in secūda parte ōtermiat aristo. de mō sillogizādi cōuersiue in secūda figura. et cōtinet quattuor conclusiones. ¶ Quaꝝ ꝓia est. in secūda figura nō concludit cōuersiue cōtraria maiozis: sed tātū ꝟtradictoria eius. ꝓbat aristo. quia maioz scōe figure semp est vniuersalis et debet interimi per tertiā in qua semp concludit ꝑticularis. g̃ ꝛc. ¶ Secūda cōclusio. in secūda figura miozi cōuersiue interimit tā ꝟtrarie q̄z ꝟtradictorie. Has duas ꝟclusiones simul ꝓbat inductie aristo. in cesare et camestres. qz in camestres ex cōtraria cōclusionis cū maiore: potest inferri cōtraria minozis in barbara. ꝛ eodē mō ex cōtraria cōclusionis cū minoze: infert cōtradictoria maiozis in felaptō. Silr in eodē ex ꝟtradictoria ꝟclonis cū mioze: ifertur cōtradictoria maiozis in ferisō. et ex eadē ꝟdictoria cōclonis cū maiore: iferet ꝟdictoria

minoris in dary. ⁊ dicit esse similiter de cesar sicut dictū ē de camestres. qz ex cōtraria cōclusionis cū minore de cesare infertur cōdictoria maioris in darapti. sed ex contradictoria conclusionis eius cū minore: interimit cōtradictoria maioris in disamis. Contraria vero minoris sillogisat ex contraria cōclusionis cū maiore in celarent. sed eius contradictoria cōcluditur i ferio capiendo contradictoriū conclusionis cū maiore. ¶ Tertia conclusio. i modis particularibus scde figure ex contraria et subcōtraria conclusionis neutra p̄missa⁊ interimit ꝓpter cām dictam i prima figura. ¶ Quarta conclusio. in eisdē modis ex contradictoria conclusionis interimit vtra q3 premissa⁊. Das duas cōclusiones simul probat arist. inductiue. qz in festino ex subcontraria cōclusionis cū minore nō pōt interimi maior. eo q3 ābe p̄misse erunt particulares. sed ex subcontraria cōclusionis cū maiore ꝯtingit inferre subcōtrariā minoris in ferio. tñ illa subcontraria nō iterimit minorē. eo q3 due subcontrarie pñt simul esse vere. sed i eodē mō ex cōtradictoria conclusionis cū minore interimit contradictorie maior in disamis. ⁊ ex contradictoa conclusionis cū maiore interimitur contradictorie minor in celarēt. Similit in bocardo ex sb contraria cōclusionis nihil interimit. sz ex cō tradictoria conclusionis cū minore necio iterimitur contradictorie maior in bocardo. ⁊ ex contradictoria cōclusionis cū maiore interimit contradictorie minor in barbara. ¶ Consequēt in tertia parte p̄sequit de tertia figura. ⁊ itēdit duas conclusiones. Prima ē ista. q3 in ctia figura ex contraria. i. subcōtraria conclusionis neutra p̄missarū interimit. ¶ Scda conclusio. ex cōtradictoria conclusionis iterimit vtraq3 premissa⁊. prio probat primā conclusionē inductiue. qz in darapti ex subcōtraria conclusiōis nihil interimit. nā si sumat subcōtraria conclusiōis cū minore fiet sillogism⁹ i pria figura maiore particulari. sz si sb contraria conclusionis iungat cū maiore bñ infert particularis ne⁹. in baroco. sz illa nō iterimit minorē de darapti. Scdo probat idē in disamis. qz ex subcontraria conclusionis cū minore arguit maiore particulari in pria figura. ⁊ ex eadē subcōtraria cū maiore: arguit ex puris particularib⁹ in scda figura. Tertio probat in datisi qz si subcōtraria conclusiōis iūgat cū minore: argueretur ex puris particularib⁹: si vo eadē subcōtraria iūgat cū maiore: fiet sillo⁹ in baroco ad conclusionē subcōtrariā maioris q3 n̄ iterimit minorē. Quarto probat idē in felapton. qz ex sb contraria conclusiōis fiet sillo⁹ in pria fi⁹ a^rc^ pti^r si vo iūgat cū a^rc^: concludit vna pticlaris ne⁹ q3 stat i vi^tc^ cū b^rc^ de felaptō. Quito p3 idē i ferisō qz ex sbcōtraria conclu^nis^ cū minore argit ex puris pticlarib⁹. si vo iungat cū maiore concludet tñ sbcōtraria b^ris^. ¶ Postea declāt scdam cōclusionē inductiue. qz in darapti ex contradictoria conclusiōis cū minore iferit contraria maioris i celarēt. sz ex contradictoria conclu^nis^ cū a^rc^ iterimitur b^or^. in cesare. probat idē i disamis. nā ex contradictoria conclusiōis cū b^rc^ interimit contradictoria maioris in celarēt. sz ex contradictoria conclusionis cū maiore inferit contradictoria minoris in festino. Tertō probat idē i datisi vbi ex contradictoria conclusiōis cū b^rc^ iferit contradictoria maioris i ferio. ⁊ ex ꝺdicto^a^ eiusdē conclusiōis cū a^rc^ iferit contradicto^a^ minoris in cesare. 4.º probat iō in felapton. nā ex contradictoria conclusionis cū minore iferit ꝺria maioris in barbara. ⁊ ex ꝺdictoria eiusdē conclusiōis cū maiore iferit contraria minoris i camestres. 5.º p3 idē in ferisō. qz ex cō tradictoria conclusiōis cū minore iferit contradictoria maioris in dary. ⁊ ex contradictoria conclusionis cū maiore iferit contradictō minoris in camestres. de bocardo vo arist. nō facit mētionem. de q3 tñ similis ē determia^nis^ sicut de alys. Et ex p̄dictis ifert tria correlaria. Pm^o^ ē. silli prie figure concludit ꝑuersiue p scdam ⁊ ctiā figuras qz minor sēper iterimit p scdam figurā eo q3 iō p̄dicat i maiore ⁊ i conclusiōe. iō si sill' iūgat erit dispō scde figure. sz maior interimit in tertia fi^a^ eo q3 i conclu^nc^ ⁊ in minore idē subicit. ⁊ ideo si sill' iungāt erit dispositio tertie figure. Scōm corre^m^. in sillis scde figure minor sep iterimit p primā figurā. eo q3 illō q3 ē sbm maioris ē p̄dicatū conclusionis. ideo si conclusio iungat maiori erit dispositio prime fi^c^. sz maior iterimit p ctiam figurā. eo q3 idē ē sbm conclusionis ⁊ minoris ideo si sill' iūgāt erit dispositio ctie figure. Tertiū corre^m^. in 3^a^ fi^a^ a^or^ sep iterimit p primā figurā. eo q3 i 3^a^ fi^a^ idē ē sbm conclu^nis^ ⁊ p̄dicatū minoris. ideo si sill' iungāt erit dispos^o^ p^c^ fi^c^. sz b^or^ i 3^a^ fi^a^ iterimit p scdam q3 idē ē p̄dicatū conclu^nis^ ⁊ minoris. ⁊ ideo si sill' iungāt erit dispos^o^ 2^e^ fi^e^.

Tertio Dubitat. Quot modis ꝑueniūt ⁊ dīnt sillo⁹ ꝑuersiu⁹ ⁊ sill⁹ ad impossibile. Rñdet q3 triplicit ꝑueniūt ⁊ q̄drupliciter differūt. p ꝑueniūt qz fiūt ex eisdē termis

et eadē fi⁹. Scōo qz idē sill⁹ modo ē ouersiuus z ad ipossibile. 3°. qz vterqz pcedit ex opposito alicui⁹ ppositionis. Sz dīnt. p. qz sill⁹ ad ipossibile ñ pſupponit aliquā conclusionē sillogisti cā: sz solū pſupponit aliquā ppositionē negatā a rñdēte. sillo⁹ vo conuersiu⁹ sēp pſupponit aliquā ppositionē sillogisatā. 2° dīnt. qz sill⁹ conuersiu⁹ vz ad oñdēdū bonitatē consequētie. sz sillo⁹ ad ipossibile vz ad oñdēdū vitatē alicui⁹ ppositionis. 3°. dīnt. qz sill⁹ ad ipossibile sp pcedit ex falsa falsa. sz sill⁹ conuersiu⁹ potest pcedere ex ābab⁹ vis. 4°. dīnt. qz sillo⁹ ad ipossibile pcedit tm ex opposito ꝺdictorio: sz sill⁹ conuersiuus indifferēter pcedit ex opposito ꝺrio vel contradictorio.

Ad rationes

Añ oppo⁹. Prīa soluta ē. ¶ Ad scōam dī q scōus pcessus ppe vz dici circularis: in compatione tñ ad p⁹. Uel dicit q pōt dici vn⁹ sillo⁹ ppē vnitatē ⁊ mioꝝ. ¶ Ad tertiā potest dici q petitio principij stat cū sillogismo simpliciter. ⁊ hec de q̄stione.

Quaeritur

Utrū vlis affirmatiua possit p bari p ipossibile in prīa figura: ¶ Arguit p q°. qz q̄cunqz consequēs sillogizabilis oñsiue eadē ē sillogizabilis p ipossibile ⁊ eō. ut patuit in qnto tractatu p̄mi huius⁹ vsus finē. sed vlis a⁹ ē sillogizabilis oñsiue in prīa figura q̄ ⁊ ēt p ipossibile. ¶ 2°. argī°. q̄cunqz ppositio sillogizat p alias figuras: illa eadē potest sillo⁹ p p̄mā figurā vt vult arist. p posteri. sz vlis a⁹ est p ipossibile sillogizabilis i alijs figuris. q̄ ēt in prīa. ¶ 3°. sic. ibidē dicit arist. q prīa fi⁹ ē potioꝝ alijs. q̄ si in alijs figuris p ipossibile concludatur vlis affirmatiua ita ēt i prīa figura. ¶ In oppositum est aristoteles in textu.

Primo

Sciēdū ē q 5ⁿ ca⁹ in q ōtinet arist. de qnta ptē sillogꝝ cōtz sex cōclusiones. ¶ Prīa ē in prīa pte sui i q tāgit diffi⁹ⁿᶜᵐ sill⁹ p ipossibile ⁊ ē ḃ. Sill⁹ p ipossibile ē q ex oppōito cōclu⁹ⁿᵗ⁹ pbāde cū aliq̄ māifeste vo infert vnū māifeste flm: ex cui⁹ falsitate infert falsitas vni⁹ p̄missę. ⁊ ex ei⁹ falsitate fialit infert vitas ppōis negate a rñdēte. Ex q̄ diffinitōe pz q ad sillm̄ p ipossibile frūt 4°r pcessus. ut satis ōclātū ē i p̄ libro i 4°. ca°. septimi tractat⁹. Hāc diffinitōnē ōclāt arist. cōpādo sillz p ipossibile ad sillm̄ cōuersiuū. qz sill⁹ cōuersiuus ⁊ sillo⁹ ad ipossibile fiūt i oib⁹ figuris ⁊ i eisdē termis. Differt tñ qz sillo⁹ ad ipossibile p supponit vnā conclusionē solū negatā uel concessam a respondente. sed sillo⁹ conuersiu⁹ pre supponit vnā conclusionē sillogizatā: ex cuius opposito cū altera p̄missarū infert oppm alti⁹ p̄misse. ¶ Secunda conclusio. vniuersal affirmatiua nō sillogizat per impossibile in prīma figura. pz. qz hoc esset sumēdo contrariā vl cōtradictoriā. non contrariā. qz a falsitate vnius contrariarū non segt veritas alteri⁹. eo q due contrarie possūt simul esse false. nec fit ēt sumēdo contradictoriā. qz contradictoria vlis a⁽ᵘᶜ⁾ ñ potest esse p̄missa alicui⁹ sillī prīe figure. ñ enī potest eē maioꝝ. qz contradictoria vlis a⁽ᵘᶜ⁾ ē particularis negatiua: modo i prīa figura maioꝝ particulari negatiua nihil segtur. nec ēt potest esse minoꝝ. qz minoꝝ negatiua nihil segt. ¶ Tertia conclusio. particularis affirmatiua bñ sillogizatur p ipossibile i prīa figura. pz qz capiēdo p ypothesi contradictoriā particularis affirmatię q̄ ē vniuersal negatiua. ⁊ sibi addēdo minorem sumēdo aliā sub subiecto infert vlis negatiua incelarent. vel particularis negatiua in ferio. ⁊ ex falsitate illi⁹ conclusionis infert falsitas maioris que ē contradictoria particularis affirmatiue. Et addit arist. q sumendo subcontrariā particularis affirmatiue ñ erit sillo⁹ in prīma figura. qz tlis sōcontraria ñ potest eē p̄missa i prīa figura. ¶ 4ª con°. vlis negatiua ē p impossibile sillogizabilis i prīa figura sumēdo particlarē affirmatiuā p ypothesi ⁊ addēdo vnā maioꝝ ēi q̄ p me⁹ accipit aligd supi⁹ ad subm. ¶ 5ª. con°. particlaris negatiua sillogizat i prīma figura p impossibile capiēdo p ypothesi vlez affirmatiuā ⁊ addēdo minorē sumendo aligd sub subiecto maioris. ¶ Sexta con°. particlaris negatia ñ sillo⁽ᵐʳ⁾ p ipossibile capiēdo suā sb contrariā. Probat arist. trib⁹ ratiōib⁹: q̄rūprīma ē ḃ. Quia ppositio sillogizāda i sillo p ipossibile cū ppōe vā vz interimere ppōnē sillogizādā. sed vna subcōtraria ñ iterimit aliā cum possit sil eē ve. q̄ ⁊c. Scōa rō ē. qz ppō sūpta p ipossibile que opponitur propositioni sillogizande debet interimi propter interemptionē conclusionis. quod tamen non contingeret si ille due subcontrarie essēt sil ve. qz tūc p̄missa vā interimeret propter falsitatē conclusionis false. Tertia ratio ē. quia in sillogismo per impossibile conclusio falsa debet sequi non tam q̄ sequatur propter falsitatem propositionis

assūpte. sed ꝓpter falsitatē premisse opposite ꝓpōi probande. sed si talis premissa opposita sit subcōtraria propositioni probande contingeret eas simul stare ī veritate. ideo ex tali sb̄ contraria cum sit vera non sequit̄ ꝯclusio falsa. Ex quo infert duo correlaria. Primum est ad sillogisandū per impossibile non est sumendū ꝯriū sed ꝯdictoriū. qꝛ sumendo ꝯdictoriuꝫ concluditur cōclusio ꝓbanda esse necessaria: si sit sillo⁹ demōstratiuus. vl̄ ꝯcludit̄ eā eē ꝓbabilē. i. ꝓpō ꝓbabilis si talis sillo⁹ fuerit dyaleticus. Scōm correlariū. oēs ꝓpōnes ab vl̄i affirmatiua ostenduntur per impossibile ī pria fi⁹.

Secundo Sciendū ē ꝙ in secūda ꝑte huius capituli docet sillogisare per impossibile in secūda figura: ⁊ intēdit quattuor conclusiones. quarū pria ē h̄. vniuersalis affirmatiua est per impossibile sillogisabilis in secūda figura. patet. capiendo ꝓ ypothesi contradictoriā vl̄is affirmatiue ⁊ addendo vnā maiorē sumēdo aliquid inferius sub predicato. Et addit aristo. ꝙ pro ypothesi non dꝫ sumi contraria. eo ꝙ a falsitate vnius contrarioꝝ non sequitur veritas alterius. ¶ Scōa ꝯclusio. particularis affirmatiua est per īpossibile sillogisabilis in secūda figura. capiendo scꝫ ꝓ ypothesi eius contradictoriam et addendo vnam maiorē vel minorē. nec debet sumi sub contraria talis particularis affirmatiue. propt̄ causā dictam ī prima figura. ¶ Tertia conclusio. vniuersalis negatiua est per impossibile sillogisabilis in secūda figura capiendo pro ypothesi eius contradictoriā ⁊ addendo vnā vl̄eꝫ pro maiore. ¶ Quarta conclusio. in secunda figura particularis negatiua sillogisat̄ per īpossibile capiēdo pro ypothesi eius contradictoriam ⁊ addendo vnā vniuersalē negatiuā. ¶ Cōsequēter in tertia parte docet sillogisare ꝑ impossibile in tertia figura. Et intendit quattuor cōclusiones quaꝝ pria est h̄. Uniuersalis affirmatiua sillogisat̄ per impossibile in tertia figura capiendo pro ypothesi contradictoriā eius et addendo vniuersalē affirmatiuā pro minore. nec debet sumi ei⁹ contraria. quia tunc nō ꝯcluderetur propositū. ¶ Secūda ꝯclusio. in tertia figura particularis affirmatiua sillogisat̄ ꝑ īpossibile: sumēdo ꝓ ypothesi contradictoriā eius ⁊ addendo vnā vl̄em affirmatiuā vel particularē affirmatiuā ꝓ miore. ¶ Tertia conclusio. in tertia figura per īpossibile sillogisatur vniuersalis negatiua capiendo pro ypothesi contradictoriā ei⁹ ⁊ addendo vnam vniuersalē affirmatiuā ꝓ miore. ¶ Quarta cōclusio. particularis negatiua sillogisat̄ per impossibile: capiendo cōtradictoriā eius iunctaꝫ cum vna vniuersali affirmatiua miore. nec dꝫ sumi subcōtraria ꝓpter causas dictas ī pria figura. Ex quo infert duo correlaria. Primū ē. in omi figura sillogisando per impossibile sē per sumēda est cōtradictoria ꝯclusionis sillogisande: nō aūt ꝯtraria vel subcontraria. Secundū correlariū. oīs ꝓpō pōt sillogisari ꝑ impossibile in prima ⁊ tertia figuris.

Tertio Sciendū ē ꝙ circa hūc textum incidit vna difficultas q̄ est hec. ¶ Utrum eadē ꝯclusio ostensiue sillogisata sit per impossibile sillogisabilis et ecōtra. ¶ Pro solutione supponitur ꝙ aristo. in q̄rta parte huius capituli cōparat sillm̄ per īpossibile ad sillm̄ ostensiuū penes conuenientiam ⁊ dr̄am ¶ Pria dr̄ia est hec. qꝛ demōstratio ꝑ īpossibile accipit p̄missam ꝓpōnē quā vult īterimere cui adiungit vnā premissā veram: ad cōcludēdū vnū manifeste falsum. sed sillo⁹ ostensiu⁹ ponit ābas premissas ⁊ ꝯcludit conclusionem verā quā intendit. ¶ Scōa differētia. qꝛ in demonstratione ostensiua nō oꝫ conclusionē anteq̄ꝫ demonstret̄ esse prius notā siue ī veritate siue in falsitate. qꝛ per demōstrationē notificat̄ eius veritas. sed in demōstratione ad impossibile oportet conclusionem esse pri⁹ notā ī falsitate: ut ex ea interimatur assūptū. Conueniūt etiā dupliciter. p̄ qꝛ vtraq; demōstratio tā ostēsiua q̄ꝫ ad impossibile sumit duas p̄missas concessas. different̄ tamē. qꝛ in demōstratione ostensiua premisse sunt concesse simpliciter cū sint simplr̄ vere. sed nō in demonstratione per impossibile: vna eni p̄missa scꝫ vera ē cōcessa simplr̄. ⁊ alia est cōcessa nō simpliciter: sed ab aduersario. Secunda conueniētia. quia fiūt ex eisdē termīs. et oīs cōclusio oñsiue demōstrabilis pōt ēt demōstrari per īpossibile ⁊ eꝯ. qꝛ oīs ꝯclusio affirmatiua ⁊ ꝑ īpossibile sillogisata in pria figura: pōt ostēsiue demōstrari in scōa figura. ⁊ oīs ꝯclusio sillogisata ꝑ īpossibile ī scōa figura potest ostensiue demonstrari ī prima figura. oīs ēt ꝯclusio sillogisata ꝑ impossibile in. tertia figura si fuerit affirmatiua est sillogisabilis ostensiue in pria figura. si vo fuerit ne^ua est oñsiue sillogisabl̄is

in secunda figura. h̄ totū ꝓbat arist. exēplarit̄

Conclusio in tribus figuris..

Responsalis. Et si vniuersalis affirmatīa per impossibile possit ꝯcludi in prima figura: non tñ pōt probari per īpossibile in prīa figura. Prīa pars pz. qꝛ vniuersal̄ affirmatiua pōt eē ꝯclusio p̄mi ꝓcessus sill̄i ꝑ īpossibile facti in prīa figura. g̊ ꝛc. Scd̄a ꝑs pz qꝛ illa ꝓpō nō ē per īpossibile ꝓbabilis in prima figura cuius ꝯtradictoria nō pōt eē p̄missa in eadē figura. sed ꝑticularis negatiua que est cōtradictoria vl̄is affirmatiue nō pōt eē p̄missa in prima figura. g̊ vl̄is affirmatiua non potest ꝓbari per impossibile in prima figura.

Primo Dubitatur Utrū ex oppositis possit fieri sillo⁹ in prima figura. ¶ Pro solutione est supponēdū ꝙ sextum capitulū in q̊ determīat arist. de sexta potestate sillogismoꝝ que est sillogizare ex oppositis: continet quattuor partes. in quaꝝ prima intēdit duas conclusiones. quaꝝ prīa tāgit q̄ttuor diuisiōes. Prima diuisio ē h̄. Propōnū oppositarū quedā sūt oppōite secūdū veritatē: alie sunt opposite secūdū locutionē. Est enī oppositio scd̄m locutionē illa que est inter affirmationē ꝛ negationē de eodē subiecto ꝛ de eodē predicato. Scd̄a diuisio. quadruplices sūt ꝓpōes opposite scd̄z locutionē. prīe sunt sicut vl̄is affirmatiua ꝛ vniuersalis negatiua. scd̄e sunt sic̄ vniuersalis affirmatiua ꝛ particularis negatiua. tertie sunt sicut vniuersalis negatiua ꝛ ꝑticularis affirmatīa. q̄rte sūt particularis affirmatiua ꝛ particularis negatiua. ¶ Tertia diuisio. triplices sūt ꝓpōes opposite scd̄m veritatē prīe sūt vniuersalis affirmatiua ꝛ vl̄is negatīa. secūde sūt vniuersalis affirmatiua ꝛ particl̄aris negatiua. tertie sūt vniuersalis negatiua ꝛ ꝑticularis affirmatiua. ¶ Quarta diuisio. duplices sūt ꝓpōes opposite scd̄z veritatē quedā sunt opposite cōtrarie. sicut vl̄is affirmatiua ꝛ vniuersalis negatiua. alie sūt opposite ꝯdictorie. ut vniuersalis affirmatiua ꝛ ꝑticularis negatiua. ꝛ vniuersalis negatiua et particularis affirmatiua. ¶ Secūda cōclusio. in prima figura nō pōt fieri sill⁹ ex oppositis. pz qꝛ uel talis sillo⁹ ē affirmatiu⁹ vel negatiuus. nō affirmatiuus. qꝛ in sillō affirmatiuo oꝫ vtrasq̄ premissas eē affirmatiuas. sed propōes opposite sic se habēt ꝙ vna ē affirmatiua et alia negatiua. g̊ in prīa figura nō potit fieri sillo⁹ affirmatiuus ex oppositis. nec etiā sill⁹ negatiu⁹ ex oppositis. qꝛ i oī sillogismo ex oppositis predicat̄ idē in vtraq̄ premissaꝝ vl̄ subicitur idē ī vtraq̄ sed in sillogismo negatiuo prīe figure nō p̄dicatur nec subicit̄ idez in vtraq̄ premissaꝝ. sed in prīa figura aliquid predicat̄ de medio ꝛ in secūda mediū p̄dicat̄ de alio. g̊ ī prīa figura nō pōt fieri sillo⁹ negatiuus ex oppositis

Secundo Dubitat̄. vtrū ex oppositis contrarys ꝛ contradictorys fiat sillo⁹ in secūda et tertia figuris. ¶ Pro solutione est supponēdū ꝙ arist. in hac secūda ꝑte docet sillogizare ex oppositis in scd̄a figura ꝛ intēdit duas ꝯclusiones. quaꝝ prīa ē h̄. ī modis vniuersalib⁹ scd̄e figure fit sillo⁹ ex oppositis contrarys. pz inductiue p̊ in camestres sic arguēdo. oīs disciplina est studiosa nulla disciplina est studiosa. g̊ nulla disciplīa est disciplina. Similit̄ in eodē bene seq̄t̄. oīs disciplina ē studiosa nulla medicīa ē studiosa. g̊ nulla medicina est disciplina. Et est intelligēdū ex̄ textū ꝙ in hoc secūdo sillogismo maior et minor non sūt simplicit̄ ꝛ directe opposite. qꝛ nō sunt de eodē subiecto. sed dicūt̄ opposite ꝯsecutīe qꝛ si istis duab⁹ premissis addatur ista propō vera oīs medicina ē disciplina: ex mīore dicti sillogismi cū ista vniuersali affirmatiua vera opposita seq̄t̄ ista ꝑticularis negatīa vera. quedā disciplina non est studiosa. ut arguendo sic in felapton. nulla medicina ē studiosa oīs medicina est disciplina. g̊ quedā disciplina ñ ē studiosa. ꝛ ista cōclusio ꝯdicit maiori prioris sillogismi facti in camestres. Et addit arist. ꝙ similia exempla darentur in cesare si trāsponerentur premisse. ¶ Secunda conclusio. in modis particularibus secunde figure fit sillogismus ex contradictorie oppositis. ut sic arguendo in festino. nulla disciplina est studiosa. quedaz disciplina est studiosa. ergo. quedā disciplīa ñ est disciplina. vel sic in baroco. oīs disciplina ē studiosa quedam disciplina non est studiosa. g̊ quedam disciplina non est disciplīa. Ex quibus concludit arist. ꝙ ex oppositis cōtrarie et ex oppositis ꝯdictorie fit sillo⁹ in secunda figura: dū tamen in ābab⁹ p̄missis sit idē subiectū respectu eiusdem predicati. vel saltē ꝙ subiecta se habeant sicut totū ꝛ pars. i. sicut superi⁹ ꝛ inferius cuiusmodi se habēt disciplina ꝛ medicina. ꝛ hoc dicit propter illas propōes que ñ opponūt̄ simplicit̄. sed consecutiue. ¶ Conse-

quenter in tertia parte docz sillogizare ex oppositis in tertia figura. Et intēdit tres ꝯclusiones. Prima ē. in modis affirmatiuis tertie figure non fit sillo⁹ ex oppositis propter causaz priꝰ datā i prima figura. ¶ Secunda conclusio. in modis vniuersalib⁹ negatiuis tertie figure fit sillogismus ex oppositis ꝯtrarie. pbatur vno exēplo. qz bene sequitur in felapton. nulla medicina est disciplina. ois medicina ē disciplina. ḡ quedā disciplina nō ē medicina. Tertia cōclusio. in modis particularib⁹ negatiuis fit sillo⁹ ex oppositis contradictorie. pbatur vno exēplo. qz bene sequitur i ferison. nulla medicina ē disciplina quedā medicia ē disciplina. ḡ quedā disciplina nō est disciplina.

Tertio Dubitaꝫ. ad qd vz sill⁹ ex oppoⁿⁱˢ ¶ Pro solutione supponiꝫ ꝙ in quarta parte ponit arist. ad declarationē predictoꝝ septē notabilia. quoꝝ primū est istud Quādocūqz ābe premisse sūt vniuersales: talꝫ sillo⁹ est ex oppositis contrarie. sed si altera ē vlis et altera particularis: talis sillo⁹ ē ex oppositis ꝺictorie. ¶ Scōm notabile. ad sillogizādū ex oppositis: oz sumere oppositā ꝺrie vl ꝺictorie ꝛ nūqz subcōtrarie. tū qz subcontrarie sūt ābe particulares: ex quib⁹ non fit sillo⁹ tū qz sūt ābe vere. ideo ex eis non sequeret cōclusio falsa. ¶ Tertiū notabile. si vnū oppositm fuerit cōcessū a respōdente oz sumere alteruz per interrogatōnē vel per sillm̄. ¶ Quartū notabile. in scōa ꝛ tertia figuris sex sūt modi sillogizādi ex oppositis. ꝛ sūt tres modi oppositionis. ꝛ in quolz mō oppōnis pñt sumi duo modi sillogizādi pponēdo vel postponēdo affirmatiuā negatiue. ¶ Quitū notabile. licz ex falsis ꝺtingat seq verū: tñ i sill'o ex oppositis sēp cōcluditur falsū. quia semp ꝯcludit negatio eiusdē de seipso. si premisse sint opposite simpliciter. vel cōcluditur negatio superioris de iferiori si premisse fuerit opposite nō simplicit. sz scōm ꝺnam. ut patuit. ¶ Sextū notabile. sill⁹ ex oppōitis vz ad arguēdū. i. ad ꝯcludēdū ypotheseos cōtradictoriū. i. ꝺictoᵐ ꝯclusionis posite a rñdēte. ut si rñdēs posuerit ꝙ oē ipar est par. ꝛ tūc sibi ꝯcluditur contrarium vel contradictoriū talis ꝓpōnis. ꝛ vocat arist. talem sillogismum ex oppositis paralogismū. eo forte ꝙ peccat i materia. ¶ Septimū notabile. opposita ꝑ que cōcludit idē de seipso negatiue i sill'o ex oppositis nō accipiūt per vnū sillm̄. qz conclusio non ꝺplectit simul et explicite vtrū qz oppositoꝝ nisi forte talia oppōita sint explicite accepta in maiori ppōe. vt arguēdo sic. oē aial est albū et non ē albū ois hō ē aial. ḡ ois hō est albus et non ē albus. ideo dicit arist. ꝙ oz vnū cōtrariū accipere tāqz cōcessū a rñdēte. ꝛ alterū accipere p sillm̄. uel etiā pōt vtrunqz contrariū sumi p aliū ꝛ aliū sillm̄. et deinde ex ipsis tāqz ꝯcessis a respondente sillogizare.

Ad rationes Ante oppm. ¶ Ad pmā negaꝫ ꝯña. quia ex illis pmissis nō segit aliud nisi ꝙ vlis affirmatiua potest sillogizari p ipossibile. ¶ Ad scōam dicitur ꝙ maioz ꝺz veritatē de sillogizatōe ostensiua non autē de sillogizatōe per impossibile. ¶ Ad tertiā dr ꝙ lz pria figura sit pfectioz aliis qtū ad euidētiā illationis: nō tñ qtū ad pluralitatē sillogizatoꝝ saltē p ipossibile. ꝛ h̄ ō qōne.

Queritur Utrum petitō principy peccet ꝺ sillm̄ simplicit. ¶ Et videt ꝙ sic. qz i omi sill'o simplr ꝯclusio debet eē alia a pmissis. sz i petitione principy ꝯclusio non est alia a pmissis. ḡ petitio principy peccat contra sillm̄ simplr. ¶ Scōo ar sic. ois sillo⁹ imodificatus peccat ꝺ sillm̄ simplr. sed oēs paralogismi petitionis principy sūt imodificati. ut ꝓz p arist. p elēchoꝝ. ḡ rē. ¶ Tertio argr sic. petitio principy peccat ꝺ sillm̄ dyaleticū. ḡ etiam peccat ꝺtra sillm̄ simpliciter. tz ꝺña ab iferiori ad superius. ¶ In oppositū arguit. qz petitio principy peccat ꝺ solā ꝓbationē. vt arist. videt sētire i textu. ḡ petitio principy nō peccat cōtra sillm̄ simpliciter.

Primo Sciendū ꝙ secūdus tractatus in quo determiat arist. de tribus peccatis siue defectibus icidētib⁹ ꝺ potestates sillogismoꝝ diuiditur in tria capitula. In quorum primo aristo. determinat de primo peccato incidēte circa sillm̄ circularē. et cōtinet duas ptes. in q̄rū pria ponit sex suppōes q̄ sūt sex ꝯclusiones principaliter intente. i pria parte huiꝰ capituli ponit sex ꝯclusiones: pria conclusio ōmōstrat genus petitionis principy ꝛ est hec. petere principiū ē non demonstrare ꝓpositū. ¶ Secūda ꝺ tāgit qttuoz mōs illiꝰ generis ꝛ ē h̄. qttuoz modis ꝓtigit nō oñdere ꝓpm. ꝑ qñ ꝓponit aliqd sine ꝓbatōe aliq ꝛ sine sillogizaᵐᵉ. z⁰ qñ prepositū. i. ꝯcluꝰ itēta oñdit p ignotioza. 3⁰ qñ ꝑ

positū oñdit ꝙ eque ignotū. 4°. qñ ꝑius ōmō stratur per posteri⁹. qz ois ōmōstratio. i. sillo⁹ ꝓbatiuus dz procedere ex notioribus ꝛ prio ribus. ¶ Tertia conclusio ostēdit ꝙ nō ostendere ꝓpo^m ꝛ petere principiū nō conuertunt ꝛ ℏ. lz in q̄ttuor predictis modis non oñdat ꝓpo^m. nō ē tñ necesse ꝙ petat principiū. ¶ 4ª 2°. tāgit vnā dionē ꝙ quā pōt haberi diuisio petitionis principy ꝛ est hec. ꝓpōitoꝝ quedā sūt nata ꝓcipi siue cognosci ꝑ se: sicut principia. q̄dā vo cognoscūt ꝑ alia sicut ꝛclusiones q̄ ōducuntur ex principys. ¶ Quinta cōclusio tangit diffinitionē petitionis principy ꝛ ℏ. ꝓpetere principiū ē accipe aliqd ut ꝑ se notū qō nō est per se notū. ¶ Sexta 2°. tāgit vnā diuisionē petitionis principy. ꝛ ℏ. ꝓpetitōnū principy alia ē statim. alia nō statim. ꝓpetere principiū statiz ē accipere aliqō ꝓpo^m ad ꝓbandū seipm. Sed petere principiū nō stati ē trāsgressiue aliud assumere ad ꝓbādū ꝓpo^m ꝙ qō nō ē natū ꝓbari Illud declat arist. ꝑ i lris. ut si a. oñdat ꝑ b. ꝛ. b ꝑ. c. tūc si. c. sit natū oñdi ꝑ. a. tūc ē petitō ꝓncipy nō statim. Scōo ꝓbat idē i ēmis signi^us. ut si quis ꝓbet lineas eē paralellas. i. eque distātes. eo ꝙ ñ ꝛcurrūt. petit principiū. qz lineas nō ꝛcurrere dz ꝓbari ꝑ ℬ qō ē lineas eē palellas

Secundo Sciendū ꝙ in secūda pte huius oñdit q̄liter cōtigit petere principiū i q̄libet figura. Et ītēdit sex ꝛclusiones. quaꝝ ꝑia est hec. in modis affirmatiuis ꝑie figure si maior sit eque dubia sicut ꝛclus ꝛ termi mioris sint ꝛuertibiles. tūc petit principiū. qz ex ꝛclusiōe cū ꝛuersa mioris oñdet maior ꝙ bonū sillm cōuersiuū ꝛ ꝓbatiuū. nec ꝓpt ea ē ymaginādū ꝙ petitio ꝓncipy impediat syllz simplr. sz bñ impedit ꝓbatōez ꝛclusiōis. ꝛ ℬ nōt arist. i textu cū dicit. nūc aūt ℬ ꝓhibet| sz non mod⁹. i. ꝙ modus sillogistic⁹ nō ꝓhibet petitionē principy. eo ꝙ in bōa sillogizatiōe bñ petit principiū sz illud qō dictū ē videlz inotioritas ꝓmisse q̄ nō ē nata ꝓbari per cōclusionē ꝓhibet ꝓbatōnē principy. ¶ Scōa 2°. i mō affirmatiuo ꝑie figure. si mior sit eq̄ dubia sic 2° ꝛ termini maioris ꝛuertāt. tūc petit principiū. qz ex ꝛuertēte maioris et ꝛclusiōe pōt ꝓbari mior ꝑ sillm circulare. has duas ꝛclusiones deducit arist. in litteris. ¶ Tertia 2°. in scōa ꝛ ttia figuris ꝛtingit petere principiū. ¶ Quarta 2°. i modis affirmatiuis ttie figure ꝛtigit petere principiū sic i mōis affirmatis ꝑie figure. ¶ Quinta 2°. in mōis negatis cuiuslibet figure ꝛtigit petere principiū. si negatia sit eque dubia sic cōclusio. et termi affirmati sint cōuertibiles. qz ex cōclusione ꝛ cōuertēte affirmatie ꝛtigit sillogizare negatiue. Et addit aristo. ꝙ aliq petitur principiū i scōa figura ꝛ in alys modis negatiuis q̄ in modis affirmatis. Cui⁹ rō pōt esse. qz propōnes negatie nō eodē mō ꝛuertuntur sicut affirmatie. nā i proposito est mētio ō ꝛuersione simplr secūdū quā nō conuertūtur vniuersales negatiue imediate et directe. sed oportet eas ꝑius resolui per cōuersionem in vnā affirmatiuā de subiecto infinito. vt dictū est in capitulo de sillogismo circulari. ¶ Sexta conclusio tangit vnā diuisionem. Est est hec quedam est petitio principy in demonstratiuis. et alia in dyaleticis. ꝓpetere principiū in demonstratiuis est ostendere aliquid esse per se notum quod secundū veritatez non est per se notum. Sed petere principiū in dyaleticis est assumere aliqd per se notū quod secundū opinionē non est per se notum. nam licet i dyaleticis ꝛclusio sit ignotior quacunq̄ premissarū tamē qz videtur notior et ꝓbabilior ideo per eā cū cōuersa vnius premisse cōtingit ꝓbare aliam premissam. et in tali processu petit principiū secundum opinionem.

Tertio Sciendum ꝙ circa hūc textum incidit vna difficultas que ē hec Utrū manente consequentia formali in sillogismo possit esse petitio principy statim. Respondetur per vnā distinctionē. quattuor suppositōes et duo dicta. ¶ Distinctō est hec. Duplex est petitio ꝓncipy. quedam ē petitō principy stati i qua eadē ꝓpō secūdū vocē sumitur ad ꝓbandum seipam. Alia ē petitō principy nō statim in qua añs est eque vel magis ignotum conclusione. ¶ Pria suppō. sillogismus simpr abstrahit a quacūq̄ probatione. ut patuit primo huius. ꝑz etiā aliunde. qz si sillo⁹ simplicit eēt ꝓbatiu⁹: tc ois sillo⁹ eēt ꝓbatiu⁹. oñs ē flm sic ꝑz ō sillo ꝓcedēte ex falsis. ¶ Scōa suppō. i sillo siplr nō regrit. ꝙ tres tmi sint vocalr disticti. ꝑz quia ē aliqs bonus sillogismus cuius tñ sūt duo termi: vt ē sills ex oppositis. est etiam aliquis bonus sillogismus qui non bēt nisi vnū tminū. ut ꝑz de isto sillo ex oppōitis aliqs homo non est homo. omnis homo est homo. ḡ aliqs homo non est hō. ¶ Tertia suppō. non est necesse i bono sillogismo conclusionē esse

aliam a qualibet premissa seorsū sumpta. patz qz dabilis est aliquis bonus sillo⁹ ex oppositi in baroco qui si reducatur per impossibile ad barbara habebit conclusionem eandē cū vna premissarū. Quarta suppositio. de formali ratione sillogismi simpliciter: tantū duo videnť esse. scz dispositio in modo z figura z necessaria illatio. ¶ Primū dictū. omis sillo⁹ ē bon⁹ qui ē i modo z i figura dispositus z in q̄ est necessaria illatō. ¶ Secūdū dictū. cū petitōe p̄n cipy statim. stat formalitas consequētie sillogistice. pz qz cū petitione p̄ncipy stati stat dispositio in modo et figura cū illatione necessaria. g̃ etiā stat formalis consequentia.

Conclusio Responsalis. Neq̄ petitio principy stati i. neq̄ petitio principy non statiz peccat ꝺ sillm̄ simplr.

Primo Conclusio patet ex dictis.

Dubitaťur. Qualiter cōueniunt et differunt nō causa ut causa. z non propter hoc accidere falsū. ¶ Pro solutione supponiť q̄ secūdū capitulū in quo determiat arist.. de secūdo peccato incidente contra sillm̄ per impossibile qō est nō propter ƀ accidere falsum continet tres cōclusiones. Pria conclusio est hec. Non propter ƀ accidere falsum contigit i sillogismo ad ipossibile. pz. qz non propter ƀ accidere falsū habet fieri in sillogismo qui accipit premissā contradicēte: conclusioni ꝺmō strande. sed hoc fit in sillogismo ad ipossibile. g̃ zc. maioz pz quia si quis assumat aliqꝺ falsū per se sumptum non cōmittit istū defectum. ¶ Secunda conclusio. nō propter ƀ accidere falsū nō accidet in sillogismo ostensiuo. pz duabus rationib⁹. Prima ratio est hec. qz i sillogismo ostensiuo nō affirmatur aliqua p̄missa que contradicat conclusioni respondentis. g̃ i eo non accidit non propter hoc accidere falsū Secūda rō. nō propter hoc accidere falsū fit quādo interimiť aliqua premissa ipossibilis q̄ interempta nihil minus sequiť conclusio falsa et ipossibilis. sed hoc nō fit in sillogismo ostensiuo. g̃ zc. ¶ Tertia conclusio tangit diffinitionem eius qō ē nō propter hoc accidere falsum et est hec. Non propter hoc accidere falsum est premissa ypothesis in sillogismo per ipossibile sumpta qua posita vel deposita nihil minus sequitur conclusio falsa vel impossibilis. ¶ Ex hoc videť sequi q̄ iste defectus sic icidit circa sillm̄ ad impossibile quando i sillogismo per ipossibile ex falsitate conclusionis interimitur ypothesis que nō ē causa falsitatis ꝺclusionis. ¶ Tunc ad dubiū respondeť q̄ nō causa ut cā et nō ꝓpter hoc accidere falsū cōueniunt et differūt. cōueniūt eni in ƀ qñ ex falsitate conclusionis interimiť aliqua premissa que non ē causa falsitatis conclusionis cōmittitur vtrūq̄. sed differūt sicut superius z inferi⁹. qz non propter hoc accidere falsū se habet p modū inferioris respectu huius qō est non causa vt causa. qz nō cā ut cā fit generaliter quādo ex ꝺclusione falsa interimitur aliqua p̄missa q̄ posita vel deposita nihil minus sequiť ꝺclu⁹ falsa. sz non ꝓpter ƀ accidere falsū tm̄ ꝺtigit i sillo per ipossibile. qñ scz ex cōclusione falsa interimiť premissa ypothesis q̄ posita vel ꝺposita nihil min⁹ sequiť cōclusio falsa z ideo cuz dicitur nō propter hoc accidere falsū: istō pro nomē demōstratiuū hoc tantū demōstrat p̄missā q̄ est ypothesis ita q̄ sit sēsus. nō propť ƀ. i. nō ꝓpter ypothesim data z. accidit. id est sequitur. falsum. id est conclusio falsa.

Secundo Dubitaťur. Quot sūt modi q̄bus ꝺmittiť nō ꝓpter ƀ accidere falsū. ¶ Pro dubio suppōiť q̄ i secūda p te huius capituli dat ꝓbs mōs hui⁹ qō ē nō ꝓpter ƀ accidere falsū. Et itēdit q̄ttuoz cōclusiones. Pria tāgit duos mōs q̄bus fit nō ꝓpter hoc accidere flm̄. quoz p̄im⁹ ē māifest⁹. quādo ypothesis nō ꝺuēit i aliq̄ termio cū ipossibili illato. ut si conclusio sillogizanda per ipossibile sit ista. ꝺyameter est assimeter. z sumatur ista ypothesis. ꝺyameter nō ē assimeť. cui addať rō zenonis. sic arguēdo. ꝺyameter nō ē symeter. non ꝺtigit i finita pertransire. sz i q̄libz spacio sūt infinita p̄cta. g̃ non ꝺtigit aliqꝺ spaciū pertrāsire. z per ꝺñs nō ꝺtingit moueri. ƀ cōclusio ē ipossiblis. g̃ ista ypothesis ꝺyameť nō est assymeť ē ipossiblis. z per ꝺñs ꝺclu⁹ principal. scz ista ꝺyameter ē assimeť erit vera. Secūd⁹ mod⁹ ē nō manifestus q̄ fit q̄ñ ypothesis cōuenit i aliq̄ termio cū cōclu^ne illata ipossibli. z ƀ duplr. p q̄ñ ypothesis ꝺuenit i subiecto cū ſbo ꝺclusiōis. alio mō q̄ñ cōueniť i predicato. Scōa ē ƀ. propter ypothesim accidit falsum duplr. p̄mo q̄ñ ꝓ secūda premissa subsumiť ipossiblis sub subo. Scōo q̄ñ p aliq̄ prima p̄missa sūiť aliq̄ sup̄ ꝺdicatū dūmō ypothesis sit alia p̄missa. ¶ Secūda concl'o tangit vnuz argumētū qō est. idez ipossibile pōt seq ad du

sa ypoteses. ḡ vna illaꝝ est nō propter ꝟ acci
dere falsū. tenet cōseq̄ntia. qꝛ de qualibet illa
rū est veꝝ dicere ꝙ ipsa posita vel remota ni
hil minus accidit īpossibile. ergo q̄libet illaꝝ
est nō ꝓpter ꝟ accidere falsū. ¶ Quarta ꝯclu
sio tāgit solutionē istius argumēti. nā ad ꝟ ꝙ
aliq̄ premissa sit nō propt̄ hoc accidere falsū
oportet ꝙ ipsa posita vel remota sic ꝙ loco e
ius nulla alia ponat̄ nihil min⁹ sequit̄ īpossibi
le. quia si ponat̄ alia loco eius tunc ex illa alia
poterit seq̄ idē īpossibile. quia nihil prohibet
idē īpossibile sequi ad duas ypoteses. sic̄ ista
cōclusio falsa q̄ est lineas ꝑalelas concurrere
pōt cōcludi per illā ypothesim ꝙ oīs angulus
extrinsec⁹ est maior q̄ꝫ āgulus intrīsec⁹. potest
etiā cōcludi per aliā ypothesim scꝫ ꝙ triāgu
lus habet plures āgulos q̄ꝫ tres equales duo
bus rectis. ¶ Et sic patet solutio ad dubiū.

Tertio Dubitatur que et quot sunt cau
tele quib⁹ respōdēs potest vita
re istud peccatū quod ē nō propt̄ ꝟ accidere
falsū. ¶ Pro dubio supponēdū ē ꝙ in hac ter
tia parte intēdit aristo. pricipaliter q̄ttuor cō
clusiones. ¶ Quaꝝ pria rēouet q̄ddā dubiuꝫ
quod accidit circa prius dicta. Dictū est enim
supra ꝙ in sill'o per īpossibile qñq̄ꝫ sillogizat̄
falsū qđ tñ nō accidit propt̄ ypothesim falsam
datā. ideo posset aliqs dubitare vtrū talis cō
clusio falsa seq̄tur ꝓpter p̄missas v̄as. ¶ Hoc
rēouet aristo. dicēs ꝙ in oī sill'o in q̄ est cōclu
sio falsa necesse ē aliquā premissaꝝ esse falsā.
Probat̄ sic. qꝛ in oī sill'o vel sūt due propōnes
tantū. vel plures q̄ꝫ due. si due tantū: nec̄e est
vtrāq̄ꝫ vel alterā esse falsā. nā ex veris nō erit
sill's falsus. S v̄o sit ex plurib⁹ ꝓpōnib⁹ q̄ꝫ du
abus. qđ cōtingit qñ altera p̄missaꝝ prosillo
gizat̄ vel vtraq̄ꝫ. necesse ē alterā propōnē sū
ptā ad huiusmodi ꝓsillogizatōnē esse falsaꝫ.
si cōcl'o pricipalis fuerit falsa. ¶ Scđa ꝯ⁹ tāgit
duo docum̄ta q̄b⁹ respōdēs potit cauere ne ꝓ
pter suā ypothesim datā accidat falsū. Quo
rū p̄mū est. ꝙ si rñdēs ignorauerit ꝯclusionē
opponētis debet cauere ne ꝯcedat duas ꝓpō
nes in q̄bus bis ponat̄ idē termin⁹. qđ si obser
uauerit nō poterit opponēs aliq̄d cōcludere
cōtra ipsū. quia sine medio nō est sill's. sed me
diū est qđ plerūq̄ꝫ dicit̄. ideo si rñdēs nō cōce
dat idē bis: nō poterit opponēs habere medi
um ad sillogizādū. ¶ Secūdū docum̄tū. si rñ
dēs cognouerit cōclusionē quā intēdit oppo
nēs debet cauere ne det sibi talē dispōnē me
dij per quā cōcludere possit suā cōclusionem.
ꝛ hoc potit rñdēs cognoscere sciēdo in q̄ figu
ra et in quo mō vnaq̄q̄ꝫ cōclu⁹ pōt cōcludi. qđ
fuit prius đclaratū in prin⁹ hui⁹. ¶ Tertia cō
clusio tāgit tria docum̄ta ex parte opponētis.
Quoꝝ primū est istud. opponēs debet latere
suā ꝯclusionē ne respōdēs ꝑcipiat eā ita ꝙ sil
logizet p̄mo ex necessarijs īferēdo eā nec eaꝫ
prius ponat. ¶ Scđm docum̄tū. si opponens
habeat plura media ꝑ que possit suā cōclusio
nē cōcludere: p̄ debet interrogare media rēo
tiora. qꝛ tunc magis latebit respōdētē. ¶ Ter
tiū documētū. si opponēs habeat vnicū medi
um et non plura ad concludēdū suā cōclusio
nem: debet primo interrogare de medio q̄ꝫ de
maiori vel mīori extremitatibus. quia maior
ꝛ minor extremitates ponūtur in cōclusione.
ideo respōdēs interrogādo alterā illaꝝ extre
mitatū faciliter posset perpēdere cōclusionē.
quod nō contīgeret īterrogādo mediū. qꝛ me
diū nō ponitur in cōclusione. ¶ Quarta ꝯclu
sio tangit quādo fit elenchus et quando non
erit circa respondentē. et hoc facit ex eo ꝙ ex
conamine opponētis cōtra respōdētē. contin
git interdū elenchus. et est cōclusio talis. quā
do nos scimus quando et quo mō se habenti
bus termis fit sillogismus: ex hoc facilit̄ pos
sumus scire quando fit elenchus. et quando
non. Patet. quia si omnes propositōnes date
a respondēte sint affirmatiue vel vna affirma
tiua et vna negatiua: tunc contingit elenchuꝫ
fieri cōtra respondētem si respondens pri⁹ cō
cesserit oppositū huius quod concluditur per
illas propositiones. eo ꝙ elenchus est sillogis
mus cōtradictorius concludens contradicto
riā alicuius prius concessi a respondente. Si
vero respondēs nihil concedat īmo neget to
tū: tunc ex propositionibus datis a respondē
te non poterit elenchus fieri contra ipsū. Pa
tet. quia ex talibus propositionibus cū sint ne
gatiue non fit sillogismus. ergo neq̄ꝫ elench⁹.
conseq̄ntiam probat aristoteles. quia vbiq̄ꝫ ē
elenchus vbi est sillogismus. et non econtra.
non enī si est sillogismus necesse est esse elen
chum. igitur a destructōne consequentis si ex
propositionibus negatiuis concessis a respon
dente nō possit fieri sillogism⁹: sequitur etiam
ꝙ nō poterit fieri elenchus. Et addit aristote
les ꝙ similiter si respōdēs non ꝯcedat aliquā

propositionē vniuersalē nō poterit elenchꝰ fi
eri cōtra ipsū. patet. qꝛ sillogismus non fit sine
ꝓpositione vli. ergo neqꝫ elēchus. ꝯñaꝫ ꝓbat
aristoteles. quia eadē erit diffinitio sillogismi
et elēchi. nō quidē sic intelligēdo ꝙ sit eadem
diffinitio simplicit̄. cū differāt sicut superiꝰ et
inferius. sed est intelligēdū ꝙ diffinitio sillo-
gismi necessario exigitur ad diffinitionē elen-
chi. ideo si non fuerit sillo⁹ neqꝫ erit elēchus.

Ad rationes Ante oppositū ¶ Ad p̄
mā dicitur ꝙ nō oporte-
tet oēm cōclusionē esse aliam a qualibet pre-
missa seorsū sūpta. sed sufficit ꝙ sit alia a p̄mis
sis simul sūptis. ¶ Ad secūdā dicitur ꝙ licet ī
petitione principij sill's sit īmodificatꝰ quantū
ad probationē. non tamen quātū ad illationē.
¶ Ad tertiaꝫ dicitur ꝙ arguit̄ ab inferiori ad
superius cum dictione includēte negationeꝫ.
quia peccat tantū valet sicut nō obseruat.

Queritur Utrū sit pos-
sibile ꝺ eodē
simul habere opīones cōtra-
rias. ¶ Et arguitur prīo ꝙ sic
quia iudicamꝰ per sensū soleꝫ
esse mīorē tota terra. et tamē
secūdū intellectū iudicamꝰ oppositū. ergo pos
sibile est de eodem simul habere opīones con
trarias. ¶ Scdo arguitur sic. incōtinēs assētit
isti propositioni ꝙ nō est fornicandū. et simul
eidē dissētit. qꝛ alias nō fornicat̄. g̊ ꝛc̄ ¶ Ter-
tio arguit̄. pōt aliquis simul scire omnē mulā
esse sterilē. et ignorare hanc mulā esse sterilē.
ergo potest simul habere opiniōes cōtrarias.
tenet ꝯña. qꝛ opīones cōtrarioꝝ sunt cōtrarie
¶ In oppositū est aristoteles in textu.

Primo Sciendū est ꝙ pro declaratio
ne termīoꝝ ponūtur tres disti
ctiones. ¶ Prima ē hec. duplex est cognitio. q̄
dā est apprehēsiua q̄ aliq̄ potētia apprehēdit
suū obiectū. et sic possibile est eādē potētiā si
mul cognoscere opposita. sicut ītellectꝰ ponēs
differentiā inter duo cōtradictoria apprehen
dit simul illa ꝯtradictoria. Alia est cognitō iu
dicatiua que est quidā assensus vel dissensus
quo aliquis assentit vel dissentit alicui. et sic
non est possibile simul cognoscere opposita. sal
tē cognitione assēsus. et inter istas cognitiōes
sola cognitio iudicatia prop̄e est opinio. vt ali
as tangebatur in fine scdi ꝑiarmenias. ¶ Se
cūda distinctio. opinio potest capi dupliciter.
vno modo pro habitu distincto cōtra scientiā
ꝛ sic non capitur hic. Alio modo potest capi ꝓ
assensu vel dissensu quo aliqs assentit vel dis-
sentit alicui cōplexo vel incōplexo. ¶ Tertia
distinctio. opiniones possūt dici contrarie du
pliciter. vno modo possūt dici contrarie eo ꝙ
vna est assensus quo assentimus vni opposito
et altera alteri opposito. sicut iste due opinio
nes quibus quis assentit isti omnis mula ē ste
rilis. et huic aliqua mula non est sterilis. cont̄
riantur. Alio modo dicuntur opiniones ꝯtra-
rie quādo vna est assensus de aliquo: et alia ē
dissensus de eodē. sicut opinio qua assentimꝰ
alicui propositioni cōtrariatur opinioni q̄ dis
sentimus eidem.

Secundo Sciendū est ꝙ tertiū capitu
lum in q̊ determinat aristoteles de tertio de-
fectu vel peccato incidente cōtra sillm̄ ex op-
positis: quod peccatū vocat̄ fallacia cōtrarie
deceptionis qua aliquis simul opinatur ꝯtra
ria. cōtinet duas partes. In prima intēdit q̄t-
tuor conclusiones. ¶ Quaꝝ prima est hec. sic̄
contingit falli credendo aliquā premissā esse
propter hoc accidere falsū. que tamen non est
propter hoc accidere falsū: ita cōtingit falli in
opinionibus. sicut multotiēs opinamur ꝯtra-
ria: que tamē nō credimꝰ opinari. ¶ Secūda
conclusio. si aliquod predicatū secūdū verita-
tem insit duobꝰ subiectis. et illa duo subiecta
verificentur de vno alio tertio subiecto. tunc
si quis opinet̄ predicatū īesse primo subiecto
et non secundo. et opinet̄ illa duo subiecta si-
mul inesse eidē tertio subiecto: tunc simul opi
nabitur contraria. Hanc cōclusionē declarat
aristoteles in litteris. sed pro faciliori cognitō
ne possūt accipi alij termi. verbi gratia. sit sub
stantia predicatū quod insit istis duobꝰ subie
ctis que sunt aīal et sensibile. et homo sit sub-
iectū tertiū de quo verificentur animal et sen
sibile tunc si quis opinetur istam: om̄e aīmal
est substantia. simul opinabitur ꝙ aīal est sub
stantia eo ꝙ omnis homo est animal. Simili-
ter opinans ꝙ nullū sensibile est substātia si-
mul opinabitur ꝙ nullus homo est substātia.
quia omnis homo est sensibilis. et ita si qs opi
netur istas duas propōnes omne aīmal ē sub-
stantia. et nullū sensibile est substantia: sub q-
bus possūt subsumi due minores scilꝫ ꝙ nullꝰ
homo est aīmal. et nullus homo est sensibilis
sequitur ꝙ simul opinabitur istas duas ꝯtra

rias omnis homo est substantia. nullus homo est substātia. ɔsequētia tenet. quia opinās premissas alicui⁹ sillogismi: simul opinatur cōclusionē eiusdē sillogismi. Et simile exēplū possz poni si loco de sensibile ponatur corpus. et ꝓcedatur vt prius. Primū exēplū dicit aristo. esse per media diuersaꝝ cōiugationū. eo ꝙ ad inuicem non habent ordinē superioris et inferioris. Scōm exēplū dicitur esse per media eiusdē coniugatiōis eo ꝙ ordinant̄ in eo termi secūdū superius ⁊ inferius. cuiusmodi sūt corpus. et aīmal. ¶ Tertia cōclusio. non est possibile sine incōuenienti opinari quattuor p̄missas inferentes duas cōclusiōes contrarias. qꝛ tūc aliquis opinaret̄ simul cōtraria in propa forma. vt si quis simul opinetur istas quattuor premissas. om̄e. b. est. a. omne. d. est. b. et nullū. c. est. a. et oē. d. est. c. tunc simul opinat̄ istas duas cōclusiones: omne. d. est. a. et nullū. d. est a. et sic opinatur cōtraria in propria forma simul. ¶ Quarta cōclusio. possibile est sine incōuenienti opinari simul vnā premissā vnius sillogismi cū premissa alterius. vel ābas premissas vnius sillogismi cū vna premissa alteri⁹.

Tertio Sciēdū est ꝙ in hac secūda parte ostendit aristoteles ꝙ nō est īcōueniens de eodē simul habere scientiam et ignorātiā. et intendit duas ɔclusiōes. ¶ Quarum prima est. possibile est scire aliquid ī vniuersali. et simul ignorare ipsuz in particulari. Probat aristoteles tripliciter. Prio exēplo ⁊ hoc sic. quia contingit scire ꝙ omnis triangulus habet tres angulos. et simul ignorare hūc triangulū habere tres angulos. cū contingat ipsum ignorare hunc triangulū esse triangulū et sic contingit scire illam in vniuersali. hic triangulus habet tres angulos. et ignorare ipsaz in particulari. Secūdo probat eandē cōclusionē signo sic. quia plato in ratōe quā faciebat menoni ad probandū ꝙ nostrū scire non erat nisi quoddā reminisci: dicebat nos scire ī vniuersali et ignorare ea in particulari. ergo sig^m est ꝙ nō est incōueniēs scire aliquid in vniuersali. et illud ignorare in particulari. Tertio ꝓbat hanc cōclusionē ratōne sic. quia scire ī vniuersali et ignorare in particulari non sūt contraria. ergo nō est īcōueniēs scire aliquid ī vniuersali et ipsū ignorare in particulari. Añs ꝓbatur dupliciter. primo exēplo. quia contīgit opinari in vniuersali hanc mulā esse sterilem opinando istā omnis mula est sterilis. et tamē simul ignorabitur in particulari: quia ab aliquo creditur hāc mulā habere fetū in vtero. eo ꝙ habet grossum ventrē. Secundo declarat idem ponendo tres modos scire. scilicz scire in vniuersali. scire in agere. et scire in propa forma. et totidem contingit decipi siue ignorare. scilicet in vniuersali. in agere. et in propria forma. et inter istos modos non est incōueniens habere scientiā secundū vnū modum: et ignorare secundū aliū modum. quia non quilibet modus scire opponitur cuilibet mō ignorantie. ¶ Secūda cōclusio. contingit opinari contraria incōplexa cū incōuenienti: et sine īɔuenienti. patet. quia si quis opinetur ista cōtraria bonū et malū simul eidem inesse. tunc simul opinabitur cōtraria cū incōuenienti. qꝛ tunc opinabitur bonū esse malū. et bonū esse bonū. et malum esse bonū: et malum non esse bonū. Secunda pars patet. quia si aliquis opinetur bonū inesse per se alicui. et malum eidē inesse per accidens. tunc ille simul opinabitur contraria. et hoc sine aliquo incōuenienti.

Conclusio Respōsalis. Impossibile est de eodē habere opiniones contrarias. ¶ Probatur. quia impossibile est contraria simul eidem inesse. ergo impossibile est de eodem simul habere opiniōes cōtrarias. ¶ Et hec de questione.

Primo Dubitatur quid sit scire in vniuersali. in particulari. et in propria forma. ¶ Respondet̄ ꝙ scire in vniuersali est scire aliquod predicatū inesse alicui īferiori. eo ꝙ scimus ipsū inesse suo superiori. vt scimus hanc mulam esse sterilem sciendo istam propositionē vniuersalē: omnis mula est sterilis. ¶ Sed scire in particulari est scire predicatū inesse ipsi particulari. vt sciendo hanc mulam esse sterilē. ¶ Sed scire in propria forma est scire aliquid in seipso et non in alio. et illud est duplex. scilicet scire in habitu. sicut logic⁹ dormiens scit habitualiter conclusiones logicales. Aliud est scire in actu. sicut logicus actualiter considerans aliquā conclusionē habet scire actuale illius conclusionis. ¶ Dicitur vltra. ꝙ cognitis premissis alicui⁹ sillogismi nō pertractatis scitur in vniuersali cōclusio illi⁹ sillogismi. sz cognitis p̄missis ꝑtractatl ad cōclusionē dicit̄ illa ɔ⁹ sciri in agere. qñ vero ī se ipsa cognoscit̄: dicit̄ sciri in particulari.

Secundo Dubitatur. vtr fallacia contrarie opiniõis sit fallacia in dictione vel extra dictõné. ¶ Rñdet per duo dicta. Primũ é istud. fallacia ↄtrarie opiniõis est deceptio proueniens in opinãdo eo q scz nõ credimus opinari cõtraria in veritate: que tñ opinãtur. ¶ Scõm dictũ. fallacia cõtrarie opinionis nec est fallacia in dictione nec extra dictõné. cũ nõ se teneat ex parte rei nec ex parte vocis. sed ex parte nostri intellectus opinãtis cõtraria. ⁊ de hoc patebit magis in p elẽchozũ.

Tertio Dubitatur. vtrũ quilibet modꝰ sciẽdi vel opinãdi contrarieť cuilibet modo ignozãtie. Respondeť per tres suppositiones ⁊ vnũ dictũ. ¶ Prima suppoſiº é hec. opinio est assẽsus intellectꝰ vel dissẽsus de aliqua propositione. Secunda suppositio. contraria simul opinari ẽ simul duobus contrarys assentire. Ex quibꝰ sequiť tertia suppõ q ẽ ipossibile simľ opiari ↄria. pz. qz tunc contrary assẽsus essent simul in eodẽ. qõ ẽ ipossibile. ¶ Dictũ est istud. nõ quilibet modus sciẽdi vel opinãdi cõtrariať cuilibet modo ignozandi vel opinandi. pz qz ↄtraria non pñt simľ stare in eodem. sed stat eundẽ intellectũ opinari vel scire aliquid secũdũ vnũ modũ ⁊ opinari vel ignozare secũdũ aliũ modũ. ideo non quilz modus cuilibet modo cõtrariꝰ est. sed scire in vniuersali contrariať huic qõ ẽ ignozare i vlĩ. ⁊ scire in ꝑticlari ↄtrariať huic qõ ẽ ignozare in ꝑticlari. Et scire i actu ↄriať huic qõ est ignozare in actu. ⁊ scire i habitu huic qõ est ignozare i habitu ↄriať. similr ꝺ opiari dicẽdũ ẽ.

Ad rationes Añ oppoᵐ. ¶ Ad primã ⁊ secũdã dicit q bñ possumus opinari contraria per diuersas potentias aĩe. sed nõ per eandẽ. ¶ Ad tertiã dr q scire in vniuersali et ignozare in particulari nõ opponũtur adinuicẽ. ideo nõ ẽ incõueniens scire aligd in vlĩ et illõ ignare i ꝑticlari. ⁊ hꝺ õq one.

Queritur Utrũ inductio sit reducibil ad syllñ. Et arguiť pzio q nõ. qz inductio non est possibilis. g nõ ẽ ad syllñ reducibilis. ¶ Scõᵒ. i oi syllogismo sũt tã tũ tres termini sed in inductione sunt plures tribus. g ⁊c. Minoꝛ pz qz in inductõne sumũtur plura singularia. ¶ Tertio sic. inductõ ẽ syllogº. g non est ad syllñ reducibilis. Añs pz. qz diffinitio syllogismi sibi cõpetit. ¶ In oppoᵐ ẽ aristoteles.

Primo Sciendũ est q tertius tractatus in quo determinat arist. de speciebus impfectis argumẽtatõis eas reducendo ad syllm: cõtinet sex capitula. quoꝝ primũ cõtinet duas partes. Pria determinat de cõuertibilitate terioꝝ q vz ad reductionẽ argumẽtationũ imperfectaꝝ ad syllm. ⁊ contiet sex cõclusiones scõm q sũt sex regule. Prima regula ẽ hec. Si alicui syllogismi extremitates cõuertãtur inter se. necesse ẽ mediũ cõuerti cũ vtraq extremitate. Probat arist. p i barbara dupliciter. pbat enĩ p sic. qz si extremitates conuertantur inter se: necesse ẽ mediũ cõuerti cũ maiozi extremitate. qz ex conuertẽte cõclusionis cũ mioze: infertur cõuertẽs maioris. ut deducit aristoteles in litteris. Secũdo pbat in barbara q si extremitates cõuertanť inter se necesse est mediũ cõuerti cũ minozi extremitate. qz ex conuertẽte cõclusionis cũ maioze infertur cõuertẽs minozis. Secũdo pbat predictã regulã i modis negatiuis triplr. prio pbando q si mediũ cõuertať cũ maiozi extremitate necesse est extremitates cõuerti inť se. qz ex cõuertẽte maiozis de celarẽt ⁊ minoze infertur conuertens conclusionis in camestres. ut deducit in litteris. Secundo probat. quia si mediũ conuertať cũ maiozi extremitate ⁊ cuz mioze: maioz extremitas ⁊ mioz inter se ↄuertentur. qz ex ↄuertentibꝰ premissaꝝ inferť cõuertẽs ↄclusionis. Tertio pbat quia si extremitates conuertantur inter se. tunc medium cõuerteť cũ maiozi. qz ex ↄuertẽte maiozis cũ minoze ↄcluditur cõuertẽs maiozis. ut simílr deducit arist. in termis. ¶ Secũda regľa. si q tuoꝝ termi quoꝝ duo cõuertanť inť se. sicut genitũ ⁊ cozruptibile. ⁊ aly duo etiã conuertenť inter se. sicut ingenitũ ⁊ icozruptibile. tũc si p̃mus contradicit tertio: sicut genituz ⁊ ingenitum. sic etiã secundus ↄdicit quarto. sicut cozruptibile ⁊ incozruptibile. Mioꝛ pz. qz cozruptibile ⁊ incozruptibile dicũtur de quolibet ⁊ de nullo ambo simul. g cõtradicũt. Añs p prima parte pz. arguẽdo sic. oẽ qõ ẽ genitũ vel ingenitũ est cozruptibile vel incozruptibile. sz oẽ qõ ẽ est genitũ vel ingenitũ. g oẽ qõ est ẽ cozruptibile vel incozruptibile. Scõa pars pz sic arguẽdo. quicquid ẽ cozruptibile vel incozruptibile est genitũ vel ingenitũ. sed nihil idẽ ẽ genitũ ⁊ ingenitũ. g nihil idem est cozruptibile ⁊

incorruptibile. et per ꝯñs corruptibile ⁊ incorruptibile ꝯtradicũt. ¶ Tertia regl'a. si sint q̃tuor termi q̃ꝝ duo primi adiuicẽ ꝯtradicant: sicut genitũ ⁊ igenitũ. ⁊ duo secũdi sicut corruptibile ⁊ icorruptibile etiã adiuicẽ ꝯtradicant. tũc si prim⁹ cõuertatur cũ tertio: secũd⁹ cõuertet̃ cũ q̃rto. Patet. qꝛ det̃ oppositũ. s. ꝙ ingeitũ et incorruptibile nõ ꝯuertant̃. tũc aliqd erit incorruptibile qd̃ nõ erit ingeitũ. et si nõ sit igenitũ tunc erit genitũ. et si sit genitũ: erit corruptibile. eo ꝙ genitũ et corruptibile cõuertũtur. et sic de prio ad vltimũ idẽ erit corruptibile et incorruptibile. qd̃ est incõueniẽs cũ adinuicẽ contradicãt. vt patet in figura sequẽti.

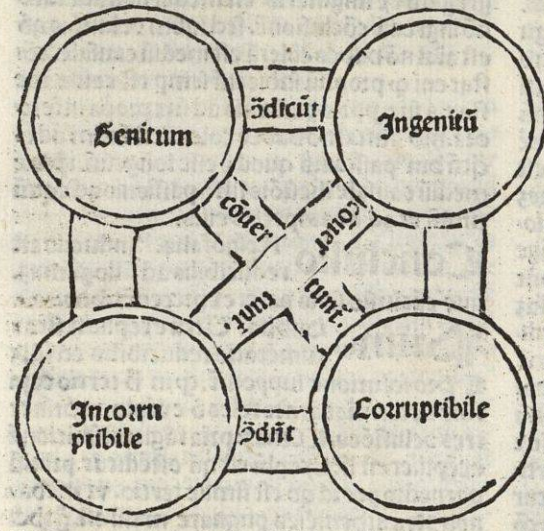

¶ Quarta regula. si aliqd̃ p̃dicatũ predicetur vniuersaliter de duobus subiectis et de nullo alio. si vnus illoꝝ subiectoꝝ predicet̃ vl'iter d̃ alio tũc predicatũ cõuertet̃ cũ illo subiecto. vt si. a. predicetur vniuersalr̃ de. b. et. c. et de nullo alio. si. b. predicet̃ vniuersaliter de. c. tũc. a. ⁊ b. cõuertent̃. patet. qꝛ omne. b. est. a, et om̃e. a. est. b. g̃. a. et. b. cõuertunt̃. añs pro prima parte supponit̃ veꝝ. Sed scd̃a pars ꝓbatur sic arguẽdo. om̃e. b. vel. c. est. b. om̃e. a est. b. vel. c. g̃ om̃e. a. est. b. ¶ Quinta regula. si duo predicata predicent̃ vl'r de aliq̃ subiecto. et vtrũq̃ illorũ predicatoꝝ cõuertat̃ cũ tali subiecto. tũc alteꝝ predicatũ predicabit̃ de alio predicato vniuersalit̃. vt si. a. et. b. predicẽt̃ vniuersalit̃ d̃ c. et. c. cõuertat̃ cũ. d. tũc. a. predicabit̃ vniuersaliter de. b. Patet sic arguẽdo. omne. c. est. a. om̃e. b. est. c. ergo omne. b. est. a.

Secundo Sciendũ est ꝙ in hac secunda parte tangit aristo. aliã regulã moralẽ que pertinet ad electõnẽ et fugã que talis est. si sint duo predicata opposita q̃rũ vnũ sit eligendũ sicut. a. et aliud sit fugiẽdũ sicut. b. et ex alia parte sint duo opposita scz. c. et. d. quoꝝ. c. est fugiẽdũ et. d. est eligendũ. tũc si. a. iũctũ cũ. c. sit magis eligẽdũ q̃ꝫ. b. iũctũ cũ d. sequit̃ ꝙ. a. sit magis eligẽdũ q̃ꝫ. d. Istã regulã probat per duo exẽpla supponẽdo duas maximas morales. Quaꝝ pria est. magis eligẽdũ magis fugiẽdo oppõit̃. ⁊ eque eligẽdũ eque fugiẽdo. et min⁹ eligẽdũ min⁹ fugiẽdo. Secũda maxia. magis fugiẽdũ additũ eque eligendo nõ facit ipsũ magis eligendũ. ¶ Ex his duab⁹ maxis format̃ talis ratio. qꝛ si nõ sit ita: det̃ oppositũ. scz q̃ꝫ. a. nõ sit magis eligẽdũ q̃ꝫ. d. vel ꝙ. d. sit eque eligẽdũ sicut. a. vel g̃. d. erit magis aut eq̃ eligendũ sicut. a. nõ est dãdũ ꝙ sit eq̃ eligendũ: qꝛ tũc oppositũ suũ esset eque fugiẽdũ. cũ eque eligendũ sit eque fugiendo oppositũ. g̃ ipsũ additũ. a. nõ faciebat. a. magis eligẽdũ. qd̃ est contra suppositũ. nec etiã est dicẽdũ ꝙ. d. sit magis eligẽdũ q̃ꝫ. a. quia tũc suũ oppositũ esset magis fugiẽdũ. cũ magis eligẽdũ magis fugiẽdo opponat̃. ⁊ per ꝯñs. c. iũctũ cũ. a. nõ facit a. esse magis eligẽdũ. quod est ꝯtra suppositũ. ¶ Primũ exẽplũ est istud. velle dare et nõ dare est magis eligendũ: q̃ꝫ dare et nolle dare. g̃ velle dare est magis simplicit̃ eligẽdum q̃ꝫ dare. Et per h̃ verbũ dare seu ꝯcedere ĩtelligit aristo. omnẽ actũ bonũ et honestũ. ¶ Scd̃m exẽplũ. diligere et nõ coire est magis eligẽdũ q̃ꝫ coire et nõ diligere. g̃ diligere ẽ magis simpliciter eligẽdũ q̃ꝫ coire. Añs ꝓbat aristoteles. qꝛ amor finis est maior q̃ꝫ amor eius qd̃ est ꝓpter finẽ. cũ eius qd̃ est ad finẽ nullus sit amor nisi gratia finis. Et dicit aristoteles simile esse in alijs ꝯcupiscẽtijs ⁊ artibus. ¶ Ex textu ph̃i iste tres regule extrahi possũt. Pria est. ꝙ si sint aliq̃ duo equaliter eligenda. vt iustitia et veritas. tunc opposita eoꝝ erunt eq̃liter fugiẽda. vt iiustitia et falsitas. Secũda regula est. si sint aliq̃ duo quoꝝ vnũ ẽ magis eligẽdũ q̃ꝫ aliud: tũc oppositũ illius qd̃ est magis

eligēdū erit magis fugiendū ꝙ oppositū alterius qō est min⁹ eligendū. vt habere vitā ē magis eligēdū ꝙ habere diuitias. ideo perdere vitā est magis fugiēdum ꝙ perdere diuitias. Tertia regula. finis est magis eligēdus ꝙ media ordinata ad finē. vt sanitas est magis eligēda ꝙ ābulatio aut amara potio. similiter dilectio secūdū amorē est magis eligenda ꝙ coitus. quia dilectio est finis coitus.

Tertio Sciendū est ꝙ in hoc tertio capitulo determiat aristo. ō inductione et cōtinet tres ꝯclusiōes. ¶ Quaꝝ prima est hec. nō solū dyaletici aut demōstratiui sunt in aliq̄ triuꝫ figuraꝝ. sed oēs sillogismi rethorici. et generaliter oīs modus arguendi. patet. quia omis credulitas fit in aliq̄ triū figuraꝝ. cū acgratur p inductionē et sill'm. vt sub sillogismo ꝓbēdēdo ēptīcma. et sub inductione exēplū. ergo oēs isti modi fiūt in aliq̄ triū figuraꝝ. Secūda cōclusio tāgit diffinitionē inductionis. et est hec. Sillo⁹ ex inductōe idest sillogism⁹ inductiu⁹ est qui sillogizat maiorez extremitatē de medio per tertiū: id est p miorē extremitatē. vt oīne nō hūs colerā est lōgeuū. sed hō equus mulus et sic de alys non hnt colerā. ꝙ sūt longeua. ꝓña patet p ḡntā regulaz superius datā. qz qñcūq̄ duo predicata predicant̄ de aliquo subiecto ⁊ vnū illoꝝ cōuertit̄ cū altero. tūc alterꝝ illoꝝ predicat̄ de alio vniuersaliter. sed nō habere colerā et esse lōgeuū predicant̄ de subiecto ꝓposito ex equo boie ⁊ mulo. et sic ō alys. et nō habere colerā ꝓuertitur cū illo subiecto. ideo esse lōgeuū ꝑdicatur vniuersalit̄ de nō habere colerā. ¶ Tertia cōclusio tangit tres differētias inter sill'm ⁊ inductionē. ⁊ Pria est hec. quia inductio pōt ostēdere ꝓpōnes tā mediatas ꝙ imediatas. sz fillogism⁹ nō potest oīndere ꝓpōnes nisi imēdiatas. cū omis sill's fiat per mediū. Scōa dīa. sillogism⁹ ostēdit maiorē de miori per mediū. sz inductio ostēdit maiorē de medio p miorem. Tertia dīa. qz sill's est naturalit̄ euidentioꝛ ⁊ prioꝛ iductiōe. sed inductio ē nobis euidētioꝛ ꝙ sillo⁹. Et si ex textū obiciatur. qz mediū nū ꝙ ingredit̄ cōclusionē. ḡ inductio nō ostēdit maiorē de medio p minorē. ⁊ Rñdet̄ per duas suppōnes et vnā distinctōnē. ⁊ Pria suppō est hec. In sillo inductio totū aggregatū ex singularib⁹ debet capi pro medio. ⁊ subiectū passiōis p miori extremitate. passio vo p maiori extremitate. vt sic arguēdo i 3ª figura. oē qō ē hō equ⁹ mulus ⁊ sic de alys aialib⁹ nō habentib⁹ colerā est lōgeuū. sed oīne quod ē equ⁹ mulus et sic de alys nō habet coleraz. ḡ oīne aial nō habēs colerā est lōgeuū. ¶ Scōa suppō. in tali dispōne argr̄ in ⁊tia figura ꝯclusiōe exīte vli affirmatia. et ideo ꝓña nō tenet rōe forme sillogistice sed i vtute istius gnte regule nuper repetite. ¶ Distinctō est hec. in sillo duplex pōt assignari mediū. q̄ddā est mediū sillogisticum siue illatiuū: et tale nūq̄ ingredit̄ cōclusionez. Aliud ē mediū causale. et tale pōt ingredi ꝯclusionē. vnde in predicto sillo inductio totū aggregatū ex singularib⁹ est mediū illatiuū: ideo nō ingredit̄ cōclusionē. sed subm ꝯclusiōis qō est aial nō habēs colerā est mediū causale. cōstat enī q̄ proprīū subiectū semp est causa ihesionis sue ꝓprie passionis ad sua prōpa in feriora. mō aīmal nō habēs colerā est subm adeq̄tū huⁱ⁹ passionis quod ē esse longeuū. ideo ē mediū causale ihesiōis illi⁹ passionis ad equū mulū et ad alias species eius.

Conclusio ⁊ Resp̄salis. Inductio est reducibilis ad sillogismuz. que cōclusio satis patet ex precedētibus.

Primo Dubitat̄ Utrū exēplum sit argumētatio reducibilis ad sillz ¶ Pro solutione supponit̄. q⁹ in ℔ tertio capitulo determiat aristoteles ō exēplo. et ꝯtinet tres ꝯclusiōes. ¶ Quaꝝ pria tāgit diffinitionē exēpli. et est ℔. Exēplū est qñ ostēditur primū de medio per id qō est simile tertio. vt thebanos ꝯtra athenienses pugnare malū est. ḡ thebanos ꝯtra focēses pugnare malū est. qz affines ꝯtra affines pugnare malū est. ¶ Secūda ꝯclusio tāgit duas dīas inter sillogismū et exemplū. ⁊ Prima est. qz exemplū non procedit a toto ad partē. nec a parte ad totum sicut sillogismus. sed procedit a parte ad partē. Secunda differentia. quia sillogismus est euidentioꝛ exemplo. ¶ Tertia cōclusio tangit duas differentias inter exēplū et inductionē. ⁊ Prima. qz inductō procedit ex omnibus singularib⁹. sed exēplū procedit ex aliquibus singularib⁹ tantum et non ex omnibus. Secūda differentia. qz in inductione mediū non copulatur cū extremis. sed bene in exēplo. ¶ His suppositis respondetur ad dubiū. q⁹ exēplū est argumen

ratio reducibilis ad duos sillogismos. in quorum primo capitur primū singulare pro medio. et predicatū cōclusionis exēpli pro maiore, et illud in quo conueniūt duo singularia pro minore. vt arguēdo sic per sillogismū. thebanos contra athenienses pugnare malum est. sed thebanos pugnare contra athenienses est affines cōtra affines pugnare. ergo affines cōtra affines pugnare malū est. sic est primꝰ sillogismus. sed in secūdo sillogismo debet capi p medio illud seruile in quo conueniūt singularia. et predicatū conclusionis pro maiore. et aliud singulare p minore. vt sic arguendo. affines cōtra affines pugnare est malū. sed thebanos pugnare contra focēses est affines pugnare contra affines. ergo thebanos contra athenienses pugnare malum est. ¶ Et sic patet responsio ad primū dubium.

Secundo Dubitatur. ·per quid distinguitur deductio ab inductione. ¶ ·pro quo supponitur primo q̄ in isto tertio capitulo determinat aristoteles de quadā specie argumentationis scilicet de deductiōe et continet duas conclusiones. ¶ Quarū pria tangit diffinitionē deductionis et est hec. Deductio est sillogismꝰ cuius propositio maior ē per se nota. et minor dubia: sed eque aut magis credibilis conclusione. ¶ Secunda conclusio tangit duos modos deductiōis. Quoꝝ primꝰ est quando maior est per se nota et minor dubia: eque tamen aut magis credibilis conclusione. vt omnis disciplina est docilis. virtꝰ est disciplina. ergo virtus est docilis. maior ē per se nota. et minor dubia. que si fuerit eque credibilis conclusioni aut magis: erit deductio. eo q̄ mediū est propinquius scientie q̄ cōclusio. facit eni cognitionem cōclusionis priꝰ dubie. quāuis non faciat scientiā plenā et perfectam. ¶ Secūdus modus est quando minor licet fuerit dubia: tamen paucioribus medys est probabilis q̄ conclusio. vt omne equale recti linee potest quadrari. sz circulus est equalis recti linee. ergo circulus potest quadrari. licet illa minor sit dubia tamen potest probari per vnicum mediū scilicet per hoc q̄ portiones lunares aut circulares circunferentie circuli sunt equales recti linee. et ideo circulus est equalis recti linee. et quia illa minor tantum habet vnicum medium: conclusio vero plura. ideo minor est propinquior scientie q̄ cōclusio. ¶ Tunc respondetur ad dubium q̄ deductio distinguitur ab inductione. quia in inductione ostenditur maior extremitas de medio per minorē. sed in deductione ostenditur maior extremitas de minore per medium simpliciter notius conclusione.

Ad maiorem notitiam dubij precedētis: et maxime secundi modi secunde cōclusionis ac exempli in eo positi. licite hic ponitur figura sequens.

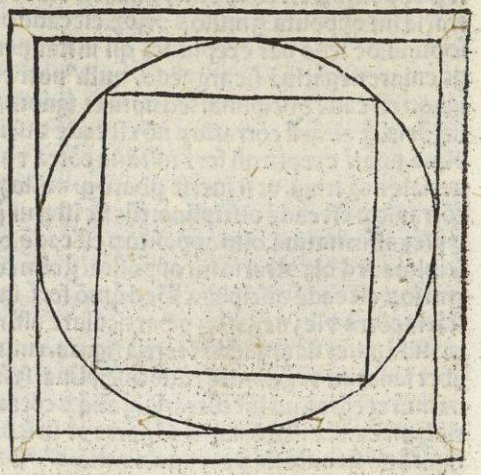

Tertio Dubitatur. Utrū in tertia figura possit fieri instātia. ¶ ·pro dubio supponitur q̄ aristoteles in quinto capitulo determinat de instantia. Et continet quatuor cōclusiones. ¶ Quaꝝ prima tangit diffinitionē instantie. et est hec. Instantia est propositio propositioni contraria. ¶ Secūda cōclusio tangit differentiam inter instantiam et propositionē contra quam fertur instātia. et ē hec. Instantia potest esse vniuersalis vel particularis. sed propositio contra quam fit instātia semper est vniuersalis. ¶ Tertia cōclusio. instantia fit duobus modis. scilicet vniuersaliter et particulariter. et etiam in duabus figuris. scilicet in prima et in tertia figuris. q̄ antē instantia non fiat in secūda figura. sic probat aristoteles. quia propositiones oppposite secūdum quas fit instantia non possunt concludi in secunda figura. quia in secūda figura semp concluditur negatiue. ideo non potest instan/

tia fieri in secunda figura: sed tantū in prima et tertia in quibus possunt concludi opposite propositiones secūdū q̄s fertur instantia. vt si probem⁹ aliqd̄ predicatū inesse vniuersaliter subiecto fertur instātia duplicit̄. vno° qr p̄dicatū nulli supposito subiecti iest. ⁊ h̄ in pria figura. Alio° qr alicui nō inest. et hoc in tertia figura exēplū p̄mi. vt quādo instat̄ per vl'ez negatiuā. vt si fuerit probatū q̄ oim cōtrarioꝝ sit eadē disciplina: sic instat̄ in prima figura. nulloꝝ oppositoꝝ est eadē disciplina. sed oia contraria sūt opposita. g̊ nulloꝝ ↄrioꝝ est eadē disciplina. de scdo dat̄ exēplū. scz qñ instat̄ per ꝑticularē negatiuā sic arguēdo. nulli⁹ noti et ignoti est eadē disciplina. sed notū et ignotuz sūt ↄria. g̊ aliq̊rū cōtrarioꝝ nō est eadē disciplina. ponit̄ exēplū qñ fert̄ instātia cōtra vniuersalē negatiuā. vt si fuerit ꝓbatū q̄ nulloꝝ cōtrarioꝝ est eadē disciplina: tūc sic īstatur p̊ ꝑ vl'ez affirmatiuā. oim oppositoꝝ est eadē disciplina. sed oia ↄtraria sūt opposita. g̊ oim cōtrarioꝝ est eadē disciplina. Sed q̊mō fert̄ instātia cōtra vl'ez negatiaz ꝑ particularē affirmatiuā paret sic arguēdo ī tertia figura. cuiuslibet sanatiui ⁊ eg̊tatiui ē eadē disciplina. sz sanatiuū et eg̊tatiuū sūt cōtraria. g̊ aliq̊ꝝ cōtrarioꝝ est eadē disciplina. ¶ Quarta ↄ° in scda figura nō fit instātia. patz duab⁹ ratiōib⁹. Prima. quia solū in illa figura fit instātia in q̄ possūt opposita cōcludi. sed in scda figura cū sēꝑ ↄcludat̄ negatiue nō p̄nt opposita cōcludi. ergo ⁊c. Scda ratio. īstātia debz stati esse manifesta. sed sill's scde figure non est stati manifestus. eo q̄ pri⁹ debet reduci ad primā figuram nō enī ē necesse reducere sill'm t̄tie figure ad p̄mā. qr sill's tertie figure stati est manifestus ꝑ sill'm expositoriū. Ex h̄ infert aristo. q̄ argumētū a signo nō debet fieri in secunda figura. quia argum̄tū a signo debz statin esse manifestū. Et subdit etiā q̄ oportet inspicere ad alias instātias cuiusmodi est instātia ex ↄtrarys. ex simili. et ex auctoritate. et ad instātias particulares: si instātia per ꝑticularē affirmatiaz fiat in prima figura. et ꝑ particularem negatiuam in secunda figura.

Ad rationes Ante oppositum. ¶ Ad primā dicit̄ q̄ inductō est possibilis. nec oportet ad inductionē sufficiētē in prop̄a forma oia singularia enumerari. sed sufficit aliq̄ enumerare ⁊ omnia alia cōtinere sub isto addito: ⁊ sic de alys. ¶ Ad secūdam dicitur q̄ omia singularia capiūtur pro vno termino. scilicet pro secūdo. vt patuit ī secundo notabili. ¶ Ad tertiā dicitur q̄ iductō est sill's v̄tualiter. eo q̄ ē ad sill'm reducibilis.

Queritur Utrū diffinitō ēptimemat̄ sit sufficiēs. ¶ Et videt̄ q̄ nō. emptiema nō est sill's. g̊ non ē sillogism⁹ ex ycotib⁹ et signis. añs patz. qr in ēptiemate est tantū vna premissa. ¶ Scdo sic. ēptimema ⁊ sillogismus sūt species argum̄tatiōis distincte. igitur ēptiema nō est sill's. ¶ Tertio sic. īductō ⁊ exēplū ꝓcedūt ex ycotib⁹ et signis. g̊ diffio ēptiematis cōuenit eis. añs pz. qr inductō ⁊ exēplū ꝓcedūt ex ꝓbabilib⁹. ¶ In oppo^m est aristo.

Primo Sciēdū est q̄ pro intellectu q̄siti ponitur vna distin° et q̄ttuor docum̄ta. ¶ Distinctio est hec. ēptiema esse sillogismū potest dupliciter intelligi. vno mō q̄ sit sill's actualiter ⁊ formaliter sic q̄ habeat actualiter duas premissas ī modo ⁊ in figura dispositas. et sic emptimema nō est sillogism⁹ Alio modo virtualit̄ et reductiue ita q̄ sit reducibile ad sillogismū. et sic ēptimema est sillogismus. ¶ Primū documentū. si in aliq̊ emptimemate sint tres termini tantū. terminus non positus in conclusione debet capi pro medio et predicatū cōclusionis pro maiori extremitate. subiectū vero conclusionis pro miore. ¶ Secundū docum̄tū. si predicatū conclusionis ponatur in antecedēte tunc tale est maior cui debet addi minor. ¶ Tertiū documentū. si subiectū conclusionis ponatur in antecedēte tunc tale antecedēs erit minor et deest maior. ¶ Quartū documentū. si in aliquo emptimemate sint tantū duo termini: sicut est in cōuersionibus tunc debet addi vna premissa in qua predicatur idem de seipso. sed si sint pl'es termini q̄z tres: tunc tale emptimema est r̄ducibile ad plures sillogismos. vel plures termini sunt reducibiles ad tres terminos.

Secundo Sciendum est q̄ sextū capitulū ī quo determiat aristo. de emptimemate cōtinet tres partes. Quaꝝ pria ↄtinet sex cōclusiōes. ¶ Quaꝝ pria est h̄. ycos est propositō probabilis. Qd̄ sic declarat

aristoteles qz illud quod ī plurib⁹ scitur sic est aut nō esse: factū aut nō factū est probabile. sed ycos est huiusmodi. miōr patet. qz ycos est sicut odire iuidētes ⁊ diligere amātes. illa aūt cōtingūt vt ī plurib⁹. g̃ ⁊c. ¶ Scōa cōclusio. signū est ppō ōmonstratiua vel probabilis. patet. qz illud q̃ exīte necesse ē aliud eē. ⁊ q̃ facto necesse est aliud esse factū et q̃ futuro neče est aliud esse futurꝫ ipsū ē ppositio necessaria de mōstratiua vel ꝓbabilis. sed signū est huiusmodi. g̃ ⁊c. ¶ Tertia ꝓ. correlatia exp̄cedētib⁹ tāgit diffinitionē emptimematis. et ē h̄. Emptimema est sill's ex ycotibus et signis. ¶ Quarta cōclusio oñdit in qbus figuris fit emptimema. et est h̄. ēptimema fit in tribus figuris. patet. qz ēptimema tot modis fit ⁊ variaī q̃t modis variaī signū. eo q̄ signū est mediū in ēptimemate. sed signū variatur triplicit scōz tres figuras. g̃ ⁊ emptimema. miōr patz exēplo capiēdo mediū qō est signū cōuertibile cū maiori extremitate sic arguēdo ī pria figura. omis mulier bñs lac pepit. sed h̄ mulier habet lac. ergo pepit. zm̄ est in ētia figura sic arguēdo psitacus est sapiēs. psitac⁹ ē studiosus. g̃ sapiēs ē studios⁹. ȝm̄ exēplū ē ī scōa figura sic arguēdo. oē paries est palidū. hec mulier ē palida. g̃ hec mulier peperit. Et subdit q̄ si sumaī tātū vna p̄missa sic est ēptimema. si autē sumāt due sic est sill's. ex ēptimemate eni fit sill's ex additione vni⁹ p̄misse. ¶ Quīta ꝓ. cōpat emptimemata triū figurarꝫ adiuicē. et est h̄. Emptimēa pme figure si fit ex veris est insolubile. sed ēptimema qō fit p ētiā figurā quāuis ꝓcludat verū tn̄ nō est insolubile. ēptiema vo qō fit ī scōa figura oīno ē solubile eo q̄ procedit ex puris affirmatiuis in scōa figura. ¶ Sexta ꝓ. cōparat mediū pme figure ad media ēptematū aliarꝫ figurarꝫ. et est h̄. illud signū qō accipitur p medio in pria figura vocaī pdigiū eo q̄ est pbabilissimū marie veꝫ et facit scire. sed illa signa q̃ sūt media in alys figuris habēt rationē extremitatū nec dicūt pdigia sz tn̄ signa.

Tertio Sciendū est q̄ circa hunc textū incidūt tres difficultates. q̃rum pria est hec. qd est emptimema esse solubile vel insolubile. R̄ndeī q̄ ēptiema dicīt isolubile qō habet neč itatē illationis. ⁊ iō dī insolubile quasi nō solutū a forma sillogistica. et per oppositū ēptiema dī solubile qō ē solutū a forma sillogistica nec bēt neč itatē illatōis. ¶ Secūda difficultas. vtrū ēptimema tertie figure bēat nč itatē illatiōis cū sit solubile. R̄ndetur q̄ ēptimema tertie figure duab⁹ de causis potest dici solubile. ꝑmo qz ꝓcedit ex puris ꝑticularib⁹ ex qbus sillogistice nihil segī. licet interdū valeat cōseq̄ntia p sillm̄ expositoriū. vt sic arguēdo. psitac⁹ est studiosus. psitac⁹ est sapiens. g̃ sapiēs ē studiosus. ꝛ⁰ dī ēptiema solubile. qz in eo procedīt ab vno ꝑticulari ad aliq̄d certū et determinatū suppositū ⁊ tn̄ debz solui negādo cōseq̄ntiā qz a ꝑticulari ad determinatū suppositū n̄ valet cōseq̄ntia. ¶ Tertia difficultas. vtrū q̄libet ēptimema in scōa figura factū sit solubile. R̄ndeī p distictōnē. dupliciter pōt fieri ēptiema in scōa figura. vno⁰ ex puris affirmatis. et tale oīno est solubile. Alio mō ex alfa affirmatia ⁊ alia negatia ⁊ tūc si ābe p̄misse sint ve tūc ipsū ē oīno isolubile.

Conclusio R̄ñsalis. diffinitio ēptimematis est ī textu sufficienter posita. patet ex dictis in secundo notabili.

Primo Dubitatur. vtrū scōm naturales passiones trāsmutāī simul aia ⁊ corp⁹. ¶ Pro solutiōe supponīt q̄ in scōa ꝑte hui⁹ capituli dat regłas qbus faciliter poterim⁹ cognoscere naturales ꝓprietates rerū per signa eo q̄ talia signa sūt media ī ēptiematibus. et cōtinet vnā conclusionē q̃ est h̄. ꝓ signa possum⁹ cognoscere naturales passiones rex. ꝓ cui⁹ probatōne ponit aristo. duas supōnes. Quarꝫ prima est hec. si cōcedanī naturales passiones trāsmutare corpus simul ⁊ aīmā derelinq̄ndo signū et vestigiū sui in toto: possibile est nos per illud signū de subiecto cognoscere illas passiones naīales. vt si gs adiscens musicā scōm aliq̄d sit mutatū vt puta secūdū aīam nō tamen secundū totū cōpositu⁹ talis mutatō nō est naturalis quia nō trāsmutat totū cōpositum ⁊ ideo non habet signū naturale in subiecto. sed alie passiones naturales cuiusmodi sūt timor concupiscentia et ira transmutāt totū subiectū in eo derelinq̄ndo aliquod signū naturale. ¶ Secūda suppositō vnicuiq; passioni scōm speciē suam correspondet aliqua certa dispositō tēporis que ē signū talis passionis. ita q̄ vnius passionis est vnū ꝓprium signū per quod talis passio potest cognosci. Ex illis duabus suppositionibus infert aristoteles ꝛc̄onē ꝓus posita q̃ sic posset ꝓbari. qz passio naī alis habet signū ī subo cuius est.

Secundo Dubitatur q̄t documēta ponit aristoteles ad inueniendū signa passionū naturaliū. ¶ Rñdet aristoteles in tertia parte huiꝰ capituli: ponēs duo documēta. ¶ Primū. si aliqua passio insit alicui subiecto vniuersaliter ⁊ velimꝰ scire ꝓpꝫ signū illiꝰ passionis tūc oportet cōsiderare cui speciei nō vniuersaliť cōueit talis passio. si tm̄ aliqbus idiuiduis eiꝰ cōuenit. et aliqbꝰ nō. Et ꝯñter cōsiderādū ē si sit aliqd̄ accidēs qd̄ cōseq̄tur talē passionē in illis pluribꝰ qbꝰ cōueit qꝛ tale accidēs erit prodigiū talis passiōis. sic formādo. reperiť in oībꝰ leonibꝰ et cū h̄ i aliqbus hoibus et i aliqbꝰ nō. ideo si hr̄e magnas sūmitates g̊ssas ⁊ bñ cōpaginatas seq̄ť hoiez forte: tūc habere g̊ssas sūmitates erit signū illius passiōis q̄ ē fortitudo. ¶ Scd̄z documētū. si in aliq̊ vno subo sint plures passiōes naturales sicut leo ē fortis ⁊ magnanimꝰ. cū cuiuslz naturalis passiōis sit aliqd̄ signū si velimꝰ iuenire signū vniuscuiusq̄ passiōis debemꝰ ispicere ad aliud subm in q̊ iueniť vna passio sine alia. ⁊ cōsequēter cōsiderādū ē q̄le accidēs cōcomitať illā passionē in subo qꝛ tale accidens erit prodigiū talis passiōis in tali subo cui ābe passiōes insūt. sicut leoni iest fortitudo ⁊ liberalitas. signū aūt fortitudis ē habere magnas sūmitates. signū vero liberalitatis hic nō nominať. dicit tñ albertꝰ ꝙ habere latā frōtē est signū liberalitatis. si g̊ velimꝰ scire qd̄ est sigm̄ fortitudis in leone cōsiderādū est ad hoiem et equū et ad alia suba in qbꝰ inueniť fortitudo et non liberalitas. et videre si hr̄e magnas sūmitates cōsequať illā passionē i illis pluribus subiectis. ⁊ si sic erit signū fortitudinis in leone in q̊ inueniūtur ambe passiones.

Tertio Dubitatur per quā figurā possumus iudicare d̄ talibus passionibus. ¶ Respondet aristoteles ꝙ per primā figurā. quod sic probat. quia signū passionis cōuertitur cū ipsa passione et est in plus q̄z subiectum illius passionis. ergo talis sillogismꝰ debet disponi in prima figura. añs patet exēplo quia habere grossas sūmitates et esse fortem iter se ꝯuertūť. qꝛ nisi sic tūc vniꝰ passiōis non esset vnū signū adequatum. ⁊ habere grossas sūmitates est in plus q̄z leo. quia ꝯuenit alys.

Ad rationes Ante oppositū dicitur ꝙ solute sunt ex primo nōbili. ¶ Et hec de scd̄o prioꝝ dicta sufficiant.

Irca initiū primi libri posteriorū. Queriť primo. Utm̄ d̄ sillogismo demōstratiuo sit sciētia tanq̄z de subiecto atťbutionis scientie libri posteriorum.

¶ Arguitur primo ꝙ non. quia nullius corruptibilis est scientia. sed sillogismꝰ demōstratiuus est corruptibilis. ergo de eo nō est sciētia. mīor patet. qꝛ oīs sillogismꝰ demōstratiuus ē mētalis vocalis vel scriptus. et quilibet talis est contingēs ⁊ corruptibilis. g̊ ⁊c̄. ¶ Secūdo arguitur sic. quia sillogismꝰ demōstratiuus ē ens per accidens aggregatū ex subiecto ⁊ passione. ergo de eo nō potest esse sciētia. ¶ Tertio sic. omnis scientia acqriť per sillm̄ demonstratiuū. sed notitia sillogismi demonstratiui non potest acqri per sillogismū demonstratiuū. ergo notitia sillogismi demōstratiui nō ē scientia. mīor patet. quia si de sillogismo d̄mōstratiuo haberetur scientia per sillogismū demonstratiuū vel ergo de tali sillogismo esset sciētia. vel nō. nō primū. quia vel de ipso acqr̄retur scientia per seipsū. vel per aliū. nō per seipsū. quia tūc idē esset notū et ignotū. nec ꝑ aliū. quia esset processus in infinitū. nec est dicēdū zm̄ scilz de illo alio sillo demōstratio nō habeatur scientia. quia si de sillo demōstratiuo sit sciētia: etiā de quolibet ꝑticulari sillo d̄mōstratiuo erit sciētia. ¶ In oppositū est liconiensis super prio posterioꝝ qui in principio comēti poit demōstratōnē esse subiectū i hac scientia. Pro cuius intellectu.

Primo Sciendū est ꝙ pro declaratione terminoꝝ ponūtur q̄ttuor distictiones. ¶ Prima est hec. alicuiꝰ scientie duplex est obiectū. quoddā est obiectū totale et est illud quod imediate terminat actū sciēdi siue qd̄ imediate et directe scitur. cuiusmodi est cōclusio demōstratōnis vel eius totale significatū. et de eo est sciētia tanq̄z de scibili propinquo ⁊ totali. Aliud est obiectū partia-

le scientie et illud est subiectū cōclusionis demonstrationis vel qditas significata per tale subiectū. ⁊ de tali est sciētia tanq̄ de scibili remoto. et illud pp̄e debet vocari subiectum. precedēs vero dicitur obiectū. ¶ Secūda distictio. sillogism⁹ demōstratiuus potest duplr̄ capi. vno modo pr̄ie intētionaliter ⁊ pro ōno miato. et tūc omis sills procedēs ex veris ⁊ imediatis vocat̄ sillogism⁹ demōstratiu⁹ p̄me intētionalit̄ sūptus. et de quolibet tali sill'o p̄dicat̄ denoiatiue illa ītētio secūda sillogism⁹ Alio modo potest capi secūde intētionaliter et pro significato et sic sills est vna secūda intētio q̄ denoiatiue predicat̄ de q̄libet sillogismo procedēte ex premissis veris ⁊ imediatis ¶ Tertia distinctō. sillogism⁹ demōstratiuus pōt dupliciter capi. Uno mō pro aggregato ex qditate ipsius secūde itētionis et ex illa rōne formali que est ōmonstrabilitas. et sic est ens paccidēs. sicut aggregatū ex boie et risibilitate est vnū ens paccidēs. Alio mō pōt capi p qditate ipsius secūde intētionis sub illa tamē ratione formali que est demōstrabilitas. ⁊ sic est ens p se. ¶ Quarta distictio. quiditas significata per istā secūdā intētionē sillogism⁹ demōstratiuus potest dupliciter ꝺsiderari. vno modo quantū ad eius esse essentie et qditatiuū. et sic est incorruptibile. Alio modo pōt cōsiderari quātū ad ei⁹ esse particularis exīstie et sic est contingēs et corruptibilis.

Secundo Sciendū est q̄ iste liber intitulatur liber posteriorus analeticorū. idest resolutionū. et ꝺtinet duos libros partiales. Prim⁹ cōtinet nouē tractat⁹ in quorū primo determiat de sillo demōstratiuo quātū ad eius substātiā: et continet tria capitula. Primū determiat quedā cōmunia antecedētia ad cognitionē demōstratiōis. et cōtinet duas partes principales. Jn prima ostēdit necessitatē silli demōstratiui per vnā conclusionē que talis est. ¶ Omnis doctria ⁊ois disciplina itellectiua fit ex preexīti cognitione. Hāc cōclusionē inductīe probat aristo. in tribus sciētys. primo. in sciētys demōstratis p quas acgritur scientia. quia sciētie mathēatice et oēs artes demōstratiue fiūt ex preexistenti cognitōne. Scō probat in sciētys dyaleticis per quas acgrituropinio. qz oēs sciētie dyaletice acgruntur per inductionē et silm. ergo oēs sciētie dyaletice fiūt ex preexīti cognitiōe. tenet ꝺnia. quia sillogismus procedit ex precognitione alicui⁹ vniuersalis. Sed inductio procedit ex singularibus q̄ nō sūt nob manifesta. Secūdo probat eādē cōclusionez in sciētys rethoricis que generāt persuasionē quia sciētie rethorice generant persuasionē p exēpla et emptimemata. sz exēpla ⁊ ēptiemata fiūt ex preexīti cognitiōe. ergo et sciētie rethorice fiūt ex preexīti cognitōne. mīor patz quia inductio et sills fiūt ex preexīti cogniti one. ergo etiā exēplū et emptiema. tenet ꝺnia. qz exēplū est inductio. et ēptiema est vere sillogism⁹. Ex quibus patet q̄ aristo. per doctrinā et disciplinā non solū intelligit habitū scientialē cōclusionis. sed quācūq̄ notitiā acgsitā de cōclusiōe siue illa notitia sit scientia siue opinio vel persuasio. qz omīs illa talis notitia vt ipse probat fit ex preexīti cognitiōe p̄ncipioꝝ. diuersimode tn̄: quia notitia scientialis cōclusiōis fit ex preexīti cognitiōe p̄ncipioꝝ veroꝝ et necessarioꝝ sed opinio fit ex preexistēti cognitione p̄ncipioꝝ probabiliū. persuasio vero fit per aliq̄ signa prioza vniuersalia.

Tertio Sciendū est q̄ circa hūc textuz incidūt tres difficultates. Pria est hec. que ē necessitas sillogismi demōstratiui. ¶ Respōdet̄ per duas suppōnes ⁊ vnū dictū. ¶ Prima suppō est hec. q̄ in hoc libro intendit p̄ncipalit̄ manifestare principia essētialia demōstratiōis. ¶ Scōa suppō. cuiusl̄z rei ordinate ad aliquē finem necessitas sumit̄ ex pte finis. vt dicitur secūdo phīcoꝝ. ¶ Ex quo segtur tale dictū. necessitas silli demōstratiui est per seipsū in nobis generari sciētia. qz finis sillogismi demōstratiui ē scire. ergo necessitas eius sumit̄ ex parte ipsius scire. ¶ Scōa difficultas. ad quid ꝓposuit aristoteles hāc ꝓpositionē. Omis doctrina. ⁊c. ¶ Rādet̄ q̄ in hoc libro intēdit aristoteles de sillo generatio scientie. ideo habuit suppōere sillm demōstratiuū esse. ⁊ etiā ipsū scire esse. cū sit finis silli demonstratiui. ad extirpandū tamē aliquas falsas opiniones destruentes scire habuit in p̄ncipio huius operis ostendere modum quo in nobis scire et scientia generantur. et istū modum tangit per illam ꝓpositionez primam Omnis doctrina et omnis disciplina intellectiua fit ex preexistenti cognitione. ¶ Ex qua prima ꝓpōne sic intellecta sequitur primo q̄ scire de nouo acquirit̄ per demōstrationē.

Terno

quod ē cōtra achademicos dicētes nihil cōtingere scire sed oīa ignorari. et etiā cōtra platonicos asserentes nos nihil posse scire de nouo sed q̄ nostrū scire ñ est nisi oblitor reminisci. Dos duos errores rēouet aristoteles i sua prima ꝓpōne: qz doctrinā aut disciplinā siue scientiā in nobis fieri ex preexīti cognitōne: est sciētiā in nobis generari per aliqō argumētū. z nō ꝓpe nisi p vex argumētū qō est argumētū ōmōstratiuū. g̃ sciētiā fieri ex preexīti cognitiōe est ipsā generari per sillogismū ōmonstratiuū maior patet. qz sciētiā fieri ex preexisti cognitōe est eā fieri procedendo ab illa cognitiōe preexīti ad illud de quo sciētiā acgrimus. talis eni processus est argumētū. g̃ sciētiā fieri ex preexīti cognitiōe est eā acgri per sillm̃. et potissime p sillm̃ ōmōstratiuū. ¶ Tertia difficultas. vtrū exēplū sit inductio. z ēptimema vere sill's. ¶ Rñdeť per talē distinctōnē q̄ in illis ꝓpositionib⁹ potest intelligi esse predicatio materialis ita q̄ plura exēpla sint materia vni⁹ inductiōis et plura ēptiemata sint materia vnius sillogismi. et in illo sensu dicte ꝓpositiones sunt cōcedēde. Alio mō pōt esse ibi predicatō formalis: ita q̄ exēplū sit formaliter inductio z ēptiema formaliter ve sill's. et sic ille propōnes sunt negande.

Conclusio ¶ Respōsalis. de sillogismo ōmōstratiuo est sciētia tanq̄ de subiecto libri posterior. ¶ Prima pars pz qz sillogism⁹ demōstratiu⁹ habet principia z ptes scilz dignitates et ꝓpositōnes imediatas. habet etiā partes scz ōmōstratōnē vniuersalē particularē. affirmatiuā et negatiuā oñsiuā z ad ipossibile. habet etiā passionē de seipso demōstrabilē scz scire. Secūda pars patet p diffinitionē subiecti attributionis.

Primo Dubitatur vtrū omīs notitia fiat ex preexīti cognitōe. ¶ Et videtur q̄ nō qz notitia sensitiua nō fit ex preexīti cognitiōe neq̄ etiā intellectiua. qō patz qz tāta ē proportio inter ītellectū et suū obiectū quanta est inter sensū et suū obiectū. sz sēsus apprehēdit aliquod sēsibile ō nouo nullo obiecto prius cognito. g̃ similiter intellectus potest aliqō itelligibile pri⁹ apprehēdere nullo obiecto prius cognito vel apprehēso. Et cōfirmatur. qz quicqd potest virtus inferior illō pōt virtus superior. sed intellectus est virtus superior ad sensū. g̃ cū sensus possit habere notitiam sensitiuā non preexīte aliq̄ notitia sensitiua: ita et intellect⁹ poterit habere aliquam notitiā intellectiuā nulla notitia sēsitiua ꝓexistente. ¶ Scōo sic. notitia nō generať ex alia nisi per discursū. sed discursus est a premissis ad cōclusionē. g̃ videť q̄ oīs notitia que generatur ex alia sit cōplexa. et per cōseqūs habeť saltē q̄ nulla notitia intellectiua īcōplexa fit ex aliqua notitia intellectiua preexīte. ¶ In oppositū arguiť per aristotelē probātē q̄ omnis doctrina et omnis disciplina intellectiua fit ex preexīti cognitiōe. ¶ Rñdeť per quicq̄ distinctiones et vnū dictū. ¶ Prima distictō duplex est cognitio. q̄dam est sensitiua et est illa notitia quā habet sēsus de obiecto sensibili sibi pñtato. Alia est cognitio intellectiua z est illa notitia quā habet intellect⁹ de obiecto intelligibili pñtato in se vel per propriā speciem vel per speciē alteri⁹ virtualiter ipsuz cōtinētis. ¶ Secūda distinctō. duplex est cognitō sēsitiua. quedā est interior quam habet sensus interior de obiecto suo. Alia est exterior quā hz sensus exterior de suo obiecto. z vtraq̄ illarū adhuc est duplex: quedā est incōplexa q̄ scilz sensus interior vel exterior apprehēdit vnū obiectū sensibile per se et solitarie. Alia ē cōplexa qua apprehēditur vnū obiectū sensibile per cōparationē ad aliud. sicut patet de illa cōclusione luna eclipsať. que quādoq̄ sēsu visus pcipiť. ¶ Tertia distin⁹ cognitō intellectiua est duplex. quedā est īcōplexa que est ō obiecto īcōplexo: cuiusmodi est cognitio intellectiua terminorū. Alia est cōplexa que est ō obiecto cōplexo. sicut est cognitio propositionū. ¶ Quarta distin⁹ cognitō itellectiua cōplexa est duplex. scilz principioꝝ. et cōclusionū. ¶ 5ª distinctio. cognitio principioꝝ et cōclusionū est duplex. quedā est intellectiua. alia est sēsitiua. ¶ Dictū est istud. cognitio intellectiua cōclusionū fit ex preexīti cognitiōe intellectiua principioꝝ. et cognitō itellectiua ꝓncipioꝝ fit ex preexīti cognitōe intellectiua terioꝝ. cognitio vero intellectiua terioꝝ fit ex preexīti cognitiōe sensitiua interiori. sed cognitō sēsitiua interior fit ex preexīti cognitōne sensitiua exteriori. et ibi est status. qz cognitō sensitiua exterior saltē incōplexa nō fit ex preexīti cognitiōe. ¶ Et ad primā ratōnē rñdeť negādo maiorē. ponēdo duas dras inter intellectū z sensum. Quaꝝ pria se tenet ex parte obiecti. naz

sensibile qō est obiectū sensus existit in repro portionaliter ipsi sēsui. et ideo sensus appbēdit statim suū ppriū sensibile nullo alio precognito. sed intelligibile licet sit proportionabile intellectui post abstractōnē: ante abstractōnē nō existit in re pportionatū ipsi itellectui. ideo itellect⁹ ad hoc q intelligat: aliqd prerequirit. indiget eni intellectu agēte disponēte obiectū vt fiat pportionatū intellectui. indiget etiā sensib⁹ exteriorib⁹. quia intellect⁹ noster pro statu vie nō est natus accipere notitiā nisi per misteriū sensus. ¶ Alia differētia se tenet ex parte potētiarū. qz itellectui puenit discurrere de vno in aliud rōne cui⁹ intellect⁹ deueīt de notitia vni⁹ in notitiā alteri⁹. talis autē discursus nō cōuenit sēsui. imo sensus tantū succedit suū sēsibile apprehēdit. ¶ Ad cōfirmationē dicitur q in quodcūq; sensibile pōt sensus sentiēdo in idē sensibile pōt intellect⁹ ipsū per abstractōnē intelligēdo. licet nō similiter qz sensus pcipit sensibile nulla cognitiōe pexistente. qō nō cōpetit itellectui. ¶ Ad scōaz respondet per distictionē. nā quadruplicit pōt aliq; sciētia causari ab alia. ¶ Uno⁰ obiectīe. et sic ex notitia sēsitiua causat notitia itellectiua qz notitia sēsitiua est sicut obiectū intellectus ideo ex ea causat obiectiue notitia intellectiua. z⁰ mō elicitiue: et sic notitia sēsitiua interior causat ex notitia sensitiua exteriori. et etiā notitia intellectiua ex alia. qz vt vult comentator. auicena. et alij expositores: virt⁹ extiatiua siue cognitiua ex intētionib⁹ sēsatis elicit itētiones nō sēsatas. sicut ouis ex motu et figura lupi sensatis sēsu visus: elicit speciē iimicitie nullo sensu sensatā. sic z intellect⁹ cū sit virt⁹ superioz a speciebus accidētiū potest elicere speciē substātie. et sic ex cognitiōe accidētiū causat elicitiue notitia substātie. Tertio⁰ abstractiue qz ex cōceptu ofuso albi quo cōfuse et indistincte intellect⁹ cōcipit albedinē z subiectū eius potest itellect⁹ abstrahere duos cōcept⁹ distictos seorsū: scilz cōceptū accidētis. et cōceptū substātie. ergo ex vna notitia ofusa causatur abstractie alia notitia ppria. Quarto⁰ discursiue causat vna notitia ab alia. qz ex notitia pmissaz discurrēdo ad oclusionē causatur notitia ipsius cōclusionis.

Secundo Dubitatur. vtrū notitia sciētifica sillogismi demōstratiui: acgratur p sillogismū demōstratiuū. ¶ Et videtur q nō. quia sillogismus per quē acquiritur sciētia de sillogismo demōstratiuo pcedit ex coibus et non ex ppzys. ergo nō est demōstratiu⁹. tenet ofia quia sill's demōstratiu⁹ debet procedere ex ppzys. assis patet. qz si per aliquē sill'm acgreretur sciētia de sillogismo demōstratio maxime esset per istū: omis sillogism⁹ procedēs ex premissis veris z imediatis facit scire. sed ois sillogism⁹ demōstratiu⁹ ē huiusmodi. g ois sillogism⁹ demōstratiu⁹ facit scire. sed ꝟ nō. patet. qz ille sillo⁹ procedit ex coibus applicabilibus cuilibet materie. g nō est demōstratiu⁹. ¶ In oppositū arguit. qz ois notitia sciētifica acgritur p aliquē discursū. ergo notitia sciētifica sillogismi demōstratiui debet acgri p discursuz vel ergo ille discursus ē sciētific⁹ vel nō. nō z^m quia talis ē ꝟposit⁹ ex duab⁹ pmissis in modo et figura dispositis. vt patuit arguēdo ātē oppositū. sl det q talis discursus sit sillogisticus. vel ergo erit sill's simplr vel sophistic⁹. neutz pōt dici. vt de se patet. aut erit dyaletic⁹. sz hoc nō. quia sillo⁹ dyaletic⁹ nō est generatiu⁹ scientie sed oppinionis. relīgtur g q talis discursus est sill's demōstratiu⁹ vel oportebit ponere aliquē aliū sill'm a pdictis: et ꝟsiter oporteret ponere aliā logicā docētē illū sill'm. ¶ Ad dubiū rndetur per tres suppōes. z vnū dictū. ¶ Prima suppō. qñcūq; aliq; passio demōstrat ō aliquo superiori vniuersaliter sūpto. etiā ex cōsequēti demōstrat de q̄libet inferiori illi⁹ superiozis. ¶ Secūda suppō. omne illud ex quo procedit demōstratio debet esse notū. et illud ad qō tēdit debet esse ignotū. ¶ Tertia suppō. licet iplicet ꝺdictōnē eādē ppositionē esse simr notā et ignotā ab eodē intellectu. tamē nō est incōueniēs idē subiectū ab eodē intellectu esse simul notū et ignotū respectu diuersoz predicatoz. vt idē intellect⁹ potest simul scire q aliqs hō sit rationalis. et ignozare de eodez q sit alb⁹ vel sedēs. ¶ Dictū ē istud. nō ē icōueniens q illa demōstratio prius facta ante argumētū in oppositū duby per quā acgritur notitia sciētifica sillogismi demōstratiui sit simr nota et ignota respectu diuersoz predicatoz. qz itellect⁹ noster cognoscēs diffionē demōstrationis scit illā particularē demōstrationē esse demōstrationē: ignozat tamē illā facere scire eo q nōdū habet habitū sciētificū de hac conclusione: omnis demōstratio facit scire. Et ex hoc satis patet respōsio ad dubiū. ¶ Et ad ra-

tionē ante oppositū reſpōdetur per vnā diſtinctionē. Dupliciter cōtingit intelligere demōſtrationē procedere ex proprijs. vno mō q̄ procedat ex proprijs ſimpliciter et in ſe. et ſic nō oportet demōſtrationē procedere ex pprijs. alias nulla eſſet demonſtratio methaphiſicalis. cū methaphiſicalia ſint omibus cōmunia Alio modo pōt itelligi demōſtratio procedere ex proprijs in ordine ad cōcluſionē. quia. ſ. premiſſe explicāt propriā cauſā ⁊ mediatam cōcluſionis. et ſic omis demōſtratio debet p

Tertio cedere ex proprijs.

Dubitatur. vtrū doctria et diſciplina ſint vnus et idē habitus. ¶ Pro ſolutione ponūtur tres difficultates. Prima eſt hec vtrū notitia primi principȝ cōplexi ſit doctria vel diſciplina. ¶ Rñdeť q̄ nec ſic. nec ſic. Cuius ratio eſt. quia doctrina aut diſciplina dicitur notitia alicui⁹ propōnis que primo appet dubia aut falſa. ſed prima principia nō poſſūt videri falſa aut dubia. ergo notitia primorum principiorum nec eſt doctrina nec diſciplina. maior patet per linconienſē dicentem q̄ non docemur vel adiſcim⁹ niſi illud qđ cū prio cōcipimus eſt nobis dubiū vel apparet falſum. et poſt dubitationē et cōtrariā opinionē manifeſtatur nobis eius veritas. mior patz. quia ſicut graue de natura ſua eſt inclinatū ad grauandū ſi nō ipediať: ita intellectus de natura ſua inclinatur ad aſſētiendū vero ſibi preſentato. ita q̄ nō poteſt tali vero ſibi preſentato nō aſſentire. cū ergo prima principia ſint vera et euidētiſſima nō poſſunt intellectui appare re falſa aut dubia. ¶ Secūda difficultas. vt ꝓ notitia cōcluſionis debeat dici doctrina et diſciplina. ¶ Rñdeť affirmatiue q̄ ſic. et vt patuit habit⁹ ꝓcluſionis que prius erat dubia vl̄ apparēs falſa vocať doctrina et diſciplia. ſed cōcluſio ante demōſtrationē eſt dubia vel apparēs falſa et per demōſtrationē manifeſtať eius veritas. ergo eius cognitio vel habit⁹ cōcluſionis vocať doctrina et diſciplina. licȝ differēter. quia vt vult albert⁹: habit⁹ cōcluſiōis dicitur diſciplina pro tanto q̄ eſt habit⁹ quieſcens in aīma ſcientis. ſed ille idē habit⁹ dicit doctrina inquantū procedit a doctore in diſcipulū. vel poteſt dici q̄ per doctrinā intelligit ariſtoteles ſciētiā acquiſitā mediāte doctore. et per diſciplinā intelligit ſcientiā acqſitā per inuētionē. quia vtraq̄ fit ex preexiſtēti cognitione. ¶ Tertia difficultas. quis vocať doctor generans ſciētiā. Reſpōdet liconiēſis q̄ nec ille qui exteri⁹ docet. nec littera ſcripta exteri⁹ viſa proprie debet vocari doctor ſed ꝯ duo mouēt et exiſtūt. ſed verus doctor eſt qui mētē illuiat et veritatē oſtēdit: et ille eſt itellect⁹ qui quādo habet notitiā aliquaꝝ premiſſarū et cū hoc videt neceſſariā illationē alicui⁹ cōcluſionis: ex illis premiſſis cauſat in ſeipſo ſcientiā vel doctrinā illius cōcluſionis. Ex quo patet q̄ idē poteſt eſſe doctor ⁊ diſcipulus. nā intellectus pro quāto cauſat illā doctrinā dicitur doctor. vt vō eā recipit: dicitur diſcipl⁹. ¶ Ex his patet reſpōſio ad dubiū q̄ doctrina et diſciplina ſunt idē habitus cōcluſionis differentes penes cōnotationes. qz diſciplina cō notat receptionē habit⁹ in diſcipulo. et doctrina ꝓnotat ꝓgreſſū hitus a doctore i diſcipl'm.

Ad rationes Ante oppoſitū. due primē ſoluūtur in prio notabili. et tertia ſoluitur ex ſecūdo dubio.

Queritur Utrum tantū ſint due ꝑcognitiones. ſcilicet quid eſt: ⁊ quia eſt. ¶ Et videť q̄ non. quia q̄tuor ſunt queſtiōes vere ſcibiles. ergo quattuor ſunt precognitiones. tenet conſequētia: quia queſtio ⁊ precognitio ſe habēt ſicut certū ⁊ dubiū. et ſic ſūt oppoſita. modo tot modis dicitur vnū oppoſitoꝝ quot modis dicit reliquū. ¶ Arguit ſecundo. tria ſunt precognita. ergo tres ſūt ꝑcognitiones. tenet cōſequētia. quia quodlz ꝑcognitū habet propriā precognitionē. Et confirmatur. quia precognitū et precognitio ſūt relatiua. ergo plurificato vno plurificatur et reliquū. ¶ Tertio ſic. i quarto methaphiſice demōſtrat ariſtoteles de dignitate quia eſt. ⁊ etiam in hoc libro oſtendit de ſubiecto et paſſione quid eſt. ergo non ſūt precognita. et per cō ſequēs non erunt alique precognitiōes. igitur ⁊c. ¶ In oppoſitū tamē eſt ariſtoteles.

Primo Sciendū eſt q̄ pro declaratōne terminoꝝ ponūť q̄tuor diſtinctiones. Quaꝝ prima eſt hec. precognitio capitur tripliciter. vno mō vt eſt precognoſcētis actio. et ſic precognitio eſt notitia p̄cedēs notitiā ſcientificā cōcluſionis. Alio mō precognitio eſt precogniti paſſio. Tertio mō precognitio eſt idē q̄ eſſe precognitū. duobus p̄miſ

modis capiendo precognitionē: quid est et qz est non sunt precognitōnes sed ipsoꝝ sunt precognitiones. Iz bñ ꝫ. ¶ Ad diſtictō. Duplex ē precognitū. quoddā est imediatū. et est illud qō de alio precognoſcitur. et ſic quid eſt: et qz eſt ſunt precognita. Aliud eſt precognitū mediatū quod eſt illud de quo aliud precognoſcitur. et ſic ſubiectū et paſſio et dignitas ſūt precognita. Ex quo ſequitur q capitur precognitio pro precognito imediato. ¶ Tertia diſtinctio. quid eſt: et quia eſt. poſſūt dupliciter conſiderari. Uno⁹ capitur quia eſt vt ipſū eſt ſubiecti vel dignitatis. et ſic eſt precognitio. Alio modo capitur vt eſt cōcluſionis vel paſſionis et ſic eſt queſtio. Similiter quid eſt ſubiecti abſolute cōſiderati eſt q̄ſtio. ſed quid ē ſubiecti conſiderati in ordine ad paſſionez eſt p̄cognitō. poteſt etiā dici q nō eſt inconueniēs idē ſucceſſiue eſſe certū et dubiū. ideo nō eſt inconueniēs q illa duo ſcilicet quid eſt et quia eſt primo ſint queſtiones et poſtea quādo fuerint termiate ſint precognitiones. nec eſt ſimile de propter qd: quia poſt termiationē q̄ſtionis propter quid ipſa bene ē cognitō. ſed nō precognitio. ¶ Quarta diſtinctō. tantū eſſe duas precognitiones poteſt dupliciter intelligi. vno mō i genere. et ſic tantū ſūt due. quia iſtud cōmūe genus precognitio diuidit in duas ſpecies ſubalternas. ſcilicet in precognitionē quid eſt. et precognitionē quia eſt. Alio modo poteſt intelligi q tātū ſunt due in ſpecie ſpecialiſſima et ſic propō eſt falſa: quia ſunt tres precogniti ones in ſpecie ſpecialiſſima ſcilz quid eſt. et qz eſt. ſed quia eſt diuiditur i quia eſt ſubiecti. et quia eſt dignitatis: et ſic erunt tres precogniti ones in ſpecie ſpecialiſſima.

Secundo Sciēdū eſt q in ſecūda parte huius capituli determiat ariſtoteles de precognitione cōcluſionis ſillogiſmi demōſtratiui et continet tria puncta. in quoꝝ primo determiat de precognitione cōcluſionis quātū ad ſua principia materialia. q̄ ſunt ſubiectū et paſſio. et efficiētia que ſūt premiſſe. et cōtinet vnā concluſionē que eſt hec. ¶ Neceſſariū eſt p̄cognoſcere duplicit. ideſt due ſunt precognitiones. ¶ patet. quia de aliqbus oportet precognoſcere quia ſūt: cuiuſmodi ſunt dignitates. et alia ſunt de quib⁹ oportz p̄cognoſcere quid eſt qō dicit̄ per nomē. ſiē ſūt paſſiones. Alia vero ſūt de quib⁹ oportz p̄cognoſcere vtrūq; ſcilz quid eſt. et qz eſt. cuiuſmodi eſt ſubiectum concluſionis. ergo tantū ſunt ponende due precognitiones. ſcilz quid eſt. et quia eſt. Antecedens predictū patet exemplariter. quia de iſta dignitate ſcilicet De quolibet eſt affirmatio vel negatio vera: oportet precognoſcere quia eſt vera. et de iſta paſſione que eſt triangulus oportet precognoſcere quid eſt. ideſt quid ſignificatur per tale nomē. ſed de illo ſubiecto quod eſt vnitas. oportet precognoſcere vtrūq; ſcilz quid eſt quod ſignificat iſte termin⁹ vnitas. et quia eſt. hoc eſt q eſt ens non prohibitū. nec ipoſſibile.

Tertio Sciendum eſt q circa hunc textum incidunt due difficultates. ¶ Quarum prima eſt hec. vtrum precognitio quid eſt ſit precognitio alicuius ingredientis demonſtrationē. ¶ Ad quam reſpondet̄ per tres diſtinctiones. et ſex dicta. ¶ Prima diſtinctio eſt hec. ſcilicet. quid eſt diffinitio quid nominis. et quid eſt diffinitio quid rei. Diffinitio quid nominis eſt oratio explicans ratiōnē vocis ad ſuū ſignificatū. Sed diffinitio quid rei. eſt oratio explicans ipſam rem. ¶ Secunda diſtinctio eſt hec. dupliciter poteſt acquiri ſcientia i nobis. vno modo poteſt in nobis acquiri ſcientia per inuentionē. ſicut docet philoſophus in fine ſecūdi huius. Alio modo poteſt in nobis acquiri ſcientia per doctrinam. ſicut ſcientia acquiſita in aliquo per actū docētis. ¶ Tertia diſtinctio. Duplex eſt demōſtratio. ſcilicet demonſtratio propter quid. in qua ſcilicet demonſtrat̄ propria paſſio de ſuo proprio ſubiecto per diffinitionē quiditatiuā ſubiecti. Alia vero eſt demōſtratio quia eſt. q̄ procedit ab effectu ad cauſā. ¶ Primū dictū. ariſtoteles hic enumerat precognitiones cōmunes omniū demonſtrationū. tam quia q̄ propter quid. cōſimiliter etiam et ipſe enumerat hic oēs precognitōnes cōmunes cuiuſlibet ſcientie. tam ſciētie acquiſite per inuentionē. q̄ ſcientie acquiſite in nobis per doctrinam. ¶ Secūdū dictum. diffinitio quid rei nō preſupponitur ſiue precognoſcitur in omi demōſtratione. Quod probatur ſic. nam aliquādo demonſtratur diffinitio quid rei de ſubiecto: et hoc per propriā paſſionem ipſius ſubiecti. vt ſatis patet. ergo in tali demōſtratione non p̄cognoſcit̄ ſeu p̄ſupponit̄ qd rei illi⁹ ſubiecti. tenz ꝺña: qz nihil idē ē p̄cognitū et demōſtratū.

¶ Tertiū dictū. qd rei nō presupponit in omi demōstratiōe ppter qd. patz. qz iterdū subiectū nō habet diffinitōnē qd rei sed tātū habet aliquā primā passionē per se notā et idemonstrabilē ō ipso per quā demōstrant omnes passiones posteriores de illo subiecto. sicut i methaphisica ibi fiūt demōstrationes ppter qd et potissime de ente: cui⁹ nō est diffinitio quid rei. ¶ Quartū dictū. i demōstratōne ppt qd z simplicit potissima cui⁹ subiectū habet diffinitionē qd rei: necesse est de subiecto precognoscere quid rei. patet. qz in tali demōstratione diffinitio qd rei subiecti ē mediū. ergo de ipsa oportet habere precognitōnē. ¶ Quītū dictū. qd nois debet precognosci in oi demōstratōe tā quia est: q̄ propter qd. patz. qz ignorato qd significat per nomē. de tali nomine nihil pōt demōstrari. ¶ Sextū dictū. quid nois est pcognitio: nō autē quid rei. patet. qz illud ē solum precognitio qō in qualibet demōstratiōe precognoscit necessario. sed qd nois est huiusmodi. nō autē quid rei. ergo quid nois ē precognitio. ¶ Ex his inferunt tria correlaria. ·Primū est. de dignitate oportet presupponere qd est patet. qz ō dignitate oportet psupponere qz ē: ergo et quid ē. tenet cōsequentia. qz ignorato qd significat per dignitatē nō potest sciri q ipsa sit vera. tamē significare aliquid nō cōueit dignitati nisi rōne suaz partiū. ideo qd nominis eius nō enumerat inter precognitōes. sed posteri⁹ enumerabit i q̄rto capitulo terty tractatus hui⁹ primi cū dicit. qcquid igitur significēt prima et que sūt ex primis accipiūtur. et sequit: q autē sint principia quidē necesse est accipere. idest supponere. alia qdē demōstrare. ergo de principijs presupponit quid nois. z quia est. ¶ Scōm correlariū. ō subiecto oportet presupponere qd est. quod explicat p diffinitionē subiecti. ¶ Tertiū correlariū. de passione oportet presupponere quid est: idest quid significat per ipsā. Et per hoc patet responsio ad dubiū. scilz quid nois est precognitio dignitatis subiecti et passionis. ¶ Secūda difficultas. vtrū quia est sit precognitio. ¶ Respōdetur per vnā distictionē. z tria dicta. Distinctō est h. duplex ē qz est: scilicet cōplexoz. et incomplexoz. Quia est cōplexoz ē idē q esse verū. sed qz ē incōplexoz est idē q esse verū quod ē esse exīstie. vel esse diminutū qō est esse gditatiuū vel essētie. ¶ ·Primū dictū. de dignitate oportet precognoscere qz est. patet. qūia de ipsa precognoscit q est vera. ¶ Scōm dictū. de subiecto precognoscit qz est. nō quidē quātuz ad verū esse existētie: sed quātū ad esse quiditatiuū vel existētie. ·Pria pars patet. qz multorū est sciētia que nō existūt actualiter. z⁹ pars patet. qz ad h q̄ de aliq̄ sit sciētia sufficit q ipsū non sit ens phibitū vel ipossibile. sed q ipsū possit esse. ¶ Tertiū dictū. de passione non pcognoscit qz est. p3. qz nihil idē precognoscit et demōstrat. sed qz est passionis p demōstratiōnē oñdit. ergo nō precognoscit. Ex his patet rñsio ad dubiū. scilz quia est dicit esse pcognitio. qz in oi demōstratōe oportet presupponere premissas demōstratiōis esse veras. z q subiectū nō sit ens phibitū sed habeat aptitudinē ad actualē existentiam.

Conclusio ·Respōsalis. tantū sūt due precognitiōes: scilz quid ē. z quia est. ·Patet per rōnē text⁹. patz etiā aliū de. quia sūt tātū tria precognita. de quoz duobus ē vna precognitio. nā de dignitate z subiecto simł precognoscit qz est: sed de subiecto et passione precognoscitur quid est: ergo tātū sunt due precognitiōes. ¶ Et h̄ de q̄stione.

·Primo Dubitat. vtrū possibile sit nos aliqd scire ō nouo. ¶ ·Pro solutione supponit q in hac tertia particula poit aristoteles differētiā inter pncipia effectia cōclusiōis quātū ad eoz precognitōnē. et ptinet vnā cōclusionē que ē hec. aliq̄ suple pncipia demōstrationis pri⁹ tēpore cognoscūtur q̄ cōclusio. et aliqua simul tēpore cognoscūtur cū cōclusione. ·Patet. qz q̄cūq̄ aliqs scit aliquā maiorē alicui⁹ filli demōstratiui. et nō scit minorē pertractatā sub illa maiore. tūc pri⁹ scit illā maiorē q̄ cōclusionē. si vo cognita maiore sciuerit minorē cōtineri sub vniuersali⁹. idest esse debite sūptā sub medio vniuersalit sūpto tūc simul tēpore cognoscet pncipia et cōclusionē. ¶ ·Patet exēplo. qz si qs sciat illā vniuersalē omnis triangulus habet tres: nondū scit istā cōclusionē q hec figura in semicirculo descripta habet tres. 3 si cognita illa maiore vlī simul cognoscat hūc triāgulū qui est ōscript⁹ in semicirculo esse triangulū simul cognouit hāc cōclusionē. scilicet q hic triāgulus habet tres. dūmō inter minorē extremitatē z mediū non sit aliquod mediū per quod possit oñdi mediū de minori extremitate. illud autē q̄

sic cognoscitur inesse medio nō per aliud medium est vltimū idest singulare ipsius vniuersalis quod de nullo alio dicitur. ¶ Conseqnter i tertia particula determiat de precognitōe cōclusionis in suis principys. ⁊ continet tres cōclusiones. ¶ Quarū prima est hec. anteq̄ sciatur cōclusio per inductōnē aut per sillm oportet q̄ quodā mō cognoscaf. ⁊ quodā mō ignoretur. ita q̄ sciaf in vniuersali. et ignoref simpliciter. idest i particulari. sicut illa cōclu⁹ triāgulus habet tres aliquo mō scitur i suis p̄missis. et quodā mō ignoratur. Hanc cōclusionē probat aristoteles ratione ducēte ad ipossibile. quia si cōclusio non sciref quodā modo i p̄missis nec aliquo mō ignoraref sequeref incōueniētia platonis in discipulo suo mēnone. scilicet q̄ aut nihil contingeret sciri. aut q̄ scire nō esset nisi reminisci. et sic intellect⁹ non adisceret aliquid de nouo. sed solū ea que p̄us nouit. ¶ Secūda cōclusio tangit reprobationez cuiusdā solutionis quā antiqui dabāt ad rationē platonis. Erat autē ratio platonis hec. q̄ ille qui oīa scit nihil adiscit. vel si aliquid adiscat suū adiscere nō est aliud q̄z remisci. sed q̄cūq̄z iperitus in quacūq̄z arte cognoscit omia. ergo nihil adiscit de nouo. maiorē relinqt notā. sed minorē sic declarat. accipiendo quēdā impitū in geometria et in quacūq̄z alia sciētia quē iperitū interrogabat plato de principys geometrie per se notis. primo declarādo t̄minos. et ex illis termis cōstituendo principia p se nota. et sic per ordinē procedēdo vsq̄z ad cōclusiones. ad q̄ omia interrogata vsq̄z ad cōclusiones verū per singula respōdebat ille iperitus. hoc autē nullaten⁹ facere potuisset: nisi illa p̄ius cognouisset. ergo illā conclusionē p̄ius sciebat anteq̄z in scientia geometrie instrueretur aliquo mō. et pari mō probaref q̄ sciebat principia et cōclusiones oīm aliaꝝ sciētiarū āteqūz instrueref in eis. ¶ Secūdo sic arguebat plato. si quis sciat istā vniuersalē: omnis dualitas est par. et per eā velit adiscere istam particularē scilicet q̄ hec dualitas est par. aut ergo sciēdo istā vniuersalē: omis dualitas est par: scitur simpliciter q̄ hec dualitas est par. aut simpliciter ignoraf. si simpliciter scitur et adiscaf. tunc adiscere erit scitoꝝ remisci. si vero simplicit ignoref. ergo simf ignorabit ista: oīs dualitas ē par. cū ista dualitas quā tu non scis esse dualitatē sit va, dualitas. ¶ Ad istud argumētū respōdebant antiq̄ q̄ sciendo istaz omis dualitas est par: nō scitur vniuersaliter oēm dualitatē esse parē. sed solū scitur illā dualitatē esse parē: quā prescitur esse dualitatē. ¶ Jstā solutionē reprobat aristoteles dupliciter. p̄mo sic. quia illud scitur cuius demōstratio habetur. sed per demonstrationē habetur notitia de omni dualitate simpliciter. et non solū de dualitate que prescif esse dualitas. ergo sciēdo illā q̄ omis dualitas est par. scif vniuersaliter de omi dualitate q̄ ipsa ē par. Secūda ratio. nulla premissa demōstratōis accipiebaf cū illo addito: quā tu scis esse dualitatē. sed accipiebaf simpliciter de omni dualitate. ergo etiā ista cōclusio: omis dualitas ē par scitur simpliciter de oī dualitate. et nō solū de dualitate q̄ prescif esse dualitas. ¶ Tertia cōclusio tangit verā solutionē ad argumētū platonis que ē hec. nō est incōueniens vt opinor adiscere de nouo illud quod scim⁹. dūmō non sciam⁹ illud eodē modo quo adiscim⁹. vt si sciamus cōclusionē in vniuersali. et adiscamus eā simpliciter. idest i ptīculari. ⁊ i ꝑpa forma.

Secundo Dubitatur. vtrū eodē actu intellectus possint cognosci premisse et cōclusio demōstratiōis. ¶ Respōdet per duas suppōes. et duo dicta. ¶ Prima suppositio. Jmpossibile ē plures actus intelligendi simul esse in eodē intellectu. Patet per auicēnā dicētē q̄ sicut ipossibile est idē corp⁹ diuersis figuris figurari: ita ipossibile ē eūdē intellectū diuersis actib⁹ intelligēdi informari. Et confirmatur. quia duo actus non videntur habere maiorē incōpossibilitatē q̄z infiniti. ergo si in eodē intellectu possent esse simul duo actus itelligēdi etiā poterūt esse infiniti. qđ ē icōueniens. Jtē ꝑtingit plura scire. intelligere vero nō. sed hoc nō videtur verū nisi propt̄ i/cōpossibilitatē actuū itelligēdi. ⁊ ꝑpossibilitatē habituū. ergo licet plures habit⁹ possint simul esse in eodē intellectu. nō tamē plures actus. ¶ Secūda suppositio. per aliū actū itellectus noster itelligit propōnē ⁊ extrema propositionis seorsū supta. Patet. quia intellect⁹ noster duob⁹ actib⁹ intelligit distincte et seorsū duo extrema ꝑpōnis. et vno actu intelligit totā propōnē. ergo alio actu cognoscit intellectus noster ipsā ꝑpōnē et extrema illi⁹. ¶ Primū dictū. intellect⁹ noster simul ⁊ vnico actu intelligit propōnē et extrema ꝑpōnis seu ter-

minos propositionis et ipsā propositionē. patet. quia intellect⁹ noster duob⁹ actibus distinctis intelligit termios distincte. et postea desinūt esse illi duo actus. et tūc intellect⁹ formatvnū tertiū actū qui virtualiter cōtinet perfectionē duoꝝ actuū precedētiū. et illo tertio actu intelligit simul totā propōnē et termios eius. non tamē tanq̄ multa: sed pro quāto habent rationē vnius cōplexi. ¶ Secūdū dictū et si tribus diuersis actib⁹ intelligēdi intellectus noster cognoscat distincte duas premissas sillogismi et conclusionē: tamē eodē actu pōt simul cognoscere premissas et conclusionem. ¶ Prima pars patet. quia cuilibet obiecto itellectus correspōdet propri⁹ actus intelligendi sed due premisse seorsū sūpte et cōclusio sunt tria diuersa obiecta intellect⁹. ergo in intellectu correspōdēt eis tres diuersi actus intelligendi. ¶ Scōa pars patet. quia itellect⁹ vno primo actu intelligit maiorē. et postea alio actu distincto a precedēte intelligit minorē. et postea intelligit applicationē siue practicatōnē premissaꝝ ad cōclusionē. et in fine discursus abiectis alys actib⁹ precedētib⁹ formatvnū tertiū actū virtualiter ꝓtinētē perfectionem actuū precedētiū per quē simul intelligit conclusionē et principia. Et sic patet respōsio ad dubiū. ¶ Posset tamē probabiliter superaddi vnū dictū scilicet q̄ nō est ipossibile plures actus intelligendi simul esse in eodē intellectu. quod patet. quia alius est actus quo intelliguntur extrema alicuius ꝓpositionis et ipsa tota propositio. quia primus a secūdo separatur: sed illi duo actus simul stāt in eodē itellectu. Impossibile est enī cōponere simplices terminos et ꝓpositionē intelligere sine intellectione simplici terminoꝝ. ergo simul stant. ¶ Et confirmatur. quia alio actu cognoscūtur extrema differentie. et ipsa differētia inter extrema. sed intellectus simul cognoscit aliqua extrema et ponit differentiā inter illa. ergo illi actus simul stant. miōr videtur nota per aristotelē 2° de anima vbi videtur probare sēsuꝫ ꝓmunē cognoscere obiecta sensuū particulariū per hoc q̄ ponit differentiā inter illa.

Tertio Dubitatur. vtrū maiore et miore cognitis: simul tēpore cognoscatur ꝛclusio. ¶ Respondet̄ per tres distincti ones. et duo dicta. ¶ Distinctio prima est hec. maior et minor possūt dupliciter itelligi. vno modo seorsū et distincte. Alio modo simul et cōiuncte siue vt sunt pertractate. Dicunt̄ autem premisse pertractate: quādo minor scitur esse debite sūpta sub maiore. ¶ Secūda distinctio. aliqua dicuntur simul tēpore dupliciter. vno modo simultate adequationis. et sic illa dicunt̄ simul tēpore que sunt in eodē tēpore precise et adeq̄te ita q̄ tēpus mēsurās durationē vnius precise mēsurat durationē alterius. sic q̄ in quocūq̄ tēpore verū est dicere q̄ vnū est: in eodē tēpore vez est dicere aliud esse. et sic premisse applicate et cōclusio non cognoscuntur simul tēpore. Alio modo aliq̄ dicuntur simul tēpore simultate imediatiōis q̄ sic se habēt q̄ vnū est stati post reliquū. ita q̄ inter tēpus mēsurans durationē vni⁹: et tēp⁹ mensurans durationē alteri⁹: non est aliq̄ tēpus mediū. et sic cognitis premissis applicatl simul tēpore cognoscit̄ cōclusio. ¶ Tertia distinctio. duplex est cognitio. scilicet in vniuersali. et in particulari. Cognitio in vniuersali ē cognitio alicuius non in se: sed in suo antecedente. sed cognitio in particulari est cognitio alicui⁹ in se et in propria forma. ¶ Primū dictū. cōclusio cognoscitur in vniuersali simul tēpore simultate adeq̄tionis cū premissis applicatis. sed in particulari cognoscit̄ cū p̄missis applicatis simul tēpore simultate imediationis ¶ Scōm dictū. premisse pertractate pri⁹ natura cognoscūtur q̄ ꝛclusio. licet simul tpe ꝓria pars patet. qz cā prior est natura suo effectu. sed cognitio premissaꝝ applicataꝝ ē cā cognitionis cōclusionis. igitur cognitio p̄missaꝝ prior est natura q̄ cognitio ꝛclusiōis. Secunda pars patet. qz posita causa totali sufficiente et nō ipedita ponit̄ effectus. sed cognitō p̄missaꝝ applicataꝝ est causa totalis ⁊ sufficiens cognitōnis cōclusionis. ergo premisse applicate simul tēpore cognoscūtur cū ꝛclusiōe.

Ad rationes Ante oppositū. ¶ Ad primā dicit̄ q̄ licet cognitio et q̄stio adiuicē opponant̄. nō tamen q̄stio et precognitio. ⁊ ideo tot sunt q̄stiones q̄t sunt cognitōnes. nō autē sunt tot precognitōnes. ¶ Ad scōaz patuit solutio ex primo notabili. ¶ Ad tertiā dicit̄ q̄ aristo. in q̄rto methaphisice ostēdit primū p̄cipiū solū a posteriori ⁊ per rōnes thopicas. et etiā in hoc libro nō ostēdit diffinitionē subiecti et passiōis vt eas oñdat vel demōstret sed ponit eas per modū

quarūdā suppōnū. Et ad confirmationē patu it solutio ex primo notabili.

Queritur Utrū due diffinitiones scire sint in textu sufficiēter assignate. ¶ Et videt̄ q̄ nō. quia de ente scōz q̄ ens ē sciētia. et tamē ens non habet causas. ergo scire nō acquirit̄ per causā. ¶ Secūdo sic. de cō tingētib⁹ natis est sciētia. et tamē ptingētia nata possūt aliter se habere. ergo sciētia non est eoz que nō possūt aliter se habere. ¶ Tertio sic. de rebus generabilib⁹ et corruptibilib⁹ est scientia. et tamē possunt aliter se habere. ergo ꝛc. ¶ In oppositū tamen est aristoteles.

Primo Sciendū q̄ pro declaratione terminoz ponūtur q̄ttuor distinctiones. ¶ Pria distictio. scire scōm liconiensē capit̄ q̄dr̄upliciter. scz ꝺiter. ꝑprie. ꝛ magis propꝛe. ꝛ maxīe ꝑprie. Sciētia ꝺiter capta ē ꝺprehēsio cuiuslibet vitat). et sic sciūtur contingētia erratica siue ad vtrūlibet. Sciētia ꝑ ꝑprie dicta ē cōꝺprehēsio veritatis eoz que sēp vel frequētius vno mō se habēt. ꝛ sic sciūtur cōtingētia nata. Sed sciētia magis ꝑprie est ꝺprehēsio veritatis eoz que semꝑ vno mō se habēt. et sic in mathematicl sciūtur pricipia ꝛ ꝺclusiones. Sciētia vo proprissime capta est ꝺprehēsio veritat) eius qō ē imutabiliter p cō prehēsionē cause imutabilis i eēndo et in causando a q̄ ipsū habet esse imutabile. ꝛ sic capitur in diffione scire. ¶ Scōa distinctō. duplex ē modus scire. gdā ē scire simpliciter q̄ cognoscit̄ res in ꝑticulari ꝛ in ꝑprīa forma. Ali⁹ est modus scire scōm accidēs siue sophistico mō et est cognitio rei in alio. sicut q̄n particulare cognoscit̄ in vl̄i. vel pars in suo toto. vel accidēs in suo subiecto. vel effect⁹ in sua causa. ꝛ sicut ꝺclusio cognoscit̄ in ꝑmissis. ¶ Tertia distinctio. hec ꝑpō: scire est causā prꝛopter quaz res est cognoscere. potest habere duos sensus ꝓrim⁹ est cōposit⁹. et tunc sic explicat̄. scire ē cognoscere causā esse causā ꝑpter quā res est et sic nō capit̄ hic. quia tūc particula sequēs. s. et quoniā illius ē causa superflueret. Ali⁹ ē sē sus diuisus qui pōt sic explicari. scire ē cognoscere illā rē ꝓpter quā est illa res. ¶ Quarta distictio. causa pōt dupliciter sciri. vno modo absolute ꝛ seoꝛsuz ab effectu. et talis cognitio cause nō facit nos cognoscere effectum. Alio modo potest cognosci causa respectiē. vt scilz ē applicata ad effectū. ꝛ sic facit scire effectū.

Secundo Sciēdū est q̄ 2ⁿ capituluz hui⁹ tractatus cōtinet q̄ttuoꝛ partes. In quaꝝ ꝓria determiat de fine sillogismi ōmōstratiui: q finis ē scire. et cōtinet q̄ttuoꝛ ꝺclusiones. ¶ Quaꝝ ꝑma tāgit diffinem scire. ꝛ est hec. Scire aūt opinamur vnūqōq; simpliciter ꝛ nō sophistico mō qō ē scōm accidēs cū causā arbitramur cognoscere ꝑpt̄ quā res ē et quoniā illi⁹ est causa. ꝛ nō est ꝓtingere aliter se habere. Hanc diffinitōnē probat aristoteles a signo p ꝛmunē estimationē omniū. qz tā sciētes q̄ non scientes vtunt̄ aliq̄ mō scire. sed oēs vtūtur scire eo mō quo diffinitū est ergo ꝛc. mioꝛ patet. qz tā sciētes q̄ nō sciētes opinant̄ se habere scientiaz qz credūt habere causā ꝛ nō habēt. sicut sophistici. sed scientes habēt causā et sciūt per causā. ergo signū ē q̄ scire ē hū diffinitū. ¶ Scōa ꝺclusio tāgit vnū coꝛrelariū qō ē tale. cui⁹ propꝛie ē sciētia illud ē ipossibile aliter se habere. ¶ Tertia ꝺclusio se excusat de ōtermiatiōe alioꝝ modoꝝ scire ꝛ est hec. si sit aliqs alius modus scire dicet̄ inferius. ¶ Quarta ꝺclusio tāgit scōaz diffionez scire. et est hec. scire est p demōstrationē intelligere. ¶ Extra textū ē aduertēdū q̄ in prima diffinitōne scire tāgūt̄ q̄ttuoꝛ ꝺditōes q̄ videt̄ exigi ad hoc q̄ de aliq̄ ꝑpe habeat̄ sciētia. Nā primo requirit̄ causa ipsius scibilis. qō denotat̄ per primā particulā. cū dicitur. cū cām arbitramur cognoscere. 2ᵒ requirit̄ imediatō cause. qō denotat̄ per scōam ꝑticulā. scilz ꝓpter quā res ē. Tertio requirit̄ applicatō cause ad effectū siue premissaꝝ ad ꝺclusionez. qō ōnotat̄ per illā particulā. et quoniā illi⁹ ē causa. Quarto requiritur ꝑprietas cōclusiōis scibilis et cause eius scilicet premissaꝝ. qō tāgit p istā particulā. et nō ē ꝓtigere aliter se habere.

Tertio Sciendū q̄ circa hunc textū incidūt tres difficultates. ¶ Pria est hec. vtrū ad pfectā notitiā alicui⁹ neče sit oēs cās cognoscere. ¶ Rndet̄ p vnā distictionē. ꝛ duo dicta. ¶ Distinctō est h̄. duplicit̄ pōt aliqd sciri pfecte. vno⁹ perfectiōe certitudis ꝛ euidētie. et sicillud scitur pfecte de quo habemus notitiā certā ꝛ euidētē per pricipia certitudinaliť ꝛ euidēter nota. Alio mō scit̄ aliqd pfecte pfectione totalitat) et completiue. ꝛ sic illa cōclusio scitur perfecte isto mō que scitur

euidenter per oīa media per que pōt sciētifi-
ce demōstrari. ¶ Primū dictū. ad perfecte ali
quid sciendū perfectione certitudis et euidē-
tie nō est necesse scire quālibet cām ei⁹. patz.
quia quelibet causa ē mediū sufficiēs ad cau-
sandū notitiā sciētificā de suo effectu. sed q̄li-
bet talis notitia est perfecta perfectione cer-
titudinis ⁊ euidētie. ergo ⁊c̄. ¶ Secūdū dictū
ad perfecte aliqd sciēdū perfectione totalita-
tis et cōpletiue necesse ē cognoscere quālibet
causā eius. qꝛ alias non scirent̄ omnia media
per que talis effect⁹ natus est sciri. ¶ Secūda
difficultas. vtrū obiectū scibile debeat esse ne
cessariū et icorruptibile. ¶ Respōdet̄ ꝑ tres
distictiones. et duo dicta. ¶ Prima distinctio
est hec. duplex est obiectū scibile. scilicet ꝯple
xū. sicut cōclusio. Aliud ē incōplexū. sicut sub
iectū cōclusionis. ¶ Secūda distictō. duplex
ē necessitas. quedā ē necessitas que ē differē-
tia vel passio ꝓpōnis. et talis opponit̄ falsita-
ti. et sic illud ē necessariū qđ nō potest eē falsū
Alia ē necessitas que ē differētia entis. et illa
opponit̄ non entitati. et sic illud ens dicit̄ ne-
cessariū qđ nō pōt esse nō ens. ¶ Tertia disti-
ctio. quiditas significata per subiectū cōclusi-
onis habet duplex esse. quoddā ē esse q̄ditati-
uū. et tale esse habuit ab eterno incorruptibi-
liter ⁊ imutabiliter. habet etiā esse existētie qđ
de nouo acqrit̄ per actionē generātis. et secū
dū tale esse quelibet res creata ē corruptibil̄.
ac etiā possibilis aliter se habere. ¶ Primū di
ctū. obiectū scibile cōplexū est necessariū ne-
cessitate opposita falsitati. patet. quia tale ob
iectū est cōclusio demōstrationis que nūq̄ꝫ po
test esse falsa. ergo ⁊c̄. ¶ Secundū dictū. obie
ctū scibile īcōplexū necessario ⁊ incorruptibi
liter est ens. ⁊ habet esse q̄ditatiuū īmutabile
⁊ īpossibile aliter se habere. ¶ Tertia difficul
tas. vtrū propōnis scibilis notitia sit sciētia ꝓ
pryssime dicta. ¶ Rn̄detur per duas supposi
tiōes et vnū dictū. ¶ Prima suppō ē hec. pro
positio scibilis est ꝓpō necessaria et dubitabi
lis nata fieri euidens per propositiōes neces-
sarias et euidētes per discursū sillogisticū ad
ipsā applicatas. ¶ Secūda suppō. ad h̄ ꝙ aliq̄
ꝓpositio sit propryssime scibilis: q̄ttuor cōdi-
tiones reqrunt̄. Prima ꝙ sit necessaria. patz
per istā particulā. et nō ē ꝯtingere aliter se ha-
bere. per quā excludunt̄ euidētes notitie pro
positionū cōtingētiū que nō sūt sciētifice. Se
cunda cōditio. ꝙ sit dubitabilis. quia quelibꝫ
ꝯclusio demōstratiōis ē questio vere scibilis.
modo q̄stio ē dubitabilis propō. et per hoc ex
cludunt̄ oēs ꝓpōnes per se note que ex q̄ non
sūt dubitabiles: nō sūt etiā scibiles. Tertia cō
ditio. ꝙ talis propositio sit nata fieri euidens
per priores propōnes necessarias et euidētes
⁊ per hoc excludunt̄ alique ꝓpōes necessarie
⁊ dubitabiles que sūt nate fieri euidētes ꝑ ex
perientiā. sicut ista: ignis ē calidus. ¶ Quarta
ꝯditio. ꝙ tales premisse applicent̄ cōclusioni
per discursū sillogisticū. ¶ Dictū ē istud. cuius
libet ꝓpositionis scibilis cui cōpetunt condi-
tiones prius posite notitia ē sciētifica propryss
sime dicta. Patet per diffinitionē ꝓpositiōis
scibilis propryssime dicte prius posite.

Conclusio Respōsalis. Due diffiniti
ones scire sunt in textu suf
ficiēter posite. patet ex dictis in 2° notabili.

Primo Dubitatur. vtrū due diffinitō-
nes demōstratōnis sint ī textu
sufficiēter posite. ¶ Pro respōsione supponit̄
ꝙ aristoteles in secūda parte hui⁹ capituli de-
termiat de sillogismo demōstratiuo. et cōtiet
q̄nq̄ꝫ cōclusiōes. ¶ Quaꝝ prima tāgit diffiniti
onē demōstratōis sūptā ex parte finis. ⁊ est h̄.
Demōstratio ē sillo⁹ apoditicō. idest faciēs sci
re. Dicit̄ eni apoditicō. ab ypos qđ est de. ⁊ di-
sus qđ est disciplina. quasi sillo⁹ disciplinalis.
vel sillogism⁹ de disciplina. Et addit aristo. ꝙ
demōstratio dicitur esse sillo⁹ disciplinalis si-
ue sciētialis nō quia ea vterentur alie sciētie:
sed quia in habēdo eā demonstrationē etiam
habem⁹ sciētiā. ¶ Secūda ꝯclusio tāgit diffi-
nitionē demōstratiue sciētie siue sillogismi de
monstratiui sūptā ex parte materie. et ē hec.
Sillogism⁹ demōstratiu⁹ est sill̄us procedēs
ex primis veris ⁊ īmediatis notiorib⁹ et prio
ribus causisq̄ꝫ ꝯclusionis. Et addit aristoteles
ꝙ talis demōstratio ꝓcedit ex propryis. eo ꝙ
procedit ex principys primis et veris. Princi
pia autē prima et vera sūt propria. ergo demō
stratio procedit ex propryis. ¶ Tertia ꝯclusio
tāgit differētiā inter sillogismū simplr̄. ⁊ sillo
gismū demonstratiuū: quia sillogism⁹ simpli-
citer non necessario ꝓcedit ex premissis veris
et īmediatis. et ideo non facit sciētiā. sed sillo
gismus demonstratiu⁹ necessario procedit ex
premissis veris primis et īmediatis. et agene
rat scientiā. ¶ Quarta cōclusio declarat par-

ticulas positas in diffinitiõe materialis demõ
strationis. et primo probat q̃ sillogism⁹ demõ-
strationis procedat ex veris. qz cõclusio demõ
strationis est vera. ergo z premisse sũt vere. te
net ꝓña. qz cõclusio vera nõ scitur nisi ex pmis
sis veris. añs patz. quia qõ nõ est nõ contingit
scire: vt q̃ dyametros sit symetros. Scõo pro
bat q̃ procedit ex primis imediatis et indemõ
strabilib⁹. qz conclusio non scit̃ nisi per demõ
strationẽ. vel ergo pmisse illi⁹ demonstratio-
nis sũt indemonstrabiles. vel non. si sic: habe
tur propositũ. si non. ergo per eas non scietur
conclusio nisi secundũ accidẽs. eo q̃ tales pre
misse non faciũt scire ꝯclusionẽ nisi prius fue
rint demõstrate. Tertio probat q̃ ꝓcedat ex
causis. quia ꝯclusio scitur per premissas. g̃ pre
misse sũt cause ꝯclusionis. tenet ꝓña. qz scire
est causã rei cognoscere. Quarto probat q̃ ꝓ
cedat ex prioꝛib⁹ z notioꝛib⁹. quia procedit ex
causis. ergo procedit ex notioꝛib⁹ et prioꝛib⁹.
tenet ꝓña. quia oĩs causa est prioꝛ z notioꝛ suo
effectu. Et subdit q̃ premisse non solũ sũt prio
res altero modo scilz in essẽdo: sed etiã in in-
telligẽdo et sciẽdo. ¶ Quita conclusio est hec.
prioꝛa et notioꝛa dicunt̃ dupliciter. scilicz sim
pliciter. z quo ad nos. non enĩ idẽ est pri⁹ natu
ra. z prius quo ad nos. neq; natura noti⁹. z no
bis noti⁹. dicunt̃ autẽ quo ad nos prioꝛa z no-
tioꝛa que sũt proximioꝛa sẽsui. Sed illa dicun
tur prioꝛa et notioꝛa simpliciter: que sũt a sen
su remotioꝛa. cuiusmodi sunt vniuersalia. sin
gularia vero sunt sensui proximioꝛa. Et subiũ
git q̃ demonstratio procedit ex propꝛijs. quia
demonstratio ꝓcedit ex pmis. vt patuit. g̃ pro
cedit ex ꝓpꝛijs. Idẽ enĩ dico pmũ z ꝓpꝛiũ.

Secundo Dubitatur. vtrũ ista cõseq̃n
tia sit bona. qõ non ẽ non est
scire. ergo demonstratio procedit ex veris. Et
videtur q̃ nõ. quia verũ procedit aliquãdo ex
falsis. ergo si conclusio sit vera non oportet p̃
missas esse veras. ¶ In oppositũ arguitur per
pbm qui facit illã cõsequẽtiã. ¶ Pro respon si
one premittit̃ vna suppositio. scilicet q̃ hec p
positio demonstratio facit scire ꝯclusionẽ: po
test habere duos sensus. vno modo q̃ sit locu
tio gratia partis eo modo quo dicim⁹ sanari
qz totaꝛ sanat̃. et sic demonstratio facit scire
ꝯclusionẽ. quia vna pars demonstratiõis scili
cet premisse: facit scire conclusionẽ. Alio mo
do potest esse locutio gratia toti⁹. et sic demõ
stratio non facit scire conclusionẽ ex quo con
clusio ẽ pars integralis demõstratiõis. ¶ Tũc
respondet̃ ad dubiũ affirmatiue: quod patet.
quia bene segtur. qõ non est non scit̃. g̃ qõ sci
tur est verũ. et vltra qõ scitur ẽ vez. ergo qõ
scitur illud scit̃ ex veris. et per. ꝓñs demõstra
tio procedit ex veris. pria ꝓña probatur. quia
bene segtur: qõ non ẽ non scit̃: ergo quod scit̃
est. per ꝓñam econtrario. Et vltra qõ scit̃ est
ergo qõ scitur ẽ verũ. quia idẽ ẽ esse z esse vez
z⁹ ꝓsequẽtia patet. scilz ista: qõ scit̃ ẽ verũ: er-
go qõ scit̃ illud scitur ex veris. qz verũ non se
gtur ex falsis propter qd nec demonstratiue,
vt patuit sc̃o prioꝛ. Et per hoc patz qd sit di
cẽdũ ad rationẽ concludentẽ oppositum.

Tertio Dubitatur. vtrũ non ens possit
sciri. ¶ Rñdet̃ p duas distictio
nes. et vnũ dictũ. ¶ Prima distinctio est hec.
duplex est non ens. quoddã est non ens ꝓple-
xum. et sic quelibet propositio falsa est non ẽs
Aliud ẽ non ens incomplexũ. et sic illud qõ ẽ
impossibile esse vel prohibitũ dicit̃ non ens. sic̃
chymera. ¶ Secũda distictio. ꝓpositio falsa
potest dici ens ꝓplexum dupliciter. vno mo-
do intrinsece z formaliter ita q̃ ẽtitas ꝓpositi-
onis false sit entitas ꝓplexa. et sic quelibz pro
positõ falsa dicitur ens ꝓplexũ. Alio modo ex
trinsece z ab obiecto siue significato ei⁹. et sic
illa propositio ẽ ens ꝓplexũ cuius significatuz
totale est ens. sic q̃ est ita sicut ipsa significat
illa autẽ propositio cui⁹ significatũ totale ẽ nõ
ens dicitur esse non ens ꝓplexum. ¶ Dictũ est
istud. nullũ non ens ẽ scibile. Patet ꝓmo ỏ nõ
ente incõplexo. quia oẽ scibile incomplexũ est
diffinibile. sed non ens incomplexũ non ẽ dif
finibile. ergo nec scibile. zo patz idẽ de nõ en
te ꝓplexo. quia nullũ falsũ ẽ scibile. sed nõ ens
ꝓplexũ est falsũ. ergo non ens ꝓplexum nõ est
scibile. maioꝛ patet. quia demonstratio debet
ꝓcedere ex veris premissis que sũt cause con
clusionis. sed verũ non est causa falsi. ergo zc̃.
Et si querat̃ quomodo premisse sunt cause cõ
clusionis. Respondet̃ q̃ premisse ỏmonstra-
tionis possũt capi triplicit̃. vno⁹ pro ipsis ꝓpo
sitionib⁹ vocalib⁹ ex quib⁹ demonstratiue infer
tur vna ꝯclusio vocalis. et sic pmisse non sunt
cause ꝯclusionis qz vna vox non ẽ causa alte-
rius vocis. Alio modo pñt capi premisse pro
suo totali significato. et etiã cõclusio pro suo
totali significato. et sic premisse sunt cause to-

talis ꝯclusionis. quia sic esse sicut significatur per premissas est cā quare sic est sicut significatur ꝑ ꝯclusionē. Tertio modo pñt capi premisse pro notitys causaꝝ. et cōclusio pro notitia ꝯclusionis. et sic premisse sūt cause ꝯclusionis. quia notitia siue cognitio illaꝝ premissarū. est causa cognitionis conclusionis.

Ad rationes Ante oppositum. ¶ Ad primā dicit̄ ꝙ licet entis in sua simplici quiditate cōsiderati non sit aliqua causa: tamē entis considerati per habitudinē ad passiones demōstrabiles ꝺ ipso est bene aliq̄ causa per quā de eo demōstrant̄ ille passiones. ¶ Ad secūdā dicit̄ ꝙ licet cōtigētia nata nō sint sēp: tamē propōnes in quibus predicant̄ eoꝝ propria de ipsis sūt necessarie et semp vere. ¶ Ad tertiā dicit̄ ꝙ licet res naturales sint corruptibiles in esse exñtie: sūt tamē icorruptibiles quātū ad esse exñtie ⁊ qdi tatiuū earū. ¶ Et hec de q̄stione.

Queritur Utrū quelibet propō imediata sit per se nota. ⁊ ecōtra. ¶ Et arguitur ꝙ quelibet ꝓpō imediata sit per se nota. qꝛ oīs ꝓpō idemōstrabilis est ꝑ se nota. sꝫ quelibꝫ ꝓpō imediata est idemōstrabilis. ḡ q̄libet propō imediata ē per se nota. maior patꝫ qꝛ propō indemōstrabilis pōt esse nota ꝑ se ⁊ nō per aliud qꝛ tūc esset demonstrabilis. ḡ est per se nota. ¶ Scdo sic. illa propō est ꝑ se nota qua nō ē altera prior neq̄ notior. sed ꝓpō imediata ē huiusmodi. ergo ⁊c̄. ¶ Tertio argr̄ sic. probādo ꝙ nō oīs propō per se nota sit imediata. quia aliqua talis est demōstrabilis. ergo nō est imediata. ¶ In oppositū tñ est aristo.

Primo Sciendū est ꝙ pro declaratione termīoꝝ ponūtur due diffinitiones. ¶ Quaꝝ p̄ma ē propōnis imediate. que sic i textu diffinit̄. Propō imediata est q̄ non ē altera prior neq̄ notior. Secūda diffio ē propōnis per se note. que sic a quibusdā diffinitur. Propō per se nota est propō imediata q̄ vel alia sibi equalēs in significando nata ē esse naturaliter nota cuilibet vtēti ratiōe absq̄ indigentia notitie alicui⁹ extrinseci. ¶ Ex qua diffinitione eliciunt̄ q̄ttuor cōditiones reqsite ad hoc ꝙ aliqua propō sit per se nota. Pria est ꝙ sit propō imediata. quia propō per se nota, sicut dignitas est species ꝓpōnis imediate. Ex quo seqtur ꝙ nulla propō demonstrabilis est per se nota. cū nulla talis sit imediata. Secūda cōditio ꝙ talis propō nata sit esse naturaliter nota cuilibet. vel saltē aliqua sibi equiualēs in significādo. quia eadē propō numero cuilibet nō est per se nota. Tertia conditio ꝙ sit nata esse nota cuilibet vtēti ratione. et ꝑ hoc excludunt̄ aliq̄ propōes que licet sint certitudinaliter note alicui: non tamen cuilibet. Quarta cōditio ꝙ sit nota absq̄ idigentia notitie alicui⁹ extrīseci: quia tunc nō esset per se nota sed per aliud extrīsecū posset notificari. nō tamē per hoc excluditur notitia terminoꝝ quia ipsa nō est extrīseca sed intrinseca ꝓpositioni. et huic diffinitioni satis cōcordat diffinitio propōnis per se note a scoto posite: pro qua p̄mittunt̄ due suppōes. ¶ Quaꝝ prima ē. nulla propō potest alicui itellectui esse nota sine notitia suoꝝ termīoꝝ sed oīs oratio fit nota ꝑ suos termios. vt patet per ph̄m primo huius dicētē ꝙ prima prīcipia cognoscim⁹ inquantū termios cognoscim⁹. ¶ Secūda suppō est h̄. cū dicitur ꝓpositio per se nota. hec determīatio per se nō excludit generaliter qd̄cunq̄ qd̄ potest esse causa notificationis propōnis. sed solū excludit quācūq̄ causam vel rationem q̄ est extra per se cōceptū ꝓpōnis per se note. Pria pars patꝫ. qꝛ nō excludit termios. vt dicebat p̄ma suppō. nulla enī est propō per se nota seclusa notitia termīoꝝ. Scda pars patꝫ. qꝛ hec determīatio per se excludit om̄e illud qd̄ pōt esse mediū ad demōstrandū talē ꝓpōnē sed tale mediū oportet esse extra per se conceptū termīoꝝ. vel saltē alteri⁹ termī propōis. ¶ Ex his duabus suppōnibus infert̄ talis diffinitio propōnis per se note. Est enī illa que ex ꝓprys termīs q̄ sunt aliqd eius. et nō per aliquid aliud qd̄ sit extra termios habet euidentē veritatē. hoc ē. ꝙ per nullā aliā veritatem cōplexā cuiuscūq̄ ꝓpōnis habet euidentiaꝫ. vt ista: omne totū est maius sua parte.

Secūdo Sciendū ꝙ in tertia parte huius capituli docet aristoteles ꝺ propōne imediata. et intendit decē cōclusiones. ¶ Prima cōclusio ostēdit quid sit principiū demōstrationis. et est hec. ꝙ principiū demōstrationis debet esse propositio imediata: ¶ Secūda ꝯclusio est hec. propō imediata est qua non est alia prior ¶ Tertia ꝯclusio ē hec. propō est enūciationis altera pars enūcians

vnũ de vno. ¶ Quarta ꝯclusio est hec. propositio dyaletica est q̃ similiter accipit quãlibet partẽ ꝯtradictõnis indr̃nter. Quita ꝯ° est h̃. propõ demõstratiua ẽ propõ accipiẽs determinate alterã partẽ ꝯtradictionis. scilꝫ partẽ verã. Sexta ꝯclusio ẽ hec. enũciatio ẽ que accipit quãlibet partẽ ꝯtradictionis. Septia cõclusio. cõtradictio ẽ oppositio cui⁹ secũdum se non est dare mediũ. Octaua ꝯclusio est hec. affirmatio ẽ pars ꝯtradictionis affirmans aliquid de aliq̃. Sed negatio ẽ pars ꝯtradictõis enũciãs aliqd ab aliquo. Nona ꝯclusio inuit quãdã diuisionẽ. et diffinit mẽbra illi⁹ diuisionis. diuisio ẽ hec. propõnũ imediatarꝝ alia est positio. alia vero dignitas. Positio ẽ propõ imediata quã nõ contingit demõstrare: et quã nõ est necesse quẽlibet adiscẽtẽ habere. idest non est necesse illuꝫ qui debet edoceri in aliq̃ sciẽtia cognoscere ꝙ talis positio sit vera. Sꝫ dignitas est maxĩa quã non ẽ necesse demonstrare. tamẽ est necesse quẽlibet docẽdum habere. Et ꝙ sint aliq̃ tales maxĩe probat aristoteles. quia in vsu cõmuni cõsueuerũt ponere quasdã maxĩas. ergo signũ est ꝙ sũt aliq̃ maxime. Decia ꝯclusio tãgit dĩonẽ põnis. ⁊ diffinitiones mẽbroꝝ eius. Diuisio est h̃. positõnũ alia ẽ suppositio. et alia est diffinitio. Suppositio ẽ positio quãlibet partẽ enũciatiõis accipiẽs. scilicet affirmatiuã. et negatiuaꝫ. Sed diffinitio nõ est accipiẽs quãlibet partẽ enũciationis. ꝙ aũt diffinitio sit positio et nõ suppositio probat aristo. primo primã partẽ. qꝛ indiuisibile secũdũ quãtitatẽ est diffinitio vnitatis. et tamẽ est positio quia arismetic⁹ ponit eã. igitur ⁊c̃. 2ᵐ patet. qꝛ indiuisibile scõm quãtitatẽ. et esse indiuisibile scõm quãtitatẽ: non sunt idẽ. sicut nõ ẽ idẽ vnitas et esse vnitatem sed p̃mũ scilicet idiuisibile scõm quãtitatẽ est diffinitõ. 2ᵐ vero qd̃ est esse idiuisibile scõꝫ q̃ꝫtitatẽ est suppositio. ergo diffio nõ ẽ suppõ.

Tertio Sciendũ est ꝙ circa hũc textuꝫ incidũt tres difficultates. Prima est. qualiter differũt propositio dyaletica: et enũciatio. Et videt̃ ꝙ sint ideꝫ. quia vtrisqꝫ ꝯpetit eadẽ diffinitio scilꝫ hoc qd̃ est similiter accipere quãlibꝫ partẽ ꝯtradictionis. Rñdet̃ ꝑ vnã distĩctionẽ. quia propõis duplices sũt partes. quedã sũt partes itegrales. vt subiectũ et predicatũ. et de istis nihil est ad pñs. Alie sunt partes subiectiue. et iste sunt duplices. quia quedam sumũtur ex parte forme siue copule propositionis. cuiusmodi sunt propositio affirmatiua. ⁊ ꝓpositio negatiua. Alie sunt que sumũtur ex parte materie vel conditiones materiales propositionis. cuiusmodi sunt verum. falsũ. necessarium. probabile ⁊ ĩprobabile. et isto modo capitur in proposito. in diffinitione propositionis dyaletice. sed primo modo sumebatur in diffinitione enũciationis. Secunda difficultas. ad quid potest cognosci si aliqua propositio sit imediata. Respondetur ꝙ per duas conditiões que ex textu eliciuntur. Prima conditio est ꝙ talis propositio sit vera. Secũda conditio est. ꝙ predicatũ talis propositionis de nullo prius predicetur q̃ꝫ de subiecto. Ex quo sequitur ꝙ nulla conclusio demonstrabilis est propositio imediata. Ex textu etiã habentur due conditiones requisite ad hoc ꝙ aliqua propositio possit esse positio. Quarũ prima est. ꝙ non sit demonstrabilis. Secunda conditio est ꝙ nõ sit necesse ꝙ quilibet adiscẽs volens doceri assẽtiat ei. siue sciat eam esse veram. Similit̃ ex textu possunt elici due conditiones ipsius dignitatis. Prima cõditio est ꝙ sit propositio imediata. Secunda est ꝙ sit nota cuilibet qui debet edoceri. et ista aliquando vocatur maxima. aliquãdo vero cõmunis animi ꝯceptio et quandoqꝫ propositio per se nota. ¶ Tertia difficultas est hec. vtrum omis propositio in qua predicatũ est de diffinitione quiditatiua subiecti sit per se nota. et etiaꝫ econtra. Respondetur primo ad primã partẽ. et hoc negatiue. quia aliqua talis propositio cognitis terminis potest esse dubia vtenti ratiõe. ergo nõ quelibet talis est per se nota. tenet cõsequentia. per diffinitionẽ propositionis per se note superius positã. antecedẽs patet de ista ꝓpositione albedo est color que est dubia ceco. et etiam de istis propositõnib⁹. intellectus ẽ substantia. intellectus est qualitas. q̃ multis philosophis sunt probleumatice. Dicitur secũdo ꝙ nõ cuiuslibet propositionis per se note predicatũ est de diffinitione quiditatiua subiecti vt patet de ista: si aliqua eidem sũt equalia: illa inter se sunt equalia.

Conclusio Responsalis. Quelibꝫ ꝓpositio ꝑ se nota ẽ imediata. sed nõ eꝯ. Patꝫ. qꝛ ꝓpõ per se nota ⁊ dignitas idẽ sũt. sed dignitas est species ꝓpositiõis

imediate. ergo etiã propositio per se nota est species propõnis imediate. Scõa pars patet. qz propõ in qua predicatũ ẽ de diffinitiõe gdi tatiua subiecti est imediata. sed nõ omnis talis est per se nota. ¶ Et hec de questione.

Primo Dubitaf. vtrũ sit necesse magis credere et scire principia q̃ cõclusionẽ. ¶ Et videf q nõ. quia cõtingit p sensũ credere cõclusioni sine demõstratione: vt si qs videret lunã eclipsari haberet credulitatẽ de hac cõclusione luna eclipsaf. ꝛ tamẽ ignozaret pricipia illi9 cõclusionis. g ꝛc. ¶ Secundo sic. credulitas cõclusionis ẽ acqsibilis per plura media. ergo magis ẽ credẽdũ cõclusioni q̃ pricipys. tenet ꝓña. quia quodlibz mediũ demõstratiuũ auget credulitatẽ demonstrationis per ipsũ demõstrate. g ꝛc. ¶ Rñdetur ad dubiũ supponẽdo q aristoteles i q̃rta parte huius capituli cõparat notitiã premissaꝝ ad notitiã cõclusionis penes magis ꝛ minus. et intẽdit quattuoz cõclusiones. ¶ Quarũ prima est hec. in omni demõstratõne principia sũt magis nota q̃ cõclusio. ꝓbatet. qz illa que sũt scita et propt̃ q̃ alia sciũtur sũt magis scita. sed principia demõstratiõis sũt magis scita. et propter ipsa sciũtur cõclusiones. ergo ipsa sũt magis scita. maioz patet. qz propter vnũ qõq; tale. et illud magis. vt illud propt̃ quod amam9 magis est amatũ. vt si quis amat magistrũ propter discipulũ: tũc magis amat discipulũ. ¶ Secũda ꝛclusio. ipossibile ẽ magis scire cõclusionẽ q̃ principia. ꝓ cui9 probatione ponũtur a linconiẽsi tres suppões. ꝓma est hec. principioꝝ demonstrationis quedam sunt indemõstrabilia simpliciter. scilicet que nõ cõtingũt idest nõ sequũtur ex aliquib9 prioꝝib9 et que possũt demõstrari. Alia sunt principia q̃ sũt simpliciter demõstrabilia et cõtingũt idest sequũtur ex aligbus prioꝝibus pricipiis per que possũt demõstrari. ¶ Secũda suppositio. notitia cõclusionis demõstrate vocatur sciẽtia. sed notitia principioꝝ siue illa sint indemõstrabilia simpliciter siue indemõstrabilia secũdũ qd: tamẽ respectu cõclusionis demõstrate illoꝝ notitia vocaf itellect9. ¶ Tertia suppositio. ex quo cognitio principioꝝ que est itellect9 est melioz dispositio q̃ sciẽtia. hic est q habẽs habitũ huiusmodi pricipioꝝ vocatur i proposito melius dispositus q̃ sciens. et habẽs notitiã cõclusionis vocatur sciens. ¶ His suppositis formatur sic ratio a linconiẽse. quia necesse ẽ magis scire principia q̃ conclusionẽ. ergo ipossibile ẽ magis scire cõclusionẽ q̃ principia. antecedẽs patet. qz neq; sciẽs neq; meli9 dispositꝰ q̃ si contigerit sciens magis scit que scit. idest cõclusiones q̃ ea scilicet principia que non contingũt idest nõ sequuntur ex aliquibus prioꝝibus. ergo sciens et melius dispositus q̃ sciẽs magis scit principia q̃ cõclusionẽ. et per cõsequẽs nõ magis scit conclusionẽ q̃ principia. Et confirmaf. quia propter vnũqõq; tale et illud magis. sed sciens ꝛ magis dispositus q̃ sciens assentit conclusioni propter premissas. ergo magis scit premissas. ¶ Tertia conclusio. non solũ oportet magis cognoscere principia q̃ cõclusionẽ. imo nihil debet esse notius in scientia q̃ ipsa principia. ¶ Hanc conclusionẽ nõ probat aristoteles sed ex dictis relinquit notã. ꝓsset tamen sic probari. quia omnis propositio scita vel ẽ pricipium. vel conclusio. a sufficienti diuisione. sed conclusio non est magis scita q̃ principia. vt patuit in questione precedenti. ergo in scientia nihil magis scitur q̃ pricipia. Ex hac cõclusione infert aristoteles vnũ corrolariũ qõ est quarta cõclusio. scilicet q sicut nihil est notius in scientia principys veris in sua veritate sic etiã nihil est notius in falsitate oppositoꝝ principioꝝ ex quibus fit sillogism9 contrarie deceptionis. patet. quia oportet scientẽ p demonstrationẽ simpliciter esse omnino credibilem cõclusionis demõstrate ex principys. quod non cõtingeret si opposita principioꝝ non essent euidẽtissima in falsitate. quia quãto quis dubitat de falsitate oppositoꝝ: tanto dubitat de veritate illoꝝ principioꝝ. vt si dubitet de illis principys nõ poterit simpliciter adherere principys. ergo neq; cõclusioni. et p consequens non habebit euidẽtissimã notitiam de cõclusione. ¶ Ad rationes duby respõdetur per talẽ distinctionẽ. notitia siue credulitas cõclusionis potest dupliciter acqri. vno mõ per sensũ siue per experientiã sensitiuã. et sic ꝛclusio põt esse magis cognita q̃ pricipia. illa tñ notitia nõ ẽ sciẽtifica. Alio mõ põt acqri p demõstratõnẽ. et ẽ duplicit. vno mõ qz vel p vnã demõstrationẽ tãtũ. et sic credulitas pricipioꝝ ẽ maioz credulitate cõclusionis. Alio mõ põt acquiri p plres õmõstratões. ꝛ tũc stat credulitatẽ ꝛclonis esse maiorẽ q̃ credulitas

principiorũ. quia quelibet demõstratio auget credulitatẽ conclusionis in certo gradu. ideo poterũt fieri tot demõstratiões quot cõclusio habebit plures gradus credulitatꝭ ꝙ ipsa ꝑn⁹.

Secundo Dubitatur vtrũ ista ꝓpõ sit vera: ꝑpter vnũqõꝙ tale: et illud magis. ¶ Rñdetur per vnã distictionẽ, ⁊ vnũ dictũ. Distictio ẽ hec. hoc aduerbiũ magis potest dupliciter accipi. vno mõ intensiue vt scilz dicit intẽsionẽ forme. ⁊ sic nõ capitur i ꝓposito. Alio mõ capit vt dicit priozitatẽ ordinis. et sic sumit in proposito. ¶ Dictũ est istud dicta propositio ẽ vniuersaliter vera: duabus ꝺditionib⁹ obseruatis. ⁊ Pria ꝺditio. ꝙ predicatũ dicat vniuoce de causa et causato. Scõa cõditio. ꝙ predicatũ dicat secũdũ magis ⁊ min⁹ de causa et causato. accipiẽdo magis et min⁹ nõ vt dicũt intẽsionẽ vel remissionẽ scõz ordinẽ priozitatꝭ et posteriozitatis. Ex quo segt ꝙ ista est vera: pater ẽ magis bõ ꝙ filius. qz pat est prius bõ ꝙ fili⁹. ¶ Aliter respõdẽt alꝯ dicẽtes predictã propõnẽ esse verã: quattuoz cõditiõibus obseruatis. ⁊ Prima est. ꝙ arguat i causis vniuocis. Ꝫ ẽ ꝙ predicatũ in quo fit ꝺparatio cõueniat vtriq; ꝺparabiliũ. ideo nõ segtur aer est calidus ꝓpter solẽ. ergo sol est magis calidus. quia caliditas nõ inest formaliꝫ sed tantũ effectiue soli. Secũda cõditio ꝙ arguatur i causis per se. scilicet ꝙ vnũ illoz que fic adinuicẽ cõparant sit causa alteri⁹. nõ solũ in essẽdo simpliciꝫ: sed etiã in essẽdo tale. propt cui⁹ defectũ nõ segtur: domificatoz et dom⁹ fũt albi. sed dom⁹ est ꝓpter domificatorẽ. ergo domificatoz est magis alb⁹. qz licet domificatoz sit causa per se dom⁹. nõ tamẽ est causa per se dom⁹ albe. Tertia ꝺditio. ꝙ predicatũ in quo fit cõparatio participet secũdũ magis ⁊ min⁹ ab extremis cõparatis. ideo nõ segt: filius est bõ propter patrẽ. ergo pater ẽ magis bõ ꝙ filius. qz esse hominẽ non est natũ ab aliq̃ partici pari secũdũ magis et minus. Quarta cõditio. ꝙ sit causa sufficiẽs et adequata respectu ill⁹ effect⁹. ita ꝙ nõ possit effect⁹ produci ab aliq̃ alia causa. ratione cui⁹ non segtur: hõ est ebri⁹ ꝓpter vinũ. ergo vinũ ẽ magis ebriũ. qz vinũ nõ est totalis cã inebriatiõis. sed ꝓter Ꝫ regrit ascẽsus fumi ad cerebrũ. ligatio sensuũ. ⁊ alia

Tertio huiusmodi. ¶ Et hec de dubio.

Dubitatur. vtrũ stet principiorũ et cõclusionis esse eũdẽ habitũ numero. et ꝙ habitus principiorũ sit notioz habitu cõclusionis. ¶ Respõdeꝫ per talẽ distinctionẽ. ⁊ Principia possũt cognosci dupliciter. vno⁹ in instanti discursus. Alio mõ in instãti imediate sequẽti discursũ. intellect⁹ enĩ prio formaꝫ vnũ actũ intelligẽdi per quẽ cognoscit maiorẽ. et ex illo actu frequẽter elicito generat habit⁹ maioris. et cessante illo actu formaꝫ intellect⁹ alium actũ per quẽ cognoscit minorẽ. et ex tali actu frequenter elicito generat habit⁹ minoris. cessante vero illo actu formaꝫ intellect⁹ virtute illoz duoz habituũ vnũ tertiũ actũ qui cõtinz perfectionẽ actuũ precedẽtiũ per quẽ simꝫ cognoscit prĩcipia et ꝯclusionẽ. et ex tali actu frequẽter elicito gñatur vn⁹ habit⁹ quo cognoscimus prĩcipia et cõclusiones. qui tamẽ realiter distinguitur a duob⁹ actibus precedẽtib⁹. Ex quo patet respõsio ad dubiũ. qz licz idẽ numero sit habitus prĩcipioz ⁊ cõclusionis. tñ habitus principioz erit intẽsioz habitu ꝯclusionis. et hoc itelligẽdo de distictis habitib⁹ prĩcipiorũ et ꝯclusionis. ¶ Ex quib⁹ inferunt duo corelaria. ⁊ Primũ. ꝙ nullus est meli⁹ dispositꝰ ꝙ sciẽs. quia sciẽs nõ solũ habet habitũ prĩcipiorũ: sed ⁊ cõclusionis simul. Scõm corelariũ ꝙ habẽs habitũ principioz inquãtũ talis: est melius dispositꝰ ꝙ sciẽs siue habẽs habitum cõclusionis inquãtũ talis.

Ad rationes Ante oppositũ. ¶ Ad ꝓmã dicitur ꝙ licet nulla ꝓpõ imediata possit esse nota per demõstrationẽ. tamẽ multe ꝓpões imediate cognoscũtur per experiẽtiaz que ẽ notitia extrinseca illi propõni. ideo multe sũt propões ũmediate que nõ sunt per se note. ¶ Ad scõaz dicitur ꝙ licet ꝓpositio imediata sit prioz ⁊ notioz i suo genere: nõ tamẽ simpliciter. ¶ Ad tertiã dicit ꝙ licet ista propõ imediata: oĩe totũ est maiꝰ sua parte sit demõstrabilis demõstratione qz est: nõ tamẽ demõstratione propter qd.

Quaeritur Utrũ sit possibile circulariter demõstrare. ¶ Et videt ꝙ sic. quia causa potest demonstrari per effectũ. et effectus per causam. ergo cõtingit circulariter demõstrare. ¶ Secũdo sic. cause sibi inuicẽ sũt cause. vt habet 2° phisicoz. ergo poterũt sibi inuicẽ demõstrari. et per cõsequẽs possibile est circulariter demõstrare. ¶ Tertio sic. cõtigit

sillogizare circulariter. vt prius patuit in secũ do priorũ. ergo et circulariter demõstrare. tenet ꝯsequẽtia. quia termi sillogismi ỹmõstra tiui sunt magis susceptibiles sillogizatõis cir cularis ꝙ̃ sillogismi simpliciter. qz termini de mõstratiõis sunt cõuertibiles. ¶ In oppositũ

Primo tamen est aristoteles.

Sciendũ est ꝙ pro declaratõe terminoꝝ ponitur vna diffinitio. et vna distinctio. ¶ Diffinitio est hec. demõstratio circularis est que ex cõclusione priorũ demõstrationis cũ cõuertẽte vniꝰ premisse infert aliã premissã. sicut dicebaṫ de sillogismo circulari in secũdo prioꝝ. ¶ Distictio ẽ hec. quadruplicit potest intelligi fieri demonstratio circularis: vno modo variãdo genꝰ demõstratõis scilicet demõstrationẽ quia est in propter qd. vel ecõtra. quia quãdo esse alicuiꝰ cause ẽ ignotũ: et esse sui effectꝰ ẽ notũ. tunc cõtingit p demõstrationẽ qz ẽ demõstrare causã per effectum si vero esse cause sit notũ. ⁊ esse effectꝰ sit ignotũ. tunc per demõstrationẽ propter qd cõtingit effectũ demõstrare per causã. ¶ Scõo mõ ỹtingit circulariter demõstrare variãdo vnũ genus cause in aliud genꝰ cause. vt demõstrãdo causã finalẽ per efficientẽ. ⁊ ecõtra. ¶ Tertio mõ qñ notitia alicuiꝰ conclusionis aceipiṫ per plures demõstratiões tũc cõclusio põt eẽ notior q̃libet premissaꝝ seorsũ sũpta. ideo cõclusio potest assumi ad demõstrandũ quãlibz premissã. ¶ Quarto mõ quãdo ꝯclusio solum demõstraṫ per vnã demonstrationẽ et ipsa assumiṫ ad probãdũ et demõstrãdũ aliquã premissã. nõ variãdo genꝰ demõstratõis nec genꝰ cause. et tale genꝰ demõstratõis circularis est ỹpossibile. Alie autẽ demõstrationes sunt om

Secundo nes vsitate et possibiles.

Sciẽdũ ẽ ꝙ in B quarto capitulo excludit aristoteles duos errores anti quoꝝ circa prius dicta incidentes. ⁊ continet quilz cõclusiões. Quarũ pria tangit illos duos errores. et ẽ hec. ¶ Ex q̃ dictũ ẽ pricipia esse magis credibilia ꝙ̃ cõclusiões. et etiã ꝙ nihil magis scit̃ ꝙ̃ principia: videṫ sequi ꝙ principioꝝ ẽ scientia. ideo antiq ignorantes equocationẽ huiꝰ nominis scientia inciderũt in varios errores. Quidã enĩ dixerũt ꝙ nihil ỹtingit sciri. Alij autẽ dixerũt ꝙ omniũ scilz tã ỹncipioꝝ ꝙ̃ cõclusionũ ẽ sciẽtia per demõstrationẽ. et propter B posuerũt demõstrationẽ circularẽ per quã principia demonstrarenṫ. sed neutrũ illorũ dictoꝝ ẽ verũ nec̃ necessarium vt dicit aristo. ¶ Scõa conclusio tangit motiuũ primi errorꝭ. qz principia nõ sciũtur. ergo nihil potest sciri. tenet ỹña: qz si principia non sciũtur nec etiã sciuntur ea q̃ sequũtur ex eis. añs patet. qz vel esset processus in infinitũ in pricipys. vel staṫ. si primũ: tunc principia nõ sciũtur. qz impossibile ẽ infinita pertranfire. si sit staṫ in principys tũc erũt aliqua pricipia quoꝝ nõ erit demõstratio. et per ỹñs nec̃ scientia. et si ipsoꝝ nõ sit sciẽtia: tũc nulloꝝ erit sciẽtia. quia si non cõtingit scire pricipia non ỹtingit ea scire que sũt ex his. cõclusiones enĩ nõ sciunṫ simpliciter nec̃ proprie sed solũ ex ỹditione si principia sciant. ¶ Tertia ꝯclusio tangit motiuũ secũdi erroꝭ. et ẽ tale. oĩm est ỹmonstratio. ergo omniũ ẽ sciẽtia. antecedẽs patet. quia possunt per se iuicẽ circulariter demõstrari. ¶ Quarta ꝯclusio tangit solutionẽ primi motiui ponẽdo talẽ cõclusionẽ. nõ omnis sciẽtia ẽ demõstratiua ideſt per ỹmõstrationẽ acquisita. sed aliquoꝝ est sciẽtia inỹmõstrabilis. ¶ patet. quia pricipioꝝ ẽ sciẽtia ⁊ nõ demõstratiua sed idemõstrabilis. ergo nõ omniũ ẽ sciẽtia demõstratiua. miꝰ patet. qz statꝰ ẽ in pricipys. ergo sciẽtia ipsoꝝ nõ ẽ ỹmõstratia. et sic pricipia non sciũtur p prioꝛa. sed per seipsa cognitis suis termis. nã pricipia cognoscimꝰ inquãtũ ĩmios cognoscimꝰ. ¶ Quita cõclusio tãgit solutionẽ secũdi motiui. ⁊ est hec. ipossibile ẽ simplicit circulo demõstrare. patet tribus rationibꝰ. ¶ Prima ratio ẽ B. omis ỹmonstratõ fit ex prioribꝰ et notioribꝰ. ergo si ỹtingeret circulo demõstrare idẽ esset priꝰ et posteriꝰ. notꝰ et ignotus respectu eiusdẽ. quia ipossibile ẽ eadẽ simṫ esse ꝓora ⁊ posterioꝛa: nisi altero mõ. ideſt nisi scõm diuersos modos. qz aliquid põt esse priꝰ quo ad nos. et priꝰ simpliciter. ideſt q̃ ad naturã. Inductio enĩ procedit ex notioribꝰ quo ad nos: et demõstratõ ex notioribꝰ simpliciter. Scõa ratio. si demõstratio circularis esset possibilis seq̃retur ꝙ idem posset demõstrari p seipsũ. et ꝙ demonstrare aliqd non esset aliud q̃ dicere: si B est: hoc est ¶ patet cõsequẽtia. qz si ad. a. seq̃tur. b. ⁊ ad. b. seq̃tur. c. et ad. c. sequaṫ. a. tunc ad. a. sequitur a. et sic demõstrare non ẽ aliud q̃ dicere: si. a. est: a. est. quod ẽ incõueniẽs. Et addit ꝙ nihil refert siue ponanṫ tres termi aut plures aut

pauciores q̄ tres. Tertia ratio. quecūq; sunt circulariter demōstrabilia sunt ꝺuertibilia ⁊ in primo modo prie figure sillogizabilia. ſz nō omnia sūt cōuertibilia nec in prio prime sillogizabilia. ergo non oia sunt circulariter ōmōstrabilia. Et addit q̄ in demonstratione nihil ſegtur niſi ponant̄ admin⁹ ꝺue ꝓpōnes.

Tertio Sciendū ē q̄ circa hūc textū incidūt tres difficultates. ¶ Quarum prima ē hec. vtrū ad cognitionē ꝓpoſitionis p ſe note ſufficiat cognoſcere ſuos termi nos. Et videt̄ q̄ ſic per ariſtotelē in textu dicē tē. principia cognoſcim⁹ in quātū termios cognoſcim⁹. ¶ In oppoſitū argū̄ qr ſi ſic. ſeq̄ret̄ q̄ cuiuſlibet ōmōſtratōis ꝓpter qd. ꝺcluſio eſſet p ſe nota. tenet ꝺña. qr talis ꝓ̄ſcit per qō qd ē ſui ſubiecti. ſed illud qōqd eſt non ē ex̄ p ſe ꝺceptū ſubiecti. ergo talis cōcluſio ſcit̄ pro pter ſolā cognitionē ſuoꝝ termioꝝ. ¶ Rñ̄ detur per vnā ſuppoſitionē. ⁊ vnū dictū. Suppoſitio ē hec. alius eſt ꝺcept⁹ per ſe qditatis vt diſtincte ipoꝛtat̄ per diffinitionē. et ali⁹ quiditatis vt cōfuſe et indiſtincte ipoꝛtat̄ per nomen diffiniti. ita q̄ ē ali⁹ cōcept⁹ diffinitionis ⁊ diffiniti. patet. qr ſi eſſet idē ꝺcept⁹ per ſe diffinitōnis ⁊ diffiniti: ſeq̄ret̄ q̄ in demōſtratōe potiſſima eſſet petitō ꝑncipy. tenet ꝺña. qr i demōſtratiōe potiſſima qōquid eſt alteri⁹ extremi eſt mediū. ergo altera premiſſaꝝ nō differt a cōcluſione niſi ſicut diffinitō a ſuo diffinito. et per ꝺñs ſi idē precise eſſet ꝺcept⁹ diffinitionis et diffiniti ſequeret̄ q̄ altera premiſſarū erit precise eadē cū ꝺcluſione. et ſic erit petitio ꝑncipy. ¶ Ex quo ſegtur q̄ aliqs pōt habere conceptū diffiniti nō habēdo cōceptū diffinitōis ¶ Dictū eſt iſtud. ad hoc q̄ aliqua propō dicat̄ p ſe nota nō regritur q̄ ſit nota propt̄ cognitionē quid rei ſuoꝝ terminoꝝ. ſed ſufficit ſcire quid nois. ℞ patet. quia multe ſūt ꝓpōes per ſe note quarū termi nō habēt quid rei. Ex quo ſegtur q̄ illa propō dicit̄ per ſe nota q̄ eſt nota propter ſolā cognitionē quid nois t̄miorū. ¶ Secūda difficultas. vtrū ſit incōueniēs eadē ſibi inuicē eſſe prioza et poſteriora. ℞ñ̄ detur per tres ſuppōnes. et vnū dictū. ¶ Prima ſuppoſitio ē hec. illud dicit̄ prius ſecūdū natūrā qō eſt prius ſecūdū debitū proceſſus nature. vnde debit⁹ proceſſus nature eſt ꝓceſſus a cauſis ad ſuos effect⁹ ideo cauſe ſūt priores ſecūdū naturā ſuis effectibus. ¶ Secūda ſuppoſitio. Illud eſt prius quo ad nos quod ē prius ſecūdū debitū proceſſū noſtri intellect⁹ Debitus enī proceſſus itellect⁹ eſt procedere a ſenſibilibus ad itelligibilia. ideo ſingularia ſunt prioza quo ad nos. ¶ Dictū eſt iſtud. non ē incōueniens eadē ſimul eſſe prioza et poſterioza ſibi inuicē ſcōm diuerſos modos prioritatis et poſteriozitatis. ¶ Tertia difficultas. vt̄ in relationibus prioritatis et poſteriozitat̄ valeat cōſequētia de primo ad vltimū. ¶ Rñ̄ detur per diſtictionē. Duplices ſunt relationes. quedā ſunt relationes diſquiparētie. et in talibus eſt bona ꝺſequētia ſiue circularis ſiue nō dūmodo nō fiat variatio penes mediatū et i mediatū. vt bene ſegtur. ſi. a. eſt prius. b. et. b. ſit pri⁹. c. ergo. a. eſt prius. c. ſed non ſequitur: ſortes eſt fili⁹ platonis. plato eſt filius ſocrat̄ ergo ſortes eſt filius ſocratis. Alie ſunt relatōnes equiparētie: et in talib⁹ nō valet conſeq̄ntia circularis. quia non ſequitur. ſortes ē ſimilis platoni. ⁊ plato eſt ſimilis ſorti. ergo ſortes eſt ſimilis ſorti.

Concluſio ℞eſpōſalis. Non eſt poſſibile circulo demonſtrare. Hec cōcluſio patet ex ſecūdo notabili. ¶ Et hec de queſtione.

Primo Dubit̄. Utrū diffinitio de oi textu poſita ſit ſufficiēs. ℞ reſpōſione ſupponit̄ q̄ ariſtoteles in ſecundo tractatu poſtq̄ probauit q̄ demōſtratō procedit ex primis veris et imediatis vult probare q̄ demōſtratio procedat ex neceſſarys. ⁊ quia neceſſitas primo et maxime reperitur i ꝓpoſitionibus habētibus has tres conditiones. q̄ ſunt de omni. de per ſe. et de ſcōm q̄ ipſū. ideo i hoc tractatu intēdit in tribus capitulis determinare de iſtis tribus conditionibus. ℞ primū capitulū in quo determinat ariſtoteles ꝺ omni: continet q̄ttuor cōcluſiones. ¶ Quaꝝ prīa eſt hec. ſillogiſm⁹ demōſtratiuus procedit ex neceſſarys. ℞ patet. qr ois ſillogiſm⁹ faciēs ſcire procedit ex principys neceſſarys. ſed omis ſillogiſmus demonſtratiu⁹ facit ſcire. ergo ⁊c. maior patet. quia omnis ſillogiſmus faciens ſcire facit ſcire concluſionē neceſſariā. ſed cōcluſio neceſſaria nō ſcitur niſi per principia neceſſaria. vt infra patebit. q̄ ⁊c. maior proſillogiſmi patet. qr omnis ſills faciens ſcire facit illud quod eſt ipoſſibile aliter ſe habere. ſed tale eſt neceſſariū. vt patuit in ꝛo ꝑiermenias. ergo ois ſillogiſmus faciēs ſcire ꝺcluſionē: facit

scire ꝯclusionē necessariā. ¶Secūdā ꝯclusio ꝓponit in tētū principale. et est hec. accipiēdū est idest cōsiderādū ē ex quib⁹ et qualib⁹ premissis veris fiūt demōstratiōes. ex quib⁹ quātū ad essētiā. et ex qualib⁹ quātū ad cōditōes qz nō sufficit premissas demōstratōis esse veras et necessarias. sed cū ꝫ requiritur ꝙ sint de omni. de perse. ⁊ de scōm ꝙ ipsū. ¶Tertia cōclusio tāgit ordinē determinādozū. et est ꝫ anteq̄ ostēdam⁹ ex quibus et qualib⁹ fiat demōstratio oportet ꝓus ostēdere: quid sit ō oi. secūdo quid sit de per se. et tertio quid sit vniuersale. Cui⁹ rationē assignat linconēsis qz iste tres cōditiōes sine ea⁹ diffinitionib⁹ nō sunt satis note. ideo oportet eas diffiniri. ne cū fuerint demōstrate intentiones ea⁹ sint ignote. ¶Quarta cōclusio tāgit diffinitionē de omi. ⁊ est hec. Predicatū dico de omi quod vtiq̄ est nō in quodā qdē sic: in quodā autē nō. nec aliquādo quidē sic: aliqñ vero nō. Probat duplr ꝓmo duob⁹ exēplis. Primū exēplū. aīmal dicitur de omi boie. si eni est verū dicere aliquem esse boiem: verū est dicere ipsū esse aīmal. et sic nūc alte⁹ aliqñ alterū. Scōm exēplū. omi linee ie est p̄ct⁹. ibi est de omni posterioristicū. qz punct⁹ est in qualibet linea et semp. Z⁰ probat eādē signo sic. qz nos ferim⁹ instātias ꝓtra ꝓpōnes demōstratiuas in quib⁹ predicatum solū ineſt subiecto ꝓ aliquibus suppositis et ꝓ aliquo tēpore. ergo signū est ꝙ ad de omi requiritur ꝙ predicatū insit ꝓ quolibet suppositō subiecti. et ꝓ omni tēpore. Ex quo pa

Secūdo et responsio ad dubiū.

Dubitatur. qualiter differūt dici de omni prioristicū. et dici de omni posterioristicū. ¶Rndeē ꝙ quadrupliciter differūt ꝓmo. qz ad dici de oi prioristicuz requiritur actualis distributio. sed ad dici ō omi posterioristicū sufficit aptitudinalis distributio. Z⁰ differūt. quia ad dici de omni posterioristicuz regritur vniuersalitas suppositoꝝ et tēpoz⁹ ita ꝙ predicatū insit subiecto ꝑ quolibet supposito subiecti et ꝓ quolibet tēpore. sed ad dici de oi prioristicū sufficit vniuersalitas suppositoꝝ. Tertio differūt. quia dici de omi poristicū solū inuenitur in propōne vniuersali. sed dici de omni posterioristicū pōt inueniri tā i ꝓpositionib⁹ vniuersalib⁹ q̄ nō vniuersalibus. Quarto differūt. qz ꝓpositio in qua est dici de omni posterioristicū semper est vera et necessaria. sed propositio in qua est dici de oi prioristicū potest esse vera vel falsa contingēs vel necessaria. Ex quib⁹ patēt tres cōditiones regsite ad dici de omi posterioristicū. Prima ꝙ ꝓpositio in qua ē dici de omni sit semper. idest semper sit ita sicut significat. Scōa cōditio ꝙ predicatū insit subiecto vniuersaliter ꝓ omnib⁹ suppositis tā actualib⁹ q̄ aptitudinalib⁹ tā existētibus q̄ nō existentibus. Tertia ꝺditio. ꝙ predicatū insit subiecto ꝓ quolibet tēpore ⁊ ꝓ quolibet supposito subiecti.

Tertio Dubitatur. vtrū propositio ō oi per solā non existētiā terminozū suoꝝ sit falsificabilis. ¶Rndeē per duo dicta. Primū est. ꝙ propositio i qua est dici de omni posterioristicū ē omino infalsificabilis. Patet. quia quādocūq̄ aliqua ꝓpō cui⁹ termini supponūt ꝓ eodē est vera et manet semper vera quādiu termi supponūt ꝓ eodē. sz termi propōnis de omni posterioristico semp supponūt ꝓ eodē. ergo ⁊c. miꝰ patet. qz termi ni talis propōnis supponūt ꝓ quiditatib⁹ abstrahētibus ab actuali existētia que vt sic hñt esse incoꝛruptibile imutabile ⁊ necessarium. ¶Scōm dictū. aliqua propō est de oī que ꝓstituitur ex termis ꝺibus quoꝝ nullū singulare actualiter existit. patet. qz in propositionibus de omni sūt predicationes essentiales ⁊ per se sed in predicatōib⁹ per se nō regritur actualis existētia termi rerū ꝓ quibus termi supponūt. quia tales termi supponūt ꝓ quiditatibus que per actū generationis trahunt⁹ vl trahi possūt ad actualem existentiam.

Ad rationes Ante oppositū dicitur ꝙ soluūtur ex dictis in ꝓmo notabili. ¶Et hec de questione.

Queritur Utrū sola ꝓpositio que ē in secūdo mō dicēdi per se sit ꝓpie scibilis. ¶Et videē ꝙ non qz propō in qua predicat diffinitio materialis de suo diffinito est demōstrabilis per diffinitōnē suā formalē et tamē non est in secūdo mō dicēdi per se. ergo non sola ꝓpō de scōo modo dicēdi per se ē propzie scibilis. ¶Secūdo arguit sic. ista ē scibilis ysocheles habet tres. et tamē nō ē in secūdo mō dicēdi ꝑ se. cū subiectū nō sit de diffinitione predicati. ergo ⁊c. ¶Tertio sic. ꝯclusio in qua demōstratur causa per effectū non

est in secūdo modo dicēdi per se. et tamē non est vere scibilis. ḡ ꝛc. ¶ In oppositū ē aristo.

Primo Sciendū est ꝙ pro declaratione termioꝝ ponit vna diffinitio. et quattuor documenta. ¶ Diffinitio ē hꝰ. propō per se scōm liconiensē est illa cuiꝰ quiditas vniꝰ extremi egredit a quiditate alterius. ¶ Primū documētū. quādoq; quiditas subiecti egredit a ḡditate predicati. tūc sēper talis ꝓpositio ē in primo mō dicendi per se. patet. qz qñcūq; predicat diffio vel pars diffinitiōis ō suo diffinito ibi est primꝰ modus dicēdi per se sed qñcūq; predicat diffinitio vel pars diffinitionis tūc ḡditas subiecti egredit a ḡditate p̄dicati ergo ꝛc. Ex quo infert liconiēsis ꝙ in primo modo dicēdi per se cadūt oēs ille predicatōes q̄ obliq̄ predicāt per se causā efficiēte vel materialē formalē vel finalē de suo causato. qz illud a quo aliud habet esse necessario ponit in diffinitione q̄quid ē eius. ergo quādocūq; p̄dicatū est cā subiecti necesse ē cōtineri in diffinitiōe subiecti. et p ꝺns talis predicatio ē in primo mō dicēdi p se. ergo ꝓtinet q̄ttuor mōs ptiales. Primꝰ est qñ predicatū est pars diffinitōnis subiecti. vt hō ē aīal. Scōs est quādo p̄dicatū est tota diffinitio subiecti. vt hō est aīal rōnale. Tertiꝰ quādo predicatū quiditatie vt essētialiter icludit in primo genere subiecti. vt hō est ens. Quartꝰ qñ predicatū ē diffinitō vel pars diffinitiōis nō subiecti sed alicuiꝰ inclusi ḡditatie in subiecto. vt hō est corpꝰ. ¶ Scōm documētū. qñcūq; quiditas predicati egredit a ḡditate subiecti: talis predicatio ē in secūdo mō dicēdi per se. patet. qz qñcūq; predicatum recipit subiectū in sua diffinitione ibi ē secundus modus dicēdi per se. sed ḡditas predicati dicit egredi a ḡditate subiecti quādo predicatū recipit subiectū in sua diffinitione. ḡ ꝛc. Ex quo segtur secūdū liconiēsē ꝙ in secūdo mō dicēdi p se cadūt omia illa que obliq̄ predicāt causatū per se de sua causa p se. patet. qz qñcūq; quiditas predicati qō est accidēs nō p accidens essētialiter egredit a quiditate subiecti ibi est scōs modus dicēdi per se. illud autē cuius quiditas per se causat a ḡditate alteriꝰ ē per se causatū illiꝰ. ergo ꝛc. Et cōtinet tres modos partiales. Primꝰ modus ē quando predicatū est ꝓpa passio subiecti. vt triāgulus habet tres. Scōs modus qñ predicatū est passio superioris essētialiter ad subiectū. vt yſoscheles habet tres. Tertius modus ē quādo predicatū est passio alicuiꝰ inferioris per se ad subiectū. vt figura habet tres. ¶ Tertiū documentū. oñe illud qō habet esse per se sic ꝙ nulloꝰ ē in alio sicut accidēs in subiecto nec superiꝰ in suo inferiori: ē per se i tertioꝰ sicut sūt p̄me substātie. sed illud qō nō ē nisi qz alterū ē: dicitur esse p accidēs. ¶ Quartū documētū. qñcunq; subiectū ē causa quare p̄dicatū sibi ineſt. talis ꝓpō est in q̄rto mō dicēdi per se. qō fit tribus modis. Prio qñ subiectū ē causa immediata ꝙ p̄dicatū ieſt sibi ꝛalys. vt aīal rōnale ē risibile. 2o mō qñ subiectū icludit essētialit cām q̄re predicatū sibi ineſt. vt hō est risibilis. Tertio mō qñ actꝰ alicuiꝰ cause formalis predicat de effectu illiꝰ cause. vt calefaciens calefacit. domificās domificat. Et differūt isti modi. quia duo primi modi sūt modi dicēdi sine predicādi per se. tertiꝰ est modus essēdi per se. et quartus est modus causandi per se.

Secundo Sciendū est ꝙ in hoc 2o capitulo determiat aristo. ō modis dicēdi p se. et cōtiet sex ꝺclusiōes. ¶ Quarū prīa tāgit primū modū dicendi per se. ꝛ est hec. illa predicata per se prio insūt subiectꝰ qñcūq; ponūtur in rōne dicēte qōd ē eius. patz deducēti. qz linea per se primo ineſt triāgulo. ꝛ pūctū per se ꝓ ineſt linee. qz substātia ipsoꝝ ē ex his. B est i diffione substātiali triāgulī ponitur linea. et in diffinitiōe substātiali linee ponitur pūctꝰ. Ex quo infert aristoteles ꝙ qñcūq; predicata ponūtur in ratione dicēte qōd est idest i diffinitōne ḡditatis subiecti illa insūt p se in prio mō. ¶ Scōa ꝺclusio tāgit 2m modum dicēdi p se. et ē hec. illa predicata predicātur i scōo mō dicēdi per se in quoꝝ qōd est ponit subiectū. Patet sex exēplis. primū exēplum. vt rectū ineſt linee. 2m: vt circulare ieſt linee. 3m vt par ꝛ impar insūt numero. Quartū. vt primū et oppositū insūt numero. Quintū. vt eglaterū ieſt ysoplero. Sextū. vt esse altera parte longiꝰ in est scalerō in 2o mō dicēdi per se. ¶ Ex quibus infert tria cozrelaria. Primū est. qñcūq; p̄dicata sūt talia ꝙ insūt alicui qō est de ratiōe dicēte qd est ipsoꝝ illa predicātur per se in scōo mō dicēdi per se. Scōz cozrelariū. qñcūq; predicata insunt aliq̄ istoꝝ duoꝝ modoꝝ insunt per se. Tertiū cozrelariū. qñcūq; p̄dicata neutraliter insūt. idest nō predicātur de subiectō i primo mō aut i secūdo mō sed p accidēs insūt

vt albū et musicū p accidēs isunt aiali. ¶ Tertia cōclusio tāgit tertiū modū dicēdi p se. z est hec. per se tertio mō sūt illa q̄ cōtinētur i genere substātie z nō dicūtur de aliq̄ subiecto. Patet exēplariter. qz albū z ābulās nō sūt per se i tertio mō eo q predicant denoiatiue de subiecto. sed q̄cūq̄ sūt hoc aliqd illa isūt p se i tertio modo. Et q̄ infert q quecūq̄ nō dicuntur de subiecto aliq̄ illa sūt p se i tertio modo. illa vo q̄ dicūt de subiecto sūt paccidēs. ¶ Quarta cōclusio tāgit quartū modū dicēdi p se. et ē hec. illud ē p se i quarto mō qō ineſt alicui subiecto ꝓpter ipsū. Bē quādo subiectū est causa q predicatū sibi iest. sed illud predicatū qō ñ ineſt subiecto ꝓpter ipsū ē p accidēs. vt ḃ est paccidēs aliquē hoiem ābulātē chozuscauit. qz subiectum nō explicat vel denotat causaz predicati. eo q ābulatio nō ē causa chozuscationis. sed ista ē per se: iterfectū iteryt scōz iterfectionē. qz subiectū explicat causā p̄dicati. aliqd eni interyt ꝓpter qō iterfectū ē. neče ē ei iterfectū interire. ¶ Quinta cōclusio ꝓpat istos modos ad demōstrationē ostēdēdo q̄liter eis vtaī demōstratoz. et ē hec. in simplicī scibilibus. idest i cōclusionib⁹ demōstratis iueniunī scōs z q̄rt⁹ modus dicēdi per se. qz iueniī modus in q̄ subiectū ē de rōne predicati. et etiā ille modus in q̄ predicata insūt subiectis scōm q ipsa. ¶ Sexta cōclusio. q̄cūq̄ insūt p se de necessitate insūt. Patet. qz quecūq̄ p se insūt nō ꝓtingit ea nō ineſſe. ergo ex necessitate isunt. añs patz. qz talia predicata aut sūt simplicia. aut ꝓpositā. et vtroq̄ mō ex necessitate insūt. vt linee necessario iest rectū vel obliquū. z numero par vl̄ impar. Et subdit q priuatō ōrietas cōdictio sūt i eodē gñe. i. bñt fieri ēca idē sōm et p̄dicatū. Postea recapitulat ea q̄ dicta sūt.

Tertio Sciēdū ē q circa hunc textū incidūt tres difficultates. ¶ Quarū prima ē hec. vtrū sex exēpla deducta i scōo mō dicēdi per se sint ꝺuenientia. ¶ Rñdetur q sic. qō faciliter pōt patere ex ipsoz diffinitionibus. nā ipar ē numer⁹ mediū habēs. sed par ē numer⁹ medio carēs. primū autē ē numerus q sola vnitate pōt numerari. sīc ternari⁹. Sz cō positū ē numer⁹ qui vnitate vel alio numero i differēter numerari potest. sicut nouenari⁹ q pōt numerari p nomen vnitatis. et etiā p tres ternarios. ysocheles vero z scalerō licet sint species triāguli: tamē hic accipiūtur tāq̄ passiones numeri. vñ ysocheles ē numer⁹ qui pōt diuidi i tres ptes eq̄les. sīc duodeci. Sz scalerō ē numer⁹ qui pōt ꝺiui i duas partes eq̄les z in vnā ieq̄lē. sicut octo ꝺiuidit p duos ternarios et vnū binariū. ¶ Scōa difficultas. vtruz illa ꝓpō in q̄ predicat idē ō seipso sit i p mō dicēdi p se. ¶ Rñdet p duas distictōes. z vnū dictū. ¶ Pria distictō ē hec. ꝓpōis idētice q̄ttuor sūt gradus. p̄m⁹ est gñalis. qñ scz subiectū z p̄dicatū supponūt p eodē. z sic i oi ꝓpōe affirmatiua vā ē predicatio idētica. qz i qualibz tali subiectū et p̄dicatū supponūt p eodē. z⁹ gradus ē specialis. z distinguit ꝓtra predicatōnez directā z ordinatā. et sic ois p̄dicatio affirmatiua vā q̄ nō ē scōz aliquē modū predicādi qn q predicabiliū pōt dici idētica. Et tertius gradus ē magis specialis qñ scz subiectū z p̄dicatū supponūt p eodē sed diuersa ꝓnotant. z sic predicatio synonimi ō synonimoꝝ ē predicatō identica. sicut marc⁹ est tuli⁹. Quart⁹ ē maxie specialis quādo scz idē scōz sē et vocē predicatur de seipso. vt bō ē bō. Et ad istū q̄tuoꝛ ꝺitiones reqrūt. Pria. q sit idētitas vocalis subiecti z predicati. Scōa q sit idētitas eoꝛ i supponēdo. ita q p̄cise supponāt pro eodem. Tertia. q sit idētitas in significādo. Et q̄rta q sit idētitas in ꝓnotādo. ita q precise idē cōnotēt. ¶ Scōa distictō. duplex ē predicatō identica. pria ē simplī dicta qñ scz subiectū z predicatū sūt idē demōstrabiliī. ita q nō sint idē inī se sed ꝓpter idētitatē in vno tertio. Alia ē p̄dicatio idētica qñ scz subiectū z predicatū sunt idē demōstrabiliter. ita q sūt idē ꝓpter idētitatē illoꝛ iter se. vt ista ē idētica: veritas ē bonitas. qz idētificant inter se ꝓpter idētitatez quā habēt i ente. ¶ Dictū ē istud. nulla ꝓpō i q̄ est p̄dicatio idētica ꝓpryssime dicta ē i pmō mō dicēdi p se. cū tale predicatū nō sit in diffinitiōe subiecti. idē ei nō diffinit seipsū. ¶ Tertia difficultas. vtrū aliq̄ ꝓpō in qua ē predicatio denoiatia sit i pmō mō dicēdi p se. ¶ Rñdet per distictōnē. duplex ē predicatio denoiatiua. q̄dā ē sūpta ab aliq̄ posteriori essentialiī ad subiectū. sīc ab accidēte. et talis distinguit ꝓtra predicatōnē essētialē. nec ē in pmo⁰ dicēdi p se. Alia ē predicatio denoiatia sūpta a pte essētiali vl̄ ab aliq̄ priori essētialiter. sī primū: sic ē in pmō mō dicēdi p se. sī z⁹. tūc nō ē i scōo mō dicēdi p se directe. sz reductiue: ¶ Quarta difficultas. vtrū ois predicatio i abstracto sit

.8ª. va i prio mō dicēdi p se. ¶ Rñdeť per distictō nē. et duo dicta. ¶ Distictio é h. predicatō i abstracto é duplex. qđā é vera p idētitatē. Alia é va formaliter. ¶ Primū dictū. pdicatio in abstracto vera p idētitatē nō é in prio mō dicendi per se. patz. qz i tali predicatū nō é in diffione subiecti. Ex q̄ patet q̄ ista predicatio: bonitas é entitas. ꝛ ista: būanitas é būanitas. ñ sūt in p̄mo mō dicēdi p se. ¶ Scōm dictū é istud. oīs predicatō siue i abstracto siue i ɔcreto i q̄ predicatū ponit i diffione subiecti é directe i prio mō dicēdi p se.

Conclusio Rñsalis. Sola ppō i scōo mō dicēdi per se é scibilis scia ꝑpria dicta. patet. qz sola talis é demōstrabilis ōmōstratiōe ꝓpter qđ ꝛ potissima. q̄ sola talis é scibilis scientia proprie dicta.

Primo Dubitať. vtrū diffio vlis i qua dicit. vle é qō ieſt de oi de per se ꝛ de scōz q̄ ipsū. sit in textu sufficiēter posita. Et videť q̄ ñ. qz per se ꝛ scōz q̄ ipsū idē sūt. vt dr̄ in textu. q̄ i diffione ɔmittit nugatio. ¶ Pro rñsione supponit q̄ aristo. in .b. tertio capło deteriat ō tertia ɔditiōe p̄missaꝝ ꝛ ɔclusiōis ōmōstratōnis scz de vli. ꝛ ɔtinet tres partes. Quaꝝ pria ɔtinet quattuoꝛ ɔclusiōes. ¶ Pria est h. vle est illud predicatū qō ieſt alicui subiecto de oi ō p se ꝛ scōz q̄ ipsū. Ex q̄ ɔcludit aristo. quoddā correlariū. nā ex q̄ vle ieſt ō oi de p se ꝛ scōz q̄ ipsū manifestū é q̄ q̄cūq̄ sūt vlia ex necessitate isūt rebus. idest subiectis. ¶ Scōa 2ª probat q̄ vle insit ō scōz q̄ ipsū. qz vle ieſt p se. q̄ ineſt scōz q̄ ipsū. tz ña. qz p se ꝛ scōz q̄ ipsū idē sūt. Qō ꝓbat duob⁹ exēplis. nā pūctū ieſt per se linee ꝛ etiā scōz q̄ ipsū. q̄ p se ꝛ scōz q̄ ipsū idez sūt. zm exēplū hr̄e tres āgulos ieſt triāgulo secūdū q̄ triāgulus. ꝛ etiā sibi ineſt p se. q̄ idé é p se ꝛ scōz q̄ ipsū. ¶ Tertia 3ª tāgit duas ɔditiones reḡsitas ad h q̄ aliq̄ pdicatū dicať vle. ꝛ é hec. solū illud pdicatū qō dr̄ de aliq̄ ꝓpoi supposito ei⁹ ꝛ p. idest a de q̄te dr̄ esse vle. patz vno exēplo. qz illa passio q̄ est habere tres: lz sit de mōstrabilis ō figura: tñ nō dr̄ vlis respectu figure. eo q̄ nō ɔueit cuilibet figure. Similiť illa ead̄ passio q̄ é hr̄e tres: lz ɔueiat cuilz supposito ysochelis ō q̄ etiā é ōmōstrabilis: tñ nō est vlis respectu ysochelis eo q̄ ɔueit alys ab ysochele. nec cōueit a de q̄te ysocheli. lz qz a de q̄te et prio ɔuenit triāgulo: ideo é predicatuz .4ª. vniuersale respectu trianguli. ¶ Quarta ɔclusio. demōstratoꝛ ꝓ et per se demōstrat vle de suo ꝓmo subiecto sed de alys. puta de inferioribus vel supioꝛib⁹ ad subiectū ōmōstrať predicatū vle q̄dā mō. idest p accidēs. qz de ipsis demōstrať nō prio sed p habitudinē ad ꝓmū subiectū. sic̄ habere tres āgulos demonstrať prio et per se ō triāgulo tāq̄ de prio subiecto. De figura autē q̄ est supioꝛ ad triāgulū ꝛ ō ysocheles q̄ é inferioꝛ lz demōstreť p se h predicatū qō est habere tres. nō tñ ꝓ. idest imediate. lz per accidēs aliq̄ alio subiecto ꝓpoꝛi. Ex illo textu pōt elici q̄ duplex é demōstratio. q̄ daz est vlis. in q̄ demōstrať vle. idest passio de suo ꝓmo subiecto. Alia é demōstratio ꝑticularis in q̄ scz demōstrať vle de superioꝛi vel inferioꝛi ad subiectū ꝓmū. ¶ In scōa parte rēouet q̄stdā errozes q̄ circa assignatōnē vlis ɔtingūt. ꝛ ɔtinet septē ɔclusiōes. ¶ Pria ɔclusio tāgit ꝓmū errozē q̄ é iste. si sit aliq̄ ɔmune q̄ nō videať habere nisi vnū singulare: tūc si passio illi⁹ cōmunis assignetur ineé inferioꝛi illi⁹ superioris tāq̄ prio subiecto: tūc é erroꝛ in assignatiōe vlis. ¶ Scōa ɔclusio tāgit zm errozē q̄ est iste. si aliq̄ passio infit multis singularib⁹ p aliq̄ ɔmūe nobis inoīatū: tūc si assignem⁹ illam passionē alicui illoꝛ singulariū vel oib⁹ simul tāq̄ prio subiecto. ꝓtigit erroꝛ in assignatione vlis. ¶ Tertia ɔclusio tāgit tertiū errozē. ꝛ est iste. si passio alicui⁹ vlis assigneť ineé superioꝛi et ꝓpter h q̄ superi⁹ videť ɔuerti cū inferioꝛi ɔtingit erroꝛ in assignatōne vlis. ¶ Quarta cōclusio tāgit vnū argumētū ɔtra vltimū errozē qz possibile é hr̄e scias ō q̄libz triāgło i pti⁹ q̄ habz tres. ꝛ tñ ignrare ō triāgło i ɔi. q̄ nō é necē ōmōstrare passionē ō illo ɔi. Rñdz aristo. q̄ si ignra sit nob⁹ q̄ditas triāgli i ɔi nūq̄ scim⁹ hanc passionē q̄ é hr̄e tres ō singlib⁹ ipsi⁹ triāguli. lz ei ɔcluserim⁹ ō oib⁹ singlib⁹ ei⁹. qz si nō ɔcluserim⁹ ō triāgło i coi: tūc nō scie⁹ eā ō singlarib⁹ nisi sophico. ¶ Quinta 5ª declarat zm errozē per exm. nā si illud pdicatū: nō ɔcurrere q̄ē pa⁹ linea ꝛ pala ꝛ ōmōstreť ō lineiz fci tāq̄ ō sbo prio é erroꝛ. ¶ 6ª 2ª tāgit exm ō p erroꝛe. quia si sub triāgło nō sit nisi vna spes. s. ysocheles. et pa⁹ triāguli. s. hr̄e tres assigneť ieé ysocheli tāq̄ p subo é erroꝛ. ¶ 7ª 2ª tāgit exm de zo erroꝛe qz illa pa⁹ ꝓpoꝛtioabilit ɔmutari ɔueit mltis scz numer⁹ magnitudib⁹ lineis ꝛpib⁹ ꝛ coꝛpib⁹ et cuilibz istoꝛ ɔueit p mediū inoīatū. iō si assigneť ieé alicui illoꝛ iferioꝛ tāq̄ p sbo é erroꝛ.

¶ In tertia parte ponit duo documēta valentia ad debitā assignationē vniuersalis. ⁊ cōtinet duas cōclusiones. ¶ Quarū prīa tāgit p̄mū documētū qđ ē tale. Si duo subiecta sint idē scōz rē. et sint penit⁹ synonīa sīc ensis ⁊ gladius: tūc quecūq; passio demōstrē de vno tāq; de subiecto prio: eadē demōstrabitur de alio. ¶ Scōa 2ª tāgit z^m documētū qđ ē tale. si sint duo subiecta q̄ nō sint nobis manifesta esse ea dē ⁊ de altero illoꝝ fiat demōstratio: tūc si volum⁹ scire de q̄ illoꝝ dicaī prio illa passio oz tali subiecto addere oīa sua gña superiora. et oēs differētias diuisiuas. ⁊ omēs species vsq; ad idīdua. quo facto oz ascēdere ⁊ videre qđ ē illud q̄ posito ponīt passio. et quo rēoto rēouetur passio. qz illud ē primū subiectū illi⁹ passionis. Et sic patet rnsio ad dubiū. ¶ Et ad rōnē in oppositū rndet linconiēsis q; per se pōt accipi dupliciī. vno⁹ proprie. et tūc p se ⁊ scōm q; ipsū. et de p̄ sunt idē. et sic capit aristoteles cū dicit. per se aūt ⁊ scōz q; ipsū idē dico. Alio mō capiī per se ꝯiter. et tūc ē quasi gen⁹ ad se cīdū q; ipsū. ⁊ sic capiī in diffinitōne vlis.

Secundo Dubitaī. vtrū ois propō i q̄ predicaī ꝑpria passio ō suo p̄mo et adeq̄to subiecto sit īmediata: ⁊ sola taī sit de scōz q; ipsū. ¶ Quātū ad prīaz ptē rndetur p vnā distictōnē q; duplex ē propō īmediata. q̄dā est īmediata īmediatōne cāe q̄ scilz subiectū ē cā essētialis ⁊ īmediata respectu p̄dicati. sīc ista. oīe animal rōnale ē risibile. ⁊ sic propō i q̄ predicaī passio de suo prio subiecto nō ē īmediata. cū sit demōstrabilis. Alia est īmediata īmediatiōe subiectii q̄ scz predicatū iest suo prio subiecto. ⁊ sic ois ꝑpō i q̄ predicatur ꝑpria passio de suo proprio subiecto ē īmediata. et pōt demōstrari p principia essētialia subiecti. ¶ Quātū ad scōaz partē dubi rndet p̄mittēdo quīq; distictōnes. ¶ Quarū prīa est. subiectū passionis ē duplex. quoddā ē primū. cui scz p̄ ineſt ipsa passio. Aliud ē nō primū: de quo nō prio predicaī ipsa passio. ¶ Scōa distictio. subiectū primū ē duplex. quoddā est primū primitate adeq̄tionis de q̄ prio et adeq̄te siue cōuertibiliter predicaī ipsa passio. Aliud ē primū primitate pfectiōis qz scilz ē perfectius iter oīa quib⁹ ineſt ipsa passio. ¶ Tertia distinctio. duplex ē subiectū nō primū. quoddā est nō primū propī in adeq̄tionē. eo q; de ipso nō ꝯuertibiliter predicaī ipsa passio. Aliud ē nō primū ꝓpter ihesionē q̄ sibi nō ineſt passio nisi qz prio iest alteri. vt calefactiū prio iest calori. et p calorē iest igni. ideo ignis ē subiectū nō primū calefactiui. ¶ Quarta distictō duplex ē subiectū nō primū ꝓpter iadeq̄tōnē quoddā ē qđ excedit passionē. sicut aīal ē subiectū nō primū risibilitatī. Aliud ē nō primuz qđ excedit a passione. et sic sortes ē subiectū nō primū risibilitatī. hic aūt ē sermo de subiecto prio primitate adeq̄tiōis. ¶ Quīta distinctio. ad predicationē de scōz q; ipsū tria requirunt. prio q; predicatū sit de omi. 2° q; sit de p se. et tertio q; talis ꝑpō equaleat reduplicatiue in q̄ subiectū ē reduplicatū. sed talis reduplicatia vocaī propō de scōz q; ipsū. ¶ Tūc rspōdet ad dubiū q; nō sola propō in q̄ predicatur ꝑpria passio de suo subiecto prio ē de secūdū q; ipsū. patet. qz ista ē de scōz q; ipsū rōnale ē risibile. et tn̄ nō predicaī ꝓpria passio ō suo p̄ subiecto. g̃ rē. maioz patz. quia sibi ꝯueniunt tres ꝯditiones pri⁹ posite. predicatū ei cōuenit subiecto ō oi. de p se. ⁊ cū ꝫ ista reduplicatiua rōnale p̄m qđ rōnale ē risibile: ē va. g̃ rē.

Tertio Dubitaī. quot modis differunt ꝑportio et ꝑportionabilitas. et ꝯmutata ꝑportio. ¶ Rndet q; sic differūt. qz ꝑportio ē cōparatio vni⁹ quātitatī ad aliā. vt ꝯparatio q̄ttuoꝝ ad duo. vel sex ad tria dī esse ꝑportio. Ex q̄ patet q; in q̄libet ꝑportiōe sunt duo termi. scz quātitas q̄ ꝯparaī. et quātitas cui ꝯparaī. Sz ꝑportionabilitas ē habitudo duaꝝ ꝑportionū adinicē. vt dicēdo sīc se hūt q̄ttuoꝝ ad duo: ita se hūt sex ad tria. Ex q̄ patz q; in qualibz ꝑportiōabilitate sūt q̄ttuoꝝ termi. qz i qualibz ꝑportionabilitate sūt due propōnes. et in q̄libet ꝑpōne sūt duo termi. g̃ i q̄libet ꝑportionabilitate sūt q̄ttuoꝝ tmī. quoꝝ duo se hūt sīc añcedentia. ⁊ aly duo se hūt sīc ꝯsequntia qđ patz i exēplo dicto. nā isti duo termi q̄ttuoꝝ ⁊ sex se hūt sīc añcedētia. ⁊ aly duo termi se hūt sīc ꝯsequntia. Uerū ē tn̄ q; ē q̄daz ꝑportionabilitas diūcta seu ctinua in q̄ sunt tātū tres termi. vt sīc se hūt tria ad sex: ita sex ad duodecī. Alia ē ꝑportionabilitas disiūcta siue discōtinua i q̄ sūt q̄ttuoꝝ termī distincti. vt sicut se habent duo ad quattuor: ita se hūt sex ad duodecī. Sz ꝯmutata ꝑportiō ē ꝯparatio duoꝝ añcedētiū ⁊ duoꝝ cōsequētiū alicui⁹ ꝑportionabilitatis adiuicē. vt dicēdo. sicut se habent q̄ttuoꝝ ad duo: ita se hūt sex ad tria. g̃ p mutata

tã proportionẽ sicut se habẽt quattuor ad sex ita se habẽt duo ad tria. ꝛ i ista ꝓmutata ꝓportione fũdat locꝰ a transmutata ꝓportione.

Ad rationes Ante oppositũ. ¶ Ad p mã rñdeꝯ distiguendo maiorẽ. qꝛ duplex ẽ demõstratio. q̃dã est ꝓpt qd ꝛ potissima i q̃ scz ostenditur ꝓpa passio de suo ꝓio ꝛ adeqto subiecto per diffinitionẽ qditatiuã subiecti. ꝛ sic negat maiꝰ. Alia ẽ demõstratio ꝓpter qd nõ potissima in q̃ demonstratur qõcũq; scibile per causã imediatã ꝛ necessariã et sic ꝓcedit maiꝰ. sed negatur ꝓña. ¶ Ad scõaz dicit q habere tres ẽ tñ scibile ỹ sochele per accidẽs ꝛ sophico mõ. sed p̃ scit ỹ triãgulo. ¶ Ad tertiã ꝓcedit q causa demonstrat per effectũ demõstratõne qꝛ: sed non demõstratiõe ꝓpter qd que ꝓpe facit scire.

Queritur Utrũ demonstratio ꝓcedat ex necessarys. ¶ Et videt q ñ. quia aliq̃ ꝓpões ex qb⁹ fit demõstratio sũt affirmatiue de inesse et de ꝓsẽti quaꝝ subiecta p nullo supponere pñt. ergo tales pñt esse false. et per ꝛñs demõstratio nõ ꝓcedit ex necessarys. ꝛñs patet de propõib⁹ ꝛstitutis ex istis subiectis, rosa. nix. pluuia. ¶ Scõo arguit. q̃libet ꝓpõ põt nõ esse vera. g̃ nulla ẽ necessaria. ꝛ per ꝛñs demõstratio nõ ꝓcedit ex necessarys. ꝛñs patz. qꝛ q̃libz ꝓpõ põt nõ esse ỹa. ¶ Tertio argr sic. ista ẽ cõtingẽs hõ est aial. ꝛ tũ ex ipsa ꝓcedere põt demõstratio. g̃ ꝛc. maiꝰ patet. qꝛ bñ sequtur hõ ẽ animal. g̃ hõ ẽ cõpositꝰ ex corpore ꝛ aĩa. ꝛñs ẽ ꝛtingẽs. g̃ et añs. ¶ In oppositũ est aristo.

Primo Sciẽdũ est q tertiꝰ tractatꝰ in quo ostẽdit aristo. ex quibꝰ ꝛ q̃libus debeat ꝓcedere demõstratio ꝓtiet gn q̃ capitula. ¶ In quoꝝ p̃ ostendit premissas demõstratiõis esse necessarias ꝛ ex his q̃ sũt per se. et cõtinet quattuor ꝛclusiões. Quaꝝ ꝓia ẽ hec. demõstratio procedit ex premissis necessarys. ꝓbat quattuor rõnib⁹. et vno signo. ꝓia ratio est hec. oẽ ipossibile aliter se habere scit ex necessarys. sed oẽ qõ scit ẽ ipossibile aliter se habere. g̃ oẽ qõ scit ex necessarys scit. Scõa rõ. qcqd ꝓcedit ex his q̃ sũt p se ꝓcedit ex necessarys. sed demonstratio ꝓcedit ex his que sũt per se. g̃ ꝓcedit ex necessarys. maiꝰ patet. qꝛ ꝓdicata q̃ per se insũt necio insũt rebus. idest subiectis. nã q̃cũq; ꝓdicata insũt per se aut sũt simplicia. et tũc sunt de qõgd est subiecti. vel subiectũ ẽ de quodgd ẽ illa ꝛ. ꝛ sic necessario insũt. vel illa ꝓdicata sũt cõpositа. ꝛ talia necessario insũt. qꝛ necesse est alterũ oppositoꝝ sẽper ĩesse subiecto. ¶ Ex gb⁹ infert duo corelaria. ꝓmũ ẽ istud. si illud qõ scit fit ipossibile aliter se habere. g̃ oportz demonstrationẽ esse ex necessarys. Zm corelariũ. sil logisim⁹ nõ demõstratiu⁹ potest esse ex vis. sed nõ ex nec̃ys. qꝛ propriũ ẽ sillo demõstratio esse ex necessarys. ꝓbat ꝓñter dictã cõclusionẽ signo. qꝛ nos⁹ ꝓponim⁹ istãtias ꝛtra opinãtes demõstrare nisi procedant ex necessarys. sed hec instãtia nulla esset nisi oporteret ꝓncipia demõstratiõis esse nec̃ia. g̃ ꝛc. Ex q̃ infert ỹnũ corelariũ. q illi sũt stulti q bene opinãt accipere ꝓncipia demõstratiõis capiẽdo soluz ꝓões probabiles et veras. sic̃ sophiste g fm linconiẽse putãt se demõstrare. Hãc ꝛclusionẽ sciẽs nouit qd est sciẽtia. arguẽdo sic. scire ẽ scientiã habere. sed hic aliqd nouit illud qõ habet. ergo sciẽs nouit quid ẽ scia. Hec argumẽtatio ẽ cõtexta ex ꝓpositione vera ꝛ probabili solũ ideo nõ ẽ demonstratio. qꝛ ꝓncipiũ demõstrationis nõ est ꝓpõ ꝓbabilis. nec ẽt ꝓncipiũ sciẽtie. nõ eni ꝓncipiũ sciẽtie solũ debet esse verũ sed debet esse ꝓmũ et propriũ circa illõ qõ demõstrat. ¶ Cõsequẽter adducit tertiã rõnẽ sũptã a cã ad ꝓbãdũ dictã ꝛclusionẽ. qꝛoẽ scies ꝛclusionẽ demõstratõis debz hre mediũ ꝓpter qd illi⁹ cõclusiõis. sed nõ ẽ possibile hre ꝓpter qd ꝛclusiõis nec̃ie nisi p mediũ necessariũ. ergo oportet demõstratõnẽ ꝓcedere ex necessarys. ¶ Quarta rõ. si aliqs nõ scit ꝛclusionẽ g tñ nõ est corrupt⁹ nec alicui⁹ est oblit⁹ et ꝛclusio ẽ salua ꝛ habet idẽ mediũ qõ prius habuit talis nũq; sciuit illã ꝛclusionẽ. sed sciẽs p mediũ ꝛtingẽs põt nõ scire cõclusionẽ. ỹ nõ sit corrupt⁹ nec alicui⁹ sit oblit⁹. ꝛ res sit salua et habeat eãdẽ rationẽ. g̃ cõclusio nõ poterit sciri per mediũ ꝛtingẽs. sed solũ per mediũ necessariũ. mior patet. qꝛ cũ mediũ sit ꝛtingẽs aliqñ corrupẽt. et sic nõ sciet ꝛclusionẽ. qꝛ nõ ẽs non ẽ ꝓncipiũ scie. et licet mediũ non sit actu corruptũ tñ ex q̃ ẽ cõtingẽs poterit aliquando corrũpi. mõ possibili posito in esse nullũ debet seq ipossibile. et tñ si tale mediũ ponat in esse scz q sit corruptũ siue falsificatũ seqret icõueniens scz q p mediũ falsũ sciet conclusionẽ ne

cessariā. ¶ Scōa conclusio. qñ conclusio ē necessaria nihil prohibet mediū per qō illogizatur non eē necessariū. qz fiē vex potest illogizari ex falsis. ita conclusio necessaria potest illogizari ex ñ necessarys. ¶ Tertia ꝑ. si medium sit necessariū ꝯclusio erit necessaria. ꝓbatet. quia sicut ex vis sēper illogizaf vex. sic ꝛ ex necessarys sēper segf̄ necessariū. ¶ Quarta conclusio. si cōclusio ñ sit necessaria: nec medium erit necīū. ꝓbatet. qz si ꝯclusio ñ sit necessaria: vel p̄misse erūt necie. vel non. si ñ babeā p positū. si sic g̃ conclusio erit necia p conclusionē p̄cedētē. et per ꝯns eadē conclo erit necessaria. ꝛ non necia. qō ē impossibile. Et de ꝟ ponit ax. exēpluz in istis terminis. a. b. c. ¶ Consequēter recapitulando infert duo correlaria. ꝓmū. oz ōmonstrationē p̄cedere ex necīs: si ꝯclusio sit necia. qz impossibile ē scire ō conclusione neq; ꝓpt̄ qd neq; qz: nisi p mediuz necīū. zm correlariū. accipiēs mediū necīū: et opinās q ñ sit necessariū non habet sciētiā sīue procedat p̄ immediata sīue per mediata.

Secundo Sciendū ē q in scōo capitulo hui⁹ tractat⁹ oñdit aristoteles q demonstratio ē ex bis q̄ sūt per se. ꝛ signanter q̄ ad ꝯclusionē. et ꝓtinet duas conclusiones. ¶ Quaꝝ ꝓma ē ꝟ. conclusio ōmōstrationis ē eoꝝ q̄ per se insūt. ꝓbatf̄ duab⁹ rationib⁹. Quaꝝ ꝓma ē ꝟ. qz si ꝯclusio demonstrationis esset illoꝝ q̄ per accidēs insūt seq̄retur q conclusio ōmonstrationis ñ esset necia. ꝯns ē contra ꝓpo⁹ probata. g̃ oz conclusionē demonstrationis eē illoꝝ accidētiū que insūt p se scōo. qz qōcūq; aliud accns potest ñ ineē. g̃ si ex talib⁹ esset conclusio demonstrationis ipsa essz contingēs ꝛ ñ necia. ¶ Contra hoc obicit ax. probādo q ex p̄missis cōtingētib⁹ sequatur ꝯclusio necia. qz ō p̄missis cōtingētib⁹ fit iterrogatio vt ex ipsis ꝯcessis ꝓcedaf̄ ad cōclusionē iferēdā. g̃ licet ex p̄missis ꝯtigētib⁹ absolute sūpt̄ nō seq̄f̄ ꝯclu⁹ necia: tñ ex p̄missis ꝯtingētib⁹ iterrogat ꝛ cōcessis bñ segf̄ ꝯ necia. Rñdet aristo. q licet ex p̄missis cōtingētib⁹ interrogat et cōcessis seq̄f̄ cōclusio necia necitate cōsequntie. nō tñ necitate ꝯsequntis. de q̄ necitate ē ꝓpositō sermo. Scōa rō. qz ōmōstratō fit ex necīs. sed illa sola sūt necia scōz vnūqōq; genti q̄ insūt vnicuiq; gñi p se. g̃ demōstratio ē ex bis q̄ sūt p se. mioꝛ ꝑz. qz oē qō iest aut iest p se aut p accns. sed illa q̄ insūt per accns nō sūt necessaria. relingf̄ g̃ q illa sola sūt necessaria. ergo insūt p se. ¶ Ex ꝟ infert aristo. q ille sillo⁹ nō facit scire ꝓpt̄ qd cui⁹ p̄remisse sūt cōtingentes. licet ipse sint vere. sicut sūt sillogismi procedētes p aliq̄ signa. vt si ꝓbet̄. q oē ꝓpositū ex elem̄tis ē corruptibile sic arguēdo. oñe qō antiq̄tur tēpore ē corruptibile. sed oē ꝓpositū ex elemēt̄ ātiq̄tur i tēpore. g̃ oē tale ē corruptibile. nā lz illi⁹ sillogismi vel ꝓpositis p̄misse sēper sint ve. qz tamē ille p̄misse non sūt per se ideo talis sillo⁹ ñ facit scire ꝓpt̄ qd. Qō probat aristo. qz scire ꝑpter qd ē scire p cām. modo tales p̄misse ex q̄ nō sūt per se sed contingētes non sūt cā alicui⁹ conclusiōis scibilis q̄ debet esse per se. g̃ per huiusmodi p̄missas nō scitur ꝑpter qd cōclusio. ¶ Scōa ꝯclu⁹ scire ꝓpter qd ē scire primū iesse tertio scōz q ipsum. ꝓpter illud q primū iest medio. et medium tertio scōm q ipsū.

Tertio Sciēdū ē q circa hūc textū incidūt tres difficultates. ¶ Quaꝝ ꝓpria ē ꝟ. videlicet aristo. in probatiōe p̄me ꝯclusiōis scōi capituli cōmittere duo incōueniētia. ꝓmo q petit principiū. zo. qz videf̄ cōmittere circulū. qz ꝓpo⁹ pbauit ōmōstratōnē esse ex necīs eo q ē coq̄ p se insūt. nūc autē ꝓbat demonstrationē esse eoꝝ q̄ per se insūt. qz ē necessarioꝝ. ¶ Rñdetur q nō ē incōueniēs qñ aliq̄ ꝯclusio demonstratur p diuersa media ipsā accipi ad demonstrādū circulariter vnū illoꝝ medioꝝ. mō aristoteles ꝓpo⁹ probauit demonstrationē esse necessarioꝝ. nō solū qz ē eoꝝ q̄ p se insūt. sed etiā ex diffinitione ipsius scire. ꝛ ille modus ꝓbandi sīue ōmonstrādi fuit potissim⁹ et ꝓpt̄ qd. nūc autē demonstrat ꝯclusionē esse eoꝝ que sūt per se eo q ē necessarioꝝ. ita q ille modus demonstrādi sit qz tūmō nō ē conueniēs circulo ōmōstrare mutādo ōmonstrationē ꝓpter qd i demonstrationē qz. Uel possz dici ꝓbabiliꝰ q aristo. bñ probat demonstrationes non esse ex bis q̄ sūt p accidēs eo q ē ex necessarys. non autē probat demonstrationē eē ex bis q̄ sūt per se. ¶ Scōa difficultas. q̄t sūt cause corruptiōis sciētie. Rñdet q sunt q̄ttuoz q̄ pñt elici ex q̄rta ratione adducta ad probandū primā conclusionē p̄mi capituli. ꝓpria causa ē corruptio sciētis. vt per mortē vel insaniā corrupto enī subiecto corrūpūf̄ accidētia illius subiecti. Scōa ē corruptio seu falsificatio ꝯclusiōis scite. Tertia ē corruptio rei significa

te per conclusionē. qz corrupto obiecto alicuius habit⁹ corrūpit etiā ille habitus (Quarta causa ē obliuio sciētis. Et potest poni alia scz variatio medy. ¶Tertia difficultas. vtrū omnis ꝓpositio per se sit necessaria. et eȝ. Rñdetur probabiliter q̄ non. imo se hñt sicut superius ⁊ inferi⁹. quia omis propō per se est nēcia sed nō omnis ꝓpositio nēcia ē per se. ⁊ⁱᵐ patet quia ista rationale ē aīmal. et multe ꝓsimiles sūt necessarie. et tamē non sūt per se. cū predicatū nec sit ō diffinitōe subiecti. nec passio ei⁹.

Conclusio Responsalis. Demonstratio procedit ex necessarys

Hec ꝯclusio satl patet ex rōib⁹ textus.

Primo Dubitatur. vtrum sit possibile demonstratorē descendere de genere in gen⁹. ¶Pro solutione supponit q̄ tertiū capitulū in quo aristo. oñdit q̄ demonstratio debet procedere ex ꝓpryis cōtiet tres partes. ¶Quaꝝ pria contiet vnicā ꝯclusionē q̄ ē hec. Non ē possibile demonstrātē descēdere de vno gñe in aliud gen⁹. sic intelligēdo q̄ demonstrās aliquā passionē de subiecto alic⁹ sciētie non potest eā demōstrare ō subiecto alteri⁹ sciētie. Pro cui⁹ probatiōe premittit vnā ꝓbationē. scz q̄ in q̄cūq demonstratōne tria sunt necessaria. vnū ē id quod demonstrat. ⁊. conclusio. ⁊ ē illud quod ie st alicui generi per se. et per conclusionē solū intelligit passionez. aliud ē dignitas. sūt autē dignitates principia ex gbus fit demonstratio. Tertiū ē gen⁹ subiectū. cuius passiones et per se accidētia ostendit demonstratio. Ex gbus infert q̄ principia ex gbus ē demonstratio ꝯtingit eē eadē in diuersis sciētys. et hoc debet itelligi de principiis cōib⁹ et nō proprys. Conseq̄nt ꝓbat dictā conclusionē trib⁹ ratōnib⁹. Quaꝝ pria q̄ sumitur ex parte subiecti ē hec. geḡd habet gen⁹ ꝓ priū. i. subiectū proprīū circa quod fit demonstratio ñ descēdit de gñe in gen⁹. sed ōmōstrator in q̄libet scia habet ge⁹ proprīū circa quod fit demonstratio. ḡ non contingit demonstratorē descēdere de genere in gen⁹. maior patet q̄ quoꝝ genus ē altꝝ etiā demonstrationes sunt alie. et per ꝯs non contingit illas demōstrationes ꝯuenire. mior patet exēplariter. q̄ geometria ē circa magnitudines. et arismetica ē circa numeros. ḡ passiones ipsaꝝ non possunt conuenire nisi dicat q̄ magnitudines sūt numeri. i. q̄ magnitudines contineāt sub numeris sicut inferi⁹ sub suo superiorī. quo dato sequeret q̄ geometria q̄ ē de magnitudinib⁹ contineret sub arismetica q̄ ē de numer⁹. ⁊ sic contingeret per principia arismetica demōstrare in geometria passionē de subiecto. Qualit autē vna scia contineat sub alia patebit infra scz in prio capitulo hui⁹ tractat⁹. Ex his infert aristo. q̄ si demōstrator debeat descēdere tūc debet esse idē gen⁹ subiecti. Secūda ratio q̄ sumit ex parte principioꝝ ē hec. in oī demōstratione neēe ē mediū et extrema esse eiusdē generis. ḡ principia non possūt esse diuersoꝝ generū. et per ꝯs ñ ē possibile descēdere de genere in gen⁹. añs patet. q⁹ si non esset eiusdem generis tūc ꝑmisse non essēt per se sed eēnt accidētia. i. per accñs. Ex q̄ infert aristo. q̄ geometria non potest demonstrare q̄ contrariorū eadē sit scia. neq̄ q̄ duo nūeri cubi sit vn⁹ cub⁹. ⁊ gñaliter in vnaq̄q scia non potest demonstrare id quod ē alteri⁹. nisi subiectū vni⁹ sciētie contineat sub subiecto alteri⁹. qz tunc vna scia potest demonstrare id quod ē alteri⁹ sicut subiectū pspectiue cōtinet sub subiecto geometrie. qz subiectū pspectiue ē linea visualis ⁊ radiosa. subiectū vo geometrie est linea. Similit subiectū armonice. i. musice quod ē numer⁹ sonoꝝ: ꝓtinetur sub subiecto arismetice quod ē numer⁹. Tertia ratio sumit ex pte passionis ⁊ ē hec. ille q̄ considerat passiōes ꝯuenientes gñi scibili secūdū q̄ ipsū ñ descēdit ō genere i gen⁹. sz q̄libz demonstrator in q̄libz scientia demonstrat passiones ꝯuenientes gñi scibili fm q̄ ipsū. ḡ non ē possibile demonstrātē descēdere de gñe i gen⁹. maior pz. qz tale peccdit ex ꝓpryis ꝓncipys. mior pz. qz demōstratō ñ demonstrat de lineis ꝑdicata q̄ ñ ꝯueniūt lineis fm q̄ linee sūt. vt ñ demonstrat de linea recta q̄ sit pulcherria linea ⁊. vel q̄ ꝑiet liee circulari. qz illa ꝑdicata ñ ꝯueniūt linee fm q̄ linea ē. sz secūdū q̄ liea ē subiectum cōmune. ¶Ex his respondetur ad dubiū q̄ non contingit demonstrantē descendere de vno genere in aliud genus. nisi subiectū scientie subalternantis ⁊ subiectū subalternate sint idē simplr vel quodā modo. Dicunt autē genera subiecta esse eadē simpliciter q̄n vnū ē iferi⁹ simpliciter respectu alteri⁹. sic species ē iferior respectu gñis. Sed gña dicūt esse eadē ꝙdā mō q̄n vnū est iferi⁹ ꝙdā mō respectu alterius. sic pars i mō est quodā mō inferior ad suū totū.

Secundo Dubitatur. vtrum sit possibile distinctas scientias habere eadē principia. ¶ Pro solutōe premittit q̄ cuiuslibz scie duplicia sūt principia. q̄dā sūt principia cōplexa. sic sūt dignitates. Alia sūt principia incōplexa. cuiusmodi sunt subiectū ⁊ passio ¶ Intelligēdo ꝺ principys ꝯplexis rndet̄ p tres distinctiones Quax prima ē h. duplicia sūt principia ꝯplexa. q̄dā sūt ꝓpria q̄ cōstituūt̄ ex diffinitione essētiali subiecti. et q̄dā ꝯmunia q̄ cōstituūtur ex termis cōioꝝib⁹ ⁊ ꝓꝛib⁹ subiecti. ⁊ vtrū q̄z mēbrū subdiuidit̄. nā principia diuersax scientiax esse ꝓpria pōt duplicit̄ itelligi. vno⁹ q̄ illa principia sint ꝓpria ꝯclusiōib⁹ diuersax scia rū. et sic diuerse sciētie nō habēt eadē principia ꝓpria. Alio⁹ pōt itelligi q̄ illa sint ꝓpria vni cō clusioni et ꝯia vni alteri. ⁊ sic distincte scie bene habēt eadē principia ꝓpria. Similit̄ distinctarū sciax esse eadē principia ꝯmunia potest dupliciter itelligi. vno⁹ scōm eādē ꝯtractionē. Alio mō ſm diuersas ꝯtractōes. sic arismetica ꝺbit ad numeros illud principiū. ſi ab eq̄lib⁹ eq̄lia demāt̄. sed geometria illud idē principiū ꝺbit ad magnitudies. ¶ Si vo dubiū q̄rat de principys incōplexis: rndet̄ par duas distictōes. q̄rū prima ē hec. Distinctax sciax esse idē subiectū potest dupliciter itelligi. vno⁹ q̄ sint idē per ꝯtinētiaz lta q̄ subiectū vni⁹ cōtineat̄ sub subiecto alteri⁹. et sic ē possibile distinctas scias habere idez subiectū. sic patz de scia subalternāte. ⁊ subalternata. Alio⁹ pōt intelligi q̄ ꝓmū ⁊ adeq̄tum subiectū passionū vni⁹ scie sit primū ⁊ adeq̄tū subiectū passionū alteri⁹ scie. et sic distinctax sciax nec̄io sūt distincta subiecta. cū distinctio scie sumat̄ ex distictōne subiecti. ¶ Scōa distinctio. Distinctax sciētiax esse eādē passionē pōt dupliciter itelligi. vno⁹ q̄ eadē passio demōstret̄ de distinctis subiectis ꝓis ⁊ adeq̄tis. et sic nō est possibile. saltē vtraq̄ demōstratōne exīte potissima. Alio⁹ q̄ passio vni⁹ scie demōstret̄ de subiecto illi⁹ sciētie tāq̄ de subo ꝓ. ⁊ de subo alteri⁹ scie tāq̄ de subiecto nō ꝓ. et sic diuerse scientie pñt habere eādē passionē. Et addit tertium modū q̄n. s. passio subiecti vni⁹ scie fit subiectū alteri⁹ scie. et sic itex ē possibile distinctarū sciax habere eandē passionē.

Tertio Dubitat̄. gd sit numerus cubus Rndet̄ q̄ ē ille q̄ resultat ex ductu vni⁹ numeri i seipsū bis. sic octonari⁹ ē numer⁹ cub⁹ resultās ex ductu binarij i seipsum bis. nā bis duo bis: sūt octo. Similit̄ vigitiseptē est numer⁹ cub⁹ resultans ex ductu ternarij in seipsū bis. nā ter tria ter sūt vigitiseptē. mō si vnū istox numerox cubox ducat̄ in aliū numerū cubū. vt deducēdo octies vigiti septē. et vigesies septies octo resultat vn⁹ tertius numerus cub⁹. scz ducētū sexdeci. et iste numer⁹ cubus itex resultat ex ductu senarij i seipsū bis. nā sexties sexsexties faciūt ducētū ⁊ sexdeci. Et sic patz q̄ ex ductu vni⁹ numeri cubi i aliū numex cubū resultat vn⁹ tertius numer⁹ cub⁹. sed ħ ꝓbare habet arismetric⁹. ⁊ nō geomet⁹.

Ad rationes Ante oppositū. ¶ Ad p mā negat̄ ꝯns cū ei⁹ probatiōe. q⁹z rosa nix ⁊ pluuia possint nō esse q̄ tū ad eē exīte. nō tū quātū ad eē essētie. mō i ꝓpōe ōmōstratia ēmi nō supponūt p suis suppositis vt actualit̄ existunt. sed supponūt p bis vt precidūt ab actuali existētia. ¶ Ad scōaz dicit̄ q⁹ lz quelz ꝓpō possit nō esse. ⁊ per ꝯns nō esse vera nec necessaria nēcitate aut veritate formali ⁊ intrinseca. nō tamē nēcitate aut veritate extrinseca ⁊ obiectiua. ¶ Ad tertiā dr̄ q⁹ licet actualis ꝓpositio ex corpe ⁊ aima sit ōtingēs: nō tamē ꝓpō aptitudialis. vt alias patuit.

Queritur Utrū aliq̄ diffinitio nata sit esse tota ꝯclusio vlis demonstrationis. ¶ Et videt̄ q⁹ nō. q⁹ diffinitio pōt demōstrari ō suo diffinito in vary. ergo saltē diffinitio aliq̄ erit ꝯclusio ꝓticularis. ⁊ nō vniuersalis. ¶ Scōo argr̄. diffio nō dicit aliqd esse vl nō esse. vt patuit superi⁹. g̃ nō ē ꝯclusio vlis demōstratōis. ¶ Tertio sic. diffio ē predicatū dyaleticū natū termiari p partē dyalēticā. vt patz ꝓio topicox. g̃ non est ꝯclusio demōstrationis. ¶ In oppositū ē aristo.

Primo Sciēdū ē q⁹ p declaratiōe ēmi nox ponūtur tres distictiōes. Quax prima est. Duplex ē vlitas. q̄dā ē vlitas distributōis ⁊ p ozistica. Alia ē vlitas inhesionis ⁊ analetica. ⁊ isto⁹ illa ꝓpō dicit̄ vlis cui⁹ ꝓdicatū iest subiecto ſm q⁹ ipsū. ⁊ sic q̄libz ꝯ⁹ cuiuslibz ōmōstratōis ꝑpter qd ⁊ potissime ē vlis. Ex q̄ patz q⁹ q̄rere vtrū ꝯ⁹ demōstratōis sit vlis: ē querere vtrū ꝯclusio demōstrationis sit scōz q⁹ ipsum. ¶ Scōa distictio. diffio potest capi dupliciter. vno mō p oratione indicāte et declarāte essētiam diffiniti. ⁊ sic diffinitio nō potest esse principiū

nec ꝯclusio demõstratõis. nec ẽt tota õmõstratio. licet tñ bñ sit mediũ õmonstratõis vel ꝑdicatũ ꝯclusiõis. Alio⁹ põt capi diffinitio ꝓ vna totali ꝓpõne in q̃ ꝑdicaꝫ diffinitio de suo diffinito. et sic diffinitõ põt esse ꝓncipiũ vel ꝑ⁹ demõstrationis. ¶ Tertia distictio. q̃druplex est diffinitio. quedã ẽ data per cãz finalẽ. alia per causã efficiẽtẽ. alia per cãz formalẽ. et alia per cãz materialẽ. Illa aũt ꝓpõ in q̃ ꝑdicaꝫ diffio materialis de diffinito põt õmõstrari ꝓ causã formalẽ. et formalis ꝓ efficiẽtẽ. ⁊ efficiẽs per finalẽ. Cui⁹ ratio põt esse scõz linconiensẽ. qz demõstratio debet ꝓcedere ꝓ cãm. mõ species siue forma ẽ cã materie. et efficiẽs cã forme. ⁊ finalis cã efficiẽtis inquãtũ efficiẽs ẽ. cũ sit ꝑncipiũ motiuũ efficiẽtis ad agẽdũ. vt ꝑz 2⁹ phisi coꝝ. Uñ ꝑ de aĩa tres assignãt diffinitões ire. ꝓria ẽ materialis q̃ ẽ ℔. Ira est ebulitio siue ascẽsus sanguis circa coꝝ. Alla ẽ diffinitõ formalis. q̃ est ℔. Ira ẽ appetit⁹ vindicte ꝓ doloꝛe. ⁊ per illã formalẽ põt diffinitio materialis sic õmõstrari. oĩs appetit⁹ vidicte ꝓ doloꝛe ẽ ebulitio sãguis circa coꝝ. sed ira ẽ appetit⁹ vĩdicte ꝓ doloꝛe. g̃ ira ẽ ebulitio sanguis circa coꝝ. et ista diffio formalis ẽ ꝓncipiũ õmõstratõis. sed materialis ẽ ꝯclu⁹ demõstratõis. Tertia vo ẽ ꝯposita ex vtraq̃. et ẽ ℔. Ira ẽ ascẽsus sanguis circa coꝝ ꝓpter appetitũ ꝛ vltionis. ⁊ ista tertia diffinitio ẽ tota õmõstratio. idest ꝛtinẽs oẽs termios positos ĩ ꝑdicta õmõstratiõe. scz maiozẽ extremitatẽ. miozez. et mediũ. Dñt tñ positiõe a õmõstratõe in ℔ q̃ õmõstratõ ꝛtinet illos termios scõz q̃ ordinanꝫ in mõ et figura. sed ꝓdicta diffinitio nõ sic ꝛtinet illos.

Secundo Sciendũ ẽ q̃ in scõa ꝓte buius capituli oñdit ꝯclusionez demõstrationis esse ꝑpetuã. et ꝛtinet q̃tuoꝛ ꝯclusiones. Quaꝝ ꝓria ẽ ℔. õmõstratio ẽ ex ꝓpositionib⁹ perpetuis. ꝑz. qz oẽ vle ẽ ꝑpetuũ sed õmõstratio ẽ ex vlib⁹. g̃ ẽ ex perpetuis. et per ꝯsequẽs ꝯclusio õmõstratiõis nẽcio erit ꝑpetua. qz ex perpetuo nõ seq̃ nisi ꝑpetuũ. Ex hac ꝯclusiõe ifert aristo. coꝛrelarie scõaz ꝯclusionẽ q̃ ẽ ℔. coꝛruptibiliũ non ẽ scia neq̃ õmõstratio simplr sed solũ scõz accidẽs. ꝑz. qz si cõclusio õmõstratiõis eẽt coꝛruptibilis tũc neẽe esset aliquã ꝓmissaꝝ esse coꝛruptibilẽ ⁊ nõ vniuersalẽ. qõ ẽ cõtra cõclusionẽ ꝓcedẽtẽ. ¶ Tertia cõclusio. coꝛruptibiliũ nõ ẽ diffinitio. ꝑz. qz coꝛruptibiliũ nõ ẽ demonstratio. ergo nec diffinitio. tz conseq̃ntia. qz q̃dã diffio ẽ ꝓncipiũ demonstrationis. alia ẽ conclusio. et alia ẽ tota demonstratio sola positione dñs. ¶ Quarta conclusio tangit rẽotionẽ cuiusdã duby. qz dictũ ẽ perpetuoꝝ et icoꝛruptibiliũ eẽ õmõstrationẽ et sciaz. ideo posset aligs dubitare an eorũ q̃ fiũt sepe vel freq̃nẽ possit haberi scia. cuz talia non sint sẽper. ⁊ Rñdet aristo. q ꝯ eoꝝ q̃ frequẽter sũt inquãtũ freq̃nter fiũt non ẽ scia. ꝛz inquãtũ sẽper. qz scõz q ĩ demonstratione sũt sẽper sũt. licet scõz se non sint sẽper. ꝛz solũ ꝛz

Tertio ꝑtẽ. sicũt sunt defectus lune. Sciẽdũ ẽ q circa hũc textũ inciduntꝫ due difficultates. Quaꝝ ꝓma incidit circa ꝓbationẽ ꝓme conclusionis. ⁊ ẽ ℔. vtrũ seqũtur. demonstratio ꝓcedit ex vlib⁹. g̃ ex ꝑpetuis. et arguit linconiẽsis q non. qz õmõstratio ꝓcedit ex vlib⁹ reperti in singularib⁹. ꝛz vlia repta in singularib⁹ sũt coꝛruptibilia. ergo õmõstratio erit ex coꝛruptibilib⁹. ꝛz ꝓcedat ex vlib⁹. ¶ Ad hãc obiectionẽ adducit linconiẽsis q̃ttuoꝛ modos soluẽdi. q̃ꝝ vltim⁹ est. licet vlia sint simplr coꝛruptibilia ad coꝛruptionẽ singulariũ: tñ sũt incoꝛruptibilia successiue. ꝓria pars ꝑz. qz vlia in seipsis non coꝛrũpũtur. sed cũ indigẽt singulari tãq̃ differẽte coꝛrũpũt ꝓ coꝛruptiõez dñtl coꝛruptibilis. 2ª ꝑs patet. qz sẽper manẽt vlia per continuã successionẽ singulariũ. et ad huiusmodi ꝛtinuã successionẽ saluãdũ dicit q species q̃ sũt ĩ aliqb⁹ regionib⁹ coꝛrũpũt in hyeme. fiẽ muscẽ ⁊ huiꝰ modi saluãtur et ꝑmanẽt in alys locis hũtibus tẽperiẽ. non ei est boza tẽpoꝛis qui in aliq̃ parte terre sit tẽperies ⁊ tps aptũ gñationi. qõ sic nititr suadere. qz species oẽs sũt de ꝑfectione essẽtiali vniuersi. g̃ oportet oẽs spẽs in oi boza manere. aliogn vltas mũdi qñq̃ esset cõpleta ⁊ qñq̃ incompleta. qõẽ icõueniẽs. ¶ Scõa difficultas. q̃ mõ itelligit illud dictũ textꝰ q ꝯ eoꝝ q̃ sepe fiũt ẽ scia non ĩquãtũ sepe sed ĩquãtũ sẽper fiũt. ⁊ Rñdet ꝓ distinctionẽ. qz illa que sunt sepe ꝑnt duplr considerari. vno⁰ in vli. et sic sũt sẽper. Alio modo ĩ particulari. ⁊ sic sunt sepe. et non sẽper. Hũc tñ modũ reꝓbat linconiẽsis. qz vle non põt saluari nisi in aliq̃ suorũ singulariũ. g̃ ⁊ si eclipsis in singulari non sit nec etiã erit ĩ vli. Aliter rñdet egidi⁹ õ roma qz illa q̃ sũt sepe ꝑnt cõsiderari duplicit. vno⁰ ĩ quãtũ ĩ effectu. ⁊ sic sũt sepe. ⁊ non semp. Alio modo vt sũt ĩ suis ratiõib⁹ cãlibus. ⁊ sic sũt sẽp.

Contra hūc modū arguit liconiēsis. qz nulla particular eclipsis ē sēper ī suis rōnib⁹ cālib⁹ Jtē qz vel ille cāe sēper sūt nate pducere talē effectū. z sic sēper pducūt ipsū. z p cōs ille effect⁹ erit sēper pduct⁹. qō ē ɔ oppionē. vl ille cāe nō sūt nate pducere illū effectū. z tūc vl ille effect⁹ erit sēper pduct⁹ vel ñ. si nō: hēt pro positū. si sic. g effect⁹ aliqñ erit z ñ erit p causā qō ē icōueniēs. Jdeo alr rñdz liconiēsis qp de illis q̄ sepe fiūt pōt eē scia tanq̄ de reb⁹ significatl. de qb⁹ tñ sūt ppōes ppetue. i. nūq̄ falsificabiles. Jsta cī ppō: q̄tiēscūq̄ terra iterponit iter solē z lunā ē eclipsis. ē ve scita z ppetua i astrologia. Et si obiciat qz sm eūdē liconiēsē visile ē oēs spēs ī oī hora manere. sz eclipsis ē spēs. g sēper erit eclipsis. Rñdet liconiēsis qp illa ppō itelligit de specie significāte aliquaz pfectionē. mō eclipsis cū sit priuatio ñ significat aliquā pfectionē.

Conclusio Rñsalis. aliq̄ diffinitō nata ē eē ɔ vlis ōmōstratōis. pz. qz aliq̄ diffinitō nata ē pdicari ī ɔclusiōe ōmōstrationis ō sbo sm qō ipsū. g nata ē eē ɔclusio vlis ōmōnis.

Primo Dubitaf. vtrū ɔtingat vnūqō q̄ p vnūqōd q̄ ōmōstrare. pro rñsiōe supponit qp aristo. i tertia pte hui⁹ capituli oñdit ōmonstrationē ñ pcedere ex ɔibus et continet q̄ttuoz cōclusiōes. ¶ Quaz pria ē B. demōstratio pcedit ex pp̄ys pricipys. pbatur q̄ttuoz rōib⁹. pria est B. qgd procedit ex bis q̄ sūt per se z de scōz qp ipsū pcedit ex propys. sed demōstratio pcedit ex his q̄ sūt p se et de scōm qp ipsū. g pcedit ex pp̄ys p̄ncipys mioz pz. qz nisi sic seq̄ret qp ɔtingeret vnāq̄ q̄ ɔclonē ōmōstrare ex vnoq̄ pr̄in. qō ē fls. Ex hac rōne ifert az qp ñ ois sillo⁹ pcedēs ex vis idemōstrabilib⁹ et imediatl ē demōstratō Scōa rō. si ōmōstratio pcederet ex cōib⁹ tūc ɔtigeret demōstrare thetragonismū. i. circulare esse eq̄le q̄drato fīt bisso ōmōstrabat. sz B ē icōueies. g z̄. maioz pz. qz ratio bissonis fiebat per mediū ɔ qō ɔueiebat alteri ab extremis: z ita ñ pcedebat ex pp̄ys. Fuit ei talis rō bissonis. vbicūq̄ ē iueire maiꝰ z minꝰ ibi ē iuenire eq̄le. sed ē iueire q̄dratū maiꝰ circulo qō scz describit ex circulū. z ē iueire q̄dratū minꝰ circulo qō scz describit ifra circulū. g ēt ē iuenire q̄dratū mediū qō erit eq̄le circulo. pz ei qz licet illi⁹ silli pmisse sint ve z idemōstrabiles tū ñ sūt de p se. qz maiꝰ z minꝰ cōueniūt alys a figura. ideo illa rō ñ ē ōmonstratia. Tertia rō. illud qō scit p mediū cōe de scēdēs ī aliud ge⁹ ñ scit nisi scōz accidēs. sz demōstratio nō facit scire scōz accidēs. g demōstratio non pcedit ex pricipys coib⁹. maioz pz. qz nihil scit scōz qp ipsū nisi cognoscat ex pricipys illi⁹ sm qp illi⁹. vt habere tres debet sciri de triāgło ex pricipys q̄ insūt triāgulo scōz qp triāgul⁹. Quarta ratio q̄cūq̄ mediū ē in eadē p̄imitate cū extreis tūc pcedit ex pp̄ys. sed ī demōstratōe mediū ē ī eadē p̄itate cū extremis. g ois demōstratō pcedit ex pp̄ys. maioz pz. qz nisi sic seq̄ret qp p̄dicatū nō ineēt p se subiecto. ¶ Scōa ɔ rēouet q̄dā dubiū. qz ɔtigit demōstrare aligd ī armonica p arismeticā. g nō oz mediū eē ī eadē p̄itate cū extremis. Rñdet ax. qp nulla ɔ armonice pōt demōstrari p pricipia arismetrice sūpta simplr. i. icōtracte. sz debēt ɔbi scōz exigētia subiecti armonice. Ex q̄ ifert ax. dr̄iaz inter scias supioz z iferioz. qz scie supioris ē demōstrare ipsuz qz. ¶ Ex B ifert ax. tertiā cōclusionē p̄ncipalē hui⁹ ptl. q̄ ē B. nō cōtigit demōstrare simplicit vnūqōq̄ ex vnoq̄ pricipio. sz q̄libz ɔ ōmonstraf ex suis pricipys pp̄ys q̄ pp̄ia pricipia bñt aliq̄ pricipia ɔia q̄ pñt pbari. illa autē ɔia pricipia cōsiderant in scientys ɔib⁹. cuius modi sūt dyaletica z methaphica. ¶ Quarta ɔ nulli⁹ sciēt ē ōmōstrare pricipia sua pp̄ria. Patz trib⁹ medys. Primū. qz pricipia pp̄ria sūt p̄ria in illa sciētia. g ī eadē sciētia ñ ɔtigit illa ōmōstrare. z̄ⁱᵐ mediū. qz notitia oīm q̄ cōsiderāf in illa scia ōpēdet ex illis pricipys. 3ᵐ mediū. qz pricipia magl sciūf q̄ q̄cūq̄ alia. ex B infert peminētiā methaᶜᵃ ad alias scias. qz methaᶜᵃ facit magl scire z ēt maxie scire. eo qp ipsa pcedit ex supiozib⁹ cāis. ¶ Ultiō infert p mā ɔclonē h⁹ capli ōclaratā q̄ ē B. nō ɔtigit demōstrātē ōscēdere ō vno gñe in aliud ge⁹ nisi sicut dictū ē. s. q̄ñ subiecta sūt eadē simplr vel q̄dā mō. fīt ɔtigit geometrā ōscēdere i methaphicas vel ymaginatias vl speculatias scias. etiā arismeticū ɔtingit ōscēdere i armonicaz partes mechāicas vl ymagiatiuas intelligit illas sciētias q̄ sūt ō machinis et alys ingenys bellicosis gb⁹ dimicāf castra. sz p speculatias intelligūf sciētie pspectiue. z alie huiusmodi.

Secūdo Dubitaf. vtrū in q̄libz sciētia oporteat ō pricipys illi⁹ scientie sēper qd ē z qz ē pp̄suppōere. ¶ Pro rñsione

supponit q̄ ax. in B q̄rto capło ostendat o principys tā ꝑprys q̄ ꝯib⁹ demōstratōis. z ostz duas ꝑtes. In q̄ ꝑma incēdit septē ꝯclōes. ¶ Prīa ē B. difficile ē cognoscere an sciam⁹ vel nō. ps. qz nō ꝯtingit scire aliquā cōclusionē nisi ꝑ demonstrationē ꝓcedētē ex ꝑprys principys. sz difficile ē cognoscere an beam⁹ ꝑpria principia cōclusiōis scibilis. g̃ difficile ē nos cognoscere an sciam⁹ vel nō. maioz ps. qz sepe opinamur nos scire si beam⁹ sillz ex prīs vīs z imediatl. sz i B fallimur. qz cū B regrit q̄ talia principia sint ꝑ pria respectu ꝯclonis demōde. ¶ Scōa ꝑ tā git diffionē principioꝝ. z ē B. Prīa principia sūt illa q̄ cū sint vā ñ ꝯtigit ea demōstrare. ¶ Tertia ꝑ. ꝓpat principia demōstratōis tā ꝓplexa q̄ in cōplexa adiuicē penes ꝯueniētiā z dr̄iaz. Conueniūt enī i B q̄ ō oib⁹ principys tā ꝓplexl q̄ in cōplexl ꝑsuppōit gd significēt. sed dr̄nt. qz de gbusdā. s. de sō z dignitate ꝑsupponit qz sūt. sz de alys. s. de passionib⁹ demōstrat qz sūt. ps exēplarit. qz de vnitate z linea in geometria ꝑsupponit gd significēt. z similit ō rcto z curuo. tñ ō rcto z curuo demōstrat qz ē. ¶ Quarta ꝑ. tāgit vnā diuisionē principioꝝ. z ē B. principioꝝ demōstratōis q̄dā sūt ꝑpria vnicuiq; scie spāli. Alia vo sūt cōia diuersis sciētys spālib⁹ ex⁹ō ꝑprys. vt linea ē lōgitudo sñ latitudine z ꝑfūditate. ex⁹ de ꝯib⁹. vt si ab eqlib⁹ eqlia auferas reliq̄ sūt eqlia. ¶ Quīta ꝑ. ondit q̄lit demōstrator vtat principys z ē B. demōstrator nō vtit principys ꝯib⁹ i sua ꝯitate manētib⁹. sz vt sūt ꝯcta ad ꝑpriū ge⁹ illi⁹ scie spālis. vt arismetica ꝯbit isto principiū ē. si ab eqlib⁹ eqlia demas ad numeros. z geometria ꝯbit ipsū ad magnitudies. ¶ Sexta ꝑ. tāgit diffionē ꝑprioꝝ ꝓcipioꝝ. z ē B. ꝑpria principia sūt illa ō gb⁹ suppōit qz sūt. z ō gb⁹ i vnaq̄q; scia demōstrat passiones. vt vnitas i arismetica. z signa. i. pūcta. z linee i geometria. sillr ō passiōib⁹ suppōit gd significēt. vt arismetica suppōit gd significēt par z ipar. z gd significēt triagls z q̄drāgulus vel cub⁹. i geometria gd significet rōale id est ꝯmēsurabile. z ēt gd significet rflexū z curuū. ¶ Septia ꝑ. q̄ ē rñsiua ad dubiū ē B. nihil ꝓbibz q̄sdā scias demōstrat̄ias ꝑdicta tria principia despicere. ita q̄ i ꝓcipio libroꝝ ñ oz illa tria ꝑscribi. nec sp oz q̄ doctor illa tria ꝑdiet apud discipulū. cui⁹ rō ē. qz q̄q; i sciētys illa sūt manifesta z māifeste accepta apō oēz adiscētē absq; eo q̄ ꝑscribāt vel pri⁹ doceāt. iō supfluū eēt ꝑscribere vel ꝑdocere. vbi gr̄a. i arismetica oportet specialē mētōnē faciēdo de numero supponere qz ē. eo q̄ nō sit ō se manifestū numeꝝ eē. sz q̄ calidū vl frigidū sit ñ oz ꝑsuppōere faciēdo spālē mētionē in scia. qz ad sēsū notū ē calidū vl frigidū. sillr ñ sēper ē accipere. i. ꝑsupponere de passionib⁹ gd significēt qz intēdū sūt māifeste. sillr nec ō principys coib⁹ oz sēp ꝑsuppōere qz sūt aut gd significēt. sicut ō illo prin⁹. si ab eqlib⁹ tē. qz illō prin⁹ de se ē māifestū. Uerūtñ addit ax. q̄ sz B tria i ꝑncipys libroꝝ nō ꝑscribāt. nec ēt doctor apō discipulū ea ꝓpondinet dicēdo discipło: tu debes suppōere ō sbo gd ē z qz ē. de passiōe gd ē. z ō dignitate qz ē. tñ in demonstratione debēt illa ꝑsuppōi ac si eēnt ꝑscripta vel apud discipulū ꝓeordinata.

Tertio

Dubitat. vt⁹ ꝯtra dignitatē possit instātia ferri. ¶ Et videt q̄ sic. qz cuilibz ꝑpositioni ē alia ꝓpō sibi opposita. g̃ ꝯtra dignitatē ꝯtingit opponere. z per ꝯns instātia ferri. ¶ Ꝓ rñsiōe suppōit q̄ ax. in scōa pte h⁹ capituli ꝑpat principia demōstratōis adiuicē penes dr̄iaz. z intēdit q̄ttuoz cōclusiōes. ¶ Prīma ē B. dignitas si ē suppō nec̄ petitio. ps duab⁹ rōib⁹. Prīa. qz dignitas ē prin⁹ qō nece ē vt ficari ꝑpt ipsū. z qō nece ē ē vex ꝑpt ipsū. sz suppō z petitio ñ sūt ita. g̃ dignitas nō ē suppō nec̄ petitō. Sr B nōt licoñ. q̄ cognoscit vitas ꝓpōis a⁹ᵉ cū videt idētitas i ſba subiecti z ꝑdicati. ita q̄ eadē res ipoztet ꝑ ſbz z ꝑdicatū. cognoscit ēt necitas sillī cū videt idētitas vtri⁹ q̄ extrēi cū ī mio me: i q̄cūq; g̃ ꝓpōe vel sillo sūt māifeste idētitates ille ꝑ se z ab⁹ᵉ illa ꝓpō ē dignitas. z sills dr̄ pfect⁹. z⁹ rō. suppō z petitio pōt ꝑbari p rōez extiozē. ñ aūt dignitas. g̃ tē. b⁹ᵉ ps duab⁹ rōib⁹. Prīa ē. gcgd pōt ꝑbari p rōez extiozē idiget sillo. sz dignitas ñ idiget sillo. g̃ dignitas ñ pōt ꝑbari p rōez extiozē. z⁹ rō. Ꝑ qōlibet qō pōt ꝑbari p rōnē extiozē pōt ferri instātia. sz Ꝑ dignitatē ñ pōt ferri instātia. g̃ dignitas ñ pōt ꝑbari p rōnē extiozē. ¶ Zª ꝑ. tāgit dr̄iaz int suppōnē petōnē z qōnē. z ē dec suppō ē ꝓpō ōmōstrabilis accepta vt idemōstrabil. dū tñ sit ꝑbabilis adiscēti. z talis nō ē suppō simplr sz solū q̄ ad adiscētē. Sz petitio ē ꝓpō cui adiscēs nec assentit nec dissētit opinādo ꝯriū ei⁹. Questio vo ē ꝓpō ꝑbabil cuius ꝯriū opinat adiscēs. ¶ Zª ꝑ. tangit gnēz dr̄ias inter suppōnē z diffinitōnē. ¶ Prīa ē. suppō si

gnificat esse vl nõ eẽ. dist io vo non. Scõa dña. suppõ ẽ ppõ. sz diffio nõ. Tertia. qz suppõ accipit p itellectũ cõponẽtẽ. diffio vo p itellectuz simplicẽ. Quarta dña. qz suppõ ẽ de numero p missaz gb⁹ exãtib⁹ neẽe ẽ cõclusionẽ eẽ. sz diffinitio nõ. Quita dña. suppõ ẽ vlis vel pticularis. nõ aũt diffio. ¶ Quarta cõclusio tãgit rẽotionẽ duoz dubioz. q̃z pr̃i⁹ est qz aristo. videtur inuere q̃ suppõ sẽp ẽ va. et tñ geomet supponit lineã esse bipedalẽ vel rectã. q̃ tñ non ẽ. Rñdet az. q̃ geomet nõ vtit suppõne fla qz nihil demõstrat õ linea pticulari. sz solũ õ linea vlis. ¶ Scõm dubiũ. qz aliqs posset credere q̃ vle esset sepatũ a singularib⁹. Rñdet az. q̃ ñ nã vle nõ ẽ vnũ ex multa sz ẽ vnũ in multl. ex quo ifert tres ꝺcõnales. ⁊ vnã cathegoricam. Pria cõdõalis. si nõ est ẽ. i. singlare: nõ ẽ etiaz vle. Scõa ꝺditiõalis. si vle non sit: nec mediũ õmõstrationis erit. Tertia ꝺditionalis. si mediũ õmõstratõnis non sit: nec etiã õmõstratio erit. Cathegorica ẽ ẽ. mediũ i demõstratõe est vnũ i plurib⁹ nõ eguocũ. ¶ Ad rationez dubij dr̃ q̃ hic non capit istãtia vt ẽ ppõni ꝺria vel ꝺdictoria. sz capit istãtia p disseſu q̃ gs dissentit alicui ppõni cui tñ ali⁹ assẽtit. mõ null⁹ põt dissentire dignitati.

Ad rõnes Ante oppositũ. due ꝓme solũtur ex pria notabili. ¶ Ad tertiã dr̃ q̃ diffinitio considerata p habitudinẽ ad ꝑdicata ꝑdicabilia notioꝛi modo sibi ꝓueientia q̃z diffinito ẽ predicatũ dyaleticũ. ipsa aũt ꝓsiderata p habitudinẽ ad suũ diffinitũ de q̃ nata ẽ vl̃r et affirmatie ꝑdicari potest esse ꝓ õmõstratõis.

Queritur Utruz demonstratoꝛ interroget. ¶ Et videt q̃ sic. qz in q̃libet scia sũt ꝑpe interrogatiões. ergo ⁊ ꝑpa interrogata. ⁊ p ons ꝺ ipsis demõstratoꝛ interrogat. ¶ Scõo argr̃ sic. dubitabile ẽ interrogabile. sz conclusio õmonstratiõis ẽ dubitabilis. q̃ ẽ interrogabilis: ⁊ p ons de ea õmõstratoꝛ interrogat. ¶ Tertio argr̃ sic. q̃ttuoꝛ sũt q̃stiões vere scibiles. vt patebit i 2o buj⁹. sz q̃stiões ve scibiles nõ pñt termiari nisi pr̃i⁹ interrogent. q̃ neẽe ẽ õmõstratoꝛẽ interrogare. ¶ In oppo⁹ ẽ az.

Primo Sciẽdũ ẽ q̃ pro ꝺclaratõe termioꝛ ponũt tres distinctiones. Quaz pria ẽ ẽ. duplex ẽ interrogatio. q̃dã ẽ cathegorica q̃ gs determiate q̃rit alterã partez ꝺdictionis. vt vtrũ hõ sit risibilis. Alia ẽ interrogatio disiũctiua q̃ gs q̃rit vnã pt̃ ꝺdictõis sub disiũctione ad aliã. vt vtrũ hõ sit aial vel non. ¶ Scõa distictio. demonstratoꝛẽ interrogare põt dupl̃r itelligi. vno⁹ q̃ interroget ꝑmissas. ⁊ ẽ interrogatiõe ca^ca. Alio⁹ q̃ interroget cõclusionẽ simili interrogatiõe ca^ca. ¶ Tertia distictõ õmõstratoꝛẽ interrogare tã premissas q̃z ꝛclusionẽ põt dupl̃r itelligi. vno mõ ad actuale õmõstrationẽ. ⁊ sic põt interrogare tã ꝑmissas q̃z ꝛclusionẽ. cũ sint sibi adhuc dubie. et ẽ interrogatione cathegorica. Alio mõ in actuali õmonstratione. ⁊ sic põt interrogatiõe cathegorica adhuc interrogare cõclusionẽ cũ sit sibi adhuc dubia. ñ tñ i actuali õmõstratiõe interrogare de ꝓncipijs. qz i actuali õmõstratione oꝛ ꝓcognoscere õ prncipijs q̃ sũt va ⁊ neẽia.

Secundo Sciẽdũ q̃ gntũ capitulũ in quo õtermiat aristo. q̃lit̃ scientie spales vtãtur prncipijs coib⁹ cõtiet q̃ttuoꝛ ptes. Quaz pria cõtiet tres ꝛclusiões ꝓncipales. ¶ Pria ẽ ẽ. nulla õmõstratio accipit illud ꝓncipiũ cõe. nõ cõtigit simul idẽ affirmare ⁊ negare õ eodẽ nisi cõclusio affirmet ꝑdicatũ õ subo ⁊ simil neget oppositũ ꝑdicati õ illo subiecto. ⁊ tũc debz capi maioꝛ cũ negatõe sui oppositi. sz mediũ aut minoꝛ extremitas ñ debẽt sumi cũ suo opposito. qz nihil dr̃t dicere hõ est aial. ⁊ dicere hõ ẽ aial ⁊ hõ ñ ẽ ñ aial. qz aial ꝑdicat̃ õ alys ab hoie. Similit̃ nihil refert dicere calias ẽ aial. ⁊ dicere calias ẽ aial ⁊ ñ calias est ñ aial. ¶ Scõa cõclusio oñdit q̃lit̃ istud ꝓncim de q̃lz ẽ affirmatõ vl̃ negatõ. igredit õmõstratõnẽ. ⁊ ẽ ẽ. Jstud ꝓncim igredit õmõstratõnez ad ipossibile. ñ tñ sẽp nec vl̃r. sz solũ iquãtũ sufficies ẽ. Dr̃ aũt esse sufficies qñ ꝺbit̃ ad ꝓpriũ genꝰ subiectũ circa qõ fit õmõstratõ ¶ Tertia ꝓ infert q̃dã corelaria. Pri^m. oes scie ꝛcãt. i. vtũ̃ ꝓncipys coib⁹ rõe cui⁹ diffinit cõia ꝓncipia. Sũt ei ꝓncipia cõia illa gb⁹ vtũ̃ scie tãq̃z ex bis õmõstrãtes. nec tñ sũt illa õ gb⁹ õmonstrãt. s. subiecta. nec illa q̃ õmõstrãt. sic passiones. Z^m corre^m. dyaletica dr̃t ⁊ ꝛuenit cũ alys scijs. ꝛueit ei. qz oes alie scie ꝛcãt cũ ꝓncipijs cõib⁹. sz dr̃nt. qz oes alie scie sũt determiati gñis ideſt sũt circa õtermiatũ sbm scibile. sz dyaletica ñ ẽ vni⁹ õtermiati gñis. Tertiũ corr^m. demõstratoꝛ ⁊ dyaletic⁹ dr̃nt. qz dyaletic⁹ interrogat. õmõstratoꝛ aũt ñ interrogat ꝓpter idq̃ non ẽ inord̃ns ad vtrãq̃z partẽ ꝺdictionis.

Tertio Sciendū ē ꝙ circa hunc textuz incidunt quattuor difficultates. ¶ Quaꝝ pria est hec q̄liter ē possibile ꝙ illud pricipiū: nō ꝯtingit idē simul affirmare et negare. ingrediat̄ formaliter d̄mōstrationē. cū tātū demōstratio fiat ex propōnib⁹ cathegoricis. ¶ R̄ndet̄ ꝙ illud pricipiū pōt formaliter īgredi demōstrationē si addat̄ ad maiorē extremitatē. et tūc faciet vnā cathegoricā de copulato predicato sic arguēdo. oīs hō ē aīal. et nō est nō aīmal. calias ē hō. ergo calias ē aīal ⁊ nō ē nō aīmal. ¶ Scd̄a difficultas. vtrū illud primū pricipiū. de quolibet ē affirmatio vl̄ negatio īgrediat̄ oēm demonstratōnē ad ipossibile. ¶ R̄ndet̄ per distictionē. qꝛ duplex ē demōstratio ad ipossibile. quedā ē q̄ ex opposito ꝯtradictorio oñdit veritatē propositi. et ī tali demōstratiōe ingredit̄ illud pricipiū. Alia est demōstratio ad ipossibile q̄ propter nō iherētiā vni⁹ cōtrary icōplexi oñdit inherētiā alterius ꝯtrary. vt illa q̄ oñdit numeꝝ esse parez eo ꝙ numer⁹ nō est īpar. et in tali demōstratōne nō īgredit̄ illud p̄ncipiū. eo ꝙ nō sumit negationē ꝯdicētē affirmationi. ¶ Tertia difficultas. quare dicūtur methaph̄ica ⁊ dyaletica scientie ꝯmunes. ¶ R̄ndet̄ ꝙ methaph̄ica dicit̄ ꝯis cōitate p̄dicatōis. eo ꝙ suū subiectū predicat̄ de subiecti oīm aliaꝝ sciētiaꝝ. Sed dyaletica dicit̄ ꝯis cōitate vsus et applicationis. qꝛ subiectū dyaletice pōt applicari ed omnes sciētias. possum⁹ eni per sill'z dyaleticū ꝓbabiliter disputare de pricipys ⁊ cōclusiōib⁹ aliaꝝ sciētiaꝝ. ¶ Quarta difficultas. cū cuiuslibet sciētie sit vnū propriū subiectū. q̄ mō potest stare ꝙ dyaletica nō sit det̄miate alicui⁹ generis subiecti. ¶ R̄ndet̄ per distictōnē. qꝛ vel ꝑ gen⁹ subiectū ītelligit̄ illud ꝑ qd̄ demōstrātur passiones. et sic dyaletica ē determīate alicui⁹ generis subiecti. sicut ⁊ q̄libz alia scientia. Alio mō per gen⁹ subiectū pōt intelligi obiectū totale scīe qd̄ ē cōclusio. et sic dyaletica nō est vni⁹ generis subiecti det̄mīate. ad illū sensū ꝙ cōclusio sill'i dyaletici nedū pōt esse vera sed etiā pōt esse falsa. mō cōclusio sill'i d̄mōstratiui sēꝑ est v̄a. ideo demōstratia sciētia ē determīate vni⁹ generis subiecti. ¶ Uel sic respōdet̄ ſm linconiēsē. quia dyaletica dupliciter sumit̄. vno⁹ inquātū ē sciētia ⁊ ꝑs philosophie. et sic habet subiectū ꝓpriū. scz sill'm vel scd̄as itētiōes applicatas p̄mis pro quāto ꝑ eas deuenit̄ de noto ad ignotū. Alio mō potest capi dyaletica inquātū est ars ⁊ instrumētū ph̄ie quo vtitur ī qualibet sciētia. et sic non habet ꝓpriū gen⁹ subiecti. sed est cōmunis oībus subiectis omniū aliaꝝ scientiaꝝ.

Conclusio Respōsalis. Demonstrator nō īterrogat. Patet. qꝛ interrogare ē querere vnā partē ꝯtradictiōis sub disiūctione ad aliā. sed demōstrator nō q̄rit vnā partē ꝯtradictōis sub disiūctiōe ad aliā. sed sumit alterā partē. ergo ⁊c̄.

Primo Dubitatur. vtrū in qualibz scientia sint prop̄e interrogatōes ¶ Ad dubiū respōdet aristo. in scd̄a ꝑte huius capituli affirmatīe ꝙ sic. Probat. quia in vna q̄qꝫ sciētia sūt proprie propōnes ex qb⁹ fit sillogism⁹. ergo ⁊ proprie īterrogationes. tz ꝯña qꝛ propō ⁊ īterrogatio sillogistica idē sunt. oīs eni q̄stio quā querit demōstrator postea fit ꝓpositio aut ꝯclusio demōstratiōis. g̊ oīs q̄stio quā q̄rit demōstrator ē ex proprys termis illius sciētie. et per conseq̄ns in d̄monstratia sciētia sunt ꝓprie īterrogatiōes cōstitute ex ꝓpriis termis illi⁹ sciētie. ergo similiter erit ī alys sciētys. ¶ Ex quibus īfert aristoteles q̄ttuor correlaria. Primū ē ꝙ ñ oīs interrogatio ē geometrica vel medicinalis. sed solū illa ē geometrica que fit ex ꝓprys termis geometrie. ex quib⁹ etiā demōstrat̄ cōclusio ī geometria ¶ Scd̄m correlariū. geometria ꝑ sua propria pricipia habet probare cōclusiones geometricas. nō tamē habet probare sua propria pricipia. ¶ Tertiū correlariū. nō oportet quēlibet scientē quālibet interrogationē interrogare. nec ad oīe interrogatū r̄ndere. oportz tamē eū interrogare ⁊ r̄ndere de his que ꝑtinēt ad ad suā sciētiā. ¶ Quartū correlariū. si qs disputat cū geometra scd̄z ꝙ geometra ex his q̄ sūt geometrie bñ disputat. si aūt disputet cū geometra ex his que nō sūt geometrie nō bñ disputat. Ideo nō est disputādū de geometria non geometricis.

Secundo Dubitatur. quot q̄stiōes mouet aristoteles circa īterrogatiōes geometricas. ¶ Ad dubiū r̄ndet̄ ꝙ in tertia parte hui⁹ capituli mouet tres q̄stiōes. ¶ Pria ē h̄. quia dictū est ꝙ sūt aliq̄ īterrogatiōes geometrice vtrū sint aliq̄ nō geometrice. ¶ Scd̄a. vtrū īterrogatiōes facte scd̄z quālibet ignorātiam pricipioꝝ geometrie sint geometrice. ¶ Ter

tia. vtrũ sillogism⁹ ignorãtie procedẽs ex oppositis principioꝝ sit sillogism⁹ vel paralogismus. Est eni duplex sill's ignorãtie. qdã est q procedit ex falsis et dr̃ peccare ĩ materia. ẽ tamẽ sill's simplicit̃. Ali⁹ est sillo⁹ ignorãtie qui appet esse bon⁹ et nõ est. et dicitur peccare in forma sillogismi. sic̃ sillogismi q ñ fiũt ĩ debito mõ et debita figura. ⁊ ille cõi noĩe vocatur paralogism⁹ disciplĩe. idest apparẽs sillo⁹. ¶ Ad primã q̃stionẽ rñdet aristo. per duo dicta. Primũ ẽ istud. interrogatiões facte ex alia arte a geometria sũt nõ geometrice. de hoc non dat exẽplũ: sed posset sic dari. vt si queratur ĩ musica. vtrũ ton⁹ possit diuidi in duo semitonia eq̃lia. talis interrogatio ẽ non geometrica. ¶ Z^m dictũ. quia scd̃m geometriã pñt fieri interrogationes nõ geometrice. vt si qs opinetur palelas subire. idest lieas eq̃liter distãtes ↄcurrere: est interrogatio nõ geometrica. ¶ Ad secũdã questionẽ rñdet aristo. ꝙ interrogatõ facta scd̃z ignorãtiã principioꝝ geometrie ẽ quodã modo geometrica: et q̃dã mõ nõ geometrica. nã sic̃ arithinũ dicitur duplr̃. vno⁰ qꝛ ẽ sine rithino. h̃ ẽ sine sono. alio mõ qꝛ habet prauũ sonũ. Similiter nõ geometricũ dr̃ duplr̃. vno mõ qꝛ nõ habet aliqd de geometria. Alio⁰ qꝛ praue habet aliqd de geometria. sic̃ ẽ ignorãtia q̃ est ↄtraria pricipijs geometrie. Sed solutio tertie q̃stionis patebit in dubio sequenti.

Tertio Dubitatur. vtrũ sillo⁹ ignorãtie per quẽ gñat̃ error vel deceptio sit sillo⁹ vel palogism⁹. ¶ Pro solutõne dubij ponit aristo. septẽ differẽtias ĩter scias d̃monstratiuas ⁊ dyaleticas. ¶ Pria est. qꝛ in d̃monstratiuis non fiũt paralogismi sic̃ ĩ dyaletic]. 2ª dr̃a. qꝛ mediũ in demõstratis sẽper habet duplicẽ habitudinẽ ad extrema. qꝛ habet hitudinẽ ad maiorẽ q̃ predicat̃ d̃ eo vl'r. et ad miorẽ de q̃ predicatur vl'r. nõ tñ sic predicatur vniuersaliter ꝙ signũ vniuersale ponatur ad p̃dicatũ. qd̃ aũt predicatur nõ dr̃ oẽ. idest nõ sumitur cũ signo vl'i affirmatio. Tertia dr̃a. qꝛ illa q̃ sũt in sciẽtijs demõstratiuis sũt manifesta ĩtellectui. sic̃ visibile visui. sed nõ in dyaleticis qꝛ in rõnib⁹ dyaletic] latẽt multe deceptiões. sic̃ patet faciẽdo talẽ sill'm dyaleticũ. circul⁹ ẽ figura. sꝫ carmĩa idest met̃ homeri sũt circul⁹ ergo carmĩa homeri sunt figura. Quarta dr̃a. quia in dyaleticis põt fieri instantia. sed nõ in d̃mõstratiuis. qꝛ sillo⁹ demõstratiu⁹ procedit ex premissis vl'ibus q̃ sunt v̄e pro quolibꝫ supposito. Quinta dr̃a. qꝛ in dyaletic] oportet seruare formã sillogisticã. non aũt in demonstratiuis. Patet sic. qꝛ senes sic arguebãt ex puris affirmatiuis in scd̃a figura. qcqd generat̃ in multiplicata analogia. idest ĩ maiori ꝓportõe q̃ sit corp⁹ ex q̃ generat̃ illud cito generatur: sed ignis cito generat̃. g̃ ignis generat̃ in mlti plicata analogia. Sexta differẽtia. ĩ d̃mõstratiuis non potest demõstrari ex falsis veꝝ. iõ ẽ facilis resolutio a v̄itate ↄclusiõis ad veritatẽ principioꝝ. patet. qꝛ in methaph̃ic] añs ⁊ ↄñs ↄuertunt̃ ĩ veritate. qꝛ pro medio nõ accipiũt aliqd̃ accidẽtale. sed diffinitiones ↄuertũt̃ cũ extremis. nõ sic autẽ est in dyaletic]. Septĩa differẽtia. qꝛ sillogismi dyaletici bñ pñt augeri ꝑ diuersa media. sꝫ sill'i demõstratiui nõ possũt augeri ꝑ diuersa media. sed bñ augent̃ sumẽdo in post. idest sub minori extremitate. ⁊ in lat⁹. idest sub maiori extremitate. vt sit ista ↄclusio demõstrata: numer⁹ est quãt⁹. sub q̃to sumit̃ finitũ ⁊ infinitũ. et sub numero sumitur par ⁊ ĩpar. ¶ Ex his patet respõsio ad du^m. quia sillo⁹ ignorãtie ꝑ quẽ causat̃ deceptõ vel error in sciẽtia est sillo⁹ scꝫ peccãs in materia nõ autẽ ẽ paralogismus discipline.

Ad rationes Ante oppositũ dicitur ꝙ soluũtur oẽs ex primo notabili. ¶ Et hec de questione.

Queritur Utruꝫ sit possibile vnã sciẽtiã alteri subalternari. ¶ Et videt̃ ꝙ nõ. qꝛ ↄtingit d̃mõstratorem descẽdere d̃ vno gñe ĩ aliud genus. et tñ cõtingit descẽdere d̃ vno subalternoꝝ in aliud. g̃ nõ est possibile scientias subalternari. ¶ Scd̃o sic. nulla indiuidua eiusdẽ speciei sibi inuicẽ subalternant̃. sꝫ oẽs sciẽtie sũt idiuidua eiusdẽ speciei. g̃ nulle sciẽtie sibi iuicẽ subalternãt̃. ¶ Tertio sic. totius et part] est eadẽ sciẽtia. sed subiectũ scientie superior] ẽ totũ respectu sciẽtie ĩferioris. g̃ d̃ subiecto sciẽtie supioris ⁊ ĩferior] est eadem sciẽtia. et ꝑ ↄñs vna nõ subalternat̃ alteri. cuꝫ idẽ nõ subalt̃net̃ sibipsi. ¶ In oppo^m ẽ aristo.

Primo Sciendũ est ꝙ ꝓ declaratiõe termioꝝ ponũt̃ tres distictiones. et tres diffinitões. et vnũ dictũ. ¶ Prima distictio ẽ hec. duplex ẽ subalt̃natio. quedã est subalternatio actiua: q̃ aliqd dicit̃ sibi subal-

ternare aliud. Alia ē subalternatō passiua a q̄ aliqd subalternari dicit alteri. ¶ Scōa distinctio. superi⁹ pōt duplicit ostrahi. vno⁹ p dām essētiale. vocat aūt dām essētialis q̄ addita superiori ostituit vnū per se inferi⁹ illi⁹ supioris. vt rōnale additū animali ostituit hoiez. Alio⁹ pōt ostrahi per dām accidētale. Est aūt dām accidētalis q̄ addita supiori ostituit vnū ens p accīs sic visuale additū linee ostituit vnū ens p accidēs. ¶ Tertia distinctio. aliquā sciaz alīd subalternari pōt duplr̄ itelligi. vno⁹ per ōnoiatiōnē itrinsecā ita q̄ subalternatio sit ppietas intrinsece denoians sciētiā. et sic vna scia alīd nō subalternat. Alio⁹ pōt intelligi per ōnoiatōnē extrinsecā sic q̄ subalternatio sit ppietas intrinsece denoians subiectū et extrinsece sciam. et sic vna sciētia alteri subalternat. ¶ Prīa diffio ē hec. subalternare ē subiectū vl̄ mediū alteri scientie ptialiē mīstrare. Scōa diffio. subalternari ē partē subiecti vl̄ medy ab alia scia recipere. Exq̄b⁹ segtur tertia diffio. aliquā sciētiā alterā sibi subalternare ē illā sciētiā alteri ptē subiecti vel medy dare. et sic illa scia dr̄ subalternata q̄ ex altera recipit ptē subiecti vel medy. ¶ Dictū est istud. ad ꝟb q̄ aliq̄ sciētie subalternēt sibi iuicē q̄ttuor ꝺditōes regrunt. Prīa ē q̄ subiectū scie inferioris cōtineat sub subiecto scientie supioris. sic pars in mō sub suo toto. Scōa q̄ subiectū scientie superioris ꝫbat ad subiectū scie inferioris per dām accidētale. qz si ꝫberet per dām essētiale tūc ipsa eēt eadē scia. Tertia ꝺditō q̄ talis dām ꝫbens nō sit cāta ab illo superiori. Quarta ꝺditio q̄ subiectū scie inferioris sit aliqd ostitutū ex subiecto scie superioris cū aliq̄ addito qđ additū faciat vnū per accidēs cū illo superiori. illud aūt facit vnū p accidēs cū altero qđ p̄dicat de altero ꝺtigenter.

Secūdo Sciēdū est q̄ ārt⁹ tractat⁹ i q̄ demīat aristo. de ōmōstratione qz ē q̄ facit scire min⁹ ppie ꝺtiet duo capitula. In quoz p̄ poit dām iter ōmōstratōnē ppter qd et qz i eadē sciētia. et ꝺtiet sex ꝺclusiones. q̄rū prīa inuit vnā ꝺionē ōmōstratiōis p diuisionē ipsi⁹ scire qđ ē effect⁹ ei⁹. nā sic est qđ dā scire ppter qd ē. et aliud ē scire qz ē. ita alia ē demōstratō ppī qd. et alia ē ōmōstratō qz ē. Hāc diuisionē inuit aristo. in prīa ꝺclusiōe hui⁹ capituli q̄ ē hec. demōstratio qz ē et ppter qd dr̄nt dupliciter in eadē sciētia. Prīo⁹ qz ōmōstratio ppter qd ꝓcedit ex imediatis. et accipit propriā causam et adeq̄tam cōclusionis. Sed demōstratio quia est procedit ex mediatis. eo q̄ pro medio accipit causā remotā vel effectū tā ꝺuertibilē q̄ nō cōuertibilē. Scōo differūt quia demōstratō propter qd procedit per causam imediatā et ꝺuertibilē. sed demōstratio quia est procedit ab effectu. quia nihil phibz eoz̄ que predicāt effectū esse notiorē sua cā. ideo per talē effectū cōtingit demōstrare cāz quia ē. igit̄ ꝛc. ¶ Scōa ꝺclusio tāgit vnū exemplū de demōstratiōe qz ē que fit per effectum ꝺuertibilē. vt oē nō scintillās ē prope. planete erratice nō scintillāt. q̄ planete sūt ppe. q̄ aūt illa demōstratio nō sit propt̄ qd ꝓbat aristo. quia nō procedit per causā. non eni ex eo q̄ nō scintillāt prope sūt. sed propter illud q̄ prope sunt non scintillāt. ¶ Tertia ꝺclusio tāgit vnū documētū ad cōuertendū illā demōstratōnē quia ē. in vnā demōstrationē ppter qd. et ē ℏ. si mediū sit maioz extremitas et ẽ tūc erit demōstratio ppter qd. vt sic arguēdo. qcqd ē p pe non scintillat. sed planete sūt ppe. q̄ nō scintillant. ibi ē demonstratō ppter qd. qz ꝓcedit per causā primā. ¶ Quarta ꝺclusio tāgit zm̄ exemplū ad idē: qđ est istud. qcqd augeť circulariter est circulare. luna augeť circulariť. q̄ est circularis. ibi ē demōstratio qz ē ꝓcedēs p effectū. sz si mediū fiat maioz extremitas et ẽ: erit demōstratio ppť qd sic arguēdo. qcqd est circulare augeť circulariť. lūa ē circularl. q̄ augeť circulariť. ibi ē ōmōstraō ppť qd ꝓcedens per cām. nō eni ppť augmētari ℏ ē qz augeť circulariť circularl est. sed qz circularl est ideo augeť circulariť. Et addit aristo. q̄ ēt ōmōstratio fit per effectū nō ꝺuertibilē: si tñ talis effectus sit notior sua cā. ¶ Quīta ꝺclusio ē ℏ. qñ meᵐ exponit̄ est cā rēota. et tunc nō ē ōmōstraō ppť qd sed qz ē. eo q̄ cā rēota nō ē ppria cā. Hanc ꝺclusionē declarat exēplo sic arguendo. oē respirās est animal. paries nō est aīmal. q̄ paries nō respirat. ibi eni est demōstratō qz est ꝓcedens per causā rēotā et non p causā propriaz et imediatā. quia si non esse aīmal esset causa immediata hui⁹ quod ē nō respirare seq̄retur q̄ animal esset cā respirādi. ꝺsequēs ē falsum. ꝺnaz tamē ꝓbat aristo. per duas reglas. Prīma est. si negatio sit causa ipsius nō esse: etiaz affirmatio est causa ipsius esse. sicut recipe calida et frigida sine mensura est causa non sanādi: ita etiam recipere calida et frigida cum

mensura est causa sanandi. ¶ Scõa regula. si affirmatio sit cã ipsius esse: negatio erit cã ipsius nõ esse. et intelligũtur iste regle de terminis ꝟuertibilib⁹ tãtũ. ¶ Sexta ꝟo: predicta demonstratio debet fieri i scõa figura sic arguẽdo. gcgd respirat ẽ aial. paries nõ ẽ aial. g̃ paries nõ respirat. Et rõ hui⁹ est. qz mediũ se habet ad maiorẽ extremitatẽ scõm excellentiã. idest scõz excessũ. ideo debet predicari de maiore. et p cõsequẽs erit dispõ scõe figure. ꝛ est illud mediũ rẽotũ sicut erat mediũ anatardicis qui probat q̃ i scitis nõ fũt sibilatores. eo q̃ ibidẽ nõ fũt vites. Dicebat enĩ q̃ nõ habere vites erat causa hui⁹ qõ est nõ habere iocu latores que ẽ cã multũ rẽota. nã causa fistulationis ẽ lasciuia mẽtis. sed lasciuie mẽtis ẽ causa dilatatio sãguis et spirituũ ad singula mẽbra. hui⁹ autẽ dilatationis cã ẽ calor vini. ꝛ cã vini ẽ vitis. ideo habere vites est causa valde rẽota sibilationis.

Tertio Sciẽdũ est q̃ circa hunc textuz incidũt q̃ttuor difficultates. ¶ Quaꝛ pria est hec. vtrũ per effectũ nõ ꝟuertibilẽ possit fieri demonstratio. ¶ Rñdeꝛ per vnã distictionẽ que ẽ hec. ōmõstrationẽ fieri p effectũ nõ conuertibilẽ põt quadruplicit intelligi. vno⁹ quando mediũ excedit miorẽ extremitatẽ. ꝛ ꝟuertitur cũ maiore. et sic bñ fit demõstratõ. sic arguẽdo. gcgd non scintillat ẽ prope. luna ñ scintillat. g̃ luna ẽ prope. z⁰⁹ põt itelligi q̃ mediũ excedaꝛ a miori extremitate. et sic bñ fit demonstratio pticularis. sic arguẽdo. gcgd non scintillat ẽ prope. stella nõ scintillat. g̃ stella ẽ ppe. Tertio⁹ potest itelligi q̃ mediũ excedaꝛ a maiori extremitate. ꝛ sic bñ fit demõstratõ sic arguẽdo. gcgd mouet motu ꝓgressiuo habet animã sẽsitiuã. scd aial mouet motu ꝓgressiuo: g̃ aial habet aiam sensitiuã. Quarto modo põt intelligi q̃ mediũ excedat maiorẽ extremitatẽ. ꝛ tũc nõ põt fieri demõstratõ qz effect⁹ procedẽs a plurib⁹ causis nõ potest alterã illaꝛ ꝟcludere. ¶ Scõa difficultas. vt⁹ iste due regule sint vere. ſ affirmatio ẽ causa affirmatiõis: negatio erit cã negatiõis. Scõa regula. si negatio sit causa negationis. et affirmatio erit cã affirmatiõis. ¶ Rñdeꝛ p talẽ distictionẽ. nã iste due regule põt duplr exponi. vno modo logicalit. et tũc pria tñ valet sicut ista. si ab aliq̃ propõne affirmatiua seq̃tur aliq̃ propõ affirmatia. tũc a negatia ꝟdicẽte ãtecedẽti segtur negatia ꝟdicẽs ꝟnti. sensus vero scõe ẽ. si a negatia seq̃tur alia negatiua. tũc ab affirmatia ꝟdicẽte añti segtur affirmatia ꝟdicẽs ꝟnti. et iste regle solũ tenẽt i termis ꝟuertibilib⁹. qz si argueꝛ in termis nõ ꝟuertibilib⁹ tũc ꝟmitteꝛ fallacia ꝟntis. arguẽdo a ꝺ̃ structiõe añtis. ad destructõnẽ ꝟntl. Alio mõ pñt exponi dicte regle pḣicaliter. et tũc sẽsus prie ẽ. si aligs effect⁹ positiu⁹ causeꝛ ab aliqua causa positiua: tũc effect⁹ negatiu⁹ sibi oppositus causaꝛ a cã negatia prioꝛi cause opposita. vt si sanitas causeꝛ a ꝟmẽsuratiõe calidoꝝ et frigidoꝝ. ita nõ sanitas siue egritudo causaꝛ ab icõmẽsuratiõe calidoꝝ et frigidoꝝ. ¶ Tertia difficultas. vtrũ ꝺ̃ eadẽ ꝟcluſiõe possimus habere demõstratõnẽ qz ẽ. ꝛ ꝓpter qd. ¶ Respondeꝛ q̃ sic in diuersis scietys: per diuersa tñ media. ꝛ ẽt in eadẽ scia lz nõ p idẽ mediũ. ſz p diuersa. vt ẽ ōmõstratio qz ẽ. paries nõ est aial. g̃ nõ respirat. sed si arguaꝛ sic. paries non habet pulmonẽ. g̃ nõ respirat. ibi ẽ demõstratio ꝓpter qd. Quarta difficultas. qd est scintillare. ¶ Rñdeꝛ ab aligb⁹ q̃ est exꝛ se ad modũ ignis vẽ vel apparẽter ignẽ emittere. ſz ℞ non dicit vexꝛ. quia planete cũ sint magis lumiosi magis apparẽt exꝛ se ignẽ emittere. ꝛ tñ non scintillãt. Ideo ꝺ̃ aliꝛ q̃ scintillatio ẽ appens tremor rei vise. nã q̃n res videꝛ de prope sub maiori ãgulo videꝛ: et eã potest visus subtil⁹ apprehendere ꝛ de ea iudicare. q̃n vero res a lõge videꝛ: tũc sub miori angulo apparet. nec visus põt subtiliter iudicare de tali re visa. iõ in visu gñatur qdã tremor spirituũ visibiliũ. ideo stelle fixe q̃ valde distãt a nobis apparẽt scintillare. idest tremere. sed planete q̃ minus distãt a nobis in eoꝝ aspectu visus nõ caligat aut tremit. nec per ꝟsequẽs videtur huiusmodi planete scintillare siue tremere.

Conclusio ¶ Responsalis. possibile est vnã sciẽtiã alteri subalternari. qz possibile ẽ q̃ due sciẽtie sic se habeant adiuicẽ q̃ subiectũ vni⁹ cõtineatur sub subiecto alteri⁹ continẽtia vere subalternatõis. ergo etiã possibile ẽ q̃ vna scia alteri subalterneꝛ.

Primo Dubitatur. vtrũ possit sciri ꝓpter qd: ignorato qz est. ¶ Pro responsione supponitur q̃ aristoteles in scõo capitulo ponit ꝺ̃am iter demõstrationẽ propter quid et quia ẽ in diuersis scietys. et cõtinet octo conclusiões. ¶ Prima ẽ hec. demon-

ſtratio quia eſt ꝛ demõſtratio ꝓpter q̃d differunt in diuerſis ſcientys. quia vni⁹ eſt ſcire ꝓpter qd. alteri⁹ vero ẽ ſcire quia eſt. ¶ Scõa cõcluſio. q̃cũq; ſciẽtie ſic ſe habẽt q̃ ſubiectũ vnius continẽt ſub ſubiecto alteri⁹ tũc vna ſpeculatur qz eſt. ꝛ alia ſpeculaẽ ꝓpter qd. ꝓbatur q̃ttuoꝛ exẽplis. qz ſpeculatiua. i. perſpectiua que ſpeculaẽ de magnitudine viſuali ꝓtinetur ſub geometria q̃ ꝓſiderat de magnitudine abſolute. zm exẽplũ. machinatiua q̃ cõſiderat de edificatione turriũ et alioꝝ edificioꝝ: ſubalternatur ſceriometrice q̃ conſiderat de edificatõne abſolute ſeu de cõmẽſuratione coꝛpoꝛum. Tertiũ exẽplũ. armonica. i. muſica q̃ eſt de numero ſonoꝛo. ſubalternaẽ ariſmetice q̃ ẽ de numero abſolute. Quartũ exẽplũ. apparentia id eſt ſciẽtia nauallis q̃ cõſiderat ſigna ſerenitat⁹ et tẽpeſtatis in celo ſubalternaẽ aſtrologie. q̃ conſiderat ſitus ꝛ mot⁹ aſtroꝝ. ¶ Tertia ꝯcluſio. q̃dã taliũ ſciẽtiaꝝ ſũt fere vniuoce. q̃dã vo nõ. patet exẽplarit ꝑia pars. qz aſtrologia. apparentia. armonica et muſica q̃ eſt ſcõz auditũ non aũt muſica q̃ ẽ de ſonis humanis. ille oẽs ſunt vniuoce qz cõueniũt in vno noĩe et i vna nominis ratione. ſũt enĩ oẽs mechanice ſcientie. De ſcõa parte. ſcz de ſciẽtys nõ vniuoc⁹ nõ exẽplificat ariſto. ¶ Quarta ꝯcluſio. ſciẽtiarũ ſẽſibiliũ. i. inferioꝝ vel ſubalternataꝝ eſt ſcire quia ẽ. ſz mathematicaꝝ. i. ſuperioꝝ et ſubalternantiũ ẽ ſcire ꝓpter qd. patet. quia ſcie ſuperiozes habẽt demõſtrationes cãꝝ. ideſt ꝑncipiozũ ſcientie inferioꝛis. ¶ Quita ꝯcluſio que eſt reſpõſiua ad dubiũ ẽ hec. multotiẽs contigit ignozare qz ẽ. quãuis ꝑ ſcientiã ſuperiozem ſciaẽ ꝓpter qd. patet. quia ſicut ſe habet vniuerſale ad particulare: ita ſe habet ꝓpter qd ad quia ẽ. ſed cõtigit ſepi⁹ ſcire vniuerſale ignorato particulari: ſicut põt aliqs cognoſcere q̃ oĩs mula ẽ ſterilis. et ſimul dubitare vtrũ hec mulla ſit ſterilis. Et hui⁹ cauſa ẽ. quia nõ applicatur vl̃e ad particulare. ſic etiã quando ꝓpt̃ quid qõ ſe habet tanq̃ cauſa non applicaẽ ad quia ẽ qõ ſe habet tãq̃ effect⁹ contigit tunc ſcire ꝓpter qd ignozato qz eſt. ¶ Sexta ꝯcluſio. ſciẽtie ſubalternate mathematice differũt penes ſubiectionẽ a methaꝑhic⁹ ſubalternãtib⁹ qz ſcie mathematice ſubalternate ſũt de ſubiecto. i. de aliq̃ ꝑtracto per aliquã cõditionẽ et vtunt̃ ſpecieb⁹ ideſt formalib⁹ ꝑncipys que accipiũt a mathematica ꝛ que cõtrabunt per aliquã conditionẽ materialẽ. ſicut ſciẽtie mathematice ſubalternãtes ſunt circa ſpecies. ꝛ nõ circa ſubiectũ. ideſt circa materiã ſiue circa aliqõ contractũ per dfaz materialẽ. licet ei geometria cõſideret de linea q̃ ẽ in ſubiecto. i. in materia. nõ tamẽ vt ẽ in ſubiecto. ¶ Septima cõcluſio. nedũ per duas ſed etiaz per tres ſcias cognoſcũtur quia ẽ. et ꝓpter qd. ꝓbatz qz geometria q̃ eſt ſubalternãs reſpectu ꝑſpectiue. et perſpectiua ẽ ſubalternãs reſpectu ſcientie de yride. nã eadẽ cõcluſio de q̃ ſciẽ quia eſt in ſciẽtia de yride. eadẽ ſciẽ ꝓpter qd aut ſimpliciter. ideſt per habitũ ſciẽtie perſpectie aut ſcõz doctrinã. i. per habitũ ſcientie ſuperioris. ſcz geometrie. ¶ Octaua cõcluſio. diuerſarũ ſcientiaꝝ adiuicẽ nõ ſubalternataꝝ vna cognoſcit quia ẽ: ꝛ alia ꝓpter qd. ꝓbatur. qz medicina et geometria non ſubalternantur. ꝛ tamẽ medici ẽ ſcire quia de hac ꝓpõe: vulnera circularia tardi⁹ ſanantur. et ipſius geometrie ẽ ſcire ꝓpter qd. ſcz q̃ circulus eſt omniũ figurarũ rectilineaꝝ capaciſſim⁹. et eſt cui⁹ latera magis diſtãt. vt arguẽdo ſic. illa vulnera quoꝝ latera magꝛ diſtãt tardi⁹ ſanantur. ſed vulnera circularia ſunt huiuſmodi. ergo vulnera circularia tardius ſanantur.

Secundo Dubitaẽ. vtrũ ꝑma figura maxime faciat ſcire. ¶ Pro ſolutione ſupponitur q̃ quint⁹ tractat⁹ cõtinet duo capitula. q̃ꝝ ꝑmũ cõtinet vnicã ꝯcluſionẽ. et eſt hꝫ. ¶ Pꝛima figura maxie facit ſcire. ꝓbaẽ ſigno. et tribus rationib⁹. Signũ ẽ iſtud. qz ſcie mathematice. vt ſũt ariſmetica geometria et perſpectiua faciũt ſuas demõſtratiões per ꝑmã figurã. ille autẽ maxie faciũt ſcire. ergo ſignũ ẽ q̃ ꝑia figura maxie facit ſcire. ¶ Pꝛia ratio ẽ hꝫ. in quacũq; figura in q̃ maxie fit ſillo⁹ ꝓpter qd illa maxie facit ſcire. ſed i ꝑia figura maxime fit ſillo⁹ ꝓpter qd. ergo ꝑia figura maxime facit ſcire. maioꝛ patz. qz ſcire ꝓpt̃ qd eſt maxie ſcire. Scõa rõ. ꝑ quãcũq; figurã poteſt venari qõqd eſt illa maxie facit ſcire. ſz ſolũ ꝑ ꝑmã figurã põt venari qõqd ẽ. g̃ ſola ꝑia figura maxie facit ſcire. maioꝛ patet. qz qõqd ẽ ſeu diffinitio: aut ẽ ꝑncipiũ demõſtratiõis. aut cõcluſio. aut tota õmonſtratio poſitiõe differẽs. maioꝛ pz. qz qõqd ẽ. i. diffinitio ꝓdicaẽ de eo cui⁹ eſt vl̃r ꝛ affirmatiue. ei⁹ autẽ qõqd ẽ ſcientia affirmatõis ẽ. vt aial bipes ꝓdicaẽ vl̃r ꝛ affirmatiue de hoĩe. mõ in ſcõa figura ſẽp ꝯcludi

tur negatiue. ꝙ in ea nō potest ꝺcludi diffio de diffinito. Similiter i tertia figura sēper cōclu dit ꝑticularit. ꝙ in ea non potest concludi diffinitio de diffinito. tenet ꝯña. qñ quidē qōgd ē vniuersaliū ē. Scōa rō est ista. illa figura q̄ sic se habet ad alias ꝙ alie indigēt ea et ipsa nō indiget alys illa maxie facit ſcire. sed ꝑma figura nō indiget alys sed alie indigēt ea ꝙ ꝑia figura maxie facit scire. miōr patet. qz ꝑ primaz figurā premisse aliaꝝ figuraꝝ ꝺstipant. ideſt ꝺdēpsant et augent donec ad imediata veniāt vnde i ꝓposito ꝺdēpsari est inter mediū acceptū et extrema accipere aliū tminū imediatiōrē ꝓ medio. Sed augmētare ē ſupza mediū ꝓacceptū accipe ꝑa alia media imediatōza.

Tertio Dubitat. vtrū ista sit imediata: nullū ratiōale ē irrōnale. ¶ Pro dubio supponit ꝙ aristo. in ℔ scōo capitulo ostendit q̄liter ꝓpō negatiua potest eē imediata. et intēdit q̄tuor ꝯclusiōes. ¶ Quaꝝ ꝑma ē hec. sicut cōtingit. a. inesse. b. et indiuisibiliter. i. imediate. ita cōtingit. a. nō inesse. b. indiuisibiliter. ideſt sic ē aliqua ꝓpō affirmatia imediata. et ita etiā potest eē aliq̄ ꝓpō negatia imediata. Patet. qz ꝓpō imediata ē illa que nō habet mediū per qō possit demonstrari. sed aliq̄ negatiua ē huiusmodi. ꝙ ꝛc. ¶ Scōa ꝯ. illa ꝓpositio ꝺr mediata cui⁹ subiectū vel ꝑdicatuz vel ābo simul sunt in aliq̄ toto. i. cōtinētur sub aliquo. sic ſpecies sub gñe. Cōclusio probatur trib⁹ exēplis scōm tres partes ei⁹. q̄ exēpla ponūtur ab aristo. in istis litter. l. a. b. c. sed ꝓ maiori euidētia ponūtur alij termi. Primū ex^m ē istud. nulla substātia ē q̄litas. ois hō ē substātia. ꝙ nullus hō ē qualitas. ista ꝯclusio ē negatiua et mediata. eo ꝙ subiectū ei⁹ est in toto qō ē substātia. in quo tamē nō ē ℔ predicatū q̄litas. cū ipsū sit quoddā totū. Zm exēplū ē istud ois hō est substātia. nulla q̄litas ē substātia. ergo nulla q̄litas ē hō. ista ꝯclusio ē mediata negatia. qz predicatū ei⁹ est in aliq̄ toto scz in substātia. nō autē subiectū: scz ipsū ē quoddā totū. Tertiū exēplū. nullū animal ē color. omis hō est animal. ꝙ nullus hō est color. ista ꝯclusio est mediata. cuius subiectū continet sub aliq̄ toto: scz sub substātia. et predicatū cōtinet sub alio toto. s. sub q̄litate. ¶ Tertia ꝯclusio. possibile ē predicatū esse in aliquo toto: in q̄ nō ē subiectū. Patet ex coordinatōib⁹ ꝺdicamētoꝝ. qz illa que sunt in diuersis coordinatōnib⁹ nō cōnectant adiuicē sic ꝙ illud qō ē in vna coordinatione sit in alia. Qō patet exēplo. qz istius negatie mediate nullus hō ē qualitas. subiectū est in vna coordinatiōe ꝺdicamēti. scz in coordinatiōe ꝺdicamēti substātie. tūc vel ꝺdicatū est de eadē coordiatiōe. vel nō. si non: habet ꝙ positū. s. ꝙ subiectū ē in aliq̄ toto in quo non ē ꝺdicatū. si sic, seqret ꝙ coordinatō in q̄ ē hoc predicatū q̄litas erit eadē cū coordinatōe i q̄ est ℔ subiectū hō. et sic coordinatiōes erūt per mixte. Hāc tamē declaratōnē ponit aristo. i istis litter. l. a. b. c. ¶ Quarta ꝯclusio. illa ꝓpō negatiua dicit imediata cui⁹ neutrū extremoꝝ est in toto. Probat ex oppositō ꝯtl. quia si talis esset mediata tūc alterū extremoꝝ esset in toto. qō patet. qz vel talis vīs negatiua demonstraret i ꝓpria figura. vel i scōa. nō autē in tria. cū in ea nō cōcludat vlr. Si in ꝓpria. tūc medium esset i toto. qz in ꝓpria figura ſēper miōr est affirmatia. Si in scōa. tūc neče ē alterā esse affirmatiuā. qz si vtraq̄ esset negatia non fieret ſillo. Si vō altera ꝑmiſſaꝝ fuerit affirmatiua tūc alterū extremoꝝ ē in toto. ¶ Hoc supposito rīdet ad dubiū per distinctōnē. qz duplex est negatiua imediata. q̄dā ē falsa q̄ fit per negationē superioris ō iferiozi. Alia ē imediata va. et illa fit duob⁹ modis. Prio. qñ neutrū extremoꝝ est in toto. vt nulla substantia est q̄litas. Alio modo qñ vtrūq̄ extremoꝝ est in toto. ꝺū mō illa extrema sint due differētie imediate ex toto diuidētes idē gen⁹. vt nullū rōale est irrationale.

Ad rationes Ante oppositum. ¶ Ad ꝓmā dicit ꝙ ꝛz nō ꝺtigat demōstratoꝛē ꝺscēdere de vno gñe i aliud gen⁹ simplr. tñ pōt descēdere ꝺ vno gñe i aliud qō ē idē simpliciter vel quodā mō. cuiusmodi sūt subiectū scientie subalternātis. et subalternate. ¶ Ad scōaz ꝺr ꝙ licet due scie nō subalternent sibi iuicē denoiatiōe itrinseca et formali. bñ tñ subalternātur de noiatiōe extrinseca et obiectia. ¶ Ad tiaz ꝺr ꝙ maior ē intelligēda de ꝑte subiectiua vel integrali. nō autē de parte in mō. ¶ Et ℔ ō qōne.

Queritur Utrum deficiente in nobis aliquo sensu neče sit deficere scientiam sui ꝓpriy scibilis. ¶ Et videt ꝙ nō. quia destructo aliq̄ sensu adhuc possūt remanere ſpecies intelligibiles in meōria. ergo

adhuc potest haberi scientia illius sensibilis. ¶ Secūdo sic. sciētia ē vniuersaliū que cognoscuntur per ītellectū et non per sensū. ergo destructo sensu non ē necesse scientiā illius sensibilis destrui. ¶ Tertio sic. sensus ē causa ꝑ accidēs sciētie. ꝗ ipso destructo possum⁹ habere scientiā. tenet consequētia. quia causa per accidēs est qua destructa nihil min⁹ est effectus ¶ In oppositum tamē est aristoteles.

Primo Sciendū est ꝙ pro declaratione termiorꝝ ponūtur q̄ttuor distinctiones. ¶ Quaꝝ pr̄ia est hec. sensus pōt capi dupliciter. vno mō pro actu sentiēdi. et sic nō capit̄ hic. Alio modo pro potētia sēsitiua. ⁊ sic capit̄ hic. ¶ Scd̄a distictio. sensus pōt dupliciter deficere. vno modo a natiuitate. ⁊ sic capitur hic. Alio modo post natiuitatē. et hoc dupliciter. vno modo postq̄ accepte sūt species alique sensibiles. et sic nō capitur hic. Alio modo anteq̄ accepte sint alique species sensibiles. et sic capitur hic. ¶ Tertia distinctio. duplex ē sensibile. q̄ddā est per se. et de illo ē ad propositū. Aliud ē per accidēs. ⁊ de isto nō est ad propositū. ¶ Quarta distinctio. duplex est sensibile per se. quoddā ē propriū. et de isto est hic ad propositū. Aliud ē cōe. et de isto non est hic ad propositū. Nec valet instare de substātys separatis que sine sensu reꝝ sensibiliū habent scientiā. de quibus etiā habem⁹ scientiā sine eaꝝ sensatione. quia substātie separate ꝓpter sui simplicitatē ⁊ perfectionē nō indigēt ministerio sensus in intelligēdo. ideo sine sensatione de rebus sensibilib⁹ habēt verā ⁊ certā sciētiā et notitiā. Similiter habem⁹ scientiam de substātys separatis quātū ad cōceptū eaꝝ propriū et quiditatiuū. tamen ille conceptus non ē simplex. de quo potissime intelligitur questio. scilicꝫ ꝙ deficiente nobis aliquo sensu a principio natiuitatis ipossibile est nos habere scientiam simplicē et distinctā de sensibilibus illius sensus.

Secūdo Sciendū est ꝙ sext⁹ tractatus in quo determinat aristo. de sillogismo ignorantie qui generat deceptionē siue errorē: cōtinet duo capitula. in quoꝝ primo oñdit q̄ modo in nobis causatur ignorantia praue dispositionis. et cōtinet q̄ttuor partes. Quaꝝ prima tangit quattuor conclusiones. ¶ Prima ꝯclusio tangit quattuor suppositiones. Quaꝝ pr̄ia est hec. deceptio facta per sillogismū ignorantie qui procedit ex oppositis principiorū non est ignorātia scd̄m negationē. sed ignorātia secundū dispositionē. Secūda suppositio. ignorantia praue dispositionis est duplex. quedaꝫ est eorum que sunt primo. idest principiorum Alius est eorū que non sunt primo. idest ꝯclusionū. Tertia suppositio. ignorātia praue dispositionis est duplex. quedā est simplex. q̄ fit simpliciter opinādo aliquod esse vel non esse Alia fit per sillogismū quando opinio ipsi⁹ esse vel non esse generat̄ in nobis per aliquā rōnē vel sillogismū. Quarta suppositio. ignorantia simplex et ignorantia per sillogismū adinuicē differunt. quia pr̄ia solū fit vno mō. scilꝫ opinando aliquid esse vel nō esse. sed secūda fit multis modis. vt īfra declarabitur. ¶ Secūda conclusio. si sit aliqua vniuersalis negatiua īmediata ⁊ vera tunc si aliquis sillogiꝫ et suam cōtrariā per aliquod mediū: ille erit deceptus per sillogismū ignorātie. ¶ Tertia cōclusio. vniuersalis affirmatiua īmediata ⁊ falsa potest cōcludi per sillogismū ignorantie tribus modis. Primo. ex ābabus in toto falsis. vt deducit aristoteles in litteris. Potest tamē sic deduci in termīs. omnis quātitas est qualitas. omis substātia ē quātitas. ergo omis substantia ē qualitas. Scd̄o. ex maiore vera ⁊ minore falsa in toto. vt omnis quātitas discreta est quātitas. omis substātia ē quātitas discreta. ergo omnis substantia est quātitas. Et addit postea aristoteles ꝙ talis ꝓpositio non potest sillogizari ex minori ꝓpōne vera. quia cū conclusio sit īmediata: eius subiectū non est ī toto. sed si minor sit affirmatiua et vera significabit subiectū esse in toto. quod tamen non est. igitur mior ꝓpositio sēper erit falsa. Tertio modo pōt dicta ꝓpositio sillogizari ex ambabus in parte falsis. sed hoc non deducit aristoteles. potest tamē sic d̄duci. om̄e perfectū est substantia. omis quātitas ē perfecta. ergo omnis quantitas est substātia. ¶ Quarta conclusio. propositio vniuersalis affirmatīa īmediata et falsa solū potest sillogizari in prima figura. sed vniuersalis negatia falsa ⁊ mediata potest sillogizari in prima et secūda figuris.

Tertio Siendū est ꝙ circa hunc textuꝫ incidunt quattuor difficultates. ¶ Quaꝝ pr̄ia ē hec. vtrū ignorantia sit qd positiuū. R̄ndet̄ ꝑ distictionē. duplex ē ig̊rātia. q̄dā ē negatiōis q̄ est simplex ne° siue carētia

scientie in subiecto apto nato. sicut cū aliquis nullā penitus cognitionē habet de re. vt puer nōdū bñs vsū ratiōis. et talis ignorātia nō est pura negatio. qz lapis non ignorat. sed ē carētia sciētie cōnotādo subiectū in aptitudie ad illā Alia ē ignorātia prave dispositionis. z ē habit⁹ errone⁹ quo assentim⁹ oppositi pncipioꝝ vel conclusionū ōmōstratiōis. et sic ignorātia est quid positiuū. ¶ Scōa difficultas. q̄ mō opponitur ignorātia sciētie. ℟ Rñdet q ignorantia pure negatiōis opponit priuatie solū scientie sed ignorātia prave dispositiōis opponit ꝓtrarie sciētie. cū sit qdā habit⁹ errone⁹ positiu⁹ in pria specie q̄litat reponibilis. ¶ Tertia difficultas. cui notitie oppōit ignorātia prave dispositiōis. ℟ Rñdet p distinctionē. duplex ē ignorātia prave dispositiōis. q̄dā ē qua gs assentit oppositi pncipioꝝ. et talis ignorātia opponitur cōtrarie notitie pncipioꝝ. Alia ē qua gs opinat vel assētit opposito conclusionis. z ista opponit cōtrarie notitie cōclusiōis q̄ propzie dicit sciētia. ¶ Quarta difficultas. q̄ mō i nob causat ignorantia prave dispōnis. ℟ Rñdet q dupliciter in nobis pōt causari. vno mō simpliciter qñ scz aliqs existimat vel opinat oppositū alicui⁹ pncipij vel ꝓclusionis sine aliq̄ octu rationis. Alio mō qñ opinat vel assētit oppositi pncipioꝝ vel ꝓclusiōis propter aliquā rationē quam nescit dissoluere.

Conclusio ℟ Respōsalis. Deficiēte aliquo sēsu nēce ē deficere sciētiā propzy z per se sēsibilis illi⁹ sensus. quia omis cognitio itellectiua dependet ex cognitōne sēsitiua. g̃ potētia sensitiua destructa ōstructa

Primo itur cognitio itellectiua.

Primo Dubitat. vtrū vlis negatia immediata et falsa possit concludi p sillogismuz igrantie. ¶ Pro solutione supponit q⁹ aristo. i scōa pte hui⁹ capituli docet cōcludere vlez negatiuā imediatā et falsā per fill'm igrātie. z intendit tres cōclusiōes. ¶ Quaꝝ pria est ℔. vniuersalis negatia imediata z falsa potest i pma figura trib⁹ modis sillogizari. p exābab⁹ falsis sicut declarat aristo. i l'ris. ℟ Potest tñ sic deduci in termis. nulla substātia icorporea ē substātia. ois substātia corporea ē substātia icorpea. ergo nulla substātia corpea ē substantia. z⁹ ex maiore falsa. et minore va. sicut nullū corpus ē substātia. oē corporeū ē corp⁹. ergo nullū corporeū ē substātia. Tertio ex maiore va z miore falsa. vt nulla q̄litas ē substātia. oīe corp⁹ est q̄litas. ergo nullū corp⁹ ē substātia. ¶ Secūda cōclusio. vlis negatia imediata z falsa non potest i scōa figura cōcludi ex ābab⁹ in toto falsis. ℟ Patz. qz si ābe sint i toto false: tūc sue contrarie erūt ve. mō ex cōtrarys suis pōt alio mō inferri eadē cōclusio. et sic ex vlis demōstratie seqret falsū. ¶ Tertia ꝓclusio. vlis negatia imediata z falsa pōt in scōa figura trib⁹ modis sillogizari. p. ex ābab⁹ in parte falsis. vt nulla substātia est alba. oē corp⁹ est albū. g̃ nullū corpus ē substātia. z⁹ ex maiore va z miore falsa. vt nullū corp⁹ est icorporeū. oē corp⁹ animatū ē incorporeū. g̃ nullū corp⁹ animatū est corpus Tertio. ex maiore falsa z miore vera. vt nullū corp⁹ est substātia. oīe corp⁹ aiatū ē substātia ergo nullū corpus animatū est corpus.

Secundo Dubitat. vtrū vniuersal'ne gatia mediata z falsa possit cōcludi per fill'm ignorātie. ¶ Pro solutōe supponit q⁹ aristo. in tertia parte hui⁹ capituli ondit q̄ mō pōt vlis negatiua mediata z falsa cōcludi p sillogismū ignorātie tā i pma figura q̄z in scōa. z intēdit quicq̄ cōclusiōes. ¶ Quarum pma ē hec. vlis negatia imediata z falsa p medium propzium nō pōt in pma figura concludi ex ābab⁹ falsis. sed tātū pōt sillogizari ex maiore falsa. et miore va. ℟ Probat aristo. premittēdo diffinitionē medy ppzy: q̄ ē ℔. Mediū ppzium est per qō fit fill's cōtradictōis. i. fill's sciētie ꝺ dictoz⁹ fill'o ignorātie. tūc sic probat ꝓclusio. qz in fill'o ignorātie accipit cōtraria maioz fillogismi sciētie. et seruat eadē mioz. g̃ sillogismus ignorātie per mediū propzium fit ex maiore falsa z miore va. et pōt sic deduci in termis nullū aīal est substātia. ois hō est aīmal. g̃ nullus hō est substātia. ¶ Scōa cōclusio. vlis negatiua mediata z falsa eodē mō sillogizat per mediū nō propzium sic p mediū ppzium. dū modo tale mediū pdicet vl'r de minori. et maioz vl'r ō medio. sic deducit aristo. i litter. ¶ Tertia cōclusio. vlis negatia mediata et falsa pōt sillogizari per exneū ex ābab⁹ falsis. vel ex maiore va et miore falsa. sed nō eō. exēplū primi. vt nullus lapis ē substātia. ois hō ē lapis. g̃ nullus hō ē substātia. Exēplū scōi. vt nulla q̄litas est substātia: ois hō ē q̄litas. g̃ null⁹ hō ē suba. Tertiā partē ꝓbat aristo. qz mediū exneū nō potest pdicari de mioꝛi extremitate. g̃ mioꝛ p positō nō pōt eē va. ¶ Quarta ꝓclusio. vlis ne-

gatiua mediata et falsa nō potest in secūda figura sillogizari ex ābabus in toto falsis. quia tūc contrarie ipsarū essent ve. ex quib⁹ seq̄ret cōclusio in alio mō. ¶ Quīta ꝯ. vniuersalis negatiua mediata et falsa potest sillogizari in secūda figura ex altera vera et altera falsa q̄cūq; indifferēter exīte falsa. exēplū q̄ mior est falsa. vt omne animal ē substātia. nullus homo est substātia. ergo nullus hō ē animal. exēplū quādo ē. vt nullū aīal est substātia. ois hō est substātia. ergo nullus hō est aīal. ¶ Consequēter in q̄rta pte docet cōcludere vlem affirmatiuā mediatā et falsā ponēdo tres ꝯclusiones ¶ Prīa est. vniuersalis affirmatiua mediata et falsa non pōt sillogizari per mediū propriū ex ābabus falsis. sed tantū ex maiore falsa ⁊ mīore vera. patet. q̄ eadē minor remanet in vtro q̄ sill'o scilicet sciētie ⁊ ignorātie. et maior mutat in suā contrariā. ¶ Scōa ꝯ. eodē mō sillogizat vlis affirmatiua mediata ⁊ falsa p mediū alteri⁹ coordinatōis. dūmō tale mediū sit simile medio ꝓprio. vt arguēdo sic. ois color ē animal. ois albedo ē color. ḡ ois albedo est aīal ¶ Tertia ꝯ. vlis affirmatiua mediata et falsa pōt sillogizari p mediū ex neutro duobus modis ꝓprio. ex maiore vā ⁊ mīore falsa. vt ois lapis ē inanīat⁹. ois hō est lapis. ḡ ois hō est inanīat⁹. ⁊c. ex ābabus falsis. vt ois substātia ē aīal. omnis linea ē substātia. ḡ omnis linea ē aīal. Tertio ex maiore falsa ⁊ mīore vera. vt ois sciētia ē aīal: omnis musica ē sciētia. ḡ ois musica ē animal. Extra textū dicit ꝙ mediū propriū est illud per qō in vero sill'o scientie pōt sillogizari ꝯclusio opposita ꝯclusioni sillogizāde p sillm ignorātie. siue illud mediū sit eiusdē coordinationis cū extremis. siue nō. Sed mediū nō ꝓpriū simile tamē ꝓprio est mediū alteri⁹ predicamēti qō tamē vl'r predicat de minori. et de ꝯclusione predicat vl'r maior. Sed mediū extraneum est illud quod vere potest negari de vtraq; extremitate.

Tertio Dubitat. vtrū sine actu sentiēdi possit haberi sciētia. ¶ Pro resp̄sione suppon' ꝙ in quīta parte hui⁹ capituli īrēdit aristoteles vnā causā ignorātie pure negatiōis q̄ ꝓuenit ex defectu alicui⁹ sēsus. et ponit vnicam cōclusionē. que ē hec. ꝙ si aliqs sensus defecerit neče ē sciētia illi⁹ sensibilis deficere. patz. q̄ cū sensus sit singulariū apprehēsio cū defecerit singulariū apprehēsio deficiet inductio que fit ex singulārib⁹. deficiēte autē inductione deficiet vle. quia ip̄ossibile est vniuersalia speculari sine inductione. neq; inductionē speculari sine sensu. deficiēte autē vl'i deficit demonstratio. cū demōstratio ꝓcedat ex vniuersalib⁹ tantū. Deficiēte autē demōstratione deficit sciētia q̄ acq'rit per demonstrationē. ḡ de ꝓprio ad vltimū deficiēte sensu necesse est deficere sciētiā ꝓprij sensibilis illi⁹ sensus. tenet ꝯsequētia. q̄ oē quod adiscim⁹ aut inductōne aut demonstratione adiscimus.

Ad rationes Ante oppositū. ¶ Ad ꝓmaz dicit ꝙ soluta est i primo notabili. ¶ Ad scōaz rādet ꝯcedēdo antecedēs ⁊ negādo ꝯñaz. q̄ licet vlia cognoscātur ꝓintellectū et nō per sēsū. tamen cognitio vniuersaliū dep̄det ex cognitōne singulariū ¶ Ad tertiā dicit ꝙ duplex ē causa ꝓ accidēs. quedā ē q̄ nihil facit ad productionē sui effectus. vt albū per accidēs domificat. Alia est ꝓ accidēs sine qua non. ⁊ talis necessario requirit ad productōnē effectus. cuiusmodi est sensus respectu sciētie.

Queritur Utrū in ōmōstrationib⁹ sit p⁹cessus in infinitū. ¶ Et videtur ꝙ sic. q̄ demōstratōes possint augeri in infinitū. in postmēdo vel ad lat⁹. vt dictū est i isto prio. ḡ ē p⁹cessus i infinitū in ōmōstratōnibus. ¶ Scōo sic. primoz principioz ē demōstratio. ergo in demōstrationibus ē ꝓcessus i infinitū. añs patet. q̄ principioz ē sciētia. ḡ eorū ē demōstratō. tenet ꝯña. q̄ scire ē per ōmōstrationē itelligere. ¶ Tertio sic. de demōstratione ē sciētia. et nō per seipsā. ḡ per aliā demōstrationē. et per cōseq̄ns i demōstrationibus erit p⁹cessus i infinitū. ¶ In oppositū ē aristo.

Primo Sciēdū ē ꝙ vt vult linconiensis iste tract⁹ sicut nec p⁹cedens nō est de ꝯplemēto hui⁹ sciētie: sed solus de bonitate sciētie. ideo breuiter pertractando diuidit in q̄ttuor capitula. In quorum primo p̄mittit q̄ttuor suppōnes. q̄rū prima ē hec Omnis sill's ꝯstat ex trib⁹ termis. Scōa suppositio. ꝯ affirmatiua sillogizat ex duab⁹ affirmatiuis. et ꝯ negatia sillogizat ex vna p̄missa affirmatia ⁊ alia negatiua. ¶ Tertia suppō. ex trib⁹ termis i sill'o demōstratiuo fiunt due ꝓpositiones q̄ sūt principia demōstrationis.

Quarta suppō. sillš dyaletic⁹ et demōstratiu⁹ differūt tripliciter. ꝓio. qz sillš dyaletic⁹ solū generat opinionē ideo solū procedit ex probabilib⁹ neq demōstrat ꝓpositiones mediatas eas reducēdo ad īmediatas. sed demōstrator qui generat verā sciētiā debet procedere ex ī mediatl. ideo si sibi proponaī aliq̄ propō mediata eā demōstrat quousq̄ ad aliquā īmediataz pertigerit. z⁰ differunt. quia sillogism⁹ demōstratiu⁹ nō procedit ex hys que predicātur scōm accidēs. sed bene dyaletic⁹. Ex quo ifert aristoteles q̄ predicatoꝝ quedā predicantur scōz se. quedā vero scōz accidēs. z hoc dupliciter. ꝓio. qñ subiectū predicaī de accidēte. vt albū est hō. z⁰ quādo accidēs predicaī de subiecto. vt hō est albus. illa autē que neutro mō predicanī per se predicanī. ¶ In secūda parte huius capituli mouet tres q̄stiōes. Quaꝝ prima ē hec. dato infimo subiecto. vtrū sit processus in infinitū sursū ascēdēdo in predicatl illi⁹ subiecti. ¶ Scōa q̄stio. dato supremo predicato. vtrū deorsū sit processus in infinitū. descēdendo in subiectis illi⁹ predicati. Et subdit differentiā inter dictas duas q̄stiones. qz prima incipit ab infimo subiecto et terminaī ad supremū predicatū. sed scōa incipit a supmo predicato. z terminaī ad infimū subiectū. ¶ Tertia questio. vtrū extremis existentib⁹ finitl sit possibile media esse infinita. ¶ In tertia parte ponit duas ꝓclusiōes. Quaꝝ prīa ē hec. ille que stiōes eq̄ possunt moueri i negatiuis sicut in affirmatiuis. ¶ Scōa ꝓ. iste q̄stiones nō possunt moueri in terminis quertibilib⁹. quia i ipsis nō est primū vel vltimū. supmū aut ifimū.

Secundo Sciendū ē q̄ in scōo capitulo soluit p̄ tertiā q̄stionē que ex duabus p̄mis depēdet. et cōtinet q̄tuoz cōclusiōes. Quaꝝ prima ē hec. extremis existentibus finitis ipossibile ē media esse ifinita. patet. quia si extrema sint finita contigit tūc vnū predicari de alio. sed si media sint infinita: nō posset vnū de alio predicari. cū nō contīgat infinita pertrāsire. g̃ extremis existētib⁹ finitis i possibile est media esse ifinita. ¶ Scōa conclusio tāgit solutionē cuiusdā obiectōis. nā posset aliq̄s dicere q̄ pdicta rō extrema suppoīt esse cōiūcta cū aliq̄ medioꝝ. q̄ō ē falsū. quia cū media sint infinita iter vnū extremū z aliud mediū sūt infinita media. Rādet aristo. q̄ nihil differt an illa media sint ꝓiūcta. quia sive sint diūcta sive nō cū ipsa media sint infinita nūq̄ cōtīgit vnū extremū predicari de alio. ¶ Tertia ꝓclusio ē hec. si sit statꝰ in affirmatiuis etiā erit status in negatiuis. ꝓbat aristo. iductiue in omi figura. ꝓio. in prīa figura cōclusio negatiā ostēditur ex maioze negatiua z mioze affirmatia. sed si i illa affirmatiā sit dabile primū de quo p̄dicaī predicatū etiaz erit dabile primū a quo in negatia p̄ remoueī predicatū. ergo si sit statꝰ in affirmatiuis: etiā erit statꝰ in negatiuis. sicut declarat aristo. in termis nō significatiuis. Et posset sic declarari p̄ termios significatiuos. vt sit hec ꝓclusio negatiā nullꝰ hō est quātitas. cōcludēda i prīa figura p̄ hoc mediū corpꝰ. sic arguēdo. nullū corpꝰ est quantitas. ois hō est corpꝰ. g̃ nullus hō est quātitas. Qui⁹ sillogismi mioz ē mediata q̄ ite q̄ pōt probari i prīa figura assumēdo illud mediū de q̄ prīus vniuersaliī negaī quātitas. et qō affirmatur vl̄r de corpe. qō mediū sit substātia. z arguatur sic. nulla substātia ē quātitas. oīe corpꝰ est substātia. g̃ nullū corpꝰ est quātitas. ex quo supza substātiā nō ē sumere aliqō superiꝰ quod vl̄r z affirmatie verificeī de substātia. g̃ relig̃tur q̄ ē statꝰ tam i affirmatiā q̄ in negatiua. et similiī deduci pōt i alys duabꝰ figurl. ¶ Quarta ꝓ. soluit quādā obiectionē. posset ei aliqs dicere q̄ licet sit statꝰ in tali figura: est tñ ꝓcessꝰ in infinitū demōstrādo idē in diuersis figurl. ¶ Ad hꝰ rādet aristo. q̄ libet illaꝝ figuraꝝ p̄ se sūpta ē finita. ergo etiā si sint simul sūpte nō possūt esse infinite. tenet ꝓña. quia finita centies sūpta non possunt esse infinita.

Tertio Sciēdū ē q̄ tertiū capitulū in q̄ aristoteles ondit esse statū in sursū z deorsū p̄ rōnes logicas q̄ tīet tres ptes. In quaꝝ prīa intēdit talē cōclusionē. in predicatl essētialibꝰ q̄ predicātur de suis subiectl i eo qō gd est necessario ē statꝰ. ꝓbaī. qz nisi sic seq̄reī q̄ nihil cōtingeret diffiniri neq diffiniti onē alicuiꝰ cognoscere. quoꝝ vtrūq̄ ē incōueiens. patet tñ ꝓña: qz i diffinitōne alicuiꝰ debēt capi q̄cūq̄ de illo p̄dicanī in eo qō gd est. ſz si huiusmodi p̄dicata sint ifinita nō poterūt oia simul accipi. qz ifinita nō ē pertrāsire. g̃ neče est finiri in eo qō gd est p̄dicātia. et vltra. si in p̄dicatl sursū ascēdēdo sit statꝰ: videī etiā q̄ i subiectis deorsū descēdēdo erit statꝰ. ¶ In secunda pte p̄mittit quīq̄ suppōnes valētes ad declarationē sui propositi. ¶ Prīa suppō est hec.

eoꝝ q̄ predicant q̄dā p̄dicant scōm se. qñ scīz subiectū scōz se totū ⁊ nō rone alteri⁹ subicit respectu sui accñt]. vt dicēdo hō ē albus. Alia p̄dicātur scōz āccidēs qñ. s. subiectū ñ ꝟz se totū ſz ratiōe vni⁹ part] sui significati cui adiacz alia pars significati subicit i ꝓpōe. ⁊ B̄ ꝺtigit duplicit. vno⁹ qñ subiectū p̄dicat de accidēte vt dicēdo albū ē lignū. 2°° qñ p̄dicat accidēs de accidēte. vt dicendo albū ābulat. Dec suppositio sic declarat. nā i hac ꝓpositione lignū ē albū. B̄ subiectū lignū scōz se totū subicitur huic p̄dicato albū. qz sēsus ē q⁹ lignū est subiectū qō ve factū ē albū. ideo dicit illa p̄dicatō scōz se. sed in hac ꝓpositione albū ē lignū. hoc subiectū albū ñ scōz se totū sed solū ratiōe materialis significati cui adiacet suū significatuz formale subicit respectu illi⁹ p̄dicati lignū. vt sit sēsus. aliqd cui accidit esse albū ē lignū. Similiter cū dr. albū ābulat. B̄ subiectū albū ratione sui materialis significati subicit huic p̄dicato ābulat. vt sit sēsus. aliqd cui accidit eē albū ābulat. ideo i his duob⁹ modis dicūt predicata de suis subiect] p̄dicari scōz accñs. Secūda suppō. ex q̄ noīa significāt ad placituz ió p declaratiōe p̄ncipalis ꝛclusiōis hui⁹ capituli possum⁹ noīa ipōere. vt solū illud dicat p̄dicari qō p̄dicat scōz se. et ñ scōz accñs. patet. qz in declaratiōe p̄ncipalis ꝛclusionis hui⁹ capl̄i accipit p̄dicatio vt ordinat ad demonstratiōnē. sed in ōmonstratione tātū itrāt p̄dicatōes scōz se ⁊ ñ scōm accñs. ideo i eadē ꝓbatiōe debet capi p̄dicatio ꝓ p̄dicatione scōm se tātum Tertia suppō. p̄dicatoꝝ scōz se q̄dā p̄dicant p modū substātie. q̄dā vo p modū q̄litat] aut q̄titat]. aut alicui⁹ alioꝝ p̄dicamētoꝝ. Et addit vl̄r q⁹ qñ p̄dicatur vnū de vno p̄dicatur simplicit ibi ē predicatio scōz se. p qō excludit predicatio in q̄ p̄dicat plura de vno. qz in tali p̄dicatiōe pōt eē gd ⁊ q̄le sit. vt dicēdo. sortes ē hō alb⁹. Quarta suppō. illa q̄ p̄dicāt i eo qōgd est siue p modū subē dr̄nt ab his q̄ p̄dicāt p modū quātitat] aut q̄litat]. ⁊ sic de alys. pz. qz illa q̄ p̄dicāt i eo qōgd ē sūt illud totū qō ve ē. i. dicūt totā essētiā subiecti. sic diffio. aut sūt aliqd illi⁹ qō ve ē. i. dicūt ptē subē vel essētie illius ō q̄ p̄dicāt. sic gen⁹ ⁊ dr̄ia. ſz p̄dicata accñtalia ñ significāt aliqd ptinēs ad essētiā subiecti ſz aliqd accidētale subo. vt cū dr̄ hō ē alb⁹. albuz nec ē totū qō ve ē hō. nec est aliqd qō ve sit hō qz ñ dicit totā essētiā nec ptē essētie hois. ſz cū dicit hō ē aīal. hō ē qō ve aīal ē. qz esse aīal est de essētia hois. ¶ Qui ta suppō remouet quādā obiectionē. posset en i aliqs dicere q⁹ gen⁹ ⁊ species p̄dicātur ō suis iferiorib⁹ in eo qōgd ē et tñ ñ significāt essētiā nec ptē essētie suoꝝ inferioꝝ. imo significant aliqs ydeas sepatas a suis singularibus. sic posuit plato. Ad hāc obiectionē ñdet aristo. q̄si dicrisorie dicēdo. gaudeāt gña ⁊ spēs monstra esse. et si sint nihil ad rationē sūt. B̄ ē vlia separata sic dicebat plato sūt monstra. nec valēt ad ōmōstratōes. qz demonstrationes sūt solū de his q̄ p̄dicant essētialiter ⁊ per se de suis subiect]. mō si gña ⁊ species ñ ineſſēt p se suis inferiorib⁹ sed ab eisdez essēt sepata de ipsis ñ possz esse ōmōstratio.

Conclusio Rñsalis. non ꝺtigit in demonstrabilib⁹ procedere i infinitū. pz. qz stat⁹ est tā in affirmatis q̄z in negatiuis. g̃ē stat⁹ in oīb⁹. añs p q̄libz sui pte prōbatū est in textu.

Primo Dubitat. vtrū vniuersaliter in oīb⁹ p̄dicatōnib⁹ affirmatiuis sit stat⁹. ¶ Prō rñsione supponit q⁹ in tertia parte hui⁹ capl̄i tēdit aristo. duas ꝛclusiones. ¶ Quaꝝ prīa est hec. in p̄dicat] affirmatis dictis scōz se non cōtingit ire in infinitū penes circulationē. pz. qz oīa p̄dicata aut sūt substātialia. aut accñtalia. ſz nulla talia p̄dicata p̄dicāt circulariť de suis subiect] vtrobiqz manēte p̄dicatione scōz se. g̃ in ipsis scōz se non ē ꝓcessus in infinitū scōm circulū. mīoꝝ pz p quo ad p̄dicata accidēntalia. qz illud qō ē subm r̄spectu vni⁹ accñtis ⁊ ō q̄ illud accñs p̄dicat scōz se ñ potest esse accñs respectu illi⁹ p̄dicati. vt quātitas ñ est q̄litas. ita q⁹ alteꝝ sit subz r̄spectu alteri⁹. g̃ impossibile ē i p̄dicatōib⁹ scōz se eē ꝓcessū i infinitū penes circulū. ſz ꝛña. qz talis ꝓcessus circular] fit ex eo q⁹ illud qō subycit r̄spectu vni⁹ p̄dicat r̄spcū alteri⁹. ⁊ cē. ſz talis ꝛuertibilitas p̄dicatiōis ñ ꝺtigit i p̄dicatiōib⁹ scōz se. g̃ i eisdē ñ pōt esse ꝓcessus circular] i infinitū. 2° probat dicta b⁹ q̄ ad p̄dicata essētialia. ⁊ B̄ duplic. p sic. qz oē p̄dicatū sbale aut ē gen⁹ aut spēs. sed illa ñ sūt infinita. vt aīal ⁊ bipes p̄dicāt ō hoīe. ⁊ hō ō calia sed calīas de nullo alio p̄dicat. 2° sic. oīa p̄dicata subalia diffiniūt spēz. g̃ ñ ē ꝓcessus i infinitū in predicatis substātialib⁹. tenet ꝛña duplex ꝑ. qz ñ ꝺtigit infinita ptrāsire itelligēter. 2° qz ñ ꝺtigit illō diffire ō q̄ infita p̄dicāt. Z⁹ ꝛ°. i p̄dicatis a⁹ scōz se ñ ꝺtigit ꝓcedere i infinitū. patet

duabus rationib⁹. Quaꝝ prima est hec. oē qđ predicaī: aut predicaī in qd: aut in quale. aut in quātū. ⁊ sic de alys. sed oia illa sūt finita. cū gña pdicamētoꝝ sint finita. igit ⁊c. maior pz. qz vnūqđq predicat qđ significat. aut quale. aut quātū. aut huiusmodi. ¶ Ex quo textu qđ elicitur duas auctoritates ꝯmūes. ¶ Pria est illud pdicat termin⁹ quod significat. z⁹. terminus subicit ⁊ supponit qđ significat. Scđa rō. quia si esset processus i infinitū tūc nihil cōtingeret sciri simplr. qz scire simplr ē scire p ōmō strationē q̄ resolui i supmā causā ⁊ imediatā. si g̃ in huiusmodi pdicaī esset ꝓcessus in infinitū nō cōtingeret ōmōstrationē resolui in supremā causā et imediatā. ideo nihil ⁊ingeret sciri simpliciter. ¶ Post h epilogat dicens qđ manifestū ē ex predictis per rationes logicas nō esse processuz i infinitū i demōstratōibus.

Secundo Dubitatur. vtrū analetice. i. demonstratiē possit probari nō esse processū in infinitū in demōstrationibus. ¶ Pro solutiōe supponiī qđ q̄rtū capitulū in quo aristoteles oñdit statū esse in sursū ⁊ deorsū per rationē analeticā ⁊tinet duas partes. in quaꝝ pma intēdit vnā cōclusionē. q̄ est hec. In demōstrationib⁹ nō ē processus in infinitū. ¶ Probaī vna rōne analetica ꝑmittendo vnā suppōnē scz qđ sūt duo modi pdicādi p se. ¶ Prim⁹ est. qñ pdicatū est ō diffinitōe subiecti. vt multitudo aut diuisibile sūt de diffinitione numeri. Scōs ē. qñ subiectū est de diffinitiōe pdicati. vt numer⁹ est de diffione iparis. ¶ Ex q̄ formaī talis ratio. Omis demōstratō est ex pdicat per se. sed oia predicata per se sūt finita. g̃ ⁊c. maior ꝓbaī. prio ō predicat secūdi modi. quia si numero insit ipar. ⁊ ipari insit perfectū. et iperfectū insit alicui alteri: necesse ē qđ numer⁹ sit de diffinitōe oim illoꝝ. ideo nō possibile ē qđ illa sint infinita. nā alias idē ponerētur in diffinitione ifinitoꝝ. Scđo ꝓbaī eadez maior in predicat ꝑmi modi. qz oia predicata ꝑmi modi sunt de diffinitōne subiectoꝝ. g̃ est statꝰ in ipsis. tenet ⁊ña. quia alias nihil ⁊tigeret diffiniri. ¶ Ex qbus infert aristoteles duo corrolaria. Quoꝝ ꝑmū est. si aliqđ pdicatū ꝑdicet de duobus subiect vel de plurib⁹ de se iuicē nō predicātib⁹. aut saltē non pdicātibus de se iuicē vniuersaliter. nō oportet semp qđ illud pdicatū insit illis plurib⁹ per aliqđ cōmune. patet ⁊ña exēplo ⁊rōne. Exēplo sic. qz ysocheles ysopleres et scalerō sunt tres spēs triāguli. g̃ō se iuicē nō pdicanī. quib⁹ tamē ē vna passio cōmunis scz hre tres. que eis cōuenit p aliqđ cōmune qđ ē triāgulus. non tamē sēper sic se habet qđ illa passio insit illi cōmuni p aliud ꝯmune. sed sibi ipsi est per rationē ꝓpriā. Secūdo probaī ratione sic. qz si illud pdicatū insit illis duob⁹ per aliqđ cōe ipsi est itez illi p aliud ꝯmune. et tūc esset processus i infinitū. ⁊ sic inter extrema finita essēt infinita media. Et addit aristo. qđ illa duo qbus attribuiī illud cōe debent esse eiusdē generis scibilis. dū tñ illud ꝯmune pdicet p se de eis. quia si ipsa essēt diuersoꝝ genez tūc cōtingeret illud ꝯmune applicari ad illa diuersa. qđ ē cōtra prī⁹ dicta. vbi dicebatur qđ nō cōtingit demōstratorē descēdere ō gñe in gen⁹. Z⁹ dictū ex dictis manifestū est scz qđ oīs ꝓpositio q̄ habet aliqđ mediū inter subiectū et pdicatū ē demōstrabilis. ⁊ propositiōes p quas demōstraī illa propō si sint imediate sūt elemēta. i. pricipia ōmōstratōnis vt sic dictū ē de ꝓpōnib⁹ affirmatiuis ita dicēdū est de negatis. qđ scilz illa negatiua ē ōmōstrabilis cui⁹ predicatū prī⁹ remouet ab aliq̄ subiecto q̄ a subiecto illi⁹ propōis. vt ista negatiua ē demōstrabilis. nullū corp⁹ est quātitas. per illud mediū qđ ē substātia. Sed illa ꝓpositio negatiua ē indemōstrabilis cui⁹ predicatū rēouet ab aliq̄ subiecto. nec ē aliqđ subiectuz de q̄ prius possit rēoueri illud pdicatū. sicut ē ista: nulla substātia est quantitas.

Tertio Dubitaī. vtrū per quālibet figurā possint ꝓpōes mediate ad immediatas reduci. ¶ Pro solutiōe supponitur qđ aristoteles i hac scđa parte itēdit dūas conclusiōes. ¶ Quaꝝ pria ē hec. ad reducēdū propositiōes mediatas affirmatiuas ad imediatas necesse ē accipere aliquid qđ prī⁹ predicet de subiecto q̄ de pdicato illi⁹ propositiōis. pz exēplo. quia ad reducēdū ista affirmatiuā mediatā. oñe. b. est. a. necesse ē accipe aliquid qđ prius predicet de. b. q̄ de. a. et de q̄. a. p prī⁹ dicaī q̄ de. b. et sit illud. c. tūc poterit sic demōstrari. ome. c. est. a. oñe. b. est. c. g̃ oñe. b. est. a. et si iterū maior sit mediata procedendū est vt prī⁹ quouscq deuētū fuerit ad vnā ꝓpōnē idiuisibilē. i. imediatā iter cui⁹ extrema nihil mediet. Et subdit qđ sicut i materialib⁹ illud qđ ē simplici⁹ est pricipiū illoꝝ. sicut in graui idest in gñe pōderi vncia ē pricipiū. et in melodya

idest in cōsonātys musicalibus mimū. i. ton⁹. sed in mēbris nerrus ē primū ꝓncipiū per qō vnū mēbrū alteri ꝯiūgit. et per cui⁹ rapturaz alterꝫ ab altero dissoluit. sic etiā in demōstratione ꝓpō imediata que ē vna z idemisibilis ē pricipiū ꝯclusiōis imediate. Ex quo infert aristoteles ꝙ in silsis demonstratiuis affirmatis mediū qō assumit ad reducēdū ꝓpōnē mediatā ad imediatā nō est extra termios ꝓpositionis mediate. B est nō ē alteri⁹ generis subiecti ꝫ sint tales tmi. ¶ Scōa ꝑ. ad reducendū ꝓpōnes negatias mediatas ad imediatas accipiendū ē mediū a quo pri⁹ remouea maior extremitas ꝫ a minore. ꝓpatz exéplo. sic precedēs. et licet illud mediū sūptū sit extra minorē extremitatē B ē superi⁹ ad eā: non tamē est supra maiorē extremitatē. sed mediat inter minorē et maiorē extremitates. z similit se habz in scōa figura scz ꝙ mediū nō cadit extra ābo extrema. sed i tertia figura nec mediū est ex subiectū nec extra ꝓdicatū. sed sēper ē inferi⁹ ad subiectū respectu vtriusꝫ extremi. ī ars reducēdi ꝓpositiōes mediatas ad imediatas nō habet locū in tertia figura. quia sumendo mediū fm dispositionē illius figure magis ire tur ad ꝓpōnes mediatas ꝫ ad imediatas. vt si ad demōstrādū ꝙ aial sit substātia sumat illud mediū qō ē bō. aut quodcūꝫ aliud iferi⁹ ad qōcūꝫ extremū. tūc patz ꝙ pmisse magis esset mediate ꝫ ꝯclusio sillogizāda.

Ad rōnes Ante oppositū. ¶ Ad ꝑmaz dicit ꝙ aristo. soluz loqbat ꝯditionaliter. scz ꝙ si sub minore esset multa inferiora: tūc demōstratōes posset augeri in infinitū subsumēdo sub minore. ¶ Ad scdam dicit ꝙ principioꝝ ē scia tertio⁹ et non ārto⁹. ¶ Ad tertiā rñdetur ꝯcedēdo añs et negādo ꝯnam. qz est status in demōstratione particulari. qz demōstrando passionē de demōstratione vli: simul ex cōsequēti demōstrat ō per se ipsa.

Queritur Utrum demōstratio vlis sit potior particulari. ¶ Et videt ꝙ nō trib⁹ ratiōib⁹ aristotelis. Et ꝓ sic. illa ōmōstratō secundū quā scim⁹ est potior sed fm demōstrationē particularē magis scim⁹ ꝫ secundū demōstrationem vlem. ḡ demōstratio vlis nō est potior particulari. maior patet. qz facere scire ē tota virt⁹ demōstrationis. ergo illa demōstratio q̄ maxime facit scire est potī or. mior probat. qz illa demōstratio magis facit scire q̄ facit aliqd scire scōm ꝙ ipsuz: ꝫ illa q̄ facit scire scōz aliud. sz ōmōstratō pticlar facit scire fz ꝙ ipsū. vlis aūt fz aliud. a⁹ pfillū pz qz magis scim⁹ cozuscū esse musicū: ꝫ cognoscam⁹ ꝙ hō est music⁹. mior declarat. qz ōmōstratio vlis solū facit scire de triāgulo egtibiarū. idest de ysochele. ꝙ habet tres scōm aliud scz scōm ꝙ triāgulus ē. et nō scōz ꝙ ē egtibia. sed demōstratio particularis de egtibia facit scire ꝙ habet tres scōz ꝙ ē equitibia. ¶ Scōo sic. illa ōmōstratio ē potior q̄ ē de ente: ꝫ illa q̄ est de nō ente. sed ōmōstratio vlis ē de non ente. pticular vō est de ente. ergo pticular est potior vli. pz. qz si vle eēt ens dubū esset an esset ens aliqō ꝓter singularia. ¶ Tertio sic. illa ōmonstratio ē potior q̄ nō facit errare: ꝫ illa q̄ facit errare. sed demōstratio pticular nō facit errare. vlis autē facit errare. ḡ particular ē potior vli. mior patz. qz ōmōstratō vlis facit opinari vle esse aliqd ꝓter singularia. vt ꝙ triangulus ē ꝓter singulares triāgulos. z figura ꝓter pticulares figuras. et numer⁹ ꝓter pticulares numeros. eo ꝙ demōstrat aliqd de aliq̄ coi analogo sine B ꝙ demōstret de singularibus illi⁹ cois. ¶ In oppositū argr. quia illa demōstratio ē potior que facit scire scōz ꝙ ipsuz ꝫ illa q̄ facit scire scōz aliud. sed demōstratio vniuersalis facit scire scōm ꝙ ipsū. ḡ ē potior particulari. minor patet. quia demonstratio vniuersalis demōstrat de triangulo ꝙ habet tres scōz ꝙ ipsū. demōstratio vō particularis demōstrat de egtibia ꝙ habet tres sed non secūdū ꝙ ipsū sed scōz ꝙ aliud. scz scōz ꝙ triangulus. vt patebit in solutiōe prime rōnis. igit demōstratio vlis est potior particulari.

Primo Sciendū ꝙ pro declaratione termioꝝ ponitur vna distictio et due diffinitiones. ¶ Distinctio ē h. demonstratio potest tripliciter cōsiderari. vno⁰ iquātū silsis. et sic ei cōueniūt sex cōditiōes sibi inicē oppositionē hītes. scz vle. pticulare. affirmatiuū. negatiuū. oñsiuū. et ad ipossibile. Secundo mō pōt ꝯsiderari demōstratio inquantū demōstratio. et sic ei cōueniūt iste quatuor cōditiones: q̄ sūt. procedere ex prioribus z posteriorib⁹. oñdere propter qd et quia. Tertio mō potest ꝯsiderari per ꝯparationē ad res significatas. et sic ei cōueniūt iste ꝯditiōes. q̄

unt esse ex ꝺcretis siue magis cõpositis. et ex simplicib⁹ siue magis abstractis. esse de subiecto. et nõ esse de subiecto. ¶ Pria diffinitio est h demõstratio vlis ẽ illa q̃ demõstrat passiones de suo subiecto p̃ et adeq̃to. ¶ Scõa diffinitõ. demõstratio ꝑticular] ẽ illa q̃ ꝺcludit passionẽ de suo subiecto nõ ꝑio. sic̃ demõstratio q̃ cõcludit q⁹ ois ysocheles habz tres. Ex q̃ segit q⁹ demõstratio nõ ꝺr vlis eo q⁹ ꝺcludat cõclusionẽ determiatã signo vli. 2⁹ segtur q⁹ demõstratõ nõ dicit ꝑticular] eo q⁹ cõcludat cõclusionem determinatã signo particulari.

Secundo Sciẽdũ ẽ q⁹ octau⁹ tractat⁹ in quo ꝓparat aristo. demõstrationes penes ꝺditiões q̃ ꝓuenũt demonstrationi inquãtũ ẽ sill's cõtinet tria capitula. i quoꝝ ꝑio ꝓparat demõstratõnẽ vlem ad particulare penes certitudinẽ. z ꝺtinet quattuor partes. Jn quaꝝ ꝑia mouet tres q̃stiões. ¶ Pria est h. cũ sit quedã demõstratio vlis et alia ꝑticularis: dubitaf̃ que illaꝝ est certior et melior ¶ Scõa q̃stio. cũ sit quedã ỏmonstratõ affirmatiua. et q̃dã negatiua: dubitaf̃ que illaꝝ ẽ certior z melior. ¶ Tertia q̃stio. cũ sit q̃dam demõstratio oñsiua. et q̃dã ad ipossibile: dubitaf̃ que illaꝝ ẽ certior z melior. Et subdit q⁹ illaꝝ triũ questionũ p̃ ỏtermiabit p̃mã. 2⁹ secũdã. et tertio tertiã. ¶ Jn scõa parte soluit p̃mã q̃stionẽ ponẽdo vnicã ꝺclusionẽ. q̃ est h. demõstratio ꝑticular] ẽ potior vli. ¶ probat aristo. trib⁹ rationib⁹ factis ante oppositũ. ¶ Jn ẽtia parte soluit tres p̃dictas ratiões. sic̃ patebit in fine q̃stiõis rñdẽdo ad rõnes factas ãte oppositũ. ¶ Jn quarta parte determiat scõz verita tẽ ꝑimã questionẽ ponẽdo vnicã ꝺclusionẽ. q̃ est h. demõstratio vlis ẽ potior q̃ particular]. quã probat septẽ rõnib⁹. que patebũt ꝓbando ꝺclusionẽ respõsiuã ad quesitum.

Tertio Sciẽdũ q⁹ 2ᵐ. c. ꝺtinz vnicã ꝺclõnẽ q̃ ẽ h. demõstratio affirmatiua ẽ potior negatia. ¶ probaf̃. 5. rõib⁹. Quaꝝ ꝑia ẽ h. illa demõstratio ẽ potior q̃ ꝓcedit ex pauciori b⁹. sz demõstratio affirmatiua ꝓcedit ex paucio rib⁹ q̃ negᵃ. g̃ demõstratio affirmatia ẽ potior negatiua. aᵒʳ pz. qz illa q̃ ꝓcedit ex pauciorib⁹ ceter] parib⁹ velociꝰ facit scire. bᵒʳ pz. qz lz vterq̃ fiat ex trib⁹ termis z duab⁹ ꝓpõib⁹ affirmatia tñ fit solũ ex affirmatis. sz negatiua fit ex vna negatia z alia affirmatia. ꝑbaf̃ itez maior ex ẽplo. qz ponaf̃ q⁹ illa 2ª. e. est. a. debeat ꝑbari p illa tria media. scz. b. c. d. vbi gr̃a i termis significatis. ista 2ª ois hõ ẽ corp⁹. citius cog̃scit q̃ illa ois hõ ẽ subã. eo q⁹ p̃ma cognoscit p pauciora media. qz tñ p illa duo media q̃ sũt al' z corp⁹ aiatũ. sz scõa cognoscit p tria media q̃ sũt aial. corp⁹ aiatũ. et corp⁹. iõ ad cognoscẽdũ scõaz oz cognoʳᵉ p̃mã. sz nõ eᵒ. Scõa rõ. ex ãbab⁹ affirmati põt fieri demf̃a⁹ nõ ãt ex duab⁹ negatis. g̃ ỏmf̃a⁹ affirmatiua ẽ potior negatia. Tertia rõ. demf̃a⁹ affirmatia nõ resoluit i negatias. sz eᵒ. ỏmf̃a⁹ negatia f̃soluit i affirmatias. g̃ affirmatia ẽ potior. añs pz. qz ad reducẽdũ negatiuã mediatã ad imediatã oz ꝺcludi p vnã affirmatiuã z vnã negatiuã. sz ad f̃ducẽdũ affirmatiuã mediatã ad imediatã solũ oz ꝺcludi p duas affirmatias. 4ª rõ. affirmatia demf̃at negatiuã. z ñ eᵒ. g̃ affirmatia ẽ potior negatia. 5ª rõ p 1ᵐ demf̃atõis affirmatie ẽ potiꝰ p̃n⁹ demf̃atõis negatie. g̃ affirmatia ẽ potior negatia. añs pz. qz p̃n⁹ affirmatie ẽ ꝓpõ affirmatia. z p̃n⁹ negatiue ẽ ꝓpõ negatia. g̃ segit q⁹ ꝓpõ affirmatia ẽ potior negatia. ¶ pz 3ᵗ. ꝑ qz ẽ notior cũ negatia sit nõ p affirmatiuã. 2ª qz ẽ ꝑior. aᵘ. n. significat eẽ z negatiua significat nõ eẽ. mõ eẽ ꝑius ẽ q̃ nõ eẽ. 3ª qz affirmatiua ẽ sine negatia. sz ñ eᵒ.

Conclusio Rñsalis. Vlis ẽ potior particulari. ¶ probaf̃. 7. rõib⁹. q̃ rũ p̃ma ẽ hec. Jlla demf̃a⁹ ẽ melior z dignior q̃ magis accipit cãm ꝓpter quã res bz eẽ. sz vlis ẽ hᵒ. g̃ ꝛc. aᵒʳ pz. qz demf̃a⁹ ẽ illꝰ cause ꝓpter qd. bᵒʳ pz. qz demf̃a⁹ vlis accipit subñ vle cui p̃ et p se iné passio. mõ tale subñ ẽ magis causa predicati q̃ subiectũ particulare. ꝛc. Secũda ratio. Jlla demõstratio ẽ potior que ꝓcedit per causã magis vniuersalẽ posq̃ nõ cõtigit querere aliã cãm priorẽ. sed demõstratio vniuersalis est huiusmodi. g̃. ꝛc. Maior patet. qz si ad aliquod interrogatum detur aliquid ꝓpter quid tunc vlterius queretur quousq̃ detur vltimum ꝓpter quid et tunc opinamur nos scire quando habemus vltimũ ꝓpter qd et huius dat duo exẽpla. ¶ primũ ẽ de cã finali vt si queratur ꝓpter quã finẽ venit aliquis ad forũ. Respõdetur vt vendat bladum z si vlterius queratur quare vult vendere bladũ Respõdetur vt soluat debitoribus. Et si vlterius queratur q̃re vult reddere debitori. Rñdetur vt iuste agat. z tunc vlterius nõ cõtigit querere. ¶ Secũdũ exẽplũ ẽ de cã formali. vt si queratur ꝓpter quid ãguli eq̃tibiaꝝ habent

duos angulos rectos equales. Respōdeť ga sunt trianguli. Et si queratur quid est triangulus. Respondeť q̄ est figura rectilinearum. ꝛ ibi est status nec cōtingit aliā cām querere. ¶ Tertia rō. Illa demonstratio ē potior q̄ magis recedit ab infinito sed vniuersalis ē huiusmodi. g̃ ꝛc. Maior pz qz infinitū scōm q̄ ifinitum nō est scibile. Minor probaťz. demōstratio vniuersalis ē de vl̄i. qz magis recedit a singularibus que sūt infinita. demōstratō vero particularis ē de pticularibus vni⁹ vl̄is q̄ magis accedūt ad infinitatē. ¶ Quarta ratio. demōstratio vl̄is plura facit scire q̄ pticularis g̃ ē potior. Añs pz qz demōstratio vniuersalis facit scire vl̄e et particulare simlr̄ saltē mō cōfuso sed demonstratio particularis tm̄ facit scire particulare. ¶ Quinta ratio Demonstratio vniuessalis accipit mediū ꝓpinquiꝰ prīcipio q̄ particularis cū vl̄is accipiat medium vl̄ius ergo est potior. Et subdit q̄ quedā istarum rōnū sūt logice id est cōes. scz tertia ꝛ q̄rta ꝛ precipue quarta que nō videť necessaria eo q̄ cognito vniuersali nūq̄ cognoscitur pticulare in ꝓpria forma. ¶ Sexta rō. cognoscēs vl̄e cognoscit particulare vel i vl̄i vel i ꝓpria forma ꝛ nō ecōtra. g̃ talis ē potior. ¶ Septīa ratio. Demōstratio vl̄is ē itellectualis ꝛ ab intellectu percetibilis. demōstratō vero pticularis ē sensualis eo q̄ scit illa q̄ sē su pcipiunť. g̃

Primo Dubitaťz. Utrū vl̄is ē potior demōstratōe ad ipossibile. ¶ Pro resp̄sione supp̄itur q̄ ari. i p̄ ētio cap̄lo cōparat demonstrationē ostēsiuā ad demōstrationē ad ipossibile. Et itēdit tres cōclusiōes: q̄rū pria tangit duas differētias inter demōstrationē negatiuā ꝛ ad ipossibile: q̄rū pria ē hec. Quia demōstratio oñsiua negatiua ꝓcedit ex altera affirmatiua ꝛ altera neᵘᵃ. ex quib⁹ oñsiue demonstrat conclusionē negatiuā: sed demonstratio p ipossibile ē q̄ ex opposito cōclusiōis ostēsiuā demōstrāde cū vno manifeste vō cōcludit cōclusionē manifeste falsā. ex cui⁹ falsitate regredit ad falsitatē ypothesis p quā ostēsiuat vitas cōclusiōis demōstrāde. Ex q̄ ifert cōueniētia ipsaꝝ iter se. sūt ei ex eisdē tmīs similr̄ ordiatl tā q̄ ad figurā q̄ q̄ ad modū. Scōa dr̄a qz i demōstratōe ad ipossibile ꝓ⁰ debz cē notior ꝓmissis. qz fit ꝓcessus ō falsitate cōclonis ad falsitatē vni⁹ ꝓmisse sz eā ē i demōstratōe oñsiua neᵘᵃ. ¶ Scōa ꝓ⁰ demōstratio oñsiua negatia ē potior q̄ demōstratio ad ipossibile. pz. qz illa demōstraᵒ ē potior q̄ fit ex notioꝝ ib⁹ credibiliorib⁹ ꝛ pōrib⁹. sz illa ē huiusmodi. g̃ ꝛc. i demōstratiōe eō ad ipossibile ꝓ⁰ ē notior ꝓmissis. g̃ ꝛc. ¶ Tertia ꝓ⁰ demōstraᵒ oñsiua aᵘᵃ ē potior demōstratōne ad ipossibile. pz. qz affirmatia ē potior negatia vt patuit i capitulo p̄cedēti. sz demōstratō affirmatia ē potior demōstratiōe ad ipossibile. vt patuit i ꝓclōe p̄cedēti. g̃ demōstraᵒ oñsiua affirmatia ē potior demōstratiōe ad ipossibile. Ex q̄ pz rñsio ad vnū. s. q̄ demōstratio oñsiua ē potior ea q̄ ē ad ipossibile. pz qz oīs demōstratio oñsiua ē aᵘᵃ vel negatia. sz vtraq; ea ex ē potior demōstratiōe ad

Secūdo Dubitaťz. vtrū ipossibile demōstratiōes possint augeri. Et videť q̄ ñ. p ariſt. i fine ētq tractatꝰ vbi diť augēť aūt ñ p media suple demōstratōis. ¶ In oppositū argr̄ p ariſt. i tertia rōe posita i 2° capl̄o huiꝰ tractatꝰ vbi dicit q̄ oz ℔ accipe p̄dicatias q̄dē augm̄tata demōstratiōe neče est fieri pl̄es. ¶ Rñdeť p vnū dictū. ꝛ vnā distictōnē. ¶ Dictū ē istud. demōstratō dr̄ augeri in ꝓpto. q̄ ci⁹ ꝓmisse sūt mediate ꝛ p̄ñt ꝓbari. si vō ꝓmisse sint imediate talis demōstratō ñ dr̄ augmētata. ¶ Distictō ē h. demōnes augeri pōt intelligi triplicit̄. vno⁰ p plurificatōnē medy its scz q̄ pl̄a media eē pria accipiāť ad ꝓbāduꝫ eādē cōclusionē. 2°⁰ pōt itelligi q̄ augeť ad latꝰ vel i post subsumēdo scz sub medio distributo pl̄es mīores extremitates vel sub bⁿ extremitate distributa pl̄es alias mīores. 3°⁰ pōt intelligi demōstratōes augeri ꝓpť sillogizatiōes suaꝫ ꝓmissaꝫ. q̄ scz ꝓmisse vl̄ alīa tātū ē mediata vl̄ demōstrabilis. ¶ Tūc rñdeť ad dubiū q̄ demōstratōes ñ p̄ñt augeri prio⁰ sīc deducit auctoritas añ opm̄. p̄ñt tñ augeri 2°⁰ vl̄ 3°⁰ vt p

Tertio bāt auctoritates pᵒ oppositū. Dubitaťz. vtrū demōstraᵒ aᵘᵃ ꝓcedat ex paucioribꝰ q̄ negatia. Rñdeť q̄ demōstratio affirmatia ꝛ negatia hūt prīcipia eē lia materialia. vtraq; enī fit ex tribꝰ termīs ꝛ duabus ꝓpositionib⁹. sz p tāto dr̄ affirmatia fieri ex paucioribꝰ qz solū ꝓcedit ex affirmatis. neᵘᵃ vō fit ex vna aᵘ ꝛ alīa neᵘᵃ. Et si q̄rať si demōstratō pticularis fctā i dary sit potior q̄ demōstratō fctā i barbara. Rñdeť q̄ demōstraᵒ vl̄is i barbara fctā ex eisdē tmīs sīc̄ pticularis fctā i dary ē potior q̄tū ad cuidētiā illatōis. si aūt quātū ad cuidētiā cēntialē cōnis. q̄ est

procedere ex his que sūt de scdz ꝙ ipsuz.

Ad rationes Ante oppositū. Ad primā rñdet aristo. concedendo maiorē et negādo miorē cū eius ꝓbatione. qꝛ habere tres nō inest eqtibie ſm ꝙ ē eqtibia. sed scdz ꝙ triāgulus ē. qd patz. qꝛ triāgulus ē quoddā cōe ad eqtibiā et predicat̄ de eqtibia ⁊ alijs triāgulis scdz eādē rōnē et nō ſm equocationē. ḡ cū habere tres insit oī triangulo oz ꝙ insit eqtibie scdm ꝙ triangulus. ¶ Ad scdaz rñdet negādo minorē. quia vl'ia sūt magis entia q̄ꝫ particularia. qd patet. quia quāto aliqd ē magis incorruptibile tāto ē magl ens sed vniuersale ē magis icorruptibile q̄ꝫ ꝑticulare. ḡ est magis ens. ¶ Ad tertiā rñdet aristo. negādo miorē. et ad ꝓbationē dicit ꝙ nulla ē necessitas opinari vl'e esse vnū preter multa. qd patet ꝑ simile. quia pōt demōstrari aliqua passio de aliq̄ accidēte sine substātia. et tamē ꝓpter hoc nō seqt̄ ꝙ sit dare accidēs sine substātia. ita ī proposito pōt fieri demōstratio de vl'ibus sine applicatiōe ad sua ꝑticularia. ⁊ tñ ꝓpter hoc nō seqtur ꝙ vl'e sit res ꝑter singularia. Et addit ꝙ si aliqs hoc opinet̄ tamē causa illius error' nō est demōstratō. sed male audiens. idest male itelligēs. ¶ Et hec de q̄stiōe.

Queritur Utrum vnitas habit⁹ sciētifici sumat̄ ab vnitate subiecti. ⁊ diuersitas a diuersitate principiorū. ¶ Argr̄ ꝑ ꝙ nō. quia diuerse scie pñt ꝯsiderare idē subiectū ergo vnitas sciētie nō sumit̄ ab vnitate subiecti. añs patz. qꝛ oēs sciētie cōsiderāt d̄ vniuersali. ¶ Scdo sic. sciētia nō capit entitatē a subiecto. ḡ nec vnitatē. tenet ꝯña. quia ab eodez habet res ꝙ sit ens ⁊ vnū ens. ¶ Tertio sic. distictio sciētiaꝝ sumit̄ a distictione subiectorū ḡ nō a distictiōe principioꝝ. tenet ꝯña. qꝛ idez nō habet diuersa pricipia disticta. añs patz ꝑ aristo. in ꝑ de aīa dicētē ꝙ secātur scie q̄ꝫ admodū res de qbus sūt. ¶ In oppositū ē aristo.

Primo Sciendū ē ꝙ pro declaratiōe termioꝝ ponūtur q̄ttuor difficultates. ¶ Quaꝝ pria ē hec. vtrū vnitas sciētie sumat̄ ab vnitate subiecti. Respōdet̄ per duas distictōes. et duo dicta. ¶ Pria distinctō est hec. subiectū alicui⁹ sciētie pōt capi dupliciter. vno mō materialiter scz pro illa simplici q̄ditate de q̄ d̄mōstrant̄ passiones. Alio mō capitur formaliter pro ipsa quiditate īformata quadā rōne formali q̄ vocat̄ ratio subiectiua. ¶ Scda distinctio. aliqua sciētia pōt dici vna duplicit̄. vno mō intrisece et formaliter. Alio modo extrīsece ⁊ ab obiecto. ¶ Primū dictū est istud. vnitas sciētie nec formaliter nec obiectiue sumit̄ ab vnitate mat̄iali subiecti. pz. qꝛ idē subiectū pōt cōsiderari in diuersis sciētijs. ¶ Scdm dictū. vnitas scie nō formalis sz obiectiua et extrinseca sumit̄ ab vnitate formali subiecti. Prima pars patz. qꝛ scientia est vnū ens reponibile in predicamēto qualitat' formaliter. ergo de se formaliter et intrīsece ē vna. tenet ꝯña. quia cuilibet entitati correspōdet sua propria vnitas. Scda pars patet. quia si subiectū sciētie sit vnū in genere scientia dicitur esse obiectiue vna in genere. ergo ⁊ cet̄a. ¶ Secūda difficultas. vtrū distinctio scientiarū sumat̄ precise a distinctione pricipiorum. Rñdetur per duas distinctōnes. ⁊ duo dicta. ¶ Prima distinctō. distictō est duplex. nā quedā est intrinseca qua aliquid per differentiaz essentialē et intrinsecā distinguitur ab alio. et sic distinctio sciētiaꝝ non potest sumi a distinctione principiorū. Alia est distinctō que fit ꝑ extrinseca. scilicet quādo principiū essentialiter et extrinsece distinctiuū ē nobis īnomiatū tunc accipim⁹ vnū extrinsecū pro principio distinctiuo. sicut distinguim⁹ potētias per obiecta. ¶ Secūda distinctio. duplex ē principiuz distinctiuū. quoddam est distinctiuū a priori. Aliud vero est distinctiuū a posteriori ⁊ ꝑ cōcomitātiā. ¶ Primū dictū est istud. distinctio scientiaꝝ essentialis et intrinseca nō potest sumi a distinctione pricipioꝝ ipsius subiecti vel demonstrationis. patet. quia per nihil extrīsecū distinguitur aliquid intrinsece et essentialiter. sed principia subiecti vel demōstrationis sunt extrinseca sciētie. ergo per ea nō potest sumi distinctio essētialis ⁊ intrinseca scientie et ideo q̄libet sciētia habet vnā dr̄am itrīsecā et essētialē q̄ multotiēs ē nobis ignota: per quaz differt a qualibet alia scia. ¶ Scdm dictū distinctio extrīseca scie sumit̄ a priori ex distictōne ꝑncipioꝝ. ⁊ a posteriori sumit̄ penes diuersos modos procedēdi ī illa sciētia. Pria pars pz. qꝛ pricipia sūt nat̄ alit̄ ꝑora subiecti. 2ª ꝑs pz ꝑ aristo. ꝑ de aīa dicētē ꝙ illa scia ē prior et ꝑfectiō q̄ habz ꝑfectiorē ⁊ certiorē modū ꝓcedēdi. Alie due difficl'tates patebūt ī 3ª nōbili.

Secundo Sciendū ē q̄ non⁹ tractat⁹ in q̄ aristoteles determiat ō cōparatiōe sciētie ad sciētiā. ⁊ ad alios habit⁹ cōtinet tria capitula. ¶ Jn quoꝝ p̄ tāgit de cōparatione sciētie ad sciētiā. et cōtinet tres partes. Jn q̄ꝝ p̄ria sc̄z liconiēsē cōparat vnā demōstrationē ad aliā penes ꝺditiones q̄ debentur ei rōne q̄ ē demōstratio. q̄ cōditiones sunt q̄ttuor. sc̄z esse ex p̄rioꝛib⁹ et esse ex posterioꝛibus. facere scire ꝓpter qd ⁊ facere scire quia: et sc̄m hoc ponit duas conclusiones. Quarū p̄ma est hec. Scia que ē p̄rioꝛ. i. ex p̄rioꝛibus est certioꝛ ea que ē ex posterioꝛibus. ¶ Secūda conclusio Demonstratio que facit scire ꝓpter quid ⁊ qz est est notioꝛ illa que facit scire quia est tm̄. has duas conclusiōes relingt aristoteles notas ex p̄ius habitis. ¶ Jn sc̄a parte comparat vnā demonstrationē ad aliā penes conditōes q̄ debentur ei in ratione reruꝫ significatarū. q̄ ꝺditōes sūt q̄ttuoꝛ. s. eē de subiecto. et esse de non subiecto. esse ex simplicib⁹ et esse ex magis ꝺpositis. ⁊ ꝺtinet duas ꝺclusiones: quarū p̄ria est hec. ¶ Scia que est de nō subiecto est certioꝛ illa que ē de subiecto. et capitur hic subiectum pro materia sensibili vel ꝑ aliqua conditione materiali sensibili. ꝑbat exemplo quia arithmetica que ē de numero qui est non subiectū ē certioꝛ ⁊ nobilioꝛ q̄ꝫ musica que est de numero sonoꝝ qui dicitur esse subiectū. ¶ Sc̄a ꝺclusio. sciētia que ē de simplicibus est certioꝛ ea que ē de magis ꝺpositis aut contractis. vt arithmetica que est de numero est certioꝛ q̄ꝫ geometria que ē de magnitudine. quia vnitas que est p̄incipiū numeri est simplicioꝛ et p̄rioꝛ p̄ncto. quod ē p̄incipiū magnitudinis: Addit enī p̄nctus supra vnitatem positionē in ꝓtinuo ¶ Jn tertia parte cōparat scias adinuicē penes identitatem et diuersitatem: ⁊ intendit tres conclusiones: quarum p̄ma est hec. ¶ Unitas scie sumitur ab vnitate subiecti ita q̄ illa sint vnius scie que sūt vni⁹ gēnis scibilis. Hanc ꝺclusionē nō probat arist. potest tm̄ sic ꝑbari. qz scia ē quidā motus rationis: sed motus capit vnitatē a termio ad quem. terminus autem ad quē scientie est subiectū ipsius scie. qz in sciētys speculatiuis solū q̄rit cognitio subiecti scibilis. et in sciētys ꝓactic] q̄rit cognitio cōstructionis ipsi⁹ subiecti. ¶ Sc̄a cōclusio tāgit q̄ttuoꝛ ꝺditiones req̄sitas ad ꝫ q̄ aliq̄ scia dicat vna. Quaꝝ p̄ria ē hec. q̄ talis scia habeat vnuꝫ gen⁹ subiectum. Sc̄a ē. q̄ tale subiectū cōponat ex aliq̄bus p̄ncipys p̄mis ex q̄b⁹ procedit demōstratio. Tertia ē. q̄ habeat partes subiectiuas. Quarta ē. q̄ habeat passiones ꝑ se de subiecto ꝑ sua p̄incipia demōstrātes. ¶ Tertia ꝺ⁹ distinctio sciētiaꝝ sumit ex distinctiōe p̄incipioꝝ. patet. quia ex oppositis ꝺsequ] infert oppositū aīcedētis. nā si p̄incipia sint eadē: et scie erūt eedē. ergo ille sciētie erūt diuerse quaꝝ p̄incipia sūt diuersa. z⁹ patet idē a signo. quia dicim⁹ sciaꝫ subalternatā et subalternātē esse distictas scientias eo q̄ habēt p̄incipia p̄ria ⁊ idemōstrabilia distincta et nō eadē. ḡ signū ē q̄ distictio scientiaꝝ sumit a distinctione p̄incipioꝝ. Et subdit aristo. q̄ eadē ꝺ⁹ potest demōstrari per diuersa media. ꝓtio in medys eiusdē coordinationis. et de hoc nō dat ipse exēplū. z⁹ i medys alteri⁹ coordinatōis. sic ista ꝺ⁹ oē qō letat trāsmutat. pōt ꝑ oīdi ꝑ illō mediū qō ē gescere. vt oē qō quiescit transmutat. omnis letans gescit. ḡ ois letans trāsmutat. z⁹ potest ōmōstrari per istud mediū qō est moueri. vt oē qō mouet trāsmutat. sed omnis letās mouetur. ergo omnis letans transmutatur.

Tertio Sciendū ē q̄ circa dūc textū incidūt q̄ttuoꝛ difficultates. Quarū p̄ria ē hec. vtrū habit⁹ omniū ꝺclusionū sit idē habit⁹ numero. ¶ Rñdet probabiliē q̄ sic sicut eni caloꝛ ꝑ primū actū calefactōis causat vnū gradū. et per z^m causat vnū aliū gradū. ⁊ per actū caliditat] tertiū cāt tertiū. et sic in infinitū: tādē ex oībus illis gradib⁹ fit vna caliditas numero. sic ēt intellect⁹ per actū quē habet circa p̄mā cōclusionē methaphicalē causat vnū gradū bit⁹ totalis methaphici. et ꝑ actuꝫ quē habet circa sc̄aꝫ causat z^m gradū. ⁊ sic cōseq̄nter. tūc ex illis oīb⁹ habitib⁹ resultat vn⁹ habit⁹ totalis q̄ est vn⁹ vnitate numerali ⁊ cuiusdā totalitat] ꝺcit tm̄ vn⁹ in genere ꝓpt vnitatē genericā sui subiecti. ¶ Sc̄a difficultas vtrū subiecti ⁊ passionis ⁊ generaliter omniū cōtentoꝝ in sciētia possit esse vnus habit⁹. Respōdet q̄ sic. qz subiectū cōtinet vtualiter notitiā cuiuslibet cōtēti sub eo ideo habit⁹ subiecti per idētitatē vtualis cōtinētie pōt ꝺci vn⁹ cū habitu oīm ꝺsideratoꝝ in sciētia illa. ¶ Se cūda difficultas. vtrū scia ō icorporeis ⁊ a corpore sepat] sit certioꝛ q̄ꝫ sciētia de corporeis ⁊ cū corpe ligat]. ¶ Et videt q̄ sic. p aristotelē

prima conclusione huius capituli qui dicit ꝙ scientia que est ex prioribus est certior. ¶ In oppsitum arguitur per cõmentatorẽ septimo methaphisice vbi vult ꝙ methaphisica ẽ certior omnibus alijs et tamẽ ẽ de subiectis corpore ligatis. g̃. ¶ Ad dubiũ scd̃m linconiensez Respondetur affirmatiue ꝙ sic. Pro cui⁹ ꝓbatione supponit ꝙ sicut ad h̃ ꝙ aliquod obiectum sensibile ab oculo corporali videatur requiritur ꝙ in tali obiecto infundatur lumẽ corporale ita ꝙ quanto in illo maius lumẽ infunditur tãto magis est ab oculo corporali visibile: ita proportionabiliter ad h̃ ꝙ aliqd ab intellectu cognoscatur: requiritur ꝙ in eo ifũdatur lumẽ spirituale ita. s. ꝙ quanto tale obiectum est magis receptiuum lucis spiritualis ipsum est propinquius intellectui et ab eodez magis intelligibile. Hoc supposito format talem rationẽ: qꝛ notitia illorũ entium que sunt propinquiora ipsi intellectui et lucis spiriritualis magis receptiua est certior: sed entia prĩa sicut sunt cause vniuersales et intelligentie ⁊ substantie a corporibus separate sunt huiusmodi. g̃ ⁊c. Uerũ tamẽ a nõnullis negatur illud lumẽ spirituale necessario preexigi ad intelligibilitatem alicuius quiditatis: sed dicũt vnumquodq; in se habere propriũ graduz sue entitatis et magis sue cognoscibilitatis. huius tamẽ difficultatis veritatem requirere altioris eget scientie. ¶ Ad ratõnẽ in oppositum respondet linconiensis ꝙ licet mathematica sit certior alijs sciẽtijs q̃tũ ad intellectũ nostrũ grauatũ et mole carnis obnubilatũ: nõ tamẽ q̃tũ ad itellectũ separatũ a tali mole carnis. ¶ Quarta difficultas. Utrũ ista conclusio letans transmutatur possit probari per ista duo media que sunt moueri et quiescere. Et videt̃ ꝙ non qꝛ demonstrationes non augentur per media. In oppositum ẽ arist. ¶ Respondetur affirmatiue ꝙ sic. ⁊ vltra dicitur ꝙ ari. prius locutus est de demonstratione ꝓprie dicta et methaphisicali: hic aũt loquitur magis de demonstratione naturali que ẽ minus ꝓprie dicta demonstratio et illa potest augeri per media. ¶ Et pro declaratione exẽpli notat linconiensis ꝙ in letante sunt duo motus scz interior et exterior. Nã añq̃ letãs letetur oportet ꝙ habeat appetitũ et spem: visus eni quẽ habebat ad rem appetitã vocatur appetitus: sz prosecutio illius appetibilis vocat̃ spes: post vero rei executionez illud quod prius vocabatur appetit⁹: nũc vocat̃ amor. qd̃ v̄o pri⁹ vocabat̃ spes: nũc dr̃ letitia. Est eni letitia dilatatõ sãguis circa cor letãtis. g̃ post executionez rei appetite qescit quãtũ ad appetitũ. sz tñ adhuc mouet̃ motu interiori. qui est dilatatio sanguinis ad cor

Conclusio

Rñsalis. vnitas habit⁹ sciẽtifici sumit̃ ab vnitate subiecti. et distictõ sũit̃ a distictiõe pricipioꝝ. h̃ ꝯ° sat] pz ex 2° nõbilũ

Primo

Dubitat̃. vtrũ sensibiliũ sit scientia. ¶ Pro solutõne supponitur ꝙ in secũdo capitulo excludit aristo. sciẽtiã a duob⁹ generib⁹ reꝝ. scilz a casualib⁹ ⁊ fortuitis. et ab his q̃ per sensũ percipiũtur. Et cõtinet duas partes. In quaꝝ prĩa intẽdit q̃ttuor cõclusiões. ¶ Quaꝝ prĩa ẽ hec. ei⁹ qd̃ ẽ a fortuna nõ est sciẽtia per d̃mõstrationẽ. Patz. qꝛ cui⁹ est scĩa aut ẽ necessariũ. aut vt freq̃nter. sz illud qd̃ ẽ a fortuna nõ est necessariũ neq; freq̃nter. ergo eius qd̃ ẽ a fortuna nõ ẽ sciẽtia. maior patet. qꝛ ois demõstratio aut ẽ per necessarias propõnes. aut per propõnes q̃ sũt vere vt frequẽter. mior ꝓbat̃. quia illa que sunt a fortuna sunt extra necessariũ. et extra freq̃nter. Ex quo infert aristo. ꝙ si premisse fuerint necessarie cõclusio erit necessaria. et si premisse fuerint vere vt frequẽter. conclusio erit v̄a vt freq̃nter. ¶ Scd̃a ꝯ°. nõ contingit aliquid scire per sensũ. Probat̃ duab⁹ rationib⁹. ⁊ duobus signis. Prima ratio. si cõtingeret aliqd scire ꝑ sensũ: seq̃ret̃ ꝙ scire esset sẽtire. ꝯñs ẽ incõueniens. g̃ et añs. Scd̃a rõ. quia sciẽtia ẽ vniuersaliũ. sed nõ contingit sentire vniuersale. g̃ nõ contingit scire aliqd per sensũ. maior pz. quia demõstratio ẽ per ꝓpões vl̃es. mior probatur qꝛ sensus nõ ẽ nisi eorũ que sũt hic et nũc. vniuersale autẽ non ẽ hic nec nũc. sed ẽ vbiq; ⁊ sẽper. ergo non contingit sentire vl̃e. Ex quo infert ꝙ sentire quidẽ necesse est singula. i. ꝙ sẽtire contingit singulariter. est autẽ scientia cognoscẽdo vniuersale. ¶ Primũ signũ est. si sẽsibiliter viderem⁹ triãgulũ habere tres nõdũ scirem⁹ ipsũ habere tres. sed adhuc q̃reremus demõstrationẽ ⁊ causã propter quã ipse habz tres. g̃ seq̃t̃ ꝙ nõ ꝯtigit aliqd scire per sensum. Zm signũ. si essem⁹ supra lunã et viderem⁹ terrã obiectã inter solẽ ⁊ lunã tũc viderem⁹ lunã eclipsari. et tamẽ nõ scirem⁹ causã ꝓpter quã vniuersaliter deficit: sed solũ scirem⁹ causã ꝓ

pter quā nūc deficit. ḡ signū est q̄ non cōtigit aliquid scire per sēsū. ¶ Tertia cōclusio tāgit aliq̄ correlaria. Quoꝝ primū ē. sensus non est vniuersaliū sed ex plurib⁹ singularib⁹ multoties sensatis venamur vnū vle. Scōm correlariū. vniuersale est honorabile quādo ostendit causā passionis. Tertium correlariū. cognitio vniuersalis ē honorabilior quacūq̄ cognitiōe sensitiua et quacūq̄ cognitione q̄ nō est p causā. Quartū correlariū. cognitio p̄ncipioꝝ ē honorabilior quacūq̄ alia cognitione. Quintū correlariū. ipossibile ē sentiēdo aliq̄d scire demōstrabile. nisi aliqs dicat q̄ sentire sit per dēmōstrationē scire. secūdū illos q̄ ponebāt q̄ sensus non differt ab itellectu. ¶ Quarta cōclusio tangit remotionē cuiusdaꝫ duby. qz aliquis posſz dicere q̄ sensus nihil faceret ad sciam. ℟ ñdz aristo. dicens q̄ q̄dā sūt q̄ ignorant propt̄ ōfectū sensus. et si sentirent eoꝝ haberem⁹ scientiā nō q̄ sensus sit causa principalis sciētie. sz quia ex sensu tanq̄ ex causa occasionali deuenimus in cognitionē p̄posīs vniuersalis. ita q̄ ex plurib⁹ visionib⁹ et sensationib⁹ venamur vniuersale. vt si viderem⁹ pozos qui sūt i vitro nūq̄ dubitarem⁹ q̄ mō lumē pertransit vitrū sed quia sic videm⁹ in vno vitro et conseq̄nter in alys plurib⁹ vitris: tunc intelligim⁹ sic esse i oībus vitris. et sic per sensū multiplicatū ōuenim⁹ in cognitionē ꝓpositōnis vniuersalis. scilicet q̄ omne vitrū permittit lumis trāsitū. sz quia aliquādo ignoram⁹ illū sensū scz q̄ vitrū sit perforatū: ideo ignoram⁹ p̄positionē vniuersalē. et ita ipedimur ad sciendū propter qd vi

Secundo trū est transparens.

Dubitatur. vtrū omniū sillogismoꝝ p̄incipia sint eadē p̄incipia. ¶ Pro rñsione supponēdū ē q̄ aristo. in tertia parte oñ dit q̄ oiuersaꝝ sciaꝝ diuersa sunt principia. et continet duas particulas. Quaꝝ pria tāgit q̄t tuoꝝ cōclusiōes. ¶ Prima ē hec. nō omniū sillogismoꝝ sūt eadē p̄incipia. Patet. quia sillogismoꝝ quidā sunt veri alij sunt falsi. sed sillogizmoꝝ et falsoꝝ non sūt eadē principia. ḡ non omniū sillogizmoꝝ sunt eadē p̄incipia. et licet ex falsis cōtingat sillogizare verū hoc nō est nisi semel. ℔ ē non sēper. qz si altera premissaꝝ sillogismi ꝓcedētis ex falsis prosillogizat: tūc i tali ꝓsillogizatione nō contiget ex falsis sillogizare verū. ¶ Scōa cōclusio. nō omniū sillogizmoꝝ falsoꝝ sūt eadē principia. patet. qz quoꝝūdam sillogizmoꝝ falsoꝝ cōclusiōes sūt cōrie. et quoꝝūdā cōclusiōes sūt icōpossibiles. ḡ ñ oim sillogizmoꝝ sūt eadē p̄incipia. añs pz. qz iste sūt cōrie. iiustitia ē iustitia. tumor ē audacia. et vtraq̄ est falsa. iste ēt sūt icōpossibiles. hō ē equ⁹. hō ē bos. eq̄le ē maius. eq̄le ē min⁹. sz tles cōclones nō pñt cōcludi nisi ex p̄incipijs cōrijs falsis aut icōpossibilib⁹. talia aūt p̄incipia ñ sūt eadē. ḡ ꝛc. ¶ Tertia cō nō oim sillogizmoꝝ veroꝝ sūt eadē p̄incipia. Probatur q̄ttuoꝝ rōib⁹. Pria ē h. cōclusionū gñe dēntiū p̄incipia ñ pñt esse eadē. sz mlte sūt cōclones ve gñe dēntes. ḡ eoꝝ p̄incipia ñ sūt eadem. maioꝝ pz. qz si cōclusionū gñe dēntiū p̄ncipia essēt eadē. vel ḡ huiusmodi p̄ncipia cōueirēt in sursū ℔ ē q̄ tm cōueirēt tm dispōnē ꝛc figure i q̄ scz mediū sēp p̄dicat. aut cōueirēt i deorsū. ℔ q̄ sillogismi cōueirēt i termis dispositl scōz exigētiam tertie figure in q̄ mediū subicit in vtraq̄. aut cōuēirēt in termio exteri⁹ se hñte aut iteriꝰ. ℔ ē cōueirēt i dispōne p̄me figure i q̄ mediū subicit respectu maiorꝭ. ppt̄ qō dicit ee interius. et idē mediū p̄dicat in scōa ꝓpōe de maiore. ideo dr̄ ee exteri⁹. Scōa rō. si oim sillogizmoꝝ veroꝝ eēnt eadē p̄ncipia maxie eēnt p̄ncipia cōmunia. cuiusmodi ē istud. ō q̄lib; ē affirmatio vel negatio va. sed talia ñ sūt eadem respectu oim cōclusionū dēmōstrāda. ḡ ꝛc. maioꝝ pz. qz huiusmodi p̄ncipia cōia cū ingrediūt dēmōstrationē coartant ad ꝓpriū gen⁹ subiectū. vt prius patuit. et freq̄nter illa subiecta supq̄ fūdant et erigūt dēmōstratiōes dīnt gñe. ḡ nō oim dēmōstrationū p̄ncipia cōia sūt eadē. maioꝝ patz. qz eorū q̄ erigūt sub dēmōstratiōe q̄dā sūt sub q̄litate. q̄dā sūt sub quātitate. Tertia rō. p̄ncipia ñ sūt multo maioꝝ cōclusiōib⁹. sed cōclusiōes i diuersis dēmōstratiōib⁹ nō sunt eedē. ḡ neq̄ p̄ncipia. maioꝝ patz. qz cōclones aliq̄ sūt ex termis assūpt. i. dispositi i scōa vel tertia figuris. vel sūt ex termis admissis. i. dispositi i pria figura ḡ ꝛc. Quarta rō. q̄rūdā cōclonū p̄ncipia sūt necessaria et q̄rūdā ptigētia. sz necia et ptigētia ñ sūt eadē. ḡ ꝛc. ¶ 4ª cōclusio tāgit rēotōnē cuiusdā duby. nā sz ñ oiz dēmōstratiōuz vlr sit sūptaꝝ sint eadē p̄ncipia: tñ nō videt obstare q̄n q̄rūdaꝫ dēmōstratōnū sint aliq̄ p̄ncipia eadē. sic dēmōstratōnū logicaliū sūt eadē p̄ncipia logicalia. et geometraliū geometralia. ℟ ñdz aristo. q̄ dicere sic ee nihil aliud ē q̄ dicere q̄ diuersaruz sciaꝝ sūt diuersa p̄n⁹ ppa. et iō si ppt̄ ℔ cōcludit aliqs oim dēmōstratōnū vniuersaliū esse eadē

principia. illud ē multū verisoriū. qz pari ratione diceret q̄ ens ia sūt eadē. qz omnia entia conueniūt in hoc q̄ est esse ens.

Tertio Dubitat. vtrū omniū sciētiaruz sint eadē principia. ¶ Pro soluti one supponit q̄ aristo. in tertia particula intēdit duas cōclusiones. ¶ Quaz pria est ḃ. nō omniū demōstrationū et sciētiaz sunt eadē principia. Probat duab⁹ rationib⁹. Quaz pria est hec. qz si sic. tūc de quolibet demōstrarē q̄libet. sed illud ē fatuū dicere et multū insipiēter. g̃ ꝛc. Pña pz. qz sumātur iste due ꝯclusiones q̄ sūt. a. et. b. et capiātur plura principia scz. c. d. f. tūc si per illa possit. a. demonstrari ita ēt ꝛ. b. mioz patet. qz talis indria principioz nō cōtingit in sciētys mathematicis q̄ procedūt ex oīno imediatis. neqz i resolutorys q̄ pcedūt ab bis que ab imediatis originē traxerūt. ¶ Scōa rō. principia sūt propōes imediate. sed diuersaz sciētiaz diuerse sūt cōclusiones. g̃ ꝛ diuersa pncipia imediata. tenet ꝯña. qz ꝯclusiones suā diuersitatē sumūt ex suis proprys principys. vt patuit ex capitulo pcedenti. ¶ Scōa ⁹ tangit solutionē eiusdē obiectionis. posset eni aligs dicere q̄ pluriū ꝯclusionū ōmōstrabilium est vnū principiū imediatū. qō tamē pōt applicari ad diuersas ꝯclusiones. Rñdet aristo. q̄ licz pria principia sint cōia plurib⁹ ꝯclusiōib⁹. tamē in vnoq̄qz gñe scibili ē vnū pricipiū primū speciale. ḃ ē vna pria ꝓpositio imediata ad quaz resoluūtur oēs cōclusiones q̄ deducunt ex principys illi⁹ sciētie. et ē illa pria ꝓpositio imediata que subycit gen⁹ subiectū respectu sue diffinitiōis. Ex q̄ infert q̄ nō ꝯtingit demōstrare quodlibet ex q̄libet. sed diuersaz sciētiarū necessario principia sūt diuersa. Infert ꝛ⁰ q̄ sciētiaz duplicia sūt pricipia. q̄dā sunt ex q̄b⁹ et illa sūt premisse ex quib⁹ vel per q̄s demonstrant passiones de subiect⁹. Alia sūt principia circa q̄. et ista sūt subiecta sciētiaz circa q̄ sciētia vsatur. sicut in arismetica numer⁹ est subiectū. et in geometria magnitudo. Et subdit q̄ principia ex quibus sūt cōia. sed ꝑncipia circa que sunt propria.

Ad rationes Ante oppositū. due pri me soluūtur ex primo notabili. ¶ Ad scōaz dicitur q̄ negatur aīs. et ad probationē ꝯcesso antecedēte negat cōsequētia. quia hec dictio q̄admodū nō dicit circūstātiā cause. sed solū dicit similitudinē. ¶ Et hec de questione.

Queritur vtrū ab eodē itellectu ō eodē obiecto possit simul ꝛ semel haberi sciētia ꝛ oppio. ¶ Et videt q̄ sic. per philosophuz in textu de dyametro scim⁹ q̄ ē cōmēsurabilis coste. et sic opinamur de dyametro q̄ sit icōmēsurabilis coste. g̃ de eodem subiecto potest simul haberi scientia ꝛ opinio ¶ Secūdo sic. possibile ē eūdē intellectū simul habere mediū ꝓbabile ꝛ mediū demōstratiuū ad eadē cōclusionē. ergo possibile ē simul habere sciētiā et opinionē de eodē. ¶ Tertio sic. aligs pōt p̄ per mediū ꝓbabile habere opinionē de aliq̄ cōclusiōe et postea cognito medio ꝓpter qd pōt de eadē habere sciaz. sed adueniēte sciētia nō destruit precedens opinio. cū talis adhuc possit probare illā cōclusionez p mediū probabile. g̃ de eodē simul possum⁹ habere sciētiā ꝛ opinionē. ¶ In oppositū ē az.

Primo Sciēdū est q̄ pro declaratione termioz ponūt due distinctiones. ¶ Quaz pria ē hec. opinio scōm linconiensē potest capi tripliciter. scilz ꝓprie. omuniter. et magis ꝓprie. Opinio omuniter dicta ē cognitio cū assēsu. et sic nō est aliud q̄ fides vel credulitas q̄ assētim⁹ siue firmiter siue nō alicui ꝓpositioni ꝯtingēti vel necessarie. ꝛ sic opinio ē gen⁹ ad sciētiā. ꝛ ad opinionē proprie et magis proprie dictā. Ex quo segtur q̄ omnis sciētia ē opinio. et oē scibile ē opinabile. sz nō ecōtra. Opinio ꝓprie dicta ē acceptio vni⁹ partis cōtradictiōis cū formidine ꝛ tioze alterius partis. et tūc cū assentim⁹ alicui ꝓpositioni dubitādo tamē de veritate sui ꝯtrary. talis assensus vocat opinio. Sed opinio magis proprie dicta est cognitio veri cōtingētis scōm q̄ huiusmodi. Et ad istā due cōditiones regrunt. Primo requirit adhesio vel assensus alicuius ꝓpositionis ꝯtingētis. Ex q̄ segtur q̄ nulli⁹ propositiōis nēcie pōt esse opinio ꝓprie ꝛ magis ꝓprie dicta. Scōo regrit q̄ talis ꝓpō contingens ab opināte capiat vt cōtingēs. qz si talis ꝓpō de facto fuerit cōtingēs. et ab opināte accipiat tanq̄ necessaria. tūc stāte tali iudicio nō posset opinās de ea habere opionē. ¶ Secunda distictio. sciētie vel opionis duplex ē obiectū. quoddā ē obiectū totale. sicut ē ipsa ꝯclusio scita vel opinata. et sic capit hic. Aliud est obiectū partiale. scz obiectū cōclusionis scite

vel opinate. ꝛ de tali nō intelligit questio.

Secundo Sciēdū ē ꝙ tertiū et vltimū capitulū in quo aristo. determinat de cōparatione sciētie ad alios habit⁹ continet tres ptes. In quaꝝ pria agit de cōparatione sciētie ad intellectū et opinionē. et cō tinet quattuoꝛ ꝛclusiōes. ¶ Quaꝝ pria est hec scibile ꝛ sciētia dīnt ab opinabili et opinione. Patet. qꝛ sciētia ē vlis ꝛ fit per ꝓpōes vniuersales et necessarias. sed opio est circa ꝓpōnes contingētes non necessarias. g̃ ⁊c. Scōa pars patet. qꝛ scibile ē necessarlū et ipossibile aliter se habere. opinabile vō nō est necessariū qꝛ sic possibile aliter se habere esset ipossibile. cū opinabile sit cōtingēs. ¶ Scōa ꝛclusio tāgit differētiā inter itellectū ꝛ opinionē. qꝛ itellectus est pricipiū sciētie: opinio autē nō cū sit cōtingentiū. et capit hic intellect⁹ nō pro potētia intellectiua. sed pro habitu cognitiuo principiorū. ¶ Tertia ꝛclusio tāgit dīaz inter sciētiaz et intellectū. et est h̄. sciētia differt ab intellectu. qꝛ scientia ē habit⁹ ꝓpōis mediate ꝛ demōstrabilis. intellect⁹ vō est habit⁹ ꝓpōis īmediate ꝛ indemōstrabilis. ¶ Quarta ꝛ. sciētia intellect⁹ et opinio cōueniūt in h̄ ꝙ sūt vere ꝝ et possūt esse circa ꝓpōnes veras. ¶ Ex g bus infert duo correlaria. q̃rū primū est. opio est circa verū et falsū. Scōz ē ꝙ opinio ē circa verū cōtingēs qō est possibile aliter se habere Patet trib⁹ rationib⁹. pria per diffinitōnē opinionis. qꝛ opinio ē acceptio ꝓpositiōis mediate et nō necessarie. ꝛ⁹ quia incertū dicit de natura opinionis. g̃ opinio ē veri incerti siue ꝛtigentl. ꝛ⁹ nullus dicit se opinari cognoscēdo aliquid esse ipossibile aliter se habere. sed tūc dicit se scire. g̃ opinio ē veri cōtingentis. et scientia veri necessarij.

Tertio Sciēdū est ꝙ in scōa parte huiꝰ capituli mouet aristo. duas questiōes. et intendit qnattuoꝛ ꝛclusiōes. ¶ Pria cōclusio tāgit ābas questiōes. q̃rū pria est hec. vtrū cōtigat idē scire ⁊ opinari. Scōa q̃stio. vtrū sciētia et opinio sint idē. ¶ Scōa ꝛclusio q̃ est disputatiua tātū est ista. cōtingit idē sciri et opinari. patet trib⁹ rationib⁹. Pria rō ē hec. nihil cōtigit opinari ḡn contingat illud scire. g̃ cōtingit idē scire ꝛ opinari. Scōo sic. sic sciēs procedit ꝑ ꝓpositiones mediatas q̃ usq; veniat ad imediatas. similiter ꝛ opinās. g̃ cōtingit idē scire ꝛ opinari. Tertio sic. sicut cōtingit scire qꝛ ꝛ ꝑter qd. ita contigit opinari qꝛ et ꝑter qd. ergo cōtingit idē scire et opinari. ¶ Tertia ꝓ⁹ tāgit solutionē scōe q̃stionis. ꝛ ē hec. si aliqs habit⁹ acgratur ꝑ media q̃ nō sūt possibilia aliter se habere sic̄ sūt diffinitiōes per quas fiūt demonstratiōes. talis habit⁹ erit sciētia ꝛ nō opio. ꝛ habēs talē habitū sciet et nō opinabit. Sed si aliquis habit⁹ acgraꝝ per media possibilia aliē se habere que nō insūt extremis scōz subsātiā nec scōz speciē idest ꝑ se: talis habit⁹ erit opio et nō scia. et habēs talē habitū opinabit̄ et nō sciet neq; quia neq; ꝑter qd. Si tamē acgratur per imediata erit opinio ꝑter quid. et ꝑ mediata erit opinio qꝛ. ¶ Quarta cōclusio tāgit solutionē prie q̃stionis ad quā respōdet tripliciter. prio per simile. naz sicut eiusdē penit⁹ nō est opinio vā et falsa. et sic nec eiusdē peit⁹ ē opinio ꝛ sciētia. sed sicut qdā dicūt incōuenientia seq ad hoc ꝙ ē eiusdē esse opinionē verā et falsā. vt icōueniēs ē vere opinari dyametr⁹ esse ꝯmēsurabile coste q̃drati. similiter seq̃rētur icōueniētia ad h̄ ꝙ est eiusdē esse opionez et sciētiā. ¶ Scōa solutio. sicut eiusdē dyametri pōt esse opinio vā et falsa. ñ tamē eiusdē penit⁹. differt enī scōz rationē. ita etiā scia ꝛ opinio sūt eiusdē. vt de boie scim⁹ ꝙ vere ē aīmal sed de boie opinamur ꝙ sit ābulās vel currēs ¶ Tertia solutio. ñ ꝛtigit simlꝰ opinari et scire idē. qꝛ tūc aliqs simul opiaret̄ idē posse aliter se habere. et ñ posse aliter se hr̄e. qō ē incōueniens. Ex g bus ꝛcludit correlarie ꝙ ipossibile ē de eodē habere sciētiā ꝛ opinionē. licet diuersoꝝ p̄dicatoꝝ respectu eiusdez subiecti possit haberi sciētia ꝛ opinio. vt de boie respectu risibilis habet̄ scia. sed de hominē, respectu huius p̄dicati currit habet̄ opinio.

Conclusio Ꝝsalis. iplicat ꝛdictōez de eodē obiecto totali. vt de eadē ꝛclusione habere sciētiā ꝛ opinionē siue successiue siue simul. siue ab eodē itellectu siue a diuersis. patz. qꝛ sciētia solū ē de ꝛclusione nēcia et ipossibile aliter se habere. mō implicat ꝛtradictionē eādē ꝓpōnē simul vt successiue in eodē itellectu. vel in diuersis esse necessariā et contingēte. esse possibilem aliter se habere: et esse ipossibilē aliter se habere. ergo iplicat ꝛtradictionē siue simul siue successiue siue ab eodē itellectu siue a diuersis ꝺ eadē cō

Primo clusiōe hr̄e sciaz ꝛ opionē. Dubitat̄. vtrū ꝓpōis īmedia-

te possit haberi opinio propter quid. ¶ Pro solutione ponũtur tres difficultates. Prima ē ḥ. vtrũ opinio possit esse acceptio ppositõis imediate: cũ tamẽ q̃libet imediata videaṫ necessaria esse. Rñdetur per vnã distinctionem quia vnã opinionẽ esse acceptionẽ ppositiõis imediate potest intelligi dupliciter. Uno mõ q̃ talis propõ de facto sit imediata et necessaria: accipiaṫ tamẽ ab opinãte vt nõ necessaria. et sic opinio magis ꝓprie dicta nõ potest eẽ acceptio ppositiõis imediate ⁊ necessarie. cũ sẽper sit veri ꝯtingẽtis. Alio modo põt intelligi q̃ ipsa sit ꝯtingẽs et cũ hoc imediata. ⁊ sic opinio bñ est acceptio ppõis imediate. ¶ Secunda difficultas. vtrũ aliqua ppositio cõtingẽs sit imediata. Respondeṫ q̃ sic. quia vt superi⁹ probatũ est fit status tã in predicatis essẽtialibus q̃ accidẽtalib⁹. ergo sicut sũt aliq̃ ppões necessarie imediate: ita erũt alique cõtigẽtes imediate. Unde illa ppositio dicit cõtingẽs imediata quãdo predicatũ ineſt ꝯtingẽter subiecto sic tamẽ q̃ imediate et adequate fluat a propꝛijs principijs indiuidui illi⁹ subiecti. sic color contigẽter predicaṫ de corpore. et imediate fluit a principijs indiuidualib⁹ corporis. iõ ista ē imediata corp⁹ est colorati. ¶ Tertia difficultas. vtrũ sit aliq̃ opinio propter qd. Rñdetur q̃ sic. q⁹ sicut notitia alicuius necessarij accepta per propositiones imediatas et necessarias dicit scientia propter qd. et etiã notitia alicui⁹ necessarij accepta p ppositiones mediatas et necessarias dr̃ sciẽtia. sic etiã notitia alicui⁹ veri contigẽtis accepta per ppositões imediatas ⁊ cõtingẽtes dicitur opio propt qd. et notitia veri contingẽtis accepta per ppositiones mediatas et cõtingẽtes dicitur opinio quia. Ex his patet responsio ad dubiũ.

Secũdo Dubitaṫ. vtrũ ō eodẽ obiecto possit idẽ intellect⁹ simul habere sciẽtiã et opinionẽ et fozmidinẽ. ¶ Ad ꝑmã partẽ respõdeṫ per duo dicta. Primũ dictũ ẽ. de eodẽ obiecto materialiter sũpto scitz p abstractionez a quacunq; ratione formali possumus respectu diuersoꝝ predicatoꝝ habere sciẽtiã ⁊ opinionẽ. nõ tamẽ respectu eiusdẽ predicati. vt ista bõ est risibilis est scibilis. sed ista est opinabilis homo ẽ albus. ¶ 2m dictũ. impossibile est de eodẽ subiecto sub eadẽ ratione formali habere sciẽtiã et opinionẽ. siue respectu eiusdẽ predicati siue respectu diuersoꝝ. quia eidẽ subiecto sub eadẽ ratione formali nõ possunt ineſſe duo predicata quoꝝ vnũ insit contingenter et aliud necessario. ¶ Ad scõaz partem dubij respõdeṫ per duas distinctiones. et duo dicta. Prima distinctio est hec. opinio põt capi dupliciter. vno mõ pro actu opinãdi. Alio modo pro habitu opinatiuo genito ex multis actibus opinãdi. ¶ Scõa distinctio. opinio potest adhuc capi dupliciter. vno mõ pro actu vl̃ habitu deducẽdi propõnẽ probabilẽ ex premissis ꝑbabilib⁹. Alio modo põt capi pro actu vl̃ habitu assẽtiendi cõclusioni probabili õducte ex premissis probabilib⁹. et sic capiṫ in proposito. ¶ Primũ dictũ. de qditate cuiuslibet opinionis ẽ formido. q⁹ opinari est actualiter vel habitualiter assẽtire alicui conclusioni probabili cũ formidine sui oppositi. ¶ Scõm dictũ. cũ formido sit õ quiditate opinionis similiter dicendũ est de formidine in ordine ad sciẽtiã. sicut de opinione dictũ est prius.

Tertio Dubitatur. vtrũ solertia sit habitus intellectualis. ¶ Pro solutione supponiṫ q̃ aristo. in tertia parte hui⁹ capituli õtermiaṫ de quodã habitu qui vocatur solertia. et continet tres q̃stiones. ¶ Quarum prima est hec. vtrũ sint sex habitus intellectuales qui sũt intellect⁹. sciẽtia. ars. sapiẽtia ⁊ prudẽtia. de quoꝝ duob⁹ scilicet de intellectu ⁊ sciẽtia tã visũ est. de alijs autẽ determiare nõ est presentis intẽtionis. quia magis ptinet ad tertiũ de anima. et ad sextũ ethicoꝝ. ¶ Scõa cõclusio tangit diffinitionẽ solertie. et est ḥ. Solertia ẽ quedã subtilitas iueniendi mediũ in nõ ꝑspecto tẽpore. i. in tẽpore breui et paruo. Et a linconiense sic diffinitur solertia. Est vis penetratiua qua visus mẽtalis non quiescit supra rem visã sed penetrat ipsã vsq; ad aliã rẽ sibi naturaliter cõiunctã. vt visus mẽtis apprehẽsa re nõ quiescit in visiõe illi⁹ rei sed ipsaz cito penetrat donec apprehẽderit causam vel effectũ rei vise i se. ¶ Primã diffinitionẽ declara ⁊ aristoteles per tria exempla. quoꝝ primũ est. si queraṫ quare luna conuersa ad solẽ amittit splẽdorẽ. statim põt dicere solers q̃ ratio ẽ oꝛ illuiatur a sole. 2m exẽplũ. si quis pauperem viderit litiganté cũ diuite et dicat rationẽ eẽ q⁹ a diuite pauper accõmodauit argẽtũ et diues petit illud: tũc ille est solers. Tertiũ exẽplũ. si q̃s viderit duos esse amicos qui prius erãt inimici ⁊ causã assignet quia facti sunt amici ꝓpter

amittitiã vnius terty. ille est solers. ¶ Tertia ꝯclusio. solertia ẽ habitus quidã naturalis ordinatus ad sciẽtiã et demõstrationẽ. ꝓbatꝛ ratione. et signo. ¶ Ratione sic. quia aliquis cognoscẽs causas mediatas statĩ cognoscit vltimas et imediatas in quibus stat tota resolutõ imediatoꝛe. sed solers cognoscit cãs mediatas cognoscit vltimas. mõ cognoscere cãs vltimas vel imediatas alicui⁹ effectus est cognoscere demõstratiue et sciẽtifice illũ effectũ ergo solertia ordinatꝛ ad sciẽtiã et demõstratõnẽ. Signo sic. qꝛ exẽpla ꝓius dicta reduci possunt ad demõstrationẽ. ergo signũ est q̃ solertia ordinatꝛ ad demõstrationẽ et scientiã. añs patet reducẽdo ꝓimũ exẽplũ ad demõstratõnẽ. arguẽdo sic. omne quod illumiatꝛ a sole habet splẽdoꝛẽ in parte cõuersa ad solẽ. sed luna illuminatꝛ a sole. ergo luna in parte ꝯuersa ad solẽ habet splendoꝛez. ¶ Ex his respondeꝛ ad dubiũ q̃ solertia nõ est habitus itellectualis: cũ non sit habit⁹ acq̃situs. sed est q̃dã naturalis habilitas anime ad cito et ꝓpte inueniẽdum causã quesiti.

Ad rationes Ante oppositũz patuerunt solutiones in ꝓimo notabili. et ꝓimo dubio. ¶ Et hec de ꝓimo posterioꝛ.

Jrca Initiũ secũdi libꝝ posterioꝛ. queritur ꝑ. Utrũ tãtũ sint q̃ttuoꝛ questiones vẽ scibiles. scilz si est. qd est. qꝛ est. et ꝓpter quid ẽ. ¶ Et viõꝫ q̃ sint plures. quia sunt plura dubitabilia q̃ q̃ttuoꝛ. cũ sint multa ꝓtigẽtia. q̃ multo plꝰ sũt questiones vere scibiles q̃ q̃ttuoꝛ. tenet ꝓña. qꝛ questio ẽ dubitabilis ꝓpõ. ¶ Scõo arguiꝫ q̃ sint pauciozes. qꝛ nihil ẽ ꝓscitũ z q̃sitũ. sed si ẽ et qd est ante demõstrationẽ ꝓsupponũꝫ. cum de subiecto opoꝛteat ꝑsupponere qd ẽ et quia est. q̃ si ẽ et qd est nõ sunt q̃stiones vẽ scibiles. ¶ Tertio sic. illud vẽ scit qõ per demõstratiõnẽ ꝯcludit. cũ scire sit effectus õmonstratiõis. sed tantũ qꝛ est potest per demõstrationẽ ꝯcludi. q̃ tãtũ ẽ vna q̃stio vere scibilis. mioꝛ ꝑz. nã quia ẽ q̃rit de iherẽtia ꝑdicati dubitabilis ad subiectũ. talis aũt inherẽtia per ꝯclusionẽ demõstrationis exꝑimit. q̃ tãtũ qꝛ ẽ per demonstrationẽ põt ꝯcludi. ¶ Jn oppositũ ẽ aristo.

Primo Sciendũ ẽ q̃ ꝓo declaratiõe termioꝝ ponit vna distictiõ. et due suppõnes. ¶ Distinctio ẽ hec. interrogatio põt sumi duplicit. vno mõ gñaliter ꝓ oi ꝓpõe sũpta cũ signo interrogatio. et sic de ꝓpoñib⁹ per accidẽs verꝫ põt fieri interrogatio. nec ĩ ꝓposito capit sic iterrogatio siue q̃stio. Alio mõ capit iterrogatio ꝑcialit. sez ꝓo ꝓpõe necia dubitabili q̃ põt demõstrari aut per õmõstratiõnẽ elici. et sic in ꝓposito capit iterrogatõ siue q̃stio. qꝛ ois talis ẽ vẽ scibilis. nec de ꝓpositiõib⁹ per accidẽs vis põt ꝟ mõ fieri interrogatio. ¶ Ꝓia suppõ. q̃ttuoꝛ sũt q̃stiones vẽ scibiles. q̃ sic adiuicẽ dr̃nt. qꝛ q̃o si ẽ q̃rit an res sit. sed q̃stio qd est q̃rit q̃ res sit. q̃stio vo quia est q̃rit aliqd de aliq̃. q̃stio vo ꝓpter qd q̃rit causaz q̃re ꝟ ieſt huic. Ex q̃ segit q̃ due sũt q̃stiões q̃ q̃rũt õ eẽ rei simplicit. s. si ẽ. z qd ẽ. z alie due õ ꝯplexiõe rei cũ alia re. s. qꝛ ẽ. z ꝓpt qd ẽ. Scõa suppõ. ad ꝯpletã z ꝑfectã notitiã alicui⁹ qditatis scibilis sufficiũt q̃ttuoꝛ ꝑdicte q̃stiões. ꝑz. quia de nulla qditate scibili põt aliqd sciri nisi ꝓi⁹ sciaꝫ an ipsa sit. ideo ꝓia q̃stio possibilis fieri de aliq̃ qditate scibili ẽ q̃stio si ẽ. vt si q̃ratur an triãgul⁹ sit. z cognito q̃ ipse sit q̃rit queres sit q̃rẽdo qd ẽ triãgul⁹. scito aũt q̃ triãgulus ẽ z qd ẽ triãgul⁹ statĩ mouet itellect⁹ ad iq̃rẽdũ an veritas alicui⁹ seu ꝑdicatũ vẽ possit inẽsse triãglo qõ fit ꝑ q̃stionẽ qꝛ ẽ. vt q̃rẽdo vtrũ triãgul⁹ bẽt tres. q̃ cognito iq̃rit cã q̃re triangulus bẽt tres. qõ fit ꝑ q̃stionẽ ꝓpt qd. q̃ scito nihil vlteri⁹ ꝓtigit dubitare. z ꝓ ꝟis neq; q̃rere õ triãglo. iõ ad ꝯpletã z ꝑfectã notitiã trianguli sufficit cognitõ q̃ttuoꝛ ꝑdictaꝝ q̃stionũ.

Secundo Sciẽdũ ẽ q̃ in ꝟ scõo libꝛo õtermiat aristo. õ scibili. Cuius rõ põt eẽ eo q̃ i ꝑ libꝛo õteriaũt õ õmone q̃ ẽ gñatia scie. z ẽt de ipsa scia q̃ ad scibile iferꝫ tur. mõ latioꝝ eadẽ ẽ scia. iõi ꝟ zo tractatu õtinat õ scibilib⁹. z ꝓtinet. 6. ẽctat⁹. q̃ꝝ ꝑm⁹ ꝓtz vnicũ capꝫ i cui⁹ ꝓia ꝑte iq̃rit nũeꝝ vẽ scitoꝝ ponẽdo. 4. ꝯclones. ¶ Ꝓia ẽ ꝟ. q̃ttuoꝛ sũt vẽ scita. ꝑz. qꝛ q̃sita z vẽ scita sũt eq̃lia numero. sz q̃sita sũt q̃ttuoꝛ. s. si ẽ. qꝛ est. qd ẽ. z ꝓpter qd ẽ.

ergo vere scita sūt q̄ttuor. maior patet. quia q̄ stiones sūt eq̄les numero his q̄cūq; ve scim⁹. ¶Sed p̄o declaratione mior̄ ponūtur due cōclusiones. Quar̄ p̄ria q̄ est sc̄a i ordine ostēdit qd sit q̄rere quia ē simul ponēdo ordinē i ter istas duas q̄stiones. scz q̄ ē. ⁊ p̄opter qd ē ⁊ est b̄. q̄rere q̄ est ē querere vtrū b̄ sit b̄. ponēdo scz in numer̄. idest addendo isti v̄bo est: vnū p̄dicatū q̄ ponat numer̄ contra ipsū. vt vtrū sol deficiat aut nō. cui⁹ signū est. q̄ cū scimus q̄ sol deficit cessam⁹ querere q̄ est. et si in p̄cipio scirem⁹ q̄ deficit nō quererem⁹ an sol deficiat aut nō. ḡ signū ē q̄ querere vtruz hoc sit b̄ est q̄rere q̄ ē. scito autē quia ē q̄rim⁹ p̄pter qd. vt scito q̄ sol deficit et q̄ terra mouetur q̄rim⁹ causā p̄opter qd sol deficit. et p̄/pter qd terra mouet. ¶Tertia ꝯclusio ostendit quid sit q̄rere si est. simul ponēdo ordinez inter q̄stionē si est. et inter questionē quid ē. ⁊ est hec. Querere si ē: est q̄rere vtrū aliquid sit vt vtrū cētaur⁹ sit. aut si de⁹ sit vel non. et nō est q̄rere i parte. idest vtrū cētaur⁹ sit albus vel nō. et rursū nos cognoscentes si est. queri/mus qd est. et cognito q̄ hō et deus sūt. queri mus qd est hō. et quid ē de⁹. ¶Ex q̄b⁹ ꝯcludit q̄ totsunt vere scita quot sunt v̄e quesita. q̄ q̄ querim⁹ et que iueniētes scim⁹ hec et tot sūt. ¶Ex quib⁹ extra textū possūt inferri duo cor/relaria. ¶P̄rimū est. q̄ illa eadē q̄ ante demon/strationē querim⁹ per demōstrationē scimus. Scōz corrolariū ē. q̄ quia est q̄cūq; sumit̄ p̄o si ē. vt patet in littera cū dicit̄. cognit⁹ quia est et si ē qd est q̄rim⁹. ¶Quarta ꝯclusio. ois que stio q̄rit si ē mediū. aut qd est mediū. patet. q̄ cū querim⁹ quia ē aut si ē. et cū querim⁹ quid est et p̄opter qd q̄rim⁹ quid ē mediū. añs p̄o p̄ria parte patz a signo. q̄ cū cognoscim⁹ quia est aut si ē aut simplr̄ aut in parte stati cessam⁹ querere si ē mediū et querim⁹ qd est mediuz. ergo signū ē q̄ quia ē ⁊ si est querūt mediū si ē Et subdit q̄ q̄rere q̄ ē in parte est q̄rere vtrū luna deficiat vel augeat̄. sed q̄rere si ē simpli citer ē q̄rere vtrū luna sit vel non sit.

Tertio Sciendū ē q̄ circa hūc textū in cidūt aliq̄ difficultates. ¶Quarū p̄ria est b̄. vtrū questiōes sint eq̄les nume ro his q̄ vere scim⁹. R̄ndet̄ per vnā distictio/nē. q̄ aliquid dicit̄ dupliciter esse scibile p̄ de mōstrationē. vno mō p̄prie tāq̄ id qō scitur. et isto modo tātū q̄ ē passionis per ꝯclusionē demonstrationis expressū per demōstratōnē v̄e scit̄. Alio modo al⁹ qd ē vere scibile p demō strationē elicitiue q̄ scilz habita ōmonstratio ne elicitiue cognoscit̄ et certitudinaliter. ⁊ sic sūt q̄ttuor q̄stiones per demōstrationē v̄e sci/biles. ¶Patet. q̄ hita demonstratiōe per quaz scit̄ passionē inesse subiecto stati elicitiue hēt̄ termiatio q̄stiōis si ē. eo q̄ nulla veritas ē v̄e sciblis de aliquo subiecto nisi ipsū subiectuz habeat esse. ideo cognito q̄ subiecto ꝯclusiōis ꝯueniat aliq̄ passio statim elicit̄ q̄ illud subie ctū habeat esse. ⁊ scita ꝯclusiōe p mediū qō est ipsū qō qd est stati elicitie cognoscit̄ quid est. ⁊ habita demōstratione p quā cognoscit̄ bitu do causalitat⁹ p̄missaz ad ꝯclusionē statim elicitiue cognoscit̄ qd sit esse sicut p ꝯclusionē significat̄. et potest sic eē sicut significat̄ p p̄e missas. et i b̄ elicit̄ p̄pter qd. ¶Scōa difficul tas. vtrū q̄stio qd est sit v̄e scibilis tāq̄ id qō p demōstrationē scit̄. Et videt̄ q̄ sic. q̄ dicit ari stoteles ifra q̄ in hūtib⁹ causā aliaz ab ipso qō qd est potest ipsū qō qd est demōstrari. ¶R̄n det̄ p q̄ttuor dicta. ¶P̄rimū dictū. q̄stio qd est terminabilis ē diffinitiue. p̄z. q̄ per illud termi nat̄ aliq̄ questio p quod notificat̄ illud qō i ta li q̄stione q̄rit̄. sed per diffinitionē notificat̄ il lud qō per q̄stionē quid ē querit̄. ḡ q̄stio qd est est diffinitiue terminabilis. mior patet. q̄ diffi/nitio ē oratio idicās qd est esse rei p essētialia. ¶Scōm dictū ē istud. q̄stio qd est nō est p de/monstratōnē terminabilis. p̄z. q̄ nihil ē p ōmō strationē terminabile nisi qō per talē demon/strationē cōcludit̄. sed p demonstrationē non ꝯcludit̄ qd est sed tātū q̄ est. ḡ ꝛc. mior patet. q̄ per demōstratōnē solū ꝯcludit̄ p̄pō v̄a. sed qd est nō ē p̄positio v̄a. ḡ ꝛc. ¶Tertiū dictū. li/cet vna diffinitio possit p aliā demōstrari. tñ p talē demonstrationez nō terminat̄ p̄prie q̄stio qd ē. p̄ria pars patet. q̄ diffinitio materialis pōt per formalē demōstrari. sic patet ifra. ⁊ p̄z q̄ per eādē demōstratōnē terminat̄ illa q̄stio per quā notificat̄ ⁊ idicat̄ illud qō q̄rit talis q̄ stio. sed per demonstrationē in q̄ demōstrat̄ a liqua diffinitio de suo diffinito per illā diffini tionē solū notificat̄ q̄ talis diffinitio ⁊ est diffi nito. ita q̄ scz tātū scit̄ q̄ ita ē q̄ tale predica/tū ⁊ est subiecto. non autē scitur quid est ipsuz subiectū. ergo per talē demōstrationē non ter minatur questio qd est. sed magis quia est. Ex quo infert quartū dictū. licet quid ē possit de/

monstrari de eo cuius est tanꝯ aliquod predicatū essentiale cōueniens subiecto. non tamē de eo qō qd est. Istud correlariū satis patet ex dictis.

Conclusio Respondeo. Tantū sunt quattuor questiones de scibiles. Patet per sufficientiā. quia omnis q̄stio est questio medij. vel ergo querit si est medium. vel quid est medium. Si primū: ⁊ est dupliciter. vel nō ponit in numero. et sic est questio si est. vel ponit in numero. ⁊ sic est questio quia est. Si vero querat qd est medium: hoc est dupliciter. vel non ponit in numerū. et sic est questio quid est. vel ponit in numerū. et sic est q̄stio propter quid.

Primo Dubitatur. vtrū questio si est sit questio per demōstrationē de scibilis. ¶ Pro solutiōe terminabūt due difficultates. Quarū prima est hec. vtrū questio si est querat esse essētie. vel esse existētie rei. Respondet per duas distinctiones. et tria dicta. Pria distinctio est hec. esse rei est duplex. quoddā est esse essentie quod idem est qd essentia. Est enim essentia quiditas predicabilis de alio in primo mō dicendi per se. Aliud est esse existentie quod est quidā modus intrinsecus. vel entitas quedam formaliter inherēs supposito quo formaliter et intrinsece suppositū existit. ¶ Scōa distinctio. esse existētie est duplex. quoddā est actuale: quo suppositū existit. Aliud est aptitudiale quo suppositū formaliter denoiatur aptū natū existere. ¶ Primū dictū. questio si est nō q̄rit de esse essentie. patet. quia esse essētie est idem qd essentia. sed q̄stio quid est q̄rit de essentia. ergo si questio si est q̄rat de esse essentie nō distīguetur a questiōe quid est. ¶ Scōm dictū. q̄stio si est nō q̄rit de esse exīntie actuali. patet. quia esse existentie actuale predicat cōtingēter de subiecto. mō nullū predicatū cōtingēs est de aliquo vere scibile. ergo q̄stio si est nō querit esse existētie actuale. ¶ Tertiū dictū. questio si est q̄rit de esse existentie aptitudinali. patz. a sufficienti diuisione. ¶ Scōa difficultas. vtrū esse existentie aptitudinale sit vere de suo subiecto demōstrabile. Et videt qd nō. quia oē demōstrabile de aliquo per aliqd prius et notius demōstrat. sed nihil est notius aut prius notū de aliquo q̄ qd est ipso exīte. ergo ꝛc. minor patz. qz si aliqd esset notius maxie esset quid est eius. sed hoc nō. quod patet per aristotelē infra dicētē qd querere qd est ignorato si est nihil est querere. ¶ Respondet per vnā suppōnē. et duo dicta. Suppositō est hec. ad hoc qd aliqua q̄stio sit vere scibilis tantū videntur tria exigi. prio qd ipsa sit ignota. 2º qd aliquis prius notū presupponat. 3º qd habeat causā vel mediū per quod possit demōstrari. ¶ Primū dictū est istud. esse existētie aptitudinale est vere de subiecto suo demōstrabile. patet. qz tria predicta sibi conueniunt. nā esse rei quātū est de se est ignotū. et aliqd presuppōit prius notū scz quid nois subiecti. habet etiā mediū siue causā. scz diffinitionē quiditatiuā ipsius subiecti per quā demōstratur ipsū esse de subiecto. ¶ Scōm dictū. esse exīntie aptitudinale subiecti de eode est propter qd est demōstrabile. Probat trib⁹ rationib⁹. qz ois respect⁹ aptitudinalis vel fūdamētalis est ōmō strabilis demōstratiōe ꝓpter quid de suo subiecto quiditatiue diffinibili. sed esse aptitudinalis existentie est respect⁹ aptitudinalis aut fūdamētalis. ergo de quolibet subiecto diffinibili quiditatiue pōt ōmōstrari ꝓpter quid. maior patet. quia oē predicatū conuenies subiecto i se cūdo mō dicēdi per se est propter quid demōstrabile de illo subiecto per predicata sibi conuenientia in primo modo dicēdi per se. sed omnis respect⁹ fūdamētalis aut aptitudialis formalis predicat de suo subiecto in secūdo mō dicēdi per se. ergo potest demōstrari de illo subiecto ꝓpter qd per diffinitionē quiditatiuā ꝛ. ergo de ipso predicat in prio modo dicēdi per se Scōo sic. ois propō habens mediū prius se ꝓpter quid et potissimū est demōstrabilis ꝓpter qd. sed ois propositio in qua predicat esse aptitudialis existētie de suo subiecto diffinibili quiditatiue habet mediū propter quid et potissimū prius et notius. ergo per illud potest ꝓpter quid demōstrari. mior patz. quia diffinitō quiditatiua subiecti cōtinet causā adequatā subiecti et esse eius cōuertibile cū vtroq. et est naturaliter prior ⁊ notior suo esse. cū verificet de subiecto in prio modo dicēdi per se. ipsū esse existentie tantū verificatur in secūdo modo dicēdi per se. modo predicata primi modi sūt notiora predicatis scōi modi. q̄ ꝛc. Tertio sic. demonstratio est syllogism⁹ cause. sed quid est est causa ipsius si est. ergo per quid est potest ipsum si est demonstrari. mior patet per philosophum in hoc secūdo dicēte: qd idem est scire qd est. et causam questiōis si est. Ex quibus patet qd ois sciētia habens prō subiecto adequato quiditatē diffinibilē quiditatiue potest a priori et

propter quid demonstrare suū subiectū esse. ¶Ad rationē ante oppositū factā respondet̄ q licet quo ad nos esse existētie sit prius notū q̄z quid est. tamē simpliciter q̄stio quid est ē p̄.

Secūdo oꝛ et notioꝛ q̄z questio si est. Dubitatur. vtrū in omni ōmō strationē necesse sit de subiecto p̄supponere si est. ¶Et videt̄ q sic. quia in oi demōstratione illud ē supponēdū quod ē notius et pri⁹ et sine quo impossibile ē aliud sciri. sed si est ē hui⁹ modi. ergo in oi demonstratōne supponit̄ si ē: minoꝛ patet. qꝛ sine qd est impossibile ē demonstratoꝛē scire aliqd. cū quid est sit mediū ōmō strationis. sed si est p̄cognoscit̄ ipsi quid est. ergo simpliciter in oi demōstratōne debz p̄e supponi si ē. minoꝛ p̄ossilli patet. p philosophū i hoc scdo dicēt̄. manifestū est q simpliciter ꝛ q̄ quid erat esse non sine qꝛ scire est. et segtur impossibile enī scire qd ē ignoꝛātes si est. et paulo post. querere autē qd est non habētes quia est nihil est querere. et segtur. sed quādocūq autē in essētia habem⁹ quia est: quid ē facile ē querere. ergo si ē est pri⁹ ꝛ noti⁹ q̄z quid ē. ¶In oppositū arguit̄. quia esse existentie q̄ō significat̄ per si ē demonstrabile ē de subiecto suo p ipsū quid ē. ergo non in qualibet demōstratione p̄supponit̄ si est. ¶Ad dubiū respōdetur p distinctionē. Dupliciter p̄tingit a nobis si est sciri. vno mō simpliciter quādo scilz cognoscitur si est demōstratiue et per propriā causā ei⁹ que dicit̄ q̄ō quid est subiecti per q̄ō ōmōstratur ipsū si est de suo subiecto. ꝛ sic nullo modo p̄cognoscit̄ si est ante demōstrationē vl̄ diffinitionē. imo q̄ō quid est p̄cognoscit̄ ipsi si est. sicut cā p̄cognoscit̄ suo effectu. Alio modo potest sciri si ē scōm qd ꝛ imp̄fecte nō qdez per demōstratōnē sed per aliqua accidētia. vl̄ per diffinitionē descriptiuā. aut etiā per diffinitionē quid nois ipsius subiecti. et sic necesse ē p̄cognoscere si est ātequālibet demōstrationē vel diffinitionē dicēt̄ quid rei. et in ℔ sensu procedūt auctoritates ꝓbi prius habite.

Tertio Dubitat̄. vtrū in demōstratōne in qua demōstrat̄ si est de subiecto debeat p̄cognosci si est subiecti. ¶Et videtur q nō. qꝛ nihil idē est p̄scitū et demonstratū. sed si est demōstrat̄ ḡ nō p̄cognoscit̄. ¶In oppositū arguitur. qꝛ due p̄cognitiōes in q̄libet demōstratione debēt p̄cognosci. sicut declaratū ē in p̄rio hui⁹. sed si est ē p̄cognitio. ergo in qualibet demōstratione debet p̄cognosci. ergo in illa eadē demōstratiōe i qua demōstrat̄ debz p̄cognosci. ¶Respōdetur cōformiter sicut ad p̄cedēs dubiū q in tali demonstratōne imperfecte p̄supponit̄ esse de subiecto per quā tamē scit̄ perfecte ꝛ cōplete subiectū esse. Ex quo segtur q nō est incōueniēs i qualibet demōstratione p̄supp̄oere si est de subiecto. et tū per aliquā demōstrationē accipere causā p̄pter quā subiectū ē. Qō p̄z a simili. qꝛ sicut fuit in p̄rio hui⁹ declaratū nō est incōueniēs in aliq̄ demōstratione p̄cognoscere quia ē passionis. et per eādē demōstrationē accipere causā p̄pter quā talis passio iest subiecto. sicut cognito q lumē apparet per vitrū potest ignoꝛare causā p̄pter quā transit. ꝛ illa per demōstrationē accipere. ideo dicit aristoteles in ℔ 2⁰ q cognito si est: querim⁹ quid est. et vltra scire qd ē est scire causā ipsius si ē. inuenta ergo causa poterim⁹ demōstrare ꝛ cognoscere per causā illud q̄ō prius cognoscebamus sine causa. 2⁰ sequit̄ q nō ē inconueniēs idē ee p̄cognitū et scitū. quia si est imperfecte cognoscit̄ ātē demōstrationē. et perfecte cog̃scitur p demōstrationē. Tertio segtur ex omnibus pri⁹ declaratis tantū quattuoꝛ esse questiones vere scibiles. quia de quacūq re tantū q̄t tuoꝛ possūt queri. p̄rio. vtrū illa res sit in rerū natura. siue sit ens nō p̄hibitū. et tunc ē q̄stio si est. 2⁰ de quiditate rei scz quid sit. et sic ē questio qd est. Tertio de p̄prietate rei scz q̄ sit p̄prietas sibi conueniēs. et sic ē q̄stio qꝛ ē. Quarto. q̄re illa p̄prietas insit illi; ꝛ sic est q̄o p̄ē qd.

Ad rationes Ante oppositū. ¶Ad p̄mā. solui⁹ ex p̄rio notabili. ¶Ad scōaz dicit̄ q si ē subiecti imperfecte cognitū. et etiā qd nois ipsius subiecti sūt p̄cognitiones. cū ꝙ tamē stat q si ē perfecte cognoscit̄ per demōstrationē. et etiā qd rei ipsi⁹ subiecti. vt patuit i 3⁰ nōbili. ¶Ad tertiā patuit solutio i p̄ima difficultate. ¶Et ℔ de q̄stione.

Quaeritur Utrū oīs questio vere scibil̄ sit q̄stio medy. ¶Et videt̄ q nō qꝛ nihil idē ē p̄suppositū ꝛ q̄sitū. sed in q̄libet questione mediū p̄supponit̄. ḡ nō querit̄. ꝛ p̄ hoc nulla ē q̄stio medy. ¶Scōo sic. aliq̄ p̄po imediata q̄rit̄. et tū ipsius non ē mediū. qꝛ alias non esset imediata. ḡ ꝛc. ¶Tertio sic. q̄stio

qd est et questio propter qd sunt questiões vere scibiles. et tamē non ē eoꝝ mediū. quia alias in medys esset processus in infinitū. ¶ In oppositū ē aristo. dicens. cōuenit itaq; in oīb⁹ questionib⁹ querere aut si ē mediū. aut quid ē mediū. ergo oīs questio ē questio medy.

Primo Sciendū ꝙ pro declaratione termioꝝ ponūt̄ due distinctiones. et duo dicta. ¶ Pria distinctio ē hec. quattuor q̄stiões vere scibiles adiuicē quadrupliciter differūt. prio. quia q̄stio si ē et questio quid est sunt ipsius subiecti. sed q̄stio qꝛ est ⁊ ꝓpter quid se tenēt ex parte predicati ꝯclusiōis. posset eni probabiliter dici ꝙ se tenēt indr̄nter tā ex parte subiecti q̄ ex parte predicati. Secūdo differūt. quia questio si ē. et questio quid ē dicunt̄ esse q̄stiões simplices ⁊ non ponētes ī numeꝝ. sed questio qꝛ ē et propt̄ quid dicūtur esse questiões ꝯposite siue ponētes in numeꝝ Est eni questio simplex scd̄z linconiēsē illa ī q̄ ratio scilz forma rei subiecte. et ipsa ratio siue forma rei predicate nō sūt due sed vna. Sz q̄stio cōposita dicit̄ illa in qua ratio subiecti. et ratio siue forma predicati sūt due. Tertio differunt. quia questio si ē et questio quia ē q̄rūt an sit aliqd̄ mediū. vt querēdo si est simplr̄ q̄rimus si sit aliqd̄ mediū per qd̄ possit ostēdi ipsū esse. similiter dū querit̄ de aliquo quia ē q̄ritur si ē aliqd̄ mediū per qd̄ possit ostēdi ita esse. sed questio quid ē et propter quid querunt quod ē illud mediū. Quarto differūt. qꝛ q̄stio si ē et questio quia ē non querūt formalit̄ aliquod mediū sed per quādā cōcomitantiā. eo ꝙ si aliquid sit aut nō sit hoc vel illud ꝯueniēs est ꝙ sit aliqd̄ mediū per quod possit ostēdi illud esse simpliciter vel ī parte. vnde illud esse quod querit q̄stio si est vocat̄ esse simplr̄. sz illud esse quod querit q̄stio qꝛ est: vocat̄ esse in parte. sed q̄stio quid est. et questio propter qd est: q̄runt mediū formaliter ex modo q̄rendi. Et posset subiūgi quīta differentia. quia q̄stio si ē et questio quia est querūt absolute de me⁹ an scilicet sit aliqd̄ mediū quo possit d̄mōstrari illud quod per tales q̄stiones q̄ritur. sed q̄o qd est ⁊ ꝓpter qd presupponūt ꝙ sit aliqd̄ mediū. et q̄runt quid ē illud mediū: siue illi⁹ medy descriptionē. ¶ Secūda distinctio. q̄stionē esse medy potest dupliciter ītelligi. vno modo sic ꝙ omīs q̄stio sit q̄stio medy tanq̄ obiecti illius q̄stionis. ita ꝙ mediū sit formaliter quesitū et vltim⁹ terminus talis q̄stionis. Secūdo modo potest ītelligi ꝙ omīs q̄stio sit medy tāq̄ alicui⁹ ordīabilis in finale q̄sitū. ita ꝙ illud mediū sit illud per quod deuenit̄ ad notitiā illius quod vltimate queritur per talē questionem. ¶ Primū dictū est istud. nulla questio ē questio medy tanq̄ obiecti et vltimate quesiti. Patet. quia si sic sequeret̄ ꝙ habito medio cessaret demōstratio. cōseq̄ns est falsū. quia hīto medio adhuc cū ꝑ reqrit̄ applicatō medy ad extremitates. cōseq̄ntia tenet. quia habito illo quod per aliquā questionē queritur cessat tunc illa questio. ergo si mediuz sit illud quod queritur sequeretur ꝙ habito medio cessaret omnis inquisitio. et per cōsequēs cessaret omnis demonstratio. Item si oīs questio sit q̄stio medy tanq̄ obiecti et vltimate q̄siti. seq̄retur ꝙ in questionib⁹ esset processus in infinitū. patet conseq̄ntia. quia in omni questione querit̄ semper aliquid dubitabile fieri nobis notum ergo in omni questione qua querit̄ mediū tanq̄ obiectum queritur aliquod per quod illud mediū dubitabile sit nobis notū. illud autem aliquod est mediū. et sic medy esset medium. et per consequens esset processus in infinituz in medys demōstrationis. quod est incōueniens. ¶ Secundū dictum. omis questio propedicta que est alicuius dubitabilis īuenibilis ē questio medy. Secūdo modo probatur. quia omnis questio querens aliquod finale quesitum querit illud sine quo tale finale attīgi nō potest. sed sine medio non potest attingi illud quesitum. ergo in querendo illud finale quesitum queritur mediū requisitū ad ꝙ tale quesitum sit nobis notū. relinquitur ergo ꝙ omnis questio est questio medy.

Secundo Sciendum est ꝙ in secūda parte huius capituli intēdit aristoteles quattuor cōclusiões. ¶ Quaꝝ pria est hec. Omīs questio querit mediū. Probat aristoteles rōne ⁊ exēplo. Rōne sic. quia oīs questio querit causā. ergo oīs questio q̄rit mediū. tenet ꝯña. qꝛ causa ⁊ mediū idē sūt. Exēplo ꝓbat sic. quia cū queritur vtrū sol deficit vel non queritur vtrū sit mediū vel nō. ¶ Secunda cōclusio. questio qd ē et propter qd est querūt qd ē mediū. patet. quia causa ⁊ mediū idē sūt. sed q̄stio qd est ⁊ propter qd est q̄runt qd est cā. igitur querūt quid est mediū. minor pz. qꝛ vel q̄rim⁹ causā subiecti absolute. ⁊ sic ē

questio quid est. vt querēdo quid ē bō. vel q̄rimus causaz subiecti respectu alicui⁹ predicati sibi attributi. vt querendo causā q̄re homo ē risibilis. vel q̄rēdo vtrū luna deficiat. vel vtz triangulus sit cēlis vel ineq̄lis. vel vtrū terra sit in medio vel non. in oibus istis questionib⁹ querit quid est mediū per quod potest cōcludi predicatū inesse subiecto. ¶ Tertia ꝯ idez est q̄rere quid est. et propter quid est. quod patet. quia idem respōdem⁹ ad vtranqz questionem. ergo ꝛc. añs patet duob⁹ exēplis. Primū exēpluz est istud. si querat quid est defect⁹ lune. respōdet ꝙ ē priuatio lumis a luna causata a terra obiecta. similiter si querat propter quid luna deficit. rndetur ꝙ propter priuationē luminis causatā a terra obiecta. Zm exemplū. si queratur. quid est armonia. idest ꝯsonātia. rndet ꝙ ē ꝓportio numeroz i acuto ⁊ gui. sz si q̄rat ꝓpt gd ꝯsonāt. rndet ꝓpt ꝓportōnē nūeroz i acuto ⁊ graui. ¶ 4ª ꝯ. ois questio ē q̄stio medy. patet. quia habito medio cessat ois questio. ergo ꝛc. añs patet. quia quādocūqz aliquod mediū est sensibile et nō sentimus illud: tunc querim⁹ de illo. vt si essem⁹ supza lunā qsi luna eclipsat. tunc scirem⁹ mediuz propter qd luna vniuersaliter eclipsat. quia viderem⁹ terrā obiectā. et tunc nō quererem⁹ neqz si ē. neqz quia neqz propter qd. eo ꝙ cognosceremus mediū. ergo signū est ꝙ hīto medio cessat ois q̄stio. Et subdit aristo. ꝙ si viderem⁹ lunā eclipsari tamē ꝓpter hoc nō scirem⁹ illā ꝓpositionē vniuersalē. quotiēscunqz terra interponit inter solē et lunā tunc ē eclipsis. quia dictuz ē in secūdo capitulo vltimi tractat⁹ hui⁹ primi ꝙ si esset sentire triāgulū qō duob⁹ rectis tres angulos habet querim⁹ vtiqz demōstrationē et nō sic fatent quidā scirem⁹. ideo dicit nunc aristoteles ꝙ ex sensu multiplicato potest elici ꝓpō vlis que est ꝯclusio scita. licet eni bñ videam⁹. sed tamē nescim⁹ vtrū semp hoc contingat ꝙ ex eo qō sentim⁹ et vniuersale factū est nobis scire sensu quid est qō nūc obycit. ¶ Lō sequēter recapitulat. quia dictū est pri⁹ ꝙ idē est q̄rere quid est et propter qd. sed tamē differūt. quia propter quid respicit subiectū in ordine ad aliquod predicatū quod ei inest per se vt si querat propter quid triangulus habz duos rectos. Sed questio quid est respicit subiectū absolute et non in ordine ad aliquod aliud ꝓdicatū. Dictū ē isup q̄ mō ois qō ē qō medy.

Tertio Sciendū ꝙ in secūdo tractatu i grit aristoteles disputatiē. vtrū qō quid est possit per demōstrationē acquiri. et continet quiqz capitula. Quoz primū continet tres partes. In q̄rū prima supposito quo dā preābulo remouet vnā q̄stionē. ¶ Preambulū ē istud. dicēdū est q̄ mō demōstratur qō quid est. et qs est modus cognoscēdi qō qd est et quid est diffinitio. et quoz est diffinitō. ⁊ primo⁰ inquisitiue et disputatiue ingrendo scilz aligd qō ē pricipiū omniū superioz. idest oīm determinādoz. quod pricipiū ē istud. vtrū scz possit idem sciri per diffinitionē. et per demōstratōnē. ¶ Questio ē hec. vtrū sit possibile scire idē scōm idē per diffinitionē. et per demonstrationē. Ad quā respōdet aristoteles ponendo talē conclusionē. non cuiuslibet cuius est demōstratō est diffinitio. Probatur quattuor rationibus. Prima est. cuiuscūqz est diffinitō illud est vniuersale et predicatiuū. idest affirmatiuū. sed nō quodlibet cui⁹ est demōstratō est vniuersale ⁊ affirmatiuū. ergo nō cuiuslibz cuius ē demōstratio est diffinitio. maior patet. quia diffinitio ē manifestatiua ipsius qō qd ē. quod predicat vniuersaliter ⁊ affirmatiue de eo cuius est. mior pz. quia alicui⁹ est demōstratio i scōa figura. ⁊ illud nō ē affirmatiuū. similit alicui⁹ est demōstratio i tertia figura. ⁊ illō nō ē vle. Scōa rō. alicui⁹ ꝯclusi i pria figura nō ē diffinitio. ⁊ tū ipsi⁹ est dmōstratō. g̃ ꝛc. añs pz qz isti⁹ cōclusiōis ois triāgl⁹ hēt tres ē demōstratio. et tū nō ē diffio. qz si ipsius esset diffio cū possibile sit habere diffinitōnē sū dmōstratione seq̄ret ꝙ illa ꝯ posset sciri sine dmōstratione. qō ē incōueniēs. Tertia rō. dmōstratō ē eoz q̄ per se vel scōz accidēs isūt subiecto. sed diffio nō est eoz q̄ per se aut scōz accidēs insūt g̃ ꝛc. Quarta rō. diffinitō ē de gñe substātie. sz demōstratio nō ē substātia. g̃ nō cuiuslibz cui⁹ ē demōstratio ē diffio. ¶ Extra textū ponūtur duo dicta. Primū dictū ē istud. qō qd ē seu diffinitio per se sūpta nō ē vlis aut affirmatia. sz intelligit ꝙ diffinitō de suo diffinito nata est sēper ꝓdicari ve vlr ⁊ affirmatie. et nūqz negatiue ⁊ ve. Scōz dictū. duplex ē dmōstratio. q̄ dā ē potissima. et illa solū ē eoz q̄ insūt per se. Alia ē demōstratio nō potissima. et illa idifferent ē tā eoz q̄ insūt per se. q̄ eoz q̄ insūt p accidēs. Tertiū dictū. ꝓtigit scire qō qd ē alicui⁹ subiecti nullā penit⁹ hīns demōstratōnē. Pro-

bat linconiēsis inductie. qz in pncipio geometrie diffinim⁹ lineā. superficiē. angulū. triāgulū. et circulū. et sic huiusmodi. ꝛ scim⁹ quid est vnūqōq illoꝝ nullā adhuc habētes demonstrationē. Et si obyciat̄ ꝛtra vnū pri⁹ dictū in tertia ratione. qz diffinitio ē q̄ddā predicatus ergo male dictū ē q cognoscētes sc̄z diffinitionē nullū predicatū cognoscim⁹. neq; eoꝝ q̄ p se insūt. neq; eoꝝ q̄ p accidēs. ℟ndeꝫ q diffinitio inquātū diffinitio nō est predicatū. ſz tamē vt ponit̄ in demōstratiōe bñ ē p̄dicatū.

Conclusio ℟espōsalis. omis questio ē questio medy. ℣patz exp

Primo mo et sc̄o notabilibus. Dubitat̄. vtruz cuiuslibet cui⁹ est diffinitio sit demōstratio. ¶ Pro solutione supponit̄ q aristoteles in sc̄a parte hui⁹ capituli mouet sc̄az q̄stionē. ¶ Ad quā respōdet ponēdo vnā talē cōclusionē. nō cuiuslibet cuius ē diffinitio ē demōstratio. Quā probat q̄tuoꝝ rationib⁹. q̄rū pria ia facta ē sc̄z i q̄rta ratione conclusionis probate in tertio notabili. Sc̄a rō est hec. vni⁹ inquātū vnū est vna scia siue vn⁹ modus cognoscēdi. ergo si aliq̄ō est cognoscibile p diffinitionē. nō poterit cognosci p demōstrationē. Tertia ratio. qz si omis illi⁹ sit demōstratio cui⁹ est diffinitio: seq̄ret̄ q aliq̄d demōstrabile sciret̄ nō habita demōstratōne ꝓseq̄ns ē falsū. qz vere scire aliq̄d demōstrative ē de eo demōstratōnē habere. cōseq̄ntia p̄bat̄. qz ptigit scire diffinitionē alicui⁹ nō habita demōstratione. sed diffinitio facit scire simpliciter illud cui⁹ est. g̃ si illud cui⁹ est diffio sit demōstrabile: seq̄ret̄ q aliq̄ō demōstrabile p fecte sciret̄ nulla habita ōmōstratione de eo. Quarta rō. diffinitiōes sūt p̄ncipia demōstrationū. g̃ sūt indemōstrabiles. et per ꝓns cui⁹ ē diffinitio illi⁹ non ē demōstratio. primā ꝓnam p̄bat aristo. qz si diffinitiōes essēt demōstrabiles tūc pncipia essēt demōstrabilia. et p̄ncipiorū essent pncipia. et tūc esset processus in ifinitū i pncipys qō ē ipossibile. g̃ necesse ē diffinitiones esse indemōstrabiles. ¶ In tertia parte pncipali hui⁹ capituli mouet tertiā q̄stionē sc̄z. vtrū alicui⁹ eiusdē sit diffinitō et ōmōstratio. ¶ Ad quā rn̄det per talē ꝛclusionē. nulli⁹ eiusdē ē diffinitio et demōstratio. quam p̄bat tribus rationib⁹. ℣pria ratio ē hec. qz diffinitō est ipsius qō qd est ꝛ substātie. sed ōmōstrationes nō sūt ipsius qō qd est. g̃ ꝛc. miꝰ patet. qz demōstrationes supponūt ipsū qō qd ē. vt demōstratiōes mathematice supponūt qd ē vnitas. et qd ē ipar. et similiter alie. g̃ ꝛc. Sc̄a rō. ois demōstratio demōstrat aliq̄d de aliq̄. sed i diffinitiōe nō predicat̄ alterꝫ de altero. cū enī dicit̄. aial bipes. neq; bipes de aiali. neq; aial de bipede predicat̄. similiter cuz dicit̄ figura plana. neq; planū de figura. neq; figura de plano predicat̄. Tertia rō. qd ē q qz est differt et ē alterū. sed diffinitio oñdit qd est. demōstratio autē oñdit quia ē. g̃ nulli⁹ eiusdē erit diffinitō et demōstratio. tenet ꝓña. qz alteri⁹ est altera demōstratio. i. alter mod⁹ cognoscēdi. nisi illa se habeāt sic̄ ps ꝛ totū. qz qñ aliq̄ se bñt sic̄ ps et totū illud qō demōstrat̄ de vno demōstrat̄ de alio. vt de triāgulo demōstrat̄ q ē habere tres. ideo etiā demōstrat̄ de ysochele. cū triangulus sit totū. ꝛ ysochceles sit pars. sed qd est ꝛ quia ē nō sic se habēt. eo q neutrū ē alteri⁹ ps aut totū. ¶ Ex his inferūtur tria cozrelaria respōsiua ad tres predictas q̄stiōes. ℣primū est. nō cuiuslibet cui⁹ ē demōstratio est diffinitio. Sc̄ōm cozrelariū ē. nō cuiuslibet cui⁹ ē diffio est ōmōstra⁹. Tertiū. nulli⁹ eiusdē est diffinitō et demōstra⁹. ¶ Infert ꝓsiter duo cozrelaria. ℣primū ē. nec diffinitio ē demōstratio. nec eꝝ. nec alt ē i alt. Zm cozrelariū oia q̄ dicta sūt i

Secundo B capto dicta sūt disputatie. Dubitat̄. vtrū eiusdem entis possit esse realiter diffinitō. ꝛ demōstratō. ℟espōsio ꝓsistit in termiatiōe duaꝝ difficultatū. ¶ Quaꝝ pria ē B. vtrū obiectū diffinibile vl demōstrabile sit ens i aia. vel exꝫ aiaz. ℟ndeꝫ p vnā distictōnē. ꝛ vnū dictū. ¶ Distictō est hec ens pōt capi triplr. vno⁹ p oi significabili cōplexe siue icōᵛˣ ꝛ B siue ve siue fle. sic capiebat aꝫ. i p⁹ predicamēt] vbi dic̄. q res q ē sub affirmatiōe vel negatiōe: nō ē affirmatio vel negatio. Sc̄o⁹ capit̄ pro oi significabili ꝓplexe vel icōplexe ꝛ ve. sic cepit aristo. i p̄dicamēt] in 6ª ꝓprietate sube. vbi dic̄. q ab eo q res ē vel nō est oro vr̄ va vel falsa. Tertio⁹ capit̄ pro ēte significabili icōplexe qō habz esse vexꝫ reale vl in aia vel exꝫ aiaz. ꝛ sic capiebat aristo. i 5⁹ methaphice vbi diuidit ēs i ens i aia. et in ens exꝫ aiaz. ¶ Dictū ē istud. obiectū diffinibile aut demōstrabile nec ē ens in aia. nec exꝫ aiam. qz nō est ens tertio⁹ sed solū ē ens prio⁹ aut sc̄o mō. ¶ Sc̄a difficultas. vtrū eiusdē sit diffinitio ꝛ demōstratio. ℟ndeꝫ per tres distinctiōes. et

vnū dictū. ¶ Prima distinctio est hec. diffinitionē esse alicui⁹ pōt dupliciter itelligi. vno⁹ tāq̄ diffiniti. ꝛ sic illi⁹ est diffinitō cuius simplex essentia per dissimitionē explicat. Alio mō alicui⁹ est diffinitio tāq̄ pricipy. ꝛ sic illi⁹ est diffinitio cui⁹ ipsa diffinitio ē pricipiū vel ōmōstrādi vel causādi. ¶ Scōa distictio. alicui⁹ esse demōstrationē pōt dupliciter itelligi. vno⁹ tāq̄ de totali demōstrato. et sic soli⁹ ꝯclusiōis ē demōstratō. Alio⁹ tanq̄ de ōmōstrato ptiali. ꝛ ß duplr. vno⁹ tanq̄ de eo qō de alio demōstrat. et sic passionis ē demōstratio. Alio mō tāq̄ de illo de q̄ aliud demōstrat. ꝛ sic subiecti demōstrabilis siue scibilis est ōmōstratō. ¶ Tertia distinctio. aliquid sciri p diffinitionē pōt dupliciter itelligi. vno mō potest aligd sciri p diffinitionē tāq̄ per istrumētū siue mediū explicās. Alio modo potest aligd sciri p diffinitionē tāq̄ per mediū sillogizās. ¶ Dictū ē istud. nulli⁹ eiusdē ē demonstratio ꝛ diffinitio tāq̄ diffiniti. licet idē obiectū scibile demōstratiōe sit etiam scibile p diffinitōnē tāq̄ per mediū sillogizans. non aut̄ tanq̄ p mediū explicās. Patet per linconiēs̄ē g dicit ꝙ aristo. nō itēdit i ß sermone dicere ꝙ aliq̄ passio ōmōstrabilis n̄ diffiniat. sed intēdit ꝙ diffinitio facit scire rē aliquā. et eād̄ similit̄ n̄ facit scire demōstra⁹ qz diffinitio facit scire rē incōplexā. sic̄ est quiditas rei. sed demōstratio facit scire rē cōplexaz

Tertio cuiusmodi ē cōclusio.

Dubitat̄. vtrū vna pars diffiniti onis sit de altera p̄dicabilis. et totius ꝛ partis sit eadē demōstratō. Respōdet̄ ad primā partē per vnā distinctionē. et tria dicta. ¶ Distinctio ē hec. vnā partē diffinitionis p̄dicari de altera pōt dupl̄r itelligi. vno⁹ in diffinitiōe. Alio modo ex̄ diffinitionē. et hoc duplicit̄. vno mō quiditatie. et alio⁹ denoiatie. ¶ Primū dictū. nulla pars diffinitiōis actualiter p̄dicat̄ de alia in diffinitione. patet. qz inter partes diffinientes nulla ponit̄ copula v̄balis. Scōm dictū nulla pars diffinitiōis ē gd̄itatiue de alia p̄dicabilis. patz. qz q̄libet pars diffinitōis aut ē gen⁹ aut dr̄a. sed neq̄ gen⁹ predicat̄ de differētia. neq̄ differētia de gñe per se et quiditatiue p̄dicat̄. Tertiū dictū. vna ps diffinitionis ex̄ diffinitionē ē de alia parte diffinitōis p̄dicabilis denoiatiue. Patz. qz gen⁹ predicat̄ denoiatiue ōnis suis differētys. ¶ Ad scōaz partē rñdet̄ per duas distinctiones. ꝛ q̄ttuor dicta. Prima distinctō. duplex ē pars. quedā ē pars subiecti ua ꝛ essētialis. Alia ē pars i modo et accidētalis. Scōa distinctio. totū ꝛ pars pñt ad duplices passiones ꝯpari. scilicet ad passiōes superioris. et ad passiōes inferior]. ¶ Primū dictuz. totius in modo ꝛ partis in modo sunt distincte sciētie. Scōm dictū. toti⁹ et partis subiectiue respectu passionis toti⁹ est eadē sciētia. scz sciētia totius. Tertiū dictū. toti⁹ et part] respectu passionis partis ē eadē scia. scz scientia partis. Quartū dictū. toti⁹ respectu ꝓprie et adeq̄te passionis sue. et part] respectu sue ꝓprie ꝛ adequate passionis sunt distincte scientie.

Ad rōnes Ante oppo⁹. ¶ Ad p̄maz patuit q̄ mō p q̄stionē n̄ q̄rit ip sū mediū vt ōmōstret̄. scz vt p ipsū fiat dubitabile notū. ¶ Alie due soluūtur in p̄io nōbili.

Queritur Utrū qō quid est possit ōmōstrari de eo cui⁹ est i eo qō gd ē ¶ Et argr̄ p ꝙ sic. qz passio conuertibilis cū ipso qō gd ē pōt esse mediū ad demōstrādū ipsum qō gd ē. g̃ qō gd est potest demōstrari de eo cui⁹ est. añs patet. qz accidētia magnā ptez cōferūt ad cognoscēdū qō gd est. vt habet̄ in p̄obemio de aīa. ¶ Scōo arguit̄ sic. qō gd est materiale pōt demōstrari p qō quid ē formale. g̃ qō quid ē potest demōstrari de eo cui⁹ est ¶ Arguit̄ tertio sic. qō gd est vni⁹ cōtrary pōt demōstrari p qō quid ē alteri⁹ cōtrary. cū vnū ꝯtrariū sit p̄incipiū cognoscēdi reliquū. g̃ ꝛc.

Primo In oppositū tamē ē aristo.

Sciēdū est ꝙ in 2° capitulo aristoteles igrit. vtrū qō gd est possit p̄bari ōmonstratiue de eo cui⁹ est per ēmios ꝯuertibiles. et intēdit tres ꝯclusiōes. ¶ Quaꝝ p̄ia tangit questionē p̄dictā. In scōa ꝯclusiōe tāgit quattuor suppōnes. Quaꝝ p̄ia ē. ois sillo⁹ demonstrat aligd de aliq̄ per mediū. Scōa suppositio. qō quid ē. ē ꝓpriū cū eo cuius ē i eo qō gd est. Tertia suppō. qō quid ē predicat̄ de eo cuius ē in eo qō quid ē. Quarta suppō. qō gd ē cōuertitur cū eo cui⁹ est. ¶ Tertia ꝯclusio. qō quid ē nō potest demōstrari de eo cui⁹ est i eo qō quid ē. Patz. qz si ipsius qō gd ē sit demōstratio. vel g̃ ābe premisse sumerent̄ cū illa reduplicatiōe in eo qō quid est sic arguēdo. omnis numer⁹ mouēs seipsū est sibypsi causa viuendi in eo qō quid est. sed aīma est numerus

seipsū mouēs in eo qō quid est. ergo aīma ē si bypsi causa viuēdi in eo qō quid est. vel g̃ tan tū altera pmissaꝝ sumeret cuꝫ illa reduplicatione in eo qō quid est. vel neutra. nō primū quia tunc peteret pncipiū. eo q̄ in tali mō arguendi oportebit mediū esse qō quid est mioris extremitatis. et sic supponit qō quid ē qō debuit ostēdi. Si vero neutra pmissaꝝ. vel tantū altera sumatur cū tali reduplicatōe tūc per talē sillogismū non demonstrat qō qd est sed solū sequitur cōclusio in qua maior extrei tas simpliciter et sine reduplicatione predica tur de minori. ¶ Consequēter in tertio capitu lo intēdit aristo. tribus rationibus probare q̄ per sillogismū diuisiuū non potest demōstra ri qō qd est. Uocat enī sillogismꝰ diuisiuꝰ sil logismus infirmꝰ. qui presuppositā aliqua di uisiōe procedit ex destructione vniꝰ partiū ad cōstructionē alteriꝰ. vt omis hō est rationalis vel irrationalis. sed nō est irrationalis. ergo ē rationalis. ¶ Prima ratio ē hec. quia diuisio nō est sillogismꝰ. ergo per ipsaꝝ nō potest demon strari qō quid est de eo cuiꝰ est. ātecedēs patꝫ. quia sillogismꝰ diuisiuꝰ sicut neq̄ inductiuꝰ nō infert de necessitate suā cōclusionē nisi prius sillogizās sillogizet seu interroget. vel respon dēs concedat aliqd necessario requisitū ad il lationē cōclusionis. Qō patet duobus exēplis. Primū est. si volumꝰ probare q̄ bō est aīatus arguitur sic. oīs homo ē animatꝰ vel inanima tus. sed non est inanimatꝰ. ergo est animatus. ille sillogismꝰ non cōcludit de necessitate: nisi respondēs prius concedat diuisionē esse suffi cientē. et nihil aliud contineri sub diuiso. Si militer mīnor est eī ignota sicut cōclusio. ideo petitur pncipiū. Zm exemplū. si quis velit pro bare q̄ homo sit gressibilis. et arguat sic. oīe animal aut ē gressibile. aut aquaticū. sed bō nō est aquaticꝰ. ergo est gressibilis. ista cōclusio nō segtur de necessitate. nisi respōdēs priꝰ cōcesserit diuisionē esse sufficiētē. et etiā hoiem ptineri sub diuiso. petit etiā pncipiū: modo quo dictū est. ¶ Scōo sic. non oīe qō vere predica tur de aliq̄ predicat de eo cōuertibiliter et in eo qō quid est. sed per diuisionē solū probatur aliquid vere predicari de alio. mō ad ipsuꝫ qō quid ē requiritur q̄ predicet de eo cuiꝰ est con uertibiliter et i eo qō quid ē. ergo per viā diui sionis non potest sufficiēter ostendi qō quid ē. ¶ Tertio sic. in diuisione nō est incōueniēs po nere aliquid superfluū. aut amittere aliqd de substātia rei. sed diffinitio nihil debet con ere superfluū neq̄ amittere necessariū. igitur. Et subdit duas obiectiōes. quaꝝ prima ē hec per diuisiones possūt accipi omnes differētie vsq̄ ad vltimā. ergo qō quid est poterit notifi cari per viaꝫ diuisionis. Rñdet aristo. q̄ licet diuisio faciat cognoscere qō quid ē quo ad eiꝰ differentias. non tamē facit cognoscere ipsuꝫ quod quid ē sillogistice ꝛ demōstratiue. Se cunda obiectō. via diuisionis traditur sub for ma sillogistica. ergo potest notificare qō quid est sillogistice. Rñdet aristo. q̄ licet procedat sillogistice ad cōcludēdū vnā differentiā cum sua opposita de aliquo. nō tamē ad notifican dū qō quid est siue concludendū.

Secundo Sciendū est q̄ in quarto ca pitulo intēdit aristo. tres cō clusiones. ¶ Quaꝝ prima ē hec. methodꝰ diffinitiua non ē cōueniens ad demōstrandū qō quid est de eo cuius est. ¶ Probat duabus ra tionibus. Prima est hec. quia in tali processu diffinitiuo petitur pncipiū. cū accipiat illud quod intendit probare. g̃ talis processus p diffinitionē est insufficiēs. mīor posset probari ar guendo sic. omis oratio indicās quid ē per ꝑ priū genus et per propriā differentiā ꝑpria et conuertibilis cū diffinito est diffinitio ciꝰ. sed aīmal rationale est huiusmodi respectu bois. ergo animal rationale est diffinitio hominis. Patet quo mō in mīore petit pncipiū. qz eī ignotū ē hanc orationē aīal rationale indica re qd bois per genꝰ et dīaꝫ ꝓuertibiliter. ꝛ eā dē orationē esse diffinitionē bois. ¶ Scōa rō. ad ꝯcludēdū aliquā ꝯclusionē sillogistice non capit diffinitō silr̄ p medio. g̃ ad demōstran dū diffinitōnē de diffito nō debet capi ꝯis dif finitio diffinitiōis p medio. verūtū si facto a liquo sillo neget aliqs huiusmōi processū fore sillogisticū. tūc sillogizās poterit accipere dif finitionē silr̄ ad probādū q̄ talis ꝓcessus sit sillogisticus. ¶ Secunda conclusio. qō quid ē vniꝰ ȝry nō pōt oīdi p qō qd ē alteriꝰ ȝry. vt arguēdo sic. esse disibile ꝛ eē idisibile sūt ȝria ꝛ silr̄ bonū ꝛ malū sūt ȝria. sz esse disibile ē diffinitō mali. g̃ esse idisibile ē diffio bōi. Hꝫ pz trib⁹ rōnib⁹. Prīa ē q̄ in tali processu ē petitō pncipy eo q̄ in mīori ꝑpōe accipit qō quid est qō debz oīdi in ꝯclōe. nā eī duᵐ ē q̄ eē disibi le sit diffio mli sit q̄ eē idisibile sit diffio boni.

Et subdit scdaz rationē cōem ad presens capitulū et precedēs. quia ille processus ē minus sufficiēs q nō concludit de necessitate vnitatē diffinitōnis. sed neqꝫ per processū diuisiuū diffinitiuū aut sillogisticū cōcludit̄ de necessitate vnitas diffinitionis. ḡ oīs talis processus est minus sufficiēs. mior patet. qꝛ per processū diuisiuū aut sillogisticū pōt cōcludi ꝙ hō est grāmatic⁹ et music⁹. vbi predicatio nō ē qd vnuz sed plura. ¶ Tertia ꝯclusio. sicut trib⁹ modis predictis videlz per acceptionē termioꝝ conuertibiliū in forma sillogistica aut per viā diuisionis aut per diffinitionē ꝯmunē diffinitionis nō potest demōstrari qd quidē: neqꝫ trib⁹ alys modis potest demōstrari. ¶ Quoꝝ p̄m⁹ est. qd qd est per demōstrationē propter quid non potest demōstrari. quia demōstratio propter qd debet procedere ex prioribꝰ et notioribus. sed nihil est prius aut noti⁹ de diffinito q̄ꝫ suū qd quid est. ergo nō potest propter qd demonstrari de eo cui⁹ est. Scds modus ē qd qd est nō potest per inductionē ostēdi. qꝛ inductō solū procedit ex singularib⁹. vt si ostendat aliquid de aliquo. nō tamē oñdit hoc inesse huic in eo qd qd est. Terti⁹ modus ē. qd qd est non potest ostēdi demōstratione ad sensū. quia qd qd est ē obiectū intellectus et nō sensus. ḡ qd quid est sensu aut digito aut tactu percipi non pōt. et per cōseq̄ns qd quid est nō potest dmōstrari demōstratione ad sensū. ¶ Ex quib⁹ oībus extra textū infert̄ ꝙ nullo predictoꝝ modoꝝ potest qd quid est demōstrari. Patet. qꝛ ad demōstrandū aliqd predicatū de aliq̄ subiecto debet capi mediū ordinatū ad illud predicatū. sed in oībus predictis capitur mediuz ordinatū ad hoc predicatū quod est h̄ oratio ē diffinitio hui⁹ subiecti. vel ad cōcludēdū ipsā diffinitionē tanq̄ꝫ quodcūqꝫ predicatū. et non sub ratione qua ē quod quid est.

Tertio Sciendū est ꝙ in qnto capitulo hui⁹ tractat⁹ aristoteles adducit nouas rationes ꝯmunes ad probādū ꝙ qd qd ē nō potest demōstrari de eo cuius est i eo qd quid ē. Et intēdit tres ꝯclusiōes. ¶ Quaꝝ prima tangit vnā suppōnē. q̄ est hec. sciētē qd est hō aut qdlibet aliud nēce est scire qꝛ est. Patz quia de eo qd nō est nullus potest scire quid ē licet de eo qd nō est contingat scire qd significat ratio vel diffinitio exponēs significatōnē nomis. vt cōtigit scire qd significat hoc nomē tragelaphus. vel ycoceruus. sed quid ē tragelaphus īpossibile est scire. quia tragelaph⁹ nō habet esse. ¶ Secūda ꝯclusio ē h̄. qd qd est nō potest demonstrari. Probat̄ tribus ratōnib⁹ Prima ratio ē hec. impossibile ē scire quid est non scito quia ē. sed nō est eadē notitia ipsius quid est ⁊ qꝛ ē. ḡ cū quia est ostendat̄ per dmōstrationē seqtur ꝙ qd quid ē nō pōt ostēdi per demōstrationē. Scda ratio. totū quod p dmōstrationē acqritur ē quia ē. ergo qd est nō pōt per demōstratōnē ostēdi. ¶ Et si quis obyciat quia esse siue quia est pertinet ad substātiam siue ad quod qd rei. ergo demōstrādo quia ē demōstrat̄ aliquid pertinēs ad qd quid est rei Respōdet aristo. dicens ꝙ esse aut nō substātia est nulla. idest esse siue qꝛ est nō est de substantia aut qditate alicui⁹ rei. Qd posset sic ꝓbari. quia si qd quid est ingredit̄ qditatem rei vel est genus vel differētia. non differētia. qꝛ differentia ē principiū distinctiuū eius cui⁹ est differētia. esse autē nullius ē propriū distinctiuū. sed magis principiū cōueniētie. nō est etiā gen⁹. quia ens nulli⁹ est gen⁹. ergo neqꝫ esse siue quia est. tenet ꝯña. quia esse et ens idē sunt quod qdē probat aristoteles per exēplū. quia geometer accipit idest supponit qd significat triāgulus. sed demōstrat quia est triāgul⁹. nō autē demonstrat qd est triāgulus. quia si geometēr demonstraret qd est triangulus tūc per illam demōstrationē sciet̄ quid est triāgulus. et tamē nō sciet̄ quia ē triangulus. qd est ꝯtra suppōnē prius declaratā. ¶ Tertia ratio. diffiniētes per diffinitionē qd nois notificāt aliq̄liter qd est licet nō notificēt qd rei. ⁊ tñ ñ simul notificāt qꝛ est. ḡ oñdēs qd est nō simul oñdit siue manifestat quia ē. minor patz. qꝛ si diffiniatur circulus diffinitiōe quid nois dicendo ꝙ circulus est figura ex cui⁹ puncto medio om̄s linee recte ad circunferentiā ducte sunt equales. per talē vero diffinitionem scietur quid significatur per nomē. ⁊ tamē non scietur quia est. eo ꝙ cognita tali diffinitione qd nominis: adhuc contingit q̄rere propter qd est circulus quia per talē diffinitionē non est sūpta causa sui esse. Similiter etiā si diffiniatur mōs ene⁹ dicendo ꝙ illud est corpus eneū vsquequaqꝫ diffusum: scita autē tali diffinitione contingit adhuc querere. vtrū talis mōs eneus sit in rerum natura. sed hoc non contingeret si predicta diffinitio manifestaret quia est. ergo non

simul ostendit vel manifestat quid est et quia est. ¶ Tertia ꝓ. qō gd est aliquo mō per diffinitionē demōstrabile. patz. quia quilibet diffiniens per suā diffinitionem intēdit demōstrare seu manifestare gd ē res aut gd significat nomē. si ergo nulla diffinitio oīdat gd ē res: sed tantū oīdit gd significat per nomē sequitur ꝙ diffinitio nihil aliud ē q̄z rō vel oro explicās illud qō significat per nomē. sed ꝫ est inconueniens. qō probat aristo. trib⁹ rōnib⁹. ¶ Prima est. si diffinitio nihil aliud esset q̄z ratio dicens gd significat per nomē sequerent duo inconuenientia. scilicet ꝙ nō substātia nec etiā res q̄ nō sūt esset diffinitio. ꝫa patet. qz nō ens pōt per aliqō nomē significari. sed cuilibet nois pōt esse ratio aliq̄ explicatiua illi⁹ qō per tale nomē significat siue illud fuerit in intellectu siue extra intellectū. Scōa ratio. qz si diffinitio sit idē precise ꝙ oro explicatiua gd nois seqretur ꝙ oēs nostre locutiones et disputatōnes essent diffinitiones. patet ꝫa. qz cuilibz oratiōi quātūcūq; prolixe pōt aliqō nomē iponi correspōdēs tali oratiōi que erit declaratiua illi⁹ nois seqret etiā ꝙ yllias. i. poema homeri de bello troyano essz diffinitio. qō ē ridiculosū. Tertia ratio. nulla sciētia demōstrat gd nois sed in q̄libet scia presupponit. eo ꝙ significatū nominis ē ad placitū. sed iterdū demōstrant diffiones vt infra patebit. g̃ diffinitiones nō significāt solū nois interpratione. et per ꝫs diffinitones declarāt seu manifestāt ipsū qō gd est. ¶ Cōsequēter epilogat. manifestū ē ex dictis ꝙ diffinitio et sills demōstratiu⁹ nō sunt idē. nec etiam eiusdē ē diffinitio et sills. et qō gd ē nō est ꝓ diffinitionē demōstrabile. nec ꝙ per demōstrationē aut diffinitionē nois simplr scire qō gd est. Ex ḡbus oībus patet ꝙ qō gd est nō potest demonstrari de eo cui⁹ est gd in eo qō gd est. Ex textū dr ꝙ diffinitio gd rei sic a linconiēse diffinit. est oratio ꝓposita ex sermonib⁹ significātibus res predicabiles q̄ sūt possibiles ex natura. et quaz ordinatio et cōiūctio ē possibilis natura per modū q̄ ordinant et cōiungūt in sermone diffinitiuo. et tali diffinitione nihil diffinit nisi qō habet ee esse natura. vel saltez ꝙ est ens nō prohibitū. Sed diffinitio quid nois ab eodē sic diffinit. est sermo cōpositꝰ qui intēdit explicare rē per partes ex quib⁹ ꝓponit apud itellectū. siue sit similis ꝓpositio in matia siue nō. et talis diffinitio nō explicat quid sit res. sed quid significat nomē siue quid res significata ē scōz esse quod habet in intellectu. siue habeat esse in natura. siue non.

Conclusio Rñsalis. qō gd est nō pōt demōstrari de eo cui⁹ est i eo qō quid est. Dec ꝓ. sat patet ex dictis.

Primo Dubitat. vtrū qō gd est possit ostendi per sill'm dyaleticum. ¶ Pro solutione supponit ꝙ tertius tractat⁹ in quo determinat aristo. veritatē eoz q̄ in precedētib⁹ sūt disputata de eo qō gd est: cōtinet duo capitula. In quoz prio dat generalē modū ōmōstrādi ipsū qō gd est. et cōtinet duas pres. in quaz pria cōtinet duas ꝛclusiones. ¶ Pria ē hec. speculādū est gd eoz q̄ dicta sūt sit bñ dictū. et gd nō bñ dictū. et cuius sit diffinitio. et vtrū ipsius qō gd sit diffinitō demōstratō aut sill's. ¶ Scōa ꝓ. idē est scire gd ē. et scire causā questiōis si est. patz. qz si ipsius si est necessario ē aliq̄ causa. vel ergo illa cā est eadez cum ipso quid ē. et sic habet intētū. vel ē alia. et tūc vel ē demōstrabilis vel idemonstrabilis. si demonstrabilis tūc ipsius erit alia causa media per quā demōstrabit in pria figura. cū ꝑdicet vlr affirmatiē. et illa causa media erit qō gd est. ¶ Ex quib⁹ infert tria corrolaria. Primū ē. vnus modus ōmonstrādi qō gd est talis est. s. ꝙ pōt demonstrari per aliud qō gd ē. qz ꝓprioz mediū debet esse ꝓprius. Zm corrolariū. qō gd ē aliud ē demonstrabile. aliud idemōstrabile. Tertiū corrolariū. iste modus ostēdendi qō gd ē non ē demonstratiu⁹: sed sill's dyaleticus. Extra textū ꝓbat exēplo quo mō vnū qō gd ē potest ꝑ aliud demōstrari. Nā vtutis duplex assignat diffinitio. vna ē finalis scz ꝙ virtus ē habit⁹ procedēs ad beatitudinē. alia est diffinitio vtutis scz ꝙ vtus ē habit⁹ per rectaz rationē operās. et ista pōt demonstrari per prima sic arguēdo. ois habit⁹ procedēs ad btitudinē est per rectā rationē apparēs. sed virtus

Secundo ē huiusmodi. g̃ ꝛc. Dubitat. vtruz diffinitio sit aliquo mō per demonstrationē notificabilis. ¶ Pro solutione supponēdū ē ꝙ in scōa parte aristo. ostēdit ꝙ ipsius qd est sit aliquo modo demōstratio: non ꝙ ipsū possit demōstrari. sz qz potest ex demōstratiōe tanq̄ mediū elici. Et intēdit tres ꝛclusiones. ¶ Quaz prima ē h. quādoq; scim⁹ quia est et ignoram⁹ propt qd: aliqñ vero scim⁹ qz est et propter qd. sed ipossi

bile est scire propter quid et ignorare quia est Similiter aliquādo scim⁹ quia est. idest si est. ⁊ ignoram⁹ quid est. aliquādo vo simul cognoscim⁹ si est ⁊ quid ē. sed ipossibile ē scire quid ē et ignorare si est. ¶ Scōa 2°. possibile ē scire si ē dupliciter. vno° secūdū accidēs. et de hoc nō dat exēplū. Alio modo per aliud qō ē ō qō qd ē ipsius rei. et de hoc ponit quattuor exempla ¶primū est. possum⁹ cognoscere tonitruū esse per hoc q̄ sonus nebulaꝝ est. z^m exēplū. possumus cognoscere eclipsim esse p̄ hoc q̄ p̄uatio lumis est. Tertiū exēplū. possum⁹ cognoscere boiem esse per hoc q̄ aīal ē. Quartū exēpluz. possum⁹ cognoscere aīmā esse per hoc q̄ mouēs seipsū est. ¶ Tertia 2^a quādo si est alicui⁹ scitur per mediū accidētale: tūc ignoraī ipsuz quid ē. patet. qz per mediū accidētale nō scit si ē nisi scōz accidēs ergo tūc ignoraī quid est. tenet cōsia. qz querere qd ē non habētes qz est et si est nihil est querere. ¶ Quarta cōclusio. simul scim⁹ quid ē et propter qd. ¶patet ratōne et duobus exēplis. ¶Ratione sic. quia habētes quia ē facile ē habere qd ē. sed quid ē est cā ipsius qz ē. causa autē ⁊ propter qd idē sūt. q̄ scito qd ē simul scitur p̄pter qd. ¶primū exēpluz ēistud. qz scim⁹ lunā eclipsari p̄pter hoc q̄ ē p̄uatio lumis p̄ueniēs ex interpositiōe vmbre terre. et hoc ē qō qd ē. z^m exēplū. si sciam⁹ tonitruū eē eo q̄ est son⁹ fact⁹ in nubibus propter extinctionē ignis in nube. tūcibi ē idē quid ē et propter qd. hoc exēplū dedit aristo. i forma sillogistica. ita q̄. c. idest minor extremitas sit nubes. et. a. idest maior extrēitas sit tonitruū b. vero idest mediū sit extinctio ignis. cōtingit enī demōstrare q̄ in nube est tonitruū p̄ hoc q̄ in nube ē extinctio ignis. Ex quo videt aristoteles velle diffinitionē predicati sine passiōis esse mediū in demōstratiōe. qz diffinitio tonitrui q̄ ē predicatū cōclusiōis capit ibi pro me°. qd autē de istis sit dicēdū patebit in vltia que

Tertio stione hui⁹ secundi.

Dubitatur. vtrū per diffinitionē nullo mō ōtigat demōstrari qō qd est. ¶ Pro solutione supponit q̄ aristoteles i hoc 2° capitulo oñdit qualiter qō qd est posset per diffinitionē demōstrari de eo cui⁹ est. et continet sex cōclusiones. ¶ Quaꝝ p̄ria ē hec. diffinitio formalis denotat diffinitionē materialē de suo diffinito. ¶probat p̄mittēdo talē suppositionē. s. q̄ quarūdā diffinitionū ē altera causa. quarūdā autē nō ē altera causa. sicut diffinitiōes facte scōz speciē. idest diffinitiōes formales nullū habēt mediū nec̄ causā qua possint ōmonstrari. sed diffinitiōes facte scōz materiā. i. diffinitiones materiales possūt habere mediuz siue cām. et tunc formaī sic rō. quarūcūq̄ ē aliqua cā per se. illa pūt p̄ illā causā ōmōstrari sed diffinitio materialis habet cām scz diffinitionē formalē. q̄ pōt demōstrari de suo diffinito per causā formalē. ¶ Scōa 2^a diffinitiones quaꝝ nō est alia cā sūt indemōstrabiles de suis diffinitis. sed diffinitiōes quaꝝ ē alia causa sūt de suo diffinito demōstrabiles. ¶pria pars patet. qz p̄cipia demōstratiōis sūt indemonstrabilia ⁊ de ipsis p̄supponit qz est. sed diffinitiones quaꝝ nō est alia cā sunt p̄cipia demōstrationis. q̄ sunt indemōstrabiles. et de ipsis oportet p̄supponere q̄ verū est eas ineē suo diffinito. sicut arismetic⁹ supponit quid ē vnitas. et q̄ verū est diffinitionē vnitatis sibi cōuenire. Subdit tamē aristo. q̄ si alicui nō sint tales diffinitiones manifeste de diffinito nō debēt demōstrari. sed tñ aliqua leui ratiōe dyaletica p̄bari. Scōa pars patuit in cōclusione precedēti. ¶ Subdit tñ aristoteles q̄ licet tales diffinitiōes habētes alias causas sint ōmōstrabiles de suo diffinito: nō tñ demonstranī in eo qō quid ē. ¶ Tertia conclusio tāgit vnaz diuisionē diffinitionis. et est hec. diffinitionū quedā est oratio significatiua ipsius qō qd est Alio vo est oro significatiua ipsius qō significat nomē. et illa vocaī diffinitio qd nois. Alia est diffinitio que ē ratio demōstrās p̄opter qd ē. ¶ Quarta 2^a tangit duplicē differētiā inī duo p̄dicta mēbra predicte diuisionis. scz inter diffinitionē nē qd nois. et inter diffinitionē qd rei. ¶prima dīa est hec. quia cognita diffinitiōne quid rei simul cognoscit quid est res. sed cognita diffinitione qd nominis contingit querere iterū p̄pter quid res est eo q̄ per talē diffinitionē quid nominis nō scitur simplicit quia res ē. sed tantū secūdū accidēs. Scōa differentia. quia diffinitio quid nominis solū est vna cōiunctiōe qua vnitate erit vnū yllias. idest poema de hystoria troiana. sed diffinitio qd rei est vna simpliciter ostēdēs vnū de vno non secūdū accidēs sed per se. ¶ Ex quo concludit duas diffinitiones diffinitionis. Quaꝝ prima est hec. Diffinitio est oro significatiua ipsius qō quid est. Secūda diffinitio. Diffinitio est oratio ōmōstrās

ꝓpter quid est. ¶ Quinta ꝯclusio tangit duas differentias inter diffinitionē quid rei. et diffinitionem ꝓpter quid. ꝓma differentia est hec. quia diffinitio quidrei nō demōstrat ipsum qō quid est. sed diffinitio ꝓpter quid demonstrat ipsum quod quid est. ⁊ est tota demonstratio sola positione differens. Secunda differentia est. quia licet diffinitio quid rei et diffinitio ꝓpter qd significent eandē rātō rē. hoc est tamē secūdū aliū et aliū modum. qz diffinitio ꝓpter quid est illa diffinitio que dicit qꝫ tonat ꝓpter qꝫ extinguit ignis in nube. et significat illā rationē per modū demōstrationis ꝓtinue. idest non distincte per diuersas ꝓpositiones eo qꝫ accipit continue oēs ēminos demōstrationis sine ordine ⁊ situ ipsorum i ꝓpōne. Sed diffinitō quid rei est illa diffinitio que dicit qꝫ tonitruū est sonꝰ ignis extincti i nubibꝰ: ⁊ significat eandē rationē per modum termi. i. diffinitionis. et est solū cōclusio ōmōstratōis. ¶ Sexta ꝯclusio colligit tres modos diffinitionū diuersimode ad demōstrationez se habētiū. et est hec. diffinitio que est i medio idest sine medio que scilicet nō habet medium siue causā est oīno indemōstrabilis. sed ē ꝓncipiū demōstrationis. et illa est diffinitio ꝓpt quid dicēs. Alia est diffinitio que dicit quid tātū. et illa est demōstrabilis et ꝯclusio demonstrationis. Alia est diffinitio dicēs quid ⁊ ꝓpter quid. et illa ē tota demōstratio differens solū a tota demōstratione secūdū positionē ⁊ ordinē terminoꝝ. ¶ Consequēter epilogat dicens. manifestū est ex dictis qualiter ipsi qō quid est ē demōstratō. et quo mō nō. quoꝝ qō quid est potest esse demōstratio et quoꝝ non. quia illoꝝ qō qd est que habēt causā potest esse demōstratio. illoꝝ autē que nō habent causā non potest esse demōstratio. manifestū ē etiam quot modis dicitur diffinitio. quia tantuz quattuor modis dicit. nā quedā est diffinitio quid nominis. quedā vero quid rei. quedā dicens quid. quedā vero dicēs quid et ꝓpt qd simul. dictū est vltra quo mō qō quid est ōmōstratur. scz inquātū significat per demōstrationē solū significantē quid est. et etiā quo mō nō demōstrat scz inquātū significat per diffinitionē significātē ꝓpter qd. et dictū ē q̄ mō diffinitio se habet diuersimode ad demōstrationem. et quo modo contingit qꝫ eiusdē ē demōstratio ⁊ diffinitio. et quo mō ꝫ nō ꝓtigit.

Ad rationes Ante oppositū. ¶ Ad ꝓmā dicitur qꝫ ipsum quid est potest demōstrari per ꝓpriā passionem demonstratione quia ē et a posteriori. nō autem demōstratione ꝓpter quid ⁊ a ꝓriori. ¶ Ad secūdā conceditur qꝫ qō quid est potest demōstrari. sed nō in eo qō quid est. ¶ Ad tertiam similiter dicitur qꝫ qō quid est vnius contrarij bene potest demōstrare qō quid est alterius contrarij. sed non in eo qō quid est.

Queritur Utrū per qōlibet genus cāe possit fieri ōmōstratō. ¶ Et arguitur qꝫ non. quia omis ōmōstratō est ex ꝓmis. ꝫ finis nō est ꝓmū. ergo per causā finalem nō potest fieri demonstratio. ¶ Secūdo arguitur sic. materia non ē cognoscibilis cum sit ens in pura potentia. ergo non potest eē ꝓncipiū demonstrationis. ¶ Tertio arguitur. ad esse cause non sequitur esse effectus. ergo per causam non cōtingit demōstrare. Antecedēs patet. quia non sequitur. domificatoz est. ergo domus est. ¶ In oppositū est aristoteles.

Primo Sciēdū est qꝫ in quarto tractatu ostēdit aristoteles quo modo ꝓpt quid siue causa se habeat ad demōstrationē. et continet tria capitula. Quoꝝ ꝓmū in quo ostendit quo modo per diuersa genera causaꝝ potest fieri demōstratio continet duas partes principales. et itēdit duas cōclusiones. ¶ Quaꝝ ꝓria tangit sex suppositiones. ꝓria est ℔. scire opinamur cū causaz cognoscimus. Scōa suppō. q̄ttuoz sūt cause. nā vna est que est qōgd erat esse. scz cā formalis. Alia vo ē in quā neče est esse cū ℔ sit. idest cā materialꝫ Altera ē aūt q̄ aligd ꝓmū mouet. i. efficiens. Altera vo cuiꝰ cāꝫ finis. Tertia suppō. oēs cōclusiones demōstratiōis ōmōstrāꝫ p mediū qō ē causa. Quarta suppō. cā debet esse talis qꝫ cū ipsa sit neče ē effectꝰ eē. Quinta suppō. lz i ōmōstratōe solū capiaꝫ vna cā. nō tn debet solū capi vna ꝓpō. sed due admin. Sexta suppō. ille due ꝓpositiones debēt habere vnū mediū sic dispositū qꝫ ex tali sit necesse seq cōclusionem ¶ Scōa ꝓp qōlibet genꝰ cause fit ōmōstratō. ꝓbaꝫ inductiue de oibꝰ causis. et ꝓio de cā materiali. de q̄ dat tale exēplū mathēaticum. ois angulus qui continet adeq̄te duas medietates duorū rectorum angulorum est rectus.

sed ãgulꝰ triãguli in semicirculo descriptus est bꝰ.igiꝝ. De cã formali non dat exẽplũ: sed dicit ꝙ ipsum quodqd est erat esse.i.cã formalis est ĩmediata ⁊ necessaria.i. mediũ necessariũ ad demõstrãdũ effectũ. sed de cã efficiẽte dat tale exẽplũ vt ꝓpter qd bellũ medorum factũ est contra athenienses.qz athenienses ĩ medos cõmiserũt. ⁊ sic demõstratio fit oẽs ꝙ cõmiserũt ĩ medos debellati sũt a medis. ſz athenienses cõmiserũt in medos.ḡ debellati sunt a medis. De cã finali dat duo exẽpla. ℞primũ. ꝓpter qd ambulat quis post cenã vt sanꝰ fiat. et sic formaꝫ demõstratio. ois faciẽs nõ eminere cibos iuxta os ventris vult sanus fieri. ſz ambulãs post cenã facit nõ eminere cibos iuxta os vẽtris.ḡ ambulãs post cenã vult sanꝰ fieri. Secũdũ exemplũ. ꝓpter qd vult sanus fieri. ℞Respõdeꝫ vt saluet boc.ſ. indiuiduũ. Et subdit ꝙ ſi iſte rões cõmittẽt ita ꝙ de maiori extremitate fiat mediũ tũc vnaq̃q rõum apparebit magis eẽ per cãm finalẽ. Subdit etiam dziam inter cãm efficientẽ ⁊ finalẽ: qz cã efficiens generatione ꝓrior est suo effectu. sed effectus cause finalis ꝓrius generatione ꝓducitur q̃ ipsa causa finalis.

Secundo Sciendũ est ꝙ in secũda parte huius.c.intendit Aristo.quinq̃ cõclusiones Quarũ ꝓrima est hec. Eadem cõclusio põt demõstrari per plures cãs. patet duobus exemplis. ℞primũ. vt ſi queratur ꝓpter quid lumẽ tranſit per pellem lucerne. põt dupl'r rñderi. ℞primo per cãm materialem. qz luñ est diuiſibile in parua corpora que possunt pertranſire per poros lucerne qui sunt maiores partibus luminis. Et formatur ſic demonſtratio. Oñe diuiſibile in parua corpora trãſit per poros lucerne largiores. ſed lumẽ ẽ huiuſmodi.ḡ ꝛc. ℞2° potest rñderi per causã finalẽ. quia causa finalis ꝓpter quã lumẽ tranſit per pellẽ lucerne est: vt bñficio luis de nocte ãbulãtes non offẽdam⁹ pedes. Scõz exẽplũ. vt ſi queraꝫ ꝓpꝫ qd tonat. potest rñderi ꝑ per causã materialẽ ſcilz ꝙ tonat ꝓpter extictionẽ ignis in nube. igne autẽ extincto neẽ est siccire.i. fremitũ facere ſiue tonari. Scõo põt rñderi ꝑ causã finalẽ. dicũt enĩ pitbagorici ꝙ tonat cã minaꝫ vt ſcilz hi qui sũt in inferno timeãt. ¶ Scõa ꝛclusio. vt ĩ plurib⁹ effect⁹ naturales fiũt ex diuerſis cauſis. quia naẽ a agit ꝓpter finẽ. et etiã in actionib⁹ naturalib⁹ de necessitate regrit͂ materia. ¶ Tertia ꝛclusio. in materialib⁹ et motibus duplr reperit͂ necessitas. patz de lapide q̃ de necessitate fert͂ ſurſũ et deorſũ. sed hoc nõ est ꝓpter eãdẽ necessitatẽ. quia forte necessitate cauſe fertur deorſum. necessitate autez impellent͂ fertur ſurſũ. ¶ Quarta ꝛclusio. ea que sunt ab intelligẽtia.i. ab intellectu practico cuiuſmodi sũt artificialia bene fiũt ꝓpter finem ſed nõ ex necessitate. patet. qz neq̃ dom⁹ neq̃ effigies fiũt de necessitate. sũt tamen ꝓpter ℔ idest ꝓpter finẽ. ¶ Quita ꝛ° illa q̃ fiũt a fortuna differũt ab his que fiũt a natura vel ab arte. qz illa que sũt a natura vel ab arte sẽper fiunt ꝓpter aliquẽ bonũ finẽ. ſed illa que fiũt a fortuna nõ fiũt ꝓpter aliquem finem.

Tertio Sciendũ ꝙ circa hunc textũ incidũt due difficultates. Quaꝝ ꝓma est. vtrũ angulus trianguli in semi circulo descriptꝰ sit rectꝰ. ℞Rñdeꝫ ꝙ ſic. ſicut patz ẽtio euclidis. ¶ ℞Pro cuiꝰ probatõne premittuntur q̃ttuor ſuppões. Quaꝝ ꝓia est ℔. describatur semicirculus q vocẽt͂.a.b.c. cuiꝰ corda q̃ ẽ dya meter circuli diuidaꝫ per mediũ in pũcto.d. qõ qdẽ pũctũ ẽ cẽtrũ circuli ſup q̃ centro eriga tur linea ꝑpẽdicular] que tãgat circũferẽtiaz circuli in puncto.b.et ab illo pũcto ducantur due linee recte ad duo pũcta q̃ sũt.a.et.c. Secunda ſuppoſitio ẽ. ex bis oibus lineis cõſtituantur duo triãguli. quoꝝ vnꝰ vocetur.d.b.c. ⁊ alius.d.b.a. Tertia ſuppõ. ãgulus iſtius circuli.d.c.b. est medietas vniꝰ anguli recti. patz. qz omnis triãgulus habet tres angulos eq̃les duobus rect]. ḡ triãgulus.d.c.b. habet tres angulos equales duob⁹ rectis. Sz angulus triãguli.d.b.c. est rectꝰ cũ causetur a linea perpẽdicu lari.b.d. ergo alꝝ duo anguli dicti triãguli q̃rũ vnus ẽ angulus.d.c.et alꝰ est angulus.d.b. in circũferẽtia semi circuli incidẽtes sũt equales vni angulo recto. qz iſti duo ãguli incidentes in circũferẽtia semicirculi sunt equales inter ſe eo ꝙ linea ꝑpendicular].d.b. et linea.d.c. ꝑ quas constituũtur dicti anguli sunt equales. ḡ quilibet illoꝝ duoꝝ angulorũ in circũferẽtia semicirculi incidẽtiũ est medietas vniꝰ anguli recti. et per conſeq̃ns angulus triãguli semi circuli est medietas vniꝰ anguli recti. Quarta ſuppoſitio. angulus trianguli.d.b.a. est medietas vniꝰ anguli recti. probatur ſicut precedẽs. ¶ Ex bis formatur quedã ratio. ois ãgulus cõtinẽs adeq̃te duas medietates duoꝝ ãguloꝝ

rectorũ est rectus. sed totalis ãgulus. a. b. c. cadens in circũferẽtia semicirculi ꝓtinet adeq̃te duas medietates duoꝝ angulorꝝ rectorꝝ. ꝙ totalis angulus cadẽs in circũferẽtia semicirculi ẽ rect⁹. ¶ Ut ista pateãt hic põit ista figura.

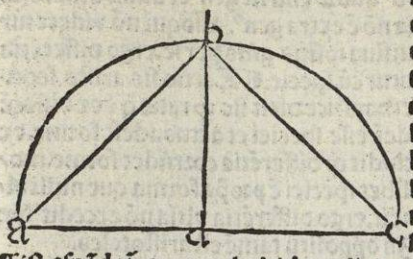

¶ Tertia difficultas qualit est notũ qꝫ causaz formalẽ possit fieri ömõ stratõ.

¶ Respõdeꝫ qꝫ ex prehabitl dupliciter ẽ notũ. ꝓmo. quia probatũ ẽ qꝫ diffinitio materialis per formalẽ potest demõstrari. 2º est notũ per predictũ exẽplũ datũ de causa materiali qõ etiã ad causã formalẽ põt pertinere. nã si i predicto exẽplo mathematico intelligaꝫ aliquid demõstrari de toto per partes: tũc illud exẽplũ pertinet ad causã materialẽ. eo qꝫ partes cõparate ad totũ habent rationẽ materie. vt dicit scõo phicoꝝ. Si vero intelligaꝫ qꝫ mediũ dicte demõstrationis potest esse medium duoꝝ rectoꝝ sit ratio dicẽs qõ qd est recti anguli. tunc talis demõstratio reducit ad causã formalẽ. eo qꝫ ipsũ qõ quid est habet rationez

Conclusio cause formalis.

¶ Respõsalis. ¶ Per quodlibet genus cause põt fieri demõstratõ. Nec cõclusio satis patet ex primo notabili.

Primo Dubitaꝫ. vtrũ per eãdẽ causã possit demõstrari effect⁹ sub diuersis differentys tẽpoꝝ. ¶ Pro solutiõe supponitur qꝫ aristo. in ß scõo capitulo oñdit quo mõ in diuersis rebus fit demõstratio p causã diuersimode scõz qꝫ talis causa ẽ vel nõ est cũ suo effectu. Et continet duas ptes. ¶ In ꝑma parte intẽdit vnã ꝯclusionẽ q̃ ẽ hec. in causis que simul sũt et nõ sunt cũ suis effectib⁹ sic se habẽt cause ad effect⁹ qꝫ causa in fieri demõstrat effectũ in fieri. et causa in esse demõstrat suũ effectũ in esse. causa ꝙ in fore vel in fuisse demõstrat effectũ suũ in fore vel i fuisse. Dãc ꝯclusionẽ ꝓbat liconiẽsis rõe sic. qꝫ posita cã totali ponit effect⁹. ideo posita cã in facto esse ponitur effect⁹ in facto esse. et posita causa i fieri ponitur effect⁹ in fieri. Sed eadẽ ꝯclu⁹ probatur ab aristo. duob⁹ exẽplis. ¶ Primũ ẽ. si quaeratur ꝓpter qd factus ẽ defect⁹ lune. rñdetur qꝫ ẽ ꝓpter ß qꝫ terra fuit i medio. vel erit defectus ꝓpter hoc qꝫ terra erit i medio. et ẽ defect⁹ ꝓpter illud qõ terra ẽ in medio. 2m⁹ exemplũ. si cristallũ sit aqua ꝯdẽpsata ꝓpter tale defectũ caloris. et queraꝫ ꝓpter qd facta ẽ cristallus. ¶ Rñdeꝫ qꝫ ꝓpter illud qꝫ facta ẽ aqua ꝯdẽpsata ex totali defectu calorl. Similiter rñdeꝫ ad eãdẽ q̃stionẽ iterrogatã sub aliis differẽtys tẽpoꝝ. vt dictũ ẽ i ꝓcedẽti exẽ.

Secundo Dubitatur. vtrũ in causis q̃ non sũt simul cũ suis effectibus sit idẽ modus demõstrandi. sicut in alys. ¶ Pro solutione supponit qꝫ in scõa parte huius capituli intẽdit aristo. duas ꝯclusiões. q̃ꝝ prima tangit vnã q̃stionẽ q̃ est hec. ¶ Utrũ i causis que nõ sũt simul cũ suis effectib⁹ sit eadem ratio. ita qꝫ aliorꝝ effectuũ sint alie cause. sic qꝫ effectus facti sit cã facta. et effect⁹ futuri sit cã futura. ¶ Scõa ꝯclusio tãgit solutionẽ ꝓdicte q̃stiõnis. et ẽ hec. a facto esse posteriorl siue effectus ad effectũ esse ꝓoris. idest cãe: est bona demõstratio. et similit a fieri posteriorl ad factũ esse prioris. sed a priori ad posteri⁹ nõ ē bona demõstratio. nec a facto esse in fieri. Secũ dã partẽ probat aristo. scz qꝫ a facto esse cause nõ segtur factũ esse effect⁹. qꝫ inter factũ esse cause ⁊ inter factũ esse effect⁹ est adhuc medium. ergo in illo tẽpore medio vez ẽ dicere cãz esse. et tamẽ falsũ ẽ dicere effectũ esse. añs patet. qꝫ duo facta esse nõ copulant adiuicẽ. qõ patet. quia duo pũcta nõ sunt adiuicẽ copulata. ergo neqꝫ duo facta esse. tenet cõsequẽtia. quia vtraqꝫ sunt idiuisibilia. Scõo probatur qꝫ ad factũ esse cause non segtur fieri effectus quia factũ esse cause est indiuisibile. ergo non potest cõtinuari ad aliquid fieri. tenet ꝓña. qꝫ aliquid fieri est diuisibile. patz etiã ꝓña per simile. quia sicut se habet punct⁹ ad lineã. ita se habet factũ esse ad fieri. sed punctus nõ copulatur ad lineã. ergo nec factũ esse ad fieri. maior patet. quia sicut in linea sũt infinita pũcta ita in eo quod fit sunt infinita facta esse. Tertio probat duob⁹ exẽplis qꝫ ad factũ esse effectus sequatur factũ esse cause. ¶ Primũ exẽplũ quia bene segtur. dom⁹ est facta. ꝙ lapides sũt decisi. Scõm exẽplũ. quia bñ segtur. fũdamẽ

T

tũ est factũ. ḡ necesse est lapides esse decisas. ambe cõsequẽtie patẽt. quia ex opposito cõsequẽtis infertur oppositũ antecedẽtis. nã si lapides nõ sint decisi. nec fũdamẽtũ est factum nec etiam domus est facta.

Tertio Dubitatur. vtrũ in his que generant̃ circulariter fiant demõstratiões circulares. ¶ Pro solutõe supponit̃ ꝙ aristo. in h̃ tertio capitulo intẽdit duas ꝯclusiões. Quaꝝ prima est h̃. in his aũt que generant̃ circulariter fit etiã demõstratio circularl. dũ tamen semp arguat̃ a posteriori ad pri⁹. ꝙ aũt aliqua generentur circulariter probat aristo. exẽplo. quia ex terra depluta fit vapor. ex vapore fit nubes ex nube vero pluuia generat̃. et iteꝝ etiaꝫ ex pluuia generat̃ deplutio terre. et sic sẽper procedẽdo. vt pri⁹. et in his cõtingit demõstrare circulariter. vt sic demõstrat̃ ꝙ terra ẽ depluta per hoc ꝙ vapores sursũ eleuãtur. ita etiaꝫ ecõtra. ¶ Scda ꝯclusio. in his que sũt vel fiũt sẽper necesse ẽ capere mediũ qd̃ sit vel fiat sẽper. et in his que sũt vel fiunt frequẽter: oportet capere mediũ qd̃ sit vel fiat frequẽter. Secũdã partẽ probat aristo. exẽplo et rõne. exẽplo sic. nã ꝙ oĩs hõ masculus ĩ maxillis sit barbatus nõ accidit sẽper sed sicut frequẽter. ido ad h̃ denotandũ oportet capere mediũ vt frequẽter. Rõe sic probat̃. quia si mediũ esset vl̃ fieret sẽper: oporteret talẽ rẽ esse vel fieri sẽp. qd̃ ẽ cõtra suppositũ. ḡ in his que sũt vel fiũt vt frequẽter debet capi mediũ vt frequẽter. Cõsequẽter epilogat dicẽs ꝙ dictũ ẽ pri⁹ quomõ qd̃ quid ẽ põt assignari in termĩs sillogisticis. quãdo scꝫ ostẽsũ est qualiter singula gn̄a cãrũ in oĩbus differentys reꝝ debeãt capi pro medio demõstratiõis. Dictũ ẽ insuper q̃liter ipsius qd̃ quid est ẽ demõstratio vel diffio. vel nõ.

Ad rationes Aũ oppo^m. Ad p̃mã dr̃ ꝙ lꝫ finis sit vltim⁹ ĩ executiõe. ẽ tñ p̃m⁹ ĩ itẽtiõe. ¶ Ad scdaꝫ qd sit dicẽdũ patꝫ ĩ p̊ ph̃icoꝝ ꝙ. s. mat̃ia d̃ se ẽ cog̊scibilis. ꝓnũc tñ põt dici ꝙ lꝫ de se ñ sit cog̊scibilis ẽ tñ cog̊scibilis ĩ analogia ad formã. ¶ Ad tertiã iã patuit q̊ mõ ad esse cãe ad esse effect⁹ valet ꝛ ñ valꝫ ꝯña. Et h̃ d̃ q̃one.

Queritur Utrũ ptes diffinitõnis debeant esse in pl⁹ q̃ꝫ diffinitũ. ¶ Et videt̃ ꝙ nõ. qꝛ dicit arist. septimo methaph̃ice ꝙ deueniẽdũ est ad vltĩas differẽtias q̃bus habit̃ tot erunt species quot erũt differẽtie. sed h̃ nõ esset possibile si q̃libet differẽtia esset ĩ plus q̃ꝫ sua species. ergo nõ quelibet pars diffinitiõis ẽ ĩ plus q̃ꝫ diffinitũ. ¶ Scdo sic. aristo. ĩ eodẽ septio dicit ꝙ nihil ẽ in diffinitione alicui⁹ q̃ꝫ gen⁹ ꝛ differẽtie. ꝛ ꝙ possibile ẽ vnã diffinitionẽ ꝯstitui ex duob⁹ quoꝝ vnũ sit gen⁹ et aliud differẽtia sed dr̃ia nõ ẽ extra gen⁹. alioquĩ nõ videretur esse diuisiua ipsius gn̄is per se. ergo differẽtia cõuertitur cũ specie. ¶ Tertio sic. aristo. septimo methaph̃ice dicit sic. ꝙ ratio q̃ ẽ ex differẽtys videt̃ esse speciei et actus. idest forme. ex quo ꝯcludit ꝙ differẽtia corrñdet forme. modo cuilibet speciei ẽ propa forma que nulli alteri ꝯueit. ergo differẽtia vltĩa nõ excedit speciẽ. ¶ In oppositũ tamẽ est aristoteles.

Primo Sciendũ est ꝙ pro declaratione termĩoꝝ ponit̃ cõiter talis distinctio. duplex ẽ differentia. quedã est differentia circũloquẽs. Alia ẽ circũlocuta. Et hoc sic declarat̃. quia scdꝫ aristo. septio methaph̃ice forme essẽtiales reꝝ nõ sũt per se nobis note: sed mãifestãtur p aliq̃ accidẽtia q̃ sũt signa illius forme nõ autẽ per accidẽtia ꝓpria illius speciei. quia talia debẽt per diffinitionẽ d̃mõstrari d̃ specie: ideo forma speciei notificatur per aliqua accidẽtia ꝯĩa. et talia accidẽtia circũloquẽtia vocant̃ differẽtie circũloquentes que pro tãto dicũtur differẽtie substãtiales qꝛ producũt̃ ad declarãdũ formã substãtialẽ. lꝫ sint ꝯĩores specie. ille v̄o forme q̃ significãtur per illas differẽtias circũloquẽtes dicũt̃ dr̃ie circũlocute. ¶ Sed contra istã distĩctionẽ ponũtur due ꝓpõnes. Prĩa ẽ. q̃libet dr̃ia substãtialis sumit̃ a forma substãtiali et propria illi⁹ speciei cui⁹ est dr̃a. Scda ꝓpõ. nulla dr̃ia substãtialis ẽ in plus q̃ꝫ species per ipsã cõstituta. qꝛ forma substãtialis a q̃ sumit̃ talis differentia cõuertit̃ cũ illa specie. ¶ Aliter tñ ymagiatur linconiẽsis. ꝓ cui⁹ ymaginatiõe ponit̃ vna suppõ. vna distĩctõ. ꝛ vnũ dictũ. Suppõ est h̃. qd̃libet gen⁹ subalternũ quiditatĩe ꝯponitur aliq̊ mõ ex pte sibi mat̃iali ꝛ ex parte formali. Distĩctio ẽ hec. cuiuslibet gn̄is subalterni due sũt prĩe dĩones. quaꝝ prĩa sumit̃ ex pte forme et alia ex pte materie. v̄bi gr̃a. posito ꝙ corpora celestia sint aĩalia. tũc ĩ aĩali ex parte forme ei⁹ cõueniret vna prĩa diuisio. qꝛ scꝫ diuideretur per ratiõale ꝛ irrõnale. Sꝫ aĩali ex pte ma

terie ei⁹ q̄ ē corpus ꝺueit vna alia ꝺio q̄ scilz ꝺi uidere ꝑ mortale ⁊ imortale. ¶ Dictū ē istud ꝺrie formales ꝑti⁹ debēt in diffinitiōe ordinari q̄ differentie materiales sūpte ex parte materie. ꝓbatur. qz illud qō ē essētiali⁹ diffinito debet p̄ordinari in sua diffinitōne. sed differētie sūpte ex parte forme sūt magis essētiales diffinito. g̃ ⁊c. Scōm dictū. q̄libet pars diffinitōis est in plus q̄ diffinitū. licet totū aggregatū cōuertat cū diffinito. ꝓz exem⁹. qz bō diffinit̄ q ē aīal rōale mortale. ꝺstat aūt q rōale ē plus q̄ bō qz per casū ꝺuenit corporibus celestib⁹ similiter mortale ē plus q̄ bō. qz ꝺuenit etiā brutis. sed tñ illa tota oꝝ de nullo ē verificabilis nisi de hoīe: ideo tota diffinitio reddit̄ conuertibilis cū hoīe. Sed ꝺtra illā opinionē faciunt ille ꝺue ꝓpositiones. ꝓmo solutōne tamē philosophi dicit̄ q talis differētia eēntialis ñ ē noiata nisi per nomē cōe sibi ⁊ alteri. et iō dicit quālibet ptē diffinitōis eē in pl⁹ q̄ diffinitū.

Secūdo Sciēdū q gnal⁹ tractat⁹ i q̄ax. docet venari qō gd ē ꝺtz 5. capitula. ꝑm⁹ docz modū venādi qō gd ē p viā ꝺpōnis: ⁊ itēdit gnēr ꝺclusiōes. ¶ Pria tāgit itētū ⁊ ē h̄. Dicto q̄lit cogscaī qō gd ē ⁊ ꝓpt̄ gd accipiaī tāq̄ mediū i ōmōstratōe: nūc dicēdū ē q̄ mō oz venari ea q̄ p̄dicāt̄ in eo qō gd ē. ¶ 2ª ꝺ⁹ tāgit duas ꝺiones. ꝓria ē h̄. eoꝝ q̄ p̄dicāt̄ q̄dā sūt i pl⁹ q̄ illa i gb⁹ sūt. ⁊ q̄dā nō. Dicūt̄ aūt illa ee i pl⁹ q̄ p̄dicāt̄ vl'r ꝺ alio ⁊ ñ solū ꝺ illo sz etiā de alio. 2ª ꝺio. eoꝝ q̄ sūt in plus q̄dā sunt exgenus illoꝝ gbus insūt. et quedā nō. ⁊ de his ꝺuabus ꝺiuisiōib⁹ dat aristo. vnū exēplū. qz aligd est qō iest oi trinitati. sic ens iest oi trinitati. sz nō solū trinitati. nec etiā iest tātū numero qui ē gen⁹ trinitatis. ideo ēs ē exgen⁹ trinitat'. sed ipar iest oi ternario sēp ⁊ vl'r. ⁊ ē i plus. qz ꝺuenit quinario. sed tñ nō ē extra gen⁹ ternarij. nihil enī qō non ꝺtineat̄ sub numero ꝺicit̄ ipar. ¶ Tertia ꝺclusio tāgit tria ꝺcumēta ad cogscēdū p̄dicata q̄ debēt igredi qō gd ē. ꝓmū est. oīa p̄dicata igrediētia qō gd ē debēt esse i plus q̄ diffinitū. nō tñ debēt esse exgen⁹ diffiniti. 2ᵐ ꝺcumētū. tot debēt accipi predicata q totū aggregatū fiat ꝺuertibile cū diffinito. qz totū aggregatum ex ipsis debet significare essentiā diffiniti. ¶ Ex qb⁹ infert tres diffinitōnes trinitat'. ꝓria ē hec. ternari⁹ ē numer⁹ impar vtrobiq̄ p̄m⁹. 2ª ē. ternari⁹ ē numer⁹ ipar nō potēs alio numero mēsurari. Tertia ē. nu-

mer⁹ ipar ex alijs numer' nō ē ꝺpositꝰ. Tertiū ꝺcumētū. oīa p̄dicata igrediētia qō gd est debēt esse nēcia. patz. qz debēt esse vl'ia. mō vl'ia sūt nēcia. ¶ Quarta ꝺ⁹ licet q̄libet pars istius ꝺfinitiōis numer⁹ ipar vtrobiq̄ p̄m⁹ sit in plus q̄ ternari⁹. tñ tota oꝝ sim' sūpta est diffinitio cōuertibilis cū ternario. ꝓria ꝑs ꝑz. qz illa particula numer⁹ ipar ꝺueit cuilibet numero ipari. ⁊ vltia ꝑticula. scz vtrobiq̄ p̄m⁹ ꝺueit duplici. idest binario. 2ª pars ꝑz. qz illud qō p̄dicaī de aliq̄ i eo qō gd ē. vel ē gen⁹. vel diffinitō ei⁹. sed p̄dicta ꝺfinitio p̄dicaī ꝺ ternario i eo qō gd est. ⁊ ñ ē gen⁹. g̃ ē diffinitō ei⁹. ꝓria pars miꝺis patet. qz q̄cūq̄ p̄dicāt̄ nēcio ꝺ aliq̄ p̄dicāt̄ i eo qō gd ē. sz ꝺicta oꝝ p̄dicaī nēcio ꝺ numero. g̃ p̄dicaī ꝺ eo i eo qō gd ē. 2ª pars miꝺis ꝑz. qz gen⁹ sēp i plurib⁹ ꝺicaī specieb⁹. mō ꝺicta oꝝ ꝺueit solū athomis. i. ꝺiuiduis trinitatis.

Tertio ergo nō est genus trinitatis. Sciēdū ē q circa hūc textū inciꝺūt ꝺue difficultates. ꝓria est. q̄t modis aliqs numer⁹ pōt ꝺici p̄m⁹. ' Rñdet cū aristo. i textu qz ꝺuob⁹ modis. vno⁹ qz sola vnitate mēsuraī ⁊ ñ pōt nūero mēsurari. ⁊ sic ꝺis nūer⁹ ipar est p̄m⁹. 2ᵒ⁹ ꝺr nūer⁹ esse p̄m⁹ qz ñ ꝺpoit ex p'lib⁹ nūer'. ⁊ sic ꝺualitas ē numer⁹ p̄m⁹. Et pōt addiz⁹ mod⁹. q̄ñ. s. tl'is nūer⁹ ñ ē ꝺpositꝰ ex ꝺuab⁹ ꝺualitatib⁹. ¶ 2ª difficultas. vtrū ipar sit ꝺ diffinitōe ternarij. ' Rñdet ꝑ distictōnē. qz aligd pōt esse de diffinitōne alicui⁹ duplr. vno⁹ tāq̄ ꝺa essētialis essētialit̄ ꝺstituēs spēz q̄ diffiit̄. ⁊ sic ipar ñ ē ꝺ diffione ternarij. qz nulla ꝑpa paᵒ alic⁹ sup'ior' ē ꝺ diffione qditatiꝝ sui iferior'. sz ipar ē paᵒ nūeri. g̃ ⁊c. Alio⁹ aligd pōt esse de diffione alic⁹ ꝑ modū circūlocūt' ꝺraz subalē nobis noiatā. ⁊ sic ipar bñ poit̄ i diffione ternarij.

Conclusio ' Rñsal. q̄lz ꝑs diffinitis ē i pl⁹ q̄ diffitū. ꝺū tñ ꝺrie sība li ꝺuertibili cū spē diffita ñ sit ꝓpriū nomē ipositū. Hec ꝺ⁹ patet ex dictis.

Primo Dubitaī. vtꝝ ꝑ viā ꝺionis possit iuestigari diffio. ¶ Pro solutōe suppōit q i 2ᵒ⁹ ⁊c. docet aꝝ. venari qō gd ē ꝑ viā ꝺionis. ⁊ cōtinet 2ᵉ⁹ ꝑtes. q̄ꝝ pria ꝺtinet 2ᵉ⁹ ꝺclones. ¶ Pria ꝺ⁹ tāgit tria ꝺcumēta ad iuestigādū qō gd est. ꝓmū ē. si volum⁹ diffire aliquā spēz ꝺuēies ē vt ꝺicam⁹ genⁿ⁹ i suas spēs athomas. i. ꝺisibiles et spēalissimas. sic nūer⁹ ꝺicit̄ in trinitatē ⁊ dualitatē. ⁊ postea oz tētare. i. assignare diffinitōes eaꝝ. vt diffinitōnes recte lince. circuli.

et recti anguli. Scōm documētū. diuiso genere in suas species specialissimas si volum⁹ assignare diffinitiones ipsaꝝ oportet prio videre cui⁹ gener] sint. vtrū scz sint de genere quātitatis vel qualitatis. et postea per prīcipia ꝓia speculari proprias passiones eaꝝ. quia ex his passionib⁹ sunt manifesta q̄dā athoma. i. differentie idiuisibiles ex quib⁹ cōponūtur species Illud eni qō ē simplex sicut gen⁹ et differētia est prīcipiū omniū diffinitionū. Tertiū documētū. si faciliter volum⁹ cognoscere genus et differētias alicui⁹ tunc vtiles sūt diuisiones generū scōm differētias. ꝛ licet processus diuisiuus nō sit vtilis ad demōstrādū qō quid ē. tamē est vtilis ad colligēdū predicata ingrediētia ipsū qō quid est. ¶ Scōa ꝯclusio tāgit duo documēta de mō ordinādi illa predicata. ꝓmū documētū ē istud. differt preponere ꝓius posteriori. et posteri⁹ priori. vt refert dicere: aīmal māsuetū bipes. ꝛ bipes aīal mansuetum. Scōm documētū. nihil relinquēdū est de his que predicanꝫ i eo qō quid est. Ad accipiēdū autē oīa que predicanꝫ in eo qō quid est oportet diuidere gen⁹ nō secūdū diuisionē alicuius suoꝝ inferioꝝ. quia illa nō continēt omia sua inferiora illi⁹ gener]. vt ista diuisio aīmaliū aliud totū pēnatū. aliud diuisū pennis nō ꝯtinet oīe aīal: sed solū cōtinet oē aīal pennatū. vocaꝫ eni aīmal totū pennatū quod habet allas integras et cōtinuas. sicut vesptilio. Sed aīal diuisū pēnis ē aīal cui⁹ alle distinguntur per diuersas pēnas. sic̄ cozu⁹. ideo aīal debet diuidi sua ꝓia diuisione. Uocaꝫ autē dio ꝓia alicuius in quā incidit quodlibet inferi⁹ illius diuisi. vt illa ē ꝓima diuisio aīmalis in quā incidit oē aīmal. et illa ē ꝓia diuisio piscis in quā incidit ois piscis. et illa etiā ē ꝓima diuisio auis in quā incidit omnis auis. Ex quib⁹ concludit aristo. q⁹ si aliqs procedat sic in diuidēdo q⁹ totū diuisū contineaꝫ in partibus diuisiōis ex ꝑ poterit cognoscere q⁹ nihil ē relictū de pertinentibus ad diuisionē.

Secundo Dubitatur. vtrū neᷓe sit diffinientē oīa cognoscere. ¶ Pro solutōe supponitur q⁹ aristo. in secūda parte hui⁹ capituli remouet duos errores. et intēdit tres ꝯclusiōes ¶ Quaꝝ prima tangit solutionē primi error]. dicebāt eni qdā q⁹ necesse erat diffiniētē et diuidētē omnia scire. Qō sic probabāt. qz nō est possibile cognoscere differentias alicui⁹ rei nisi cognoscatur quodlibet. neᷓ etiā ē possibile cognoscere aliquid qō differt ab alio nisi cog̃scatur a quo nō differt. et a quo differt. et a q̄ ē alteꝝ. ergo nō est possibile diffinire nisi cognoscatur quodlibet ens. ¶ Istū errorē soluit tripliciter. primo dicit ꝑ esse falsū scilz q⁹ oēs differētie faciūt alteꝝ. 2° dicit q⁹ nō oportet cognoscere oēs differentias per quas aliqd ē alteꝝ ab alio. quia i idiuiduis eiusdē speciei mlte sūt differentie que nō faciūt differre secundū substantiā neᷓ per se. Tertio dicit q⁹ ex q̄ per diuisionē accipim⁹ oppositas differentias scim⁹ q⁹ oē suppositū diuisi incidit binc. idest sub vna differentia. aut inde. idest sub alia. scimus etiā determinate q⁹ species diffiniēda cōtinetur sub hac differentia. tūc nihil differt si sciam⁹ vel nō sciam⁹ que differentia predicet ꝺ alys aut nō. quia siue sciam⁹ siue nō si processerim⁹ eo modo q̄ dictū est habem⁹ omnē rationē substātie. idest totalē diffinitionez speciei diffiniende. ¶ Secūda conclusio tangit solutionē siue reprobationē secūdi erroris. Dixerūt eni quidā q⁹ in diuisionibus semper oportet repetere. idest petere q⁹ quodlibet suppositus diuisi contineaꝫ sub altero mēbro diuisionis Illū errorē excludit aristoteles dicēs q⁹ non ē necessariū hoc petere quia si illa diuisio fiat ꝑ imediata necesse ē oē suppositū diuisi cōtineri sub mēbris diuisionis. ¶ Tertia cōclusio cōtinet tres cōditiones ad debite constituēdum diffinitionē per viā diuisionis. ꝓima ꝯditio. q⁹ debēt capi sola predicata que ꝑdicantur in eo qō quid est. Scōa ꝯditio. q⁹ talia predicata sint debite ordinata. ita q⁹ magis ꝯmune ꝑceedat et min⁹ cōmune sequatur. Tertia ꝯditio. q⁹ nihil pretermittaꝫ eorū que pertinēt ad qō quid ē. Ad saluādā primā conditionē oportet videre de ꝓbleumate accidētis. ꝛ de ꝓbleumate generis. Sed ad saluādū scōam cōditionē oportet q⁹ illud qō consequtur ad alia sit primū. et habito illo oportet videre q̄ sūt sibi propinqora et illa sunt prioza. sed ꝓpter tertiaꝫ ꝯditionē oportet diuidere gen⁹ secundū differentias continētes omne suppositus diuisi. et sic accipiētur omia que predicātur in quid de specie athoma cui⁹ diffinitionē querimus.

Tertio Dubitatur. vtrū ꝑ viā resolutionis possit venari quod quid est ¶ Pro solutione supponitur q⁹ in tertio capto docet aristoteles inuestigare diffinitionē ꝑ viā

resolutionis.et continet duas ꝯclusiões ꝑncipales. ¶ Quarꝫ ꝑia tãgit vnũ documẽtũ qđ ẽ tale.si velimꝰ per viã resolutiõis aliqd diffinire oꝫ ꝑrio accipe aliq̃ que sint similia scõz speciem.et videre si sit eis aliqđ ꝯmune.zº oportet accipe alia q̃ sint diuersa ab illis scõm speciẽ ⁊ videre si sit eis aliqđ ꝯmũe q̃ufqꝫ deueiamus ad vnã ꝯmunẽ rõnẽ.et sic illa ꝯis rõ ẽ diffinitio.si vo nõ possit iueiri vna cõis rõ sed tamẽ due vel ples:tũc máifestũ ẽ qꝫ tale diffiniẽduz nõ erit vnũ sed plura.qđ declarat ꝑ vnũ exẽplũ.si velimꝰ scire qd ẽ magnanimitas oꝫ viđre ad aliquos magnanimos sic̃ ad alcibiadẽ id est berculẽ.ad achilẽ et ad aiacẽ.isti enĩ fuerũt magnanimi.et eis cõe erat nõ tolerare iuriã. quia ꝓpt̃ alcibiades dimicauit.achilles vo insanyt.⁊ aiax seipsũ interfecit.ꝯter oꝫ videre ad alios magnanimos vt ad alexãdrũ ⁊ socratẽ.et videre qd erat eis ꝯmũe. erat enĩ eis cõe indifferẽter se habere ad ꝓspari ⁊ ꝑtosperari.siue eq̃nimiter se habere in ꝓsperi et in aduersis.postea oꝫ accipe illa duo.s.ipassibilitas circa fortunas.⁊ nõ tolerãtia iuriarꝫ.et videre si sit eis aliq̃ ꝯis rõ.et si sic:illa erit diffinitõ magnanimitatis.si vo ipsoꝝ non sit vna ꝯis ratio.tunc erũt due spẽs magnanimitatis. ¶ Secũda ꝯclusio tãgit tria correlaria. ·Primũ est. qꝫ ois diffinitio ẽ alicuiꝰ vtilis.patz.qz medicus nõ diffinit qd ẽ sanũ in hoc oculo: sed vtr diffinit sanũ secũdũ diuersas species eiꝰ.sic̃ quid ẽ sanũ in colerico.et qd ẽ sanũ in fleumatico. 2m corrolariũ.facilẽ est diffinire singulare seu minus vle q̃ vle.·patz tripliciter.ꝑio.qz oꝫ ascẽdere a singularibꝰ ad vlia. 2º qz equocatiões magis latẽt in vlibꝰ q̃ in athomis.i.in spẽbus specialissimis.3º ꝓbat̃.qz sic̃ in demõstratõibus oꝫ accipe aliqd esse certo.aliq̃ certo. sic etiã i diffinitõnibꝰ oꝫ accipe qđ quid est ex aliq̃ certo.hoc aũt fit accipiẽdo aliqđ eoꝝ q̃ singulariter dicũtur.vt si volumꝰ cognoscere simile nõ accipiemꝰ oẽ sile.idest simile in vli.sed accipiemꝰ simile in corporibꝰ et figuris.similiter accipimꝰ acutũ qđ ẽ in voce. Tertiũ corrolariũ. sicut nõ cõtingit disputare per methaforas:ita etiam non contingit diffinire per methaphoras. sicut dicendo per methaphorã qꝫ homo ẽ arbor euersa cuius radices sũt capilli.ꝛc.

Ad rationes Ante oppositũ. patuerunt solutiones in ꝑmo notabili. ¶ Et hec de questione.

Queritur Utrũ pluriũ q̃stionũ possit esse idẽ mediũ. ¶ Et videt qꝫ nõ qz vel ille q̃stiões essẽt subordinate vel nõ.nõ ꝑmũ. qz media nõ sũt subordiata.nõ zm.qz tũc q̃stiões essẽt totaliẽ diuerse.⁊ per ꝯis ñ possẽt ꝯicare i medio. ¶ Scõo sic.ples q̃stiões possũt oñdi p idẽ mediũ. gꝫ eadẽ ro pot oñdi p plura media.ꝯis ẽ falsũ.qz demõstratões nõ augentur p media.gꝫ ⁊ añs. ¶ Tertio sic.mediũ ꝑmõstratõis debz eẽ ꝑpriũ.gꝫ pluriũ q̃stionũ ñ pot esse idẽ mediũ. ¶ In oppositũ est aristo.

Primo Sciẽdũ ẽ qꝫ aristo.in q̃rto capitulo ostẽdit quo mõ oꝫ inuestigare ꝓpt̃ qd.⁊ itẽdit q̃tuoꝫ ꝯclusiões. ¶ Quarũ ꝑia tãgit vnũ documẽtũ ad iuestigãdũ ꝑpter qd qñ ipsũ ẽ vniuocũ ⁊ noiatũ.et ẽ istud. Si volumꝰ scire ꝓpter qd.idest ꝑmũ subiectũ alicuiꝰ passiõis oꝫ capere superiꝰ siue genꝰ subiectũ illoꝝ quibꝰ iest ipsa passio.et videre an illa passio sit cuilibet inferiori illiꝰ superioris sic tũ qꝫ nulli alteri.et tũc illud superiꝰ erit ꝑmuz subiectũ illiꝰ passiõis. vt data aliq̃ passiõe aialis cuiusmodi est sõnꝰ aut vigilia.si volumꝰ scire qꝫ aial sit eius ꝓpter qd oꝫ videre si sit omni aiali.vt oi aui.et oi equo.et oi hoi.⁊ sic ꝺ aliis.et si sic.aial erit eiꝰ ꝑmũ subiectũ. ¶ Scõa ꝯclusio tãgit vnũ documẽtũ ad iueniẽdũ ꝓpter qd qñ ipsũ ẽ inoiatũ.⁊ est istud.si sit aliqđ cõmune inoiatũ qđ insit aliqbꝰ vel pluribꝰ oꝫ videre q̃ nec̃io ꝯsequũtur illud cõe.⁊ tũc illud cõe erit ꝓpter qd illoꝝ.vt ad habere cornua sequũt duo.scz habere dẽtes vtrobiqꝫ videlz in supiori mãdibula.et habere duos vẽtres ꝓpter necessitatẽ rumiatõis.ideo illud cõe qđ ẽ aial habẽs cornua ẽ mediũ dicens ꝓpter qd ille passiões insũt illis pluribꝰ aialibꝰ. ¶ Tertia ꝯclusio tãgit vnũ documẽtũ ad iuestigãdũ ꝑpter qd in analogis.et ẽ istud.si aliq̃ passio insit analogice pluribꝰ oportet capere ꝑ medio aliqđ cõe analogũ qđ dicat ꝓpter qd talis passio inest illis pluribus. vt sepion spina et os cõueniũt i aliquo coi analogo qđ ẽ esse fũdamentũ corporis stabilimẽtũ carnis, vnde illud qđ vocat̃ os in aali gressibili vocat̃ spina in pisce et illud idẽ dicitur sepiõ in malasse et in gbus dã alys vermibꝰ. Est aũt malasse aial molle carnis cuiꝰ creatio ẽ ex carthilagine. ¶ Quarta ꝯclusio.pluriũ q̃stionũ ꝓpositarꝫ põt eẽ idẽ

mediū. patz. qz quedā sūt q̄ habēt idē mediuz gñe. vt echō yris z ydolū. oia eni fiūt ꝓpt repercussionē. sz tñ ille repcussiões differūt specie. qz sonꝰ echō causat ex repcussiōe aeris moti a corpe sonāte ad aliqō corpꝰ cōcauū. Sz yrl causat ex repcussiōe radioꝝ solariū ad vapores huidos. ydolū vō appareti speculo ꝑpter B q̄ imutatio medy repcutit ad speculū. Alia vō sūt ꝓbleumata quoꝝ media adiuicē sunt subordinata. vt si q̄rat ꝑpter qd iundat nylꝰ magis i fine mēsis. rñdet q̄ B ē ꝑpter q̄ finis mēsis ē magis pluuialis. z si vltra q̄rat ꝑpter qd finis mēsis est vnior z magl pluuialis. rñdetur q̄ B est ꝑpter B q̄ luna deficit que habet dominiū sup humores. et ideo deficiēte luie eius magis cōmouētur vapores ex qbꝰ pluuia

Secundo Sciēdū ē q̄ in gn· causat. to capl'o ꝛpleto sermōe ō difinitiōe ostēdit q̄ vniꝰ demōstrati p se et ñ fm accidēs ē vna cā z mediū demōstratiuū. z fm B sūt due ptes in hoc capitulo. In ꝓia intēdit gnqz ꝛclusiões. In quaꝝ ꝓia tāgit vnā questionē. z est B. ¶ Utrū cā et causatū sint simł. ita q̄ sīc ad esse cause sequt esse effectꝰ. ita eō. scz vtrū ad esse effectꝰ sequat esse cause. Dāc questionē declarat aristo. duobꝰ exēplis. Primū ē vtrū sīc ad arborē habere lata folia seq̄t folia arborł fluere. i. cadere. ita etiā cō seq̄t. zm exēplū. vtrū ad defectū lune seq̄t interpōnē terre. sīc ad interpōnē terre seq̄t defectꝰ lune. ¶ Scōa ꝛclusio. si vniꝰ causati nō sit nisi vna cā: tūc cā et causatū simł sūt. Patz duabꝰ rōibꝰ. Pria est cuiuslibz cāti ē aliq̄ cā. vel q̄ posito cā to ponit illa cā. et tūc habet itētū. vel nō ponit illa cā. et tūc neče ē q̄ ponat alia. et tūc illiꝰ causati erit alia cā. ¶ Scōa rō. cā et cātū per se iuicē demōstrātur. q̄ simul sūt. añs pz per duas ōmonstratiões. pria est B. omne habēs latū foliū fluit folio. vitis habz latū foliū. ergo vitł fluit folio et in ista demōstrat effectꝰ per suā cām. z demōstratio. oē flues folio habz latū foliū. vitis fluit folio. q̄ vitis habet latū foliū. ista ē ōmōstratio cāe p effectū. ¶ Tertia ꝛ. cā est ꝓpor eo cuiꝰ est cā. patz. qz nō cōtingit idē esse priꝰ z posteriꝰ. ergo cū iterpō terre sit cā eclipsis. seq̄t q̄ eclipsis ñ poterit esse cā iterpōnis. q̄ autē iterpō sit cā eclipsis patz. quia in diffinitiōe eclipsis ponit iterpō. et nō eō. ¶ Quarta ꝛclusio. si vniꝰ cāti sint plures cāe licet ex ea seq̄t effectus. nō tñ eō. Danc ꝛclusionē declarat aristoteles i litteris. sed sīc potest ꝺclarari i termis. nā esse vituperabile ꝺicit audaci ꝓpt excessum. et timido ꝑpter defectū. ideo istiꝰ cōclusionis aliqd ē vituperabile sūt duo media causalia. scz vel quia ipsū est audax. vel quia ipsuz ē timidū. et ex qualibet eaꝝ seorsū contingit inferre effectū. vt bñ sequitur. iste ē audax. ergo ē vitupabilis. et etiā iste ē timidꝰ. q̄ est vituperabilis. nō tamē seqtur ecōtra. vt nō sequitur iste ē vituperabilis. q̄ est audax vel timidus seorsū. licet bene seq̄tur vtrūq̄z sub diuisūctione. ideo ad positionē talis effectꝰ nō sequitur positio cuiuslibet cāe seorsū. ¶ Quīta cōclusio. ad causā vł'em sēper seqtur effectꝰ vniuersalis tali cause ꝓportionatꝰ. Patet quia mediū debet esse eq̄le et cōuertibile cū effectu. patz etiam per duas demōstrationes. Pria ē. omis arbor habēs humidū cōdēpsatū facilius desiccabile fluit folio. sed ois arbor habēs lata folia ē huiusmodi. q̄ rē. Scōa demōstraꝰ procedit ab effectu ad cāz. vt oē flues folio habet humidū ꝺdēpsatū faciliꝰ desiccabile. sed ois arbor habēs lata folia fluit folio. ergo omis arbor hñs lata folia habet humidū cōdempsatum.

Tertio Scieudū est q̄ in scōa parte monet aristo. vnā aliā q̄stionē. et intendit sex ꝛclusiões. ¶ Quaꝝ pria tangit vnā questionē cū solutiōe eius. q̄stio est hec. vtruz vnius et eiusdē effectꝰ possint esse diuerse cause. Ad quā respōdet aristoteles dicēs q̄ vnius effectus ē tantū vna causa per se. quia ratio vltimi termī idest subiecti est mediū siue cā. mō vniꝰ rei ē vnica ratio. sed vnius effectꝰ possunt esse plures cause per accidēs. ¶ Secūda ꝛ. quādo effectus habet tātū vnā causā per se. tūc ipsa debet esse ꝓportiōata effectui. ita q̄ si effectus sit vnꝰ genere mediū erit vnū genere. z si effectꝰ sit analogū: mediū erit analogū. Patet duobꝰ exēplis. primū est. quia ꝓportiōabilit cōmutari cōuenit numeris z lineis scōm analogiā. ideo mediū est analogū. zm exēplū. simi litudo analogice cōuenit numeris figurł z colozibꝰ. et ideo mediū ē analogū. ¶ Tertia conclusio. passio potest ōmōstrari de duplici subiecto. de vno tāq̄z de ꝓio subiecto. et de subiecto nō ꝓio. si de subiecto primo demōstretur tūc debet demōstrari de vno tanq̄z ō ꝓio subiecto. si demonstreť de subiecto nō primo. tūc debet capi ratio primi termi. idest maiorł ꝓ medio. ¶ Quarta cōclusio. eadē passio potest

demõstrari de diuersis subiectis per diuersa media: licet demonstrẽ de aliquo coi ad illa plura subiecta per idẽ mediuz cõmune. ꝓbat per duo exẽpla. primũ est. si illa passio que est habere tres angulos extrinsecos demonstrẽ de aliquo cõmuni ad triangulũ et quadrãgulũ per vnam rationẽ cõmunẽ quãuis tamẽ de triangulo et quadrangulo demõstrẽ illa passio per diuersas ratiões speciales. Scõm exẽplũ. hec passio que est folio fluere primo ꝺmõstratur de aliquo coi ad vitem et ad ficũ ꝛ ad alias arbores habentes lata folia. et hoc ꝑ aliquod cõmune mediũ quod ẽ humidũ cõdempsatũ in contactu foly ad ramũ. et illud medium ẽ ratio ꝑmi termi. idest maioris extremitatis. nam et si queratur. quid est folio fluere. respondeꝛ ꝙ est humidũ in contactu foly ad ramũ condẽpsari. ¶ Quita cõclusio est ħ. vnius effectus possunt esse plures cause. patet. qz esse longe vite demõstratur inesse quadrupedibus aialibus per illud mediũ quod ẽ nõ habere coleram. sed de volatilibus ꝺmõstratur per illud mediũ quod est esse siccuz. ¶ Sexta conclusio. si mediũ ꝓpriũ per quod cõuenit aliqua passio aliquibus pluribꝫ non sit nobis stati manifestũ. tunc per plura media oportet demonstrare illã passionẽ ita ꝙ procedẽdo capiatur mediũ ꝓpinquiꝰ subiecto de quo querimus passionem et sic semꝑ ascẽdendo a medijs miꝰ vniuersalibus ad media magis vniuersalia quousqz deueniamꝰ ad aliquod ꝯmune cõuertibile cũ ipsa passione. Consequẽter aristoteles epilogat omia priꝰ determinata.

Conclusio Responsalis. Pluriũ questionũ. idest cõclusionũ dubitabiliũ potest esse idẽ medium. Hec cõclusio satis patet ex dictis.

Primo Dubitatur. vtrũ sit necesse demonstratorẽ determiare de habitu principioꝝ ¶ Pro solutiõe supponit ꝙ iste est sextꝰ et vltimus tractatꝰ huius secũdi libri. in quo aristoteles ostẽdit qualiter principia sũt nobis nota. ꝛ continet duas partes. In quaꝝ prima tangit tres conclusiões. ¶ Prima ꝯclusio cõtinet duas suppositiones. Pria suppositio est. dicẽduz est de principijs quis sit habitꝰ illoꝝ. et hoc primo dubitatiue. Secũda suppositio est hec. impossibile ẽ non cognoscẽte prima principia aliquid scire per demõstrationẽ. ¶ Secunda cõclusio tangit tres questiones. Prima est hec. vtrũ principioꝝ ĩmediatoꝝ sit eadem cognitio cũ conclusione. vel nõ. Scõa questio. vtrũ omniũ principioꝝ ĩmediatoꝝ sit scientia. vel nullorũ. vel aliquoꝝ sit scientia. ꝛ alioꝝ sit aliquis alius habitus. Tertia questio. vtrũ habitus principiorũ fiant in nobis de nouo. ita ꝙ ĩ nobis prius nõ fuerint. vel si fuerint in nobis: et latuerint nos. ¶ Tertia cõclusio tãgit duo argumẽta ad vtrãqꝫ partem tertie questionis Primũ argumentũ probat ꝙ sit incõueniens tales habitus fuisse in nobis. ꝛ latuisse nos. qz incõueniens est certissimas cognitiões per demonstrationẽ acquisitas esse in nobis ꝛ latuisse nos. ergo etiã est incõueniẽs ꝙ habitꝰ principiorũ qui sunt certiores sint in nobis et lateãt nos. Secũdũ argumẽtũ probat ꝙ habitꝰ principiorum non possit in nobis de nouo acquiri. et hoc sic. quia omis illa cognitio q̃ potest ĩ nobis de nouo acquiri fit ex pꝛeexñti cognitione sed cognitio principioꝝ nõ potest fieri ex pꝛeexistenti cognitione. cũ sint pꝛia principia et ĩmediata. ergo habitꝰ principioꝝ non fit in nobis de nouo. Ex prima ratione infert aristoteles ꝙ manifestũ est ꝙ non est possibile nos habere habitus principiorũ. et ꝙ lateãt nos. Et ex secunda ratõne infert manifestũ esse ꝙ nõ est possibile ignorãtes ipsa principia de nouo acquirere habitũ ipsorũ principiorum.

Secũdo Dubitat. vtrũ habitꝰ principioꝝ sit ĩ nobis de nouo acqsibilis. ¶ Pro solutiõe supponit ꝙ aristo. in tertia pte huiꝰ tractatꝰ soluit tertiaz q̃stionem prius motã. et itẽdit gnẽqꝫ ꝯclusiões. ¶ Pria ꝯ tãgit duas suppões. Pria suppõ ẽ ħ. necesse ẽ acgrẽtes cognitionẽ pricipioꝝ habere quãdã potẽtiã cuiꝰ tũ cognitõ nõ ẽ honorabilioꝛ neqꝫ certioꝛ cognitõe pncipioꝝ. ꝛ ista potẽtia videt ĩesse oibꝰ aialibꝰ. ꝑz. qz oia aialia bñt quãdã potẽtiã naꝛalẽ iudicatiuã quã vocamꝰ sẽsũ. Secũda suppõ tãgit tres diones aialiũ. Pria est. licet oia aialia bẽant sensũ: aliq̃ tũ bñt mẽsionẽ. i. mẽoriã sensibilis in eius absẽtia. alia aũt nõ. illa autẽ i gbꝰ nõ est mẽoria nõ bñt cognitionẽ sensibilis nisi quãdo actu sentiũt sẽsibile. Scõa diuisio. aimaliũ in gbus ẽ mẽoria: q̃dã habẽt rõcinationẽ. ꝛ quedã nõ. Tertia diꝰ. aialiũ bñtiũ rõcinationẽ. quedã habẽt experimẽtũ. ꝛ q̃dã nõ. ¶ 3ª ꝯ tãgit modũ gñatõis bitus pricipioꝝ. ꝛ ẽ ħ. ex sẽsu fit mẽoria. ex mẽoria autẽ multotiẽs facta fit experimẽtũ. ꝑz. qz

mlte mẽozie hñt vnũ experimẽtũ numero. ex experimẽto aũt fit vnũ vle pter multa ge scẽs in aĩa acceptũ ex oĩbus singularib⁹. et illud idẽ ẽ pncipiũ artl et scie. qz si sit circa generationẽ ꝛ factionẽ agibiliũ ꝛ factibiliũ. tũc ẽ pncipiũ artis. si vero fiat circa eẽ speculabiliũ: tũc ẽ pncipiũ sciẽtie. ¶ Tertia ꝯclusio cozrelaria ẽ ꝟ. q⁹ habitus pncipioꝝ nõ sunt nõ determiati ideſt inati. neq; generãt in nobis ex habitib⁹ notioꝝib⁹ sed ex sẽsu. ꝓbat arist. per ſmile. qz sĩc i euersione machine. i. pugne vno ſtãte ſtat alter: ꝛ postea alter. q̃uscq; tot aggregẽt q⁹ ex ipsis fiat vnũ pncipiũ pugne. sil⁹ ex mẽozia vni⁹ singlar. et ex mẽozia alterius fit exprimẽtũ. et ex exprimẽto fit vle quod ẽ pncipiũ artis ꝛ sciẽtie. ¶ Quarta ꝯ per sẽsum põt accipi vle. patet. qz dũ aĩma ſtat in ꝯsideratõe multoꝝ indiuiduoꝝ in vno coĩ. tũc in aĩa fit vnũ vle. ideo licet sẽtire ſit rei scilz singulari. tamẽ sẽsus ideſt aptitudo ad sentiẽdũ eſt rei vlis. vt boĩs. et nõ callie boĩs. z⁹ ꝓbat a signo. qz ex singularib⁹ indicam⁹ vnũ vle q̃uscq; veniamus ad vle ipartibile. i. ad primũ vniuersale. vt ex cognitione bui⁹ aĩalis venim⁹ ad cognitõnem aĩmalis in coĩ. ¶ Quinta ꝯ neceſſe ẽ cogſcere prima pncipia ex inductione. ꝓpatet. quia sẽsus facit vniuersale per inductionẽ

Tertio Dubitaẽ. vtrũ habit⁹ pncipioꝝ ſit intellect⁹. ¶ Ꝓ resp̃õe supponiẽ q⁹ aristo. in vltima parte bui⁹ ꝛractatus ſoluit primã ꝛ scõaz questiones pri⁹ motas ponẽdo talẽ ꝯclusionẽ. habit⁹ pncipioꝝ eſt intellect⁹. patz. quia habit⁹ pncipioꝝ nõ eſt sciẽtia. g̃ habit⁹ pncipioꝝ ẽ intellect⁹. cõsequẽtia ꝓbat ponẽdo vnã diuiſionẽ habituũ potẽtie intellectie. quia quidã sũt habit⁹ qui sẽper circa verũ sunt. vt intellect⁹ ꝛ scientia. Alij sũt habit⁹ q sunt indiñter circa veꝝ ꝛ falsũ. vt opinio ꝛ ratio. ideſt ſuſpicio. añs ꝓbat q̃ttuoꝛ rõnib⁹. scz q⁹ habit⁹ pncipioꝝ nõ ſit sciẽtia. ꝓprima rõ eſt ꝟ. pncipia demõſtrationũ sũt notiora ꝛ certioza ꝯclusiõib⁹. ergo habit⁹ pncipiorũ erit notior et certior habitu ꝯclusiõis q vocaẽ sciẽtia. et per ꝯs habit⁹ pncipioꝝ nõ ẽ scientia. Scõa rõ. oĩs sciẽtia acgriẽ cũ ratõne. ſuple demõſtratiua. ſed habit⁹ pncipioꝝ nõ acgritur cũ ratiõe. ergo habit⁹ pncipioꝝ nõ eſt sciẽtia. Tertia rõ. habit⁹ pncipioꝝ eſt verior. i. certior q̃ sciẽtia. ſed habit⁹ certiſſim⁹ intellect⁹ eſt ille habit⁹ qui vocaẽ intellectus. ergo habitus pncipioꝝ ẽ intellect⁹ et non scientia. Quarta rõ. pncipiũ sciẽtie nõ eſt sciẽtia. ſed habitus pncipioꝝ ẽ pncipiũ scie. g̃ habit⁹ pncipiorũ nõ ẽ sciẽtia. maioꝛ patz. qz pncipiũ demõſtrationis nõ ẽ demõſtratio. g̃ neq; pncipiũ sciẽtie ẽ sciẽtia. ¶ Ex q⁹ infert duo cozrelaria. q̃ꝝ primũ ẽ. cũ null⁹ ſit ali⁹ habit⁹ cogſcitiu⁹ ſẽper veri a sciẽtia q̃ intellect⁹. relingiẽ g̃ q⁹ habitus pncipioꝝ ẽ intellect⁹. z⁹ cozrelariũ. sciẽtia b⁹ libri ſimplr̃ ſe habet ad cognitionẽ oĩm reꝝ.

Ad rõnes Ante oppoſitũ. ¶ Ad pmam dr̃ q⁹ ꝟ pluriuz questionũ id eſt ꝯclusionũ demõſtrabiliũ possit idẽ medium eſſe in gñe. tñ illaꝝ ſunt plura media specie diuerſa. et etiã adiuicẽ subordinata. ¶ Ad scõaz ꝯcedit añs ꝛ negaẽ ꝓia. ꝛ ad ꝓbationẽ respondeẽ q⁹ ſic vni⁹ effect⁹ ſunt plures cãe. et vnius cãe ſũt plures effect⁹ et glibet põt capi ꝑ medio ẽt eadẽ ꝯ põt õmonſtrari q diuerſa media ꝛ per idẽ mediũ pñt demõſtrari plres ꝯclones ¶ Ad ẽtiã dr̃ q⁹ mediũ demõſtratõis ẽ duplex q̃ddã ẽ adeq̃tũ ꝛ vltimatũ. ꝛ tale ẽ vnũ tãtũ. ꝛ de illo logiẽ aristo. cũ dicit q⁹ õmõſtratões ñ augẽt ꝑ media. Aliud ẽ mediũ nõ adeq̃tũ nec. to tale ſz tãtũ partiale. ꝛ tale ñ ẽ ꝑpriũ. imo eiusdẽ ꝯclusiõis pñt eſſe plura media ptialia. g̃ ꝛc.

Quæritur Utrũ diffinitio ſubiecti ſit mediũ demõſtratiõis. ¶ Et videẽ q⁹ ñ. qz mediũ õmõſtratõis potiſſime debz eſſe vã põne medium. ita scz q⁹ ſit priꝰ vna extremitate. ꝛ posteri⁹ alia. ſz diffinitio ſubiecti ẽ pri⁹ vtraq; extrẽitate. g̃ ñ ẽ mediũ demõſtrationis potiſſime. ¶ z⁹ ſic. dicit arist. i ꝑ cap'o gnti tractat⁹ q⁹ rõ primi termi ẽ mediũ õmõſtratõnis. g̃ diffinitio ſubiecti ñ erit mediũ ſz diffinitio paſſiõis. tenet ꝯña. qz paſſio ẽ primꝰ tminꝰ cũ ſit maioꝛ extrẽitas. ¶ Tertio ſic. diffio ſubi ſe hz ad paſſionẽ in gñe cãe efficientl. diffio vo paſſiõis ſe hz tãq; cã formalis ad paſſionẽ. mõ potioꝛ ẽ õmõſtraꝰ q̃ fit ꝑ cãz formalẽ. g̃ diffinitio paſſiõis erit mediũ õmõſtratõis potiſſime. ¶ In oppoᵐ argiẽ ꝑ arist. i vltio. c. gnti tractat⁹ vbi dicẽ q⁹ rõ vlti tmi ẽ mediũ õmõſtratõis potiſſime. ſz vltim⁹ tminꝰ ẽ ſubm cũ ſit bꝰ extrẽitas. g̃ diffinitio ſubi ẽ mediũ.

Primo Sciẽdũ ẽ q⁹ ꝑ intellectu q̃ſiti ponit talis diſtinct⁹ duplex ẽ demõſtraꝰ ꝓpt̃ qd. q̃ dã ẽ õmõſtratõ ꝓpt̃ qd ñ potiſſima in q̃. ſ. õmõ

strat ꝑpria passio de subiecto ꝙ diffinitōnē ip
sius passiōis. et in tali diffinitō subiecti ñ ē me
diū. sed diffinitō passiōis. qō ꝓbat per arist. lo
co ꝓallegato in 2° articlo vbi dicit ꝙ pōt esse
manifestū ꝙ. a. sit i. c. idest ꝙ tōitrum sit i nube
sed adhuc ꝓtingit q̄rere ꝑpt gd. illud aūt ꝑpt
gd erit rō alteri⁹ termi vt i his q̄ sūt ipsius. a. id
ē erit diffio ipsi⁹. a. mō. a. ē ꝑdicatū. g̃ diffio pre
dicati erit mediū ꝑpter gd ad demōstrādū il
lud ꝑdicatū ō subo. et ꝓfirmat ꝙ eū dē ibidē di
cēte ꝙ si demōstrare tonitruū esse i nube ita
ꝙ nubes sit subz. ⁊ tonitruū ꝑdicatuz ꝓclusio
nis demōstrāde. ⁊ accipiat ꝙ me° illa oīo q̄ est
extictio ignis i nube. tunc accipit illud mediū
dicēs ꝑpter gd. ⁊ tñ illa oīo ē rō ipsius ꝑmi ter
mi. i. maior[extrēitat] siue ꝑdicati ꝓclusiōis. g̃
diffio ꝑdicati seu passiōis ē mediū dicens ꝑpt
gd. Alia ē demōstra° ꝑpter gd et potissima ad
quā requirunt tres ꝓditiones. ⁊ prima ē. ꝙ in
eius cōclusione ꝑdicet passio de ꝑprio ⁊ adeq̄
to suo subo. vel aliqd qō se habeat per moduz
proꝑe ⁊ adeq̄te passionis. Scōa ꝓditio. ꝙ talis
passio nec̄io ⁊ incorruptibilit̄ sit subo. Tertia
ꝓditio. ꝙ procedat ex ꝑmissis imediat] quarū
mediū sit vltia cā inhērētie passiōis ad subz vl
tra quā nō ꝓtingat vlteri⁹ querere. Ex q̄ segtur
ꝙ nulli⁹ demōstrationis potissime diffinitō pas
sionis ē mediū. patz. qz oīs ꝓpositio i q̄ ꝑdica
tur diffinitio passiōis ō subo ē mediata.

Secundo Sciendū ē ꝙ de me° ōmon
stratiōis sūt varie opiniōes:
vna ē dicētiū nullā diffinitōnē esse mediū de
mōstrationis. ¶ ꝓ q̄ ponūt tres ꝓpositio
nes. ⁊ tria dicta. ⁊ ꝓia suppō ē h. sola passio cō
cretiue designata ē demōstrabilis ⁊ scibilis ō
subo ꝓcretie ōsignato. ⁊ patz. qz passio i abstra
cto ñ predicat de subo in abstracto eo ꝙ dicūt
diuersas formalitates. vt illa nō est ṽa. hūani
tas est risibilitas. Scōa suppō. abstractū est cā
formalis ꝓcreti. Tertia suppō. passiōes q̄ insūt
alicui tāq̄ ꝑ subo cānt a forma toti⁹ subiecti ⁊
nō ab altera pte ipsi⁹ subi. vt risibilitas ñ causa
tur a corpe. nec ab aia seorsū. sz a toto ꝓposito.
⁊ primū dictū. diffinitio subi ñ ē mediū ad de
monstrādū passionē de subo. pz. qz passio ōbet
pri⁹ verificari de me° q̄ de subo. sed passio pri
us verificat de suo subiecto q̄ de gñe vel dfa
q̄ explicāt ꝑ diffinitōnē sui subiecti. z⁹ dictū.
diffinitō passiōis ñ est mediū. patet. qz mediū
debz esse pri⁹ subiecto. sed diffinitio passionis
est posterior subo. Tertiū dictū. quiditas sub
iecti abstractiue designata ē mediū ōmōstra
tiōis potissime. patz. qz talis quiditas ē cā for
malis subi dicēs cāz inhērētie passiōis ad subi
ctū. ergo ipsa est medium.

Tertio Sciēdū ē ꝙ albertiste dicūt diffi
nitionē passiōis esse mediū demōstratiōis po
tissime. Quoꝝ opinio stat in duab⁹ distinctioni
bus. et trib⁹ dictis. ⁊ prima distinctō ē h. duplex
ē demōstra: q̄dā est potissima i q̄ scz ōmōstra
tur passio ō suo primo ⁊ adeq̄to subo per ꝑmū
qō gd est siue per mediū qō ē ṽa causa inhērē
tie passiōis ad subiectū oīs aut̄ alia ōmōstra
tio dicit nō potissima. Scōa distinctio. duplex
ē diffinitio passiōis. q̄dā ē diffinitō formalis di
cēs gd ipsius passiōis. ⁊ ē illa diffinitio q̄ indi
cat abstractie essētiā passiōis ꝑm ꝙ ē spēs sub
ordinata alicui gñi. ⁊ illa dat̄ per verū gen⁹ et
verā differētiā ipsius passionis. Alia ē diffini
tio materialis. ⁊ ē illa q̄ indicat esse ibesiuū ip
sius passiōis materialit̄ ⁊ effectiue cātū a sub
iecto ⁊ a principys subiecti. ⁊ illa ē duplex. que
dā ē q̄ datur per adeq̄tū subiectū passiōis cū
naturali aptitudine ꝑportata ꝑ ipsā passionez.
vt risibile ē hō aptus nat⁹ ad ridēdū. Alia ē q̄
ꝓstituit ex diffinitiōe ꝓpleta subiecti ⁊ ex ipsa
aptitudine. vt dicēdo ꝙ risibile ē animal rati
onale aptū natū ad ridēdū. ⁊ talis diffinitō di
cit quid ⁊ ꝑpter gd ipsius passiōis. ¶ Primuz
dictū. diffinitio passiōis formalis ñ est mediū
ōmonstrationis potissime. patz. qz mediū de
mōstratiōis potissime debz dicere gd ⁊ ꝑpter
gd ipsius passiōis. sed illa diffinitō tātū dic gd
passiōis. et nō ꝑpter gd. cū non explicet esse i
besiuū ipsi⁹ passionis sed solū explicat esse esse
tie ei⁹. Scōz dictū. diffinitio materialis passio
nis data per ei⁹ subiectū ñ est mediuz demon
stratiōis potissime. patz. qz tūc mediuz saltem
ꝑ parte intraret ꝓclusionē. Tertiū dictū. dif
finitio ꝓpleta passionis q̄ scz ꝓstituit ex diffini
tiōne subiecti et aptitudie ꝑportata per passio
nē est mediuz in ōmōstratione potissima. patz
per rationē añ opposituz. Et ꝓfirmat. quia ta
lis diffinitio dicit gd ⁊ ꝑpter gd passiōis. g̃ est
mediuz sufficiēs demōstratiōis potissime.

Conclusio ¶ Rōsalis. Diffinitio subiec
ti ⁊ ñ passionis est mediū
demōstratiōis potissime. patz. quia illud ē me
diuz demōstratiōis potissime qō explicat cau
sā vltra quā ñ contingit querere ꝑpter quid.

sed diffinitio subiecti ē huiusmodi. nō autem passionis. ḡ ꝛc. mior patz ꝑ aristotelē passu ꝑal legato vbi postq̄ dicit q̄ mediū demōstrationis ē rō ipsius. a. b. idest p̄mi ēmi. statī subdit. Si autē iter huiusmodi aliq̄ mediū sit i religs erit rōnib⁹. q̄ si dicat. si ꝓo qrita ē q̄ hui⁹ scilz miozis ꝓpositionis demōstratiōis i q̄ scz ōmōstrabaī lunā eclipsari per diffinitionē eclipsis vel etiā tonitruū esse i nubib⁹ per diffinitōnē tonitrui qō ē predicatū ꝛ clusiōis si inq̄z ita sit q̄ huiusmodi mior ꝓpōis sit aliud mediū per qō possit ōmōstrari. illud mediū erit sumēdū ex religs rōnib⁹ scz ex diffinitōe ipsi⁹ mior extremitat q̄ ē subiectū ꝛclusiōis. Ex q̄ manifeste apparet esse de mēte aristo. in h̄ passu q̄ sē per ꝓtigit q̄rere ꝓpter qd i demōstratiōe q̄usq̄z accipiaī diffinitio subiecti ꝑ medio. ꝛ ideo i demōstratiōe simplicit ꝓpter qd ꝛ potissima diffinitio subiecti est medium.

Primo Dubitaī. vtrū diffinitio subiecti vt ē effectiue causatia passionis sit mediū demōstratōis potissime. ¶ Respōdēt albertiste ꝑ duas distictōnes. ꝛ duo dicta. Pria distictō. subiectū pōt dupliciter cōsiderari. vno mō absolute ꝑ ipsa q̄ditate itrinsece ꝓfecta ꝑ substātialia sui gñis. Alio⁹ pōt ꝓsiderari ꝑ ipsa q̄ditate. vt ex ipsa et suis ꝓncipiis fluūt et effectiue causanī passiones taī subiecti. Scōa distictio. subiectū pōt duplr diffiniri. vno mō diffinitōne indicāte q̄ditatē ei⁹ absolutā q̄ resultat ex q̄ditate gñis ꝛ dīe sui subi vt aial rōale ē diffinitō hois. Alio⁹ pōt diffiniri diffinitōe explicāte q̄ditatē subi vt ē effectiue causatia passionū illi⁹ subi. ꝛ illa ꝓstat ex genere ꝛ differētys subi ꝛ ipsa aptitudie iportata ꝑ passionē. vt aial rōale aptū natū ridere. ē diffio hois. ꝛ ista coīcidit cū diffinitiōe ꝛpleta passiōis. ¶ Primū dictū. diffinitō subi ꝓio⁹ cōsiderati ñ ē mediū ōmōstratōis potissime. ꝑz. qz illa ñ explicat cāz iherētie ipsius passionis. ꝛm dictū. diffinitio subi ꝛo mō ꝓsiderati ē me⁹ demōstratōis potissime. patet. qz illa coīcidit cū diffinitiōe ꝛpleta passionis. ꝑz supza ꝓbatū est q̄ diffinitio ꝛpleta passiōis ē mediū. ḡ ꝛc.

Secundo Dubitaī. vtrū diffinitio p̄bica ꝛ logica subi sit mediū demōstratōnis. ¶ Rādet doctor scūs ꝑ q̄ttuor dicta. Primū ē q̄ mediū demōstratōis potissime debet esse vltimū ppt̄ qd siue vltia cā vltra quā nō est ylteri⁹ q̄rere. cuiusmodi ē diffinitio subi. Scōm dictū. q̄libz passio pōt ōmōstrari de suo subo per diffinitōnē ipsi⁹ passiōis patz. qz diffinitō passiōis nata ꝓ ꝓz est ipsa passione. ḡ ꝑ eā potest demōstrari. Tertiū dictū. diffinitio passiōis demonstratione ꝓpt̄ qd ꝛ potissima pōt ōmonstrari ō subiecto ꝑ diffinitionē subi. patz. qz diffinitio passionis ē eadez cū passione ꝛ habet causā iherētie ei⁹ ad subz. ista aūt cā ē diffinitō subi. ḡ ꝑ eā dē potest ōmōstrari. Quartū dictū. diffinitio subi siue sit logicalis siue sit p̄bicalis p̄dicaī imediate ō subo. ideo non potest esse demonstrabilis ō eo. ex q̄ ꝛcludit q̄ diffinitō subi siue sit logicalis siue sit p̄bicalis ē mediū ōmonstratōnis potissime. licet tñ diffinitio p̄bicalis sit veri⁹ mediū.

Tertio Dubitaī. vtrū ꝑ diffinitōnē passionis i demōstratione ꝓpt̄ qd ꝛ potissima possit ōmonstrari passio extrinseca de subo. ¶ Rādet ꝑ talē distictōnē. duplex ē pa⁹ alicui⁹ subi. q̄dā ē passio extrinseca q̄ ꝑ cā tōli cū ꝓncipys itrinsecl subi necio ꝓgrit aliq̄ extrinsecū. sic eclipsis ñ solū caī a ꝓncipys lune. sed etiā caī ab aliq̄ extrinseco scz ab iterpōne tre. ꝛ tales passiōes ꝑm q̄sdā necio demōstrāī ꝑ diffinitiōes illaꝝ passionū. ꝛ ñ ꝑ diffinitōes subo rū. cū ñ causēt tōlit a ꝓncipys itrinsecl illi⁹ subi. Alie sūt passiōes itrinsece q̄ tōlit ꝛ effectie cānt a ꝓncipys itrinsecl subi. vt risibilitas respectu hois. ꝛ talis ōmōstraī ꝑ diffinitionē subi. Sz ꝓtra eos pōit talis ꝓpō. nulla pa⁹ pōt ee extrinseca subo sic q̄ causēt ab aliq̄ extrinseco qō nō sit ꝓncipiū subi. ꝑz. qz talis passio ōstructo illo extrinseco posset ñ iesse subo. qō falsū ē. qz pa⁹ ꝑ nullā potētiā separabil est a subo ꝓpt̄ realē idētitatē ei⁹ cū subo. Ex q̄ segī q̄ eclipsis ñ ē pa⁹ lune: sz eclipsabile. qz eclipsis ꝓtigēter p̄dicaī

Adrationes Añ oppositū. ō luna. ¶ Ad ꝑmā rādet negādo maiorē. sz ōbz sic itelligi q̄ sit cā tōlis ꝛclusiōis. ꝛ iō ōbz esse ꝓi⁹ vtraq̄z extrēitate. ¶ Ad scōaz dī q̄ iter subm ꝛ passionē ē duplex ordo ꝑm⁹ est ordo sillogistic⁹. ꝛ sic passio ē ꝑm⁹ ēmi nus. Ali⁹ est ordo nate. ꝛ sic subz ē ꝑm⁹. vl pōt rāderi ꝑ distictionē factā i ꝑ nōbili. ¶ Ad ttiaz ꝛcedit añs ꝛ negaī ꝛa. qz sufficit q̄ medium sit cā formalis subi. ¶ Et hec de ꝛ⁰ posterioꝝ.

Circa Initus ꝓmi libri thopicoꝝ. Queritur ꝑ. Utrū sillo⁹ sub rōne ꝓbabilitatis sit subiectū adeq̄tū dyaletice. ¶ Et videt q̄ non. quia dyaletica non ē sciētia. g̃ nō habet subiectū. añs pz. quia dyaletica acgrit̄ per sill'm dyaleticū. cuz ad eosdē ꝛ ꝓsimiles act⁹ inclinet habit⁹ ex gb⁹ gñat̄. ergo dyaletica ē opīo et nō sciētia. ¶ Secūdo sic. ꝓbabilitas cōuenit sill'o demōstratiuo. g̃ nō pōt esse ratio formalis subiecti dyalectice. ¶ Tertio sic. sill's sub ratiōe ꝓbabilitatis nō est subiectū methaphice. g̃ nec dyaletice. ɔña tener ꝓmētatoꝝ sup q̄rto methaphice q̄ dicit q⁹ dyaletica. methaphica. ꝛ sophica ɔueniūt i subo. ¶ In oppositū ē aristo. ꝛ sui expositores. dicit enī aristo. hūc enī q̄rim⁹ scōm

Primo ꝓpositū negociū. Sciēdū q⁹ ꝓ declaratiōe terminoꝝ ponūtur tres distinctiones. ꝓma distinctio ē hec. duplex ē dyaletica. scz docēs ꝛ vtēs Dyaletica docēs est habit⁹ quo cog̃scim⁹ sill'm dyaleticū i se in suis ꝓcipys et suis passiōib⁹. et per talē habitū itellect⁹ cog̃scit formā ꝛ modū formādi sill'os dyaleticos. iō vtute isti⁹ habitus ꝓducti itellect⁹ formar vnū actū sillogisticū ꝑ quē formar i aliq̄ scia vnū sill'z dyaleticū ꝛ ex illo ꝛ ɔsimili actu frēq̄nt̄ elicito i illa scia ꝛ in alys sciētys gñat̄ vn⁹ hit⁹ virtute cui⁹ i ēmis cuiusl'bz scie siue i q̄l'bz scia pōt itellect⁹ formare sill'os dyaleticos. ꝛ talis hit⁹ vocat̄ dyaletica vtēs. Ex q̄ segit̄ q⁹ dyaletica vtēs ꝛ docēs sūt habit⁹ distincti. qz vn⁹ effectie causat̄ ab alio ꝛ etiā vn⁹ ē scia. ali⁹ vero nō. 2ª distinctio. dyaletica pōt capi duplr. vno mō ꝑ actu vel hitu deducēdi ɔclusionē ꝓbabilē ex ꝑmissis ꝓbabilibus vel etiā ꝑ hitu assētiēdi alicui cōclusioni ꝓbabili ōducte ex ꝑmissis ꝓbabilib⁹. ꝛ sic dyaletica ē opīo. ꝛ nō scia. Alio mō capit̄ ꝑ actu vel hitu deducēdi ꝓprias passiōes sill'i dyaletici de ipso ex ꝓcipys necessarys ei⁹. vel etiā ꝓ actu vel hitu assētiendi ɔclusioni sic deducte. ꝛ sic dyaletica ē scia acgsita ꝑ sill'm ōmonstratiuū cui⁹ mediū ē diffinitō sill'i dyaletici. ꝛ miōr extrēitas ē sill's dyaletic⁹. ꝛ maior extremitas ē ꝓpria ꝛ adeq̄ta pa⁹ sill'i dya⁹. 3ª distinctio. duplex ē ꝓbabilitas. q̄dā ē in gñe. q̄ tantū valz sic̄ fides vel credulitas. ꝛ talis ē passio necessario ɔseq̄ns sill'z simplr̄ ꝛ quēlibet ei⁹ spēz. alit̄ nulla petitō ꝓcipy peccaret ɔ sill'z simpliciter. Alia ē ꝓbabilitas i spē q̄ i sua rōe icludit formidinē vel modū formidis et ɔtigētiā vel rōnē cōtigētie. ꝛ talis ē dōria essētialis ɔbēs sillogismū ꝓbatiuū ad esse sill'i dyaletici.

Secundo Sciēdū ē q⁹ liber thopicoꝝ in q̄ determiat arist.ō sill'o dyaletico ɔtinet octo libros ptiales. in q̄rū primo determiat ō sill'o dyaletico i se videlz quātū ad ei⁹ ptes subiectias ꝛ itegrales. ꝛ ɔtinet tres tractat⁹. Quoꝝ prim⁹ ē ꝓhemialis ɔtinēs vnicū capitulū. in q̄ ꝑmittit q̄dā p̄abula valentia ad declarationē sui ꝓpositi. Et ɔtinet tres ptes. in ꝓma itēdit decē ɔclusiōes. ¶ In q̄rū ꝓma tāgit itētū. ꝛ ē h̄. ꝓpositū. i. itētio p̄tis negocy ē iuei revnā methodū ꝑ quā ex ꝓbabilib⁹ poterim⁹ faciliter sillogizare ō oi ꝓbleumate. et nosipsi sustinētes disputatōnē nihil dicem⁹ repugnās suple pōni nr̄e. Et ꝑ dicēdū ē qd sit sill's. ꝛ que sūt ei⁹ differētie. i. spēs. ꝛ ex illis sumat̄ sill's dyaletic⁹. qz hunc q̄rim⁹ scōz ꝓpositū negociū. ¶ Scōa ɔ⁹ tāgit diffionē sillī q̄ ē h̄. Sill's ē oratio i q̄ q̄busdā positis aliqd aliud ex necitate accidit ꝑ ea q̄ posita sūt. ¶ Tertia ɔ⁹ ē hec. Demōstratio ē q̄ ex ꝑmis ver sill's erit. aut ex talib⁹ q̄ ꝓpria ꝛ va ei⁹ q̄ circa ipsā est sue cogniti onis ꝓcipiū sūpserūt. ¶ Quarta ɔ⁹ sill's dyaletic⁹ est qui ex ꝓbabilib⁹ ē sillogizat⁹. ¶ Quinta ɔ⁹ ꝓpria ꝛ va sūt q̄ nō ꝑ alia sed ꝑ seipsa fidez hūt. pz. qz i disciplinalib⁹ et in sciētys nō oz ig rere ꝓncipys ꝓpr̄ qd sint va. sed vnūq̄q̄z hz fidē. i. credulitatē. ¶ 6ª ɔ⁹. ꝓbabilia sūt q̄ videtur oīb⁹ aut plurib⁹ aut sapiētib⁹ ꝛ his oīb⁹ aut maxīe notis ꝛ ꝓcipuis. ¶ 7ª ɔ⁹. Sill's litigiosus est q ex his q̄ videtur ꝓbabilia ꝛ nō sūt sillogizat. aut qui ex probabilibus aut ex his q̄ videtur probabilia et nō sunt ē apparēs. q⁹ autē nō omne q̄ videt̄ ꝓbabile sit probabile patz qz aliqua solū sūt probabilia in superficie ꝛ nihil hoꝝ habet fātasiā. i. probabilitatē. g̃ aliq̄ videt̄ ꝓbabile q̄ nō est probabile. ātecedēs pz. quia hoc sepi⁹ accidit circa ꝓcipia litigio-

saz disputationū. illi enī q parua idest subtilia pñt videre stati iudicāt falsitatē taliū pncipiorū falsoz. ¶ Octaua ꝯ tāgit differētiā iter sillogismū sophicū peccātē i materia z peccātē i forma. qz sills peccās i materia ē sills litigios⁹ et etiā sills peccās i forma ē sills litigiosus. sz nō ē sills eo q videt sillogizare z nō sillogizat ¶ Nona ꝯ sills falsigraph⁹ est q ex cōueniēti b⁹ cuidā disciplinę fit. nō aūt ex vis sillm facit vt ille q describit semicirculos nō sīc oz. et inducit lineas nō vt iducēde sūt: facit sillm falsi graphū. ¶ Decia ꝯ tangit differētiā inter sillogismū falsigraphū z alios sillos. qz sillo⁹ falsigraph⁹ nō sillogizat ex pmis z ver/ sicut ōmōstratiu⁹. nec etiā pbabilib⁹. sicut dyaletic⁹. nā in diffinitōne sillogismi falsigraphi nō ponit illud qō videt oīb⁹ aut plurib⁹ aut sapiētib⁹. Ex gb⁹ cōcludit q spēs sillozum sūt ille q dicte sūt.

Tertio Sciēdū ē q in scōa pte buiꝰ capituli ingrit phs modū procedēdi in hac scia. et cōtinet vnā ꝯclusionē q ē h. dicēdū est vlr de pdict/ oīb⁹ spēb⁹ sill'i. et postea dicēdū ē q de nullo eoz subtilē rationē appetimus assignare sed aliquātulū de ipsis figuraliter dicere qz illud arbitramur esse sufficiens. scōz predictā methodū scz posse cognoscere se cūdū q vnūqōq fit. ¶ Cōsequēter i ētia parte oñdit ad q ista scia ē vtilis. et ꝯtinet duas ꝯclusiōes. ¶ Quaz pria ē h. ista scia ē vtilis ad tria scilz ad exercitatiōes. ad obuiatiōes. et ad fm phiaz disciplias. ¶ pria ps patz. qz illa scia ē vtilis ad exercitatiōes per quā facilit possumus argumētari de q libz ppōsito. sz hāc methodū sequētes vel hātes ō q libet ppōsito facilit argumētari poterim⁹. g ē vtilis ad exercitationes. Scōa ps pz. qz illa scia ē vtilis ad obuiationes p quā ñ ex exnēis sz ex ppīs possum⁹ argumētari q cqd nobis nō videt ve dici. h ē per quā facilit possum⁹ ꝺdicere pōni rndēt/. sed ista methodus ē huiusmodi. g rē. Tertia pars patz duab⁹ rōib⁹. ¶ pria ē h. illa methodus valet ad scōz phiam disciplinas q reddit nos potētes ad dubitādū de vtraq parte ꝺdictionis z ad faciliter speculādū qd sit ve z qd sit falsū. sz pñs method⁹ est huiusmodi. g rē. Scōa rō ista methodus ē vtilis ad pria pncipia q sūt circa vnāquāq disciplinā. g ē vtilis ad scōz philosophiā disciplias. añs pz. qz pncipia vniuscuiusq discipline nō possūt pbari p aliqd illi⁹ scientie. sed solū pbātur p aliq pria. sz h ē ppz iuz dyaletice. cum sit ingstitua vitatis ad oīm methodoz pncipia viā habēs. ¶ Scōa ꝯclu⁹ tangit quoddā documētū ad docēdū qñ aliqs habet pfecte hitū dyaletice. z ē istud. qñcūq aliqs habet oīa nēcio regsita ad dyaletice disputādū pfecte habet hitū dyaletice. patz p simile. qz ista methodus similit habet sīc rethorica z alie postreme practice scie. sed rethor nō dicit eo q sēp oīno psuadeat sed qz nihil omittit. idest ignorat de nēcio regsit/ ad persuadēdū. similiter medic⁹ nō dicit eo q sēper sanet: sed qz nihil omittit ō his q sūt nēcia ad sanādū ergo etiā similr ē ō dyaletica. Ultra textū dicit q exercitatio in ppōsito ē q dā pōptitudo faciēdi sillos ex pbabilib⁹. Sed obuiatio ē q dā pōptitudo q faciliter possum⁹ obuiare positioni respondētis per rōnes probabiles.

Conclusio ¶ Rīsalis. sills sub rōe formali pbabilitat/ est subiectū adeq tū dyaletice. ¶ patz p diffinitōnē subiecti attributōis. z probat aliūde. qz illud ō cuius partib⁹ pncipys z passionib⁹ determiatur in aliq scia videt esse subiectū pncipalr ꝯsideratū in eadē. sed i hac scia determiat de pncipys sillī dyaletici z de partib⁹ ei⁹ integralib⁹. s. de q ttuor pdicat/ z de pbleumate z ppōe dyaletica. z ō ptib⁹ subiectiuis cuiusmodi sūt cōsideratiōes p qs ōrmiant pbleumata q ttuor pdicatoz de passiōib⁹ eiusdē sillī sic q pcedat ex pbabilib⁹. z sic ō alys. z sic sills sub rōe pro

Primo babilitat/ ē subiectū dya^ce. Dubitat. vtrū sills demōstratiuus z litigiosus adiuicē dīant. ¶ Et videt q ñ quia vterq fit i materia speciali alicui⁹ sciētie specialis. ¶ Respōdet premittēdo duas suppōnes. ¶ pria suppō est hec. duplex est ōmōstratio. quedā est demōstratio qz est. et de illa non est ad propositū. Alia est demonstratio ꝓpter quid. q iterū subdiuidit. quedam enī est ex primis veris et simpliciter notioribus. et illa tangitur per primā particulā diffinitionis sillogismi demonstratiui prius date in secūdo notabili. Alia est demōstratio propter quid que procedit ex veris et necessarys nō tamē procedit ex primis et notioz⁹ib⁹ simpliciter. et illa tangitur per scōam pticulaz predicte diffinitionis. Secunda suppō. sillogism⁹ litigiosus ē triplex scilicet peccās in materia tātū qui ex apparenter probabilib⁹ recte sillogizat. vt omnis statua est naturalis. sed hercules est statua. ergo

hercules est naturalis. iste syllogism⁹ procedit ex apparenter probabilib⁹. quia maior videt esse probabilis per vnū syll'm peccātē i forma scz per istū. oīe eo est naturale. statua é eo. ergo statua é naturalis. verū tamē q̄ predict⁹ syllogism⁹ obseruat debitā formā syllogismi ⁊ p̄cedit ex maiore apparēter probabili. ideo etiam dicit esse syll's peccās in materia et nō i forma. Secūs é syll's peccās in forma tantū qui ex probabilib⁹ apparēter syllogizat. vt oīs hō est aīal. asīn⁹ est aīal. ergo asīn⁹ est hō. p̄misse sunt probabiles. cū sint necessarie. ⁊ ibi solū saluat apparēter forma syll'i. ideo dicit esse syll's peccans in forma. Tert⁹ est syll's peccās in vtroq̄ qui ex apparēter p̄babilibus syllogizat. vt oīs homo é animal. nullū risibile é homo. ḡ nullū risibile é aīal. iste é apparēter syll's. sed q̄ argr̄ maiore negatiā in p̄ria figura: ideo peccat i forma. et minor é apparēter probabilis per talez syll'm peccātē in forma. nullū accidens est hō. oīe risibile est accidēs. ḡ nullū risibile est hō. ¶ Tūc dicit ad dubiū q̄ syllogism⁹ litigiosus differt a syllogismo demōstratio. q̄ syll's demōstrationis semp̄ p̄cedit ex veris et recte syllogizat. nō autē litigiosus. vt patuit. Et ad rationē aī oppositū dicit q̄ licet syllo⁹ litigiosus fiat i materia speciali alicui⁹ scie specialis sicut ⁊ demōstratiu⁹. capiēdo materiā cōiter scz p̄pter p̄pones ex q̄bus cōstituit syll's. nō tamē capiēdo materiā specialiter scz p̄ro quadā cōditiōe premissar̄ syllogismi q̄ dicit necessitas p̄babilitas vel apparēter probabilitas. Et si quer̄ quare nō enumerat arist. syllogismū tētatiuū hic. sicut in p̄ elēchor̄. ¶ Rūdet q̄ hic aristoteles diuidit syll'm ex parte materie. et quia syll's tētatiuus nō determiat sibi aliquā certā materiā. sed q̄nq̄ fit ex necessarys. q̄nq̄ ex p̄babilibus. et quādoq̄ ex impossibilib⁹. ideo continetur sub dyaletico: sed in p̄ro elēchor̄ dicit syllogismū ex parte finis. ⁊ quia syllogismi dyaletici ⁊ tētatiui nō est idē finis: ideo ibidē ipsū

Secundo distinguit a dyaletico.

Dubitat. vtrū in hoc libro sit determinandū de oībus speciebus syllogismi Et videt q̄ sic. per aristotelē qui dicit. vniuersaliter autē dico de oībus predictī specieb⁹ syllogismi. ¶ In oppositū argr̄. quia in libro p̄riorū determiat de syllogismo simpliciter. ⁊ in libro posterior̄ de syllogismo demōstratiuo. i libro autē elēchor̄ ō syllo litigioso. ḡ ⁊c. ¶ Rūdetur q̄ in hac methodo vlr̄ ē determinādū de oīb⁹ speciebus syllogismi. sed p̄ncipaliter ō syllogismo dyaletico. de alys autē min⁹ principaliter. et p̄ro quāto subiacēt sub proposito. Et si vltra obiciat. q̄ sciētia videt esse difficiliū ⁊ subtiliū. ḡ insufficiēter videt dicere q̄ ō nullo p̄sideratorū in hac methodo assignauit rōnē subtilē. pōt dici q̄ i hac scia cū sit ꝯmunis intēdit solū p̄ia ad vtrāq̄ partē ꝯtradictōis ptractare. ideo posset dici q̄ per rōnē subtilē intelligit rōnē factā ad aliq̄ō propositū alterā partē ꝯdictionis determiate ꝯplectēs. vbi aūt itēdit ō syll'o dyaletico q̄ se extēdit ad vtrāq̄ partē ꝯdictionis. ideo dicit q̄ figuraliter vult pertrāsire. ⁊ nullā subtilē rationē vult de illis assi

Tertio Dubitatur. vtrū dya gnare. letice sciētie tātū sint tres fines scilz excercitatio. obuiatio. et disciplina secundū philosophiā. ¶ Et videt q̄ sint pauciores. q̄ vni⁹ rei tantū est vnus finis. ¶ Respōdet p̄ vnā distinctionē. et duo dicta. Distictio é hec. dyaletice duplex é finis. scilz intrinsec⁹ qui est perfecta cognitio syll'i dyaletici quātū ad p̄incipia et passiones ei⁹. Alius é finis extrinsec⁹. qui est q̄dā vsus argumētatiōis dyaletice quē habem⁹ ex applicatione eius ad diuersas sciētias. ¶ Primū dictū. dyaletice é vn⁹ finis intrinsecus. pater. quia cuiuslibet sciētie é tantū vn⁹ finis p̄incipalis et vltimat⁹. et ille é finis intrinsec⁹. ḡ ⁊c. Secūm dictū. dyaletice tñ sūt tres fines extrinseci p̄ius enumerati. patz. q̄ ad sciam habēdā ad quā finaliter tanq̄ ad finē extrinsecū ordinat̄ dyaletica p̄incipaliter tria regruntur. p̄ro regritur vehemēs ⁊ fortis retētio vel mēoria. ⁊ hoc tāgit cuz dicit ad excercitationē. q̄ excercitatio é causa mēorie 2° ad sciētiā acgrendā requiritur erroꝝ extirpatio. qō fit per obuiatiōes. 3° regrit veritatī ingressio. ideo subdit ad scām phīe disciplinas et isti tres fines ad iuicē sic ordinātur q̄ excercitatio p̄ior é obuiatiōe. et obuiatio p̄ior é q̄z ille g est ad scōz phīaz disciplinas. Et per hoc pz

Ad rationes responsio ad dubiū.

Ante oppositū. ¶ Ad p̄mā negat̄ aīs cū p̄batiōe. q̄ dyaletica nō dr̄ ideo dyaletica q̄ acgrat̄ per syll'z dyaleticū. scz q̄ ei⁹ subiectū é syll's dyaletic⁹. ¶ Ad scōaz patuit solutio in p̄ notabili. ¶ Ad tertiā dr̄ q̄ methaphisica et dyaletica bñ ꝯueniūt i subiecto quātū ad applicationē. eo q̄ subiectū vtriusq̄

est vnicuiqꝫ scie applicabile. sz nō ꝓueniūt in eadē rōe formali subiectiua. ¶Et h̄ de q̄one.

Queritur Utrū tātū sint q̄ttuoꝝ p̄dicata ¶Et videt q᷑ nō. qz gnqꝫ sunt predicabilia. g̊ quiqꝫ sūt p̄dicata. tenet ꝺña. qz oē predicabile est p̄dicatū. ¶Cᵒ sic. spēs ē p̄dicatū. g̊ sunt plura q̄ q̄ttuoꝝ. añs pz. qz spēs predicat in ꝓpōne termiabili p arte dyaleticam. ¶Tertio sic. tātū sūt tria p̄dicata. scz ꝓpriuꝫ. genᵒ. z accidēs. g̊ nō sūt q̄ttuoꝝ. añs patz p phi losophū dicētē q᷑ omnis ꝓpō z oē probleuma aut ē genᵒ. aut ꝓpriū. aut accns. ¶In oppositū tamē est aristoteles.

Primo Sciendū q᷑ p declaratiōe t̄mi noꝝ ponit᷑ vna distinctio. z vnū dictū. Distinctio ē hec. p̄dicatū capit᷑ duplr. vno mō prie in tētionalit᷑ adiectiue z pticipialiter. z sic predicabile z predicatū ñ differūt nisi penes actū z aptitudinē. sic᷑ amabile z amatū. Alio mō pōt capi scōe itētionalit᷑ z noialiter. z tūc sic diffinit᷑ Predicatū dyaleticū ē qđ aptū natū est predicari de aliq̄ in ꝓpōe dyaletica termiabili p arte dyaleticā nō reducibile ad aliqđ prius eo ꝑm easdē ꝺsideratiōes. ¶Dictū ē istud. ex p̄dicta diffinitiōe pñt elici tres ꝺditōes necio regsite ad hoc q᷑ aliqđ sit p̄dicatū. Prima ē q᷑ tale sit natū p̄dicari de aliq̄. rōe cuiᵒ nullū indiuiduuꝫ est p̄dicatū. Scōa ꝺdō ē. q᷑ ꝓpō i q̄ p̄dicat᷑ tale predicatū de suo directo z imediato subicibili sit t̄miabilis p arte dyaleticā. illa ei ꝓpō dicit᷑ t̄miabilis p arte dyaleticā q̄ pōt esse ꝺñs alicᵒ ꝺñe dyaletice. h̄ ē q̄ pōt ꝓbari p aliquē locum dyaleticū. Tertia ꝺdō ē. q᷑ tale p̄dicatū nō sit reducibile ad aliqđ prius eo scōz easdē ꝺsiderationes. z h̄ addit᷑ ꝓpter ānexa p̄dicatoꝝ q̄ non sūt p̄dicata. Ex hac ꝺōe iferūt tria. ꝑ falsitas opinionis dñtiū q᷑ ad ꝓpōnē dyaleticā t̄miabilē p artē dyaleticā regrit᷑ q᷑ subiectū z predicatū sint termi cōes. eo q᷑ singl'aria r̄liquenda sūt ab arte. qđ solū vez ē quātū ad numez ꝓpōnū et nō quātū ad p̄dicata substātialia vīs cabilia ꝺ ipis ꝺiduis. zᵒ segit᷑ ꝺtra eosdē q᷑ species ē p̄dicatū dyaleticū. qz ꝓpō i q̄ p̄dicat᷑ species ꝺ suo directo z imediato subicibili pōt termiari p aliquē locū dyaleticū. ȝᵒ segit᷑ q᷑ gñalr q̄libz ꝺra siue gñica siue specifica ē p̄dicatum dyaleticū. pz ex itētiōe phi dñt᷑ q᷑ ꝺria substātialis sub gñe ordināda ē. iō ista duo p̄dicata q̄ sunt spēs z differētia ꝺtinēt᷑ sub gñe. nec facit ꝺ se.

Secundo Sciēdū ē q᷑ scōs tractatᵒ cō tinet q̄ttuoꝝ ptes. in q̄ꝝ prīa itēdit ex ꝺcloes. ¶Quaꝝ prīa ē h̄. primū ꝺsiderādū ē ex gbᵒ. s. principys ꝺplexꝫ vel icōplexꝫ ē pñs methodᵒ z si supfuerimᵘ. i. cognouerimᵘ ex gbᵒ est ista methodus ꝺñter erit dicēdū ad q̄t valet z ad q̄. z ex gbᵒ fiūt oꝝones. i. argumētatiōes. z de gbᵒ fiūt silli. z q̄ mō his abūdamᵘ. qbus ptractatꝫ sufficiēter hēbimᵘ ꝓpositū declaratū. ¶Cᵃ ꝺ. pbleumata de gbᵒ silli dyaletici z oꝝones. i. p pões dyaletice ex gbᵒ fiūt silli dyaletici sūt eadē z numero eq̄lia. ¶Tertia ꝺ tāgit numerū predicatoꝝ. z ē h̄. ois ꝓpō aut ꝓpriū aut accidēs aut genᵒ aut diffio idicat. Et subdit q᷑ dria sub gñe ordināda ē. ¶Quarta ꝺ tāgit dionez ꝓpry. z ē h̄. qđd ē ꝓpriū qđ significat qđ qđ ē esse rei. et illud vocat᷑ terminᵘ. Aliud ē ꝓpriū qđ nō significat qđ qđ ē esse rei. et illi nō est nomē ipositū sz vocet᷑ noie sui ꝺis. s. ꝓpriū. Ex q̄ ifert ex dict] esse māifestū q᷑ q̄ttuoꝝ sūt p̄dicata. scz terminᵘ. i. diffinitō. ꝓpriū. genᵒ z accns. ¶Quita ꝺ rēouet qđd dubiū. qz posset aliqs credere q᷑ aliqđ illoꝝ p̄dicatoꝝ esset ꝺplexū. h̄ rēouet dicēs. nēo aūt opinet nos dicere q᷑ vnūqđqꝫ boꝝ p̄dicatoꝝ p se dictū sit ꝓpō vel pbleuma. sz ex bis sūt pbleumata z ꝓpōnes. ¶Sexta ꝺ poit differētiā iter ꝓpōnē dyaleticā z pbleuma dyaleticū. qz ꝓpō dyaletica solū q̄rit vnā ptē ꝺictōnis. vt dicēdo putas ne aial gressibile bipes sit diffinitō hois. z putas ne aial sit genᵒ hois. Sz pbleuma dyaleticuꝫ q̄rit vtrāqꝫ ptē ꝺictōnis. vt vtrū putas ne aial gressibile bipes sit diffinitō hois. vel nō. z ex h̄ ifert q᷑ pbleumata et ꝓpōnes dyaletice sūt eq̄lia nūero. qz ois ꝓpō fit probleuma z ꝺ trāsūpto mō iterrogādi. ¶Cōsequenter i scōa pte determiat ꝺ q̄ttuoꝝ p̄dicatl diffinitiue. z ꝺtinet 4. pticlas. i q̄ꝝ prīa determiat ꝺ ꝑ p̄dicato scilz ꝺ diffinitōe tāgēdo duas ꝺcloes. ¶Cᵃ prīa ē hec Terminᵘ. i. diffinitō ē oꝝo qđ ē esse rei significās. Et subdit hitudinē diffinitiōis ad diffinitū dicēs q᷑ aliq̄ assignat᷑ oꝝo ꝑ noie z oꝝo pro oꝝone. qz possibile ē q̄dā eoꝝ q̄ significāt ꝑ orationē termiari. i. diffiniri. Ex q̄ ꝺcludit esse manifestū q᷑ illi q᷑ vtūt᷑ vno solo noie ꝑ diffinitione ñ bñ diffiniūt. eo q᷑ ois diffinitō ē oꝝo. ¶Cᵉ ꝺ idē z diuersū ē diffinitiuū. i. ānexū diffionis vt vtrū bonū sit idē q᷑ bōestū. z vtꝫ sēsus z di

sciplina sint idē vel diuersa. Probat̄ 2° duab⁹ rōnib⁹. Pria ē ḥ. qz ꝓ idē et diuersū fit pluria attritō z maxim⁹ labor circa assignatōnē diffinitōnū. g̃ idē z diuersū sūt ānexū diffionis. z⁹ rō. qz illud ē ānexū diffionis qō termiat̄ ꝑ eandē methodū sic ipsa diffinitō. sz ipsa ꝓbleuma ta de idē z diuerso sūt huiusmodi. g̃ ꝛc. mior ꝑ bat̄. qz si ꝓbauerim⁹ aliq̄ ñ esse eadē sufficienter ꝓbauim⁹ ꝙ vnū ñ ē diffinitio alteri⁹. sed ñ ē⁹. nō ei ad ostituēdū diffionē sufficit oñdere ꝙ ḥ ē idē illi. qz si aliq̄ sint eadē nō oz diffiones eaꝝ esse easdē. ¶ In scōa ptic̄a determiat de ꝓpo ponēdo duas ꝛclusiones. pria tāgit diffinitionē ꝓpry q̄ est ḥ. ꝓpriū ē qō nō indicat qd ē esse rei. soli aūt iest z p̄dicat̄ de re. vt esse grāmatice susceptibl̄e ē. ꝓpriū hois. qz si hō ē: tūc grāmatice susceptibile ē. z si grāmatice susceptibile ē: etiā hō ē. ꝙ aūt ꝓpriū ꝛueiat soli ꝑz. qz nihil eoꝝ q̄ alteri iſūt ē ꝓpriū. g̃ signū est ꝙ ꝓpriū soli iest. añs patet qz dormire nō ē ꝓprium hoi eo ꝙ alteri iest. nō eni neče ē qcqd dormit eē hoinē. ¶ Tertia ⁊ illud qō soli iest p aliqō tēp⁹ forte vocabit̄ ꝓpriū. sed tñ nō oz vocari ꝓpriū simplr̄. sed ꝓpriū qñ. vel ꝓpriū ad aliqd. vt qñ aliqs ē a dextris. tūc esse a dextris ē sibi ꝓpriū qñ. sic esse bipedē ē ꝓpriū hois ad aliqd. scz in ordine ad equū et canem.

Tertio Sciēdū ē ꝙ circa hūc textū inci dūt qnq difficultates. ¶ Prima est. qd ē ānexū. Rñdet ꝙ ānexū ē predicatū min⁹ pricipale p̄dicato cui ānectit̄ fore t̄miabile p easdē ꝛsideratiōes gb⁹ et pricipale p̄dicatū. ¶ Scōa difficultas. vtrū differētia sit ānexū generl. vel sit p̄dicatū. Rñdet ꝑ vnā distinctionē. et duo dicta. Distictō ē ḥ. duplex ē dra q̄dā ē gñica. alia ē specifica. Primū dictū. nulla dra ē p̄dicatū. cū q̄libz dra sit reducibil̄ ad aliqō pri⁹ ea. z⁹ dictū. q̄libz dra ē ānexū alicui⁹ p̄dicati. vt dra gñica ē ānexū hui⁹ p̄dicati qō ē gen⁹. z dra specifica ē ānexū speciei. ¶ Tz⁹ difficultas. vtꝝ spēs sit p̄dicatū vel ānexū ꝓpry. Rñdet ꝑ duo dicta. Primū ē. spēs nō est ānexū ꝓpry. qz ꝓpriū ē posteri⁹ speciei. Exq̄ sequitur ꝙ idē ꝓprio nō ē ānexū ꝓpry. qz idē ꝓpo aut ē spēs. aut ꝓpriū. sz nec spēs nec ꝓpriū est ānexū ꝓpry. g̃ ꝛc. et ex illo seq̄t ꝙ ꝓpriū nullū habet ānexū. z⁹ dictū. spēs ē predicatū sub genere ꝛtētū. patz. qz sibi ꝛueit diffinitō p̄dicati superi⁹ data. ¶ Quarta difficltas. quot modis differūt ꝓpositio dyaletica. et ꝓbleuma. Rñ detur ꝙ ex textu duplex potest elici differentia. Pria. ꝙ propō dyaletica p̄supponit ihe rentiā predicati ad subiectū et querit cōsensum rēspōdētis. probleuma vero ñ p̄supponit talē inherētiā. Scōa differētia. quia propō dyaletica solū querit alterā partē cōtradictōnis. probleuma vo querit vtrāq; partē. ¶ Quīta difficultas. quot sūt modi ꝓpry. Respōdetur ꝙ ex textu tres modi possūt elici. quia q̄d dā est propriū ad aliquid. vt esse bipedē. qō ꝑ tanto dicitur propriū ad aliqd ꝙ ē propriū respectu hominis cōparati ad quadrupedia. Et similiter esse grāmaticū dicitur propriū ad aliquid videlz per respectū ad alios nō habentes grāmaticā. et sub hoc modo cōprehēdūntur duo primi modi a porphirio assignati. Aliud ē propriū quando. scilicet quod cōuenit alicui ꝓ aliquo tēpore. vt canescere cōuenit homini in senectute. vel dormire quādoq; cōuenit homini. nō tamē necessario et cōuertibiliter. Aliud est propriū simplr̄ quod necessario cōuertibiliter z accidentaliter cōuenit alicui. vt risibile cōuenit hoi.

Conclusio Respōsalis. tātū sūt quatuor p̄dicata. Probat aristo. inductione et sillogismo inductione sic. ois ꝓpō aut oē problema. aut ē ex diffinitōne. aut ex gñe. aut ex proprio. aut ex accidēte. ergo tātū sūt q̄tuor predicata. Sillogismo sic. quia oñe quod predicatur aut predicatur cōuersim. aut nō cōuersim. si cōuersim: ḥ ē dupliciter. vel indicat qd est rei z sic ē diffio. vel nō indicat quid ē rei. z sic ē propriū. Si aut̄ predicetur nō ꝛuersim. hoc est dupliciter. quia vel p̄dicat̄ essētialit̄ ita ꝙ ponatur in diffinitione ei⁹ de quo predicatur. et sic est genus et differentia. eo ꝙ diffinitō ex genere et differentys est. vel predicatur accidentaliter ita ꝙ nō ponat̄ in diffinitione eius de quo predicatur. et sic est accidens.

Primo Dubitatur. vtrū idē et diuersū gñe sit ānexū generl. ¶ Pro solutiōe supponit̄ ꝙ in tertia ptic̄ula determiat aristoteles de tertio p̄dicato quod est gen⁹. ponēdo duas ꝛclusiōes. ¶ Pria tangit diffinitionē gñis q̄ ē hec. Hen⁹ est qō de plurib⁹ spē differētibus in eo qō qd predicat̄. vltimā partic̄ula ꝛ probat aristoteles. qz illud predicatur in quid quod ꝛuenienter rēspōdet̄ ad interrogatōnē factā per quid. sed gen⁹ est huiusmodi. g̃ ꝛc. minor patz. quia aliquis interrogat⁹ quid est hō:

cõuenienter reſpõdebit q̃ eſt aĩmal. ¶ Secũda cõcluſio. idẽ et diuerſũ gñe eſt generale. id eſt annexũ gñis. ꝓbatur. qz ꝓbleumata de eo dẽ ⁊ diuerſo gñe terminant̃ per eãdẽ methodũ ſicut ꝓbleumata de gñe. g̃ eſt annexũ generis. añs patz. qz diſputãtes quoniaz aĩal eſt gen⁹ hominis et bouis diſputãtes erim⁹ quoniã iſta ſunt ſub eodẽ gñe. Similiter ſi oſtẽderim⁹ q̃ aĩal ſit gen⁹ bois et nõ eſt gen⁹ lapidis oñdẽtes erim⁹ quoniã nõ ſunt ſub eodẽ genere. ¶ Cõſequẽter in q̃rta particula determiat de quarto p̃dicato qõ ẽ accidẽs ponẽdo q̃ttuor cõcluſiones. ¶ Prima tangit vnã diffinitionẽ accidẽtis. que ẽ ħ. Accidẽs eſt qõ nihil hoꝝ eſt neq; ſpecies nec differẽtia neq; ꝓpriũ neq; gen⁹: ineſt aũt rei. ideſt ſubiecto. ¶ Scõa cõcluſio tangit ſcõaz diffinitionẽ accidẽtis q̃ eſt hec. Accidẽs eſt qõ contingit vni et eidẽ ineſſe et nõ ineſſe. vt ſedere aliquãdo ineſt alicui. et aliquãdo nõ ineſt eidẽ. ¶ Tertia cõcluſio tãgit differentiã inter iſtas duas diffinitiones. et ẽ hec. quia ſcõa ẽ melior q̃ prima. eo q̃ ſecunda per ſe finita eſt ad cognoſcẽdũ. ſz ad cognoſcẽdũ primã. oportet ſcire qd ſit gen⁹ quid diffinitio et quid ſit ꝓpriũ. ¶ Quarta cõcluſio ẽ hec cõparationes ſcõm magl et minus facte ſunt annexũ accidẽtis. vt vtrũ pulchrũ ⁊ bonũ. vel quod magis expedit ſit magis eligẽdũ. et vt vita que eſt ſcõz virtutẽ ſit ſuauior illa q̃ ẽ ſm frugalitatẽ. i. illa vita que ẽ ſcõm delectatiões ſenſibiles ſicut poſuit epicuri⁹ et ſui ſeq̃ces. vt recitat ariſto. p̃ ethicoꝝ. Hanc cõcluſionẽ probat ariſto. quia in oĩb⁹ accidẽtib⁹ poteſt fieri q̃ſtio ſecũdũ magis ⁊ min⁹ ergo ꝓparatio ſecũdũ magis et min⁹ eſt annexũ accidentis. ¶ Ex his iſert q̃ ꝓpriũ quãdo et ꝓpriũ ad aliqd non ſũt ſimplr̃ ꝓpriũ ſed cõtinẽt̃ ſub accñte.

Secundo Dubitatur. vtrũ alia p̃dicata a diffinitione ſint ãnexuz diffinitionis. ¶ Pro ſolutione ſupponit̃ q̃ ariſtoteles in tertia parte reducit oĩa p̃dicata ad diffinitionẽ. et intẽdit ſex cõcluſiões. ¶ Pria ẽ hec. gen⁹ ꝓpriũ et accidẽs ſũt quodã mõ diffinitiua et annexa diffinitiõis. patet. qz ſi oſtẽdam⁹ aliquid nõ ſoli ineſſe ſicut gen⁹. per ħ oñdem⁹ q̃ tale predicatũ nõ ẽ diffinitio. et ſi oſtẽdam⁹ q̃ tale predicatũ ineſt accidẽtaliter ⁊ nõ p ſe in eo qõ qd eſt ſicut ꝓpriũ ⁊ accidẽs: ſimlr̃ oñdemus q̃ nõ ineſt vt diffinitio. ¶ Scõa cõcluſio. nõ omniũ predicatoꝝ eſt vna certa methodus. ꝓbatur. quia dato q̃ ipſorũ eſſet vna certa methodus tamẽ nõ eſſet eã facile inuenire. et dato q̃ inuenirem⁹ tamẽ adhuc eſſet incerta et raro vtilis ad ꝓpoſitũ negociũ. ¶ Tertia cõcluſio. data ꝓpa methodo de vtroq; iſtoꝝ de q̃ttuor predicatoꝝ facile erit cognoſcere vnũ quodq; ipſoꝝ. ¶ Quarta cõcluſio. idẽ dicit̃ triplr̃ ſcz numero ſpecie ⁊ gñe. Eadẽ numero ſũt q̃ꝝ noĩa ſunt plura. res vero vna. vt tunica. et veſtis. Eadẽ ſpecie ſũt illa que cũ ſint plura ſunt plura indifferẽtia ſcõm ſpeciẽ. vt hõ eſt alteri hoĩ. idẽ in ſpecie. et equus eq̃. Etiã eadẽ ſpecie ſunt illa que cũq; ſub eadẽ ſpecie continentur Et ſimiliter eadẽ gñe ſunt illa q̃cũq; ſub eodẽ genere cõtinentur. vt hõ. et equus. ¶ Quinta cõcluſio tangit ſolutionẽ cuiuſdã duby. nam due aque deſcẽdentes ab eodẽ fonte videtur habere aliquã differẽtiaz ꝓpter differẽtias oppoſitas predictis idẽtitatib⁹ eo q̃ due aque eiuſdẽ fõtis plus ꝓueniũt q̃ ſpecie. quia plus ꝓueniũt q̃ due aq̃ diuerſoꝝ fontiũ que tñ ſũt eiuſdẽ ſpeciei. et tamẽ plures aq̃ eiuſdẽ fõtis differũt numero. ergo inter idẽtitatẽ numeralẽ et ſpecificã eſt vna idẽtitas media. ¶ Reſpondet ariſto. q̃ ſi inter duas aquas eiuſdẽ fõtis ſit maioz idẽtitas q̃ inter duas aquas diuerſorũ fontiũ illa tamẽ idẽtitas nõ eſt eſſẽtialis. ſz accidẽtalis eo q̃ vna ẽ validioz clarioz et leuioz altera. nã omnis aqua eadez ſpecie dicitur. Ex quo cõcludit q̃ illa q̃ ſunt eadem numero ſunt maxĩe ⁊ indubitãter eadẽ. ¶ Sexta cõcluſio. idẽ numero dicit̃ quadrupliciter. ſcz idez numero noie. quod diffinitũ ẽ ſupra. vt tunica et veſtis. idẽ numero diffinitione. vt aĩal greſſibile bipes: et hõ. Tertio dicit̃ idẽ numero ꝓ ꝓprio. vt diſcipline ſuſceptibile: ẽ idẽ boĩ. et qõ natura ſurſũ ferr̃: ẽ idẽ igni. Quarto mõ dicit̃ idẽ numero accidẽte. vt ſedere et muſicũ. ſũt idẽ ſocrati. et hoc vltimũ mẽbruz ſcz q̃ accñs et ſubiectũ ſũt eadẽ numero. probat ariſto. ſigno ſic. quia quãdo volum⁹ vocari aliquẽ ad nos iubem⁹ vocari noie accidẽtis. vt diſputãtẽ. vel ſedẽtẽ: opinãtes idẽ ſecũdũ nomẽ ⁊ ſm accidẽs ſignificari. ergo ſignũ eſt q̃ accidẽs ⁊ ſubiectũ ſunt eadẽ numero.

Tertio Dubitatur. vtrũ diffinitio ſit reponibilis in aliquo predicamẽto. ¶ Pro ſolutione ſupponitur q̃ in quarta parte intẽdit quattuor cõcluſiões. ¶ Quaꝝ pria ẽ hec. tãtuz ſunt quattuor predicata. quã ꝓbat ſicut dictũ

est in ꝯclusiõe rñsiua ad q̃sitũ. ¶Scõa ꝯ: de cẽ sũt p̃dicamẽta. scz qd. q̃le. quãtũ. ad aliqd. vbi. quando. sitũ esse. habere. facere. pati. ¶3ª ꝯclusio. sẽper accidẽs genꝰ proprijũ ꝛ diffinitio sũt in aliq̃ istoꝝ predicamẽtoꝝ. patz. qz oẽs p̃dicões q̃ sũt ex his p̃dicat] significãt aut qd. aut q̃le. ꝛc. ¶4ª ꝯ: cũ ñ sint nisi. 4. p̃dicata ꝛ ocẽ p̃dicamẽta: oꝫ vnũ illoꝝ i plib⁹ p̃dicamẽt] ꝛperiri. et ℔ põt esse vex de gñe. qz illud qõ significat qd ẽ sicut genꝰ q̃ñcz significat subaz ꝛ q̃ñcz quantitatẽ. ꝛ q̃ñcz aliqd alioꝝ predicamentoꝝ. vt si dicaꝛ hõ ẽ aial. p̃dicatũ huiꝰ ppõnis dic̃ qd est. idest est genꝰ respectu subi ꝛ significat subaz. ideo illud p̃dicatũ qõ ẽ aial reponit̃ in p̃dicamẽto sube. sed si aliqs dixerit q albedo ẽ color: qd dicit. ꝛ quale significat. ℔ est predicatũ illiꝰ ppõnis ẽ genꝰ subi. ꝛ est de predicamẽto q̃litat]. similiter si qs dixerit q magnitudo cubitalis ẽ magnitudo: qd dicit. ꝛ quãtũ significat. eo q p̃dicatũ ẽ genꝰ respectu subi. et reponit̃ in predicamẽto quãtitat]. et sic̃ exemplificatũ ẽ quõ genꝰ inuenit̃ in tribꝰ p̃dicamẽt]: ita posset exẽplificari de alijs. Ex qbꝰ cõcludit aristo. epilogãdo q illa de qbꝰ fiũt disputationes dyaletice ꝛ ex qbꝰ fiunt silli dyaletici sunt hec. ꝛ tãta ¶Ex istis dicit̃ ad dubiũ q diffiniõ ñ scõz se totã sz scõz suas partes reponit̃ i p̃dicamẽto ¶Pro declaratiõe dubij p̃cedẽt] dicitur vltra textũ q ad ℔ q aliqd sit ppzie predicatũ aut ãnexũ tria regrunt̃. Prio q sibi ꝯpetat ppzie modus p̃dicãdi. et suo ãnexo ꝯpetat ex ꝯñti. 2º q habeat per se ppzias cõsideratões per quas possint cõstitui ꝛ destrui pbleumata de ipso. et illas habeat ãnexũ ex ꝯsequẽti. Tertio. q tale predicatũ hẽat p se habitudines. et ãnexũ non. nisi ex cõsequẽti. mõ cõstat q predicatũ accidẽtis gñis aut ppzij hñt fz se ppziũ modũ p̃dicãdi. ppzias ꝯsideratiões et habitudies locales. ideo ñ merẽtur dici annexũ diffinitiõis. sed qz pleasdẽ ꝯsideratiões cõmunes ꝯstruũt̃ ꝛ destruũt̃ pbleumata õ illis sic̃ de diffinitiõe: p tãto reducũt̃ ad diffionẽ.

Ad rationes

Ante oppositum. oẽs soluũtur ex prio nõbili

Queritur Utrum diffinitio ppõis dyaletice sit sufficiẽs. ¶Et videt̃ q nõ. qz nihil qõ interrogaꝛ est interrogatio. scz ppõ dyaletica interrogaꝛ. g̃ nõ est interrogatõ

¶Scõo sic. diffinitõ ppõis dyaletice ẽ nugatoria. ergo est insufficiẽs. añs pz. qz pbabile et diffinitio pbabilis ponũt̃ sine ꝯiũctõe medij ¶Tertio sic. nihil qõ videt̃ oiꝰ est interrogabile. sed aliq̃ ppõ dyaletica videt̃ oibus. g̃ aliq̃ ñ ẽ interrogabilis. ꝛ p ons male dr̃ q ppositio dyaletica ẽ interrogaº ¶In oppoᵐ tñ ẽ aꝛ.

Primo

Sciẽdũ ẽ q pro declaratione termioꝝ ponũt̃ tres distictões. Pria est ℔. interrogatio capit̃ duplr̃. vnoº vt est interrogãtis actio. Alioº vt est rei interrogate passio. et istis duobꝰ modis nõ capit̃ hic. Alioº capit̃ interrogatio p ppõe interrogata. ꝛ sic capitur hic. ¶Scõa distictio. pbabile capit̃ dupliciter. vno mõ put pbabilitas ẽ ratõ formalis silli dyaletici distincta ꝯtra necessitatẽ ꝛ probabilitatẽ ꝛ demõstrabilitatẽ. et sic nõ capit̃ i diffinitiõe ppõnis dyaletice. Alio mõ capitur gñaliter put pbabile idẽ est q apparẽs. ꝛ sic ẽ magis cõe q̃ probabile prioº dictũ. et sic capit̃ hic probabile. Tertia distictõ. aliqd põt videri oibus dupliciter. vnoº vere ꝛ certitudinaliter et sic illud qõ videt̃ oibꝰ nõ ẽ dubitabile. Alio mõ dubitatiue ꝛ apparẽter. ꝛ sic capit̃ hic.

Secundo

Sciendũ ẽ q in ℔ 2º capitulo det̃miat aristo. de ptibꝰ integralibꝰ et ppijs silli dyaletici. Et ꝯtinet tres partes. In quaꝝ pria det̃miat de ppõne dyaletica. ꝛ ꝯtinet q̃tuoꝝ ꝯclusiões. ¶Pria tãgit i tẽtũ. et ẽ hec. dicẽdũ est q̃ mõ sumemꝰ. i. abundabimꝰ in sillis dyaletic]. et per q̃ facile poterimꝰ abũdare. prio tñ declarabit̃ quid sit ppõ dyaletica. et qd sit pbleuma dyaleticũ. ¶Secũda ꝯ: nõ ois ppõ nec oñe pbleuma ẽ dyaleticũ. patz. qz nullꝰ qui mẽtẽ habet ponet illud pbleuma esse dyaleticũ qõ nulli videt̃. i. qõ ẽ manifeste falsũ. vel qõ oibꝰ aut pluribꝰ est manifestũ. ꝛ talia nullã penitꝰ habẽt dubitatõnẽ. ¶Tertia ꝯ: tangit diffinitõnẽ ppõis dyalectice. ꝛ est hec. Propõ dyaletica ẽ interrogatio p̃babilis aut oibꝰ aut pluribꝰ aut sapiẽtibꝰ ꝛ his vel oibꝰ vel pluribꝰ vel maxie not] nõ exnea. hanc vltimã pticulã scz q ppõ dyaletica ñ sit exnea probat aristo. quia dyaleticꝰ ponit illã p positionẽ q̃ videt̃ sapiẽtibꝰ nisi sit ꝯria opinionibus multoꝝ. g̃ signũ ẽ q prõpõ dyaletica nõ ẽ exnea. ¶Quarta ꝯ: tãgit dionẽ ppõis dyalectice ĩ tria gña. nã q̃dã sũt ppões dyaᶜᶜ eo q sũt silles pbabilibꝰ. alie sũt dyaᶜᶜ eo q sũt ꝯrie pbabilibꝰ. sunt tñ ptẽse scõz ꝯdictionẽ. Uocaꝛ

antē ppō ꝺria ꝺm ꝺictōnē ptēsa q̄ ē de predicato ꝺtrario ꝫ mō enūciādi ꝺicto⁹. vt iste sor/tes ē alb⁹. sor. ñ est niger. Alie sūt dya⁽ᶜᶜ⁾ q̄z sūt opiones scōz vnā quā q̄z artē iuētā. Primū mē bz̄ declarat p duo exēpla. quoz primū ē. si sit pbabile cōtrarioz esse eāde disciplinā. ꝫ etiā erit pbabile cōtrarioz eē eūde sēsū. ꝫ ⁽ᵐ⁾ ex⁽ᵐ⁾. si sit pbabile grāmaticā eē vnā numero. ēt ē pbabile musicā eē vnā nūero. ꝫ si sit pbabile es se plures grāmaticas: ēt erit pbabile eē ples musicas. De ꝫ⁰ mēbro dat duo exēpla. pmū ē ō pdicat⁹ ꝺrys ꝫ mō enūciādi cōtradicto⁹. vt si sit pbabile q̄ amic⁹ oz bñfacere. erit ēt pbabi le q̄ amic⁹ nō oz malefacere. q̄z amic⁹ bñface re. ꝫ amic⁹ malefacere ꝺtrariāt. ꝫ ⁽ᵐ⁾ exēplū ē ō subis ꝺtrarys ꝫ mō enūciādi ꝺtradictorio. vt si sit pbabile q̄ amic⁹ oz bñfacere. ēt erit pba bile q̄ ⁊iimic⁹ ñ oz bñfacere. q̄z amic⁹ bñfacere ꝫ ⁊iimic⁹ bñfacere ꝺtrariāt. Et subdit q̄ ē q̄dā pbabile ī pabola cui⁹ scilz subm ē ꝺtrariuz subo pbabilis. et pdicatū pdicato cop'a manē te eadē. vt si sit pbabile q̄ amic⁹ oz bñfacere. et erit pba bile q̄ ⁊iimic⁹ ñ oz malefacere. Cō/sequēter rpetit tertiū mēbrū pdicte ppōis dy aletice. palā aūt ē q̄m q̄cūq̄ opiones scōm ar tes sūt ppōes dya⁽ᶜᶜ⁾. pz. q̄z dyaletic⁹ ponit ea q̄ videt eis q̄ pbati sūt ꝫ expti in sua arte. vt i ge ometria illa q̄ videt eiq̄ ē geometer. et i medi

Tertio cina q̄ videtur ei qui ē medic⁹. Sciēdū q̄ circa hūc textū icidit vna difficultas. vtrū aliq̄ ppō necia vel ipossi bilis sit dyaletica. Rñdet p vnā distictōnē et vnā suppōnē. Suppō ē bec. ista tria scz dyale ticū. probabile ꝫ opiabile sūt idē. Distictō ē h. ppō dyaletica pōt capi duplr. vno⁹ gñaliť pro oi ppōne cui pōt aligs itellect⁹ assētire cū for midine sui oppositi. i. dubitando de vitare sui oppositi. ꝫ sic ois ppō ē dyaletica. ꝑter ppōnē p se notā ꝫ ei⁹ oppositā. Alio⁹ capiť specialr p propōne dubitabili cōtigēti cui⁹ oppositū ē p babile itellectui. ꝫ sic nulla ppō p se nō est dya letica. similr nulla propō necia aut ipossibilis est dyaletica. scz ois propō dyaletica ē ⁊tigens ñ tamē ois propō ⁊tigēs ē dyaletica. q̄z quedā sūt propōes ⁊tigētes q̄ sūt sīles p se notī. ideo

Conclusio tales nō sūt dyaletice.

Rēspōsalis. Diffinitō dya letice ppōnis ē sufficiēs. q̄ sic debet expōi. pro positio dyaletica ē ppositio iterrogatia ñ ex/nea probabilis. idest apparēs oīb⁹ vel plurib⁹ vel sapiētib⁹. et iste pticule ponūť ppter mul titudinē propōnū dyaletica⁽ᶜᶜ⁾. ꝰ⁰ pz ex dictis.

Primo Dubitať. vtrū diffinitō pbleu matī sit sufficiēs. ¶ Pro solutō ne suppōitť. q̄ i scōa parte hui⁹ capī ōtermiat arist. de probleumate dya⁽ᶜᶜ⁾. ꝫ itēdit q̄ttuor cō clusiōes. ¶ Quaꝫ pria tāgit diffionē pbleūa tis. q̄ ē h. pbleūa dyaleticū ē specula⁹ pcedēs ad electionē vl fugā. vl ad vitatē ꝫ sciētiā. aut vt ipsū admiculās aut aligd huiusmodi aliud. ¶ Scōa ꝰ⁰ tāgit primā diōnē probleūatū q̄ ē h. probleumatū q̄dā sūt de q⁹ neutro⁹ opina/mur. ꝫ q̄dā sūt ō q⁹ ples. i. vulgares ꝺtrariāt sapiētib⁹ ꝫ sapiētes plib⁹. ꝫ q̄dā sūt de q⁹ sapi entes ꝺtrariāt sapiētib⁹ ꝫ ples plib⁹. ꝫ de his ponit albert⁹ exēplū. de p. vtrū mūdus sit eter nus. aut vtꝫ astra sint paria vel iparia. ō scōo poit. vt vtꝫ dyaletica sit melioz arte sutoria. ō isto ꝺriāt ples sapiētib⁹. exēplū de ꝫ⁰ vt vtꝫ q̄ libet stella fixa visibilis a nob sit maioz tō tra. de q̄ ꝺtrariātur sapiētes plib⁹. exēplū de q̄rto vt vtꝫ ars pelliparia sit melioz arte sutō. de q̄ ples cōtrariāt int' se. de gnto. vt vtꝫ quiditas gñis sit formalr ex nat⁹ a rei distincta a dria vel spē. de q̄ sapiētes iter se ꝺtrariāt. ¶ Tertia cō clusio tāgit scōaz diōnē pbleūatū. nā q̄dā sūt propt electōnē ꝫ fugā. vt vtrū voluptas sit eli gēda vel nō. q̄dā sūt propt scire tātū. vt vtruz mūdus sit etern⁹ vel nō. Alia sūt q̄ volum⁹ nō ppt se sz propt aliud. scz vt p ipsa aligd aliud cogscam⁹. Et subdit q̄ probleumata neut sūt illa de q⁹ sūt ꝺtrary sīlī vl cōtrarie rōnes. vt vtrū mūd⁹ sit etern⁹ vel ñ. ¶ Quarta ꝰ⁰ tan git tertiā diōnē probleumatū. nā q̄dā sūt pro bleumata neutra q̄ ad vtrāqꝫ ptē hūt rōes p babiles. et q̄dā sūt de q⁹ rationē ñ hēm⁹ pro pter eoꝫ difficultatē. vt vtrū mūd⁹ sit etern⁹

Secundo Dubitať. vtrū ois vel nō. positio sit pbleūa. Pro solu tione suppoñť q̄ i tertia pte determiat arist. de positiōe ponēdo q̄ttuor ꝛclusiōes. ¶ Quaruz pria tāgit vnā diffinitionē pōnis q̄ ē h. Positō ē opio exīnea alicui⁹ notoꝫ scōz pbiaz. Declarat trib⁹ exēplis. Primū exēplū. dicere q⁹ nō ⁊tigit ꝺdicere sic dicebat ā tisthenes. aut q⁹ oīa mouēť sic dicebat eraclit⁹. aut q⁹ oīa sint vnū ens sic dicebat melissus. Et subdit q⁹ ⁊tra ta les nō debem⁹ disputare. naz q̄libz contraria opiniōib⁹ proferēte sollicitū esse stultū ē. ¶ Tª ꝛclusio tāgit scōaz diffionē pōnis q̄ est h. Po/

sitio ē propositio de q̄ ratione habem⁹ contrariā opinionib⁹. vt q̄ nō oīe qđ est ē factū vel eternū q̄dmodū dicūt sophiste. dicūt ei musicū eē grāmaticū. ⁊ tamē ñ est factū neq; eternū. ¶ Tertia ꝓ nō oē probleūa ē positō. ſz ois positio est probleūa. prīa ps pz. q⁹ probleuma neutrū ñ ē positō. 2ª ps patz. q⁹ de oi positione contrariātur sapiētes plib⁹ vel econtra. vel sapiētes inēt se. g̃ ois positio ē probleūa. ¶ Quarta ꝓ non oē probleūa ē terminādū. pz. q⁹ probleumata sēſibilia ⁊ penalia ñ sūt tmināda. g̃ eni dubitat vtrū deos oporteat venerari. ⁊ parentes bonorare: pena indiget. et qui dubitat vtrū nix sit alba sensū indiget.

Tertio Dubitat. vtrum tantū sint due species argumētatiōis dyaletice. ¶ Pro solutione supponit q⁹ i tertio capło huj⁹ tractatus determiat arist. de spēb⁹ argumētatōis dya^cc. ⁊ intēdit q̄ttuor cōclusiones. ¶ Quar prīa est ħ. due sunt spēs argumētationis dya^cc. scz inductio. et syllis. ¶ Scōa ꝓ diffinitio sylli data est pri⁹ scilz versus p̄ncipiū hui⁹. ¶ Tertia cōclo. Inductio ē a singularib⁹ ad vlīa progressio. vt gubernator erudit⁹ est optimus. auriga eruditus ē optim⁹. ergo ois q est erudit⁹ est optim⁹. ¶ Quarta cōclu⁹ tāgit dām iter syllogismū. ⁊ inductionē. q⁹ inductio ē vīsimilior planior secūdū sēſū notior ⁊ plurib⁹ cōis. sed syllis ē vniuersalior ⁊ ad cōtradicēdū efficacior. Ex q̄ patet q⁹ tātū sūt due spēs argumētationis dya^cc. ēptiema vō ad syllm reducit. et exēplū ad inductionem.

Ad rationes Ante oppositū. omnes solute sunt ex dictis in primo notabili.

Queritur Utrū tātū sint q̄ttuor īstrumēta abūdādi in syllis dyaleticis. ¶ Et videt q⁹ ñ. q⁹ nulla sūt instrumēta abūdādi i inductōib⁹ dyaletic). g̃ nec sūt aliq̄ īstrumēta abūdādi i syllis dyaletic). ¶ 2º sic. ꝓpōnū sūptio nēcio regrit ad syllz dyaleticū. g̃ ñ ē īstrumētū abūdādi i syllis dyaletic). ¶ 3º sic. multiplic) distinctō ptiet ad sophisticū. dām iuētio ⁊ silītudis ꝓsideratō ptiet ad metbaphicū. ergo ñ sūt īstrumēta abūdādi i syllis dyaleticis.

Primo ¶ In oppositū tamē est aristo. Sciēdū ē q⁹ i tertio tractatu dām determiat arist. de īstrumēt) abūdādi i syllis dyaleticis. Et dicit i duo capła. Quor p̄mū ostinet q̄ttuor ptes. In prīa dām determiat de īstrumēto prīo abūdādi in syllis dyaletic). ⁊ intēdit. 3. cōclusiones. Prīa tāgit numer⁹ īstrumētor ⁊ ē ħ. ¶ Instrumēta per q̄ abūdam⁹ in syllis dyaleticis sūt q̄ttuor. p̄mū ē ꝓpōnū sūptio. 2ª est multiplic) distinct⁹ tertiū ē dām iuētio. ⁊ q̄rtus est silitudis ꝓsideratio. ¶ Scōa ꝓ tria vltia īstrumēta q̄dā mō ꝓtinēt in prīo qđ ē propositionū sūptio. patz. q⁹ qñ distiguim⁹ bonū vel eligēdū: in bonū suaue ⁊ bonū expediēs tūc sumim⁹ propōes. ⁊ qñ distiguim⁹ sēſū a disciplia eo q⁹ amittētes disciplinā p̄nt eā rursus sumere: sed amittētes sēſū nō p̄nt rursū recupare. similit qñ dicim⁹ q⁹ sic se habet sanatiuū ad sanitatē. ita se hz enechiū ad enechiā: tūc sūim⁹ propōes. mō p̄mū istor ē multiplic) distinctō ⁊ 2ª ē dām iuētio. ⁊ ttiū ē silītudis ꝓsideratō. g̃ qōlibet istor ē ꝓpōnū sūptio. ¶ Tertia conclusio tāgit primū documētū ad sumēdū propositiōes. et est. volēs sumere ꝓpōes oz gnq; cōsiderare. prīo debet ꝓsiderare ad ea q̄ dicta sūt sic i propōe dyaletica scz q⁹ sumat opiones omniū aut pluriū aut sapiētū. ⁊ bor vel oīm. vel pluriū. vel notissimor. 2º debet sumere ꝓpōnes ꝓtrarias ꝓbabilib⁹. 3º debet sumere ꝓpōnes q̄ scōz vnā quāq; artē sūt iuēte. q̄rto. debet sumere ꝓpōes cōtrarias probabilib⁹ protēſas secundū contradictionē. gnto. debet sumere propōnes silles probabilib⁹. ⁊ de isto dat duo exēpla. vt si sumam⁹ cōtrarior esse eādē disciplinā: et sumere debem⁹ cōtrarior eē eūdē sensū. 2ª exēplū ē. vt si qs sumat q⁹ videm⁹ int⁹ suscipiētes aliqd ⁊ nihil exmittentes. pōt sumere q⁹ etiaz audim⁹ int⁹ suscipiētes ⁊ nihil exmittentes. ⁊ olfacimus eodē mō. ¶ Quarta ꝓ tāgit 2ª documētū qđ ē tale. volēs assūere propōes debz assumere illud qđ videt oibus aut plurib⁹ tāq; p̄ncipiū vex. ¶ Quinta ꝓ tangit tertiū documētū. volēs sumere ꝓpōes debet sūere diffiones ⁊ descriptiōes vtiū. vt diffinitiōes boni. ⁊ aialis. ¶ 6ª ꝓ tāgit q̄rtū documētū. volēs sūere ꝓpōes debet capere opiones singlor. vt ēpedocles dic eē. 4. elēmta corpū. q⁹ dyaletic⁹ pōt pōere illō qđ ab aliq̄ pbabilt dictū ē. ¶ 7ª ꝓ tāgit 5. documñtū. oēs ꝓpōnes dya^cc. ⁊ oia pbleūata diduntt p tres ptes. nā q̄dā sūt ethice. vt vtr opteat magl pētib⁹ vel legib⁹ obedire si dissētiāt. alie lo^cc. vt vtr ꝓriox sit eadē disci^na. vtñ. alie vo phice. vt vtm mūd⁹ sit etern⁹ vel nō. verūtū ille ꝓpōes ñ ōbēt oēs

a dyaletico diffiniri. qz difficile ē assignare diffinitiones eoꝝ sed sufficit eas cognscere p exēpla. ⁊ aliter pbs bēbit diffinire ꝑm veritatē in dya^ca. aut scōz opionē tātū. ¶ Octaua ꝑ^o tāgit sextū documētū qō ē tale. volēs sumere plēs ppones p debet sumere ppones magis plēs et deide diuidere eas in singlēs. vt pōz sumere q oppositoꝝ eadē ē disciplina. deiñ q ꝺriorū ē eadē disciplina. ⁊ ēt eoꝝ q̄ sūt ad aliqd est eadē disciplia. ⁊ ñter q bōi ⁊ mali ē eadē disciplina. ⁊ etiā albi ⁊ nigri. sil'r calidi ⁊ frigidi.

Secundo Sciēdū ē q aristo. in secunda parte determiat de multiplici distinctione. ⁊ continet. 4. pticlas. In pria ponit aliqs ꝺsiderationes ō mltiplici distictōne ispiciēdo ad opposita. et cōtinet. 9. ꝺclones. ¶ In pria tāgit tle documētū. nō solū oz ōterminare de diuersis modis mltiplicis. sz oz assignare ratōnes ipsoꝝ modoꝝ illi^9 mltiplici. vt ñ solū oz dicere q bonū dr̄ de iustitia ⁊ fortitudine: de enecbiuo ⁊ sanatiuo. qz q̄dā dicūt bona ꝓpter b q talia sūt. q̄dā aūt ꝓpter b q sūt pfectia alicui^9. ¶ Scōa cōclusio tāgit p̄mā cōsiderationē ispiciēdo ad cōtraria. ⁊ ē b. si ppositū bēat plura ꝺtraria spē ⁊ noie dra ipsū ē mltiplex. Declarat trib^9 exēplis. p̄mū. qz acuto i voce contrariat graue. ⁊ acuto i magnitudine contrariat obtusū. iō acutū dr̄ mltiplr̄ sic eius contrariū. z^m exēplū. graui i voce ꝺtrariat acutū. ⁊ graui in magnitudie ꝺtrariat leue. iō grue ē mltiplex. Tertiū exēplū. bono i aīali ꝺtrariat fedū. ⁊ bono i domo dr̄iat pestilēs. ideo bonū ē multiplex. ¶ Tertia ꝑ^o tāgit tertiā ꝺsiderationē. ⁊ ē b. si ppositū bēat pla contraria eadē noie ⁊ spē dra ppositū ē multiplex. ꝓbatz duob^9 exēplis. qz albo i voce ꝺtrariat nigrū in voce. ⁊ albo i colore cōtrariat nigrū in colore. vox enī ⁊ alba ⁊ nigra dr̄. sil'r ⁊ color. ḡ ꝺtraria in voce ⁊ colore sūt eadē noie. Sz q dr̄ant spē pz. qz eoꝝ q̄ sūt eadē spē ē idē sēsus. sz istoꝝ nō ē idē sēsus. qz albū ⁊ nigrū in voce iudicamus auditu. sz albū ⁊ nigrū i colore iudicam^9 visu. z^m exēplū. acuto i humorib^9 cōtrariat obtusū ⁊ similiter acuto i magnitudib^9 cōtrariat obtusū. ista tū dr̄nt spē. qz vnū pcipim^9 tactu. ⁊ aliud gustu. ¶ Quarta cōclu^o tāgit tertiā cōsiderationē. si ppositū i vno subiecto bēat cōtrarium. ⁊ in alio nō: est mltiplex. pz duob^9 exēplis. ꝓbatz primū exēplū. delectatōi q̄ ēi potu cōtrariatur tristitia. sz delectationi q̄ ēin cōsiderando q dyameter ē coste assymet: nihil ē cōtrariuz ideo delectatio ē multiplex. z^m exēplū. amare qō ē scōz aīmā contrariat odire. sz amare qō ē scōz corpalē actū nihil ē cōtrariū. iō amare est equocū ⁊ multiplex. ¶ Quīta cōclu^o tāgit q̄rta cōsiderationē q̄ ē b. si inf ppositū ⁊ vnū suoꝝ contrarioꝝ sit mediū. ⁊ inf ipsū ⁊ aliud contrariū sit idē mediū. ppositū ē mltiplex. ¶ 6^a conclu^o tāgit qnta cōsiderationē q̄ ē. si inter ppositū ⁊ vnū suoꝝ cōtrarioꝝ sit vnū mediū ⁊ iter ipsū ⁊ aliud contrariū nō sit idē mediū: ppositū ē multiplex. De istis duab^9 cōsiderationib^9 dat vnū exēplū. qz mediū albi ⁊ nigri in coloꝛib^9 ē fuscū. sz iter albū ⁊ nigrū in voce nihil ē mediū nisi forte raucū. qdā enī dicūt raucā vocē esse mediā. ideo albū erit equocum ⁊ mltiplex. ⁊ similr̄ nigrū. ¶ Septia ꝑ^o tāgit sextā cōsiderationē q̄ ē. si iter ppositū ⁊ vnū suoꝝ contrarioꝝ sint pla media. ⁊ inf ipsū ⁊ aliud contrariū sit tātū vnū mediū: ipsū ē multiplex. vt iter albū ⁊ nigrū in coloꝛib^9 sūt pla media. sz inf albū ⁊ nigrū in voce ē tantū vnū mediū. scz raucū. ¶ Octaua ꝑ^o tāgit vnā cōsiderationē ispiciēdo ad contradictoꝛia. ⁊ ē bec. si vnū contradictoꝛioꝝ ē mltiplex. ⁊ reliquū. vt si ñ videre sit mltiplex: ita ⁊ videre ē mltiplex nā ñ videre vno mō tm̄ valz sic ñ habere visū ⁊ ei opponit̄ videre qō tātū valz sic bre visuz. Alio^9 nō videre tm̄ valz sic ñ vti visu. cui ꝺtradicit videre qō ē vti visu. ¶ Nona cōclu^o tāgit vnā considerationē respiciēdo ad p̄uatie oppositoꝝ dicat̄ mltipliciter: ⁊ reliquū. vt si sētire dicat̄ ꝑm aiam ⁊ scōz corp^9. ita insēsibile dicet̄ scōz aiaz ⁊ ꝑm

Tertio Sciēdū est q aristo. corpus. in tertia pticula docet cognscere mltiplex ispiciēdo ad casus. ¶ Et intēdit tale cōclusionē. si vnū casuū dicat̄ multiplr̄. ⁊ reliquū. vt si iuste dicat̄ multiplr̄. scz i cognoscendo et in iudicādo. etiā iustū dicet̄ multiplicit. ⁊ si sanatiuū dicat̄ multiplr̄ scz q ē sanitat] effectiuū. aut sanitat] cōseruatiuū. aut sanitatis seruatiuū. ⁊ etiā sanatie dr̄ mltiplr̄. scz effective. cōseruatie. et seruatiue. ¶ Cōsequnter i 4ta particula docet cognoscere mltiplex in ispiciēdo ad gña. et itēdit duas cōclusiones. Quaꝝ p̄ma tāgit p̄mā ꝺsiderationē q̄ est b. si ppositū reperiat̄ in diuersis p̄dicamētis: ipsū ē mltiplex. ꝓbatz trib^9 exēplis. ꝓbatz primū exēplū. bonū in cibis ē effectiuū voluptatl. ⁊ bonū i me-

dicina ē effectiuū sanitatis. et bonū in ala ē q̄ leficatiuū aie. facit enī aiaz castā. fortē ⁊ iustā. et similiter ō bono in hoīe. ideo bonū est eguocū et multiplex. 2m exemplum. color est genus albi in corpore. et bene audibile: est genus albi in voce. Tertium exemplū. acutū est multiplex. qz vox dr̄ acuta eo q̄ est velox. et angul⁹ dicit acut⁹ quia mior ē recto. et cultellus dicit acut⁹ quia habet angulū acutū. ¶ Tertia ꝯclusio tāgit secūdā ꝯsiderationē. q̄ ē ℔. si propositus cōueniat reb⁹ diuersoz generū nō subalternati positoz ipsius ē multiplex. vt ℔ nomen animal potest cōuenire ei qō est asin⁹. et ei qō est vas. que sunt gña non subalternati posita. naz asinus ē de gñe subē. et vas est de gñe q̄litatis in q̄rta specie. si vo illa gña sint subalternati posita nō oz ipsuz esse multiplex. vt animal ⁊ auis sunt gña subalternati posita r̄spectu cozui. coruus enī dicit aial volatile bipes. ⁊ etiā dicitur auis. tamē quia aial et auis sunt gña subalternati posita: nō oz q̄ cozu⁹ sit multiplex. ℔ etiā potest fieri ispiciēdo ad cōtraria. ¶ Cōsequēnt i tertia particula docet cognoscere multiplex ispiciendo ad dr̄ias. et intendit gnq̄ cōclusiones. ¶ Quaz pria tāgit primā cōsiderationē que ē hec. dat significat alicui⁹ propositi oz inspicere ad diffinitōes eoz et perēpto gñe oz videre si p̄cise remaneat eadē dr̄a. et si nō. propositū est multiplex. vt albū in corpe sic diffinit. ē corpus hñs albedinē. sed albuz in voce sic diffinitur. ē vox hñ audibilis. mō iterēpto ꝑpo genere scz corpore ⁊ voce nō remanet eadē differētia. quia nō est idē habere talē colorē. et cē hñ audibile. ideo albū ē multiplex. Et subdit q̄ i diffinitionib⁹ sepe latet assequēs equocū. iō oz videre si predicata in diffinitōe posita cōueniant diffinito fm diuersas rōnes. ¶ Scōa ꝯclusio tāgit scōaz cōsiderationē q̄ est ℔. si significata ꝑpositi nō sint cōparabilia scōz magis et min⁹. aut scōz eq̄le: ipsū est multiplex. vt vox alba et vestis alba nō sunt cōparabiles. similiter humor acut⁹. et vox acuta non sūt cōparabiles. ideo albū ē equocū. similiter ⁊ acutū. nā oīne vniuocū ē cōparabile scōz magis ⁊ min⁹: aut scōz eq̄le. ¶ Tertia ꝯclusio tāgit tertiā cōsiderationē q̄ est hec. diuersoz generū et nō subalternati positoz diuerse sūt differētie ⁊ species. vt animalis et sciētie. ideo cōsiderāduz ē si ꝑpositū sit differētia diuersoz generū et nō subalternati positoz. quia tūc ꝑpositū erit multiplex. qō patet exēplo. quia acutū est differentia voc⁹ ⁊ magnitudis. differt ei vox a voce eo q̄ vna fit acuta: et alia fit grauis. sic ⁊ magnitudo differt a magnitudie. ideo acutū est equocū. Diuersoz enī generū et nō subalternati positoz diuerse sūt differētie. ¶ Quarta ꝯclusio tangit quartā cōsiderationē q̄ ē ℔. si propositū sub eodē nōie bēat differētias diuersoz generū: ipsū est multiplex. vt color g est in corporibus habet istas differentias q̄ sūt disgregare: et cōgregare visū. sed color qui est in melodys tales differētias nō habet. ¶ Quīta cōclu⁹ tangit gntā cōsideratōnē q̄ est ℔. cū sit species nullius sit differētia. nā hō et bos nulli⁹ sunt differentie. ideo cōsiderāduz ē si propositus sub eo dē nōie sit spēs vni⁹ et differētia alteri⁹. tūc propositus erit multiplex. vt albuz i corpe ē species color⁹. et albuz in voce ē differentia. dr̄t enī

Conclusio vox a voce eo q̄ alba sit.

R̄ñsalis. rātuz sūt quattuor instrumēta abundādi in sillis dyaletic⁹. patet per sufficiētiā. quia cōtingit abundare i sillogismis dyaletic⁹ ex parte vocis. vel ex parte rei. si primū: ℔ est duplr̄. vel ex parte voc⁹ cōplexe. et sic ē propōnū sūptio. vel ex pte vocis in cōplexe. ⁊ sic ē multiplic⁹ diſtin⁹. Si ex parte rei ℔ ē duplr̄. vel ex parte rei cōueniētie: et sic est silitudinis cōsidera⁹. vel ex parte dr̄ie. ⁊ sic est dr̄ax iuētio. Et vocat istrumētū p̄optitudo q̄dā ad reperiendū faciliter ⁊ p̄opte plura media ad eadē cōclusionē dyaletice pbādū.

Primo Dubitat. vtrū de similitudinis cōsideratiōe spectet ad dyaleticū tractare tāq̄ instrumētū. ¶ Pro dubio ē supponēdū q̄ arist. in tertia pte principali hui⁹ tractat⁹ determiat ō dr̄ax iuētione. ponendo duas cōclusiones. ¶ Quaz pria tāgit primā cōsiderationē q̄ ē ℔. oportet cōsiderare dr̄am eorū q̄ sūt eiusdē generis. vt qō est illud in q̄ differt iustitia a fortitudie. et prudētia a tēperantia. hec enī oīa sūt ex eodē gñe. scz ex genere vtutis. ¶ Secūda ꝯclusio tāgit scōaz ꝯsideratōnē. oportz cōsiderare dr̄iam eoz que sūt in diuersis gñib⁹ que tamē nō nimiū differūt. vt in quo differt sēsus a sciētia. nā in his que nimiū differūt manifeste sūt omēs differētie. ¶ Consequēter in quarta pte principali ponit tres cōclusiones ad cognitōnē similitudis. ¶ Prima tāgit primā cōsiderationē q̄ ē ℔. oportz cognoscere similitudines eoz que sūt in diuersis ge-

neribus qualiter se habet alterꝝ ad alterū. nā sic se habet aliud ad aliud. vt sic se habet disciplina ad disciplinatū ita sensus ad sēsatū. oportet etiā cognoscere ꝗliter alterū ē in altero. qz sicut aliud ē in alio vt sicut visus ē in oculo: ita mēs est in aia. et sicut trāquillitas ē ī mari: ita serenitas ē in aere. ¶ Scōa ꝯclusio tāgit scōaz cōsiderationē q̄ est ħ. oportet ꝯsiderare silitudinē eorꝝ que mltū differūt. qz per ea faciliter poterim⁹ accipere silitudinē ī alys. ¶ Tertia ꝯclu⁹ tangit tertiā cōsiderationē. oportz ꝯsiderare silitudinē eorꝝ q̄ sūt in eodē gñe. ⁊ videre si sit aliqō ꝯmune qō oib⁹ insit vt hoi et equo et cani ineſt aliqō cōe in q̄ sūt similia. ¶ Ꝟ supposito respōdeſ p talē distictionē. ꝯsidera⁹ silitudinis pōt dupliciter cōsiderari. vno⁹ vt rōne ipsius aliud inferaſ. ⁊ sic ē loc⁹ dyaletic⁹ ⁊ non instrumētū. Alio⁹ vt per eā itellect⁹ accipiat plures termios q̄ possūt esse media ad sillogizandū dyaletice. et sic est instrumētū.

Secūdo Dubitaſ. ad qd est vtilis mltiplic] distictio. ¶ Pro solutione supponit⁹ q̄ aristo. determiat de vtilitatib⁹ p̄dictorꝝ instrumētorꝝ. et cōtinet tres partes. in quaꝝ pria intēdit talē cōclusionē. multiplicis distinctio ē vtilis ad tria. ꝑmo. ad manifestandū ꝓpositū. qz ꝓpositū multiplic] nō pōt eē manifestū nisi sciam⁹ quoties ipsū dr. 2° ē vtilis ad Ꝟ q̄ fiat disputatio ad rē ⁊ nō ad nomē sed si multiplex sit in distictū tūc opponēs ⁊ respōdēs nō capiūt ꝓpositū p eodē. et sic disputāt ad nomē. sed si mltiplex sit distictū tūc opponēs videbit⁹ ridiculosus nisi capiat ipsū sic respōdēs. Tertio ē vtilis ad nō paralogizari ⁊ ad paralogizare. qz si rñdēs sciat distictionem mltiplic]: ñ poterit palogizari ab opponēte. et opponēs sciēs distictionē mltiplic] poterit palogizare respōdēte nō sciēte distictionē multiplic]. Ꝟ tamē nō sēper accidit sz solū qñ multiplex in vno sēsu ē vez. et ī alio falsū. Et subdit q̄ palogizare rñdēte nō ē modus ꝯueniēs dyaletice. qz verēdū ē oīno dyaletic] ad nomē disputare. nisi ꝓpositō nō possz aliē disputare.

Tertio Dubitaſ. ad q̄t ē vtilis differentiaꝝ iuētio. ¶ Pro rñsiōe supponitur q̄ in scōa pte huj⁹ capituli docz aristoteles vtilitatē iuētiōis dꝛaꝝ. et intēdit talem conclusionē. ¶ Differētiaꝝ iuētio vtilis est ad duo. ꝑmo. ad sill'os de eodē ⁊ diuerso. qz si iuenim⁹ differētiā aliquoꝝ; ꝓdem⁹ ea nō esse eadē sed diuersa. 2° est vtilis ad cognoscēdū diffinitiōes vniuscuiusq̄ qz p differētias separamus ꝓpriā rationē cuiuslibz substātie a q̄libz alio. ¶ Cōsequēter ī tertia pte ponit talē ꝯclusionē. similitudis cōsideratio vtilis est ad tria. ꝑ. ad inductionē rōcinationis. qz ꝓpter similitudinē singulariū ex ipsis singularib⁹ aggredit inducere vl'c. q̄ vtilis ē ad iductiōes. añs patz; qz nō est facile inducere ignorātib⁹ similia. 2° est vtilis ad sill'os ex ypotesi. qz ꝓbabile est q̄ sicut se habet in vno similiū: sic se habet in reliqs. ideo illud qō ostēdim⁹ de vno similiū posse ostēdere de alys. Tertio ē vtilis ad diffinitionū assignationē. qz per similitudis ꝯsiderationē possum⁹ cognoscere aliqō cōe ī q̄ aliq̄ ꝯueniūt. qō cōe ē gen⁹ si predicet⁹ in qd. nā de nūero ꝯiunctum illud qō maxie ī eo qō qd ē ꝑdicatur gen⁹ erit. valet etiā in illis q̄ nō sūt eiusdē gener]. qz illud qō ē cōe illis q̄ nō sūt eiusdē generis pōt poni p gñe. Hoc declarat p duo exēpla. Primū exēplū. trāqllitas in mari ⁊ serenitas in aere cōueniūt in Ꝟ q̄ vtrūq; ē ges. ideo ges est de diffinitōne vtriusq;. 2m exēplū. punctus in linea ⁊ vnitas ī nūero cōueniūt i hoc q̄ vtrūq; ē pncipiū. ideo pncipiū ē de diffinitiōe eorꝝ. nā vnitas ē pncipiū nūeri. et punctus ē pncipiū linee. ¶ Consequēter epilogādo ꝓtinuat dicta sua in isto ꝑ determināda in 2° dicēs. istrumēta per q̄ fiūt silli dyaletici sūt hec q̄ttuor p̄dicta. Sed loci ad q̄s predicta instrumēta sūt vtilia sūt by q dicēdi sunt in secūdo huj⁹.

Ad rationes Ante oppositū. ¶ Ad p̄ mā dicit⁹ q̄ licet p̄dicta instrumēta ꝑ et per se sint instrumēta abūdādi in illis dyaletic]. ex cōsequēti tamē sunt ī strumēta abūdādi in iductiōib⁹ dyaletic]. vel posset cōcedi añs et negari ꝺña. qz istrumētū dyaleticū debet reddere hoīnē ꝓptū ad stati reperiēdū plura media ad eā dē cōclusionē dyaletice ꝓbādā. mō cadē 2° nō potest iductiue ꝓbari nisi p vnicū mediū. videlz paggregatū ex suis singularib⁹. ideo nulla sūt iustrumēta abūdādi in iductiōib⁹ dyaletic]. ¶ Ad secūdā dicit⁹ q̄ lz ꝓpōnū sūptio sit nēcia ad dyaleticū sillm. tamē habit⁹ qui docet nos sumere plures ꝓpōes p quas pōt eadem cōclu⁹ dyaletice ꝓbari ē instrumētū vtile abūdādi ī sillogismis dyaletic]. ¶ Ad tertiā rñdeſ ad primā partē q̄ multiplic] distictio pōt tripliciter cōsiderari. vno⁹ vt per eā intētiones nō inten

teréoueanť. et que sůt ad ꝓpoſitũ accipianť. et ſic ad quãlibet ſcięti̇ã pertine t diſtin° multiplicl. 2° poteſt cõſiderari vt per eã argumentatiões ſophiſtice diſſoluũtur. et ſic ꝓtinet ad ſophiſticã. Tertio poteſt cõſiderari vt ꝑ talez diſtictioné habeam° plures termios et ex cõſequẽti plura media ad eãdẽ cõcluſioné ꝓbãdũ. et ſic ꝓtinet ad dyaleticũ. Ad ſcõaz partez rõnis reſpõdeť ꝙ differẽtia ꝛ inuẽtio põt dupliciter ꝛſiderari. vno° vt per eã habeaťr oŕie ad demõſtrãdũ ꝛcluſiões et ad diffiniẽdũ termios. et ſic pertiet ad demõſtratorẽ et methaphiſicũ. Alio mõ cõſideraťr vt per eã reperiantur plures termi ꝙ poſſũt eſſe media ad ſillogizandũ dyaletice. et ſic eſt inſtrumẽtũ dyaleticũ et de ſimilitudis cõſideratiõe. vt patuit i ꝓmo dubio. ¶ Et hec de ꝓmo thopicoꝝ.

Jrca Jnitiũ ſecũdi libri thopicoꝝ. Queritur. Utrũ in accidẽtibus ab eſſe ad eſſe ſit fõlis ꝛña. rẽ ¶ Et videť ꝙ ſic. qz cauſa formalis ſeparaťr a ſuo effectu. ꝙ impoſſibile eſt albedinẽ alicui ineſſe et ipſũ nõ eſſe albũ. et per cõſeqns ab eẽ ad eſſe valebit vl'r ꝛña. ¶ Scõo ſic. accñtis eſſe t eius ineſſe ſůt idẽ. ꝙ ab vno ad aliud valz ꝛña. et ecõtra. añs patz ꝑ ariſtotelẽ ſeptio methaphiſice dicẽtẽ ꝙ accidẽt] eſſe eſt ineſſe. ¶ Tertio ſic. oĩs forma q̃ ꝓdicaťr denoiatiue de aliq̃ ẽ ei realiter inherẽs. ꝙ ab ineſſe ad eſſe valet cõſeq̃ntia. tenet ꝛña. qz oẽ accñs denoiatiue ꝓdicaťr de ſuo ſubo. ¶ Jn oppoſitũ tñ eſt ariſto.

Primo Sciẽdũ ẽ ꝙ ꝓ declaratiõe termioꝝ ponũť due ſuppões. et tres diſtinctões. ¶ Prĩa ſuppõ ẽ h. eſſe alicui eſt eſſe i illo ſcõz aliquẽ modũ eſſẽdi in. 2ª ſuppoſitio. accñs eẽ eſt ipſũ ꝓdicari õ ſuo ſubo. Ex q̃ ſeqť ꝙ q̃rere vtrũ ab ineẽ ad eſſe valeat cõſeq̃ntia ẽ q̃rere vtꝝ a ꝓõne ſignificãte accñs iberere ſuo ſubo. ſeq̃ť ꝓpõ in q̃ ꝓdicaťr accñs de ſuo ſubo. vt albedo iberet ſorti. ꝙ ſortes eſt albus. ¶ Prĩa diſtictõ ẽ h. accñtiũ q̃dã inſunt ſubo ſub eſſe ꝓfecto. ſic calor in eẽ intẽſo. Alia ſůt ſub eſſe ipfecto. vt calor in eſſe remiſſo. 2ª diſtin° accñtiũ q̃dã inſůt i eſſe ꝓmanẽti. vt rubedo naťr alis. q̃dã iſůt in eſſe trãſeũti. vt rubedo ex vecũdia. Tertia diſtin° accñtiũ q̃dam inſůt ſubo idiuiſibili. ſic accidẽtia aie. Alia iſůt ſubo diuiſibili bñti ꝑtes. ꝛ illa ſůt duplicia. qz q̃dã inſůt toti ſubo. alia autẽ ſolũ inſůt vni ꝑti ſubi. ꝛ ite ꝛ illa ſůt duplicia. qz q̃dã ſůt q̃ determinãt certã partẽ in ſubo. vt ſimitas ſibi õtermiat naſũ. q̃dã vo ſůt q̃ ñ determinãt ſibi certaz ꝑtẽ i ſubo. ꝛ illa ſůt duplicia. qz q̃dã inſůt maiori ꝛ ꝑncipali ꝑti. ꝛ q̃dã inſůt min° ꝑncipali parti. ꝛ illa ite ꝛ ſůt duplicia. qz q̃dã ſůt talis naťe ꝙ cuicũq; ꝑti inſůt ſufficiũt denoiare totũ. ſic leſura ꝛ egritudo. ꝛ alia nõ ſufficiũt denoiare totũ. ſicut albedo dentiũ.

Secundo Sciendũ ꝙ ſcõs liber thopicoꝝ in q̃ determiat ariſto. de ꝓbleũate accñtis vidiť in duos tractať°. Quoꝝ ꝑm° cõtinet vnicũ capitulũ qõ habet duas partes. Jn quaꝝ ꝑma itẽdit tres cõcluſiões. ¶ Prĩa 2° tãgit vnã ſuppõnẽ. q̃ ẽ h. ꝓbleũatũ q̃dã ſůt vlĩa. vt ois voluptas ẽ bonũ nulla voluptas ẽ bonũ. Alia ſůt ꝑticularia. vt q̃dã voluptas ẽ bonũ. q̃dam voluptas nõ ẽ bonũ. ¶ 2ª 2° tãgit ſcõaz ſuppõnẽ q̃ ẽ h. ꝓbleũata vlĩa tã affirmatiua q̃ negatiua ſůt ꝓpoſita ꝑticlarib°. ꝑz. qz oñdẽs vl'e ſimlr oſtẽdit ꝑticlare. vt oñdẽtes ꝙ aliqd oi ieſt oſtẽdim° ꝙ alicui ieſt. ꝛ oñdẽtes ꝙ nulli ieſt: ſimlr oñdim° ꝙ alicui nõ ieſt. ¶ Tertia 2° tãgit ttiã ſuppõnẽ q̃ ẽ h. ꝓbleũata negatiua ſůt ꝓpoſita affirmatiuis. patz. qz vt i plurib° rñdẽtes aſſerunt ꝓpoſitiões affirmatiuas. iõ arguẽtes cõtra ipſos hñt ipſas deſtruere ꝓbãdo ptẽ negatiuaz ideo ꝓbleũata negatiua ſůt ꝓpoſita affirmatiuis. ¶ Cõſeq̃nťi 2ª pte h° capli̇ termiat õ ꝓbleũate accñt] ponẽdo q̃ttuoꝝ ꝛcloes. Quaꝝ prĩa ẽ. i accñtib° difficillimũ eſt ꝙueniẽtẽ denoiationẽ ꝙuerti. ſz i alijs bñ ꝛtigit. ꝑz ex.ꝝ ꝛ rõe. Exẽplo ſic. qz i diffione bñ ꝙuertiť. vt ſi aial greſſibile bipes iſit alicui. ipſuz erit aial greſſibile bipes. Silr i gñe. ſi aial ieſt alicui ipſuz erit aial. ſilr i ꝑpõ. vt ſi grãma^ce ſuſceptible ieſt alicui: ipſũ ẽ grãmatice ſuſceptible. Rõe ſic. qz nihil boꝝ triũ ꝛtigit ſcõz qd ieẽ vl'r ñ ieſſe. qz qõlibz boꝝ aut ſimplr ieſt. aut ſimplr ñ ieſt. ſz i accñtib° nihil ꝓhibet ꝙ aliqd iſit ſcõz qd. vt albedo vel iuſtitia. ideo ad oſtẽdendũ aliquid eſſe albuz

vel iustū nō sufficit ostēdere q albedo vel iusti
tia sibi insit. ¶ Scōa ꝯclusio tāgit duo peccata
vitāda a dyaletico. ⁊ est ħ. duo sūt peccata ici
dētia ī ꝓbleūatib⁹. ⁊primū ē mētiri. quod acci
dit quādo dicim⁹ inesse illud qō ñ iest. 2ᵐ pec
catū est transgredi ꝓpositā locutionē. quod cō
tingit quādo noiam⁹ res eẋneis noib⁹. vt si ap
pellem⁹ boiez plātariū. i. arborē euersā. ¶ Ter
tia cōclu⁹ tangit vnā cōsiderationē ad ēminā
dū ꝓbleūa accēpt. et est ħ. si predicatū qō iest
scōz modū essēdi in aliquoꝝ ꝑdicatoꝝ assigna
tur inesse vt accīs: peccatū ē in assignatōe ac
cident. ¶ Quarta ꝯclu⁹ ostēdit circa qō predi
catū maxie cōtingat hoc peccatū. et ē ħ. ħ pec
catū maxie accidit in gñe. patz exēplo. et rōne
Exēplo sic. quia si quis dicat colorē ineē albe
dini vt accīs: peccat. qz nō accidit albo colorē
esse. cū color sit gen⁹ albi. ⁊Ratione ꝓbaf sic.
qz ille qui assignat aliqd inesse vt accīs assigt
ipsū inesse scōz denoiationez. q̄ si quis assignet
gen⁹ inesse scōz accīs peccat. patz. quia si quis
dicat albedinē ineē colori. vel ābulātē mouē
ri peccat. quia a nullo gñe denoiatiua ꝑdicatō
dicīf. sed oia genera vniuoce de specieb⁹ predi
cātur. nā nomē et rationē gñis spēs suscipiūt.
Ex hoc infert q g dicit albedinē esse colorātā
nō assignat ħ ineesse vt gen⁹ propter denoiatio
nē. neq; vt ꝓpriū aut diffinitio. qz illa nō insūt
alteri a ꝓpriis subicibilib⁹. sed mlta alia ab al
bedine colorant. vt lignū. lapis. equ⁹. homo.

Tertio Sciēdū q circa hunc textū inci
dūt q̄ttuor difficultates. ¶ Quā
rū ꝓria est ħ. vtrū predicta dio ꝓbleūatuz sit
sufficiēs. Et videt q nō. quia vle ⁊ particulaf
sūt passiōes soli ꝓpōni cōueniētes. sed ꝓbleu
ma ñ ē ꝓpositio. q̄ ⁊c. Iteꝝ sic est aliqō ꝓbleu
ma ꝑticulare. ita ē aliqō indefinitū. ¶ Rñdet
per talē distinctionē. ꝓbleūa pōt capi dupliciť.
vno⁹ ꝓpe vt ē questio vtrāq; partem ꝑtradi
ctiōis ꝯplectēs. Alio⁹ capiť min⁹ ꝓpe sez pro
ꝓpositione data a respōdēte ad ꝓbleūa ꝑmo
mō dictū ꝓpositū. ⁊ sic capiť hic. Et per ħ pa
tet solutio ad primā rōnē factā. Et ad scōaz di
cit q ꝓbleūa idefinitū cōtinet sub ꝓbleūate
ꝑticulari. ¶ Scōa difficultas. qd ē ꝓbleūa ac
cidētis. ⁊Rñdet q ē illud q̄ q̄rit predicatū in
esse subo cū expssiōe ipsi⁹ accīt. vt vtrū color
insit corpori vt accīs. ¶ Tertia difficultas. q̄
rep̄s p̄ determiat de ꝓbleūate accīt. ⁊Rñ
det q ꝓpter tria. ꝓmo. ꝓpter ei⁹ difficultatē
2⁹. ꝓpter ei⁹ tarmiabilitatē. qz solū ē termiabi
le negatiue. et ꝓbatū est i textu q ꝓbleūa
ta negatia sūt ꝓpria affirmatis. 3⁹. ꝓpter ꝺue
niētiā quā habet cū ꝓbleumate simplic] inhe
rētie. ¶ Quarta difficultas. vtrū gen⁹ possit p̄
dicari de spē denomiatiē. suppositꝰ] his q̄ dicta
sūt in p̄dicamēt] de denoiatiuis ꝓpo nūc rñ de
tur per duas suppōnes. ⁊ duo dicta. ⁊ꝓria sup
positio ē ħ. gen⁹ predicari de specie denoiatiue
est cōcretū gñis p̄dicari de ipsa specie abstra
ctiue designata. vt albedo ē colorata. 2ª suppō
passio superior] mltotiēs noiaf noie ꝯcreti ip
sius supiozis. vt quātū est idē q diuisibile vel
habēs ꝑtes. ¶ ⁊primū dictū. cōcretū gener] ca
ptū ꝓ passiōe ipsius gñis denoiatiue p̄dicaf
de ipsa passiōe sic passio. vt linea ē quāta. ideſt
linea ē diuisibilis. vel habēs partes. 2ᵐ dictū.
cōcretū generis vt generis ē nūq; predicaf de
spē. vt ista ē falsa. linea ē quāta. vt sit sensus li
nea habet quātitatē. vel linea ē subm q̄titat].
Ex q̄ patet rñsio ad difficultatē. scz q nullum
gen⁹ predicaf denoiatiue de spē. patz. qz dictū
est in textu q a nullo gñe denoiatiua predicatio
dicitur de specie.

Conclusio ⁊Respōsalis. in oib⁹ accidē
tibus ab inesse ad esse. ⁊ econtra: est formalis
ꝺña. ⁊patet. p rōnes factas añ oppositū. Et au
ctozitas aristotelis debet itelligi de accīt⁹
que aut iperfecte insūt. aut in trāsitu. aut ipar
te q̄ nō sufficit denoiare totū. 2ª pars debet in
telligi de accīt⁹ que p̄dicaf denomiatiē de
nomiatione ītrinseca.

Primo Dubitaf. vtrū ꝓbleūa simplic]
inherentie sit termiabile p locos ꝺyaleticos.
¶ ⁊pro dubio supponiť q ī tertio tractatu do
cet aristo. qualiter possit termiari ꝓbleūa sim
plicis inherētie p locos itrisecos. et ꝺtinet sex
partes. In ꝓria termiat ꝓbleūa simplic] inhe
rētie per locū a toto in quātitate ponēdo vnaz
cōclusionē que tāgit talē cōsiderationē. Si ali
quod p̄dicatū assigneť inesse alicui subo oi vl
nulli oz cōsiderare ad suas spēs ⁊ nō in infinī
tis. ideſt in idiuis. ⁊ si nō sit instātia in spēbus
oz itez diuidere vsq; ad idiuidua. et si in aliq̄ inue
niaf istātia destruēdū ē ꝓbleūa. vt si volum⁹
ostēdere q oīm oppositoꝝ ē eadē disciplia. oz
ꝑmo videre si eoꝝ q̄ sunt adaliqd ⁊ cōtrarioꝝ
et eoꝝ que sūt scōm ꝓuationē ⁊ habitū. et eoꝝ
que sūt scōm cōtradictōnē sit eadē disciplia. ⁊
postea oz videre ad indiuidua. vt si iusti et iusti.

dupliet dimidy. cecitatis ꝛ visus. esse ꝛ nõ esse
sit eadẽ disciplia. nã si predicatũ alicui istoꝝ
non insit destruẽdũ ẽ probleũa. et valet etiã
iste locꝰ ad cõstruẽdũ. quia si respõdẽs videat
predicatũ ineſſe oibꝰ aut pluribꝰ tunc debꝫ cõ-
cedere ꝓpositũ. aut ferre instãtiã i aliquo. alit
erit ad icõueniẽs. ¶ Et ꝓ ℔ pꝫ rñsio ad dubiũ.

Secundo Dubitaꝫ. vtrũ ꝓbleũa sim-
plicis inherẽtie sit termiabi
le per locũ a diffinitione. ¶ Pro solutõne sup-
ponit q aristo. in scõa parte ẽmiat probleuma
simplic] iherẽtie per locũ a diffinitiõe ponẽdo
vnicã cõclusionẽ que tãgit talẽ cõsiderationẽ.
si aliqõ predicatũ assigneꝫ alicui subo ineẽ oꝫ
videre si ꝑdicatũ cõueniat diffinitiõi subie-
cti. et si diffinitio ꝑdicati cõueniat subo. et etiã
si diffinitio ꝑdicati cõueniat diffinitioni subie
cti. si nõ: destruẽdũ ẽ probleũa. et si sic cõstruẽ-
dũ est. Declarat per tria exẽpla. ꝓmũ est. si
quis dicat deũ facere iniuriã: oꝫ videre qd sit
iniuriã facere. nã iniuriã facere est spõte noce
re. deo autẽ nõ cõuenit spõte nocere. ideo nec
deo cõuenit iniuriã facere. zᵐ exẽpluꝫ. si quis
dicat q studiosus ẽ inuidꝰ. oꝑtet videre qd sit
inuidia. Est eni inuidia tristitia de apparẽti pspe
ritate alicuiꝰ i nutũ boni. ꝛ tũc manifestũ ẽ q
studiosus nõ ẽ inuidus. quia esset prauus. Ter
tiũ exẽplũ. si dicaꝫ q reꝓhẽsoꝝ ẽ inuidꝰ. viden
dũ est quid sit vtrũ q. reꝓhẽsoꝝ eni est g trista-
tur de maloꝝ prosperitate. sed inuidus ẽ qui tri
staꝫ in bonoꝝ ꝓsperitatibꝰ. ideo manifestuꝫ ẽ
q reꝓhẽsoꝝ nõ est inuidꝰ. Ex ℔ pꝫ rñsio ad umᵐ.

Tertio Dubitaꝫ. vtrũ ꝓbleũa simplicis
inherẽtie sit ꝓbleũa scõꝫ dya-
leticũ. ¶ Pro dubio supponiꝫ q ad ꝺclaratio
nẽ predictaꝝ ꝺsiderationũ poit aristo. tria do
cumẽta. ¶ ꝓmũ ẽ. si in diffinitiõe subi vel ꝑ-
dicati acceptũ sit aliqõ obscuꝝ accipiẽda ẽ dif
finitio subi vel ꝑdicati vel ipsiꝰ termi obscuri
donec veiamꝰ ad notitiã ꝓpositi. zᵐ documẽ-
tũ. si rñdẽs velit sumere aliquã ꝓpõnẽ vlez ꝛ
ꝺtra eã videat instãtiã debꝫ eã sumere cũ sua
instãtia. nã instãtia ẽ argumẽtũ ad ꝓpositum.
3ᵐ exẽplũ. res appellãde sũt vt plẽs eas appel
lãt. sꝫ q insũt ipsis rebꝰ vel ñ isũt ℔ nõ ẽ accipiẽ
dũ a plibꝰ. nã q sanatiuũ sit ꝓfectiuũ sanitat]
debꝫ dici vt plẽs dicũt. sꝫ vtꝝ sanatiuũ sit effe
ctiuũ sanitat] ñ ẽ dicẽdũ vt plẽs: sꝫ vt medici.

Ad rationes Ante oppositũ. patue-
runt solutiões exꝫ dict].

Queritur Utrũ mltiplex
sit ꝺstruẽdũ vl
destruẽdũ in vtroqꝝ sẽsu vel in
altero tãtũ. ¶ Et argr ꝑ q ñ sit
ꝺstruẽdũ in vtroqꝝ sẽsu. qꝫ ml-
tiplex importat sua significata
disiũctie. sꝫ ad ꝺstruẽdũ disiũctiuã sufficit cõ-
struere vnã partẽ. g ad ꝺstruẽdũ mltiplex suf
ficit ipsũ ꝺstruere i vno sẽsu. maiorꝫ pꝫ per ari-
stotelẽ in pñti textu q põit significata ipsiꝰ mul
tiplic] opportunũ disiũctie sic: opportunũ ẽ ex
pediẽs. aut bonũ. ¶ 2ᵒ argr q nõ sit destruẽdũ
in vtroqꝝ sensu. qꝫ multiplex ꝺportat sua signi-
ficata copulatie. sed ad destruẽdũ copulatiuã
sufficit destruere vnã partẽ. g ad destruẽdum
mltiplex sufficit destruere in vno sensu. maiorꝫ
patꝫ p aristo. ꝓ peryerm̃eias q dicit q si tunica
significet boinẽ et equũ nihil differret dicere
tunica ẽ alba: ꝛ dicere istã copulatiuã. bõ ẽ al-
bus. ꝛ equꝰ est albꝰ. ¶ Tertio argr sic auctori-
tate aristotelis dicẽt]. ad ꝺstruẽdũ vel destru
endũ aliqõ mltiplex sufficit ipsũ ꝺstruere vel
ꝺstruere in vno sensu. ¶ In oppositũ ẽ aristo.
dicẽs. tẽtandũ ẽ ãbo ꝺstruere vel destruere.

Primo Sciẽdũ ẽ q ꝓ declaratione
termiorꝝ ponũt due suppõnes
et due distinctiões. ꝓma suppo ẽ ℔. multiplex
nõ ꝺportat sua significata copulatie nec disiũ-
ctiue. sed incõiũcte. qꝫ qñ terminꝰ ponit ad si-
gnificãdũ vnũ suoꝝ significatoꝝ ꝺpositoꝝ non
habet respectũ ad aliud significatũ. Scõa sup-
positio. qõlibet mltiplex ẽ distẽguẽdũ. ꝛ nullũ
est cõcedẽdũ. supposito etiã q in vtroqꝝ sensu
esset verꝝ. similiter nullũ mltiplex ẽ negãdus
supposito etiã q in vtroqꝝ sẽsu esset salũ. ꝓma
distinꝰ duplex ẽ multiplex. quoddã ẽ incõ
plexũ siue equocũ. ꝛ sub tali mltiplici ñ ꝺtigit
ꝺscẽdere ad sua significata nec copulatie nec
disiũctie. Aliud ẽ mltiplex ꝺplexũ ꝛ ãphibolo-
gicũ. ꝛ talis ꝓpõ ñ equalet ꝓpõni copulatiue
nec disiũctie. sꝫ equalet plibꝰ caꝯ incõiũcte sũ
pt]. 2ᵒ distinꝰ duplex ẽ mltiplex. q̃ddã ẽ latẽs
cuiꝰ mltiplicitas latet vel opponẽtẽ vel rñdẽ-
tẽ. et apud illũ quẽ latet tale mltiplex habꝫ rõ
nẽ vniuoci. iõ sufficit ꝺstruere vel ꝺstruere ip-
sũ i vno sẽsu. Aliud ẽ mltiplex mãifestũ cuiꝰ mul
tiplicitas ẽ mãifesta rñdẽti vl opponẽti. ꝛ apud
illũ cui talis mltiplicitas ẽ manifesta debꝫ ꝓ-
bari in vtroqꝝ sensu.

Secundo Sciendũ est q in tertia par

te huiꝰ capituli docet aristo. termiare pobleu ma simplicꝫ inherētie inspiciēdo ad mltiplex et intēdit quicq; ꝯclusiões. ¶ Quarꝫ pria tāgit vnā cōsiderationē i multiplici equoco latenti q̄ ē hec. si multiplicitas propositi lateat rnd̄ē tē tūc propositū ē ostruēdū vel destruēdū fm vnū sensū si nō possit cōstrui vel destrui scōm aliū sensū. Et subdit q; tale mltiplex diuersi mode ē cōstruēdū vel destruēdū. qz ad destru endū ipsū sufficit destruere vnū sēsū sine aliq̄ precōcessiōe. sz ad ostruēdū ipsū oz vti precon cessiōe. scilz q; sic ē in vno sēsu: ita ē in alio. nō eni verū ē q; si aīa bois sit imortalis q; ois aīa sit imortalis. iō priꝰ oz vti precōcessiōe scz q; si cut ē in vna aīa: ita ꝛ in oi aīa. hoc aūt nō cōtin git in vno multiplici cuiꝰ est vna cōis ratio. sic geometer probat h̄ q; ysocheles habz tres an gulos eq̄les duobꝰ rectis. pōt inferri sine aliq̄ pcōcessiōe q; ois triāgulꝰ habz tres. eo q; oim triangloꝝ ē vna ꝯis rō p quā cōuenit h̄ pdica tū qō ē habere tres. ¶ Scōa 2ª tāgit scōaz ꝯsi derationē de mltiplici equoco manifesto ꝛ nō latēti q̄ est h̄. si mltiplicitas ꝓpositi sit manife sta tūc ꝓpositū ē cōstruēdū vel destruendū in vtroq; sēsu. vt si opportunū sit mltiplex ad ex pediēs et bonū. tūc ad cōstruēdū ipsū oz ꝓba re q; opportunū sit bonū ꝛ expediēs. et ad de struendū ipsū oz ꝓbare q; opportunū neq; sit bonū neq; expediēs. ¶ Tertia 3ª tāgit tertiaz ꝯsiderationē aspiciēdo ad mltiplex nō equocū sed ad multiplex ꝯplexū. ꝛ est h̄. si ꝓpositū sit mltiplex nō scōz equocationē sz alioꝰ tūc nō oz ipsū destruere i vtroq; sēsu. sz sufficit ipsū con struere in vno sēsu tātū. vt ista ē mltiplex hīs tres sēsus. disciplia ē vna pluriū. vnꝰ sēsus ē q; disciplia ē vna pluriū. vniꝰ tāq; finis. et alteriꝰ tāq; eiꝰ qō ē ad finē. sic medicia ē faciēdi sāita tē vt finis. ꝛ cibādi: vt eiꝰ qō ē ad finē. 2ª sēsus disciplia ē vna pluriū sic q; sit ābaz tāq; finū vel disciplia ē vna ōrioꝝ. in ōrys eni nihil alte riꝰ est magl finis altero. Tertiꝰ sēsus ē q; disci plina ē vniꝰ per se ꝛ alteriꝰ p accñs. vt triāgulꝰ p se habet tres āgl̄os eq̄les duobꝰ rectis. sed eq latero p accñs ꝯuelt. qz accidit triāgl̄o esse tri angulū eglaterē. ¶ Quarta cōcluꝰ tāgit q̄rtaz cōsiderationē q̄ est h̄. si propositū fuerit mul tiplex sic q; sit vex in vno sēsu. et falsū in alio. oz aspicere i q̄ sensu ē vex et i q̄ falsū. et si hoc nos lateat: tūc ipsū ē cōstruēdū vel destruēdū sic ꝓpositū mltiplex. ¶ patet duobus exēplis.

¶ Primū exēplū. disciplia pōt esse pluriū triplr vt priꝰ dictū ē. 2ū exēplū. desideriū ē plurium. vniꝰ vt finis. sic sanitas ē finis medicie. alteri us vt eiꝰ qō est ad finē. sic ꝯfectio medicialis re spectu medicie. Tertiū. desideriū ē alicuiꝰ se cūdū accñs. velut in vino i quo ē al qd dulce. desideramꝰ eni vinū nō in eo q; vinū. sed qm dulce ē. nā dulce p se desideraꝝ. vinū aūt se cūdū accidēs. si eni auste ꝛ sit iā nō desideraꝝ ¶ Quita 5ª tāgit qntā ꝯsiderationē q̄ ē hec. si diffinitōe ꝓpositi pōaꝝ aliq̄ nomē icertū tūc oz se trāsferre ad aliq̄ nomē certū. vt ꝑ plano in opione sufficit pōere planū vel certū. et ꝑ in-

Tertio uestigare oportet ponere q̄rere. Sciēdū ē q; in q̄rta parte huius capituli docet aristo. termiare pbleūa simpli cis iherētie p locū a spē ad genꝰ ꝛ ēē. et itendit q̄ttuoꝝ ꝯclusiões. ¶ pria tāgit vnā cōsideratio nē circa locū a gñe ad speciē. ꝛ ē h̄. si volumꝰ vi dere an pdicata cōtraria insint eidē videdū ē vtrū insint gñi illiꝰ speciei. ꝛ si sic cōstruēdū est pbleūa. ¶ probaꝝ vno exēplo. si volumꝰ videre vtrū cōtingat sētire recte ꝛ nō recte. videdū ē vtrū cōtingat iudicare recte ꝛ nō recte. mō cō tingit iudicare recte ꝛ nō recte. q̄ etiā cōtigit sē tire recte ꝛ nō recte. ꝓña tenet. qz iudicare est genꝰ ad sentire. q; eni sentit iudicat quodā mō. ¶ Scōa 2ª tāgit scōaz ꝯsiderationē circa locū a specie ad genꝰ. ꝛ ē h̄. si volumꝰ videre an pdi cata cōtraria insint eidē generi: videdū ē si in sint speciei. ꝛ si sic: cōstruēdū ē probleūa. ¶ patz exēplo. si ei disciplia sit prauа ꝛ studiosa. et di spositio erit prauа ꝛ studiosa. qz dispō ē genus discipline. ¶ Cōsequēnr epilogādo dicta sua sub dit differētiā iter pdictas duas ꝯsideratōes. qz pria q̄ ē circa locū a gñe ad speciē nō valet ad ostruēdū pbleūa. sz scōa ꝯsideratō q̄ est circa locū a specie ad genꝰ ē va ad cōstruēdū. ¶ patz. qz nō ē necessariū q; q̄cūq; insūt gñi q; illa spe ciei insint. nam aial est volatile q̄drupes. bō autē nō. sed q̄cūq; insūt speciei necio insūt gñi si eni bō est studiosus: necio aial studiosuz est. Scōa ōria. quia primꝰ locꝰ q̄ est a gñe ad speꝫ est veriꝰ ad destruēdū. 2ª autē ē falsus. patz. qz q̄cūq; generi nō insūt: neče ē illa speciei nō ies se. sed quecūq; speciei nō insūt nō ē neče q; illa gñi nō insint. ¶ Pro tertia ꝯclusiōe ꝑmittit duas regl̄as gñales. ¶ pria ē h̄. de q̄buscūq; pdica tur genꝰ: neče est de illis speciē aliquā illiꝰ ge neris predicari. 2ª regl̄a. q̄cūq; denoiatiue di

cũtur de gñe: necessario dicũt denoiatiue de aliqua suaꝝ specieꝝ. De ꝓpria regla dat tale exẽplũ. vt si de aliq̃ ꝑdicet disciplia: de eodẽ nẽcio ꝑdicabit grãmatica vl musica. vel aliq̃ aliaꝝ discipliaꝝ. De scõa regla dat aristo. tale exemplũ. si aliqs bẽat disciplinã a qua dicat denoiatiue. nẽcio bẽbit grãmaticã. vel musicã. vel rethoricã vl aliquã aliaꝝ discipliaꝝ a q̃ dicetur denoiatiue. Ex his duabus regulis infert aristoteles talẽ cõsiderationẽ. si aliqꝺ ꝓdicatũ assignet ineſſe gñi: videndũ ẽ an insit alicui suarũ specierũ. et si sic. cõstruẽdũ ẽ ꝓbleũa. et si nõ. destruẽdũ ẽ ꝓbleũa. Hoc ꝑ exẽplo. vt si quis dicat aiãm moueri. cõsiderãdũ ẽ si aiãa possit moueri scõz aliquã suaꝝ specieꝝ. vt puta augeri minui corrũpi. vel gñari. vel q̃cunq̃ alia specie motꝰ moueri. si enĩ aia scõz aliquaz specieꝝ motꝰ moueat. tũc manifestũ ẽ q̃ mouet. Et si scõz nullã specieꝝ motꝰ moueat palã ẽ qm̃ nõ mouet. ¶ Quarta ꝯ tãgit tale documẽtũ. si aliqs nõ sit copiosus i arguẽdo: tũc debet aspicere ad plẽs diffinitiões vel descriptiões ꝓpositi. nã ad diffinitiões vel descripti

Conclusio ones facilis ẽ argumñtatõ. Rñsalis. multiplex ꝓstruendũ est et destruẽdũ est in vtroq̃ sensu. Conclusio satis nota est ex primo notabili.

Primo Dubitat. vtrũ ad esse añcedẽtis seq̃tur esse ꝓpñs. ¶ Pro dubio supponit q̃ aristo. in sexta parte huiꝰ capituli docet termiare ꝓbleũa simplicl inherẽtie inspiciẽdo ad añcedẽtia et ꝯña. et cõtinet decẽ cõclusiões. ¶ Quaꝝ pria tangit vnã suppõnẽ et est ħ. añs ꝓpositi ẽ illud q̃ exñte neẽe ẽ ꝓpositũ esse. Ex ꝯña ꝓpositi ẽ illud qõ ex necitate est ꝓposito exñte. ¶ Scõa ꝯ tãgit vnã cõsiderationẽ q̃ est ħ. si aliqd ponat nẽcio seq ad aliud. videndũ ẽ si pro aliq̃ tẽpore nõ seq̃t ad illud. et si sic: tũc nõ erat reiꝰ cõsequẽs. Patet duobꝰ exẽplis. pri mũ ẽ. augeri nõ ſeper nẽcio seq̃t ad nutriri. ſp enĩ nutriũt aialia. nõ tamẽ ſeper augẽt. et exemplũ. remisci nõ nẽcio seq̃t ad scire. q̃ remisci solũ ẽ rei preterite. sed scire ẽ tã rei pñtis q̃ future. dicimur enĩ scire ꝑsẽtia et futura. vt qñ erit defectꝰ solis. nõ ꝯtingit enĩ remisci nisi illud qõ ẽ preteritũ. ¶ Quarta ꝯ tãgit vnã suppositionẽ. et ẽ ħ. modus sophiste ẽ docẽdi suũ respõdẽtẽ ad materiã in q̃ sit ydoneꝰ ad arguendũ. et ħ quãdoq̃ ẽ necessariũ. qñq̃ vo ẽ apparẽs. qñq̃ vero neq̃ apparẽs neq̃ necessariũm est. Est enĩ nẽciũ qñ opponẽs accipit añcedẽtia aut ꝯſeq̃ntia in gbꝰ est ydoneꝰ ad arguẽdũ q̃ tñ sũt vtilia ad ꝓstruẽdũ vel destruendũ ꝓpositũ. qz si rñdẽs negauerit ea. tũc nẽciũ est vt opponẽs se trãsferat ad ꝓbãdũ ipsa. Est enĩ apparẽs necessariũ qñ opponẽs solũ sumit añcedẽtia et ꝯña q̃ apparẽt esse vtilia ad ꝓstruendũ vel destruẽdũ propositũ. sed nõ ẽ apparẽs neq̃ necessariũ si opponẽs solũ intẽdat se trãsferre vt redarguat respõdẽtẽ. ¶ Quita ꝯ tangit vnũ documẽtũ. dyaleticus debz cauere ne vtaꝝ vltio istoꝝ duoꝝ modoꝝ. qz vltimꝰ moꝰ videt esse oino remotꝰ et extraneus a dyaletica. ¶ Sexta ꝯ tangit xm documẽtũ. si cõtingat opponẽtẽ vti illo tertio mõ: rñdẽs nõ debet esse discolus. sed debet cõcedere oĩa q̃ nõ sunt vtilia ad ꝓpositũ. qz ex oĩbꝰ talibꝰ oppositis nihil poterit opponẽs ꝯcludere ꝓtra ꝓpositũ. ¶ Septia ꝯ tãgit vnã cõsiderationẽ. qõlibet ꝓpositũ habet mlta ꝯſequẽtia ideo ad destruẽdũ ꝓpositũ sufficit destruere vnũ illoꝝ ꝯſequẽtiũ. qz vno illoꝝ ꝓñtiũ iterẽpto iterimit ꝓpositũ. q̃ aũt ꝓpositũ bẽat multa cõſeq̃ntia ꝓbatur. quia ille q̃ dicit vnũ dicit quodã mõ multa. vt ille q̃ dicit hoĩnẽ esse: dicit aial esse. et aiamatũ. et mẽtis disciplinã ſuſceptibile esse. ¶ Octaua ꝯclusio tãgit scõaz ꝯsiderationẽ q̃ opponens debet cauere ne assumat añs difficili ad ꝓbãdũ q̃z ꝓñs vel ecõtra. ¶ Nona ꝯ tãgit xtiaz cõsiderationẽ. si fuerint duo ꝑdicata quoꝝz necesse ẽ altero illoꝝ ineſſe eidẽ vt hoi egritudinẽ vel sanitatẽ. si volumꝰ oñdere q̃ vnũ illorũ predicatoꝝ insit vel nõ insit cõsiderãdũ est ad reliquũ. quia si oppositũ insit tunc propositũ nõ ineſt. et si oppositũ nõ insit: tũc propositũ ineſt. ¶ Decia ꝯ tãgit quartã cõsiderationẽ. q̃ est ħ. in disputatiõe neẽe ẽ aliq̃n et maxie congruũ assumere orationẽ pronomie. vt ꝑ eq̃nimo nõ debemꝰ capere modestũ. sed istã orationẽ equã aiam babẽs. et pro magnanimo nõ debemꝰ accipere fortẽ vel robustũ. sed magnũ animũ habẽtẽ. Similit pro bene fortunato debemus accipere illa cuiꝰ fortuna fuerit studiosa q̃admodũ dicit socrates q̃ bñ fortunatꝰ est ille q̃ habet aiam studiosã. hãc ei dicebat vniꝰ cuiuscũq̃ fortunã eẽ. Ex his ꝑz rñ. ad dubiũ.

Secundo Dubitaſ. vtm illud qō ex neci tate ieſt inſit vt i pluribus. et ecōtra. ¶ Pro dubio ſupponiſ q in 2o capitulo docz ariſt. termiare ꝓbleūa ſimplic] iherētie p locos extriſecos. z ptz. 4. ptes. In pria docet termiare ꝓbleūa ſimplic] iherētie iſpiciēdo ad cōtraria. z cōtiet duas pticulas. q̄z pria cōtinet q̄ttuor cōcluſiones. ¶ Pria cōcluſio tāgit vnā dionē q̄ eſt h. rerū q̄dā ſūt ex necitate. alie vo ſūt vt in plurib9. alie vo ad vtrūlibet. ¶ Secūda cōcluſio tāgit vnā cōſiderationē q̄ triſmēbrē q̄ eſt hec. ſi illud qō ineſt de necitate aſſignet ineſſe vt ī plurib9. et ſi illō qō ineſt vt in plurib9 aſſignet ineē ex necitate. z ſi cōtrariū ei9 qō ineſt vt in plurib9 aſſignet ieē ex neceſſitate. z illud qō ieſt ad vtrūlibz aſſignet in eſſe ex necitate vel vt i plurib9. mala ē aſſignatio. pria pars patz. illud qō ex necitate ieſt oi i eſt. ſed illud qō ineſt vt in plurib9 nō oi inē. et ſic aſſignaret nō oi ineſſe illud qō oi ineſt. Secūda ps patz. qz hoines ſūt prauivt in plurib9. non tamē ſūt oēs prauinec ex necitate. Tertia pars pz. qz cōtrariū ei9 qō ineſt vt i plurib9 ineſt vt i pauciozib9. vt ſi hoies in plurib9 ſint prauiin pauciozib9 erūt bōi. ¶ Tertia 2o tāgit tertiā ꝟſideratiōnē ē h. ſi rēs dicat aliquod p̄dicatū ineſſe alicui ſubo nō determinādo vtz inſit ex necitate vel vt i plurib9 tūc apponens debet ipſū accipe ieē aut vt ex necitate. aut vt in plurib9 ſcōz q fuerit ſibi vtile. vt ſi rēdens dicat prauos eſſe exheredītādos tūc opponēs debz capere illud eē ex necitate. ¶ Quarta cōcluſio q̄ tāgit q̄rtā ꝟſideratiōnē ē h. ſi idē ponat ſibypſi accidere eo q ſignificat diuerſis noibus. mala ē aſſigna9 vt prodig9. i. talis phs diuidebat voluptates i gaudiū iocūditatē et letitiā. ideo ſi gs ponat gaudere accidere huic qō eſt letari tūc dicit idē ſibypſi accidere. Et ex B

Tertio patet ſolutio ad dubiū.
Dubitaſ. vtrū ſit poſſibile ɔria ſimul ieſſe. ¶ Pro dubio ſupponiſ q i tertia pticula itēdit ariſt. ſeptē cōcluſiones. ¶ Quaz p ma tāgit vnā ſuppōnē q̄ē h. cōtraria pñt cōpleti adiuicē ſex modis. p. q̄ſ p̄dicata z ſubiecta ſūt cōtraria. z B duplr. p̄ iſtis ꝓpoīb9 amic] oz bñfacere. z iimic] oz malefacere. 2o mō econuerſo. vt iimic] oz bñfacere. z amic] malefacere. Tertio mō q̄ſ duo ɔtraria p̄dicāt de eodē ſubo. z B duplr. vt amic] oz bñfacere. z iimicis oz malefacere. z amic] oz malefacere. z iimic] oz bñfacere. ¶ Scōa cōcluſio tāgit ſcōaz ſuppoſitionē q̄ē hec. due ꝑme ꝓplexiones ñ faciūt cōtrarietatē. qz illud qō ē amic] bñfacere ñ eſt ɔtrariū ei qō ē iimic] malefacere. qz vtraq; ſūt eligēda. z eiuſdē mor]. ſil'r id qō ē amic] malefacere ñ cōtrariaſ ei qō ē iimicis bñfacere. qz vtrūq; ē ſpernēdū z eiuſdē mor]. nō videt aūt ſpernēdū ſpernēdo cōtrariū eē: niſi vnū ſit ſecūdū ſupabūdātiā. aliud vo ſcōz egeſtatē. i. defectū. qz ſupabūdātia z egeſtas ſūt ō gñe ſpernēdoz. ¶ Tertia cōclu9 tāgit tertiā ſuppōnē q̄ eſt h. alie q̄ttuor ꝓplexiones faciūt cōtrarietatē. pz. qz id qō ē amic] bñfacere cōtrariaſ ei qō eſt amic] malefacere. qz ſunt a cōtrario moze. vnū eni ē boni mor]. z aliud p̄aui mor]. z vnū ē eligēdū. aliud vo ſpernēdū. z ſimilr ē i q̄libet alia cōplexiōe q vnū ſēper ē eligendū. z aliud ſpernēdū. z vnū ē boni mor]. z aliud p̄aui moris. ¶ Quarta ꝓclusio tāgit vnā cōſideratōnē que ē hec. eidē cōtigit ieſſe plura ɔria. vt amicis bñfacere ctrariaſ iſtis duob9. ſcz iimic] benefacere. z amic] malefacere. ¶ Quita 2o tāgit ſcōaz ꝟſideratōnē q̄ē h. ſi aliqō ɔriū aſſignet i eſſe alicui ſubo: videdū ē an ſuū ɔtrariū iſit. z ſi ſic deſtruēdū ē ꝓbleūa. qz ipoſſibile ē ɔria ſi mul eidē ieſſe. ¶ 6a 2o tāgit ētiā ꝟſideratōnem ſi aliqō p̄dicatū aſſignet ieſſe alicui ſubo videdū ē ſi ppt talē aſſignatōnē ptīgat ɔria ſil'r eidē ieſſe. z ſi ſic: ꝺſtruēdū ē ꝓbleūa. vt ſi gs dixerit formas ydeas eſſe i nob: tūc accidit moueri et geſcere eidē ineē. z ſil'r ſēſibile z iſēſible. qz forme videt eſſe imobiles. ſz ſi ſint i nob erūt mobiles. nā mouētib9 nob neciū ē q̄ in nob ſūt oia ſimil moueri. z ēt iſte forme ſūt i ſenſibiles. z ſi ſint i nob erūt ſēſibiles. qz p ſenſū viſus cogſcimus formā q̄ē in vnoq; ſingulariū. ¶ 7a conclu9 tāgit q̄rtā ꝟſiderationē. ſi aliqō cōtrariū aſſignet ieſſe alicui ſubo videdū ē an ſuū ɔtrariū poſſit illi ineſſe. z ſi nō. deſtruēdū ē ꝓbleūa qz idē ē ſuſceptibile ɔtrariozz. qō pz duob9 exēplis. Primū ē. ſi gs dicat odiū eē i appetitu irascibili. videdū ē an cōtrariū odij ſcz amicitia ſit i appetitu irascibili. et ſi nō. tūc odiū ñ erit in appetitu irascibili ſed i cōcupiſcibili ſic amicitia. 2m exēplū. ſuſceptibile diſciplie ñ ē i appetitu ɔcupiſcibili. iō ſuſceptibile ignorātie ñ ē ēt in appetitu ɔcupiſcibili. Et ſubdit q iſte locus valz ꝺeſtructie z nō ɔſtructie. Et ſic pz rñſio

Ad rōnes Añ oppoſitū. ad dubiū. ſolute ſūt ex dict] i p nōbili.

z amic] hec explicabit in meo alio
ponēdo cāt z ſic vt amic] oz benefacere
z amic] oz male z cū q̄ amic] oz male fac
z amic] oz benefacere

Queritur Urũ ꝓña ecõtrario ꝛ ꝓña in ipso sint ꝓñe formales. Et videt ꝙ nõ. qz nõ segt deus est ens. ḡ nõ ens est nõ deus. ḡ ꝛc Añs pz. qz vel illa negatio tenet negãter. ꝛ tũc ipsa est falsa cũ equaleat isti nullũ ens é nõ deus. vel tenetur infinitãter. ꝛ sic est affirmatiua cuius subm̃ p nullo suppo nit. ḡ ipa est falsa. ¶ Scõo sic. nõ segtur ꝓdigalitas é vitiũ. ḡ liberalitas é virtus. ḡ ꝓña i ipo nõ é formalis. ¶ Tertio sic. nõ segtur albũ est dulce. ḡ nigrũ est amarꝫ. nec segtur verũ é congruũ ḡ falsũ é incõgruũ. ḡ ꝓsequẽtia in ipso nõ é formalis. ¶ Jn oppositũ est aristoteles.

Primo Sciẽdũ est ꝙ ꝑ declaratione terminoꝝ ponuntur ḡnqꝫ distinctiões. Prima é hec. duplex é ꝓña. q̃dã est ꝓña ecõtrario. Alia é ꝓña in ipo. ¶ Scõa distinctio. ꝓsequẽtia ecõtrario é q̃druplex. q̃dã est q̃ fit in ꝺictoꝝ. alia in ꝺrys. alia in ꝓriuatiue oppositis. ꝛ alia i relatiue oppositis. ¶ Tertia distinctio. ꝓña ecõtrario ſm quẽlibet q̃ttuoꝝ ꝑdictoꝝ modoꝝ est duplex. q̃dã é ꝓña ecõtrario terminoꝝ. alia é ꝓña ecõtrario ꝓpõnũ. vnde ꝓsequẽtia ecõtrario terminoꝝ in cõtradictoꝝ é illa in cuius añte dicitur aliqð ꝑdicatũ de aliquo subõ ꝛ in ꝓñte ꝺictoriuꝫ subiecti dicitur de ꝺcõrio ꝑdicati. vt oĩs hõ est aial. ḡ oẽ nõ aial é non homo. Sz ꝓña eꝺrio ꝓpõnũ in ꝺrys é illa cui⁹ añs é vna ꝺitionalis i q̃ ad aliqð añs segtur aliqð ꝓñs. ꝛ ei⁹ ꝓñs é vna alia conditionalis i q̃ ad oppositꝫ cõsti segtur oppositꝫ añti. vt si hõ é aial é. ḡ si nullꝫ aial é nullus hõ é. ¶ Silr ꝓña ecõtrario termiorum i cõtrarys é illa in cui⁹ añte dicitur aliqð ꝑdicatꝫ de aliq̃ subiecto ꝛ i ꝓñte contrarium subi dr de ꝺrio ꝑdicati. vt iustitia é vt⁹. ḡ vitiũ é iniustitia. Sz ꝓña eꝺrio ꝓpõnũ in ꝺrys é illa cui⁹ ãtecedẽs é vna ꝺitiõalis i q̃ ad aliqð añ cedẽs segt aliqð ꝓñs. et ei⁹ cõsequẽs é vna alia ꝺitionalis i q̃ ad ꝺriũ ꝓñti segt ꝺriũ añcedẽtis. vt si oĩs hõ currit oẽ rõale currit. Sz nullꝫ rõale currit. ḡ null⁹ hõ currit. Et silr diffiniret ꝓña eꝺrio ſmiorꝝ vl ꝓpõnũ ꝑuatie vl relatie oppositoꝝ. ¶ Quarta distictiõ. ꝓña i ipo é quadruplex scõz q̃ttuoꝝ gña oppõis. sic dictũ é de ꝓña eꝺrio. ¶ Quita distin⁹ ꝓña i ipso ꝑz q̃libz q̃ttuoꝝ ꝑdictoꝝ mẽbroꝝ é duplex. qz q̃dã é cõsequẽtia in ipso termioꝝ. alia é ꝓña in ipso ꝓpositionũ. Uñ cõsequntia in ipso termioꝝ i cõtradictoꝝ é illa in cui⁹ añcedẽte enũciat aliqð ꝑdicatũ ꝺ suo subo. ꝛ in ꝓñte ꝺictoriũ ꝑdicati dr ꝺ cõtradictorio subi. vt hõ é aial. ḡ nõ homo ñ é ñ aial. Cõsequntia in ipso ꝓpositionũ in ꝛtradictoꝝ é illa cui⁹ añs é vna conditiõalis in q̃ ad añs segt aliqð ꝓñs. et ei⁹ ꝓñs é vna alia ꝺõnalis in q̃ ad ꝛtradictoriũ añcedẽt] segt contradictoriũ ꝓsequntl. vt si hõ é risibile est ḡ si null⁹ hõ est nullũ risibile é. Sz consequntia in ipso termioꝝ in contrarys é illa in cui⁹ ãte cedẽte enũciat aliqð ꝑdicatũ de aliq̃ subo. et i ꝓñte contrariũ ꝑdicati dr ꝺ contrario subi. vt iustitia é vt⁹. ḡ iiustitia est vitiũ. Cõsequntia i ipso ꝓpositionũ in ꝺrys é illa in cui⁹ añcedente ꝺnõtur aliqð ꝓñs seg ad aliqð añs. ꝛ i ꝓñte denõtur contrariũ consequntl seg ad cõtrariũ añcedẽtis. vt si aliqd é liberalitas illud é vt⁹. ḡ si aliqd é illiberalitas illud é vitiũ. Et similr diffiniret ꝓña in ipso termioꝝ vel ꝓpõnũ i aliis oppositl. ¶ Sexta distin⁹ duplr põt formari argumẽtũ i oppositl. vno modo arguẽdo ab vnico oppositoad reliquũ. sic arguẽdo sic. sortes é nõ alb⁹. ḡ sortes ñ é alb⁹. ꝛ sic ñ capit hic. Sz ꝺ loco illi⁹ argumẽti tractat a petro hyspão i tractatu locoꝝ ꝺ ualeticoꝝ. Alio⁹ põt argui a pl'ib⁹ oppositl ad sua opposita. ꝛ talis loc⁹ argumẽti solet vocari loc⁹ ab oppositl. ¶ Ex his inferunt duo. ꝓio ꝙ ꝓña eꝺrio solũ tenz formalit i cõtradictoꝝ. ꝛ cõsequntia in ipso tenz formalit in oppositl alys. 2° segt ꝙ i consequntia ecõtrario ſmioꝝ ne⁹ debz teneri ifinitãter. ꝛ i ꝓña ecõtra⁹ ꝓpõnũ ne⁹ debz teneri infinitãter.

Secundo Sciẽdũ é ꝙ in hac 2ª pte docet arist. ſmiare ꝓbleuma sl plicl iherẽtie ꝑ cõsequntiã ecõtrario ꝛ ꝓñaz in ipso. ꝛ itẽdit sex cõclusiões. ¶ Quaꝝ ꝓia é h. i cõtradictoꝝ sp valz ꝓña ecõtra⁹ aᵘᵉ ꝛ negatie ꝛ cõuertibilit. ꝙ valeat affirmatie pz. duob⁹ exẽplis. Primũ é. bñ segt. hõ é aial. ḡ. ñ aial é nõ hõ. 2ᵐ exẽplũ. vt bñ segt. si hõ é aial é. ḡ si ñ aial é nõ hõ é. Sz ꝙ valeat negatie pz. qz sic segt bonũ é suaue. ḡ ñ suaue é ñ bonũ: ita segt bonũ ñ é suaue. ḡ ñ suaue ñ est nõ bonũ. ꝙ aũt valeat cõuertibilit pz. qz sic segt bonũ é suaue ḡ ñ suaue é ñ bonũ. ita segt ñ suaue é ñ bonũ. ḡ bonũ é suaue. ¶ 2° ꝓ. ꝓña i ipso valz i ꝛtrarys. Patz duob⁹ exẽplis. ꝓmũ. si fortitudo é virtus é. ḡ si debilitas é viciũ é. 2ᵐ exẽplũ. si fortitudo est eligẽdũ é. ḡ si debilitas é fugiendũ est. Et si

militer valet in alys. ergo ꝓña in ipo valet in oibus ꝓtrarys. ¶ Tertia ꝯ. ꝓña ecõtrario raro valet in ꝓtrarys. ſz in ipſis vt i plurib⁹ valz ꝓña i ipo. pz. qz bñ ſequtur enethia ẽ g̃ ſanitas ẽ ſz nõ ſeq̃ egritudo ẽ g̃ cbacochia ẽ. ¶ 4ª ꝯclu-ſio. ꝓña ecõtrario nõ vz i ꝓpatiue oppoſitl. ſed ſemꝑ vz ꝓña i ipo. pz. qz bñ ſeq̃ viſus ẽ ſenſus g̃ cecitas ẽ inſenſibilitas. ¶ Quita con⁹ coña i ipo ſemꝑ valz i rl'uis. pz trib⁹ exẽplis. ⁊primũ exẽplũ. bene ſeq̃ triplũ ẽ multiplex. g̃ ſubtri-plũ ẽ ſubmultiplex. 2ᵐ exẽplũ. bene ſeq̃ ſcia ẽ opio g̃ ſcibile ẽ opinabile. 3ᵐ exẽplũ. bene ſeq-tur viſus ẽ ſẽſus. g̃ viſibile ẽ ſenſibile. ¶ Sub dit vnã iſtãtiã. qz nõ ſequtur ſenſibile ẽ ſcibile. g̃ ſenſus ẽ ſcia. Soluit ꝓ iterẽptõez. nõ eni vuz ẽ ꝙ ſenſibile ſit ſcibile. multi eni dicũt ſenſibi-liũ nõ ee ſciaz. ¶ 6ª con⁹ coña i ipo bene valet negatiue in relatiuis. qz bene ſequtur ſenſibile non eſt ſcibile. ergo ſenſus non eſt ſcientia.

Tertio Sciẽdũ ẽ ꝙ ariſto. i tertia parte docet terminare ꝓbleuma ſim-plicis inherẽtie ꝓ locũ a caſib⁹ ⁊ a cõiugatl. et cõtinet duas ꝓticulas. q̃rũ ꝑma cõtinet tres cõclões. ¶ ⁊prima cõcluſio tãgit duas ſuppõ-nes. ⁊prima ẽ ℏ. ꝓiugata ſũt illa q̃cũq; ſe bẽnt ſicut abſtractũ ⁊ cõcretũ noĩs. vt iuſticia ⁊ iu-ſtũ. fortitudo ⁊ forte. ¶ 2ª ſuppõ. caſus ſunt q̃-cũq; ſe bẽnt ſicut abſtractũ ⁊ ꝯcretũ aduerbꝫ vt iuſticia ⁊ iuſte. fortitudo ⁊ fortiẽ. ¶ 3ª cõ⁹ tã-git ꝓmã cõſideratiõez q̃ ẽ ℏ. gcgd ꝓdicatur de vno cõiugatoꝝ illud ꝓdicatur de oib⁹ q̃ ſũt eiuſdẽ cõiugatõis. dicũtur ãt cõiugata ⁊ caſus eſſe eiuſõ cõiugatõis. vt ſi iuſticia ſit laudabil' tũc iuſt⁹ iuſtũ ⁊ iuſte ſunt laudabilia. ⁊ ſic iuſti-cia eſt laudabilis ita qõ iuſte fit laudabil' fit. ¶ 3ª con⁹ tãgit ſcõaz cõſideratõez ſi aliqõ con-trariũ ꝓdicetur õ vno cõiugatoꝝ tũc cõtrariũ talis ꝓdicati ꝓdicabitur õ cõtra⁹ cõiugati. vt ſi iuſticia ſit ſcia iuſticia erit ignoratia. ⁊ qõ iu-ſte fit ſciẽtifice fit. iõ qõ iuſte fit ignoranter fit. ¶ Jn ſcõa ꝓticula docet terminare ꝓbleuma ſimplicis iherẽtie ꝓ locũ a gnãtõe ⁊ cozruptõe extendit duas cõclões. Quaꝝ ꝑma eſt ℏ. loc⁹ a generatõe ⁊ cozruptõe tenet affirmatie ⁊ ne-gatie. De loco a generatõe ponit tres maxias. ⁊prima eſt. quoꝝ generatões ſũt bone ipa ſũt bona. Secundã. q̃cunq; ſunt bona eoꝝ gene-ratões ſunt bone. Tertia. ſi gnãtões ſunt male ipa ſunt mala. ⁊pro loco a cozruptõe ponit du-as maximas. ⁊prima eſt. quozum cozruptiões ſunt bone ipſa ſunt mala. Secunda. quozum cozruptiones ſunt male ipſa ſunt bona. ¶ Se-cunda concluſio. loc⁹ a gñabilibus ⁊ cozrupti-bilib⁹ ſimiliter valet affirmatiue ⁊ negatie. ꝓ-bat per duas maxias. ⁊prima ẽ. ſi generatiua ſint bona: et ipſa genita ſũt bona. Secũda. q̃ꝝ cozrũpẽtia ſũt bona: ipſa ſunt mala.

Concluſio ⁊Rñſalis. cõſequẽtia e con-trario tenet formaliter in contradictozys. ⁊ ꝓña in ipſo formaliter tenz in alys oppoſitis. ⁊hec ꝯcluſio ſatl ꝓz ex dictl.

⁊Primo Dubitatur. vtrũ per locũ a ſili poſſit terminari ꝓbleũa ſim-plicis inherentie. ¶ ⁊pro ſolutione ſupponitur ꝙ in quarta parte hui⁹ capituli docet ariſt. ter-minare ꝓbleuma ſimplicl inherẽtie ꝓ alios locos dyaleticos. et ꝓio per locũ a ſimili ponẽ-do talẽ concluſionẽ. ¶ Jn ſimilib⁹ ſimiliter ſe habẽt. vt ſi diſciplina ſit vna pluriũ: et opinio erit vna pluriũ. et ſi viſũ habere ſit videre. ſil'r auditũ habere erit audire. Et ſubdit quoddã documẽtũ ꝙ in ſimilib⁹ oportz arguere ea par-te q̃ ſunt ſimilia. et non ea parte q̃ dñt. iõ nõ ſequitur ꝙ ſi ſcire ſit intelligere ꝙ vnũ ſcire ſit vnũ intelligere. et ꝙ plura ſcire ſint plura itel-ligere. quia cõtingit plura ſcire: intelligere au-tẽ non. 2º termiat ꝓbleuma ſimplicl inherẽ-tie ſcõm magis et min⁹ ponẽdo talẽ ꝯclonem. ¶ Si ſimplr̃ ad ſimplr̃. ⁊ magis ad magis. vt ſi voluptas ſit bonũ. magis voluptas erit magl bonũ. et ſi iuriã facere ſit malũ. magis iuriã facere eſt magis malũ. ⁊ tenet iſte loc⁹ tã auc q̃ negatie. Tertio docz ẽmiare ꝓbleũa ſimpli-cis inherẽtie ꝓ locuz a maiozi ad min⁹ ponẽdo talẽ cõcluſionẽ. ¶ Loc⁹ a maiozi fit tribus mo-dis. ꝑ. q̃ vnũ ꝓdicatũ ꝓdicaꝝ de duob⁹ ſubis. maxia. ſi cui magis videt ieẽ ñ ieſt. nec cui mi-n⁹. ⁊ ſi cui min⁹ videt ineẽ. ⁊ cui magl. 2º fit q̃ duo ꝓdicata dicũt de vno ſubo. maxia. ſi illud qõ magl videt ieſſe ñ ieſt: nec illud qõ min⁹. ⁊ illud qõ min⁹ videt ieſſe ieſt: ⁊ illud qõ magis 3º fit q̃ duo ꝓdicata ꝓdicãt õ duob⁹ ſubis. ma-xia. ſi illõ qõ magis videt ineẽ ñ iſit illi cui ma-gis videt ieſſe. nec illõ qõ min⁹ videt ieſſe ibe-rebit ei cui min⁹ videt ieſſe. ⁊ ſi illõ qõ min⁹ vi-det ieſſe iſit illi cui min⁹ videt ieſſe. ⁊ illud qõ magis ierit ei cui magl videt ieẽ. Et ſubdit ꝙ illis trib⁹ mõis fit loc⁹ a ſili. vt õducit ꝓ exẽpla

Secũdo Dubitaꝝ. vtrũ ꝑ locũ a fin qd ad ſimplr̃ poſſit ẽmiari ꝓbleu-

ma simplicis iherētie. ¶ Pro dubio supponit q̄ i hac vltia ptic'a doc3 aristo. ēmiare ꝓbleu ma simplicis iherētie p locū ex appōne ponē do tres cōclusiões. ¶ Quaꝝ pria tāgit vnā cō sideratōnē q̄ ē ħ. si aliqō appositū alteri faciat ipsū tale: ipsū appositū erit tale. vt si aliqō ap positū alteri faciat ipsū bonū vel albū. illō qō ē appositū erit bonū vel albū. ¶ Scōa ꝛc'o tā git scōaz cōsiderationē q̄ est ħ. si illud qō est ap positū alteri faciat ipsuz magis tale: ipsū ē ma gis tale. Et subddit q̄ solū valet in his q̄ susci piūt magis ⁊ min⁹. ¶ Tertia ꝛ° tāgit tertiā cō sideratione. q̄ ē ħ. si illō qō scōz magl ⁊ mi⁹ iest ipsū simplr̄ iest. qz si aliqō ñ sit albū vel bonū: ipsū ñ erit magis ātb⁹ albū āt bonū. Et subdit q̄ ille loc⁹ ñ tz neuc. qz sortes ñ dr̄ magl vel b⁹ bō. ⁊ tñ ñ ꝓpter ea ñ dr̄ ñ bō. Cōsequnt i ħ z° pū cto hui⁹ pticule docet termiare ꝓbleūa sim plic' iherētie p locū a scōz qd ad simplr̄ ponē do tres ꝛclusiões. q̄ꝝ pria tāgit vnā ꝛsideratō nē q̄ est ħ. si aliqō ꝑdicatū iſit alicui subo ꝛz qd cōtigit ēt ipsū ieē simplr̄. ⁊ sil'r si iſit qñ vel vbi pz. qz illud qō ē ipossibile simplr̄ iesse alicui ñ ineſt sibi scōz qd. neq̄ qñ neq̄ vbi. ¶ Scōa ꝛ° tāgit. 6. iſtātias cōtra ꝑdictā cōclusionē. ꝓria ē ħ. iſti sūt nat' alr̄ studiosi liberales ⁊ casti. g̃ ip si sūt simplr̄ studiosi liberales vel casti. ꝛña nō valz. z⁸ iſtātia. ñ segt̄. ꝛtigit aliqñ aliqō cozru ptibiliū ñ cozrūpi. g̃ simplr̄ cōtigit aliqō cozru ptibiliū ñ cozrūpi. Tertia iſtātia. ñ segt̄. expe dit vti dieta i loc' eḡtatis. g̃ simplr̄ expedit vti dicta. Quarta iſtātia. ñ segt̄ possibile ē tñ vnū ens eē i ħ loco. g̃ simplr̄ ipossibile ē tñ vnū ēs esse. Quita iſtātia. nō segt̄. bonū ē mactare pa trē i trīuallis. g̃ simplr̄ bonū ē mactare patrē. Sexta iſtātia. nō segt̄ medicia expedit eḡtāti g̃ simplr̄ medicia expedit. ¶ Tertia ꝛ° illō dr̄ simplr̄ q̄ nullo addito dr̄. vt illud dr̄ bonū sim plr̄ qō nullo addito dr̄ bonū. iō mactare patrē nō ē bonū simplr̄. ꝛz solū ē bonū alicubi. ꝛz ꝺos

Tertio bon ozare ē bonū simplr̄.

Dubitat' vt^m loci a simplr̄. ad ma gis. ab appōne. ⁊ a scōz qd ad simplr̄ fozmaliť teneāt. ¶ Ad ꝑmā ptē rndeť p duas suppões. tres distictões. ⁊ tria dicta. ꝓria suppō ē hec. simplr̄ i ꝓposito vocat' termin⁹ nō cōparati ue sūpt⁹ cū ħ aduerbio magis. sed magl i ꝓpo sito vocat' termin⁹ cōpati grad⁹. vel ēmin⁹ po sitiui grad⁹ sūpt⁹ cū illo aduerbio magl. Scōa suppō. arguere a simplr̄ ad magl ē arguere ab añcedēte in quo ponit' aliqs termin⁹ nō cōpa titu⁹ fine addito hui⁹ aduerbij magl. ad ꝛñs i q̄ ponit' idē termi⁹ cū illo aduerbio magl. vt ar guēdo sic. sor. ñ ē alb⁹. g̃ sor. ñ ē magl alb⁹. ꝓ ma distin⁹ dupliciť pōt argui a simplr̄ ad magis. vno⁹ ab vno simplr̄ ad aliud magis. sic̄ nup ar gutū ē. Alio⁹ arguēdo a pl'ib⁹ simplr̄ ad pl'a ma gis. ⁊ ħ fit q̄ñ i añcedēte sūt pl'a simplr̄. ⁊ ꝛñte sūt pl'a magl. vt arguēdo sic. albū ē colozatū. g̃ magl albū ē magl colozatū. Scōa distin⁹ dupliciť pōt argui a pl'ib⁹ simplr̄ ad pl'a magl. vno⁹ i ꝓ põib⁹ ca^cis q̄ñ sez añs ē vna ꝓpō ca^cis i q̄ sez taz subm q̄z ꝑdicatū sūt ēmī simplr̄ sūpti. ⁊ ꝛñs est alia ca^cis cui⁹ subz ⁊ ꝑdicatū sūt idē ēmī sūpti cū ħ aduer⁹ magl. vt iustū ē vtuosū. g̃ magl iustuz ē magl vtuosū. Alio⁹ pōt argui a pl'ib⁹ simr ad pl'a magl i ꝓpõib⁹ ypo^cis ꝛdõalib⁹. sic̄ qñ añs ē vna ꝛdõalis i q̄ ad vnū simplr̄ denōt seq ali ud simplr̄. ⁊ ꝛñs ē vna alia cõdõalis i q̄ ad vnū magl ꝺnōt seq aliud magl. vt si aliqd ē iustū il lud ē vtuosū. g̃ si aliqd ē magl iustū illō ē magl vtuosū. Tertia distin⁹ dupt̄ fieri ꝓpa° de sim plr̄ ad magl. vno⁹ p ꝓpatōnē ꝓpe dictā. qñ scz dispō i q̄ fit ꝓpa° ꝓpetit vtriq̄ ꝓpabiliū. vni tñ magl certa ⁊ ōteriata ꝓpoꝛ^nc q̄ alteri. sic̄ qñ bō ⁊ equ⁹ cōpant' i albedie. Alit' fit ꝓpa° a simr ad magl p cōpatōnē abusiuā. qñ scz cōpabilia ali ter se hñt q̄ dictū sit. ⁊ de ista ñ ē hic ēmo. ꝓria mū dictū. ab vno simplr̄ ad vnū magis tz fol malr̄ ꝛña ne^uc. sed e ꝛ° tz affirmatie. ꝓria ps pz qz bñ segt̄ ethiops ñ ē alb⁹. g̃ ethiops ñ est ma gis alb⁹. ⁊ sic ꝺ silib⁹. z⁸ ps pz. qz bñ segt̄ petr⁹ ē melioz seu magl bon⁹ q̄z iudas. g̃ petr⁹ ē bon⁹ possz ēt ꝓbari p illā maxiaz q ꝓpatiu⁹ sp ꝑsup poit suū positiuū. sz ñ e ꝛ°. z^m dictū a pl'ib⁹ simr ad plura magl arguēdo i ca^cis vl'r vz ꝛña: q̄ttu oz cōdõib⁹ obseruat'. ꝓria ē. q ꝓ illa q̄ ponūt' cē simr possint ꝛcipe ꝓpatōnē ꝺfectu c⁹ ñ segt̄ hō ē aīal. g̃ magl hō ē magl aī. z⁸. q ꝑdica° ꝺ simr sit gditatia. iō ñ segt̄. albū est ext'ēsū. g̃ magl al bū ē magl ext'ēsū. nec se^r. albū ē dulce. g̃ magis albū ē magl dulce. z⁸ ē. q vnū simr ñ dicat' gdi tatie ꝺ alio simr ⁊ ꝺ suo oppo^to. iō ñ segt̄ albū ē colōtū. g̃ magl albū ē magl colōtū. qz colōtū dr̄ gditatie ꝺ albo. ⁊ nig̃ qō ē oppositū ei⁹. 4.ª cō ditio. q ī añre pōat' cōstātia ēmioꝛ ꝛñt'. iō nō segt̄ fozmalr̄. iustū ē vtuosū. g̃ magl iustū ē ma gis vtuosū. qz posito q ꝺoēs boies eḡ simplr̄ esset iu sti añs esset veꝛ ⁊ cōsequns falsū. Istis ꝺdõib⁹ obseruatis fozmaliť tenet ꝛña. vt segt̄ fozma

liter. iustū ē vtuosū. ꝛ magis iustū est. ḡ magis iustū ē magis vtuosū. Tertiū dictū. in ypothetic] ꝺditiōalib⁹ valz formalr̄ ꝓña. a plurib⁹ simplr̄ ad pla magis. obseruat] trib⁹ cōditiōibus p̄dictis. vt bñ segr̄ si aliqō ē iustū illud ē vtuosū. ḡ si aliqō ē magis iustū ipsū ē magis virtuosū. ¶ Ad scōaz ptē duby rñdeť per vnū dictū. Loc⁹ ab oppōe r̄gulat⁹ per duas maxias textꝰ enumeratas i dubio p̄cedēti tenet vlr tribus cōdōib⁹ obseruat]. ꝓria ē qꝫ illud qō apponiť nō sit forma illi⁹ cui apponiť. defectu cui⁹ non segr̄ albedo addita sorti facit sortē albū g pri⁹ nō erat. ḡ albedo ē vel erat p̄us alba. nec segr̄ aīa addita corpi facť ipsū aīmatū. ḡ aīma ē vel fuit pri⁹ aīata. Scōa ꝺditio qꝫ p apponē vnius ad alterꝫ ñ reddať resultās tale p alterationē illoꝝ inter se. iō non segr̄. aq̄ addita calci facit calcē calidā. ḡ aqua ē vel erat pri⁹ calida. nec segr̄. calidissimū additū frigidissimo facť resultās tepidū. ḡ calidissimū ē vel erat pri⁹ tepidū. Tertia ꝺdō. qꝫ appositū nō faciat aliud tale de p accidēs. iō nō segr̄. diuitie apposite hoi reddūt ipsū peiorē. ḡ diuitie sūt mle. ¶ Ad tertiā partē duby rñdeť p vnū dictū. Loc⁹ a fm qd ad simplr̄ tenet formalr̄ ꝟstructiue q̄tuoz ꝺditionib⁹ obseruat]. ꝓria ē qꝫ ōterminatō facies dictū scōz qd sit nata ꝺueire toti ꝛ nō sit restrictia ad ptē q̄ nō sufficiat denoiare totuz ideo non segr̄. ethiops ē alb⁹ scōz dētes. ḡ ethiops ē alb⁹. Scōa ꝺditio qꝫ talis ōtermia⁹ ñ cōueiat dicto simplr̄ solū scōz significatōnē attributiuā ꝛ min⁹ principalē. iō ñ segr̄. lapis ē bō fict⁹ vel sculpt⁹. ḡ lapis ē bō. Tertia ꝺdō qꝫ talis deťmiatio ñ faciat dictū simplr̄ aliť suppōnere vel p alio. iō ñ segr̄. chymera ē ēs ymaginabile. ḡ chymera ē ens. Quarta ꝺditio. qꝫ tlis determinatio ꝛ dictū simplr̄ nō sint ōtermiationes accīdtales nate seinuicē vnō mō ōterminare et scōrsū aliqō tertiū. ideo nō segr̄ sortes est bonus faber. ergo sortes ē bonus.

Ad rōnes Añ opositū. ¶ Ad p̄mā dicitur qꝫ ad debite arguēdū in ꝺdictozus regrūť due ꝺdōnes. ꝓria ē qꝫ negatio teneat infinitant. Scōa qꝫ añs sit ppositō vlis affirmatia vel negatia. vel pticular] neᵘ. rōne cui⁹ hec ꝺña ñ valz. nō asin⁹ est ñ bō. ḡ bō est asin⁹. nec ista homo ē aīal. ḡ nō bō ē nō aīal regrūť etiā qꝫ in añcedēte ponať ꝟstātia fmiorū ꝺntis. ꝛ ratio ē qꝛ ꝺña eꝺrio termioꝝ i contradictozus egualet ꝓuersioni p contrapōnē.

¶ Ad scōaz dr̄ qꝫ ad debite arguēdū i ꝺrys oz arguere in p̄dicatiōib⁹ per se ꝛ in cōtrarys inē que nō ē mediū. ꝛ ad arguēdū i p̄uatis oz arguere in p̄dicat] per se. qz p̄uatio habit⁹ superi oris restringiť per p̄uationē habit⁹ inferioris. sed ad arguēdū in relatiuis sufficit arguere in p̄dicatis p se. Et per Ƀ patz rēspōsio ad ťiā. ¶ Et hec de secūdo thopicoꝝ.

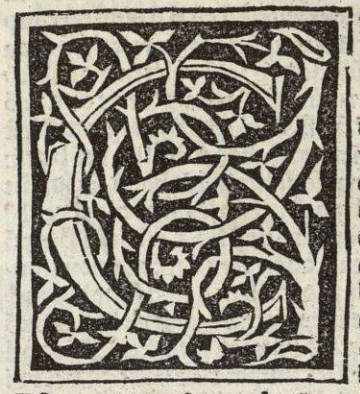

Irca initiū ťty libri thopicoruz. Queriť vtᵐ illud qō est in gñe sit magis eligēdū eo qō nō est in gñe. et bonū simpliciter sit melius eo qō ē bonū alicui

¶ Et arguitur p̄mo ꝺtra p̄mā partē. qz substantia ē magis p̄opr̄ie aliqd q̄ accidēs. per phm q̄rto metaphice. ḡ suba ē magis ꝑpr̄ie Ƀ aliquid q̄ accīs. mō iustū est suba cū sit homo iustus. et iustitia ē accidēs. ḡ iustū ē magis ꝑpr̄ie Ƀ aliqd q̄ iustitia. et p ꝺñs iustū dicit esse magis in gñe q̄ iustitia. ¶ Scōo sic. iustū est suba ꝛ iustitia ē accidēs modo q̄cūq; suba a toto genere melior ē ꝛ perfectior accīte. vt p̄z 7° methaphice. ḡ iustitia ñ ē melior iusto. ꝛ p ꝺñs nō magis ꝺpetit iustitie esse i gñe q̄ iusto. ¶ Tertio sic cōtra scōaz ptē. qz si aliqd ē bonū alicui segr̄ qꝫ est bonū simplr̄ p locuz a pte in mō ad suū totū. et etiā ecōuerso segr̄ bonū simpliciť. ḡ bonū alicui. ergo vtū nō est dignius altero.

Primo ¶ In oppositū tamē ē aristo. Sciēdū est qꝫ p:o declaratiōe termioꝝ ponūť tres suppōnes. ꝛ vnū dictum ¶ ꝓria suppō est Ƀ. Ex p̄ria pte q̄stionis mote cōiter eliciūť tres ꝑpōes. ꝓria ē qꝫ iustitia sit Ƀ aliqd. ꝛ nō iustū. zª ē. qꝫ iustitia sit in gñe. et nō iustū. Tertia est. qꝫ iustitia sit melior iusto. ex q̄ segr̄ q̄rta scz qꝫ aliqō accidens simplr̄ loquendo meli⁹ est q̄ aliq̄ suba. ¶ Scōa suppō q̄ facit ad itellectū suppōnis p̄cedētis ē Ƀ. qꝫ per Ƀ aliqd intellexit phs formā. qz forma ē q̄ dat esse rei ꝛ esse Ƀ aliqd. ꝛ nō solū itellexit formā substātialē sed etiā accidentalē q̄ dat esse aliq̄

le vel aliquātū sed per non boc aliquid intelle
git subiū forme. qō inquātū hȳ ẽ ens in potẽtia
¶ Tertia suppō q aristo. in ꝓposito loquit de
genere boni ⁊ de bono bonitate morali nō aūt
de bonitate nāli. qō satis pz per boc qō subiū
git. nā boc idē i genere boni: illud aūt nō. Ex q̄
infert tale dictū. de intētōe aristotel' eē q illō
qō est boc aliqd. scz forma vt iusticia ⁊ qō ē in
genere boni melius est eo qō nō est boc aliqd:
nec ē ꝑprie in genere boni nec de p se sicut iu
sticia que ē boc aliquid ⁊ i genere boni de p se
melior est bonitate morali q̄ iustū. i. subiū iu
sticie a quo circūscribit iusticia: et illud subie
ctum vt sic dicit nō boc aliquid ⁊ etiā nō esse
i genere boni bonitate morali. ¶ Pro secūda
parte quesiti ponitur talis distinctio. bonū sim
pliciter pōt dupl'r ꝯsiderari. Uno mō vt simpl'r
tārū valet sicut sine addito. ⁊ sic nō capit hic.
Alio mō pōt capi bonū simpl'r p eo qō ē bonū
oīb⁹ vel pluribus. ⁊ bonū alicui capit p eo qō
ē bonū vni soli vl' paucis. ⁊ sic ceteris paribus
bonū simpl'r melius ē eo qō est bonū alicui. qz
ceteris paribus quāto bonū cōuenit pluribus
tanto melius est.

Secundo Sciēdū ē q tertⁱ⁹ liber tho
picoꝝ in quo determinat aristo. de ānexo acci
dētis. s. de ꝯparatōe scōm magis ⁊ min⁹: ꝯtinet
duos tractatus. Quoꝝ primⁱ⁹ ꝯtinet nouē ca
pitula. In primo ītēdit octo ꝯclones. Quarū
prima ē hec. dicēdū ē de duobus vel pluribus
eligibilibus qō ipoꝝ sit magis eligēdū. ¶ Se
cūda ꝯclusio. nō oportet determinare de ꝯpa
ratione eoꝝ que nimiū distant. nā nullus du
bitat q beatitudo sit magis eligēda q̄ diuitie
sed determinādū ē de his de ḡbus dubitamus
qō eoꝝ sit magis eligēdū eo q nullā videmus
vnius ad alterꝝ ꝑeminētiā. ¶ Tertia cōclusio
tāgit vnā ꝯsideratōem q̄ est hec. diuturnius ⁊
certius est magis eligēdū intelligēdo ceteris
paribⁿ: qz boies sūt meliores lignis ⁊ lapidib⁹
q̄ sūt diuturniora. ¶ Quarta ꝯclo tāgit scōaz
ꝯsideratōez q̄ ē hec. magis eligēdū ē qō eligit
prudēs vel bonⁿ vir vel lex recta vl' studiosus
circa singula in eo q tales sunt vel scientes in
vnoquoq̄ genere vl' q̄cūq̄ p'tes vl' oēs eligūt.
vt in medicina eligēdū ē qō p'tes medicoꝝ vl'
oēs eligūt. etiā eligibilⁱ⁹ ē qō gñal'r oēs eligūt
sicut bonū. oīa eni bonū appetūt. ¶ Quinta ꝯ
tāgit tertiā ꝯsideratōez. illud ē simpl'r vtius ⁊
magis eligēdū qō ē scōz meliorē disciplinā. s;
illud est magis eligendū alicui quod est scōm
ꝑpriam disciplinā. ¶ Sexta ꝯclo tāgit q̄rtam
ꝯsideratōez q̄ ē hec. illō qō ē b aliqd ē magis
eligēdū eo qō nō ē i genere vt iusticia iusto. iu
sticia eni ē i genere boni nō aūt iustū. ¶ Septi
ma ꝯclo tāgit gntā ꝯsiderationē. qō ē ꝑpter se
eligēdū ē magis eligēdū eo qō ꝑpter aliud est
eligēdū. vt sanū eē ē magis eligēdū q̄ exerce
ri qō ordinat ad sanitatē. ¶ Octaua ꝯclo tāgit
sextā ꝯsideratōem. illō qō p se ē eligēdū ē ma
gis eligēdū q̄ illud qō p accīs ē eligēdū vt ma
gis ē eligēdū amicos eē iustos q̄ inimicos. vo
lumus enim amicos eē iustos etsi nihil ide de
beat nobis fieri: ⁊ ēt si sint apud indos. sz volu
mⁿ p accīs inimicos eē iustos vt nihil nob⁹ no

Tertio Sciēdū q tertiū. c. i quo ceāt.
arist. determīat ō bono ꝯparato
scōm modū cālitatis ꝯtinet q̄tuor particulas.
Quaꝝ prima tangit duas ꝯclones de bono ꝯpa
rato ad genus cause efficiētis. Quaꝝ prima ē
hec. Illō qō ē cā p se boni magis ē eligendū eo
qō ē per accīs. vt virtⁿ ē magis eligēda q̄ for
tuna. ¶ Scōa ꝯ. illō qō ē p se cā mali magis ē
fugiēdū eo qō ē cā p accīs. vt vitiū ē magis fu
giēdū q̄ caⁿ spēi. ¶ Scōa particula tāgit. 3. cō
clones ispiciēdo ad cām formalē. ꝓprima ꝯ tā
git p̄mā ꝯsideratōez. illō qō ē simpl'r bonū ma
gis ē eligendū eo qō ē bonū solū alicui. vt sanū
fieri qō ē bonū simpl'r magis ē eligēdū q̄ seca
re qō solū bonū ē alicui. s. idigēti sectiōe. ¶ Se
cūda ꝯ tāgit scōam ꝯsiderationē. qō ē bonū a
nā ē magis eligēdū eo qō nō ē bonū a nā. vt iu
sticia q̄ ē bonū a natura ē magl eligēda q̄ iustū
qō ē bonū acqsitū. ¶ Tertia ꝯ tāgit tertiā ꝯsi
deratōez. qō meliori ⁊ honorabiliori ineſt illō
ē magis eligēdū. vt illō ē magis eligēdū qō inē
deo q̄ illō qō inē boi. ⁊ aie q̄ corpori. ¶ In ter
tia ꝑticula ponit duas ꝯclones ispiciēdo ad cāz
mālē. ꝓprima tāgit vnā ꝯsideroēz. qō ē ꝑpriū
meliorⁱ ē melⁱ⁹ illo qō ē ꝑpriū peiorⁱ⁹. vt qō
dei q̄ bois. nā lz de⁹ ⁊ hō beant coēz q̄liētiā:
dr̄ tū adinuicē ꝑprys dr̄ntys. ¶ Scōa ꝯ tā
git scōaz cōsideroēz. qō ē i melioriⁱ⁹ vel peiori
bus vel in honorabiliorib⁹ ē melⁱ⁹. vt sanitas
melior ē robore vel decore. qz sanitas cōsistit i
hūidis ⁊ siccⁱ ex qb⁹ ꝑpus cōstitutū ē al. sz robur
cōsistit in neruis ⁊ ossib⁹. decor aūt ē q̄dā cōme
suratio mēbroꝝ. ¶ In q̄rta ꝑte ponit. 4. cōclō
nes ispiciēdo ad finē. ꝓprima conⁿ tāgit vnā cō
sideroēz ⁊ ē h. finis ē magl eligēdus q̄ ea que

sunt ad finē. ¶ Scōa ꝺcło tāgit scōaz ꝺsiderationē duoꝝ mediorꝝ ad finē ordiatorꝝ. qō ē ꝑpinquus fini magl ē eligēdū. Et subdit qꝫ illō ē magis appetibile qō ē ad finē vite q̄ qō ē ad aliō vt mediū ad btitudinē magis ē eligēdū q̄ mediū ad prudētiā. ꝛ me^{m} possibile. i. facile magl ē eligēdū me^{o} ipossibili. i. difficili. ¶ 3^{a} ꝺ^{o} tāgit tertiā ꝺsiderōez. duob^{9} exñtib^{9} effectis c^{9} finis ē melior ipz ē meli^{9}. Et subdit qōdā documētū ad cognoscēdū meliorē finē. ꝛ ē istō. si vnus finis plus supet aliū finē q̄ ali^{9} finis supet suū ꝓpriū effectiuū tūc ꝓm^{9} finis ē magl eligēdus tūq̄ melior. vt btitudo plus supat sanitatē q̄ sanitas sanatiuū. g̃ effectiuū btitudis ē me^{o} sanitate. ¶ 4^{a} ꝺ^{o} tāgit q̄rtā ꝺsiderōez. qō ē me^{o} p se ꝛ hōrabili^{9} ꝛ laudabili^{9} illō ē magis eligēdū vt amicitia diuitys. ꝛ iusticia sanitate ꝛ roboꝝ nā nullus bonorat diuitias ꝓpter se: sꝫ ꝓpter aliud. amicitiā vō ꝓpter se ꝛsi nihil ꝓpter eā dēat nob ineē. ¶ Cońr i. 3. c. deteriat de bonis ꝺsiderat] penes plitatē ꝛ paucitatē. ꝛ ꝺtiet sex ꝺclōes. ꝓpria tāgit vnā ꝺsiderōez. qñcūq̄ erūt aliq̄ duo sibi inicē valde filia: ita qꝫ ñ possum^{9} aspicere ꝑminētiā vni^{9} ad alterꝫ: videndū ē ad ꝺna ipoꝝ. qz c^{9} ꝺns ē magis bonū illō ē magis eligēdū. si aūt ꝺna sūt mala c^{9} ꝺns ē min^{9} malū illud ē magis eligēdū. ¶ 3^{a} ꝺ^{o} tāgit tertiā ꝺsiderōez. pria bona sūt pauciorib^{9} bonis magis eligēda. Et subdit vnā istātiā. qz vbi ē vnū eligēdū ꝓpter alterꝫ vnū tñ ē eligēdū magl q̄ vtrꝫq̄ vt sanitas ꝛ sanū fieri nō sūt magis eligēda q̄ sanitas p se: eo qꝫ sanū fieri eligim^{9} ꝓpter sanitatē. ¶ 4^{a} ꝺ^{o} tāgit q̄rtā ꝺsiōrōez. nihil ꝓhibz ñ bona eē magis eligēda qbusdā bonis. vt btitudo ꝛ aliqd ad qō nō ē bonū sic̄ debilitas sūt magis eligēda iusticia ꝛ fortitudie. ¶ 5^{a} ꝺ^{o} tāgit vltimā ꝺsiōrōez. eaō bona sūt magl eligēda cū voluptate q̄ sine voluptate. ¶ 6^{a} ꝺ^{o} tāgit sextā cōsiderōez. eadē bona sūt magis eligēda sine tristicia q̄ cum tristitia.

Conclusio Rñsalis. Illud qō ē i gñe ē magis eligēdū illo qō ñ ē i gñe. vt bonū simr ē magis eligēdū eo qō ē bonū alicui ad sensū declaratū in ꝓmo notabili.

Primo Dubitaf. Utrū ānexū accñtl] p locū a gñatiōe ꝛ corruptōe sit cogñscibile. ꝓ vno dubio supponit qꝫ aristl. i. 4. c. deteriat ō bono ꝓparato ad tps ad idigētiā ꝛ ad gñatōes ꝛ corruptōes. ꝛ ꝺtiet. 3. ꝺclōes. ꝓpria tāgit duas ꝺsiderōnes de bono ꝓparato ad tps. ꝓpria ē ħ. vnū qōq̄ ē magis eligēdū i tpe i quo magis valet. p3. 3. explis. ꝓmū ex^{m}. tristicia ē magis eligēda i senectute q̄ i iuuētute. 2^{m} ex^{m}. vt prudētia ē magis eligēda i senectute q̄ i iuuentute. nemo eni iuuenes eligit i duces: eo qꝫ nō ꝺstat eos eē prudētes. sed fortitudo magis ē necia i iuuētute q̄ i senectute. Tertiū ex^{m}. vt tperātia ē magis eligēda i iuuētute q̄ in senectute. magis eī iuuenes q̄ senes a ꝺcupiscētys molestāt. ¶ 2ª ꝺsideratio. illud qō i oī tpe vel i plib^{9} ē vtili^{9} ħ ē magis eligēdū. vt iusticia ꝛ tperātia q̄ sūt semper vtiles sūt magis eligēde q̄ fortitudo q̄ aliqñ ē vtil. ¶ 2^{a} ꝺ^{o} tāgit vnā ꝺsiōrōez de bono ꝓparato ad idigētiā ꝛ ē ħ. illud q̄ bito nō idigem^{9} altero ē magis eligēdū q̄ q̄ bito indigem^{9} altero. vt insticia ē magis eligēda fortitudine. nā si oēs eēnt iusti nihil eēt vtilis fortitudo. si aūt oēs eēnt fortes adhuc eēt vtilis iusticia. ¶ 3^{a} ꝺ^{o} tāgit vnā ꝺsiderōez de bono ꝓparato ad gñatōes ꝛ corruptōes: ꝛ ē ħ. quoꝝ corruptōes. i. abiectōes sūt fugiēde ipa sūt magis eligēda. ꝛ quoꝝ gñatiōes ꝛ sūptiōes sūt magis eligēde ipa sūt magis eligēda. ¶ Cońr i. 5. c. deteriat de bono ꝓparato penes ꝓximitatē ꝛ silitudinē. ꝛ itēdit. 4. ꝺclōes. Quaꝝ p^{a} tāgit vnā ꝺsiderōem q̄ ē ħ. qō ē ꝓxim^{9} bono illud ē magis eligēdū. 2^{a} ꝺ^{o} qō ē bono sil'^{9} ē magis eligēdū. vt iusticia iusto. 3^{a} ꝺ^{o} qō ē meliori simili^{9} est magis eligēdū. vt dicūt qdā aiacē eē meliorē vlixe: eo qꝫ aiax sit similior achili. ¶ Et subdit istātiā. qz nihil ꝓhibet aiacē eē similiorē achili ñ i eo qꝫ optim^{9} ē. Soluit qꝫ si sit solū similis i ridiculosiorib^{9} ñ oz qꝫ sit melior. vt simia q̄ ē similior boi q̄ equ^{9} ꝛ tñ simia ñ ē melior equo. 4^{a} ꝺ^{o}. illud qō ē sil'^{9} meliori illō ē me^{o} ꝛ magis eligēdū q̄ illō qō ē sil'^{9} peiori. Subdit istātiā. qz nihil ꝓhz illū q ē similis meliori paꝝ similē esse. illū aūt g est similis peiori ꝺcigit esse valde similē peiorib^{9} vt si aiax sit paꝝ similis achili: ꝛ vlixes sit valde similis nestori: sic qꝫ aiax sit paꝝ similis achili i peiorib^{9}: ꝛ vlixes sit nestori peiori valde sil'is i peiorib^{9}. ꝛ equ^{9} ē sil'ior asino i meliorib^{9}. simia vō est sil'ior boi i peiorib^{9} Dā istātiā ñ soluit aristl. sꝫ posset solui sic̄ ꝑcedens Et per ħ pz rñ^{o} ad du^{m}

Secundo Dubitaf. Utrū illō qō ē acqrendū difficili^{9} sit magl eligendū. ꝓ vno du^{o} supponit qꝫ i. 6. c. deteriat de bono ꝓparato penes nobilitatē ꝛ difficultatē. ꝛ itēdit. 14. ꝺclōes. p^{a} est ħ. nobili^{9} est magl eligendū eo qō ē minus

nobile. ¶ Scđa ꝯclō. qđ̄ ē ad acgrēdū difficilius illud ē magl eligēdū. magis. n. amam⁹ cū habem⁹ qđ̄ ñ ē facile fūere. ¶ 3ª c⁹. illud qđ̄ ē magl ꝓpriū ē magl eligēdū eo qđ̄ ē coi⁹. ¶ 4ª ꝯ. illō ad qđ̄ nulla difficultas se⁹ ē magis eligēdū eo ad qđ̄ segł difficultas. ¶ 5ª. si ꝑ sit meli⁹ illo optimū h⁹ erit me⁹ optio illi⁹. vt bō est melior q̄ equ⁹. iō optim⁹ hō ē melior optio eq̄. ꝛ eō si optimū h⁹ sit me⁹ optio illi⁹ ꝛ sim⁹: sic ꝛ ꝑ ē me⁹ illo. vt si optim⁹ bō sit melior optio eq̄ ꝛ bō sim⁹ ē melior eq̄. ¶ 6ª ꝯ. illa sł magl eligēda i gbus amici pñt participare q̄ illa i gb⁹ ñ pñt participare. ¶ 7ª. illud ē magis eligēdū qđ̄ volum⁹ ad amicū facere q̄ illud qđ̄ volum⁹ ad quēlz facere. vt iuste agere ꝛ bñ facere ē magis eligēd̄ q̄ videri bñ facere. etiā amicis volum⁹ bñ facere. alys aūt suffic videri bñ facere. ¶ 8ª ꝯ. illa sł melioza ꝛ magis eligēda q̄ sumūł cū circūstātys nec̄ys vt bñ viuere qđ̄ ē bonū ex circūstātia ē magis eligendū q̄ viuere qđ̄ ē bonū sim⁹. ¶ 9ª ꝯ. aliqñ melioza ñ sł magl eligēda vt pbarissim⁹ meli⁹ ē q̄ ditari. tñ idigēti ē eligendū ditari magis q̄ pbari. ¶ 10ª ꝯ. bonū ex circūstātia ē magis eligēdū bono nec̄io. ¶ 11ª ꝯ. qđ̄ ñ idiget a⁹ magis ē eligēdū eo qđ̄ a⁹ idiget. vt iustícia fortitudīe. ¶ 12ª ꝯ. qđ̄ ē eligēdū sine a⁹ ꝛ aliō ñ ē eligēdū sine eo illō ē magis eligēdū vt ptās sine prudētia nō ē eligēda. prudētia vo sine potestate eligēda ē. ¶ 13ª ꝯ. qñcū qz aliq̄ duo sic se hñt q⁹ negam⁹ alterū nob iesse vt reliquū videat nob iesse tc illō qđ̄ volum⁹ nob videri iesse ē magis eligēdū. vt igenioſū ee magis ē eligēdū q̄ studere. nā studere negam⁹ vt īgenioſi ee videamur. ¶ 14ª ꝯ. si qs amittēs duo bona de gbus ḡuiter ꝛ tristet tc de c⁹ tristícia min⁹ ē icrepādus ꝑ ē magis eligēdū. ſz si de altero amisso nō tristat ꝛ magis sit icrepādus tc ipſe ē magis eligēdū. vt si pdēs sciaz ꝛ pecuniā nō tristet: et de pditōe scie magis sit icrepādus q̄ de amissi one pecunie tc scia ē eligibilioz pecūia.

Tertio Dubitat. Utrū bonū prꝓpriū sit magis eligēdū bono coi. ℟ñr ꝑ vnā distictōez ꝛ tria dcā. Disti⁹ ē ꝑ. du⁹ ē bonū ꝓpriū. qđ̄dā ē c⁹ vsus vni⁹ ñ ipedit vsū alteri⁹ sic ē ō luie i ordie ad visū. Aliud ē bonū c⁹ vsus vni⁹ ipedit vsū alteri⁹ vt pecūia vl equ⁹ q̄ si ab vno possideat ipedit vsus alteri⁹ circa ea. ¶ ꝑ⁹ dcīm. bonū ꝑ⁹ dictū q̄ to coi⁹ tāto ē meli⁹ ſaltē p se vel p accūs. ꝛ sic itelligit dcīm arist. ꝑ ethi. dñtis. q⁹ q̄ to bonū ē coi⁹ tāto meli⁹ ē ꝛ diuini⁹ sic ēt itellł ꝯsideratio superius posita i isto tertio q⁹ sim⁹ bonū magis ē eligēdū eo qđ̄ ē alicui bonū. ¶ 2⁹ dcīm. bonū 2⁰⁰ dcīm q̄ to ē magis ꝓ prio alicui tāto ē sibi me⁹. vt me⁹ ē oi hoi q⁹ vn⁹ equ⁹ sit solū sui q̄ si eēt sui ꝛ cū ꝑ alteri⁹. ¶ 3⁹ dictū. lz bonū 2⁰⁰ dcīm q̄ to magl ē ꝓpriū tāto sit me⁹ illi nō tñ segł q⁹ sit me⁹ sim⁹. qz sim⁹ bonū qđ̄ ē coi⁹ dicit sim⁹ meli⁹ eo q⁹ bonū suyꝑi⁹ sit diffusiuū. ¶ Sꝛpaddūt isup. 3. difficultates p decłone text⁹. ℟ prima. vtrū non bona gbusdā bonis sint eligibiliora. Et videt q⁹ nō. qz si sic se q̄ret q⁹ malū i aliq̄ casu eēt eligibile: imo etiaz pctm̄ mortale eēt eligibile si iungeret cū vno alio maiori bono. ℟ñr ꝑ vnā distictōez ꝛ duo dcā ꝛ vnā suppōnē. Suppō est ꝑ. nō bona dñr aliq̄ duo quoꝝ vnū ē bonū ꝛ aliō nō bonū qđ̄ tñ nō ē malū moralit. Distinctio ē ꝑ. Duplex ē malū. qđ̄dā ē malū fm se sic q⁹ ꝓpter quēcūz finē fiat sp ē malū sic ē odiū dei. Aliud ē malū qđ̄ lz fm se sit malū tñ ꝓpter ordinatōez ei⁹ ad debitū finē pōt reddi bonū. vt sustinere famē vel frig⁹ ē de se malū. tñ sustinere famē vel frigus ꝓpter sciaz ꝯsequēdā nō ē malū. ℟ prim⁹ dcīm. si aliqua sint nō bona ita q⁹ vnū sit malū primo mō illa nō sunt eligibilia sicut felicitas ꝛ odiū dei illa simul sūpta nō sūt eligibilia. 2⁹ dcīm. aliqua nō bona. s. quoꝝ vnū ē bonū eminens. et alterū est malū scđo. sunt bene eligibilia. sicut esse in luto. et habere centum marcas auri sūt eligibiliora q̄ habere duos denarios tantū. similit sūma felicitas et parua febris sūt eligibiliora q̄ scientia ꝛ diuitie. ¶ Ad rationē dicit q⁹ licet hō eligēdo malū ꝑmo mō peccaret mortalit nō aūt eligēdo malū 2⁰ mō. ¶ Scđa difficultas. vtrū si oēs hoies essēt iusti non indigerem⁹ fortitudine. ℟ñdet ꝑ duas distinctōes. ꝛ tria dicta. ℟ ꝓa distin⁹ ē ꝑ. duplex ē fortitudo. q̄dā ē corꝑalis scđz quā. s. hō pōt portare magnū pōd⁹. ꝛ ō illa ñ īrēdit arist. qz quāuis hoies essēt iusti adhuc indigerēt fortitudīe tali. qz adhuc indigerēt labore ad subueniēdū necēys ad vitā. a gbus nō preseruaret nos iustitia. Alia ē fortitudo moralis de q̄ est ł pñti sermo. ꝛ ē q̄dā bit⁹ moderatiu⁹ passionuz que sūt timor et audacia. ¶ Scđa distin⁹ fortitudo moralis duplicē habet actū. quidā ē interior. et ē electio ad aggrediēdū terribilia. vel ad expectādū vel fugiēdū tēpore et loco ꝯgrue is scundum dictamen rationis. Alius vero est actus exterior qui est q̄daz executio corꝑalis

vt pugnare cõtra bellicosos vel vicios. vel circa ferocia aĩalia. ¶ Primũ dictũ. si oẽs homines essẽt iusti adhuc idigerem⁹ fortitudine capiẽdo fortitudinẽ tã ꝑ ipsa vtute cꝫ ꝑ actu interiori. patz. qz fortitudo q̃ ẽ vt⁹ z etiã act⁹ ei⁹ interiores sũt q̃dã pfectiões aĩe ipsã itrisece pficiẽtes. g̃ si oẽs hoies essẽt iusti adhuc idigerem⁹ fortitudie. 2ᵐ dictũ. si oẽs hoies essẽt iusti adhuc idigerem⁹ actu exteriori fortitudis. ꝑz. qz ad huc idigerem⁹ exercitio bellico ɔtra feras. 3ᵐ dictũ. si oẽs hoies essẽt iusti nõ indigerem⁹ actu exteriori fortitudis ɔtra hoies. ꝑz. qz si oẽs hoies essẽt iusti g̃ cꝫ vellet tribuere alteri q̃ suũ ẽ. et ideo ñ esset cã belli. ¶ Tertia difficultas. vtrũ illud q̃ est difficili⁹ fit eligibili⁹. Respõdeꝯ per vnã distictionẽ. z tria dicta. Distinctio ẽ ħ. difficultas rei põt duplr attendi. vno⁹ ex pte vsus. alio⁹ ex pte acgsitõis. ¶ Primũ dictũ est istud. res q̃ ẽ difficilior] vsus ceter] paribus nõ ẽ melior. patz. qz difficultas acgsitiõis ẽ quedã acgsitio malicie z faciẽs ad miorẽ eligibilitatẽ iustitie. ideo dicit aristo. i textu q⁹ ea ad q̃ nulla difficultas segr̃ sũt eligibiliora. 2ᵐ dictũ. illa res q̃ ẽ difficilior] acgsitiõis ã recꝫ acgraĩ ẽ min⁹ eligibilis. patet sic ꝑcedẽs. 3ᵐ dictũ. res acgsita q̃ cũ maiori difficultate fuit acquisita ceter] parib⁹ est magis eligibilis q̃ ad cõseruationẽ. ita q⁹ eligibili⁹ est ipsã ɔseruare cꝫ aliã ceter] parib⁹. Ratio est. qz talis res nõ ita de facili acgrir̃ sicut alia res. ergo ꝛc̃.

Ad rationes Añ oppositũ satis patuerũt solutiões ex dict].

Queritur Utrũ illud q⁹ additũ ẽ alteri faciat ipsũ magis tale. ¶ Et vider̃ q⁹ nõ. qz sol facit terrã magis calidã cꝫ lignũ. et tñ sol nõ est magr̃ calidus cꝫ lignũ. g̃ ꝛc̃. ¶ Scõo sic. parius ignis cui appꝛoxiar̃ calefactibile facit ipsũ magr̃ calidũ cꝫ magnus ignis cui non ita calefactibile appꝛoxiar̃. z tñ ꝑuus ignis nõ ẽ magis calid⁹ cꝫ magn⁹. g̃ ꝛc̃. ¶ Tertio sic. maior albedo apposita alicui subo facit ipsũ magr̃ albũ cꝫ mior albedo. et tñ maior albedo nõ ẽ magis alba. cũ idẽ de seipso nõ ꝓdicer̃ denoiatiue. ¶ In oppositũ tamẽ ẽ aristo.

Primo Sciẽdũ ẽ q⁹ in septio capitulo dat aristo. gnꝫ ɔsiderationes de bono ɔparato penes vtutẽ. et scõm ħ sũt quiꝫ ɔclusiões. ¶ Pria ẽ hec. eoꝝ que sũt eiusdẽ speciei illud q⁹ habet ꝑpriaz virtutẽ ẽ magis eligẽdũ eo q⁹ nõ habet. z vtriscꝫ habẽtib⁹ ꝓpriã vtutẽ: illud ẽ magis eligẽdũ q⁹ maiorem habet vtutẽ. ¶ Scõa ɔ⁹: illud q⁹ additũ alicui facit ipsũ bonũ ẽ magis eligẽdũ: cꝫ illud q⁹ sibi additũ nõ facit ipsũ bonũ. et si ãbo faciant bonũ: illud ẽ magis eligendũ q⁹ facit magis bonũ. ꝑz per sil'e. qz illud ẽ calidi⁹ q⁹ calefit cꝫ illud q⁹ nõ calefit. z ãbob⁹ calefaciẽtib⁹: illud quod magr̃ calefacit ẽ calidi⁹. ¶ Tertia ɔ⁹: illõ q⁹ facit ꝓncipali⁹ esse bonũ magr̃ est eligendũ cꝫ illud q⁹ facit min⁹ ꝑncipale. vt vt⁹que facit aĩam bonã magis ẽ eligenda cꝫ sanitas q̃ facit corꝑ⁹ bonũ. ¶ Quarta ɔ⁹: ispiciẽdũ est i casib⁹ z vsib⁹ accñtib⁹ et operib⁹. qz si hoc sit magr̃ eligendũ: tũc casus vsus et operatio hui⁹ magis debet eligi: cꝫ casus z operatio alteri⁹. vt si illud q⁹ iuste fit sit magr̃ eligẽdũ cꝫ illud q⁹ fortiter fit: tũc iustitia ẽ magis eligẽda cꝫ fortitudo. sil'r aũt et in alijs. ¶ Quita ɔ⁹: si aligd additũ alteri faciat ipsũ magis bonũ: et aliud additũ sibi faciat ipsũ min⁹ bonũ: illud q⁹ magr̃ facit bonũ ẽ magr̃ eligẽdũ. ¶ 6ª ɔ⁹: illõ ẽ magr̃ eligẽdũ cui⁹ supabũdãtia ẽ magr̃ eligẽda. vt amicitia ẽ magr̃ eligẽda pecunys. qz supabũdãtia cicitie ẽ magr̃ eligẽda cꝫ supabũdãtia i pecũys.

Secũdo Sciẽdũ q⁹ i. 8⁹ capꝰo i. 7. ɔcloni bus tãgit. 8. ɔsiderationes de bono ɔparato penes appõnẽ z ablationẽ. ꝓria est. si aligd appositũ alĩ faciat totũ aggregatũ magis eligẽdũ. z aliud eidẽ additũ faciat totũ aggregatũ mi⁹ eligẽdũ: tũc ꝑmũ ẽ magr̃ eligẽdũ. Et subdit q⁹ h̄ ɔsidera⁹ ñ hz vitatẽ q̃ vnũ illorũ q̃ addũr̃ ẽ istrumẽtũ illi⁹ cui fit addi⁹ z alterũ nõ. lz ei falx sit magr̃ eligẽda cꝫ serra: tñ serra sociata cũ arte fabricatõ magr̃ ẽ eligẽda: cꝫ falx sociata cũ arte fabricatõ. ¶ 2ª ɔsidera⁹: illõ ẽ magr̃ eligẽdũ q̃ rẽoto ab aliq̃ illud a q̃ rẽouetur rmanet mi⁹ bonũ. ¶ 3ª ɔsidera⁹: illõ ẽ magr̃ eligẽdũ q⁹ ẽ eligẽdũ ꝑpr̃ se: cꝫ illõ q⁹ ẽ eligendũ ꝑpr̃ gr̃iaz. vt saitas ẽ magr̃ eligẽda cꝫ decor. Dr̃ aũt illud esse ad gr̃iaz q⁹ nullo ɔsiderãte ñ festinaret r esse. ¶ 4ª ɔsidera⁹ ẽ. q⁹ eligr̃ ꝑpr̃ se z ꝑpr̃ gr̃iaz ẽ magr̃ eligẽdũ cꝫ illud q⁹ eligr̃ ꝑpr̃ gr̃iã tñ. ¶ 5ª ɔsidera⁹: si aliq̃ duo sint eligẽda ꝑpr̃ se z ꝑpr̃ gr̃iã: q⁹ ẽ bonõbili⁹ ẽ magr̃ eligẽ⁹. ¶ Sexta cõsidẽ⁹. illõ q⁹ ad oĩa vel ad plura ẽ vtile magis ẽ eligẽdũ. ¶ Septia cõsi⁹: q⁹ ẽ ꝑpr̃ meli⁹ ẽ magr̃ eligẽdũ. vt illõ q⁹ ẽ ꝑp vtutem ẽ magis eligẽdũ cꝫ illõ q⁹ ẽ ꝑp delcatõez. z simi

liter illō ē magis fugiēdū qō ē maioris boni/peditiuū. vt egritudo magis ē fugiēda fedita te. i. turpitudine. qz egritudo ē ipeditiua studi ositat] vtut] ⁊ voluptat]. ¶ Octaua cōsi⁹: illō ē magis eligēdū qō semp ē eligēdū q̄ illō qō q̄

Tertio q̄ est eligēdū et aliq̄n fugiendū. Sciēdū ē q̄ nonū. c. cōtiet duas ptes. In pria determiat de bono ꝺcto ⁊ nō ꝺparato: ponēdo duas ꝺsideratōes tactas i duab⁹ ꝺclusiōib⁹. Pria ē h. si illud qō ē mag] vtile sit mag] eligēdū etiā vtile ē eligēdū. vt si bonoz bili⁹ sit mag] eligēdū. etiā bonorabile ē eligē/dū. ¶ Scōa ꝺ: illud qō nālr ē bonū: ē eligēdū. ¶ J. z. pte i. 7. septē ꝺclonib⁹ tāgit septē cōside ratiōes de bono ꝺparato ⁊ nō cōtracto. Pria ē h. qō ē nālr tale ē mag] tale: q̄ illud qō nō ē nālr tale. Scōa ꝺ: illud qō facit aliud tale ē mag] ta le: q̄ aliud qō nō facit ipsū tale. et si vtraq; faci ant talia: illō qō mag] fac tale: ē mag] tale. 3ª. si duo cōparāt ad aliqō tertiū ⁊ vnū sit mag] tale q̄ illud tertiū. et aliud sit min⁹ tale: tūc p̄mū ē magis tale vt toq; eo ꝛ. 4ª. si aliqō addi/tū alteri faciat totū magis tale. ⁊ aliud eidē ad ditū faciat totū mi⁹ tale: tūc p̄mū ē mag] tale. 5ª. illud qō ab alio rēoto facit ipsū mag] tale: ip sū ē mag] tale 6ª. illa q̄ sūt ipmixtioza suis ꝺri/is sūt mag] talia. vt illud ē albi⁹ qō ē nig̃ ipermixti⁹. 7ª. illud cui mag] cōuenit diffinitio ē ma gis tale. vt si diffinitō albi sit coloz disgregati/uus visus. illud ē albi⁹ qō ē mag] disgregatiu⁹

Conclusio Rñ salis. si ali/ visus. qō appositū alteri faciat ip sū mag] tale: tūc illud ē mag] tale. Dec ꝺ⁹ ōbz itelligi i causis efficiētib⁹ vniuoc] q̄ scz suscipi/unt ōnoiationē sui effect⁹. debz etiā itelligi in causis nālib⁹ ⁊ nō volūtarys. ad eādē etiā faci unt ꝺditiones pri⁹ enūerate in scōa pte vltimi

Primo dubꝝ secūdi libri q̄stiōis vlti/. Dubitat. vtrū pbleūa pticula re sit eisdē loc] dyaletic] terminādū sic̄ pbleu ma vle. ¶ Pro dubio ꝓ: suppōit q̄ aristo. i z⁹ tra/ctatu docet termiare pbleūa pticulare. ⁊ ꝺz duo capla. In p̄ intēdit. 6. ꝺclusiōes ꝑm. 6. cōsi deratiōes. ¶ Pria ē h. pbleūa pticulare ē eo/dē mō terminādū sic̄ vle. nā interimētes vl cō struētes vle: iterimūt vl ꝺstruūt pticulare. vt si pbet q̄ oī iest etiā pbatū ē q̄ alicui iest. ⁊ si fuerit pbatū q̄ nulli iest: etiā erit pbatū q̄ a/licui ñ iest. 2ª ꝺsidera⁹ ad t̄minādū pbleūa pti culare i sp̄iciēdū ē ad locū ab opposit]. a ꝺiuga tis. ⁊ a casib⁹. Patz exēplo p̄ria ꝺ opposit] ꝺ scē/nā sic̄ segt̄: si ois voluptas est bōa q̄ ois tristi tia sit mala: ita segt̄ q̄ si aliq̄ voluptas sit bōa: q̄ aliq̄ tristitia sit mala. 2ª p̄z de p̄uatis. vt si a/liqs sēsus ñ est pō. q̄dā isēsibilitas nō ē i pō. 3ª patet de ēlatis. vt si q̄ddā opinatū sit disciplinatū: q̄dā opio erit disciplina. 4ª p̄z ō ꝺdictoꝝ is. vt si q̄ddā iiustū sit malū. q̄ddā iustū erit bo nū. 5ª p̄z ō casib⁹. vt si iiustū sit malū: qō iūste fit male fit. ⁊ si q̄ddā ōlectabile sit fugiēdū: sc̄ q̄ q̄dā delectatō erit fugiēda q̄ locū a ꝺiugat] ⁊ ēt per eūdē locū segt̄ q̄ si aliqō ōlectabile ē p̄ficiēs: q̄ q̄dā ōlectatō erit bona. ¶ 3ª ꝺsi⁹ ad terminādū pbleūa parti⁹ inspiciēdū ē in gña tōib⁹ ⁊ gñatis. ⁊ silr in corruptiōib⁹ ⁊ corrupti uis. Pz trib⁹ exēplis. primū ē. si aliqō corrupti uū ōlectatōis ⁊ disciplīe sit bonū: q̄dā ōlecta tio vl disciplia erit mala. 2m exēplū. si q̄dā coz ruptio disciplīe sit bōa: vel ei⁹ gña⁹ sit mala. q̄/dā scīa erit mala. 3m exēplū. si obliuisci feda. i. p̄pia q̄ aliqs egit sit bonū. vl ea ꝛmisci sit malū tūc scire illa erit malū. 4ª cōsi⁹ ad terminādū pbleūata pticlaria inspiciēdū ē ad locos a ma ioꝝ. a minoꝝ. ⁊ a silī. Et subdit dꝛz int̄ istos lo cos. qz loc⁹ a maioꝝ solū tz ōstructiue. vt si disci plina videat mag] bonū q̄ voluptas: tūc si alī q̄ disciplina ñ sit bōa: et aliq̄ voluptas nō erit bōa. ſz loc⁹ a minoꝝ solū tz ꝺstructiue. vt si vo luptas videat mi⁹ bonū q̄ disciplina: tūc si vo luptas sit bōa: et disciplina erit bōa. Sz loc⁹ a silī tz tā ꝺstructiue q̄ ōstructiue. vt si q̄dā po testas sit bōa q̄dā disciplina erit bōa. ⁊ si nulla ptās sit bōa: nulla disciplina erit bōa. ⁊ B si po testas ⁊ disciplina silr sint bōa. 5ª ꝺsidera⁹ si il lud qō maxime videt ineē ñ insit: tūc qō min⁹ videt ieſſe ñ inerit. vt si p̄udētia ñ sit bōa: tūc nulla alia disciplina erit bōa. 6ª cōsi⁹ ad t̄minā dū pbleūa pti⁹ ispiciēdū ē ad locū ex ypothe si. qz si fuerit ꝺcessū sic eē vl ñ eē in oib⁹ sic̄ ē in vno. tūc si fuerit pbatū ō vno ēt pbatū ē ō oi/bus. vt si fuerit ꝺcessū q̄ si aīa bois sit īmorta/lis q̄ oēs aie erūt īmortales: tūc si pbauerim⁹ aiaz bois esse īmortalē: simul pbabim⁹ oēs a/

Secundo Dubita lias eē īmortales. tur. q̄t modis cōstruūt ⁊ de/struūtur pbleūata indefinita. ¶ Pro solutōe supponit q̄ in 3⁹. c. docet arist. t̄minare pbleu ma indefinitū. ⁊ ꝺz tres ptes. In p̄ria intēdit vnā ꝺclusionē. ⁊ ē h. pbleūa idefinitū ōstruit vno⁹: ſz ꝺstruit duob⁹ modis. vt istud pbleūa

voluptas ē bonū. ōstruit ꝓ istā: nulla voluptas est bonū. ⁊ ōstruit per istas duas ois voluptas ē bonū. ⁊ q̄dā voluptas ē bonū. ¶ In 2ᵒ pte docet ōstruere ꝓbleūata sūpta cū ōtermiatione ponēdo talē ꝯclusionē. ꝓbleūata idefinita sūpta cū ōtermiatiōe duplr destruūt. ꝓz tribus exēplis. ꝑmū ē. si pōat ista copl̄atia aliq̄ voluptas ē bonū. ⁊ aliq̄ voluptas ñ ē bo^{m}: pōt ōstrui p istā ois voluptas ē bonū. ⁊ per istā nulla voluptas ē bonū. 2^{m} exēplū. si pōat ista ꝓpō indefinita exclusiua. tātū vna voluptas ē bōa: pōt destrui triplr. vel q2 ois voluptas ē bōa. vel q2 nulla voluptas ē bōa. vl̄ q2 plures voluptates sūt bōe. 3^{m} exēplū. si positū sit ꝙ sola ꝓudētia sit scia vtutū: pōt destrui q̄drupl^{r}. vl̄ q2 ois vt^{o} ē scia. vl̄ q2 aliq̄ alia vt^{o} ē scia. vl̄ q2 ipsa ꝓuden

Tertio tia ñ ē scia. vl̄ q2 nulla vt^{o} ē scia. Dubitat q̄d ē vtile ad t̄minādū ꝓbleūa ptic̄lar. ¶ Ꝓo solutiōe suppōit ꝙ i. 3ª pte hui^{9} capituli itēdit arist. ad q̄ ōbem^{9} ī spice re ad t̄minādū ꝓbleūata ptic̄laria. ⁊ itēdit. 3. ꝯcloes. ¶ 2ria. ad t̄minādū ꝓbleūata pti^{ria} vtile ē ī spicere ad singl̄ia. q2 si nulli singl̄iū ī sit destruēdū ē ꝓbleūa. si vo alicui ī sit ꝯstruēdū ē: 2ª ꝯsideādū ē ad gñā ⁊ spēs videndo eas vsq3 ad i dīdua. ⁊ tūc si ꝑdicatū ī sit oi vl̄ plīb^{9} ꝯstruēdū ē ꝓbleūa. vl̄ dāda ē instātia. 3^{a} ꝯ. ad t̄minādū ꝓbleūata ptic̄lia ī spiciēdū ē ad spēs ꝑdicati ac cidētal̄. vt si q3 dicat ꝙ tēp^{9} ñ mouet videndū ē ad oēs spēs mot^{9}. ⁊ si nulla ī sit tp̄i: māifestū ē ꝙ tp̄s ñ mouet. si⁊ si volu^{9} ꝓbar ꝙ aia ñ ē nūerus 03 videre nūer. nā ois nūer^{9} aut ē abūdās aut ꝓfect^{9}. ió si aia ñ sit nūer^{9} abūdās neq3 ꝓfe

Ad rationes ctus non erit numer^{9}. Añ oppo^{m}. solnūr ex specificatione q̄onis. ¶ Et h̄ de 3° thopicoꝝ.

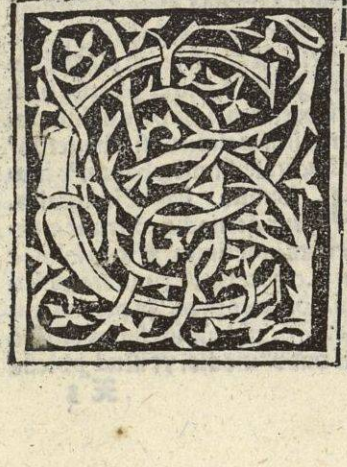

Irca

Initiū q̄rti libr̄i thopicoꝝ arist̄o. Queritur. vtrū q̄ditas gñis sit a quiditate ōre realr̄ distincta ¶ Et videt ꝙ sic. q2 ipossibile ē idē ⁊alr̄ esse p̄cipiū realis cōtinētie et differētie. ſz q̄ditas gñis ē p̄ncipiū ꝯtinētie realis speciꝭ ei^{9}. ⁊ q̄ditas ōre ē p̄cipiū ⁊alis differētie: ergo ꝭ spēꝭ. ḡ q̄ditas gñis ⁊ ōre sūt ⁊alr̄ distincte. ¶ 2° sic. ge^{9} ⁊ ōria sumūt a distinctis reb^{9}. ḡ distīguūt realr̄. añs p3. q2 ge^{9} sumitur a mā. ōra vo sumit a forma. ¶ 3° sic. ge^{9} nō ꝑdicat̄ de ōra. ḡ adiuicē realr̄ distīguūt. añs p3 ꝑ ꝓbz i textu dicēte ꝙ neq3 ge^{9} ō ōra: neq3 ōra ō gñe ꝑdicabīt. ¶ In oppositū argr̄. q̄ditas generis ñ ē ⁊alr̄ distincta a q̄ditate spēi. nec ēt q̄ditas ōre. ḡ adiuicē ñ distīguūt realr̄ q̄ditas gñis ⁊ differētie. añs p3. q2 q̄ditas gñis ⁊ ēt ōre ꝑdi

Primo cātur ꝑ se i ꝑ mō de ipa spē. Sciēdū ē ꝙ ꝓ ōclaratiōe q̄stiti est vna opīo q̄ ꝓīt tria dicta. ¶ primū dictū. in reb^{9} simplicib^{9} abstract̄ scz a mā ē tātū vna cō pō ⁊alis q̄ ē opō ex esse ⁊ essētia. in reb^{9} vo mālib^{9} est duplex opō realis. vna ē opō ipsi^{9} ee cū essētia. alia ē cōpō matie cū forma. 2^{m} dcm̄. oē ī pdicamēto reponibile habet essētiā realr̄ distinctā ab esse. 3^{m} dcm̄. eadē essētia p̄cise ipotat̄ p nomē gener̄ ōre ⁊ spēi. ſz tm̄ illa noīa sumunt̄ a diuersis apparētib^{9} realib^{9}. Qō sic declarat̄. nā reb^{9} simplicib^{9} est essētia se bñs permodū pōlis respectu ipsi^{9} esse. ió ab essētia sūitur nomē gñis pōle. respectu ōre tm̄ illō nomē adeq̄te significat totū opositū ex essētia ⁊ esse Adhuc ī talib^{9} iuenit ipsū esse qō se habz permodū actual̄ rīspcū essētie. et ab eo sūit nomē ōre significās tm̄ adeq̄te totū opositū. ⁊ ab vt^{o} q̄ sit sūpto vz a opposito ex essētia ⁊ ee sūit nomē spēi. Sz i q̄ditatib^{9} opposit̄ ex mā et forma alit̄ sūit ge^{9} ⁊ ōra. nā a mā q̄ se hz p modū pōlis i ordie ad formā sūit nomē gñis adeq̄te significās totū opositū ex mā ⁊ forma. ⁊ ab ipa forma q̄ se hz p modū actual̄ rīspcū matie sūit nomē ōre qō ēt significat totū opositū adeq̄te ⁊ a forma toti^{9} q̄ resultat ex vniōe fōe pt̄i cū mā sūit nomē spēi. ¶ Alia ē opīo q̄ pōit. 2. dcā. ꝑmū dcm̄. q̄ditas gñis ñ distīgr̄ realr̄ a q̄ditate ōre q2 si sic: tūc gen^{9} ve negaret̄ ō ōra. 2^{m} dcm̄. q̄ditas gñis ⁊ q̄ditas ōre distīguūt ex nā rei. q2 illa distīguūt ex nā rei ō gb^{9} vificāt ꝑdicata ꝺictō q̄ alte ē ⁊ale. ſz ge^{9} ⁊ ōra sūt h^{9}i. vt ꝓbabat

Secundo Sciēdū ē ꝙ rō añ oppo^{m}. q̄rt̄ liber thopicoꝝ i q̄ ōtermiat arist̄. de ꝓbleūate gñis ꝺidr̄ i. 3. tractat^{9} ī ꝑ ōtermiat ō gñe opato ad spēs ⁊ ōras ⁊ ñ cō tracto. ⁊ ꝺiet. 6. c. ī ꝑ docet t̄miare ꝓbleūa gener̄ penes h̄ ꝙ ē ꝑdicari i qd. ⁊ ꝺiet. 6. ꝯcloes

Quaꝫ ꝓia tãgit ĩtẽtũ. ꝛ ẽ ħ. post ea q̃ dicta sũt nũc dicẽdũ ẽ de gñe ꝛ ꝓꝓio qꝛ sũt elemta diffinitiõis. Alie. 5. ꝯclões tãgũt gnaꝫ ꝯsideratões. q̃ꝫ ꝓia ẽ ħ. si aligd assignet eẽ ge⁹ alic⁹ videndũ ẽ si insit oib⁹ cõtẽt] sub illo. ꝛ si de aliq̃ illoꝫ ve nõ ꝑdicet tũc destruẽdũ ẽ ꝑbleũa. vt si bonũ põat gen⁹ voluptat]. videdũ ẽ si aliq̃ voluptas nõ sit bonũ. ꝛ si sic. tũc bonũ nõ erit gen⁹ voluptat]. 2ª cõsidera⁹ si aligd põat gen⁹ alic⁹ videdũ ẽ si ꝑdicet de eo in eo qꝺ gd ẽ. ꝛ si nõ: ꝺ struẽdũ ẽ ꝑbleũa. vt albũ in gd nõ ꝑdicat ꝺ nine: qꝛ ñ significat gd ipsi⁹ niuis ſz poti⁹ q̃le gd. sil'r mobile ñ ꝑdicat ĩ gd de aĩa. mobile ei ñ significat gd ſz significat faciẽs gd: aut patiẽs. ideo mobile ñ ẽ gen⁹ aĩe. 3ª cõsi⁹ si aligd assignetur ꝓ gñe videdũ ẽ an sibi insit diffio accñt]. et si sic destruẽdũ ẽ ꝑbleũa. vt albedo ſspectu niuis. ꝛ mouere seipsũ respcũ aĩe ꝓueit diffinitõ accñt]. qꝛ vtriqꝫ eidẽ ꝓtigit ineẽ ꝛ nõ iesse. mõ accñs ẽ qꝺ cõtigit eidẽ iesse et nõ iesse. 4ª ꝯsi⁹ si aligd assignet gen⁹ alic⁹ ſpẽi: videdũ ẽ an ipſz ꝛ illa spẽs sint ĩ eodẽ ꝑdicamẽto. et si ñ: mala ẽ assigna⁹ vt si gen⁹ sit q̃le sic albũ. ꝛ spẽs assignata sit ſba sic nix vel cign⁹ tũc albũ ñ erit gen⁹ niuis neq̃ cigni. sil'r disciplia ẽ ad aligd. bonũ ãt ꝛ pulcbrũ ẽ q̃le. ĩõ bonũ ꝛ pulcbrũ ñ sũt ge⁹ disciplie. nã eoꝝ q̃ sũt ad aliqd: gña sũt ad aliqd. vt mltiplex ẽ gen⁹ duplic]. ꝛ vtrũqꝫ ẽ ad aliqd. Ex q̃ infert qꝺ vl'r gen⁹ ꝛ spẽs ꝺbẽt cõtieri sub eodẽ ꝑdicamẽto. vt si ge⁹ sit ſba: ꝛ spẽs ꝺbz esse ſba. si vo ge⁹ sit q̃le: ꝛ spẽs ꝺbet eẽ q̃lis. 5ª ꝯsi⁹ si aligd assignet ꝓ gñe alic⁹ spẽi videdũ ẽ an ipſz ꝓticipet illã spẽz. ꝛ si sic: ꝺstruẽdũ ẽ ꝑbleũa. qꝛ ꝓticipare ẽ rõnẽ participati suscipe. mõ spẽs suscipit rõnẽ gñis. ꝛ ñ eꝫ. nã si vni⁹ ꝛ ent] põat gen⁹ esse ad aliqd: tũc cõtigit ge⁹ participare spẽz nã ꝺ oib⁹ q̃ sũt ens ꝛ vnũ ꝑdicat. q̃re ꝛ eoꝝ rõ.

Tertio Sciẽdũ ẽ qꝺ 2ᵐ. c. ĩ q̃ arist. docet termiaꝫ ꝑbleũa gñis ĩspiciendo ad spẽz ꝺtz gnaꝫ ꝯcloes scõz gnaꝫ ꝯsideratões ꝓia. si aligd assignet ꝓ gñe alic⁹ spẽi: videdũ ẽ si talis spẽs ꝑdicet de aliq̃ ꝺ q̃ ñ ꝑdicat gen⁹. ꝛ si sic: ꝺstruẽdũ ẽ ꝑbleũa. vt ens ꝛ scibile non sũt gen⁹ opiabilis. qꝛ opiabile ꝑdicat ꝺ ñ ente. multa ei ñ ẽtia opiabilia sũt. ſz ẽs ꝛ scibile ñ ꝑdicat de ñ ẽte. ĩõ ens ꝛ scibile ñ sũt ge⁹ opiabil' 2ª ꝯsi⁹ si aligd assignet esse alicui vt gen⁹ ꝛ non sit spẽs mediata: videdũ ẽ si ꝓticipet rõnẽ alicui⁹ spẽiꝫ illi⁹ gñis. et si nõ: destruẽdũ ẽ ꝑbleũa nã ipossibile ẽ gen⁹ ꝓticipaꝛ qꝺ nulla spẽiꝫ ꝓticipat. vt si mot⁹ põat gen⁹ voluptat]. videdũ ẽ an voluptas ꝓticipet corruptionẽ vel gñationẽ vel aliquã aliã spẽz mot⁹. ꝛ si nõ: tũc mot⁹ nõ erit ge⁹ voluptat]. nã ididua ꝓticipãt spẽm et gen⁹. vt aligs hõ ꝓticipat boiez et aĩal. 3ª ꝯsi gen⁹ assignatũ ꝑdicet de pauciorib⁹ q̃ꝫ spẽs: ꝺstruẽdũ ẽ ꝑbleũa. nõ ei opiabile ꝑdicaꝛ ꝺ pli b⁹ q̃ꝫ ẽs. nã ẽs ꝛ ñ ẽs sũt opiabilia. ĩõ opiabile ñ est spẽs ent]. spigr gen⁹ ꝑdicaꝛ de pluribꝰ q̃ꝫ species ꝑdicet. 4ª ꝯsi genus assignatũ ꝛ spẽs ꝑdicẽt de eq̃lib⁹ destruẽdũ ẽ ꝑbleũa. vt ẽs ꝛ vnũ ꝛ oia trãscẽdẽtia ꝺuertũt. oia enĩ sũt ẽs ꝛ vnũ ĩõ ens nõ ẽ gen⁹ vni⁹ nec eꝫ. Sil'r ꝓncipiũ ꝛ primũ ꝺuertũt. qꝛ oẽ ꝓnciꝑiũ ẽ primũ. ꝛ oẽ ꝑmũ ẽ ꝓncipiũ. ĩõ neutrũ ẽ ge⁹ alteri⁹. qꝛ ſp ge⁹ ꝑdicatur ꝺ plib⁹ q̃ꝫ sua spẽs ꝛ ꝺra. 5ª ꝯsi aligd assignet ge⁹ alic⁹ ꝛ illud hẽat ge⁹ qꝺ ñ ꝺtineaꝛ sub gñe assignato destruẽdũ ẽ ꝑbleũa. vt si aligs ponẽs lieas isecabiles ꝺtieri sub ħ gñe qꝺ ẽ diuisibile mala ẽ assigna⁹ qꝛ alie linee ſcte eiusꝺ spẽi cũ lieis isecabilib⁹ sũt idisibiles ꝛ ñ ꝺtinẽt sub ħ gñe qꝺ ẽ visibile. idẽntes ei sibi iuicẽ sũt.

Conclusio scõz spẽz recte linee oẽs. ℞ñsal'. qditas gñis ñ distiguit realꝫ a qditate ꝺre. ħ ꝯsat] pꝫ rõnẽ in

Primo Dubitaꝛ. vtrũ sit oppositũ. possibile eãdẽ spẽz poni sub diuersis gñib⁹ ñ subalẽnati ponit]. ℭ ꝓ ꝺtu⁹ supꝓit qꝛ i. 3. c. ꝺteriat arist. ꝺ ꝑbleũate gñis ĩspiciẽdo ad aliud ge⁹ exneũ. ꝛ ꝺtz. 5. ꝯsiꝺra⁹ i. 5. ꝯnib⁹. ꝓia ẽ. si alicui spẽi assignãt duo gña nõ subalẽnati posita ꝺstruẽdũ ẽ ꝑbleũa. ĩõ instiª ñ ẽ spẽs vtut] ꝛ scie. qꝛ nec vt⁹ ꝺtiet sub scia nec scia sub vtute. Et subdr istãtiã. qꝛ prudẽs ẽ spẽs vtut] ꝛ scie. ꝛ tñ neutrũ ꝺtinet sub a⁹. Soluit instãtiã dicẽs qꝺ ñ ꝺcedr ab oib⁹ prudẽtiã eẽ sciẽtiã. ꝛ si aligs admittat prudẽtiã eẽ sciaz tũc ꝺr qꝺ suffic alteꝝ sub alt⁹ ꝺtieri vl' qꝺ abo ꝺtineãtur sub eodẽ 3°. sic vt ꝛ scia ꝺtinet sub ħ gñe hitus ꝛ diſpõ. 2ª ꝯsi aligd assignet tãq̃ ge⁹ alic⁹ spẽi. videdũ ẽ si tale assigtũ ꝛ qꝺlibz suũ superius predicẽtur de spẽi eo qꝺ gd est. si vo aliqꝺ supioꝝ vl' ipsz assigtũ nõ ꝑdicet ĩ gd: destruendũ ẽ ꝑbleũa. 3ª ꝯsi aligd assignatũ ꝓ gñe aliqꝺ suorũ superioꝝ ꝓticipet speciẽ: destruẽdũ est ꝓbleuma. nullũ ei superioꝝ participat illud qꝺ ẽ inferioris. 4ª ꝯsi. si aliqꝺ assignet ꝓ gñe videdũ est si aliqꝺ superioꝝ illi⁹ gñis ꝑdicet ĩ gd de spẽ assigta. ꝛ si sic: ꝺstruẽdũ ẽ ꝑbleũa. qꝛ si vnũ supioꝝ ꝺ aliq̃ ꝑdicet in eo qꝺ gd ẽ. et oia supiꝺ

ꝛ inferiora ſi p̄dicẽtur de illo p̄dicabũt in qd
Et ſubdit q; ſi dubitem⁹ vtꝝ gen⁹ aſſignatũ ſit
gen⁹ alic⁹ ſpẽi ñ ſufficit oſidere q; aliqꝺ ſuperiꝝ
p̄dicet de illa ſpẽ i qd. qz illa ſpẽs pōt cōtineri
ſub aliq̃ inferiōi illi⁹ ſuperiori. ¶ 5ª ꝛ: ſi dubite-
m⁹ aſſignatũ p gn̄e eſſe gen⁹. p̄ videndũ ẽ ſi ali
qꝺ ſuperiꝝ p̄dicet in qd ꝺ ſpẽ gn̄is aſſignati.
poſtea videdũ ẽ ſi illa ſpẽs ꝛtineat ſub aliq̃ in
feriori illi⁹ ſuperiori. ꝛ ſi nō: tũc aſſignatũ p ge
nere erat gen⁹. vt ſi latio aſſignet p gn̄e ābula
tiōis ñ ſufficit oſidere q; mot⁹ p̄dicet ꝺ ābula⁹
ne in qd. ſz cũ B oz videre ſi ābula⁹ cōtineatur
ſub aliq̃ alia ſpẽ mot⁹. ꝛ ſi nō: tũc latio erit ge⁹

Secũdo Dubitat. vtrũ ābulatiōis.
neᷓe ſit oia ſuperiora alic⁹ gn̄is
p̄dicari in eo qꝺ qd ẽ de q̃libz ſpecie illi⁹ gn̄is.
¶ Pro dubio ſuppōit q; ariſt. i. 3. c. ꝺtermiat ꝺ
gn̄e ꝺpato ad ſua ſuperiora. ꝛ intẽdit. 3. ꝺcl'oes
Quaꝝ p̄ria ẽ B. ſi aliqꝺ aſſignet p̄ gn̄e alic⁹
ſpẽi. videdũ ẽ an ipſũ cũ oib⁹ ſuperiorib⁹ ſuis p̄di
ceᷓ i qd de ſpẽ aſſignata. ꝛ ſi ipſũ ge⁹ vel aliqꝺ
ſuperiꝝ ñ p̄dicet in qd de ſpẽ: deſtruẽdũ ẽ. p̄
bleũa. 2ª ꝛ: ſi aliqꝺ aſſignet p gn̄e alic⁹ ſpẽi vi
dẽdũ ẽ an tale gen⁹ cũ ſua ſpẽ p̄dicet ꝺ oib⁹ idi
uiduis i qd. ꝛ ſi ſic ꝛſtruẽdũ ẽ p̄ obleũa. ꝛ ſi nō.
deſtruẽdũ ẽ. Et addit q; gen⁹ nō debz eſſe ſub
ſua ſpẽ: ſz mag⁹ eᷤ ſpẽs debz eſſe ſub gn̄e. 3ª ꝛ:
ſi aliqꝺ aſſignet p̄ gn̄e alic⁹ ſpeciei videdũ ẽ
ſi nō illi⁹ gn̄is p̄dicet ꝺ illa ſpẽ ꝛ ꝺ oib⁹ idiuidu
is participātib⁹ illã ſpeciẽ. ꝛ ſi ſic: cōſtruẽdũ eſt
p̄ bleũa. ſi vo diſſōet i aliq̃: ꝺſtruẽdũ ẽ p̄ bleũa.

Tertio Dubitat. vtrũ neᷓe ſit gen⁹ ſeper
p̄dicari ꝺ ſuis ſpẽb⁹. ¶ Pro du⁹ ſup
ponit q; in B. 4. c. ponit ariſt. 9. cōſideratōes
ꝺparādo gen⁹ ad oꝛaz. ꝛ ſcꝺz B erūt. 9. ꝺcl'oes i
B capl'o. ¶ria ẽ B. ſi oꝛa aſſignet p̄ gn̄e. ma-
la ẽ aſſigna: vt imortale nō ẽ gen⁹ dei. qꝺ p3. qz
oꝛa nulli⁹ eſt ge⁹. ſz imortale ẽ oꝛa. g̃ nō ẽ gen⁹
dei. maioꝛ p3. qz nulla oꝛia ſignificat qd. ſz ma-
gis q̃le. minoꝛ p3. qz imortale ẽ oꝛa animalis. dici
mus eᷤ. aialiū alia ſūt mōtalia. alia imortalia.
2ª ꝛ: ſi oꝛa aſſignet p ſpẽ ipſi⁹ gn̄is mala ẽ aſſi
gna: vt abūdãs ẽ oꝛa nūeri iō nō ẽ ſpẽs nūeri.
qz oꝛa nō ꝓticipat gen⁹. ſz ſi ipſa poneret ſpẽs
tũc ꝓticiparet gen⁹. g̃ oꝛa ñ ẽ ſpẽs. 3ª ꝛ: ſi ſpẽs
aſſignet eſſe gen⁹ ſui gn̄is mala ẽ aſſigna: vt ſi
ꝺtinuitas aſſignet p̄ gn̄e cōtinuitat] male aſſi
gnatũ ẽ. qz nō oē ꝺtinuũ ẽ ꝺtinuũ. ſz oē ꝺtinuũ
ẽ cōtinuũ. ſi⁹ tēperātia nō ẽ ge⁹ mixture. qz nō
oīs mixtura ẽ tēperātia. qz mixtura ſiccoꝝ nō
eſt tēperātia. ſi⁹ latio nō eſt gen⁹ loci mutatio
nis. qz nō oīs loci mutatio ẽ latio. nā ābula⁹ nō
videt latio eſſe. eo q; ſolus mot⁹ violẽt⁹ pene
oī latio. 4ª ꝛ: ſi differētia aſſignet p̄ ſpẽ: ma
la ẽ aſſigna: vt imortale nō ẽ ſpẽs dei. eo q; ac
cideret ſpẽs dici de plib⁹ q̃ differētia. ſz ꝺffe-
rētia ſẽper de eq̃lib⁹ aut plurib⁹ q̃ ſpẽs p̄dicaᷓ
Quita ꝛ: ſi oꝛa aſſignet p̄ gn̄e ſui gn̄is: mala
ẽ aſſigna: vt color ñ eſt ſpẽs cōgregatiui. neq;
nūer⁹ eſt ſpẽs ipar]. Sexta ꝛ: ſi gen⁹ aſſignetur
vt oꝛa mala ẽ aſſigna: iō mixtura nō ẽ gen⁹ tē-
perātie. nec loci mutatio ẽ ge⁹ latiōis. eo q; ge-
nus ſẽp p̄dicaᷓ de plurib⁹ q̃ differētia. Septi
ma ꝛ: ſi nulla differentia gn̄is aſſignati p̄dicet
de ſpẽ illi⁹ gn̄is ipſũ nō erit gen⁹ illi⁹ ſpeciei. vt
de aia nō p̄dicaᷓ abūdãs nec perfectũ. iō nu
mer⁹ nō eſt ge⁹ aie. Octaua ꝛ: ſi ſpẽs aſſignata
ſit p̄ior nā q̃ ge⁹ vel ſi poſſit iterimere genus
mala ẽ aſſigna: qz magis videt ꝺ riũ eſſe. videt
eni ge⁹ eſſe p̄⁹ natura ſuis ſpẽb⁹: ꝛ eas iterime
re. Nona ꝛ: ſi gen⁹ aſſignatũ vel ei⁹ oꝛa poſſint
nō ineſſe ſpẽi. mala ẽ aſſigna: vt moueri ñ ẽ ge
nus aie. nec veꝝ et falſũ ſũt gen⁹ opionis. vide
tur eni gen⁹ et oꝛa ſeq; ſpeciẽ: ꝛ ſẽper p̄dicari ꝺ

Ad rationes ipſa quādiu ſit ſpecies.
Añ oppoſitũ dicitur q;
bñ p̄obāt gen⁹ et oꝛaz eq̃liᷓ diſtingui ex natu
ra rei. ſed ñ ꝓbāt gen⁹ et oꝛaz diſtigui realr.

Queritur Utrũ gen⁹ ſit
vnũ a pte rei.
¶ Et videt q; nō. qz nihil qꝺ eſ
ſentialiter p̄dicat ꝺ multa eſſētialiter diſtict] ẽ vnũ a parte
rei. ſz gen⁹ eſt hmōi. g̃ ꝛc. maioꝛ p3.
qz vel habet vnitatẽ ſibi ꝓpriã ita q; ſcꝺz illã
vnitatẽ ſit natũ actu p̄dicari de plurib⁹ q̃rum
qōlibz ſit ipſũ niſi ab itellectu diſtiguatur. g̃ ni
hil qꝺ actu eſſētialr ẽ p̄dicabile de plurib⁹ ha-
bet vnitatẽ ex nā rei. ſic ergo ñ erit vna ſz plu-
res. ¶ Scꝺo ſic. ſi forma gn̄is ex parte rei eſſz
vna. vel illa eſſet eadã cũ oib⁹ ſpẽb⁹ vel non. ſi
ſic. g̃ nō erit vna ſz plres ſic ipſe ſpẽs ſũt plures
ſi aũt ſit diuerſa. vel g̃ erit diuerſa gn̄e. vel ſpẽ
vel nūero. nullũ iſtoꝝ ẽ poſſibile. g̃ nō ẽ poſſi-
bile dicere gen⁹ eſſe vnũ a parte rei. ¶ Tertio
ſic. oīs forma vna dat eē vnũ ſimplr. g̃ ſi forma
gn̄is eſſet vna diſtincta a formis ſpecieꝝ ſeq̃re
tur q; daret eſſe diſtictũ ab eſſe ſpecifico. et ſic
oē ens eſſz plura ētia. ¶ In oppoſitũ argr. vni
tas ſcie potētie ꝛ paſſionis realis arguit vnita

tē subiecti ⁊ obiecti realis. ſz aliq̄ eſt ſcia ⁊ etiā potētia q̄ habet p̄o obiecto gen⁹. ſic̄ ariſmetica ꝓ obiecto habet b̄ gen⁹ q̄ō ē nūer⁹. et b̄ ge⁹ q̄ō ē color eſt obiectū viſus. g̃ ſic̄ ſcia et potētia habēt vnitatē realē: etiā obiecta debēt habe/

Primo Sciēdū re vnitates reales. q̄ ꝓ intellectu q̄ſiti eſt vna opīo que ponit tria dicta. Primū. q̄ gen⁹ ē vnū vnitate ɔcept⁹. z⁹. q̄ gen⁹ ē vnū vnitate rōnis rō cinabilis ſe tenētis ex pte obiecti. nō aūt dicit vnū vnitate rōis rōcinātis ſe tenēt̄ ex parte intellect⁹. nā a pte rei in q̄libet ſpē cōrñdet vna rō vel vnū apparēs cōe a q̄ apparēti ē ipoſitus nomē gñis. vt hoīb⁹ ſpecieb⁹ aīalis repit̄ iſtud apparēs cōe qō ē ſētire a q̄ ipoſitū eſt nomē generis. ⁊⁹ dictū. nomē gñis de p̄mario ſignificato ñ ſignificat multas ſpēs ſz ſignificat eſſētiā ꝓpoſitā ex mā ⁊ forma vel ex eſſe ⁊ eſſētia que tñ eſſētia nō ē vna ſz realr̄ ē plēs ſpēs. ¶ Alia ē opīo q̄ poit vnū dictū. ſcz q̄ qōlibet ge⁹ ſignificat vnā gditatē realē ita q̄ ſicē vna gditas q̄ nō plures gditates. lr tñ ſit plurificabilis ⁊ ptibilis a plurib⁹ ſuppoſitl. vt aīal ſignificat vnaz gditatē ſcz aīalitatē diſtictā ex nā rei ɔtra oēs gditates tā iferiores q̄ ſuperiores q̄ tota ſine ſui dione reperit̄ in q̄libet ididuo. ⁊ q̄libz ſpē

Secundo Sciēdū ē q̄ in b̄ ſexto. c. ponit ariſt. gnq̄ ɔſideratiões ō gñe iſpiciēdo ad eq̄uocationē. et methaphorā. Prīa ē. ſi aligd aſſignet̄ ꝓ gñe videdū ē an illa ſpēs participet ɔtrariū gñis aſſignati. et ſi ſic: mala ē aſſignatio. q⁹ alias ſimlr idē ɔria participabit. z⁹. ſi aligd aſſignet̄ ꝓ gñe alic⁹ ſpēi ɔicantis in aliq̄ in q̄ nullū ɔtrū ſub illo gñe pōt coīcare: mala ē aſſigna⁹. vt nūer⁹ nō eſt gen⁹ aīme q⁹ aīa ē p̄incipiū vite ⁊ ei ieſt viuū. ſed nulli ſpeciei nūero⁹ ineſt viuere. ⁊⁹. ſi gen⁹ equoce p̄dicetur de ſpē aſſignata mala ē aſſignatio. q⁹ ge⁹ ⁊ ſpēs ſūt vniuoca. Quarta. ſi aligd aſſignet̄ ꝓ gñe alic⁹ ſpēi videdū ē ſi illi⁹ gñis poſſit eſſe alia ſpēs. et ſi nō: mala ē aſſigna⁹. q⁹ oīs gñis ſpecies ſūt plēs. Quita. ſi illud qō trāſūptiue p̄dicat̄ ō aliq̄ aſſignet̄ eſſe gen⁹ illi⁹: mala ē aſſignatio vt cōſonātia ñ ꝓprie p̄dicat̄ de tēperātia. ſz ſolū trāſūptiue. oīs ei ɔſonātia ꝓpe dicta ē i ſonis. iō cōſonātia non eſt gen⁹ temperantie.

Tertio Sciēdū eſt q⁹ ⁊⁹ tractat⁹ in q̄ determiat ariſt. de gñe ɔtracto ⁊ ñ ɔparato ɔtinet. 4. c. In p̄ determiat de gñe cōtracto ad ɔria ponēdo. 6. ɔſideratiões. Prīa ē. ſi aligd aſſignet̄ ꝓ gñe alicui⁹ ſpēi: videdū ē ſi ſpēs habeat cōtrariū. nō aūt gen⁹. et tūc ſi contrariū ſpeciei ſit in eodē gñe cū ipſa ſpē: tūc bona eſt aſſigna⁹. q⁹ ɔtraria debēt ee in eodē gñe ſed ſi vtriq̄z ſit aligd cōtrariū: tūc ɔtrariū ſpēi debet poni i ɔtrario gñis. Scōa. ſi ɔtrariū ſpeciei aſſignate nō ſit in aliq̄ gñe ſed ſit gen⁹ aliorū: tūc ipſa nō debet aſſignari ꝓ ſpē ſz ꝓ gñe alioz. vt bonū ē gen⁹ ⁊ nō ſpēs. ideo malū q̄ō ē ſuū cōtrariū erit gen⁹ ⁊ nō ſpēs. Tertia. ſi tā genus q̄ ſpēs habeāt ɔtrariū. ſi int̄ gen⁹ ⁊ ſuū cōtrariū nō ſit mediū: etiā inter ſpeciē ⁊ ſuū contrariū nō debet eſſe mediū. vt inter vitiū ⁊ virtutē nō eſt mediū. nec etiā inter iuſtitiā ⁊ iuſtitiā erit mediū. Subdit vnā iſtātiā. q⁹ iter iſta duo ɔtraria bonū ⁊ malū ē mediū. ⁊ tñ int̄ iſtas duas ſpēs egritudo et ſanitas nihil ē mediū. g̃ ⁊c. hāc iſtātiā nō ſoluit ariſto. poſſet tñ dici q⁹ ſanitas poteſt capi ꝓ debita ⁊ ɔgrua mēſuratiõe q̄ttuoz q̄litatū p̄maz. egritudo vo ꝓ ip⁹ɔportiõe earūdē q̄litatū. ⁊ ſic int̄ ea nō ē mediū. Alio⁹ pōt capi ſanitas ꝓ hb⁹ ꝓportione q̄ttuoz q̄litatū p̄maz. egritudo vo ꝓ ip⁹ɔportiõe earūdē q̄litatū cū exceſſu facta. ⁊ ſic dicit medicus iter ſanitatē ⁊ egritudinē eſſe me⁹. Quarta. ſi int̄ gen⁹ ⁊ ſuū cōtrariū ſit mediū ſolū per abnegatiõē. tūc ꝓbabile ē q⁹ int̄ ſpeciē et ſuū ɔtrariū eſt ſolū mediū per abnegationē. Quita cōſidera⁹. ſi ſpēs hēat ɔtrariū ⁊ nō gen⁹. ⁊ int̄ ter ſpeciē ⁊ ſuū cōtrariū ſit mediū. videndū ē an illud mediū ſit i eodē gñe cū illa ſpē. et ſi tñ mala eſt aſſigna⁹. in q̄ eni gñe ſunt extrēa: ⁊ mediū vt albū nigrū ⁊ medy colores ſūt i gñe colozis. Et ſubdit iſtātiā. q⁹ ſuperabūdātia ⁊ defectus ſūt extrēa q̄ ſūt in gñe mali. mediocre autē eſt mediū et eſt in gñe bōi. g̃ nōoz q⁹ extrēa ſint in eodē gñe cū medio. hāc obiectionē nō ſoluit ariſt. poſſz tñ dici q⁹ nō ſūt ɔtraria ꝓprie ſz large. vel etiā q⁹ ſūt i eodez gñe p̄dicamētali. lz ñ in eodē gñe mor⁊. Sexta. ſi ge⁹ aſſig̃tū habeat cōtrariū ⁊ nō ſpecies mala eſt aſſignatio. Subdit iſtātiā. q⁹ ſanitas ɔriat̄ egritudi. ⁊ tñ febr̄ ⁊ optalmia q̄ ſūt ſpēs egritudis nō bñt ɔtrariū. Eſt ei optalmia q̄dā egritudo oculoz. hāc inſtātiā nō ſoluit ariſto. poſſz tñ dici q⁹ febzis et optalmia bñt cōtraria nobis inomiata. Cōſequent̄ epilogādo reſumit tres cōſidera⁹ nes p̄i⁹ dictas. Quaz prīa eſt. ſi gen⁹ nō habeat cōtrariū. et ſpecies habeat cōtrariū: tūc videndū eſt ſi cōtrariū ſpeciei ſit in genere. et ſi

sic ꝓbleuma est ꝺstruēdū. ¶Scōa. si iter ℨiū spēi ⁊ ipaz spēm sit mediū ꝺtētū sub eodē gñe cū extremis ꝓbleuma ē ꝺstruēdū. ¶Tertia. si gen⁹ ⁊ spēs hēant ℨiū videdū ē si ℨiū spēi sit i ℨio gñis. ⁊ si sic spēs est in gñe assignato. qz si cōtrariū in cōtrario ⁊ ꝓpositū in ꝓposito.

Conclusio Rūsalis. Gen⁹ dicit vnum ex parte rei. pz. qz plus cōueniūt realiter hō ⁊ asin⁹ q̄z hō ⁊ plāta. ḡ cōueniūt i aliquo vno reali in quo nō ꝺueniūt hō ⁊ plāta. sz illud vnū reale ē gen⁹. s. aīal. ergo ge-

Primo nus dicit vnū a parte rei. Dubitaf. Utrū ꝓbleuma gñis sit teriandū p locū a ꝺiugatl ⁊a casib⁹. ¶Pro solōe supponiſ qꝺ i. z. c. ponit aristo. vnā ꝺsideróez ad teriandū ꝓbleuma ꝺ gñe ispiciēdo ad casus ⁊ ad ꝺiugata. ⁊ ē h. Ad teriandū ꝓbleūa ꝺ gñe oz aspicere ad casus. ad ꝺiugata. ad sīlia. ad gñatōes ⁊ cozruptōes. ad gñatiua ⁊ cozruptiua. qz si vnū sit gen⁹ vnius alteꝝ erit gen⁹ alteri⁹. Exm̄ de ꝺiugatis. vt si iusticia sit disciplia: ⁊ qꝺ iuste fit disciplinate fit: ⁊ etiā iust⁹ ē disciplinat⁹. Exm̄ de silib⁹. vt sic se bz suaue ad voluptatē ita ꝓficiēs ad bonū. sz suaue ē gen⁹ voluptatis. ergo ꝓficiēs ē gen⁹ boni. Exm̄ de gñatio nib⁹. vt si edificare sit opari edificatū eē ē opatū eē. ⁊ si discere ē reminisci: ⁊ didicisse ē recoꝺdatū eē. Exm̄ de cozruptōib⁹. vt si dissolui ē cozrūpi: dissolutū eē ē cozruptū eē: ⁊ dissolutio est cozruptio. Exm̄ ꝺ cozruptiuis. vt si dissolutiuū sit cozruptiuū: dissolui ē cōzrūpi. ⁊ si gñatiuuz ē effectiuū: gñari ē fieri ⁊ gñatio ē factio.

Secūdo Dubitaf. Utrū ꝓuatio sit eiusdē gñis cū suo habitu. ¶Pro solutōe supponiſ qꝺ in. z. c. deterīat aristo. ℨ. consideróes ad teriandū ꝓpleuma gñis ispiciēdo ad ꝓuatiē ⁊ ꝺcōzie opposita. ¶Prima ē h. si aliqd assigneſ ꝓ gñe alicui⁹ hīt⁹ videdū ē an ꝺcōm̄ gñis sit gen⁹ ꝺcōzy spēi. ⁊ si sic ꝺestruēdū ē ꝓbleūa vt si bonū sit ge⁹ suauis ñ bonū erit ge⁹ ñ sua-

Tertio Dubitaf. Utrū opozteat uis. spēm eē ad aliqd si suū ge⁹ sit ad aliqd. ¶Pro dubio supponiſ qꝺ i. 4. c. ponit arist. octo cōsideróes ad teriandū ꝓbleuma ꝺ gñe ispiciēdo ad rīue opposita. ¶Prima ē h. si spēs sit ad aliqd tūc suū gen⁹ erit ad aliqd. sz si gen⁹ sit ad aliqd non oz qꝺ spēs ei⁹ sit ad aliqd. Exm̄ ꝓmi. duplū ē ad aliqd sic suū gen⁹ qꝺ ē multiplex. Exm̄ scōi. vt disciplina ē ad aliqd nō autē grāmatica. ¶Subdit istātiā. qz nō videf ꝺ illud qꝺ ꝺictū ē i ꝓma parte ꝺicte ꝺsideróīs. qz bonū ⁊ pulchꝝ sunt gña vtutis ⁊ tñ vtus est ad aliqd. bonū vo ⁊ pulchꝝ nō sūt ad aliqd sed q̄lia. ergo ⁊c. ¶Scōa ꝺsideró. si spēs nō referatur ad idē rīuū ℔m se ⁊ ℔m suū gen⁹ ꝺstruēdū ē ꝓbleuma. vt duplū dī dimidij duplū. et sīlr duplū dī dimidij multiplex. ¶Tertia. si spēs scōm suū gen⁹ ꝓrimū ⁊ scōm oīa sua gña ꝓria nō referaf ad idē rīm destruēdū ē ꝓbleuma. Subdit istātiā. qz scīa scōz se referf ad scibile: sz scōm suū ge⁹ qꝺ ē hīt⁹ ⁊ dispō nō ē rīuū scibilis sz añs. ¶Quarta consideratio. oz videre si spēs referaf ad suū cozre⁹ ⁊ét gen⁹ ad suū cozre⁹ sub ḧitudine eiusdē casus. ⁊ si nō destruēdū ē ꝓbleuma. Subdit istātiā. qz ꝺnās referf sub ḧitudine ꝺatiui casus ⁊ét genitiui ⁊ tñ diuersū qꝺ ē gen⁹ eoꝝ referf sub ḧitudie ablati casus. ¶Quita cōside⁹ si cozm̄ ⁊ rīuū referant adiuicē sub ḧitudie eiusdem casus: sic cōstruendū ē ꝓbleūa. vt duplū dī alic⁹ duplū. ⁊ sīlit multiplex dī alic⁹ multiplex. ⁊ét ecō⁹ dī dimidiū ꝺnpli dimidiū. ⁊ submultiplex dī mltiplicis submultiplex. ⁊ sīlr disciplinatū ⁊ opiabile referūf ad sua cozrīua sub ḧitudie ablati casus. ⁊ tñ opio ⁊ dsciplia referunf ad opinabile ⁊ disciplinatū sub ḧitudine geniti casus. ideo opinabile nō ē gen⁹ disciplinati. nec opio ē genus discipline. ¶Sexta cōsideratio ē. si spēs referaf ad suū cozm̄ ⁊ gen⁹ ad suū sub habitudine eq̄liū casuū. vt donū dī alic⁹ ⁊ alicui. sīlr datio q̄ ē gen⁹ ei⁹ dī alicui⁹ ⁊ alicui. Est enī donuz datio irreddibilis. ⁊ qꝺ duplū dī alicui⁹ ⁊ superans aut maius ꝺicūf aliquo aut secundū aliquod ideo superans ⁊ maius non sunt genera dupli: oē enī superās ē maius i aliquo ⁊ aliqd

superat: Septima si vnū relatiuū sit genꝰ alterius: tūc correlatiuū generis est genꝰ correlatiui ipsiꝰ spei. vt multiplex est genꝰ dupli iō submultiplex ē genꝰ dimidij. Ex quo concludit q̄ sensus non est genus scientie. qz non oē scibile ē sensibile. nā intelligibiliū quedā sūt scibilia Septima cōsideratio. si relatiua quorū vnuz nō ē in altero ponaꝫ eē in alio vel si illud quod necessario ē in altero pōaꝫ posse nō eē in alio mala ē assignatio. vt mansio scie q̄ ē memoria debet poni in aīa ⁊ nō in scientia: ſz mansio scibilis debet poni in scibili ⁊ nō i aīa. Ex hoc patet solutio ad dubiū q̄ si spēs sit ad aliquid secūdū eē ita etiā suū genꝰ erit ad aliquid ⁊ cōtra: nō aūt oportet de relatiuis secūdū dici.

Ad rōnes Ante oppositum factas patet solutio ex predictis.

Quaeritur Utrum ens sit genus: Et videt q̄ sic. quia ens p̄dicatur de pluribus differentibus specie in eo q̄ quid ergo est genus. Añs patet: qz si queratur quid est hoc conuenienter respondeꝫ q̄ ē ens. vt si queraꝫ qd est equus cōuenienꝫ ēt respōdeꝫ q̄ ē ens. ¶ Secūdo sic. ens est analogū ergo ista ē vera ens ē geꝰ. ſz p̄ña qz analogū p se sūptū stat pro mosiori significato. g̃ cū dicit ēs ē geꝰ: ēs stat p famosiori significato. s. p sbā q̄ est geꝰ. g̃ ista ē va ens ē geꝰ. ¶ ſz° sic. ēs ē p̄dicabile. ⁊ ñ aliud q̄z genꝰ. g̃ ens ē geꝰ. maior pz. qz ens ē aptū natū p̄dicari de pluribꝰ. ¶ In oppositū tñ ē aristo.

Primo Sciendū est q̄ ēti° tractatus in quo determiat aristo. de proobleumate generis cōtracto cōtinet sex capla. In primo intēdit sex cōsideratōes: Quarū prima est hec. si actus assignetur p genere habitus aut ecōtra mala est assignatio. vt sēsus nō est motus. qz sensus est habitus: motus aūt ē actꝰ. Similiꝫ memoria non ē hitus cōtentiuꝰ opinionis. qz nulla mēoria est hitus ſz magis actꝰ. ¶ Secūda cōsideratio. si quis assignauerit potētiā cōsequētē ad habitū p genere illiꝰ habitus mala est assignatio. vt mānsuetudo nō ē abstinentia ire neq; fortitudo ē abstinētia timoris. et similiꝫ iustitia nō ē abstinentia lucrorum. Tertia cōsideratio. si illud q̄ō segtur aliud assignetur pro genere illiꝰ: mala est assignatio. nā tristitia sequiꝫ ad irā ⁊ opinio ad fidem tñ tristitia nō ē genꝰ ire. nec opio fidei. ¶ Quarta consideratio. si genꝰ sit aliquo vidēdū ē si spes nata sit eē in illo et si nō mala ē assignatō vt timor nō ē genꝰ verecūdie. qz verecūdia est in appetitu rōali: timor aūt i aīositate. i. i appetitu irrōali. similiter tristitia nō ē genꝰ ire. ga tristitia ē in appetitu cōcupiscibili: ira aūt ē in appetitu irascibili. ¶ Quīta cōsideratio si species participet genꝰ scōm qd mala ē assignatꝰ qz hō nō ē aīal secūdū qd. nec grāmaca ē disciplina scōz quid. Ex q̄ infert q̄ sēsibile ⁊ diuisibile non sūt genꝰ aialis. qz aīal scōm qd ē sensibile vel visibile scz scōm corpus. qz scōm aiam nō ē sēsibile neq; visibile. ¶ Sexta considera. si pars integralis assigneꝫ p gñe sui totius mala ē assigna. qz nullo pars ō toto p̄dicabiꝫ ió corpus nō ē genꝰ aialis eo q̄ ē pars illiꝰ.

Secundo Sciendū ē q̄ in tertio capło ponit arist. tres cōsideōres de p̄bleumate gñis ꝺcto ad eligibile ⁊ fugibile. ¶ Prima ē. si potētia ⁊ possibile assignētur p gñe vitupātiū vel fugiēdoꝝ mala ē assignaꝰ vt sophista vel detractor vel latro non ē ille q̄ pōt latenter extranea furari. Probaꝫ duplr. p qz sequereꝫ q̄ deꝰ eēt latro ⁊ prau° eēt studiosus. pz cōsequētia. qz deꝰ ⁊ studiosus possūt prava agere. falsitas ꝺñtis pz. s. q̄ deꝰ ⁊ studiosus nō sūt prau. qz glz oēs prau° scōm appetitū. 2ª sic. oīs ptās ē eligēda g̃ nulla ptās ē genꝰ vitupabiliū. Añs pz p locū a miori. qz ꝓuoꝝ ptātes sūt eligēde eo q̄ qcqd ꝺuēit deo aut studioso ē eligēdū: ſz deū ⁊ studiosū ꝺicimus hēre ptātes prauoꝝ. qz pōt deus ⁊ studiosus prava agere. g̃ ⁊c. ¶ Secūda ꝺsi°. si ptās possibile. vl effectiū ponātur geꝰ bonorabilis mala ē assignatō qz oē honorabile ꝓpt se ē eligēdū. ſz oīs potestas oē possibile ⁊ oē effectiū ē eligendū ꝓpt aliud. g̃ ⁊c. 3ª ꝺsi°. si in duobꝰ vel pluribꝰ gñibus sit. ⁊ assigneꝫ esse i alio illoꝝ tātū: mala est assignatō. vt seductor vel ōtractor nō ē ille q̄ appetit ipossibile ⁊ nō pōt. vel q̄ pōt ⁊ nō appetit. ſz

Tertio Sciēdū q̄ pōt ⁊ appetit simlr. q̄ in 3°. c. poīt aristo. 3. ꝺsiderationes ō gñe ꝺpato ad ōraz. Pria ē. si gs assignet ōraz p gñe vel eō. mala ē assignatō. vt stupor nō ē sūpabūdātia admiratōis. nec fides ē vehemētia opionis. ió vehemētia ⁊ abūdātia ñ sunt genera ſz differētie. qō probat plēs triplr. pzio per diffinitionē ipsaꝝ. qz stupor est admiratio superabundans. ⁊ fides est opinio vehemens. ergo opinio et admiratio sunt genera.

supabūdātia vo ꝛ vehemētia sūt vne. 2°. pbatur. qz seq̄reť ꝙ iaiata fidē facerēt ꝛ stupefacerēt. p3. qz illud stupefacit cui iest vehementia opionis vel supabūdātia admiratōis. s3 superabūdātia admiratōis inē admiratōi. admiratio stupefaceret. ꝛ vehementia opiniōis inē opiniōi. iō opio fidē faciet. 3°. pbať idē. qz seq̄reť ꝙ vehemētia eēt vehemēs ꝛ superabūdātia superabūdās. nā fides ē vehemēs. ḡ si fiōs est vehemētia tūc vehemētia erit vehemens. Similiter stupoꝛē superabundās. ergo si stupoꝛ est superabūdātia tūc superabūdātia erit supabūdās. ¶ Scōa ꝟsiōratio. sigs assignauerit passionē eē spēz passi mala ē assigna⁹. vt immortalitas nō ē spēs vite sēpiterne s3 ē ei⁹ passio. p3. qz si ꝟtigat aliquē ex mortali fieri imortalē nō dicim⁹ ipz aliā vitā sumere s3 dicimus ipm nouā passionē acq̄siuisse. iō vita nō ē gen⁹ imortalitatis. ¶ 3ª ꝟsi⁹. si passio alicui⁹ subi assignet ꝙ gñe illi⁹ subi mala ē assigna⁹. vt vēť nō ē aer mobilis s3 magis aeris mot⁹. ꝙ aūt vēť non sit aer mobilis p3. qz remanet idē aer ipo manēte ꝛ gescēte: ꝛ sic aere gescēte fieret motus. Ex quo ifert aristo. ꝙ male dicebāt antiq̄ niuē eē aquā coagulatā et lutū eē terrā būido tēperatā. qz neq̄ nix ē aq̄ neq̄ lutū terra. Silr male dixerūt antiq̄ ꝙ vinū ē aq̄ putrefacta in vite: sic empedocles dicit vinū eē aquā putrefactā i ligno. qz simplr vinū nō ē aqua.

Conclusio Ñsalis. Ens nō ē gen⁹. p3 nullū equocū ē gen⁹. ens ē equocū vel saltē analogū. ḡ ens nō ē gen⁹. Uel sic pōt ꝓbari sustinendo ꝙ ens sit vniuocū. qz nullū gen⁹ p̄dicať ḡditatiue de differētys suis ens p̄dicať ḡditatiue ō dñtys suis. ḡ ñ ē gen⁹.

Primo Dubitať. Utrū oē gen⁹ sit vniuocū. ꝓ dubio supponiť ꝙ i isto. 4. c. ponit aristo. 5. ꝟsiōres ad iueniendū probleuma gñis ispiciēdo ad trāscēdētia. ꝓma est ħ. assignatū pro gñe nulli⁹ mala est assignatio. Scōa. si oia contēta sub gñe assignato sint eiusdē spēi mala ē assignatio. Tertia. si illud qō seq̄ť ad oia ponať gen⁹ vel dria mala ē assignatio. Et subdit ꝙ plura sūt q̄ oia sequūť vt ens ꝛ vnū. tñ ens nō ē gen⁹. qz tūc eēt gen⁹ oium. ꝛ per ꝛns eēt gen⁹ vni⁹. mō vnū ꝛ ens cōuertūť. ḡ vnū p̄dicareť de eq̄lib⁹ sic ens. ꝛ per ꝛns spēs p̄dicareť de eq̄lib⁹ sic suū gen⁹. qō est falsū. qz oꝛ spēs de pauciozibus p̄dicari. Si vo dicať vnū eē dria entis seq̄ť adhuc ꝙ dria p̄dicabiť de eq̄lib⁹ sicut suū gen⁹. qō ē falsū. Quarta. si assignatū pro gñe sit ſbiue i spē assignata mala ē assignatio. vt albū subiue ē i niue iō albū nō ē gen⁹ niuis. Quita. si gen⁹ assignatū nō sit vniuocū mala ē assignatio. nā de oib⁹ spēb⁹

Secundo p̄dicať vniuoce gen⁹. Dubitať. Utrū si spēs suscipiat magis ꝛ min⁹ sit neče ꝙ gen⁹ suscipiat magis ꝛ min⁹. ꝓ dubio supponiť ꝙ aristo. in. 6. c. ponit gnq̄ ꝟsideroēs ad ēminādū probleūa gñis per locū a maiori ad min⁹ ꝛ a simili. ꝓma est ħ. si tā gñis q̄ spēi sit aligd ꝟsiū tūc si illō cōtrariū qō ē meli⁹ ponať i gñe peioris mala est assignatio. vt statio melioꝛ ē q̄ mot⁹. iō aia magis oꝛ dici stabilis q̄ mobilis. ¶ Scōa. si gen⁹ suscipiat magis ꝛ min⁹ ꝛ spēs neq̄ ſm se. neq̄ scōz rē significatā per ipam suscipiet magis et min⁹: mala ē assignatio. nā si vt⁹ suscipiat magis ꝛ min⁹ etiā iusticia ꝛ iustū suscipiet magis ꝛ min⁹. Tertia. si illō qō magis videť vel similiť oꝛ eē gen⁹ ꝛ nō sit gen⁹ neq̄ illud qō min⁹ aut simⁱ videť eē gen⁹ erit gen⁹. vt tristicia ꝛ opio eque silr videnť eē gen⁹ ire. cū tristať. n. irat⁹ ꝛ opinať se ꝛ exaiat se. ꝛ tñ tristicia nō ē genus ire. ḡ neq̄ opio. ꝛ cōsilis cōsideⁿ posset dari de spē. Quarta. nō oꝛ ꝙ si aliq̄ duo sic se hēant ꝙ ambo suscipiāt magis ꝛ min⁹ ꝙ vnū sit genus alteri⁹. vt bonū ꝛ malū suscipiūt magis ꝛ min⁹

Tertio ꝛ tñ neutrū ē alteri⁹ genus. Dubitať. Utrū probleuma gñis sit ꝟstructiue teriandū. ꝓ solōe supponiť ꝙ in 6°. ꝛ vlti°. c. ponit aristo. 3. ꝟsiderōes ad ꝟstructiue teriandū gen⁹. ꝓma ē. si aligd p̄diceť de plurib⁹ orñtib⁹ spē in eo qōgd illud erit ge⁹ illoꝝ. Scōa. si gen⁹ assignatū p̄diceť de spē in eo qōgd videdū ē si possit ō plurib⁹ alys spēb⁹ p̄dicari. ꝛ si sic ipz erit gen⁹. Et subdit. 3. dnas int gen⁹ ꝛ dnām. ꝓma est ꝙ gen⁹ ō plib⁹ p̄dicať q̄ dnā. Scōa. qz gen⁹ magis indicat qd est esse rei q̄ dnā. nā ꝙ dic boiez eē al magis indicat qd ē bō q̄ ꝙ dic boiez eē gresſibilē. qz dnā sp significat q̄litatē gñis. iō ꝙ dic boiez eē greſſibilē q̄le qd dic. ꝙ vo dicit boiez eē al dic qd ꝛ nō q̄le qd: cū dria a gñe sit separāda. et ex ħ p3 tertia dria. qz gen⁹ significat qd. dria vo q̄le qd Tertia ꝟside⁹. si vnū ꝟiugatoꝝ sit gen⁹ vnius ꝛ alteꝝ erit ge⁹ alteri⁹. vt si musicū sit sciēs musica erit scia. ꝛ si ambulās moueť ābulatio erit mot⁹. Subdit vnū docu^m. si aliqd sēp seq̄ť ad aligd ꝛ cū eo nō ꝟuertať difficile ē sepaī ꝙ nō

sit gen⁹. vt ges semper seqtur ad tranquillitatē. sed nō ecōuerso. et diuisibile ad numeꝝ. et nō ecōuerso. nō tamē oz ꝙ ipsū sit gen⁹. patet dādo instātiā. qꝛ nō ens sequit̄ ad om̄e qd̄ fit. nā oē qd̄ fit nō est. et nō cōuertit̄. nō eni oē qd̄ nō est fit. et tamē nō ens nō est gen⁹ eius qd̄ fit nō eni sunt nō entis species.

Ad rōnes Ante oppositū. ¶ Ad p̄maz dicit̄ ꝙ ens predicat̄ equoce. et non vniuoce. vel pōt dici ꝓbabilit̄ ꝙ licet hō et equus differāt specie respectu aīalis: nō tamē respectu entis. eo ꝙ spēs debēt sub suo gn̄e distīgui ꝑ differētias formales diuisiuas illi⁹ gn̄is. mō entis nulle sūt differētie. ¶ Ad scd̄az rn̄det̄ negādo cōsequētiā. ⁊ ad ꝓbationē rn̄det̄ ꝙ illa regl'a habet veritatē respectu p̄dicatoꝝ p̄me itētionis. nō autē respectu p̄dicatoꝝ scd̄e intētōnis. ¶ Ad tertiā dicit̄ ꝙ ens ē predicabile ꝯiter sūptū. et nō ꝓprie sūptū. ¶ Et hec de libris thopicorū aristotelis.

Irca Initiū p̄mi libri elenchoꝝ Querit̄. vtrū de sill'o sophistico sit scientia sophistica distīcta ab aliis partib⁹ logice. ¶ Et arguit̄ p̄rio contra p̄mā partem. quia de subiecto p̄supponēdū est qd est: et qꝛ est. sed d̄ sill'o sophistico nō p̄supponit̄ qꝛ est. imo iuestigatur ipsū esse. vt patebit i textu. g̊ de ipso non est scia. ¶ Scd̄o sic. scia sophistica ē apparens sapiētia ⁊ nō exn̄s. vt dr̄ i textu. g̊ scia sophistica non est scia. ¶ Tertio sic. sill's dyaletic⁹ et sophistic⁹ adiuicē opponūt̄. sed oppositoꝝ eadē est scia. g̊ scia sophistica nō ē distīcta a dyaletica de q̄ determiat̄ in libris thopicoꝝ. ¶ In oppositū ē aristo. tū p̄rio: qꝛ in p̄rīcipio hui⁹ dicit se determiatuꝝ de elēchis sophistic]. et de his que vidētur elēchi. tū 2°. qꝛ in fine scd̄i hui⁹ dicit se aduenisse istā sciam. g̊ scientia sophistica est scientia.

Primo Sciendū est ꝙ pro declaratiōe termiorum ponūtur tres distinctiōes. Quaꝝ p̄ria est hec Sillogismus sophistic⁹ pōt capi duplr̄. vno° p̄me intētionaliter. scilz pro duab⁹ premissis apparēter obseruātib⁹ tres cōdōnes vel alteraz triū cōditionū reqsitaꝝ ad verū elēchū. q̄ sūt. illatio. ꝯtradictio. ⁊ ꝓbatio. et sic non est sub̄m cū sit quid cōplexū. 2° mō pōt capi scd̄e itētionaliter. scz pro vna scd̄a itētione denoiatie predicabili de sill'o apparēter. obseruāte tres p̄dictas cōditiōes vel aliquā eaꝝ. et sic capit̄ hic. ¶ Scd̄a distin°. sill's sophistic⁹ pōt duplr̄ ꝯsiderari. vno° quātū ad defectū q̄ peccat ꝯtra veꝝ elēchū. et sic ē sola p̄ua° sill'i dyaletici. ⁊ puꝝ nihil. Alio° pōt cōsiderari quātū ad illud positiuū i q̄ fūdat̄ apparētia bonitat]. rōne cui⁹ sibi ꝯpetit hr̄e cās ⁊ p̄rīcipia a qb⁹ naturalr̄ cātur: ⁊ habet passiōes ꝑ illa p̄rīcipia d̄mōstrabiles. et sic capit̄ i ꝓposito. ¶ Tertia distin°. scia pōt dici sophistica duplr̄. vno° formalr̄ ⁊ itrinsece ita ꝙ appareat esse hit⁹ sciētific⁹. ⁊ tn̄ erit erroneus vel deceptori⁹. ⁊ talis n̄ ē scia. Alio° dr̄ aliq̄ scia sophistica denoiatōe extrīseca ⁊ ab obiecto. ita ꝙ ei⁹ obiectū sit sill's sophistic⁹. ⁊ sic scientia sophistica ē hit⁹ vni⁹ ꝯclusiōis hn̄t] ꝑ subiecto sill'z sophisticū. ⁊ ꝑ p̄dicato passionē adeq̄tā sill'i sophistici q̄ ē denōta ꝑ p̄rīcipia essētialia ei⁹. ⁊ sic scia sophistica ē scia. ¶ 4ª distin°. aliq̄ scia pōt dici vna duplr̄. vno° itrīsece ⁊ formaliter. ⁊ sic ipsi⁹ sill'i dyaletici ⁊ sophistici n̄ ē eadē scia. Alio° pōt dici vna obiectie ⁊ extrīsece. ⁊ h̄ triplr̄. vno° ab vnitate ꝯclusiōis demōstrabilis. ⁊ sic sill'i dyaletici ⁊ sophistici n̄ ē vna sciētia. Alio° pōt dici vna ab vnitate obiecti p̄mi d̄ q̄ ⁊ suis ꝑtib⁹ demōstrāt̄ passiōes ⁊ p̄rīcipia essētialia illi⁹ subi. ⁊ sic adhuc sill'i dyaletici et sophistici n̄ ē vna scia. Tertio pōt dici vna ab vnitate obi p̄mi d̄ q̄ ꝯsiderat oēs vitates ⁊ oēs defect⁹ circa ipsū ꝯtīgētes. ⁊ sic scia thopicoꝝ ⁊ elēchoꝝ possz dici vna scia.

Secundo Sciēdū ē ꝙ liber elēchoꝝ ī q̄ determiat aristo. de elēcho sophistico ꝯtiet duos libros partiales. In p̄ determiat de ꝯstitutione elēchoꝝ sophisticoꝝ ⁊ ꝯtiet. 4. tractat⁹. Prim⁹ tractat⁹ q ē ꝓhemial' ꝯtiet vnicū capl'z i q̄ itēdit ꝓbare qnq; ꝯclones. ¶ P̄ria ꝯ° tāgit itētū. ⁊ ē h̄. Dicem⁹ icipiētes a p̄mis scd̄z naturā d̄ elēchis sophistic] ⁊ d̄ his sill'is q̄ vidēt̄ elēchi: nō tn̄ sūt elēchi: sz sūt ꝑalogismi. ¶ 2ª ꝯ° sillogism⁹ sophistic⁹ est. Pz q̄ttuor rōib⁹. P̄ria ē. qdā sūt sill'i q vidēt̄ esse sill'i: ⁊ sūt v̄e sill'i. Alij sūt q vidēt̄ esse sill'i ⁊ nō sūt sill'i. mō tales dicū

tur elēchi sophistici. ḡ eleneb⁹ sophistic⁹ ē. añs p3 ꝓ sil'e. qz sic ē i reb⁹ ita ē i oronib⁹ sillogistic]. sz aliq̄ res apparēt eē tales q̄les sūt. aliq̄ vo apparēt eē tales q̄les ñ sūt. ḡ ēt erit i sillis. b⁹ p3. ꝑ in entib⁹ aiat] tā ex pte corpis q̄ aie. ex pte aie sic. qz qdā videt bre bonū bitū z ve būt illū. alq aūt tribualr. i. ō aliq̄ tribu videt bre. vt ſtātes z fingētes se bre bitū. ex pte corpis p3. qz qdā videt pulchri z ve sūt pulchri ꝓpt ōcorē. alq aūt videt pulchri sz ñ sūt sz ꝺponūt fingūt z oznāt se vt appeāt pulchri. z⁹ p3 idē i iaiacis. qz q̄dā apparēt argētea q̄ ve sūt argētea. z q̄dā aurea: z ve sūt aurea. alia appent eē aurea vl argētea z ñ sūt. vt lūgirea et stānea appent esse argētea z ñ sūt. z auricalca z felle picta videt eē aurea. z⁹ rō. aliq sūt apparētes silli. ḡ aliq sūt apparētes elēchi. sz ꝺña. qz elēch⁹ ē sillis ꝺdictoꝝ⁹. añs p3. qz distātes lōge ñ iudicāt res tales q̄les sūt. ḡ a silli iperiti i arte sillogizandi ꝓpt ña iperitia iudicāt aliq̄s eē sillos q tñ nō sūt. ꝺña tz. qz iperiti velut distātes lōge speculant. z⁹ rō. loc⁹ cōstitut⁹ per noia fact⁹ ē. igr elēchus sophistic⁹ est. ꝺña tz. qz loc⁹ q fit ꝓ noia est ad ōcipiēdū aptissim⁹ z publissim⁹. añs p3. qz multi credūt eē i reb⁹ sic ē in noib⁹. z tñ ñ ē sile. ḡ z̄. a⁹ p3. qz nos ferim⁹ res ipsas ad disputaones sz vtimur noib⁹ not] ꝓ reb⁹. iō credim⁹ sic esse i reb⁹ sic ē in noib⁹. qō tñ ē falsū. nā noia finita sūt. z ēt oronū multitudo ē finita. res aute sūt nūero infinite. iō neče ē eādē oronē et nomē vnū significare pla. 4.ª rō. multi ignari sepe ōcipiūtur z sophisticant a scientib⁹ in disputatiōe. ḡ alig sūt silli sophistici. ꝺña nō ē. añs p3. qz sicut i nūer] expellūt a sapiētib⁹ illi q nō sūt ꝓpti ferre nūeros. i. ferre cū alys nūerādo ita ēt illi q sūt ignari z nō cogscētes vtutes noim faciliter pallogizāt. ḡ segr q talis sills ē appens z ñ exns. talis aūt vōr sills sophistic⁹. ḡ sills so

Tertio Sciēdū ē q cir ca hūc textū icidūt 3. difficltaes ꝓria ē. vtrū sit ꝑ icipiēdū a ꝓmis scōz nāz. rñdet q sic ꝑ. qz i illa pte timiat q̄o si ē q̄ scōz nāz pcedit alias q̄ones. z⁹ qz ꝑ oetmiat ō methis q̄ sūt finis art] sophistice. sz finis nālr ꝑ oz ē bis q̄ sūt ad finē. ḡ z̄. ¶ z⁹ difficltas. vtrū sit possibile vnā oronē z vnū nomē pla significare. rñdet p distictionē. qz nomē pōt dici vnū duplr. vno⁹ vnitate rōnis significādi. z sic ipossibile ē vnū nomē pla significare. Alio⁹ pōt dici vnū vnitate voc]. z sic possibile ē vnā vocē plura significare. ¶ Tertia difficultas. vtrū elēch⁹ sophistic⁹ sit pura ꝓuatio veri elenchi. Rñdet per distictionē. qz i elencho sophistico duo sūt cōsiderāda. vnū est māle. qō est due ꝓmisse et vna cōclu⁹. Aliud ē formale qō ē apparēs obſuātia triū ꝺdōnū regsita ad vez elenchū. et talis apparētia forālr ē ꝓuatō veri elenchi. sz fūdamentalr sit qd positiuū. vt dictū ē in ꝓ nō bili. nā talis apparētia sep fūdat in aliq̄ positiuo. vt i fallacia equocatiōis fūdat apparētia i

Conclusio Rñsal. vnitate dictōis. De sillo sophistico tā q̄ de subo attributōnis est scia sophistica ab alys ꝓ tibus distincta. Cōclusio sat] patz ex ꝓ nōbili.

Primo Dubitat. q̄t sūt opa sapientis. ꝓ o dubio supponit q aristo. i tertia ꝺclusiōe tāgit duo opera sapiēt]. ꝑ ꝓmittens talē suppōnē q magnope pciū ē sophistici videri sapiētē q̄ esse et nō videri. patz. qz sophistica scia est appens scia. et ñ exns. sophista vo est vir copiosus ab apparenti sapiētia et nō existente. ḡ sophiste magis volūt videri facere opera sapiēt] q̄ facere z nō videri. Sūt ei duo opa sapiēt]. q̄z primū se tenet ex pte rñdēt]. s. ñ mētiri de qb⁹ nouit. z b ꝺsistit i bene negādo vel ꝺcedēdo. z⁹ se tz ex pte opponēt] qō ē mētientē manifestare. et b ꝺsistit i bñ reꝓbādo dicta rñdēt]. Ex qb⁹ cōcludit q disputa⁹ sophistica ē nečia sophistis. qz tal' disputa⁹ maxie facit sophistas videri sapiētes. ¶ Quarta ꝺ ē b. q̄ttuoz sūt gña disputationū. scz doctrialis. dyaletica. tēptatia. z litigiosa. Disputationes doctriales sūt q̄ pcedūt ex ꝓpꝛys ꝓcipys vni⁹ cuiusq̄ disciplie. z ñ ex bis q̄ videt rñdēti. vl timā ꝓticulā ōclāt. qz oz credere eū qui discit. Dyaletice sūt q̄ ex ꝓbabilib⁹ collectie sūt ꝺdictionū. Tētatie vo sūt q̄ sillogizāt ex bis q̄ vidētur rñdēti: z neče ē eū scire q se simulat bre sciaz. Sz litigiose sūt q̄ ex bis q̄ videnr ꝓbabilia z nō sūt sillogizāt. de ōmōstratis dictū ē in analetic]. de dyaletic] vo z tētatis i thopic]. sz de agonistic] et litigiosis nūc dicemus.

Secundo Dubitat. q̄t sūt methe. Rñdet arist. ponēdo gntā cōclusionē q̄ ē b. gnq̄ sūt methe. scz redargu⁹ falsū. iopinabile. soloecism⁹. et nugatio. p ꝓmā sophista vult videri redarguere rñdētē. p scōaz vult sibi mōstrare falsū. p tertiaz vult q dicat ꝺopionē mltoꝝ. plūū. vel sapiētū. p q̄rtā vult fm locutōnē barbarisare. p gntā vult ipsū idē

Tertio Dubitaꝫ. vtrū freqñt dicere. ois ppō significet seipsā esse vaz. ¶ Rñdeꝫ ponēdo gnēz descriptōnes. q̄ttuor suppōes. ⁊ tria dicta. ꝓia descriptō ē h. ppō insolubilis ē illa q̄ habz reflexionē supra se. dr aūt ppō hr̄e reflexionē supra se q̄ significat se ipsā aliq̄lr̄ esse vel ñ esse. vtputa: esse verā vel falsā. esse dubiā vel creditā. esse vl'ez vel pticulare. vel esse affirmatiuā aut negatiuā. ⁊ h̄ rōe alicui⁹ termi i ea positi. qz licet gñali significatiōe ois ꝑpō significet se esse verā: nō tñ dicit ois ꝑpō insolubilis. qz ñ dr insolubilis eo q̄ nullo⁹ sz cū difficultate solui pōt. 2ª descriptō ē h. ppō va ē q̄ q̄litercūq; significat ita ē. 3ª descriptio. ppō falsa ē q̄ ñ q̄likcūq; significat ita pōt esse. 4ª descriptō. ppō possibilis est q̄ q̄likcūq; significat ita pōt eē. 5ª descriptio. ppō necia est q̄ q̄likcūq; significat necio ē esse. ¶ Prima suppositio. i. ppōib⁹ affirmatis ⁊ ver] subz ⁊ ꝑdicatū debēt ꝑ eodē suppōere. 2ª suppō ē. ppō aª significat idē esse ꝑ q̄ supponūt subz ⁊ ꝑdicatū. 3ª suppō. ppō negatia significat ñ eē idē ꝓz q̄ supponūt subz ⁊ ꝑdicatū. 4ª suppō. ipossibile ē eādē ꝑpōnē sil'r esse verāz ⁊ falsā. ¶ Primū dictū. ois ppō mūdi significat se esse verā. ꝑz. qz ois ppō mūdi ē affirmatia vl'r negatia. sz ois ꝑ pō affirmatia significat idē esse ꝑ q̄ supponūt subz ⁊ ꝑdicatū. ⁊ ois ppō negatia significat nō idē esse ꝑ q̄ supponūt subz ⁊ ꝑdicatū. ḡ ois ꝓz pō significat se cē verā. tz ꝓña. qz ꝑpōnē affirmatiuā esse verā ē esse idē ꝑ q̄ supponūt subz ⁊ ꝑdicatū. sil'r ꝑpōnē negatiuā esse verā ē non esse idē ꝑ q̄ supponūt subz ⁊ ꝑdicatū. 2ª dictū. ois ppō significās se esse verā ⁊ se esse falsā est falsa. ꝑz. qz ꝑ q̄rtā suppōnē ipossibile ē eādē ꝑpōnē simł eē verā ⁊ falsā. ḡ ñ q̄litercūq; ipsa significat ita ē. ḡ ipsa ē falsa. tz ꝓña ꝑ descriptōnē ppōis false. 3ª dictū. cuilibet copulatie ꝺdicit aliq̄ disiūctia ꝺpō ex ptib⁹ ꝺdicētib⁹ partib⁹ copulatie. ꝑz. qz tales nō ꝑnt sil'r esse ve neq; simł false. ⁊ cā falsitat] vni⁹ ē fozālr̄ cā vitat] alterius. ⁊ ꝺ⁹ nā cā vitat] copulatie ē hr̄e ābas partes vas. sz ad h̄ segr̄ ābas partes disiūctie constitute ex ptib⁹ ꝺtradicētib⁹ esse falsas. ḡ ad veritatē copulatie segr̄ falsitas disiūctie sibi ꝺdicētis. sil'r cā falsitat] copulatiue ē hr̄e alterā ptē falsā. mō ad h̄ segr̄ disiūctiaz hr̄e alterā ptē verā. q̄re ad falsitatē talis copulatie segr̄ fozā liter veritas disiūctie.

Ad rationes Añ oppositū. Ad ꝑmaz. dr̄ q̄ sic ꝑ patuit ꝑ posteriozz lz ō subo opteat ꝓsuppōere qz ē: tñ ꝑ ōmōstrationē pōt inuestigari cā ꝑpter quā ipsū esse iest subo. vel pōt dici q̄ scia ois sic̄ē scia sophistica pōt ꝑbare suuz subz esse saltē a posteriozi sic̄ a sig: q̄liter ꝑbat aristo. sillz sophisticū eē. ¶ Ad scōaz dr̄ q̄ lz scia sophistica q̄ fozālr̄ ⁊ itrisece ōnoiaꝫ sophistica sit apparēs sapiētia ⁊ ñ exīs. tñ scia q̄ denoiaꝫ ab obo sophistica ꝺ ē scia. ⁊ ñ appēs tñ. Ad tertiā patuit solutio ex ꝓio notabili.

Queritur Utrū ois ppō i q̄ ponit̄ t̄minus equoc⁹ sit distiguēda. ¶ Et videtur q̄ nō. qz ista ē simplr̄ negāda ⁊ nō distiguēda hō ē pict⁹. et tū i ea ponit̄ t̄min⁹ equoc⁹. ḡ rc̄. ¶ Scōo sic. nulla ppō in q̄ ponit̄ termin⁹ analog⁹ est distiguēda. ⁊ tñ aliqs termin⁹ analog⁹ est equoc⁹. ḡ rc̄. maioꝛ ꝑz. qz vel illud analogū pōit̄ cū dictiōe restrigēte. vl'r. si sic: tūc teneꝫ scōz exigētiā restrigēt]. si nō: tūc teneꝫ ꝑ ꝓncipali significato ꝑ illā maximā. Analogū per se positū stat ꝑ famosiozi significato. ¶ Tertio sic. ois termin⁹ equoc⁹ ip̄tat sua significata aut copulatie aut disiūctie. ḡ nulla talr̄ ꝑ pō ē distiguēda. añs ꝑz. qz ñ est sumere significata alic⁹ nisi ꝑ aliquā ꝺiūctionē. ¶ In oppositū ē arist.

Primo Sciēdū q̄ ꝑ ōclātiōe t̄minoꝝ ponit̄ vna distin⁹ ⁊ q̄nq; regule Distin⁹ ē h. dur̄ ē termi⁹ equoc⁹. qdā ē a casu q̄ diuerſ rōib⁹ ⁊ eq̄ ꝑ diuersa significat. Ali⁹ est a ꝺsilio q̄ diuerſ rōib⁹ plra significat. vnū tñ ꝑ ꝓtius. ⁊ alterꝫ ꝑ posteri⁹. ꝓia rgla. ꝑdicatū nūq; r̄strigit subz q̄ ad sigtū ipsi⁹ ꝑdicati. vt cū dr̄ hō ē viu⁹. ly viuū ñ r̄strigit hoiez ad stādū ꝑ hoib⁹ viuis. vt ꝑz i restrictōib⁹. p. h. 2ª rgla. null⁹ t̄mi⁹ pōt r̄strigi q̄ ad significatū r̄strigēt]. nisi restringēs ime tc̄ addaꝫ t̄mio r̄stricto. 3ª rgla. ois t̄mi⁹ equoc⁹ a ꝺsilio nō r̄strict⁹ stat ꝑ suo ꝓncipali significato. iuxt̄ illō. Analogū. rc̄. 4ª. t̄mi⁹ equoc⁹ a ꝺsilio restrict⁹ stat r̄m exigētiā restrigēt]. 5ª. ois t̄mi⁹ equoc⁹ a casu cui ime tc̄ addr̄ aliq̄ ōtermia⁹ ꝑcise ꝺueiēs alr̄i sigtoꝝ: stat ꝑcise ꝑ illo significato. si vo talr̄ sit equoc⁹ a ꝺsilio sūpt⁹ r̄spcū ꝑdicati ꝺueiēt] ōtermiate vni sigtoꝝ ⁊ alr̄i nō: stat ꝑcise ꝑ illo sigto. qz talia sūt sba q̄lia ꝓmit.

Secūdo Sciēdū q̄ 2⁹ tūr ab eoꝝ ꝑt]. tractat⁹ i q̄ ariſt. ōteriat ō locis sophistic] ꝓz. 6. capla. In p̄ sūt. 3. ptes. ꝓia cō tiet 3. pticlas. In ꝓia sūt. 6. ꝺclões. ¶ Pria ꝺ:

est hec. duo sūt modi arguēdi sophistice. nā qui dā sunt in dictione. alij extra dictōnē. ¶ Scōa ꝯclusio. modi arguēdi in dictōne sūt sex scz equocatio. āphibologia. ꝯpō. diuisio. figura dictionis. et accētus. ꝓbat duplr. scz inductōe. ⁊ ratione. Inductiōc sic. quia equocatio ē fallacia in dictōne. āphibologia. cōpō. diuisio. accētus. et figura dictiōis. sūt fallacie in dictiōe. ⁊ nō sūt plures. ergo tātū sūt sex fallacie in dictione. ℞ōe ꝓbat sic. ois deceptio facta ex eo ꝙ eisdē noib⁹ vel orationib⁹ nō idē significam⁹ ē fallacia in dictione. sed iste sex scz equocatio ⁊ cete sunt deceptiōes facte ex eo ꝙ eisdē noib⁹ vel orationib⁹ nō idē significam⁹. ergo sex sūt fallacie in dictione. ¶ Tertia ꝓ⁹ tangit q̄ttuor exēpla de fallacia equocatiōis. per q̄ tāgūtur tres modi illius fallacie. ℞imū exēplū. gcun q̄ discūt sūt sapiētes. grāmatici discunt. g̃ grāmatici sūt sapiētes. Soluit dicēs ꝙ discere est equocū ad vti disciplina: siue ad dare disciplinā. ⁊ ad accipiēdū disciplinā. primo⁹ maior est vera ⁊ mior falsa. z⁹ mō est eȝ. et in ꝟ tāgit primū modū equiuocatiōis qui fit quādo vna dictio ꝓcipalr plura significat. z⁹ exēplū. q̄cun q̄ expediūt sunt bona. mala expediūt. g̃ mala sūt bona. Soluit dicēs ꝙ expediēs dr duplici ter. scz de expediēte in bonis. et de expediēte i malis qō dicīt necessariū. ꝓio mō maior ē falsa. ⁊ mior vera. z⁹ mō ecōtra. et in hoc tāgit secūdū modū equocatiōis qui fit quādo vna dictio significat vnū ꝓncipalit. et alter ex trāsūptione vel ex vsu loquēdi. nō autē ex ipōne nā expediēs ꝓcipalit significat expediēs i bonis. sed scȝ quid ⁊ ex vsu loquendi significat expediēs in malis. Tertiū exēplū. quicūq̄ surgebat stat. sedēs surgebat. g̃ sedēs stat. Quartū exēplū. quicūq̄ sanabat sanꝰ est. laborās sanabat. ergo laborās sanꝰ est. Istud quartū exemplū soluit aristo. qr laborās capit duplicit. scz ꝓ illo qui nūc ē laborās. vel ꝓ illo q fuit laborās. ꝓmo⁹ mior ē falsa. et etiā ꝯ⁹ scō mō mior ē vera. ⁊ etiā ꝯclu⁹ et in ꝟ tāgit tertiū modū qui fit quādo vna dictio per se sūpta tantū vnū significat: addita tamē alteri plura significat. vt laborās per se tātū significat laborantē. sed si iūgat per se cū hoc verbo sanabatur. significat tā illū qui est laborās q̄ illū qui fuit laborās. ¶ Quarta cōclusio tāgit quīq̄ exempla de fallacia āphibologie. ℞imū ē. quoscū q̄ vellēt me accipere vellē ꝙ acciperēt me. scz pugnātes vellēt mē accipere. g̃ vellē ꝙ pugnātes acciperēt me. Secūdū exēplū. qcquid scit hoc scit. lapidē scit aliquid. ergo lapis scit. Soluit aristoteles. mior eni ē duplex. qr possibile est scitū vel sciēte significari illa oīone qcquid scit hoc scit. si eni illud ꝓnomē hoc cōstruatur cū ꝓio vbo a parte post: tūc significat scitū. si vero cōstruat cū z⁹ a parte ātē ex vi persone: tunc significat sciēte. Tertiū exēplū. qcqd videt hoc videt. lapidē videt aliqs. ergo lapis videt. posset solui eodē mō sic ꝓcedēs. Quartus exēplū. tu dicis esse hoc quod tu dicis esse. sed lapidē dicis esse hoc. ergo tu lapis dicl esse. soluitur etiā sicut ꝓcedēs. Quitū exēplū. qcqd cōtingit dicere cōtingit loqui. sed tacēte cōtingit dicere. g̃ tacēte cōtīgit loqui. Soluit aristoteles. mior eni ē duplex. quia vel significat ꝙ tacēs pōt log. vel ꝙ cōtingit dicere aliquē esse tacēte. ¶ Quita cōclusio tāgit tres modos generales equocationis ⁊ āphibologie. vnus est quādo oratio vel nomē ꝓncipalit plura significat. vt piscis. et canis. Alⁱ⁹ est quādo soliti sumus sic dicere. i. quādo fit trāsūptio in significatione dictionis vel orationis. Tertiⁱ⁹ est. quādo ꝯpositū plura significat: separatū vo simpliciter. ideſt vnū significat. vt scit seculū. ista est duplex. qr vel significat aliquē habere sciētiā de seculo. vel seculū habere sciētiā de aliquo. ¶ Sexta cōclusio cōcludit ꝙ āphibologia: et equiuocatio sēper fiūt circa hos modos.

Tertio Sciēdū est ꝙ circa hunc textuz incidūt sex difficultates. ¶ Quarum ꝑma est ℔. vtrū termin⁹ equoc⁹ significet sua significata copulatiue. vl disiūctiue. ℞ndetur per vnā distictionē. quia terminū equocū significare sua significata copulatie vel disiūctiue potest dupliciter itelligi. vno⁹ sic ꝙ talis cōiūctio copulatiua vel disiūctiua cōiūgat iter istud verbū significare pluries sūptū. sicut dicēdo ꝙ canis significat canē latrabilē. ⁊ significat sydus celeste. et significat piscē marinū. et sic ois termin⁹ equoc⁹ significat sua significata copulatie. et etiā disiūctiue. Alio⁹ ꝙ illa cōiūctio cōiūgat inter significata termi equoci. ita ꝙ ꝓpō vocalis in qua ponit terminus equoc⁹ cozrespōdeat vni mētali copulatiue vel disiūctiue cōpōsite ex significatis illi⁹ termini equiuoci. et sic nullus termin⁹ equocus significat sua significata nec copulatie nec disiūctie: sed incōiūcte. quia nisi sic seq̄rē ꝙ ista ꝓpō ⁊

ꝓsimilis: canis ē substātia esset ꝓpō vna equipollēs vni disiūctie vel copulatie. seqret etiaz q nulla ꝓpō esset distiguēda. z B ē qō intēdit egidi⁹ de roma ponēs talē distictionē. Terminus equoc⁹ pōt duplicit cōparari ad sua significata. vno⁰ vt per ipōnē illa ipoztat. et sic dicit ea habere sub copulatiōe. lz in suo significato nullā copulationē ipoztet. Alio⁰ vt ꝓ itellectū ad ea refert z dicit ipoztare ea disiūctie. qz sic in habēdo ea hz quādā silitudinē cū illis: i se tñ nō includit disiūctionē. ¶ Tz⁹ difficultas. ex quo bec dictō canis nō eqpollet termio aggregato ex suis trib⁹ significat]. q̄re ē nomē equocū. ꝯ Rñdet ꝑmittēdo talē suppōnē. nomē equocū ē termin⁹ significās sua significata diuersis cōceptib⁹ totalib⁹ nō synōimis. Tūc dicit q ista vox canis subozdinat diuisim z seozsuz trib⁹ cōceptib⁹ totalib⁹ repñtātibus sua tria significata. nā subozdiat tāq̄ ꝯceptui totali specifico latrabiliū. z etiā alijs cōceptib⁹. z inde ē q dicit nomē equocū. ¶ Tertia difficultas. vt⁹ signū vle additū ẽmio equoco distribuat ipsū ꝓoib⁹ suis significat]. Rñdet q ñ. qz distribuere aliquē ẽminū ē facere ipsū stare q ab ipso ad qōlibet ꝓ q̄ distribuit copulatie descēdendo valeat cōsequentia. sed ista ꝓña non valet omnis canis currit. g canis latrabilis currit. z piscis marin⁹ currit. z syd⁹ celeste currit. iō illa vlis equalet trib⁹ mētalib⁹ icōiūcte sūptis cū signo vli. ¶ Quarta difficultas. vtrū analogū per se positū stet ꝓ principali significato p̄cise. Rñdet per distictionē. qz duplicit pōt itelligi analogū per se poni. vno⁰ ex ꝓpōnē sic q suat sine q̄cūq̄ addito. z sic tenet ꝓ vtroq̄ significato indifferēter. Alio⁰ pōt intelligi q sumat sine restrictiōe ipsū restrigēte ad stādū p̄cise pro significato min⁹ principali. et sic analogū p se positū stat precise ꝓ principali significato. ¶ Quinta difficultas. vtrū sit ponēda vna fallacia vni uocatiōis: sic equocatiōis. Rñdet q nō. quia iol paralogismo cātino fallacie nec̄e ē aliquā cām apparētie ee. sed pōt sumi aliqs paralogismus hñs cāz apparētie ex pte equocatōis. nō aut ex pte vniuocatōis. g nō ē ponēda fallacia vniuocatōis sic equocatōis. pria ps mioris pz. nā ex q̄ ois termi⁹ equoc⁹ est vn⁹ et idē i mā z forma: apparētia ē q etiā bēat vnū significatū vel vnū modū significādi. z⁹ pars mioris pz. qz si aliqs ẽmi⁹ equoc⁹ sit idē i mā et forma nō ē tñ apparētia cū debeat ee diuersus i significato vel in mō significādi. ¶ Sexta difficultas. vtrū isti paralogismi. laborās sanabit. surgēs sedebat. peccēt penes tertiū modū fallacie equocatiōis. Rñdet q peccāt penes fallaciā accidētis vel cōsequēt]. z nō equocatiōis. ꝓ2 e⁹ ꝓbatiōe ponūt one suppōnes. pria ē B. fallacia in dictōe ē illa cui⁹ cā apparētie se tz ex parte dictiōis ad placitū istituentis vel ei⁹ cōsideratōnis ita q nō possit fieri talis fallacia sine dictionib⁹ ad placitū institut] vel eaz cōsideratōibus. z⁹ suppō. fallā ex dictōnē ē fallā cui⁹ cā apparētie se tz ex pte rei significate vl ꝯcept⁹ mētis. sic q pōt fieri sñ dictiōib⁹ ad placitū significātib⁹ vel eoz cōsiderōib⁹. Tūc sic. fallacia equocatiōis cū fit in dictiōe nō pōt fieri sñ dictionib⁹ ad placitū istitut]. sz p̄dicti paralogismi possūt fieri z cāre deceptionē dato q nulla esset dictio ad placitū instituta. g nō peccāt ꝑ fallaciā equocatiōis. maioz ē nota ꝓ ꝓmā suppōnē sz mioz ꝓbat. qz isti paralogismi voce cānt fallaciā per talē cāz apparētie. s. q dictio eadē i mā z forma i ꝓmissis vel i altera ꝓmissaz z i ꝯclusiōe deberet teneri ꝓ eodē suppositō vel ꝓ eisdē suppositis. sed talis cā apparētie iuenit i paralogismis mētalib⁹ dato q nulla sit dictō ad placitū istituta. Sz cā defect⁹ ē ex eo q dictō vna capit pro diuersis suppositis suis ꝓpter ꝯiūctionē cū alia z alia dictōne. sed talis cā pōt etiā inueniri i ꝯceptib⁹ vltiatis dato q nulla esset dictio ad placitū instituta. Alit pōt rñderi ꝑmittēdo talē suppōnē. q ois deceptio ꝓueniēs ex variatiōe modi significādi grāmaticalis peccat per tertiū modū fallacie equocatiōis. vt isti paralogismi. q cūq̄ sūt epi sūt sacerdotes. sz asini sūt epi g asini sūt sacerdotes. z ꝯsiles peccāt ꝓ tertiū modū fallē equocationis. Et soluit per distictionē. eo q ista dictō episcopi pōt esse gti casus. vel nti casus plis nūeri. Tūc dicit q predicti paralogismi pñt dupliciter cōsiderari. vno⁰ vt itelligūt cāre deceptionē ex variatiōe ãpliatōis. z tūc peccāt ꝓ fallaciā accidētis z ꝯsit] arguēdo a mag] ãplo ad min⁹ amplū sine distributōe ex pte subi mioris q̄ i miore ãpliatur ad suppositā pñtia vel ꝑterita. z in ꝯclusiōe restrigit i suppōe ad stādū ꝓ pñtib⁹ tātū. Alio⁰ possūt intelligi. causare deceptionē ex vātiōe modi significandi q ē tēp⁹ eo q illud pticipiū sedēs pōt cōstrui cū illo vbo surgebat rōne pñt] tpis vl rōe ꝑteriti ꝓ ipsū ꝯnōti. z tūc peccāt per tertiū modū fallacie equocatōnis.

Conclusio Responsalis. Omnis propositio in qua predicatur terminus equiuocus a casu est distinguenda. Hec cōclusio satis patz ex dictis.

Primo Dubitaꝫ. vtrū penes multiplex potētiale possit sumi aliq̄ falla. ¶ Pro dubio supponit q aristo. in 2ª particula determiat de fallacys peccātibꝫ penes multiplex pōle. et intēdit duas cōclusiones. ¶ Quaꝝ prīa tāgit. 4. exempla de falla cōpōnis et dionis q̄ peccāt penes multiplex pōle in oꝛone. Primū exēplū. sedēte possibile ē ābulare. q̄ ꝓpō si sit ꝓpō est falsa qz significat q ꝟ ꝓpō ē possibilis: sedens ābulat. si ꝟo sit diuisa est ꝟa. qz tūc significat q hec ē possibilis: ꝟ ābulat demōstrato sedēte. 2m exemplū. nō scribēte scribere ē possibile. qō soluitur sic precedēs. qz si sit ꝓposita ē falsa. si ꝟo sit diuisa ē ꝟa. Tertiū exēplū. gcunq̄ scit litteras nūc didicit illas. si enī ꝟ aduerbiū nūc determiet ꝟ vbū scit: est cōposita et falsa. sed si ōterminet ꝟ verbū didicit est diuisa et vera. et si ꝟ vbuꝫ didicit dicaꝫ esse principaliꝫ determiabile tūc ꝟ aduerbiū nūc sibi additū facit sēsū cōpositū. et ab eo sepatū facit sēsū diuisū. Quartū exēplū. qui vnū solū potest ferre pōt plura ferre. si ꝟ determiatio solū determiet istud determiabile vnū: tūc ē diuisa et ꝟa. si ꝟo determiet hoc vbū pōt: ē cōposita et falsa. sensus ei diuisus est iste. aliqd qō ē vnū solū ferre pōt plura ferre sed sēsus ꝓpositꝰ est iste aliqd qō solū pōt ferre vnū potest plura ferre. ¶ 2ª ꝓclusio tāgit q̄ttuoꝛ exēpla circa fallaciā dionis. Primū exēplum est istud. quiq̄ sūt duo et tria. q̄ quiq̄ sūt paria et iparia. añs ē distinguēdū. qz si illa cōiūctio et cōiūgat iter terios. sic illa ē cōposita et vera. si ꝟo cōiūgat iter ꝓpōes est falsa et diſa. 2m exēplū. qō est tātūdē et āpliꝰ est equale. sed maius ē tantūdē et āplius. q̄ maius ē eq̄le. ꝑmisse sūt distinguēde. qz vel illa ꝓiūctio et cōiūgit inter tmios. et sic maioꝛ ē falsa et mioꝛ ꝟa. vel iter ꝓpōes. et sic ecōtra maioꝛ ē ꝟa. et mioꝛ falsa. 3m exēplū. ego te posui seruū existēte liberū. nam si ꝟ ōtermiatio exīte determiet hūc accusatiuū seruū: tūc est sēsus. ego posui te exīte seruū liberū. et sic ē cōposita et ꝟa. si ꝟo determiet hūc accusatiuū liberꝫ sic ē diſa et falsa. et tūc ē sensus. ego posui te exīte seruū liberū. Quartū exemplū. q̄dragīta viroꝝ cētū reliquit diuus achiles. ꝟ ꝓpō est distinguēda. quia si ille gtūs virorū: determiet ꝓ hāc dictionē quiq̄ginta. sic est diuisa et falsa. et est sensus. de q̄draginta viris achiles relinqt cētū. Si ꝟo iste gtūs viroꝝ determiet ꝓ hanc dictionē cētū. sic ē ꝓposita et ꝟa. et est sēsus. de cētū viris achiles relinqt q̄draginta. ¶ Ad dubiū rndet q fallacie cōpōis et dionis peccāt penes multiplex pōle in oꝛone. pz. qz multiplex pōle ē dictio vel oꝛo cadē scōz substātiā diuersa scōz formā plura significās: sed falla cōpōnis et diuisiōis proueniūt ex idē titate materiali ꝓpositē vel cū diuisa falsa. vel econtra. g̃ ꝛc. Cōpositio ē eoꝝ que debēt diuidi falsa vnio. Sed diuisio ē eoꝝ que debēt cōponi falsa separatio. et ideo q̄cūq̄ sēsus cōpositus ē verꝰ et diuisus falsus est falla dionis. ecōtra vero est fallacia cōpositionis.

Secundo Dubitaꝫ. vtrū fallacia accētus peccet penes multiplex potētiale in oratiōe. Pro dubio supponit q i tertia ꝓclusiōe pntis particule ponit aristoteles duo exēpla de falla accētꝰ ꝑmittēs hāc suppositionē q falla accētꝰ fit magis in scripturis et poematibꝫ q̄ in voce. eo q in platione satis ꝑspicit falla accētuū. Primū exēplū est istud metuo lōgas pereūte noctes lydia dormis. nā illa dictio metuo pōt esse vna dictio ꝟ balis. et tūc idē significat q timeo. vel potest esse due dictiones. et ꝟ duplr. quia vel ē vnū nomē cum interiectione. et sic ē sēsus. o lydia dormis longas noctes me suple pereūte metu. idest timore. vel pnt eē duo ꝓnoia. et sic est sensus: lydia dormis lōgas noctes me exīte tuo pereūte. vel possūt esse tres dictiones. scz duo ꝓnomina et vna iteriectio. et tūc est sensus. o tu lydia dormis longas noctes me pereūte. 2m exēplū. heu quianā tantī tinxerūt ethera nimbi. ꝟ dictio quianā pōt ꝓferri accētu acuto. et tunc tenet iterrogatiue. vel pōt ꝓferri accētu graui. et tūc significat cāz doloꝛi. dicūt tñ quidaꝫ q de falla accētꝰ nō posuit aristo. exēpla. sz a trāsla toꝛibꝫ posita sūt ista duo. quoꝝ primū sūptū ē ab oratio. 2m ꝟo a vgilio. ¶ Cōsequēter i tertia ꝓticula determiat de falla figure dictiōis ponēdo duas ꝓclusiones. q̄rū prīa est ꝟ. fallacia figure dictiōis fit quādo nō idē similr iterꝓtaꝫ. vt masculinū feineū. vel ecōtra. vel quādo neutrū iterꝓtaꝫ masculinū vel feineū. Silr quando q̄le iterꝓtaꝫ quātū. vel faciēs partēs. vl dispositū. i. pariēs agēs. ¶ Scōa ꝓ tāgit vnū exēplū. vt vigere videt significare idem q secare vel edificare. quānis vigere significet effectū

idest qualitatē. alie vero significāt facere. Ex quo patet q̄ fallacia figure dictionis est fallacia in dictione. quia sumit causaz apparētie ex similitudie vocis cū voce. g̃ ē falla in dictiōe.

Tertio Dubitatur. vtrū ad veritatē ꝓpositionis regratur ꝛ sufficiat ita esse qualitercūq; per ipsā significaī. ¶ Et videtur q̄ nō. quia ista esset vā: hō est asin⁹. eo q̄ ipsa significat hoīnē esse. et asinū esse. et ita ē. ergo ipsa ē vera. ¶ 2° sic. ista ꝓpō. ois ꝓpositio est ꝑticularis. et ꝓsimiliī ista nulla ꝓpositio ē negatia. nō possūt esse vere. et tamen pōt esse ita q̄litercūq; p eas significaī. g̃ ꝛc. ¶ Tertio sic. iste cōcedūī vere. cesar ē mortu⁹. antixp̄s ē generādus. et tamē nō est ita q̄litercūq; p eas significaī. quia nihil ē q̄ per eas significaī. cuz ātixp̄s nō sit. nec etiā cesar. ¶ 4° sic. ista est vā: aial est hō: et tamē nō est ita qualitercūq; sig̃t. g̃ ꝛc. maioꝛ pz. qz ipsa significat q̄ q̄libet aial ē homo. q̄ non ē ita a parte rei. maioꝛ patz. qz si gnificat aliq̄ aīmal esse hoīnē. ꝛ nō plus vnuz aīmal q̄z aliud. g̃ significat q̄libet aial esse hominē. ¶ Quīto sic. quicqd significaī per istaz ꝓpositionē q̄libet aīmal ē hō: significatur p istā aial est homo. cū sint ꝓcise ex eisdē ēmis sed ꝓpa significat q̄libet aial esse hoīnē. ergo ꝛ scōa. ¶ In oppositū ē aristo. in post p̄dicamētis dicēs q̄ ab eo q̄ res est vel nō est oꝛo dicīt vera vel falsa. et etiā in gnto methaphice. vbi dicit: ăpli⁹ esse ꝛ est significat q̄ vez. nō eē autē et nō est significat q̄ non verū sed falsū. est autē similiter de affirmatione vel negatione. Ex q̄b⁹ auctoꝛitatib⁹ videī seq̄ q̄ ad vitatē ꝓpositionis regraī ꝛ sufficiat q̄ q̄litercūq; significat ita sit. ¶ Ad rōnes ꝑbātes oppositū rñdeī ad p̄mā negādo cōsequētiā. ꝛ ad ꝑbatōnē ꝓcedit añs. ꝛ cōcedit ēt q̄ ita ē q̄liter significat illa ꝓpō homo ē asin⁹. sed nō q̄litercūq; significat ita est. qz licet significet hoīnē eē. et asinuz esse. tñ cū ℔ significat hoīnē esse asinū. q̄ñ est ita. Ad scōaz cōcessa maioꝛe ꝛ mīoꝛe negaī cōsequētia. qz lz q̄litercūq; significet possit esse ita tñ p nullo tēpoꝛe pōt dici ē ita q̄litercūq; significāt dicte ꝓpōes. nā ꝓpō ñ dicīt significaī nisi quādo ē. mō quādiu ē illa ꝓpō. ois ꝓpō ē ꝑticularis. nō ē ita q̄litercūq; ipsa significat. ipa eni significat oēz ꝓpōnē eē particularē. ꝛ est ita. cū ipamet sit vlis: ꝛ ñ ꝑticular]. ideo lz ipsa nō possit eē vera: tñ ipsa ē possibilis. Et ꝓsimiliter dicēdū ē de ista nulla ꝓpō ē negatia. Ad tertiā negaī miꝰ. ꝛ ad probationē dī q̄ illa q̄ sūt: in onplici sūt dra. nā q̄dā sūt q̄ sūt ētitates simplices. ꝛ sic ꝓcedit q̄ p tales ꝓpōes non significaī aliqd q̄ sit. cū ℔ tñ stat q̄ sp manent ꝓpōes ve. Alia sūt q̄ sūt ētitates oplexe. cū est significatū totale ꝓpōnis. vt hoīnē eē aīal. et sic negaī q̄ nihil sit significatū p dictas ꝓpōes ꝛ de talib⁹ entib⁹ intelligūī auctoꝛitates adducte ad oppm dubȳ. Ad q̄rtā ꝓcessa maioꝛe: negaī miꝰ. ꝛ ad ꝑbatōnē negaī a⁹⁴. ad c⁹ ꝑbationē dī q̄ lz aial ñ significet plus vnū aial q̄z al tex. significat tñ distīctie q̄libz aial eē hoīez ꝛ nō copl̄atie. sic̄ significaī p illā vl̄ez: q̄libet aial ē hō. Ad. 5. ꝓcesso añte negaī ꝓña. qz lz q̄c q̄d significat p vnā illaz significeī ēt p aliā. ñ tñ q̄litercūq; significat vna ꝛ alt̄a. qz vlis significat de q̄libet aiali copulatie q̄ ipsū sit aial: sed ꝑticl̄ar] significat de q̄libet aiali distīctie solū q̄ ipsum sit aīmal.

Ad rationes Ante oppositū. Ad oēs patuit solutio ex ꝓmo et tertio notabilibus.

Queritur Utrū tātū sint septez falle exī dictōnē. ¶ Et argī p q̄ ñ. qz ois falla ē exī dictōne. g̃ ñ sūt tm̄. 7. falle exī dictionē. añs pz. qz ois falla ē ōceptō. sz ois ōceptio est exī dictionē. cū ois falla sit i ōcipiēte vel i ōcepto. g̃ ꝛc. ¶ 2° sic. ois falla ē i dictiōe. g̃ nulla est exī dictionē. añs pz. qz ois falla ē palogism⁹. sz ois palogism⁹ fit in dictōne. g̃ ꝛc. ¶ 3° sic. falla igr̄atie elēchi ē ꝑis ad oēs fallas. g̃ ñ sūt tm̄. 7. falle exī dictōnē. ¶ In oppositū est aristo.

Primo Sciēdū ē q̄ iz⁹ pte ꝓncipal⁹ h⁹ capli ōteriat aristo. ō fallacys exī dictōnē. ꝛ otz. 3. ꝑtic̄las. q̄z ꝓma ꝓtz. 3. ꝓclusiones. ¶ ꝓma ē h. cuz palogism⁹ z g sūt exī dictionē. 7. sūt spēs. ꝓma ē falla accīt] 2ª est fallacia scōz qd ad simplr. 3ª ē falla igr̄atie elēchi 4ª. ē falla ꝓñt]. 5ª ē falla petitōnis ꝓncipy. 6ª ē falla ñ cāe vt cāe. 7ª ē falla scōz plēs iterrogaōnes vt ynā. ¶ 2ª 2° palogismi accīntis hūt fieri q̄n idē assignatū fuerit sīl̄r ie esse rei subiecte. ⁊ accidēti. ℔ ē dictu quādo attributū ꝓueniens rei subiecte idr̄ attribuiī accīnti: ꝓmittit fallacia accīnt]. pz. qz ml̄ta eidē accidūt q̄ ñ ē nec̄e sibi inicē ine esse. ¶ 3ª 2° tāgit duo exēpla. ꝓmm ē. cozusc⁹ est alt̄ab hoīe. cozusc⁹ ē hō. g̃ cozusc⁹ ē alt̄a seipo. 2m ex⁹. cozusc⁹ ē alter a socrate: socrates ē hō. g̃ cozuscus est alter ab homine.

Secundo Sciēdum est q̄ in scōa ptī cula itēdit aristo. 4. ꝯclusiones. ¶ Pria ē ℔. fallā a scōz gd ad simplicit fit qñ aliq̄ dictū solū iest scōz gd: ꝛ sūit ieē simpliciter. Patz trib⁹ exēplis. ꝑmū ē istud. qō est opiabile est. ꝛ qō nō ē est opiabile. ḡ qō nō ē est Soluit negādo ꝯñaz. qz nō ē idē esse scōz gd ꝛ esse simpliciter. sīc eē opiabile ꝛ eē. 2m exēplū. qō ñ ē hō nō ē. sed aligd ē qō nō ē hō. ḡ aligd est qō nō ē. Soluit vt pri⁹ negādo ꝯñaz. 3m exemplū. yndus. i. ethiops ē niger. ꝛ ynd⁹ est alb⁹ ꝑm dētes. ḡ ē alb⁹ et niger. ꝛ sic erit alb⁹ et nō alb⁹. Et subdit q̄ in aliqb⁹ difficile ē cōgscere defectū. ꝛ hoc cōtigit quādo vtrū q̄ oppositoꝝ videt esse subo siue similiter siue eq̄lit. vt si me dietas rei sit alba. ꝛ alia medietas sit nigra: dubiū est vtrū totū sit albū vel nigrū. ¶ 2a ꝯ. paralogismi fallacie ignorātie elēchi bñt fieri quādo omittit aliqd pertinēs ad rōnē illi⁹ vt elēchi. Est enī elēch⁹ cōtradictō vni⁹ et eiusdē nō nois tātū. nec rei tātū: sed rei et nois simul. nō synonimi sz eiusdē ex his q̄ data sūt ex necitate accidere: nō ꝯnūerato qō erat i prīcipio. ad idē. scōm idē. similit. et in eodē tēpore. Et subdit duo exēpla. Primū ex 3m ē. duo sūt duplum vni⁹. ꝛ nō sūt duplū triū. ḡ sūt duplū et nō duplū. Soluit. qz ℔ ē rīspectu diuersoꝝ. et non ad idē. 2m exēplū ē istud. istud ē duplū scōz lōgitudinē. et nō ē duplū scōz latitudinē. ḡ ē duplū ꝛ nō duplū. Soluit. qz nō arguit scōz idē. ¶ 3a cōclusio. fallā petitiōis prīcipy totiēs fit q̄tiens cōtingit petere illud qō ē in prīcipio. ꝛ pueit ex ℔ q̄ nō possum⁹ inspicere vtrū ꝯ sit eadē a premissis. vel diuersa. Ex q̄ patet q̄ cā apparētie ē apparēs diuersitas añcedēt ꝛ cōsequentis. Causa vo defect⁹ est eorū idētitas. ¶ 4a cō clusio. fallā cōsequēt fit quādo credim⁹ cōsequēs cōuerti cū ātecedēte cū q̄ tñ nō pōt conuerti: qz cū añs ē de necitate ꝯñs ē. sed cū cōsequēs ē putam⁹ añs ex necitate esse. Hoc declarat sex exēplis. primū exēplū. si mel ē: rubeū ē ḡ si rubeū ē mel ē. Soluit negādo ꝯñaz. qz arguit a pōne cōsequēt ad pōnē añcedentis. 2m exēplū. si pluit terra ē madida. ḡ si terra ē madida pluit. 3m exēplū. iste ē ꝯptus. ḡ est adulter 4m exēplū. iste est errabūdus de nocte. ḡ ē fur Ad hec oīa respōdet q̄ negationē ꝯsequentie. qz arguit a pōne ꝯñt ad pōnē añt 5m exēplū est ratio melissi per quā ꝓbabat vniuersū eē infinitū. q̄ arguebat sic. qō est factū habet prīcipiū. ḡ qō nō ē factū non habz prīcipiū. sz vniuersū ñ ē factū. qz ex nihilo nihil fit. ḡ vniuersū nō habet prīcipiū. et p ꝯns est infinitū. Rñdet aristo. negādo ꝑmā ꝯñaz. nō eni seq̄t: oñe qō est factū habet prīcipiū. ḡ oē qō habet prīcipiū ē factū. 6m exēplū. si aliqs sit febricitās ipe est calidus. ḡ si sit calid⁹ ipse ē febricitās.

Tertio Sciēdū ē q̄ i tertia particula itē dit aristo. 2. ꝯcloes. ¶ Pria est ℔ fallā scōz nō cām vt causā cōmittit qñ assumitur aliq̄ ꝑmissa q̄ nō est cā falsitat ꝯclusiōis: sz tñ credit q̄ ipsa premissa sit ꝓpter quā seqtur talis ꝯclusio falsa. Et subdit q̄ solū habet fieri i sillo adipossibile. qō pz. qz solū habet fieri i illo sillo in q̄ neče ē iterimere aliquā ꝑmissaꝝ. sed ℔ solū cōtigit in sillo ad ipossibile. ḡ 2c. minor pz vno exēplo. vt sit ista ypothesis aia ꝛ vita nō sūt idē. et arguat sic. aia et vita ñ sūt idē. si gñatō alicui corruptiōi sit ꝯria neče ē aliquā gñationē alicui corruptiōi eē cōtrariā. sz mors ē q̄dā corruptio vite ꝯria. ḡ vita ē gñatio et viuere ē gñari. sz illud ꝯns ē ipossibile. ḡ ipossibile ē aiaz et vitā nō esse idē. Rñdet arist. q̄ sz cōclusio sit ipossibilis nō tamē ℔ ꝓuenit propter istā ypothesim aia ꝛ vita nō sūt idē. sz propter istā minorē morz ꝛ corruptio ꝯriat vite. Ex istis i fert aristo. q̄ ista ꝯclusio nō ē in sillogizata simplr. sz ē in sillogizata ad ꝓpositū. qz cōclusio ñ inferr ex illa ꝑmissa q̄ postea iterimit. Et subdit q̄ p istā fallaciā cōtingit interrogātes ita bñ decipi sīc respōdētes. ¶ 2a cōclusio. fallā scōz plures interrogatōes vt vnā fit quando plures interrogatōes fiūt sub vno mō interrogādi: ꝛ ad eas dat vnica rñsio ac si esset interrogatio vna. pz q̄ttuor exēplis. Primū ē. vt vtr terra sit celū aut mare. 2m exēplū. vt si q̄ratur. est ne hic ꝛ hic bō. si dicat q̄ sic. ḡ q̄ pcussit būc et būc pcussit boez et nō boes. 3m exēplū. demōstrat ꝯ duob⁹ quoꝝ vnū sit bonū ꝛ alterꝝ malū. vtrū illa sint bōa. vel nō bona. si dicatur q̄ sint bōa. seq̄t ḡ aliq̄ nō bonū eē bonū. Et subdit q̄ aliquādo rīdēs ē vē redargut⁹. qō est intelligēdū si rīdeat affirmatie. aliq̄ vo apparēter. qō est intelligēdū si rīdeat negatie. Subdit 2o q̄ st data fuerit rīsio negatiua tūc aliq̄b⁹ supposit cōtigit facere verū elēchū ꝯtra rīdētē. 4m exēplū demōstrato vno ceco ꝛ alio vidente. vtrū illa sint ceca vel nō ceca. Addit q̄ multotiēs cōtingit deceptio ex eo q̄ sill⁹ diffinim⁹ rē in singulari ꝛ in plurali. vt ceū est quod nō

habet visū: natū est tamē habere. Sz ceca sūt que nō habēt visū nata sūt tamē habere.

Conclusio Respōsalis. tantum sūt se ptē fallacie exī dictionem. Dec cōclusio satis patet ex supza dictis.

Primo Dubitaī. vtrū scutū cuiꝰ medietas ē alba z alia nigra sit albū vl nigrū. ¶ Rūdeī p tria dicta. Primū dictū tale scutū nec ē albū nec ē nigrū. qz nihil denomiaī simplr tale: nisi maioz pars eiꝰ scōz qōlibet sui sit talis. 2m dictū. ista copulatia ē falsa: istud scutū ē albū. z istud scutū est nigrū. et silr disiūctiua sibi cozrīs ē falsa. Tertiū dictum. ista cathegozica ō copulato ꝑdicato: istud scutū ē albū et nigrū ē va. sic ista concedīt va si sit de copulato ꝑdicato: gnqz sunt duo z tria. nec regrīt aliqō cozpꝰ esse colozatū. sz sufficit qꝙ oē cozpꝰ sit colozatū aut colozata. Et ꝓbabilr dicerē ista esse falsa: illa sūt ceca. demonstrato vno ceco z alio videte. Declaraī ꝑ duas regulas. Quaꝝ pria ē h. a ꝓpōne affirmatia ō copula plis nūeri: ad duas affirmatias copulatiue sūptas de copula singular nūeri: est bōa ꝯña. vt bene seqt. isti currūt. g iste z iste currit. Secūda regula. a negatia pluralis nūeri ex pte copule. ad duas negatias distūctiue sūptas ō copula singular nūeri est bōa ꝯña. vt bñ seqtur ista nō sūt ceca. g iste nō est cecꝰ. vel iste nō est cecꝰ. ¶ Ex his inferūtur tria cozrelaria. Primꝰ est. qꝙ casu stante ista ē falsa: ista sūt ceca. Patz qz eqpollet vni copulatie falsē. 2m cozrelariū ista ē falsa: ista sūt nō ceca. qz silr eqpollet vni copulatie falsē de ꝑdicat infinit. Tertiū cozrelariū. iste due sūt ve: ista nō sūt ceca. et ista ñ sunt videtia. qz qlibet illaꝝ eqpollet vni disiū-

Secūdo ctiue cuiꝰ altera pars ē vera. Dubitaī. vtrū fallacie exī dictionē sumāt suas cās apparētie ex pte rei vl sermonis. ¶ Pro solutiōe duby ponūt septē partiales difficultates. ¶ Pria ē h. gd est accns. z a q denoiaī falla accnt. Rūdeī qꝙ i qlibet paralogismo peccāte p fallaciā accntis regrīt attributū qō debet eē ꝑdicatū cōclusiōis. et res subiecta. q dr eē subm eiꝰ. z accns qō ē mediū. qō pro tāto dr accns qꝙ scz est exneū i parte idē et in pte diuersū. nā in vna ꝓmissaꝝ sumīt ꝑ vnā habitudinē eius ad alteraz extremitatez z in alia ꝓmissa resumīt secūdū aliam habitudinē vel rōnē eius ad alterā extrēitatē. z ide ē qꝙ ptialis idētitas accnt et rei subiecte ꝓpter quā credīt qꝙ sic attributū ē natū affirmāi vel negari de accnte: sic etiā affirmatū vere affirmari vel negari de re subiecta. Sz cā defectꝰ est ptialis diuersitas accidētis et rei subiecte. ¶ Scōa difficultas. vtrū a quolibet dicto scōz gd: ad qlibet dictū simplr sit locꝰ sophisticus. Rūdeī p distictionē. dictū scōz gd pōt dupliciter capi. vnoꝰ large ꝑ quacūqz dictiōe sūpta cū aliq determiatiōe siue illa sit diminues āpliās. vel distrahēs: aut nō. et sic a dicto scōm gd ad dictū simplr ē bonꝰ locꝰ dyaleticꝰ tenēs p locū a pte i mō ad suū totū. Alioꝰ capīt dictū scōm gd stricte ꝑ qcūqz dictiōe sūpta cū determiatiōe nō tū restrigēte sed distrahēte āpliāte vel diminuēte. et sic sēp capīt locꝰ sophistic. Et si q̄rat q mō pōt cogīsci qꝙ determiatio sit diminuens vel restringēs tātū. Rūdeī qꝙ qū rō dicti simplr ꝑtinet in rōe dicti scōm gd in recto rōspectu copule de pūti: tūc talis ꝺtermiatō ē solū strigēs. vt ista ꝺtermiatio albꝰ ē determiaꝰ rōstrigēs tm rōspcū hꝰ dicti simplr hō. qz ista ē va: hō albꝰ est aial rōnale hūs albedinē ad sui denotationē. sed quādo rō dicti simplr icludīt i rōe dicti secūdū gd in dicto vel respectu alteriꝰ copule qz de pūti. tūc talis determiatio ē distrahēs āpliās seu diminues. sīc ista determiatio pictꝰ est distrahēs respectu huiꝰ dicti simplr hō. qz hō pictus sic diffinīt qꝙ est figuratū ad similitudinē aialis rōnalis. silr mortuꝰ est ꝺtermiatio āplians seu diminues respectu illiꝰ dicti simplr hō. qz hō mortuꝰ sic diffinīt qꝙ fuit aial rōale viues z nō est viues. Ex q̄ patet qꝙ cā apparētie in falla a scōm gd ad simplr ē apparēs inclusio rōnis dicti simplr in rōne dicti scōz gd. Sz cā defectꝰ est eiusdē insufficiēs iclusio. ¶ Tertia difficultas. vtrū paralogismi fallē ignātie elēchi peccēt in forma. Rūdeī p distictionē. falla ignantie elenchi pōt capi duplr. vno mō large ꝑ omni deceptione ꝓueniēte ex obliuiōe alicuiꝰ dictionis requisite ad verū elencū. et ista ē cōmunis oībus fallacys. et sic alīq paralogismi peccantes p talē fallaciā peccāt in forma quis aliqui tales peccant cōtra illationē. Alioꝰ capitur fallacia stricte. s. ꝑ defectu ꝓueniēte ex obliuione alicuiꝰ istarū quattuoz ꝓditionū. ad idē. scōm idē. similiter. z in codē tēpore. z tunc paralogismi nō peccāt in forma. ¶ Ex quo pz qꝙ causa apparentie huius fallacie ē apparēs observantia istaꝝ quattuoz cōdōnū rōne cuiꝰ aliquis ꝓcessus rōsignatiuus credīt ꝑbare cō

tradictoriū p̄cēcessi a respōdente: qō tñ nō
probat. sed causa defectus ē obmissio alicui⁹
illaꝝ q̄tuor ꝺdōnū. ¶ Quarta difficultas. vtꝝ
fallā ꝺñt] sit distincta a fallā figure dictōis. ⁊ Re
spōdeť p vnā suppōnē. ⁊ vnā distinctionē. Sup
positio ē ħ. ad cāndū fallaciā ꝺñt] regrīť due
ꝺñe q̄ꝝ p̄ma ē bōa. ⁊ scōa mala q̄ tñ apparet eē
bona ꝓpter apparētē ꝺuertibilitatē bōe cōse
quētie p ipsā. Distinctio ē ħ. in processu rōsigna
tiuo causatio fallacie ꝺñt] pōt sumi duplex cā
apparētie. vna sumiť ꝓpter similitudinē ipsi⁹
ad bonā ꝺñaz. ⁊ sic capiť fallā figure dictiōis.
Alio⁹ pōt sumi cā apparētie ꝓpť apparētē cō
uertibilitatē ꝺñe bōe in seipsā. ⁊ sic capiť fallā
ꝺñtl. ¶ Quīta difficultas. qd ē p̄cipiū a q̄ ōno
minať fallā petitōis p̄cipy. ⁊ Rñdeť q⁹ p̄ci
piū ē ꝺ⁹ quā itēdit opponēs ꝓbare ꝺtra rñdē
tē. qz talis ꝺ⁹ ē p̄cipalť ⁊ p̄ intēta ab opponē
te. ⁊ ēt eadē ꝺ⁹ vocať finis. qz ē finis argumēta
tiōis opponēt]. vocať ēt ꝺtrariū. qz etiā ē ꝺria
pōni rñdēti. Ex q̄ pz q⁹ cā apparētie ē apparēs
diuersitas añt] ⁊ ꝺñt]. vel apparēs ꝓbabilitas
añt] ꝓpter quā credit ꝺñs eē ꝓbatū. Sz cau
sa defect⁹ est idētitas añt] ⁊ cōsequēt]. vel ē ip
sū añs nō esse not⁹ ꝺñte. ¶ Sexta difficultas.
vtrū fallā scōz nō causā vt cāz sit ab alys disti
cta. ⁊ Rñdeť p vnā suppōnē. ⁊ vnā distinctionē
Suppō ē ħ. causa ē ꝓpō q̄ cōfert ad illationez
ꝺclusiōis. Sz nō cā ē ꝓpō que nihil facit ad
illatōnē ꝺclusiōis: apparet tñ facere aliqd. Disti
ctio ē ħ. fallacia ſm ñ causā vt causā pōt dupli
ciť capi. vno⁹ large ꝓ oi scz deceptōne cāta ex
ātecedēte q̄ poniť tāq̄ cā illatiua vel ꝓbatiua
ꝺclusiōis: cū tñ nō sit ita. et sic ē coīoz oīb⁹ fal
lacys. Alio⁹ capiť stricte ꝓ deceptiōe cāta ex
p̄missa q̄ apparet aliqd facere ad illationē cō
clusiōis q̄ tñ nihil facit. ⁊ ꝓpter istā apparētiā
ex falsitate aut ipossibilitate taľ ꝺclusiōis cre
diť talis p̄missa eē falsa aut ipossibilis cū nō
sit ita. ⁊ sic ē falsa specialis ab alys distincta. Ex
q̄ patet q⁹ cā apparētie ē apparēs cōuenientia
p̄misse nō cause cū p̄missa cā. sed cā defect⁹ est
diuersitas earūdē. ¶ Septīa difficultas. vtrū
fallā scōz plures iterrogatiōes vt vnā sit disti
cta a fallā equocatiōis. ⁊ Rñdeť p duas suppō
nes. ⁊ vnā distinctionē. ⁊ Prīa suppō ē ħ. intro
gatio ē ꝓpō sūpta cū signo iterrogatiō. vt vtrum
hō currit. ⁊ⁿ suppō. iterrogatio vna ē illa ī q̄ in
terrogať vnū de vno. vel vnū de plurib⁹. vel
plura de plurib⁹ cōiūcte sūptis. Sed iterroga
tio plures ē illa in qua iterrogaňť plura ꝺ vnū
vel vnū de plurib⁹. vel plura de plurib⁹ incon
iūcte sūptis. Distinctio ē hec. interrogatio plex
ē duplex. q̄ꝺā ē plures iplicite in qua scz alter
ēmioꝝ ē termin⁹ equoc⁹. ⁊ scōz talē interroga
tionē sumiť fallacia equocatiōis. Alia est iter
rogatio plures ī q̄ explicite ⁊ icōiūcte p̄dicanť
plura de vno. vel vnū de plurib⁹. vel plura de
plurib⁹. ⁊ ab illa sumiť fallā scōz plures iterro

Tertio Dubitať. gatōnes vt vnā.
vtrū ꝓpō affirmatia significet eſ
se idē pro q̄ supponūt subiectū et predicatum
Et videť q⁹ nō. qz si sic seq̄reť q⁹ iste esset ipos
sibiles ois ꝓpō ē particular]. nulla ꝓpō ē nega
tiua. ⁊ nulla pro ꝓpō ē vlis. ꝺñs ē falsū. g̃ ⁊c. ꝺña
patet. qz ista ꝓpō omis ꝓpō ē ꝑticular] significa
cat oēm ꝓpōnē esse particularē. ⁊ cū ħ significa
cat subiectū ⁊ p̄dicatū suppōere pro eodē ⁊ sic
tūc ipsa haberet eē. ⁊ si ita sit: tūc aliq̄ ꝓpositō
erit vlis. ⁊ p ꝺñs nō erit ita sic p eā significať.
⁊ similť ꝓbareť de alys. ¶ Cz⁹ sic. qz si sic seq̄re
tur q⁹ ois ꝓpō categorica eēt copulatia. naz
ista ꝓpō tu curr] significat te currere. ⁊ eē idē
pro q̄ subiectū ⁊ p̄dicatū supponūt. ¶ Tertio
sic. si sic seq̄reť q⁹ nulla ꝓpō mūdi esset ſnecia.
pz. qz ois ꝓpō mūdi ē cōtigēs cū equaleat vni
copulatie cui⁹ vna ps ē cōtigēs. igiť ⁊c. añs pz.
qz ista de⁹ est etern⁹ significat deū esse eternū.
⁊ esse idē pro q̄ subiectū ⁊ p̄dicatuz supponūt.
mō scōa ps ē cōtingēs. qz nō ē idē pro q̄ subie
ctū ⁊ p̄dicatū supponūt: nisi qñ ꝓpō ē. sz ꝓpō
ctigēter ē. g̃ ⁊c. ¶ In oppositū argr. qz ois ꝓpō
affirmatia affirmat aliqd de aliq̄. ⁊ ñ affirmat
nisi p̄dicatū de subo. g̃ affirmat subm ⁊ p̄dica
tū suppōere ꝓ eodē. ⁊ p ꝺñs significat idē p q̄
subiectū ⁊ p̄dicatū supponūt. qz suppō ñ ē nisi
acceptio ēmi p aliq̄. ¶ Ad dubiū rñdeť p vnā
suppōnē. ⁊ duas diffinitiōes. Suppō ē ħ. aliud
regriť ⁊ sufficit ad ꝓpōnē eē possibilē. ⁊ ad p
positionē eē veraz. qz ad ꝓpōnē eē possibilē si
sit affirmatia sufficit q⁹ possit ita eē sic p eā si
gnificať. nec regriť subiectū ⁊ p̄dicatū suppo
nere. sz ad ꝓpōnē affirmatiuā eē vaz regriť ⁊
sufficit idē eē p q̄ subm et p̄dicatū supponūt.
⁊ Prīa distin⁹ ē ħ. ꝓpōis duplex ē significatō. q̄
ꝺā ē significatō mālis q̄ ē ō re ad eā sine q̄ ponit
ex signe ēmioꝝ. Alia ē significatio fōalis q̄ ē ñ
de re ad eā sz de ēmis alic⁹ ꝓpōnis. vel ē illa q̄
eueniť ipsi ꝓpōni rōe copule ꝺiūgēt] vnū cū al
tero. sic illa ꝓpō hō ē aial signe māli significat

hoiez eē aial. ſz ſigne fozāli ſignificat eē idē p
q̄ ſubiectū ⁊ ꝓdicatū ſupponūt. ⁊ ſill̄r dicereť ō
iſta negatia hō ñ eſt aſin⁹. q̄ ō ſigne māli ſigni-
ficat hoīnē nō eſſe aſinū. ⁊ ō ſigne fozāli ſigni-
ficat ñ eſſe idē ꝓ q̄ ſubm ⁊ ꝓdicatū ſupponūt
Scōa diſtin⁹ propōnē ſignificare ſe eē veram
pōt duplr̄ itelligi. vno⁹ q̄ ſignificet ſe eē ꝓpō-
nē verā. ⁊ ſic ñ ois propō ſignificat ſe eē veraz.
⁊ ad ℔ q̄ aliq̄ propō ſignificet illo⁹ ſe eſſe verā
duo regrūť. ꝑmo q̄ ſignificet ſeipſā eē. et ⁊⁹ q̄
ſignificet idē eē ꝑ quo ſubm ⁊ ꝓdicatū ſuppo-
nūt. modo māifeſtū ē ꝓdictas tres ſuppōes eſ
ſe. ⁊ cū ℔ ita eſſe ſīc ſignificāt ſigne māli. Alio⁹
poteſt itelligi q̄ propō ſignificet ſe eſſe veram
ita q̄ ſignificet rē dictā ꝑ ipſā eē verā. ⁊ ſic ois
ꝓpoſitio ſignificat ſe eſſe verā. vt iſta ꝓpō. ois
hō eſt aial nō ſignificat q̄ ipſamet propō ois
hō ē aial ſit vera. ſed ſignificat q̄ verū ē oēm
hoiem eſſe aial. ſic ēt ℔ propō ois ꝓpō ē partic-
ular⁊: ñ ſignificat q̄ ℔ ꝓpō ois ꝓpō ē ꝑticula-
ris ſit va. ſz ſignificat q̄ vez ē oēz propōnē eē
ꝑticularē. ⁊ ſill̄r de alijs. Ex q̄ ꝑz q̄ ſi ois ꝓpoſ
tio ſit affirmatia ſigne fozāli ſignificat eē idez
ꝓ q̄ ſubm ⁊ ꝓdicatū ſupponūt. ſi vo fuerit ne
gatia ñ ſignificat eſſe idē ꝑ q̄ ſubm ⁊ ꝓdicatū
ſupponūt. ⁊ ꝓ ons ois ꝓpō ſigne fozāli ſignifi-
cat ſe eſſe verā. ⁊ ſill̄ idē ē ſubm ⁊ ꝓdicatū non
ſuppōere ꝑ eodē. ⁊ propōnē negatiuā ñ eē vaz
¶ Ad rōnes dubij. Ad ꝑmā negať ons. ⁊ ad ꝑ
bationē dī q̄ iſta ꝓpō ois ꝓpō ē ꝑticular⁊: nō
ſignificat ſubm ⁊ ꝓdicatū ſuppōere ꝓ eodez
ſz ſignificat idē eē ꝓ q̄ ſubm ⁊ ꝓdicatū ſuppo
nūt. mō licet ꝓdicatū ⁊ ſubz illi⁹ propōis nūq̄z
ſuppōerēt ꝓ aliq̄ tñ impoſſibile ē idē eē ꝓ q̄
nūc ſupponūt ſubz ⁊ predicatū. ⁊ inde ē q̄ illa
propō ⁊ ſimiles nūq̄z fūt ſimlr̄ ve. licz tñ ſint poſ
ſibiles. ¶ Ad ſcōaz negať ons. q⁊ iz propō ca⁹
eq̄polleat i ꝯſequēdo vnī copulatiē ita q̄ pōat
illas duas propōes copulatiē. ñ tñ cēſēda ē co
pulatiā. ſīc ꝓpō vlis ponit copulatiē oēs ſuas
ſingulares. ⁊ tñ nō ē dicenda copulatia. ¶ Ad
tertiā dī q̄ illa propō ē neciā q̄ qñcūq̄z forma
tur ē idē ꝑ q̄ ſubiectū ⁊ ꝓdicatū ſupponūt. ſed
ꝓtigēs ē illa q̄ qñ fozāť aliq̄ñ idē ē ꝓ q̄ ſubz ⁊
predicatū ſupponūt. ⁊ aliq̄ñ ñ eſt idē. iō iz ſub
iectū ⁊ ꝓdicatū illi⁹ propōis de⁹ eſt ek⁹ aliquā
do nō ſupponāt ꝓ eodē. vtputa qñ talis ꝓ
poſitio nō ē. tñ q̄ñcūq̄z fozāť ſubz ⁊ ꝓdicatū ſem-
per ſupponūt ꝓ eodē.

Ad rōnes Añ oppo⁹. ¶ Ad ꝑmā dicit
q̄ falſa ñ dī in dictiōe vel ex dictōnē ex parte
cāe defect⁹ q⁊ ſez deceptō ipa ſit i dictione vel
ex dictionē. ſz dī talis ex pte cāe apparētie. eo
ſez q̄ ſumit ſuā cāz apparētie ex pte dictionis
ad placitū ſignificāt]. vel ex pte rei aut ꝓcept⁹
mētaľ. ¶ Ad ſcōaz ſill̄ dī. ⁊ ad ētiā ſaľ ꝑz ſolu⁹.

Quaeritur Utrū oēs falſe
ſint ad ig̃rātiaz
elēchi reducēde. ¶ Et videť q̄
nō. q⁊ ſicē i ſillo dya⁰ ita ē i ſillo
ſophiſtico. ſz i loc⁹ dyaletic⁹ nō ē
aliqs ois loc⁹ ad quē oēs loci re
ducāť. g̃ nec i ſophiſtic⁹ ē aliqs ois loc⁹ ad quē
oēs loci ſophiſtici r̄ducāť. ¶ 2⁰ ſic. ſi oēs falſe
reducerēť ad falląz ig̃rātie elēchi ℔ maxie eſ
ſet vt dicť text⁹ q̄ oīm falląz ſūt ſilli imodifica
ti. ſz ℔ falſū. nā i petitione ꝓncipij ē bona ꝯſe
quētia. g̃ tales ſilli ñ ſūt imodificati. ¶ 3⁰ ſic. in
falląs i dictiōe fiūt boni ſilli. g̃ ñ peccāt ꝺ elen
chū. añs ꝑz. q⁊ ſeruato vno figro multiplic⁹ rēa
net debita diſpō ſilli. ¶ In oppoſitū eſt ariſto.

Primo Sciēdū ē q̄ i 2⁰ c. docet ariſto.
r̄ducere quālz falląz i oēm ōfe
ctū. ſ. i ig̃rātiā elēchi. ⁊ ꝺz vnicā ꝺclōnē q̄ ē h.
oēs palogiſmi falląz peccāt ꝺ vez elēchū. ꝑz
ſillō. ꝛ ductiōe. Sillo ſic. oēs palogiſmi imod⁹
di⁹ peccāt ꝺ elēchū. ſz oēs palogiſmi ſūt imodi
ficati. g̃ oēs peccāt ꝺ elēchū. b⁹ ꝑz. q⁊ oēs palo
giſmi falląz peccāt ꝺ aliquā ptic⁹ az pōtā i diſ
finitōe elēchi. Inductiōe ꝑz. ꝑ ō fl̄ys i dictiōe.
q⁊ oēs fūt fm multiplex. g̃ oēs peccāt ꝺ elēchū
añs ꝑz. q⁊ equocatō ⁊ āphibologia ⁊ ſil⁹ figu
ratō. i. figura dictiōis bñ bñt idētitaté voc⁹]. ſz
ñ bñt idētitaté ſigti. q̄ regriť ad vez elēchuz.
ꝓpō aūt ⁊ dio ⁊ accēt⁹ nō bñt idē nomē nec eā
dē oīonē. iō ē ibi multiplicitas nois ⁊ oīonis. ⁊
tñ ad vez elēchū regriť idētitas nois ſīc ⁊ rei.
vt ſi ℔ nomē tūica ōbeat poni i ſillo: ñ ōbet po
ni ℔ nomē veſtis. ſz tūica. 2⁰ ꝓbat iductie de
fallacys ex dictionē. ⁊ ꝑ de falła accīt]. q⁊ fal
lacia accīt] peccat ꝺtra ſill̄m. g̃ ꝺtra elēchū. ꝛ
ons. q⁊ ea dē ē diffinitio ſilli et elēchi. ꝑter ℔ q̄
elēch⁹ ſupra ſillogiſmū addit ꝺdictionē. nā elē
chus ē ſill⁹ ꝺdictōis. añs ꝑz. quia in fallacia
accīt] cū antecedēs ſit nō ē neče ons eſſe. ⁊ ta
mē hoc regritur ad ſill̄m. g̃ fallacia accidētis
peccat ꝺtra ſill̄m. maioꝛ ꝑz. q⁊ nō ſegť triāgul⁹
habet tres ām̃gulos eq̄les duobus rectis ſecun
dū q̄ huiⁿ. ſed triangulus ē figura. ergo figura
ſcōm q̄ figura habet tres angulos eq̄les duo-

bus rectis. istud ꝓñs ē falsū. et tamē añs ē vex Et subdit q̄ scōm istā fallaciā artifices ꝛ oīno sciētes abiscys arguūt̄ ideſt redarguūt̄. vnde qui nō pūt videre. i. videre diuersitatē habitudinis ad extrēa concedūt ꝓclusionē quā opponēs vult inferre. De fallacia a scōz qd ad simpliciter probat. qz in ipsa non est affirmatio vl negatio vnius et eiusdē de eodē. qz negatio secūdū quid albi est secūdū quid non albū. ꝛ negatio simpliciter albi: ē simplr̄ nō albuz. Cum ergo fallacia secūdum quid ad simpliciter capiat non albū simpliciter pro negatione secundū quid albi vel ecōtra: sequitur q̄ nō capit affirmationē et negationē de eodez. ¶ De fallacia ignorantie elenchi pz. qz sic nūcupata ē eo q̄ omittebat aliquā particulā positā i diffinitione elenchi. ¶ De falla non cause vt cause pz. qz in oī elēcho oportet cōclusionē sequi de necessitate ex premissis: sed sic nō est de non causa vt causa. ¶ De falla petitionis principy pz. qz in illa connumeratur illud qō erat in principio. ¶ De falla ꝓñtis pz. qz falla accūtis peccat cōtra elēchū. g̃ ꝛ falla ꝓñtis. tz cōsequētia qz falla ꝓñtis est pars fallacie accidentis. Et subdit differētiā inter fallaciā accidentis ꝛ cōsequentis. qz accidēs fit in vno solo modo. vt idē ē rubeū ꝛ mel albū ꝛ cign⁹. ſz ꝓñs sēp fit in plurib⁹. qz regulatur per istā maximā: quecunq̄ vni et eidē sunt eadē illa inter se sunt eadez Qō aūt talis maxima sit sophistica ꝓbaſ duobus exēplis. pm̄. qz nix ꝛ cign⁹ sūt eadē in albo ꝛ tamē non sunt eadē inter se. zm̄ exēplū est rō mellissi. qz factū eē ꝛ habere principiū sūt eadē vni tertio ꝛ tñ nō oz q̄ inter se sint eadē saltem cōuertibiliter. ¶ De falla scōm plures interrogationes vt vnā pz. qz paralogismi istius fallacie non sunt ex propōib⁹ g̃ peccant contra elēchū. tz ꝓña. qz oīs fills fit ex ppōibus: ſz elēchus est fills g̃ elēchus fit ex ppōibus. Añs ꝑncipale pz. qz paralogismi hui⁹ fallacie fiūt ex positionibus plures ꝛ nō ex ppōibus que sunt vne in gb⁹ scz predicatur vnū de vno. g̃ non fiunt ex ppōib⁹. tz cōsequētia. qz eadē ē diffini⁹ vnius solius rei et rei simplr̄. vt eadē ē diffinitio hois simplr̄ ꝛ vni⁹ hois. Et subdit q̄ aliq̄ aliquis bene est redargutus per hanc fallam si dederit vnā rñsionē. aliq̄ aūt solū apparenter si non dederit vnā rñsionē sed solū videatur dedisse. Ex gbus ꝓcludit q̄ oēs loci sophisticī reducūtur ad ignorantiā elēchi. qz omēs fallacie in dictione peccāt cōtra ꝺtradictionē sed fallacie extra dictionē peccāt cōtra diffini

Secundo Sciēdū tionē sillogismi. est q̄ in tertio caplo dat aristo. modos apparētiē oīm tredeci fallaciaꝝ. ꝛ intrēdit talē ꝓclusionē. in oī fallacia ē aliquid causās deceptionē i intellectu nr̄o. ꝓbatz inductie. qz fallacia eq̄uocatiōis ꝛ āphibologie accidit deceptō ppt̄ ꝟ q̄ nō distinguimus multiplex eo q̄ nō ē ydoneū q̄dē distiguere. vt vtr̄ vnū ꝛ ens sint idē. ſz i fallā ꝓpōis ꝛ dictionis accidit deceptio ꝑpter ꝟ q̄ credim⁹ q̄ ois oro cō posita ꝛ diſa sint idē. ſz i fallā accēt⁹ accidit deceptio ꝑpter ꝟ q̄ credim⁹ oronē itēſam. i. prolatā accētu accuto significare idē cū oronē remissa. i. plata accētu graui. sed i fallā figure dictiōis accidit deceptio ppt̄ ſimilitudinē dictionis cū dictiōe. qz difficile ē videre oraz eoꝝ q̄ ꝙueniūt in voce ꝛ g̃ pōt ꝟ facere ē ꝑpe videre verū. Et subdit q̄ fallā figure dictiōis ē fallacia in dictiōe. ꝓbaſ duab⁹ rōib⁹. ꝓria rō est. qz p fallāz figure dictiōis hō magꝫ decipit̄ cū alio disputādo q̄ p seipsū cōsiderādo. ſz hoc ꝑpriū ē fallacys i dictiōe. qz ꝟsideratō in aliq̄ fit p oronēs ꝛ dictiōes. cōsideratio aūt p seipz nō fit p dictōnes. g̃ ꝛc. Scōa rō. qz fallā figure dictiōis cāt̄ ex ſimilitudine dictiōis cū dictōe g̃ est fallā i dictiōe. ſz in fallā accūtl accidit deceptio eo q̄ nō possum⁹ ꝺyudicare. i. distiguere inter idē ꝛ diuersū vnū ꝛ multa. ꝛ silr̄ i fallā ꝓñtl. qz fallā ꝓñtl ē pars fallacie accūtl. etiā in fallā ꝓñtl accidit deceptio eo q̄ credim⁹ q̄ sic añs nō pōt separi a ꝓsequēte: q̄ ꝓñs ñ possit separari ab añte. ſz i fallā a scō: qd ad simplr̄. et ignorātie elēchi accidit deceptio eo q̄ omittūtur ꝓdōes vē ꝺdictiōis. sed i fallā petitōis pricipy. nō cause vt cāe. et scōm plures iterrogaꝝ nes vt vnā accidit deceptio eo q̄ ig̃ram⁹ diffio

Tertio Sciēdū nē ppōis ꝛ sillogismi. est q̄ circa būc textū incidunt q̄ tuoz difficultates. ꝓria ē hec. qd est reducere palogismos fallacia ꝝ ad elēchū. Rñdeť p duas suppositiōes. et vnū dictū. ꝓria suppō ē ꝟ. de rōne veri elēchi sūt tria. scz q̄ sit illatiu⁹. zo q̄ sic ꝓbatiu⁹. et tertio q̄ sit ꝺdictiu⁹. rōe p̄mi dicť esse sillo⁹. rōe scōi ē dyaletic⁹. ꝛ rōne ꝺdictiōis est elēch⁹. Ex q̄ inferūt̄ tria corrolaria. ꝓrimū est. q̄ iste tres differētie scz illatio ꝓbatio. et ꝺdictio. sūt ꝺse subordiate. q̄rū prima ē magis ꝓis q̄ scōa. et scōa q̄ ꝛtia. zo segť q̄ iste

ꝓñe sūt bōe iste sillo⁹ est ꝺtradictiu⁹. g̃ é ꝑbatiuus. ꝛ vltra é ꝑbatiu⁹. g̃ est illatiu⁹. ȝ⁰ segr̃ q̃ abillatiuo ad ꝓbatiuū. ꝛa ꝑbatio ad ꝺdictiuū cū istis vbis peccare ꝛ apparere é bōa ꝓña. q̃ ista vba icludūt negationez. mō a superiori ad iferi⁹ negatiē é bōa ꝓña. Scōa suppō. igr̃ātia elēchi est omissio cuiuscūq; particule i diffinitiōe elēchi posite. ¶ Dictū é istud. reducere paralogismos fallāx ad elēchū é oñdere q̃liter tales ꝑalogismi peccāt ꝓtra elēchū omittēdo aliquā ꝑticulā i diffione elenchi positam ¶ Scōa difficultas. vtrū ꝑalogismi oīm fallaciax sint imodificati. ℟ñdeť ꝑ distictiōnē. duplex é mod⁹. q̃dā é qui é dispō seu ꝺdō sillogismi iferēt] tātū. ꝛ sic ñ oēs sillogismi sūt imodificati. q̃ multi sūt q̃ nō peccāt ꝓtra illatiōnē ſz sūt i debito mō ꝛ i debita figura formati. Alio⁹ capiť mod⁹ ꝑ modificatiōe seu ꝺdōne sillogismi tā illatiui q̃ ꝑbati vel ꝺdictiui. ꝛ sic oēs sillogismi sūt imodificati. ¶ Tertia difficultas. vtrū fallā ꝓñr] sit pars fallacie accñt]. ℟ñdetur q̃ ꝑpe nec ē ꝑs subiectia nec mālis ātegralis. sed similitudiarie ē pars mālis equoca q̃ i q̃cūq; paralogismo iueniť fallā ꝓñt]: in eodē iueniť fallā accñt]. ꝛ nō eo⁹. ¶ Quarta difficultas. vtrū sit eadē diffinitō rei simplř. ꝛ vni⁹ rei. ℟ñdeť q̃ cui nō ꝓuenit diffinitio vni⁹ rei nec eidē cōueit diffinitio rei q̃ res ꝛ vnū conuertūť. g̃ idē est res ꝛ vna res. iō é eadē diffini⁹ rei ꝛ vni⁹. ꝛ �

Conclusio ℟esponsalis. oēs fallacie reducēde sūt ad igr̃ātiam elenchi. ℟ec ꝛclusio sat] patet ex ꝓio nōbili.

Primo Dubitať. q̃t modis fit apparēs elēch⁹. ¶ ꝓ rñsiōe supponit q̃ aristo. in ꝟ capitulo ōtermiat de sillogismo peccāte i maťia. et cōtiet duas ptes. in ꝓia tāgit q̃ttuor ꝛclusiōes. ¶ Quax ꝓma é ꝟ. habemus q̃ q̃t ꝓcipia fiūt sillogismi sophistici peccātes i mā. ¶ Scōa ꝛ⁰ tāgit vnā dionē elēchi sophistici. nā quidā é qui videť esse sillogistic⁹ ꝛ nō est. Ali⁹ est q̃ é sillogistic⁹ ſz nō é cōueniens rei. idest nō ꝓcedit ex vīs. ꝑm⁹ dicit peccās in forma. et scōs peccās i mā. qui sic ad iuicē differūt. q̃ sillogismi peccātes i mā nō arguūt ſm rē. i. ex vīs. ꝛ mōstrāt igr̃ātes. i. ignorātiā rñdētis. q̃ó é ꝓpriū tētatiue. ſ. sumere experiētiā ō scia vel ignorātia rñdētis. q̃ó ꝑz. q̃ dyaletica sillogizat falsū ꝓpť igr̃ātiā rñdēt] q̃ ꝓcedit ꝓmissas falsas. ergo ꝛ tentatiua. ſz ꝓña. q̃ tētatiua é ꝑs dyaletice: ſz elēchi sophistici peccātes i forma nō manifestāt igr̃ātiā. respōdētis. q̃ impediūt tā scientē q̃ igr̃ātē. ¶ Tertia ꝛ⁰ sillogismox peccātiū i mā: ꝛ sillogismox peccātiū in forma: é eadē scia. ꝑz. q̃ ꝑmissax ꝛ ꝛclusiōis é eadē scia. ſz ꝑmisse sillogismi peccātes in mā sūt ꝛclusiōes sillogismi peccāt] i forma. quia ſi debeat ꝑbari ꝑmissa falsa oz q̃ ꝑbeť ꝑ aliquē sillogismū peccātē in forma. ¶ Quarta ꝛ⁰ tot modis fit apparēs elēch⁹ q̃t modis fit ver⁹ elēchus. ꝑz. q̃ ois appēs elēch⁹ peccat ꝺ aliquax ꝑticulā i diffione vī elēchi positā. g̃ ꝛc. añs ꝓbat iductiē. sic. ꝑbatū é in ꝑ nōbili. Et subdit q̃ elēch⁹ sophistic⁹ nūq; é ver⁹ elēch⁹ nec simpliciter sillo⁹ ſz bñ q̃ ad aliquē modū. sic ꝑz apud illū g̃ igr̃at multiplicitatē termiox. Et ꝑ ħ patz

Secundo Dubitať rñsio ad dubiū. vtrū oīm ꝑalogismox sit eadē scia. ¶ ꝓ solutiōe supponiť q̃ i scōa parte huiꝰ capituli ꝑbat aristo. ȝ. ꝛclusiōes. ¶ ꝓia est. nō oīm elēchox é eadē scia. ꝑz. q̃ fortassis infinite sūt scie. g̃ etiā ifinite sūt ōmōstratiōes. sed q̃q̃d ꝓtigit demōstrare ꝓtigit illi ꝑ elēchū ꝺdicere. vt si q̃s diceret dyametrū esse ꝓmēsurabilē coste: ꝓtra ipsū posset fieri elēch⁹. ꝑbando q̃ dyametť sit coste cōmēsurabilis. ¶ Z⁰ ꝛ⁰ nō oīm elēchox falsox é eadē scientia. patz. q̃ secūdū vnāquāq; artē pōt fieri sillo⁹ falsus. vt scōm geometriā pōt fieri sillo⁹ geometric⁹ falsus. et scōm medicinaz medicialis falsus. ¶ ȝ⁰ ꝛ⁰ nō oīm elēchox est eadē scientia ꝺis. ſ. dyaletica. sub dyaletica ꝓpħēdēdo dyaleticā ꝓpe dictā. ꝛ sophisticā. ꝑz. q̃ dyaletica dat ꝓncipia ꝺia ad formādū elēchū scōz vnāquāq; disciplinā. ¶ Ex q̃ ifert q̃ ꝑ istā sciaz nō solū habem⁹ cōpōnē paralogismox. ſz etiā ipsox solutionē. q̃ istātie ipsox solutiōes sūt. Et ꝑ hoc

Tertio Dubitať. ꝑz rñsio ad dubiū. de vitate huiꝰ insolubilis. ħ ꝓpō quā ego ꝓfero é similis illi quā ꝓfert plō. posito q̃ nulla alia ꝓferat ab ista: bō est aial. ꝛ plō ꝓferat vnā falsā. ſ. istaz bō é asin⁹. ꝑbať sic. q̃ vel ꝓpō plata a me é vā vel falsa. ſi vā: hēť ꝓpositū: si falsa. g̃ é similis ꝓpōi quā ꝓfert plato cū ꝓpō plōnis sit falsa. ꝛ vltra. si sit similis ꝓpōni quā ꝓfert plō. g̃ ita é apte rei q̃liť ꝓpō ꝑ plata a me significat. ꝛ ꝓñs ipa é vā. ℨmꝓbatur sic. q̃ vel talis ꝓpō plata a me é vā. vel falsa. si sit falsa: hēť ꝓpositū. si sit vā. g̃ verū é q̃ ipla ꝓpō quā ꝓfero é similis ꝓpōni quā ꝓfert

plato. ſz ꝓpō quā ꝓfert plō eſt falſa. ḡ ꝓpoſitio quā ego ꝓfero ē falſa. ⁊ ꝑ ꝓñs ſi ipa ē va ipa eſt falſa. ¶ Rñdeť q ꝓpō ꝓlata a me ē falſa qz ad ipſā eſſe verā ſeq̄ť ipſā eſſe falſā. ḡ ipa eſt falſa. tz ꝓña. qz ipoſſibile ē eāde ꝓpōne fiĺ eſſe verā ⁊ falſā. añs p3 ex ipꝛobatiōe ſophiſmat. Et ad ꝓbatōné dr̄ q ipa ē falſa. qz ſz ſit ita q̄ liť ipa ſignificat. tñ nō ē ita q̄liťcūq; ipſa ſignificat. qz ñ ſolū ſignificat ſe ipaz eē falſā: ſz ſimĺ ſignificat ſe ipaz eē verā: ⁊ ſe eē falſā. Et fiĺ dicereť ō iſta ꝓpō ego dico falſū caſu poſito q nihil aliud dicā. fiĺ ipa eſt falſa qz ſignificat ſe eē verā ⁊ ſe eē falſā. ḡ oz ipaz ſimul eē verā. et fiĺ falſā. qō eſt ipoſſibile. añs p3. qz bñ ſeq̄ť iſta ꝓpō ego dico falſū ē va. ḡ ita ē q̄liť ipa ſignificat. ſz ſignificat me dicere falſuz. ḡ ita ē q ego dico falſū. ⁊ tñ nihil aliud dico a ꝓdicta ꝓpōe.

Ad rationes

ḡ ꝓdicta ꝓpō ē falſa. Ante oppoſitū. ¶ Ad ꝓ mā patuit ꝙ mō falle reducūť ad ignātiā elenchi nō ſpecialiť ſz gñalť ſūptā. Ad alias ſat] p3

Veritur ſoluº i 3º nōbili Utrū oſones ſ li tigioſe bñ diuidāť q alie ſunt ad nomen diſputabiles. ⁊ alie ad itellectū. ¶ Et videť q ſic. q ariſto. vſus finē ꝑmi thopicoꝝ dicēťē q mltiplicī diſtinº valz ad ḥ q nō ſiant diſputatiōes ad nomē ſz ad itellectū. ḡ oz aliq̄s oſones eē diſputabiles ad nomē. ⁊ aliq̄s ad itellectū. ¶ 2º ſic. dio falläx i dictiōe ⁊ ex̄ dictionē ē ſufficiēs. ḡ ⁊ ꝓcedēs. tz ꝓña. qz oſones peccātes ꝑ fallās i dictiōe ſūt diſputabiles ad nomē. oſones vo fallax ex̄ dictionē ſūt diſputabiles ad itellectū. ¶ 3º ſic. dio diſputationis ad itellectū ⁊ ñ ad itellectū ē bōa. ḡ ⁊ ꝓcedens tenet ꝓña. qz diſputatio ad nomē ē diſputatio ad nō itellectū. ¶ In oppoſitū tñ eſt ariſto.

Primo

Sciēdū ē q i ḥ. 5º c. ipꝛobat ariſto. vnā dionē poſitā ab antigo ꝙ quā ipi dabāť arteē de ſillis ſophiſtic]. ⁊ dieť duas ꝓtes. i ꝓma itēdit tres ꝓclones. ¶ Quax ꝓma ē ḥ. dio oſonū in oſonē diſputabilē ad nomē. ⁊ i oſonē diſputabilē ad itellectū ñ ē ſufficiēs. ·ꝓbať. 4. rōnib9. ·Pma rō. eadē oſo pōt diſputari ad nomē ⁊ ad itellectū. ḡ ꝓdicta dio ē inſufficiēs. añs p3. qz diſputare ñ ad itellectū ſiue ad nomē non ē aliud q̄ opponēs ⁊ rñs vti aliq̄ mltiplici ꝙ diuerſ ſignificatī ei9. ſz diſputare ad itellectū ē vti aliq̄ multiplici i eadē ſignificatōne. ſz manifeſtum ē q de aliq̄ oſone multiplici poſſūt opponēs ⁊ rñdēs credere ipſā tātū vnū ſignificare. ⁊ ſic ipi diſputabūt ad itellectū. ſi vo credāť q plura ſignificet ⁊ opponēs vtať i vna ſigne. rñdēs vo i altera: tunc diſputabūt ad nomen. ḡ eadē oſo erit diſputabilis ad nomē ⁊ ad itellectū. 2ª rō. ois oſo ē diſputabilis ad nomē. ⁊ ois oſo ē diſputabilis ad itellectū. ḡ dio ē inſufficiēs. añs ꝙ ꝓma ꝑte p3. qz poſſibile ē q i q̄libz oſone opponēs ⁊ reſpōdēs ferāť ſuos intellect9 ad idē. ⁊ ſic erit diſputatio ad itellectū. 2ª ꝑs añt] p3. qz ois oſo pōť diſputari ñ ad itellectū. ḡ ad nomen. tz ꝓña: qz idē ē diſputare ad nomē ⁊ nō ad itellectū. Ad hāc rōnē reſpōdēt ātiq ꝙ oſones multiplices ſūt diſputabiles ad nomē. ñ mltiplices vo ad itellectū. Cōtra hāc rōnē arguit ariſto. qz non oēs mltiplices ſunt diſputabiles ad nomē. qō p3. nō ei dr̄ oſo diſputabilis ad nomē niſi i rōne ad rñdēt̄ ē q dat aliū itellectū q̄ ꝓtēdat opponēs. ſz poſſibile ē q rñs nullū itellectum dederit. ḡ talis ꝑalogiſm9 nō ē diſputabilis ad nomē. Tertia rō. oſo multiplex pōt diſputari ad itellectū. ⁊ oſo nō multiplex pōt diſputari ad nomē. ḡ dio ē inſufficiēs. añs p3. qz oſo multiplex pōt diſtingui et accipi i ōtermiato ſēſu. oſo vo nō multiplex pōt a diſputātib9 accipi vt mltiplex. Quarta rō. illa dio ſe tenet ſolū ex ꝓte elēchi. ⁊ ñ ex ꝓte ſillī. ḡ eſt inſufficiēs. tz ꝓña. duplr̄. ꝑ. qz icōueniēs ē diſputare ō elēcho. ⁊ ñ de ſillo. cū elēchꝰ ſit ſillo9. 2º qz aliq ſillū ſophiſtici peccāt ꝺ ſillo''' tātū. vt ꝓdigit tacēťē dicere. aliq ꝓtra elēchū tñ. vt ois circulº ē figura. poema homeri ē circulº. ḡ poema homeri ē figura. Aliq vo peccāt ꝓtra vtrūq;. vt aliq̄s dat ſolū vnū denariū. ⁊ nō bēt vnū ſolū denariū. ḡ dat q̄ nō habet. ¶ Scōa 2ª oſones doctriales ſūt diſputabiles ad nomē. cui9 oppo''' dicebāť ātiqui. ꝓbať ſic. qz iſta oſo ois triāgulº bz tres ē doctrialis. ⁊ tñ ē diſputabilis ad nomē. ḡ ⁊c. mio1 p3. qz poſſibile ē q videať opponēti vel reſpōdēti q triangulº plura ſignificet. ¶ 3ª 2ª q̄ fiĺ dar̄ ꝓtra ātiq̄s ē ḥ. oſones mltiplices ſūt diſputabiles ad itellectū. ·ꝓbať triplr̄. ꝑ ſic. qz poſſibile ē q opponēs ⁊ rñs ig̃rēt ſe minū eē multiplicē. ⁊ tūc accipiēt eū i eadē ſigne. ⁊ ſic erit diſputatio ad itellectū. 2º ſic. qz poſſibile ē q opponēs diſtiguat multiplicitatē ſmi ⁊ querat veritatē i vtroq; ſēſu. tūc ſi rñs ꝓcedat vel neget i vtroq; ſēſu mānifeſtū ē q ſit diſputatio

ad itellectū. ḡ nō oēs oīones multiplices sunt ad nomē disputabiles. Ex quo pz q̄ ñ ē ponēdū aliq̄ gen⁹ oīonū ad nomē disputabiliū gn ille possint disputari ad itellectū.

Secūdo Sciēdū ē q̄ i scōa pte b⁹ capli reprobat aristo. scōaz opiones ātiquox ponēdo talē ꝯclusionē. Opponēs arguēdo ꝯtra respōdētē ñ tenet distīguere multiplex. qđ ē ꝯtra ātiquos dicētes nullā oratiōnē disputari ad nomē nisi ex vicio opponētis ideo opponēs arguēdo ōbebat pri⁹ distīguere multiplex. Cui⁹ oppositū ꝓbat aristo. 4. rōnibus. Pria ē ℔. null⁹ tenet distīguere qđ iḡrat. ſz possibile ē q̄ opponēs iḡret multiplicitatē oīonis. ḡ ñ tenet distīguere. 2⁹ rō. opponēs nō tenet docere suū ñdētē. ſz distīguēdo multiplex doceret ipsū: cū aliq̄ñ tale mltiplex ignoret. Tertia rō. i nō multiplicib⁹ pōt fieri disputatio ad nomē. ḡ distin⁹ multiplic] nō tollit disputationē ad nomē. añs ꝓbat duob⁹ exēplis. ꝓmū ē. vt si q̄rat. vtrū i q̄terna⁹ vnitates sint eq̄les binario. vn⁹ pōt ñdere q̄ nō. q2 q̄ttuor sūt vnitates q̄ternary. 7 due binary. Ali⁹ pōt ñdere q̄ sic. q2 q̄ttuor vnitates sūt duo binary. 3ᵐ exēplū. si q̄rat. vtrū ȝrio⁹ sit eadē disciplia. vn⁹ pōt ñdere q̄ sic. itelligēdo de ꝯtrarijs not]. 7 ali⁹ q̄ nō. itelligēdo ō ꝯtrarys ignot]. Quarta rō. si opponēs sophista bēret distīguere multiplex seḡret q̄ disputare sophistice es-

Tertio Sciēdū est q̄ circa hūc textū icidūt due difficultates. Quaꝝ pria est ℔. vtrū sit aliq̄ disputatio ad nomē. Ñdēt aliq̄ p vnā distictionē. 7 tria dicta. Distin⁹ ē ℔. oīonū q̄daz sūt disputabiles ad nomē. 7 sūt ille gb⁹ opponēs et ñdēs vtūt ꝓ diuersis. Alie sūt disputabiles ad itellectū 7 sūt ille gb⁹ opponēs 7 respōdēs vtūtur p eo dē. Primū dictū. oēs paralogismi i dictōe sūt oīones disputabiles ad nomē. sed nulli paloᵐⁱ ex dictiōez sūt disputabiles ad nomē. ſz ad itellectū. 2ᵐ dictū. talis variatio disputationū sumit ex pte disputātiū. 7 ñ oīonū. 3ᵐ dictū. nulli sillogismi doctriales sūt disputabiles ad nomē. Dāc opionē reprobat ꝓ℔. vt patuit i p nōbili. ¶ Alia ē opio dicētiū q̄ nulla oīo ē disputabilis ad nomē. imo si ēet aliq̄ oīo multiplex tūc opponēs i arguēdo bēbat distīguere illud multiplex. 7 istā opionē reprobat arist. i 2⁹ nōbili. ¶ Scōa difficultas. vtrū sit aliquo⁹ saluabile dionē oīonū i oīones disputabiles ad nomē vel ad itellectū esse sufficiētē. Ñdet per duas suppōnes. 7 vnū dictū. Pria suppō ē. refert dicere aliquā oratōnē disputari ad nomē 7 eā disputabilē ad nomē. q2 dispuⁿ ad nomē se tz ex pte disputātiū. sed disputabilitas se tz ex pte oīonū. 2ª suppō. oratio disputabilis ad itellectū ē illa q̄ ex se nata ē causare vnū itellectū vel vnū sēsū. Ex quo segtur q̄ nulla oratio multiplex est disputabilis ad itellectū. ſz oratio disputabilis ad nomē est q̄ ex se nata est cāre diuersos cōcept⁹ vel diuersos sēsus. Ex q̄ segtur q̄ nulla oratio nō multiplex ē disputabilis ad nomē. Dictū ē istud. dio oīonū in orationes disputabiles ad nomē 7 in oratiōes disputabiles ad itellectū est sufficiēs. licet ei eadē oratio sit disputabilis ad nomē et disputet ad itellectū. tamē iplicat cōtradictionē eandē oratione esse disputabilē ad nomē 7 esse disputabilē ad intellectuz. Et ad aristo. dicit q̄ sue rōnes non ꝯcludūt nisi q̄ aliq̄ oratio q̄ disputat ad nomē disputat etiā ad itellectū. qđ est cōtra ātiquos dicētes q̄ oratio q̄ disputat ad nomē nō potest disputari ad itellectum.

Conclusio Respōsalis. p dcta dio orationis ē sufficiēs. vt posset

Primo ꝓbari p rōnes ad oppositū. Dubitat. quo mō differt disputatio doctrinalis a tētatiua. Pro dubio supponit q̄ i ℔. 6. c. in quo oñdit aristo. dr̄am iter diuersa gña disputationū sūt due ptes. In q̄rum pria tāgit. 3. ꝯclōes. ¶ Pria tāgit dr̄am iter disputationē doctrialē 7 tētatiuā. q2 ad tētatiuā ptinet distīguere 7 interrogare ō vītate cuiusl3 partis. eo q̄ sumit experimētū ō sciētia respōdēt]. hoc aūt nō pertinet ad doctrinalē. ¶ Secūda ꝯclō. disputatō tētatiua sumit experimētū de scientia respondētis. q2 considerās ō oībus potest sumere experimētū de scientia ñdent]. sed tētatiua ē huiusmodi. ḡ ꝛc. miorē ꝓbat aristo. quia tētatiua est q̄dā dyaletica. sed dyaletica considerat de oīb⁹. ergo 7 tētatiua. ¶ Tertia 2ª dya⁰ 7 sophistica ꝯueniūt 7 dr̄nt. nā ꝯueniūt i ℔ q̄ vtraq; ꝯsiderat de ꝯmunib⁹ ſz differūt. q2 dya⁰ ꝯsiderat ō ꝯib⁹ ꝑm rē. i. secūdū vītatē 7 ꝓbabilitatē ſz sophistica cōsiderat de ꝯibus scēm apparētiā. ¶ In secūda parte ꝓparat alios sillos ad iuicē. et cōtinet q̄ttuor cōclusiōes. ¶ Quaꝝ pria tāgit talē dionez sillogismozū. quidā est litigiosus. qui est apparens et non existens. ideſt peccans in forma.

Alius ē sophistic⁹ sicut sūt sillogismi peccātes in mā. qui quāuis ꝯclusio eoꝝ sit vera tñ sūt sophistici. eo ꝙ licet nō decipiāt nos credēdo ꝙ ꝯclusio falsa sit va. tñ decipiūt nos credēdo ꝙ ꝯclusio sit ꝓbata q̄ tñ nō ē ꝓbata. ⁊ de istis cōsiderat dyaletica ⁊ tētatiua. ¶ Scōa ꝯ⁹ tangit dr̄az iter sillz litigiosū ⁊ falsigraphū. qz falsigphus fit ex ꝓpꝛys ꝓcipys alic⁹ artl. nō autē litigiosus sed ex coib⁹. Exēplū ꝑmi. vt rō ypocratis ꝙ quā voluit ꝓbare quadraturā circuli Exēplū scōi. vt rō bussonis ꝙ quā etiaz voluit ꝓbare q̄draturā circuli. ¶ Tertia ꝯ⁹ tāgit differētiā inter sillogismū litigiosū ⁊ sophisticuz. qz licet idē sint sillo⁹ litigiosus ⁊ sophistic⁹ hoc est tñ sub alia ⁊ alia ratiōe. qz sic̄ boies illi dicūtur litigiosi ⁊ rixe amatores ꝙ cōtēdūt ꝓpt̄ solā victoriā. et illi dicūt sophistici ꝙ cōtēdūt ꝓpter gloriaz: sic ēt ille sillo⁹ est litigiosus cui⁹ finis ē apparēs victoria. ⁊ ille ē sophistic⁹ cui⁹ finis ē apparēs glia. qz sophistica ē apparēs q̄dē sapiētia. nō autē exñs. ¶ Quarta ꝯ⁹ cōpat litigiosū ad falsigraphū in ordine ad illos in ꝙbus deficiūt. litigiosus enī deficit a dyaletico. ⁊ sic̄ se habet litigiosus ad dyaleticū: ita se habz falsigraphus ad demonstrativū. qz sicut falsigraphus ꝓcedit ex ꝓcipys demonstratis: ita litigiosus ꝓcedit ex ꝓcipys dyaletic⁹. Ex h̄ infert duas dr̄as inter falsigraphū et litigiosū. ꝓ-ria est h̄. qz falsigraph⁹ procedit ex ꝓpꝛys ꝓcipiis alic⁹ disciplie. sed litigiosus ꝓcedit ex coib⁹ ⁊ ª dr̄a. sillogismi falsigraphi nō ꝑnt applicari ad plures artes. cū ꝓcedāt ex ꝓpꝛys. sed litigiosi qui procedūt ex cōib⁹ possūt applicari ad plures artes. ꝓ-patet duob⁹ exēplis. primū ē de ratione quā faciebat antiphō ad faciēdū quadraturā circuli. supponebat ei ꝙ cōtinuū erat ꝯpositū ex pūctis indiuisibilib⁹. hoc autē ꝓncipiū est applicabile ad geometriā. ad nālem philosophiā. et ad alias plures artes. ⁊ᵐ exemplū est de ratiōe zenonis qua probabat ꝙ non erat bonū ambulare post cenā eo ꝙ nihil cōtigit moueri. et hoc ꝓncipiū ē applicabile ad mltas artes. Ex ꝙbus infert aristo. ꝙ nō eodē mō se habet falsigraph⁹ ad demōstrationē sicut litigiosus ad dyaleticū. qz falsigraph⁹ est falsigphus respectu ōmōstrativi. sed litigiosus non

Secundo ē litigiosus respcū dyaletici. Dubitaf. quot sūt cōditiōes dyaletice. Respōdet aristo. i hoc vltio capitulo ꝙ sūt quattuor. ꝓ-ria est. dyaletica nō est ꝙlicuⁱ⁹ gener⁹ determiati. quia subiectū suū est applicabile ad oīa sub quascūq; rōne cōsiderādi. Scōa. ꝙ nulli⁹ cōclusiōis ē ostēsiua. qō est intelligedū circa materiā specialē. nō autē circa materiā ꝯmunē. Tertia. ꝙ nō est talis q̄lis est methaphica. qz methaphica ē cois eo ꝙ subiectū suū ē cōe secūdū predicationē ad subiecta omniū aliaꝝ sciētiarū. sed subiectū dyaletice est cōe per applicationē. Quarta ꝯditio. dyaletica est iterrogatia. alie aūt artes speciales nō sūt iterrogatiue. qz interrogatio fit vt respondēs eligat partē quā vult. sed demōstratie sciētie nō habēt disputare ad vtrāq; partē. ergo nō habēt interrogare. Et subdit ꝙ ille q̄tuor cōditiones cōueniūt tētatiue. Et ꝓio probat primā cōditionē sibi cōueire duabus rōnibus ꝓ-ria ē h̄. ꝙ multi nesciētes artes speciales habēt tētatiuā. g̃ ⁊c. añs pz. qz multi ignorātes artes speciales ꝑnt sumere experimētū de ignorātia respōdētl. ꝑnt ei petere talia ad q̄ rñdētes nō ꝑnt rñdere. ⁊ tūc ipsi iudicāt ignārates. ª rō. tētatiua vtiꝫ ꝓcipys ꝯib⁹ cuilibz applicabilibus. ergo nō est circa aliq̄ gen⁹ determiatuz. Ex q̄ infert aristo. ꝙ oēs sciētes et ydiote vtunt dyaletica ⁊ tētatiua. sed diuersimode. qz ydiote ꝓticipāt iperfecte dyaleticā. sed sciētes participāt eā perfecte. Subdit isup duas differētias inter tētatiuā ⁊ methaphicā. ꝓ-ria ē h̄. qz methaphica ē ars demōstratia. ⁊ nō sumit experimētū de ignorātia rñdētl. tētatia autē nō est demōstratia. ⁊ sumit experimētū de ignorantia rñtl. ª dr̄a. sic̄ se habet falsigraph⁹ ad litigiosū: ita se habet methaphica ad tētatiuā. ſz sillogism⁹ falsigraph⁹ nō ē litigiosus. g̃ methaphisica nō ē tētatiua. Ex qb⁹ infert aristo. ꝙ ad dyaleticā ꝓtiet ꝯsiderare ō sophistic⁹ elēchis. pz. qz ad dyaleticā ꝓtiet ꝯsiderare de oib⁹ q̄ sunt ex coib⁹. ſz elēchi sophistici sūt ex ꝯib⁹. g̃ ⁊c.

Tertio Dubitaf. de ỹtate⁹ isolubilis ꝓ⁹ dicit falsū. casu posito ꝙ plato dicat istā ꝓpōne sortes dicit verꝝ. ⁊ sortes dicat illā: plato dicit falsū. ꝓbaf ꝙ sit va. qz h̄ ꝙ pō plato dicit falsū: vel ē va. vel falsa. si va: hēt itētū. si falsa: g̃ sua ꝯdictō ē va. s. ista: plato nō dicit falsū. ſz plō dicit sortē dicere verꝝ: g̃ nō ē falsū ꝙ sortes dicat verꝝ. ⁊ ꝓ ꝑns verū ē sortē dicere verū. sed sortes nullā aliā dicit nisi istā: plato dicit falsū. g̃ ista est vera: plato dicit falsū. Im probatur sic. quia vel ipsa est vera vel falsa. si falsa: habetur intentū. si vera: ergo verum est

platonē dicere falsū. sed plato nō dicit nisi istā
sortes dicit verā. ergo falsū ē sortē dicere verā.
ꝛ p ꝯs sortes dicit falsū. ꝛ nō dicit nisi istā. ꝓ
dic falsū. ergo ista. plato dic falsū ē falsa. ℟ñr
qz p̄dcā ꝓpō ē falsa. qz significat se eē verā cū
sit ꝓpō affirmatiua: ꝛ significat se esse falsā vt
patuit ex ip̄obatōe. ¶ Et ad ꝓbationē ñr sic
de p̄cedētib⁹. Uel pōt ñderi sicut alīs patuit
in li. ꝑiar. vbi dabat ꝺcōzia istius. ego dico fal
sum. ꝛ similit̄ diceret de ista. hec ꝓpō ē falsa. ꝓ
ly hoc demr̄ando ipsammet ꝓpōez. nā ipsa si
gnificat se eē verā ꝛ se esse falsā. qz ex significa
tione mālī significat se eē falsā: ꝛ de significati
one formali significat se eē veram.

Ad rationes añ oppo⁹. Ad ꝑmā ꝯce
dit ꝙ aliqñ fiūt disputa
tōes ad nomē: ꝛ aliqñ ad intellectū. ſz negat̄ ꝙ
p̄dcā diuisio sit sufficiēs: eo ꝙ mēbra diuisiōis
nō sūt opposita. ¶ Ad scōam patuit quō i falla
cys i dictione fiūt aliqñ disputatōes ad nomē
ꝛ aliqñ ad intellectū. ¶ Ad tertiā negat̄ añs.
ꝛ ad ꝓbationē dr̄ ꝙ disputabile ad intellectuz
ꝛ nō disputabile ad intellectū bñ opponūt̄. tñ
disputabile ad intellectū et disputabile nō ad
intellectū nō opponūt̄. ēt possibile eē ꝛ ñ pos
sibile eē opponūt̄. ſz possibile eē et possibile ñ
esse nō opponūtur. ¶ Et ad oēs rōnes simul
dr̄ ꝙ si disputabile dicat actū tūc diuisio ē insuf
ficiēs sicut bñ ꝓbāt rōes aristo. ſz si disputabi
le sit nomē aptitudinis tūc diuisio ē sufficiēs. ꝛ
i ꝑ sēsu itelligebat̄ titulus qōis. Et ꝟ de qōne.

Queritur Utruz cautele
ꝺcētes ad vl
timas q̄ttuor metas sint i textu
bñ assignate. Et videt̄ ꝙ nō. qz
p̄cta ꝛ vicia i nulla scia sunt do
cēda. sed cautele sūt q̄dā vitia.
ergo ꝛc̄. ¶ Scōo sic. i isto libro nō ponunt̄ cau
tele ñdētis. ergo nō debēt poni cautele oppo
nētis. ¶ Tertio sic. i tertia cautela dicit aristo.
ꝙ opponēs dz negare dictū ñdēt]. ꝛ tū postea
dicit ꝙ dz ip̄z ꝓuocare ad irā: qō nō pōt facere
laudādo. ergo ꝛc̄. ¶ Jn oppositū ē aristoteles.

Primo Sciēdū ē ꝙ terti⁹ tractatus in
quo deterīat aristo. ꝺ argumē
tatōib⁹ sophisticis iquātū ꝑ eas nitit̄ opponēs
ducere suū ñdētē ad aliquā q̄ttuor metaz cō
tinet tria. c. Jn ꝑmo dat cautelas qb⁹ opponēs
pōt ducere ñdētē ad metas falsi ꝛ inopinabi
lis ꝯiūctim ꝛ diuisim: ꝛ intēdit q̄ttuor ꝯclōnes.
Prima tāgit gnāz cautelas ad ducēdū ad me
tas falsi ꝛ inopinabilis ꝯiūctim. Quaz ꝑma ē
hec. ꝙ opponēs dz celare ꝓpositū hoc ē ꝯclo
nē ad quā nititur ducere suū ñdētē. qz ñdēs ñ
vidēs falsū i quo opponēs vult eū ducere faci
lius ꝯcedet ꝓpositū. iō dicit text⁹. nā vana di
cētes peccāt. magis aūt vane dicunt qñ nihil
bñt ꝓpositū. ¶ Scōa cautela ē ꝙ opponēs dz
multa iterrogare. qz difficile ē ñdētē ad mlta
nō ꝯcedere vnū ex quo falsū intētū sequatur.
¶ Tertia cautela ē ꝙ opponēs dz laudare ñ
dētē ꝛ approbare dicta sua. qz sic magis allicit̄
ad ꝯcedēdū dicta opponentis per que finalr
ꝯcedat falsū vel iopiabile. ¶ Quarta. si ñdēs
fuerit bene istruct⁹ in ꝓposito suo ita ꝙ conce
dat solū cōcedēda ꝛ neget solū negāda: tūc op
ponēs debet se trāsferre ad aliud ꝓpositū i q̄
sit magl ydone⁹ arguere. ꝛ respōdēs min⁹ ydo
neus respōdere. ℞ tamē faciēdū ē caute ne re
spōdēs dicat opponēti ꝙ nescit arguere ad ꝓ
positū. ¶ Quita cautela. ꝙ opponēs stati non
debet iterrogare ſz debet fingere se ꝓ vo velle
adiscere a respōdēte. qz tūc ñs facili⁹ audebit
ꝯcedere dicta sua. ¶ Scōa ꝑ⁹ tāgit vnā caute
lā ducēte respōdētē ad metā falsi. ꝛ est ℏ. op
ponēs debet ducere respōdentē ad illa i ḡbus
magl abūdat rationib⁹ ꝛ argumēt]. et talis du
ctus pōt bñ vel male fieri. vt dictū est i thopi
cis. ¶ Tertia ꝑ⁹ tāgit q̄ttuor cautelas ducen
tes ad metā inopinabilis. Quaz ꝓia est ℏ. ꝙ
opponēs debet videre de q̄ secta ē respōdens
et postea interrogare aliq̄ q̄ illi de illa secta vidē
tur cōcedere ꝺtra opinionē mlt̄oz. Et subdit a
risto. ꝙ facile ē soluere illud qō respondēs di
cit. quia licet ipse cōcedat talia q̄ sūt cōtra opi
nionē mlt̄oz. ℞ tamē non ē vi argumēt̄oz op
ponētis: sed ꝓpria volūtate. Scōa ē. ꝙ oppo
nēs inspiciat ad ꝺtrarietatē q̄ est in voluntati
bus ꝛ i dictis. nō eni eadē volūt ꝛ dicūt. sed de
cōzatissimas dicūt oꝺoes. volūt aūt ea q̄ vidē
tur ꝑdesse. sic dicūt meli⁹ est bene mozi q̄z vi
uere voluptuose. ꝛ ꝙ meli⁹ est agere iuste q̄z di
uitys p̄aue affluere. volūt autē ꝺtraria. ideo
si respōdēs cōcedat aliquid scōz voluntatem
tunc est deducēdus ad cōtrarietatē in dict]. ꝛ
econtra. Tertia ē. ꝙ opponēs debet ꝯsiderare
cōtrarietatē q̄ ē iter legē et naturā. nā multi
opinati sūt legē et naturā cōtraria esse. et iusti
tiā secūdū legem esse bonā. secūdū autē natu
rā esse nō bonā. ꝛ tūc si respōdēs dicat aliquid

ſm naturā: tūc ducēd⁹ ē ad ꝟrietatē q̄ ē ſm legē. z eō. 4ª. opponēs debz ꝓſiderare ꝟrietatez q̄ ē iter ſapiētes z plēs. z ſi rīs ꝓcedat aliqd ſz optionē ſapiētū: oz ei ꝺdicere ꝓ dicta plurīū. et eō. Et hᵇ dat. 3. exᵖˡ. ·Pzīᵐ ē. vtz ſit magꝭ obediē dū ſapiētibᵇ q̄ pentibᵇ. zᵐ exᵐ. ſapiētes dicūt q̄ meliᵇ eſt iuriā pati q̄ alīi nocere. 3ᵐ exᵐ. ſapiētes dicūt felicē ō nēcitate eē beatū. oppoᵐ tīi dicūt plēs. i. vulgares. qz ꝛobabile ē regē eē ifelicē. Et ſubdit q̄ ꝟrietas q̄ ē inf legē z naturā ē inf plēs ſapiētes. qz lex ē opīo plīū. ſapientes aūt ſcōz naturā z ſecūdū veritatē dicūt.

Secundo Sciēdū eſt q̄ in ℬ 2°. c. docz ariſto. duas cautelas ducentes ad methā nugatiōis. ¶ Quaꝝ ·pzima ē ℬ. ſi opponēs dicat q̄ nihil differt pōere nomē vel oſonē aut nomē ꝑ ſe ſūptū vel alteri cōiunctū. faciliter ducēt ad nugationē. qđ declarat tribᵇ exēplis. ·Pzīmū ē. ſi ſit idē dicere duplz et dimidy duplū. tūc cū dicimᵇ duplū dimidy duplū: loco huiᵘ nois duplū licebit pōere hāc ozationē dimidy duplū. z ſic duplū erit dimidy dimidy duplū. z ſic ibi erit nugatio. zᵐ exᵐ. ſi dicāt ꝺcupiſcētia delectatiōis: tūc ſi loco hᵘ nois ꝺcupiſcenᵃ pōāt ℬ totū ꝺcupiſcenᵃ ōlectationis: erit nugatō. dicēdo ꝺcupiſcētia ōlectaᵃnis ōlectatōis. 3ᵐ exēplū. ſi dicāt appetitᵘ delectatiōis. tūc ſi loco huiᵘ nois appetitᵘ liceat ponere hāc oſonē appetitᵘ delectatōnis: erit nugatio dicēdo appetitᵘ delectatiōis delectationis. Et ſubdit q̄ duplū appetitᵘ et cōcupiſcentia ſūt ad aliqd nō ſcōz ſua gña ſed ſcōz ſeipſa. qz duplū ē dimidy duplū. z ꝺcupiſcentia alicuius ꝺcupiſcētia. z appetitᵘ alicᵘ appetitᵘ. ¶ Secūda cautela. ſi i hitibᵘ z paſſiōibᵘ cōcedat rīdēs q̄ nō refert dicere nomē vel oſonē faciliter ducēt ad nugationē. pz. qz talia dāt per ſe i telligere ſua ſubiecta. eo q̄ ſubiecta ſua includūt in diffinitiōibᵘ eaꝝ. ſicē patz duobᵘ exēplis ·Pzīmū exᵐ. ſi ſit idē dicere abūdās z numerᵘ abūdās. cū abūdās ſit numerᵘ mediū abūdās tūc abūdās erit numerᵃ numerᵘ mediū abundās. zᵐ exēplū. ſi gs dicat ille habet naſum ſimū tūc loco ſimi pōt accipi hoc totū naſus curuus. z tūc dicēt q̄ ille habet naſū naſū curuū. Et ſubdit q̄ aliq̄ opponētes videt ducere ad nugatōnē ſz ñ ducūt. qz nō eſt eis pzīᵘ ꝓceſſū q̄

Tertio nō differt dicere nomē z oſonē. Sciēdū ē q̄ i 3°. c. dat ariſto. cautelas ducētes ad methā ſoloeciſmi. et cōtinet duas ꝓcluſiōes. ¶ ·Pzīa ē ℬ. ſoloeciſmᵘ eſt vicium ptinēs ad ſophiſticū. pz. qz cōtingit aliquādo q̄ opponēs videat ducere reſpōdētē ad ſoloeciſmū: z tamē non ducit. aliq̄ videt nō ducere. z tñ ducit. g̃ dāda ē aliq̄ ars opponenti q̄ poterit ducere rīdentē ad ſoloeciſmū. añs pz. quia dicēs ſicᵘ maturas ducet ad ſoloeciſmū ſcōz cecilianū dicētē q̄ ficus ē maſculini generis ſcōe declinatiōis. ſz ſcōz plures alios nō ducet ad ſoloeciſmū. ſimilr q̄ diceret certā finez ducerēt ad ſoloeciſmū ſcōm illos q̄ dicūt q̄ finis ē maſculini gñis. nō aūt ſecūdū plures alios. ¶ Scōa cōcluᵒ tangit duas cautelas. ·Pzima ē hec. maxie poſſumus ducere ad ſoloeciſmū vtēdo neutro gñe. tū ꝑ. qz in neutro genere nō oēs caſus diſtīgūtur ſcōz diuerſas tīnatiōes. eo q̄ neutrū genᵘ ſēper habet tres caſus ſīles. tū 2°. qz neutrū geᵘ videt ſignificare maſculinū z feīeū. vt ſi q̄rat qđ ē ℬ. dicimᵘ q̄ ē lapis. vel q̄ ē aq̄. et tūc ſic fit paralogiſmᵘ cōtra reſpōdētē. qz credit dixiſſe maſculinū ꝓ feīeo vel caſū ꝓ caſu. zª cautela q̄ opponēs aliquādo mutat locutiōes. vt noīatiuū vel vbū indicati modi in vbū infiniti modi. vt iſta ꝓpō lapis eſt: debz mutari in iſtā ꝓpōnez lapidē eſſe. Et ſubdit q̄ paralogiſmi ꝺcludentes ſoloeciſmū ptinēt ad fallaz figure dictōis.

Concluſio ·Reſpōſalis. cautele ducētes ad q̄ttuoꝛ vltimas methas ſūt i textu ſufficiēter aſſignate. Hec ꝺcluſio ſatis patz ex dictis.

·Primo Dubitaſ. quot ſunt cautele opponentis contra reſpōdentem in gñali. ¶ ·Pro dubio ſupponiſ q̄ ariſto. i ℬ vltio tractatu dat aliquas cautelas opponētiū cōtra rīdētē. Et ꝓtiet q̄ttuoꝛ ꝓtes i ꝑzia tāgit q̄nq; cautelas cōtra reſpōdētes. ¶ Quaꝝ ·pzia ē ℬ. opponēs debet ponere ſuas ꝓmiſſas ſine ozdie. ne rīs credat q̄ ex eis poſſit aliqd ꝺcludere. zª. opponēs debet iterrogare multa. qz difficile ē ſimlr multa cōſpicere. Tertia. opponēs debet feſtinare ſuū reſpōdētē. qz tardioꝛes magis ꝓuidētes. Quarta. q̄ opponēs debet turbare ſuū reſpōdētē: et ipſū ꝓuocare ad irā. nā irati z cōturbati oēs minᵘ poſſūt cōſiderare dicta ſua. ꝓuocatur aūt rīdēs ad irā dicēdo q̄ nimis ꝓterue reſpondet. vel q̄ nihil ſcit. Et ℬ ē q̄ dicit textᵘ q̄ opponēs dicat reſpōdēti q̄ velit iuſte facere. ideſt ꝓterue z ſine rōne reſpōdere. z q̄ velit circa oē ipudētē eſſe. ideſt inuerecunde z ſīñ pu-

dore nō cōcedēda concedere. Quita. q̄ debet occultare ꝓpositū. qō faciet iterrogādo respō dētē permutādo ꝓpōes diuersoꝝ sillogismo rū siue sint ad eādē ꝯclusionem siue ad opposi tas. et hui⁹ ratio ē. qz occultatio ē cā latēdi. ꝛ la tere ē cā falli. ¶ Jn scōa ꝑte dat aristo. quinq̄ cautelas cōtra rādētes ꝓteruos. Quarū ꝑma est h̄. si respōdēs velit habere ꝓpōez affirma tiuā. tūc opponēs debz iterrogare negatiuaz. ꝛ sēper debet iterrogare ɔriū illi⁹ qō respōdēs vult hr̄e. 2ª. si rās concesserit plēs singulares alicui⁹ vl̄is. tūc opponēs non debet interroga re illā vl̄ez: sed debet eā accipe tāq̄ ɔcessā. qz respōdēs tūc putabit eā ɔcessisse. vel salte au diētib⁹ videbit̄ q̄ cōcesserit. Tertia. si velim⁹ aliqd ꝓbare i illis in qb⁹ vniuersale ñ signi ficat̄ vno noīe: vtēdū est silitudine. qz plerūq̄ similitudo latet. Quarta. si volum⁹ aliquā ꝓ positionē ɔcedi a rādēte: tūc ōbem⁹ eā iterro gare cū sua ɔtraria. qz falsitas sue cōtrarie fac̄ ꝓpōnē quā volum⁹ habere videri ꝓbabiliorē vt si volum⁹ habere istā ɔcessā. q̄ in omib⁹ est obediēdū patri. debem⁹ interrogare sic. vel in oib⁹ obediēdū est patri. aut in nullo. Appositl eniiuxta se cōtrarys ꝛ maiora ꝛ miora videnť et peiora ꝛ melioza hoib⁹. Quita. oz accipe tan q̄z bene ꝯclusū illud qō solū apparēter segť ex dictis respōdēt]. nec oz interrogare de ɔña. qz forte respōdēs ɔsideraret circa eā. et ꝑciperet

Secūdo Dubitať. q̄t defectū eius. sūt cautele opponētis cōtra rā dentes exercitatos. ¶ Prio solutiōe supponit̄ q̄ in tertia parte poit aristo. duas cautelas cō tra rādētes fatuos. ¶ Pria est. si respōdēs cō cesserit aliqō iopinabile debem⁹ eū ɔmēdare ꝛ laudare. vt ɔfirmet̄ in suo ꝓposito. ꝛ tūc pro ponere aliqō ꝓbabile ad qō segť oppositū cō cessi. qō si cōcedat redarguet̄. et si neget duce tur ad iopinabile. 2ª. sic̄ in rethoric] cōsiderādū ē ad diuersitatē et qualitatē testiū vel dictoꝝ ita etiā in elēchis ꝑ cōsiderādū ē si concesserit aliq̄ sibi ɔria. aut aliqd qō ē ɔtra opionē eoruz q̄s insegť et 3º si dixerit aliqd qō sit cōtrariuz aut oib⁹ aut plurib⁹. ¶ Cōsequnť in q̄rta parte ponit quinq̄ cautelas ɔtra respōdētes exercita tos. ¶ Quaꝝ pria est h̄. si respōdēs quando vi deť redargui sit sollicit⁹ distiguere oronē faci endo eā multiplicē. tūc opponēs debet instare ɔtra ipsū dicēdo q̄ accipit eā i illo sensu. et nō in alio. Secūda. si opponēs videat solutionem quā dat̄ est respōdēs debet eū ꝓuenire dan do ipsā. ꝛ instādo ɔtra eā. Tertia. si opponens ñ sit ꝓꝑt⁹ arguere ad ꝓpositū: tunc se debet trāsferre ad aliud ꝓpositū. ꝛ illud laudare sic dicēdo q̄ illud ꝓpositū ē meli⁹. sic̄ licoꝫ. q̄ ex tollebat lyrā supoia instrumēta qñ sibi ꝓpōe bat̄ q̄ nihil sciebat nisi i arte cytharizādi. 4ª. si rādēs petat ab opponēte qd vult cōtra ipsū inferre: tūc ñ debet illati illud mānifestare. sz de bet dicere q̄ solū vult cōtradicere dictis suis ꝛ sic celabit ꝓpositū suū. 5ª. q̄ opponēs nō de bet iterrogare ɔcl̄onē sz ꝑmissas. imo aliquan do non debz iterrogare ꝑmissas. sed debz eis vti tāq̄ ɔcessis. ¶ Consequnť epp̄ logat dicta in toto isto ꝓ dicēs. ex qb⁹ ergo fiūt iterrogatiōes et q̄ mō iterrogādū sit in agonistis exercitatio

Tertio Dubitať. de ve ritate hui⁹ ꝓpōis insolubilis. ois ꝓpō est falsa. casu posito q̄ nō sint nisi tres ꝓ pōes. q̄z due sint. a. ꝛ. b. ꝛ sint false. et 3ª sit illa ꝓpō ois ꝓpō ē falsa: q̄ vocet̄. c. ꝓbabť sic. qz vel ē va vel falsa. si va habeť ꝓpositū. si falsa q̄ nulla ē ꝓpositio qn ipa sit falsa. nā. a. et. b. sūt false ꝑ casū. ꝛ sil̄r. c. ɔcedit̄ falsa. q̄ ita ē q̄lit̄. c. significat. ꝛ ꝑ ois. c. est ꝓpō va. Jmprobať sic. qz ē va vel falsa. si falsa: habeť itētū. si va. argū sic. h̄ ē va ois ꝓpō ē falsa. sz ipamet ē ꝓpō. q̄ ip sa ē falsa. ꝛ ꝑ ois si ipa ē va: ipa ē falsa ¶ Ad ob biū respōdeť q̄ ipa ē falsa. qz significatiōe mā li significat se eē falsā. sz sīḡne formali signifi cat se esse verā. sz ipossibile ē eādē ꝓpositionē sil̄ eē verā et falsā. q̄ ñ est ita q̄lit̄ cunq̄ ipa si gnificat. ꝛ ꝑ ois erit falsa. Et ad ꝓbationē ɔce dit̄ q̄ nulla ē ꝓpositio qn ipa sit falsa. ꝛ ɔcedť vlteri⁹ q̄ ita ē q̄lit̄ significat de significatione māli. sz ñ ē ita q̄lit̄cunq̄ significat sīḡne formali

Ad rōnes Ante oppositū. ¶ Ad ꝑmaz dicit̄ q̄ vicia sūt docenda ñ vt fiāt. sz vt vitētur. ¶ Ad scōaz negat̄ ɔña. qz in isto ꝓ instruit aristo. opponētē sophistā. ideo solū ōtermiat de cautelis q̄ faciūt ad ꝓpositū opponēt]. sed i scōo vbi docebit solutiones pa ralogismoꝝ instruet respondētē: ꝛ ponet cau telas ptinentes ad respondētē. ¶ Ad tertiā di cit̄ q̄ opponēs debet laudare dictū rādēt] q̄ñ concessit aliqd falsū aut ipossibile. vt firmius maneat in sua opione. sed q̄ñ rādens ptinacit̄ rādet ad ea q̄ ꝓpoit opponēs: tūc ad ptur ban dū ipsū ꝓuocādus est ad irā. ¶ Et hec de ꝓio elenchoꝝ.

Jrca Initiū secundi libri elenchorū aristo. Querit ꝓmo vtrū i B libro oporteat determiare ō solutione paralogismoꝝ. ¶ Et videt ꝙ non. qz in primo libro sunt paralogismi soluti. ergo superfluit iste liber. ¶ Secūdo sic. in primo libro determiatū est de causis apparētie ⁊ defectꝰ paralogismoꝝ. g̃ sufficienter sūt solutiōes paralogismi fallaciaꝝ. ꝛ ꝯsequētia. qz ostēdere defectū ē soluere paralogismū ¶ Tertio sic. eadē sūt principia ꝯstitutōis ⁊ resolutiōis palogismoꝝ. ſz per p̄dicta i primo libro possumꝰ facilr paralogismos cōstituere. g̃ ⁊ soluere. ¶ Jn oppositū tamē est aristoteles.

Primo Sciēdū est ꝙ i B scdo libro determiat aristo. de solutiōe paralogismoꝝ. ⁊ cōtiet q̃ttuor tractatꝰ. Jn p̄ ponit vtilitatē ⁊ necitatē huiꝰ libri p tres ꝯclusiōes. Quaꝝ prīa ē hec. dicēdū ē de respōsione paralogismoꝝ. et ad quā vtilitatē valet soluꝰ ipsoꝝ ¶ Scda ꝯ. ista scia ē vtilis ad duo. ꝑ est vtilis ad pḧiaz. qō patz. ꝑ de fallacys in dictiōe qz illi g scūt distiguere oīones multiplices meliꝰ sciūt ꝙ in rebꝰ nō accidit eodē mō sicut i oratiōnibꝰ. ideo tales meliꝰ se hūt ad pḧiaz. zᵒ patet idē de fallacys eꝝ dictionez. qz p fallacias eꝝ dictionē decipimur tā ab alio q̃ a nobisipsis. ſz per solutionē paralogismoꝝ euitamꝰ hꝰ deceptiones. g̃ ⁊c. zᵒ est vtilis ad gloriā rñdētis. qz solutio palogismoꝝ facit rūdētē videri exercitatū circa oīa ⁊ i nullo isciēs se habere. ⁊ si nō sciat soluere palogismos videt esse grauis ⁊ cōfusus ꝓpt imperitiā. Et subdit vnū argumētū. qz i primo libro sufficiēter dictū ē q̃lit obuiādū est ad hꝰ oīones sophisticas. g̃ iste liber superfluit. ¶ Ad istud argumētū rūdet aristo. ponēdo tertiā cōclusionē q̃ ē h. in B zᵒ libro necesse ē determiare de solutiōe palogismoꝝ. ꝑbat tribꝰ rationibꝰ. Prīa. non ē idē scire principia solutionū. et soluere i ꝓpria forma. neq; ēt est idē scire defectū paralogismoꝝ ⁊ posse prō pte obuiare ipsis. qz qō scimus sepe trāsposit̄ ignoramꝰ. sed i primo libro dant principia solutionū. in zᵒ vero soluūt in ꝓpria forma. g̃ ⁊c. Zª rō. per dicta in primo libro sumꝰ exercitati in solutiōibꝰ paralogismoꝝ. g̃ neēe fuit in B secūdo determiare de solutiōe paralogismoꝝ. tenet ꝯnia. qz multotiēs decipimur ꝓpt defectū exercitij. Tertia rō. sicut ē in figurꝫ mathēaticis ita ē in oratiōibꝰ sophistic]. ſz in figuris mathēatic] cōtingit aliqñ ꝙ eas sciaꝰ destruere. sed eas rursū cōstruere nescimꝰ. g̃ in elēchis sophisticis accidit ꝙ scia cōponere palogismos et tamē ipsos dissoluere dubitamus.

Secūdo Sciēdū ꝙ in zᵒ tractatu determiat aristo. de apparēti solutōne paralogismoꝝ. et cōtinet tria. c. Jn quoꝝ p intēdit talē conclusionē. aliqñ mag] est eligendū apparēter soluere q̃ ℞cte. ꝓz duabꝰ rōibꝰ. Prīa est. qz qñq; mag] est eligendū apparēter arguere q̃ ṽe. g̃ etiā aliqñ magis ē eligēdū apparēter soluere q̃ vere. zª rō. quia litigiosi sēp arguūt appent̄ mag] q̃ ṽe. g̃ mag] ē eligēdū de re eis apparēte solutionē q̃ verā. añs pz. quia opponēs nō facit veꝝ elēchū cōtra respōdentē. eo ꝙ vel nō sillogizat sīc quādo fac equocationē vel āphibologiā. vel nō cōtradicit. si autē nō sillogizet nō bene arguit. et si nō cōtradicat non arguit cōtra rñdētem. ¶ Et subdit argumētū. posset ei aligs dicere ꝙ si opponēs nō ṽe arguat cōtra rñdētē: tūc respōdēs nō tenet neq; debet soluere rōnē opponētis. ℞ñdet ꝙ licet nō arguat cōtra respondētē: tamē videt arguere. et ideo si nō solueret videret redargutus. quod tamē debet cauere respōdēs.

Tertio Sciēdū est ꝙ in hoc zᵒ. c. intēdit aristo. talē ꝯclusionē. si respōdēs fuerit iterrogatꝰ ab opponēte de aliq̃ oratōne multiplici: tūc respōdēs debet distiguere tale multiplex. ℞obat. 4. rōnibꝰ. ℞ria est si ñ distigueret ⁊ postea esset coactꝰ ad distiguēdum videret audiētibꝰ ꝙ esset redargutꝰ. zª rō. qz distiguēdo mltiplex corrigit viciū opponētis. ostēdēdo ꝙ ipse male iterroganit. cū nihil debeat iterrogare nisi illō ad qō segt̄ aliqd ꝯtra respōdētē. et per B acqret sibi gloriā. g̃ multiplex erat distiguēdū. Et posset aligs dicere ꝙ equocatio nō ipedit verū elenchū. g̃ mltiplex equocū nō est distiguēdū. ℞espōdet aristo. ꝙ equocatio ipedit veꝝ elēchū. qō pz. quia si nō tūc aliquādo ēſz ipossibile respōdētē euitare

ꝺictionē: qz rñdēs affirmabit illud multiplex i vno significato z postea erit coactꝰ negare ꝼm aliud. ꝯ si equocatio nō ipediat veꝝ elēchū ipe erit vere redargutꝰ vt si sint duo boies q̄ꝝ gli/bet vocet coꝛꝛuscꝰ z vnꝰ sit musicꝰ alius ꝙ nō tūc rñdēs erit coactꝰ ꝺcedere q coꝛꝛuscꝰ ē mu/sicꝰ z q coꝛꝛuscꝰ nō ē musicꝰ z sic erit ductꝰ ad ꝺictionē. Ad ꝟ rñdebāt antiq: q iste due sūt sil vere coꝛꝛuscꝰ ē musicꝰ z coꝛꝛuscꝰ nō ē musicus nec ꝺicūt: ꝛz iste ꝺicūt hic coꝛꝛuscꝰ ē musicꝰ z hic coꝛꝛuscꝰ nō ē musicꝰ qz dicebāt q nunq̄ fie bat ꝺictio i t̄minis singularibꝰ nisi p additionē ꝓnois demonstratiui: ꝛz ꝟ ip̄obat aristo. qz iste due oꝝones coꝛꝛuscus ē musicus z hic coꝛꝛuscꝰ ē musicꝰ sūt oino eedē eo q coꝛꝛuscꝰ ē t̄minꝰ sin gular]: iō nō refert ꝺicere cōꝛuscū simplr z būc coꝛꝛuscū. 3ª rō ad iterrogationē pl̄es nō ē vā da vna rñsio. ꝯ nec ad iterrogationem multipli cē. tenet ꝺña: qz oē multiplex facit iterrogationē pl̄es. qō patet qz si esset vnū nomen equoce si gnificās callīā z themistodē tūc esset idē q̄rere vtꝝ ꝟ sit musicū z vtꝝ callias z temistodes sint musici. 4ª rō. ꝓpō multiplex licet sit ꝛa i vtro/q ꝛēsu tñ ē ꝺistinguēda. ꝯ oē multiplex ē ꝺistiguē dū. Añs pz qz si ad iterrogationē pl̄es nō ē vā da vna rñsio vato etiā q oīa iterrogata sint ꝛa ita etiā ad multiplex nō rñdēdū est affirmatiue vel negatiue: ꝛz p ꝺistinctionē. Añs pz qz si ad in/frogationē pl̄es ꝺet vna rñsio tūc ꝛz ꝼm ꝛitatē nihil accidat inconueniens tamen apparenter

Conclusio videbitur redargutus.

rñsalis. ad būez^{m} librū spe/ctat ꝺeīminare de solutione paralogiſmoꝝ. cō

Primo clusio satis patet ex dictis.

ꝺubitaꝛ q̄t sunt cautele ad sol/uēdū apparēter. ꝓ ꝺubio supponiꝛ q i 3ᵒ c^{o} ꝺat aristote. nouē cautelas ad apparēter soluēdū paralogiſmos. ·Prima ē hec. qñ ꝓponiꝛ aliq̄ ꝓ/positio ꝺubia rñdēti vel apparēter ꝺubia nō de bet eā simplr ꝺcedere vel negare: ꝛz ꝺebet ꝺice re ponaꝛ q ita sit vel trāseat: z rñdēdo sic mīme fiet ꝺ se elēchꝰ. 2ª si rñdēti ꝓponaꝛ aliq̄ ꝺ iopina bile ad qō cogaꝛ rñdere nō ꝺebet ip̄z simplr cō cedere: ꝛz ꝺebet ꝺicere q illō videtur multis ꝓ babile. 3ª ē si añs opponētis fit multū ꝓpiquū ꝺclusioni rñdētis rñdēs ꝺebet sibi ꝺicere q pe/tit ꝓncipiū. 4ª si rñdēs ꝺcesserit opponēti aliq̄ ꝓpōez vniuersalē nō i ꝓpa forma: ꝛz i parabola .i. i sil̄itudine rñdēs ꝺz sibi ꝺicē q nō accipit eā i sēsu i quo ꝺcessit: ꝛz ꝺebet repire sil̄itudinē. 5ª si oꝝones accipiāꝛ i significatōe ꝓpa tūc neēe est rñdere affirmatiue aut negatiue aut p ꝺistictio nē: ꝛz si fuerit oꝝ trūcata seu ipfecta rñdēs nō ꝺebet eā ꝺcedē ꝺonec fuerit pfcā. qō pz ꝺuob^{9} exēplis. ·Primū ē qdqd ē danaū illō ē possessio danaū: ꝛz alexāder est danaū. ꝯ est possessio da nauz. z^{m} exēplū qdqd ē aialiū illud est possessio aialiū: ꝛz hō ē aialiū. ꝯ ē possessio aialiū. Maioꝛ cuiuslibz illoꝝ sillogiſmoꝝ ē trūcata z pōt vnoꝝ sic perfici. quidquid est danaum: ideſt de gente danaum illud ē possessio danaum z sic ē falsa. Alio mō pōt sic pfici. qcqd ē danaū. i. possessū a danais illud est possessio danaū z sic ē vera. Et sil̄ ꝺicereꝰ de ista ꝓpō. alexāder ē lacedomo/nioꝝ. 6ª si rñdēti ꝓponāꝛ duo q̄ꝝ vnū ē añs z al teꝝ ꝺns tūc rñdēs ꝺebet ꝺcedere ꝺns z nō añs qz ꝺcesso añte ꝺcedit ꝺña: ꝛz nō eō. 7ª si rñdēs ꝺi xerit aliqd eē gen^{9} ad aliq̄ duo z ꝺ ip̄z sic arguat opponēs. vnū eoꝝ ꝟ ꝺriū z alteꝝ ñ. ꝯ nō ꝺtient sub eodē gñe ad ꝟ ꝺebet rñdere q alteꝝ ꝟ ꝺriū ꝛz ei nō ē nomē ipositū. 8ª si rñdēti ꝓponaꝛ aliq̄ ꝓbleuma de q̄ sint ꝺrie opiniones tūc ꝺz ꝺicere q qdā ꝺicūt sic alij ꝙ alī z ꝟ mō euitabit redar gutionē. Exēplū ē ꝺ isto ꝓbleūate vtꝝ ois aia sit mortalis vel imortalis. 9ª si rñdens ꝓuiderit aliq̄ icōueniēs seq ad suā pōnē ꝺebet illud de clarare ne opponens illud sibi ꝓponat.

Secūdo ꝺubitaꝛ vtꝝ solōes palogiſmo/rū sint ad sciaz vtiles. ·Rñdeꝛ p talē ꝺistictionē aliqd valē ad sciaz pōt triplr i tel ligi. Unoꝰ p se z ꝓncipalr tāq̄ cāns sciam i nob z ꝟ mō solōes paralogiſmoꝝ nō valēt ad sciaz Alioꝰ. pōt aliqd valere ad sciaz ꝺispositiue tāq̄ ꝺisponens itellectū ad acgsitionē scie z sic sil̄s ꝺialeticꝰ ꝺz ad sciaz: qz gñat i nob opinionē q̄ ꝺi sponit ad sciaz. 3ᵒ ꝺr aliqd valere ad sciaz i ꝺire/cte tāq̄ remouēs ꝓhibēs z ꝟ mō solōes palogiſ moꝝ valēt ad sciaz q̄ remouēt errorē q multū ipedit sciaz. Dr vltra q ꝛz in ꝓ^{o} libro mōstrauerit aristo. sua exēpla cē ad ꝓpositū ex q̄ pñt aliq̄l trahi solōes palogiſmoꝝ tñ i eodē nō soluit ade q̄te palogiſmos: ꝛz i 2ᵒ bᵒ ponūt solōes tā appa rētes q̄ recte. Ex q̄ pz q hīs notitiā eoꝝ q̄ i ꝟ li bro tradunt pōt facilr oēs palogiſmos soluere.

Tertio ꝺubitaꝛ ꝺ ꝛitate isti^{9} ꝓpōis tot sē dcā ꝛa q̄t falsa casu posito q sint tñ 4^{or} ꝓpōes. s. a. b. c. d. Quaꝝ ꝺue p^{ᵒ} sint ꝛe z 3ª. s. c. sit falsa. 4ª ꝛo sit ipamet ꝓpō. ꝓbaꝛ sic. qz vl ipa ē ꝛa vl falsa. si ꝛa ꝺēt itētū. si falsa tūc ar^{r} sic. tñ sē ꝺue ꝛe z ꝺue false. ꝯ tot erūt ꝛe q̄t fal-

se. Et vltra tot sunt vere quot sunt false. ergo ista propositio tot sūt vera dicta quot sūt falsa erit ẏa. tenet cōña. qz ita ē q̄lr ipa significat. Im probaf sic. qz vel dicta ꝓpō ē ẏa vel falsa si falsa hēr ꝓpositū. si ẏa tūc arguit sic. tres sūt vere z ē vna sola falsa. ergo nō sūt tot ꝓpōes vere quot sūt false. z pcōs pdicta ꝓpō significās tot ee ẏas quot sūt false erit falsa. Ad dubiū rn̄ def q pdicta ꝓpō ē falsa. qz de significatiōe formali significat se ee verā. ſz de significatōe materiali significat se ee falsaz. significat enī duas ꝓpōes ee falsas z duas ẏas z cū p casū due sint ẏe sequtur q ipa nō potest ee ẏa. z sic ipa erit falsa. Ad pbatōez dr q ls sit ita sicut ipa significat de significatione materiali nō est tamē ita sicut significat de significatione formali.

Ad rationes Añ oppositū. ¶Ad pmā dr q licz p ea q̄ dicta sūt in pmo libro possint trahi solōnes palogismorū nō tn̄ ibidē docet resolutionē earū nec p ea possum⁹ ee ꝓpti z exercitati ad dissoluēdū palogismos. Et sil'r dr ad z^am. ¶Ad z^am dr q cōstitutio palogismorū icipit a pncipijs z resolutio termiaf ad ipa iō ls p arte componēdi palogismos possum⁹ aliq̄ dissoluere palogismos nō tn̄ sum⁹ ꝓpti z exercitati iō ꝓpter nostrū exercitiū pter artē cōponendi paralogismos necesse fuit dare artē dissoluēdi eosdē. Et hec de q̄stione.

Queritur Utrum ois solutio recta fiat p interēptionē aut p distinctōez Et vr q nō qz nulla ē solutio recta. ergo nō ois solutio recta fit p interēptionē vel p distinctiōez Añs pz qz vl' solutio recta eēt argumēti veri vl' apparētis. Nō pmū qz ex quo tale argumētum est vez nō vr indigere solutiōe. Nō ē etiā argumēti apparētis. qz tali debet dari solutio apparēs. ¶Cz sic. si diuisio eēt sufficiens segref q̄ sillogismi peccantes i forma eēnt soluēdi p distinctionē z peccātes i mā p interēptionē. ſz hoc est falsū sicut patet de multis fallaciis extra dictionē que peccant in forma z tn̄ nō soluūtur p divisionē. ſz soltū equocatio z āphibologia soluunf p distinctionē. ergo rc. ¶Cz sic. nulla ꝓpō ē distinguēda. ergo nō ois solutio recta fit p distinctiōez Añs pz qz ois ꝓpō vl' ē ẏa simr. et sic ē dcēda vl' ē fla simr. z sic ē negāda. In oppm ē aristo.

Primo Sciēdū est q̄ hoc tractatu deterīat aristoteles de solutiōe recta palogismorū. Et dcinet q̄tuor capitula. In pmo deteriat d solutiōe recta i gnali. Et dtinet sex dcones. Quarū pma ē hec. Solutio recta ē manifestatio sillogismi fz quācūq̄ interrogationē accidat falsū. ¶Cz^a d^o tāgit vnā diuisionez sill' falsi. z ē hec. sillogism⁹ falsus ē duplex. qdā ē sillogizat⁹ ex falsis q vocaf peccās i mā. Ali⁹ appet ee sillogism⁹ z nō ē qui vocaf sillogism⁹ peccās i forma. ¶Cz^a d^o tāgit solutionē gnalē sillogismorū. z ē hec. oīoes sillogistice. i. sill'i peccātes i mā debēt solui p interēptionē. ſz apparētes sill'i. i. peccātes i forma debēt solui p distinctionē ¶C4^a d^o tāgit vnā aliaz diuisionē sillorū peccantiū i mā. qz qdā bñt dcōem ẏaz z aliquā pmissā falsā. Alij vo bñt dclusiōez. z etiā aliquā pmissā falsā. ¶Quita d^o tāgit solutionē illorū palogismorū. Nā sill'i bñtes solū pmissā falsā debēt solui p interēptionē illi⁹ pmisse false. sill'i vo bñtes pmissā z dclusionē falsā debēt solui p interēptionez pmisse dclusionis false. ¶C6^a d^o tāgit vnū documētū. volētes soluere aliquē sill'm pmo oz aspicere si cōña valeat vel nō z deīn vtr d^o sit vera vel falsa quo viso debet palogismus solui p distinctionē vel p interēptionē fz modū supi⁹ dctm.

Secundo Sciendū est q̄ in hoc z^o ca^o docet aristoteles soluē spāles palogismos peccātes i forma. z pmo d fallacijs i dictiōe z dtinet tres ptes. In pma itendit tres dclusiones. Quarū pma tāgit vnaz diuisionez z est hec: palogismorū equocationis et amphibolie qdā bñt pmissas multiplices z nō dclusionez. alij bñt dclusionez multiplicez cū aliqua premissarū. ¶Cz^a d^o tāgit vnā aliaz diuisionez. ꝓpō multiplex aliq̄n est ẏa pm vtrūq̄ sensū z aliq̄n falsa i vtroq̄ sensu. aliq̄n ẏa i vno sensu z falsa in alio ¶Cz^a d^o tāgit solutionez palogismorū equocatōis z āphibologie z h̄ solutiōe gnāli. Dis oīo multiplex posita i sillo distinguēda ē z dcēdēda i sēsu ẏo z negāda i sēsu f'lo sic iste tacētē cōtigit log. q̄ expediūt bona sūt. ¶C4^a d^o tāgit vnū documētū. si m'tiplex latuerit rndēdo z dcesserit ꝓpōez multiplicē sine distinctōe tūc si opponēs fortē isset sic q rndēs possit pcipe m'tiplicitatē dz stati corrigē suā solōnem dicēdo q ꝓpō pcōcessa erat multiplex. iō soluz dcessit eā i sēsu ẏo. ¶C5^a d^o docet soluē palogismos opōnis z diuisiōis z ē hec. palogismi cōpōnis z diuisiōis soluūf oīndēdo q non ē eadē oīo composita z diuisa.

Tertio Sciēdū ē q in z^a pte p dcās solutiones applicat ad sex palogismos. q̄z pm⁹ ē q̄ vidisti hūc pcussuz h̄ pcussue ē. ſz vidisti oculo pcussum. ergo hic pcussue est oculo.

2°. quo pcussus ē hic: ℞ tu vidisti ſz baculo pcussus ē hic. ℨ baculo tu vidisti. Et subūgit q̄ talis nō peccāt ſm amphibologiā: ſz penes ꝺpōem ⁊ diuisionē: qn̄ ē idē videre oculis illū q̄ pcussus ē ⁊ videre illū q̄ pcussus ē oculo. 3° paralogism° tu vidisti nūc exn̄tes i piray: naues i sicilia. Est .n. piray portus multū distās a sicilia. 4° paralogism° qdqd ē maloꝝ illud est malū: ſz disciplina bona ē maloꝝ. ℨ disciplina bona ē mala. 5° quē q̄ vere dico nūc femīa eē. nūc fcūs ē: ſz te vere dico nūc femīa eē. ℨ tu nūc fcūs es. Soluit q̄ nūc ē vꝝ dicē q̄ tu es fcūs: ſz nō ē vꝝ dicere q̄ tu es nūc fcūs. 6° paralogism° quicūq̄ pōt citharizare citharizabit: ſz nō citharizans pōt citharizare. ℨ nō citharizās citharizabit. Soluit q̄ hec nō ē possibil' nō citharizās citharizabit: ſz ille q̄ ē nūc non citharizans postea pōt citharizare. Et subdit q̄ pauce ſt̄ deceptiones p fallaciā accēt° ⁊ ponit vnū exēplū. bonū ē viros iustos pendere ⁊ bonū ē viros iustos non pēdere. ℨ ē idem pēdere ⁊ nō pēdere. Soluit q̄ pēdere non ſig̃t idē qn̄ pferr̄ accētu grauis ⁊ qn̄ pferr̄ accētu acuto

Conclusio rn̄salis: ois solutio recta fit p̄ diuisionē aut p distinctionē. pz. qz ois ꝺpō aut ē distinguēda aut cōcedēda. et sic nō soluit eo q̄ nihil facit ad tra rn̄dētē aut ē negāda. ⁊ sic iterimit. aut est multiplex. ⁊ sic est distinguenda.

Primo Dubitat. Utrū ex mutatōe ſbe in accn̄s ꝺmittat fallā figure dictōis. ℞ solutione supponit q̄ i ſtia pte vocet aristoteles soluere paralogismos figure dictōis ⁊ ꝺtinet tres particulas. Quaꝝ p̄ma intendit duas ꝺclusiones. ¶ ℞ima ꝺ° tāgit solutionē gñalē paralogismoꝝ fallacie figure dictōis ⁊ ē hec paralogismi fallacie figure dictōis solūnt negādo ꝺñaz qz pp ꝺuenientia aliquoꝝ i voce nō seq̄t ꝺuenientia eoꝝ i mō significādi aut i significato nec ecōtra. ¶ 2ª ꝺ°. docet soluere paralogismos i spāli ⁊ p̄mo qn̄ mutat vnū p̄dicatū accn̄tis i aliud vt arguēdo sic. idē sil' pōt videre ⁊ videri. ℨ idē sil' pōt facere ⁊ fieri. 2m exemplū opari est facere opari ē pati. ℨ facere ē pati. ℞ima ps añtis pz qz vrere ē facere ⁊ vrere ē opari. ℨ opari ē facere. 2ª ps añtis pz. ſ. q̄ opari sit pati: qz vri ⁊ opari sil'r terminātur ſz vri ⁊ secari sūt pati. ℨ opari ē pati. ¶ R̄ndet negādo ꝺñaz: qz pp silitudinē i voce nō segtur silitudo i significatōe. 2° ponit vnū exēplū qn̄ ſba mutat̄ i accn̄s. ſ. in q̄titatē vt qdqd beribūisti ⁊ nō bēs amisisti: ſz decē digitos beribūisti ⁊ nō bēs suppositō q̄ vnum amiſ seris. ℨ decē digitos amisisti. Soluit negando ꝺñaz: qz i maiore accipit gd ⁊ in minore accipit q̄tū. ¶ Jn 2ª ꝑticula oñdit quō pp mutationē ſbe i ad aliqd cātur fallacia figure dictōis. Et i tēdit ſex ꝺclusiones. ¶ ℞ima tāgit tres sillogismos i qb° mutat ſba i ad aliqd. ℞im° ē tu vas solū denariū: ſz vnū solū denariū non bēs. ℨ tu vas qō nō bēs. 2° ē. tu vas cito ⁊ nō būisti illud cito. ℨ tu vas q̄ nō būisti. 3° ē. tu pcussisti illū sola manu ſz solā manū nō bēs. ℨ tu pcussisti illū manu quā tu nō bēs. Et sil'e ē de isto paralogismo tu vidisti solo oculo ſz solū oculū nō bēs. ℨ vidisti oculo quē non bēs. Oēs istos paralogismos soluit negādo ꝺñaz: qz hec dictio solū nō significat qd ſz ad aliqd Sil'r hec dictio cito nō significat qd ſz aliq̄liter. iō ꝺare solū denariū nō ē p̄ ꝺare aliqd ꝺare: ſz ē aliq̄lr ꝺare. iō ex illis paralogismis nihil seq̄t nisi q̄ tu vidisti aliqd q̄liter nō būisti. ¶ 2ª ꝺ°. tāgit tres solutiones antiquoꝝ qb° antiq nitebātur solucre p̄dictos paralogismos. ℞ima ē q̄ ꝺcedit q̄ tu bēs vnū solū oculū: qz q bz plures bz vnū solū. 2ª concedit q̄ tu bēs vnū solū oculū quo vidisti: ſz negat te bre vnū solū oculū. 3ª ꝺcedit q̄ aliq̄s ꝺat qō non bz vt si aliq̄s ꝺet vinū alicui qō postea fiat acetosū tūc ille ꝺedit q̄ nō būit. ¶ 3ª ꝺ°. tāgit ſufficiētiā istaꝝ solutionū: qz nō recte soluūt: ſz tm̄ soluūt ad boiez. ℨ nō sūt bone. Añs pz qz ꝺcedēdo oppositū taliū solutionū adhuc p̄dicti paralogismi p̄nt solui p distinctionē q̄ est iter p̄dicamenta. ¶ 4ª ꝺ°. tāgit solutionē duoꝝ paralogismoꝝ. ℞im° ē. ℞ oro tu sedes ē falsa ſz sortes scripsit illā oronē. ℨ sortes scripsit falsū posito q̄ tu ñ ap̄li° sederes sortes scripsisset illā ⁊ q̄ tu ñ ap̄li° sederes soluit q̄ oroez eē verā vl' falsā nō ē aliō q̄ ipaz eē talē vel talē. iō mutat̄ qd i q̄le qd. 2° paralogism° iste hō didicit tarde ⁊ hoc cito discit. ℨ nō discit qō didicit. Soluit q̄ ibi mutatur qd i q̄le: ¶ 5ª ꝺ°. soluit vnū paralogismū mutādo qd i qn̄ vt qdqd ambulas calcas totā diē ambulas. ℨ totā diē calcas. Soluit negādo ꝺñam qz totā diē ambulare nō ē aliqd ambulare sed ē aliqn̄ ambulare: iō mutat̄ qd i qn̄. ¶ 6ª ꝺ°. soluit vnū paralogismū i q̄ mutat̄. qd i vbi vt qdqd bibisti ē i corpe tuo: ſz cipbū bibisti. ℨ cipb° ē i corpe tuo Negat ꝺsequētiā: qz cipbū bibere nō ē aliquid bibere: sed est in aliquo bibere.

Secundo dubitatur. Utrū pp mutationē singularis i plurale cōmit

tat fallacia figure dictois. ¶ Pro solõe supponit q̄ aristoteles i ītia pticula tāgit duas ꝯclusiões ¶ Quarꝫ p̄ma tāgit solutionē vni⁹ paralogismi i q̄ mutat singulare i plale vt gdgd sciuisti p inētionē vel doctrinā sciuisti illud: sed istas ꝯclusiones sciuisti demōstrādo duas ꝯclusiones. quarū vnā sciuisti p inuentionē t aliā p doctrinā. g̃ illas ꝯclusiones sciuisti p inētionē vel p doctrinā Soluit negādo ꝯñaz qz mutat singular] numerus i plale. ¶ z⁹ ꝯ. soluit duos paralogismos in gb⁹ mutat b aligd i q̄le gd. ¶ prim⁹ ē. corrusc⁹ est alter ab boie: sed ipse ē bō. g̃ ipse ē alius a scipo. Soluit negādo ꝯñaz qz mutat b aligd i q̄le gd. Nā omne coē q̄le gd significat. singulare vero boc aligd. z⁹ paralogism⁹ si q̄rat vtrū corrusc⁹ music⁹ sit alter a corrusco t dicat q̄ non tūc sic paralogizat. ille quē vidisti ē ali⁹ ab illo quē nunq̄ vidisti: sz aliq̄n vidisti corruscū t nūq̄ vidisti corruscū musicū. g̃ corrusc⁹ music⁹ ē alter a corrusco. Soluit negādo ꝯñaz qz mutat q̄le gd i b aligd. corrusc⁹. n. b aligd significat: sed corrusc⁹ music⁹ significat q̄le gd. Ex p̄dictis ifert vnā solutionē gñalē ad oēs paralogismos i dictõe t ē bec. sp rñdēs debet dicere q̄ accipit ꝓpõez i sēsu opposito sēsui i quo accipit oponēs vt si oponēs ꝓbet aliquā ꝓpõez i sēsu cõposito debet dicere rñdēs q̄ eā ꝯcessit i sēsu diuiso: t si ꝓbet eā fm accētū grauē rñdens debet dicere q̄ eā ꝯcessit fm accentum acutum.

Tertio dubitat de veritate hui⁹ ꝓpõis isolubilis bō ē aial t aliq̄ copulatiua est falsa casu posito q̄ nulla sit ꝓpõ alia ab ista copulatiua nūc dicta. ¶ probat sic qz vel ipa ē vera vel falsa. si sit vera babetur ꝓpositū. si sit falsa tūc arguit sic: qz ipsa significat q̄ bō ē aial t q̄ aliq̄ copulatiua ē falsa t ita ē a pte rei. g̃ ita ē q̄liter significat: t p ꝯñs ē vera. Imprz probat sic qz ipsa ē vera vel falsa. si sit falsa babet itētū. si sit vera. g̃ vtraq̄ pars ei⁹ ē vera. Et p ꝯñs ista propositio aliqua copulatiua est falsa est vera: sed nulla ē copulatiua nisi ista. g̃ ipsa ē falsa. Et p ꝯñs si ipsa ē vera ipsa ē falsa. Ad dubiū rñdetur q̄ p̄dicta copulatiua ē falsa: qz ad ipsā eē verā segt ipsam eē falsā. Et ad ꝓbationē dr q̄ sz ita sit q̄lr significat nō tñ q̄lrcūq̄ significat ita ē.

Ad rationes añ oppositū. ad p̄ma dr q̄ argumētū apparēs duo ꝯpbēdit. s. cāz apparētie t rōe b⁹ sibi debet dari solutio apparēs. aliud ē cā defect⁹ rōe cuius sibi debet dari solutio recta. ¶ Ad scdaz dr q̄ sz solū i equocatõe t amphibologia sit multiplicitas actualis tñ i alijs ē multiplicitas potētialis t fāastica. ¶ Ad ītiā dr q̄ sz ꝓpositio simplr vna semp sit simplr vera vel falsa tñ ꝓpõ multipler i vno sēsu pōt eē vera t i alio falsa.

Queritur Utrū oēs paralogismi fallaciarū extra dictionē sint soluēdi p iterēptionē ꝯñe. Et vr q̄ non: qz i fallacia petitōis p̄ncipij ē bona ꝯña: g̃ paralogismi ei⁹ nō sūt soluēdi p iterēptionē ꝯñe. ¶ z⁹ sic. dictū ēi capitulo p̄cedēti q̄ oēs paralogismi peccātes i forma sūt soluēdi p distinctionē: sz oēs paralogismi fallaciarꝫ extra dictionē exceptis saltē paralogismis petitionis p̄ncipij sunt peccātes i forma. g̃ sūt soluēdi p distinctionē. ¶ z⁹ sic. i aligb⁹ paralogismis fallacie accīntis est bona ꝯña. igit tales non sūt soluendi p iteremptionem ꝯñe. Añs pz de illo sillogismo expositorio sortes ē idiuiduū sortes ē bō. g̃ bō ē idiuiduū. ¶ Jn op⁹ ē aristo.

Primo sciēdū est q̄ i boc z⁹ capitulo docet aristoteles soluere paralogismos extra dictionē. Et ꝯtinet quīq̄ ptes. Jn p̄ma tāgit tres ꝯclusiones. ¶ Quarꝫ p̄ma ē bec. i gbusdā non est necesse q̄ attributū ꝯueniens accīnti attribuat rei subiecte t qz b est q̄nq̄ ideterminatū. s. pp boc q̄ non ꝯtigit ꝯclusionē seq ideo i talibus paralogismis oz sp dicere cāz pp quā attributū iest accīnti t non rei sbe. ¶ z⁹ ꝯ. tāgit q̄nq̄ paralogismos peccātes p fallaciā accidentis. ¶ prim⁹ est. nosti qō debeo te iterrogare. t sic formatr. tu coḡscis bonū t bonū ē qō volo i iterrogare. g̃ coḡscis qō volo te iterrogare. z⁹ est coḡscis venientem vel cooptū q̄ potest sic formari. tu coḡscis sortem. sortes est veniens. g̃ tu cognoscis venientem. 3⁹ est. statua est tuū op⁹ t sic formatr: bec statua est tua bec statua est op⁹ g̃ bec statua est tuū op⁹. 4⁹ canis est pr tu⁹. g sic formatr. Jste canis est pater t iste canis est tuus g̃ iste canis est pr tu⁹. 5⁹ est. raro pauca sūt pauca g sic potest formari. q̄cūq̄ raro ꝯtigūt sē pauca t q̄cūq̄ sūt pauca sē pauca. g̃ raro pauca sūt pauca. ¶ 3⁹ ꝯ. tāgit solutionē p̄dictoꝝ paralogismoꝝ negādo ꝯñaz: qz non ē idē totalr res sba t accñs. vt nō ē idē totalr bonū eē t bonū esse futuruz iterrogatū. nec est idez corruscum esse t corruscum esse venientem.

Secundo sciendū est q̄ i scda parte re probat aristoteles tres soluti

ones antiq̄ꝝ q̄s vabāt ad p̄dictos palogismos Et ptinet q̄tuor ꝯclusiones. ¶ Quaꝝ p̄ma tangit p̄mā solutionē qua dicebāt q̄ non est iconueniens idem sciri ⁊ ignorari f̄m diuersa: ideo sortes potest cognosci vt sortes ⁊ ignorari vt veniens. Hāc solutionem reprobat aristoteles tribus rationib⁹. p̄ma est h̄: qꝛ oīuꝫ paralogismoꝝ eiusdem fallacie debet esse eadem solutio: ſz p istā solutionem non potest solui 3⁹ paralogism⁹ 2ª ratio nihil ꝓbibet eādem oīonē bñ plees occasiones fallendi: ſz illa solutio non explicat illas q̄ ꝛc̄. Tertia ratio idem sillogismus non ꝓbat idem cognosci ⁊ ignorari f̄m diuersa: sed ꝓbat sortez cognosci vt est veniens. ergo solutio est mala. ¶ 2ª ꝯclusio tāgit scōaꝫ solutionem antiq̄ꝝ rīdentiū ad quitū paralogismū. cōcedunt .n. q̄ mlta sūt pauca: ſz mlta raro sūt pauca. q̄ raro pauca sunt pauca. Qō autem multa sunt pauca ꝓbāt: quia omnis numerus est paucus Hanc solutionem iprobat aristoteles: qꝛ dictus paralogismus peccat in illatione et hoc non dicit solutio. ergo ⁊ cetera. ¶ 3ª conclusio tāgit tertiam solutionem quoꝝūdā dicentiū q̄ ista ꝓpositio canis est tuus est distinguenda. vnus sensus ē q̄ canis possidet a te. Alius q̄ genuit te. Hāc solutionem improbat aristoteles: quia nihil solutur per distinctionem nisi oratio vel nomen ꝓprie dicatur multipliciter: sed ibi neq̄ nomē neq̄ oratio dicitur multipliciter. ergo ꝛc̄. ¶ 4ª ꝯ. tangit vnum argumentum qō facit aristoteles contra antiquos confirmantes solutionez ꝑ solutionem cuiusdaꝫ paralogismi. ſ. huius. prudētia est disciplina malorum: sed prudētia est bonum. ergo bonum est malorum: dicebant enim q̄ ista est distinguenda bonum est malorum eo q̄ potest esse possessio malorū vel aliquid aliud Cōtra hoc arguit aristoteles: quia nulla oratio truncata est distinguenda vt illa nō est distinguēda homo est animalium: sed predicta propositio est truncata. ergo non est distinguenda. Vocatur autem oratio truncata illa cui deficit aliqd qō est de intellectu eius. maiorez ꝓbat aristoteles. qꝛ ista oīo da mihi irā pāde dea. ex quo est truncata non est distinguenda.

Tertio sciendū est q̄ i ꝓma parte docet soluere paralogismos f̄z quid ad simpliciter ⁊ continet duas cōclusiones. ¶ Prima tangit in generali solutionem que est hec inspiciendum est ad conclusionem paralogismi si vere contradicat positioni respondentis. Et ad hoc cognoscendum subdit q̄ dicto f̄m quid opponit dictū f̄z qd: nō dictū f̄z qd ⁊ dictū simplr nō contradicunt. ¶ 2ª conclusio tangit solutionem specialem ponendo nouē paralogismos. Quorum primus est. qō non est ipsum est opinabile. ergo qō non est est. negatur consequentia: quia esse opinabile non est esse nisi f̄m quid. 2⁹ paralogismus aliquid qō est non est homo: igitur aliquid qō est non est. soluitur similiter. 3⁹ paralogismus. sortes iurat se piurare. ergo bene iurat Soluit negando consequentiaꝫ: quia iurare se periurare non est bene iurare simpliciter: sed solum f̄m quid. 4⁹ qui suadet furtum dissuadet non furtum. ergo qui suadet dissuadet. Soluit negando consequentiā: quia dissuadere nō furtum non est dissuadere simpliciter: sed soluꝫ f̄z quid. 5⁹ paralogismus ego dico falsum. Soluit q̄ dicens illam propositionem dicit falsum simpliciter ⁊ verum f̄m quid. ſ. quo ad significationem materialem tantum: non autē quo ad significationem materialem ⁊ formalem simul. Sextus paralogismus diuitie sunt bone bene vtenti ⁊ non sunt bone male vtenti. ergo nō bonum est bonum. Respondet negādo consequētiam: quia ex bono f̄m quid infertur bonū simpliciter. 7⁹ iustum est magis eligendum iniusto ergo mori iuste est magis eligendum q̄ mori iniuste. Soluit q̄ iustum est magis eligendū quo ad agere: ſz nō quo ad pati. Octauus scio hāc rem mihi fuisse iuste adiudicataꝫ. ergo scio hāc rem esse meaꝫ suppositō q̄ res fuerit mihi adiudicata ꝓpter falsos testes. Negat consequentiam: quia tale non est bene iudicatum simpliciter: sed solum f̄m quid. 9⁹ paralogismus iniuste passus dicit se fuisse passum iniusta. ergo dicit iniusta. Respondetur negando consequentiaꝫ quia dicit solum iniusta f̄m quid.

Conclusio responsalis. omnes paralogismi fallaciarum extra dictionez ꝓter paralogismos fallacie petitionis principij soluēdi sunt per iterēptionē dñe. ꝯ. satis pz ex dictis ⁊ dicendis in dubijs.

Primo dubitatur. Utrū idē possit sciri ⁊ ignorari. Pro solutione supponitur q̄ in quarta parte intendit aristoteles q̄tuor ꝯclusiones. ¶ Quaꝝ p̄ma tāgit solutōez paralogismoꝝ fallacie ignōrātie elēchi dicēs q̄ soluūtur dicēdo q̄ semper omittūt aliq̄ additionē nēcio regsitā ad contradictionem. ſ. ad idem f̄z idē similiter ⁊ in eodē tēpore qō declarat ꝑ quo

exépla. ꝓmū ē. tu scis ō cornuto ergo ē veniēs z ignoras ꝙ sit mus. ergo tu scis z ignoras idē. Rñdet ꝺcēdēdo ꝺñā. sz hoc nō ē ꝑm idē. zm exē plū. tetracubitū ē maiꝰ tricubito sz tetracubitū ꝑm lōgitudinē ē tricubitū ꝑm latitudinē. g̃ tricubitū ē maiꝰ tricubito. Et ꝑ ꝺñā idē ē maiꝰ z minꝰ. ¶ 2ꝰ ꝺ. tāgit solutionē palogismoꝝ petitiōis ꝑncipij. Nā oēs soluēdi sē ꝺicēdo opponenti ꝙ petit ꝑnm. Et subdit ꝙ si petitio ꝑncipij lateat rñdēt ꝺebet ꝺicere ꝙ solū ꝺcessit añs nō ꝑ q̄ꝫto valet ad inferēdū ꝺñm qz fieret petitio ꝑncipij. sz vt opponēs argueret ꝺ ꝺcessū. ¶ 3ꝰ ꝺ. tangit solutionē palogismoꝝ fallacie ꝺñt). oēs ei3 solutiōnē ꝑnegationē ꝺñe oñendo defectuz talis ꝺñe. Et subdit ꝙ duplex ē ꝺña vna est simplex vt est illa ꝑ quā ex ꝑticulari infert vle. Alia est cōpōsita in qua. s. ex opposito ꝺñtis infert opm añtis. Exéplū est de rōne melissi sic arguentis. qꝺ factū est babet ꝑncipiū. ergo qꝺ nō est factū nō babet ꝑnm. sz vniuersū nō est factū. ergo vniuersū nō babet ꝑnm. z i talibꝰ fit de fallacia ꝺñtis. ¶ 4ꝰ ꝺ. tangit solutionez nō cause vt cause. Nā oz ꝺsiderare si remoto illo qꝺ interimitur. s. ꝑmissa supflua adhuc sequat impossibile. z si sic ꝺicendū ē ꝙ illa ꝑmissa supflua q̄ interimit non est causa totalis impossibilitatis ꝺcōnis.

Secundo Dubitat. Utꝝ ad iterrogationē plures sit ꝺāda vna rñsio. ꝓ solutōe supponit ꝙ i qnta ꝓte tāgit aristoteles duas ꝺcōnes. ¶ Quaꝝ ꝑma ē hec. iterrogatio vna ē illa ad quā oz dari vnica rñsio. si vo aliqua iterrogatio sit plēs ad eā nō oz dari vnica rñsio. ¶ 2ꝰ ꝺ. ē hec sicut i equocis vis aut falsis i vtroq; sēsu ꝓpter simplicē affirmationem vl ꝺcessionē nō videt seq aliqꝺ icōueniēs ita ēt si interrogatio sit vera vel falsa ꝑ vtraq; ꝓte z ad eaz ꝺetur vna rñsio nō segtur aliqꝺ icōueniēs. sz si sit va ꝑ vna ꝓte. z falsa ꝑ alia tūc si rñdens det vnaz rñsionē pōt redargui. Declarat trib9 exéplis. ꝓmū est si q̄ratur an illa sint bona vel mala demōstrato vno bono z alio malo. ꝺicat ꝙ sic. tūc g̃ se malū est bonū z bonū ē malū. sz si ꝺicat ñ tūc segtur. ergo bonū nō ē bonū z malū nō est malū. Scōm exemplū si q̄rat. an qꝺlibz sit sibi ipsi z alijs idē vel ꝺiuersū si ꝺicat ꝙ sic. ergo idē est ꝺiuersū a seipso. si ꝺicat ꝙ nō ergo idē nō est ꝺiuersū ab aliis. Tertiū exéplū demonstrato vno equali z alio inequali si q̄rat vtrū sint sibi inicē equalia vel iequalia si ꝺicat ꝙ sic ergo idē ē sibi ipsi iequale si ꝺicat ꝙ nō. ergo idem nō est equale sibi ipsi.

Tertio Dubitat de vitate isti9 ꝓpōis plato vult disputare casu posito ꝙ plato nō velit disputare nisi cicero velit etiam disputare z ꝙ cicero nō velit disputare nisi qꝫ plato nō vult disputare. Tūc q̄rit an plato velit disputare vel ñ. si nō. ergo cicero vult disputare. z si cicero vult disputare ergo plato vult disputare z p ꝺñm si plato nō vult disputare plato vult disputare. si ꝺicat ꝙ plato vult disputare ergo cicero ñ vult disputare. z si cicero ñ vlt disputare plato ñ vult disputare. ergo si plato vult disputare plato nō vult disputare. Rñdetur ꝙ casus ē impossibilis ideo ñ ē mirꝫ si ex eo seq̄ntur ꝺdictoria. ꝙ aūt casus sit impossibilis. ꝓz qz 2ꝰ ꝑs casus destruit ꝑmā. Nā ad platonē velle disputare segtur ciceronē velle disputare. sz ad ciceronez velle disputare segtur platonez non velle disputare. ergo ad platonē velle disputare segtur platonez non velle disputare.

Ad rationes añ oppom. ¶ Ad ꝑmā ꝓz solutio ex ꝺcōne. ¶ Ad scōam ꝺr ꝙ palogismi peccātes i forma quoꝝ solutio cadit supra ꝑmissas debēt solui ꝑ distinctionē. sz palogismi quoꝝ solutio cadit supra cō seq̄ntiā. debēt solui ꝑ interēptionē. ¶ Ad ētiam negat añs. Ad ꝓbationē ꝺr ꝙ si i argumēto cōcludat ꝑticulariter tūc est bonꝰ sillogismꝰ expositoriꝰ nec ē fallacia accidētis. sz si ꝺcludat vna singularis cuiꝰ sbm̄ supponit singulariter tunc nō est sillogismꝰ expositoriꝰ. sz est fallacia accidētis. Et hec de questione dicta sufficiant.

Queritur vtꝝ diuisio oro nū i oones difficulter solubiles z i oones faciliter solubiles sit sufficiēs. Et ꝺr ꝙ nō qz eadē oro ē faciliter z difficulē solubil. ergo diuisio est insufficiēs. ¶ 2ꝰ sic. ois ars ē de bono z de difficili sed de oibus oronibus sophisticis ē ars. ergo oēs oones sophistice sūt difficiles. ¶ 3ꝰ sic. ꝑ palogismos peccantes i forma decipiūtur tam sciētes q̄ nesciētes. ergo glibet sillogismꝰ peccās in forma est difficilis ad soluēdum. In oppositum est aristoteles.

Primo Sciēdū est ꝙ in vltio capitulo huiꝰ tractatꝰ docet soluere palogismos ducētes ad soloecismū z nugationez Et ꝺtinet duas ꝺcōes. Quaꝝ ꝑma est hec. ad soluēdum paralogismos ducētes ad nugatōez

oz negare istud ꝑncipiū sophisticū nomē idez significat ꝑ se sūptū ⁊ cū alio iunctū. Qō aūt istō fit falsū ꝓbat aristoteles dupl'r. ⁊Primo i relatiuis ꝑ duo exēpla. ⁊Primū ē. duplū ꝑ se sūptū significat dimidiū. iūctū aūt cū dimidio amplio nō significat ipm. Scōm exemplū scia ꝑ se sūpta significat scibile. nō aūt iuncta cū scibili. z° patet idē in passionib⁹. Naz similitas ꝑ se significat nasū: iuncta ꝙo cū naso amplio nō significat ipm. Et subdit ꝙ volens euitare negationē oz noi ꝑ se sūpto addere suū adiunctū i gtō vl' saltez i obliquo vt simo oz addi in gtō nasus dicendo ꝙ simo⁹ est hñs curuitatez nasi. ¶ z^a ↄ° tangit solutionez palogismoꝝ ducētiū ad soloecismū ꝑ sex palogismos. ⁊Prim⁹ est qō ꝙe dicis eē hoc est. ſz lapidē ꝙe dicis esse. ergo lapidē est. Scōs vt si q̄ratur est ne hoc illa res ⁊ dicat ꝙ sic tūc sic palogizatur hic est albus hic est illa res. ergo illa res ē alb⁹. Terti⁹. si q̄ratur est ne ꝑ illud qō tu dicis esse si dicatur ꝙ sic tūc sic arguit. tu dicis esse hoc ⁊ dicis istā esse aspidē. ergo hoc ē aspidē. Quart⁹. quez dico esse hūc est hic. ſz cleonez dico esse hūc. q̄ cleonē ē hic. Quintus. tu scis ꝑ ſz ꝑ ē lapis. ergo tu scis lapis: Sext⁹ cui⁹ sciaz babes hoc scis. lapidis sciaz babes ergo lapidis scis. ⁊Rñdet negādo ↄniaz qz i maiore nō oz cuius hēs sciam bui⁹ scis ſz oz hoc scis ideo nō oz ↄcludi. ergo lapidis scis ſz lapidē scis. Simil'r ñ debet ↄcludi cleonē ē hic ſz cleon est hic. Et subdit ꝙ talis defect⁹ nō pōt fieri i noibus neutri generis qz bñ segtur qcqd ꝙe dicis eē hoc vere ē ſz lignū vere dicis eē. ergo lignū vere ē ſz iste defect⁹ faciliter accidit i alijs generibus.

Secundo Sciendū est ꝙ q̄rt⁹ tractat⁹ in q̄ oñdit difficultatē solutō nis oſonū ↄtinet tria capitula. ⁊Primū ↄtinz duas ptes. in ꝑma tāgit quattuoz cōcl'ones. Quarū ꝑma ē hec. oſonū q̄dā sūt faciles ad soluēdū q̄dam ꝙo difficiles. ¶ z^a ↄ° oēs oſones ꝑm equocationē sūt faciles qz equocatio est mod⁹ leuissim⁹. ¶ z^a ↄ°. oēs pene ozōes ꝑm diuisionē sūt ridiculose qz manifeste sūt oibus sicut ꝑz trib⁹ exēplis. Quoꝝ ꝑmū est istud. vir ferebat gradatiz sedens ista ē duplex. quia vel significat ꝙ vir ferebat ꝑ gradus ⁊ sic ē ꝙa vel significat ꝙ vir sedens ferebat gradiēdo ⁊ sic est falsa. z^m exēplū bozeas nō est pur⁹. pdit. n. idest affligit pauperē. Nā purus duo significat. vno mō idē est ꝙ ignoscens ⁊ tūc bozeas nō ē purus. Alio⁹ idē ē qō seren⁹ vel aerē purgās. ⁊ sic bozeas ē pur⁹ quo regnāte masculi generā ꝑ sicut dī tertio de aīalibus. 3^m exemplū vtra boū ante pariet vel neutra. ſz posteri⁹ ābe. ista dictio añ pōt vno° significare anterioritatē tpis ⁊ sic vtra idest aliq̄ boū peperit ante. vl' pōt significare anterioritatem loci ⁊ sic neutra boū pepit ante. ¶ 4^a ↄ° ꝑm equocationē sūt alique oſones iutiles ⁊ alique difficiles. Nā ille sūt difficiles de qbus sapiētissimi iudicāt ſz de aliqb⁹ teris sic̄ ↄ vno ⁊ añ iudicāt sapiētissimi an sint vnitoci ⁊ significēt vnū aut sint equoci significātes plura sicut zeno credebat ens tm̄ vnum significare. Alij ꝙo dicunt ꝙ ens multipliciter dicitur.

Tertio Sciendū est ꝙ in z^a ꝑte deteriat aristoteles de solutiōe acri. Et intēdit sex ↄcl'ones. Quarū ꝑma ē hec. oſo acris est q̄ maxime facit dubitare ⁊ dī acris eo ꝙ talis oſo maxime mozdet rñdentē. z^a ↄ°. est hꝫ. oſo acris est duplex. quedā ē fillogistica sicut ē peccans i materia. Alia est nō fillogistica q̄ peccat i forma ⁊ iter illas ille que peccāt i materia sūt acerrime. ¶ z^a ↄ°. est hec. oſo fillogistica acerrima est illa que ex maxie ꝓbabilib⁹ interimit maximū ꝓbabile qz in tali oſone semp ex opposito ↄcl'onis cuz altera ꝑmissaꝝ pōt interimi altera ꝑmissa q̄ est valde ꝓbabilis sed illa est maxime acris in qua ferī ↄ°. maxime acris ita ꝙ ↄ° sit eq̄ ꝓbabilis sicut premisse. ¶ 4^a ↄ° inter oſoes nō fillogisticas illa est maxime acris de qua ē dubiū an sit fillogistica vel non ⁊ vtꝝ sit soluenda ꝑ distinctionē vel ꝑ interemptionē ⁊ illa ē acris q̄ nos scim⁹ ꝑm quā ꝑmissam debet fieri solutio. ¶ 5^a ↄclusio oſonū peccantiū in forma quedam nō sunt digne solutione in qbus. ſ. deest aliqua ꝑmissarū ꝓpter quā debet sequi cōclusio ⁊ talis vocatur fillogism⁹ fatu⁹. Alie sūt digne solutione in qbus defectus nō ꝓuenit ex defectu ꝑmissarū ſz ex debito modo ordinandi. ¶ 6° ↄ° tangit diuersos modos soluēdi. Nā aliquando fit solutio ad oſonem ⁊ illa est vera et recta aliquādo autem fit solutio ad interrogationez ideſt ad boiem ostendēdo ꝙ male ordinat suas premissas sicut est in fillogismo fatuo. aliquādo fit solutio ad tempus quando scilicet solutio ē pluris temporis egens q̄ ꝑsentis temporis disputatio exigat.

Conclusio ⁊Responsalis diuisio oſonū i ozationes faciliter solubiles ⁊ difficulter solubiles est sufficiens dum⁹ illa facilitas vel difficultas nō sumat ex parte

nñ.ſz ex pte ipaꝝ oꝛonū. Nā ille dicunt faciles quaꝝ defect⁹ nō ē latens ſz manifeſt⁹: ille ỽo dicũtur difficiles quarũ cā defect⁹ ē multũ occ'ta nec ō facili ꝓcipiť.ꝺ⁹ ſic itellecta pz ſat ex dict.

Primo Dubitať vtrũ p ea q̃ dicta ſũt in libꝛis elenchoꝝ ſit arſ ſophiſtica ſufficiẽter tradita. ¶Ꝛo ſolutiõe ſupponiť q̃ in iſto capitulo recapitulat ea q̃ dicta ſũt tã i libꝛo thopicoꝝ q̃ꝫ i libꝛo elenchoꝝ. Et itendit talẽ cõcluſionẽ dictũ ē ex quot t qualibꝫ diſputatoꝛib⁹ fiũt ꝓlogiſmi t quo ducẽdi ſĩt ad falſũ t iopiabile. t quo oꝫ interrogare t ꝙ ordo debeat obſeruari i iterrogatiõe t de vtilitate iſtaꝝ oꝛonū t ſolutiõe ꝓlogiſmoꝝ t hoc quo ad libꝛos elenchoꝝ.ſz in libꝛis thopicoꝝ dictũ eſt quo ꝓbabiliter poterim⁹ arguere de vnoq̃q ꝓbleumate t quo ſit defendẽda poſitio a nobis vt nos diſputatõeꝫ ſuſtinẽtes nihil dicam⁹ repugnãſ t ỽ fuit neceſſe q: ſz ſocrates ſciuerit iterrogare fatebatur tñ ſe neſcire rñdere. t ex hoc paſſu traditur auctoꝛitas ꝓuerbialis. mlti ſũt arguẽtes pauci vero ſoluentes.

Secundo Dubitať vtꝝ ꝑncipia ſint maxima i virtute et puiſſima in magnitudine. ¶Ꝛo rñſiõe ſupponiť q̃ in hoc vltimo capitulo declarat modũ i duab⁹ ꝺcłonib⁹ quo iſta ſcia fuit iuẽta. ¶ ꝓxima ꝺ⁹ tãgit modũ quo alie ſcie fuerũt inuẽte. Nã illa que inueniũtur i ꝑncipio ſũt parua ſz a poſteꝛioꝛib⁹ ꝓticulariter elaboꝛata augẽť ab eis quouſq̃ ſcia ſit cõpleta. Illud aũt q̃ in ꝑncipio inueniť vtili⁹ eſt eo q̃ poſtea addiť. q: illud eſt ꝑncipiũ q̃ ē maximũ i virtute t difficillimũ. q̃ꝫto.n.optimũ ptãte tãto ē puiſſimũ magnitudine. t q̃ꝫto ē min⁹ in magnitudie tãto ē difficillimũ videri hoc ē difficili⁹ eſt ad inueniẽduz.ſz illo puiſſimo inuẽto facile eſt addere t augere reliquũ. t ꝑ hũc modũ adinuẽte ſũt pene oẽs ſcie rethoꝛice. q: illi q̃ inuenerũt ꝑncipia pauca dixerũt de illis. Alij ỽo q̃ fũt famoſioꝛes i illa arte colligũt dicta a multis. vnde poſt ꝓmos inuẽtoꝛes rethoꝛice ſecut⁹ eſt theſias. t poſt theſiã ſecut⁹ eſt theodoꝛ⁹ poſt quẽ multa multi adiuenerũt. t ide ē q̃ iſta ars maximũ iã habz incremẽtũ. ¶ z⁹ ꝓ: tãgit modũ quo iſta ars fuit acq̃ſita. q: añ tpe ſuũ nihil oino fuerat traditũ artificialr. ſz oia erãt iordinate t ſine arte vcã quẽadmodũ accidit i mercẽnariis t i doctria geoꝛgie q̃ ſine arte tradita ē. Nã ſic mercẽnarij iordiate vẽdũt res ſuas nõ dantes artẽ eas faciẽdi vt ſutoꝛes aſpoꝛtãt mlt⁹ mõs calceoꝝ nõ tradẽtes artẽ faciẽdi eos ſic añ tpe ariſtotel'erãt fcẽ multe argumẽtatiões rethoꝛice ſz nihil oĩo ō ſillogiſmiſ ỽe t certitudialr erat dctm q: ſepe capiebãt ſophiſtice as ꝓ rethoꝛicis t eõ. t ō oib⁹ bis dedit ariſt. artẽ. t iõ ſi videať q̃ ỽ ars ſit ꝛpleta quẽadmodũ et alie de obmiſſis qdem artis indultionem petit. de inuentis añt multas habere grates.

Tertio Dubitať de ỽitate iſti⁹ ꝓpõis bõ ẽ aial. ergo hec ỽña ñ vz demõſtrãdo ipam mz ỽñaz. Eſt.n. duplex ꝺditiõal'. q̃daz ẽ nõ aſſertiua q̃. ſ. nõ aſſerit ſuũ añs ee ſic ẽ illa q̃ ponit ỽ ꝺiũctio ſi. alia ẽ ꝺditiõalis aſſertiua q̃ :ſ. aſſerit ſuũ añs ee ſic eſt illa i qua ponit hec cõiũctio q̃. t illa ꝑe vocať rõalis. Tũc q̃rit de ỽitate iſti⁹ ꝺditional'bõ ẽ aial. ergo hec ỽña nõ valet demõſtrãdo ipam met ỽñaz. ꝓbať t ꝓbatur. ꝓbať ſic q: vel iſta ꝺditional'ẽ ỽa vel falſa ſi ỽa habeť ꝓpoſitũ. ſi falſa. tũc arguiť ſic. dicta ꝺditionalis ẽ falſa ergo ipoſſibile ẽ añs ee verũ qn ỽña ſit ỽm. t ſi ſit vex: tũc ita erit ſic illa ſignificat q̃ ipſa erit ỽa t ꝓ ỽñs ſi ẽ falſa ipa ẽ ỽa. ¶Ꝛia ỽña pz q: ſi dicta ꝺditionalis ẽ falſa tũc ipoſſibile ẽ boiez ee aial qn ỽña exꝑſſa i dicta cõditionali nõ valeat. ſz hoc ſignificať ꝓ ỽñs dicte ꝺditionalis q̃ ẽ iſtud. ſ. ergo hec ỽña nõ valz t ſic ſi dicta ꝺditional'ſit falſa ipoſſibile eſt añs ee ỽm qn ỽñs ſit vex. Imꝓbať ſic q: vel ipa eſt ỽa vel falſa ſi falſa habeť intentũ ſi ſit ỽa tunc cũ añs ei⁹ ſit vex t neceſſariũ de neceſſitate ſuz ỽñs erit vex q̃ eſt iſtud ergo hec ỽña nõ valet. ſz ſi ſit vex. ergo vex eſt hãc ỽñam nõ valere. mõ ſi ỽña nõ valeat. tũc dicta ꝺditiõalis erit falſa. Et ꝓ ỽñs ſi ſit ỽa erit falſa. Ad inſolubile rñdeť q̃ dicta ꝺditiõal'ẽ falſa. q: ad ipaz ſequũtur duo ꝺdictoria q: ſi ponať ỽa cuz ei⁹ añs ſit neceſſariũ ſuũ ỽñs ō neceſſitate erit vex. ergo vex erit ỽñam nõ valere. t ꝓ ỽñs dicta ỽña valet t nõ valet q̃ ꝺ iplicat. Ad ꝓbationẽ ꝺ⁹ q̃ liez ita ſit qualr ſignificat de ſignificatione mãli nõ tñ ẽ ita q̃lr ſignificat de ſignificatiõe formali iõ nõ ẽ ita q̃lr cunq̃ ꝑ eã ſignificať q̃re ipa ẽ falſa.

Rationes Añ op⁹ ſoluũť ex ꝺclaratiõe ꝺcłonis. Et hec ō z⁹ elenchorum dicta ſufficiant.

¶ Op⁹ ꝑclaꝝ t ſubtile qñũ ioh̃is magr̃i doctoris ꝑiſiẽſis. ſeq̃cis doctoris ſubtil'ioh̃is ſcoti feliciť explicit. Cura fris frãciſci gregorij de puicia puicie ordis mioꝝ ſacre theologie bachalarij diligẽtiſſime emẽdatũ. cui finẽ ipoſuit bonet'locatellus ſũptib⁹ t expẽſis Octauiani Scoti modoecienſis. Venetiis iz⁹ kl'. Jul'. 1487.

¶ Tabula q̃stionũ sup tota logica magr̃i ioh̃is magr̃i. Incipit. Et primo super pheminũ ipsius.

Trũ logica sit vn⁹ habit⁹ scientific⁹ rõ
v nalis ab alijs distinct⁹. q̃stio ꝑma.

Utruz logica sit ps phie vtilis z necessaria ad acqsitionẽ oiuz sciaꝝ. z.

Utruz sillogism⁹ sub eius rõne vl̃i non precisa sit subiectum logice. 3.

Utr̃ logica sit scia speculatiua vel practica. 4.

¶ Incipiũt q̃stiões libri ꝑdicabiliũ porphyrij.

¶ Utrũ sbm̃ attributionis hui⁹ scie sit vl̃e qõ ẽ genus ad gnc̃a predicabilia. ꝑma.

Utruz genus dicatur equiuoce de suis tribus acceptionibus. z.

Utrũ due diffinitiões date ꝺ spẽ taz in rõne subicibilis q̃ in rõne predicabilis sint a porphyrio sufficienter assignate. 3.

Utrũ oña sit vnũ ꝑdicabile ab alijs distictũ 4.

Utrum ꝓpriũ z accidens sint predicabilia ad inuicem distincta. 5.

Utrum omne naturaliter ꝓius possit existere realiter sine suo posteriori. 6.

¶ Incipiũt qões libri ꝑdicamẽtoꝝ aristotelis

¶ Utr̃ decẽ ꝑdicamẽtis sit aliqꝺ cõe vniuocũ tẽtionale q̃ sit sbm̃ libri ꝑdicamẽtoꝝ. q̃stio j.

Utrum decẽ ꝑdicamentoꝝ sint tm̃ tres modi predicandi simplices. z.

Utrũ due regule z due diuisiões añ ꝑdicamentales sint in textu sufficienter assignate. 3.

Utrũ ꝓma subia sit magis subia q̃ z⁹. 4.

Utr̃ due p⁹ ꝓpietates sbie sint sufficiẽtes. 5.

Utrum tres vltime ꝓprietates subie sint i textu sufficienter assignate. 6.

Utrum quantitas sit vnum genus generalissimum ab alijs distinctum. 7.

Utr̃ tm̃ sint q̃ttuoꝝ spẽs q̃titatis bñtes positionẽ i ordinuo. s. linea superficies loc⁹ z corꝑ⁹. 8.

Utr̃ q̃titas habeat contrariũ. 9.

Utrũ eẽ ad sit ꝓp⁹ mod⁹ eẽndi ꝺctiu⁹ eẽntialr̃ entis ad 3m̃ ꝑdicamẽtũ qꝺ dr̃ ad aliqd z sr̃ q̃ fũdetur mod⁹ ꝑdicãdi hui⁹ ꝑdicamẽti. x.

Utr̃ oña relatiua dicãtur ad ꝺuertentiã. xi.

Utr̃ rl̃tiuoꝝ distin⁹ spec⁹ sũaꝝ ex distictiõe fundamẽtoꝝ z termioꝝ z distin⁹ nũeralis ex distinctione numerali subiectoꝝ. iz.

Utr̃ qualitatis sint tm̃ quattuoꝝ species. iz.

Utr̃ qualitati sit ꝓpriũ habere ꝺtrariuz z suscipere magis z minus. i4.

Utrũ hr̃e ꝺriũ z suscipe magis z min⁹ ꝺueiẽt assignẽt ꝓpietates predicamentoꝝ actionis z passionis. i5.

Utr̃ oppositio sit ẽtitas realis eoꝝ vniuoca ad oppõnẽ rl̃atiuã ꝺriã ꝓpatiuã z ꝺdictoriã. i6.

Utr̃ ꝺ gditatib⁹ bñtib⁹ esse in potentia obiecti ua possint formari ꝓpositiões affirmatiue ve in quibus predicatuz dicaꝝ de subiecto ꝑdicatiõe dicente hoc est hoc. i7.

¶ Incipiunt q̃stiones libri ꝑmi pyermẽias.

¶ Utrũ scripture sint ad placitũ signa vocuz z voces passionũ aie: passiones vero rerũ naturales similitudines. ꝓma.

Utr̃ diffinitio nois in qua dr̃ nomen est vox significatiua ad placitũ sine tpe cui⁹ nulla pars sepata est significatiua sit sufficiens. z.

Utrum diffinitio verbi sit in textu sufficienter assignata. 3.

Utrũ diffinitio or̃onis indifferenter ꝺueniat tã or̃oni perfecte q̃ imperfecte. 4.

Utr̃ tm̃ sint tres species oppositionis. s. ꝺdictoria subcontraria z contraria. 5.

Utrũ aliqua ꝓpositio singularis de futuro ꝺtingenti sit determiate vera vel falsa. 6.

¶ Incipiũt q̃stiones scd̃i libri pyermenias.

¶ Utr̃ a negatiua ad affirmatiuã ꝑdicato variato penes finitũ z infinitũ z eõ sit bona ꝺña. j.

Utr̃ a diuisis ad ꝺiũcta sit ꝺña formalis. z.

Utr̃ ad babendũ ꝺdictionem in modalib⁹ necesse sit z sufficiat negatõez ponẽ ad modũ. 3.

Utr̃ ad neẽ esse sequaꝝ possibile esse. 4.

Utrũ ꝺrietas in enũciationib⁹ vocalibus sit sumenda penes ꝺrios modos enũciandi aut penes contraria predicata. 5.

¶ Incipiũt q̃stiones libri ꝑmi ꝓrum.

¶ Utrũ ad hunc libr̃ ꝑmũ noue logice qui vocatur liber ꝓrioꝝ spectet determiare de sillogismo simpliciter dicto. j.

Utr̃ dici de oi z dici de nullo sint ꝑma ꝓncipia regulatiua sillogismoꝝ. z.

Utrũ ꝺuersio i terminis sit ꝺña formalis ab argumentatione distincta. 3.

Utr̃ oẽs ꝓpositiones de necessario z oẽs affirmatiue de ꝺtingenti eodẽ⁹ ꝺuertaꝝ sic ille de inesse. negatiue vo de ꝺtingenti nõ cõio ꝺuertãtur opposito mõ sicut ille de inesse. 4.

Utrũ quattuoꝝ ꝺbinatiões vtiles ꝑme figure. sint ꝺñe formales. 5.

Utrum tm̃ sint quattuoꝝ ꝺbinationes vtiles secunde figure. 6.

Utr̃ i tertia figura minore negatiua z ꝺclusione vniuersali valeat formaliter ꝺña. 7.

Utr̃ ex pur⁹ ꝺ nõcio vl̃ alĩa ꝺ ieẽ z alĩa de nõcio eodẽ mõ sillogizãdũ sit sic i illis de iesse. 8.

Utr̃ diffinitio ꝺtigẽt⁹ i q̃ ꝺr ꝺtigẽs ẽ q̃ nõ exſiste neceſſario poſita eſſe vel nõ eſſe nullũ ſequtur ipoſſibile ſit ſufficiens. 9.
Utr̃ ſolũ i ꝑma r ẽtia figurꝫ ſit ſillogiſm⁹ ex ambab⁹ ꝺe ꝺtigẽti nõ aũt i ſcꝺa figura. 10.
Utr̃ i oi figura ex altera ꝺe ieẽ r alia ꝺe ꝺtigẽtiva leat ſillogiſmus. 11.
Utr̃ oĩs ſillogiſm⁹ ſit in aliq̃ triũ figurar̃. 12.
Utr̃ ad ſciaz libri p̃or̃ ptineat ꝺare artẽ ad inueniendũ medium. 13.
Utr̃ or̃ones reductiue r ſilr oẽs ꝺñe nõ ſillogizate ſint ad ſillogiſmum reducibiles. 14.
Utr̃ ex ꝓpõib⁹ ꝺ ẽmis ifinitis eodẽ mõ ſit ſillogizãdũ ſicẽ ex ꝓpõib⁹ ꝺe ẽminis finitis. 15.

¶ Incipiũt qões ſcõi p̃or̃.

¶ Utr̃ idẽ ſillogiſm⁹ poſſit pl'a ꝺcludere. ꝑma.
Utr̃ ſill's circl'ar̃ teneat formalr̃ i oib⁹ ẽmis. 2.
Utr̃ vlis affirmatiua poſſit ꝓbari p ipoſſibile i ꝑma figura. 3.
Utr̃ petitio p̃cipij peccet ꝺ ſill'm ſimplr. 4.
Utr̃ poſſibl'e ſit ꝺ eodẽ ſil'bꝫ opiones ꝺrias. 5.
Utr̃ iductio ſit reducibilis ad ſillogiſmũ. 6.
Utr̃ diffinitio emptimematis ſit ſufficiẽs. 7.

¶ Incipiũt qõnes p̃mi libri poſterior̃.

¶ Utr̃ de ſillogiſmo demõſtratiuo ſit ſcia tã q̃ ꝺ ſ̃bo attributõis libri poſterior̃. ꝑma.
Utr̃ tr̃ ſint due p̃cognitões. ſ. qd r qr. 2.
Utr̃ due diffinitões ſcie ſint i textu ſufficiẽter aſſignate. 3.
Utr̃ q̃libet ꝓpõ imediata ſit p ſe nota r eꝺ. 4.
Utrũ ſit poſſibile circulariter demõſtrare. 5.
Utr̃ ſola ꝓpoſitio q̃ eſt i ſcõo mõ ꝺicẽdi p ſe ſit propꝛie ſcibilis. 6.
Utr̃ demõſtratio ꝓcedat ex neceſſarijs. 7.
Utr̃ aliq̃ diffinitio nata ſit eẽ tota ꝺcluſio vniuerſalis demonſtrationis. 8.
Utr̃ demõſtrator̃ iterroget. 9.
Utr̃ ſit poſſibile vnã ſciaz alteri ſubalt̃nari. 10.
Utr̃ deficiẽte nobis aliq̃ ſẽſu. ſit neceſſe deficere ſciaz ſui ꝓpꝛij ſenſibilis. 11.
Utr̃ i demõſtratõib⁹ ſit ꝓceſſus i ifinitũ. 12.
Utr̃ demõſtratio vlis ſit potior̃ pticulari. 13.
Utr̃ vnitas bit⁹ ſciẽtifici ſumat̃ ab vnitate ſ̃bi r diuerſitas a diuerſitate p̃cipior̃ 14.
Utrũ ab eodẽ itellectu de eodẽ oõ poſſit ſil' r ſemel bẽri ſcia r opinio. 15.

¶ Incipiũt qões ſcõi libri poſteriorum

¶ Utr̃ tr̃ ſint q̃tuor̃ qões vere ſcibiles. ſ. ſi eſt qd eſt: qr eſt: r propter qd eſt. ꝑma.
Utrũ oĩs q̃ſtio vere ſcibilis ſit q̃ſtio medij. 2.
Utr̃ qꝺ quid eſt poſſit demõſtrari de eo cuius eſt in eo quod quid eſt. 3.
Utr̃ p qꝺlz gen⁹ ẽ̃ poſſit fieri ꝺmõſtratio. 4.
Utr̃ ptes diffitõis ꝺbeãt eẽ i plus q̃ diffinitũ. 5
Utr̃ pl'iũ qõuz poſſit eſſe idẽ mediũ. 6.
Utr̃ diffinitio ſ̃bi ſit mediũ demõſtratõis. 7.

¶ Incipiũt qões p̃mi libri thopicor̃

¶ Utrũ ſillogiſmus ſub rõne p̃obabilitatis: ſit ſubiectum ꝺialectice. ꝑma
Utr̃ ſint tr̃ q̃tuor̃ p̃ꝺicata 2.
Utr̃ diffinitio ꝺialetice ſit ſufficiẽs. 3.
Utr̃ tr̃ ſint q̃tuor̃ iſtrumẽta abundandi i ſillogiſmis ꝺialeticis. 4.

¶ Incipiũt qões ſcõi libri thopicor̃

¶ Utr̃ i accñtib⁹ ab ineẽ ad eẽ ſit formalis ꝺñe et econtra. ꝑma.
Utr̃ multiplex ſit ꝺſtruẽꝺũ vel ꝺeſtruẽꝺum in vtroq̃ ſẽſu vel i altero tr̃. 2.
Utr̃ ꝺña eõrio r ꝺña i ipõ ſint fõles ꝺñe. 3.

¶ Incipiũt qões ẽtij libri thopicor̃

¶ Utr̃ illõ qꝺ ẽ i gñe ſit magis eligẽꝺũ eo q̃ nõ ẽ i gñe vt vtr̃ bonũ ſimplr ſit melius eo q̃ ẽ bonum alicui. ꝑma.
Utr̃ illõ q̃ additũ ẽ alt'i faciat ipz eẽ magꝭ tl'e. 2

¶ Incipiũt qões q̃rti libri thopicor̃

Utr̃ gditas gñis ſit a gditate vñe rlr diſticta. 1.
Utr̃ genus ſit vnũ a parte rei. 2.
Utrum ens ſit genus. 3.

¶ Incipiũt qões p̃mi libri elenchor̃.

¶ Utr̃ de ſillogiſmo ſophiſtico ſit ſcia ſophiſtica diſticta ab alijs ptib⁹ logice. ꝑma.
Utr̃ oĩs ꝓpõ i q̃ ponitur terminus equocus ſit diſtinguenda. 2.
Utr̃ ſint tr̃ ſeptẽ fallacie extra dictionẽ. 3.
Utr̃ omnes fallacie ſint ad ignorãtiam elenchi reducende. 4.
Utr̃ or̃ones litigioſe bñ diuidãt. q̃ alie ſunt ad nomẽ diſputabiles r alie ad itellectũ. 5.
Utr̃ cautele ducentes ad vltimas q̃tuor̃ methas ſint i textu bñ aſſignate. 6.

¶ Incipiũt qões ſcõi libri elenchor̃

¶ Utr̃ i hoc ſcõo libro elẽchor̃ poꝛteat determinare de ſolõe paralogiſmor̃. ꝑma.
Utrũ oĩs ſolõ recta fiat p iterẽptionem aut per diſtinctionem. 2.
Utr̃ oẽs paralogiſmi extra dictionẽ ſint ſoluẽ di p iterẽptionẽ ꝺñe. 3.
Utr̃ diuiſio or̃onum i or̃ones facilr ſolubiles r difficulter ſolubiles ſit ſufficiẽs.
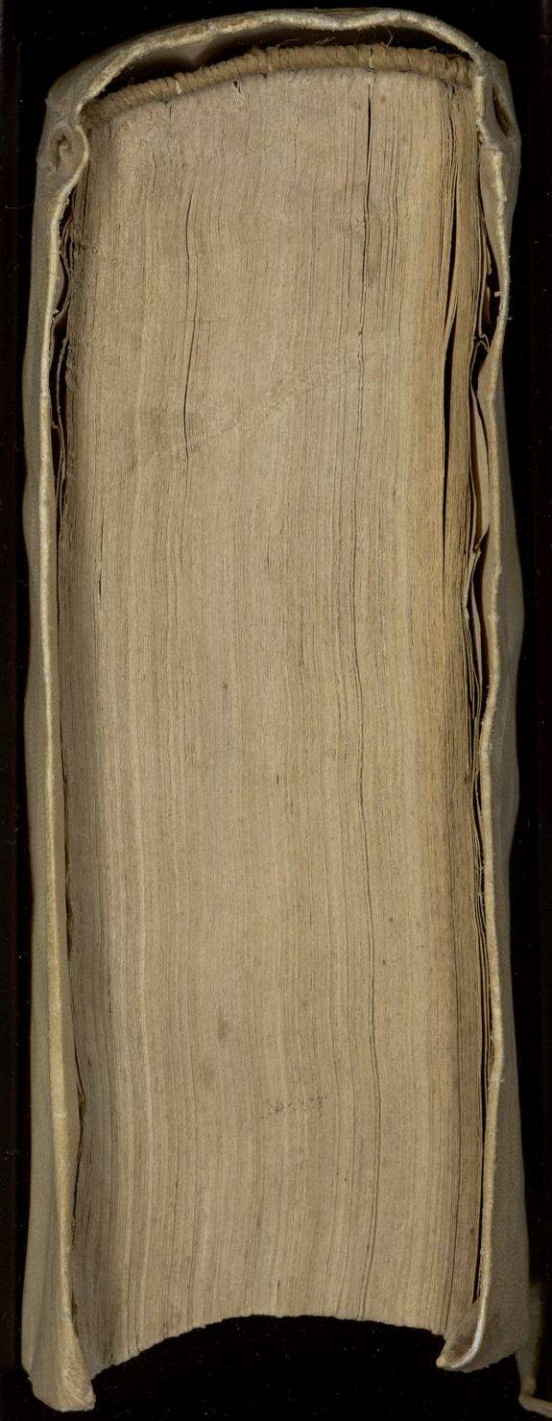
Finis